РЪКОВОДСТВО

ЗА

ПРАКТИЧЕСКОТО И ТЕОРИТИЧЕСКО ИЗУЧВАНЕ

НА

ВОСТОЧНАТА ЦЪРКОВНА МУЗИКА

СЪСТАВИЛЪ И ИЗДАЛЪ:

Петъръ В. Сарафовъ

Препоржчано отъ Св. Синодъ съ окржжно № 2252 отъ 6-й Май 1911 гсд и отъ Св. Екзархия съ окржжно № 8258 отъ 26-й Юлий с. г.

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА ПЕТЪРЪ ГЛУШКОВЪ

1912.

На

Блаженната Память

на

моитѣ първи учители по църковното пѣние:

баща ми,

Вълчо К. Сарафовъ

и братовчедъ ми,

Г. Ивановъ (Зимбилевъ)

въ знакъ на моята дълбока синовна и братска признателность посвѣщавамъ настоящия си трудъ.

Съставителтъ.

Вмѣсто прѣдговоръ,

Нѣколко кратки бѣлѣжки по Източната църковна музика отъ Апостолскитѣ врѣмена въ свръзка съ църковното у насъ пѣние отъ врѣмето на нашитѣ Просвѣтители, Св. Св. Кирилъ и Методий и до днесъ.

Нѣма никакво съмнѣние че въ първоначалната Христова църква, която се е състояла отъ Божественитѣ Апостоли и тѣхнитѣ послѣдователи отъ еврейския народъ, при Богуслужението се е употрѣбявала еврейската музика. Божественитѣ Апостоли Христови, както се доказва отъ Евангелията (*а*) и Апостолскитѣ Дѣяния (*б*), когато, *страха ради иудейскаго*, се сж събирали въ *горѣницитѣ и катакомбитѣ*, за да извършватъ Богуслужението си, *възхвалявали и благославяли Господа*, като пѣели онѣзи отъ *Псаломитѣ* и *Пророчествата* на стария Завѣтъ, които чрѣзъ Пророка Давида и другитѣ Пророци прѣдизвѣстяваха *идването* на Спасителя, Господа нашего Иисуса Христа, неговитѣ *Страдания*, неговата *Смърть* и *Погребение* и неговото *Възкресение* и *Възнесение*, служейки си, разумѣва се, съ сжщата еврейска музика, съ която сж си служили тогава и самитѣ евреи въ своитѣ Синагоги. Тъй че при появяването на Християнството Църк. Музика при Богуслужението е била *еврейска*. Имали ли сж, обаче, старитѣ евреи нѣкакъвъ видъ музикални знакове за свое улеснение при изучването на музиката си, никакъвъ спомѣнъ не сжществува. За това не се знае и какви сж били мотивитѣ на тѣхната библейска музика. Знае се само че евреитѣ при Богуслужението, когато пѣели, сж употрѣбявали и музикални инструменти (*в*).

Когато, обаче, Християнството се распространило на западъ между най-културния тогава гърцки народъ, гърцитѣ не искали да подържаватъ музиката на еврейскитѣ християни, нито е било възможно за гърцитѣ да си служатъ въ църквата съ

(*а*) Мат. гл. 25—30, Лук. гл. 24—25.

(*б*) Дѣяния Апостол. гл. 2—42 и 47, гл. 3—9, гл. 16—25.

(*в*) Битие гл. Ā′ и Псаломъ 108-й.

еврейската музика, която не звучала никакъ добрѣ на гърцкото истънчено музикално ухо.

Гърцитѣ, като напустнали идолопоклонството и пригърнали християнството, не могли да се раздѣлятъ (а) и отъ всичкитѣ си езически обичаи. *Миенето*, напримѣръ, ржцетѣ си отъ страна на свещеника въ олтаря, когато служи, *остригването* по нѣколко косми отъ главата на младенецъ, когато се кръщава, *ржсенето* богомолцитѣ съ освятена вода, *кждето и прикадяването* съ темянъ въ църква сж обичаи, земени отъ старогърцкитѣ езически обрѣди, които, като невинни и назидателни за вѣрующитѣ, покръстенитѣ гърци ги въвели и въ църквата Христова. Ако гърцитѣ, слѣдователно, сж приели въ църквата нѣколко отъ езическитѣ си обичаи, възможно ли е било да не въведатъ въ нея и своята изящна музика?

Гърцитѣ при испѣването на прѣведенитѣ буквално отъ еврейски на гърцки прѣкрасни псаломи на Давида *пъли сж сѫпнато*, като сж се стараяли да ги нагласяватъ *на еврейския* имъ оригиналъ, сжщо тъй, както ний българитѣ и до днесъ кривацаме съ гласа си, като се стараемъ да нагласяваме на оригинала имъ всичкитѣ църковни мелодии, особено *подобнитѣ*, прѣведени буквално отъ старогърцки на старобългарски.

За да избѣгнатъ този музикаленъ недостатъкъ, гърцкитѣ църковни музиколози, основани на своитѣ безсмъртни прадѣди поети: Омира, Пиндара, Еврипида, Софокла, Есхила и пр., извлѣкли изъ Св. Писание всичкитѣ църковни пѣснопѣния и ги нарѣдили спорѣдъ тѣхнитѣ изящни стихотворения (б), като спазвали прѣди Дамаскина *просодията*, т. е. продължението или съкратяването гласната на слога за добиване мѣрка, а слѣдъ него *тоническата просодия*, която се основавали на *тона* и *равномѣрностьта* на слоговетѣ, както се вижда въ първия рѣдъ на всѣка една отъ слѣдующитѣ осемъ (по единъ отъ всѣки гласъ) Дамаскинови ирмоси (в) заедно съ стиха подъ тѣхъ, спорѣдъ който сж нагласени. Дали обаче, старитѣ гърци тъй сж пѣяли тѣзи стихове, както днешнитѣ пѣятъ нагласенитѣ по тѣхъ църковни ирмоси, туй и Г. И. Пападопулосъ, отъ когото черпимъ тѣзи свѣдѣния, не ни явява, като оставя на други по специалисти отъ него да се произнесатъ дали заедно съ запазването мѣрката се е запазила и старогърцката мелодия (г).

(а) Гл. *Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς* отъ Г. И. Пападопулу, стр. 37, забѣл. 83.

(б) Гл. сжщия Г. И. Пападопулу, стр. 181—195 и стр. 202—204.

(в) Тѣзи редове отъ осемъ ирмоси заедно съ туренитѣ подъ тѣхъ стихове, споредъ които сж нагласени, поставямъ нарочно за свѣдѣние на бждащия български църковенъ музикологъ, какъвто прѣдвиждамъ въ края на прѣдговора си; защото сегашнитѣ църковни музикалози, нека си го исповѣдаме, *сме жалки подражатели и погрѣшни прѣводачи на чужди трудове.*

(г) *„Εἰδικώτεροι δὲ ἀποφανθήτωσαν εἴπερ σὺν τῇ συντηρήσει τοῦ μέτρου ἐτηρήθη καὶ τὸ ἀρχαῖον μέλος“.* (Стр. 187).

1) Ирмосъ отъ гласъ а̃.

„Ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν Δεσπότης“ } а)
(Спасѣ людѝ чѫдодѣ́йственый Влады́ка)
По „Ποῦ τάς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δείξεις ἄναξ“ б)

2) Ирмосъ отъ гласъ в̃.

„Ἐχθροῦ ζοφώδους καὶ βεβορβορωμένου“ } в)
(Врагà тѣ́мнаго и̂ ѕ̃скверне́наго)
По „Οὐ σωφρονήσεις; οὐ μαθὼν ὃς εἶ φύσιν г)

3) Ирмосъ отъ гласъ г̃.

„Ἔθου πρὸς ἡμᾶς κραταιὰν ἀγάπησιν, Κύριε“ } д)
(Положи́лъ е̂сѝ къ на́мъ тве́рдую любо́вь, Гд̃и)
По „Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν φέρον Ὄρκια“ е)

4) Ирмосъ отъ гласъ д̃.

„Θείᾳ καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ“ } ж)
(Божѝственнымъ покровѣ́нъ медленоязы́чный мра́комъ)
По „Ὅταν δ' ὁ δαίμων εὑροῇ, πεποιθέναι“ з)

5) Ирмосъ отъ гласъ ѕ̃

„Ἵππον καὶ ἀναβάτην εἰς θάλασσαν ἐρυθρὰν“ } и)
(Коня́ и̂ всада́ника въ мо́ри чермно́е)
По „Ἄλλοι μὲν παρὰ νηυσί ἀριστῆες Παναχαιῶν“ к)

6) Ирмосъ отъ гласъ з̃.

„Ὡς ἐν Ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ἰσραὴλ“ } л)
(Я́кw по сѹ́ш҃ пешесте́ствовавъ Іерани́лъ)
По „Ὤφθησαν δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοί“ м)

а) Пѣсънь а̃ отъ канона на Рождество Христово.
б) Еврип. Хек., ст. 828.
в) Пѣсънь в̃ отъ канона на Богоявление.
г) Офок. „Αἴας. μαστιγ“, ст. 1259.
д) Пѣсънь г̃ отъ Воскресния канонъ (Недѣля).
е) Ом. Ил., б. Γ, ст. 245.
ж) Пѣсънь д̃ отъ канона на Петдесятницата.
з) Есх. „Перситѣ“, ст. 601.
и) Пѣсънь ѕ̃ отъ Воскресния канонъ (Недѣля).
к) Ом. Ил. б. К, ст. 1.
л) Пѣсънь з̃ отъ Воскресния канонъ (Недѣля).
м) Ом. Ил., б. А, ст. 570.

7) Ирмосъ отъ гласъ ѕ

„*Ὁ πατρικοὺς κόλπους μὴ λιπὼν*“ }
(Ѻ҃тча нѣдра не ѡста́вль) } *а)*
По „*Ὡς ἀρ᾽ ἔφαν, Πρίαμος δ᾽ Ἑλένην ἐκαλέσατο φωνῇ*“ *б)*

8) Ирмосъ отъ гласъ и̑

„*Ἵνα τί με ἀπώσω ἀπο τοῦ προσώπου σου, τὸ φῶς το ἄδυτον*“ }
(Ескы́ю ма ѿри́нѣлъ е҆сѝ ѿ лица́ твоегѡ́, свѣ́тe не заходи́мый) } *в)*
По „*Ἔνθα ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ*“. *г)*

И тъй еврейската музика въ Христовата църква се е употрѣбявала само въ началото на първия вѣкъ отъ Христа, т. е. прѣзъ Апостолскитѣ врѣмена, нъ щомъ се распространило християнството между гърцкия народъ, гърцитѣ не се забавили чрѣзъ своята висока култура да я погърчатъ заедно съ всички покърстени въ Христа евреи, като си присвоили и привилегията тѣ да пазятъ Св. Гробъ на Спасителя, гдѣто и днесъ още продължаватъ да се радватъ на туй първенство; тъй че до Иоана Дамаскина църковната музика била чисто гърцка.

Прѣзъ първитѣ вѣкове на християнството, като църковни пѣсни служили псаломитѣ на Давида. Освѣнъ тѣхъ църквата въспѣвала и благославяла Бога и чрѣзъ деветъ-тѣ пѣсни отъ Стария Завѣтъ и чрѣзъ други църк. пѣснотворения, нарѣждани отъ първитѣ християни, собствено отъ гърцитѣ. Една отъ първитѣ пѣсни е и тъй наричаното *Утренно славословие* „Сла́ва въ Вы́шнихъ Бо́гꙋ и҆ на земли́ мі́ръ въ человѣ́цѣхъ благоволе́ніе“ която самитѣ божествени ангели сѫ испѣли за пръвъ пѫть надъ Витлеемската пещеря, когато се родилъ Спасителятъ, Господъ нашъ Иисусъ Христосъ. Тази ангелска пѣсень по-послѣ първитѣ християни попълниха съ нѣкои стихове отъ Давидовитѣ псаломи и отъ онѣзи на другитѣ пророци и евангелисти. Отъ старитѣ църковни пѣсни е и *побѣдната* ангелска пѣсень „Свя́тъ Свя́тъ Свя́тъ Господь Савао́ѳъ“, както и хвалебната пѣсень „Тебе́ поѣ́мъ тебе́ благослови́мъ, тебѣ́ благодари́мъ. Гдⷭ, и҆ мо́лимъ ти сѧ, Бо́же на́шъ“ отъ Амросій Медиоланси. Тъй сѫщо стари църковни пѣсни сѫ и слѣдующитѣ: Прі҆и́дѣте поклони́мсѧ и҆ припадѣ́мъ ко хрⷭтꙋ́“, извлѣчена отъ 94-й псаломъ, и *Трогчната или Вечерна* пѣсень „Свѣ́те тиⷯ́и҆“. Мотивътъ на тази пѣсень е запазенъ още отъ стари врѣмена и до днесъ непокжтнатъ, и въ оригинала му „*φῶς ἱλαρὸν*“, се състои

а) Пѣсънь ѯ отъ Воскресния канонъ (Недѣля).

б) Ом. Ил., б. Г, ст. 161.

в) Пѣсънь ѕ отъ Воскресния канонъ (Недѣля).

г) Ом. Ил., б. А, ст. 22

тъкмо оть сто слога(*a*), отъ които всѣки единъ при испѣваването му съдържа по четири врѣмена (такта), обстоятелство, което е спомогнало, не само да се запази не измѣненъ онзи неговъ старъ и мелодиченъ мотивъ, нъ и по лесно да се запомнюва на изустъ отъ свящеиицитѣ, даже и отъ неимѣющитѣ понятие отъ църк. мусикия, когато при тържествена вечерна заедно мнозина го пѣятъ. Отъ старитѣ църковни пѣсни се счита и „Да молчи́тъ всѣка́ка плоть“, което се е пѣело на мѣсто „Іжи херуви́мы“ до Иоана Златоуста, който е съчинилъ тая херувимска пѣсънь, а слѣдъ него се пѣе само на св. литургия въ Вел. Сжбота на мѣсто херувико. Тъй сжщо межлу старитѣ църк. пѣсни се причисляватъ и слѣдующитѣ: „Слава Отцу и сну и стому Духу“, Господнята молитва „Отче нашъ“ които се пѣела, както днесъ се пѣе въ Рускитѣ църкви, „Стый Боже“, „Господи помилуй“ и др.

Отъ първия вѣкъ сл. Хр. до Костантинъ Великий въ църквата на Вечернята, Утренията и Литургията се сж пѣели горѣпомѣнатитѣ кратки църк. пѣсни заедно съ другитѣ, които сж оставили църк. пѣснотворци отъ първитѣ вѣкове; защото прѣзъ онѣзи тѣжки за християнина врѣмена, врѣмената на Нероновци, Диоклетиановци, Дециевци и пр., Христовата църква била люто гонена и безъ опрѣдѣленъ и постояненъ центъръ, и църков. музика, слѣдователно, била ограничена. Прѣзъ тѣзи врѣмена църк. служба, извършвана въ *горници* и *катакомби*, била кратка, и въ църквата се сж пѣели, за краткость, само ирмологическитѣ и стихирарическитѣ мелодии. Слѣдъ Константина Великий, обаче, когато не само лютитѣ гонения противъ Христовата църква престанаха, нъ и християнството стана господствующа религия въ Римската империя, Св. Отци отъ онази епоха, прѣзъ която се появили найтвърдитѣ стжлбове на Христовата църква, като св. св. Атанасъ Александрийский, Іоанъ Златоусъ, Василий Великий, Григорий Богослова и пр., положили особени старания за по систематичното организиране на църк. музика. Прѣзъ този периодъ *горницитѣ* и *катакомбитѣ* се замѣстиха отъ *великолѣпни храмове*, въ които църковната служба се извършваше тържествено, като се е пѣело свободно и велегласно и по тритѣ рода на музиката: диатоническия, хроматическия и енармоническия, отъ които първиятъ е билъ най-популяренъ въ църквата, като простъ, скроменъ и великолѣпенъ, а при това и най-привлѣкателенъ за придошлитѣ и прихождающитѣ въ християнството други народности, които най-вече въ него откривали *свои народни мелодии*.

Църковната музика, като дъщеря на старогръцката, отъ началото на християнството до Иоана Дамаскина при тонирането на църк. пѣсни е употрѣбявала буквитѣ на азбу-

(*a*) Гл прѣдговора въ Пасхалията на Иоана Харм. Охридский.

ката, като музикални знакове (ноти), а при паралагирането имъ си служили съ четиритѣ еднозложни звукове: тѳ, та, тѭ, тѡ, които по Трохаическата или Пентахордна система се приповтаряли до височината на Диапазона и на Дисдиапазона. Нъ Дамаскиятъ църковенъ поетъ, ораторъ и богословъ, който е далъ на църквата осмогласното църковно пѣние въ каквато форма го виждаме и до днесъ, измѣни тази система. Той за тонирането на църк. пѣсни изобрѣтилъ(а) единъ видъ музикал. знакове, отъ които *количествените* приличатъ на сегашнитѣ, а *качествените,* освѣнъ нѣколко, всичкитѣ сж единъ видъ *кукици,* прилични на *йероглифи,* а за паралагисването имъ изнамѣрилъ за диатоническия родъ при възлизане звуковетѣ: ⁘, ⁖, ⁙, ⁘, които тоже по Пентахордната система се приповтаряли, а при слизане — звуковетѣ: ⁘, ⁖, ⁘ не ⁘, а за хрометическия родъ при възлизане звуковетѣ: ⁖, ⁖, а при слизане звуковетѣ: ⁖, ⁖. Съ тѣзи музикални знакове за *количество* и *качество* и звукове за паралагисване църковнитѣ музиколози си сж служили до началото на 19 й вѣхъ, когато послѣднитѣ изобрѣтатели на сегашната музикална система: Хрисантъ Брусенский, Григорий протопсалта и Хурмузий книгохранителя, ги замѣстиха съ сегашнитѣ музикални знакове (ноти) за възлизане и слизане и сегашнитѣ еднозложни звукове за паралагисване: па, ву, га, ди и пр.

Като зная, че мнозина отъ г-да пѣвцитѣ много любопитствуватъ и желаятъ да видятъ формата на онѣзи стари музикални знакове, за удовлетворение на тѣхното любопитство, давамъ тукъ формата имъ(б), въ каквато се намиратъ изложени въ теоритикона на Кирнакосъ Филоксенисъ:

Освѣнъ сегашнитѣ 10 количествени музикални знакове сѫществували сж и слѣдующитѣ 5: три възходящи: оксия , пеластонъ и куфизма , и два нисходящи: синдезмосъ и кратимаипороонъ , (в), а освѣнъ сегашнитѣ 11 качествени музик. знакове сѫществували сж и слѣдующитѣ:

(а) Нѣкои, абаче, авторитетни църковни музиколози твърдятъ, че тѣзи музикални ноти и звукове за паралагисване сж сѫществували и прѣди него, и той ги само прѣработилъ и систематизиралъ за по лесно изучване църк. музика.

(б) Г-да музикалозитѣ сж длъжни да благодарятъ на готовността на печатаря г-нъ П. Глушковъ, който има добрината да ги приготви въ собствената си букволѣярница.

(в) Тримата учители ги изхвърлиха; защото възходящитѣ се допълниха отъ Малението и Лѣтящия, а нисходящитѣ — отъ Възвръщателя и Легкото.

Параклитики		Ксиронъ класма	
Синагма		Имифононъ	
Хоревма		Имифоронъ	
Уранисма		Лигизма	
Епегерма		Килизма	
Θес ке Апоθесъ		Антикенокилизма	
Θема аплунъ		Кратима	
Тромиконъ		Сизма	
Екстрептонъ		Пиезма	
Тромикосинагма		Есо Θематизмосъ	
Псифистосинагма		Ексо Θематизмосъ	
Паракалесма		Аргосинθетонъ	
Псифистопаракалесма		Горгосинθетонъ	
Енарксисъ		Аподома(*а*)	

Отъ казаното до тукъ ясно се вижда, че църковната музика само прѣзъ апостолскитѣ врѣмена е била еврейска, а по-послѣ дори до Иоана Дамаскина била чисто гърцка и въ църквата се е пѣело, както по-горѣ видѣхме, *Ирмологически*(*б*) и *Стахиранически*(*в*). Слѣдъ него се въведе и *Папа-*

(*а*) И отъ тѣхъ повечето сж исхвърлени; понеже служили за означаване на отдавна вече изчезналото *ржкомахане (χειρονομία)*, съ което се ржководило пѣнието, когато въ Св. София въ Цариградъ при Богуслужението сж пѣли 100-на пѣвци, за пазене на такта.

(*б*) Ирмологическиятъ видъ, който е чисто гърцко изобрѣтение, е перлътъ на Източната църк. музика, нъ когато се пѣятъ нагласенитѣ по него църковни *ирмоси* и *подобни* на гърцки въ оригинала, а когато се пѣятъ на български въ буквалень прѣводъ, при онѣзи кривацания на гласа за добиване ужъ на тактъ, той е безвкусенъ, даже и смѣшенъ. Едно малко исключение правятъ отпустителнитѣ и стиховнитѣ на Осмогласника, както и всичко, което е нагласено по тѣхъ Тѣ горѣ долу се нагласяватъ на гърцкия оригиналъ безъ кривацане на гласа. Споредъ моето скромно мнѣние всичкитѣ *подобни* трѣбва да се приспособятъ на тѣхъ. Напримѣръ: „**Гро́бъ тво́й Спа́се**“, на мѣсто да се пѣе съ онѣзи криволичения на гласа, за да се нагласи на гърцкото „*Τὸν τάφον σου, Σωτῆρ*“, много е по умѣстно и по вкусно да се пѣе по „**Ка́мени запечѣта́нъ ѿ Ю́дей**“.

(*в*) Стихирарическиятъ видъ, споредъ моето скромно мнѣние, дължи своето произхождение на буквалния прѣводъ на Св. Писание отъ еврейски на гърцки. Тъй като гърцитѣ при испѣването на буквално прѣведенитѣ църк. пѣсни отъ еврейски на гърцки сж кривацали съ гласа си, за да ги нагласяватъ на оргинала имъ. както и ний по сжщата причини и до днесъ още си кривацаме, то, тѣ, за избѣгване на този недостатъкъ, измждрили Стихирарическия видъ, при който, за добиване на *тактъ*, едни отъ слоговетѣ се продължаватъ чрѣзъ повтаранего гласната имъ, а други се съкращаватъ чрѣзъ скорението.

дическиятъ видъ, т. е. *протѣжното* пѣние, което е *свойствено* на арабската музика. Много близо до ума е, че Иванъ Дамаскинъ, за да привърже по-яко своитѣ сънародници(*а*), сирийцитѣ, т. е. арабитѣ-християни, къмъ Православната църква, която прѣзъ онова врѣме при императора Константина Копронима, свирепа буря отъ ереси уборяваше, е тикналъ въ църковната музика и арабската мелодия, особено въ пападическия й видъ. Че църковната музика има смѣсъ и отъ арабската и самитѣ гърци въ своитѣ музикални ржководства и истории мимоходомъ признаватъ(*б*).

Отъ 856 год. до началото на 12-й вѣкъ въ църквата е слѣдвала установената отъ Иоана Дамаскина църковно-музикална система, нъ сега вече указала се нужда отъ реформиране на неговата система, и прѣзъ първата половина на 12 й вѣкъ, първъ неинъ реформаторъ се явява Иоанъ Кукузель, родомъ българинъ изъ Драчъ. Той прѣработилъ и упростотворилъ Дамаскиновата система и не пропустналъ да влѣе въ църковната музика и малко нѣщо отъ българския народенъ напѣвъ, както прѣди него и Дамаскинъ отъ арабския. Гърцитѣ признаватъ Кукузеля за великъ *майсторъ* на мусикийското искуство *(Μέγας Μαΐστωρ τῆς μουσικῆς τέχνης)* и сполучливъ реформаторъ на Дамаскина, нъ никакъ не имъ се щé да исповѣдатъ, че той, като българинъ, е тикналъ въ църк. музика нѣщичко и отъ българския напѣвъ. Обаче простодушниятъ биографъ на Кукузеля отъ срѣднитѣ вѣкове съ гордость исповѣдва, че той композиралъ единъ църковенъ „полиелей" по мотива на една майчина си припѣсня(*в*) и го нарѣкълъ *Полиелей на Българката (Πολυέλεος τῆς Βουλγάρας)*. и по този начинъ доказва, че Кукузель билъ чистъ българинъ,

---

(*а*) Иоанъ Дамаскинъ е роденъ въ гр. Дамаскъ, отъ гдѣто и прѣкорътъ му Дамаскинъ, прѣзъ 676 год. въ врѣмето на Арабския Халифъ Абдулъ I-й, който владѣялъ цѣла Сирия. Баща му, Сергий, родомъ Сириецъ (Арабинъ християнинъ), билъ управитель на гр. Дамаскъ, а споредъ други – съкровищникъ на този халифъ. Той прѣдалъ сина си Иоана на плѣнения отъ халифа, а откупенъ отъ него Козма Икета, родомъ гъркъ отъ Калаврия (Италия), мжжъ много образованъ и благочестивъ, за да го учи. Козма далъ на своя ученикъ обширни познания по разни клонове отъ науката, и даровития ученикъ се показалъ отличенъ църковенъ поетъ и музикологъ, краснорѣчивъ ораторъ и дълбокъ богословъ, и, макаръ и да бѣше Сириецъ, т. е. арабинъ, надминалъ всички свои съврѣменици гърци. Гърцитѣ твърдятъ че той е билъ чистъ гъркъ, нъ сами тѣ, собствено еретицитѣ гърци, при онѣзи люти богословски припирни, признавали неговото происхождение, когато, заради неговото непоколѣбимо постоянство въ православието, го нападаха съ единъ арабски прѣкоръ „Менсуръ", което означава *развѣренъ, завѣнъ, глуецъ*.

(*б*) Глѣдай въведението на теоритикона на Кириакосъ Филоксенисъ, издаденъ прѣзъ 1859 год. и историята на църк. музика отъ Г. И. Пападопулу стр. 276—291.

(*в*) Гл. „Кратка биография на Св. Иоанъ Кукузель, или скроменъ приносъ на изучването български народенъ напѣвъ, издадена отъ П. В. Сарафовъ прѣзъ 1893 год.

И дѣйствително, отъ помѣстенитѣ въ края на книгата Кукузелеви църковно-музикални пѣснотворения, между които и прочутиятъ неговъ „Полиелей на Българката", явствува, че въ тѣхъ вѣе и българскиятъ народенъ напѣвъ. Въ тѣхъ не се виждатъ онѣзи *манелии кършения* на гласа, каквито сж свойствени на гърцката и арабска музики, нито се виждатъ по тѣхъ *дигоргони* и *тригоргони*, а явствува въ тѣхъ една скромна мелодия, каквато е онази на старо-българскитѣ пѣсни, които сж останали отъ старо-българскитѣ обрядни религиозни пѣсни.

Около единъ вѣкъ подиръ Иоана Дамаскина. българскиятъ народъ, просвѣтенъ отъ своитѣ народни просвѣтители, Св. Св. Кирилъ и Методий, се покръсти и прие православната Християнска вѣра. Слѣдъ покръстването на българския народъ, много ясно е доказано, че свѣтитѣ Солунски братия му прѣдадоха Св. Писание и всички богуслужебни книги, прѣведени отъ гърцки на български, нъ нѣма никакво доказателство, че му е била прѣдадена сжщеврѣмено въ прѣводъ и остановената тогава вече отъ Дамаскина църковна музика. Нито пъкъ между толкова запазени и открити до сега ржкописи отъ църковнитѣ книги се е запазило и открило нѣкадѣ и нѣкое малко поне *парченце* отъ Дамаскиновата *църковна* музика въ прѣводъ и ржкописъ(*а*). За първъ пѫть прѣзъ 1847 год. се яви между народа българска църковна мусикия, прѣведена и отпечатана въ Букурещъ отъ Н. Триантафеловъ. Прѣзъ толкова вѣкове, прочее, какъ сж пѣели българитѣ въ

(*а*) Г-нъ Анастасъ Николовъ прѣзъ 1905 год. е издалъ въ Петерсбургъ Вечерня и Литургия подъ ласкавото за българина название „*Старо-българско църковно пѣние по стари руски нотни ржкописи отъ XVII и XVIII вѣкове.* Срѣщнахъ се съ приятели, специално запознати съ западнитѣ ноти, и ги умолихъ да ми изпѣятъ по нѣкой тропаръ изъ Осмогласника на туй ст.-българско църковно пѣние, нъ азъ не чухъ *нищо* отъ български народенъ напѣвъ да звучи въ тѣхъ, както, напримѣръ, въ сърбското църковно пѣние ясно звучи сърбския народенъ напѣвъ. Сърбитѣ, като облѣкли църковното си пѣние съ сърбски народенъ напѣвъ, спазили, обаче, въ него напълно *осмогласието* на Източното църковно пѣние, като се придържатъ яко до двѣтѣ му оригинални лествици (§ 23), диатоническата и хроматическата, по които се пѣятъ и всички български и сърбски народни пѣсни, а у г-нъ А. Николовото *старо-българско църковно пѣние* и въ осемтѣ църковни гласове се слуша само диятоническата лествица въ минорно наклонение. Споредъ моето скромно мнѣние, г-нъ А. Николовото старо-българско църковно пѣние отъ XVII и XVIII вѣкове е сжщото византийско пѣние, което, както видѣхме по горѣ, има смѣсъ и отъ арабската музика чрѣзъ Иоана Дамаскина, и отъ българската чрѣзъ Иоана Кукузела, *злѣ запомнено и още по злѣ подържавано* отъ нѣкой русинъ музикологъ, който е слушалъ да му го пѣе по българскитѣ църковни книги нѣкой невѣжа българинъ отъ онуй врѣме, като се трудилъ да подържава гърцкия имъ оригиналъ, и го тониралъ съ руски ноти, па го нарѣкълъ, „*старо-българско църковно пѣние*". Туй г-нъ А. Николово пѣние се слуша приятно само когато се пѣе по руски въ хоръ, а пѣено на единъ гласъ по български, както Източното църковно пѣние, не струва за нищо.

църквата? Нѣма съмнѣние, че тѣ, лишени до 1847 год. отъ прѣведена на български църковна мусикия сѫ пѣели въ църквата по подържание на гърцитѣ, до колкото сѫ могли да ги подържаватъ, както и днесъ става въ повечето мѣста изъ отечеството ни, гдѣто нѣма още никакво понятие отъ църковна мусикия. Нъ тукъ неволно ни се задава въпросътъ: какъ тъй нашитѣ народни просвѣтители, Св. Св. Кирилъ и Методий и тѣхнитѣ приемници да прѣдадатъ на народа си Св. Писание и всички богуслужебни книги, съ толкосъ трудове прѣведени отъ гърцки на български, а да не му прѣведатъ и прѣдадатъ сѫщеврѣмено и Дамаскиновата музика? Признавамъ, че азъ съмъ много далече отъ компетентностьта да отговоря на този толкова важенъ въпросъ, нъ отъ туй, което съмъ прочелъ по историята на восточното църковно пѣние, по прѣдположение, смѣя да заключа, че тъй като повечето отъ горѣизложенитѣ клинообразни музикални знакове, които при разни случаи сѫ имали разни значения, а нѣкои отъ тѣхъ условно означавали продължение на цѣли съкратени музикални периоди и мотиви, запомнюзани само по слухъ отъ дългогодишни упражнения. и, слѣдователно, много трудно е било изучването на църковната музика, то, нашитѣ просвѣтители и учители, които се сѫ трудили да научатъ народа да чете прѣведенитѣ отъ тѣхъ църковни книги, не намѣрили за умѣстно да го обрѣменатъ съ изучването и на една толкова тъмна музикална система, а го оставили да си пѣе въ църквата по подържание тъй, както тѣ му прѣдали, до гдѣто той укрѣпне и напрѣдне, та се загрижи самъ за прѣвеждането и изучването на църковнитѣ музикални книги, или догдѣто настане нѣкогажъ нѣкой талантливъ музикологъ, който да упростотвори малко онѣзи Дамаскинови музикални иероглифи и направи по-лесно изучването на църковната мусикия. И дѣйствително, нѣколко вѣка слѣдъ Иоана Дамаскина прѣзъ първата половина на 12 й вѣкъ, както по горѣ видѣхме. се показа първиятъ реформаторъ на неговата система, прочутиятъ ангелогласенъ майсторъ на мусикийското искуство, Иоанъ Кукузель, който я анилизира и направи по-лесно изучването на църковното пѣние, а слѣдъ Иоана Кукузеля музикалнитѣ знакове прѣзъ 18 й вѣкъ още четири пѫти едно по друго прѣтърпѣха анализиране: 1) при Иоана Протопсалта Трапезунтийский († 1756 год.), 2) при Петра Лампадари Пелопонеский († 1777 год.), 3) при Иакова Протопсалта († 1795 год.), и 4) при послѣднитѣ реформатори на восточната църковна музика: Хрисанта, Брусенский митрополитъ, Григория Протопсалта и Хурмузия, книгохранителя († 1815 год.), които опростотвориха до неимовѣрность църковно-музукалната система и я направиха (особено практическата ѝ часть) достѫпна на всѣки единъ талантливъ пѣвецъ. Отъ тѣзи тримина послѣдни реформатори на восточното църковно пѣние възползувани, и

нашитѣ приснопамятни тримина музиколози: Никола Трианта-филовъ, х. Ангелъ Ивановъ и Тодоръ Икономовъ, ни оставиха въ прѣводъ свойтѣ мусикийски трудове, съ които отъ 1847 г. и до днесъ се ползуваме въ нашата църква. Тѣ сж за насъ българитѣ туй, което сж за гърцитѣ горѣпоминатитѣ тримина музиколози(а). Много нѣщо дължи българската църква на тѣхната память, и тѣхнитѣ портрети трѣбва да бждатъ окачени поне въ стаитѣ на духов. семинарии, гдѣто се прѣподава прѣведеното отъ тѣхъ църковно пѣние.

Никола Тринтафиловъ ни е оставилъ въ прѣводъ слѣднитѣ мусикийски трудове:

1) Въскресникъ, напечатанъ въ Букурещъ прѣзъ 1847 г.

2) Цвѣтосъбрание *(Ἀνθολογία)*, съдържаще; Вечернята, Утрєннята и Литургията отъ Божественото Послѣдование, напечатано въ сжщий градъ прѣзъ 1848 г. и

3) Кратъкъ Ирмолсй, напечатанъ тоже тамъ прѣзъ 1849 г.

Десеть години подиръ него, х. Ангелъ Ивановъ захвана напечатването едно по друго на своитѣ мусикайски трудове и ни е оставилъ слѣднитѣ псалтикии:

1) Ковчегъ Цвѣтосъбрания *(Ταμεῖον Ἀνθολογίας)*, напечатанъ въ Цариградъ прѣзъ 1857 г.

2) Въскресникъ, напечатанъ въ сжщий градъ прѣзъ 1859 г.

3) Славикъ, съдържащъ всичкитѣ празднични слави прѣзъ годината, напечатанъ въ сжщий градъ прѣзъ 1864 г.

4) Стихираръ (Триодъ и Пентикостаръ), напечатанъ въ сжщий градъ прѣзъ 1868 г.

5) Минейникъ, съдържащъ праздничнитѣ Стихири, Тропари и Кондаци съ нѣколко слави и Подобнитѣ на Осъмътѣ Гласове, напечатанъ въ сжщий градъ прѣзъ 1869 г.

6) Ирмолой, напечатанъ въ сжщий градъ прѣзъ 1870 г.

Слѣдъ тѣхъ Тодоръ Икономовъ е напечаталъ и издалъ въ Цариградъ прѣзъ 1872 г. Въскресеникъ заедно съ Св. Послѣдование на Вечернята. Утреннята и Литургията.

Тъй че, и пакъ повтаряме, отъ 862 год., т. е. отъ покръстването на българския народъ, до 1847 год. въ българ. църкви се е пѣело безъ никаква църковна мусикия по подържание на основаната прѣзъ първата половина на 8-й вѣкъ отъ Иоана Дамаскина, а отъ първата половина на 12-й вѣкъ до началото на 19 й вѣкъ прѣработена и анилизирана отъ Иоана Кукузеля († 1150 г.) и другитѣ горѣпомѣнати реформатори († 1756, 1777, 1795 и 1815 год.) църковна музика, а

(а) Справедливо може да се причисли къмъ тѣхъ и приснопамятния музикологъ отъ мин. вѣкъ Иоанъ Хар. Охридский, който прѣзъ 1869 год. е издалъ въ Цариградъ църковна мусикия, подъ название „Пасхалія", зборникъ отъ църковни пѣсни, които се пѣятъ прѣзъ свѣтлата седмица, и др. Той еималъ приготвени за напечатване и Великъ Воскресникъ, както и други мусийски трудове, нъ не успѣлъ да ги издаде (глѣдай прѣдговора въ пасхалията му).

отъ 1847 год. насамъ, благодарение на горѣпоменатитѣ тримина наши приснопамятни музиколози, имаме въ прѣводъ напечатани наши църковни *псалтакии*, па даже и нѣкои отъ сегашнитѣ музиколози, прѣиначавайки тѣхнитѣ безукоризнени прѣводни трудове, смѣемъ да се титулираме (пази Боже!) *автори*(*а*).

Горѣпомѣнатитѣ наши трима музиколози, както видѣхме по-горѣ, при своитѣ мусикии сж ни оставили и по едно кратко ржководство за запознаване съ восточното църковно пѣние, които до сега сж ржководили и още ржководятъ българския пѣвецъ при изучването му. Всички, обаче, българи пѣвци чтвствуватъ нуждата отъ едно по-обширно такова ржководство, което, що годѣ, да отговаря на тази нужда. Мене се падна случайно жребието да се нагърбя съ удовлетворението на тази нужда.

Прѣзъ 1910 год. Софийскитѣ пѣвци и църковно-служащи съставиха дружество подъ *патронажа* на Св. Иоанъ Кукузель, горѣ долу такова, каквото го прѣдвиждахъ въ издадената ми прѣзъ 1893 г. брошурка подъ название „*Кратка биография на Св. Иоанъ Кукузель, или скроменъ приносъ на изучването теорията на българския народенъ напѣвъ*", и на 1-й Октомврий с. год, когато отпразднуваха паметьта на своя патронъ, вечерьта на банкета си призоваха, като гости, и старитѣ учители пѣвци, между които бѣше и пишущия тѣзи рѣдове. При обикновенитѣ наздравици и благопожелания за успѣха на новото дружество единъ отъ г-да младитѣ пѣвци въ рѣчьта си, като разви голѣмата нужда отъ едно ржководство за по основното изучване на Въсточното църковно пѣние, обърна се къмъ старитѣ учители пѣвци, които сж запознати съ гърскитѣ обширни църковно-музикални ржководства, съ покана: нѣкой отъ тѣхъ да извлѣче изъ тѣхъ и, за спомѣнъ, остави на младитѣ пѣвци на български езикъ едно такова

(*а*) Слѣдъ 1816 год. подиръ тримата послѣдни реформатори на Въсточната църковна музика, мнозина такива автори на чужди прѣиначени музикални трудове наводниха Патриаршията съ прошенията си за удобрение на тѣхнитѣ псалтикии, нъ Св. Синодъ, като видя въ тѣхъ наводнено скромното Въсточно църковно пѣние отъ мелодията на турската външна музика, не само не ги удобри, нъ съ рѣдъ окржжни и строго запрѣти да не се употрѣбяватъ въ църквата мусикиитѣ на онѣзи издатели, които безъ синодално удобрение си позволиха да ги напечататъ, като опрѣдѣли на кои отъ старитѣ автори музиколози църковнитѣ пѣснотворения да се пѣятъ въ църквата. Тъй като мусикалнитѣ прѣводи на тримата българи музиколози, съ малки изключения, сж тъкмо онѣзи, които сж удобрени отъ Патриаршията, желателно е щото и българ Св. Синодъ въ своитѣ отечески грижи и попечения за прѣуспѣването на Въсточното църковно пѣние, да назначи една тричленна пѣвческа комисия, която да пробере изъ тѣхъ всичко, което е потрѣбно за извършването на божественото послѣдование на Вечерията, Утренията и Литургията, за да се прѣпечати буквално въ нѣколко тома, които на евтина цѣна да се наложатъ на всички църкви и манастири съ заповѣдь: Г-да пѣвцитѣ само по тѣхъ да пѣятъ въ църква.

ржководство. Понеже никой отъ старитѣ пѣвци не отговори на тази горѣща покана, то, пишущиятъ тѣзи рѣдове, упоенъ отъ радость че прѣдложената му прѣди 17 год. идея е влѣзла въ пжтя на реализирането си и подъ влиянието на онуй весело настроение, се подплъзна и обяви, че вслѣдствие на едно негово занимание прѣзъ 1892—93 год. заедно съ г-нъ Ангелъ Букурещлиевъ по прѣвеждането Източното църковно пѣние съ нотитѣ на западното пѣние[а], е снабденъ съ всички почти гърцки църковно-музикални ржководства и че при дългогодишнитѣ си занимания по изучването имъ е държалъ бѣлѣжки, отъ които може да се състави на български едно, що годѣ, църковно-музикално ржководство, отъ каквото се чувствува нужда.

„Вола се връзва за рогата, а человѣка за езика", казва народната пословица, и азъ се уловихъ отъ тъй тържествено продуманата ми дума, тъй щото на една прѣкарала вече възрасть да се нагърбя съ съставянето отъ държанитѣ ми бѣлѣжки и издаването на единъ въ родѣ учебникъ по Източното църковно пѣние подъ название *„Ржководство за практическото и теоритическо изучване на Източната църковна музика"*. И тъй миналата 1911 год. прѣзъ мѣсецъ Май издадохъ покана за събиране на абонати, въ която специално се обръщахъ къмъ църковнитѣ и манастирски настоятелства съ молба: да абонираатъ църквитѣ си за по единъ екземпляръ отъ „Ржководството и пр.", като истъквахъ сжщеврѣмено, че безъ тѣхната помощь е немислимо напечатването на една такава книга. И Св. Синодъ въ своитѣ отечески грижи и старания за распространението на Източното църковно пѣние съ окржжно № 2252 отъ 6-й Май 1911 год. го прѣпоржча на всички църковни настоятелства; даже и самата ми покана съ допълнително окржжно № 2456 отъ 26-й Май с. год. прѣпрати до св. Митрополии за по-скорошното ѝ распращане до църковнитѣ настоятелства. Отъ друга страна и Св. Екзархия, която храни сжщитѣ чувства за напрѣдъка на Източ. църк. пѣние, съ окржжно № 8258 отъ 26 й Юлий с. год. горѣщо прѣпоржча книгата ми на всички български църкви въ Османск. империя.

При такава широка прѣпоржка отъ страна на общата българска църква азъ се надѣяхъ най-малко на 1000 абона-

---

(*а*) Цѣлата църковна служба: Вечерня, Утрення и Литургия още отъ 1893 год., прѣведена на западни ноти, стои готова за напечатване, нъ, тъй като г. Манасий п. Тодоровъ ни испрѣвари съ своитѣ откжслечни прѣводи, г-нъ А. Букурещлиевъ, който е свършилъ въ Прага специално по пѣнието, като констатира погрѣшностьта на Манасиевия прѣводъ, остави за по кжсно да се напечата, щото, като видимъ погрѣшкитѣ и на други подобни прѣводачи, ако се появятъ такива, да узнаемъ своитѣ и ги поправимъ, та послѣ да се загрижимъ съ напечатването на приготвената отъ насъ съ западни ноти Източна църковна мусикия.

мента, за да напечатамъ книгата безъ рискъ на загуба, даже съ една малка печалба, нъ надѣждата ми излѣзе празда. Едвамъ 300 абонамента получихъ, които отговарятъ на половината отъ разноскитѣ за напечатването ѝ. При всичко туй, хванатъ отъ дадената си дума, азъ напечатахъ книгата съ благата надѣжда че тя сама, като едничка за сега по рода си, ще си пробие пѫть и, ако не възнагради труда ми, ще ме избави поне отъ дълговетѣ, съ които се натоварихъ за напечатването ѝ.

Книгата освѣнъ ржководството, т. е. теорията, съдържа, като приложения: 1) Въскресникъ, като упражнение по Ирмологическото и Стихирарическо пѣние, 2) църковно-музикална китка (Антологиа), съдържаща най-необходимитѣ пѣснопѣния отъ Божественото послѣдуване на Вечернята, Утреннята и Литургията, като упражнение по Пападическото пѣние(а) и 3) Парахордни уроци изъ църковно-музикалнитѣ пѣснотворения на най-прочутитѣ *автори*, като Иоана Кукузеля, Протопсалтитѣ: Ияковъ и Константинъ, книгохранителя Хурмузий, отъ които парахордни уроци Кукузелевитѣ се наричатъ *бичь на пѣвцитѣ* (*μάστιξ τῶν μουσικῶν*), а онѣзи на другитѣ тримина — *гладило на пѣвцитѣ* (*στίλβωτρον τῶν μουσικῶν*), защото въ гърцкитѣ църковно-музикални училища тѣ се прѣподаватъ въ послѣдния курсъ, и тѣ сж, които *бичуватъ и изглаждатъ*, а по български казано, които *каляватъ* пѣвеца и го правятъ пѣвецъ въ истинската смисъль на думата.

Понеже зная че мнозина отъ г-да църковнитѣ пѣвци, които си иматъ мусикии, се нуждаятъ само отъ ржководството безъ упражненията, при напечатването на цѣлата книга, азъ го отдѣлихъ прѣпечатано въ отдѣлна книга специално за тѣхъ и всички любители на Източното църк. пѣние съ половината отъ обявената цѣна.

За моето *нововъведение* по лествицитѣ (гамитѣ) на Източното църк. пѣние. е писано на дълго въ § 10. Нека тамъ четатъ г-да музиколозитѣ и нека ме критикуватъ.

При съставянето на ржководството ми ползувалъ самъ се съ музикалнитѣ ржководства на Хрисанта, Брусенский, Кириакосъ Филоксенисъ, Стефана Ламбадарий (2-рото му издание отъ протопсалта Д. Иоану), Теодора Фокейчанина, съ Историята на църковната музика отъ Георгий И. Пападопулосъ и съ парахорнитѣ уроци на горѣпомѣнжтитѣ автори.

Въ края на ржководството прѣдъ упражненията читателя ще види единъ музикаленъ диаграмъ, който отъ цѣлото съдържание на книгата е моя собственость. Много се чудихъ какъ да го кръстя и най-сетнѣ го назвахъ *Парахордний станъ*, защото по него нагледно се вижда какъ мелодията при ис-

---

(а) упражненията сж буквално прѣпечатани изъ отличнитѣ прѣводи на покойния Н. Триандафеловъ въобще и на х. Ангелъ Ивановъ отъ частн.

пѣването на парахорднитѣ уроци снове изъ него, както сновалката при тъкането на стана, и добива онуй мелодично *шармо*, което пропѫжда отъ църквующитѣ се богомолци досадата отъ монотонията и подпрѣснява у тѣхъ вниманието къмъ съдържанието на църковната пѣсънь. Какъ ще поглѣднатъ на него нашитѣ музиколози, не зная, нъ, що се касае лично до мене, азъ имамъ слабостьта да се похваля, че при изучването парахорднитѣ уроци на Кукузеля, особено на неговото *голѣмо исо*, този истински *бичъ на пѣвцитѣ*, само слѣдъ като го начертахъ и сравнихъ парахорднитѣ лествици съ оригиналнитѣ, можахъ да проникна въ тайната на Кукузелевитѣ мудолационни скокове, та за туй се усмѣлихъ да го прѣдамъ и на г-да нашитѣ пѣвци, за да се улѣсняватъ при рѣшаването на неговитѣ трудни музикални задачи, както и онѣзи на Иакова, Константина и Хурмузия.

Като свършвамъ, моля г-да нашитѣ музиколози да бѫдатъ по-снисходителни при критикуването на ржководството ми, ако не съмъ успѣлъ да имъ го прѣдамъ такова, каквото може би, сѫ ужидавали. Ако гърцкитѣ музикални ржководства, отъ които е черпено настоящето, сѫ пълни съ противорѣчия по нѣкои части отъ църковната мизика. макаръ, че сѫ плодъ на вѣковни трудове и на гениални умове, какво остава да се мисли за моето? При разговоритѣ, които съмъ ималъ честьта да водя съ нѣкои отъ висшитѣ църковни сановници по моето ржководство и тукъ и въ Цариградъ, като истъкнахъ въпиющата нужда отъ едно свѣстно ржководство за по-основното изучване на восточното църковно пѣние, азъ, като изповѣдвахъ прѣдъ тѣхъ, че приготвеното отъ мене е далечъ отъ да е такова, каквото би трѣбвало да бѫде, позволихъ си да имъ забѣлѣжа, че самата църква е дължна да си създаде хо̀рата, които не само учебникъ по Въсточ. църк. пѣние да приготвятъ, каквото трѣбва, нъ и учителскитѣ катедри по туй пѣние въ дух. семинарии достойно да заематъ, защото сегашнитѣ сѫ прости *псалтове*(*а*) и не отговарятъ на повѣрената имъ служба. А туй се постига, като се избератъ изъ градове, като Одринъ и Битоля, гдѣто българчетата още отъ дѣтинската си възрасть изучватъ и говорятъ гърцкия езикъ, като майчиния си, нѣколко момчета, гласовити и свършивши III-й класъ съ отличенъ или много добъръ успѣхъ, и се испратятъ въ Цариградъ за да свършатъ гръцката велико-народна школа *(Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή)*, гдѣто между изучването старо-гърцкитѣ списатели, поети и музиколози се изучава тео-

(*а*) Срамота е, дѣйствително, прѣподавателитѣ въ тѣзи дух. училища по западното, чуждо за насъ, пѣние да притѣжаватъ висше образование и да сѫ специално подготвени по прѣдмета си, а онѣзи по Въст. църк. пѣние, което е домашно, да сѫ прости псалтове. Туй е докачително даже и за самитѣ семинаристи.

ритически и Източ. църк. музика, като сѫщеврѣмено свършатъ и 4-тѣ практически курсове по нея при музикалното практическо училище въ Фенеръ, а слѣдъ туй да се испратятъ по единъ въ Русия, Австрия, Италия и Франция, за да свършатъ и по модерната музика.

Ето тѣзи сѫ хората, които ще създадатъ нова епоха въ църковно-музикалното дѣло у насъ, нъ св. българ. църква, която толко грижи и жертви полага, за да образува чрѣзъ дух. семинарии и академии достойни свещеници и свещеноначалници, сама тя, като добра майка, трѣбва да ги създаде спорѣдъ горѣизложения начинъ. За распространението, обаче, на църков. пѣние изъ цѣлото ни отечество не сѫ достатъчни дух. семинарии, гдѣто едвамъ 10% отъ семинариститѣ, които ежегодно излизатъ отъ тѣхъ притежаватъ природния даръ на пѣние. За тази пъкъ цѣль трѣбва да се отворятъ при дух. семинарии и тукъ и въ Цариградъ двумѣсечни църково-пѣвчески курсове, като се избиратъ отъ всѣка епархия по 3—4 гласовити и сладкопойни момчета, свършивши III й класъ, и се испращатъ на епархийски разноски въ казанитѣ семинарии, за да слѣдватъ прѣзъ двата ваканционни мѣсеци (Юлий и Августъ), по църк. пѣние, подържани, разумѣва се, отъ св. църква. Паралелно съ завършването гимназиалното си образование тѣзи момчета прѣзъ 4 тѣхъ години (по 2 мѣсеци годишно) ще изучватъ всичкия материялъ по църк. пѣние, който се изучва въ 4 години (по 3 часа седмично) при гърцката практическа музикална школа въ Фенеръ (Цариградъ), като имъ се прѣподава по програмата на сѫщата школа. Само по този начинъ е възможно да се наплодятъ добри и вѣщи църковни пѣвци изъ цѣлото ни отечество, а жертвитѣ по испълнението му сравнително сѫ нищожни прѣдъ грамадния успѣхъ, който ще се добие отъ тѣхъ.

София, 1-й Юний 1912 год.

Съставителътъ.

Ржководство за практическото и теоритическо изучване на Източната църковна музика.

ГЛАВА I.

За източната църковна музика.

§ 1. Източната църковна музика ни учи какъ да пѣемъ въ църквата по единъ още отъ най-стари врѣмена установенъ начинъ, който се нарича църковенъ ифосъ (ἐκκλησιαστικὸν ἦφος).

§ 2. Църковната музика се дѣли на двѣ: теоритическа и практическа. Теоритическата ни учи да пѣемъ правилно въ църквата, слѣдъ като се запознаемъ прѣдварително съ нейнитѣ съставни части, а практическата ни запознава само съ нейнитѣ елементарни познания по църковното пѣние, което пѣемъ въобще по слухъ и практика.

§ 3. Съставнитѣ части на църковната музика сж слѣдующитѣ: *Тонове* и *лествици*, *ключове* (мартирии), *системи*, *количество и качество*, *музикални знакове* (ноти), *врѣме*, *паралагия*, *ортография*, *родове*, *гласове*, *диези и ифези*, *отклонителни знакове* (φθοραί = поврѣди) и пр. за които ще се пише по отдѣлно за всѣко едно.

ГЛАВА II.

За тоноветѣ и лествицитѣ.

§ 4. При пѣнието гласътъ ни ту на горѣ възлиза, ту на долу слиза, като по стжлба, и тъй се произвеждатъ тоноветѣ.

§ 5. Растоянията (интервалитѣ) отъ единъ тонъ до други не сж еднакви, а едни отъ тѣхъ сж по голѣми, а други по малки (гл. фиг. 1).

§ 6. По голѣмитѣ растояния се наричатъ цѣли тонове, а по малкитѣ — полутонове. (Гл. с. фиг.).

§ 7. Всѣки единъ отъ тоноветѣ се състои отъ дванадесетъ тонически частици, а полутоноветѣ — отъ шесть тонически частици (гл. с. фиг.).

§ 8. Всичкитѣ народи въ свѣта при испѣването на народнитѣ си пѣсни, отъ самата природа ржководени, образуватъ единъ музикаленъ диаграмъ, по който пѣящемъ възлизатъ и слизатъ, като по стѫлба, т. е. възвишаватъ и снишаватъ гласа си, за да завършатъ пѣсеньта си.

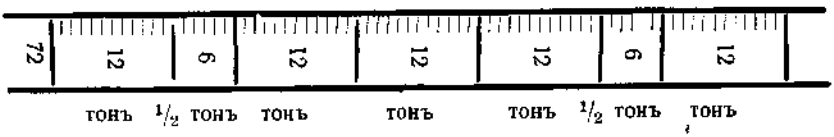
§ 9. Този музикаленъ диаграмъ се нарича естествена или диатоническа лествица, защото самата природа е я дарила на човѣка, и тя е най-старата лествица.

§ 10. Естествената лествица се състои отъ петь цѣли тонове и два полутонове, които вървятъ по лествицата тъй: тонъ, полутонъ, тонъ, тонъ, тонъ, полутонъ, тонъ, и, понеже всѣки тонъ съдържа дванадесеть, а всѣки полутонъ — шесть

---

[1]) Господа нашитѣ църковни музиколози, като видятъ естествената диатоническа лествица р..дѣлена на петъ тона и два полутона, ще ме осѫдятъ, вѣрвамъ, въ нововъведение, тъй като тѣ отъ досегашнитѣ ржководства знаятъ че тя съдържа цѣли седемъ тона, отъ които тритѣ, имено: **Га-Ди**, **Ди-Ке** и **Ни-Па**, се наричатъ голѣми (μείζονες = по голѣми), двата, именно: **Па-Ву** и **Ке-Zo**, срѣдни (ἐλάσσονες = по-малки) и двата именно: **Ву-Га** и **Zo-Ни**, малки (ἐλάχιστοι = най малки), и че тя е раздѣлена на 68 тонически частици, отъ които 36-тѣ получаватъ тритѣ голѣми тонове (по 12 всѣки единъ), 18-тѣ — двата срѣдни тонове (по 9 всѣки единъ) и 14-тѣ — двата малки тонове (по 7 всѣки единъ), а въ прѣдставената отъ насъ естест. диатон. лествица тѣ ще видятъ че тя съдържа петъ цѣли тона и два полутона и че е раздѣлена на 72 тонич. частици, отъ които 60 тѣ получаватъ пет-тѣ цѣли тонове именно: **Па-Ву, Га.Ди. Ди-Ке, Ке-Zo, Ни-Па** (по 12 всѣки единъ), а 12-тѣ — двата полутона, именно **Ву-Га** и **Zo-Ни** (по 6 всѣки единъ). Нъ въ историята на църковната музика отъ Георги Й. Пападопулосъ (стр. 27, заб. 63—65) четемъ че старитѣ гърцки музиколози, които се считатъ отъ цѣлия свѣтъ за отци на музиката, прѣди Христа още били разцѣпени въ мнѣнията си по распрѣдѣлението на тоноветѣ на лествицата на много партии, отъ които обаче двѣ, именно: Питагориститѣ и Аристоксениститѣ се отличили най-вече въ вѣковната си писмена борба по музиката. Питагориститѣ се основавали на математически исчисления и наричали себе си *каноници*, а Аристоксениститѣ — на слуха и назовавали себе си *армоници*. Старо-гърцката музика слѣдъ Христа се промѫкнала въ църквата заедно съ принципитѣ си по распрѣдѣлението тоноветѣ на лествицата, които принципи и до днесъ още продължаватъ между гърцкитѣ църковни музиколози (глѣдай сѫщия, стр. стр. 176, 444, 445 и граматика за езика на музиката отъ Н. Паганасъ). Горѣотбѣлѣзаното распрѣдѣление на ест. диатонич. лествица на 7 цѣли тона и на 68 тонически частици отъ послѣднитѣ трима реформатори на църковната музика: Григорий Протопсалта, Хрисантъ Брусенский и Хурмузий книгохранителя, прѣдадено намъ въ прѣводъ отъ тримата наши приснопамятни музиколози: Н. Триандафиловъ, А. Ивановъ и Т. Икономовъ, се считаше окончателно и неимѣюще вече никаква нужда отъ поправка. Обаче, прѣзъ послѣдната половина отъ миналия вѣкъ двама видни музиколози, именно: Мисаилъ Мисаилидисъ и

тонически *частици* (гл. § 7), тя се дѣли на 72[1]) тонически частици, както се вижда въ слѣдующата лествица:

Фигура 1.

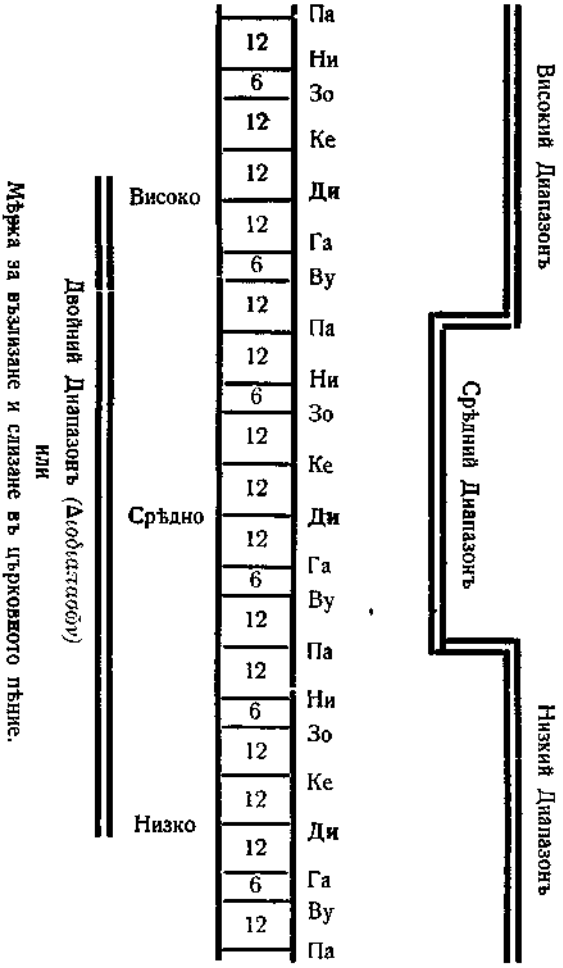
§ 11. Звуковетѣ на тѣзи тонове се наричатъ: **Па, Ву, Га, Ди, Ке, Зо, Ни, Па. Па-то** стои на първото стжпало на лествицата, Ву-то-на второто, Га-то-на третото, Ди-то-на четвъртото, Ке-то-на петото, Зо-то-на шестото, Ни-то-на седмото и Па-то-на осмото.

§ 12. Звуковетѣ тъй вървятъ на горѣ по лествица до гдѣто стигнатъ до първия звукъ и образуватъ единъ диапазонъ (октава), послѣ се връщатъ на долу по лествицата до гдѣто стигнатъ пакъ на първия звукъ, т. е. тъй: **Па, Ни, Зо, Ке, Ди. Га, Ву, Па.**

§ 13. Нъ тъй като църковното пѣние възлиза и по-високо отъ горното **Па**, а слиза и по-долу отъ долното **Па**, то, образува се единъ двоенъ диапазонъ *(Διὰ διαπασῶν)*, който почнува отъ долно **Ди**[2]) въ низкия диапазонъ и свършва на горно **Ди** въ високия диапазонъ, както се вижда въ слѣдующия музикаленъ диаграмъ:

Николаосъ Паганасъ, въ рѣдъ сказки прѣдъ отбрана публика въ Цариградъ и Атина и въ редъ дълги и необорими статии, помѣстени въ тамошния печатъ, нападнаха безпощадно туй распрѣдѣление на лествицата и го намѣриха погрѣшно, като се основали на старо-гърцкитѣ музиколози, които признаватъ въ естеств. диатон. лествица *петъ тона* и *два полутона*. И дѣйствително, пѣвецътъ, като види въ диатоническитѣ и хроматически лествици числата: 3, 4, 7, 9; 12, 18, които се считатъ основни и канонически, а въ енармоническитѣ лествици на *Аджема* (♩), на Хисара (♩♭), на Нисабура (♩♯) и на Мустаара (♩) числата: 11, 13, 14, 15, 16, 17, 21, които произхождатъ ужъ отъ употрѣбяването на тѣзи повръди, се замотава и испадва въ едно безисходно положение. Вслѣдствие на туй, ний касателно распрѣдѣлението тоноветѣ на лествицитѣ и на тритѣ рода, приехме теорията на послѣднитѣ музиколози, която е сходна съ оная и на старогърцкитѣ и на западно-европейскитѣ музиколози, и ни дава само три числа: 12 за цѣлитѣ тонове, 6 за полутоноветѣ и 18 за триполутонията. Истина е че старитѣ гърци признаватъ и четвъртъ тонъ *(Δίεσις)*, нъ, споредъ Н. Паганасъ, не даватъ на числото 3 мѣсто въ лествицата.

[2]) Въ рѣдки случаи, обаче, слиза се и до $\overset{\Gamma}{\text{ϒϒ}}$-то въ низкия диапазонъ, както се вижда въ Полиелея „Нарѣкáхъ Вавилóнскихъ" отъ Хурмузия при периода „Тáмw сѣдóхомъ и плáкахомъ" и другадѣ. У Ив. Кузель се срѣща слизане и до $\overset{\pi}{\text{ϙ}}$-то въ низкия диапазонъ (гл. *гольмото му исо*).

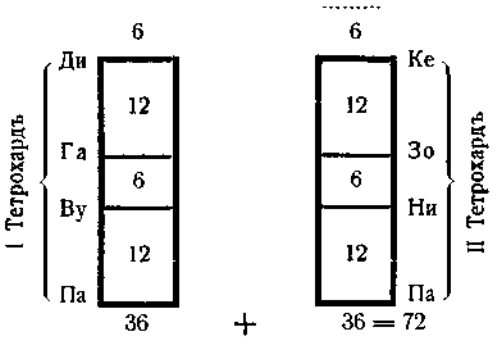

Фигура 2.

§ 14. Тоноветѣ и полутоноветѣ отъ горно Па на горѣ и отъ долно Па на долу съотвѣтствуватъ на онѣзи въ естествената лествица, т. е. интервалитѣ: Па-Ву, Ву-Га, Га-Ди отъ високия диапазонъ съотвѣтствуватъ на интервалитѣ: Па-Ву, Ву-Га, Га-Ди отъ срѣдния диапазонъ: тъй сѫщо и интервалитѣ па-ни, ни-зо, зо-ке, ке-ди отъ низкия диапазонъ съотвѣтствуватъ на интервалитѣ: па-ни, ни-зо, зо-ке, ке-ди отъ срѣдния диапазонъ.

§ 15. Естествената лествица се състои отъ два еднакви тетрахорда, между които стои и ги дѣли единъ отъ другъ единъ тонъ, който се нарича раздѣлителенъ (*τόνος διαζευκτικός*;

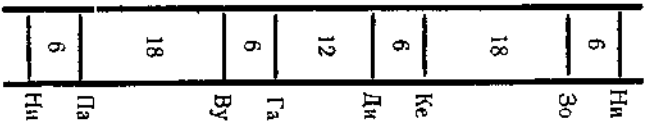
букв. раздѣлителенъ тонъ). Всѣки тетрахордъ се състои отъ по два цѣли тона и единъ полутонъ между тѣхъ, а по между тѣхъ раздѣлителния тонъ, както се вижда въ слѣдующата фигура:

Фигура 3.

Като сравнимъ двата тетрахорда, намираме че тѣ, съгласно дѣленето естествената лествица (§ 10, фиг. 1) на тонически частици, сж равни по между си. При това забѣлѣзваме че тоновете и полутоновете по естествената лествица вървятъ тъй: тонъ, полутонъ, тонъ, тонъ, тонъ, полутонъ, тонъ, и че, слѣдователно, естествената лествица се състои отъ петь цѣли тона и два полутона, отъ които единиятъ стои въ първия тетрахордъ между второто и третото стжпало, а другиятъ въ втория между шестото и седмо стжпало на лествицата.

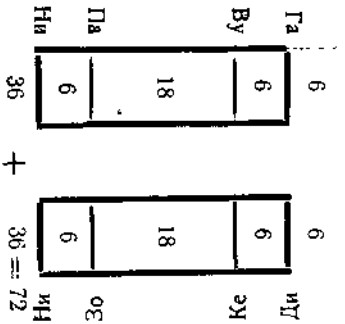
§ 16. Съ течението на врѣмето и напрѣджка на человѣчеството человѣкътъ открилъ и втора лествица, която се нарича хроматическа, понеже тя се състои отъ полутонове — три полутона и само единъ тонъ, които вървятъ по слѣдующия рѣдъ: полутонъ, триполутоние, полутонъ, цѣлъ тонъ, полутонъ, триполутоние, полутонъ, както се вижда въ слѣдующата фугура:

Фигура 4.

Като прѣсѣчемъ на двѣ равни половини хроматическата лествица, виждаме че и тя, както естествената, се дѣли на два равни еднакви тетрахорда, раздѣлени единия отъ другия чрѣзъ

единъ цѣлъ тонъ (раздѣлителния), както се вижда въ слѣдующата фигура:

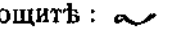
Фигура 5.

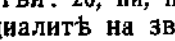
И тукъ, като сравнимъ двата тетрахорда, съгласно дѣленето лествицата на тонически частици, намираме, че сж равни по между си и се състоятъ отъ по два полутона и едно трополутоние по между имъ, а по между тѣхъ (двата тетрахорда) единъ цѣлъ тонъ, (раздѣлителния), който ги съединява.

ГЛАВА III.

За ключоветѣ.

§ 17. Както ще видимъ по нататъкъ (гл. § 22), Източното църковно пѣние се пѣе по осемь начина, които църковната музика нарича *гласове*, отъ които едни се пѣятъ по диатоническата лествица, а други — по хроматическата. За разузнаване по коя отъ двѣтѣ лествици върви пѣнието, подъ инициалитѣ на звуковетѣ, начиная отъ звука zo въ диатоническата или естеств. лествица отъ низкия диапазонъ до звука ке отъ срѣдния диапазонъ се турятъ едни знакове, които въ църковната музика се наричатъ свидѣтелства *(Μαρτυρίαι)*, а ний ги нарѣкохме ключове, защото, както ще видимъ по на долу (§ 194), тѣ сж които, тъй да се каже, отварятъ и затварятъ мелодията.

§ 18 Тѣзи знакове въ естествената диатоническа лествица сж слѣдующитѣ: а заедно съ инициалитѣ на звуковетѣ тъй: които се произнасятъ тъй: zo, ни, па, ву, га, ди, ке.

§ 19. Инициалитѣ на звуковетѣ се турятъ надъ ключоветѣ отъ zo-то на низкия диапазонъ нагорѣ до ке-то на срѣдния, както се виждатъ поставени въ § 18, а отъ zo-то на долу се турятъ подъ ключоветѣ, тъй: дори до на втория низки диапазонъ.

§ 20. А отъ -то на горѣ, за разузнаване че се влиза въ втория високъ диапазонъ, начиная отъ до туря се по едно ударение надъ ключоветѣ до инициалитѣ на звуковетѣ, тъй: , ако ли стане нужда да възлезе мелодията въ третия високъ диапазонъ — по двѣ тъй: до . А въ втория низки диапазонъ отъ на долу ударението се туря пакъ до инициалитѣ тъй: , а отъ тукъ на долу — по двѣ ударения, тъй: и пр. Възлизането обаче по високо отъ и слизането по низско отъ е достояние само на инструменталната музика.

§ 21. А хроматическитѣ ключове за лествицата на втория гласъ сж тѣзи: , а за шестия — тѣзи: , отъ които първитѣ се турятъ подъ инициалитѣ на повишавания звукъ, а послѣднитѣ — подъ иниициала на понижавания звукъ, и при лествицата на втория гласъ тъй: , а при лествицата на шестия гласъ тъй: . И хроматическитѣ ключове, както диатоническитѣ, при сжщитѣ условия приематъ инициалитѣ на звуковетѣ надъ, или подъ себе си. Ключоветѣ на втория гласъ, за да се различаватъ отъ ключоветѣ на шестия гласъ, получаватъ първия надъ себе си двѣ точки, а втория една чертица на горния край.

§ 22. Горѣпоменатитѣ диатонически и хроматически ключове дѣйствително отварятъ вратитѣ на църковната музика, като показватъ: 1) по диатоническата ли или по хроматическата лествица ще се пѣе мелодията, която ни се прѣдставя въ църквата за испѣване и 2) кой звукъ отъ лествицата ще служи за основенъ тонъ, отъ който се почва и на който свършва мелодията.

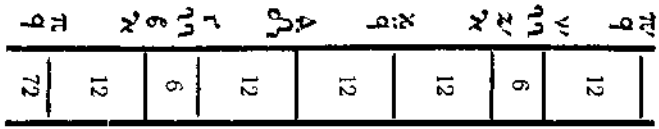
Въобще, ключоветѣ се поставятъ въ началото надъ тропара за откриване основния тонъ, а въ срѣдата и края — за провѣряване на пѣнието.

§ 23. Отъ изложеното до тукъ виждаме че двѣ сж първообразнитѣ лествици, по които се пѣе цѣлото осмогласно църковно пѣние, и първата, старата, се нарича естествена или диатоническа, а втората, по нова отъ първата, се нарича хроматическа.

Ето тѣхното изложение заедно съ тѣхнитѣ ключове и инициалитѣ на звуковетѣ имъ.

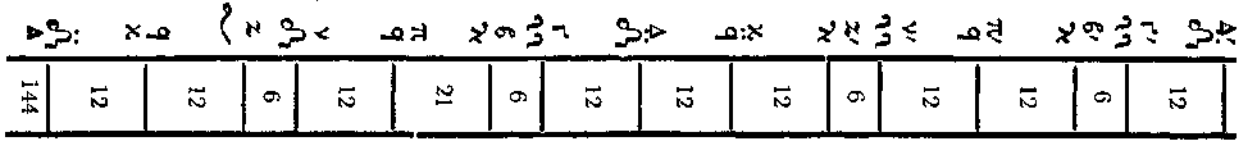
I.

а) Частична естествена или Диатоническа лествица.

Фигура 6

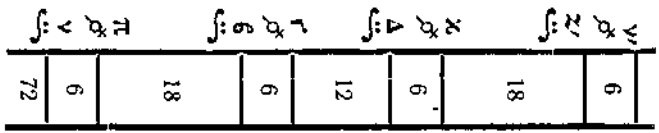
б) Обща естествена или Диатоническа лествица.

Фигура 7.

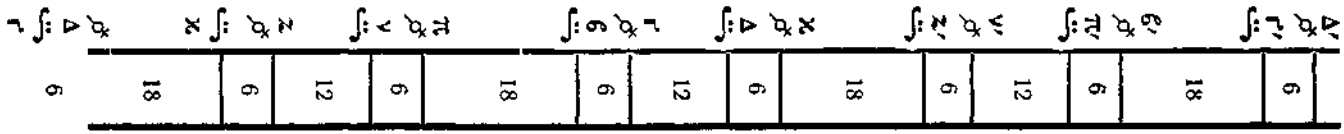
II.

а) Частична хроматическа лествица.

Фигура 8.

б) Обща хроматическа лествица.

Фигура 9.

ГЛАВА IV.

За различнитѣ системи въ църковната музика.

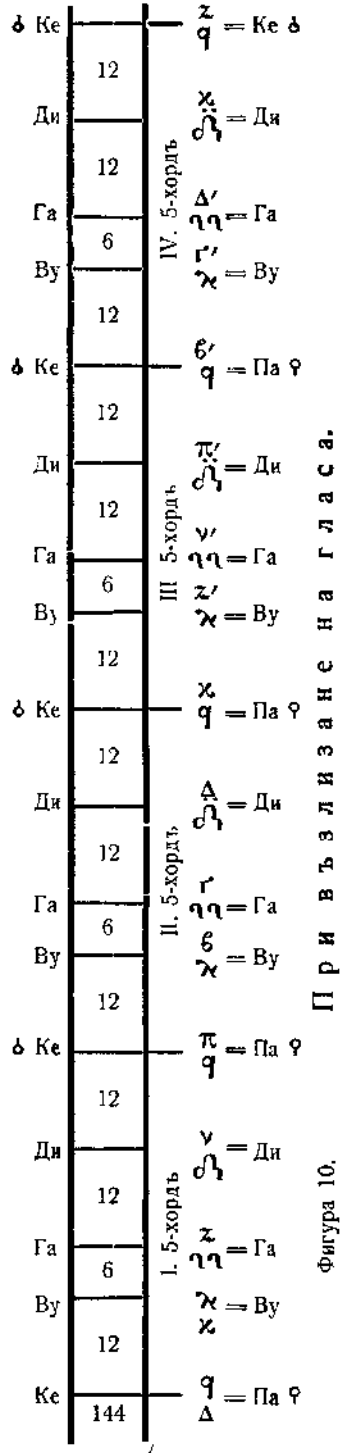
§ 24. Три сж системитѣ, по които се пѣе въсточното църковно пѣние: *октахордна*[3]) *пентахордна* и *тетрахордна.*

§ 25. Октахордната система съдържа седемъ интервала, ограничени отъ осемь звука, както се вижда въ частичната естествена лествица (§ 23 фиг. 6). А пѣние по октахордната система значи, когато пѣенето на една мелодия възлиза по горѣ отъ горно па $\binom{\pi'}{q}$ и слиза по долу отъ долно па $\binom{\pi}{q}$, да се пазятъ сжщитѣ интервали напр., както отъ долно па на горѣ интервалитѣ слѣдватъ по слѣдующия редъ: $\overset{\pi}{q}$ — $\overset{6}{\lambda}$ 12, $\overset{6}{\lambda}$ — $\overset{\Gamma}{\eta\eta}$ 6, $\overset{\Gamma}{\eta\eta}$ — $\overset{\Delta и}{\ddot{\delta}_1}$ 12 и пр., тъй да продължаватъ и отъ горно па на горѣ, т. е. $\overset{\pi'}{q}$ — $\overset{6'}{\lambda}$ 12, $\overset{6'}{\lambda}$ — $\overset{\Gamma'}{\eta\eta}$ 6, $\overset{\Gamma'}{\eta\eta}$ — $\overset{\Delta'}{\ddot{\delta}_1}$ 12 и пр. и както отъ горно па на долу интервал. слѣдватъ по слѣдующия редъ: $\overset{\pi'}{q}$ — $\overset{\nu'}{\eta\eta}$ 12, $\overset{\nu'}{\eta\eta}$ — $\overset{z'}{\lambda}$ 6, $\overset{z'}{\lambda}$ — $\overset{\chi'}{\ddot{q}}$ 12 и пр. тъй и отъ долно па на долу да продължаватъ, т. е. $\overset{\pi}{q}$ — $\overset{\nu}{\ddot{\delta}_1}$ 12, $\overset{\nu}{\ddot{\delta}_1}$ — $\overset{z}{\sim}$ 6, $\overset{z}{\sim}$ $\overset{q}{\chi}$ 12 и пр. както се вижда въ двойната естествена лествица (§ 23 фиг. 7).

§ 26. Пентахордната система съдържа четири интервала, ограничени отъ петь звука, т. е. единъ особенъ видъ лесгвица, която съдържа само петь стжпала. Напримѣръ: звуковетѣ въ естествената лествица отъ $\overset{\pi}{q}$ до $\overset{\chi}{\ddot{q}}$ обрязуватъ първия (основния) пентахордъ, отъ $\overset{\chi}{\ddot{q}}$ до горно $\overset{6'}{\ddot{q}}$ — втория и отъ горно $\overset{6'}{\ddot{q}}$ до горно $\overset{z'}{\ddot{q}}$ — третия. А отъ долно $\overset{\pi}{q}$ до долно $\overset{\ddot{\delta}_1}{\Delta}$ се слиза като отъ $\overset{\chi}{\ddot{q}}$ до $\overset{\pi}{q}$ т. е. zo-то $\binom{z}{\eta\eta}$ понижено, за да бжде интервала ни — zo $\left(\overset{\nu}{\ddot{\delta}_1}-\overset{z}{\eta\eta}\right)$ равенъ на интервала ди-га $\left(\overset{A}{\ddot{\delta}_1}-\overset{\Gamma}{\eta\eta}\right)$, както се вижда въ слѣдующата естествена лествица по пентахордната система, споредъ новата система на паралагиране:

---

[3]) *Октахордъ* е гърцка дума сложна отъ *ὀκτὼ* (осемь) и *χορδὴ* (струна по ст. бълг., *а тетива* по нов. бълг. езикъ). А струни се наричатъ хоризонталнитѣ чертици по лествицата, които дѣлятъ интервалитѣ единъ отъ други и които се привързватъ хоризонтално по опашкитѣ на тамбуритѣ, китаритѣ и пр. за сжщата цѣль, а се правятъ отъ корда (*χορδὴ* = тетива). Сжщото тълкувание се дава и на терминитѣ. „пентахордъ“ и „тетрахордъ“.

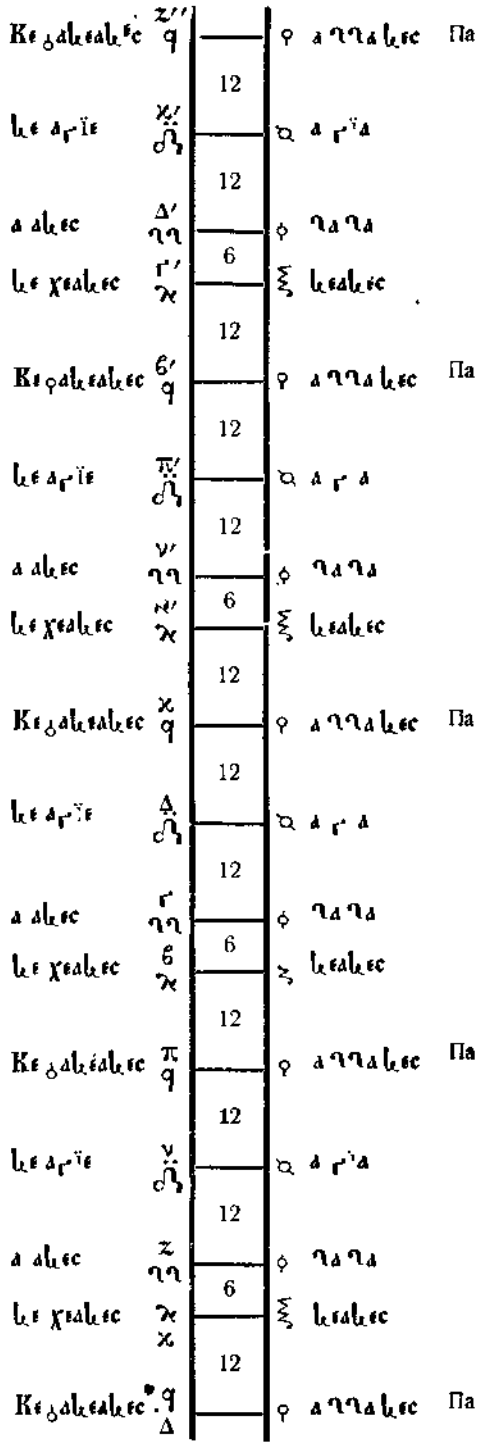

Фигура 10.

При възлизане на гласа.

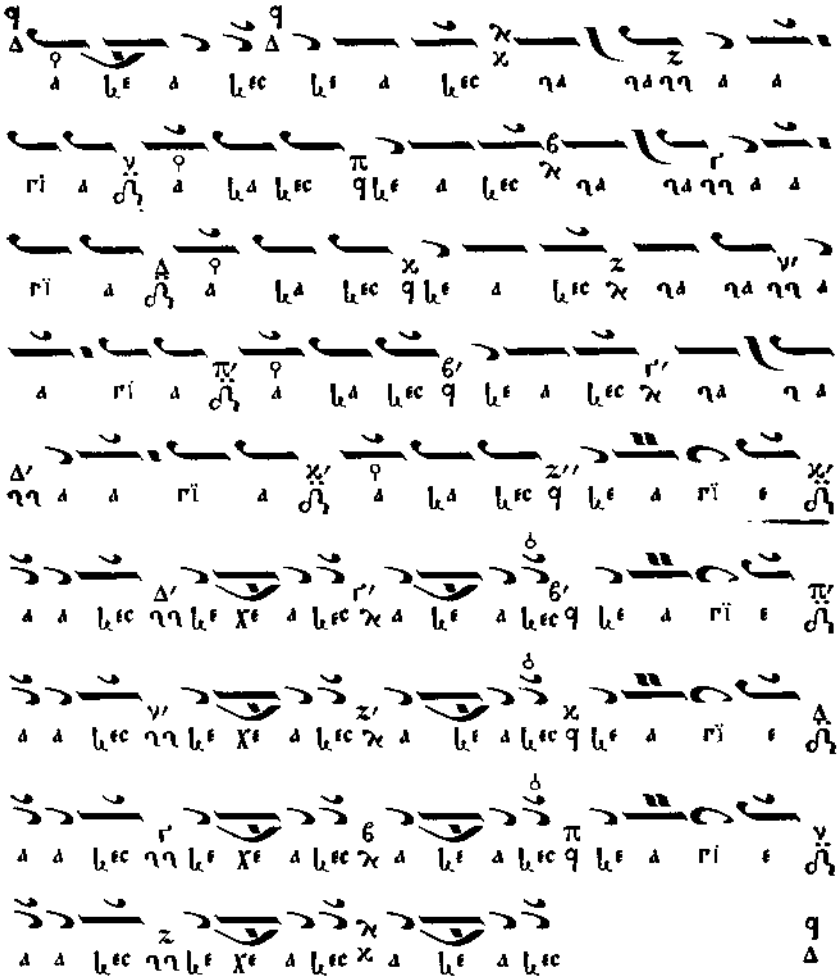
Сжщата лествица, споредъ старата система на паралагиране:

При слизане.

Фигура 11.

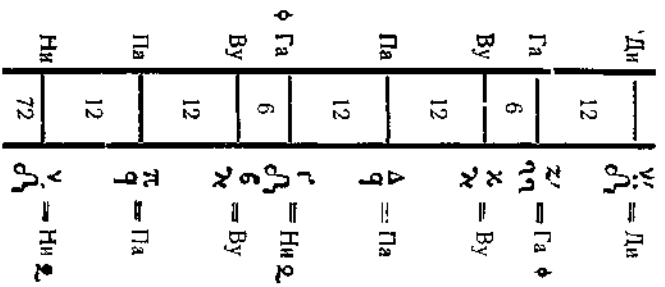
При възлизане.

§ 27. Въ горѣизложената естествена лествица по пентахордната система се образуватъ четири еднакви пентахорда, т. е. четири еднакви пентахордни лествици. Вториятъ пентахордъ, който е първиятъ отъ естествената лествица, се зима за основа на другитѣ три пентахорда. Ученика трѣбва да забѣлѣжи внимателно измѣненията, които ставатъ по интервалитѣ и ключоветѣ въ първия, третия и четвъртия пентахорди, за да бждатъ еднакви съ втория, т. е. съ основния пентахордъ.

§ 28. Тетрахордна система е единъ другъ особенъ видъ лествица, която съдържа три интервала, ограничени отъ четири стжпала, както се вижда въ слѣдующата лествица:

При слизане.

При възлизане[4]).

ГЛАВА V.

За количеството и качеството на църковната музика.

§ 29. Количество въ музиката се нарича сумата на тоническитѣ частици, които се съдържатъ въ тетрахорда, пентахорда, октахорда или диапазона и въ двойния диапазонъ.

§ 30. Тетрахордътъ, който се състои отъ два тона и единъ полутонъ съдържа 30 тонически частици; пентахордътъ, който се състои отъ три тона и единъ полутонъ — 42; диапазонътъ който се състои отъ петь тона и два полутона — 72, и двойниятъ диапазонъ, който съдържа десетъ тона и четири полутона — 144, както се вижда въ горѣизложенитѣ лествици.

§ 31. Въ количеството на музиката има възлизане съ гласъ по лествицата, напр. Па-Ву-Га-Ди-Ке-Зо-Ни-Па, слизане наприм. Ни-Зо-Ке-Ди-Га Ву-Па и равнение, наприм. Па Па Па, Ву Ву Ву, Га Га Га, Ди Ди Ди и пр.

§ 32. Възлизането и слизането по лествицата става по два начина: 1) непрѣкжснато, като се стжпа на рѣдъ отъ стжпало на стжпало, както видѣхме по горѣ и 2) съ прѣскачане, като се стжпа прѣзъ едно или повече стжпала, напр. при възлизане: Па-Га, Па-Ди, Ди-Ни, Ке-Па, а при слизане: Ни-Ди, Зо-Ву, Ке-Га. Нъ като прѣскачаме отъ Па на Ке, никакъ не намаляваме сумата на интервала (пентахорда) Па-Ке; защото, макаръ и да се прѣскачатъ звуковетѣ Ву, Га, Ди, сумата имъ не се губи, тъй като звукътъ Ке стои 42 тонически частици далече отъ звука Па, т. е. Па-Ву$_{12}$ Ву Га$_{6}$ Га-Ди$_{12}$ Ди-Ке$_{12}$ = 42.

[4]) Отъ горѣизложенитѣ лествици се вижда, че октахорната лествица се състои отъ 72, пентахордната — отъ 42 и тетрахордната — отъ 30 тонически частици.

§ 33. А качество въ музиката значи: измѣрването на звуковетѣ, възлизането и слизането по музикалната лествица, скоростьта и бавностьта въ пѣнието и, особено, остановения още отъ стари врѣмена мотивъ на пѣнието въ църква, който е мегкъ и изисква, щото звуковетѣ при възлизането и слизането по лествицата, както и при равнението, да се произнасятъ съ едно мегко вълнообразно движение на гласа, тъй: паа, вуу, гаа, дии и други още свойства, които ще изучимъ по-долу (§ 52) при изучването на качественитѣ музикални знакове, които се наричатъ *врѣменни* и *безврѣменни подставки (Ἔγχρονοι καὶ Ἄχρονοι Ὑποστάσεις).*

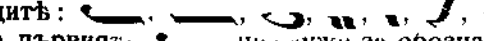
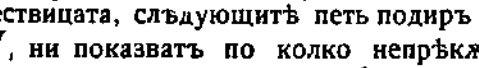
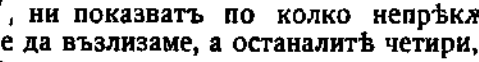
ГЛАВА VI.

За музикалнитѣ знакове (ноти) на източната църковна музика.

§ 34. Музикалнитѣ знакове, отъ които, когато пѣемъ, едни ни учатъ, какъ да се качимъ и слизаме съ гласа си по лествицата, като стжпаме на редъ отъ стжпало на стжпало, или прѣскачаме прѣзъ едно или повече стжпала, други — гдѣ по колко да се бавимъ, или да прибързваме, а други — гдѣ какъ да *кършимъ* гласа си за украшение на пѣнието, сж два вида: *количествени* и *качествени,* за които тука по долу ще се расправя по отдѣлно.

А'.

Количествени музикални знакове.

§ 35. Количественитѣ музикални знакове сж десеть, слѣдующитѣ: , отъ които първиятъ ни служи за обозначаване еднозвучието по лествицата, слѣдующитѣ петь подиръ него: , ни показватъ по колко непрѣкжснато или съ прѣскачане да възлизаме, а останалитѣ четири, слѣдующитѣ: , — по колко да слизаме по лествицата. Тѣ се наричатъ тъй:

Исонъ (Равнение)	 о	Апострофосъ (Възвръщатель)	 α′.
Олигонъ (Маление)	 α′.	Ипорои (Подтечение)	 2
Петасти (Лѣтящий)	 α′.	Елафронъ (Легкий)	 6′.
Кентимата (Бодения)	 α′.	Хамили (Нискій)	δ′.
Кентима (Бодение)	6′.		
Ипсили (Високий)	δ′.		

Възходящи гласове / Низходящи гласове

Обяснение по тѣхъ:

1) За равнението.

§ 36. Равнението () показва еднозвучието въ Въст. църков. музика, т. е. не означава нито възлизане нито слизане по лествицата, нъ ни показва да повтаряме прѣдшествующия звукъ толкова пѫти, колкото пѫти слѣдва то едно по друго подиръ него; напр. когато при пѣнето се намѣримъ на звука Га и подиръ него слѣдва три пѫти равнението (), три пѫти ще повторимъ звука Га.

2) За възходящитѣ музикални знакове.

§ 37. Малението (), Летящий () и Боденията () ни учатъ когато пѣемъ по коя и да било лествица, да възлизаме на горѣ по нея, като стѫпаме на редъ по нея отъ едното стѫпало на другото. Напр. когато при пѣнето се намѣримъ на звука Ди и подиръ него слѣдва единъ отъ горнитѣ знакове трѣбва да произнесемъ звука Ке и т. н. т.[5]).

§ 38. Боденето () ни учи при пѣнето да възлизаме по лествица, като прѣскачаме едно стѫпало и стѫпаме на третото, на прим.: отъ Па на Га, отъ Ву на Ди, отъ Га на Ке и т. н.

§ 36. Високиятъ () изисква да прѣскачаме три стѫпала и да стѫпаме на четвъртото; наприм.: отъ Па на Ке, отъ Ву на Zo, отъ Га на Ни и т. н.

3) За нисходящитѣ музикални знакове.

§ 40. Възвръщательтъ () ни показва при слизането на долу по лествицата, да стѫпаме на редъ отъ стѫпало на стѫпало, наприм.: отъ Па на Ни, отъ Ни на Zo, отъ Zo на Ке и т. н.

§ 41. Подтечението () ни учи да слизаме по лествицата двѣ стѫпала едно по друго безъ прѣскачане; напр., когато при пѣнето на нѣкоя мелодия се намѣримъ на звука Ди и подиръ него се случи знака (), вмѣсто да слѣземъ два гласа съ прѣскачане и кажемъ Ву, слѣзваме пакъ два гласа, нъ безъ прѣскачане и казваме Ди Га Ву[6]).

§ 42. Легкото () ни показва при слизане на долу по лествицата да прѣскачаме по едно стѫпало и стѫпаме на второто, наприм.: отъ Ди на Ву, отъ Ву на Ни и т. н.

---

[5]) Тѣзи три музикални знакове, както видѣхме, иматъ еднаква стойность, нъ отъ тѣхъ (Боденията () се употрѣбяватъ за съкращение, вмѣсто Малението (), което захваща повече мѣсто, а Летящиятъ () служи и за украшение на пѣнието, както ще видимъ по на долу.

[6]) И знака () служи за съкращение вмѣсто два възвръщатели; т. е. = , както ще видимъ по-долу въ главата за правописанието на църковната музика

§ 43. А низкиятъ () изисква, когато слизаме на долу по лествицата, да прискачаме три стжпала и да стжпаме на четвъртото; наприм.: отъ горно Па на Ди, отъ Ди на Ни и т. н.

§ 44. Отъ горѣизложенитѣ възходящи и нисходящи музикални знакове, както видѣхме по-горѣ, едни ни учатъ, когато пѣемъ, да възлизаме и слизаме по лествицата, като стжпаме на редъ отъ стжпало на стжпало, а други —, като прискачаме по едно, или по двѣ, или по три стжпала. Нъ, понеже по музикалната лествица става прѣскачане и прѣзъ още повече стжпала, то, нуждно е да се изложатъ тукъ въ кратцѣ правилата за съчинението и сплотяването на възходящитѣ и нисходящи музикални знакове, за да се узнава числото на прѣскачванитѣ стжпала. Наприм.: намираме се при Zo-то отъ низкия диапазонъ и искаме да стжпимъ на стжпалото, гдѣто стои Bv-то отъ високия диапазонъ. Тука отъ долно Zo до горно Bv се изисква да прискочимъ 10 стжпала, за да стжпимъ отъ на и обратното.

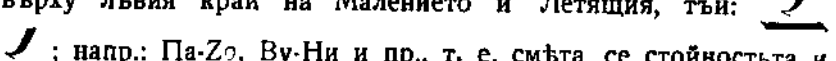
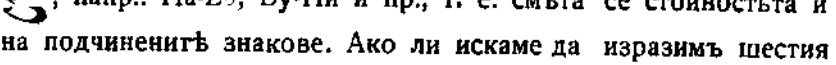
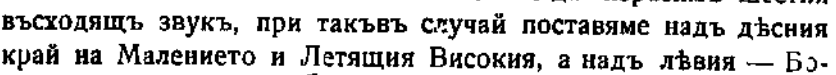
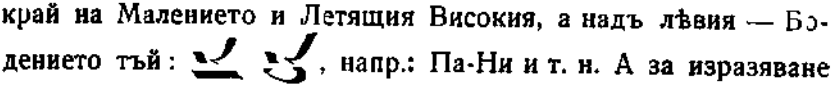
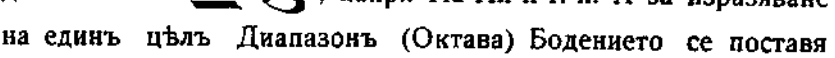
Б.

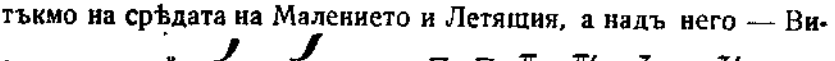
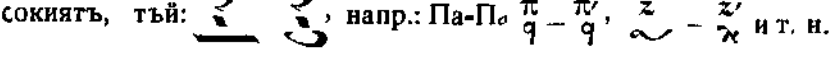
Съчинението на музикалнитѣ знакове.

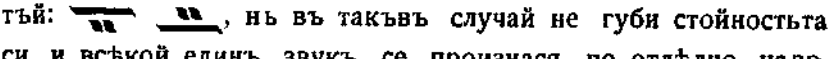
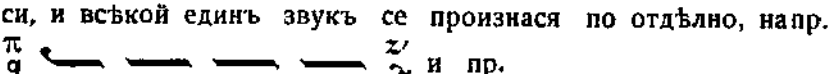
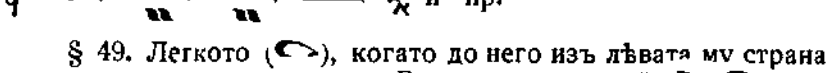
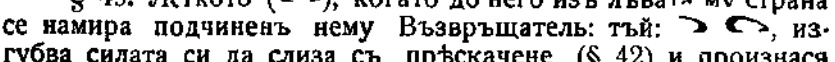
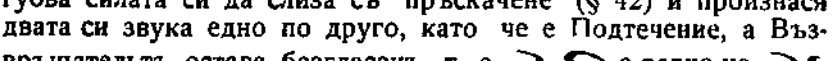
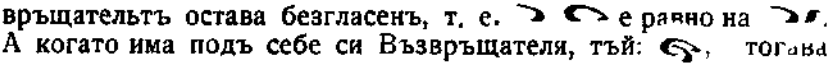
§ 45. Отъ десетьтѣхъ музикални знакове, едни се писватъ и сами, а други — постоянно придружени съ други. Равнението (), Малението (), Летящиятъ (), Боденията (), Възвръщателтъ (), Подтечението (), Легкото () и Низкиятъ () могатъ да се писватъ и сами, а Боденето () и Високиятъ () никога не могатъ да се употрѣбяватъ самостоятелно.

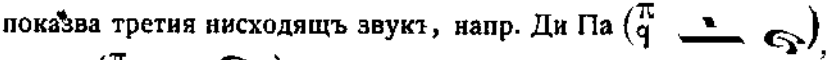
§ 46. Боденето (), за да може да се произнесе, трѣбва да се пише прѣдъ или подъ Малението, тъй: и въ този случай се смѣта само Боденето, а не и Малението, и показва втория възходящи звукъ, т. е. силата на Малението се губи, наприм.: Ни-Ву, Па-Га и т. н. А когато Боденето се пише надъ Малението, тъй: тогава двѣтѣ на купъ означаватъ третия възходящъ звукъ, наприм.; Па-Ди, Ди-Ни. Боденето и върху Летящия поставено, тъй: сжщо третия звукъ показва, само че, въ този случай, гласътъ трѣбува да земе едно летяще направление (§ 121).

§ 47. Малението и Летящиятъ се писватъ подъ всичкитѣ музикални знакове (освѣнъ Летящиятъ подъ Боденията), нъ, при такъвъ случай тѣ губятъ своята сила, и се смѣтатъ само онѣзи знакове, които се намиратъ надъ тѣхъ. Тъй напр., когато високиятъ се намира надъ дѣсната страна на Малението и Летящия, тъй: , тогава стойностьта на под-

чиненитѣ знакове се губи, а високиятъ показва четвъртия възходящъ звукъ; напр.: Па-Ке, Га-Ни, Ди-Па и т. н, а когато искаме да прѣскочимъ петь стжпала по лествицата, за да намѣримъ петия възходящъ звукъ, тогава високиятъ се поставя върху лѣвия край на Малението и Летящия, тъй: ; напр.: Па-Zo, Ву-Ни и пр., т. е. смѣта се стойностьта и на подчиненитѣ знакове. Ако ли искаме да изразимъ шестия възходящъ звукъ, при такъвъ случай поставяме надъ дѣсния край на Малението и Летящия Високия, а надъ лѣвия — Бодението тъй: , напр.: Па-Ни и т. н. А за изразяване на единъ цѣлъ Диапазонъ (Октава) Боденето се поставя тъкмо на срѣдата на Малението и Летящия, а надъ него — Високиятъ, тъй: , напр.: Па-Па , и т. н.

§ 48. Маленето приема надъ и подъ себе си Боденията, тъй: , нь въ такъвъ случай не губи стойностьта си, и всѣкой единъ звукъ се произнася по отдѣлно, напр. и пр.

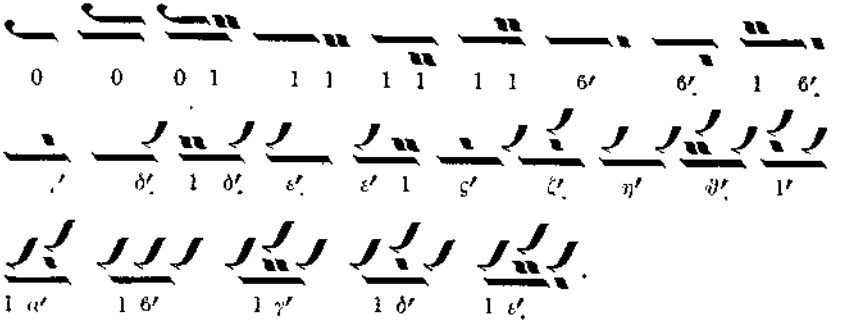
§ 49. Легкото (), когато до него изъ лѣвата му страна се намира подчиненъ нему Възвръщатель: тъй: , изгубва силата си да слиза съ прѣскачене (§ 42) и произнася двата си звука едно по друго, като че е Подтечение, а Възвръщательтъ остава безгласенъ, т. е. е равно на . А когато има подъ себе си Възвръщателя, тъй: , тогава показва третия нисходящъ звукъ, напр. Ди Па (), Га-Ни () и т. н.

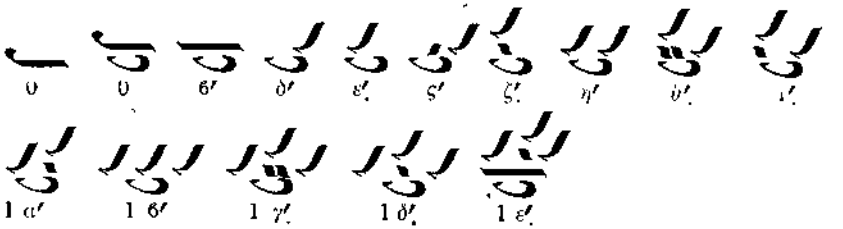
§ 50. Маленето и Летящиятъ, когато се намиратъ подъ Равнението и нисходящитѣ музикални знакове, държатъ слѣдующето положение: .

§ 51, За наглѣдно присмѣтване стойностьта на възходящитѣ и нисходящи музикални знакове отъ едно до петнадесетъ, излагаме слѣдующата таблица. Буквитѣ означаватъ възлизането и слизането съ прѣскачене, цифритѣ — безъ прѣскачене, а нулата — еднозвучието.

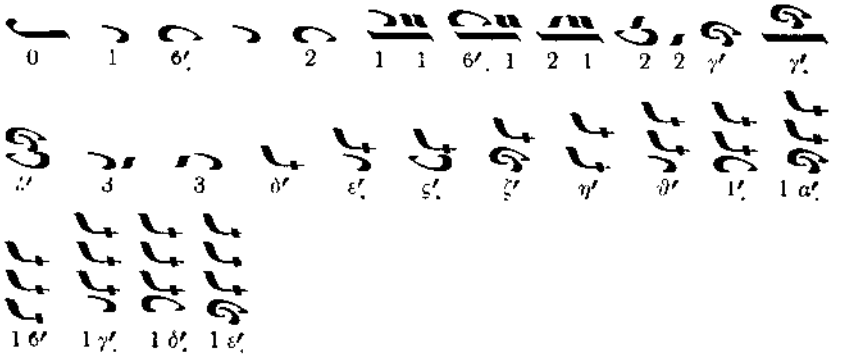
Обща таблица за сплотяването на възходящитѣ и нисходящи музикални знакове.

В ъ с х о д я щ и.

Н и с х о д я щ и.

В′.

За качественитѣ музикални знакове.

§ 52. Качественитѣ музикални знакове сж десетъ и се дѣлятъ на *врѣмени подставки* (*Ἔγχρονοι ὑποστάσεις*) и *безврѣмени подставки* (*Ἄχρονοι ὑποστάσεις*) а се пишатъ и назовватъ тъй:

Врѣмени подставки.

Клазма (Ломение)
Апли (Точка)
Горгонъ (Скорение)
Аргонъ (Забавно)

Безврѣмени подставки

Вария (Тѣжка)
Омалонъ (Гладко)
Антикенома (Вмѣстоизпразнение)
Псифистонъ (Избрано)
Етеронъ (Дружение)
Ентофононъ (Вжтрѣгласие)
Ставросъ (Кръстъ)

отъ които, както казахме въ кратцѣ въ § 34, първитѣ четири ни учатъ, когато пѣемъ, гдѣ по колко да се бавимъ или да прибързваме, а послѣднитѣ шесть — какъ да кършимъ гласа си за украшение на пѣнието, заради което се наричатъ и *украсителни* музикални знакове. Тука ще се обясни и за двата вида по отдѣлно,

А'.

За врѣменитѣ музикални знакове.

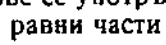
§ 53. *Врѣмето* въ църковната музика се мѣри съ равномѣрно вдигане *(ἄρσις)* на горѣ и снимане *(θέσις)* на долу ржката.

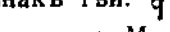
§ 54. Едно *врѣме* въ църковната музика е равно съ едно равномѣрно вдигане нагорѣ и снимане на долу ржката, т. е. съ единъ равномѣренъ удъръ.

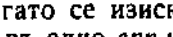
§ 55. Всѣки единъ отъ количественитѣ знакове (§ 35) има стойностьта на едно *врѣме*, т. е. при испѣването имъ на всѣки единъ се посвѣщава по единъ равномѣренъ ударъ.

§ 56. За увеличение стойностьта на количественитѣ музикални знакове, т. е. за продължение на *врѣмето* имъ, служатъ отъ горѣпомѣнатитѣ врѣмени музикални знакове (§ 52) Ломението () и Точката (·), които се турятъ надъ или подъ тѣхъ (освѣнъ Боденията), и увеличаватъ стойностьта имъ съ още по едно *врѣме*. Напримѣръ: ако искаме да увеличимъ *врѣмето* на Малението съ още едно *врѣме*, туряме надъ него Ломението, тъй и му даваме два удара, единъ за него и единъ за Ломението, ако ли искаме да му дадемъ три или четири врѣ-

мена, туряме подъ него двѣ () или три () Точки, и при първия случай му даввме три, а при послѣдния четири удара.

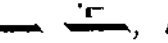
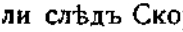
§ 57. А за намаление стойностьта на количественитѣ музикални знакове се употрѣбява Скорението (), което дѣли врѣмето на двѣ равни части и изисква въ единъ ударъ да се испѣватъ два количествени знакове. Скорението се поставя върху втория знакъ тъй: , което означава, като се удари на Равнението, Маленіето да се зима при вдиганего на ржката.

§ 58. А когато се изисква три количествени знакове да се произнасятъ въ едно *врѣме*, тогава се удвоява Скорението тъй: (Двоескорение), което се поставя върху втория знакъ, тъй: и изисква и тритѣ да се произнесатъ въ единъ ударъ, т. е. като ударимъ върху първия, двата послѣни да произнесемъ при вдигането на ржката.

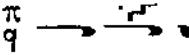
§ 59. Ако ли стане нужда четири количествени знакове да се произнасятъ въ едно врѣме, въ такъвъ случай се угроява Скорението, тъй: (Троескорение), което се поставя върху втория знакъ тъй: и изисква и четритѣхъ знака да се произнесатъ въ единъ ударъ, т. е. първиятъ да се произнесе при сниманего, а тритѣ послѣдни — при вдигането на ржката.

§ 60. Тъй се дѣли *врѣмето*, когато Скорението, Двоескорението и Троескорението се употрѣбяватъ сами, когато обаче отъ лѣвата имъ или отъ дѣсната имъ страна се поставя една Точка тъй: или или двѣ тъй: или , или или же или же , тъй: или или или же тогава се измѣнява силата имъ.

Така напримѣръ:

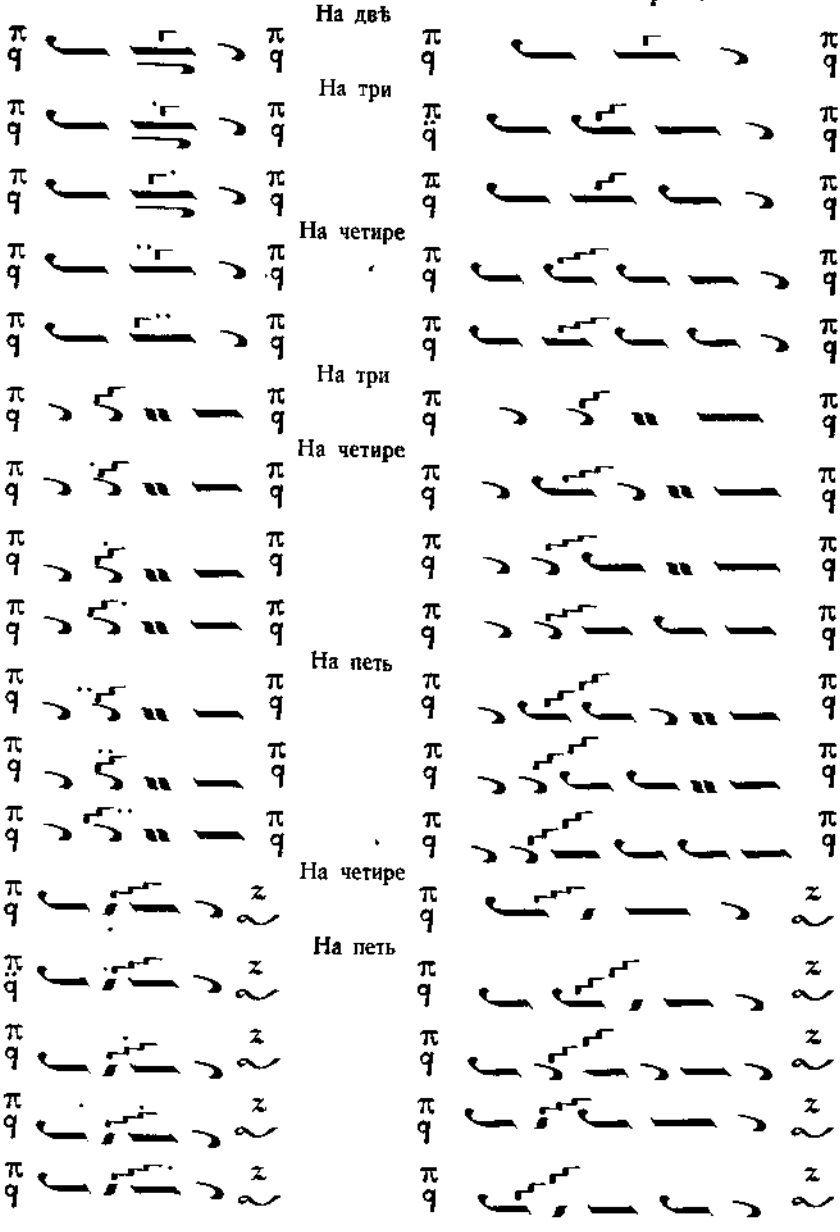
§ 61. Когато се постави Точката отъ лѣво на Скорението, тъй: , *врѣмето* се дѣли на три равни части, отъ които $^2/_3$ принадлежатъ на Равнението, а на Маленіето, върху което стои Скорението съ точката прѣдъ него, принадлежи само $^1/_3$. А когато се поставятъ двѣ Точки (Двоеточие) прѣдъ или слѣдъ Скорението тъй: или тъй: , *врѣмето* се дѣли на четири части и при

първия случай $^3/_4$ отъ *врѣмето* принадлежатъ на Равнението а $^1/_4$ — на Маленията, а при втория — обратното, т. е. $^3/_4$ на Маленията и $^1/_4$ на Равнението.

§ 62. Точката, когато се постави прѣдъ или слѣдъ Двоескорението, тъй: или тъй: или же тъй: , дѣли врѣмето на четири части, отъ които $^2/_4$ при първия случай, т. е. съ Точката прѣдъ първото Скорение, принадлежатъ на първия Възвръщатель, а $^2/_4$ (по $^1/_4$) — на втория Възвръщатель и Боденията, при втория случай, т. е. съ Точката прѣдъ второто Скорение, $^1/_4$ отъ *врѣмето* принадлежи на първия Възвръщатель, $^2/_4$ — на втория и $^1/_4$ на Боденията, а при третия случай, т. е. съ Точката слѣдъ Двоескорението, тъй: , $^2/_4$ отъ *врѣмето* (по $^1/_4$) принадлежатъ на двата Възвръщатели, а $^2/_4$ — на Боденията.

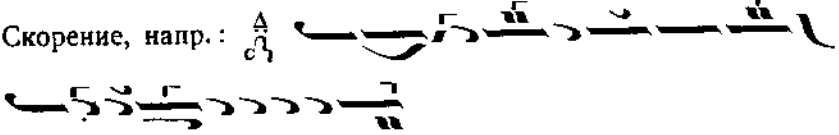
§ 63. А когато се постави Точката прѣдъ или слѣдъ Троескорението, *врѣмето* се дѣли на петь части, и ако Точката е прѣдъ първото му Скорение, тъй: $^2/_5$ принадлежатъ на Равненението, $^3/_5$ (по $^1/_5$) на двата звука на подтечението и $^1/_5$ на Маленията, ако ли тя стои прѣдъ второто му Скорение, тъй: , $^1/_5$ принадлежи на Равнението, $^2/_5$ — на първия звукъ на Подтечението, $^1/_5$ — на втория му звукъ, и $^1/_5$ — на Маленията; ако ли Точката се постави прѣдъ третото му Скорение тъй: , $^1/_5$ принадлежи на Равнението, $^2/_5$ — на първия звукъ на Подтечението, $^1/_5$ — на втория звукъ, и $^1/_5$ на Маленията; ако ли тя се постави слѣдъ Троескорението тъй: , $^1/_5$ принадлежи на Равнението, $^2/_5$ (по $^1/_5$) — на двата звука на Подтечението, и $^2/_5$ — на Маленията.

Обяснителна таблица за дѣление на врѣмето.

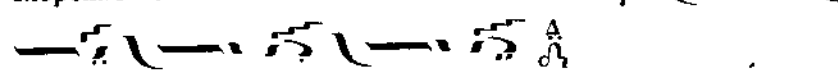

З а б. Аналогично дѣлене на врѣмето става и ако прѣдъ или слѣдъ Троескорението се постави двоеточие.

§ 64. Точката, придружена отъ Скорението отъ прѣдъ или отъ задъ, както се вижда въ горната таблица, произвежда една особена сладость на ухото и, когато се поставя слѣдъ него отъ дѣсната му страна, припятствува на неговата бързина и не му дава да се протѣга повече чрѣзъ удвояването си и чрѣзъ утрояването си, а когато стои на лѣво отъ него, въспира силата на анализирането му и произвожда оная приятна мелодия чрѣзъ сплотяването на звуковетѣ.

§ 65. Противоположно на Скорението е Забавното (¬). Скорението, напримѣръ, има силата да анализира сплотеното, а Забавното — напротивъ, да сплотява анализираното, тъй щото, когато се поставя върху Маленията съ Боденията подъ него тъй: , изисква да се биятъ двѣ врѣмена (два удара): едно за Забавното и едно за Маленията, а Боденията да се зиматъ при вдигането на ржката като да има подъ тѣхъ Скорение, напр.:

§ 66. При такова сплотяване на Забавното съ Маленията, ако сж потрѣбни три врѣмена, Забавното се удвоява съ една отвѣстна чертица, тъй: , ако ли сж потрѣбни четири врѣмена, то се утроява, като се тегли на лѣво още една хоризонтална чертица, тъй: .

§ 67. Когато звукътъ има и Скорение и Точка, тъй: , първо дѣйствува Скорението, а послѣ Точката. Тъй бива и когато се случи Двоескорение или Троескорение съ Точка или Двоеточие, тъй:

§ 68. А когато Точката се писва вънъ отъ звуковетѣ заедно съ Тѣжка прѣдъ нея тъй: , *врѣмето* ѝ се прѣкарва въ мълчание (пауза), съ Двоеточие, тъй: , се замълчаватъ двѣ *врѣмена*, а съ Троеточие, тъй: — три и т. н. Ако ли

искаме да замълчимъ половина *врѣме*, туряме надъ Точката Скорѐние, тъй: . А когато искаме да замълчимъ $^1/_3$ отъ врѣмето, тогава туряме още една Точка прѣдъ него, тъй: , а при замълчаването $^1/_4$ отъ *врѣмето* — още двѣ, тъй: и обратното тъй: и , както се видя и при дѣленето на *врѣмето*, нъ въ църковната музика се замълчаватъ само цѣлитѣ врѣмена, а замълчаването на $^1/_2$ $^1/_3$ $^1/_4$ и пр. е достояние само на външната музика.

Б.

За безврѣменитѣ музикални знакове.

§ 69. Източното църковно пѣние се пѣе на единъ гласъ. За това неговата сладость се основава на *мелодията*, а сладостьта на западното пѣние, което се пѣе на много гласове, почива на *хармонията*. Както западното пѣние се нуждае отъ нагласяването на аккордитѣ, за да произведе мелодия, тъй и Източното си служи съ безврѣменитѣ музикални знакове, за да бѫде приятно на ухото, макаръ че се пѣе на единъ гласъ.

§ 70. Безврѣменитѣ музикални знакове (§ 52) ни учатъ какъ да свързваме единъ съ другъ количественитѣ музикални знакове (§ 35), подъ които се поставятъ, за да ги произнасяме съ нѣкои особени разигравания на гласа[7]), които показватъ особения стилъ на Източната църковна музика и я украшаватъ. Тѣзи украсителни знакове, които видѣхме въ § 52, сѫ слѣдующитѣ:

Тѣжката (), Гладкото (), Вмѣстоизпразнението (), Избраното (), Дружението (), Кръста () и Вжтрѣгласието (), което е вече исхвърлено.

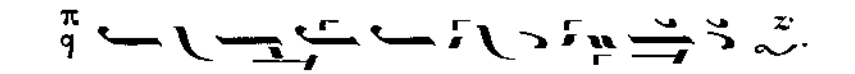
§ 71. Всѣки единъ отъ количественитѣ музикални знакове, подъ който се поставя единъ отъ горнитѣ украсителни знакове, добива особенъ начинъ на произношение.

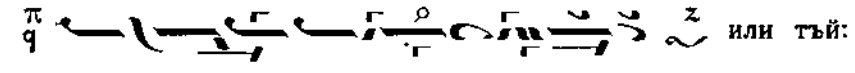
[7]) Тѣзи разигравания на гласа за украшение на Източното църковно пѣние не сѫ достѫпни на всѣки пѣвецъ. Болшинството отъ пѣвцитѣ произнасятъ количественитѣ музикални знакове съ качественитѣ, които стоятъ подъ тѣхъ, малко по силно отъ другитѣ, подъ които нѣма поставени такива, а рѣдки сѫ онѣзи гласове, които сѫ способни да ги произнасятъ съгласно долуизложеното тълкувание. Но пѣнието нищо не губи отъ тази разлика.

Напримѣръ:

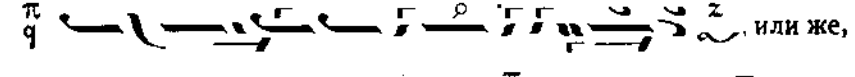
§ 72. Тѣжката ( ) изисква щото кол. музикаленъ знакъ, при който се поставя, да се произнася съ по голѣма сила отколкото самъ притежава, така щото да се отличава отъ произношението, както на кол. муз. знакъ, който го прѣдшествува, тъй и на онзи, който слѣдва подиръ него, напр.

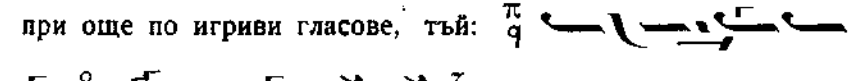
Тукъ първата тѣжка е правописна, както ще видимъ по-долу, а втората, която стои между Подтечението и Възвръщателя, е, която дава горѣотбѣлѣзания резултатъ. Тукъ произношението на втория звукъ на Подтечението е по силно съ единъ полутонъ отъ онуй на първия му, който прѣдшествува, и на слѣдующия слѣдъ него Възвръщател, като да е написано тъй:

или тъй:

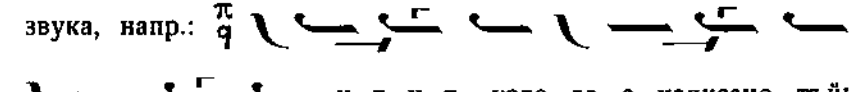

или же, при още по игриви гласове, тъй:

Тѣжката се писва подиръ всичкитѣ количествени знакове освѣнъ подъ Боденията, и иска подиръ себе си нисходящъ звукъ.

§ 73. Гладкото ( ), подъ който количественъ музикаленъ знакъ и да се намира, изисква гласътъ да излиза отъ гърлото вълнообразно съ едно едвамъ чуствовано повишение на звука, напр.:

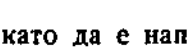
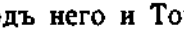
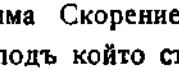

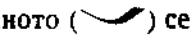
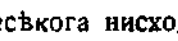
и т. н. т., като да е написано тъй:

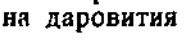
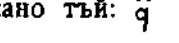
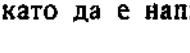
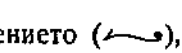

и т. н.

§ 74. Вмѣстоиспразнението ( ), се туря подъ всичкитѣ количествени музикални знакове освѣнъ Боденията и изисква подиръ себе си всѣкога нисходящъ звукъ, а звукътъ, подъ който стои, да се произнесе съ едно подмѣтане на гласа,

което му дава едно нарастване съ единъ полутонъ, напр. , като да е написано тъй: . А когато стои подъ него и Точката и надъ слѣдующия нисходящъ звукъ има Скорение тъй: , тогава звукътъ, подъ който стои, трѣбва да се произнесе съ едно *завъртване*, тъй да се каже, или както ни обяснява нашия музикологъ, покойния *Т. Икономовъ*, съ едно *засукване* на гласа, което тоже му дава едно нарастване съ единъ полутонъ, като да е написано тъй:

§ 75. Избраното () се туря подъ равнението и всички възходящи количествени знакове освѣнъ Боденията и иска подиръ себе си всѣкога нисходящъ звукъ, напр. , а звукътъ, подъ който стои безъ да губи своята сила, добива едно нарастване съ единъ полутонъ, който, спорѣдъ волята на даровития пѣвецъ, се чуе или прѣдъ него като да е написано тъй: , или слѣдъ него като да е написано тъй:

§ 76. Дружението (), което се нарича още и връзка, свързва два количествени музик. знакове, като: Равнение съ Равнение, тъй: , Маление съ Равнение, тъй: , Възвръщатель съ Равнение, тъй: , Легко съ Равнение, тъй: , Ниский съ Равнение, тъй: , и изисква свързанитѣ съ него звукове да се произнасятъ съ единъ доста гладъкъ гласъ, който да излиза отъ гърлото съ едно вълнообразно движение, нъ по-слабо отъ онуй, което произвежда Гладкото.

ГЛАВА VIX.

За Врѣмето въ църковната музика и завеждането му.

§ 77. *Врѣме* въ църковната музика се нарича врѣмето, което минава бавно или скоро при равномѣрно испѣване на една мелодия, поставена подъ количественитѣ и качествени музикални знакове.

§ 78. Врѣмето се дѣли на двѣ части: *снемане* ржката на долу *(θέσις)* и *вдигане* ржката на горѣ *(ἄρσις)*. Слѣдователно *Врѣме* въ музиката, споредъ музиколозитѣ, е измѣрване движението на едно тѣло, което се движи равномѣрно, като: чука на ковача, махалото на часовника и др.

§ 79. Врѣмето въ църковната музика се мѣри съ ржката, като се движи равномѣрно на долу на горѣ и бие по колѣното[8]) или по стола. Врѣмето, което минава отъ първото снѣмане ржката на долу, т. е. удара, до края на вдигането ѝ на горѣ, отъ гдѣто почнува ржката да слиза на долу къмъ второто ѝ снѣмане, т. е. втория ударъ, се смѣта едно *Врѣме*, и послѣ почнува да се мѣри второто *врѣме*. Слѣдователно при запѣването на една мелодия, врѣмето на първото вдигане на ржката не се смѣта въ мѣренето на *Врѣмето*.

§ 80. А завеждане на *врѣмето* значи, още въ началото на една мелодия да се опрѣдѣли бавностьта или скоростьта, съ която ще се пѣе тя. Слѣдователно, когато при биенето на Врѣмето минава една секунда отъ единия ударъ до другия, прѣдъ мелодията се поставя Бавното съ буквата б подъ него, тъй: което означава *Бавно Врѣме*, когато минава една и половина секунда, забѣлѣзва се тъй: , а когато минаватъ двѣ секунди — тъй: А когато минава половина секунда при биенето на Врѣмето отъ единия ударъ до другия, тогава прѣдъ мелодията се поставя Скорението съ буквата б подъ него тъй: което означава Скоро *Врѣме*, ако ли минава една четвърть секунда, отбѣлѣзва се тъй: . А когато прѣдъ Мелодията не фигурира никакъвъ знакъ за скорость или бавяне, тогава се подразбира този знакъ: т. е. бавно врѣме.

§ 81. Съ знака се завежда Стихирарическото и пападическото пѣния (§ 187), а съ знака — бавното ирмологическото пѣние, т. е. сладкогласнитѣ Ирмоси. Пъкъ съ знака се завежда скорото ирмологическо пѣние, а съ знака — бързото испѣване на стиховетѣ, които стоятъ прѣдъ стихиритѣ на „Господи возвахъ“ на „Всякое дихание“ при всичкитѣ гласове, и пр.

§ 82. А кръстътъ (✝) изисква да се прѣсѣче кротко гласа на музикалния знакъ, слѣдъ който стои, и слѣдъ една малка почивка да продължи пѣнието съ нова сила.

---

[8]) Тъй се мѣри *врѣмето* при прѣподаването, при пѣенето, обаче, въ църква не се мѣри съ шумни удари съ ржка по аналоя или съ кракъ по пода на трона, което смущава богомолцитѣ, а съ пърста на ржката или крака, което да се чувствува само отъ пѣвеца, който пѣе.

ГЛАВА VIII.

За Паралагията.

§ 83. Паралагия значи, вмѣсто да пѣемъ слоговетѣ на всѣка дума отъ мелодията, която стои написана подъ колич. музикал. знакове, да се пѣятъ слоговетѣ на звуковетѣ, съ които се пѣе по лествицитѣ (§15 и 16); а за да се знае отъ кой тонъ на една лествица почнува паралагията, туря се въ началото прѣдъ написаната мелодия надлѣжнията ключъ (§ 17) и послѣ се паралагира, като се наблюдава стойностьта на колич. музик. знакъ, билъ той самъ или сгрупиранъ съ други и се произнася слогътъ му.

§ 84. Паралагирането, споредъ стойностьта на колич. муз. знакове, става или съ непрѣкжснатость, или съ прѣскачане (§ 36—44) при възлизането и слизането по една отъ двата вида лествици, по Диатоническата или по Хроматическата.

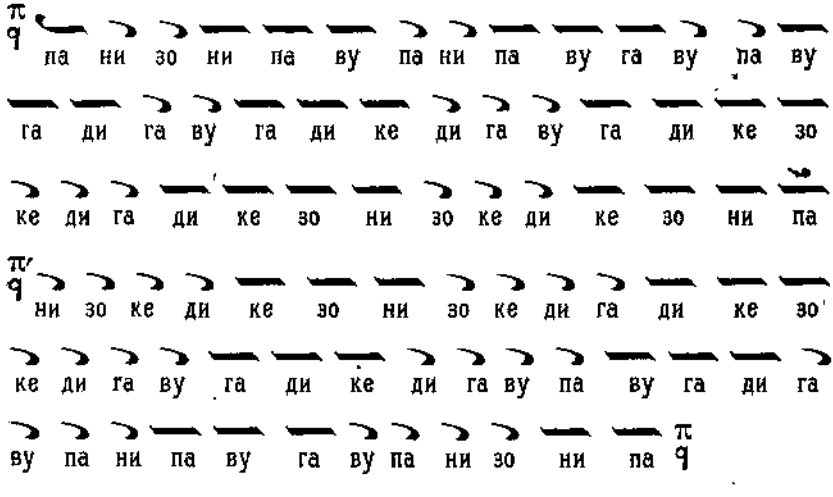
А'

Паралагиряне по Диатонич. лествица.

1) Съ непрѣкжснатость.

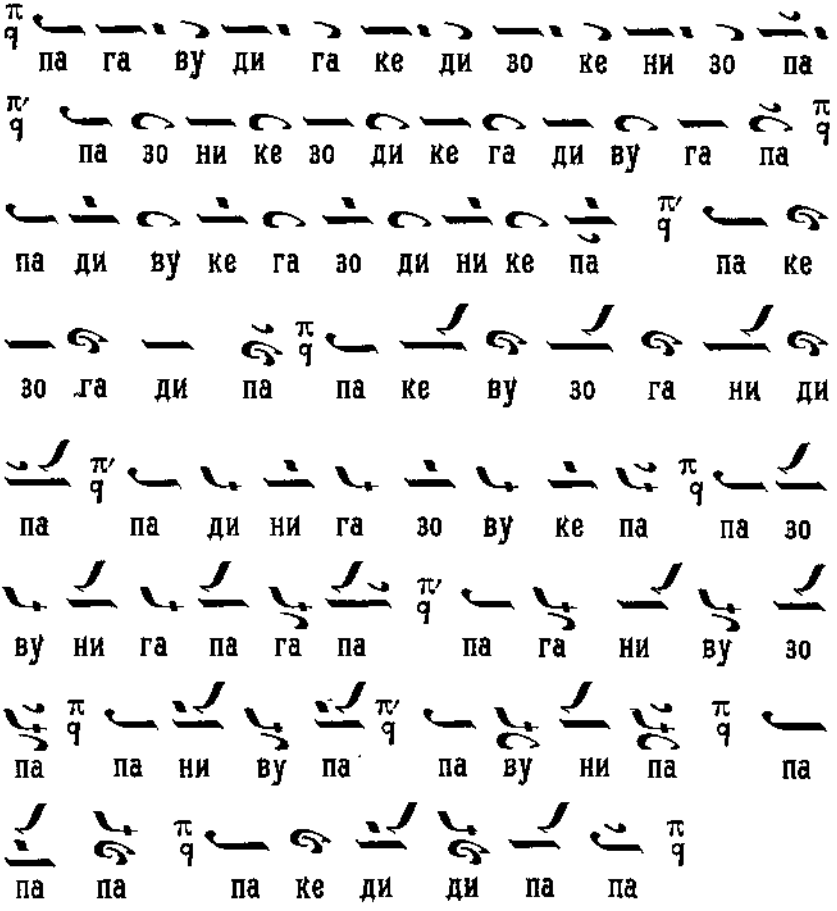
§ 85. При паралагирането по Диатоническата лествица, ако звукътъ Па служи като основенъ тонъ (§ 22), най първо се туря ключътъ $\overset{\pi}{\underset{q}{}}$ и подиръ него слѣдва мелодията, както се вижда въ слѣдующето упражнение:

Упражнение първо.

Упражнение второ.

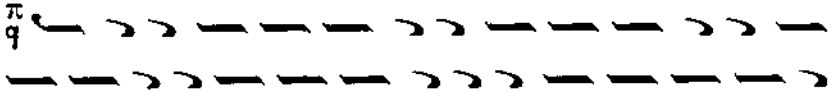
2) Съ прѣскачане.

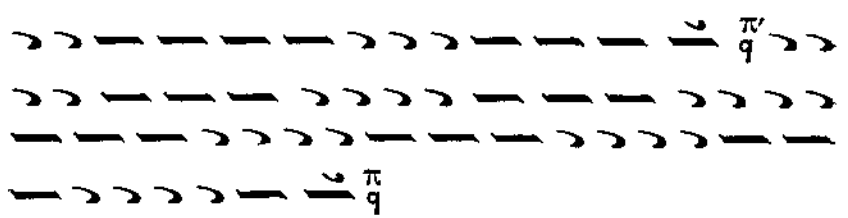

§ 86 Звуковетѣ се поставятъ подъ колич. знакове, както виждаме по горѣ, за улеснение на ученицитѣ, които почнуватъ да учатъ Източ. църк. музика; слѣдъ като навикнатъ, обаче, ученицитѣ да паралагиратъ така, избърсватъ се слоговетѣ на звуковетѣ и оставатъ само колич. знакове, за да ги глѣдатъ ученицитѣ и, като смѣтатъ кой колко се качи или слиза, да произнасятъ звуковетѣ имъ.

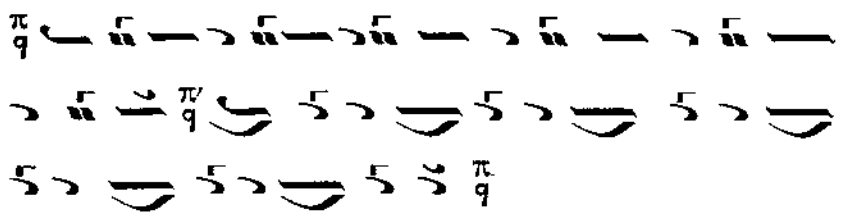
Примѣри:

Упражнение трето.

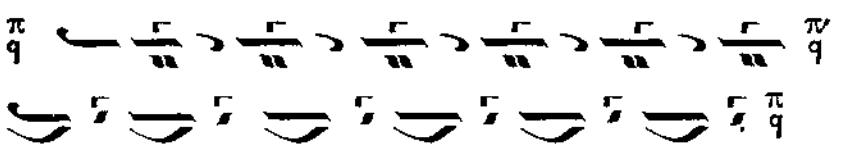

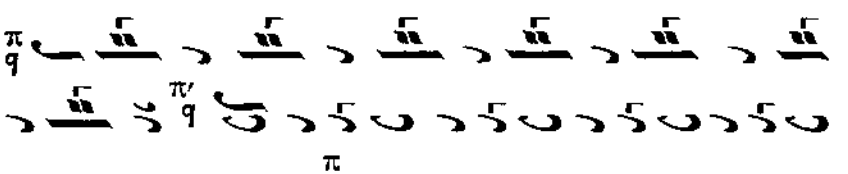
Упражнение четвърто.

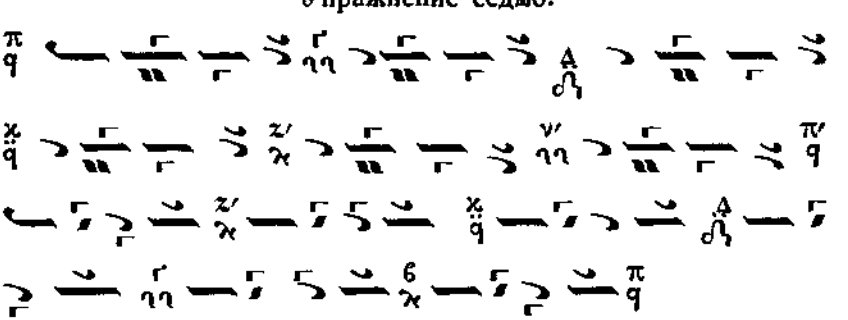
Упражнение пето.

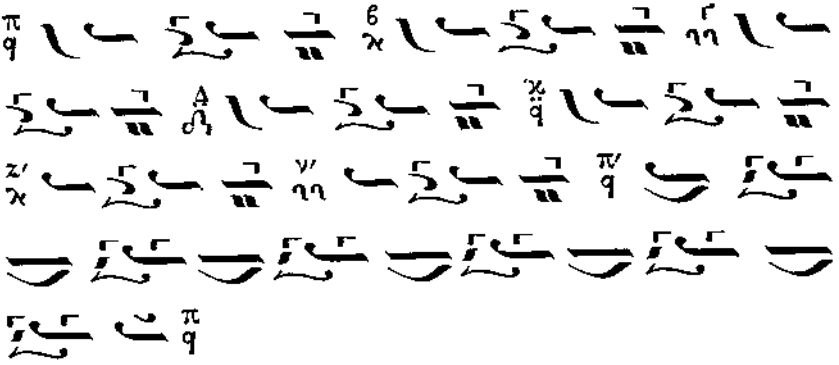
Упражнение шесто.

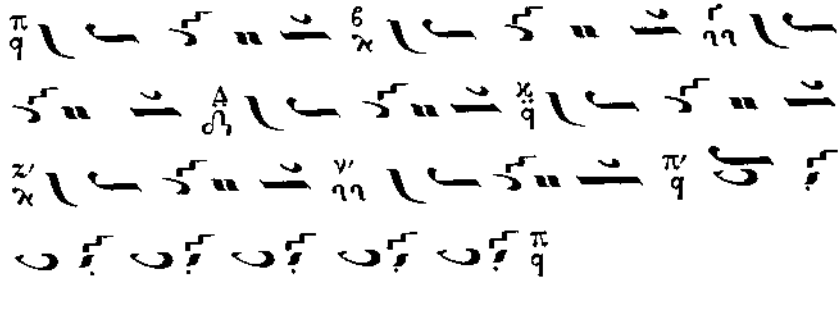
Упражнение седмо.

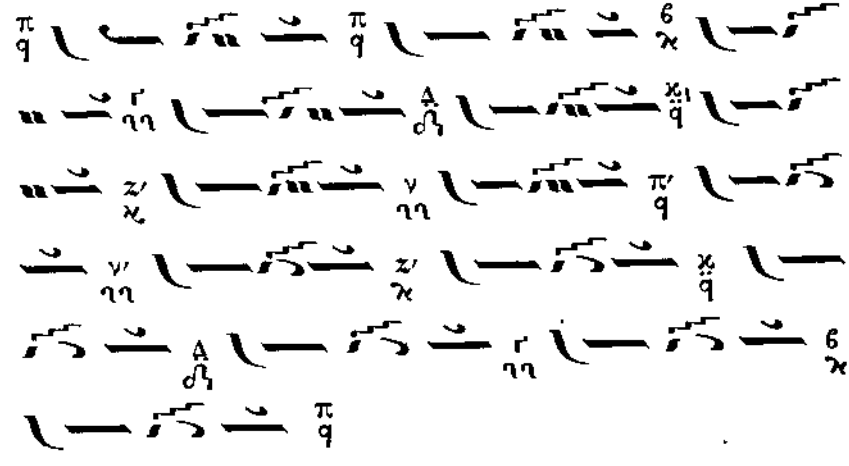
Упражнение осмо.

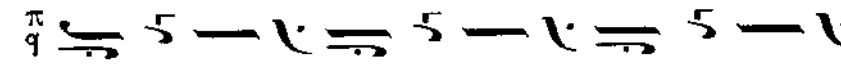
Упражнение девето.

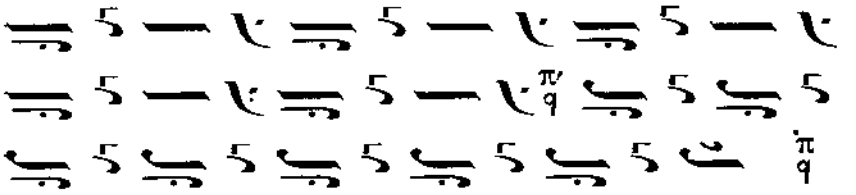

Упражнение десето.

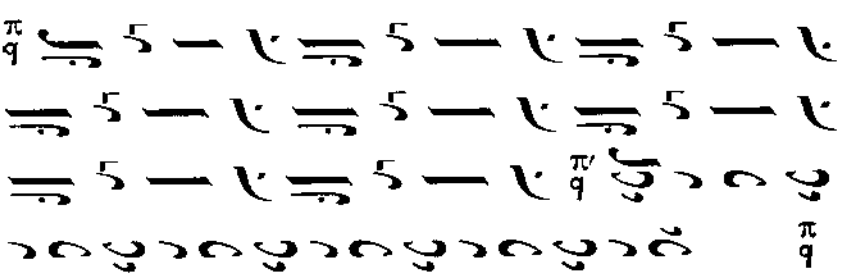

Упражнение единадесето.

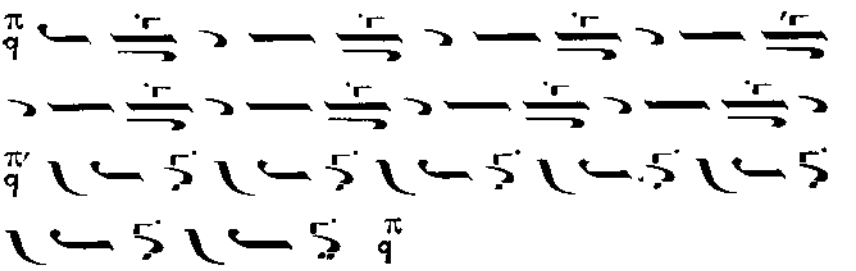

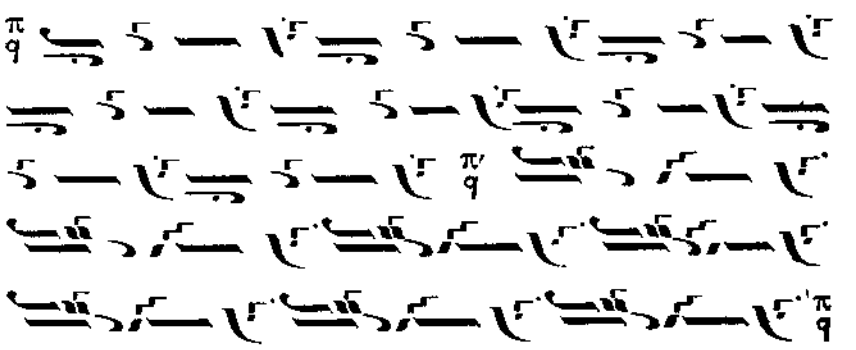
Упражнение дванадесето.

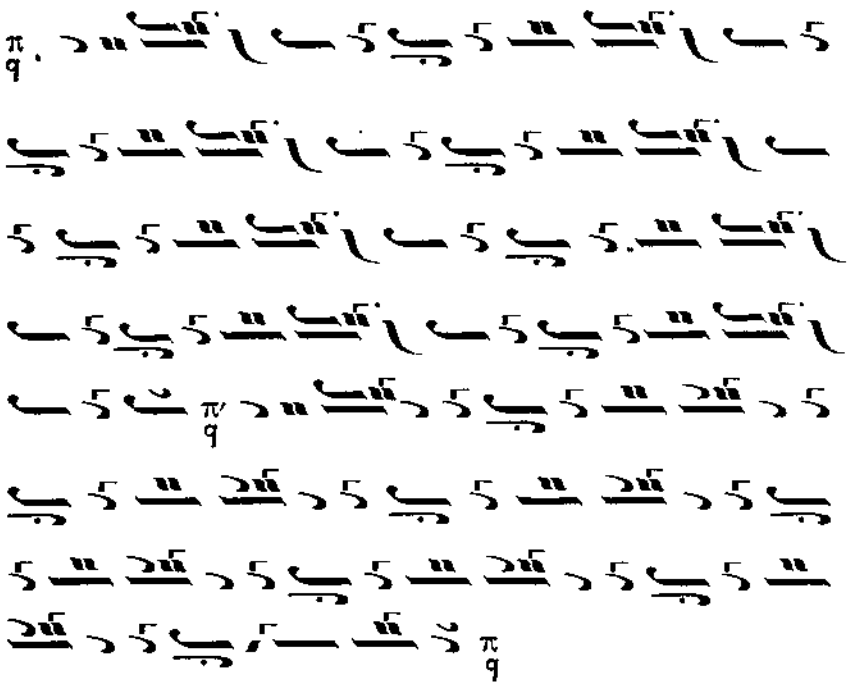
Упражнение тринадесето.

Упражнение четиренадесето.

Упражнение петнадесето.

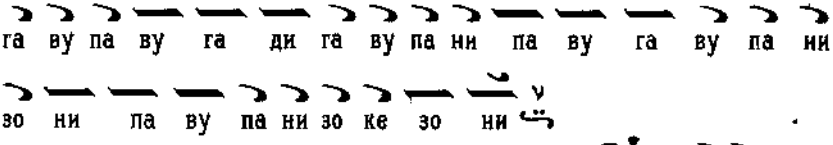
Б.

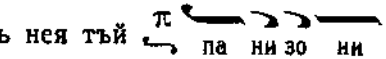
Паралагиране по хроматическата лествица.

§ 87. И при паралагирането по хроматическата лествица въ началото прѣдъ мелодията се туря хроматическия ключъ, и, ако основния тонъ на мелодията е звука Ни, туря се прѣдъ нея тъй:

Упражнение шестнадесето.

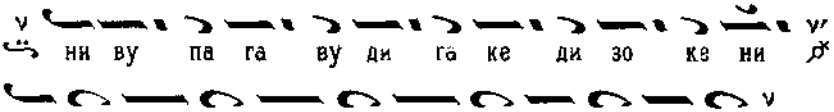
Ако ли е Па, туря се прѣдъ нея тъй

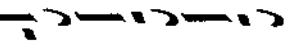

и т. н. продължава и свършва на

2) Съ прѣкжснатость.

Упражнение седемнадесето.
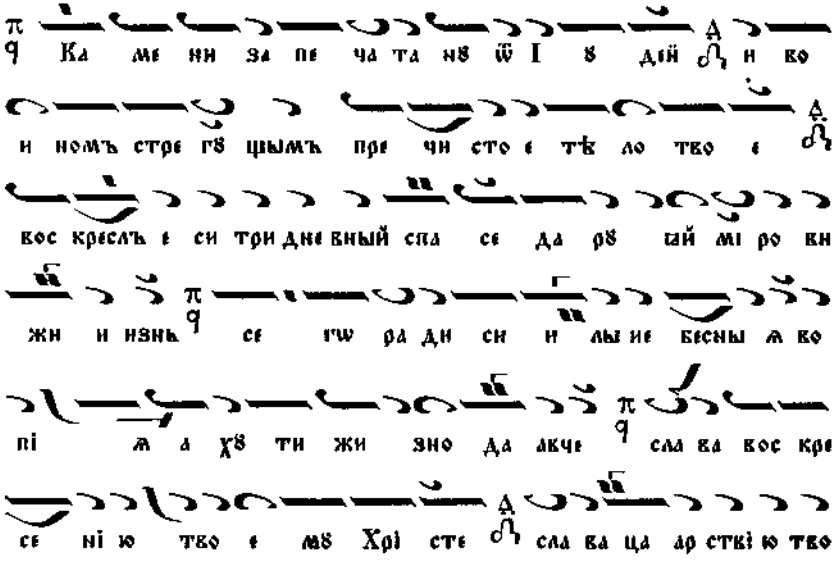

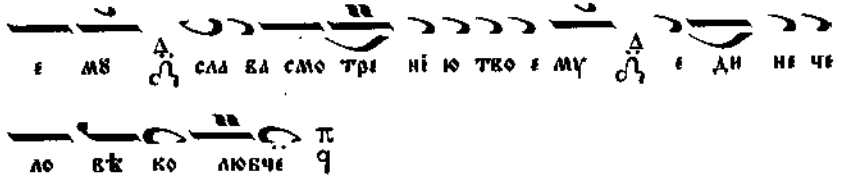
и т. н., а съ ключь Па тъй:

и т. н.

§ 88. На всѣка мелодия, която се дава на ученика за изучване, той трѣбва първо да изучва добрѣ паралагията ѝ и послѣ, вмѣсто да пѣе слоговетѣ на музикалнитѣ знакове, да пѣе нейнитѣ (на мелодията) слогове, които сж поставени подъ колич. музикал. знакове, както се вижда въ слѣдующитѣ тропари.

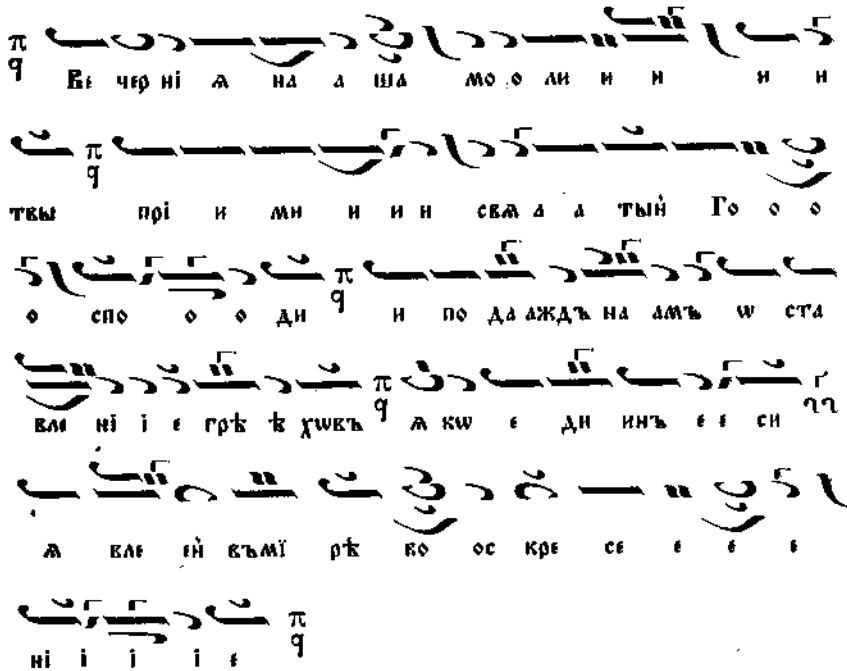
Упражнение осемнадесето.

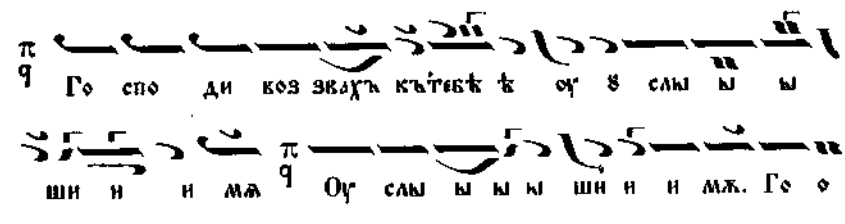

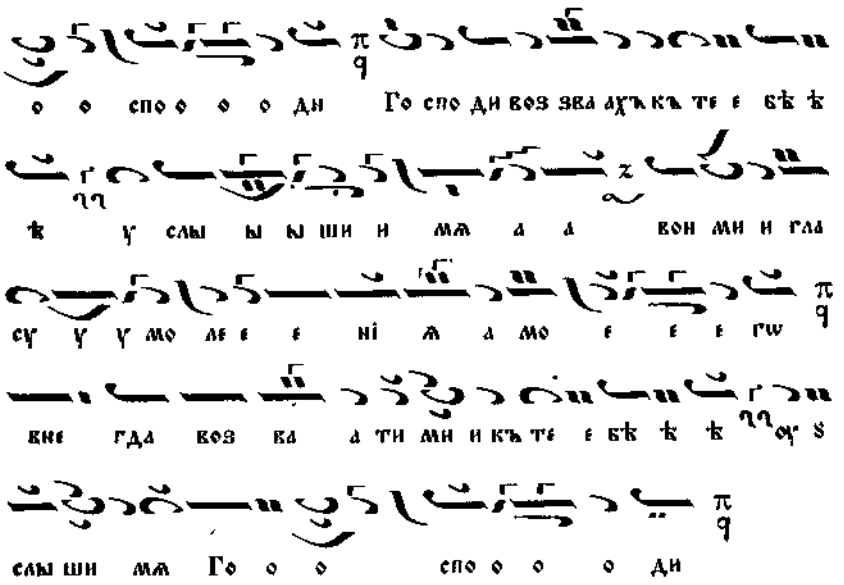
Забѣлѣжка. На горния тропаръ, като ирмологически, се пада скорото завеждане (г̀) на *врѣмето*, нъ тукъ му се подразбира бавното (г̑), заради бавностьта, съ която трѣбва да се прѣподава на първоначинающия ученикъ.

Упражнение деветнадесето.

Упражнение двадесето.

ГЛАВА IX.

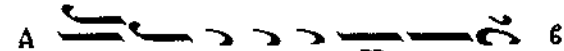
За Ортографията въ църковната музика.

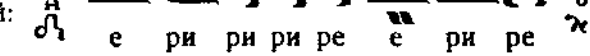
§ 89. Ортография въ църковната музика се нарича правилното съчинение на количественитѣ музик. знакове (§ 35) и тѣхното сгрупирване, когато е нужно, съ качественитѣ музик. знакове (§ 34), което ни учи да пѣемъ свободно и лесно разнитѣ мелодии по всичкитѣ мусикийски книги на Източната църковна музика, даже и ако не сме добрѣ запознати съ теорията ѝ.

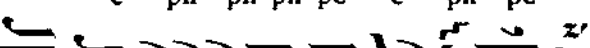
а) Съчинение на Равнението (—).

§ 90. Отъ количественитѣ музикални знакове, както видѣхме по-горѣ (§ 35), едни означаватъ възлизане съ гласъ по лествицата, а други слизане. Тукъ се почнува отъ съчинението на Равнението, защото безъ него не е възможно нито възлизане, нито слизане. Затова именно прѣдъ всѣка мелодия, когато се почнува отъ основния тонъ (§ 22) на случайния гласъ, първо се туря ключътъ на гласа, а подиръ него — Равнението тъй: π/ч —, ако мелодията е отъ първия гласъ, Δ/ — — отъ Втория Гласъ, г/чч — — отъ Третия Гласъ и т. н.

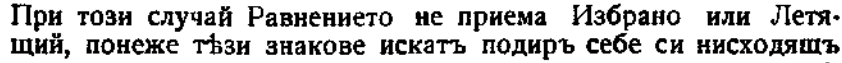
§ 91. Равнението, когато се нуждае отъ по-живо произношение, получава подъ себе си Маленията, намѣсто Избрано

или Лѣтящий, тъй:

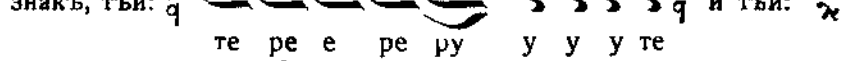
и тъй:

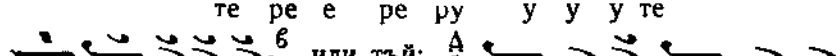
При този случай Равнението не приема Избрано или Летящий, понеже тѣзи знакове искатъ подиръ себе си нисходящъ знакъ, тъй:

произношение на Равнението, не се туря нищо подъ него тъй:

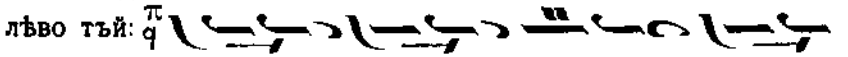
§ 92. А когато сж свързани двѣ Равнения съ Дружение, звуковетѣ имъ се произнасятъ съ едно подмѣтане гласа въ гърлото, като че се намира подъ тѣхъ Гладко, напримѣръ:

като да е написано тъй:
е е е

тогава звуковетѣ имъ се произнасятъ тъй, както видѣхме въ § 73.

§ 95. Равнението, когато има надъ себе си Ломение и иска живо произнасяне, тогава се писва подъ него Гладко, тъй: като да е пи-

те ре те е ре е ри ре ре ремъ

сано съ двѣ Равнения съ Гладко подъ тѣхъ и Тѣжка отъ лѣво тъй:

те е ре ре е ре ре е ри ре е

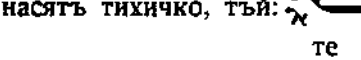
ри ремъ

§ 96. А когато между двѣ Равнения се случи възходящъ знакъ, тогава, ако има Скорение, писва се съ Маление, тъй : и се произнася съ едно

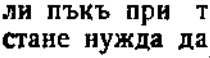
те е е е е ри ри ремъ

вълнообразно движение на гласа въ гърлото, ако ли нѣма Скорение, на мѣсто Маление, турятъ се Бодения и се произнасятъ тихичко, тъй: ако

те е е е е ри ре ремъ

ли пъкъ при такова тихичко произношение на Боденията, стане нужда да се произнесатъ съ Скорение, тогава тѣ се пишатъ надъ Малението съ Скорението върху тѣхъ, тъй: и тъй:

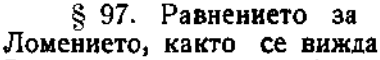
те е е е е е то о о

§ 97. Равнението за продължение на *врѣмето* приема Ломението, както се вижда въ горѣизложенитѣ откжслеци. За продължение на врѣмето то приема и Точката, нъ никога сама, а съ Вмѣстоизпразнението подъ него, или другъ колич. музик. знакъ, и то, ако слѣдва подиръ него нисходящъ знакъ

съ Скорение, тъй:

го о о о о о о о о

о о о о о о о

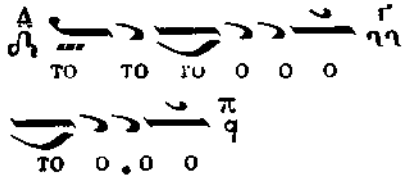
За произношението на Равнението, както и на кой да било другъ колич. знакъ съ Вмѣстоизпразнение и подъ него

Точка и слѣдъ него нисходящъ знакъ и Скорение надъ него гледай § 74.

§ 98. Равнението, когато стане нужда за продължение на повече отъ двѣ врѣмена, приема отъ долу Двоеточие или Троеточие, обаче съ Дружение и прѣдъ него Тѣжка, а не Вмѣстоиспразнение, тъй:

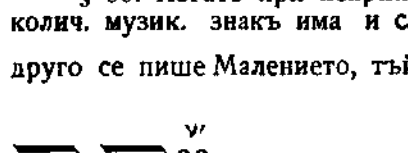

и безъ Дружение и Тѣжка, ако подъ слѣдующия Възвръщателъ има слогъ тъй:

б) Съчинение на Маленито (——).

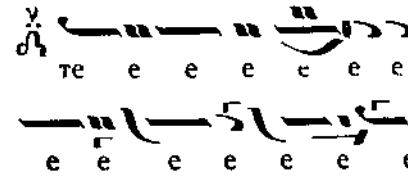
§ 99. Когато при неприкжснжтото възлизане подъ всѣки колич. музик. знакъ има и слогъ, тогава на рѣдъ едно по друго се пише Маленито, тъй:

§ 100. А когато непрѣкжснатото възлизане става само съ единъ слогъ, тогава, за съкращение, подъ Маленито се пишатъ и Боденията, тъй:

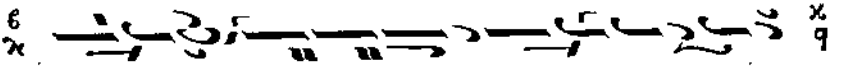

§ 101. А нѣкога, когато слѣдъ възходящитѣ знакове слѣдватъ нисходящи съ еднакво врѣме, Боденията се пишатъ и вънъ отъ Маленито на рѣдъ съ него; само послѣднитѣ се пишатъ надъ Маленито съ Избрано подъ него, тъй:

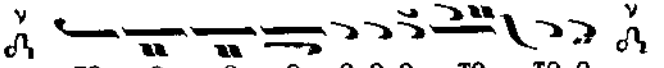
§ 102. Когато непрѣкжснатото възлизане слѣдъ нисходящи знакове нѣма звукове съ инакво врѣме, а слѣдва съ

сжщия слогъ, и тогава пакъ Боденията се пишатъ подъ Малението, нъ послѣдното отъ Маленията получава Вмѣстоизпразнение, тъй:

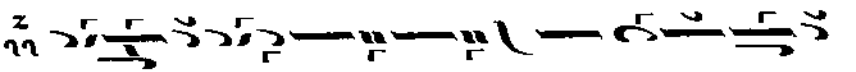
о о о о о о о о о о о о о о

и тъй:

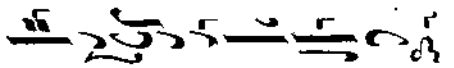

то о о о о о о то то о

Съ Скорение и върху самата линия се пише тъй:

и и и и и и и и и и и и и

и и и и и и и

§ 103. Когато се туря Скорение надъ Малението, подъ което стоятъ Боденията, тогава Скорението се смѣта за Боденията, които бѣгатъ на горѣ при вдигането на ржката, а врѣмето се бие върху Малението тъй:

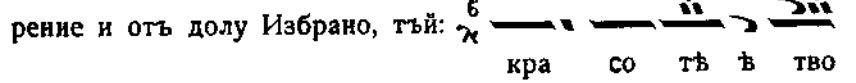

те е ри ре

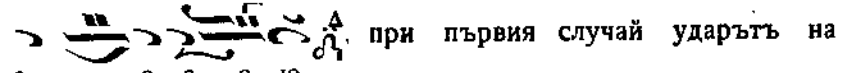

е ри ре

§ 104. А когато Боденията съ Скорение се турятъ надъ Малението, пъкъ подиръ се повтарятъ надъ него безъ Скорение и отъ долу Избрано, тъй:

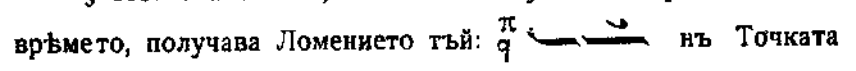
кра со тѣ ѣ тво

о ѕ е е е ю

при първия случай ударътъ на врѣмето става върху Малението и Боденията бѣгатъ на горѣ съ удара на ржката, а при втория случай — върху Боденията, на които пада силата на Избраното.

§ 105. Малението, когато има нужда отъ удвояване на врѣмето, получава Ломението тъй:

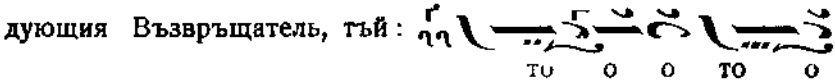

нъ Точката

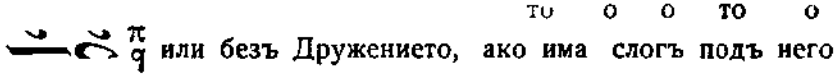
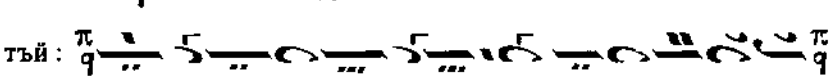
сама никъкъ. Приема я само съ Вмѣстоиспразнение и слѣдъ него нисходящъ знакъ съ Скорение (74), тъй:

по ми и и и и

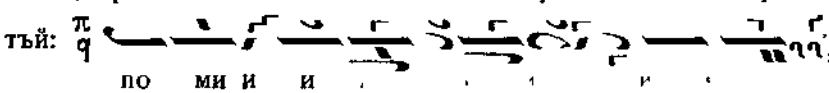
§ 106. А когато Маленията се нуждае отъ повече продължение на врѣмето, тогава или получава Двоеточие, Троеточие и т. н. съ дружението, ако нѣма слогъ подъ слѣдующия Възвръщатель, тъй:

то о о то о

 или безъ Дружението, ако има слогъ подъ него тъй:

е ри ре ри ре ри ре ри ре ри ре ре ремъ

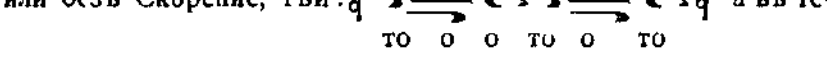
както видѣхме въ § 98 при Равнението.

§ 107. Маленията, когато слѣдва подиръ него нисходящъ знакъ, Възвръщатель или Легко, и се намира въ сѫщия слогъ, приема подъ себе си Вмѣстоиспразнение съ Скорение тъй:

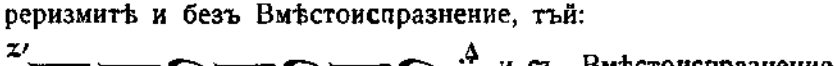
по ми и и

или безъ Скорение, тъй: а въ тереризмитѣ и безъ Вмѣстоиспразнение, тъй:

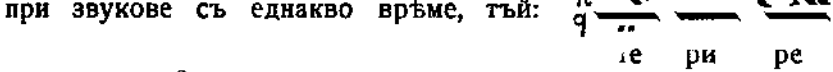
то о о то о то

е ри ре ри ре ри ремъ

и съ Вмѣстоиспразнение тъй:

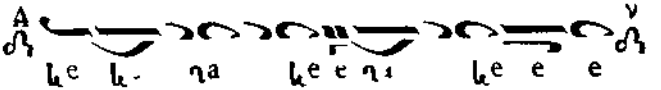
ре ре ре ри ре ри ре ри ри ремъ.

§ 108. При тереризмитѣ бива безъ Вмѣстоизпразнение при звукове съ еднакво врѣме, тъй:

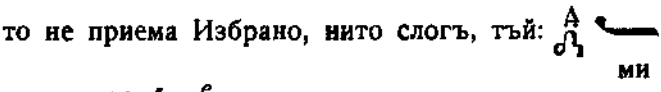
ре ре ре ре ремъ.

§ 109. Маленията, когато слѣдва подиръ него подчиненъ Възвръщатель (§ 49), получава Избрано, и при неприкѫсна-

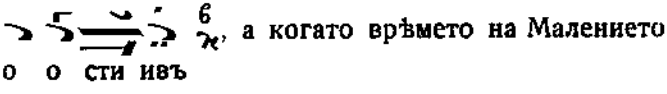
тото възлизане, ако има Бодения, тѣ се пишатъ вънъ отъ Маленията върху самата линия, тъй:

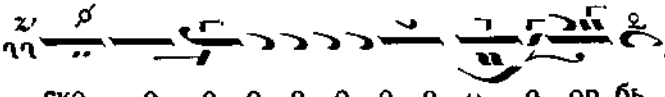
§ 110. А когато подъ Маленията има Бодения, тогава то не приема Избрано, нито слогъ, тъй:

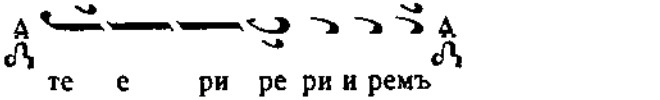
а когато врѣмето на Маленията се удвоява,

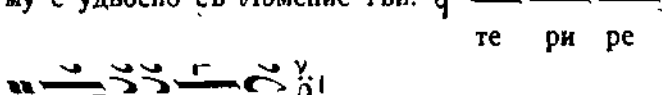
и то въ единъ и сѫщий слогъ, тогава подъ Боденията се пише Избрано тъй:

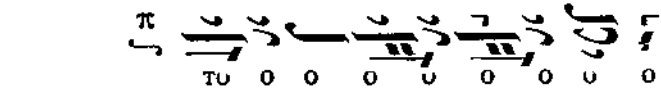
§ 111. При непрѣкѫснато възлизане съ Маления (§ 99) послѣднето, ако иска по живо произношение съ продължаване на врѣмето, се измѣнява на Летящий, тъй:

§ 112. Ако ли при такова възлизане, послѣднето Малениe е въ еднакво врѣме съ прѣдшествующитѣ и иска по малко пъргавина, тогава приема Избрано, даже ако врѣмето му е удвоено съ Ломение тъй:

§ 113. Маленията, когато слѣдъ него има Възвращатель съ еднакво врѣме, получава отъ долу Гладкото тъй:

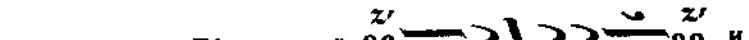
§ 114. Тамъ, гдѣто Маленията иска живостьта на Летящия или на Вмѣстоизпразнението, па се случи слѣдъ него Тѣжка, изхвърля се Избраното и се пише Тѣжка за Избраното тъй:

а за Вмѣстоизпразне-

нието тъй:

§ 115. Когато Маленията съ Боденията сж въ единъ слогъ съ два подиръ тѣхъ Възвръщатели, тогава, намѣсто Тѣжка слѣдъ тѣхъ, както видѣхме по-горѣ, писва се Избрано подъ тѣхъ тъй:

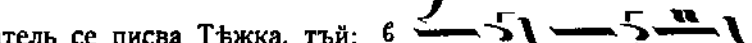
§ 116. Когато Маленията има слѣдъ себе си нисходящи знакове и първиятъ отъ тѣхъ е въ еднакво врѣме съ него, тогава то получава отъ долу Избрано, а прѣдъ втория Възвръщатель се пише Тѣжка, тъй:

и тъй:

§ 117. При свършенитѣ Окончания (§ 193) въ Пападическото пѣние (§ 187) послѣдното Маление получава Гладко, на мѣсто Избрано, тъй:

а при несвършенитѣ окончания (§ 183), послѣдния нисходящъ знакъ, на мѣсто Двоеточие, получава Ломение тъй:

§ 118. Дружението се туря подъ Маленията за да го свързва съ Възвращатель, или съ Равнение, или съ другъ нѣкой знакъ, нъ то става, ако Маленията е въ единъ слогъ съ тѣхъ, а въ такъвъ случай прѣдъ слѣдующия Възвращатель се писва Тѣжка, тъй:

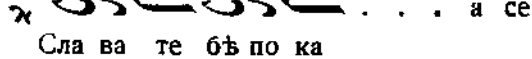
и тъй точие:

§ 119. Отъ качественитѣ врѣменни знакове Бавното се туря надъ Малението съ боденията подъ него, Точката и пр. — всѣкога се пише подъ него, а Скорението и Ломението — надъ и подъ него.

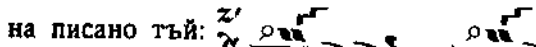
§ 120. А отъ качественитѣ безврѣмени знакове Тѣжката се туря и прѣдъ и задъ Маленето, споредъ обстоятелствата, другитѣ всички се поставятъ подъ него.

в) Съчинение на Лѣтящия (<).

§ 121. Лѣтящиятъ при испълнението на службата си като количественъ музикаленъ знакъ сѫщеврѣмено играе и ролята на Украсителенъ знакъ (§ 52). Думата „Петасти“ (Лѣтяший) е буквaленъ прѣводъ отъ гърцкия глаголъ *πετάννυμι* или *πετάω-ῶ* (лѣтя, хвърча). Отъ сѫщинската смисъль на думата, прочее, се подразбира, че при произнасянето му гласътъ въ гърлото на пѣвеца трѣбва да взема едно хвърчаще движение, заради което именно иска слѣдъ себѣ си всѣкога нисходящъ знакъ. Обаче, туй свойство на Лѣтящия не е достѫпно на всѣко гърло, и болшинството отъ пѣвцитѣ безъ да пострада нѣщо мелодията го произнасятъ, както другитѣ качествени (украсителни) знакове (§ 52).

§ 122. Лѣтящиятъ самъ безъ Ломение се пише тъй . . . а се произнася като да е

Сла ва те бѣ по ка

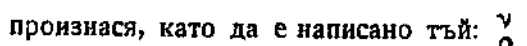
на писано тъй:

Сла а ва те оѣ ѣ по ка

§ 123. Лѣтящиятъ, когато има подъ себе си Ломение, и подиръ него продължаватъ въ сѫщия слогъ два Възвръщатели, тогава получава слѣдъ себе си прѣдъ тѣхъ и Тѣжка, тъй:

те е е те е е те е е те е е а се

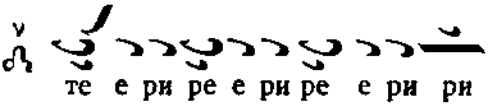
произнася, като да е написано тъй:

те е е е е

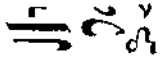
 ако

т е е е е те е е е е те е е е е е

ли вторият Възвръщатель получава слогъ, Тѣжката се

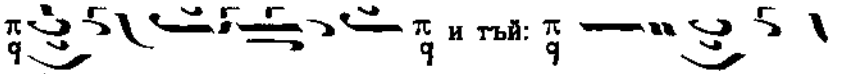
исхвърля и се пише тъй:

те е ри ре е ри ре е ри ри

ри ремъ

§ 124. Лѣтящиятъ, когато има подъ себе си Ломение и подъ него Избрано а слѣдъ себе си въ сѫщия слогъ Възвръщатель съ Скорение надъ него, дава слѣдующитѣ много на често въ стихирарическото пѣние срѣщани окончания:

Го о спо о о о ди ду у у ушъ

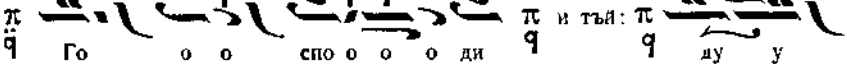

на а а а шихъ [9])

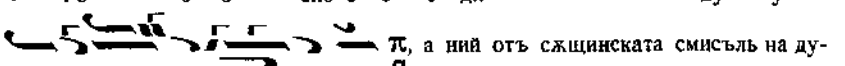
§ 125. Подиръ Лѣтящия не се пише никакъвъ Възходящъ знакъ, нито Равнение, а когато получи върху си Равнението или Високия отъ дѣсно или Нисходящитѣ знакове, Лѣтящиятъ губи количествеността си, нъ си запазва жи-

---

[9]) Тѣзи окончания, съ които всичкитѣ гласове въ стихирарическото пѣние правятъ окончанията си (§ 192). сѫ прѣдадени отъ послѣднитѣ трима реформатори и учители на Източната църковна музика: Григорий Протопсалта, Хрисантъ, Брусенский митрополитъ и Хурмузий книгохранителя, тъй безъ никакво тълкувание, както ги намѣрили у старитѣ музиколози, отъ които сѫ ги приели и нашитѣ музиколози: Никола Триндафиловъ, х. Ангелъ Ивановъ и Тодоръ Икономовъ. По-новитѣ музиколози: Теодоръ Фокеецътъ и Д. Йоану Протопсалтътъ, съврѣменици на нашитѣтрима музиколози, въ туй положение на Лѣтящия му даватъ слѣдующето тълкувание:

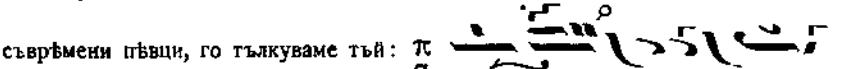

Го о о спо о о о ди ду у

у ушь на а а а шихъ

мата (§ 121) водими и споредъ както сме чули съ ушитѣ си отъ искусни и и съ игривъ и мелодиченъ гласъ надарени и при това авторитетни стари наши

съврѣмени пѣвци, го тълкуваме тъй:

Го о о о спо о

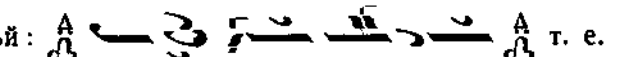
о ди ду у у у ушь на а

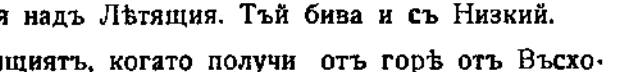

а ашихъ

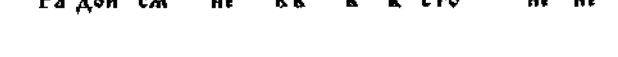
востьта, тъй:

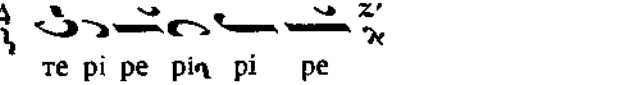

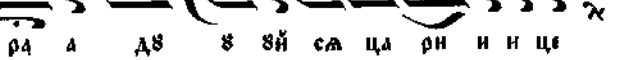

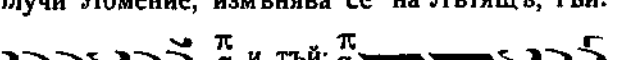

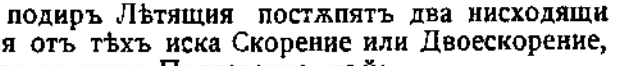

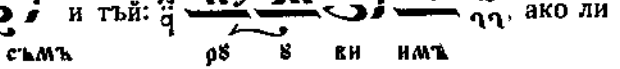

§ 126. Лѣтящиятъ, когато получи отъ горѣ отъ Възходящитѣ знакове Маленето, Боденето и Високия отъ лѣво (Боденията не получава никъкъ), не губи количествеността си, напримѣръ:

За Маленето:

За Боденето:

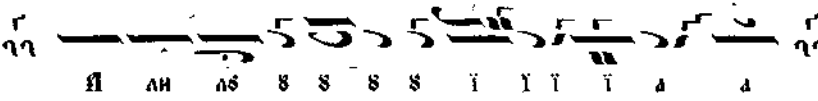
За Високия:

§ 127. При непрѣкжснато възлизане съ Маления (§ 99) послѣдното, ако получи Ломение, измѣнява се на Лѣтящъ, тъй:

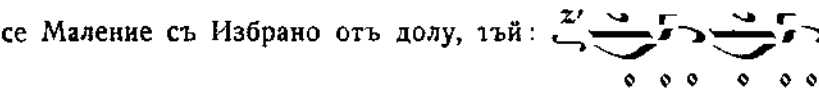

§ 128. Ако подиръ Лѣтящия постжпятъ два нисходящи знакове и първия отъ тѣхъ иска Скорение или Двоескорение, тогава слѣдъ него се пише Подтечение, тъй:

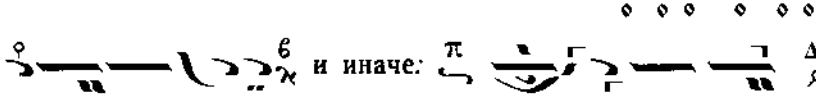
отъ два нисходящи знакове вторията иска Скорение, тогава, вмѣсто Подтечение, два Възвръщатели се писватъ тъй:

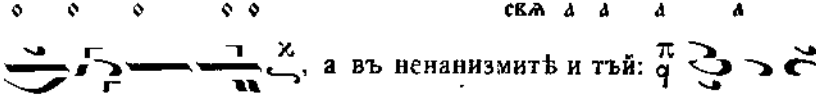
§ 129. Ако слѣдъ Подтечението постжпи единъ или повече нисходящи знакове, тогава, вмѣсто Лѣтящий, писва се Маление съ Избрано отъ долу, тъй:

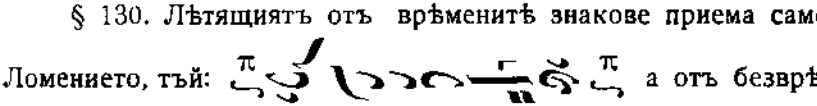
и иначе:

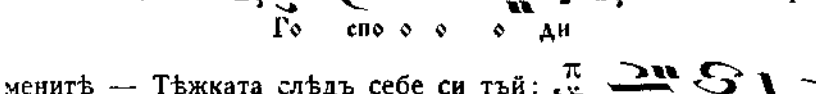
а въ ненанизмитѣ и тъй:

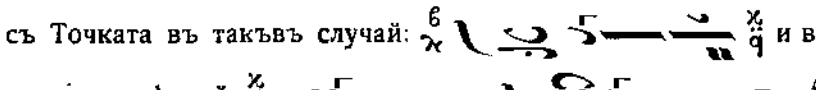
§ 130. Лѣтящиятъ отъ врѣменитѣ знакове приема само Ломението, тъй:

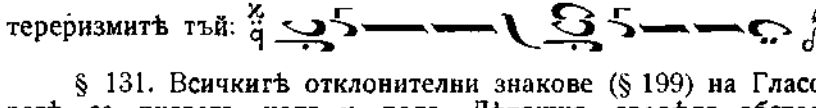
а отъ безврѣменитѣ — Тѣжката слѣдъ себе си тъй:

Избраното отъ долу само въ единъ случай, за който се спомѣна по горѣ въ § 129, и Вмѣстоизпразнението съ Точката въ такъвъ случай:

и въ тереризмитѣ тъй:

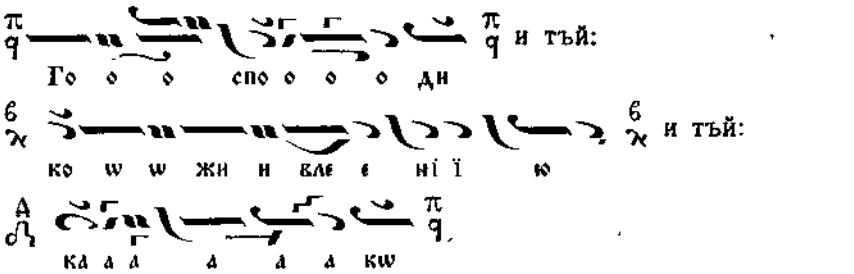

§ 131. Всичкитѣ отклонителни знакове (§ 199) на Гласоветѣ се писватъ надъ и подъ Лѣтящия, споредъ обстоятелствата.

г) За съчинението на Боденията (ѽ).

§ 132. Боденията нѣматъ никаква сила, нито живость, и не се турятъ нито въ началото нито въ края на нѣкой стихъ.

За това при съчинението имъ трѣбва да прѣдшествува нѣкой отъ възходящитѣ или нисходящи знакове, за да се подпиратъ на тѣхъ; нито слогъ приематъ, тъй:

и тъй:

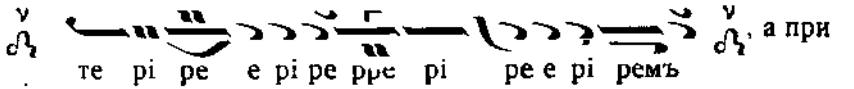
§ 133. Боденията, когато се турятъ подъ Маленето, първо се произнасятъ тѣ а послѣ Маленето, а когато се турятъ надъ Маленето, първо се произнася то (Маленето), а послѣ тѣ (Боденията), тъй:

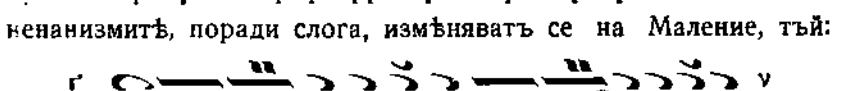
§ 134. Когато надъ Маленето има Бодение, тъй: и слѣдъ него възходящъ знакъ, а ортографията изисква да бждатъ Бодения (§ 132), тогава тѣ се замѣщаватъ съ Маление, тъй:

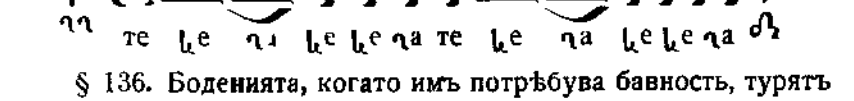
§ 135. Боденията приематъ слогъ само при тереризмитѣ тъй:

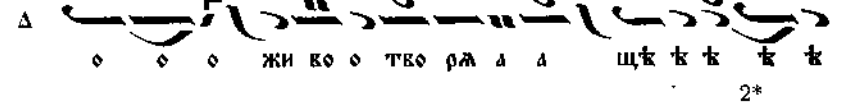
а при
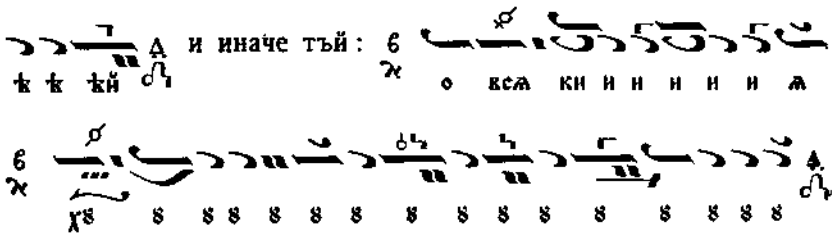

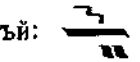
менанизмитѣ, поради слога, измѣняватъ се на Маление, тъй:

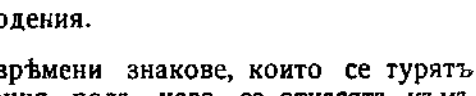
§ 136. Боденията, когато имъ потрѣбува бавность, турятъ се подъ Маленето съ Бавно надъ него тъй: или и тъй: , и при биенето на врѣмето Боденията се зиматъ на горѣ съ вдигането на ржката и бавностьта става на Маленето, напр.:

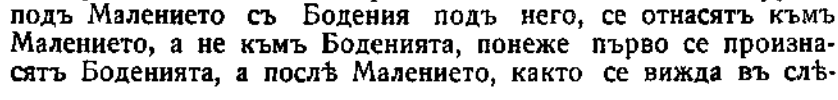

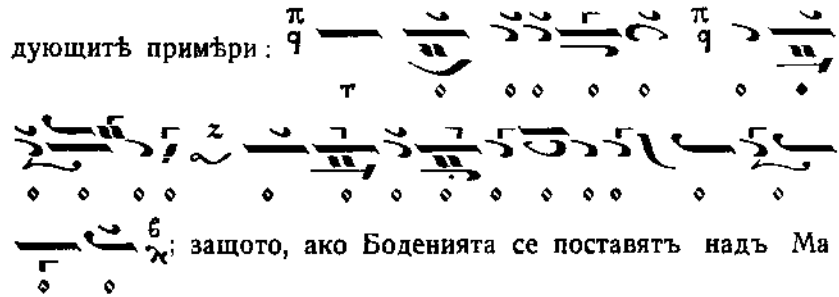
срѣща се и тъй: заради Двоеточието.

§ 137. Боденията, когато иматъ нужда отъ повече бавность, турятъ се надъ Маленията и слѣдъ тѣхъ Равнението съ точкитѣ подъ него тъй:

§ 138. Боденията, когато при неприкѫснато възлизане стоятъ подъ Маленията, не получаватъ слогъ освѣнъ при тереризмитѣ, както забѣлѣжихме по-горѣ, нъ когато стане нужда Маленията да получи слогъ, тогава Боденията се поставятъ върху Маленията, тъй:

; въ туй положение живостьта на Избраното се прѣдава на послѣднитѣ Бодения.

§ 139. Всичкитѣ безврѣмени знакове, които се турятъ подъ Маленията съ Бодения подъ него, се отнасятъ къмъ Маленията, а не къмъ Боденията, понеже първо се произнасятъ Боденията, а послѣ Маленията, както се вижда въ слѣдующитѣ примѣри:
; защото, ако Боденията се поставятъ надъ Маленията, тогава нито Гладкото, нито Вмѣстоизпразнението, нито забавното могатъ да се пишатъ подъ Маленията, а само Избраното (§ 138).

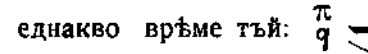
§ 140. Скорението се поставя безразлично и надъ и подъ Боденията, както се вижда въ до тукъ изложенитѣ примѣри.

§ 141. А Забавното, което се поставя върху Маленията съ Боденията подъ него тъй: , иска Боденията да се зиматъ при вдигането ржката, а забавността да пада върху Маленията, както видѣхме въ § 65, защото, ако го анализирашъ тъй: , не може да се постави Скорение на Боденията и Забавно на Маленията тъй: , нъ се поставя Ломение тъй: , което е равно на а когато се изискватъ три врѣмена, турятъ се подъ Маленията двѣ точки (Двоеточие) тъй: което е равно на , а при нужда отъ четири врѣмена — три точки (Троеточие) тъй: , което е равно на (§ 66).

д) За съчинението на Боденето (𝅘𝅥) и на Високий (♩).

§ 142. Свойствата на Боденето и на Високий се описаха при съчинението на Маленията и на Лѣтящия, както видѣхме по-горѣ, понеже тѣ сами самостоятелно никога не се писватъ, а съединени съ тѣхъ и подчинени на тѣхъ.

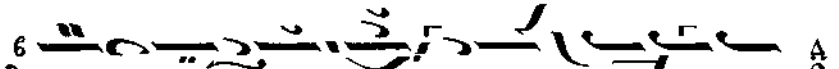
е) За съчинението на Възвръщателя.

§ 143. Когато имаме нужда отъ непрѣкжснато слизане съ по единъ звукъ и подъ него слогъ, тогава употрѣбяваме Възвръщателя въ еднакво врѣме тъй:

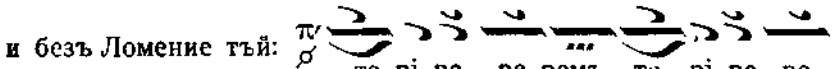
§ 144. Възвръщателътъ самъ не приема отъ долу Избрано, тъй: , нъ съ Маленията, тъй: и съ Ломение тъй: и съ Лѣтящий тъй: и съ Ломение отъ долу тъй:

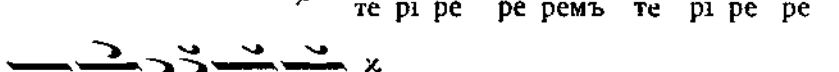
§ 145. Когато се туря надъ Маленията съ или безъ Ломение (§ 144) и изисква да се произнесе съ една по тиха жи-

вость, тогава се туря отъ долу му Избрано (§ с.) съ Ломение тъй:

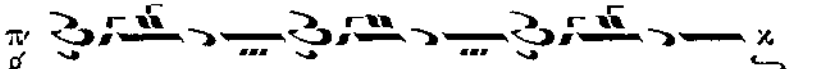

и безъ Ломение тъй:

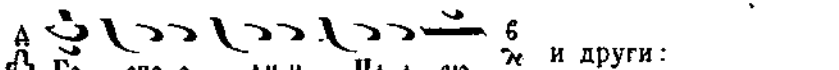

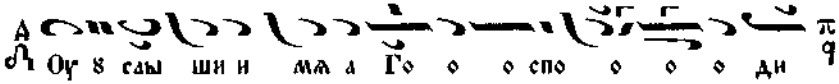
§ 146. А когато се изисква Възвръщателътъ да се произнесе съ хвърчащето движение на Лѣтящия (§ 121), тогава се туря подъ Лѣтящия (§ 144) съ Ломение, тъй:

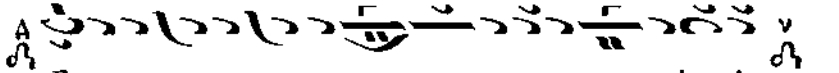
§ 147. Когато при слизането съ Възвръщатели по два отъ тѣхъ се произнасятъ въ единъ слогъ, тогава прѣдъ всѣка двойка се туря Тѣжка, тъй:

и други:

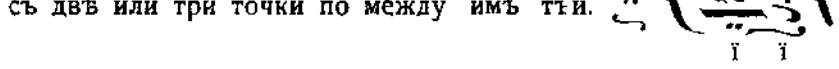
ако ли първата двойка Възвръщатели сѫ въ единъ слогъ съ прѣдшествующия звукъ, не се туря Тѣжка прѣдъ нея, тъй:

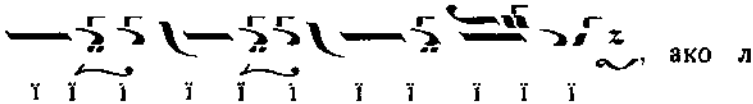

§ 148 А когато при горния случай за послѣдния слогъ нѣма два Възвръщатели, тогава не се пише прѣдъ всѣки два Възвръщатели Тѣжка тъй:

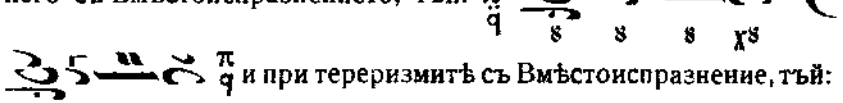

§ 194. Възвръщателитѣ получаватъ Дружението отъ долу съ двѣ или три точки по между имъ тъй.

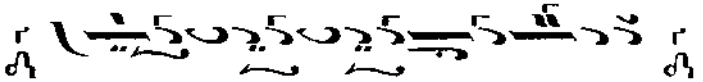

ако ли потрѣбва живостьта на Лѣтящия, този послѣдниятъ се пише подъ него съ Вмѣстоиспразнението, тъй:

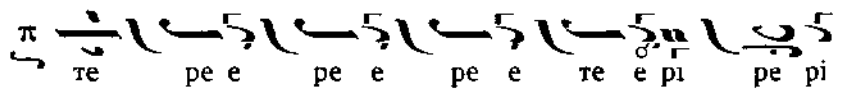
и при тереризмитѣ съ Вмѣстоиспразнение, тъй:

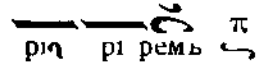

те рі ре е рі ре е рі ре рі рі рі ре

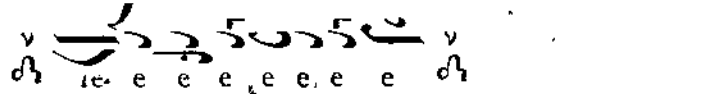
§ 150. Възвръщателътъ отъ врѣменитѣ знакове приема Ломението отъ горѣ, тъй: , Точката, Двоеточието и пр. — отъ долу, тъй: , Скорението — и отъ долу, и отъ горѣ спорѣдъ обстоятелствата, тъй: и тъй: , а Забавното никакъ не приема. А отъ безврѣменитѣ знакове Вмѣстоиспразнението съ Точка отъ долу, тъй: и Дружението съ Двоеточие и Троеточие отъ долу, тъй: и тъй: , както се вижда въ горѣизложенитѣ примѣри.

§ 151. Възвръщателътъ, когато има отъ горѣ Скорение а има нужда отъ продължение на врѣмето, приема Точка, на мѣсто Ломение, нужда ради, тъй:

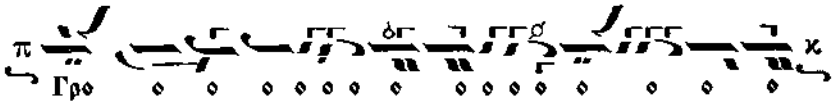

§ 152. Тъй сжщо Възвръщателътъ, когато слѣдва слѣдъ него другъ Възвръщатель съ Скорение надъ него, приема двѣ врѣмена съ Точка на мѣсто Ломение, тъй:

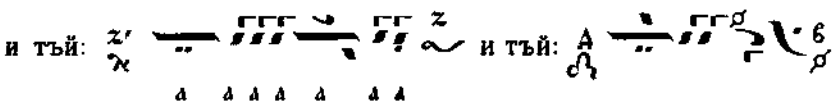

ж) За съчинението на Подтечението (♂).

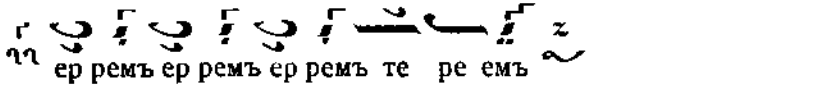
§ 153. Подтечението сваля двата си звука едно по друго непрѣкжснато безъ прѣскачене. Скорението, което се поставя върху него, се отнася върху първия му звукъ, а при биенето на врѣмето ударътъ пада върху втория му звукъ, както се вижда въ слѣдующитѣ примѣри:

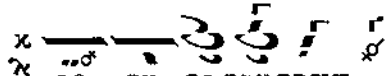
и тъй:

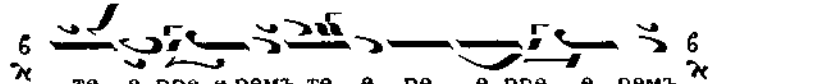
§ 154. Подтечението слогъ не приема, освѣнъ при тери-ремитѣ, тъй:

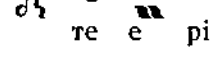
§ 155. Подтечението, когато има нужда отъ живостьта на Лѣтящия подчинява го, нъ живостьта му се пада на втория звукъ на Подтечението, както и Ломението, както се вижда въ слѣдующия примѣръ:

§ 156. А когато се изисква по тихо вълнообразно движение на гласа въ гърлото, тогава се туря подъ Подтечението Дружение съ Равнение, ако ли се изисква по бурно вълнообразно движение на гласа въ гърлото, тогава, на мѣсто Дружение съ Равнение, туря се Гладко съ Равнение, тъй:

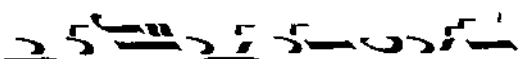

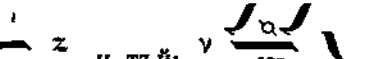
§ 157. Подтечението, когато слѣдва подиръ него Възвръщатель съ Скорение, ако се удвоява врѣмето му, приема Вмѣстоизпразнение съ Точка отъ долу, тъй:

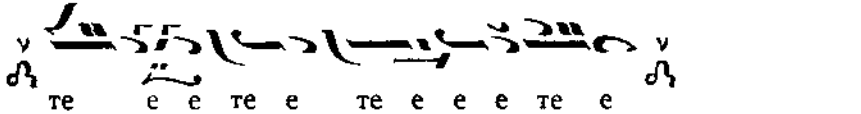
[10]) Хроматическия отклонителенъ знакъ (♂) се подразбира на първия звукъ на Подтечението.

и тъй:

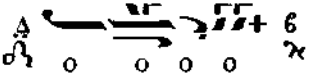
, ако ли се повече увеличава врѣмето му; получава отъ долу аналогичното число точки съ Вмѣстоиспразнение подъ тѣхъ, тъй:

§ 158. Тѣжката се поставя и слѣдъ и прѣдъ Подтечението, тъй:

, а при тереризмитѣ тъй:

§ 159. Подтечението при окончанията (§ 82 приема кърста за почивка, тъй:

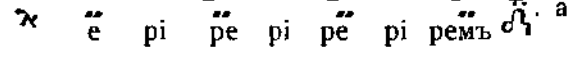

§ 160. Подтечението приема и отклонителнитѣ знакове (§ 197) на всичкитѣ гласове и отъ горѣ и отъ долу, нъ при първия случай се отнасятъ къмъ първия му звукъ, а при послѣдния — къмъ втория.

§ 161. Скорението се писва всѣкога надъ Подтечението, а Точката, Двоеточието и пр. — отъ долу. А Ломението не се пише ни надъ, ни подъ Подтечението.

з) За съчинението на Легкото ( ).

§ 162. Легкото ни служи при слизане на два звука съ прѣскачане, тъй:

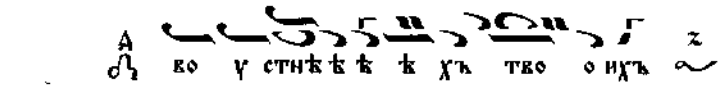

. а когато стане нужда да се произнесе съ живостьта на Лѣтящия, туря се надъ

него тъй: и се ползува съ неговото хвърчаще движение тъй:

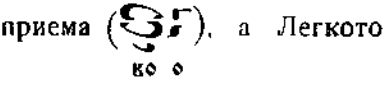

§ 163. А когато Легкото подчини Възвращателя, т. е. иска слизане съ двата си звука едно по друго безъ прѣскачане, както Подтечението съ Скорение отъ горѣ, тогава приема прѣдъ себѣ си Възвръщателя, тъй: , и първиятъ отъ звуковетѣ му се зима при вдигането, а вториятъ при снимането на ржката тъй:

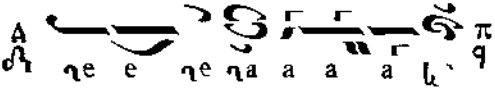
§ 164. Подтечението съ Скорение надъ него се различава отъ Легкото съ подчиненъ прѣдъ него Възвръщатель () по туй: че

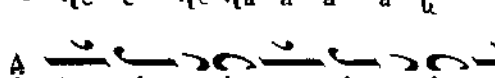
1) Подтечението слогъ не приема (), а Легкото

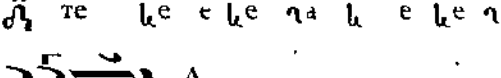
съ подчиненъ Възвръщатель приема ()

2) Подтечението, когато нѣма Скорение, има двѣ врѣмена, а на Легкото съ подчиненъ Възвръщатель първиятъ му звукъ се зима при вдигането на горѣ ржката.

3) Подтечението се употрѣбява при тереризмитѣ, а Легкото съ Подчиненъ Възвръщатель само при ненанизмитѣ, тъй:

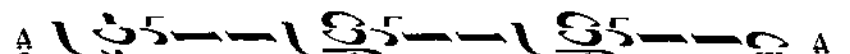

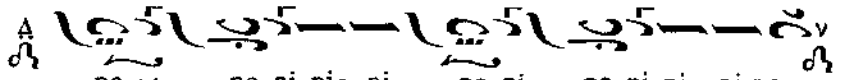
За тереризмитѣ видѣхме по-горѣ.

§ 165. Легкото приема подъ себе си Вмѣстоизпразнението съ Точка подъ него, тъй: (), ако ли се изисква да му се даде хвърчащето движение на Лѣтящия, този послѣдний туря се подъ него, а слѣдъ него Възвръщатель съ

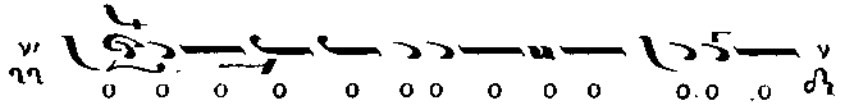
Скорение надъ него тъй: , както се вижда въ слѣдующия примѣръ:

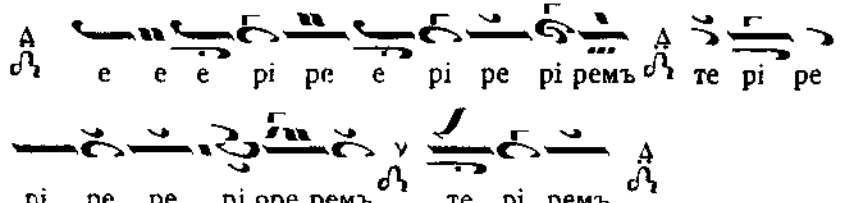
§ 166. И Дружението се туря подъ Легкото, нъ безъ Лѣтящия; защото Лѣтящиятъ не приема повече отъ Точка за продължение на врѣмето, та за това, ако се изисква повече продължение на врѣмето, Легкото приема отъ долу Дружението съ Двоеточие, съ Троеточие и пр. тъй:

и съ Низкия за прѣскачене съ седемъ звука тъй:

§ 167. Легкото приема върху себе си и Скорение, когато подъ прѣдшествующия звукъ се туря Вмѣстоиспразнението съ Точката за произвеждане завъртване на гласа (§ 74), тъй:

§ 168. Отъ Безврѣменитѣ музикал. знакове Тѣжката се поставя и прѣдъ и слѣдъ Легкото, а другитѣ всички се поставятъ подъ него. А отъ Врѣменитѣ музикални знакове Ломението се туря отъ горѣ, Точката и пр. — отъ долу, а Забавното никога не се туря; а отклонителнитѣ знакове (§ 197) на всичкитѣ гласове — и отъ горѣ и отъ долу, споредъ нуждата.

ж) За съчинението на Низкий ().

§ 169. Низкиятъ ни служи за сваляне четири звука съ прѣскачене. Когато се поставя върху Малението се произнася по живо, а когато се туря върху Лѣтящия, приема неговата пъргавина. Тъй като Низкиятъ по своето слизане съ прѣска-

чане прилича на Легкото и при комбинирането му съ другитѣ музикални знакове подлежи на сѫщитѣ правила, излишно е повече да се говори по него, като се оставя на ученика самъ да се увѣри отъ изложенитѣ до тукъ ортографически правила[11]).

ГЛАВА X.

За родоветѣ въ църковната музика.

§ 170. Отъ дѣленето лествицата на тонове полутонове, триполитония, четвърть тонове, тетрахорди и пентахорди произлизатъ три различни мелодии: диатоническата, хроматическата и енармоническата; а туй дѣление на лествицата се нарича *родъ* въ музиката.

§ 171. Три сѫ слѣдователно и Родоветѣ въ църковната музика: Диатоническиятъ, Хроматическиятъ и Енармоническиятъ.

§ 172. Диатоническиятъ родъ е оная мелодия, която се образува отъ повече тонове, по малко полутонове и никакви четвърть-тонове; а се нарича диатонически, защото употрѣбява диатоническата лествица (фиг. 6), съгласно диатоническата октахордна (§ 25) и пентахордна (§ 26) системи.

§ 173. Хроматическиятъ родъ е онази мелодия, която се образува отъ повече полутонове, а по-малко тонове и четвърть-тонове; а се нарича хроматическа, защото употрѣбява не само хроматическата лествица (фиг. 8), нъ и други двѣ смѣсени лествици, едната съ долния тетрахордъ диатонически, а другата — съ горния.

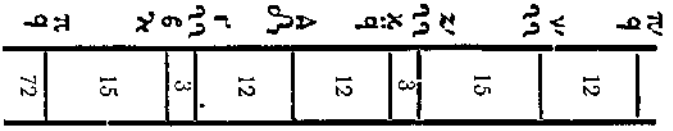
§ 174. Енармоническиятъ родъ е оная мелодия, която нѣма нито тоноветѣ и полутоноветѣ на диатоническия родъ, нито полутоноветѣ и триполутонията на хроматическия, нъ употрѣбява една лествица, която се състои отъ петь цѣли тона и два четвърть тона, които държатъ мѣстото на двата полутона

---

[11]) За ортографията въ църковната музика съмъ се ржководилъ отъ учебницитѣ на Теодора Фокейчанина и на Стефана Ламбадари, а К. Филоксенисъ, съ чието ржководство тоже съмъ се ползувалъ, не дава, както тѣ, опрѣдѣлени граници за ортографаята, като, между другото, въ кратцѣ казано за нея (ортографията), казва слѣдующето: „ . . . . . *а въ ортографията ѝ (на църков. музика) каноническата граница е неопрѣдѣлена, заради безпрѣдѣлностьта на искуството въ нашата църк. музика и заради разнитѣ движения на гласа, които изискватъ разнитѣ комбинации на колич. и качест.. музикални знакове, а при това* **и заради безчисленитѣ и искустни мотиви, които ражда умътъ на единъ отличенъ пѣвецъ.** . . . ."

Значи, съчинителътъ на една мелодия не може да се ограничи само въ изложенитѣ правила на ортографията, а може и отъ само себе си да нарежда.

въ диатоничиската лествица между Ву Га и Ке-Зо[12]), наприм. такъва една лѣствица:

Фигура 11.

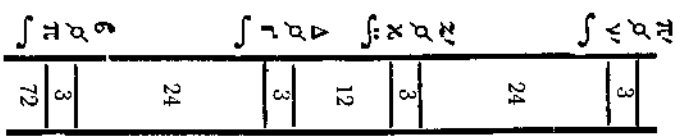
---

[12]) Отъ повищението на Ву-то и понижението на Зо-то двата тона: Па-Ву и Зо-Ни се увеличаватъ съ по $^{3}/_{12}$, които се отнематъ отъ тоноветѣ: Га-Ди и Ке-Зо, за да се образуватъ двата четвърть-тонове: Ву-Га и Ке-Зо.

*

Отъ вѣкове насамъ между гърцкитѣ музиколози сѫществува споръ върху лествицата на тъй наречения енармонически родъ. Болшинството отъ тѣхъ твърди, че растоянието между Ву-Га. поради повищението на Ву-то, и Ке-Зо, поради понижението на Зо-то. е цифрата 3, т. е. $^{3}/_{12}$ отъ цѣлия тонъ, нъ при намалението на туй растояние отъ $^{6}{}_{12}$ на $^{3}/_{12}$, растоянието между Па-Ву и Зо-Ни естествено се увеличава на $^{15}/_{12}$ т. е. на единъ цѣлъ тонъ и една четвърть-тонъ, за да може сборътъ на всичкитѣ цифри въ тъй разпрѣдѣлената лествица да дава каноническата цифра 72, защото, ако, както твърдятъ тѣ, признаемъ 5 цѣли тонове и 2 четвърть-тонове въ лествицата на енармоническия родъ, тогава ще получимъ неправилното число 66 тонически частяци, т. е. 60 за 5-тѣхъ тона и 6 за 2-тѣ четвъртини.

При това твърдятъ, че енармоничасиията родъ сѫществувалъ само у старитѣ гърци. Обаче, двамина отъ най-новитѣ музиколози, именно: Мисаилъ Мисаилидисъ, Смирненский Протопсалтъ, родомъ отъ гр. Кула (М.-Азия), и Н. Паганасъ, родомъ отъ островъ Митилинъ, които, както видѣхме въ забѣлѣжката на § 10, въ редъ сказки и необорими статии чрѣзъ гърцкия печатъ, доказаха, че раздѣлението диатоническата лествица на 68 тонич. частици. както сѫ остановили послѣднитѣ реформатори на източната църковна музика (гл. с. заб.), било погрѣшно, по сѫщия начинъ доказаха, че енармоническия родъ и днесъ сѫществува. М. Мисаилидисъ, напримѣръ, като се основава на необоримия фактъ, че старитѣ гърци признавали въ естеств. диатонич. лествица 5 тона и 2 полутона, и на прочутия старо-гърцки музикологъ, Аристоксенисъ, който, като говори за първия родъ на музиката, диатоническия, продължава: „ . . . . . *δεύτερον δὲ, οὗ δίεσις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ διτόνου, ...*" = а вториятъ (родъ) е (енармоническиятъ), който и отъ двѣтѣ страни на *двутонието* има диезъ", т. е. четвърть тонъ, съ музикаленъ инструментъ (гл. с. забѣл.) доказалъ, че енармоническиятъ родъ, който се считаше за изгубенъ, сѫществува въ лествицата на шестия гласъ, и че, споредъ Аристоксениса, числата на двата тетрахорда въ енармоническата лествица слѣдватъ тъй: 3 24 3—12—3 24 3, т. е. четвърть-тонъ, двутоние. четвърть-тонъ (I тетрахордъ) — цѣлъ тонъ (разпрѣгателниятъ) – четвърть-тонъ, двутоние. четвърть-тонъ (II тетрахордъ), а туй распрѣдѣление е приблизително съ формата на шестия гласъ (гл. фиг. 12) съ основенъ тонъ Па. Споредъ М. Мисаилидисъ, прочее. който открива енармоническия родъ въ лествицата на шестия гласъ, енармоническата лествица е слѣдующата:

Фигура 12.

ГЛАВА XI.

Диеза (σ) и Ифеза (ρ).

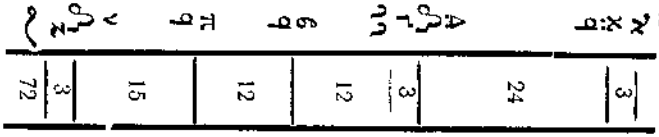
§ 175. Думата Диезъ́ е старогърцка *(δίεσις)*, която произлиза отъ глагола *διΐημι* (распростирамъ, нараствамъ, увеличавамъ). Диеза, прочее, въ музиката означава *повишение на тона*. Знакътъ на Диеза е тозъ (σ), който се туря надъ или подъ количествените знакове за означение, че звука на онзи тонъ, надъ или подъ който се поставя, се повишава на полутонъ.

отъ която виждаме, че старитѣ гърци, които признавали въ естеств. диатон. лествица 5 тона и 2 полутона, въ енармоническата лествица признаваля и най-малката часть отъ тона, четвъртината, която наричали *ἐναρμονία δίεσις* (енармонически диезъ).

А. Н. Паганасъ, като признава шестия гласъ за хроматически, твърди, че енармоническия родъ е съхраненъ въ пападическия видъ на седмия гласъ отъ църковното пѣние съ основенъ тонъ () и поставя за него слѣдующата лествица:

Фигура 13.

на която тоновете слѣдватъ тъй: полутонъ, тонъ, тонъ, тонъ, полутонъ, трите полутонове. полутонъ. (Н. Паганасъ признава четвърть тонове въ енармоническия родъ, нъ не му дава мѣсто въ лествицата). — Споредъ старитѣ гърци, обаче. които не признаватъ въ енармоническата лествица полутонове, а четвърть тонове. тази лествица трѣбва да стои тъй:

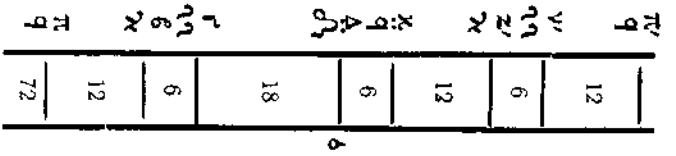
Фигура 14.

Споредъ Н. Паганасъ, отъ тази лествица сж исключени стихирическиятъ и ирмологическиятъ видове на Седмия гласъ, защото той, както и цѣлиятъ Третий гласъ, се пѣятъ по естеств. диатонич. лествица съ основенъ тонъ (Га) при често понижаване на Зо-то чрѣзъ надлежния отклонителенъ знакъ (♭) за който ще се говори по-долу (§ 199).

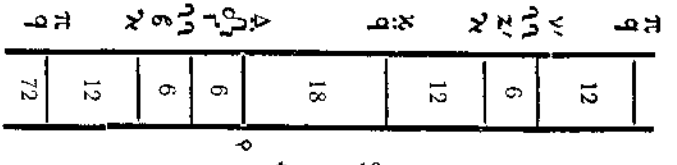
Споредъ старо-гърцкиятъ музикологъ Аристидисъ, който, при обсѫждането на енармоническия родъ, казва: „. . . . *Ἀκμβέστατον δὲ τὸ ἐναρμόνιον παρὰ γὰρ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἐν τῇ Μουσικῇ τετύχηκε παραδοχῆς· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀδύνατόν ἐστι*" = А най-трудниятъ (родъ) е енармоническиятъ, защото той е приетъ у най-видните по музиката, а за множеството (пѣвци) е невъзможенъ. И дѣйствително, ний сме учили и прѣподавали по естеств. диатон.

§ 176. И думата Ифезъ е старогърцка *(ὔφεσις)*, която произлиза отъ глагола *ὑφίημι* (раслабявамъ, свалямъ на долу, намалявамъ, понижавамъ), а въ музиката означава *понижение на тона.* Знакътъ на Ифеза е тозъ (ϱ), който се поставя надъ или подъ количественитѣ музикални знакове, за означение, че звукътъ на онзи знакъ, надъ или подъ който е поставенъ, се понижава на полутонъ.

§ 177. Диезътъ, прочее, означава повишение, а Ифезътъ понижение на тона, както се вижда въ слѣдующитѣ лествици:

Фигура 15

Фигура 16.

лествица практически, а не научно съ основенъ тонъ (Зо), нъ като, че ли по традиция, безъ да искаме, Ке-то въ горния тетрахордъ повишаваме. а Ву-то въ долния понижаваме За това, види се, на много мѣста за улеснение на учащитѣ се, турятъ върху Па-то ключа на втория гласъ () за полесно схващане понижението на Ву-то, тъй сѫщо много пѫти употрѣбявать и диеза (σ) за повишението на Ке-то, а ифеза (ϱ) за понижение на Ди-то, както и на Ву-то.

Такъво е мнѣнието на двамата горѣпоменати гърцки нови музиколози за тритѣ въобще родове въ църковната музика, а ний, като се основяваме върху сѫщинската смисъль на думитѣ „*ἁρμονία*" и „*ἐναρμονία*", усмѣляваме се да се произнесемъ, че въ църковната музика (даже и въ нашата народна музика) собствено два сѫ родоветѣ: диатоническиятъ и енармоническиятъ. И ето защо. Естествената диатоническа лествица, която е дарена отъ самата природа на всичкитѣ народи въ свѣта, сама по себе си произвежда приятна (армонична) мелодия, а думата „*ἐναρμονία*", която е сложна стъ прѣдлога „*ἐν*" (въ, вжтрѣ) и сѫществителното „*ἁρμονία*" (армония), узначава *вжтрѣ въ армонията армония.* И дѣйствително, като направимъ онѣзи измѣнения на тетрахордитѣ въ естеств. диатонич. лествица, както видѣхме въ горѣизложената енармоническа лествица, не ли добиваме вжтрѣ въ армонията друга приятна армония? А и самитѣ наши народни пѣсни, не ли се пѣятъ само по тѣзи двѣ лествици: диатоническата и енармоническата (тъй наречената хроматическа) лествица?

§ 178. Диезътъ и Ифезътъ дѣлятъ тона на половина. Когато, обаче, стане нужда да се дѣли тона на четвъртина, тогава Диезътъ се обръща на Полудиезъ, а Ифезътъ — на Полуифезъ, като получатъ върху опашчицата си по една хоризонтална чертица, тъй: 𝄲 (Полудиезъ) и 𝄳 (Полуифезъ). И тъй при повишението на тона Га-Ди (фиг. 15), чрѣзъ Полудиезъ, той става тонъ и три четвърти (21), а тонътъ Ди-Ке става четвърть-тонъ (3), а при понижението на тонътъ Га-Ди чрѣзъ Полуифезъ (фиг. 16) става четвърть тонъ (3).

§ 179. Ифезътъ дѣйствува само на единъ тонъ, върху който се поставя, и отъ тонъ измѣнява го на полутонъ (6), като отнима половината му, а Диезътъ дѣйствува върху два тона, т. е. като зема една тонъ засѣга и слѣдующия и съ неговата половина го измѣнява (увеличава) на тонъ и половина (18, триполутоние), както се вижда въ горнитѣ лествици (фиг. 15 и 16). Туй, което вършатъ Диезътъ и Ифезътъ, вършатъ го и Полудиезътъ и Полуифезътъ.

§ 180. Диезътъ и Ифезътъ, Полудиезътъ и Полуифезътъ сж случайни знакове за повишение и понижение[13]) и дѣйствуватъ само върху музикалния знакъ, надъ или подъ който стоятъ, затова нѣматъ отклонителенъ (§ 197) знакъ, който да ги уничтожава.

ГЛАВА XII

За осемьтѣ гласове на въсточното църковно пѣние[14]).

§ 186. Въсточното църковно пѣние се пѣе по осемъ начина, които се наричатъ *осемъ гласове* (ὀκτώηχος = осмогласъ

---

[13]) Освѣнъ тѣхъ има и други шесть случайни знакове, отъ които три, слѣдующитѣ: 𝄲 𝄲 𝄲 сж за повишение, а три, слѣдующитѣ: 𝄳 𝄳 𝄳 — за понижение на тона. Отъ първата група първиятъ знакъ повишава тона съ три четвъртини, вториятъ — съ една третя и третиятъ — съ двѣ трети, а отъ втората група първиятъ знакъ понижава тона съ три четвърти, вториятъ — съ една третя и третиятъ — съ двѣ трети. Всичкитѣ, обаче, споредъ Н. Паганасъ въ лествицата носятъ числото 6, а не числата 3, 4, и т. и., понеже дѣлението на тоноветѣ, особено на полутоноветѣ, на такива части съ човѣшко гърло е невъзможво.

[14]) И старитѣ гърци сж имали осемь гласове, които наричали по-право „*Τρόπους*“ (начини) и дѣлили на четири първообразни, именно: „*Τρόπος Δώριος*“ (начинъ Дорийски), „*Τρόπος Λύδιος*“ (начинъ Лидийский) „*Τρόπος Φρύγιος*“ (начинъ Фригийский) „*Τρόπος Μιξολύδιος*“ (начинъ Миксолидийский), и на четири производни, именно: „*Τρόπος Ὑποδώριος*“ (начинъ Хиподорийский), „*Τρόπος Ὑπολύδιος*“ (начинъ Хиполидийский), „*Τρόπος Ὑποφρύγιος*“ (начинъ Хипофригийский), „*Τρόπος Ὑπομιξολύδος*“ (начинъ Хипомиксолийский), които споредъ новия музикологъ, К. Филоксенисъ, съотвѣтствували на църковнитѣ осемъ гласове, т. е. Дорийскиятъ на Първия, Хиподорийскиятъ на Петия и т. н., нъ споредъ други, по компетентни нови музиколози, тѣ съотвѣтствували само по аритметически редъ на осемьтѣ гласове, нъ не и по мелодия.

никъ), именно: *Първий Гласъ, Вторий Гласъ, Третий Гласъ, Четвъртий Гласъ, Петий Гласъ, Шестий Гласъ, Седмий Гласъ, Осмий Гласъ.*

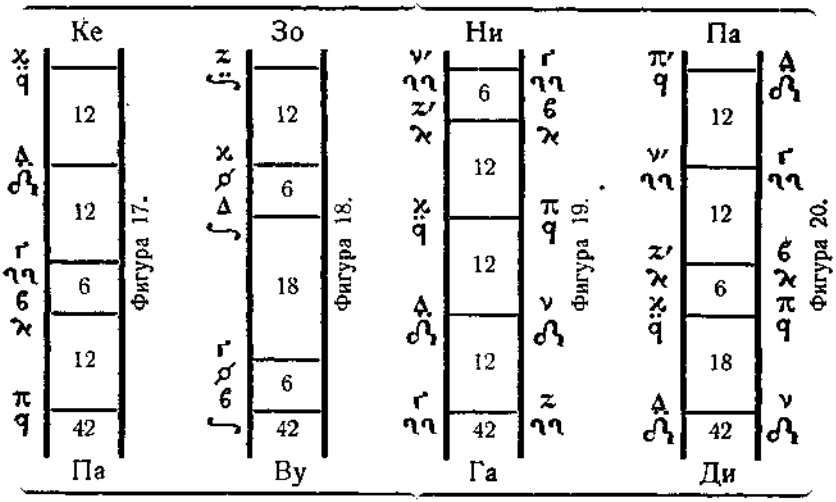
§ 182. Осемьтѣ гласове се дѣлятъ на четири *първообразни*, именно: Първий, Вторий, Третий и Четвъртий, и на четири *производни*, именно: Петий, Шестий, Седмий и Осмий.

§ 183. Отъ Първия Гласъ происхожда Петиятъ Гласъ, отъ Втория — Шестиятъ, отъ Третия — Седмиятъ и отъ Четвъртия — Осмиятъ.

§ 184. Гърцкитѣ музиколози наричатъ четиритѣ производни гласове „*πλάγιοι*“ (полегати, наклонени, близки), и тъй Петия Гласъ наричатъ „*Πλάγιος τοῦ Πρώτου*“ (полегатъ, наклоненъ, близъкъ на Първия, като произходящъ отъ него). Тъй сѫщо и другитѣ три наричатъ: „*Πλάγιος τοῦ Δευτέρου*“, „*Πλάγιος τοῦ Τρίτου*“, „*Πλάγιος τοῦ Τετάρτου*“, защото и тѣ сѫ наклонени на сѫотвѣтствующитѣ тѣмъ първообразни гласове, именно: Шестиятъ на Втория, Седмиятъ на Третия и Осмиятъ на Четвъртия. Нъ нашитѣ музиколози сѫ постѫпили, съгласно старо-българския прѣводъ на Осмогласника, и ги нарекли: Петий, Шестий Седмий, Осмий, а и ний неможемъ да се отклонимъ отъ готовия начертанъ пѫть.

§ 185. Разликата между първообразнитѣ и производнитѣ гласове въ сѫщность е тая, че основния тонъ (исото) на първитѣ стои четири стѫпена по-високо отъ основния тонъ на послѣднитѣ, т. е. първообразнитѣ почнуватъ отъ втория тетрахордъ на лествицата: Ке-Зо-Ни-Па, а производнитѣ отъ първия: Па-Ву-Га-Ди (гл. фиг. 3). За това първитѣ се наричатъ *високи* (*ὀξεῖς*), а послѣднитѣ *низки* (*βαρεῖς*). Напримѣръ, тъй като основниятъ тонъ на Първия Гласъ е Ке-то, основниятъ тонъ на происходящия отъ него Пети Гласъ е Па-то; тъй сѫщо, понеже вториятъ звукъ на втория Тетрахордъ, Зо-то, е основния тонъ на Втория Гласъ, то, втория звукъ на първия Тетрахордъ, Ву-то, е основниятъ тонъ на происходящия отъ него Шести Гласъ. Слѣдователно, отъ основния тонъ на единъ отъ първообразнитѣ гласове до основния тонъ на происходящия отъ него пооизводенъ гласъ се образува пълненъ Пентахордъ, на който сумата е 42 тонически частици, т. е. $^{42}/_{72}$ отъ частичната естествена лествица (гл. фиг. 6), както се вижда въ слѣдующитѣ пентахордни фигури:

Вторий Тетрахордъ отъ частичната лествица.

Първий Тетрахордъ отъ частичната лествица.

§ 186. Осемьтѣ гласове се дѣлятъ още и на *Диатонически*, *Хроматически* и *Енармонически*. Диатонически сж Първиятъ, Третиятъ, Четвъртиятъ, Петиятъ, Седмиятъ (стихирарическиятъ съ основенъ тонъ) и Осмиятъ, които всички се пѣятъ по естествената или диатоническа лествица (фиг. 6—7), хроматически сж Вториятъ и Шестиятъ, които се пѣятъ по хроматическата лествица (фиг. 8—9), а енармонически е Седмиятъ въ пападическия си видъ съ тонъ Зо (), който се пѣе по енармоническата лествица (фиг. 13) и въ стихирарическия си съ тонъ (фиг. 21).

§ 187. Всѣки единъ отъ осемьтѣ гласове се пѣе въ три вида: Ирмологически, Стихирарически и Пападически[15]).

§ 188. Мелодията на всѣки единъ отъ осемьтѣ гласове се различава отъ мелодията на другитѣ. Четири сж отличи-

[15]) Ирмологически сж пѣятъ: катавасиитѣ, (т. е. ирмоситѣ, отъ гдѣто и названието *ирмологически*), канонитѣ, честнѣйшитѣ, катизмитѣ (сѣдалнитѣ), стиховнитѣ, отпустителнитѣ, Помилуй ме Боже и въобще всичко, което се пѣе съ скоро врѣме ().

Стихирарически се пѣятъ: стихиритѣ (отъ тукъ и названието *стихирарически)* Господи возвахъ, славитѣ и други тѣмъ подобни.

А пападически се пѣятъ: херувиката, причастнитѣ и тѣмъ подобни продължовати църковни мелодии, на които пѣнието се парича *пападическо* заради туй, че, когато се пѣятъ тѣ, попътъ (свещеникътъ) е задълженъ да чете дълги молитви.

Много пжти, споредъ обстоятелствата, ирмологическото пѣние ее измѣнява ца стихирарическо или пападическо и обратно.

телнитѣ имъ черти: а) *запѣвъ* (интонация), б) *лествица* (гама), в) *владѣющи звукове* (ноти) и г) *окончания.*

§ 189. *Запѣвъ* е опрѣдѣление на основния тонъ, отъ който ще почне и на който ще свърши мелодията на който отъ осемьтѣ гласове и да е тя, както ще видимъ по-надолу.

§ 190. *Лествица* е гамата съ своитѣ ключове, която прѣдувѣдомява пѣвеца по кой отъ тритѣ родове (§ 171) ще се пѣе мелодията.

§ 191. *Владѣющи звукове* сѫ онѣзи, около които мелодията обича повече да обикаля и на които прави окончанията си.

§ 192. *Окончания* сѫ онѣзи изрѣчения или периоди отъ мелодията, на които тя търси нѣкакъ да си почини. Окончанията сѫ три вида: *несвършени свършени* и *окончателни.*

§ 103. *Несвършени* окончания сѫ онѣзи, на които мелодията прави малка почивка; *свършени* сѫ онѣзи, при които мелодията почива върху основния си тонъ, т. е. тамъ гдѣто свършва едно изрѣчение или периодъ отъ изрѣчиния, или же тропарьтъ; а *окончателни* сѫ онѣзи, на които свършва окончателно мелодията, т. е. тамъ гдѣто прѣстава хорътъ (дѣсниятъ или лѣвиятъ) да пѣе и почва свещеника изъ олтара да чете ектенията и пр.

ГЛАВА XIII.

За ключоветѣ на осемьтѣ гласове.

§ 194. Ключовеiѣ (мартириитѣ), за които се говори на пространно въ глава III, се поставятъ въ началото на мелодията, за да се узнае прѣдварително кой е основниятъ тонъ на лествицата (диатоническа или хроматическа), по която ще се пѣе мелодията; а въ срѣдата и края на мелодията се поставятъ за удостовѣрение, че мелодията е испѣта безпогрѣшно.

§ 195. Всѣки единъ отъ осемьтѣ гласове си има своя ключь, както слѣдва:

Диатонически гласове.

Ключътъ на Първия Гласъ $\overset{\text{х}}{\text{ч}}$ Ке или $\overset{\text{п}}{\text{ч}}$ Па

„ „ Третия „ $\overset{\text{г}}{\text{чч}}$ Га

„ „ Четъвртия „ $\overset{\text{А}}{\text{ЧЧ}}$ Ди или $\overset{\text{п}}{\text{ч}}$ Па

„ „ Петия „ $\overset{\text{п}}{\text{ч}}$ Па или $\overset{\text{х}}{\text{ч}}$ Ке

Ключътъ на Седмия Гласъ Га (въ стихирарич. видъ)

„ „ Осмия „ Ни

„ „ Гласъ Легетосъ :тосъ Ву

Хроматически гласове.

Ключътъ на Втория Гласъ Ди

„ „ Шестия „ Па.

Енармонически гласъ.

Ключътъ на Седмия Гласъ Зо или Зо

§ 196. Всѣки ключь е съставенъ отъ двѣ части, напр. отъ които, знакътъ (ϙ) означава качеството на мелодията, която подлежи да се пѣе, а буквата (π) означава основния тонъ, отъ който ще почне и на който ще свърши мелодията; а двѣтѣ на купъ означаватъ още и туй че мелодията се отнася къмъ диатоническия родъ (§ 172).

ГЛАВА XIV.

За отклонителнитѣ *(τροπικὰ σημεῖα)* знакове или поврѣдитѣ *(φθοραί*[16]*)*.

§ 197. Освѣнъ ключоветѣ, които фигуриратъ надъ или подъ (§ 19) инициалитѣ на всѣки тонъ отъ лествицата (фиг. 7) срѣщу всѣки единъ отъ тѣхъ начиная отъ долно Ни до

---

[16]) Думата „поврѣда" е буквaленъ прѣводъ отъ гърцката дума „*φθορὰ*", който происхожда отъ глагола „*φθείρω*" (поврѣждамъ, развалямъ, уничтожавамъ, а въ музиката означава: измѣнявамъ, отклонявамъ). Ний се основахме на нейното значение въ музиката и я приведохме съ думитѣ „отклонителенъ знакъ", защото горѣизложенитѣ отклонителни знакове ни учатъ:

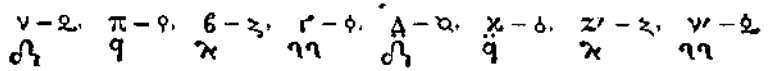
1) Като пѣемъ една мелодия по единъ отъ родоветѣ (§ 171), диатоническия, напримѣръ, да напустнемъ неговата лествица и да влеземъ въ лѣствицата на хроматическия, т. е. да се отклонимъ отъ диатоническия родъ и да влѣземъ въ областьта на хроматическия родъ, и обратно и т. н.

2) Като пѣемъ по единъ отъ осемьтѣ гласове да прѣминемъ въ други отъ тѣхъ.

3) Като пѣемъ по една отъ системитѣ (§ 24) да прѣминаваме въ друга.

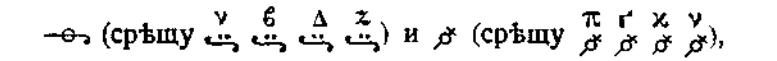
горно (ν′ ηη) (гл. Пзрахор. Станъ, Обща Оригинал. Лествица б. А. Б. В.) има и други знакове, наричани *отклонителни* (повръди), тѣ сж слѣдующитѣ:

Диатонически:

Хроматически:

За втория гласъ

За шестия гласъ

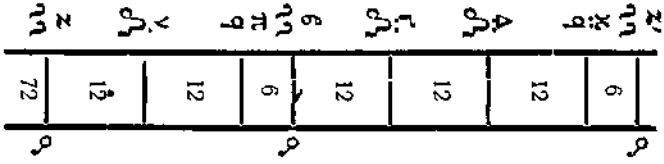

§ 198. Освѣнъ горѣзабѣлѣзанитѣ отклонителни знакове има и други шесть, тѣ сж слѣдующитѣ:

отъ които една, именно тозъ: (♯) е хроматически, а другитѣ петь — енармонически.

§ 199. Знакътъ (♭) при външната музика се нарича по арабско-турски *аджемъ*, знакътъ (♯) — *нисабуръ*, знакътъ (—♮) — *хисаръ* и знакътъ (♯) — *мустааръ*, и всѣки единъ отъ тѣхъ си има своята особена лествица, напримѣръ:

а) Енармоническа лествица на Аджема (♭).

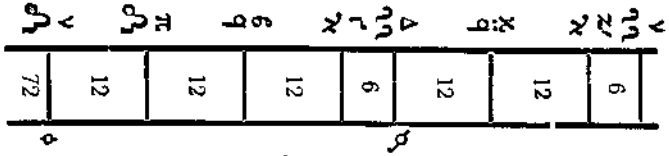

Фигура 21.

По тази лествица се пѣе, когато за основенъ тонъ се земе долното Зо понижено (ζ ηη). Знакътъ (♭) освѣнъ долно и горно Зо, иска да бждатъ понижени и долно и горно Ву. А когато основния тонъ на мелодията е Па-то (π q) и знакътъ (♭)

се постави върху Зо-то, тогава туй послѣднето се пѣе понижено, колкото пѫти се срѣщне въ мелодията, до като послѣдва нѣкой отъ диатоническитѣ отклонителни знакове и го унищожи, за да повърне мелодията въ първото ѝ положение; туй сѫщето става и когато този знакъ се постави върху Ву-то.

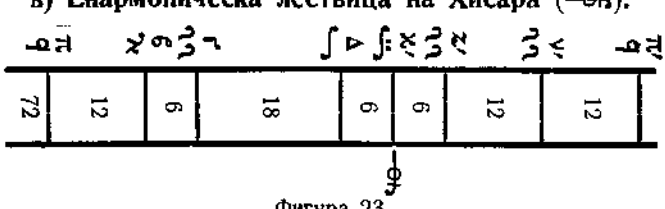
ц) Енармоническа лествица на Нисабура ( ).

Фигура 22.

Този енармонически отклонителенъ знакъ естествено се поставя върху Ди-то, нъ съ свойството на Га-то. За това Ди-то получава ключа на Га-то, тъй: $\binom{A}{\eta\eta}$, Га-то на Ву-то тъй: $\binom{\Gamma}{\chi}$. Ву-то на Па-то тъй: $\binom{6}{q}$ и пр. А когато се постави на който и да е други тонъ, този тонъ получава ключа на Га-то ($\eta\eta$) и изисква тонътъ подъ него да бѫде повишенъ, а другитѣ на мѣстото имъ.

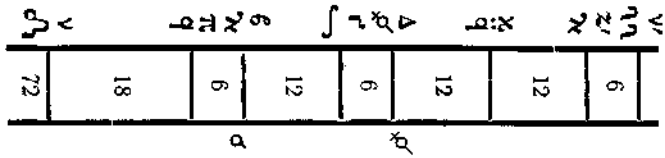
в) Енармоническа лествица на Хисара ( ).

Фигура 23.

Този енармонически отклонителенъ знакъ естествено се поставя върху Ке-то и дѣйствува само върху двата тона изъ двѣтѣ му страни, Ди-то и Зо-то, и изисква Ди-то повишено, а Зо-то понижено, а другитѣ тонове да си стоятъ на мѣстата. А когато се постави на който и да е другъ тонъ отъ диатоническата лествица, Хисарътъ иска понижение на тона, който стои надъ него, а повишение на тона, който стои подъ него.

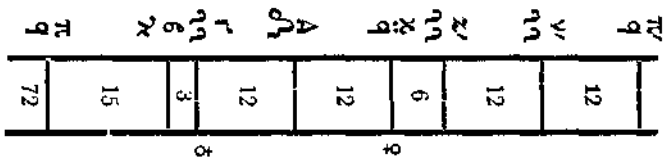
г) Отклонена лествица на Мустаара ( ).

Фигура 24.

Този хроматически отклонителенъ знакъ се поставя естествено върху Ди-то и изисква Га-то повишено, Ву-то на естественото му мѣсто, Па-то повишено, Ни-то на естественото му мѣсто, а другитѣ надъ него тонове: Ке-Зо-Ни да си стоятъ на мѣстото неподвижни, както се вижда въ горѣизложената лествица.

§ 200. А останалитѣ два енармонически отклонителни знакове (♀ ♂) дѣйствуватъ само на единъ тонъ, на който се поставятъ, и първия изисква понижение на тона, който стои надъ него, а послѣдния — повишение на тона, който стои подъ него. Знакътъ (♀), напримѣръ, поставенъ на Ке-то иска Зо-то понижено, а знакътъ (♂), поставенъ на Га-то, иска Ву-то повишено, както се вижда въ слѣдующата лествица:

Фигура 25.

Сѫщото дѣйствие вършатъ тѣзи знакове, поставени и върху другъ тонъ отъ естествената диатоническа лествица.

ГЛАВА XV.

За отклонение на хармонията.

§ 201. Отклонение на хармонията значи отбиване на една мелодия отъ естествения ѝ пѫть и въвеждането ѝ въ другъ *гласъ*, *родъ* или *система*. Цѣлта на подобно отклонение е да се пропѫжда изъ мелодията монотонността, която докарва прѣсищане у слушателитѣ, и да се влива въ нея разнообразие и веселость, та по този начинъ да се прѣдизвиква у тѣхъ (слушателитѣ) наново внимание къмъ съдържанието на мелодията.

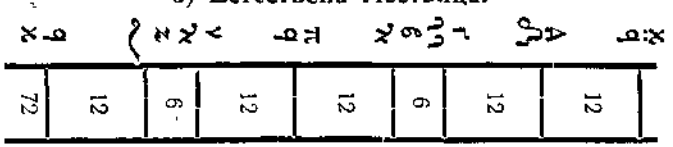
§ 202. Отбиването на една мелодия отъ естествения ѝ ходъ и прѣхвърлянето ѝ въ другъ *гласъ*, *родъ* или *система* и слѣдъ малко или повече врѣме възвръщането ѝ въ първото ѝ положение не само задоволява благочестивитѣ слушатели, нъ е и единственото срѣдство, което изглажда пѣвеца, калява го и го прави способенъ да проникне въ дълбочинитѣ на мусикийското искуство.

§ 203. Отклонението на една мелодия отъ естествения ѝ пѫть и пр. става съ помощьта на отклонителнитѣ знакове

(§ 197). Напримѣръ, когато се пѣе една мелодия по Първия Гласъ и свърши въ нея нѣкждѣ на Ке ($\overset{\chi}{\underset{q}{\cdot\cdot}}$) и върху туй Ке се намѣри поставенъ отклонителния знакъ на Втория Гласъ (— Ди), тъй: $\overset{\chi}{\underset{q}{\cdot\cdot}}$ —, тази мелодия се отбива отъ лествицата на Първия Гласъ. и се пѣе по лествицата на Втория Гласъ съ основенъ тонъ Ди, като се пазятъ нейнитѣ интервали и се казва намѣсто Ке — Ди, намѣсто Зо — Ке, намѣсто Ди — Га, намѣсто Га — Ву и пр. до гдѣто се срѣщне единъ отъ отклонителнитѣ знакове на диатоническата лествица и съ неговата помощь се възвърне мелодията въ Първия Гласъ, и обратното: когато една мелодия се пѣе по Втория Гласъ съ основенъ тонъ Ди и върху туй Ди нѣкждѣ изъ мелодията се намѣри поставенъ отклонителния знакъ на първия гласъ ♀ ($\overset{\pi}{\underset{q}{\cdot}}$ Па), тъй: $\overset{\Delta}{\underset{\cdot\cdot}{\cdot\cdot}}$ ♀ тогава мелодията се отмѣства отъ лествицата на Първия Гласъ съ основенъ тонъ $\overset{\pi}{\underset{q}{\cdot}}$ (Па) и на мѣсто Ди, се казва Па, намѣсто Ке — Ву и тъй нагорѣ или надолу по лествицата, до гдѣто се срѣщне нѣкой отъ отклонителнитѣ знакове на втория гласъ, който възвръща мелодията пакъ въ неговата лествица.

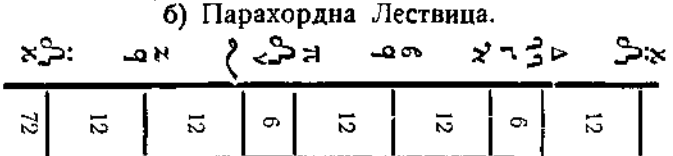
§ 204. Такъви искачания на мелодията вънъ отъ релситѣ на естествения й ходъ се нарича *Парахордизъмъ (Παραχορδή)*, което въ музиката значи размѣстване на струннитѣ (корденитѣ) връзки (по турски: сепъ перде) на музикалнитѣ инструменти, а чрѣзъ размѣстването на полутоноветѣ добиване нова лествица на отклонителния знакъ, който измѣнява хода на мелодията, както се вижда въ долуизложенитѣ паралелно двѣ лествици: едната *естествена*, а другата *парахордна*.

а) Естествена Лествица.

Фигура 26.

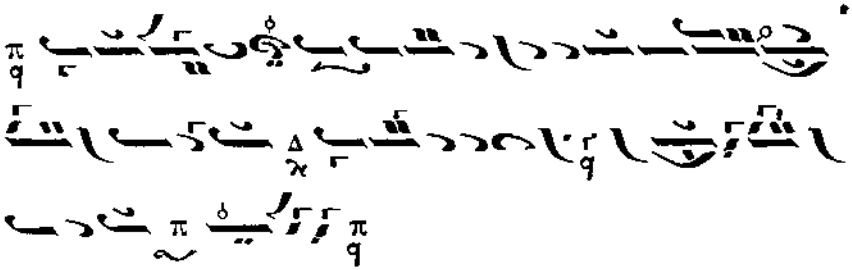
б) Парахордна Лествица.

Фигура 27.

Тукъ отклонителния знакъ на тона Ни (—) е поставенъ върху тона Па ( ) отъ стЕествената Лествица тъй: ( ) и тъй се произведе Парахордната Лествица (фиг. 27), при която Па-то се чете Ни, Ву-то — Па, Га-то — Ву, Ди-то — Га и Ке-то — Ди, а отъ Па на долу Ни-то се чете Зо, Зо-то — Ке и Ке-то — Ди, съгласно измѣнението на ключоветѣ.

Примѣръ отъ парахордизъмъ:

Въ горния откѫслекъ мелодията почнува да се парала-гира съ основенъ тонъ (Па) отъ Диатоническата Лествица, нъ съ поставянето на отклонителния знакъ на ключа (Га) върху звука Ке, тя си измѣни физиономията, като мина въ друга диатоническа лествица отъ сѫщия родъ (гл. Парахорд. Станъ, Парахорд. Лествица № 2), и отъ този звукъ и на горѣ и на долу продължава съ измѣнение тона (Ке), като отъ (Га), т. е. отклонителнятъ знакъ отмѣсти двата полутона, Ву-Га и Зо-Ни на Естеств. Диатонич. Лествица и ги постави между Ди-Ке и Па-Ву на сѫщата лествица (гл. сѫщата Парах. Лествица), вслѣдствие на което, Ди-то получи ключа на Ву-то, тъй: (намѣсто), Га-то ключа на Па-то, тъй: (намѣсто), Па-то — на Зо-то, тъй: (намѣсто), както се вижда въ окончанията на отѫслека. Тъй парахордно продължава мелодията до окончанието , гдѣто прѣстава парахордизма и чрѣзъ поставенето върху сѫщия звукъ Ке, отъ който почна парахордизма въ откѫслека, естествения му отклонителенъ знакъ (♮) мелодията се завърна въ естественото си положение и свършва на основния си тонъ (Па)[17])

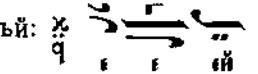
---

[17]) Такива парахордни скокове се употрѣбяватъ най-вече отъ старитѣ църковни пѣснотворци Йоанъ Кукузель въ своитѣ разни църковни пѣснотво-

ГЛАВА XVI

За Първия Гласъ.

§ 205. Първиятъ Гласъ употрѣбява Диатоническата *Лествица* (фиг. 6), нѣкогажъ по Октохордната Система (§ 15), а нѣкогажъ по Пентахордната (§ 26).

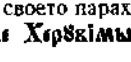
§ 206. Първиятъ Гласъ, като първообразенъ (§ 182), употрѣбява за основенъ тонъ Ке-то ($\overset{\chi}{\underset{\cdot}{q}}$), т. е. първия тонъ отъ втория (високия) тетрахордъ, както се вижда въ разни църковни мелодии, като „Дожениам“, „Ексѣите“ и други, нъ, понеже исото му отъ Ке иде много високо, употрѣбява за основенъ тонъ и Па-то $\overset{\pi}{q}$. При първия случай *запѣвътъ* (хващане исото) начева тъй: $\overset{\chi}{q}$ $\overset{\chi}{q}$, а при втория — тъй:

π π

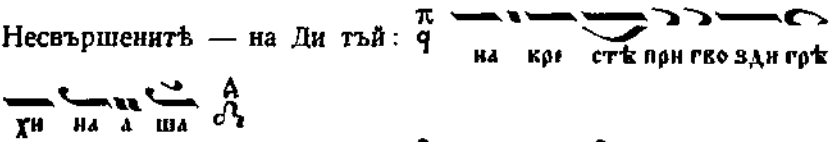
§ 207. Първиятъ Гласъ при основенъ тонъ Па ($\overset{\pi}{q}$) има владѣющи звукове при Ирмологическия (§ 187) си видъ Па-то и Ди-то, при Стихирарическия — Па-то и Га-то, и при Пападическия — Па-то, Ке-то и Ди-то.

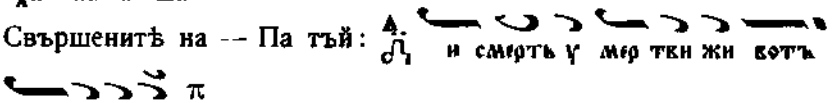
А прави окончанията (§ 192) си:

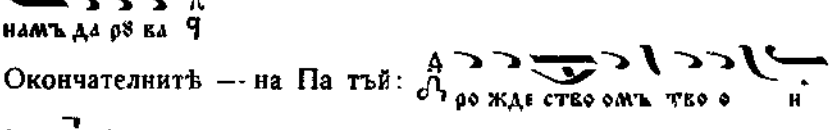
рения, особено, въ своето „Голѣмо Исо на пападическия видъ“, а отъ новитѣ, по подръжание на него, Хурмузий въ своитѣ парахордни Херувика, и протопсалтитѣ: Иаковъ и Константинъ въ своитѣ парахордни Слави. Йоанъ Кукузель, напримѣръ, въ своето „Голѣмо Исо . . .“ съ основенъ тонъ $\overset{\pi}{q}$ (Па) отъ Първия Гласъ, като отмѣстя мелодията чрѣзъ поставението на диатоничн. отклонителни знакове отъ Естествената Диатоничн. Лествица, прѣкарва я прѣзъ всичкитѣ почти Парахордни Диатоничн. Лествици (гл. Парахордния Станъ) съ основни тонове: $\overset{\Gamma}{q}$ (Га), $\overset{\Delta}{q}$ (Ди), $\overset{\zeta}{q}$ (Зо) и $\overset{\nu}{q}$ (Ни), като отъ $\overset{\pi}{q}$ (Па), а чрѣзъ поставението на хроматическитѣ отклонителни знакове — прѣзъ всичкитѣ парахордни хроматически лествици (гл. сжщия Станъ), най-послѣ свършва на тонъ $\overset{\Gamma}{q}$ (Га), като отъ Па, т. е. съ едно исо повишено съ единъ тонъ и половина.

Хурмузий въ своето парахордно Херувико отъ вторий гласъ съ тонъ Ву при пасажътъ „**Иже Херѵ̀кімы**“ и „**Пѣснь приплѣкающе**“ чрѣзъ поставението върху звука Ву отклонителния знакъ на диатоничн. ключь $\overset{\pi}{q}$ (Па) ♀ тъй: , отбива мелодията отъ Хроматическия родъ и я прѣнася въ Диатоническия, като я нагласява по Парахордната Диатоническа Лествица съ тонъ $\overset{\flat}{q}$, като отъ $\overset{\pi}{q}$, гдѣто поради прѣмѣстването на двата полутона въ Естествената Диатоническа Лествица Ву-Га и Зо-Ни между Га-Ди и Ни-Па, виждаме измѣнението на ключоветѣ на цѣлата лествица (гл. Парахорд. Лествици №№ 1 и 8).

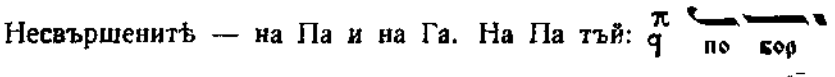
При ирмологическия видъ:

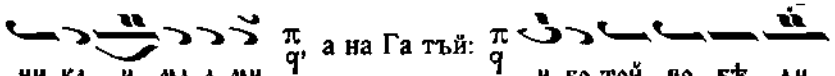
Несвършенитѣ — на Ди тъй:

Свършенитѣ на — Па тъй:

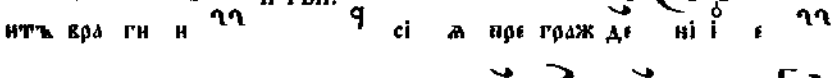
Окончателнитѣ — на Па тъй:

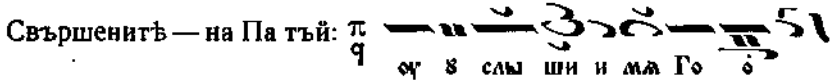
При стихирарическия видъ:

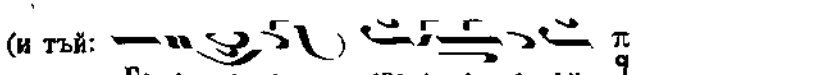
Несвършенитѣ — на Па и на Га. На Па тъй:

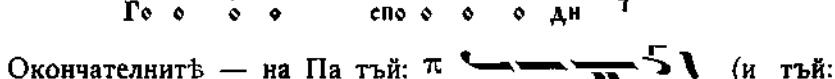
а на Га тъй:

и тъй:

Свършенитѣ — на Па тъй:

(и тъй:

Окончателнитѣ — на Па тъй:

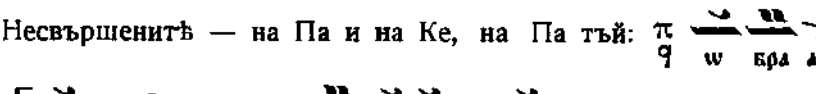
(и тъй:

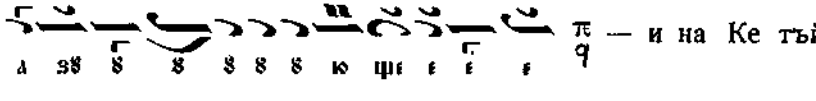
[18])

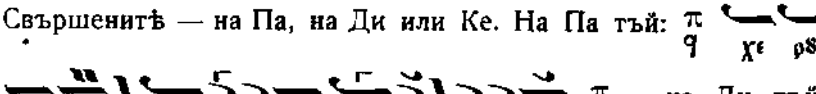

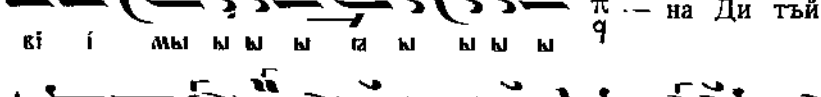
[18]) Протопсалта Иаковъ въ своитѣ бавни Стихири и Слави и на осемьтѣ гласове много малко отъ този видъ окончания прави, а съвършенно инакви. За краткость, ний ги оставяме на самия ученикъ, слѣдъ като добие по-голѣма сила по изучването на църковната музика, да се запознае съ тѣхъ въ единадесетьтѣ негови бавни Евангелски Стихири и други нѣколко парахордни слави, които заедно съ Кукузелевитѣ трудни уроци помѣщаваме въ края на учебника нарочно за каляване на църковния пѣвецъ.

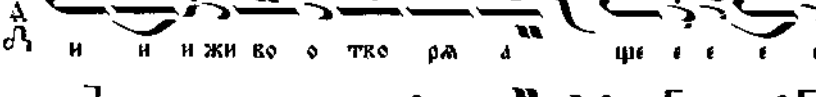
При пападическия видъ:

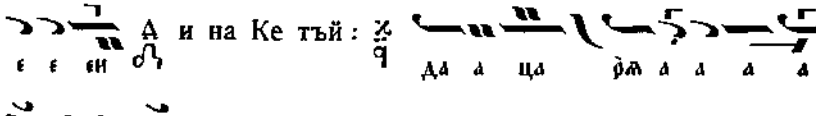
Несвършенитѣ — на Па и на Ке, на Па тъй:

— и на Ке тъй:

Свършенитѣ — на Па, на Ди или Ке. На Па тъй:

— на Ди тъй:

А и на Ке тъй:

Окончателнитѣ на Па тъй:

[19]).

§ 208. А отклонителниятъ знакъ на Първия Гласъ е този (ѳ), който се туря естествено върху основния му тонъ Ке ($\frac{x}{q}$), а когато се постави върху другъ тонъ, отклонява звука му и мелодията се паралагира като отъ Ке. Тъй напр. въ първата и втора стихири отъ Първия Гласъ при периода „**Ѝкw Той ѥстъ Богъ нашъ**“, отклонителния знакъ (ѳ), като се постави върху тона Па, отклонява мелодията отъ октахордната система и я въвежда въ пентахордната, така щото отъ Па на долу се паралагира като отъ Ке на долу до Па, тъй:

---

[19]) Въ пападическия видъ на църковното пѣние, освенъ владѣющитѣ звукове, на които и осемьтѣ гласове правятъ своитѣ окончания, и на другитѣ звукове отъ лествицата ставатъ такива (окончания), нъ тѣ се турятъ повече за улесненіето на пѣвеца.

гдѣто виждаме, че полутона (Зо Ни) се измѣни на цѣлъ тонъ, равенъ на тона (Га-Ди), а окончанието (Ди) получи ключа на Па (ϥ) и стана $\overset{ϥ}{\underset{\Delta}{}}$ намѣсто $\overset{\ddot{\sigma}_1}{\underset{\Delta}{}}$ (гл. Парахор. Лествица № 3).

§ 209. Ключоветѣ на Първия Гласъ, споредъ октахордната система, сж онѣзи, които фигурират въ естествената Диатоническа Октахордна Лествица (фиг. 6), т. е. за Ке-то тозъ $\overset{ϰ}{\ddot{ϥ}}$, за Ди-то тозъ $\overset{\Delta}{\sigma_1}$, за Га-то тозъ $\overset{r}{\eta\eta}$, за Ву-то тозъ $\overset{ϐ}{ϰ}$ и за Па-то тозъ $\overset{\pi}{ϥ}$; тъй сѫщо и отъ Ке-то на горѣ за Зо-то е тозъ $\overset{z'}{ϰ}$, за Ни-то тозъ $\overset{ν'}{\eta\eta}$ и за Па-то тозъ $\overset{\pi'}{ϥ}$. Обаче, щомъ отклонителния знакъ се постави върху нѣкой другъ тонъ отъ лествицата, ключоветѣ аналогично се измѣняватъ, както видѣхме въ § 208, гдѣто подъ влиянието на знака (♭) ключоветѣ на Зо (), Ке (ϥ) и Ди ($\ddot{\sigma}_1$) се замѣниха съ ключоветѣ на Га (ηη), Ву (ϰ) и на Па (ϥ), т. е. отъ $\overset{z}{\underset{ϰ}{}}$ $\overset{ϥ}{\underset{\Delta}{\ddot{\sigma}_1}}$ се измѣниха на $\overset{z}{\underset{ϰ}{\eta\eta}}$ $\overset{ϥ}{\underset{\Delta}{}}$, както се вижда въ Пентахордната Лествица (фиг. 10) и въ Парахордната Лествица № 3.

ГЛАВА XVII.

За Втория Гласъ.

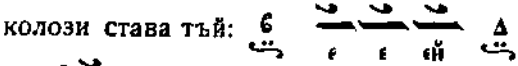
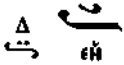
§ 210. Вторият гласъ употрѣбява хроматическата лествица (фиг. 8) и, като единъ отъ високитѣ гласове, зима за основенъ тонъ звука Ди ($\overset{}{\underset{}{}}$) [20]; и слизането му на надолу по лествицата до образуването на единъ Пентахордъ върви тъй: тонъ Ди-Га (12), политонъ Га-Ву (6), триполутоние (18), полутоние Па-Ни (6), всичко 42 тонически частици, а възлизането му на нагорѣ по лествицата до образуването тоже на единъ пентахордъ слѣдва тъй: полутонъ Ди-Ке (6), триполутоние Ке-Зо (18), полутонъ Зо-Ни (6), тонъ Ни-Па (12), всичко 42 тонически частици.

§ 211. Вторият гласъ, при ирмологическата си мелодия употрѣбява хроматическата лествица на Шестия Гласъ съ осно-

---

[20]) Естествения основенъ тонъ на Втория Гласъ е Зо-то, т. е. вторият тонъ на втория Тетрахордъ Ке-Зо-Ни-Па (§ 185), нъ по причина, която ще се обясни по на дълго въ плагиалния му (т. е. Шестий) Гласъ, е примѣстенъ отъ Зо на Ди.

венъ тонъ Ву (), т. е. вторията звукъ на първия Тетрахордъ: Па-Ву-Га-Ди (§ 185), който сжщевремено е послѣдният звукъ на Пентахорда, който се образува, като се слиза отъ Зо-то, вторият звукъ на втория Тетрахордъ: Ке-Зо-Ни-Па до Ву-то, който е основният тонъ на происходящия отъ него Шестий Гласъ.

§ 212. *Запѣвътъ* на втория гласъ, споредъ старитѣ музиколози става тъй: , а споредъ новитѣ тъй: .

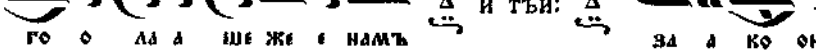
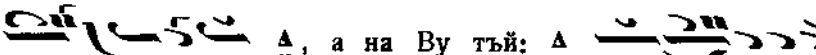
§ 213. Вторият Гласъ, освѣнъ Ди-то, може да земе за основенъ тонъ (исо) и звука Ву, даже и звука Ни, както се вижда въ лествицата му, гдѣто срѣщу тѣхъ стои отклонителния му знакъ ().

§ 214. Вторият гласъ при основенъ тонъ Ди има владѣющи звукове и Ди-то и Ву-то, а прави окончанията си:

При стихирарическия си видъ:

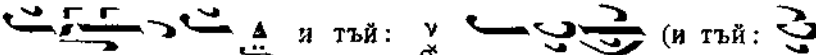
Несвършенитѣ на Ди и на Ву: на Ди — тъй:
Ян гелъ

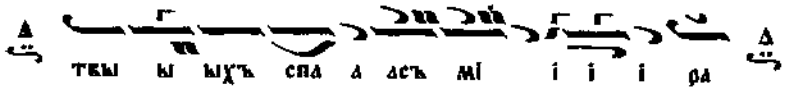
про по вѣ да а а Вла ды ы кѵ и гла

го о ла а ше же е намъ за а ко он

на а а м смер ти и и дер

жа а а кѵ

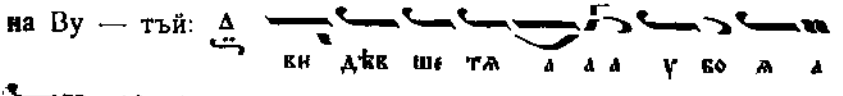
Свършенитѣ — на Ди и на Ву: на Ди — тъй:

дѣ ва ро о ди ла а а ла а а а

е е е е си оу слы ши ши

мм Го о о о о о о о спо ди

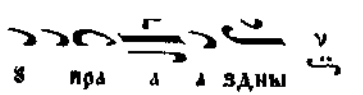
на Ву — тъй:

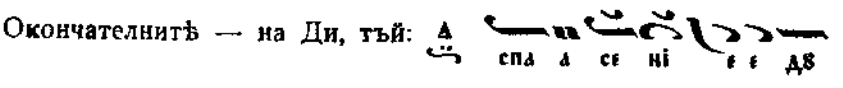

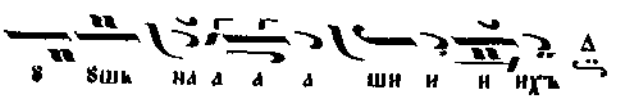
Рѣдко и на Ни тъй:

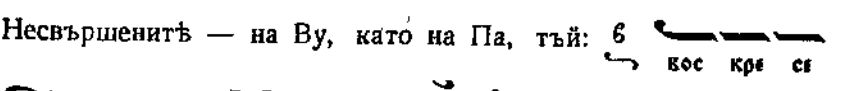
Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

При ирмологическия си видъ съ основенъ тонъ Ву, като отъ Па (гл. Парахорд. Станъ, Лествица № 8) прави окончанията си:

Несвършенитѣ — на Ву, като на Па, тъй:

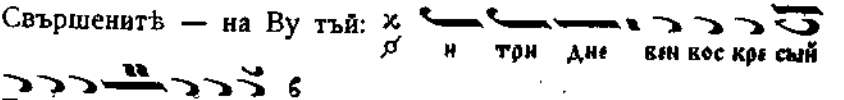

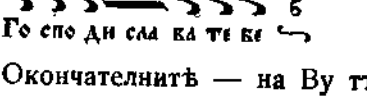

на Ке, като на Ди, тъй:

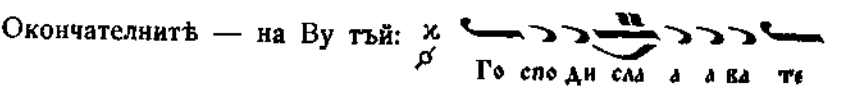

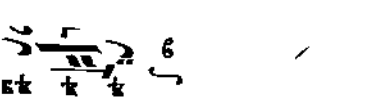
Свършенитѣ — на Ву тъй:

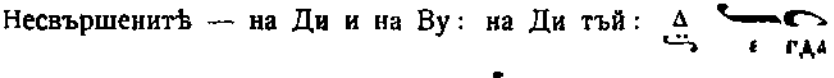
Окончателнитѣ — на Ву тъй:

А съ основенъ тонъ на Ди (Ди):

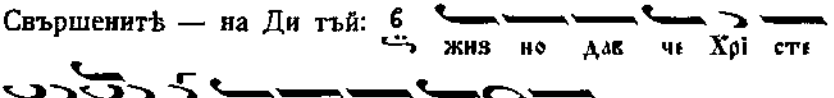
Несвършенитѣ — на Ди и на Ву: на Ди тъй:

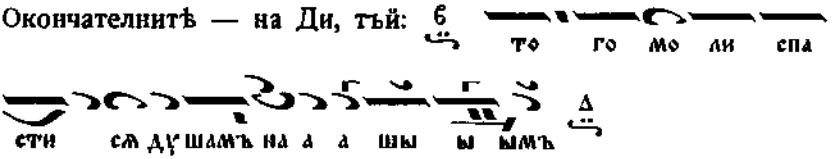
На Ву тъй:

Свършенитѣ — на Ди тъй:

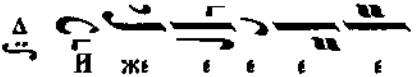
Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

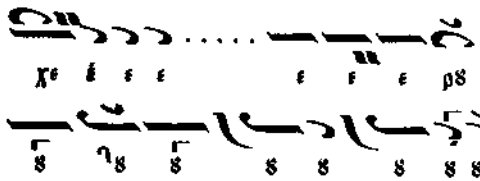

§ 215. Вториятъ Гласъ при пападическия си видъ освѣнъ Ди-то за основенъ тонъ, споредъ Хурмузий, зима още и звуковетѣ: Ву (Ву) и Ни (Ни), а протопсалта Григорий му дава основенъ тонъ звука Па (Па) по лествицата на Шестия Гласъ, както се вижда въ Псалтикията на х. Ангелъ, отъ гдѣто пъкъ и нацията новъ музикологъ, Жеко Павловъ, зема поволъ, та на втория гласъ дава за основенъ тонъ звука Ке (Ке), т. е. четири стѫпена по-високо отъ Па-то, нъ, споредъ моето мнѣние, по-естествѐно е, намѣсто да се зима за основенъ тонъ основниятъ тонъ на Шестия Гласъ (π), да се взима основния тонъ (Па) на Парахордната Лествица № 7 (гл. Парахорд. Станъ), та по нея се оправдава и измѣнението, споредъ Ж. Павловъ, отъ Ди на Ке основния тонъ на втория гласъ.

§ 216. Вториятъ гласъ въ пападическия си видъ при основенъ тонъ Ди (Δ) прави окончанията си на Ди и Ву тъй:

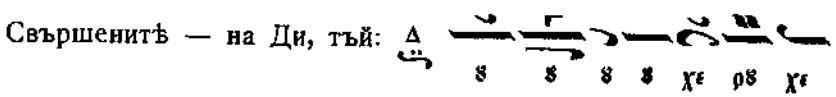
Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

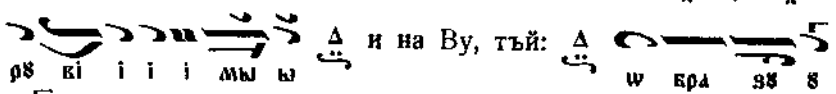

и на Ву, тъй:

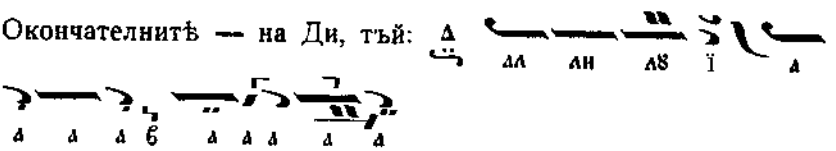
Свършенитѣ — на Ди, тъй:

и на Ву, тъй:

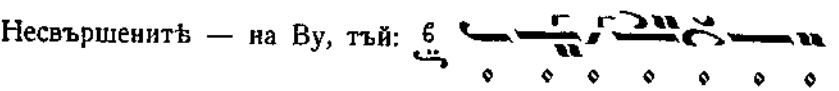

Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

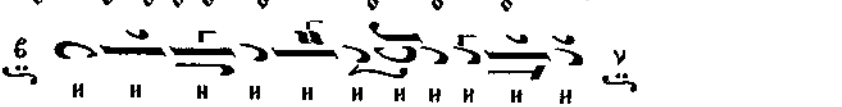

При основенъ тонъ Ву (Ву):

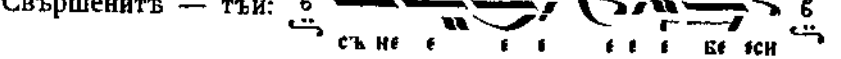
Несвършенитѣ — на Ву, тъй:

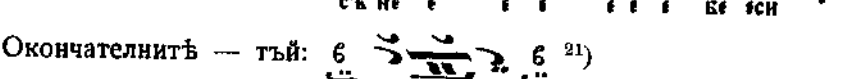
и на Ни, тъй:

Свършенитѣ — тъй:

Окончателнитѣ — тъй:

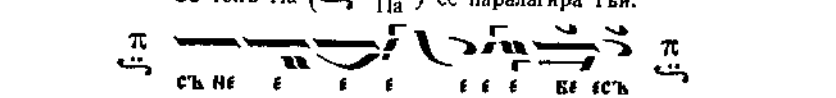

[21])

---

[21]) Тѣзи окончания се приспособяватъ и при тоноветѣ Па (Па) и Ни (Ни) по Парахорд. Лествица № 7 и Общата Оригин. Лествица б. Б (гл. Парахорд. Станъ). Да земемъ напр. горното свършено окончание на Ву.

Съ тонъ Па (Па) се паралагира тъй:

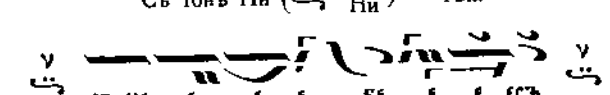

§ 217. Отклонителнитѣ знакове на Втория Гласъ сѫ тѣзи: ⸗ и ⸗, и отъ тѣхъ първиятъ естествено се туря надъ звуковетѣ: Ни-Ву-Ди-Зо, а послѣдниятъ — надъ слѣдующитѣ подиръ тѣхъ звукове: Па-Га-Ке-Ни, което означава, че мелодията се пѣе по оригиналната хроматическа лествица (фиг. 8). А когато се поставятъ не естествено върху другъ тонъ, споредъ парахордната система, тогава той напуща своя звукъ и мелодията се пѣе, споредъ отклонителния знакъ, по една отъ парахорднитѣ хроматически лествици, напримѣръ, ако знакътъ (⸗) се примѣсти надъ Па, и слѣдующитѣ прѣзъ два знакове: Га-Ке-Ни ще получатъ сѫщия знакъ, а другия знакъ (⸗) ще получатъ другитѣ, слѣдующи прѣзъ два, звукове: Ву-Ди-Зо-Па, и тъй се образува парахордната хроматическа лествица № 7 (гл. Парахордния Станъ). По този начинъ се образуватъ и другитѣ парахордни хроматически лествици №№ 8—12 (сравни бавното „Христосъ воскресе“, Кукузелевитѣ: „Владыкѣ“ и Свѣтоначалника . .“ и „Свѣтіе пророцы“ и пр.).

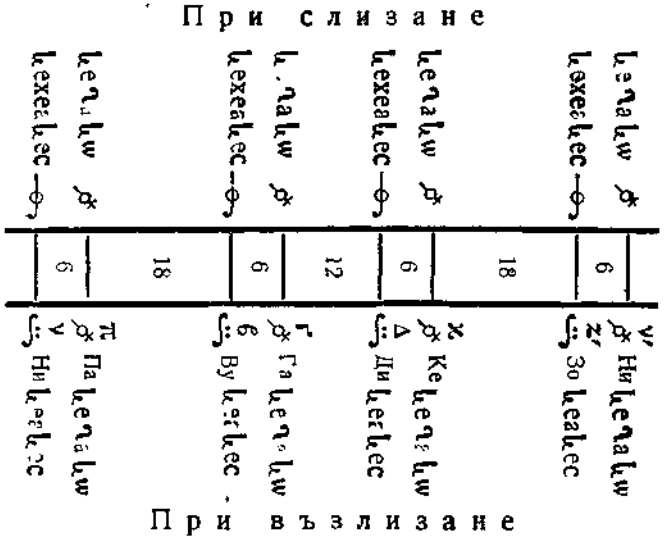
§ 218. Ключоветѣ на втория гласъ сѫ слѣдующитѣ: за Ни — този ν, за Па — този: π, за Ву — този: β, за Га — този: Γ, за Ди — този: Δ, за Ке — този: κ, за Зо — този: ζ′ и за Ни — този: ν′ [22])

Забѣлѣжка. Въ § 26 мимоходомъ отбѣлѣзахме какъ старитѣ музиколози сѫ испѣвали по Пентахордната Система Диатоническата Лествица съ музикалнитѣ звукове: ανανεες, νεανες и пр. За умѣстно счетохме да отбѣлѣжимъ тукъ какъ сѫ испѣвали тѣ и Хроматическата Лествица съ музикалнитѣ знакове: νεανες, νεννανω и пр., като я прѣдаваме тъй, както се намира въ учебника на Теодора Фокейчанина (стр. 48).

Съ тонъ Ни (ν Ни) — тъй:

[22]) Споредъ прочутия музикологъ, Теодора Фокейчанина, старитѣ гърци употрѣблявали втория гласъ и въ тритѣ родове: диатонический, хроматический и енармонический, нъ двата (диатоническиятъ и енармоническиятъ) се изгубили и останалъ само хроматическиятъ, нъ, споредъ други музиколози, и тѣ сѫществуватъ. Гласъ Легетосъ съ основенъ тонъ Ву β (§ 195), твърдятъ, че е вторий гласъ диатонический, по който и въ тритѣ вида: ирмологический, стихирарический и пападический, много мелодии църковни се пѣятъ, като отпустителни, Катавасии, Ирмоси, Полиелеи и пр.. А музикологътъ М. Мисаилидисъ твърди (§ 164), че въ хроматическиятъ родъ се съхранява и енармоническиятъ.

Тукъ му е мѣстото да не пропустнемъ да отбѣлѣжимъ тълкуването на тѣзи музикални знакове, което Г. Пападопулосъ заема отъ Хрисанта и ни придава въ своята История на Църк. Музика (стр. 178). Споредъ него, тѣзи четири думи означавали *цѣла молитва къмъ Бога.* Наприм. съ звуковетѣ: ανανεες, νεανες, νανα, arie подразбирали слѣдующата молитва: „*ἄναξ ἄφες, ναὶ ἄφες, ἄναξ ἄναξ ἅγιε*“, което побългарено означава: „Царю (Боже) остави (прости), да, Царю, прости, Царю святий“.

ГЛАВА XVIII.

За Третий Гласъ.

§ 219. Третиятъ Гласъ е единъ отъ четиритѣ първообразни *високи* гласове (§ 182), който има за основенъ тонъ звука Га (г, νη) [23]) и, като високъ, слиза на долу по лествицата четири

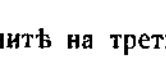
[23]) Споредъ § 185, основниятъ тонъ (исото) на Третия Гласъ трѣбваше да бѫде третиятъ звукъ отъ високия тетрахордъ (гл. фиг. 19) на лествицата, т. е' звукътъ Ни (ν', νη) и въ такъвъ случай происходящиятъ отъ него плагиаленъ.

т. е. сѣдмий гласъ трѣбваше да има за основенъ тонъ третиятъ звукъ отъ низкия тетрахордъ (гл. сѫщата фиг.) на лествицата, т. е. звука Га, нъ, тъй като *исото* иде много високо, основниатъ му тонъ е сваленъ на Га, велѣдствие на което пъкъ на Седмия Гласъ иде четири стѫпки по-долу отъ Га, т. е. на звука Зо, понижено обаче, за да бѫде пентахордътъ: Ни-Зо-Ке-Ди-Га равенъ на пентахорда: Га-Ву-Па-Ни-Зо (гл. сѫщата фигура).

стѫлки до долно Зо понижено, за да образува пълнъ пентахордъ и произведе своя плагиаленъ, т. е. Седмий Гласъ, който е единъ отъ четиритѣ производни *низки* гласове (185).

§ 220. Третиятъ Гласъ, споредъ Теодора Фокейчанина и Стефана Ламбадария, употрѣбява диатоническата лествица (фиг. 6), нъ чрѣзъ отклонителния знакъ (ϱ), когато се постави той върху звуковетѣ Га-Зо-Ву, примѣства мелодията отъ диатоническата лествица въ енармоническата (фиг. 21). Слѣдователно, споредъ горѣпоменатитѣ автори, Третиятъ Гласъ е диатонически, нъ често пѫти чрѣзъ отклонителния знакъ (ϱ) примѣства мелодията си и въ енармоническата лествица, както се види въ църковнитѣ пѣсни отъ този гласъ, а споредъ К. Филоксенисъ, който се придържа у Голѣмото Теоритико на Хрисанта Брусенский, Третиятъ Гласъ е напълно енармонически, и, споредъ него, трѣбва да употрѣбява само енармоническата лествица (фиг. 21), което, обаче, противорѣчи не само на горѣпоменатитѣ двама прочути автори, нъ и на самаго него, както ще видимъ по-долу.

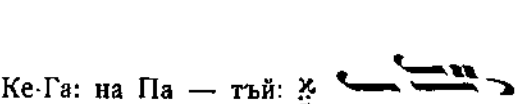
§ 221. Въ мелодиитѣ на третия гласъ често се срѣща знакътъ (ϱ), поставенъ върху звука Ке, който (знакъ) иска Ке-то всѣкога неподвижно, а Зо-то понижено.

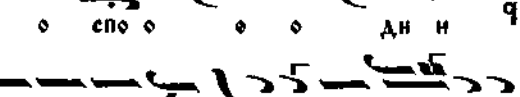
§ 222. Запѣвътъ на третия гласъ почнува съ , което иска бучаще и гордо произношение, за да покаже свойството на ключа (Га), а основниятъ му тонъ, както видѣхме и по-горѣ, е звукътъ Га.

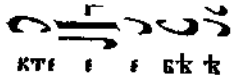
§ 223. Третиятъ Гласъ владѣющи звукове има звуковетѣ: Ке-Га-Па, а окончанията си прави:

При стихирарическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ке, тъй:

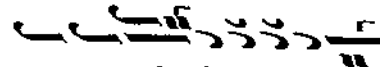
Свършенитѣ — на Па-Ке-Га: на Па — тъй:

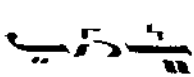
на Ке — тъй:

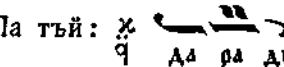
и на Га — тъй:

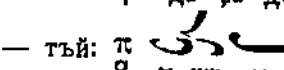

Окончателнитѣ — на Га тъй:

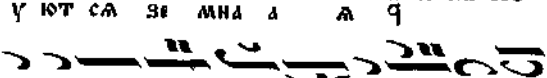

При ирмологическия си видъ:

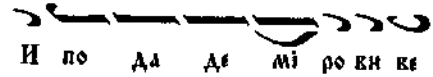
Несвършенитѣ — на Па и на Ке: на Па тъй:

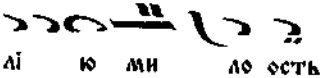

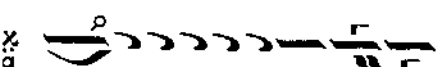
и на Ке — тъй:

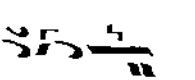

и пр.

Свършенитѣ — на Га, тъй:

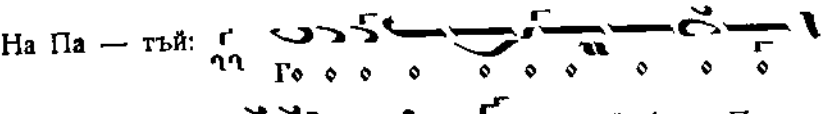
Окончателнитѣ — на Га, тъй:

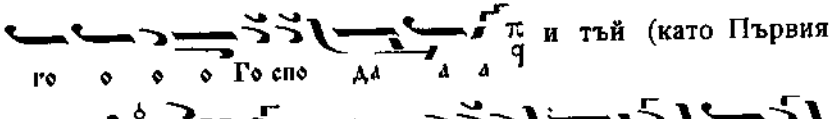

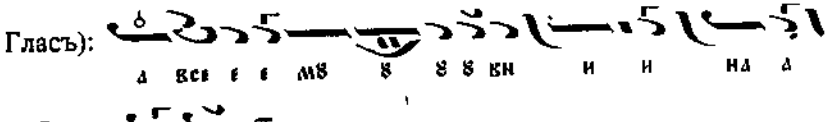
§ 224. А при пападическия си видъ Третиятъ Гласъ употрѣбява освѣнъ естествената диатоническа лествица (фиг. 6) съ основенъ тонъ Га ($\overset{\Gamma}{\text{ꙗ}}$) и парахордната диатоническа — № 3 (гл. Парáхор. Станъ) съ основенъ тонъ Га, нъ съ ключа на Ни, тъй: $\overset{\Gamma}{\text{ꙗ}}$, която е паралелна на лествицата на осмия гласъ, само че исото ѝ е два тона и половина по-високо. Окончанията му при естествената диатоническа лествица съ тонъ $\overset{\Gamma}{\text{ꙗ}}$ (Га) сж тѣзи:

На Га — тъй:

На Па — тъй:

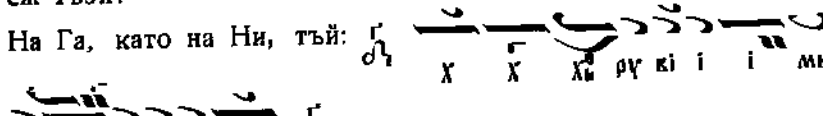

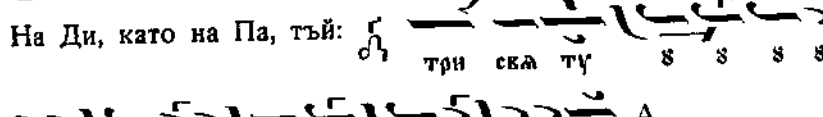

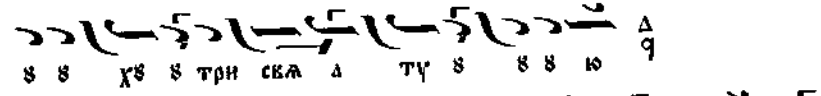
и тъй (като Първия Гласъ):

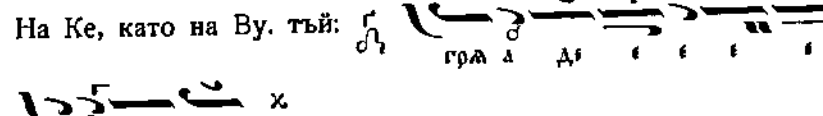
а окончанията му при Парахордната Диатоническа Лествица сж тѣзи:

На Га, като на Ни, тъй:

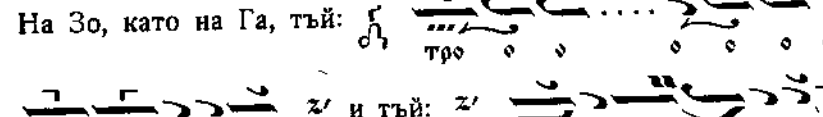

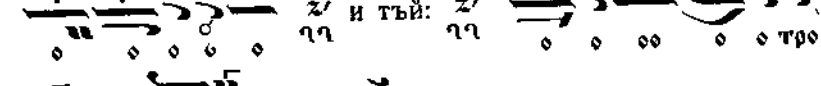
На Ди, като на Па, тъй:

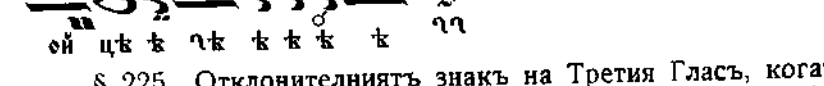
На Ке, като на Ву. тъй:

На Зо, като на Га, тъй:

и тъй:

§ 225. Отклонителниятъ знакъ на Третия Гласъ, когато се пѣе той по Естествената Диатоническа Лествица, е този (ϕ), който стои срѣщу Га (§ 197), а когато се пѣе по Енармоническата Лествица (фиг. 21), е този (ϱ), който, когато се постави върху Га-то, иска го неподвижно, като основенъ тонъ на Третия Гласъ, а другитѣ, възходящи и нисходящи звукове,

ги иска споредъ Диатоническата Лествица, а когато е поставенъ върху Зо-то и Ву-то, иска ги понижени, споредъ Енармоническата Лествица. А когато се поставя върху други звукове отъ Диатоническата или Хроматическата лествици, тогава мелодията се отклонява отъ естествения си ходъ и влиза въ областьта на парахорднитѣ лествици. Напр.: знакътъ (♭), ако се постави върху звука Ди отъ Естествената Диатоническа Лествица, отклонява мелодията отъ естествения ѝ ходъ и я кара по Диатоническата Парахордна Лествица № 1, ако ли е поставенъ върху звука Ке мелодията се пѣе по Диатоническата Парахордна Лествица № 2 (гл. Парахорд. Станъ). Сѫщото става и съ знака (♮), когато се промѣсти върху други звукове освѣнъ звуковетѣ: Га-Зо-Ву, върху които естествено се поставя. . . . . .

§ 226. А ключове за Третия Гласъ, когато той се пѣе по Естествената Диатоническа Лествица, сѫ онѣзи, които сѫ опрѣдѣлени и за Първия Гласъ (§ 209), а когато се пѣе по Енармоническата Лествица, тогава си служи съ ключовегѣ на Енармоническата Лествица (фиг. 21).

ГЛАВА XIX.

За Четвъртия Гласъ.

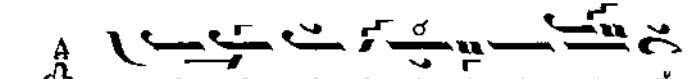
§ 227. Четвъртиятъ Гласъ е единъ отъ първообразнитѣ и високи гласове (§ 182). Той по своитѣ клонове е единъ много богатъ гласъ; защото не се задоволява само съ единъ основенъ тонъ (исо), както другитѣ гласове, нъ при всѣки единъ отъ тритѣ си вида има особенъ основенъ тонъ (исо), и при Пападическия си видъ за основенъ тонъ има Ди-то[24]), при Ирмологическия си — Ву-то и при Стихирарическия си — Па-то.

§ 228. Четвъртиятъ Гласъ употрѣбява Естествената Диатоническа Лествица (фиг. 6) при Пападическия си и Ирмологически видове — по Октахордната Система съ основни тонове Ди () и Ву (), както видѣхме по-горѣ (§ 227), а при Стихирарическия си — по Пентахордната Система съ основенъ — Па ().

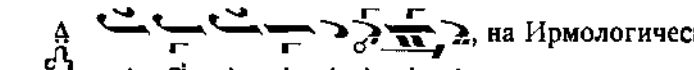
---

[24]) Споредъ § 185, основния тонъ (исото) на Четвъртия Гласъ трѣбваше да бѫде четвъртия звукъ на Високия Тетрахордъ Ке-Зо-Ни-Па, т. е. звукътъ Па, и въ такъвъ случай плагиалния му гласъ. т. е. Осмий Гласъ, трѣбваше да има за основенъ тонъ четвъртия звукъ на Низкия Тетрахордъ Па-Ву-Га-Ди, т. е. звука Ди, нъ, понеже исото му иде много високо, сваленъ е на Ди, а исото на плагиалния му, т. е. Осмий Гласъ, слиза четири стѫпала подъ Ди, т. е. на Ни. Сравни Пентахорда Па-Ни-Зо-Ке-Ди съ Пентахорда Ди-Га-Ву-Па-Ни въ Пентахордната фигура 20.

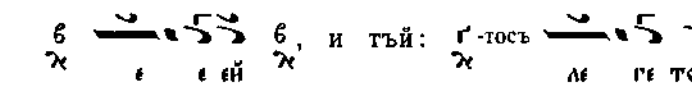
§ 229. Всѣки видъ на Четвъртия Гласъ си има своя особенъ запѣвъ. Запѣвътъ на Пападич. му видъ е слѣдующиятъ:

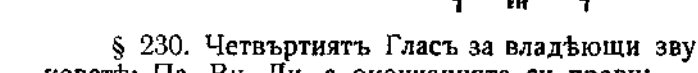
и тъй:

, на Ирмологическия му е този:

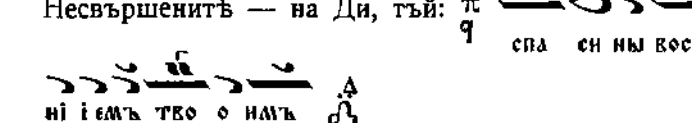
[25]), а на Стихирарическия му — тозъ:

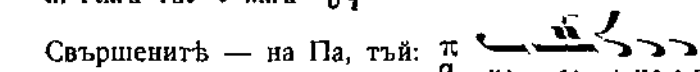
§ 230. Четвъртиятъ Гласъ за владѣющи звукове има звуковетѣ: Па, Ву, Ди, а окончанията си прави:

При Стихирарическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

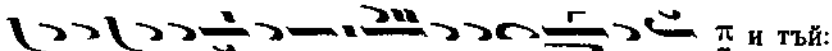

Свършенитѣ — на Па, тъй:

---

[25]) Въ § 195, като се обяснява за ключоветѣ на осемьтѣ гласове, дава се ключъ още на единъ гласъ, Гласъ г-тосъ съ основенъ тонъ Ву. Отъ музиколозитѣ едни казватъ, че този *Деветий* Гласъ е *Вторий Гласъ Диатонический*, който употрѣбявали и старитѣ гърци (§ 218, заб. 22), а други твърдятъ, че той е Ирмологическиятъ видъ на Четвъртия Гласъ, нъ, понеже употрѣбява на често Ке-то понижено чрѣзъ Ифеза (ϱ) или чрѣзъ поставянето върху Ди-то отклонителния знакъ на Втория Гласъ (⸗) погрѣшно го сравняватъ съ старогърцкия Вторий Диатонически Гласъ, който нѣма никакво сходство съ Църковния Вторий Гласъ (§ 210). А споредъ моето скромно мнѣние, тази аномалия е произлѣзла отъ самото богатство на Четвъртия Гласъ, който, намѣсто единъ, както другитѣ гласове, притѣжава дори три основни тонове, особено, като се земе прѣдъ видъ, че тонъ Ву (в) не служи за основенъ тонъ само за Ирмологическия видъ, нъ и за другитѣ видове на Четвъртия Гласъ. Напримѣръ Полиелеатъ „Слово благо“ отъ Хурмузий се пѣе съ тонъ Ву (г-тосъ) Стихирарически, а неговитѣ „Слава“ и „Нынѣ“ — Пападически, както и много сладкогласни Ирмоси и пр. и пр. Вижъ и причастното „Въ памать вѣчнѣю“ на Гласъ Четвъртий съ тонъ Ву (ч) отъ х. Ангела.

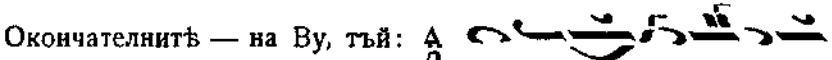
и тъй:

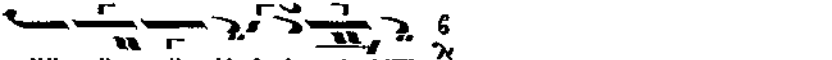

и на Ди — тъй:

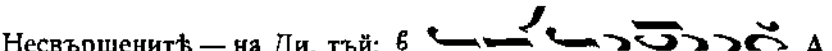
Окончателнитѣ — на Ву, тъй:

При Ирмологическия си видъ:

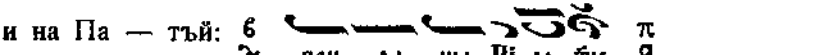
Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

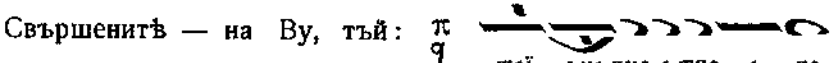
на Ву — тъй:

и на Па — тъй:

Свършенитѣ — на Ву, тъй:

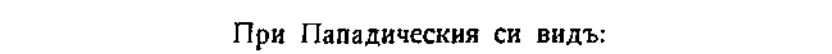

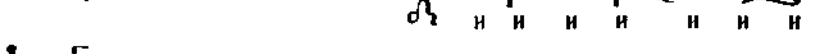
Окончателнитѣ — на Ву, тъй:

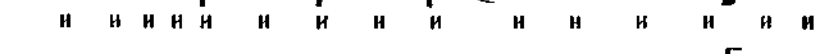

При Пападическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

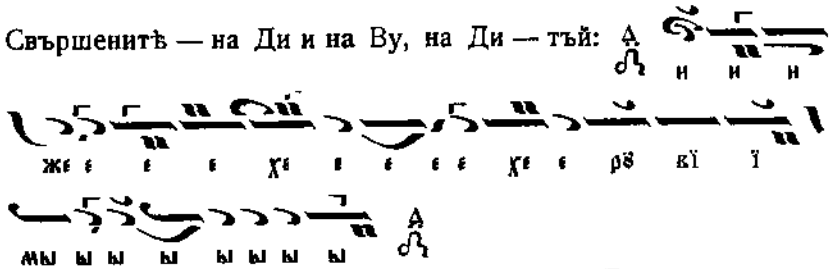

и пр., на Ву — тъй:

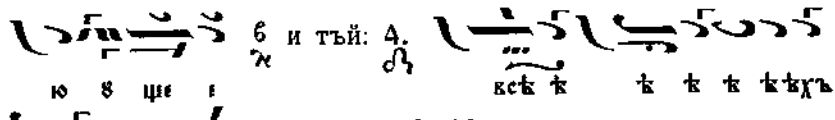
Свършенитѣ — на Ди и на Ву, на Ди — тъй:

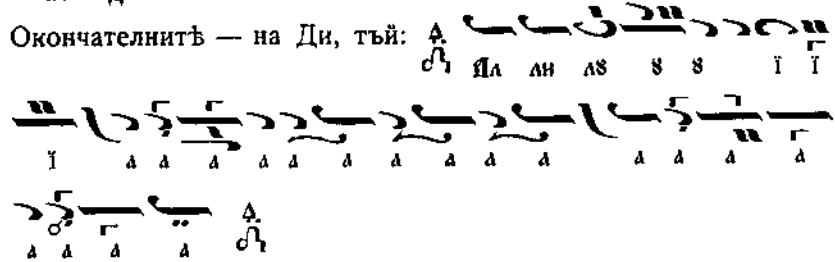
На Ву — тъй:

и тъй:

Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

§ 231. Четвъртия Гласъ, макаръ и да употрѣбява въ Стихирарическата си мелодия за основенъ тонъ (исо) Па-то, като Първия Гласъ, различава се, обаче, по мотива на владѣющитѣ си звукове и на своитѣ окончания.

§ 232. Четвъртиятъ Гласъ, както видѣхме въ § 228, употрѣбява при всѣки единъ отъ тритѣ си вида особенъ основенъ тонъ (исо). За това три сѫ и отклонителнитѣ му знакове. При Стихирарическия му видъ е тозъ (♀), който се туря естествено върху звука Па, при Ирмологическия му — тозъ (ξ), който се поставя естествено върху звука Ву, и при Пападическия му — тозъ (ϖ), който се поставя естествено върху звука Ди, както се вижда въ Общата Оригинална Диатоническа Лествица, б. А (гл. Парахордния Станъ).

§ 233. А ключоветѣ на Четвъртия Гласъ сѫ сѫщитѣ ключове на Първия Гласъ по Октахордната Система, както и ключоветѣ на всѣки единъ отъ Диатоническитѣ гласове.

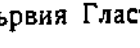
ГЛАВА XX.

За Петия Гласъ.

§ 234. Петиятъ Гласъ е единъ отъ четиритѣхъ производни низки (§ 185) гласове, който произхожда отъ Първия Гласъ (§ 183). Слѣдователно, той е първиятъ отъ низкитѣ Плагиални гласове, който има исото си четири стѫпена по-низко отъ своя сроденъ гласъ, т. е. Първия Гласъ.

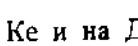
§ 235. Петиятъ Гласъ употрѣбява, както и Първия, Естест. Диатонч. Лествица (фиг. 6), нѣкога по Октахордната, а нѣкога по Пентахордната Система. Често обича звука Зо пониженъ и въ такъвъ случай приима върху себе си знака (♭), който прѣхвърля мелодията въ Енармоническата Лествица (фиг. 21).

§ 236. Запѣвътъ на Петия Гласъ е слѣдующиятъ:

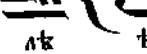
за разлика отъ Първия Гласъ, който почнува тъй:

 (§ 206).

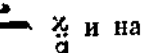
§ 237. Петиятъ Гласъ при Стихирарическия си видъ, когато се пѣе по Диатонич. Лествица, за владѣющи звукове има звуковетѣ: Па и Ке, а окончанията си прави:

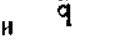
Несвършенитѣ на Ке и на Ди. На Ке — тъй:

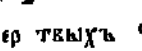

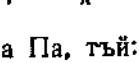

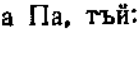

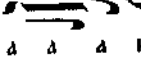

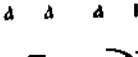

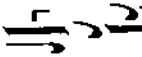

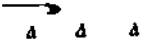

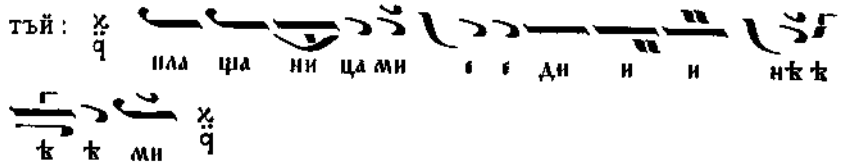

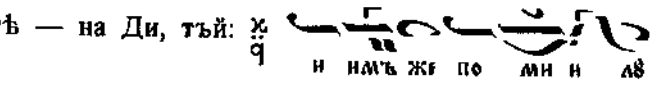

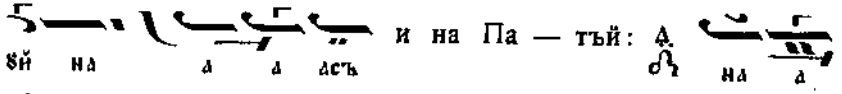

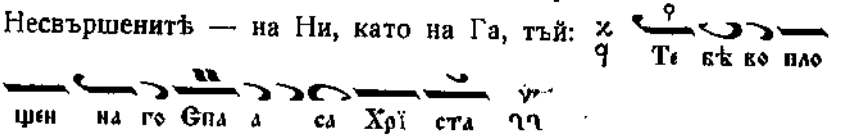
тъй:

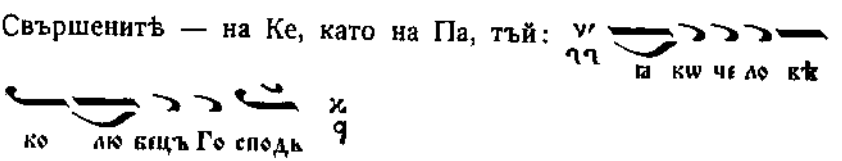
Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

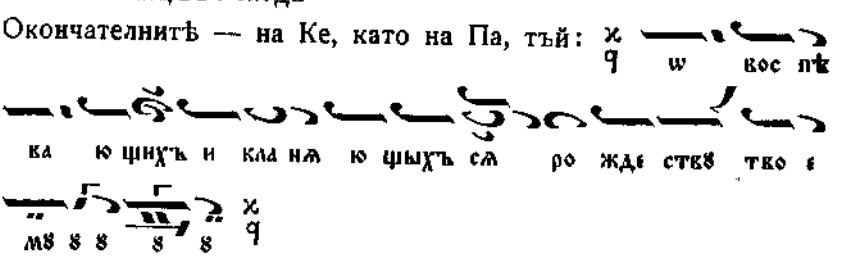

§ 238. А когато се пѣе Ирмологически съ основенъ тонъ Ке, като отъ Па, Петиятъ Гласъ за владѣющи звукове има звуковетѣ: Ни и Ке, а окончанията си прави:

Несвършенитѣ — на Ни, като на Га, тъй:

Свършенитѣ — на Ке, като на Па, тъй:

Окончателнитѣ — на Ке, като на Па, тъй:

§ 230. А когато се пѣе Пападически, Петиятъ Гласъ има за владѣющи звукове и окончания онѣзи, които и Първиятъ.

§ 240. Отклонителния знакъ на Петия Гласъ е тоазъ (ϙ), който се поставя естестествено върху Па-то, а когато се тури върху другъ звукъ, той се паралагира като отъ Па. А когато мелодията иска звука Зо пониженъ, тогава се туря върху него знака (ϱ), който отмѣства мелодията въ своята Енармон. Лествица (фиг. 21) до настжпването на нѣкой отъ Диатон. отклон. знакове, който я възвръща въ Естест. Диатон. Лествица.

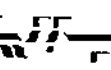
§ 241. А ключоветѣ на този гласъ сѫ сѫщитѣ ключове на Първия Гласъ, съ исключение на горния случай, който измѣнява Диатонич. ключь на Зо-то $\overset{\text{ζ}'}{\text{χ}}$ на Енармонически $\overset{\text{ζ}'}{\text{ηη}}$.

ГЛАВА XXI.

За Шестия Гласъ.

§ 242. Шестиятъ Гласъ е единъ отъ четиритѣ низки гласове, който произхожда отъ Втория Гласъ (§ 183); слѣдователно, той е вториятъ отъ низкитѣ плагиални гласове, който има за основенъ тонъ звука Па[26]).

§ 243. Шестиятъ Гласъ употрѣбява Хроматич. Лествица (фиг. 8), нъ съ основенъ тонъ Па (Па), както казахме по-горѣ (§ 242).

§ 244. Запѣвътъ на Шестия Гласъ при Стихирарическия му видъ е този: , при Пападическия му — този:

§ 245. Шестия Гласъ при Стихирарическия си видъ за владѣющи звукове има звуковетѣ: Па и Ди, а при Ирмологическиятъ си — звуковетѣ: Ву и Ди. При Ирмологическия

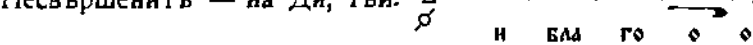
---

[26]) Споредъ § 185, тъй като основния тонъ (исото) на Втория Гласъ е звукътъ Зо, основния тонъ на произходящия отъ него Шестий Гласъ е звукътъ Ву, както се вижда въ Стиховнитѣ на Втория Гласъ и на който основния тонъ е звукътъ Ву ($\overset{\text{ζ}'}{\text{β}}$), който се пѣе като Па. Нъ, тъй като основния тонъ (исото) на плагиалния му, т. е. Шестий Гласъ, пада четири стѫпена по-низко отъ Ди, т. е. на Ни, както и го сѫ приели нѣкои музиколози, като Мануилъ Вриений, Николаосъ Паганасъ и др., като се основаватъ на туй, че Вториятъ Гласъ, като автентиченъ, обича често да полегнува и почива на основния тонъ на плагиалния си, т. е. на Ни, както се вижда въ първата му стихира при периода „**погребе́нїю погребе́ сѧ**“, въ втората при „**ꙗ҆кѡ сѧ́мъ восхоте́**“ и „**сме́ртнꙋю держа́вꙋ сокрꙋша́ѧй**“ и въ четвъртата при „**ꙗ҆кѡ же рече́ ꙗ҆кѡ воскре́снꙋ**“ и другадѣ. Нъ, тъй като болшинството отъ авторитѣ по Източно Църковна Музика го сѫ промѣстили единъ звукъ по-нагорѣ, т. е. на звука Па, пъкъ отъ друга страна и въ нашитѣ църковни мусикии стои сѫщия звукъ, то, и ний се съгласяваме съ болшинството и го оставяме на звука Па. Впрочемъ, споредъ Парахордната система, всѣки единъ отъ седемътѣ звукове на лествицата може да служи, като основенъ тонъ на Шестия Гласъ. Слѣдователно, и звукътъ Па, земенъ за неговъ основенъ тонъ, не противорѣчи на звука Ни, ако се земе за неговъ основенъ тонъ (гл. Парах. Станъ и сравни паралелнитѣ парахордни лествици съ ориги-налнитѣ, б. Б и В).

видъ се запѣва съ исото на Втория Гласъ, т. е. съ Ди ()[27], а окончанията си прави:

При Стихирарическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

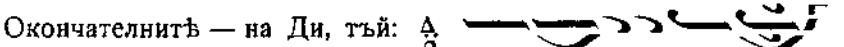

Свършенитѣ — на Па, тъй:

Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

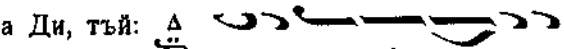

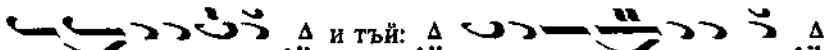
туй и на Па — тъй:

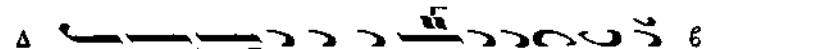
[27]) Мнозина намиратъ за една аномалия въ Църковното пѣние при Ирмологическия си видъ Вториятъ Гласъ да се пѣе по лествицата на Шестия Гласъ, а Шестиятъ — по лествицата на Втория, нъ тъй се е намѣрило отъ стари врѣмена и никой не смѣе да го измѣни; нъ тази аномалия между двата сродни гласове до нѣкадѣ е естествена; още по-удивителното, обаче, е че „**Гро́къ тво́й Спа́се**“ е отъ Първия Гласъ, а се пѣе по лествицата на Втория Гласъ, и „**О҃дивѝ сѧ Ио҃сифъ**“ е отъ Четвъртия Гласъ, а се пѣе по лествицата на Шестия Гласъ. И тази послѣдня аномалия у Гърцитѣ пѣвци, които пѣятъ по самия оригиналъ, е възможна и излиза гладка, нъ у Българитѣ пѣвци, които пѣятъ по единъ строго буквалень прѣводъ, освенъ че не е възможна, нъ излиза много грапава, да не кажемъ грозна. Споредъ нашето скромно мнѣние, „**Гро́бъ тво́й Спа́се**“ трѣбва да се пѣе на Първия Гласъ по „**Ка́мени запечата́нъ**“, а „**О҃дивѝ сѧ Ио҃сифъ**“ на Четвъртия по „**Го́споди возше́дъ на кре́стъ**“, което е естествено и излиза по-гладко.

При Ирмологическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

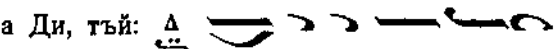

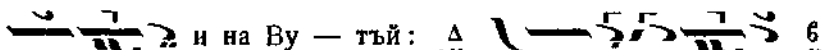
и на Ву — тъй:

Свършенитѣ — на Ву, тъй:

Окончателнитѣ — на Ди, тъй:

§ 246. А при Пападическия си видъ въ **Херувиката**, причастнитѣ, бавнитѣ: **Всякоеданіе**, **Господинъвоздахъ**, **Славы** и др., Шестиятъ Гласъ за владѣющи звукове има звуковетѣ: Па, Ди, Ке, а окончанията си прави несвършенитѣ и свършенитѣ — на Па, Ди и Ке, а окончателнитѣ — на Ди и на Па, както се види въ края на Херувиката и пр. при думата „Аллилуїа". За краткость примѣритѣ се изоставятъ, понеже тѣ сж почти еднакви съ онѣзи на Втория Гласъ съ тонъ Па при Пападическия му видъ.

§ 247. Шестиятъ Гласъ има уроци и съ основенъ тонъ Ди (), каквито сж погрѣбалното „**Святый Боже**", „**Господи силъ**" и др. Заради неговитѣ разни мудулации, които прави при този тонъ, великия майсторъ на Църковната музика, И. Кукузель, го нарича „Деветий Гласъ".

§ 248. Ключоветѣ на Шестия Гласъ сж онѣзи, които се показаха въ § 195, а отклонителнитѣ му знакове сж тѣзи: (и). Знакътъ () естествено се поставя върху звуковетѣ Па и Ке, т. е. въ началото на всѣки Тетрахордъ, а знакътъ () — върху звуковетѣ Ди () и горно Па (), т. е. въ края на всѣки Тетрахордъ.

ГЛАВА XXII.

За Седмий Гласъ.

§ 249. Седмий Гласъ е единъ отъ низкитѣ гласове. Въ гъоцкитѣ ржководства изрично се нарича „Гласъ Ниский" (Ἦχος Βαρύς), защото неговото исо, което захваща отъ долно Зо[28]), стои най-низко отъ исата на всичкитѣ други гласове.

§ 250. Седмий Гласъ произхожда отъ Третий Гласъ и за това се нарича неговъ плагиаленъ гласъ, като стоящъ четри стѫпена по-низко отъ него, т. е. единъ Пентахордъ.

§ 251). Седмиятъ Глась, както и Третиятъ, употрѣбява Диатоническата Лествица, нъ, понеже Пентахордътъ: Га-Ву-Па-Ни Зо, споредъ Диатоническия родъ, не е пъленъ отъ 42 тонически частици, зима се за неговъ основенъ тонъ Зо-то отъ Енармоническата Лествица ($\overset{z}{\eta\eta}$. Гл. фиг. 21), за да бѫдатъ равни двата Пентахорда: Ни-Зо-Ке-Ди-Га и Га-Ву-Па-Ни-Зо (гл. Пентахор. фигура 20). Обаче, тъй като исото на Седмия Гласъ отъ долно Зо ($\overset{z}{\eta\eta}$) иде много низко, особено при Стихирарическата му и Ирмологическа мелодия, за улеснение на ученицитѣ, учителитѣ прѣмѣстили исото му отъ $\overset{z}{\eta\eta}$ на $\overset{\Gamma}{\eta\eta}$, така че Седмиятъ Гласъ при горѣпоменатитѣ си два вида, употрѣбява за основенъ тонъ основния тонъ на Третия Гласъ Га ($\overset{\Gamma}{\eta\eta}$).

§ 252. А плагиаленъ на Трети Гласъ се нарича Седмиятъ Гласъ за това, че Третиятъ Гласъ обича да полегнува и почива на неговия основенъ тонъ, както се вижда въ Полиелеа „На рѣкѣхъ вавилонскихъ". Гласъ Третий, отъ Хурмузий при стихъ деветий „Помяни, Господи, сйни Ѳдѵмскїѧ", и въ третата Евангелска Стихира отъ Иакова Протопсалта при периода: „Поносѝми бы́ша ѡ жестосе́рдїи".

§ 253. Седмиятъ Гласъ при много мелодии, като: „Ѳлаголовѣѧ". „Достойно ѥстъ" и др. употрѣбява Енармоническата Лествица съ основенъ тонъ $\overset{z}{\eta\eta}$[29]), а при Херувиката, Причаст-

---

[28]) Споредъ § 185, тъй като основния тонъ на Третия Гласъ трѣбваще да бѫде третиятъ звукъ отъ Високия Тетрахордъ: Ке-Зо-Ни-Па, т. е. звукътъ Ни; основниятъ тонъ на произходящиятъ отъ него Седмий Гласъ трѣбваше да бѫде третиятъ звукъ отъ Низкия Тетрахордъ: Па-Ву-Га-Ди, т. е. звукътъ Га, нъ, тъй като исото на Третия Гласъ отъ горно Ни $\left(\overset{\nu'}{\eta\eta}\right)$ иде много високо та го свалиха на звука Га, то, и основния тонъ на Седмия Гласъ свалиха четири стѫпена по-долу отъ звука Га, т. е на звука долно Зо, понижено обаче, както ще се види въ слѣдующитѣ параграфи.

[29]) За Енармоническата Лествица съ Диатоенически основенъ тонъ $\overset{z}{\sim}$, вижъ бѣлѣжката на § 174.

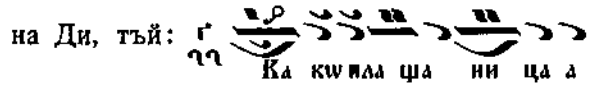
нитѣ и други много, т. е. собствено при Пападическия си видъ, употрѣбява Диатоническата Лествица съ основенъ тонъ (исо) Зо (), слѣдующата:

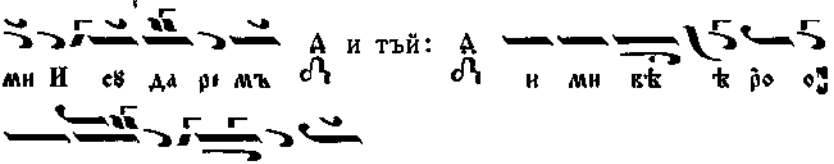
Фигура 28.

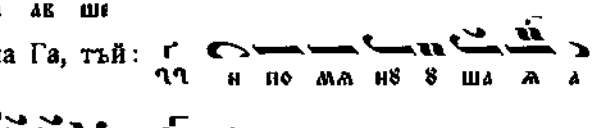
§ 254. Седмиятъ Гласъ, макаръ и да употрѣбява при Стихирическия си и Ирмологически видъ лествицата на Третия Гласъ, различава се, обаче, отъ него по *владѣющитѣ си звукове* и по *своитѣ окончания*, понеже при Седмия Гласъ владѣющи звукове сѫ звуковетѣ: Га и Ди, а при Третия — Ке и Па, и Седмиятъ Гласъ прави окончанията си: несвършенитѣ на Ди, свършенитѣ на Га, а Третиятъ Гласъ — несвършенитѣ на Ке, свършенитѣ на Па, а окончателно и двата свършватъ на Га.

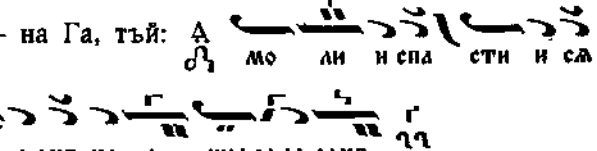
§ 255. Седмиятъ гласъ при Стихирарическия си и Ирмологически видъ се запѣва тъй: , а окончанията си прави

При Стихирарическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

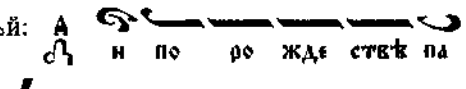
Свършенитѣ — на Га, тъй:

Окончателнитѣ — на Га, тъй:

При Ирмологическия си видъ:

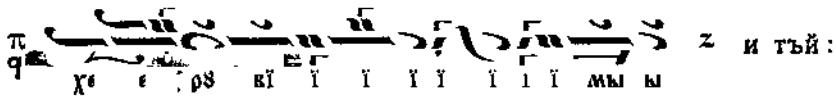
Несвършенитѣ — на Га, тъй:

Свършенитѣ — на Га, тъй:

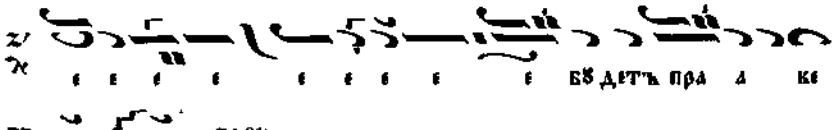
Окончателнитѣ — на Га, тъй:

§ 256. А при Пападическата си мелодия съ основенъ тонъ Зо () Седмиятъ Гласъ употрѣбява горѣзабѣлѣзаната (§ 253, фиг. 28) Диатоническа Лествица и прави разни несвършени окончания на всичкитѣ й почти звукове, нъ тъй, като ги оставяме на самия ученикъ да се запознае съ тѣхъ въ музикиитѣ, тукъ излагаме само свършенитѣ и окончателнитѣ, които прави на основния си тонъ Зо ().

Окончания свършени на долно Зо ().

Хѥ ѥ ѕ ѕ ѕ

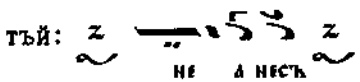
Окончания свършени на горно Зо ($\overset{z'}{\text{ϰ}}$).

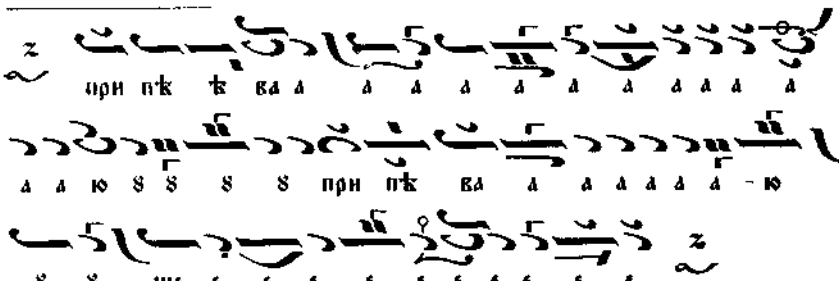

Окончания окончателни на Зо ($\overset{z}{\sim}$).

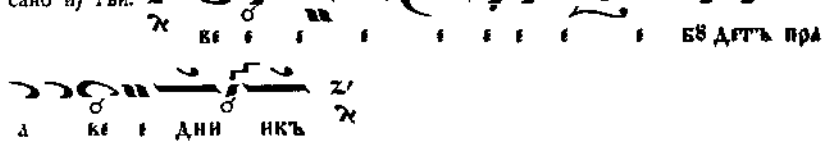
§ 257. Пападическиятъ видъ на Седмия Гласъ се запѣва тъй:

А великия майсторъ на мусикийското искуство, Йоанъ Кукузель, освенъ горѣ помѣнжтия Хроматически знакъ —ϴ—, който поставя върху звуковетѣ Па и Га, нѣкой пжть поставя и другия Хроматическия отклонителенъ знакъ ♂ върху звука Ди, за получване на сжщия резултатъ, както се вижда въ владичката пѣсень „Євкіше прорόци".

[31]) При този видъ окончания звукътъ Ке всѣкога ясно се чуе повишенъ, а звукътъ Ву пониженъ, като да е написано (което впрочемъ често се срѣща написано и) тъй:

Ний и безъ знаковетѣ ♀ и ♂ по традиция го пѣемъ тъй, а Н. Паганасъ, при всичкитѣ съпротивления на Цариградскитѣ авторитетни пѣвци, притендира, че тъй и трѣбва да се пѣе, като дава особена Енармоническа лествица: Зо-Ни полутонъ, Ни-Па тонъ, Па-Ву тонъ, Ву-Га тонъ, Га-Ди полутонъ, Ди-Ке трите полутонове, Ке-Зо полутонъ (гл. § 174 фиг. 14), която е смѣсъ отъ *приятни Дйатонически и Хроматически звукове.*

§ 258. Съ основния тонъ Зо () на Пападич. Седмий Гласъ се пѣятъ и нѣкои Ирмологически мелодий отъ сѫщия гласъ (гл. у х. Ангела „Разрѣшилъ еси крестомъ твоймъ смѣртъ“ и „Славословіе“ въ първата статия отъ Мануила). Гръцкитѣ пѣвци въ този случай го наричатъ „Ἦχος Πρωτοβαρυς“ (Гласъ Първо-Седмий), понеже захваща, както Първиятъ Гласъ, а свършва, както Седмиятъ (Пападическиятъ).

§ 259. Отклонителни знакове на Седмия Гласъ сѫ: Енармоническиятъ , който се поставя за понижение върху звуковетѣ Га-Ву-Зо, когато се пѣе по Енармон. Лествица (фиг. 21), и Диатоническиятъ , който се туря върху звука Зо, когато се пѣе по Диатоническата Лествица (фиг. 21).

§ 260. Ключове на Седмия Гласъ при Стихирарическия и Ирмологическия видъ сѫ сѫщитѣ на Третия Гласъ, а при Пападическия е звукътъ Зо () отъ Естеств. Диатон. Л-ца.

ГЛАВА XXIII.

За Осмия Гласъ.

§ 261. Осмиятъ Гласъ е по редътъ си послѣдниятъ отъ Осемьтѣ Църковни Гласове. Той е единъ отъ четиритѣ низки гласове и е плагиаленъ на Четвъртия Гласъ. Осмиятъ Гласъ употрѣбява за основенъ тонъ звука Ни () отъ Естествената Диатоническа Лествица, а се нарича плагиаленъ на Четвъртия, защото, споредъ Хрисанта Брусенский, въ Стихирическия си видъ при основенъ тонъ Па обича да полегнува и почива у него, както се вижда въ славата: „Иже тѣмѣ рáди Бого-Отецъ“ при периода „йстлѣкшїй страстмѝ“, въ четвъртата Евангелска Стихира при самото начало „ýтро вѣ глѣбокѣ“, и другадѣ.

§ 262. Осмиятъ Гласъ, освенъ звука Ни (), употрѣбява за основенъ тонъ и звука Га (), т. е. съ *цсо* $2^1/_2$ тона по-високо.

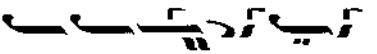
§ 263. Осмиятъ Гласъ съ основенъ тонъ Ни употрѣбява Естествената Диатоническа Лествица (—), споредъ Октахордната Система, а съ основенъ тонъ Га. — Парахор. Лествица (—), съгласно Тетрахордната Система (гл. Парах. Станъ и сравни Парах. Лествица № 3 съ Общата Естест. Диатонична Лествица б. А).

§ 266. Осмиятъ Гласъ при основенъ тонъ () се запѣва тъй: ; за владѣющи звукове има звуковетѣ: Ни, Ву, Ди, а окончанията си прави:

При Стихирарическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ди, тъй:

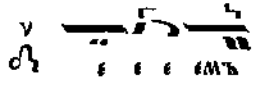
Свършенитѣ — на Ди, тъй:

Окончателнитѣ — на Ни, тъй:

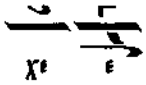
При Ирмологическия си видъ:

Несвършенитѣ — на Ни, тъй:

Свършенитѣ — на Ни, тъй:

Окончателнитѣ — на Ни, тъй:

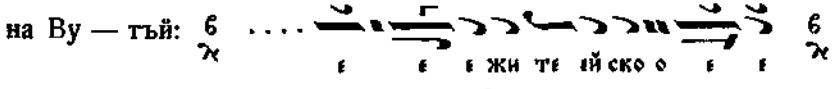
При Пападическия си видъ:

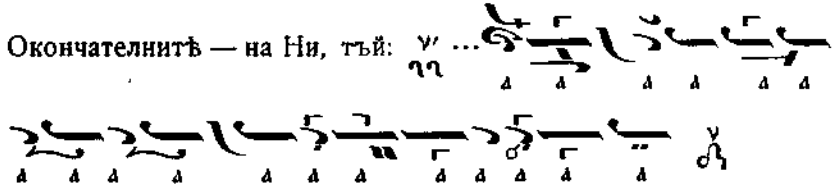
Несвършенитѣ и свършенитѣ — на Ни, тъй:

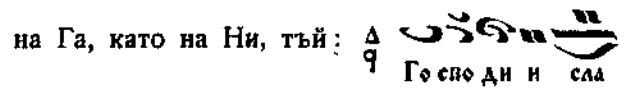

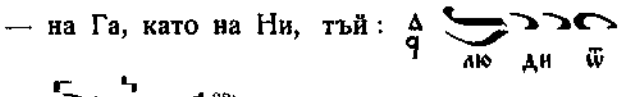
, и тъй:

на Ву — тъй:

Окончателнитѣ — на Ни, тъй:
а а а

Свършенитѣ — на Га, като на Ни, тъй:

Окончателнитѣ — на Га, като на Ни, тъй:

[32]).

§ 266. А отклонителниятъ знакъ на този гласъ е този знакъ (ϩ), който се туря естествено върху долното Ни (), а когато се туря върху горното Ни (), тогава се писва върху него и една отвесна чертица, тъй: ϩ. Този знакъ се поставя и върху звука Га, нъ въ такъвъ случай мелодията се отклонява отъ Естественатa Лествица (—) и се пѣе по Парахордната Лествица (—) № 3, която се различава отъ първата само по туй, че исото ѝ е два тона и половина по-високо и че ключоветѣ ѝ се замѣняватъ съ ключоветѣ на Естественатa Лествица, т. е. отъ   ставатъ

ГЛАВА XXIV.

Правила за онѣзи. които прѣподаватъ, и за онѣзи, които се учатъ по Източната Църковна Музика.

I.

Най-напрѣдъ ученикътъ трѣбва да изучи практически безъ никакъвъ учебникъ Диатоническата Лествица (фиг. 6) и подиръ нея — Общата Диатоническа Лествица (фиг. 7).

II.

Слѣдъ изучването на тѣзъ двѣ лествици, ученикътъ трѣбва да изучи добрѣ паралагирането (§ 85): 1) съ непрѣ-

---

[32]) Съ подобно прѣхвърляне исото отъ Ни () на Га () се пѣятъ: Катавасията „**Крѣстъ начертавъ**“, нѣкои молебни канони и прѣзъ страстната седмица нимфитѣ: „**Се женѣхъ грѣдѣтъ**“ и „**Егда славныи ѳ҃ченицы**“. Окончанията имъ се оставятъ на вниманието на ученика.

кѫснатость, 2) съ прѣскачане, и съ звуковетѣ написани подъ количественитѣ музикални знакове (упраж. 1-во и 2-ро).

III.

Слѣдъ туй ученикътъ трѣбва да изучи добрѣ паралаги рането съ непрѣкѫснатость и съ прѣскачане безъ звуковетѣ (§ 86) написани подъ количественитѣ музик. знакове (упраж. 3-то — 15-то).

IV.

Слѣдъ изучването на паралагирането по Диатоническата Лествица съ и безъ звуковетѣ написани подъ количественитѣ музикални звукове, ученикътъ трѣбва да изучи пѣенето на тропаритѣ: „Ка́мени запечата́нѣ", „Вечерня́ молѝтвы" и „Го́споди воззва́хъ" (§ 88), като изучи първо паралагията имъ и послѣ, въ мѣсто звуковетѣ, да пѣе самитѣ слогове на тропаритѣ, написани подъ количественитѣ музикални знакове (упраж. 18-то и 20-то).

V.

Слѣдъ туй ученикътъ трѣбва да изучи добрѣ Частичната Хроматическа Лествица (фиг. 8) и слѣдъ нея Общата Хроматическа Лествица (фиг. 9).

VI.

Слѣдъ изучването на тѣзъ двѣ хроматически лествици ученикътъ трѣбва да изучи добрѣ паралагирането по тѣхъ (§ 87): 1) съ непрѣкѫснатость, 2) съ прѣскачане[33]).

VII.

Слѣдъ като се упражни ученикътъ добрѣ въ паралагирането по лествицитѣ и на двата рода, Диатоническия (§ 172) и Хроматическия (§ 173), учителтъ трѣбва да му прѣдаде Въскресника и го научи по него Ирмологическата и Стихирарическа мелодия, като му прѣподаде първо шестьтѣ Диатонически Гласове: Първия и слѣдъ него сродния нему, Петия, Четвъртия и слѣдъ него сродния нему, Осмия, Третия и слѣдъ него сродния нему, Седмия, и слѣдъ тѣхъ двата Хроматически Гласове: Втория и слѣдъ него сродния нему, Шестий Гласъ.

VIII.

Слѣдъ изучването на Воскресника, ученикътъ трѣбва да изучи единадесетьтѣ кратки Евангелски Стихири и слѣдъ тѣхъ

---

[33]) При практическото изучване на лествицитѣ на двата рода, Диатоническия и Хроматическия, и паралагирането по тѣхъ, учителтъ мимоходомъ и въ кратцѣ трѣбва да запознае ученика съ Диатонич. и Хроматич. ключове (§ 17—23 и § 194—196 и съ Диатоническитѣ и Хроматически отклонителни знакове (§ 197).

една статия отъ най-краткитѣ Славословия и една — отъ побавнитѣ.

IX.

Слѣдъ туй прѣди да започне ученикътъ изучването на Пападическата мелодия, учителтъ трѣбва да почне да му прѣподава уроци по настоящето Ржководство, за да се запознае, едно подиръ друго, съ всичкитѣ съставни части на Въсточната Църковна Музика.

X.

Слѣдъ като свърши ученикътъ Ржководството и се запознае добрѣ съ всичкитѣ съставни части на Въсточната Църковна Музика, учетелтъ ще почне да му прѣподава Пападическата часть отъ Църковната Музика; и ученикътъ трѣбва да изучи една статия отъ най-краткитѣ Херувикà, седмичнитѣ, и една статия отъ най-краткитѣ Причастни, седмичнитѣ, и послѣ по 1—2 статии отъ пространнитѣ Херувика и Причастни, и всичкитѣ Причастни, които се пѣятъ прѣзъ 12-тѣ мѣсеца на годината и прѣзъ Свѣтлата Седмица дори до Недѣля всѣхъ святыхъ включително. Подиръ тѣхъ ученикътъ трѣбва да изучи нѣкои отъ Полиелеитѣ, като „Слово благо“, „На рѣкахъ Вавилѡнскихъ“ и др. и отъ сладкогласнитѣ Ирмоси, даже съ теремитѣ имъ, за по-голѣмо упражнение въ Църковната Музика, и други, които учителтъ удобри изъ тритѣ части на Божествената Служба: Вечерната, Утренната и Литургията.

XI.

Слѣдъ изучването на горѣизложения материалъ, учителтъ трѣбва да почне да прѣподава *парахорднитѣ уроци*, които калявать ученика и го правятъ пѣвецъ въ сжщинската смисъль на думата. И първо трѣбва да му прѣподаде по нѣколко слави отъ всичкитѣ родове изъ парахорднитѣ славници на протопсалтитѣ: Иакова и Константина, които се наричатъ: *στίλβοτρον τῶν μουσικῶν* (полировачь на пѣвцитѣ) и по нѣколко отъ парахорднитѣ уроци на Хурмузия книгохранителя, а найпослѣ *бичоноснитѣ уроци* (*τὰ μαστιγοφόρα μαθήματα*) на приснопамятния нашъ прадѣдъ, Иоана Кукузеля, които се наричатъ: «*μάστιξ τῶν μουσικῶν*» (бичь на пѣвцитѣ) и безъ изучването на които църковния пѣвецъ не може да се нарѣче съвършенъ пѣвецъ.

ГЛАВА XXV.

За Парахордния Станъ*).

§ 267. Парахордниятъ Станъ се отнася къмъ двата рода, Диатоническия и Хроматическия. Диатоническата часть отъ Парахордния Станъ се отнася къмъ Диатоническитѣ Гласове, а Хроматическата — къмъ Хроматическитѣ. Въ началото на всѣка часть отъ Парахордния Станъ стоятъ Общитѣ имъ Оригинални Лествици (б. А. Б. В.), а паралелно съ тѣхъ на срѣщо стоятъ произходящитѣ отъ тѣхъ Парахордни Лествици (№№ 1—18). При първъ поглѣдъ Парахордниятъ Станъ се вижда много сложно нѣщо, нъ, напротивъ, той е много просто нѣщо. Всички тѣзи измѣнения на ключоветѣ произлизатъ, просто, отъ размѣстването на двата полутона, отъ което размѣстване произхождатъ всичкитѣ, тъй нарѣчени, Парахордни Лѣствици, паралелни на Общитѣ Оригинални Лествици. Колкото просто нѣщо, обаче, и да ни се вижда Парахордниятъ Станъ, ако рѣчемъ да му дадемъ едно по пълно тълкувание ще ни заведе много на далече, за това, като избѣгваме по-обширно обяснение върху него, задоволяваме се съ единъ музикаленъ разборъ само върху шесть стиха отъ Кукузелевитѣ Аниксантари, Гласъ Осмий , изъ Цариградския и Свято-Горски прѣводи, по три отъ всѣки единъ, отъ който (разборъ) ученикътъ ще се научи въ кратцѣ какъ да се ползува практически съ Парахордния Станъ и рѣшава всички музикални задачи, които срѣщне при изучването парахорднитѣ уроцн и на другитѣ горѣпоменати музиколози.

§ 268. *I. Музикаленъ разборъ върху тритѣ стихове изъ Цариградския прѣводъ.* Въ първия стихъ „Ѡкѣрзшѕ тѣкѣ рѣкѕ...“ до първото окончание () мелодията върви по Общата Оригинална Диатон. Лествица (б. А), отъ гдѣто Диатонич. отклон. знакъ на звука Зо (), поставенъ върху звука Га, тъй: , я промѣства въ Диатоническата Парахордна Лествица № 4, и тя (мелодията) отива по нея до настжпването на Хроматическиятъ осклонигеленъ знакъ на звука Ди () върху звука Па, който знакъ я прѣмѣства въ Хроматич. Парахордна Лествица № 16, за да свърши на Па-то, като на

*) Парахордниятъ Станъ ще се приложи въ края на Ржководството въ видъ на карта. Тъй като ученикътъ при изучването на парахорднитѣ уроци ще бжде принуденъ на често пжти да прибѣгнува до него, той (ученикътъ трѣбва да си го начертае на отдѣлна карта и го има постоянно при себе си) за по-лесна справка по парахорднитѣ лествици и за да се не кжса книгата отъ честото прибѣгване до Парахордния Станъ.

Ди ($\overset{\pi}{\sigma} = \overset{\Delta}{\sigma}$), отъ гдѣто постѫпилиятъ Диатон. отклонителенъ знакъ на звука Ни (ϱ) върху естествения си звукъ я възвръща въ естествения ѝ пѫть, т. е. въ Общата Оригин. Диатонич. Лествица (б. А), и тя продължава по нея до окончанието ($\overset{6}{\gamma}$). Слѣдъ туй сѫщитѣ отклонителни знакове (ϛ, ϭ ϱ), поставени върху сѫщитѣ звукове: Га, Па, Ни, произвеждатъ сѫщитѣ измѣнения до постѫпването на Хромитич. знакъ (⟿), който, поставенъ върху звука Ву отклонява мелодията отъ Общата Оригин. Диатон. Лествица (б. А) и я вкарва въ Общата Ориг. Хромат- Лествица (б. Б), и тя продължава по нея до настѫпването върху звука Па на Диатон. отклон. знакъ (ϱ), който я отклонява отъ Общ. Ориг. Хромат. Лествица (б. Б) и я вкарва въ Диатон. Парах. Лествица № 1, и тя продължава по нея до настѫпването върху звука Па на Хромат. отклон. знакъ (ϭ), който я примѣства въ Хромат. Парах. Лествица № 16, отъ гдѣто подиръ малко постѫпалиятъ върху звука Ву Диатон. отклонит. знакъ Ке (ϕ) я измѣства отъ тукъ въ Диатон. Парах. Лествица № 4, отъ гдѣто подиръ малко постѫпилиятъ върху звука Па Хромат. отклон. знакъ на звука Ди (ϭ) я прѣмѣства пакъ въ Хромат. Парах. Лествица № 16, за да свърши на Парах. звукъ Па, като на Ди ($\overset{\pi}{\sigma} = \overset{\Delta}{\sigma}$). Слѣдъ туй подиръ малко постѫпалиятъ Хроматич. отклонителенъ знакъ (⟿) върху звука Ни ($\overset{\nu}{\cdot\cdot}$) прѣмѣства мелодията въ Общ. Ориг. Хромат. Лествица (б. Б), и тя продължава по нея до настѫпването на Диатон. отклон. знакъ (ϛ, който, поставенъ върху естествения му звукъ Ву, я възвръща въ естествения ѝ пѫть, т. е. въ Общ. Ориг. Диатон. Лествица (б. А), отъ гдѣто постѫпилиятъ върху звука Ву Диатон. отклон. знакъ на звука Ке (ϕ), я прѣмѣства въ Диатон. Парах. Лествица № 4, за да свърши на звука Ке ($\overset{9}{\chi}$), като на Па, а отъ тукъ постѫпилиятъ Диатон. отклон. знакъ (ϱ) върху естествения му звукъ Ни я възъръща въ естествения ѝ пѫть, т. е. въ Общ. Ориг. Диатон. Лествица (б. А), и тя продължава по нея до настѫпването върху звука Па на Диатон. отклон. знакъ на звука Ди (ϙ), който я отклонява отъ естествения ѝ ходъ и я прѣмѣства въ Диатон. Парах. Лествица № 4, отъ гдѣто постѫпилиятъ Диатон. отклон. знакъ (ϱ) върху естествения му звукъ Ни я възвръща въ естествения ѝ пѫть, т. е. въ Общ. Ориг. Диатон. Лествица (б. А), отъ гдѣто постѫпалиятъ върху звука Па Диатон. отклон. знакъ на звука Ди (ϙ) я прѣмѣства въ Диатон. Парах. Лествица № 4, а отъ тукъ постѫпилиятъ Диат. отклонит. знакъ на звука Па (ϙ) върху естествения му звукъ Па най-послѣ я възвръща въ естествения ѝ пѫть, за да свърши на основния си тонъ Ни ($\overset{\nu}{\cdot\cdot}$), отъ който и почна.

Въ втория стихъ „Ѿвращшѕ же тѣкѣ лицѧ . . .“ до второто окончание (ϐ ϰ) мелодията отива по Общ. Ориг. Диатон. Лествица (б. А), отъ гдѣто постжпилиятъ върху звука Ву Диатон. отклон. знакъ на звука Па (♀) я промѣства въ Диатон. Парах. Лествица № 1, и тя върви по нея до настжпването върху звука Па на Хромат. отклон. знакъ на звука Ди (♂), който я промѣства въ Хромат. Парах. Лествица № 16, за да свърши на звука Па, като на Ди ($\overset{\pi}{♂} = \overset{\Delta}{♂}$), а отъ тукъ Диатон. отклон. знакъ на звука Па (♀), поставенъ върху естествения му звукъ Па, я възвръща въ естествения й пѫть, т. е. въ Общ. Ориг. Диатон. Лествица (б. А), и тя продължава по нея до настжпването върху звука Ву на Диатон. отклон. знакъ на звука Ке (♁), който я промѣства въ Диатон. Парах. Лествица № 4, за да свърши на звука Ке (ϑ ϰ), като на Па, а отъ тукъ постжпилиятъ Диатон. отклон. знакъ (♌) върху естествения му звукъ Ни, я възвръща въ естествения й пѫть, т. е. въ Общ. Ориг. Диатон. Лествица (б. А), и тя продължава по нея до настжпването върху звука Па на диатон. отклон. знакъ на Ди (♌), който я прѣмѣства въ Парах. Диатон. Лествица № 4, и тя върви по нея до настжпването върху естествения му звукъ Ни на диатон. отклон. анакъ (♌), който я отклонява отъ Парахордната Лествица № 4 и най-послѣ я вкарва въ естествения й пѫть за да свърши на основния си тонъ ($\overset{ν}{♂}$), отъ който и почна.

Въ третия стихъ: „Ѿймеши дꙋхъ нꙋхъ . . .“ отъ първото окончание (ϐ ϰ) до окончанието (ϑ ϰ) разбора по измѣненията, които отклон. знакове: ♃ ♂ ♀ ♁ нанасятъ въ мелодията, пропускаме, понеже ги видѣхме въ двата прѣдидущи стиха, и минаваме върху измѣнението, което прави постжпилиятъ върху звука Ву Диатон. отклон. знакъ на звука Па (♀). При постжпването на този знакъ мелодията напуща Общ. Ориг. Диатон. Л-ца (б. А), у която стана послѣднето окончание (ϑ ϰ) и се прѣмѣства въ Диат. Парах. Лествица № 1. по която, като направи едно парахордно окончание на Па ($\overset{π}{♂}$), като на Ни ($\overset{ν}{♂}$) продължава по нея до постжпването на Диатон. отклон. знакъ на звука Ди (♌) върху естествения му звукъ Ди, който я възвръща въ естествения й пѫть, и тя продължава по Общата Оригин. Диатон. Лествица (б. А) и свършва на основния си тонъ Ни ($\overset{ν}{♂}$), отъ който и почна.

§ 269. *II. Музикаленъ разборъ върху сжщитѣ три стиха изъ Свято-Горския прѣводъ.* Въ първия стихъ: „Ѿвращшѕ тѣкѣ

ρѕκѯ . . .“ мелодията върви по Общ. Ориг. Диатон. Лествица, б. А. до настѫпването на хроматическия знакъ на звука Ди (), който, поставенъ върху звука Ни тъй: я прѣмѣства въ Общ. Ориг. Хромат. Лествица, б. Б. и тя (мелодията) върви по нея до настѫпването на диатоническия отклонителенъ знакъ на звука горно Ни () върху звука Ди тъй: , който я прѣмѣства въ Диатон. Парахордна Лествица № 4, и тя върви по нея до настѫпването върху звука Па на хромат. отклон. знакъ (), който я прѣмѣства въ Хромат. Парахордна Лествица № 16, за да свърши на Па-то, като на Ди (). Слѣдъ туй сѫщитѣ отклонит. знакове (), поставени върху сѫщитѣ звукове (Ни, Ди, Па), произвѣждатъ сѫщитѣ измѣнения на мелодията до настѫпването на хромат. отклон. знакъ (), който, поставенъ върху звука Ни тъй: , измѣства мелодията отъ Хромат. Парахордна Лествица № 16 и я въвежда въ Общ. Ориг. Хромат. Лествица, б. Б, и тя продължава по нея до настѫпването върху звука Па на хром. отклон. знакъ (), който я възвръща въ Хромат. Парахор. Лествица № 16, за да свърши на Па-то, като на Ди (). Слѣдъ туй диатон. отклон. знакъ на звука Ди (), поставенъ върху звука Па тъй: (), отклонява мелодията отъ Хромат. Парахордна Лествица № 16 и я вкарва въ Диатон. Парахордна Лествица № 4, и тя продължава по нея съ парахорд. окончания , като на , долно , като на , долно , като на Га до настѫпването на диатоническия отклон. знакъ () върху естествения му звукъ Ди, който я отклонява отъ Диатон. Парахордна Лествица № 4 и я възвръща въ Естеств. Диатон. Ориг. Лествица б. А, за да свърши на естествения си диатон. ключь (). Слѣдъ туй постѫпва енармон. отклон. знакъ () върху звука Га, и мелодията, като направи едно окончание на долното Ни, като на Га (), уничтожава този енармон. отклон. знакъ чрѣзъ диатон. отклон. знакъ (), поставенъ върху звука Па, и върви по естествения си пѫть, като прави естеств. диатонич. окончания (), до настѫпването на диатон. отклон. знакъ на диатон. звукъ Ди () върху звука Па, който я отклонява отъ Общ. Диатон. Ориг. Лествица, б. А. и я вкарва въ Диатон. Парахордна Лѣствица № 4, и тя продължава по нея, като слиза на долното , като на , до настѫпването на Диатон. отклон. знакъ (), който, поставенъ върху естеств. му звукъ

Па, най-послѣ я възвръща въ естествения ѝ пѫть, за да свърши на основния си тонъ Ни, отъ който и почна.

Въ втория стихъ „Ѿкрацшѧ жє тебѣ лиц‹ . . .“ мелодията върви по естествения си пѫть по Диатон. Общ. Ориг. Л-ца, б. А, безъ да влияе нѣщо на естественитѣ ѝ окончания поставениятъ върху звука Га енармон. отклон. знакъ (♭) до настѫпването на диатон. отклон. знакъ на звука Ке (♭), който, поставенъ парахордно върху звука Ву, тъй: , измѣства я отъ естеств. ѝ пѫть и я вкарва въ Диатон. Парахор. Л-ца № 4, и тя продължава по нея съ едно окончание , като на до настѫпването на хромат. отклон. знакъ на звука Ди (♯), който я прѣмѣства въ Хром. Парах. Л-ца № 16, за да свърши на Па-то, като на Ди (). Слѣдъ туй настѫпва диатон. отклонителенъ знакъ на звука Ди (♮) върху звука Па и отмѣства мелодията въ Диат. Пар. Л-ца № 4. и тя слѣдва по нея, като прави окончания на като на , като на , като на Га до настѫпването на диатон. отклон. знакъ на звука Ди (♮), който, поставенъ върху естествения си звукъ Ди, я възвръща въ Естеств. Диатон. Ориг. Л-ца, б. А, гдѣто прави своитѣ естеств. окончания на и на до настѫпването пакъ на сѫщия отклон. знакъ (♮), който, поставенъ върху звука Па, я прѣмѣства въ Диатон. Парах. Л-ца № 4, и тя (мелодията) продължава по нея до настѫпването на диатон. отклон. знакъ на звука Па (♭), който, поставенъ върху естеств. му звукъ Па, я възвръща въ естеств. ѝ пѫть, за да свърши на основния си тонъ (), отъ който и почна.

Въ третия стихъ „Ѿимѣши дѹхъ нѫ . . .“ мелодията тоже почнува и върви по Общ. Диатон. Ориг. Л-ца, б. А до окончанието Слѣдъ туй постѫпилиятъ върху звука Ди диатон. отклон. знакъ на звука горно Ни (♮) прѣмѣства мелодията въ Диатон. Парах. Л-ца № 4, и тя върви по нея до настѫпването върху звука Па на хром. отклон. знакъ на звука Ди (♯), който я прѣмѣства въ Хромат. Парах. Л-ца № 16 за да свърши на Па-то, като на Ди (). Слѣдъ туй постѫпилиятъ диатон. отклон. знакъ на звука Ке (♭) върху звука Ву повръща мелодията пакъ въ Диатон. Парах. Л-ца № 4, и тя продължава по нея съ парахорднитѣ окончания: , като , като , за да свърши на долното , като на . Слѣдъ туй поставениятъ диатон. отклон. знакъ на звука Па върху звука Ву прѣмѣства мелодията въ Диатон. Парах. Л-ца № 1, и тя продължава по нея, като прави парахордното окончание

, като , до настжпването на диатонич. отклон. знакъ на звука Ди (), който, поставенъ върху естеств. си звукъ Ди, я възвръща въ естеств. й пжть, за да свърши на основния си тонъ (), отъ който и почна.

§ 270. *III. Музикаленъ разборъ върху най-важната часть отъ Голѣмото Исо на Иоана Кукузеля.*

. . . . Слѣдъ послѣдното хроматич. окончание () диатоническия отклон. знакъ на звука Га (), поставенъ върху звука Ву, отмѣства мелодията отъ Общ. Хромат. Ориг. Л-ца (б. В) и я въвежда въ Диатонич. Парахор. Лествица № 6, и тя върви по нея до настжпването върху звука Ву на диатон. откл. знакъ на звука Ни (), който я отклонява отъ Диатон. Парх. Л-ца № 6 и я вкарва въ Диатон. Парах. №2, за да свърши на звука Ни, като на долно Ке (*). Слѣдъ туй диатон. отклонит. знакъ на звука Па () настжпва върху звука Ди и прѣмѣства мелодията въ Диатон. Парах. Л-ца № 3, и тя продължава по нея до настжпването върху звука Ди на диатон. отклон. знакъ на звука Ке (), който я прѣмѣства въ Диатон. Парах. Л-ца № 6, и тя (мелоднята) продължава по нея, като прави парах. окончания: Ву, като на Га (), Ни, като на Па (), Ди, като на Ке () и Га, като на Ди (). Слѣдъ туй диатон. отклон. знакъ на звука Ни () настжпва върху звука Ву и прѣмѣства мелодията въ Диатон. Парах. Л-ца № 2, и тя продължава по нея, като прави парахорднитѣ окончания: Га, като на Па (), Ву като на Ни () и Ке, като на Га (). Слѣдъ туй хромат. знакъ () настжпва върху звука Зо и прѣмѣства въ кратцѣ мелодията въ Общ. Хроматич. Ориг. Л-ца (б. Б), нъ, слѣдъ като направи само едно окончание на Зо, като на Ди (), веднага диатон. отклон. знакъ на звука Ке () настжпва върху Ни и я възвръша пакъ въ Диатон. Парах. Л-ца № 2, и тя продължава по нея, като прави парахор. окончания: Зо, като на Ди (), Ву, като на Ни (), горно Ву, като на горно Ни (), и на Ву (долно), като на Ни (долно) (). Слѣдъ туй диатон. отклон. знакъ на звука Ке ()

*) По-логично е , нъ тъй стои въ оригинала.

настжпва върху звука Га и въвежда мелодията въ Диатон. Парах. Л-ца № 5, и тя продължава по нея, като прави само парахорднитѣ окончания на Зо, като на Па (=) и на , като на (=). Слѣдъ туй настжпва диатоническия отклонителенъ знакъ на звука Па (♀) върху звука Га и прѣмѣства мелодията за послѣденъ пжть въ Диатоническата Парах. Л ца № 2, и тя продължава по нея и, като направи художественитѣ парахор. окончания: Зо, като на Ди (=), Ке, като на Га (=), Га, като на Па (=) и Па като на Зо (=), свършва окончателно на звука Га, като на Па (=) съ едно исо повишено съ $1^1/_2$ тонъ отъ първоначалното исо.

Забѣлѣжка 1. Направения разборъ върху мелодията на тритѣ стиха, при който се вижда нагледно какъ тя снове, като сновалка, по Парах. Станъ, като оправдава напълно даденото му име, достатъченъ е, струва ни се, да улесни проницателния ученикъ, който е изучилъ добрѣ Глава XVII за отклонението на армонията, при разбора на мелодията не само и на другитѣ стихове отъ Кукузеливитѣ Аниксантари, нъ и на всички негови парахордни уроци, както и на парахорднитѣ уроци на протопсалтитѣ: Иакова и Константина, и на Хурмузия Книгохранителя.

Забѣлѣжка 2. Въ Парахордния Станъ трѣбваше да има и Енармоническа часть, нъ тя се оставя на ученика, слѣдъ като се запознае добрѣ съ другитѣ му части, самъ да си я открие (енармоническата), като зима за оригиналъ Енармоническитѣ Лествици фиг. 21, 22, 23 и 24.

КРАЙ НА РЖКОВОДСТВОТО.

Съдържание на ржководството.

	Страница
Вмѣсто прѣдговоръ	5— 20
Глава I. За Източната Църковна Музика (§§ 1—3).	21
Глава II. За Тоновѣтѣ и Лествицитѣ (§§ 4—16). .	21— 26
Глава III. За Ключоветѣ (§§ 17—23)	26— 29
Глава IV. За различнитѣ системи въ Източ. Църковна Музика (§§ 24—28)	29— 32
Глава V. За количеството и качеството въ Източ. Църковна Музика (§§ 29—30)	32— 33
Глава VI. За Музикалнитѣ (количествени, качествени, врѣмени и безврѣмени) знакове (§§ 34—76)	33— 45
Глава VII. За врѣмето въ Църковната Музика и завеждането му (§§ 77—82)	45— 47
Глава VIII. За Паралагията (§§ 83—88)	47— 55
Глава IX. За Ортографията въ Източ. Църковна Музика (§§ 89—169)	55— 76
Глава X. За Родоветѣ въ Църковната Музика (§§ 170—174).	76— 78
Глава XI. За Диеза (σ) и Ифеза (ρ) (§§ 175—180).	78— 80
Глава XII. За Осемьтѣ Гласове на Източната Църковна Музика (§§ 181—193)	80— 83
Глава XIII. За Ключоветѣ на Осемьтѣ Гласове (§§ 194—196).	83— 84
Глава XIV. За Отклонител. знакове (§§ 197—200).	84— 87
Глава XV. За отклонение на армонията (§§ 201—204)	87— 90
Глава XVI. За Първия Гласъ (§§ 205—209) . . .	90— 93
Глава XVII. За Втория Гласъ (§§ 210—218) . . .	93— 99
Глава XVIII. За Третия Гласъ (§§ 219—227) . . .	99—103

Глава XIX. За Четвъртия Гласъ (§§ 228—233) . . 103—107
Глава XX. За Петия Гласъ (§§ 234—241) . . . . 107—109
Глава XXI. За Шестия Гласъ (§§ 242—248) . . . 109—112
Глава XXII. За Седмия Гласъ (§§ 249—260) . . . 112—116
Глава XXIII. За Осмия Гласъ (§§ 261—266) . . . 116—119
Глава XXIV. За Правилата и пр. . . . . 119—122
Глава XXV. За Парахордния Станъ (§§ 267—270) . 122—128

Приложение първо*)

ПАРАХОРДНИ УРОЦИ

изъ

църковно-музикалнитѣ пѣснотворения

на най-прочутитѣ автори, като:

Иоана Кукузеля,

Протопсалтитѣ: **Яковъ** и **Константинъ,**

Книгохранителя **Хурмузий,** и други

нови автори.

---

*) Споредъ първоначалния ни планъ тукъ трѣбуваше да се постави, като приложение: 1) *Въскресникъ*, като упражнение по Ирмологическото и Стихирарическото пѣние, 2) *Църковно-Музикална китка* (Антология), съдържаща Вечернята, Утрѣнията и Литургията, като упражнение по Нападическото пѣние и най-послѣ 3) Парахордни уроци, като *бичь* и *гладило*, за усъвършенствуването на църковния пѣвецъ, нъ, понеже Ржководството се счита като учебникъ и практичностьта го изисква тѣзи уроци да се намиратъ близо до Парахордния Станъ за по-лесна справка по него, ний ги турихме въ началото на учебника, а другитѣ (Въскресника и Антологията) ще слѣдватъ подиръ тѣхъ.

Св. Иоанъ Кукузель

Биография
на
Св. Иоанъ Кукузель[1)]

Читающата българска публика, особенно онѫзи часть отъ нея, която е запозната по-отблизо съ гръцкия езикъ, безсъмнѣно знае, че богатата гърцка литература дължи своето обширно развитие не само на родомъ Гърци, нъ и на много, отъ други народности происходящи, гениялни мѫже, като: Апахарсисъ Скитянина, Лукиянъ Сириеца, Иосипъ Евреина и други много. Отъ всичкитѣ народи, обаче, които сѫ дали храна на гърцката писменность Българския Народъ е, който най-вече и въ стари врѣмена е жертвувалъ, пъкъ и днесъ още слѣдва да жертвува въ полза на Еллинизма много свои синове, на които произхождението Гърцитѣ, споредъ новата метода за погърчване, възпроизвеждатъ отъ Българогласнитѣ чада на Елада, и се гордѣятъ съ тѣхнитѣ умственни научни трудове. Безъ да се влущамъ тукъ въ спомѣнуването многобройнитѣ имена на онѣзи наши сънародници, които сѫ разработили подарения тѣмъ отъ природата талантъ въ полза на Еллинизма, съ настоящата бѣседа, азъ ще се задоволя да запозная читателитѣ само съ единъ нашъ знаменитъ прадѣдъ Македонски Българинъ, именно: Великий Майсторъ на Мусикийското искуство, Иоана Кукузеля отъ гр. Драчь на първа Иустинина, който, подиръ Иоана Мансура изъ гр. Дамаскъ,

---

[1)] Настоящата биография издадохъ въ отдѣлна брошурка прѣзъ 1893 г. подъ название „Кратка биография на Св Иоанъ Кукузель", или Скроменъ приносъ на изучването историята на българския народенъ напѣвъ отъ П. В С., а сега прѣдъ видъ на туй, че намѣрихъ и напечатвамъ тукъ нѣколко отъ Церковно-Музикалнитѣ пѣснотворения на този прочутъ ангелогласенъ пѣвецъ отъ XII-я вѣкъ, заедно съ неговия прочутъ „Полиелей на Българката", я прѣпечатвамъ съ прибавление на портрета му и нѣкои обяснителни бѣлѣжки върху по-послѣднитѣ ми издирвания по биографията му и неговитѣ църковно-музикални съчинения.

е първиятъ прѣобразователь на Източното Православно Църковно пѣние и който е оставилъ на гърцки езикъ обширни списания по Музиката и изящни Църковни пѣснотворения, които, поради високия стилъ на мусикийското имъ искуство и поради трудното имъ изучване, сж получили названието: „*μάστιξ τῶν μουσικῶν*" — бичъ на пѣвцитѣ.

За Иоана Кукузеля, този великъ, родомъ Българинъ, Майсторъ на Мусикийското искуство, не ми се е случило да прочета нѣщо въ нѣкое Българско периодическо списание, когато отъ възражданието на нашата книжнина и до сега сумма мастило и книга се е изпотрошило по описанието живота и умственнитѣ произведения на чужди гениалности. Само приснопамятнитѣ учители по Църковното пѣние и пѣвци Ангелъ Ивановъ отъ гр. Севлиево и Иванъ Генадиевъ отъ гр. Охридъ, мимоходомъ и много въ кратцѣ спомѣнуватъ името на Кукузеля въ прѣдисловията на своитѣ мусикийски трудове, напечатани въ Цариград : на първия прѣзъ 1857 г. подъ название: „Ковчегъ Ц‹ѣтосъбрания", съдържающъ всичкитѣ църковни священни пѣсни, които се пѣятъ въ църква прѣзъ цѣлата година, а на послѣдния прѣзъ 1869 год. подъ наименувание „Пасхалия", сборникъ отъ священни пѣсни, пѣени въ църква прѣзъ Свѣтлата Седмица на Великденскитѣ Праздници. Ангелъ Ивановъ въ прѣдисловието на своя „Ковчегъ", като прѣдприема да възхвали методата на 3-мината Цариградски пѣвци — Хрисанта, Григория и Хурмузия, които задружно въ началото на настоящия вѣкъ прѣорганизуваха коренно и упростотвориха Източното Църковно пѣние, казва, че въ врѣмето на Св. Иоанъ Кукузель, то (църковното пѣние), поради оскждность на методични ржководства, се изучвало цѣли 20—30 години, а Иванъ Генадиевъ, като оправдава помѣстването въ края на своя „Пасхалия" заедно еъ други, прѣзъ Великденскитѣ Праздници, непѣени, църковни пѣсни и на едно доста оригинално „Достойно есть", възхитително и благоговѣйно спомѣнува името на Иоана Кукузеля между слѣдующитѣ си думи: „.... Дочгъ единъ нашъ приятель. ... ни полуди да наредимъ и „Достойно есть" по истийтъ гласъ, по който се чуе тукъ-тамъ мѣстнийтъ напѣвъ въ Горнж Македониж, любезното наше Отечество, въ достопочитаемжтж и издревлѣславимата Митрополия въ която се сж отзивали многажди медоточнитѣ вѣщания на Ангелогласнаго съотечественника нашего, пѣснотворца Иоана Кукузеля отъ Драчь на първа Иустиниана (виждъ Теоритикото на Т. Фокянца, издад. 1864 г., стр. 160). Помѣнжтото Достойно есть, понеже се не пѣе до отданието на Пасха, се вмѣсти на рѣдътъ на послѣписанитѣ".

И тъй, тѣзи сж двамата единственни Българи, които загатнуватъ по нѣщичко за Иоана Кукузеля, нъ и единия и другия не ни извѣстяватъ отъ каква народность е той билъ.

Вижда се, че за този славенъ църковенъ пѣснотворецъ и пѣвецъ тѣ сж черпили свѣдѣнията си отъ книгата: „Ἁμαρτωλῶν σωτηρία“, отъ която една часть подъ название: „Чудеса Пръсвятия Богородици“ има прѣведена на Български отъ Николая Карастояновича и напечатана отъ сжщия въ Самоковъ прѣзъ 1851 г. въ собствената му печатница, и въ която, при описването на едно чудо на Св. Богородица по свърхестественото изцѣряване болната нога на Иоана Кукузеля, се споменува за него безъ да се указва народностьта му. Отъ тѣзи много по-сериозни свѣдѣния за Кукузеля и неговитѣ мусикийски произвѣдения прѣизубилствуватъ въ всички, и стари, и нови гърцки бѣседи по музиката, нъ никадѣ не се срѣща косвенно поне свѣдѣние за неговата народность, освѣнъ втората часть на сложната дума „Κουκουζέλης“, която показва, че е билъ или Българинъ съ полугърцки, или Гъркъ съ полубългарски прѣкоръ. Едно мое, обаче, по Източното Църковно пѣние занимание, задружно съ едного господина, чието име[2]) не ми е позволено тука да споменж, което (занимание) ме принуди, да се отнесж до Цариградскитѣ Гърцки книжарници за покупвание на каквито и да били, Гърцки ржководства по Църковната музика, случайно и ненадѣйно ми донесе въ ржцѣтѣ единъ отъ голѣма важность, споредъ моето скромно мнѣние, документъ, който ясно свидѣтелствува, че Иоанъ Кукузель е билъ Българинъ отъ гр. Драчь на първи Иустиниана въ Македония и че той, като Българинъ, при прѣобразуването на Източното Църковно пѣние не е забравилъ да промѣси въ него и Българския народенъ напѣвъ.

Този документъ току прѣди 22 години е напечатанъ въ Цариградъ, на края (стр. стр. 125, 126, 127 и 128) на едно, по църковното пѣние, ржководство подъ название: „Κρηπίς“, съчинено и издадено прѣзъ около 1840 г. отъ Стефана Ламбадария, пѣвеца изъ лѣвата страна на Цариградската Патриаршеска църква. Той е най-вече важенъ за туй, че второто му издание е станало прѣзъ едно врѣме, когато Гърцитѣ най-вече се сж стараяли да затриятъ все, що дише на Българско, а тукъ неусѣтно сж оправдали народната ни поговорка: „Шило въ врѣтище се не крие“ и сами си доказватъ, че подиръ Иоана Мансура, Арабинъ, отъ гр. Дамаскъ, първия прѣорганизаторъ на Източното Църковно пѣние е билъ Българинъ и че въ него (пѣнието) вѣе и Българския народенъ напѣвъ, както и Арабския чрѣзъ помѣнжтия Иоанъ Мансуръ, който се счита за първъ основатель на туй пѣние.

---

[2]) Прѣди 20 години, заедно съ г. А. Букурешлиевъ, се зговорихме и нагърбихме да прѣведемъ цѣлата Църковна Служба съ западни ноти, както и я прѣведохме, нъ тъй като отъ една страна г. А. Букурешлиевъ се прѣмести въ Пловдивъ за учитель, а отъ друга — г. М п. Тодоровъ ни испревари съ прѣвеждането и издаването на нѣкои откжслеци отъ Службата, нашиятъ прѣводъ остана не напечатанъ и до днесъ още стои готовъ за напечатване.

За удовлетворение любопитството на читателитѣ счетохъ за нуждно да прѣведѫ и въ оригиналъ на гръцки [3]) и въ прѣводъ на Български този документъ, т. е. житието на Иоана Кукузеля. Читателя ще види, че въ него изобилствуватъ синтактически погрѣшки и солицизми, които, разумява се, сѫ плодъ на нѣкой малограмотенъ прѣписвачъ въ старо врѣме, нъ тѣ за насъ сѫ маловажни, толкозъ повече, че и почитаемия Патриаршески пѣвецъ го е помѣстилъ въ една сериозна книга съ всичкитѣ му граматически недостатъци. Ето го:

Разказъ за житието на Великия Майсторъ на Мусикийското искуство Иоана Кукузеля.

„Дойдете всички священници и владѣтели да чуете; дойдете да ви раскажѫ за житието на Иоана названий Кукузель. Той се е родилъ въ великий градъ Драчь на първа Иустиниана, билъ сиракъ отъ баща и сиималъ само една майка, която го дала да се учи священна книга, а билъ сладкогласенъ и за туй го казвали Ангелогласенъ, и, както било обичай мѣжду царьетѣ да избиратъ момчета краснорѣчиви, остроумни и сладкогласни, зели го и него и го прѣдали въ царско училище да се учи, като доброгласенъ, Мусикийското искуство; понеже едни отъ момчетата прѣдаваха въ училището да се учатъ Философия, други краснописание, а той, защото бѣше природно остроуменъ и способенъ, скоро напрѣднѫ, тъй щото всички му се чудехѫ на остроумието. А когато дѣцата, както е обичай между тѣхъ, го питали „какво яде днесь Иоане?“ „бобъ и зеле *(κουκία καὶ ζέλα)*“ имъ отговарялъ, защото съвсѣмъ не знаялъ Еллинския езикъ; та заради туй дѣцата Кукузель го назвавали; нъ той като остроуменъ, скоро изучилъ и езика и мусикията, та всички му се удивлявали; защото въ малко врѣме всички съученици по мусикията прѣскочи и надмина. Заради туй и Царя го обичаше много и му се радваше и го принуждаваше да се ожени; а той казалъ на Царя: Прося и моля твое царство да ми позволишъ да си идѫ да видя майка си, па послѣ да бѫде волята на Бога и на Царя; и веднага Царя го испроводилъ честно и прилично. А когато си отишелъ и наближилъ дома си, слуша жалостния глясъ и риданнето на майка си, която нареждала и казвала: „Мое дѣте, милъ Иване, гдѣ ли ми си? *(μόα δὲ μίλο Ἰωάννη γδέμησεν)*, а той, като влѣзълъ внезапно, казва на майка си »Овдѣ съмъ майко!“ *(ὦδε μῆτερ)* . . . нъ тя се почудила и „гдѣ си, чадо“, казала, а той я прѣгърнѫлъ и едвамъ прѣкратилъ риданието и плача ѝ, и стана радость голѣма и, като се веселилъ доста дни съ майка си, успокои я, както тя желаеше: и като се нарадуваха, както трѣбва, раздѣлиха се, и майка му си остана дома, а Кукузель

[3]) Гръцкиятъ оригиналъ се изостави за краткость.

се върнѫлъ при Царя въ царствующия градъ. А царя, като го видѣлъ, много се зарадвалъ, и направилъ богатъ пиръ въ честь на неговото завръщание и честно го просрѣщнѫлъ; а послѣ Кукузель, като сѣднѫлъ на тихо мѣсто и зелъ майчиното си ридание „*Μόα δὲ μίλο Ἰωάννη γδέμησεν; ὄχω!*“ (Мое дѣте милъ Иване, ахъ! гдѣ ли ми си?) и, като нагласилъ нейния напѣвъ, искусно пѣсносътворилъ Полиелея и го назвалъ „на Българката“ и всички го почитаха. Заради туй, като нѣмаше спокойствие отъ любовьта и почитанието, които му отдаваха всички, искаше да избѣга и да се скрие, което по Вожие усмотрение и стана тъй, както желаеше и искаше да направи. Защото, когато единъ пѫть Игумена отъ Свято-Горската Лавра за една иеобходима нужда отиде при Царя и, като си урѣди всичко добрѣ, се върнѫ назадъ и тръгна на пѫть, Кукузелъ, като се извѣстилъ за туй нѣщо, тутакси се облѣкалъ въ бѣдни дрѣхи и, като си уцърни лицето съ сажди за да се не позната, и зема въ ржцѣ работническа тояга, слѣдеше изъ далече Игумена съ радость, до гдѣто стигнахѫ въ Св. Гора въ Лаврата. И Игумена влѣзе вѫтрѣ, а Иоанъ Кукузелъ, като простъ человѣкъ, вънъ отъ вратата сѣднѫ. Вратаря го попита, защо е дошелъ и какъвъ занаятъ знае да работи, а той отговорилъ: „зная кози да пасѫ и желаѫ Монахъ да стана“. Като чу туй вратаря, извѣсти на Игумена; а той много се зарадва, че е дошелъ въ мънастиря козарь, и, понеже бѣхѫ съвсѣмъ лишени отъ такъвъ человѣкъ, веднага заповѣда, да въведѫтъ Кукузеля въ Манастира, и като го оглаши въ малко врѣме, подстрига го за Монахъ и го прати да пасе ярцитѣ; а той отиде съ радость и пасѣше ярцитѣ добрѣ и прилежателно. А пъхъ Царя въ царствующия градъ се намираше въ голѣмо притѣснение за учителя, какво ли е станало съ него, и распрати на всѣкѫдѣ и на Западъ и на Истокъ да търсятъ да намѣрѫтъ Кукузеля, нъ никѫдѣ се не намираше. Единъ день обаче, като пасѣше ярцитѣ на едно стръмно мѣсто край морето, разглѣда насамъ на тамъ и, като не видѣ никого, пожела да попѣе на Господа една пѣсенъ отъ псалмопенията си, и тъй почнѫлъ да пѣе. А единъ постникъ, който жнвѣеше тамъ близо въ една пещеря и чулъ пѣнието, помислилъ че слуша ангелска пѣсенъ, а не человѣческа, и, като излѣзълъ отъ пещерата, глѣда че пастира край морето пѣе, а ярцитѣ не пасѫтъ никакъ, а слушатъ пѣсньта и се вклепали на него, като да бѣха въ изтѫпление, и да му се радватъ. Като видѣ тѣзи нѣща постника и разбра, че този е отъ царя всѣкъдѣ търсения и отъ Бога указания Кукузель, тичешкомъ отиде въ Лаврата и на Игумена всичко, що видѣ, тайно извѣсти. А Игумена, като отиде при пастиря и го разпита, каза му: „Богъ ми откри, че ти си Иоанъ Кукузелъ; и защо толко врѣме си крилъ за себе си; прикълнавамъ тя въ името Божие, да ми кажешь истината“; а той му изповѣда истината и

му каза: Азъ съмъ. и избѣгахъ, понеже намѣрихъ, че цѣлия свѣтъ е суета и нищо не струва; заради туй моля ти се покорно, остави ме както ме намѣри; а Игумена веднага му каза: „Мене слушай ти и азъ ще те освободя отъ всичко.“ Послѣ го заведе въ Манастиря и му даде стая да сѣди, до гдѣто благоустрои всичко за него, което и направилъ; защото отиде въ Цариградъ, и се разговори съ царя, и му каза: „Моля ти се, царю, подари ми единъ човѣкъ за твое душевно спасение, и, ако нѣщо е наскърбилъ твое царство, прости му; а Царя попита за името на тойзи человѣкъ, нъ Игумена му каза: „Ако не ми дадешъ писменно обѣщание, че ще му простишъ, не щѫ кажѫ;“ и, като му далъ писменно обѣщание, явилъ Кукузеля и расказалъ всичко, що станало съ него. а царя се почуди, и много се зарадва и Бога прослави, нъ съ ума си размишляваше какво да направи, тъй като бѣше далъ писменно обѣщание на Игумена. И веднага въоржжи корабн и заедно съ Игумена въ Лаврата отхождa и Кукузеля поздравлява; и слѣдъ като се нагостиха тамъ богато и се веселихѫ заедно съ всичкото братство, раздѣлиха се единъ отъ другъ. и царя се върнѫ въ Цариградъ, а Кукузель остана въ Лавра отъ никого недосажданъ и не оскърбляванъ, гдѣто непрѣстанно пѣяше и славяше Бога. А послѣ близо при Лавра построи си и киллия и църква „Св. Арахангелъ“, за да живѣе и се моли спокойно, отдалеченъ отъ другитѣ, нъ и въ манастиря непрѣстанно деня и нощя пѣеше и се моляше. И тъй единъ день отъ Великитѣ пости, въ св. Сѫббота на Акатиста, както имаше обичай, испѣ прилѣжателно пѣсеньта на св. Богородица, а слѣдъ свьршъка на бдението, като задрѣма, яви му се св. Богоридица и, като му каза: „Радвай се“, дала му въ ржцѣтѣ една златна монета и му рѣкла: „Пѣй ми, та Азъ нѣма да те оставя“, и, като се събудилъ, намѣрилъ златната монета въ дланьта на дѣсната си ржка. Отъ тогава съ неизказана радость и сълзи много благодареше и пѣеше на Божията Майка, а оная златна монета оставилъ въ църквата, която не малко чудеса правяше. Отъ тогава никогашъ не отсѫтствуваше отъ хора на дѣсната страна на църквата, тъй щото едната му нога изгнила и ржката му оттекла, до гдѣто се пукнала раната отъ котешката трѣва, съ която бѣше повързана ногата, тъй щото раната му течеше надолу, нъ св. Богородица го изцѣрила, като му казала: „бѫди отъ сега здравъ“, та затова до края на живота си постоянно благодаряше св. Богородица съ пѣсни и славословия; при това прѣдвиде и смъртьта си този Божий человѣкъ и като си урѣди добрѣ и богоугодно работитѣ и заржча да го погрѣбѫтъ въ църквата „св. Архавангелъ“, която той самъ бѣше построилъ, помина се. Този е живота и повѣдението ня Великия Майсторъ и пѣснотворецъ Иоанъ Кукузель, вторий Иоанъ Дамаскинъ, на когото св.

Богородица ногата изцѣри и златна монета му подари; понеже всѣка пѣсень и славословие къмъ Бога благоприятна е Нѣму, и здравие, душевно и телесно, подарява на пѣснословящитѣ и славословящитѣ го вседушно не само съ уста, нъ спорѣдъ Божествения Давидъ, и трубою пѣсней, въ кимвалѣхъ восклицания, и въ струнахъ и органѣхъ; и благоприятнитѣ Богу радость и веселие голѣмо даватъ, а онѣзи, които ставатъ за тѣлесно, а не духовно, наслаждение, гнѫсни сѫ прѣдъ Бога и неприятни, защото се пѣять въ достойни за прѣзрѣние и безнравственни мѣста, които, като слуша диявола, се весели, а святиитѣ съ ангелитѣ скърбятъ, гнѫсятъ се и се отвръщаватъ. Нъ ний православнитѣ Християни, както сме приели отъ нашитѣ св. Отци, тъй и ще подържаме и ще вършимъ, тъй щото чрѣзъ тѣхнитѣ моления заедно съ тѣхъ да получимъ обѣщанитѣ блага въ Христа Иисуса Господа нашего, емуже слава и сила нинѣ и присно и въ вѣки вѣковъ аминъ".

Горѣизложеното житие на Иоана Кукузеля, независимо отъ синтактическитѣ неправилности, които, както и по-горѣ спомѣнѫхъ прѣизобилуватъ въ него, и отъ онѣзи пасажи, които за простодушнитѣ и религиозно въспитани хора сѫ напълно вѣрни, а за образованитѣ аллигорически, отъ етнологическа точка зрѣние за насъ Българетѣ е много важно, като вземемъ прѣдъ видъ припѣснята на Кукукузелевата Майка, отъ която ся е спазилъ само едничъкъ стихъ на Българския езикъ съ Гърски букви *„Μὰα δε μίλο Ἰωάννη γδέμησεν"*, и онуй, което казва биографа, че Кукузель, като зелъ Майчината си припѣсня и като нагласилъ Полиелея, спорѣдъ неиния напѣвъ, назвалъ го (Полиелей) „на Българката"; защото отъ тѣхъ се извѣстяваме, че подиръ Иоана Дамаскина, названий Мансуръ, първия прѣобразуватель на въсточното Църковно пѣние, именно Иоанъ Кукузель, великий майсторъ на Мусикийското пѣние, е чистъ българинъ и че той чрѣзъ „Полиелея на българката", далъ ни е право да се гордѣемъ, че и ний Българетѣ имаме дѣлъ въ Църковната Мусикия, и ни напомнюва да пазимъ тѫзи скѫпоцѣнна старина и да ся грижимъ за нейното усъвършенствуване. Слѣдователно, ний сме длъжни да благодаримъ на Биографа на Иоана Кукузеля за тѣзи драгоцѣнни свѣдѣния, и още повече щѣхме да му бѫдемъ признателни, ако да ни извѣстяваше: кога ся е родилъ Иоанъ Кукузель и при кой Византийски Императоръ [4]) е билъ заведенъ въ Цариградъ и прѣданъ въ училище да учи Мусикийското Искуство. Въ Св. Гора, особенно въ Лавра, гдѣто Иоанъ Кукузель живѣлъ

[4]) Споредъ послѣднитѣ ми издирвания, И. Кукузель е живѣлъ прѣзъ 12-то столетие въ царуването на Алексия Комнена, т. е. прѣзъ първото робство на българ. народъ подъ Визант. иго, съгласно моето лично заключение.

дълго врѣме и умрѣлъ, възможно е да ся спазватъ по точни свѣдѣния за него, и бѣхъ поискалъ такива отъ Негово Високо-прѣподобие, Иеромонаха Отца Калистрата отъ Зографския Български Манастиръ, нъ получихъ отговоръ че и до сега още не е сполучилъ да удовлетвори желанието ми. Нъ ний, като, имаме вѣрни исторически свѣдѣния, че Иоанъ Мансура изъ гр. Дамаскъ, коіто ся счита за пръвий основатель на осмогласното възточно Църковно Пѣние, е живѣлъ прѣзъ пьрвата половина на VIII вѣкъ въ врѣмето на Льва Исаврянина и е умрѣлъ прѣзъ 756 година сл. Христа, можемъ горѣ долу да заключимъ вѣрно, че Кукузель, пьрвий прѣобразуватель на Мансуровата Система, е живѣлъ прѣзъ XII-й или XIII-й вѣкъ, т. е. прѣзъ пьрвото робство на Българ. Народъ подъ Византийското иго. И дѣйствително, за да ся е почувствувала нужда отъ прѣобразуване на основаното отъ Прочутия Богословъ, поетъ и пѣвецъ Иоанъ Мансура, възточно Църковно пѣние, трѣбва да сѫ се изминали 4—500 години. Ако пръдположимъ, че Иоанъ Кукузель е живѣлъ 200 години по рано, тогава ся пада да е живѣлъ прѣзъ врѣмето отъ 850 до 950 година, т. е. прѣзъ онази епоха, когато Българската книжнина е цъвтѣла, и въ такъвъ случай приемницитѣ на Св. Кирила и Методия нѣмаше да допуснатъ своя ангелогласенъ съотечественикъ, да иде въ Цариградъ при Гърцкия Императоръ, нъ щѣхѫ да го привлѣкѫтъ при себе си и да го направатъ свой съподвижникъ, пъкъ и, ако е отишълъ въ Цариградъ за по високо образуване, „Полиелея на Българката" ни увѣрява, че у него сѫ владѣли български чувства, и че той непрѣменно щѣше дѧ иде при Българскитѣ набожни царе да ги весели съ своя Ангелски гласъ и да ся подвизава за уякчението въ Християнството на своитѣ единородни братия. Сѫщето заключение излиза, и ако прѣдположимъ че Иоанъ Кукузель е жижѣлъ подиръ XIII-й вѣкъ, т. е. подиръ освобождението на България изъ подъ Византийско иго. Слѣдователно смѣло можемъ да заключимъ, че Ив, Кукузель е живѣлъ прѣзъ първото робуване на Българския Народъ подъ Византийското иго. А „Полиелея на Българката" ни наумява, че той е билъ българинъ патриотъ че неговата душа е тлѣла и е желала да пѣе на Български, а не на Гърцки, Императоръ, и именно отвратителното зрѣлище на Гърцкото тиранство надъ заробения Българинъ, а не неговото отвръщение отъ Божий бѣлъ Свѣтъ, сѫ го накарали да напустне Императорскитѣ великолѣпни, нъ за неговата Българска душа чюждѝ, Палати и да иде въ Св. Гора да пасе ярцитѣ по пустинята, и тамъ, отдалеченъ отъ Свѣтътъ, да плаче и да ся моли Богу за освобождението на Народа му отъ чюждия яремъ. Неговата Българска душа не е търпѣла да наслаждава съ ангелогласното си пѣние онѣзи, които сѫ се ругаели съ неговия злощастенъ народъ, та заради туй

прѣдпочелъ да весели съ пѣнието си ярцитѣ въ пустинята, като не му било възможно, когато пѣе въ Цѣрква, да го слушатъ неговитѣ еднокрьвни братия и да се наслаждаватъ.

Въ етнологическо отношение Иоанъ Кукузель чрѣзъ своя Полиелей на Българката ни е подарилъ и едно непобѣдимо уржжие противъ Гърскитѣ и Сърбски домогвания. за истинското произхождение на Македонското население. Иоанъ Кукузель прѣзъ XII или XIII столетие е пѣсносътворилъ „Полиелей" не на Гъркинята или на Сърбкинята, нъ на Българката си майка. Слѣдователно „Полиелея на Българката" е прѣкрасна плесница и на Гърскитѣ великеидеисти и на Сърбскитѣ шовинисти.

Въ Гърцкитѣ ржководства по изучването въсточното Цѣрковно пѣние, при распрѣдѣлението на материала за изучване, прѣпоржчва се на ученика, слѣдъ като свърши всичкия нужденъ материялъ по изучването Цѣрковното пѣние, за да бжде съвършенъ пѣвецъ, да изучи и онѣзи отъ Кукузелевитѣ пѣснотворения, които, поради високия имъ мусикийски стилъ и поради трудното имъ изучване, сж получили названието „*μάστιξ τῶν μουσικῶν*" „бичъ на пѣвцитѣ". Гдѣ ли сж намира тази драгоцѣнна старина?[5]) колко е желателно да се прибержтъ, ако е възможно, всичкитѣ съчинения по въсточното Цѣрковно пѣние и пѣснотворения на Иоана Кукузеля и да ся поставятъ въ Народиата Библиотека! Пѣснотворенията на Кукузеля, както по-горѣ ся спомѣна, помѣжду всичкия въсточно — Цѣрковенъ пѣвчески свѣтъ сж назваватъ „*μάστιξ τῶν μουσικῶν*" . . . . . (бичъ на пѣвцитѣ), защото при изучването имъ ся изисква и гласъ сладъкъ и гладъкъ и остроумие не малко. Не ли е добрѣ, не ли е народна гордость да ся окачи този „бичъ" на стѣната на Народната Библигтека? —

Гърцитѣ, основавани на басни отъ прѣдисторическа доба, и на лѣво и на дѣсно твърдѣжтъ и се гордѣятъ, че билъ гъркъ славния свирецъ изъ Тракия Орфей, който съ своя музикаленъ инструментъ раздвижавалъ и самитѣ бездушни прѣдмѣти. Ами ний Българитѣ нѣмаме ли право, основавани, не на прѣдисторически алигорически басни, нъ на исторически фякти, да се гордѣемъ, че билъ Българинъ прочутия пѣвецъ изъ Македония, Иоанъ Кукузель, който съ своя ангелски гласъ, съ рѣдкия тойзи природенъ даръ, заставлявалъ самитѣ безсловесни животни да го слушатъ съ удивление и да му се радватъ? Съ удоволствие се подчюйва, че щело да се състави пѣвческо дружество, на което цѣлта щѣло да бжде распространението на музиката между Българското на-

[5]) Споредъ послѣднитѣ ми и най-точни изслѣдвания, всичкитѣ църковномузикални творения на Кукузеля, подвързани въ единъ ржкописенъ томъ, се намиратъ въ библиотеката на Божигробския метохъ въ Цариградъ

селение и развитието на Българския народенъ напѣвъ. Споредъ моето скромно мнѣние, за патронъ на туй дружество трѣбва да се прѣвозгласи Иоанъ Кукузель и да се назове „Първо Българско Пѣвческо Дружество св. Иоанъ Кукузель" както ученолюбивото дружество за помагание на Българскитѣ църквии училища вънъ отъ Княжеството, прие покровителството и името на Българ. Просвятители, св. Кирилъ и Методий. Туй ще бжде единственното нравственно възнаграждение отъ Българското потомство къмъ славния Македонски пѣвецъ приснопамятния авторъ на „Полиелея на Българката"[6]), който прѣзрѣлъ Гърцкитѣ императорски палати и побѣгнжлъ въ пустинята да плаче и да се моли Богу, скоро да проводи Асѣневци, за да изчистятъ България отъ гърцката сгань. Иоанъ Кукузелъ чрѣзъ своя „Полиелей на Българката" ни напомнюва, че прѣработеното и обогатено отъ него въсточно църковно пѣние е свързано съ Българския народенъ напѣвъ, и дѣйствително, който е запознатъ съ туй пѣние и съ народнитѣ ни пѣсни, открива поразително сходство между въсточното църковно пѣние и Българ. народенъ напѣвъ. Иоанъ Кукузель прочее ни заржчва да се грижимъ за развитието не само на народния Българ. напѣвъ. нъ и на сходното съ него въсточно-църковно пѣние, ако искаме църквитѣ ни да не дойдатъ до таково отвратително положение, въ каквото, казватъ, се намиратъ църквитѣ въ градоветѣ и селата на онѣзи православни Славянски страни, гдѣто не е възможно образуванието и подържанието на пъленъ нотний пѣвчески хоръ и гдѣто единъ само или двама пѣвци пѣятъ въ църква по новата система.

Като свършвамъ съ настоящата кратка бесѣда, храня пълна надѣжда, че скромното ѝ съдържание ще убѣди компетентнитѣ кржгове по народното ни образувание да се загрижатъ сериозно да не оставятъ при настоящитѣ благоприятни обстоятелства да пропадне народното ни църковно пѣние, което нащитѣ прадѣди сж запазили прѣзъ най-мрачнитѣ врѣмена на невѣжеството.

---

[6]) Слава Богу! Подиръ 18 години, туй мое благопожелание се испълни. Прѣзъ 1910 год. по инициативата на г-да Софийскитѣ Църковни Пѣвци, се събра Пѣвчески Конгресъ, който основа подобно Пѣвческо Дружество подъ патронажа на Св. Иванъ Кукузель, чийто память на 1-й Октомврий всяка година се почита отъ всички пѣвци и църковно-служащи въ България.

Прѣводъ отъ П. В. Сарафовъ.

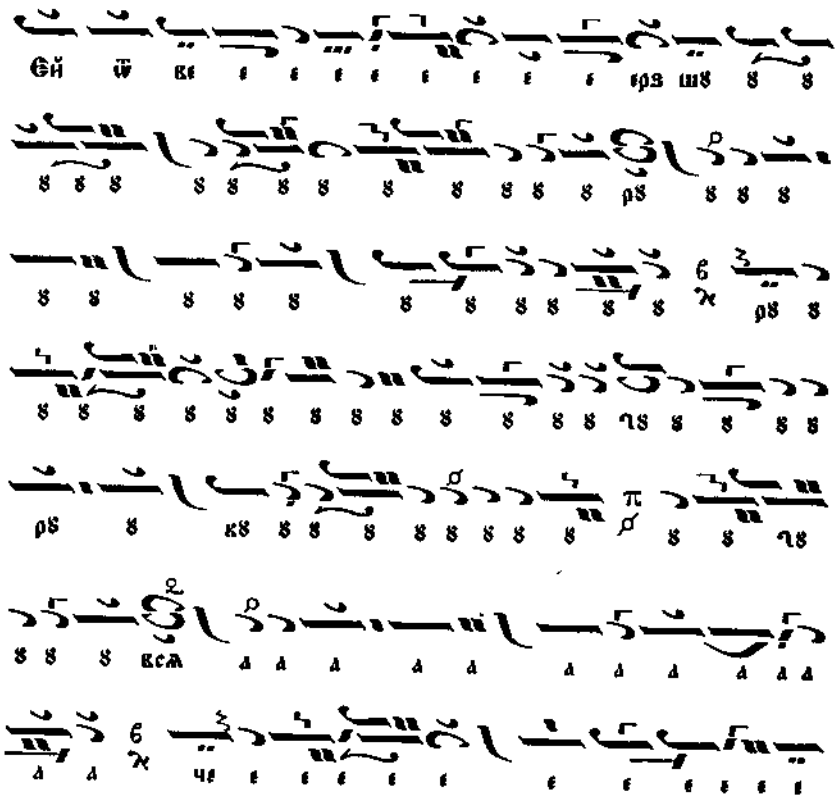
Аниксантари

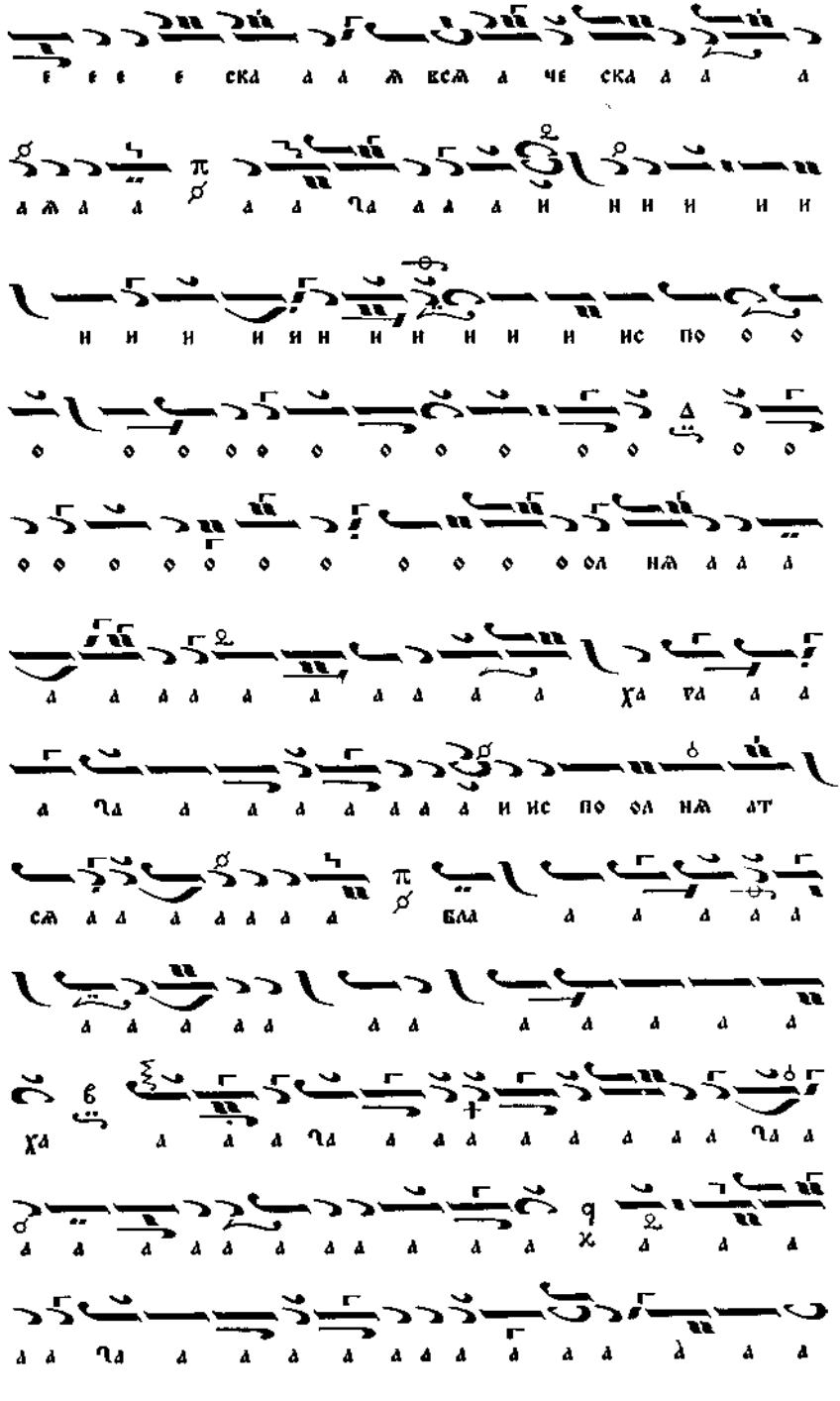
отъ

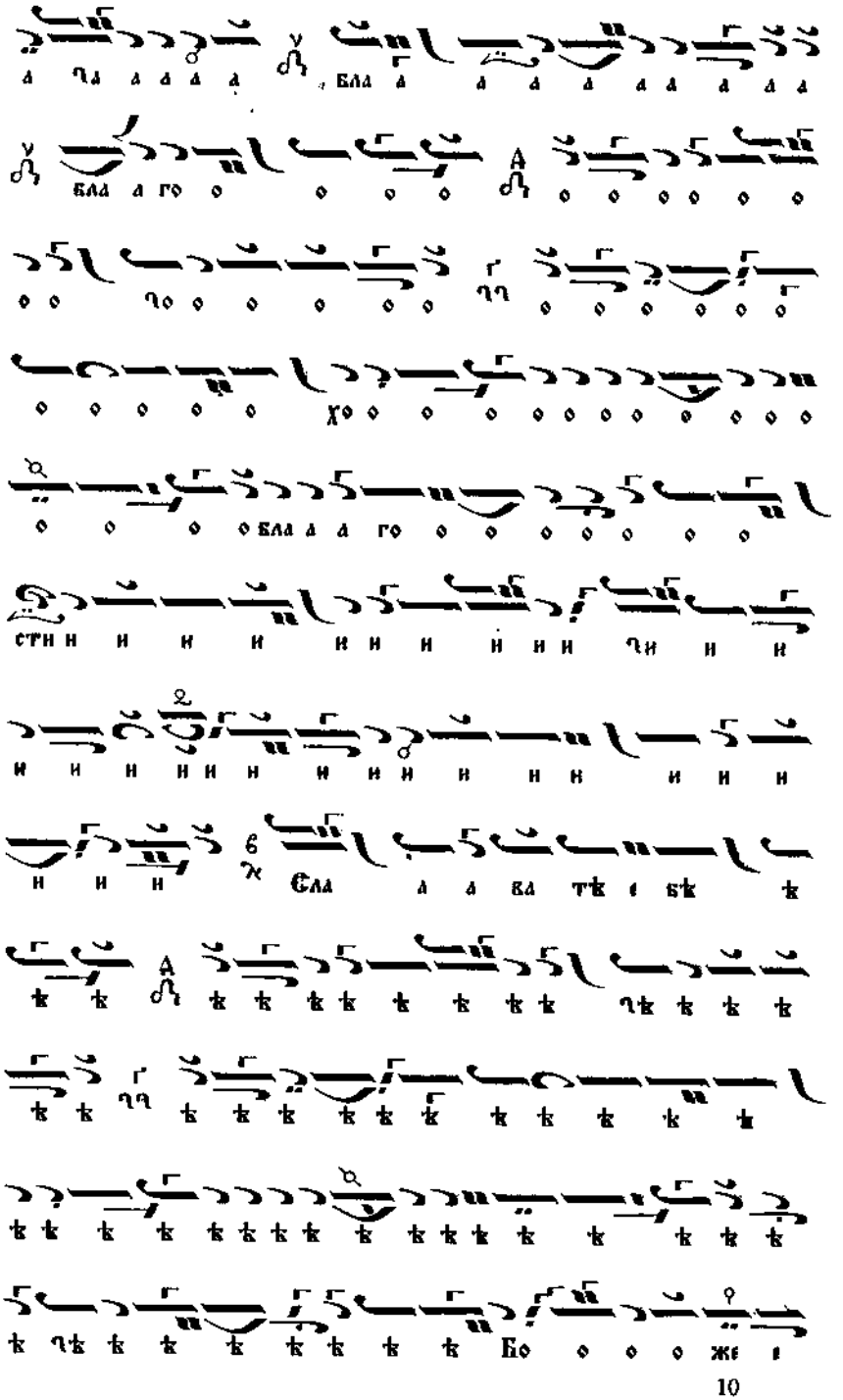
Иоана Кукузеля.

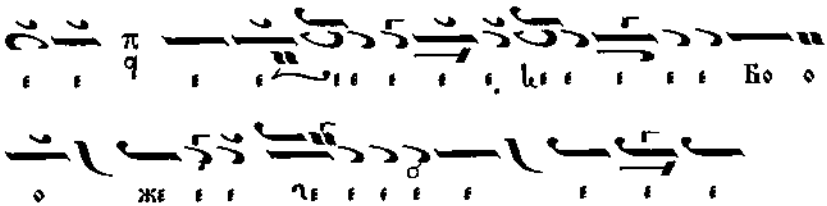
(Йзъ Цариградския прѣводъ).

Гласъ Осмий Ни.

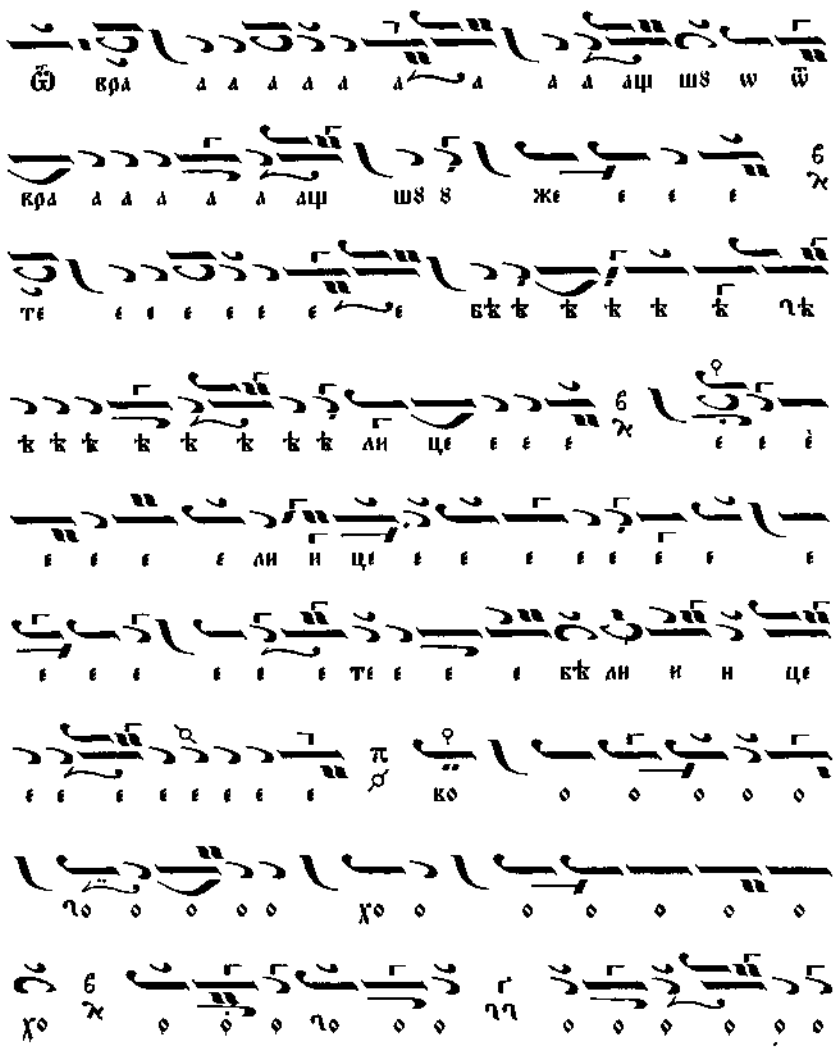

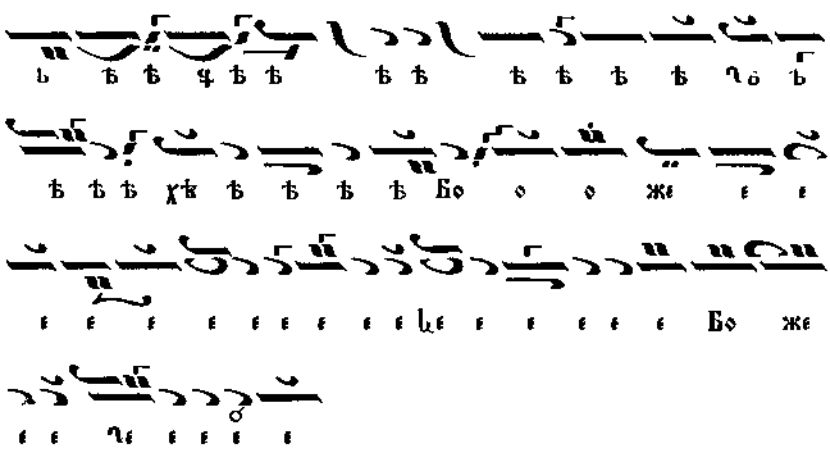

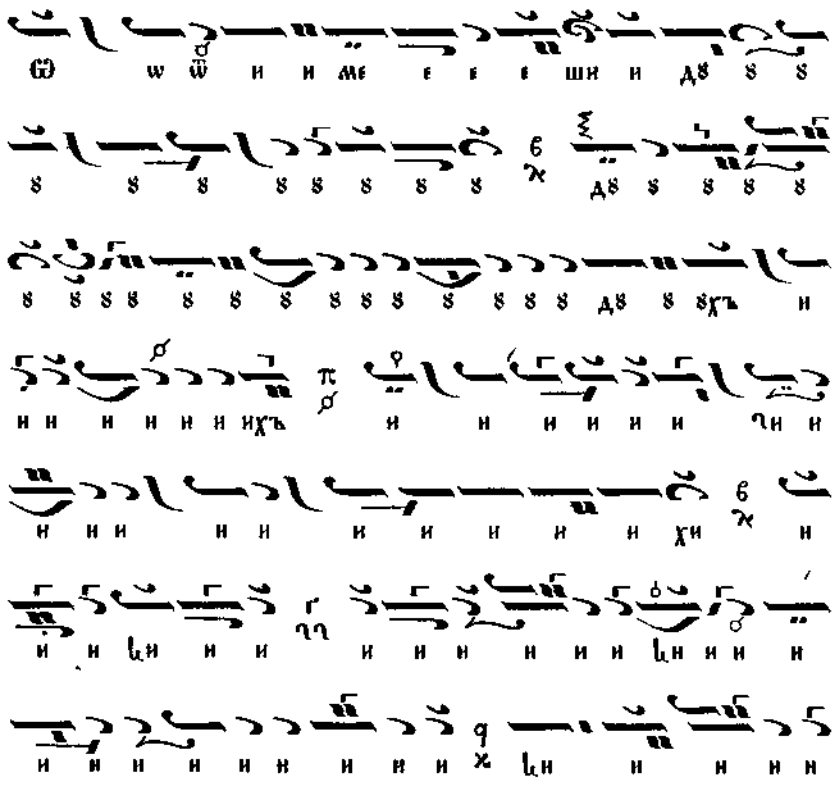

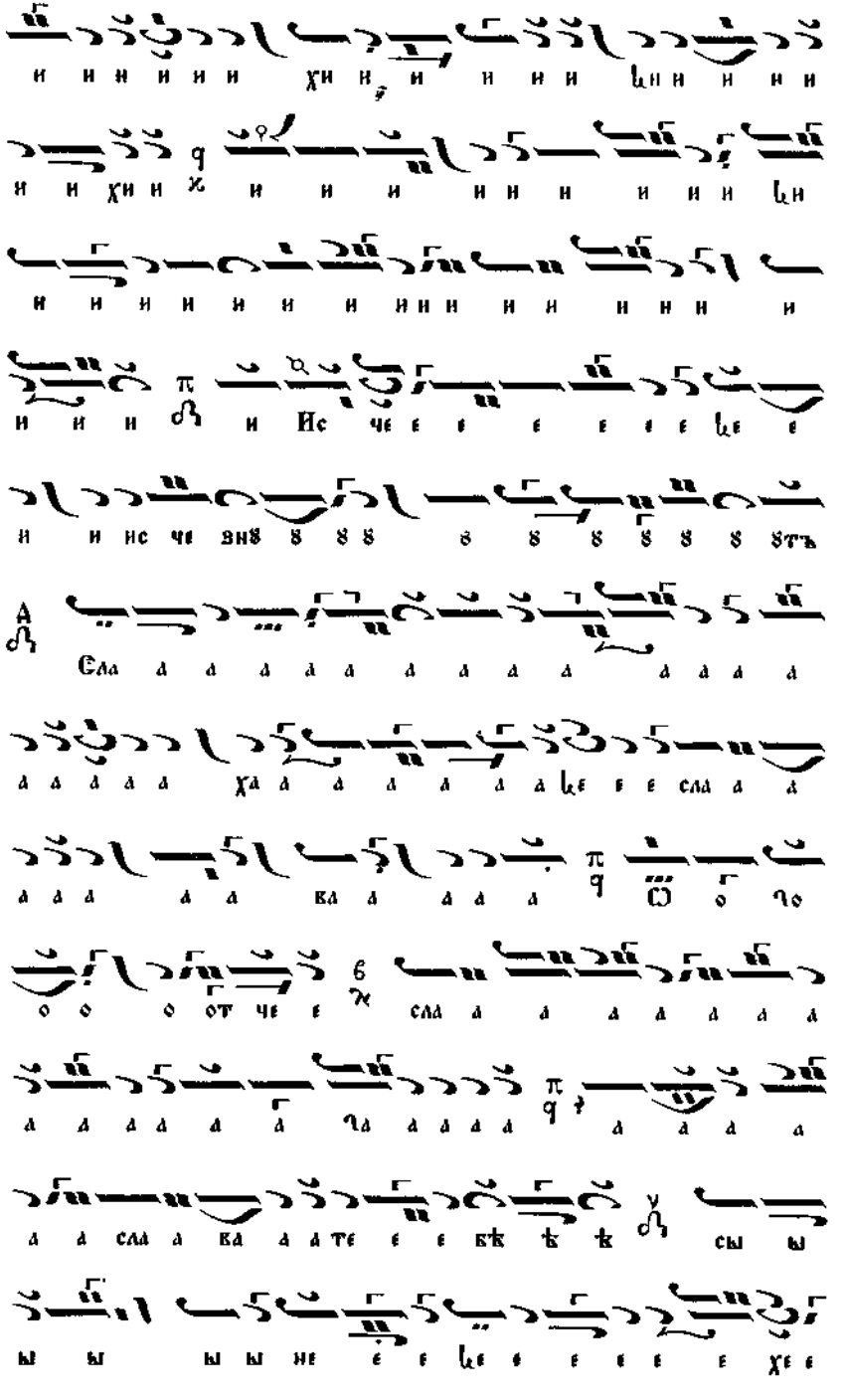
Гласъ Осмий Ни.

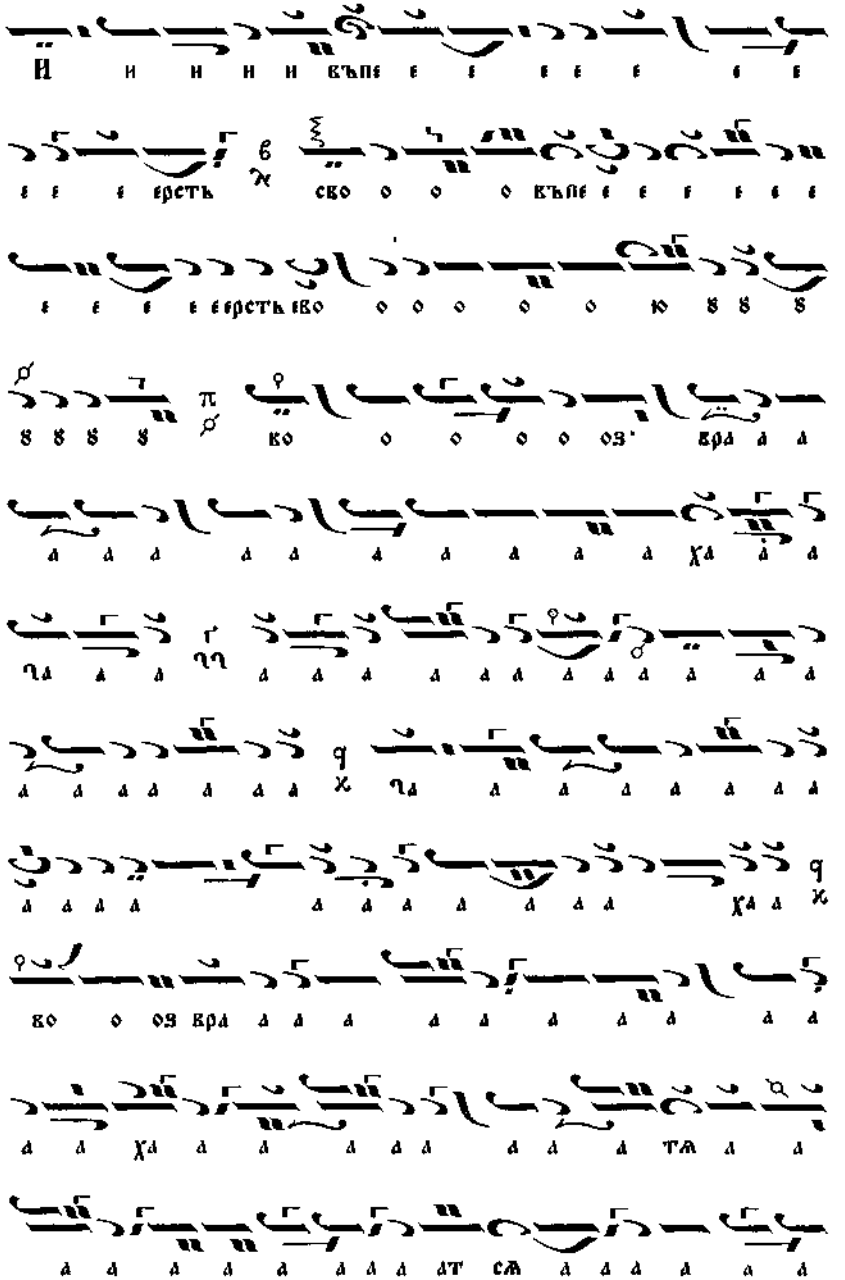

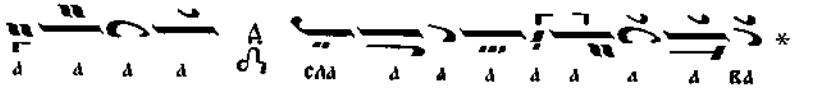
Гласъ Осмий Ни.

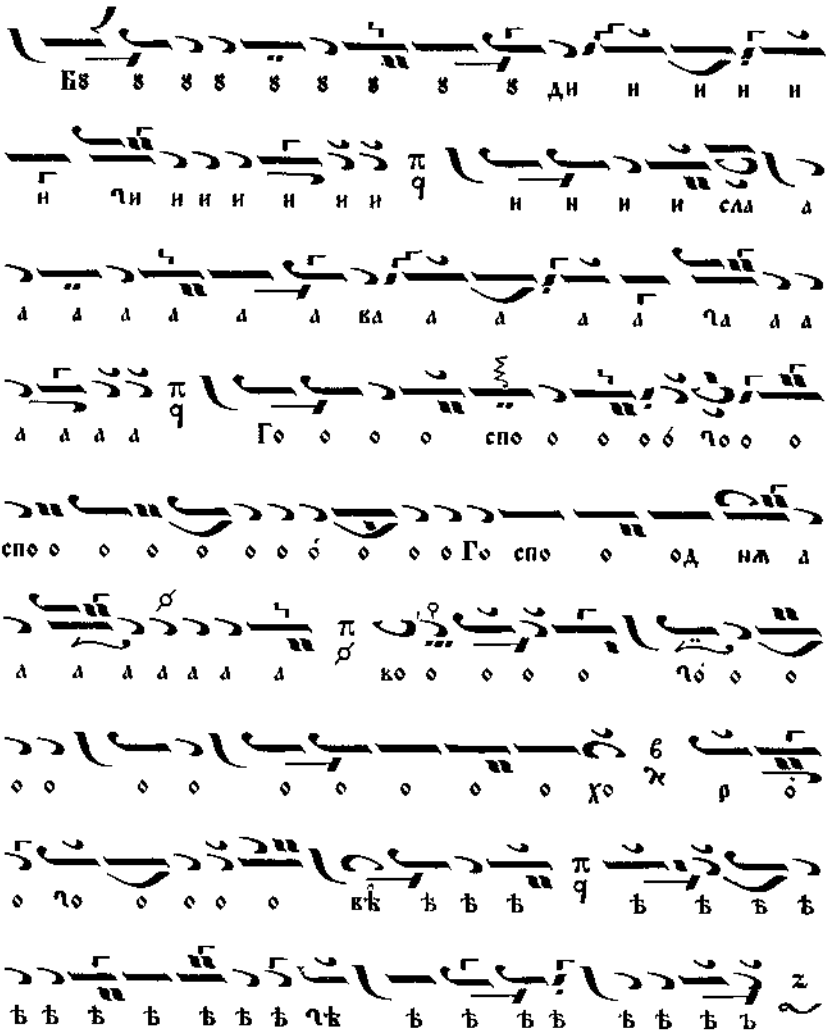
Гласъ Осмий ѵ Ни.
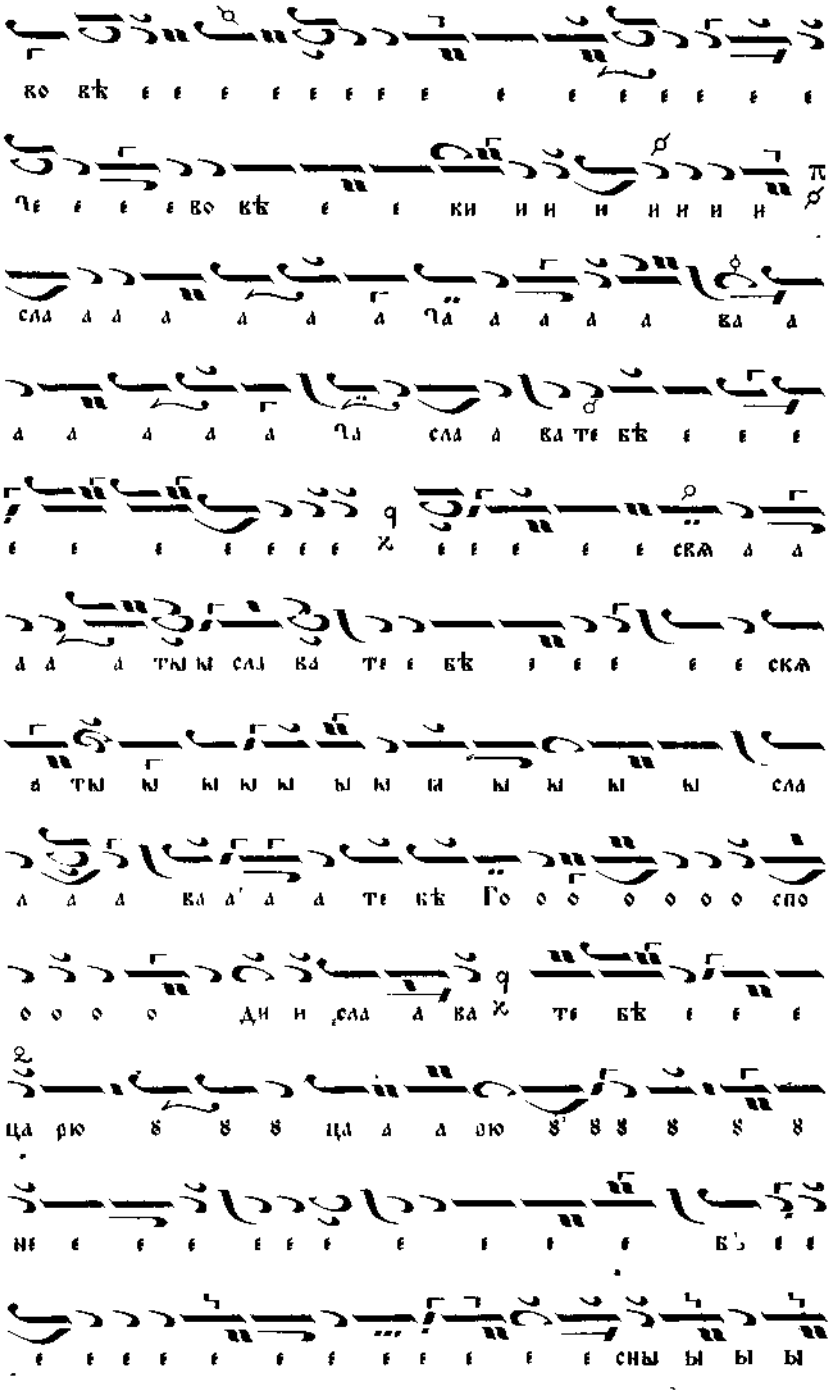

. . . . . **

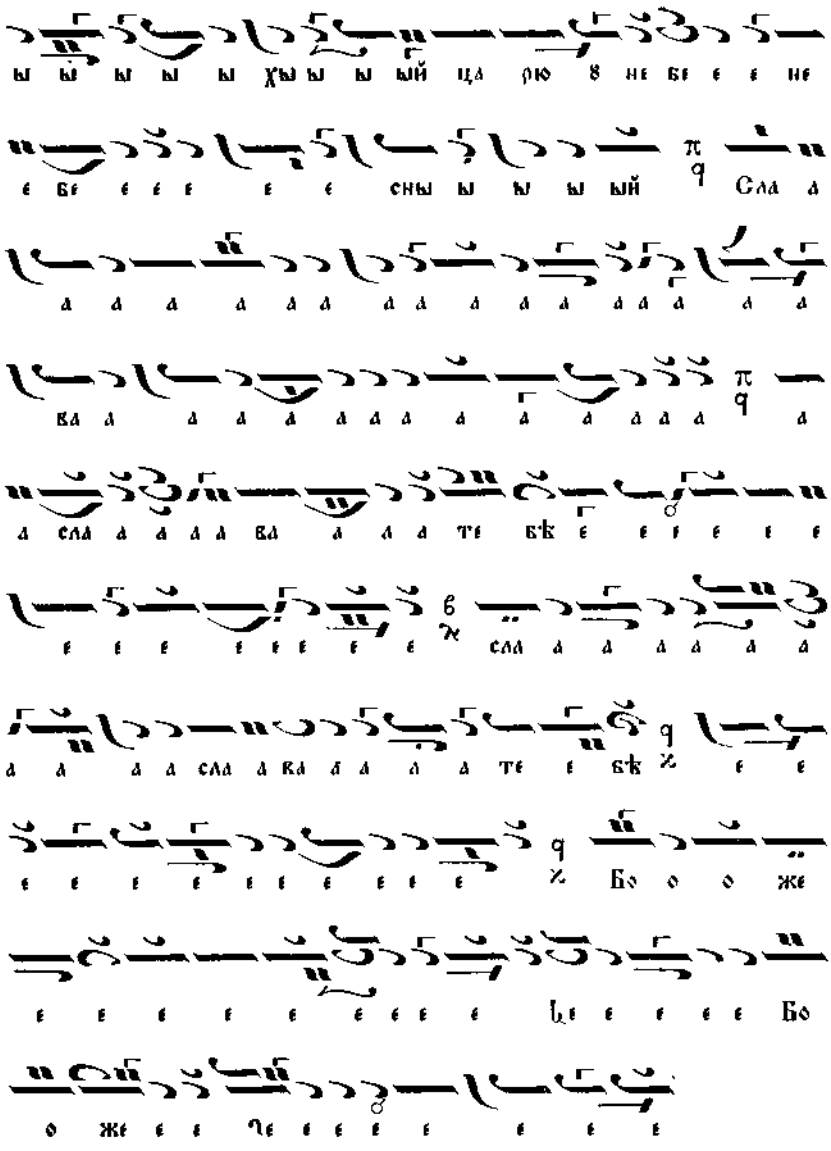
Гласъ Осмий Ни.

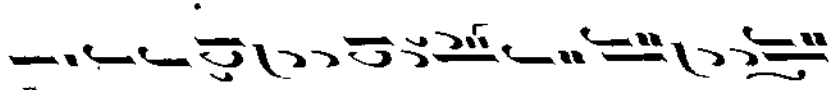
*) Продължава и свършва съ края на прѣдшествующия стихъ,

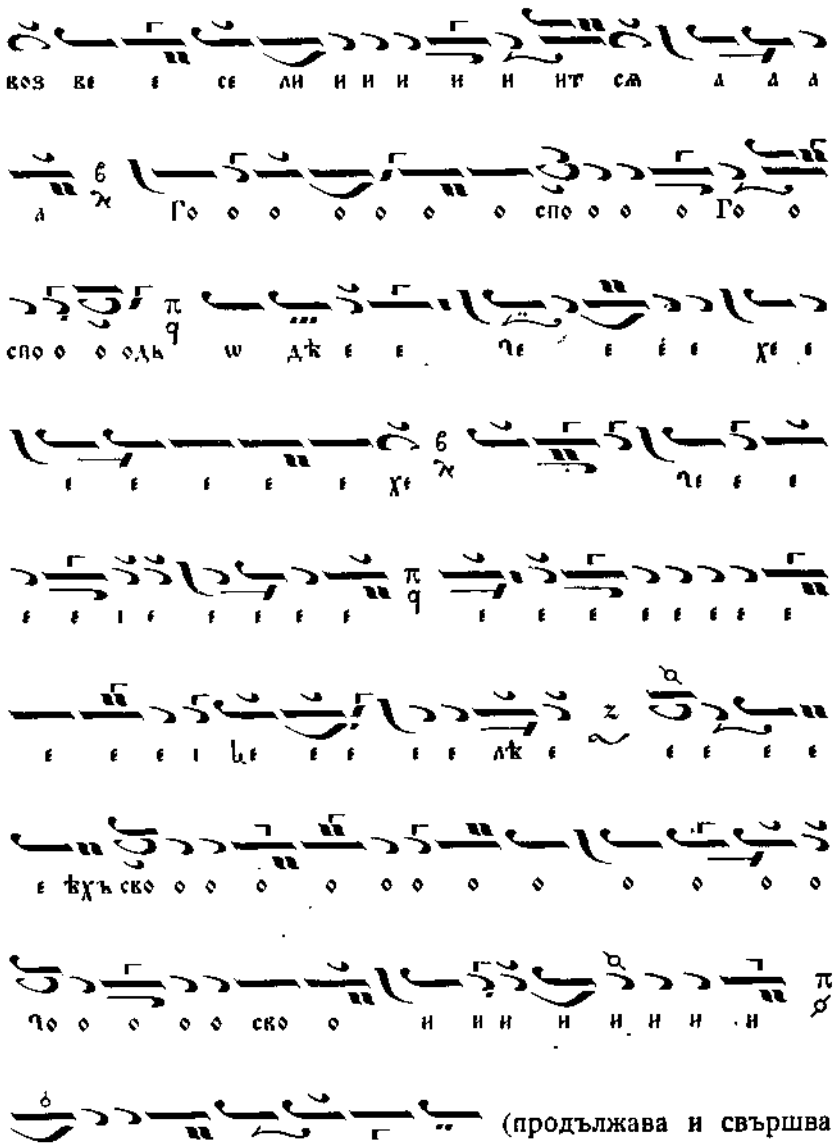
**) Тукъ между двата Кукузелеви стихове слѣдватъ два стиха отъ Панарета.

Гласъ Осмий ѵ Ни.

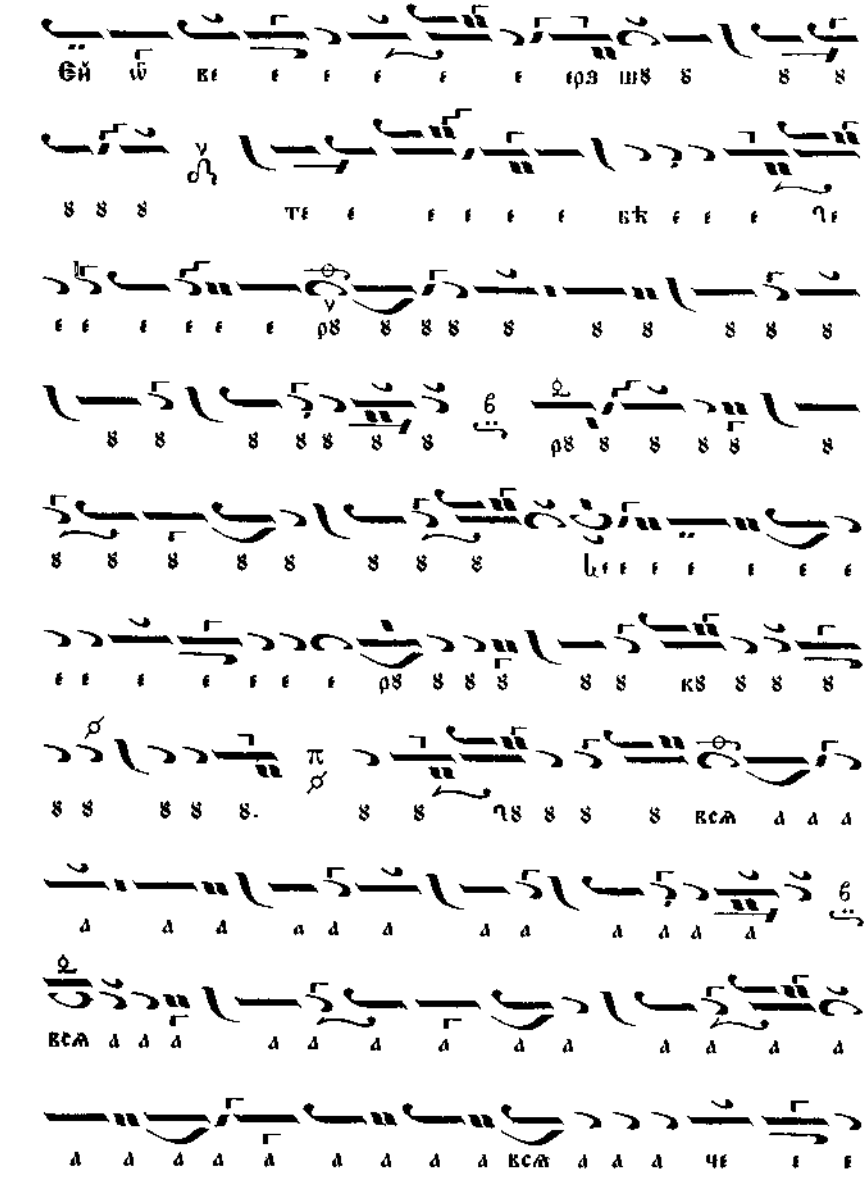
(продължава и свършва
съ края на прѣдидущия стихъ).

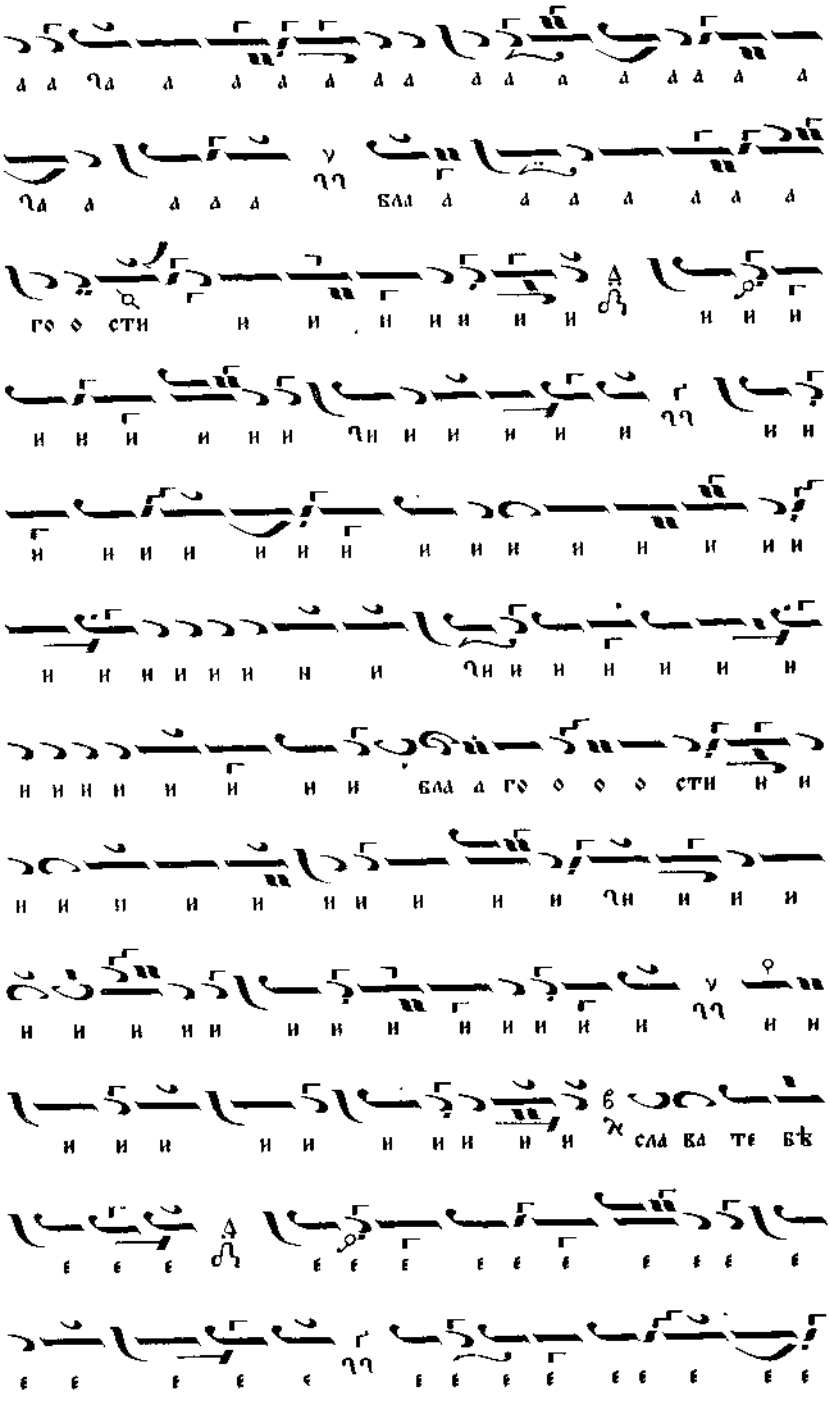
Забѣлѣжка. Отъ тукъ на долу стиховетѣ на Аниксантара продължаватъ отъ други музиколози, нъ ний ги прѣкратихме, защото по тѣхъ иѣма отклонения на мелодията, а цѣлта на учебника е да прѣдстави на ученицитѣ уроци имено по отклоненията, каквито изобилствуватъ само у Кукузеля и другитѣ горѣпомѣ- нати негови подържатели.

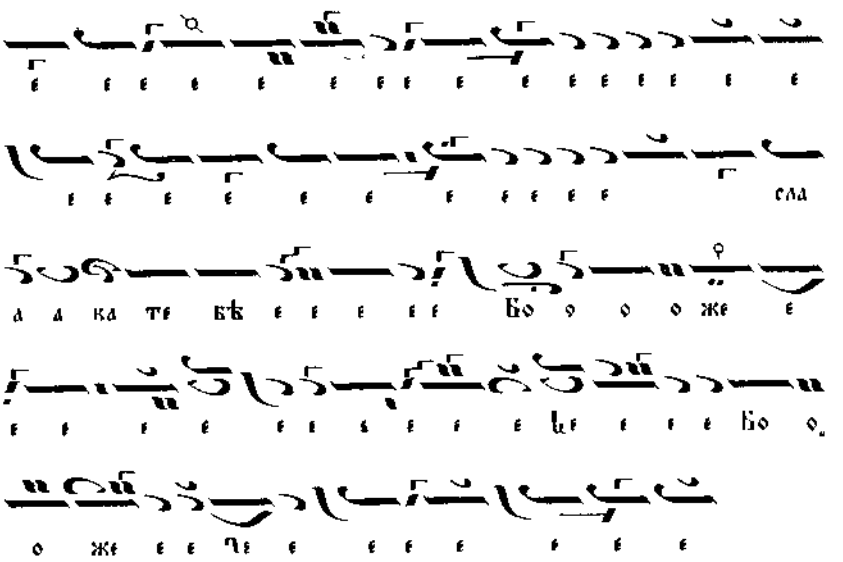
Бавни Аниксантари отъ Иоана Кукузеля.

(Свято-Горски прѣводъ)

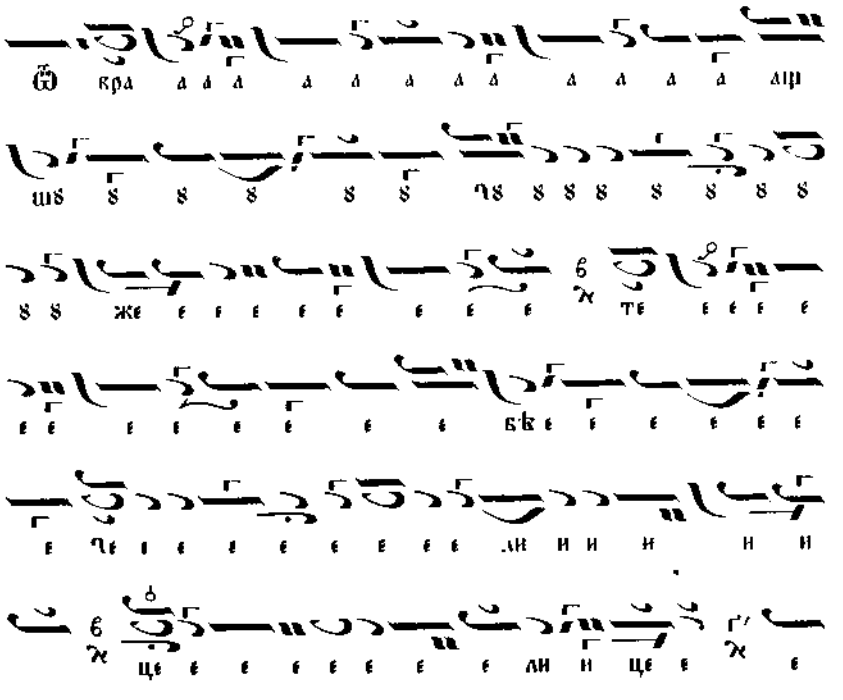
Гласъ Осмий ν Ни.

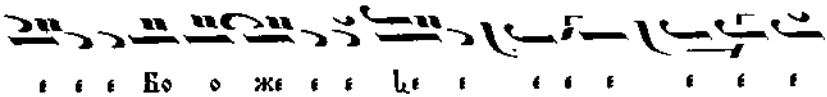

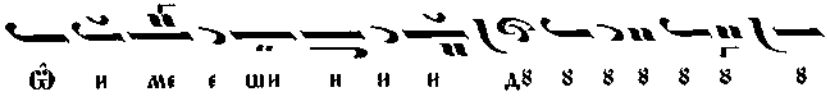

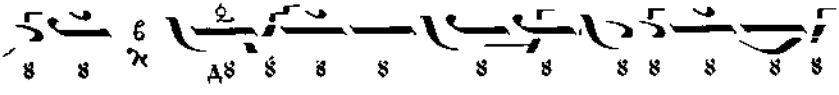
Гласъ Осмий ν Ни.

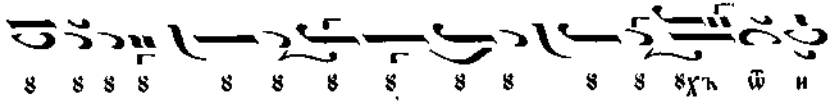

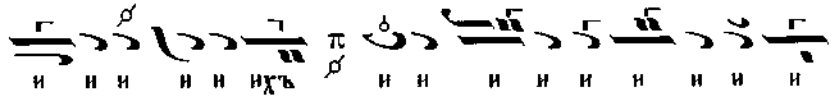
Гласъ Осмий ѵ Ни.

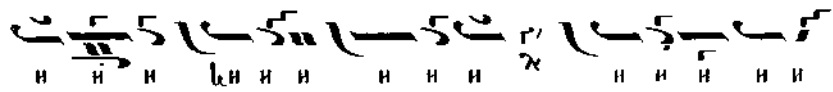

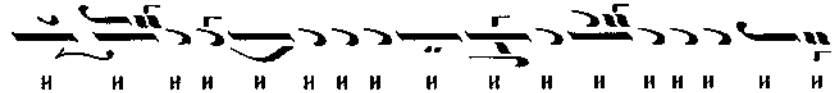

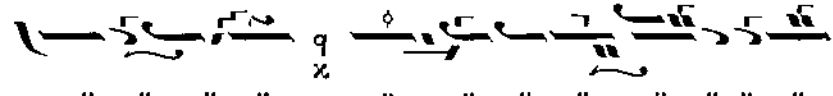

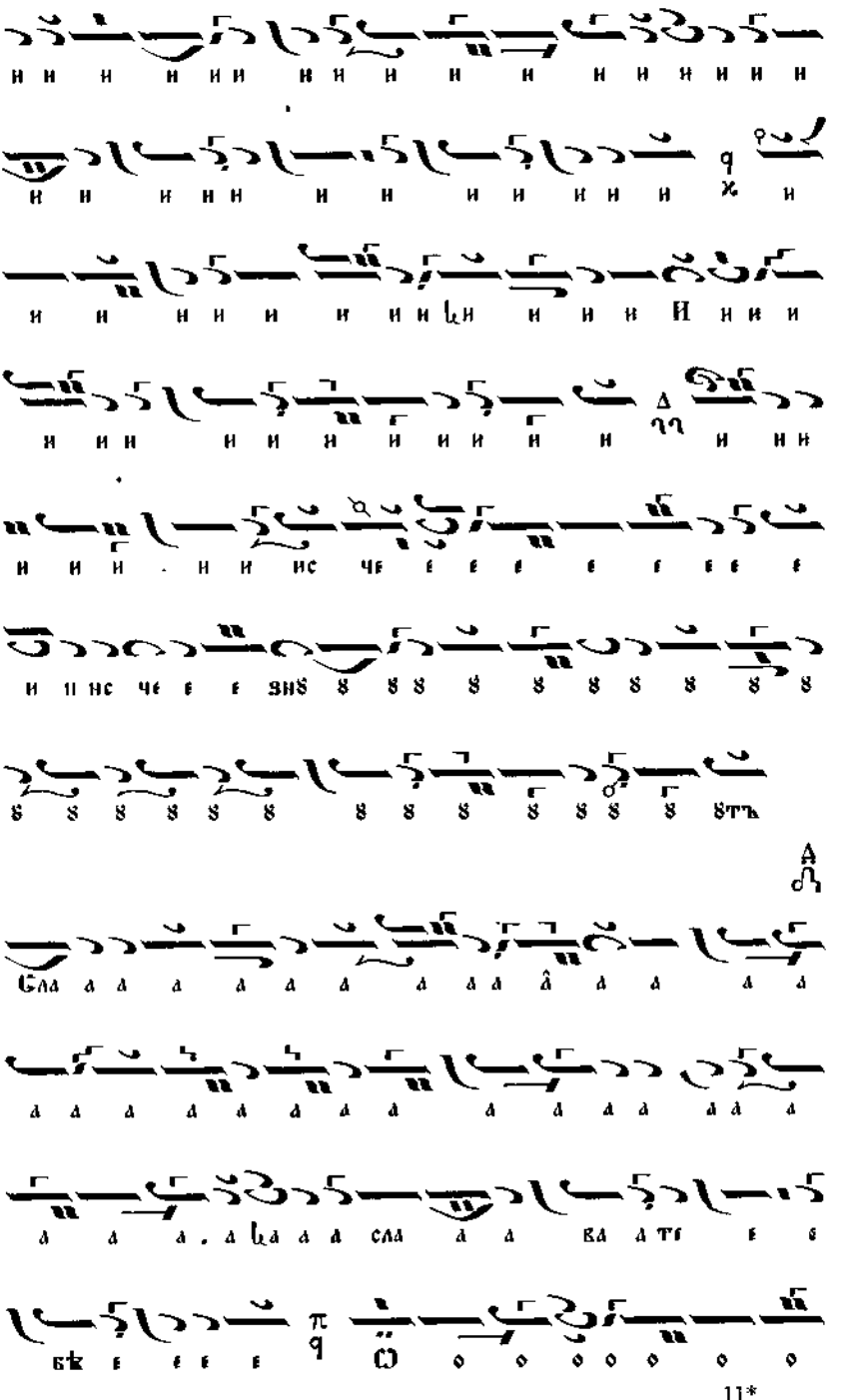

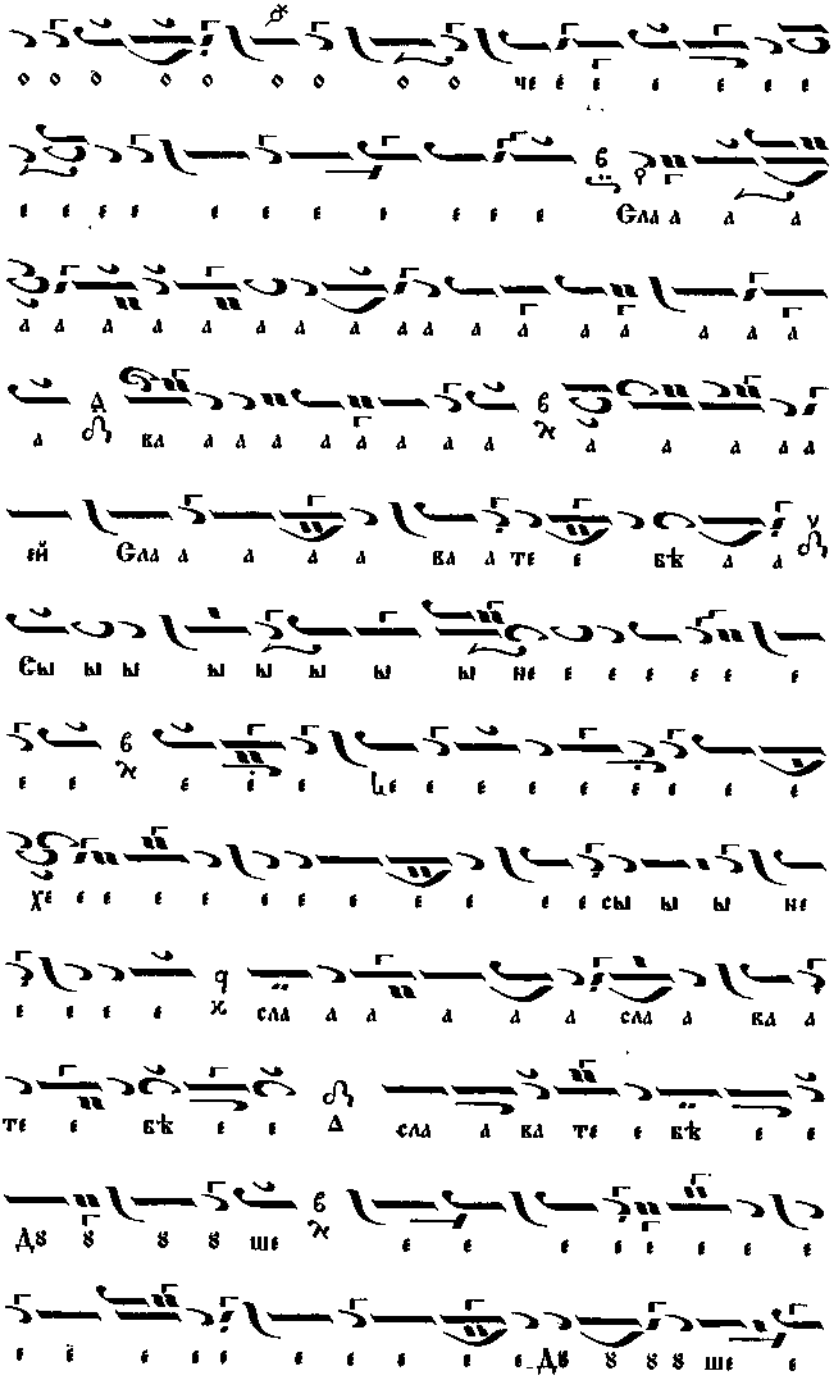

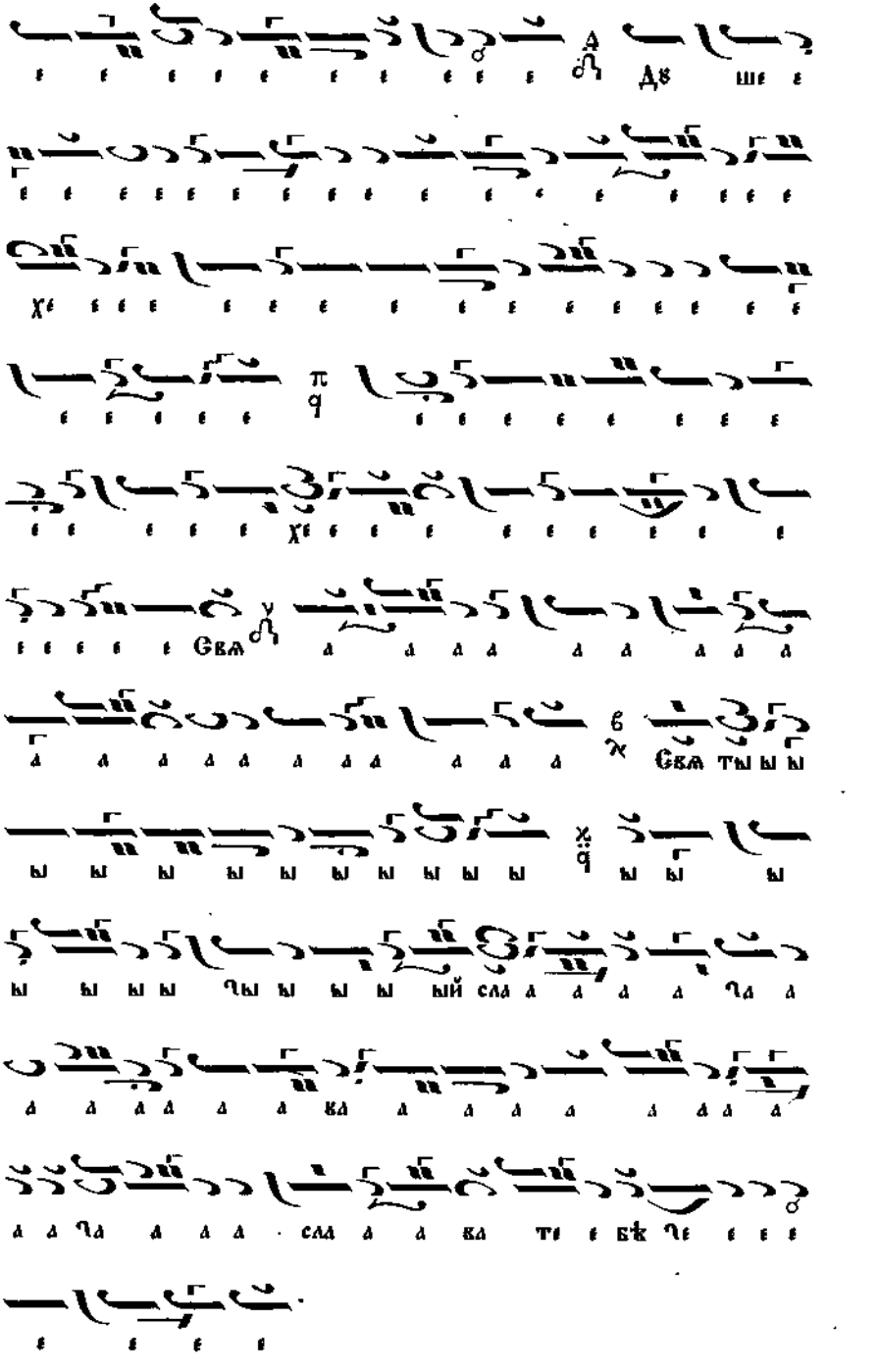

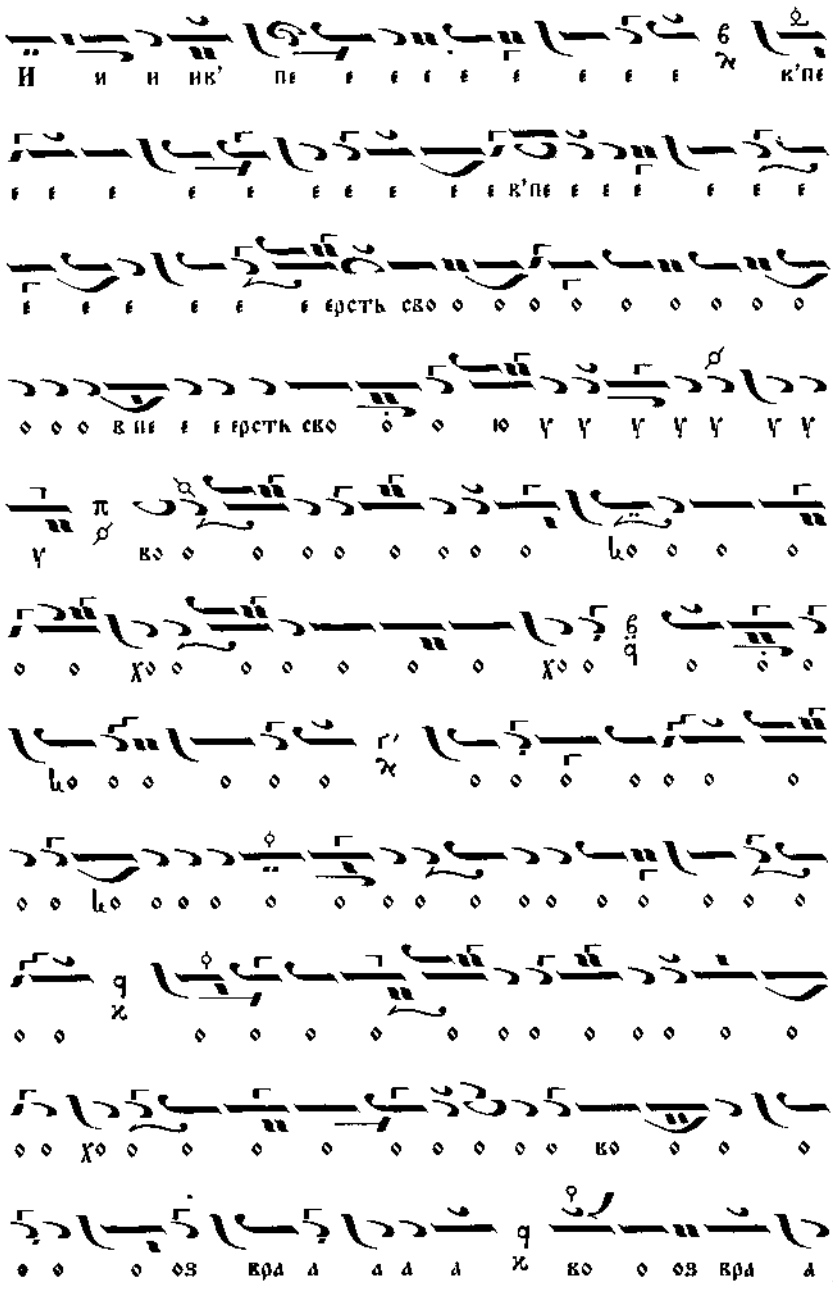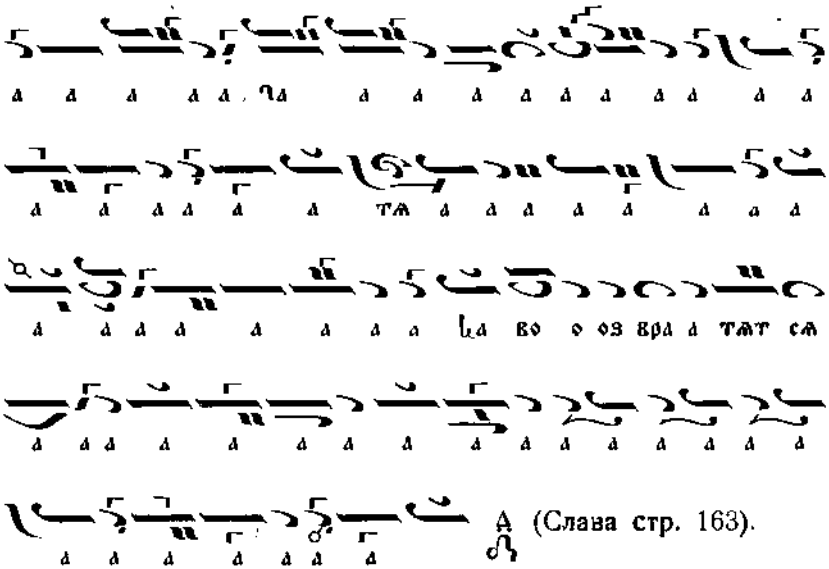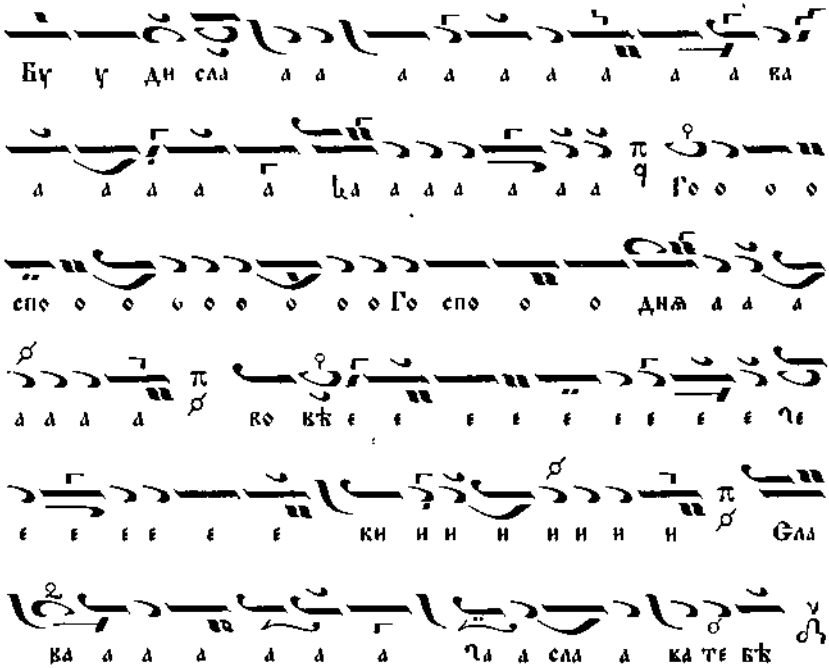

Гласъ Осмий ѵ Ни.

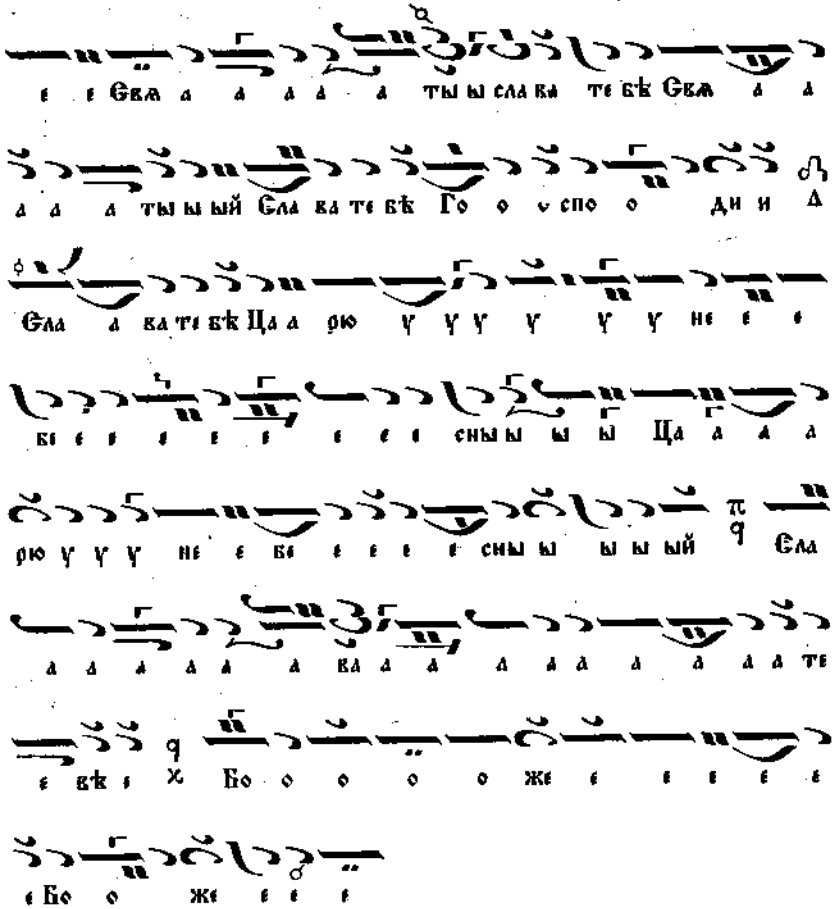

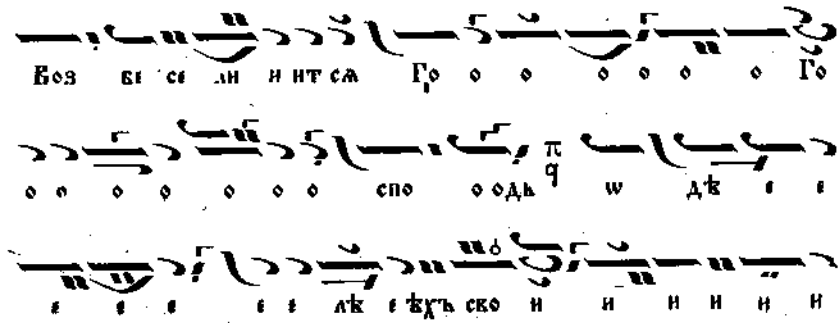
(Слава стр. 163).

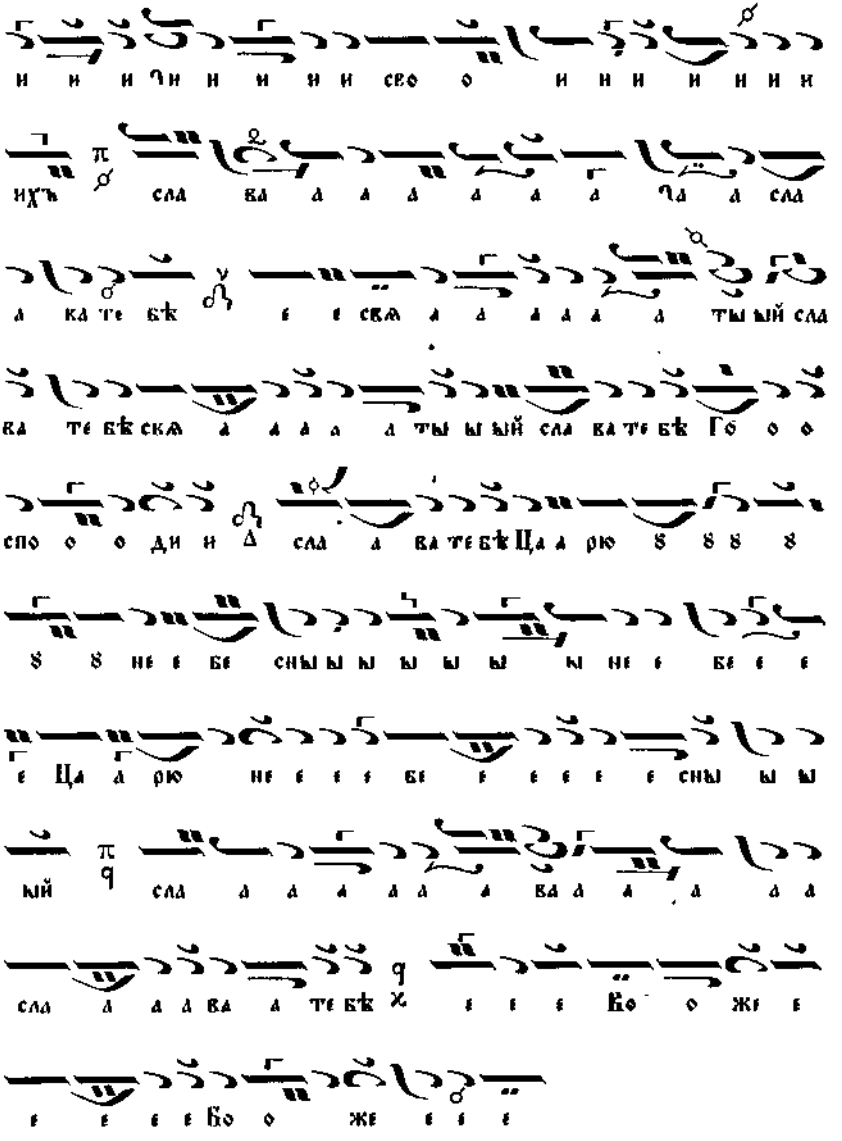
Гласъ Осмий Ни.

Гласъ Осмий Ни.
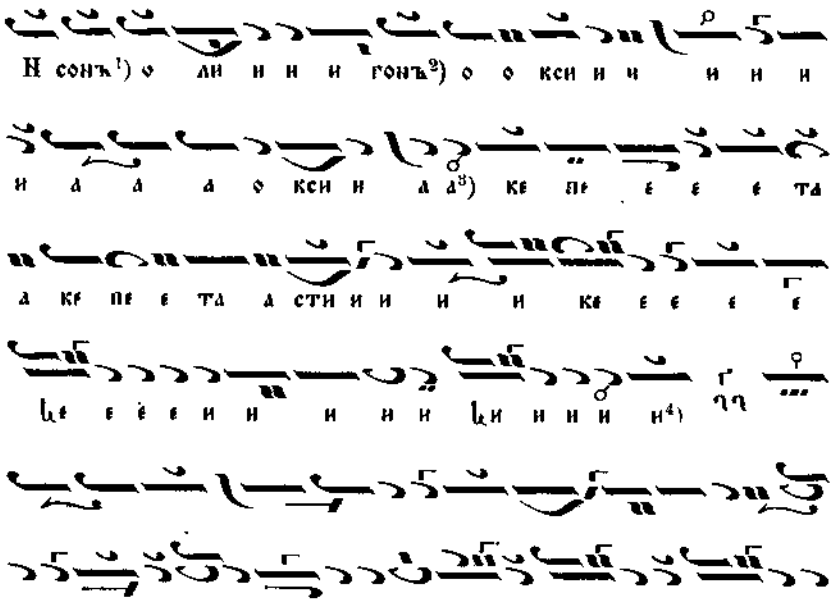

и и и ци и и и и и сво о и и и и и и и
ихъ сла ва а а а а а а ча а сла
а ка те бѣ е е скж а а а а а ты ый сла
ва те бѣ скж а а а а ты ы ый сла ва те бѣ Го о о
спо о о ди и сла а ва те бѣ Ца а рю ѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ не е бе сны ы ы ы ы ы ы не е бе е е
е Ца а рю не е е е бе е е е е е сны ы ы
ый сла а а а а а а ва а а а а а
сла а а а ва а те бѣ х е е е Бо о же е
е е е е Бо о же е е е

Голѣмото Исо на Пападическото пѣние

отъ

Иоана Кукузеля.

Гласъ $\frac{L}{q}$ Па.

[1]) Равнение ( ). [2]) Маление ( ) [3]) Остра ( ) [4]) Летящий ( )

Забѣлѣжка. Както вижда читательтъ, Великиятъ Майсторъ на Мусикийското Искуство, Иоанъ Кукузель, земалъ имената на многочисленитѣ въ негово врѣме музикални знакове (гл. стр. 10, 11) и отъ тѣхъ тонирялъ на Гласъ Първий своето *Голѣмо Исо на Пападическото пѣние.* Ний тукъ, за краткость, го помѣстихме само въ паралагия, за упражнение на ученика, който ще види удивителното искуство на Великия Пѣвецъ при честото мѣняване на основния тонъ, който минава прѣзъ всичкитѣ стѫпала на Естествената Диатоническа Лествица, а нѣкадѣ и на Хроматическата.

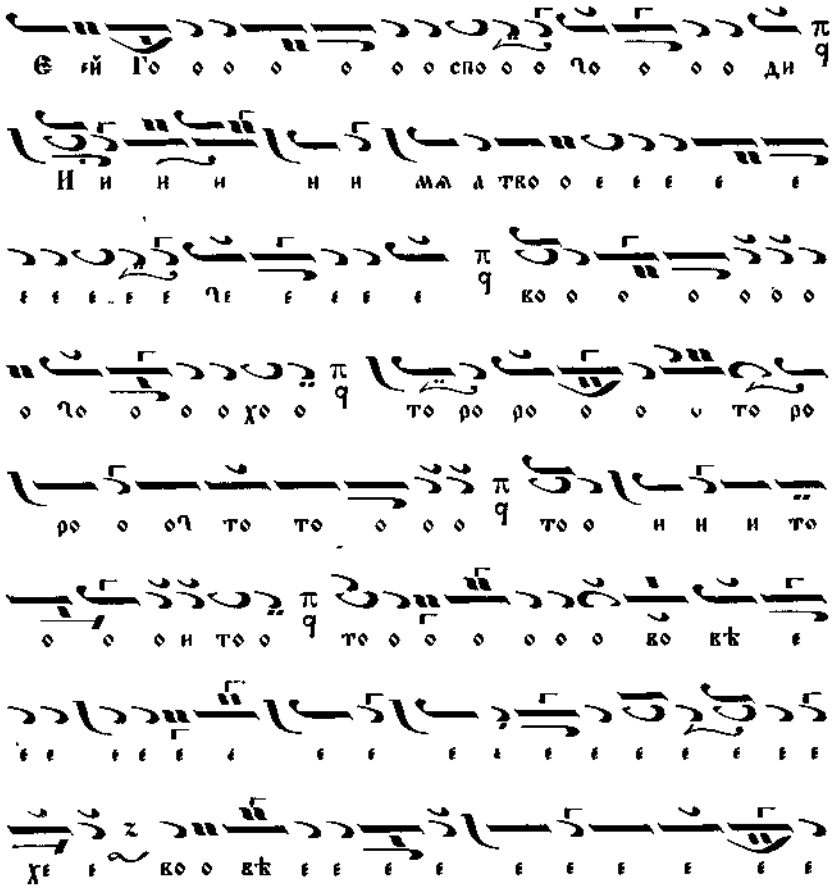
Прѣвелъ: Андрѣй П. Антоновъ.

Полейлеятъ на „Българката“

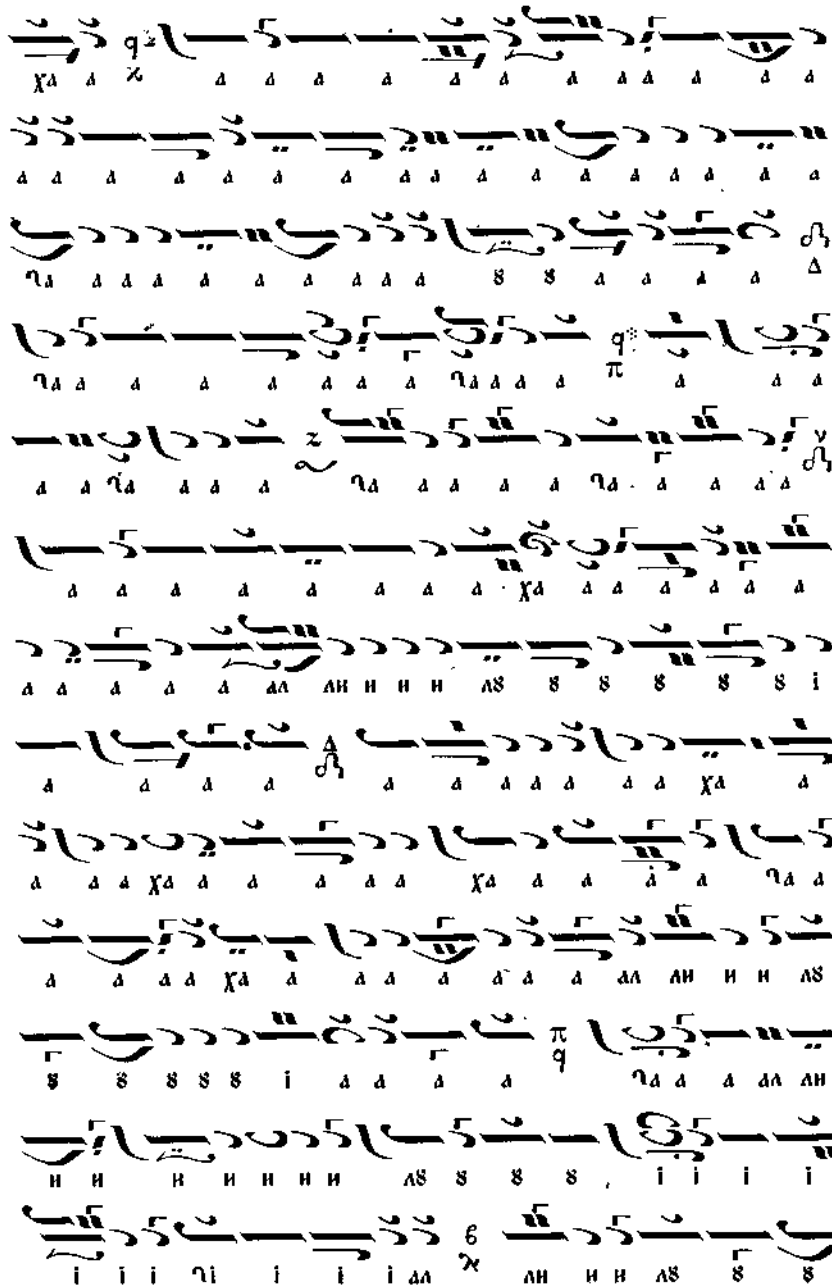
отъ

Иоанъ Кукузель*).

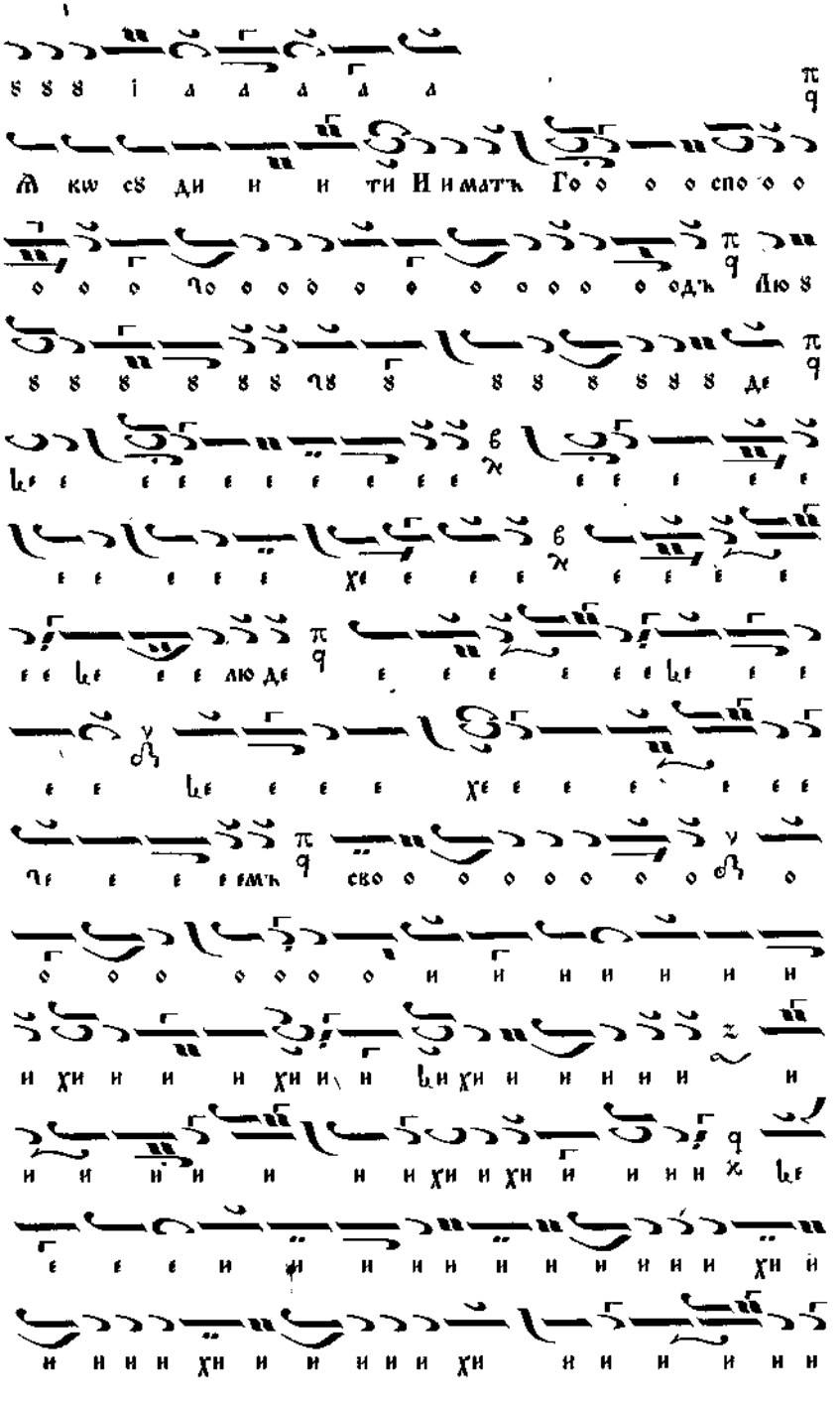
Гласъ $\frac{d}{q}$ Па.

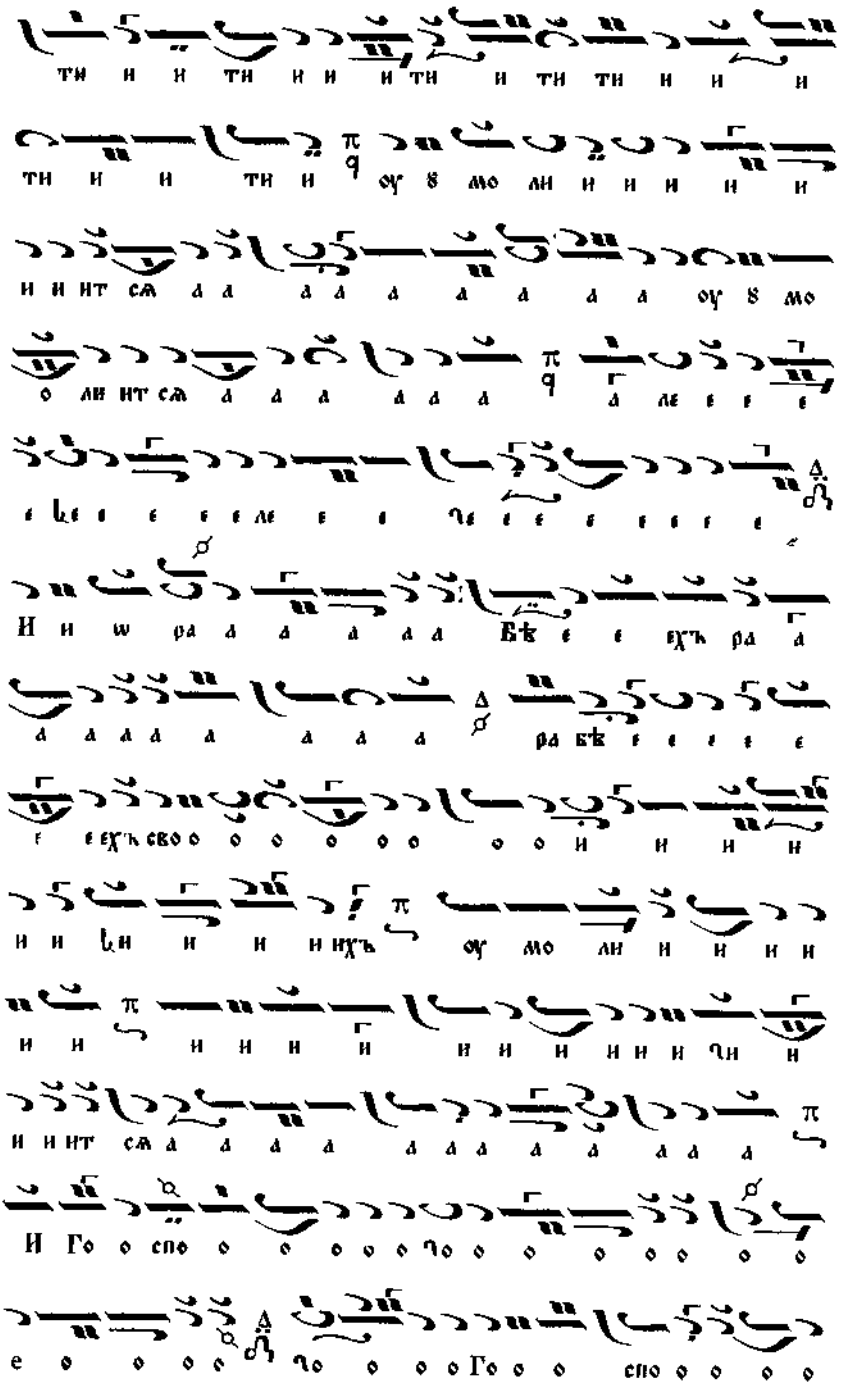

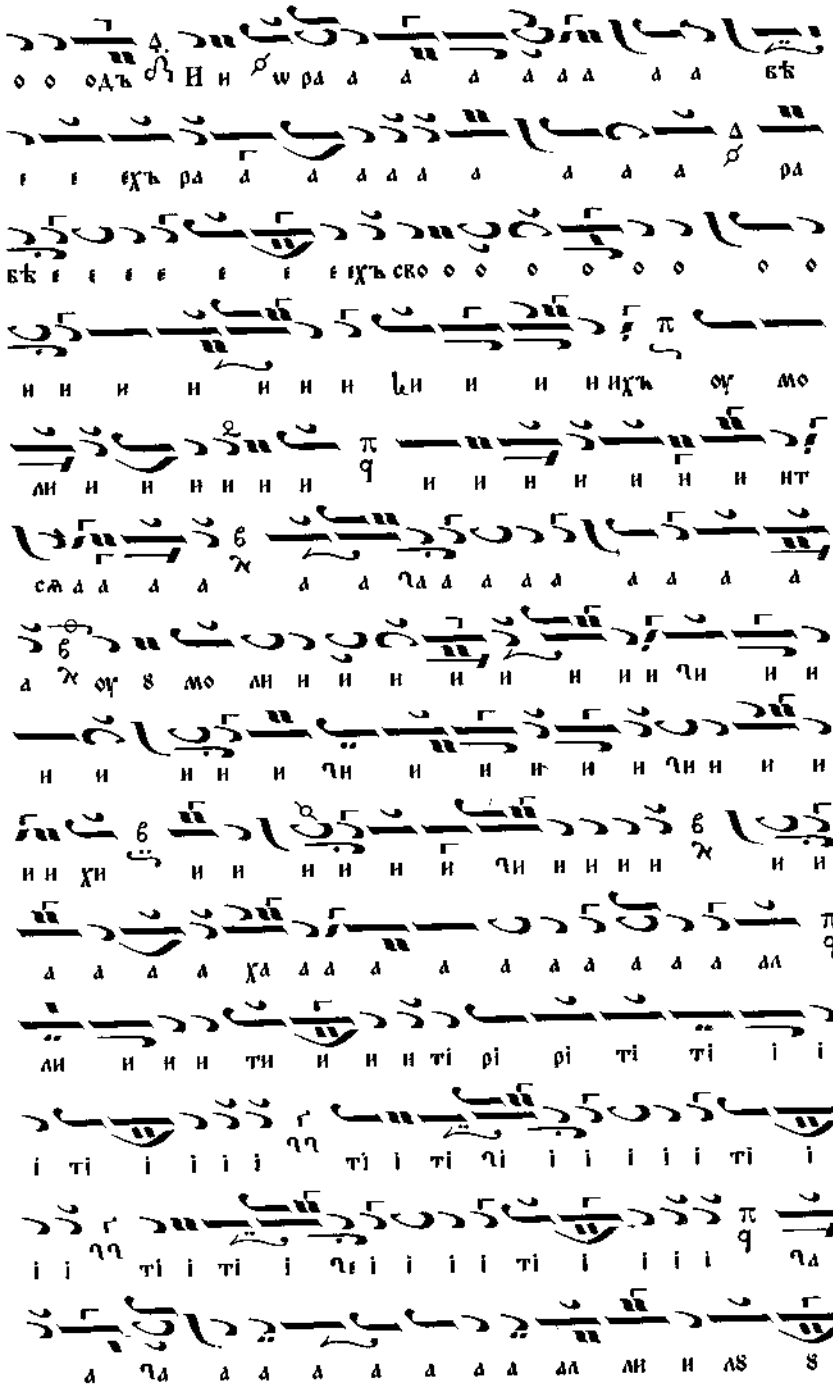
*) Гл. Биографията му на стр. 133.

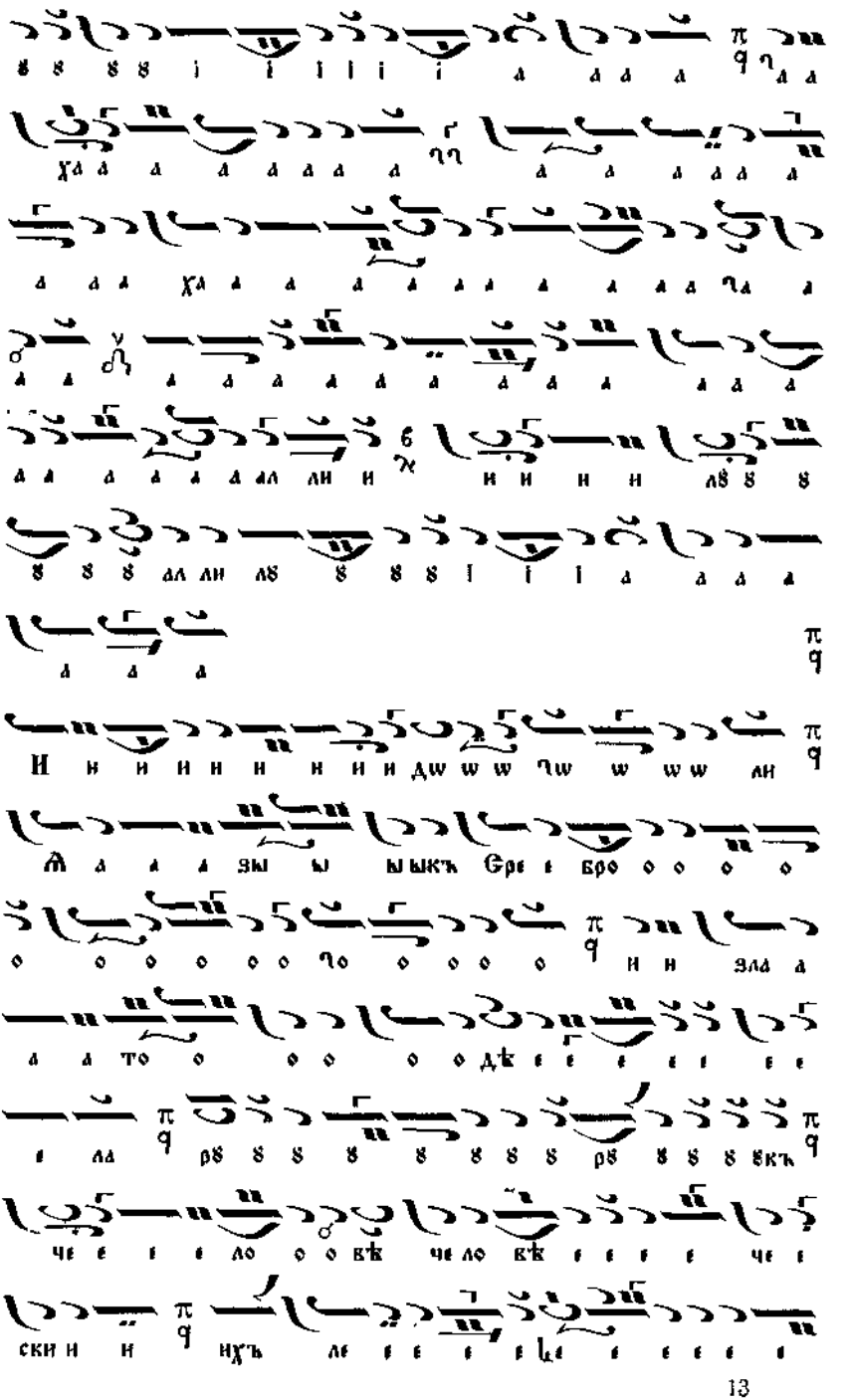

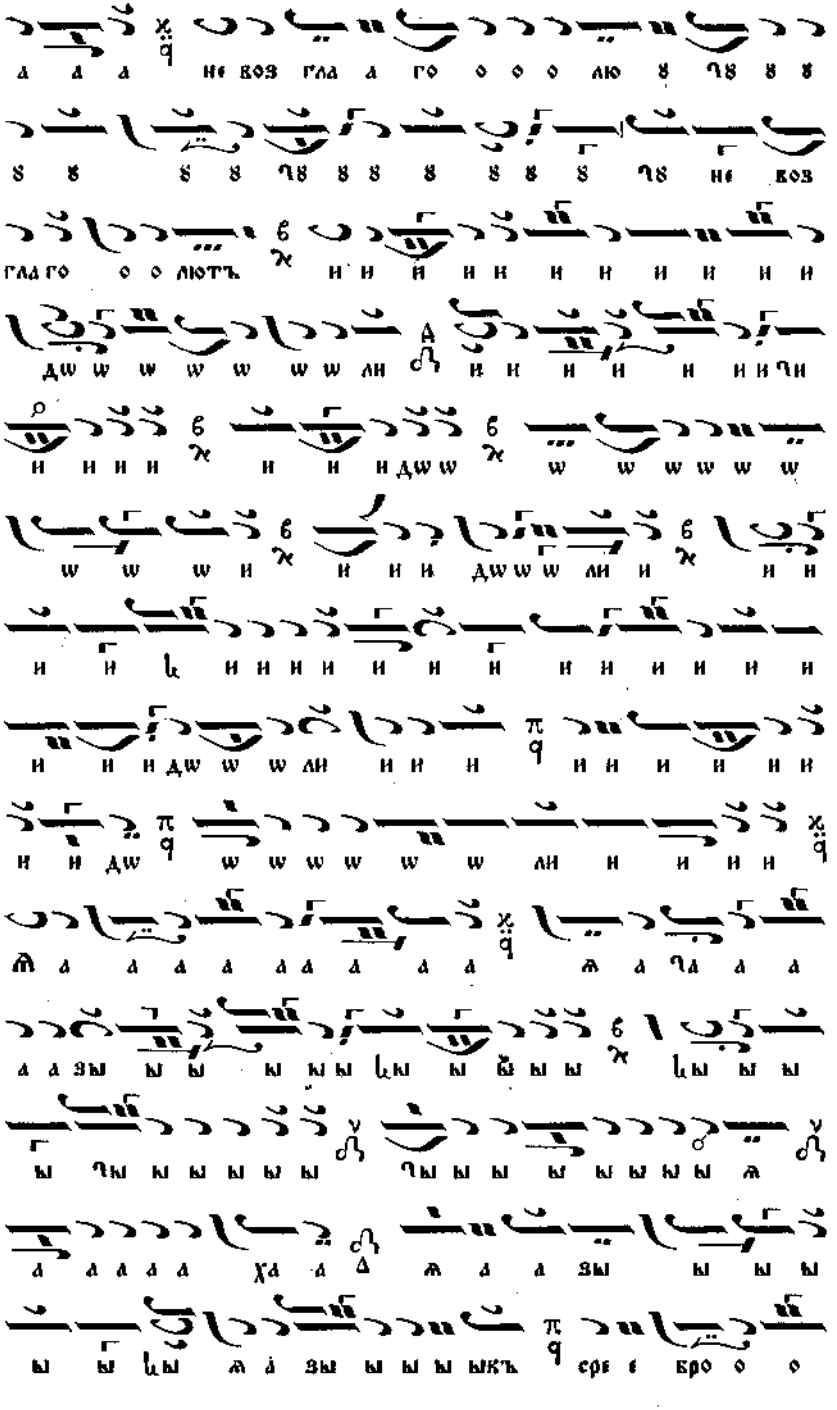
*) На стр. 23 (бѣл. 2) погрѣшно е писано: *гл. Голѣмото му Исо.* вмѣсто: *гл. Полиелея на „Българката“.*

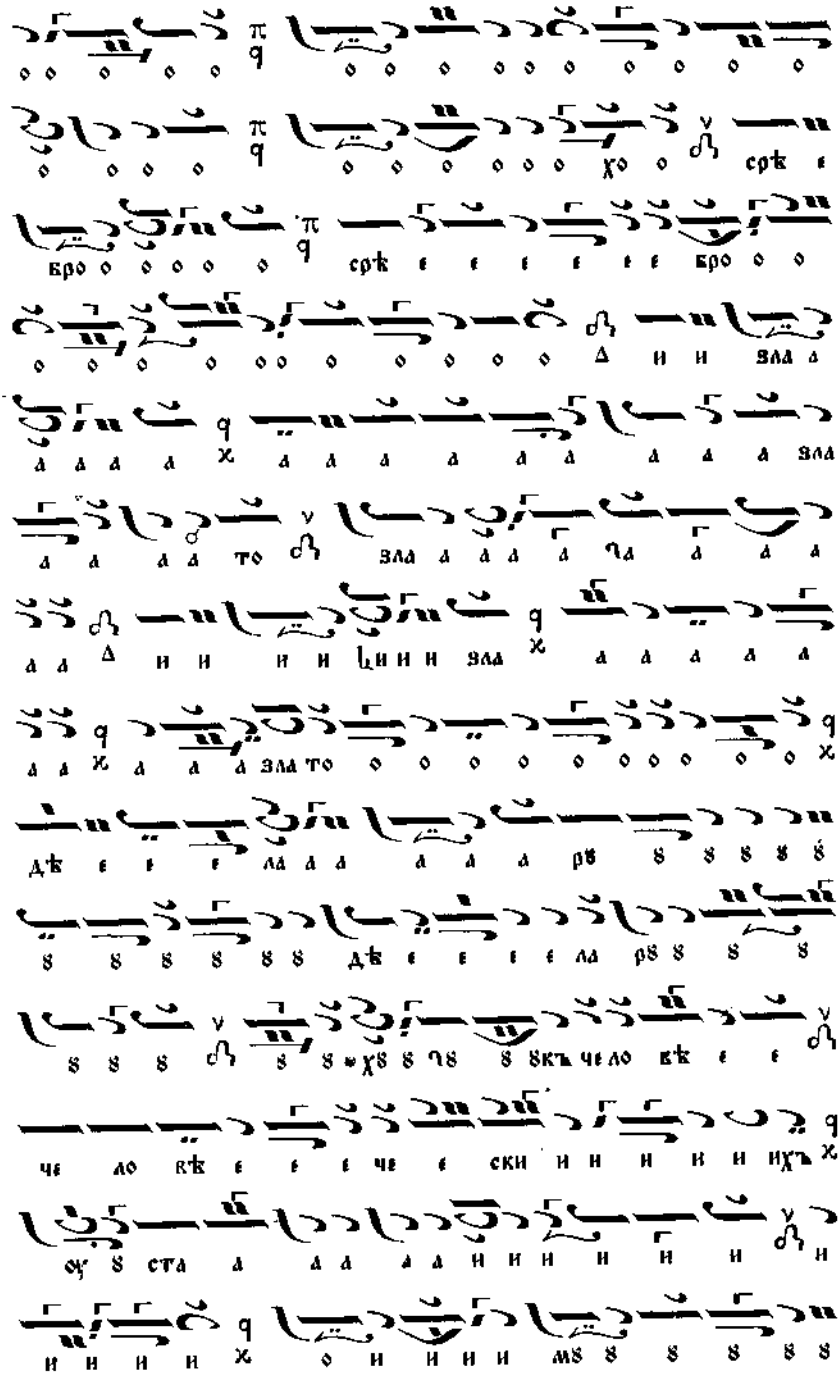

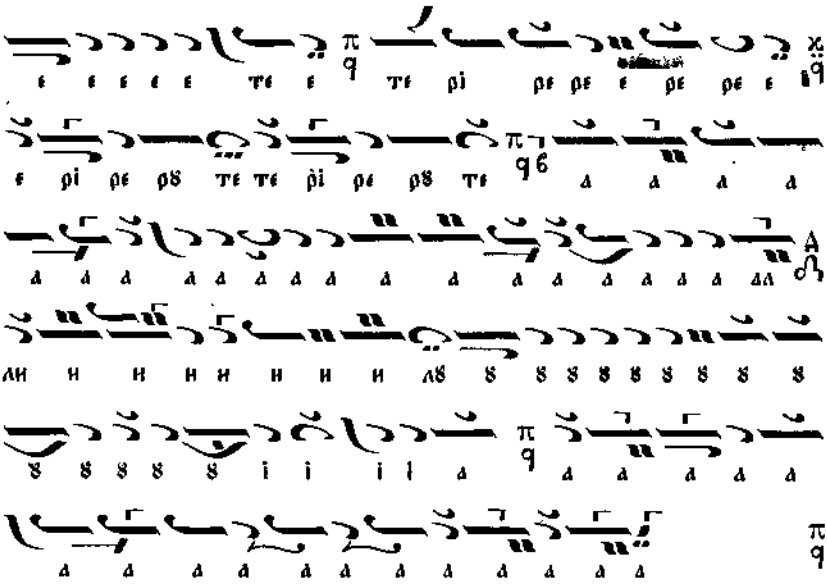

ти и и ти и и и ти и ти ти и и и
ти и и ти и оу в мо ли и и и и и
и и нт сж д д д д д д д д оу в мо
о ли нт сж д д д д д д д ле е е е
е ье е е е е ле е е че е е е е е е
И и ш ра д д д д д Бѣ е е ехъ ра д
д д д д д д д д ра бѣ е е е е е
е е ехъ сво о о о о о о о о и и и и
и и ьи и и и ихъ оу мо ли и и и и
и и и и и и и и и и и и чи и
и и нт сж д д д д д д д д д д д д
И Го о спо о о о о о о чо о о о о о о о
е о о о о о чо о о о о Го о о спо о о о о

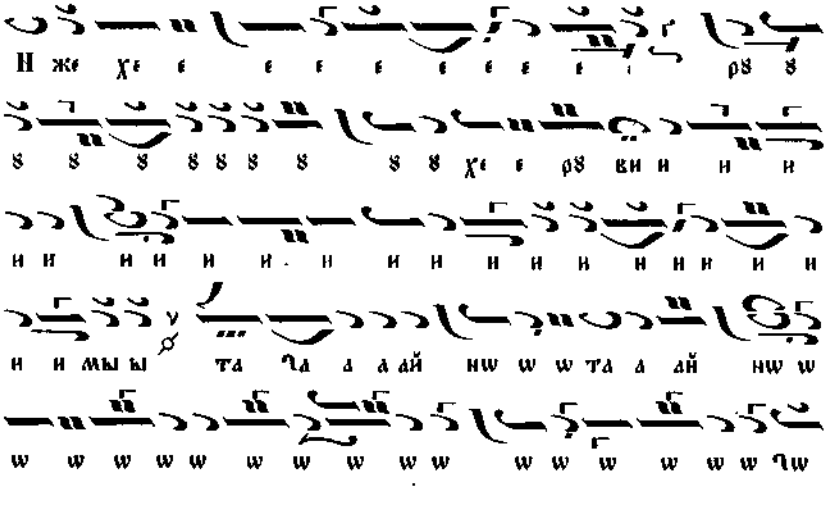

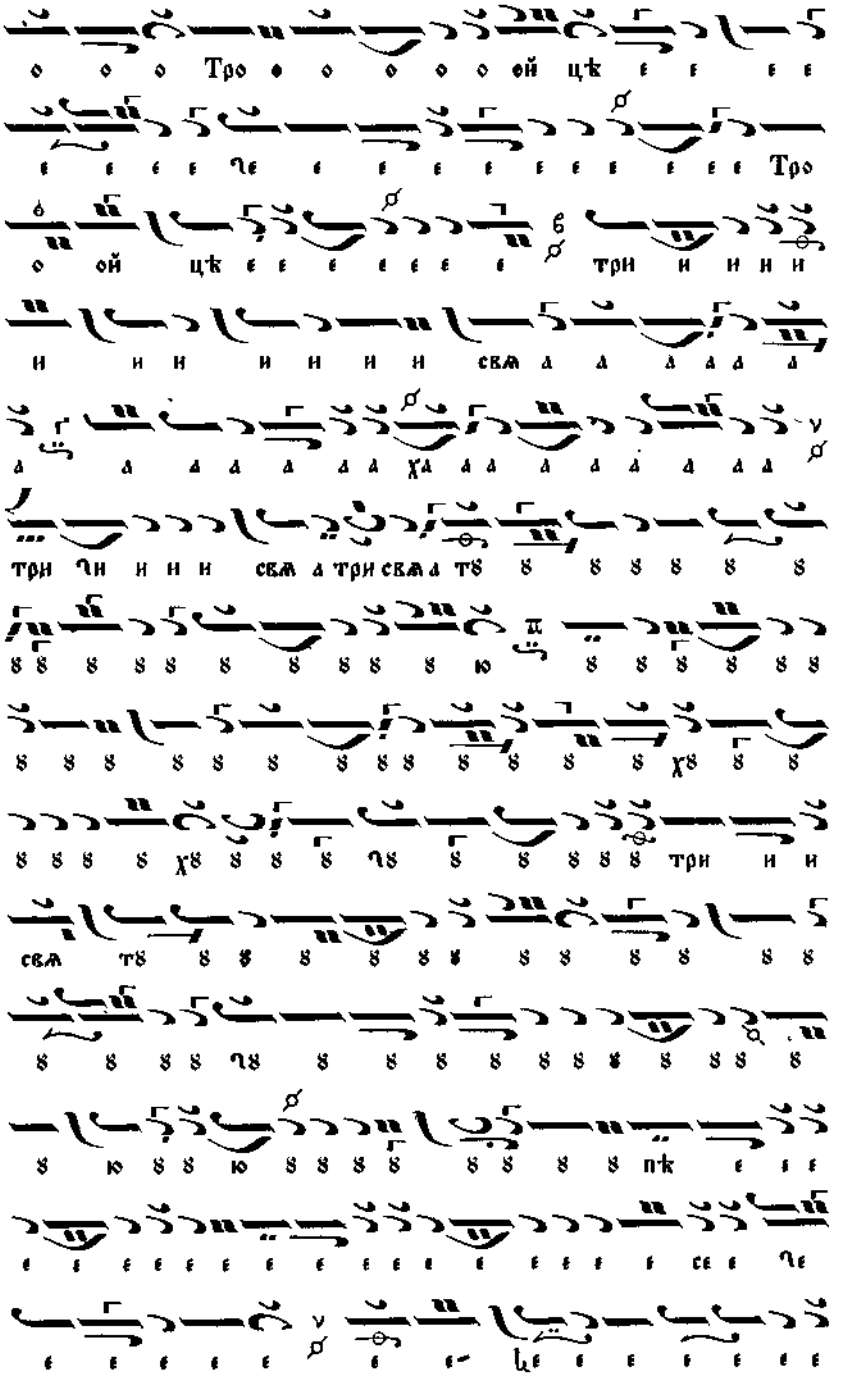

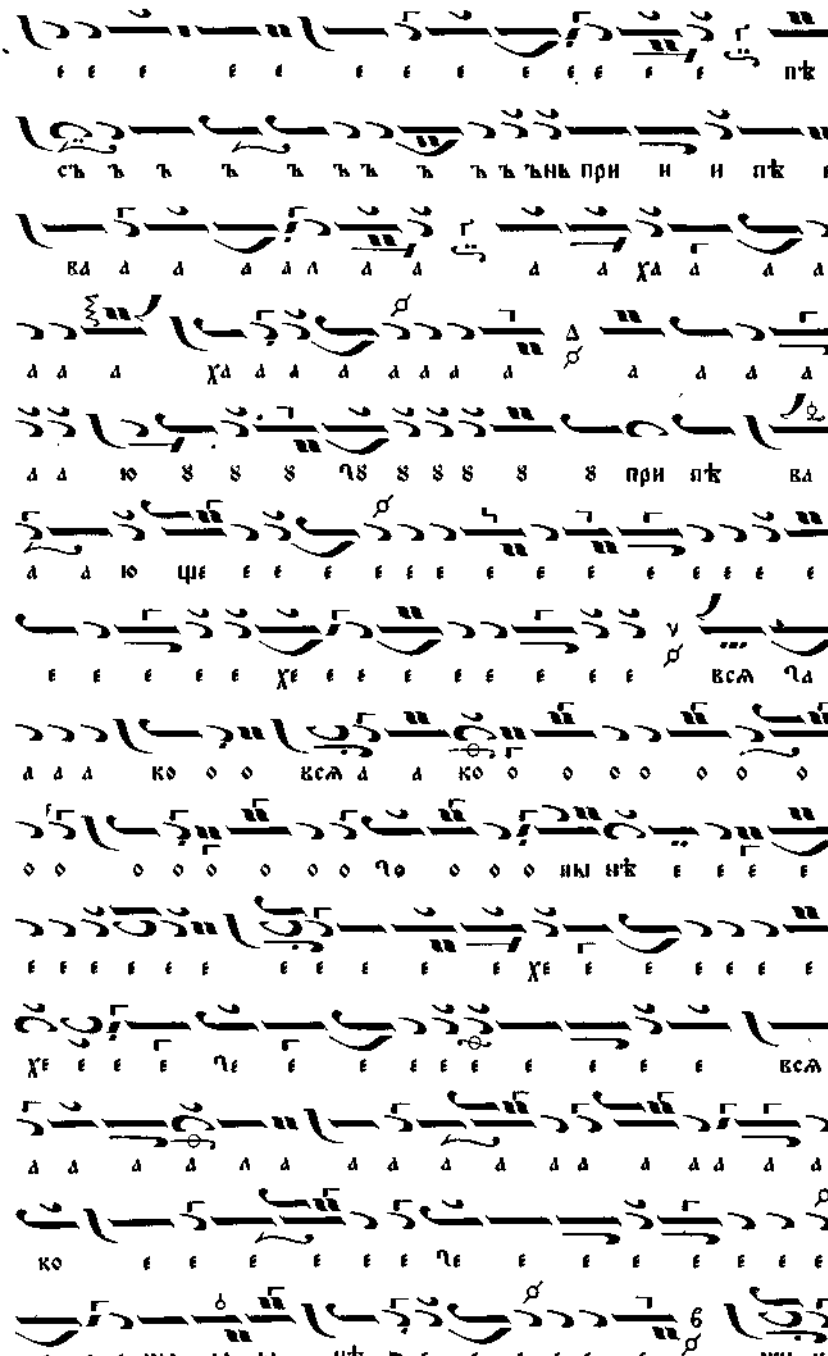
Херувимска пѣсень, називаема Придворна

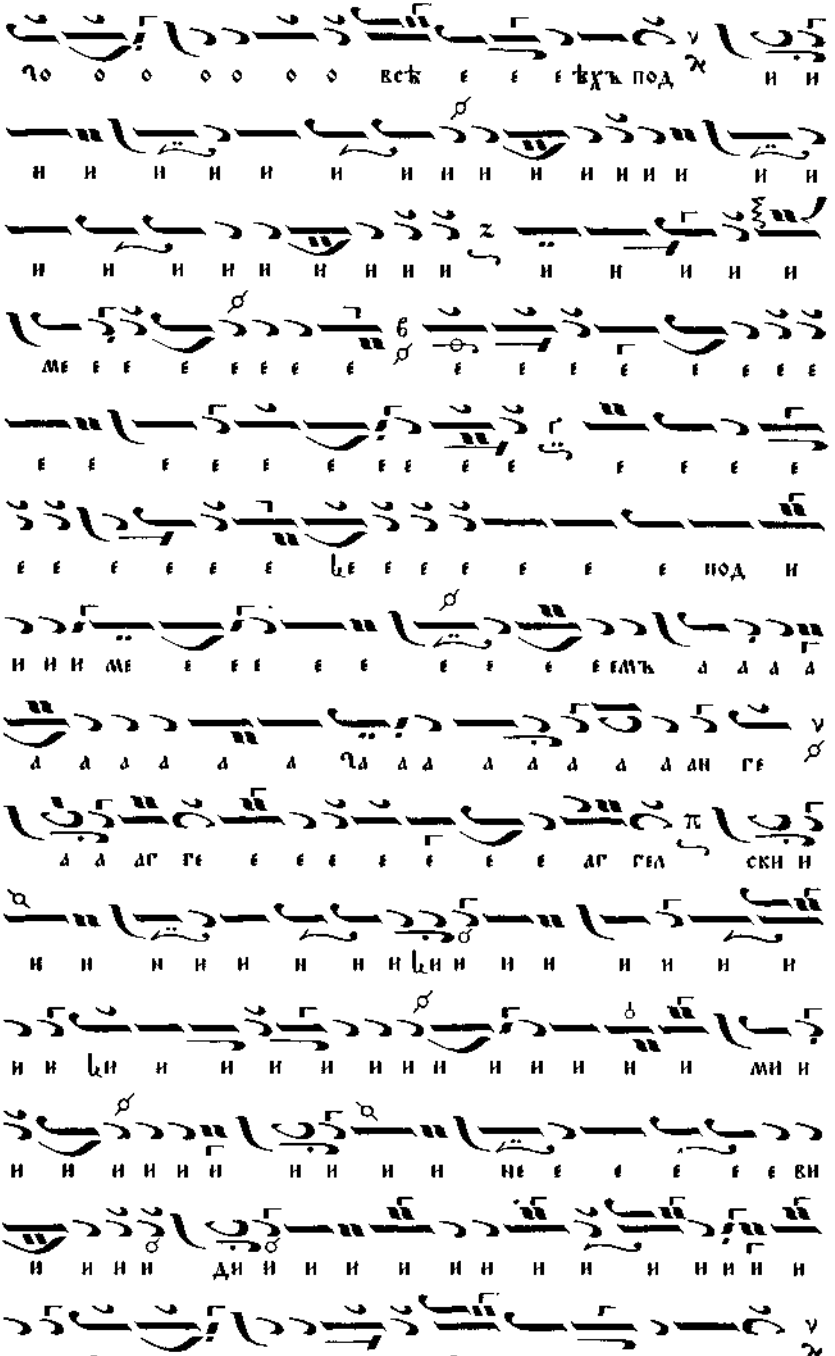
отъ Иона Кужузеля.

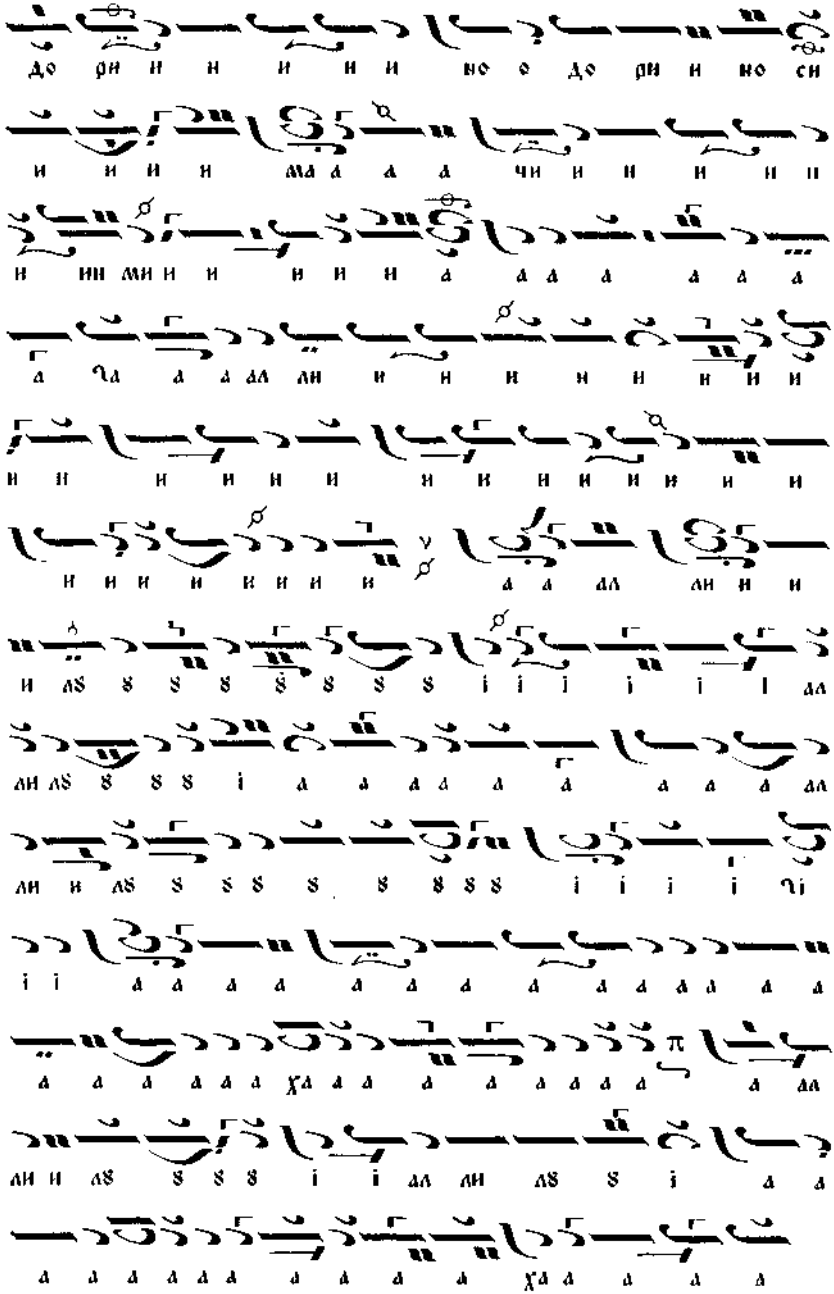
Гласъ ѕ ѕ Па.

Тро ой цѣ
Тро
ой цѣ три и и и и
и и и и и и свѧ
три и и и свѧ три свѧ тѧ
ю
χѧ
χѧ три и и
свѧ тѧ
цѣ

е е е е е е е е е е е е е пѣ
съ ъ ъ ъ

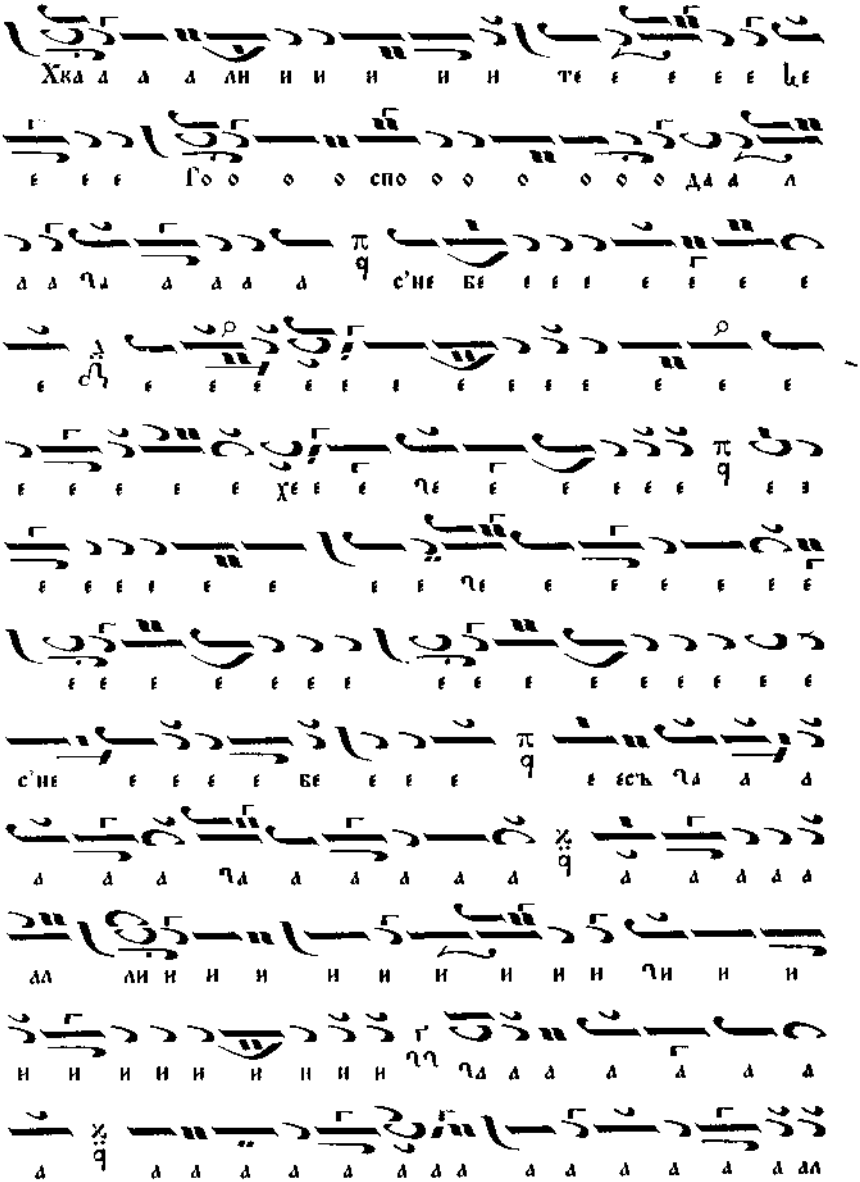

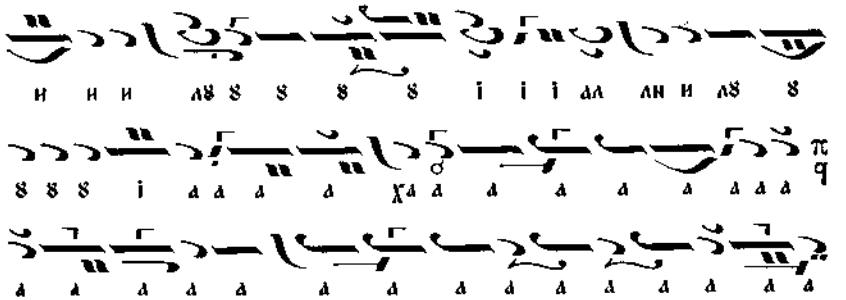

Причастно

отъ Иоана Кукузеля.

Гласъ ѐ ᷈ Па.

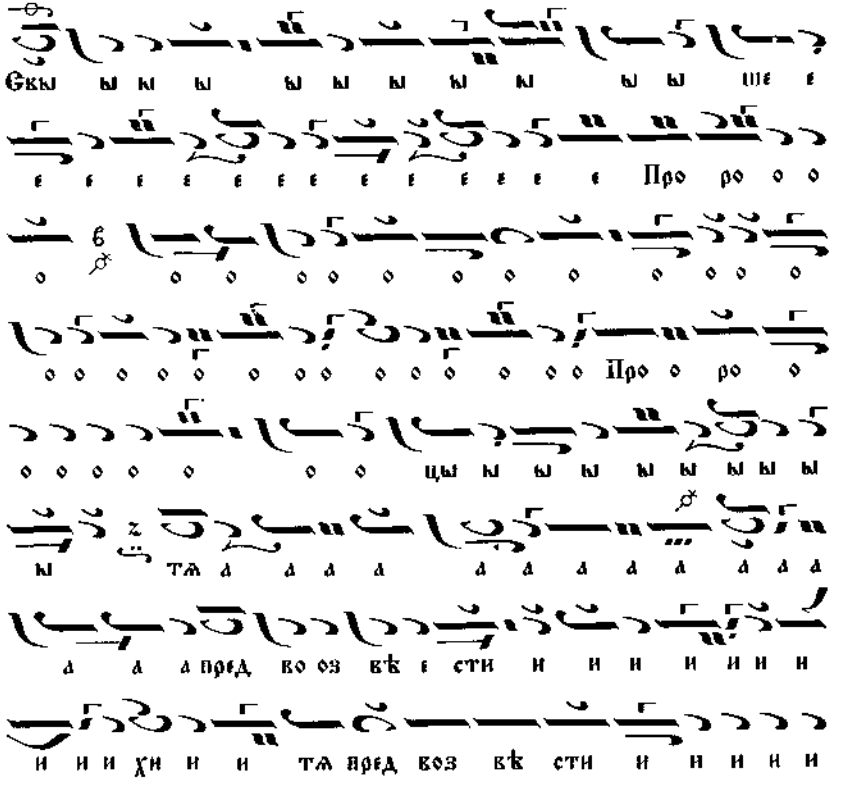

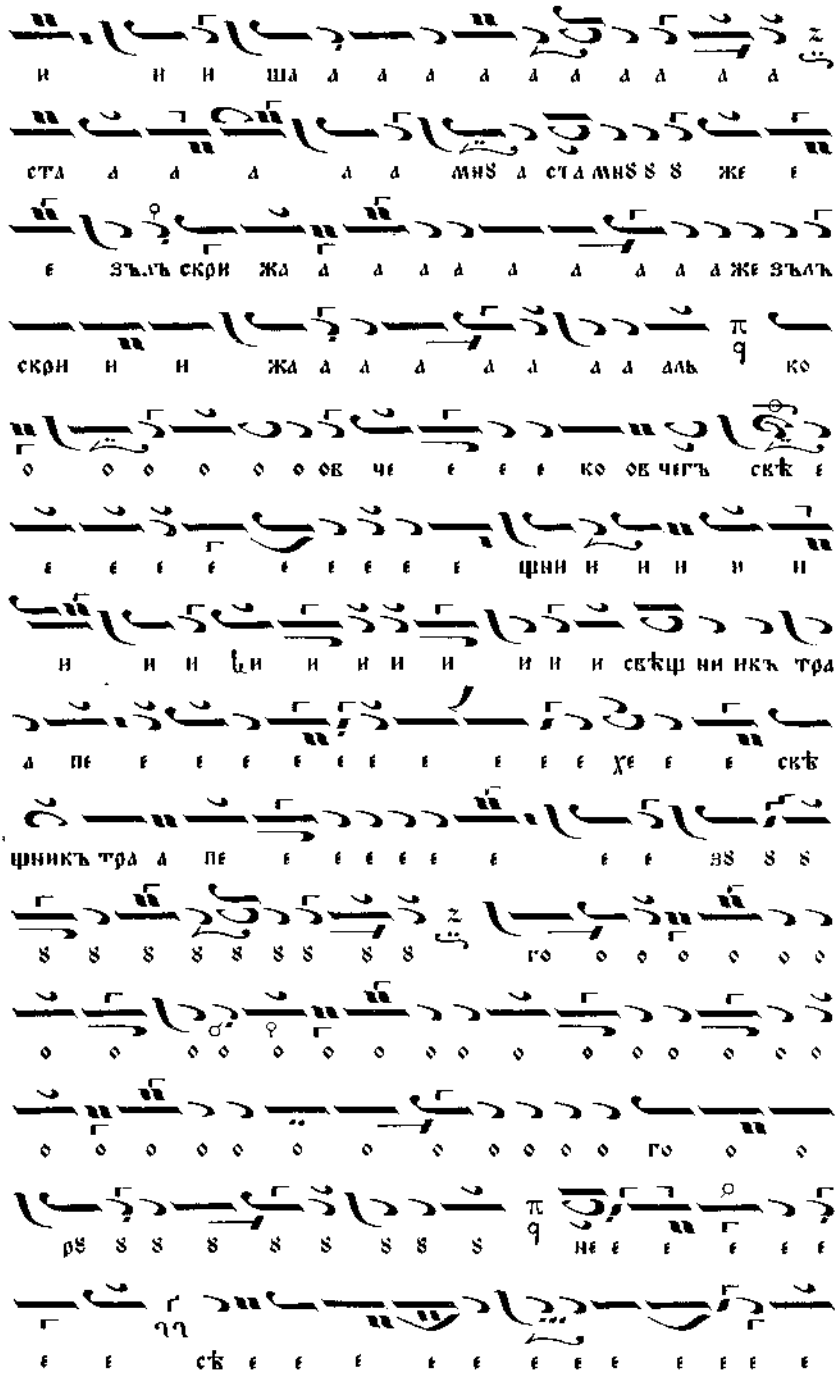
„СѢЫШЄ ПРОРОЦЫ".

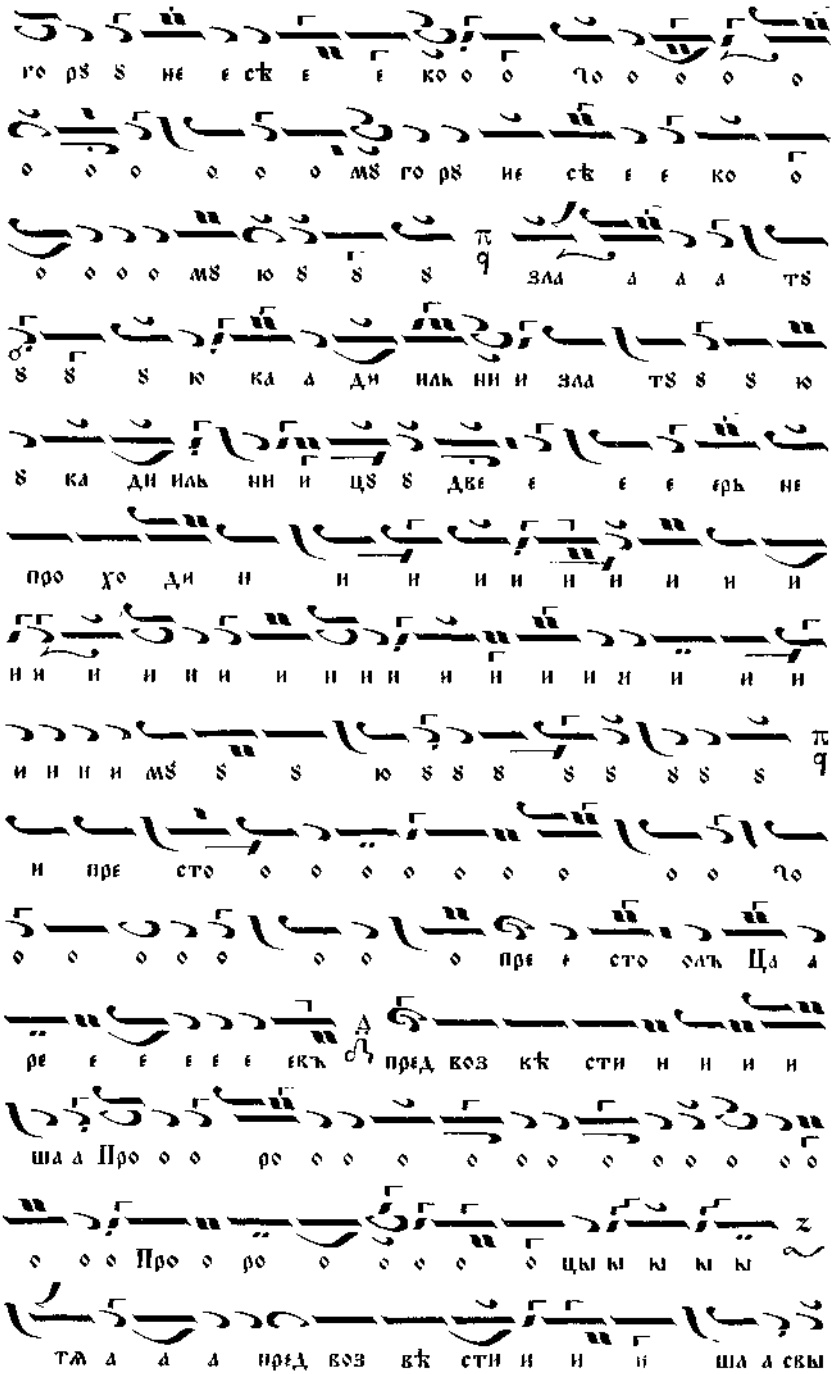
От Йоана Кукузеля.

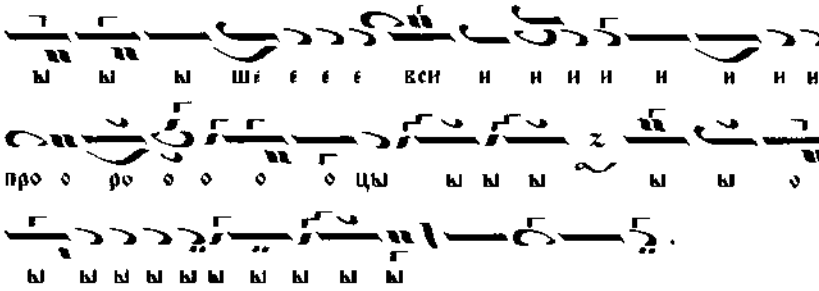
Съкратено отъ Константина Протопсалта, а прѣведено отъ Отца Калистрата Зографски.

Гласъ ѕ

Сѣы ы ы

го рѕ ѕ не є сѣ є є ко о о чо о о о о
о о о о о о мѕ го рѕ не сѣ є є ко о
о о о о мѕ ю ѕ ѕ ѕ зла а а а тѕ
ѕ ѕ ѕ ю ка а ди ила ни и зла тѕ ѕ ѕ ю
ѕ ка ди ила ни и цѕ ѕ две є є є ерѣ не
про хо ди и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и мѕ ѕ ѕ ю ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
и пре сто о о о о о о о о о о чо
о о о о о о о о пре є сто олъ Ца а
ре є є є є є екъ пред воз кѣ сти и и и и
ша а Про о о ро о о о о о о о о о о о о
о о о Про о ро о о о о о цы ы ы ы ы
тѫ а а а пред воз вѣ сти и и и ша а свы

Изъ Славника на Константина Протопсалта

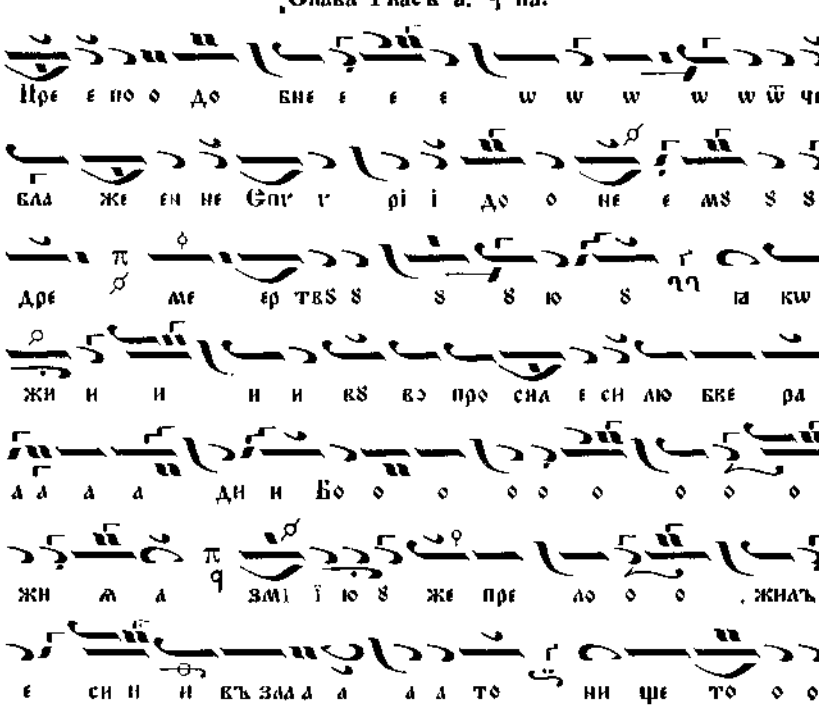
Шесть тропари отъ Диатоническия родъ и осемнадесеть отъ Хроматич. родъ

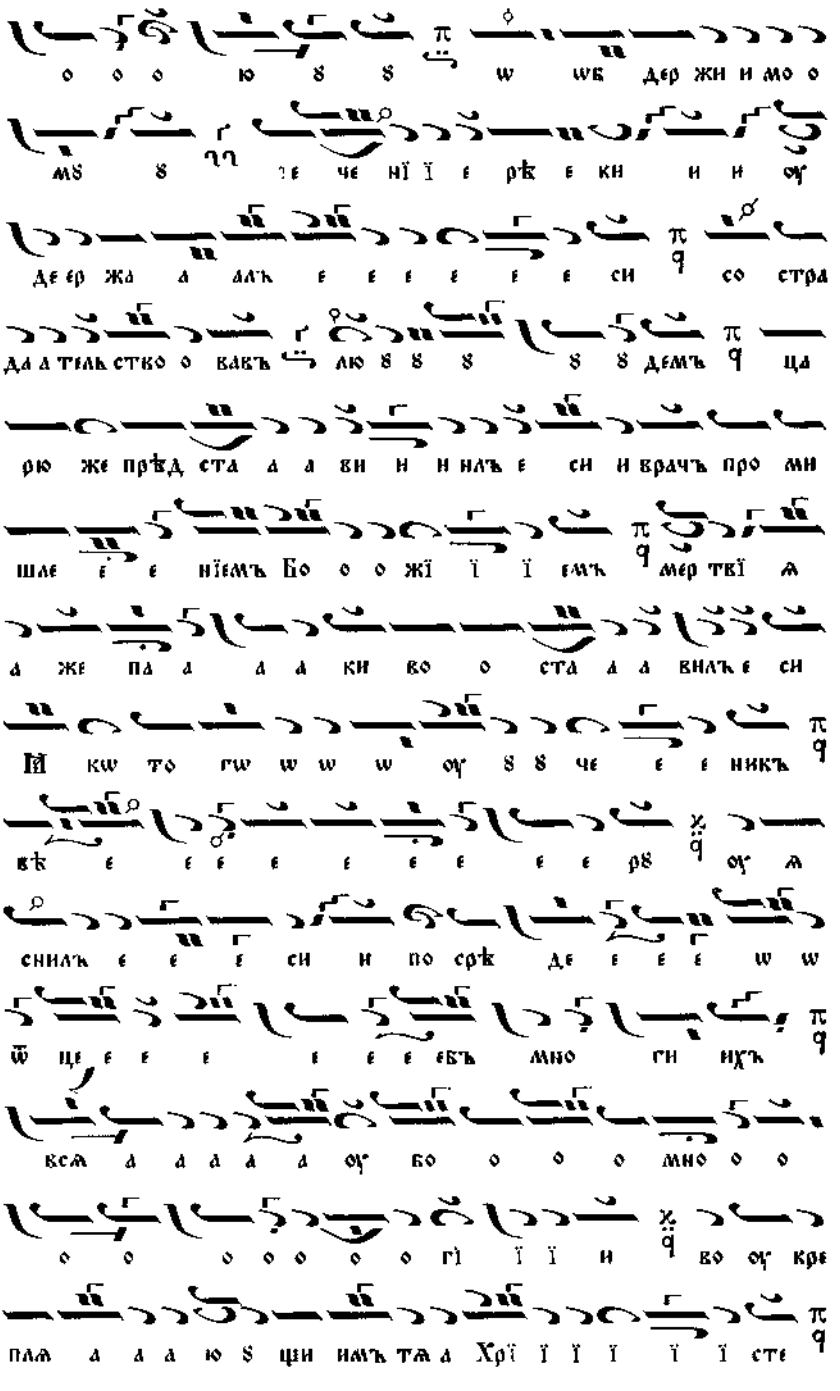
(Прѣвелъ: Иванъ Каиковъ, пѣвецъ при църквата „Св Седмочисленници").

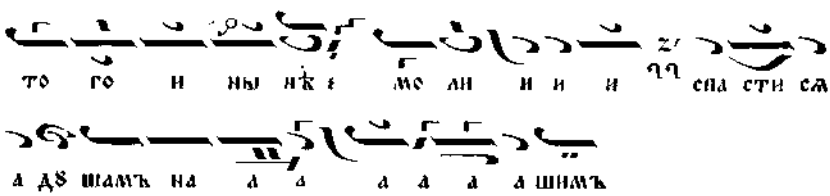
А'. Отъ Диатонический родъ.

Въ ві Декемвріа Св. Спирідѡна Чѵдотворца.

Глава Гласъ а. ᾱ па.

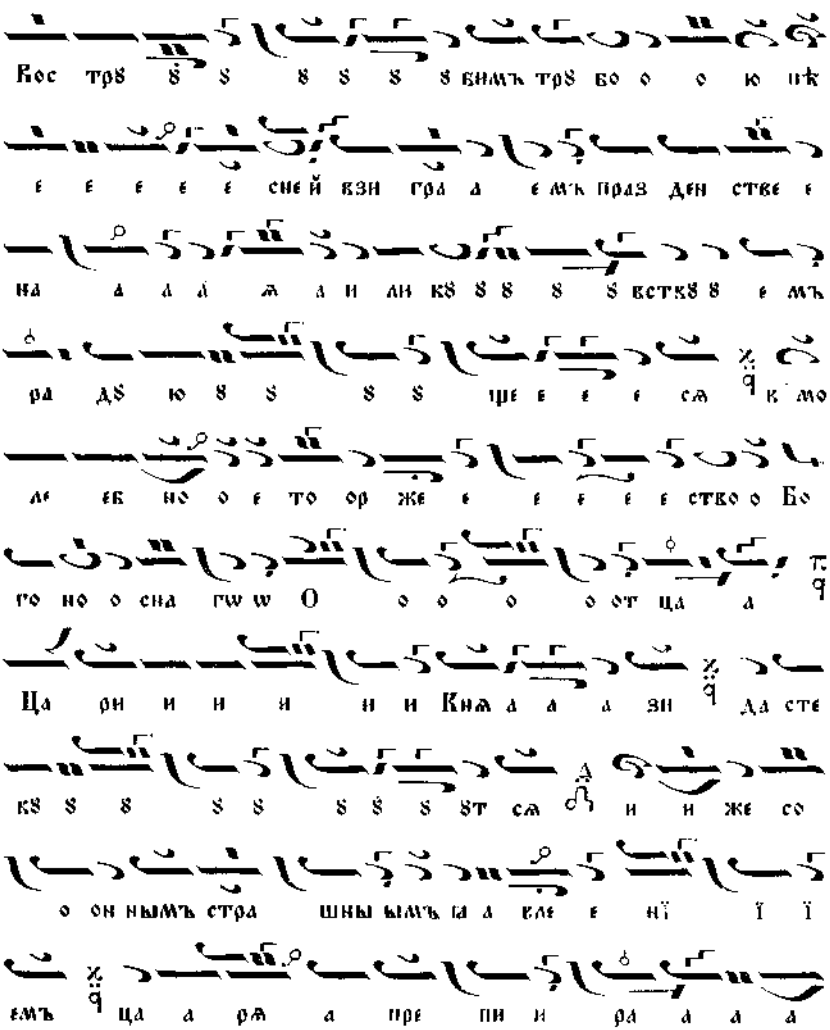

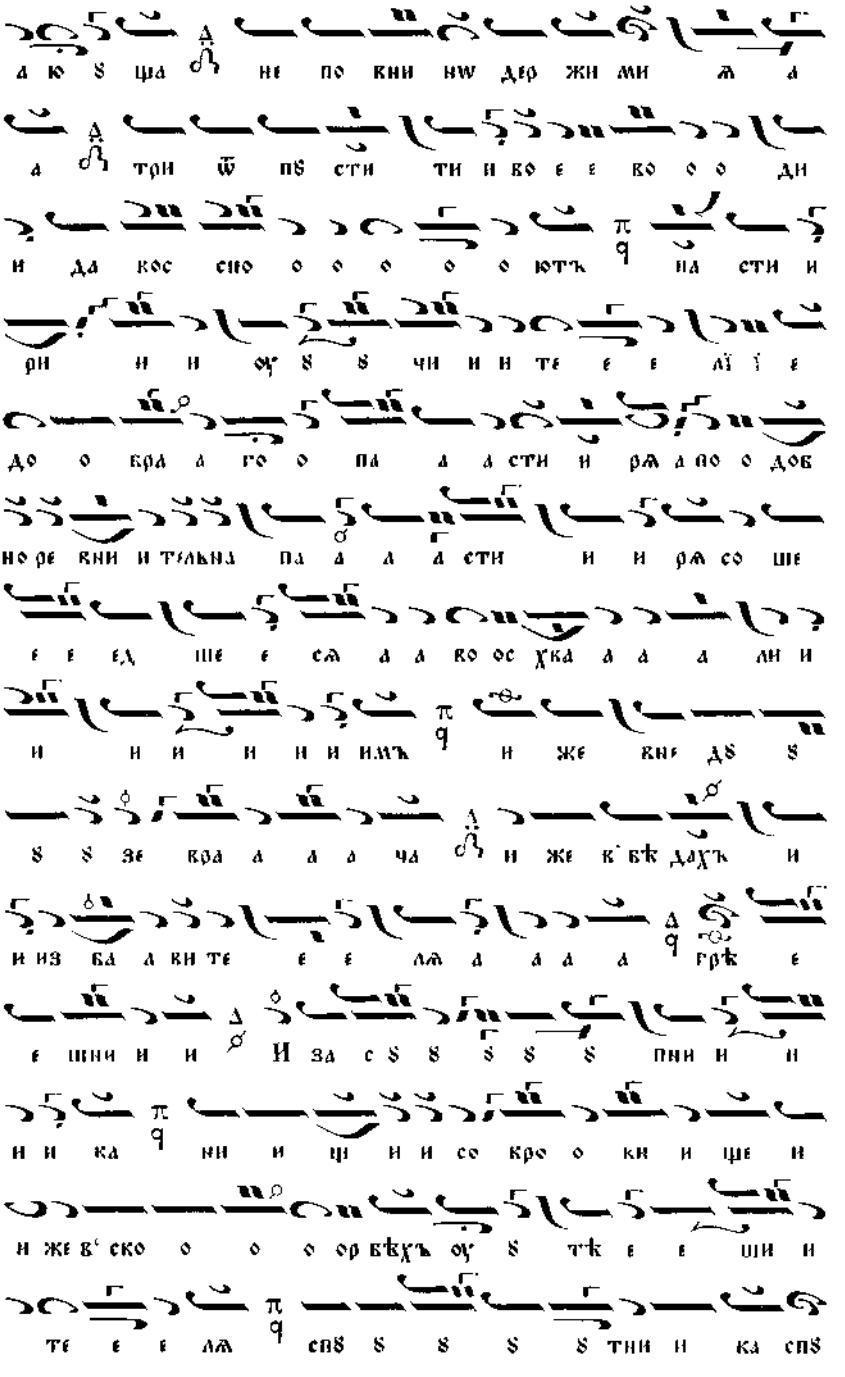

о о о ю ѕ ѕ ѡ ѡѥ дер жи и мо о
мѕ ѕ ѥ че нї ї ѥ рѣ ѥ ки и и оу
де ер жа а ллъ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ си со стра
да а тель ство о вавъ лю ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ демъ ца
рю же прѣд ста а а ви и и нлъ ѥ си и врачъ про ми
шле ѥ ѥ нїемъ Бо о о жї ї ї емъ мер твї ѧ
а же па а а а ки во о ста а а вилъ ѥ си
Й кѡ то гѡ ѡ ѡ ѡ оу ѕ ѕ че ѥ ѥ никъ
вѣ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ рѕ оу ѧ
снилъ ѥ ѥ ѥ си и по срѣ де ѥ ѥ ѥ ѡ ѡ
ѿ ще ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ ебъ мно ги ихъ
всѧ а а а а а оу бо о о о мно о о
о о о о о о о гї ї ї и во оу кре
пле а а а ю ѕ щи имъ тѧ а Хрї ї ї ї ї ї сте

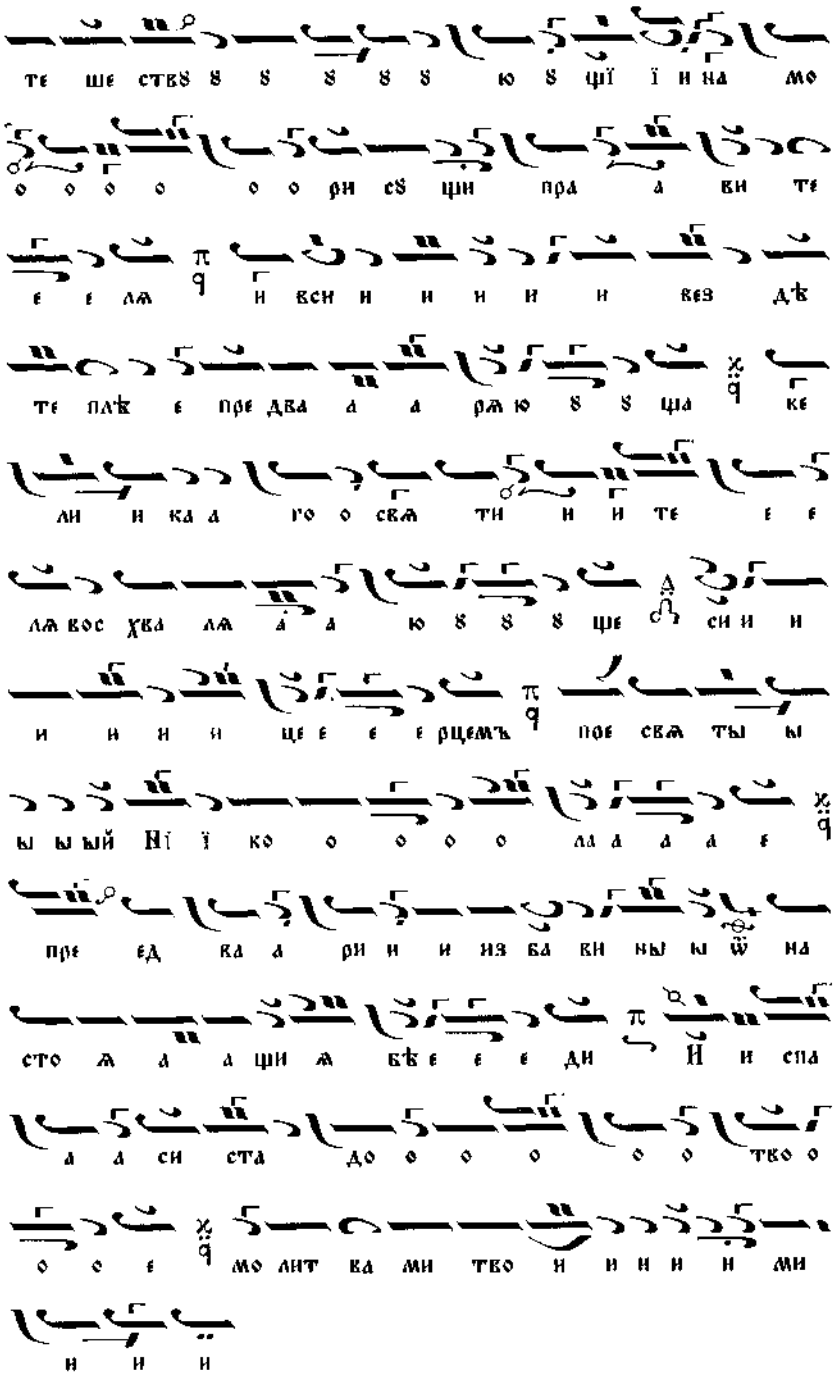

Декемврία ѕ Ст҃ Николай на Хвалитехъ.

Слава гл. ѥ ꙗ па.

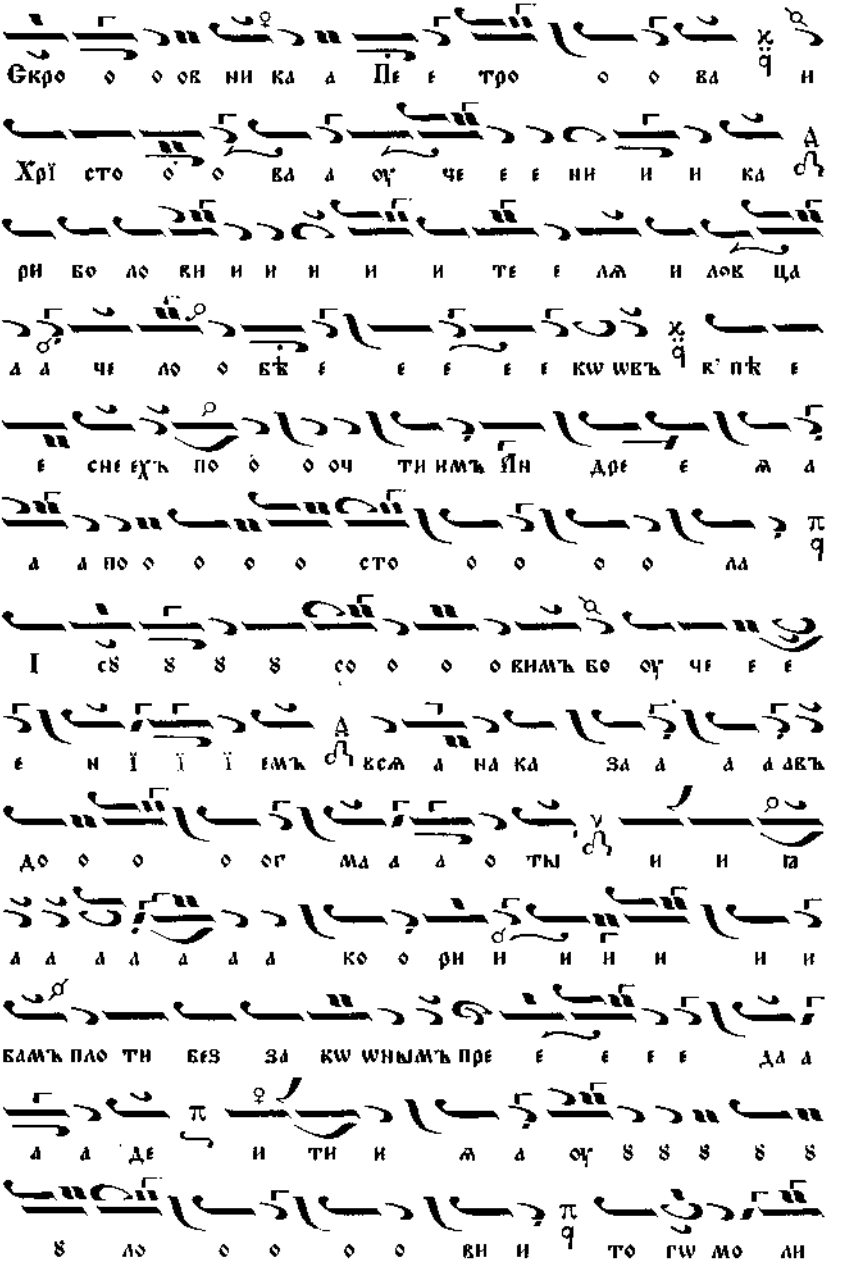

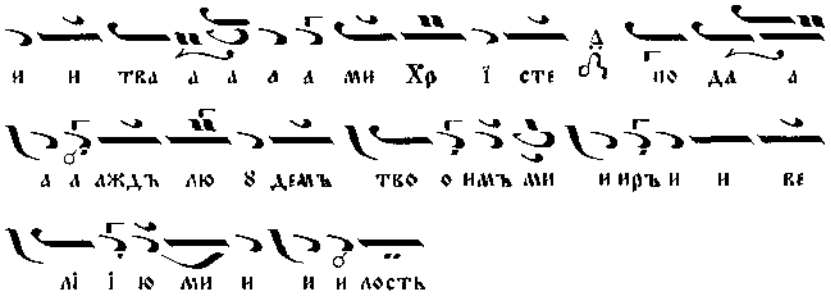

те ше ствѣ я я я я я ю я цїї ї и на мо
о о о о о о ри сѣ щи пра а ви те
е е лѫ и вси и и и и и вез дѣ
те плѣ е пре два а а рѫ ю я я ща ке
ли и ка а го о свѫ ти и и те е е
лѫ вос хва лѫ а а ю я я я ще си и и
и и и и ще е е е рцемъ пре свѫ ты ы
ы ы ый Нї ї ко о о о о ла а а а е
пре ѣд ка а ри и и из ба ви ны ы ѿ на
сто ѫ а а щи ѫ бѣ е е е ди Й и спа
а а си ста до о о о о о тво о
о о е мо лит ва ми тво и и и и и ми
и и и

Мѣсецъ Ноемврый ло. На Стїховнѣ.

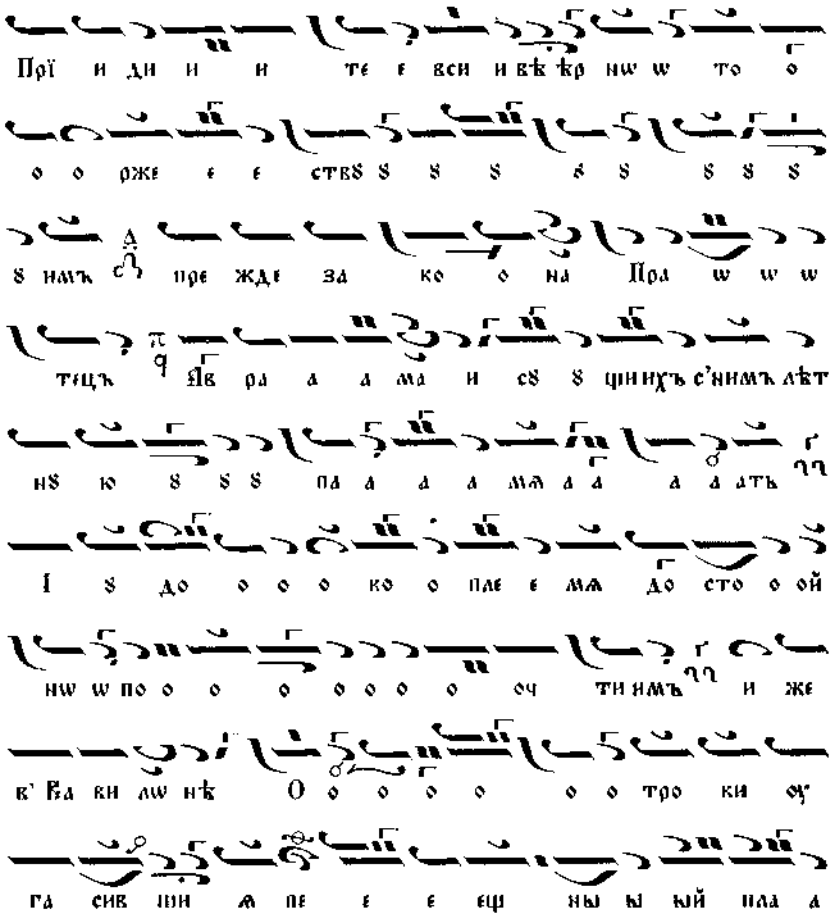
Гласъ ѓ ηη па.

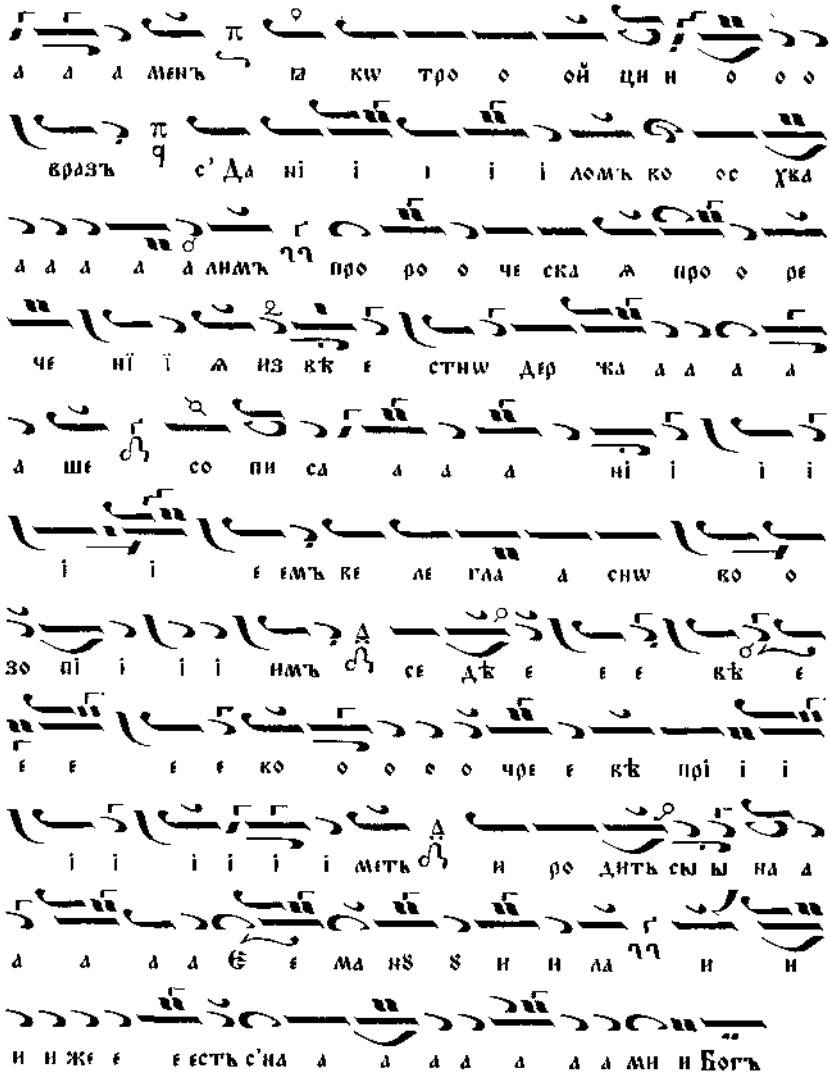

Недѣлѧ Пр҃отецъ Мѣсецъ Декемвріа, на Хвалитехъ.

Слава Глсъ ѕ

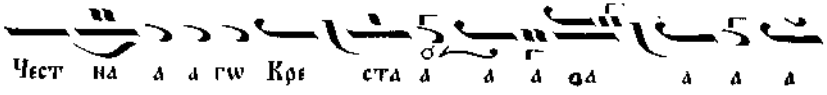

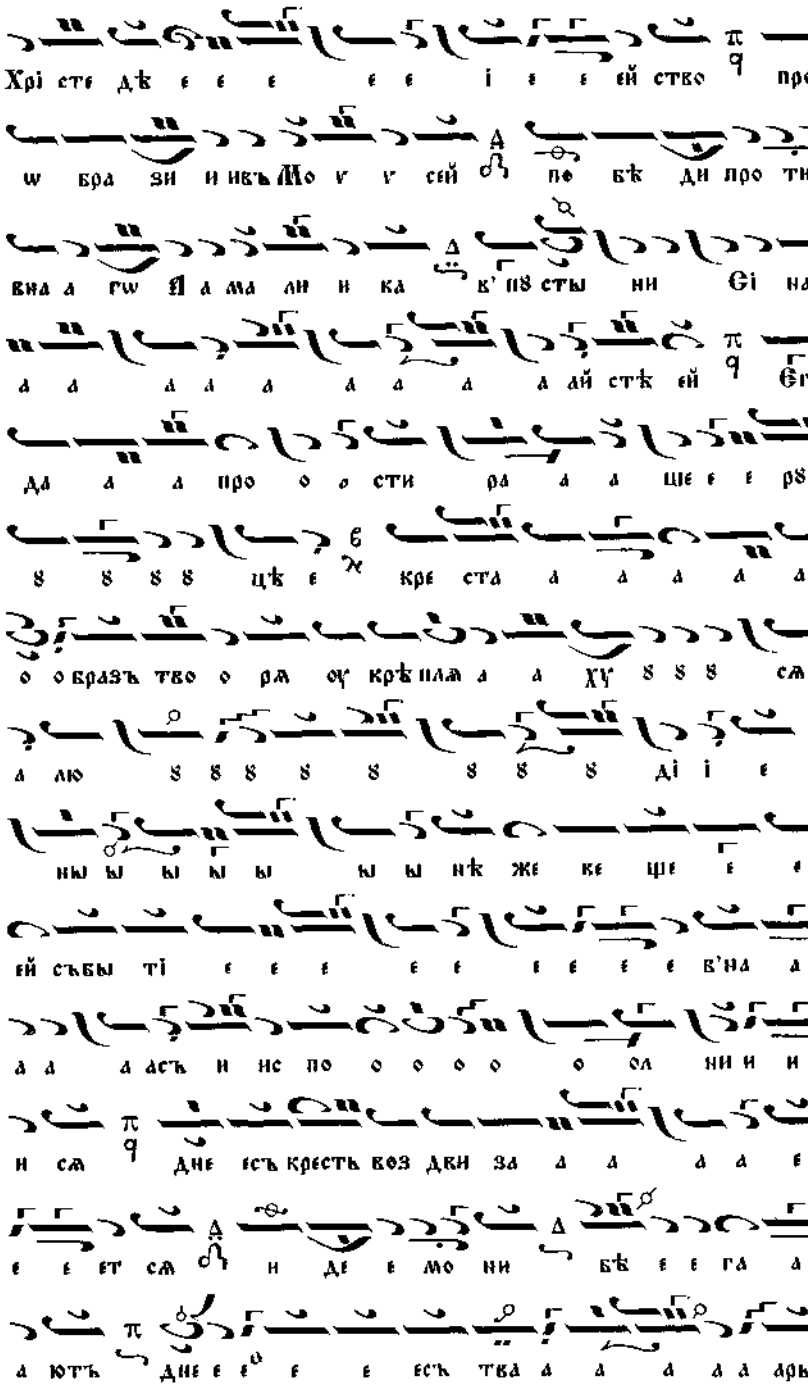

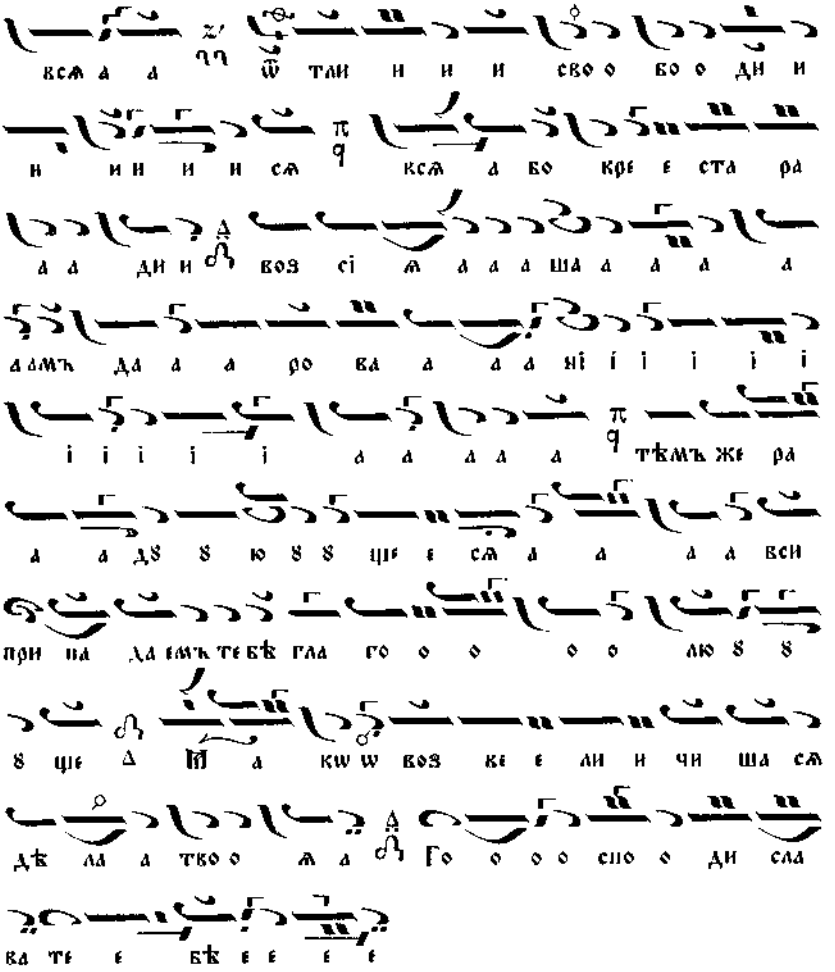
Въ дї Сентемврый.

Всемірное Воздвиженіе Чєстнагw и Животворящагw Креста.

На Літїй Слава и нынѣ. Гласъ а̃ па

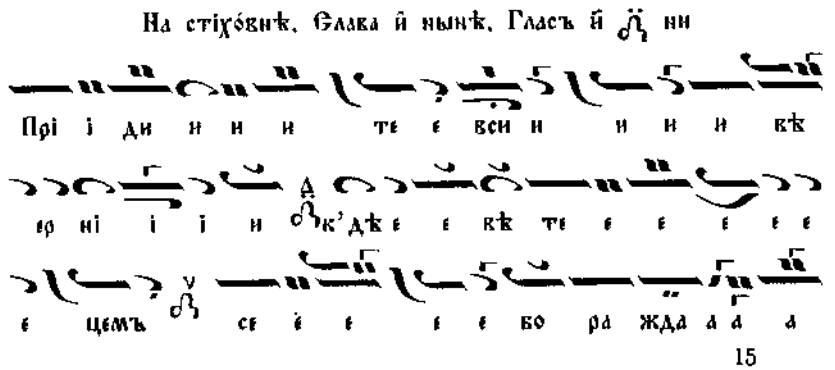

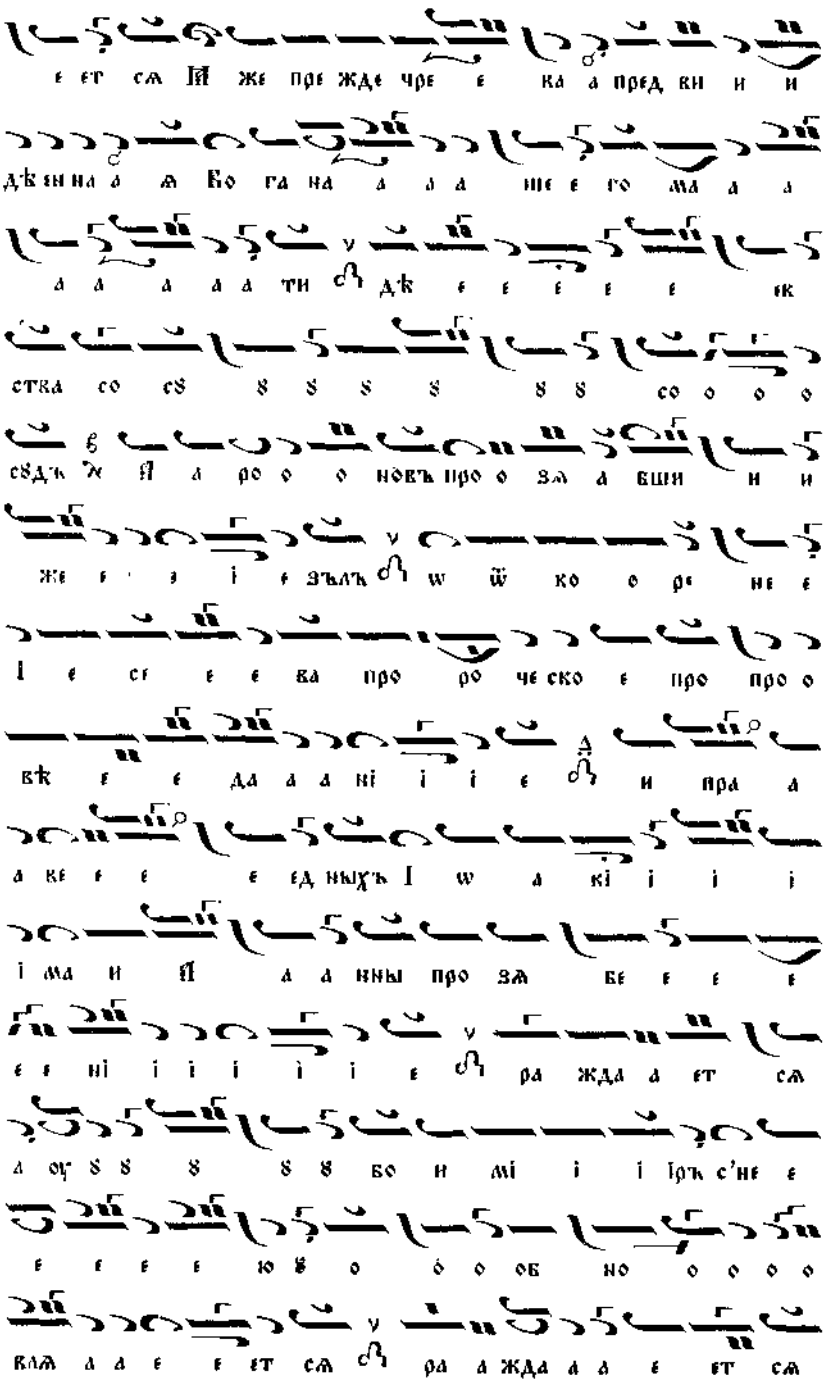

Хрі сте дѣ е е е е е і е е ей ство про
w бра зи и ивъ Мо v v сей по бѣ ди про ти
вна а гw Я а ма ли и ка в' пв сты ни Gі на
а а а а а а а а ай стѣ ей Gr
да а а про о о сти ра а а ще е е рѕ
ѕ ѕ ѕ ѕ цѣ е кре ста а а а а а
о о бразъ тво о рм оу крѣ плм а а ХУ ѕ ѕ ѕ см
а лю ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ді і е
ны ы ы ы ы ы ы ы нѣ же ке ще е е
ей събы ті е е е е е е е е в'на а
а а асъ и нс по о о о о о ол ни и и
и см дне есъ крестъ воз дви за а а а а е
е е ет см и де е мо ни бѣ е е га а
а ютъ дне е е е е есъ тва а а а а а арь

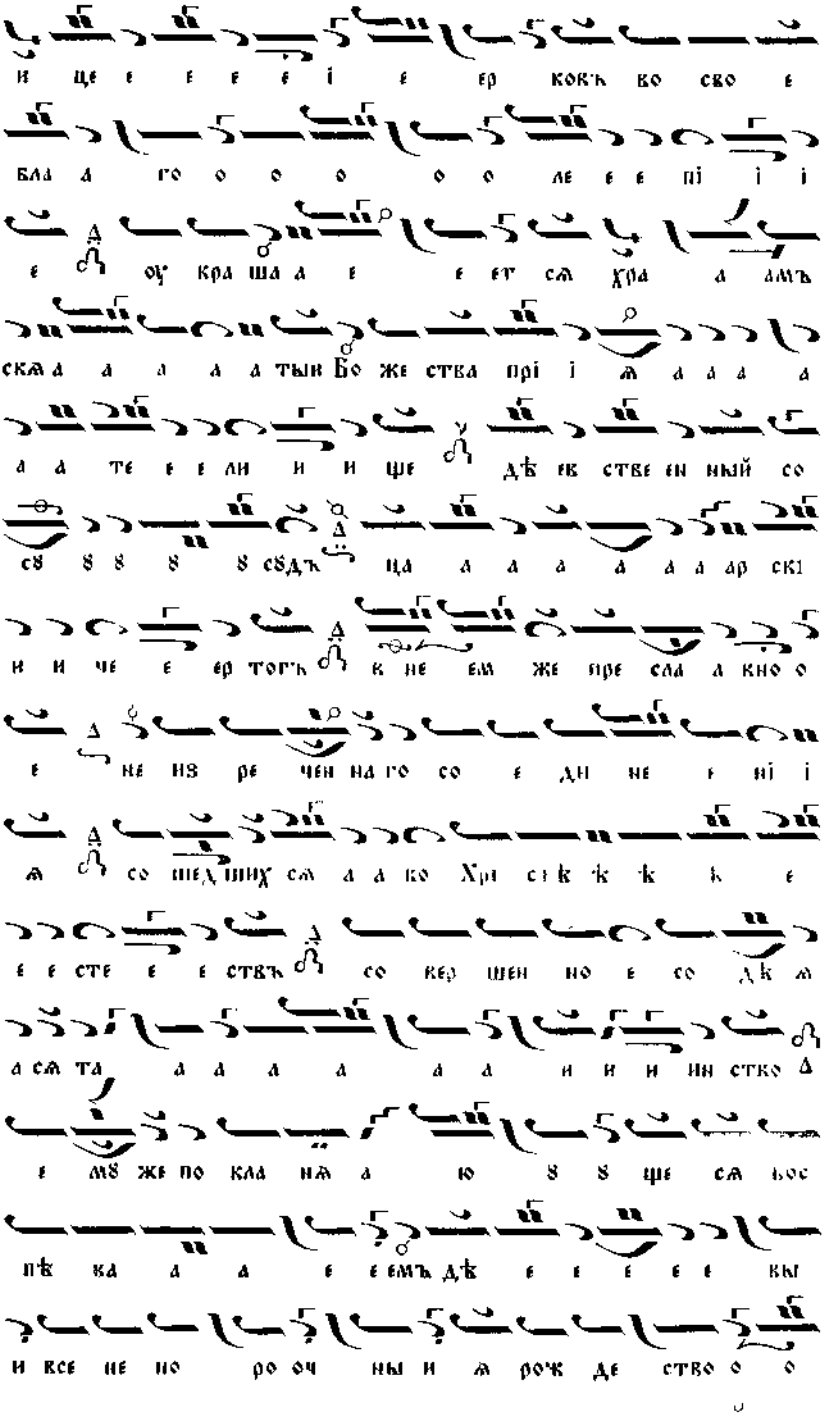

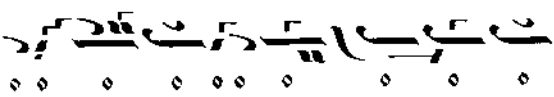
Къ й Септемріа Рождествѡ Богородицы.

На стіхо́внѣ. Слава й нынѣ. Гласъ й ѝ ни

є ет сѧ Йⷤ же пре жде чре є ка а пред ви и и
дѣ ни на а ѧ Бо га на а а а ше є го ма а а
а а а а а ти ⷭ дѣ є є є є є ик
ства со сѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ со о о о
сѣдѣ ѫ Й а ро о о новѣ про о зѧ а вши и и
же є з і є зълѣ ⷭ w ѿ ко о ре не є
І є ст є є ва про ро че ско є про про о
вѣ є є да а а нї і і є ⷭ и пра а
а ве є є є ед ныхъ І w а кї і і і
і ма и Й а а нны про зѧ бе є є є
є є нї і і і і і є ⷭ ра жда а ет сѧ
а оц ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ бо и мі і і їръ с'не є
є є є є ю ѕ о о о об но о о о о
влѧ а а є є ет сѧ ⷭ ра а жда а а є ет сѧ

и ще е е е е і е ер ковъ во сво е
бла д го о о о о о ле е е пі і і
е оу кра ша а е е ет сѫ хра а амъ
скѫ а а а а тын Бо же ства прі і ѫ а а а а
а а те е е ли и и ще дѣ ек ствє ен ный со
сѵ ѕ ѕ ѕ ѕ сѵдъ ща а а а а а ар скі
и и че е ер тогъ к не ем же пре сла а кно о
е не нз ре чен на го со е дн не е ні і
ѫ со шед шихъ сѫ а а ко Хри с і k k k ь е
е е сте е е ствъ со кр шен но е со дк ѫ
а сѫ та а а а а а а и и и ин стко
е мѵ же по кла нѫ а ю ѕ ѕ ще сѫ бос
пѣ ка а а е е емъ дѣ е е е е е вы
и все не но ро оч ны и ѫ роѫ де ство о о

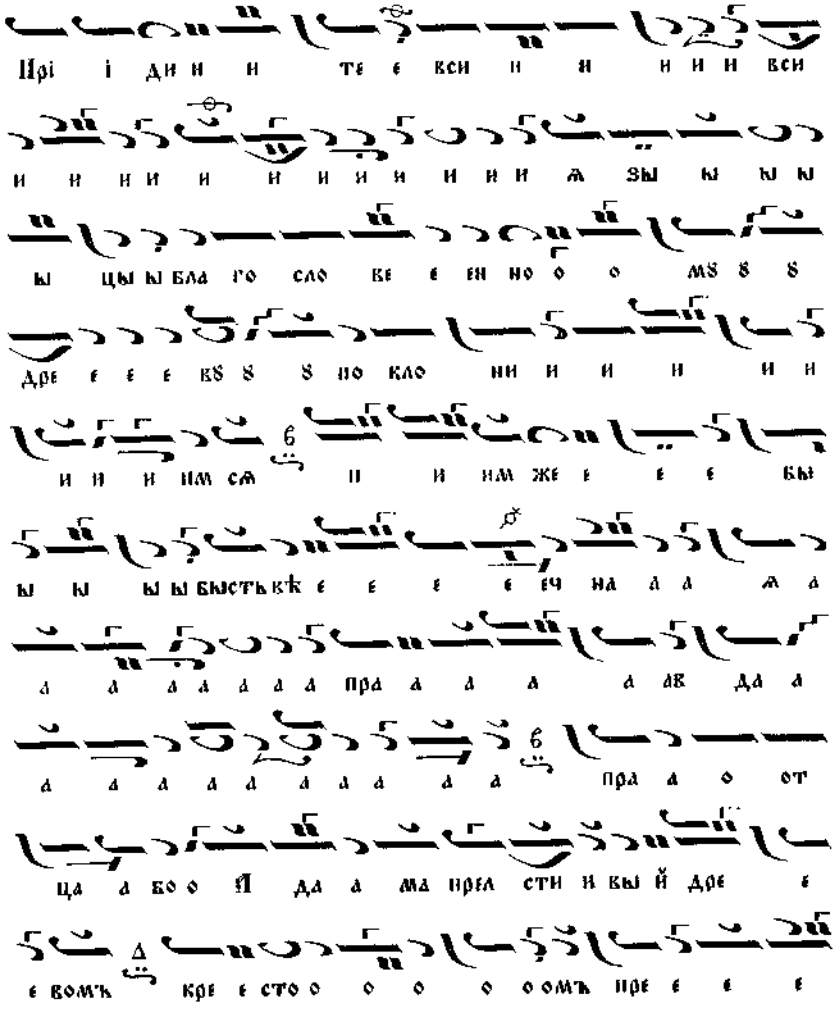

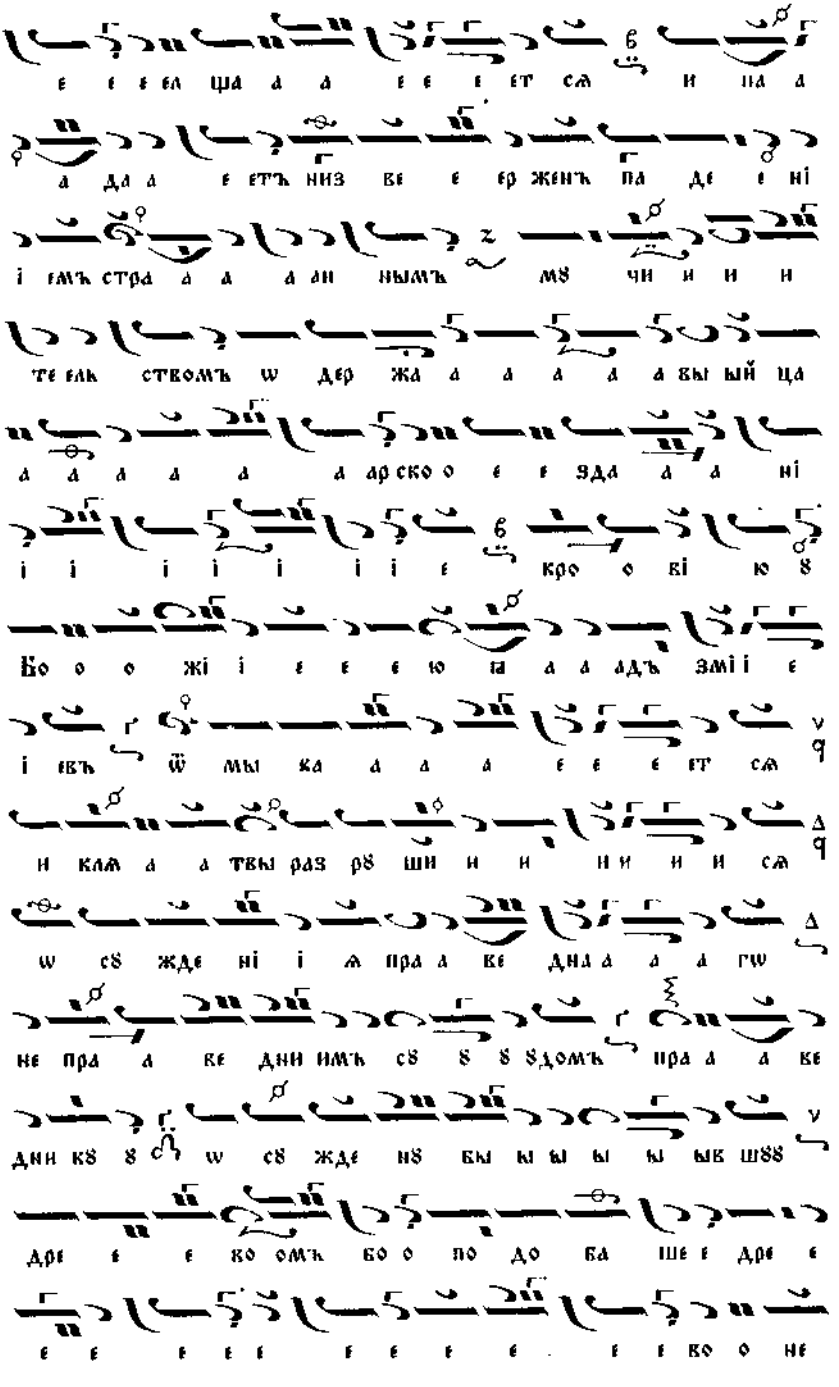
Б′. Отъ Хроматическій родъ.

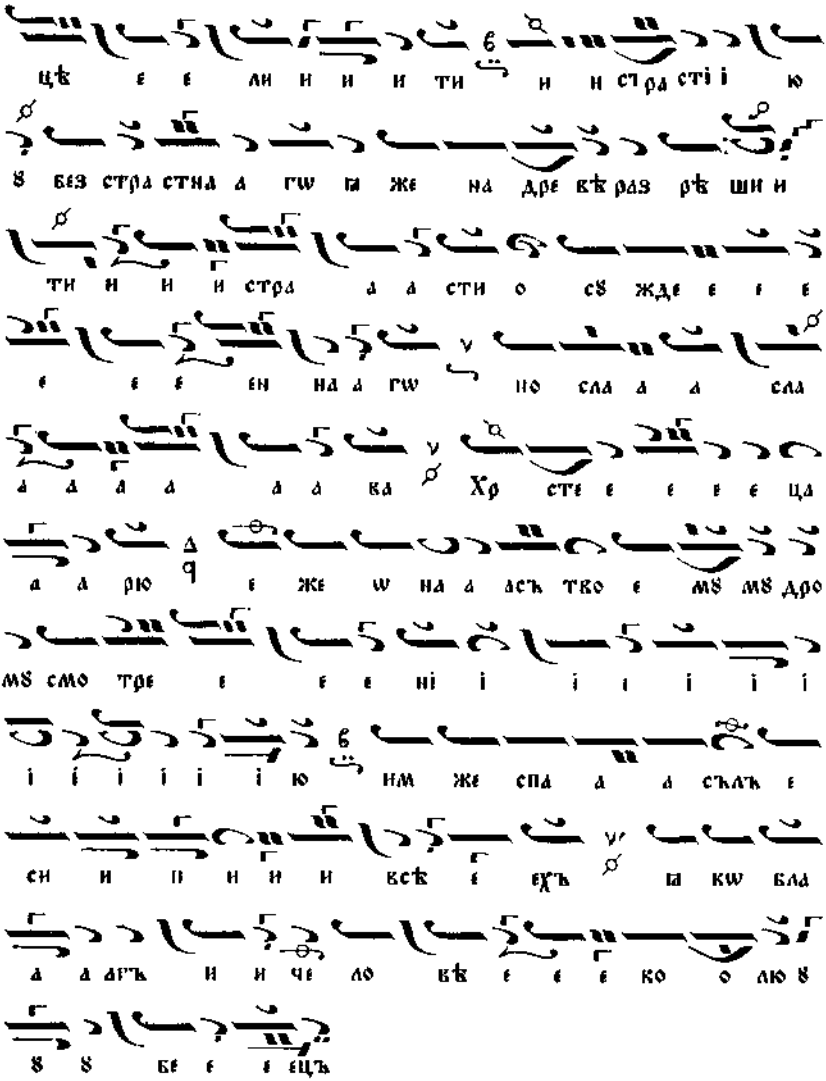
Въ Дї Септемврый.

Всемірное Воздвиженіе Чєтнáгw и Животворящагw Крестá.

Слáва й нынѣ. Гласъ ѣ ѕ Дї

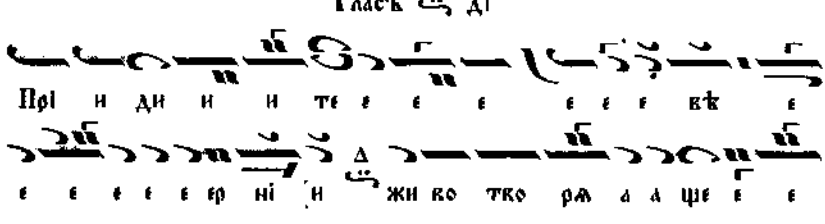

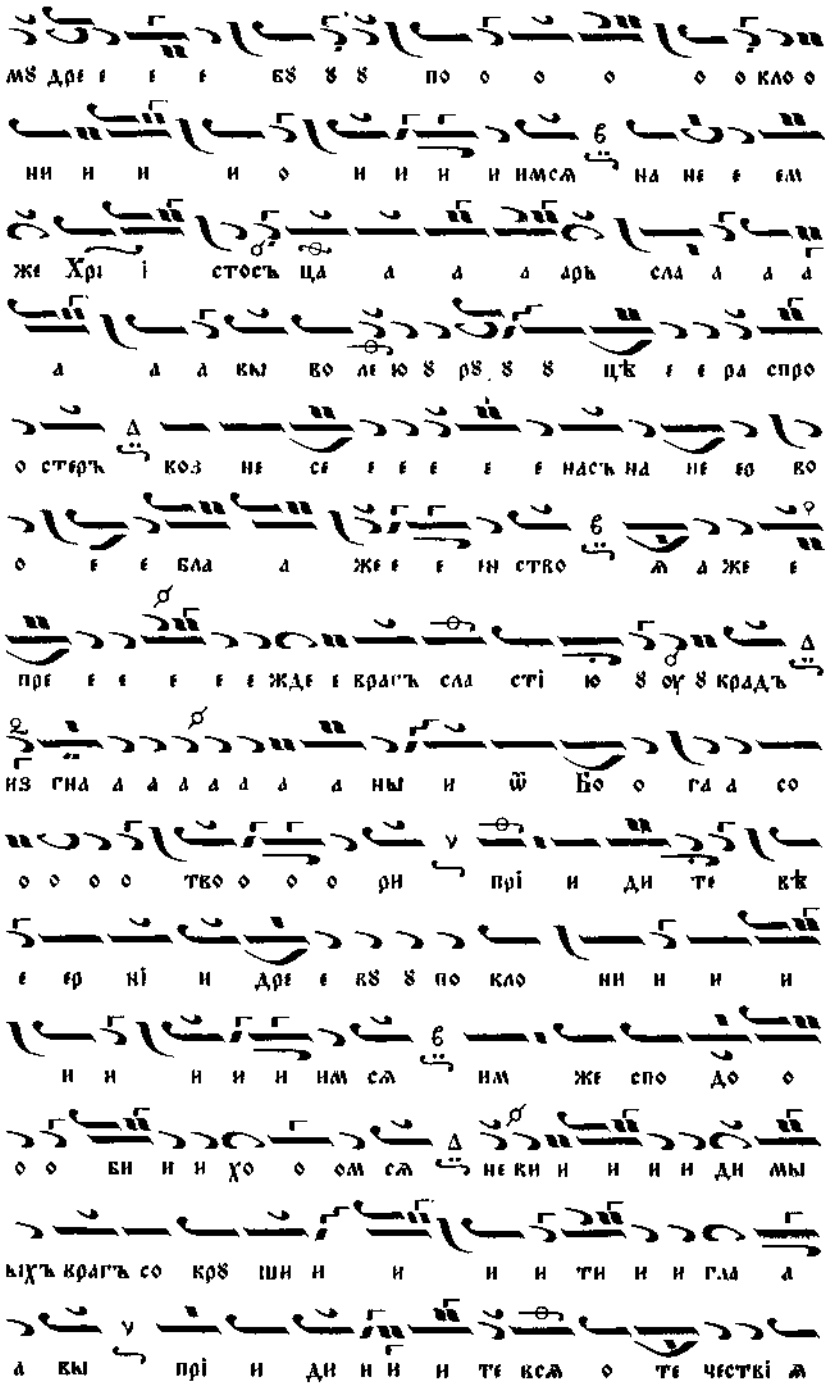

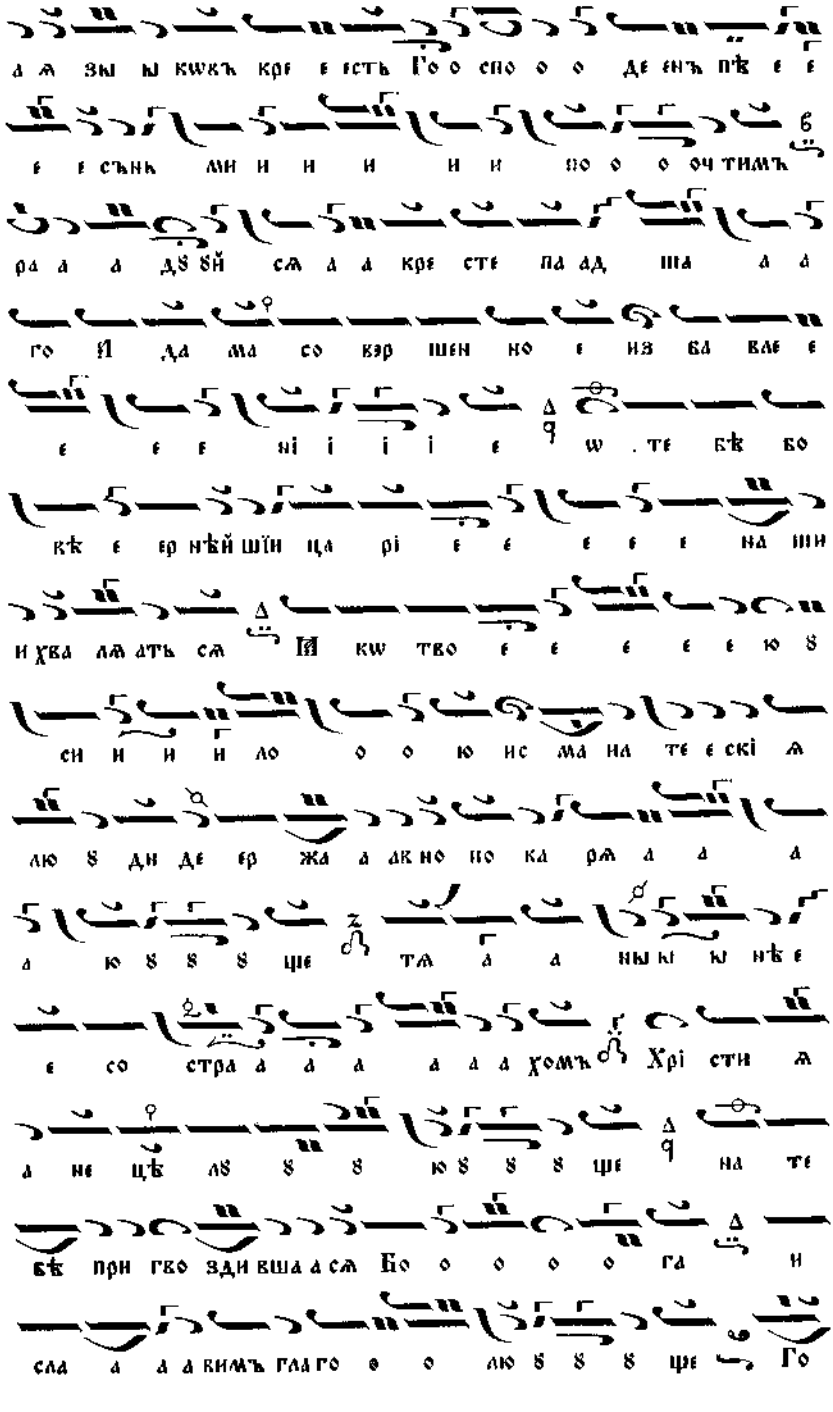

Сіѧ стіхира поется егда же цѣлѹемъ Честный Крестъ.

Гласъ ѕ ді

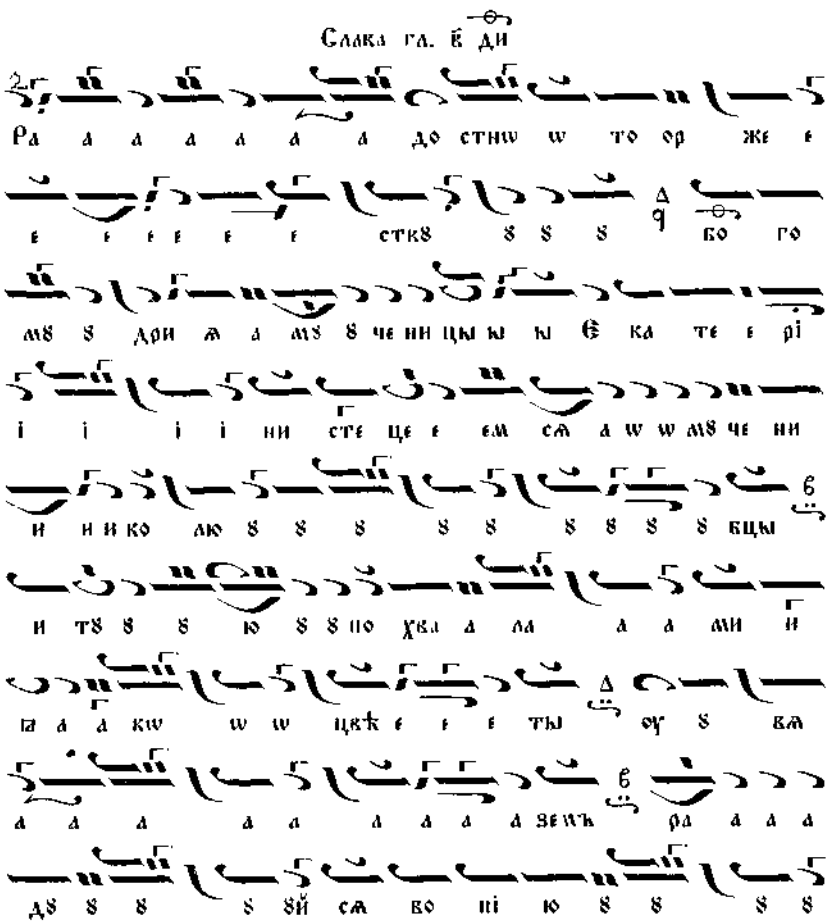

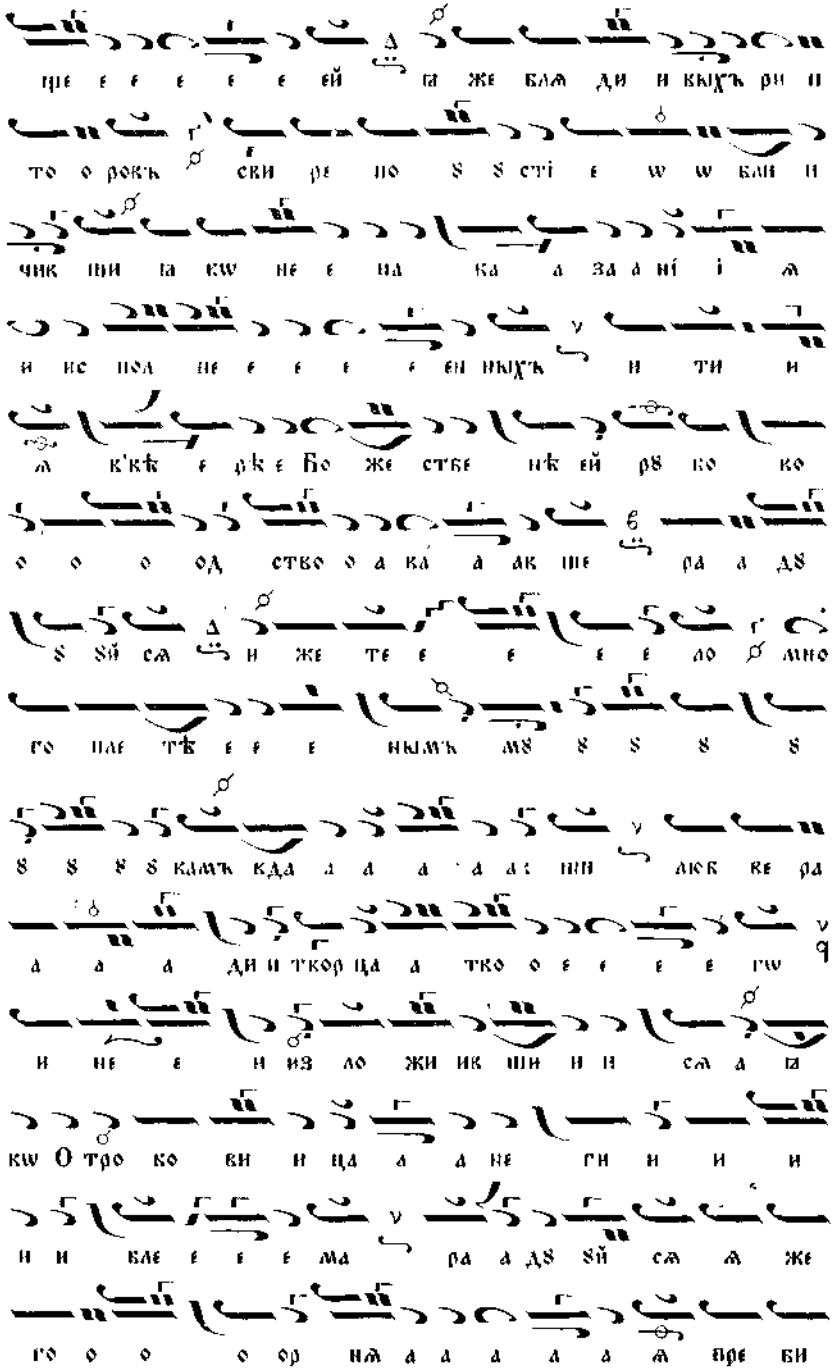

мѫ дре е е е ѣѫ ѫ ѫ по о о о о о кло о
ни и и и о и и и и имсѧ на не е ем
же Хрі і стосъ ца а а а арь сла а а а
а а а кы во ле ю ѫ ρѫ ѫ ѫ цѣ е е ра спро
о створъ коз не се е е е е е насъ на не во во
о е е бла а же е е ин ство ж а же е
пре е е е е е жде е крагъ сла сті ю ѫ оу ѫ крадъ
из гна а а а а а а ны и ѿ Бо о га а со
о о о о тво о о о ρи прі и ди те вѣ
е ер кі и дре е ѣѫ ѫ по кло ни и и и
и и и и и им сѧ им же спо до о
о о би и и хо о ом сѧ не ки и и и и ди мы
ыхъ крагъ со крѫ ши и и и и ти и и гла а
а кы прі и ди и и и те всѧ о те чествіѧ

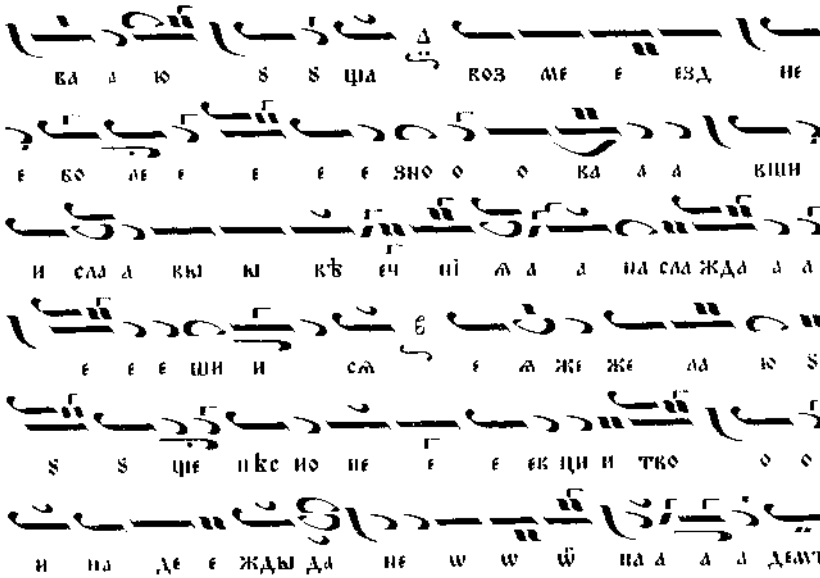

а ѧ зы ы кѡкъ кре е ѥсть Го о спо о о де ѣнъ пѣ е е
е е сѣнь ми и и и и и по о о оч тимъ
ра а а дѯ бй сѧ а а кре сте па дд ша а а
го й да ма со вэр шен но е из ба вле е
е е е ні і і і е ѡ . те бѣ бо
вѣ е ер нѣй шїи ца рі е е е е е на ши
и хва лѧ дть сѧ Й кѡ тво е е е е е ю ѕ
си и и и ло о о ю нс ма на те е скі ѧ
лю ѕ ди де ер жа а дк но по ка рѧ а а а
а ю ѕ ѕ ѕ ще тѧ а а ны ы ю нѣ е
е со стра а а а а а а хомъ Хрі сти ѧ
а не цѣ лѯ ѕ ѕ ю ѕ ѕ ѕ ще на те
бѣ при гво зди вша а сѧ Бо о о о о га и
сла а а а вимъ гла го е о лю ѕ ѕ ѕ ще Го
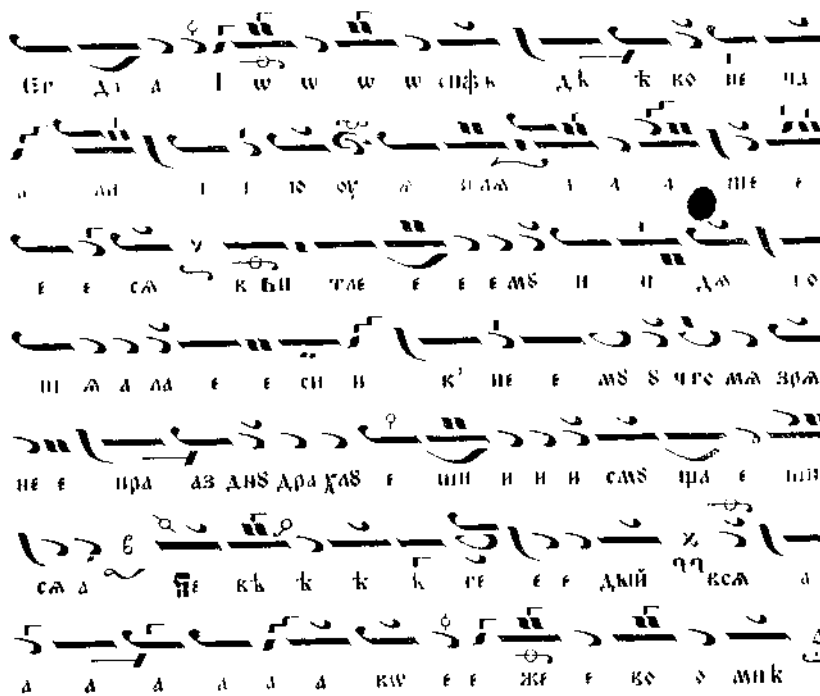

Къ ѓд Нощкрый Скатыа Великомѵченицы Екатерины.

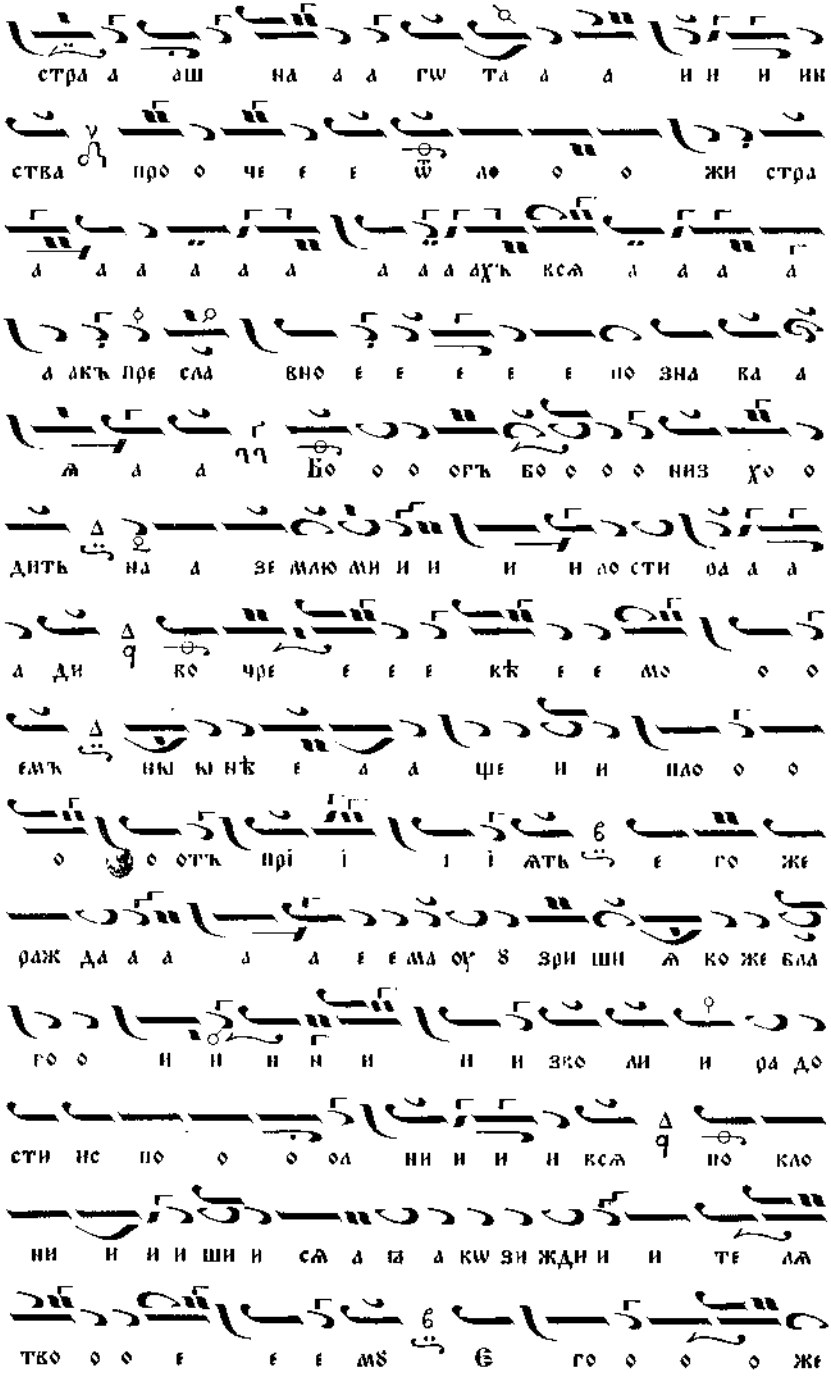

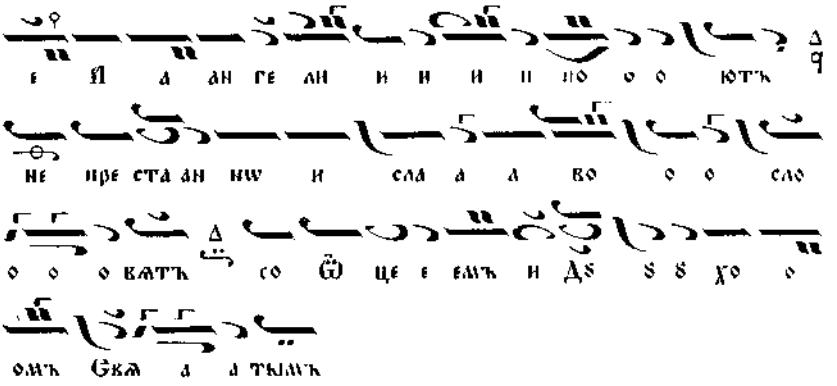

цѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣй ꙗ же блж ди и кыχъ ри и
то о рокъ ѕ ѕкн рѣ по ѕ ѕ стї ѣ ѡ ѡ бли и
чик ıии ıа кѡ нѣ ѣ ıа ка а за а нї і ж
и ис ıоа нѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣи ıыχъ и ти и
ж к'кѣ ѣ рѣ ѣ Бо же стбе нѣ ей рѕ ко ко
о о о од ство о а ка а ак ııе ра а дѕ
ѕ ѕй сѫ ꙗ и же те ѣ ѣ ѣ ѣ ло ѕ мно
го ıае тѣ ѣ ѣ ѣ ıкıмъ мѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ ѕ кımъ кда а а а а а: ııи ıкк ве ра
а а а ди и ткор ца а тко о ѣ ѣ ѣ ѣ гѡ
и нѣ ѣ и из ло жи ик ıи и и сѫ а ꙗ
кѡ О тро ко ви и ца а а нѣ ги и и и
и и бле ѣ ѣ ѣ ма ра а дѕ ѕй сѫ ж же
го о о о ор нж а а а а а ж бре би

Вь кѲ. Декемврій. Часъ ѳ. Гласъ ѣ ѯ ДИ

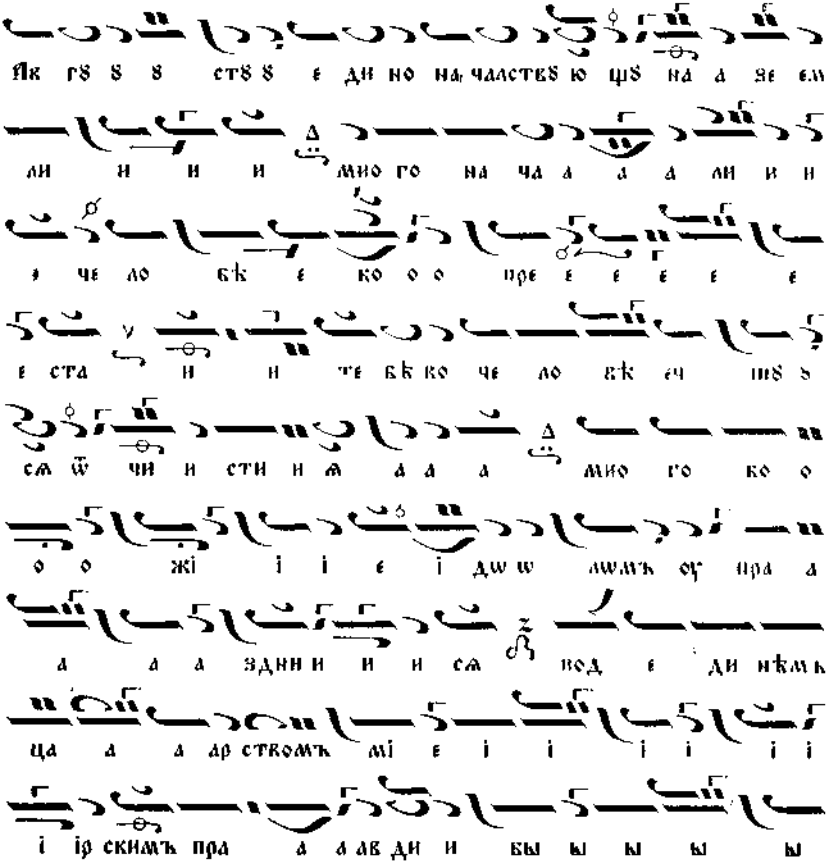

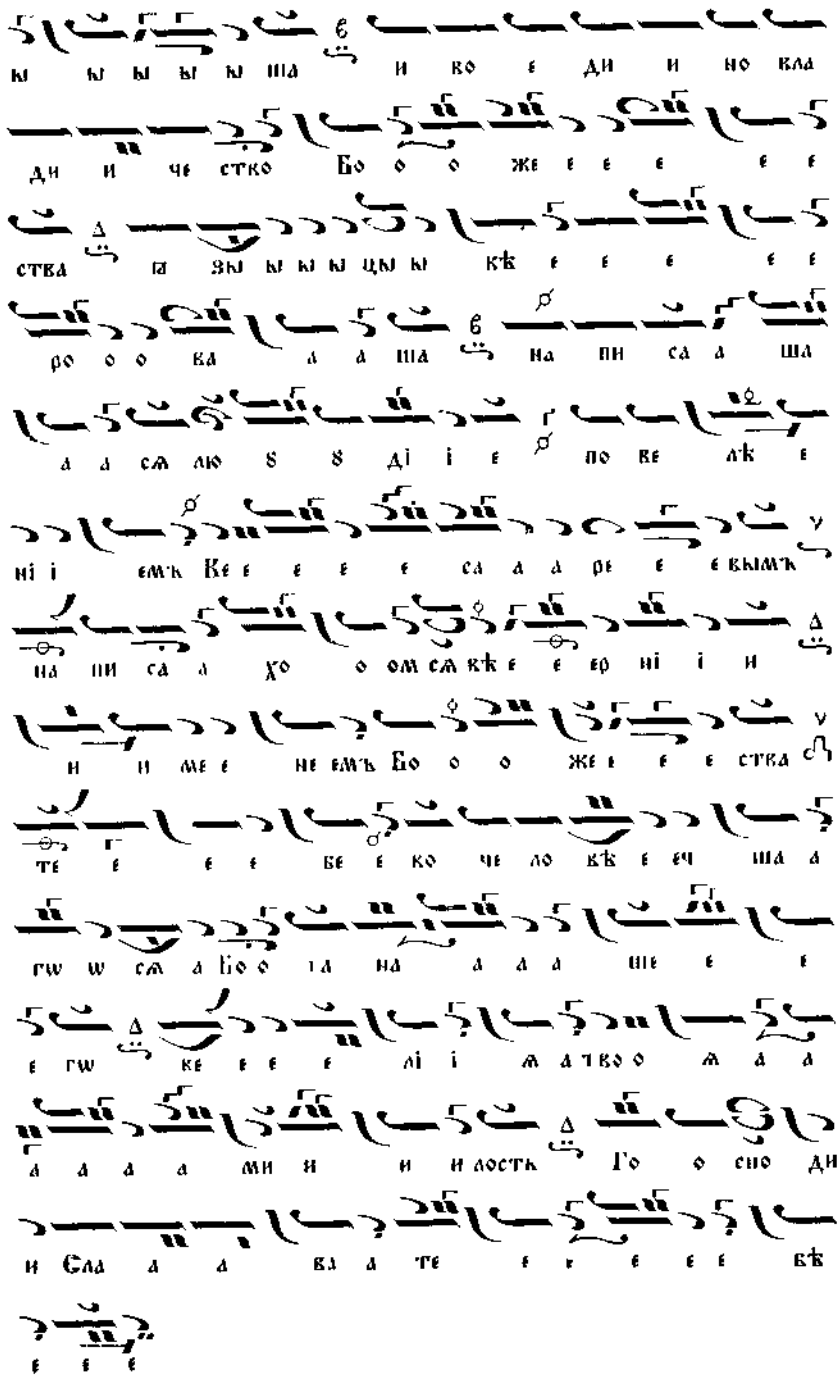

стра а аш на а а гw та а а и и и ни
ства про о че е е w ле о о жи стра
а а а а а а а а а а ахъ ксѫ а а а а
а акъ пре сла вно е е е е е по зна ка а
ѫ а а Бо о о ргъ бо о о о низ хо о
дить на а зе млю ми и и и и ло сти да а а
а ди ко чре е е е кѣ е е мо о о
емъ нкы ы нѣ е а а ще и и пло о о
о о отъ пр҃і і і і мть е го же
раж да а а а а е е ма оу 8 зри ши ѫ ко же бла
го о и и и и и и и зко ми и ра до
сти ис по о о од ни и и и ксѫ по кло
ни и и и ши и сѫ а ш а кw зи жди и и те лѫ
тво о о е е е мѕ б го о о о же

Декемвріа кѣ. Рождество Хрістово

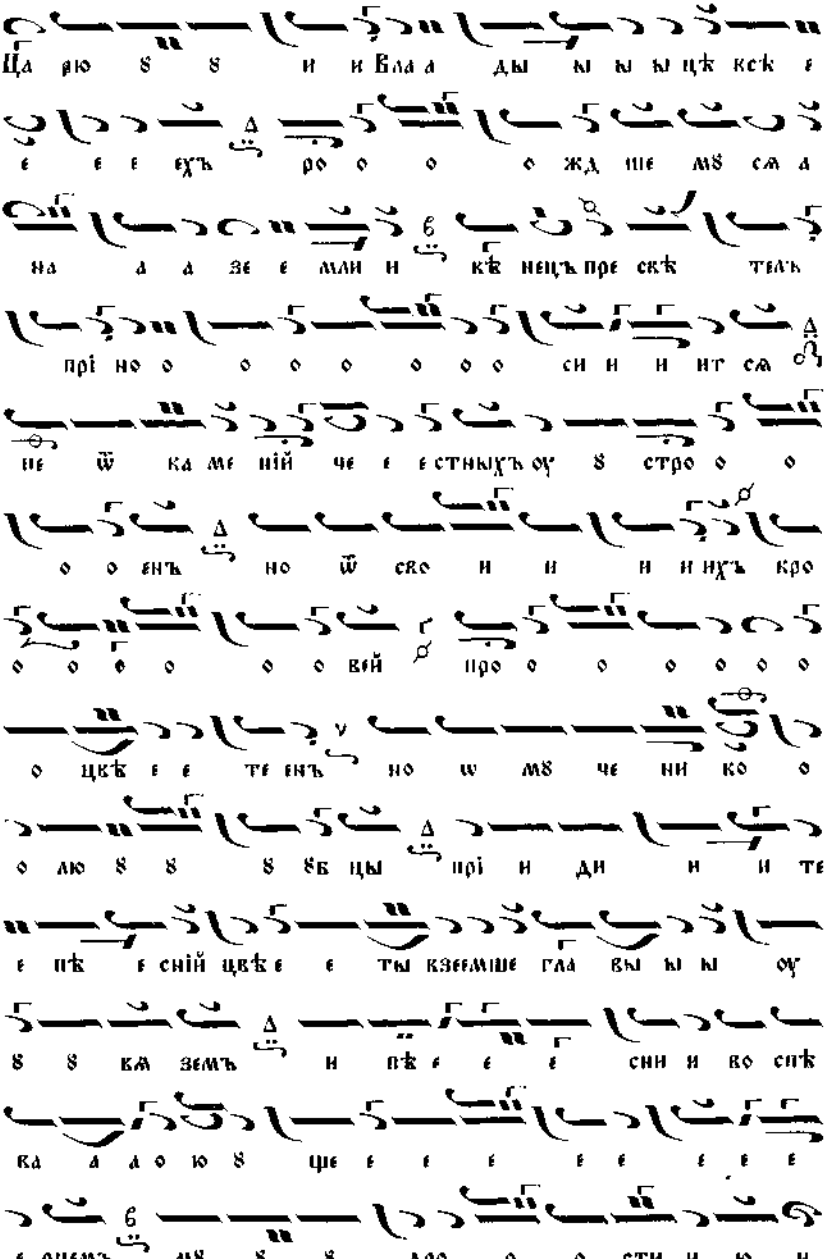
Слава и нынѣ Гласъ ѣ ѕ ди

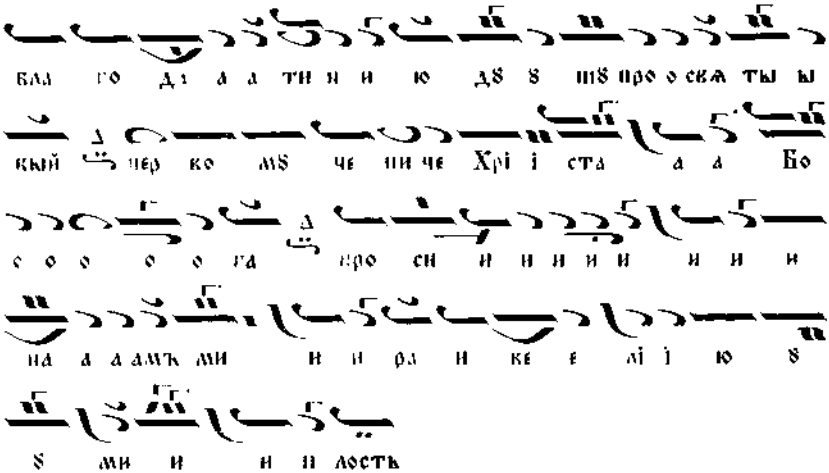

Декемврій кѕ. Сватаго Стефана

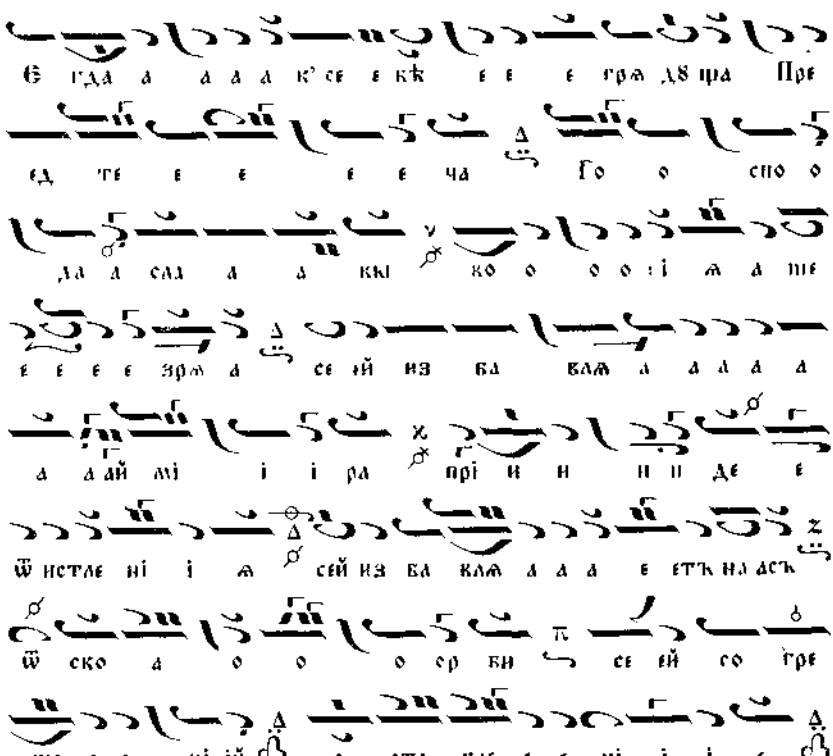
Слава, Гласъ К ѕ ди

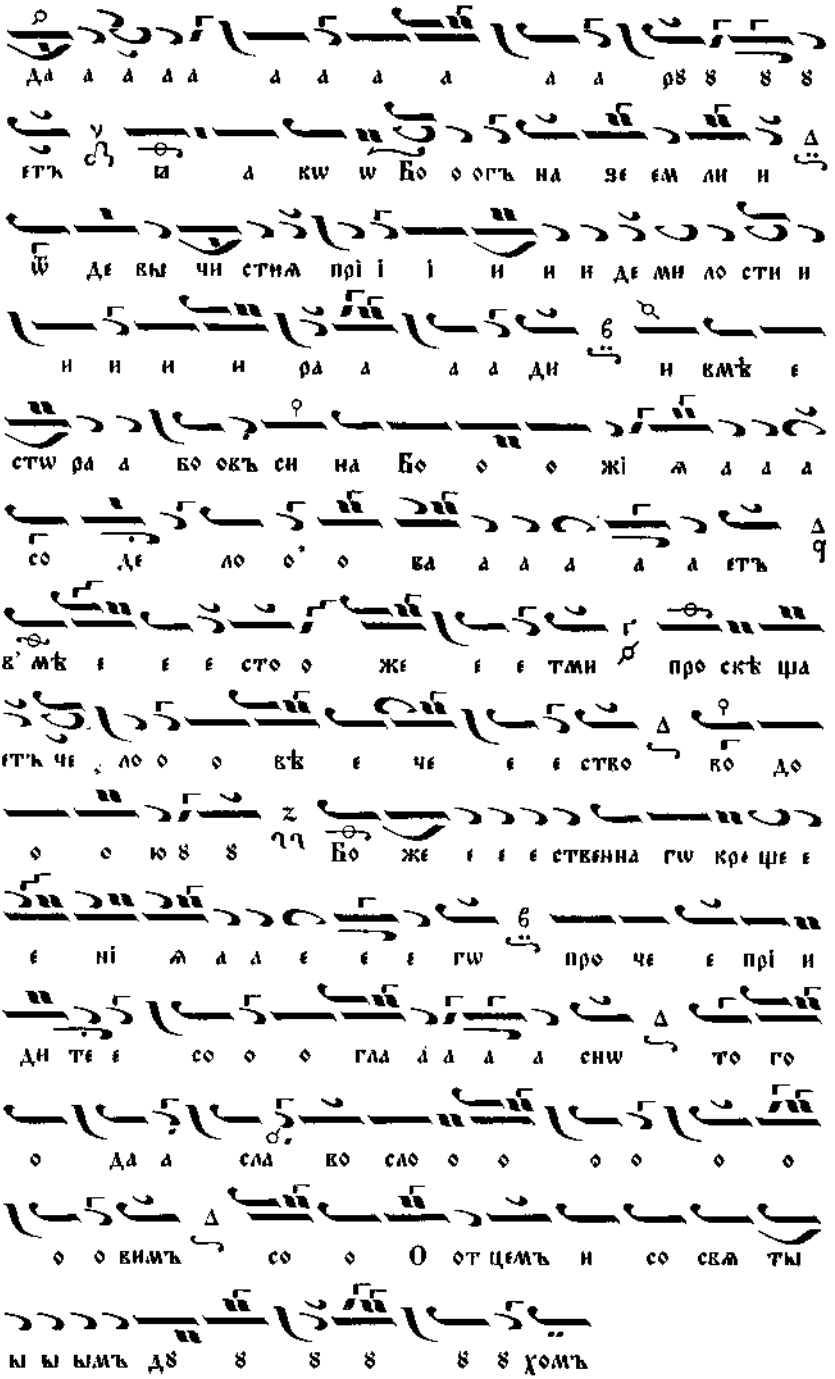

Мѣсецъ Іанꙋарій е́

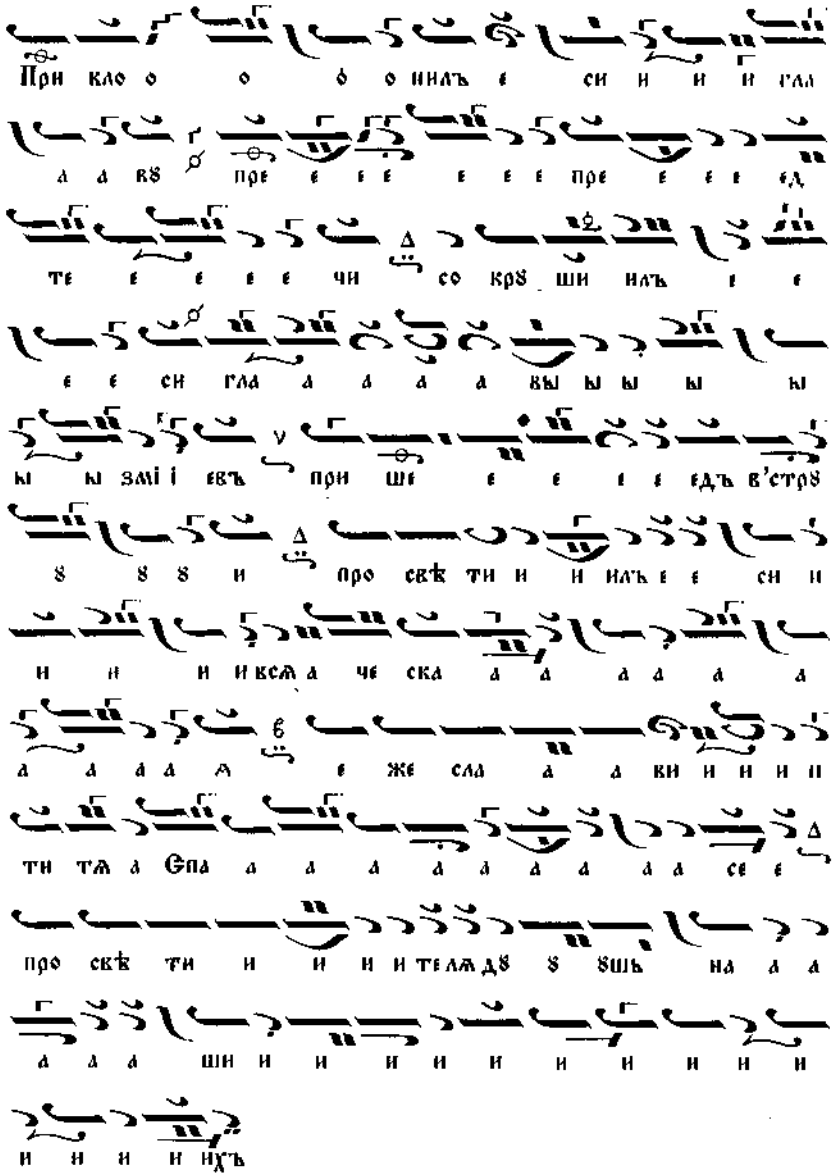
Часъ ѯ. Гласъ к. ѯ дн

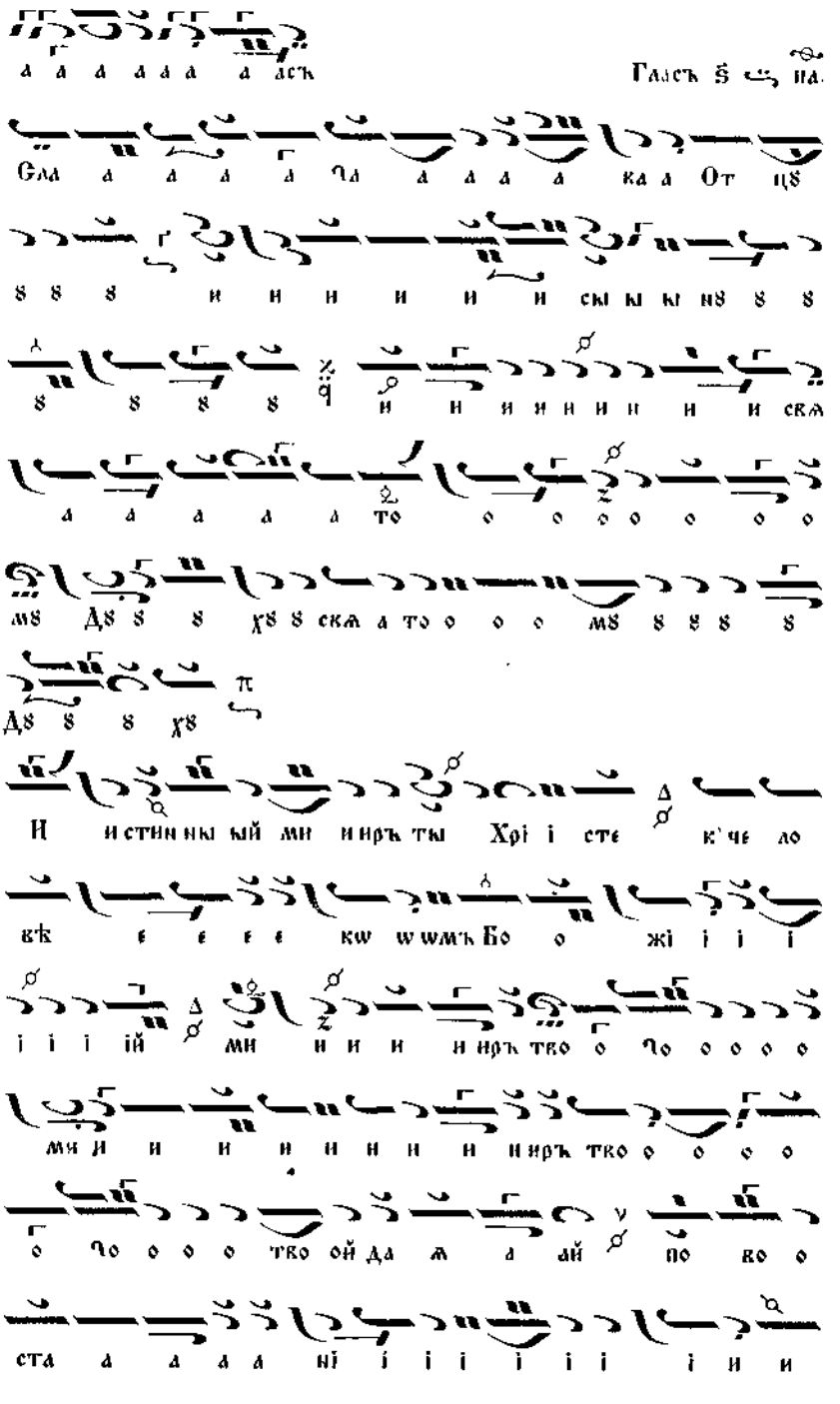

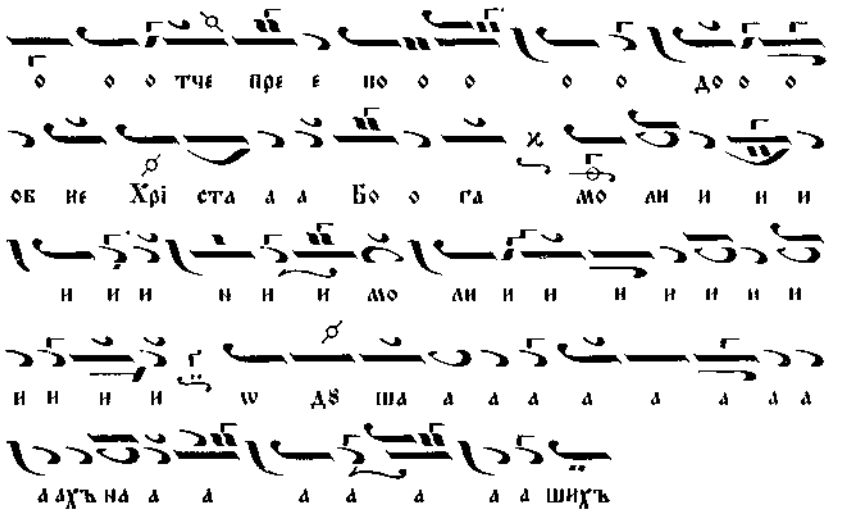

Да а а а а а а а а а а ꙋѕ ѕ ѕ ѕ
ѣтъ ѡ а кѡ ѡ Бо о огъ на зѣ ем ли н
ѡ де вы чи стиѫ прі і і и и и де ми ло сти и
и и и и ра а а а ди и вмѣ ѣ
стѡ ра а бо окъ сн на Бо о о жі ѫ а а а
со де ло о о ва а а а а а ѣтъ
в' мѣ ѣ ѣ ѣ сто о же ѣ ѣ тми про скѣ ща
ѣтъ чѣ ло о о вѣ ѣ чѣ ѣ ѣ ство во до
о о ю ѕ ѕ ҂҂ Бо же ѣ ѣ ѣ ствѣнна гѡ кре ще ѣ
ѣ ні ѫ а а ѣ ѣ ѣ гѡ про чѣ ѣ прі и
ди те ѣ со о о гла а а а а снѡ то го
о да а сла во сло о о о о о о о
о о вимъ со о О от цемъ и со свѫ ты
ы ы ымъ дѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ хомъ

Іанвaріа ѕ. Свѧтое Богоꙗвленіе

Слава й нынѣ, Гласъ ѣ ѓі.

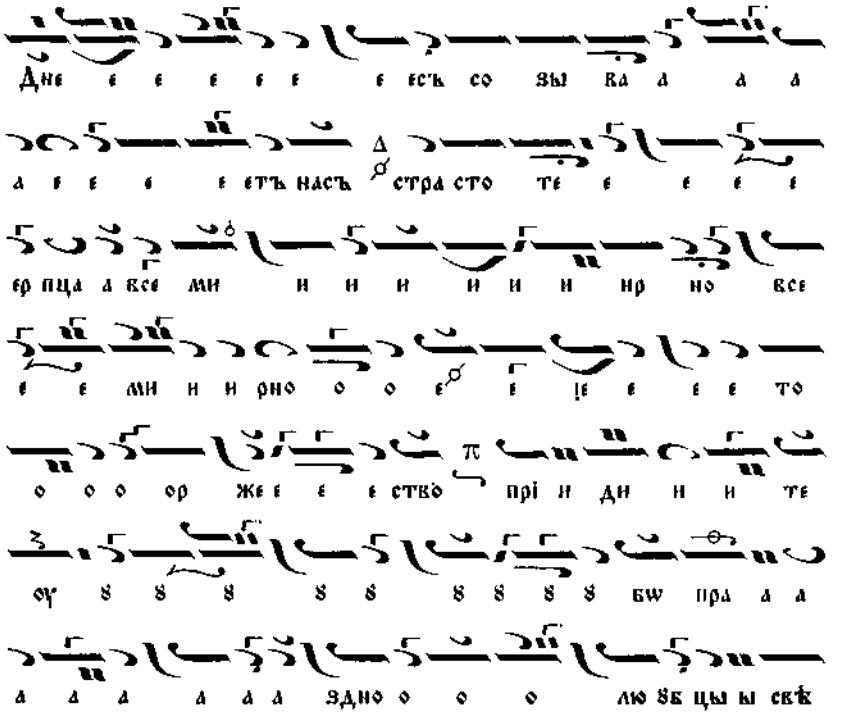

Гласъ
Сла
Отц
И истинныкый
Хрі і сте
кчело
Бо
жі
мир
ирък тво
ой Да
ай
по во
ста
ні

кѕ Октомвріа. Великомученика Димитріа мироточца.

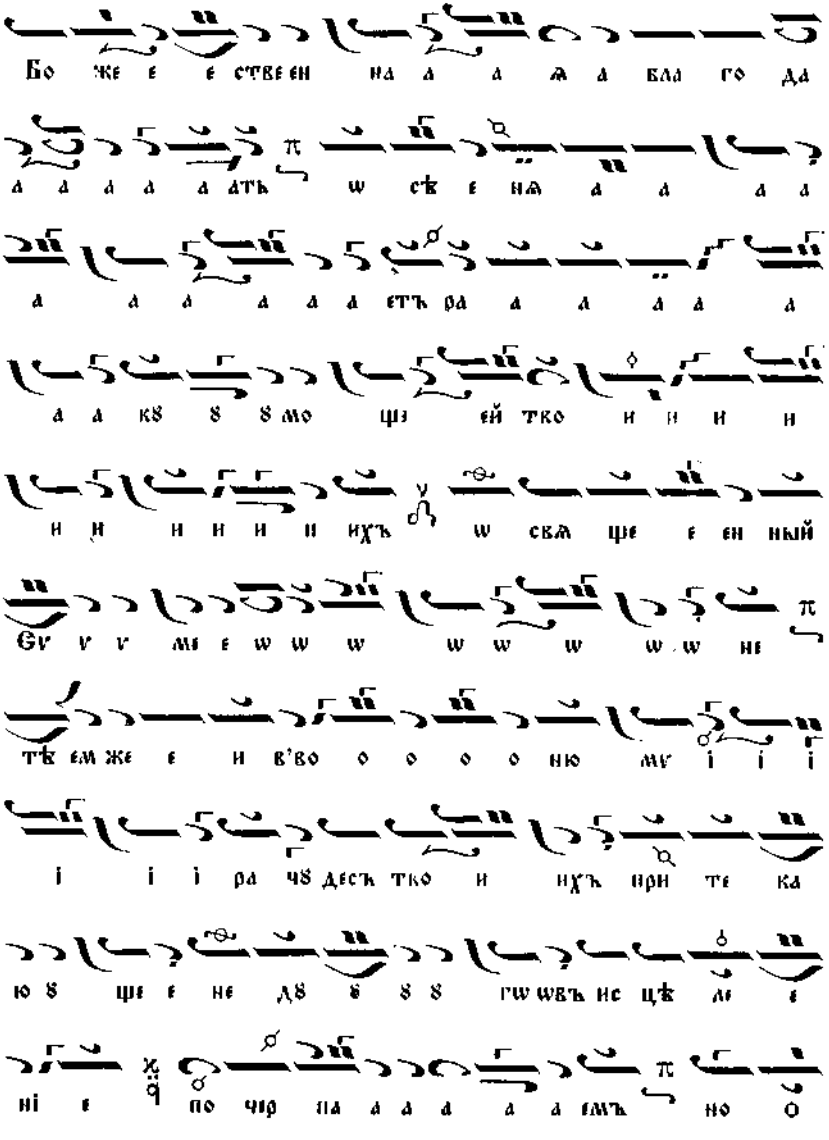
Вечерь Слава Гласъ ѕ ѕ па
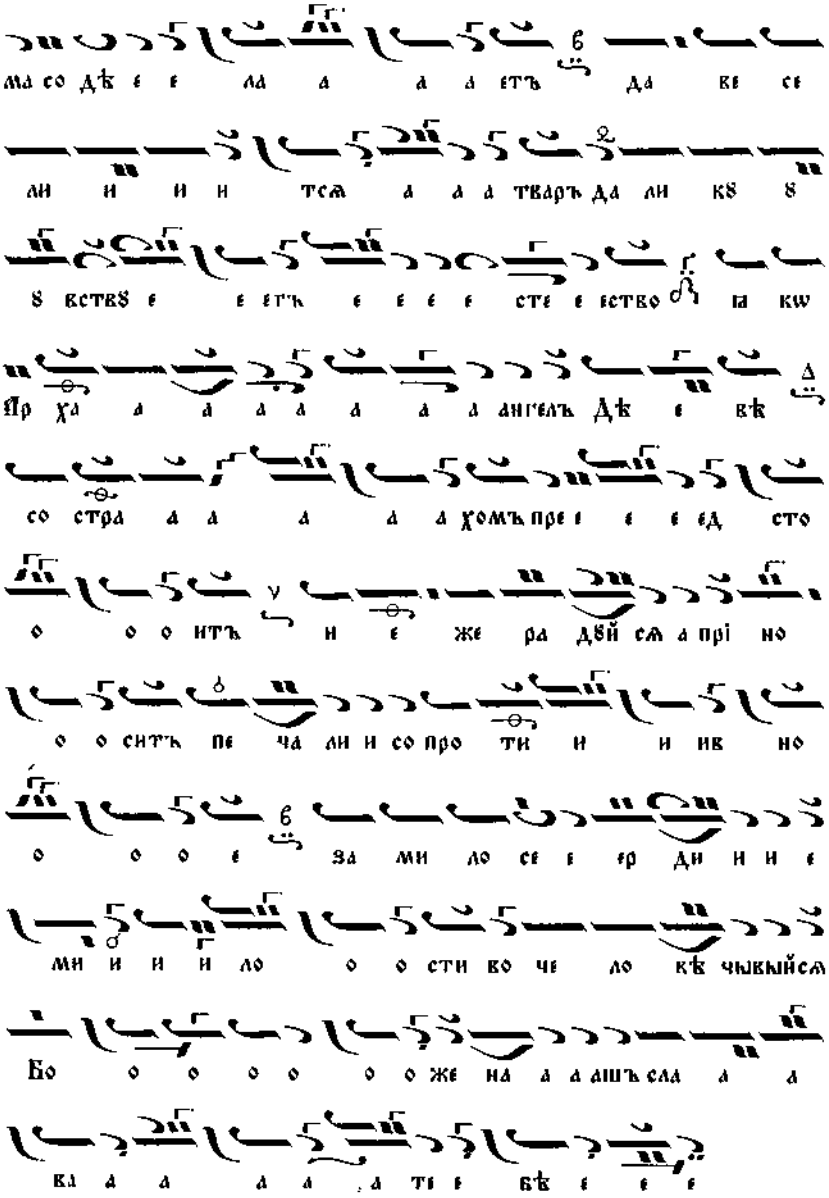

Къ а̑ Сентемкрій

Начало Индикта сирѣчъ Новагw лѣта и памѧть преподобнагw w̃ца нашегw Сумеwна Столпника

Слава на вечернѣ. Гласъ ѕ̑ ⁘ на.

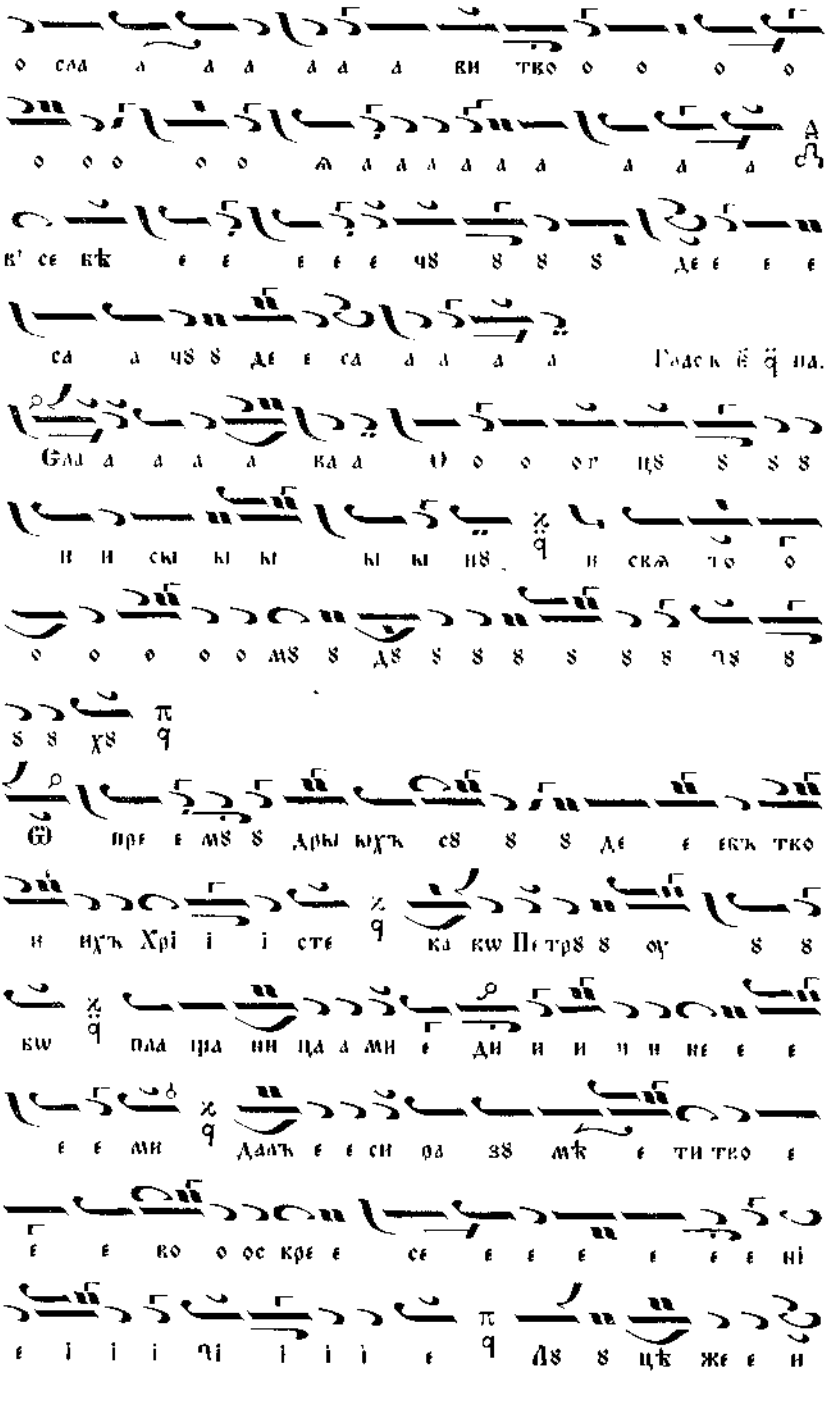

ма со дѣ е е ла а а а ѣтъ да ве се
ли и и и тсѫ а а а тварь да ли кѕ ѕ
ѕ вствѕ е е ѣтъ е е е е сте е ствѳ ы кѡ
Пр ха а а а а а а а ангелъ дѣ е вѣ
со стра а а а а а хомъ пре е е е ѣд сто
о о о итъ и е же ра дѣй сѫ а прі но
о о ситъ пѣ ча ли и со про ти и и ик но
о о о е за ми ло се е ѳр ди и и е
ми и и и ло о о сти во че ло кѣ чьякыйсѧ
Бо о о о о о о же на а а ашъ сла а а
ва а а а а а ть е бѣ е е е

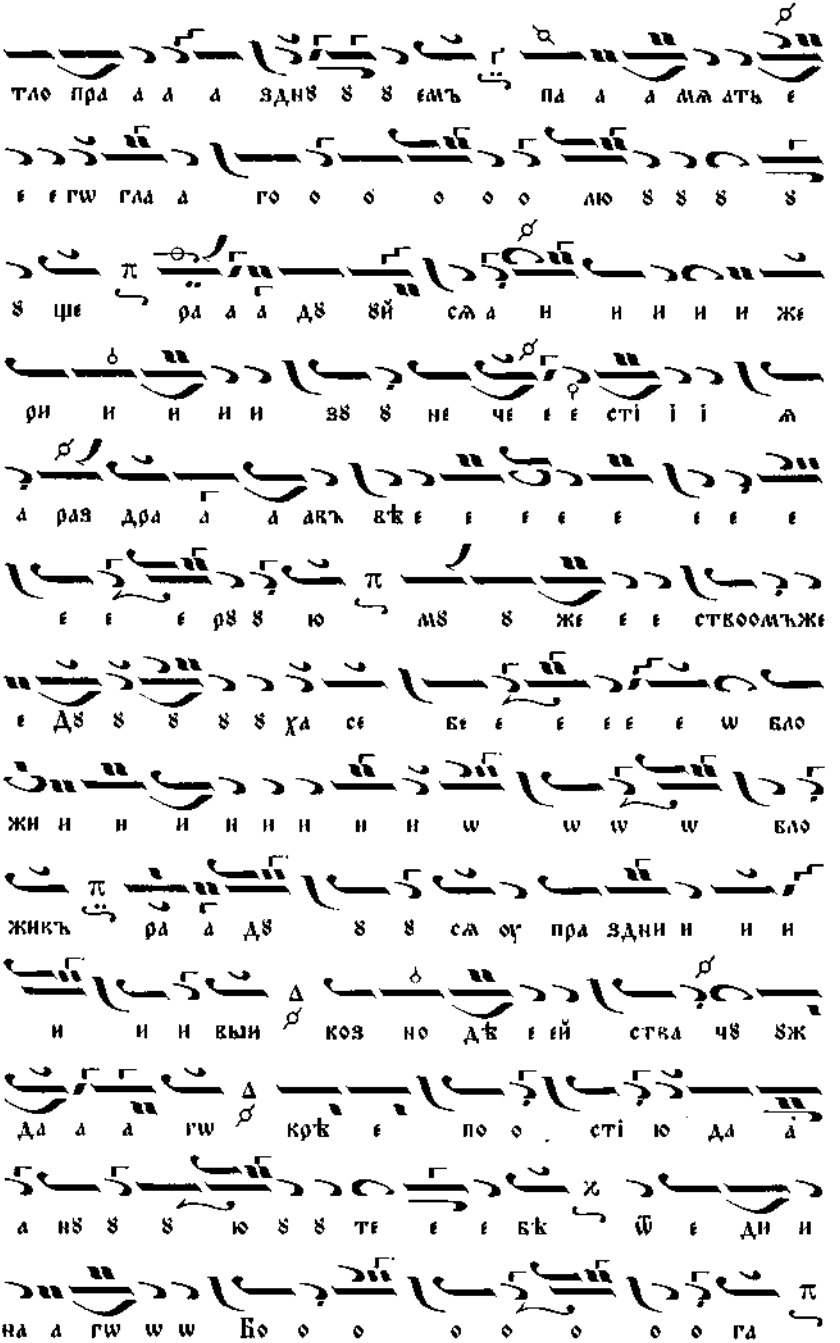
Мартъ ѣ. Благовѣщенїе Богородично.

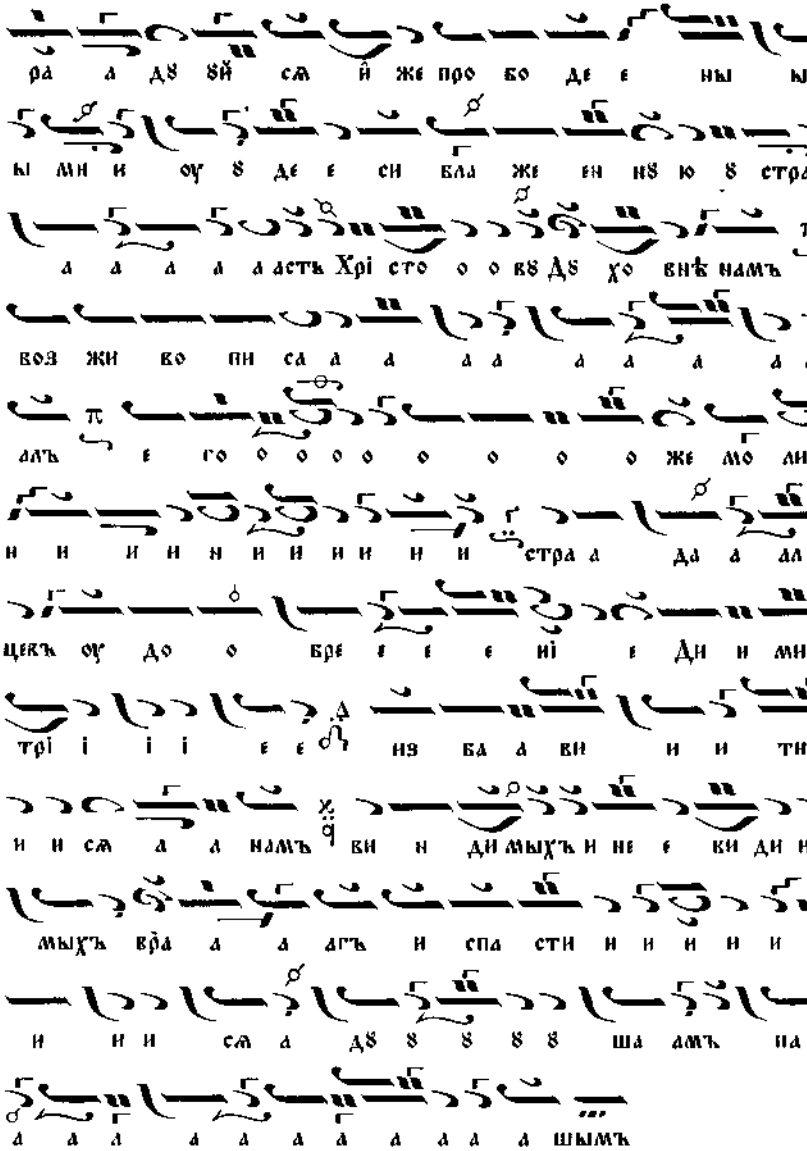
На хвалитехъ Слава и нынѣ.

Гласъ ѣ ѕ ді.

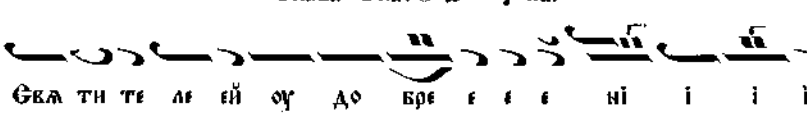

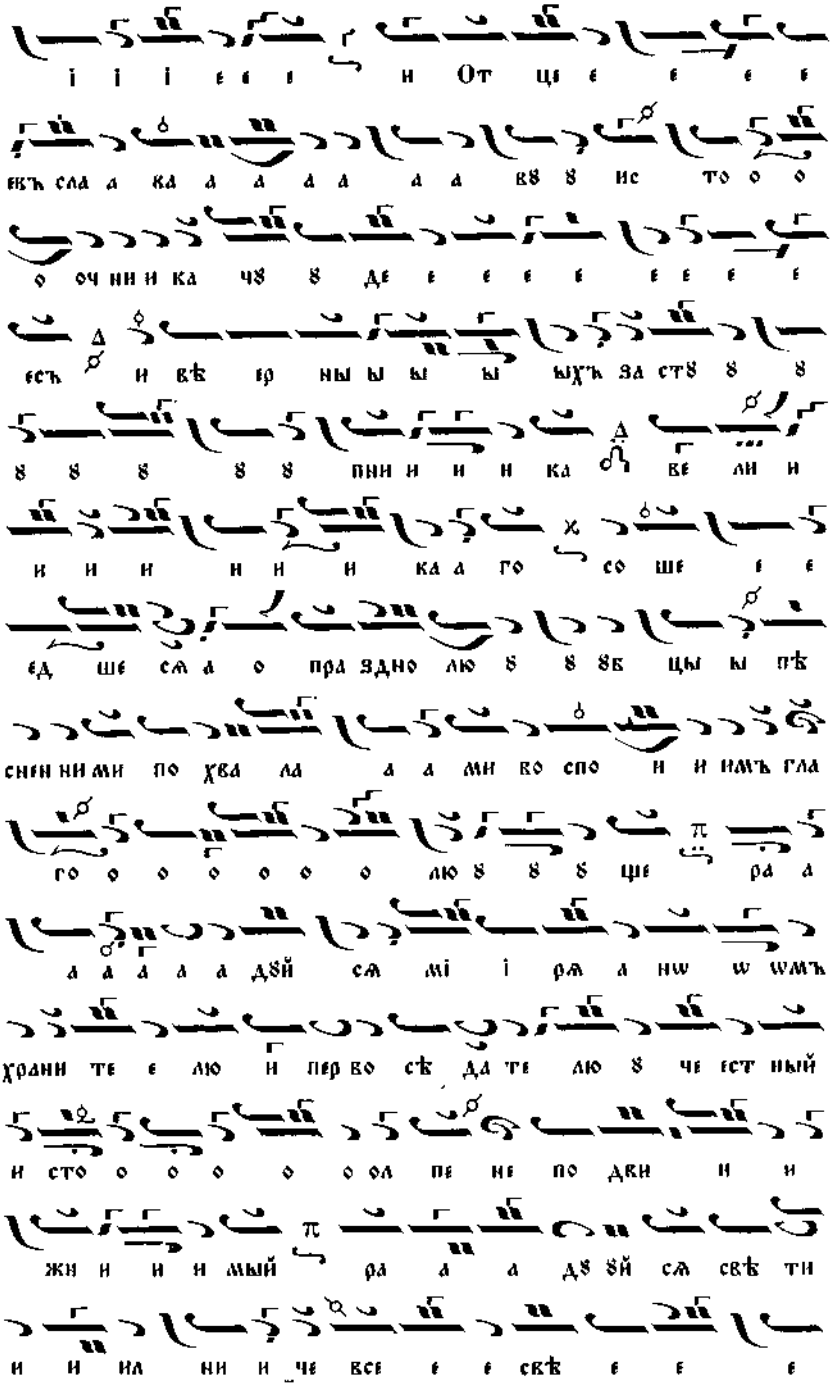

тло пра а а здн8 8 8 емъ па а а мж атъ е
е е гw гла а го о о о о о лю 8 8 8 8
8 ще ра а а дв 8й сма и и и и же
ри и и и и 88 8 не че е е сті і і ж
а ра8 дра а а акъ в҃е е е е е е е е
е е е р8 8 ю мв 8 же е е ствоомъже
е дв 8 8 8 8 ха се бе е е е е е w бло
жи и и и и и и и и w w w w бло
жикъ ра а дв 8 8 сма оу пра здни и и
и и и ный коз но д҃е ей ствл чв 8ж
да а а гw кр҃е е по о сті ю да а
а нв 8 8 ю 8 8 те е е б҃к w̃ е ди и
на а гw w w Бо о о о о о о о га

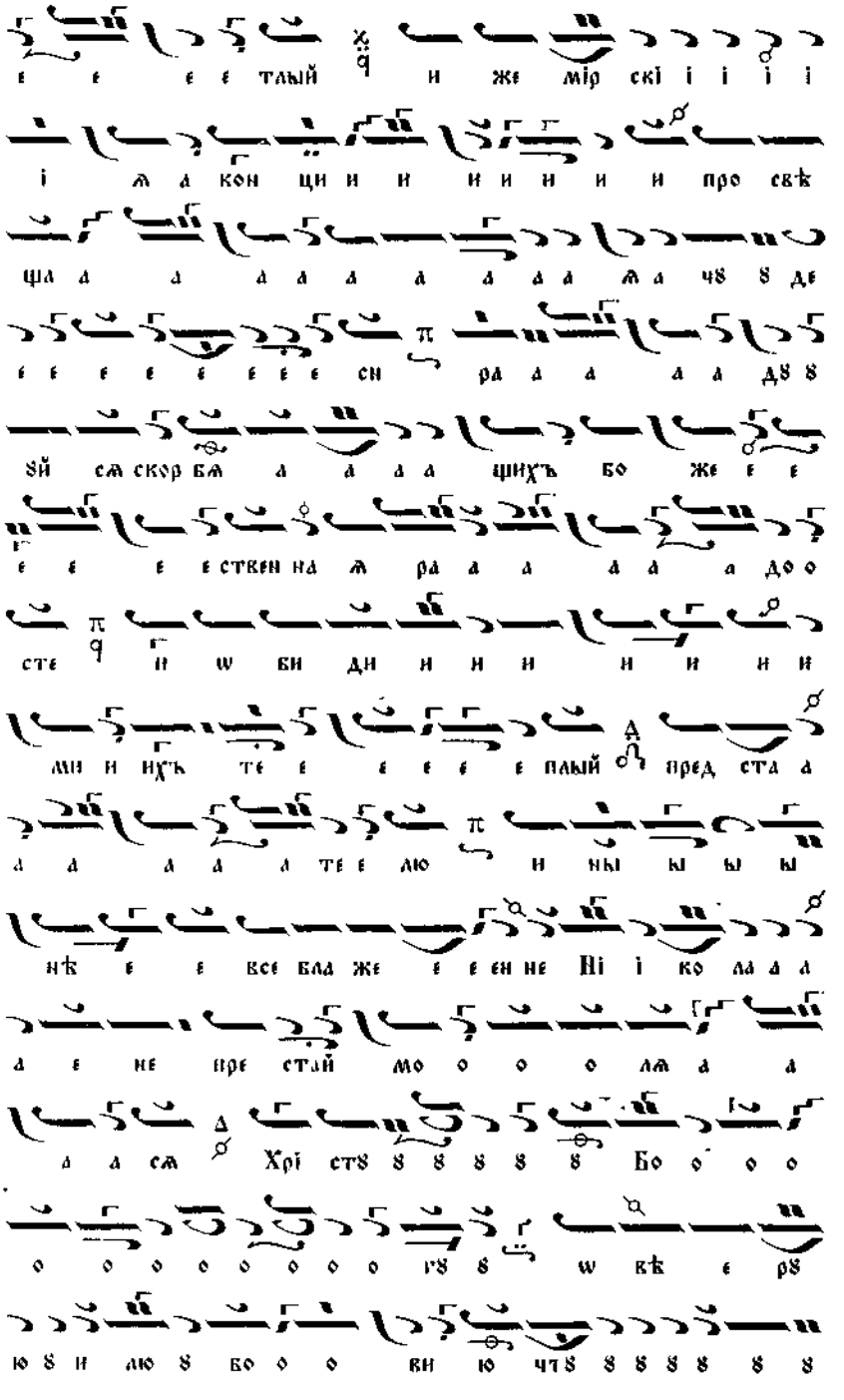

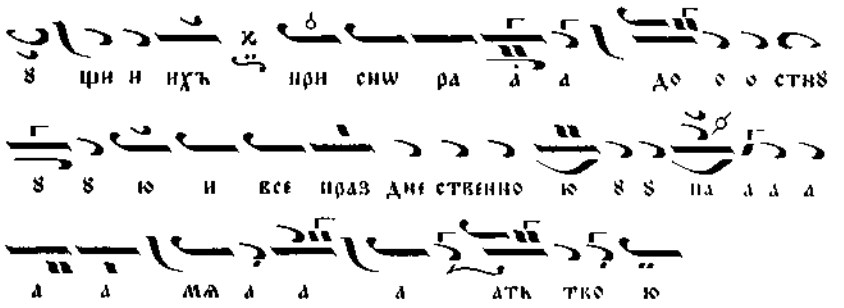
Декемвріа ѕ. Свмт. Ніколаѡ Мірлкійскагѡ

Слава Гласъ ѕ ѕ па.

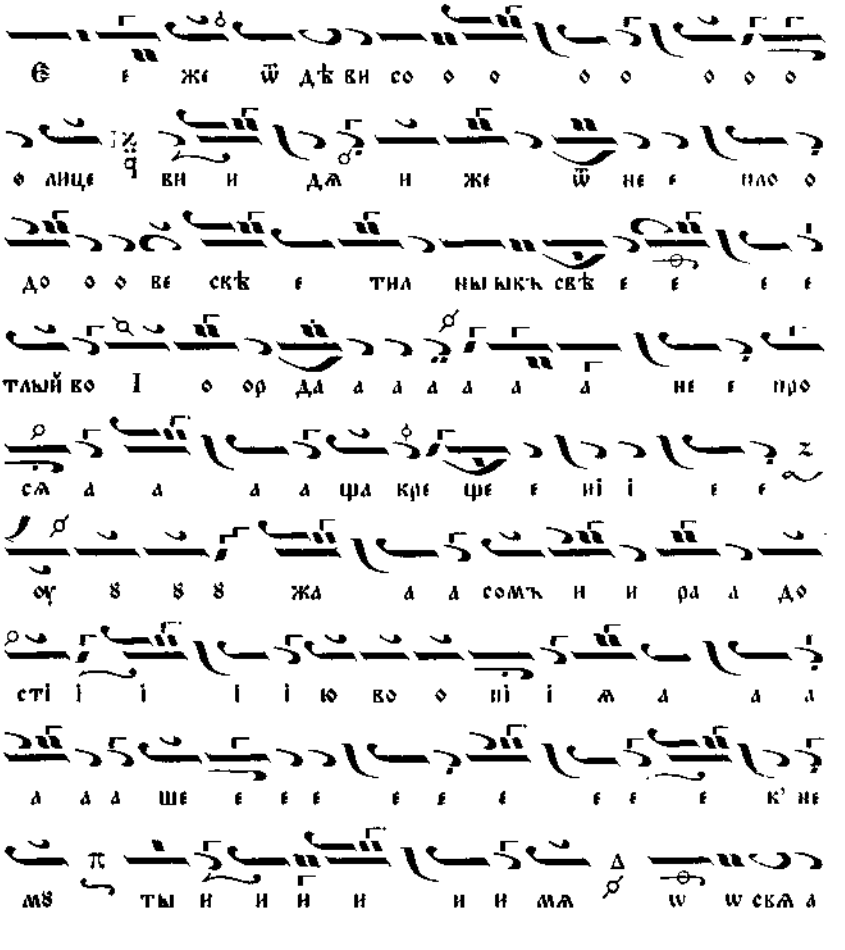

і і і є є є и От ці є є є є
вѣ сла а ка а а а а а вя я ис то о о
о оч ни и ка чя я де є є є є є є є є
есъ и вѣ ю ны ы ы ы ыхъ за ств я я
я я я я я пни и и и ка ве ли и
и и и и и и ка а го со ше є є
ед ше см а о пра здно лю я я яв цы ы пѣ
сни ни ми по хва ла а а ми во спо и и имъ гла
го о о о о о о о лю я я я ще ра а
а а а а а дя й см мі і рж а нш ш шмъ
храни те є лю и пер во сѣ да те лю я че ест ный
и сто о о о о о ол пе не по дки и и
жи и и и мый ра а а дя я й см свѣ ти
и и ил ни и че все є є свѣ є є є

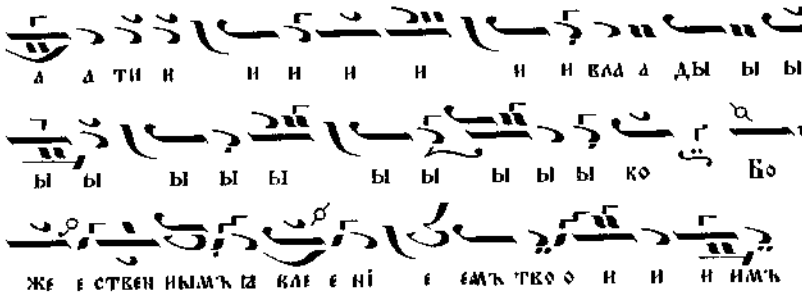

е е е е тый и же мір скі і і і і
і ж д кон ци и и и и и и и про свѣ
ща д д д д д д д д д ж д чѧ ѕ дѣ
ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ сн ра д д д д дѧ ѕ
ѕй сѫ скор бѫ д д д д шихъ бо же ѣ ѣ
ѣ ѣ ѣ ѣ ствен нд ѫ ра д д д д д до о
сте и ѡ би ди и и и и и и и
ми и нѫъ те ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ пый пред ста д
д д д д д те ѣ лю и ны ы ы ы ы
нѣ ѣ ѣ все бла же ѣ ѣ ен не Ні і ко лд д д
д ѣ не пре стай мо о о о лж д д
д д сѫ Хрі стѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ Бо о о о
о о о о о о о о о гѕ ѕ ѡ вѣ ѣ рѕ
ю ѕ и лю ѕ бо о о ви ю чтѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ

Іанвар҃іа Ѕ. Свѧтое Богоѧвленіе.

На Стиховнѣ. Слава и нынѣ. Гласъ ѕ па

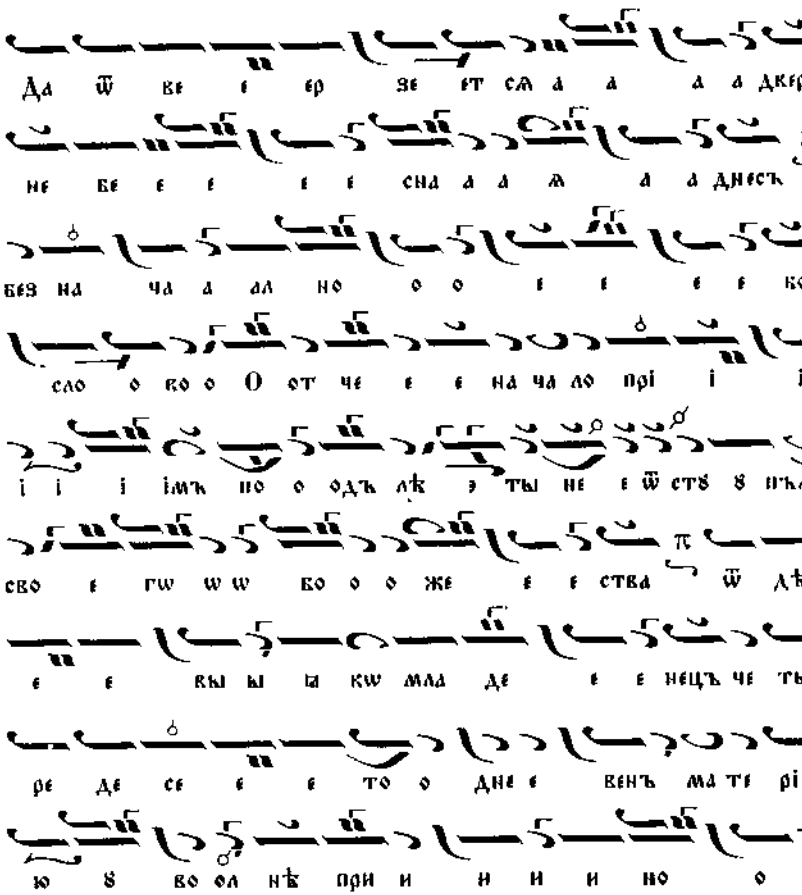

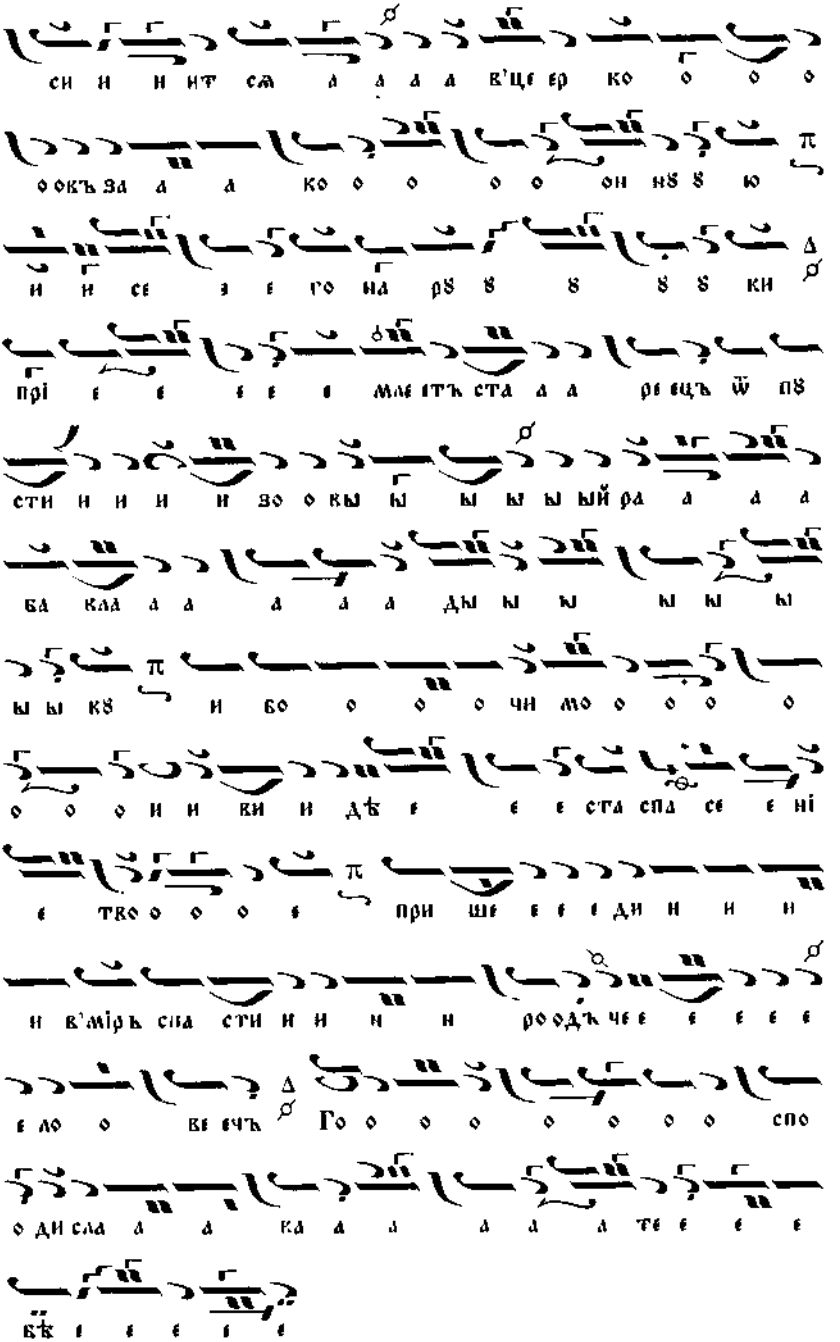

Къ ѕ Февраріи.

Срѣтеніе Господа нашегѡ Іисѹса Христа

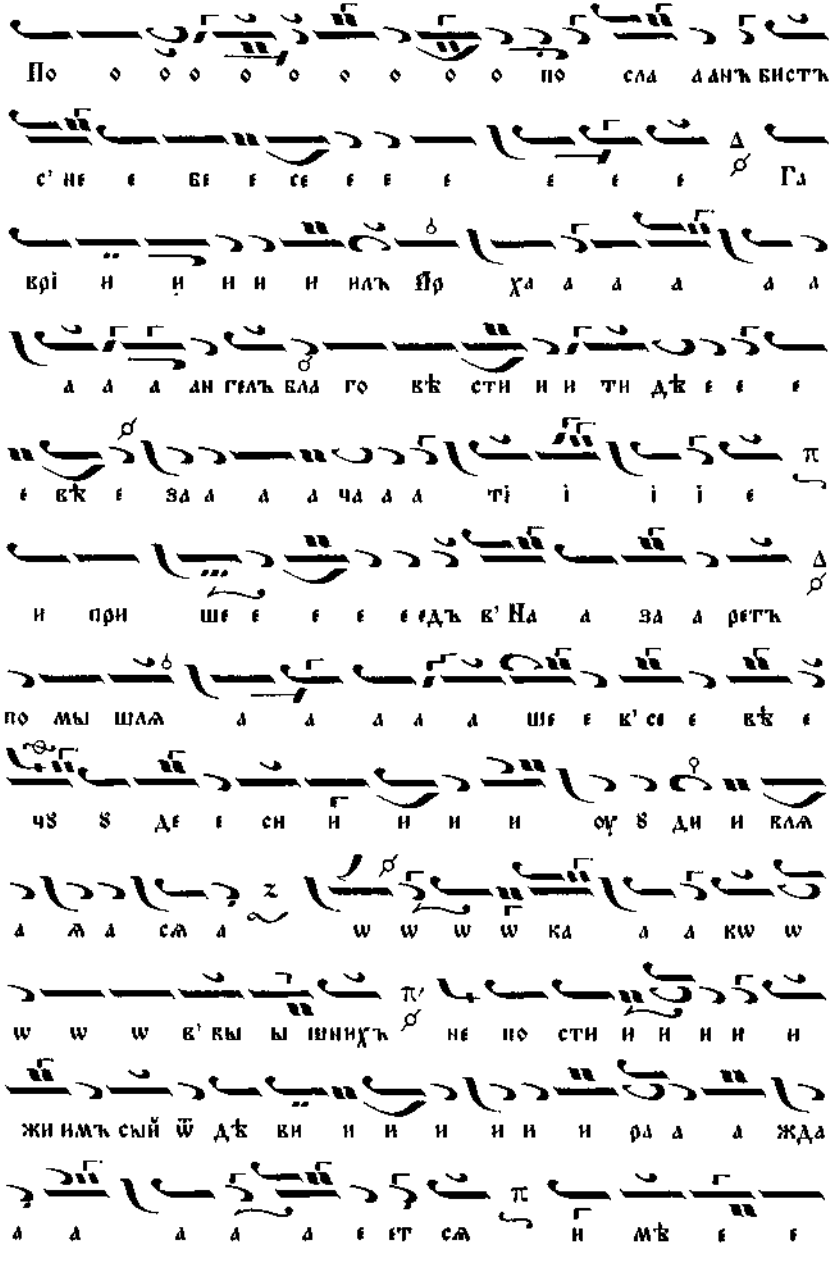
Слава й нынѣ Гласъ ѕ па.

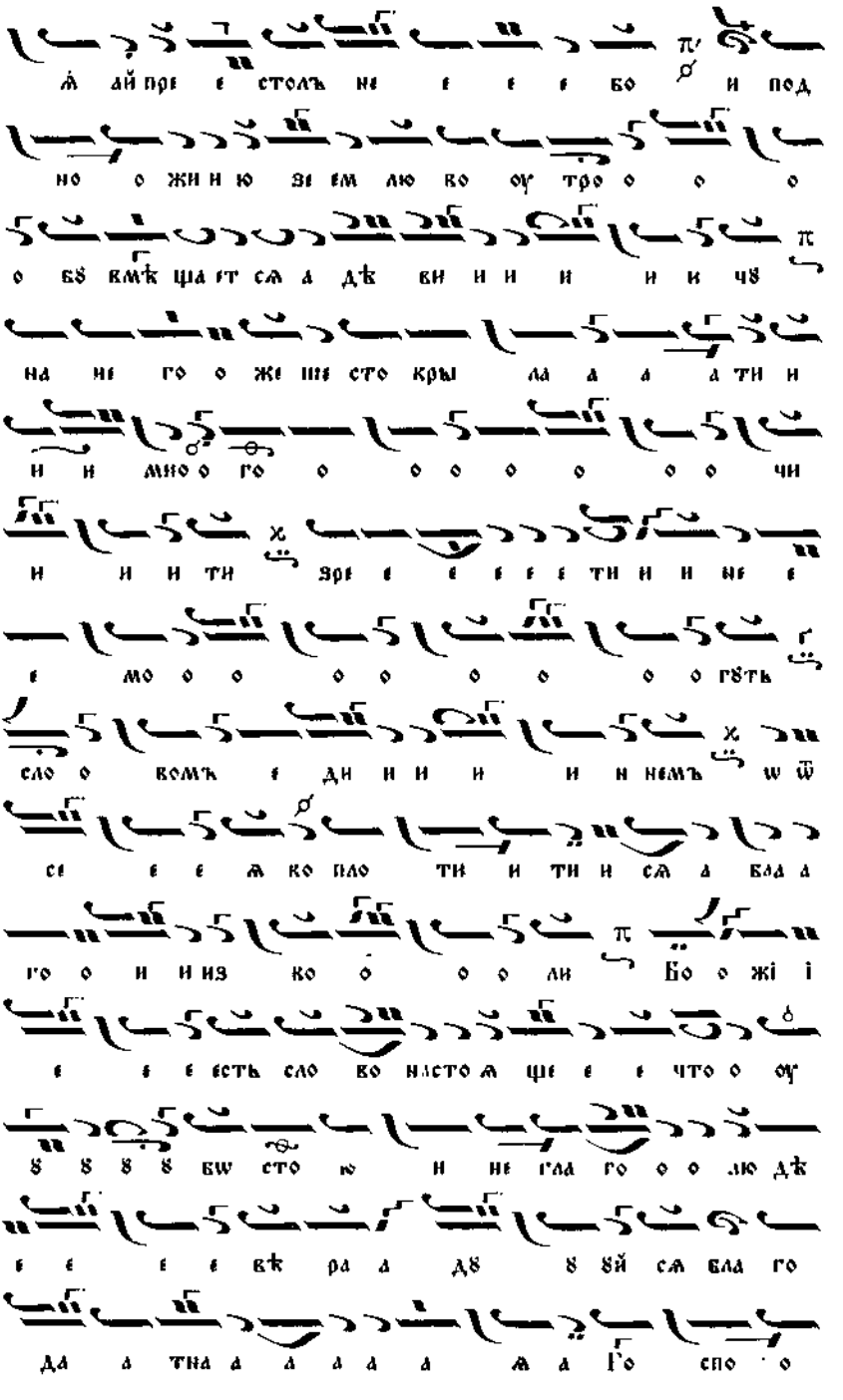

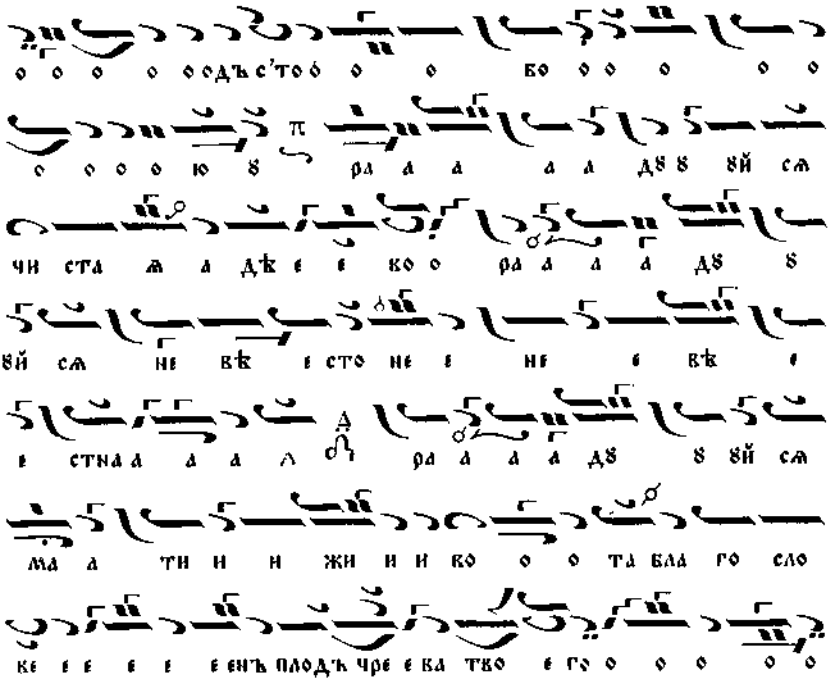

си и и нѵ сѫ а а а а в'цѣ ер ко о о о
о окъ за а а ко о о о о он нѫ ѫ ю
и и се э е го на рѫ ѫ ѫ ѫ ѫ ки
при е е е е е мле ѵтъ ста а а ре ѣщъ ѿ пѫ
сти и и и и зо о кы ы ы ы ы ый ра а а а
ба ала а а а а а ды ы ы ы ы ы
ы ы кѫ и бо о о о чи мо о о о о
о о о и и ки и дѣ е е е ста спа се е ні
е тво о о о е при ше е е е ди и и и
и в'міръ спа сти и и и и ро ождъ че е е е е е
е ло о ве ѣчъ Го о о о о о о о о спо
о ди сла а а ка а а а а а те е е е
бѣ е е е е е

Марта кв. Благовѣщенїа Богородицы

Слава й нынѣ. Гласъ 5 па

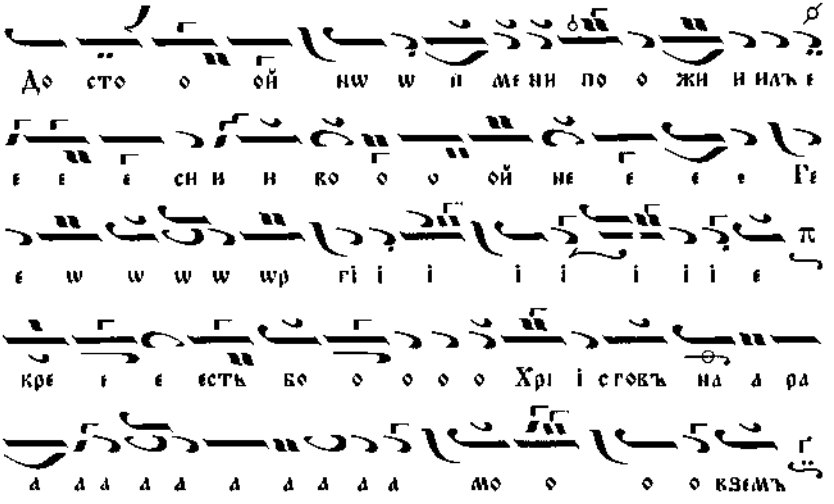

А ай пре е столъ не е е е бо и под
но о жи и ю зе ем лю во оу тро о о о
о бѕ вмѣ ща ят сѧ а дѣ ви и и и и и чѕ
на не го о же ше сто кры ла а а а ти и
и и мно о го о о о о о о о чи
и и и ти зре е е е е е ти и и не е
е мо о о о о о о о о гѕть
сло о вомъ е ди и и и и немъ w ѡ
се е е ж ко пло ти и ти и сѧ а бла а
го о и и из ко о о о ли Бо о жі і
е е е есть сло во настоѧ ще е е что о оу
ѕ ѕ ѕ ѕ бѡ сто ю и не гла го о о лю дѣ
е е е е вѣ ра а дѕ ѕ ѕй сѧ бла го
да а тна а а а а а ѧ а Го спо о

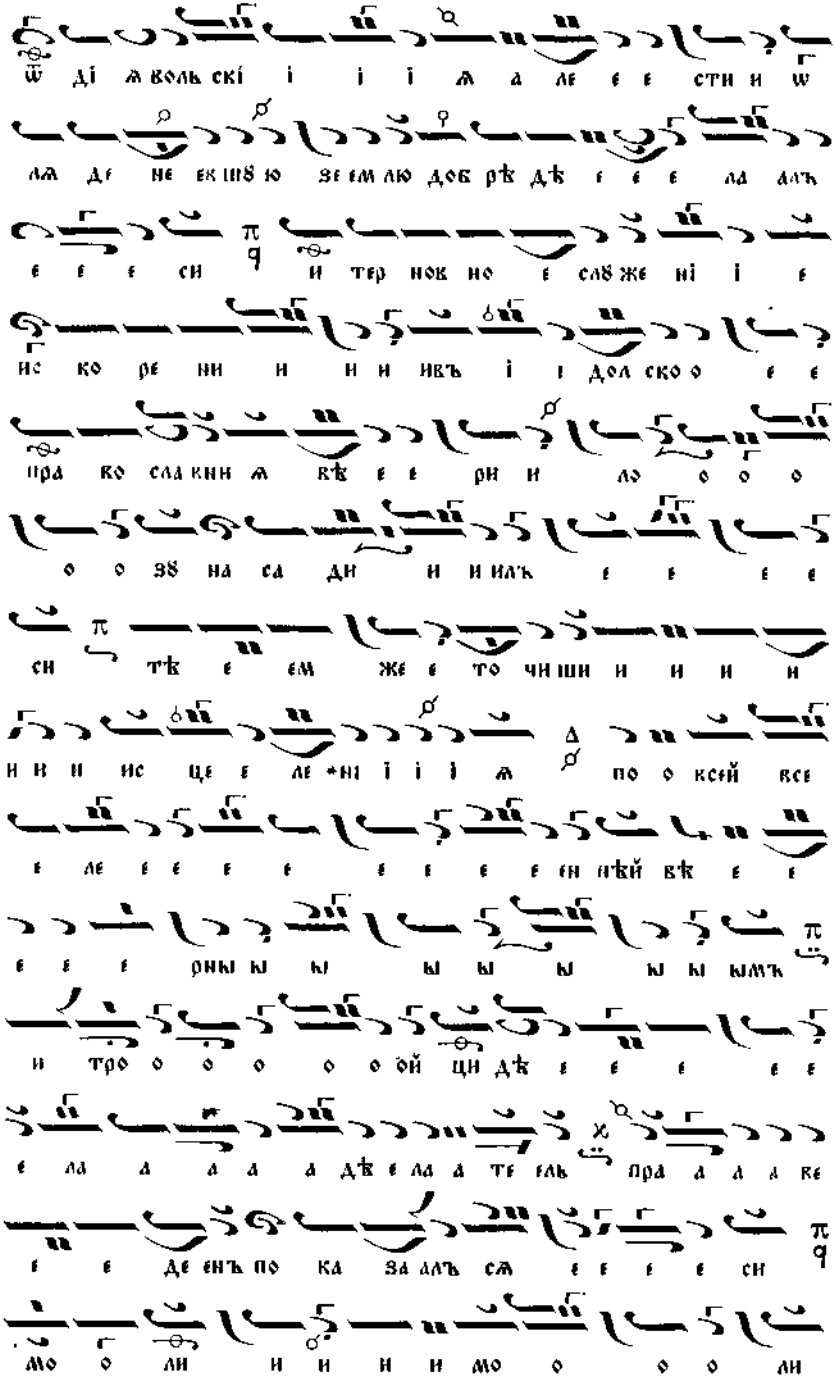

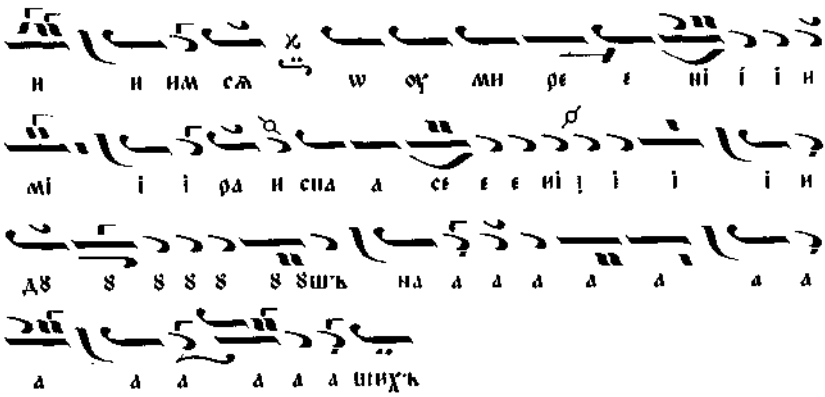
Мѣсецъ Априлій кѓ

Gвѧтагw Великомѕченика Геwргіа

Слава. Гласъ ѕ па.

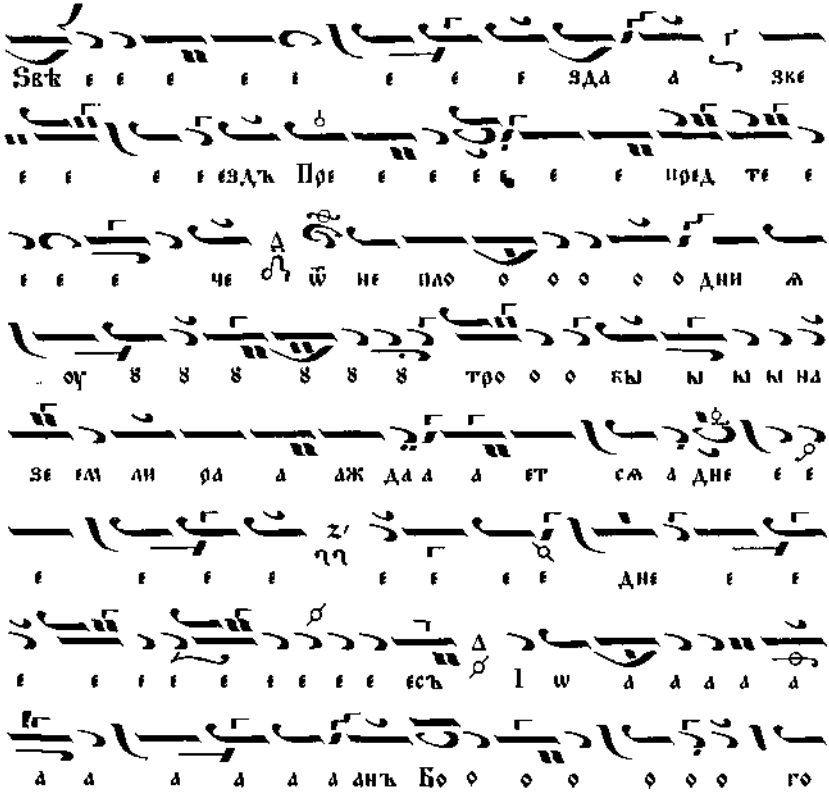

Ѡ ді ж воль скі і і і ж а ле є є сти и Ѡ
лж де не ек шѕ ю зе ем лю доб рѣ дѣ є є є ла лаъ
є є є си и тер нок но є слѕ же ні і є
ис ко ре ни и и ивъ і і дол ско о є є
пра ко сла кни ж вѣ є є ри и ло о о о
о о зѕ на са ди и и илъ є є є є
си тѣ є ем же є то чи ши и и и и
и и и ис це є ле *ні і і і ж по о ксей все
є ле є є є є є є є є ен нѣй вѣ є є
є є є рны ы ы ы ы ы ы ы ы ымъ
и тро о о о о о ой ци дѣ є є є є є
є ла а а а а дѣ є ла а те ль пра а а а ве
є є де ѣнъ по ка за лъ сѫ є є є є си
мо о ли и и и и мо о о о ли

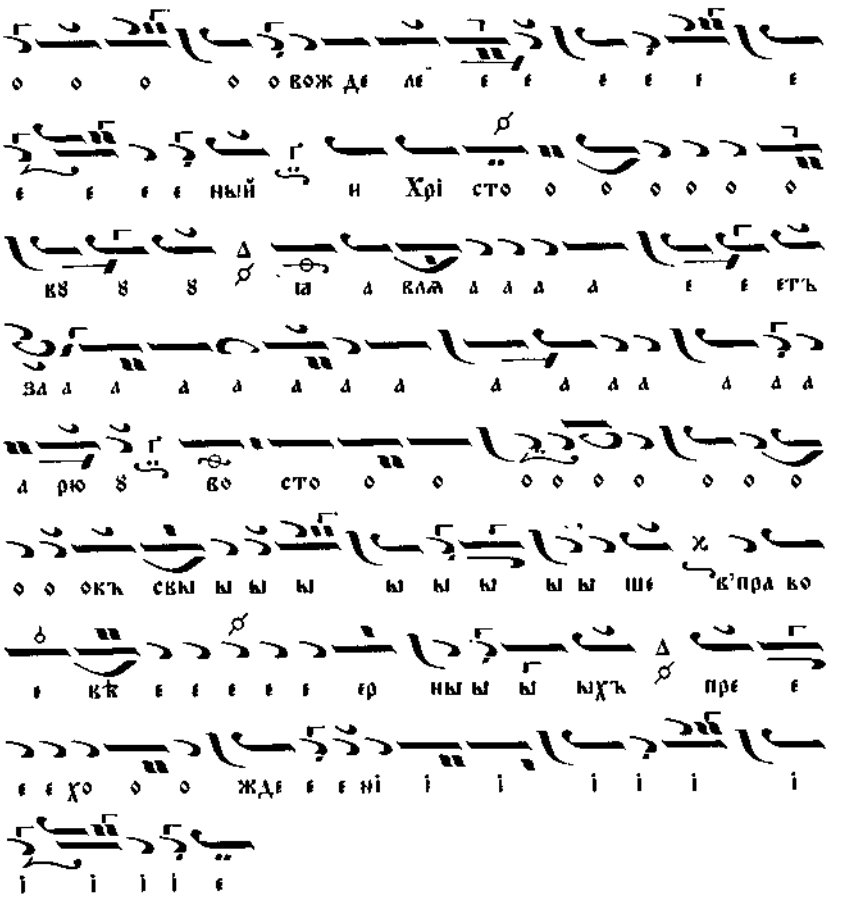

Мѣсяцъ Іюній къ кѲ

Рождество Іѡанна Предтечи

На хвалитехъ. Слава. Гласъ ѕ па

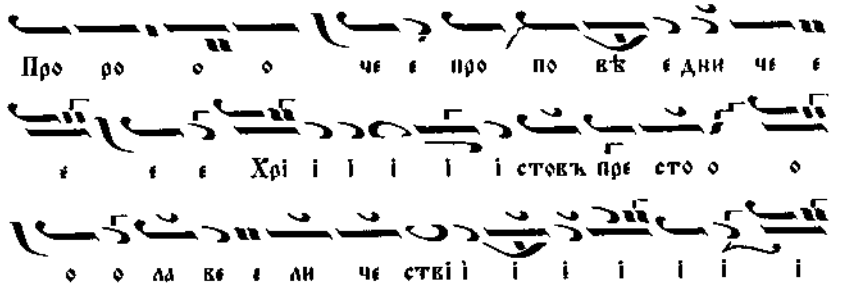

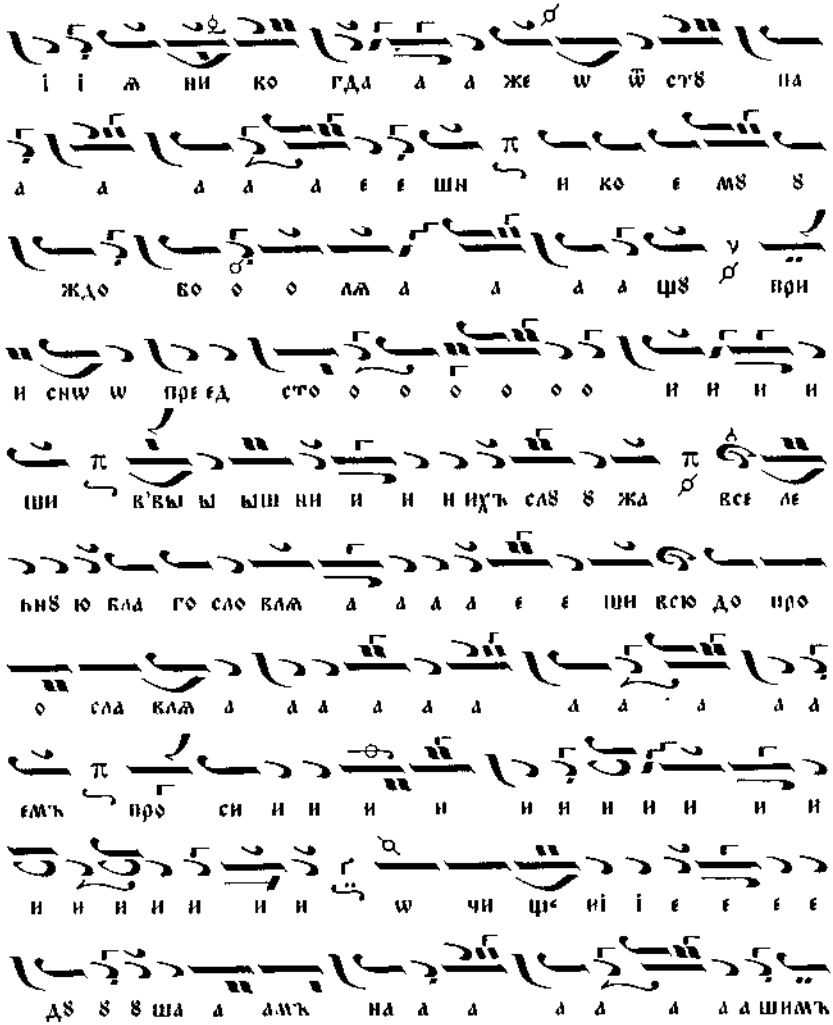

Мѣсяцъ Іюлій къ К.

Сѵятагѡ славнагѡ пророка Иліи.

На стиховнѣ. Глава, Гласъ я па.

і і ѧ ни ко гда а а же ѡ ѿ стѫ па
а а а а а є є шн и ко є мѫ ѫ
ждо бо о о лѫ а а а а щѫ при
и снѫ ѡ пре ѣд сто о о о о о о и и и и
ши в'вы ы ыш нн и и и ихъ слѫ ѫ жд все ле
ьнѫ ю бла го сло влѫ а а а а є є ши всю до про
о сла влѫ а а а а а а а а а а
емъ про си и и и и и и и и и и
и и и и и и ѡ чи щ‹ ни і є є є є
дѫ ѫ ѫ ша а амъ на а а а а а а а шнмъ

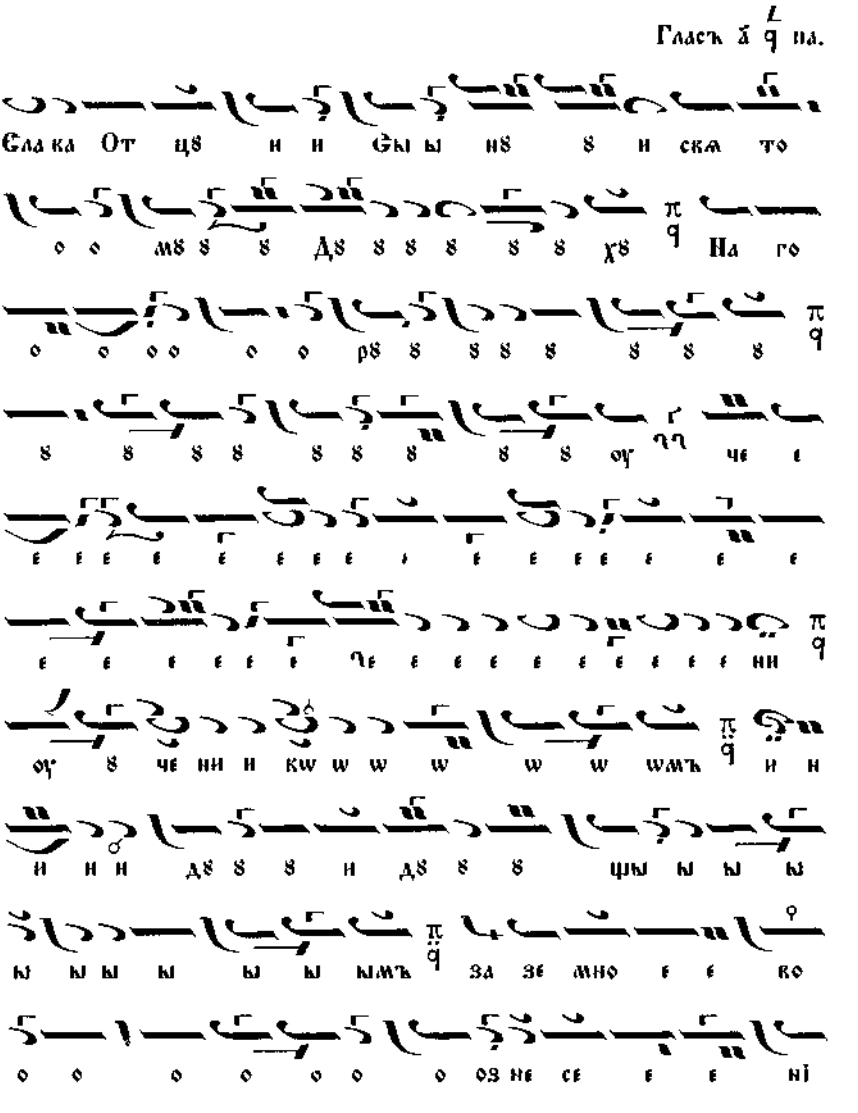
Прѣвелъ **П. Сарафовъ.**

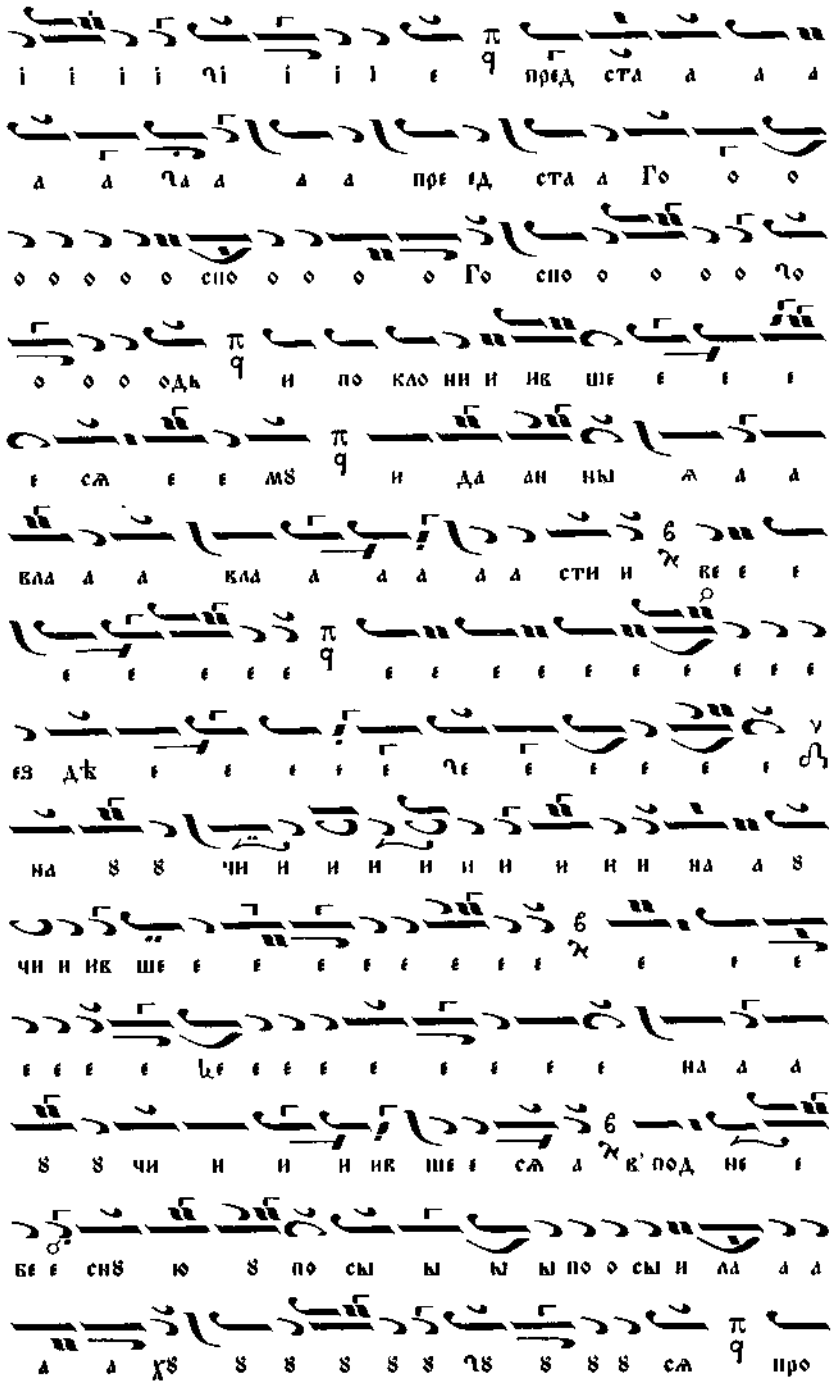
Единадесетьтѣ Евангелски Стихари

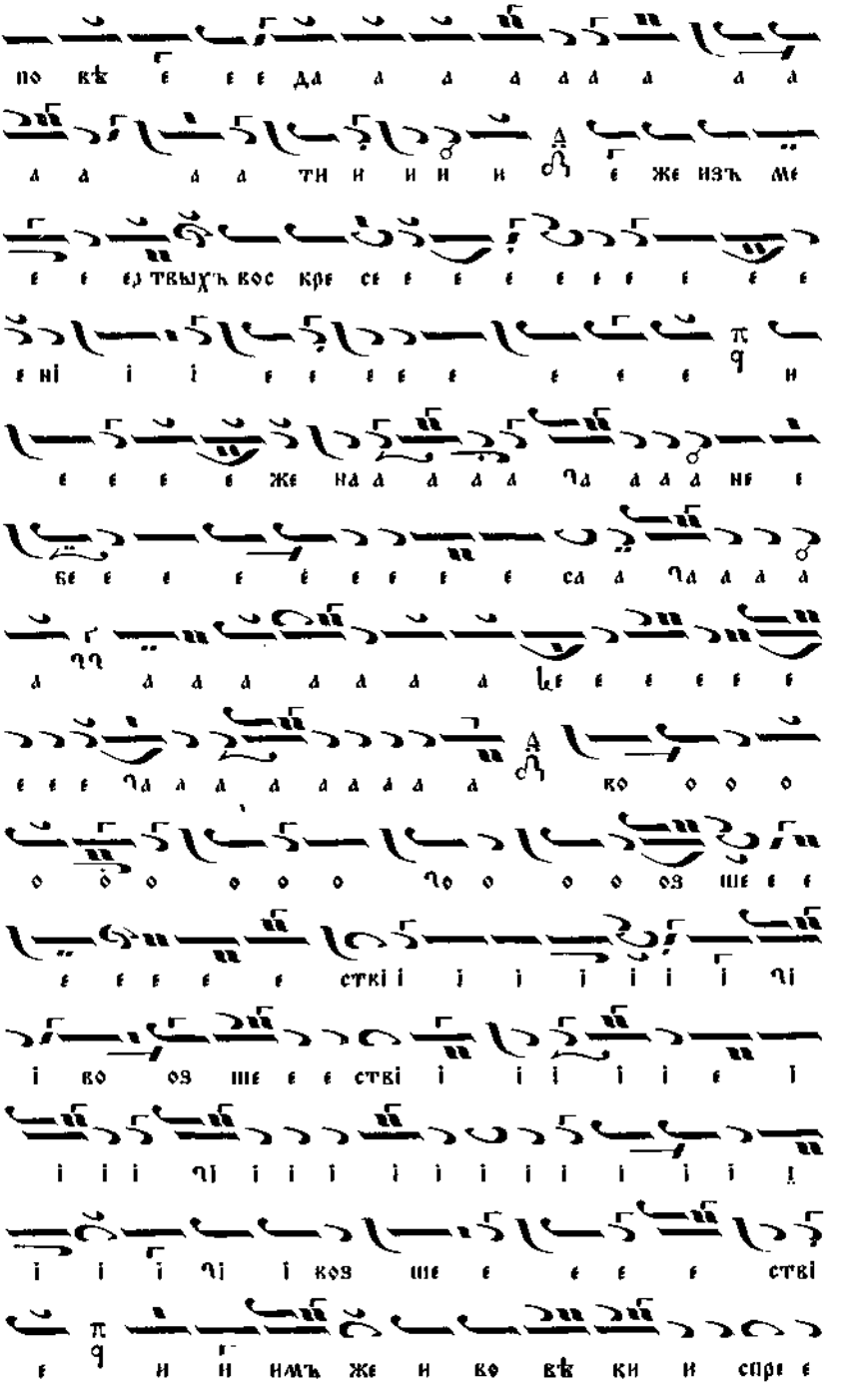
отъ

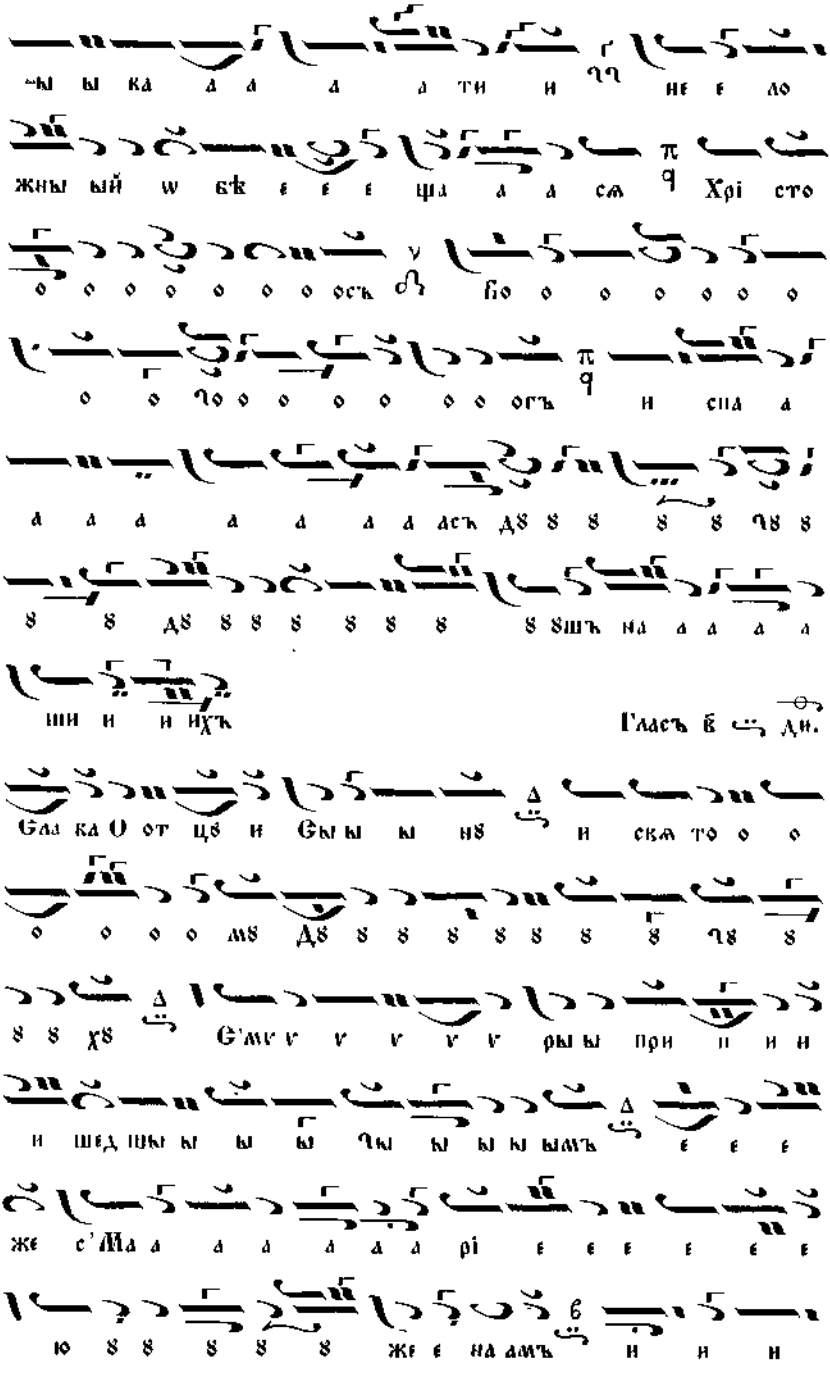
Иакова Протопсалта.

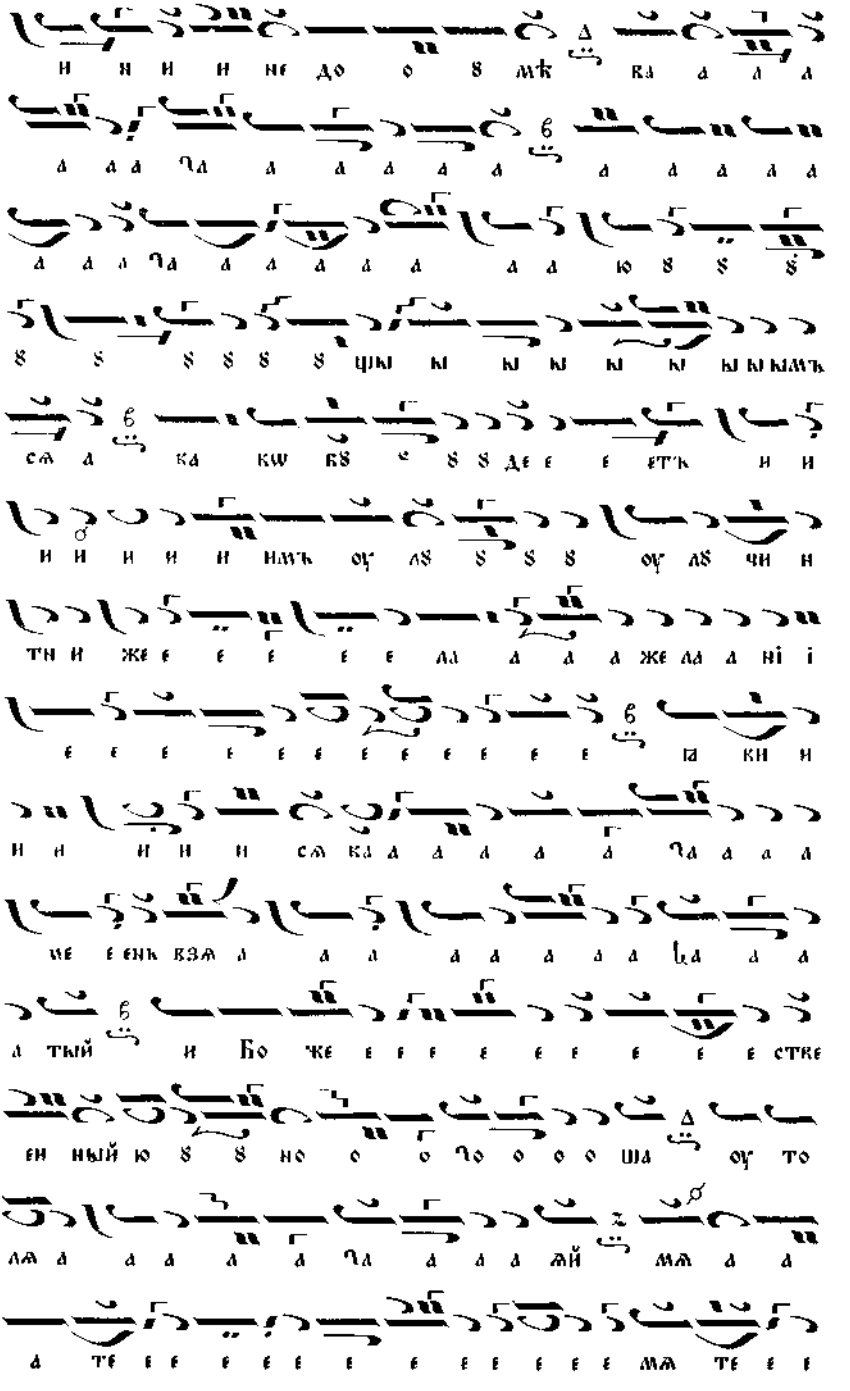
Гласъ а ꙗ.

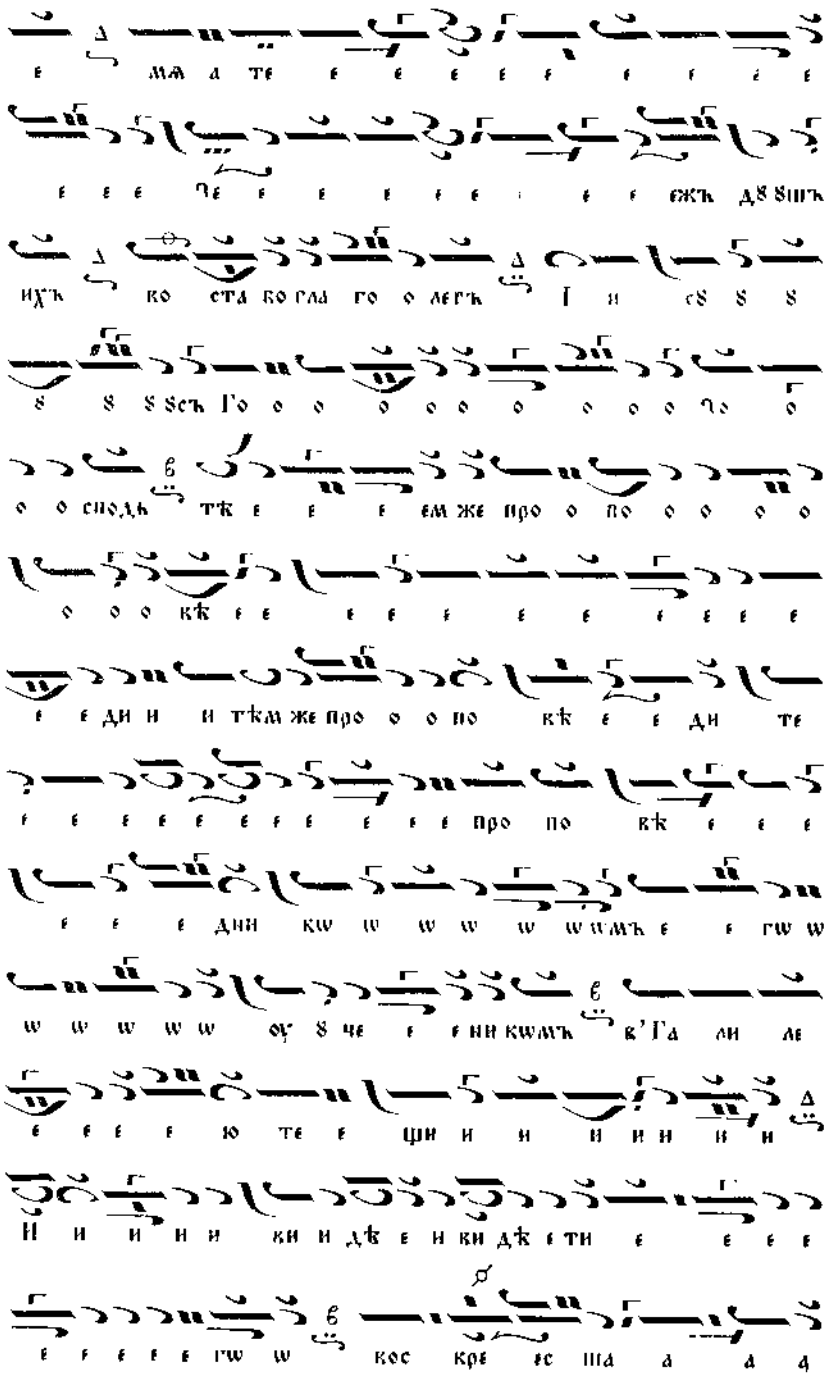

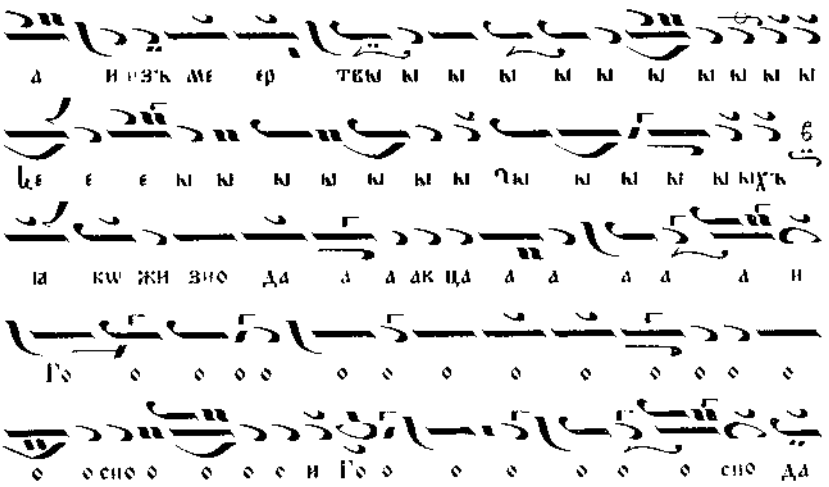

пред ста а а а
а а а пре д ста а Го о о
о о о о о спо о о о о Го спо о о о о о
о о о одь и по кло ни и ик ше е е е
е сж е е мѕ и да ди ны ж а а
кла а а кла а а а а а сти и ке е е
е е е е е е е е е е е е е е е
ез дѣ е е е е е е е е е е е
на ѕ ѕ чи и и и и и и и и и на а ѕ
чи и ик ше е е е е е е е е е е
е е е е ѣе е е е е е е е е е на а а
ѕ ѕ чи и и и ик ше е сж а к' под ик е
бе е сиѕ ю ѕ по сы ы ы ы по о сы и ад а а
а а хѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ сж про

по вѣ е е е да а а а а а а а а
а а а а ти и и и и е же изъ ме
е е ер твыхъ кос кре се е е е е е е е е е
е ні і і е е е е е е е е и
е е е же на а а а а ча а а а не е
бе е е е е е е е е са а ча а а а
а ча а а а а а а а а ѣе е е е е е
е е е ча а а а а а а а а ко о о о
о о о о о о о ча о о о оз ше е е
е е е е е стві і і і і і і і і ві
і во оз ше е е стві і і і і і і і
і і і ві і і і і і і і і і і і і і
і і і ві і коз ше е е е е стві
е и и имъ же и во вѣ ки и спре е

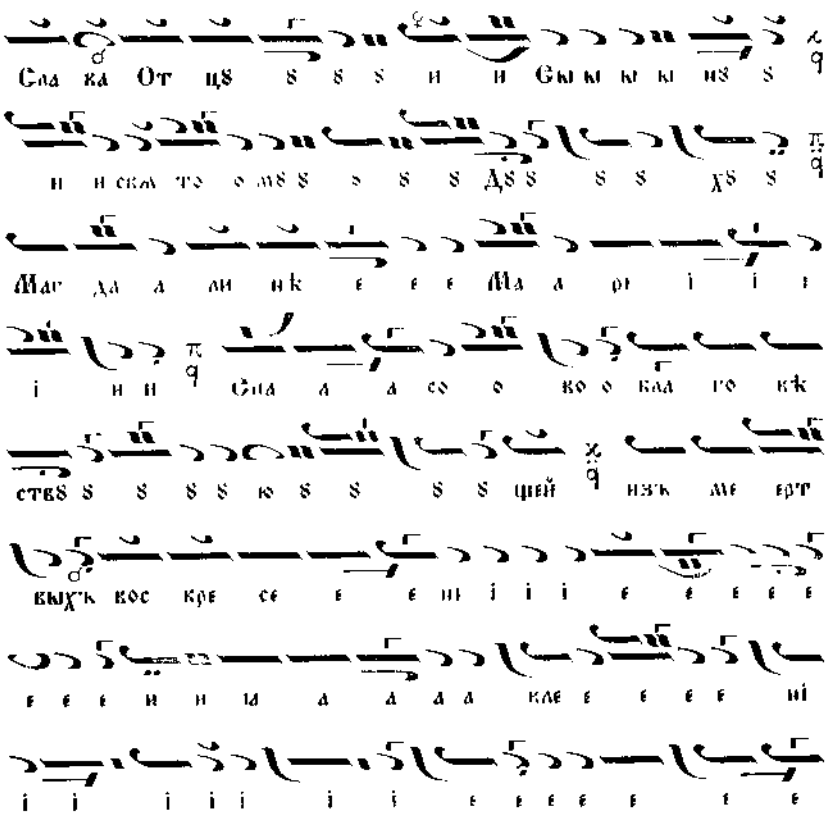

Гласъ в҃ ди.

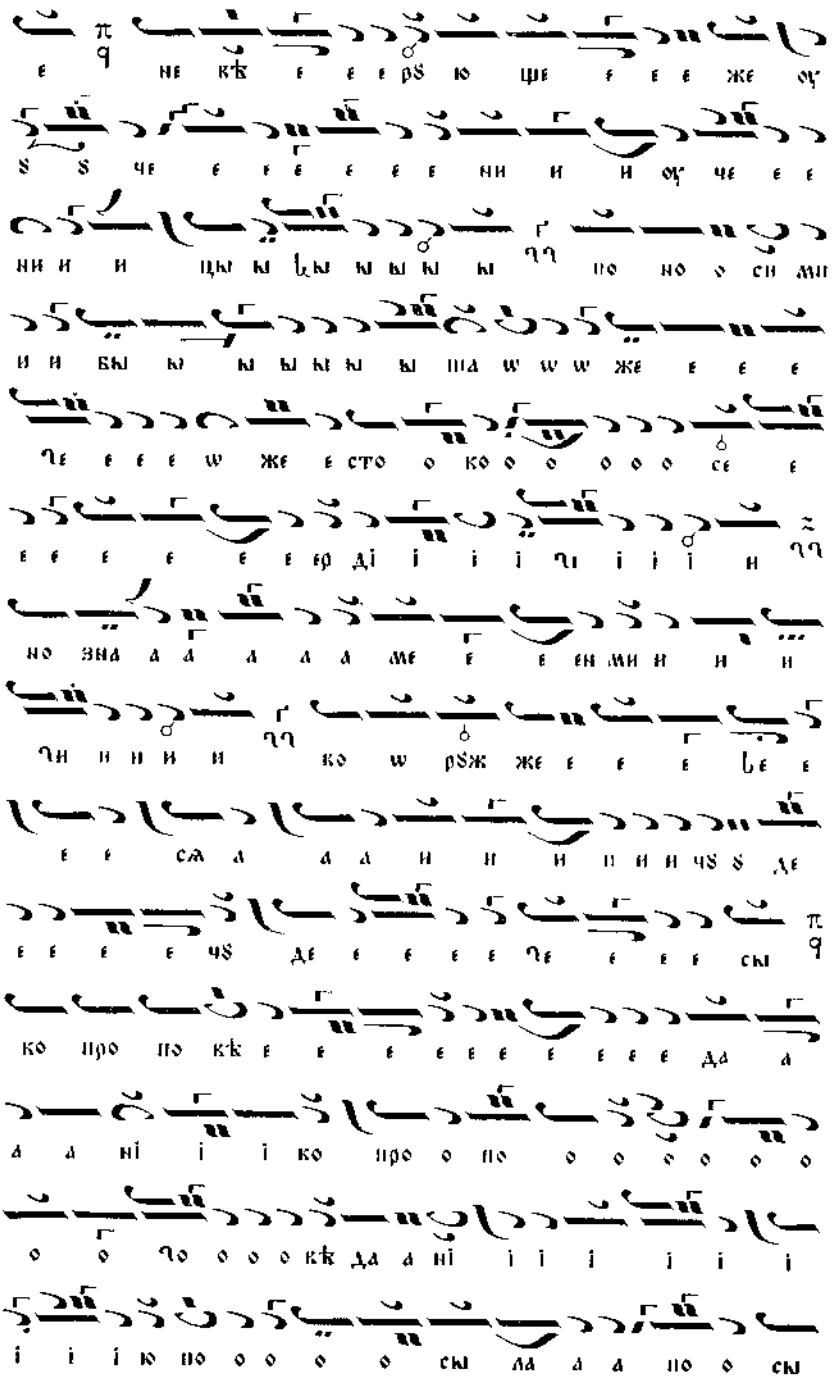

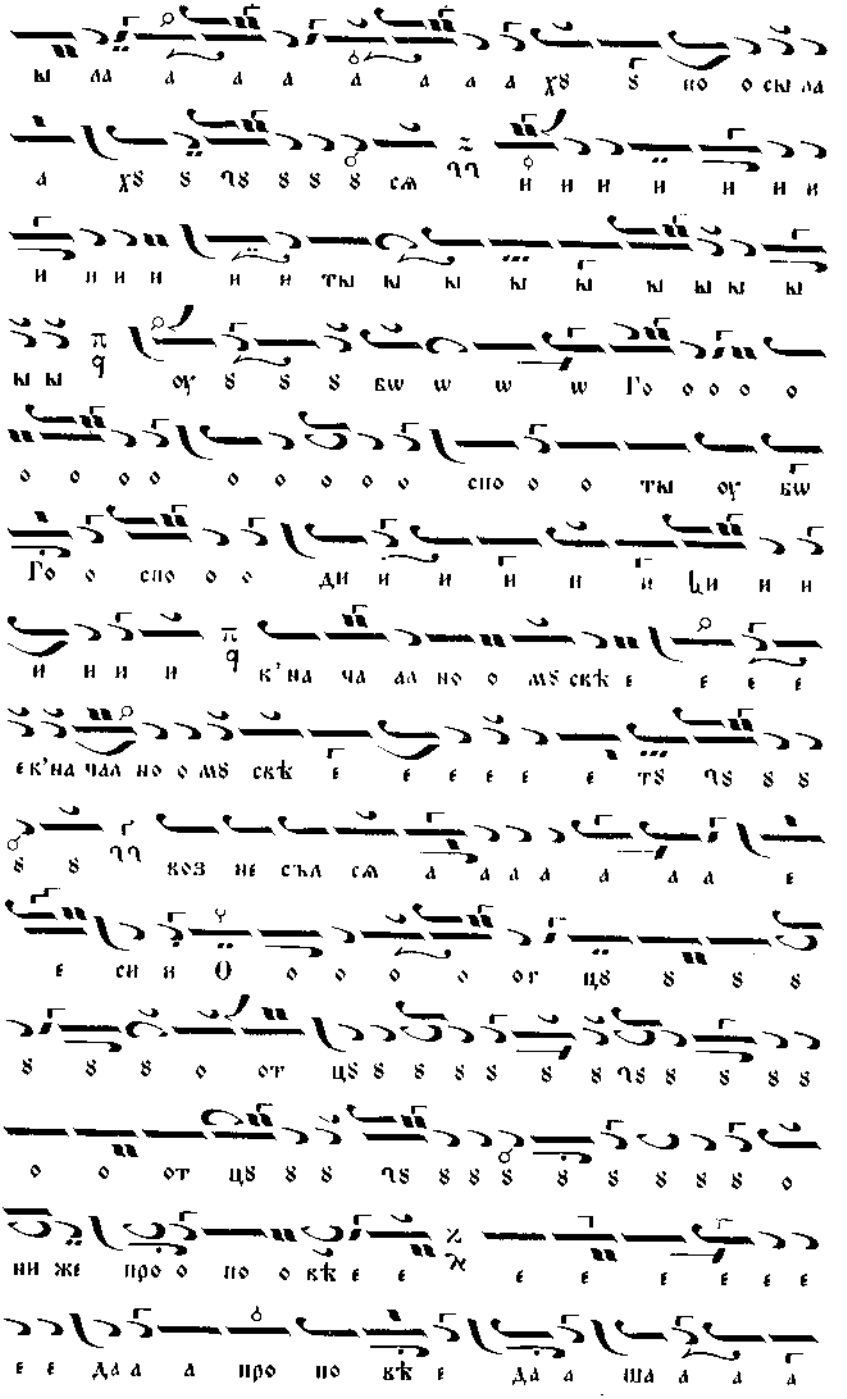

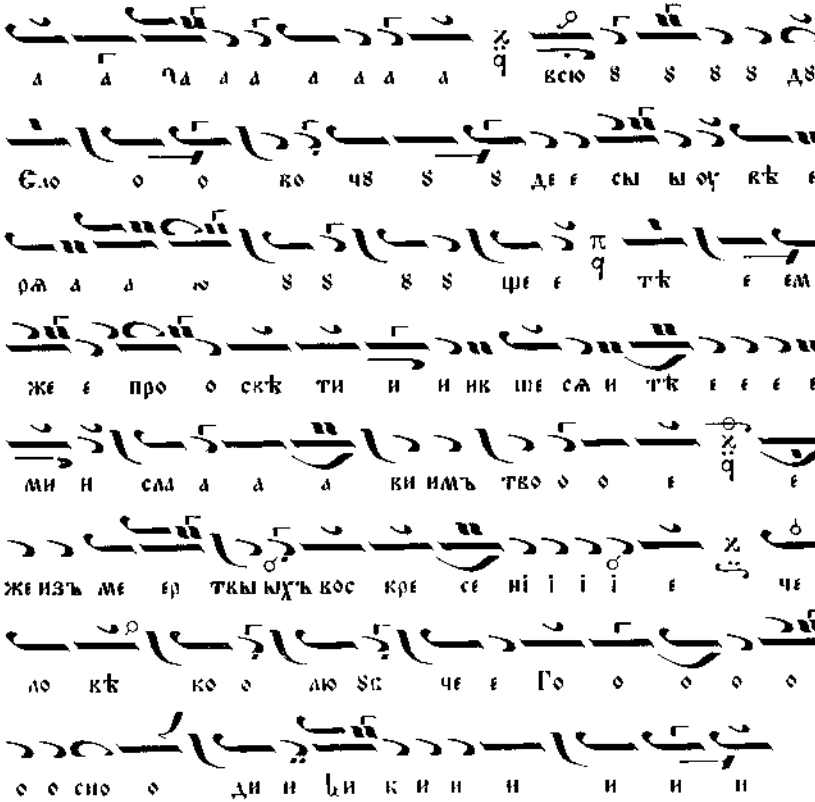

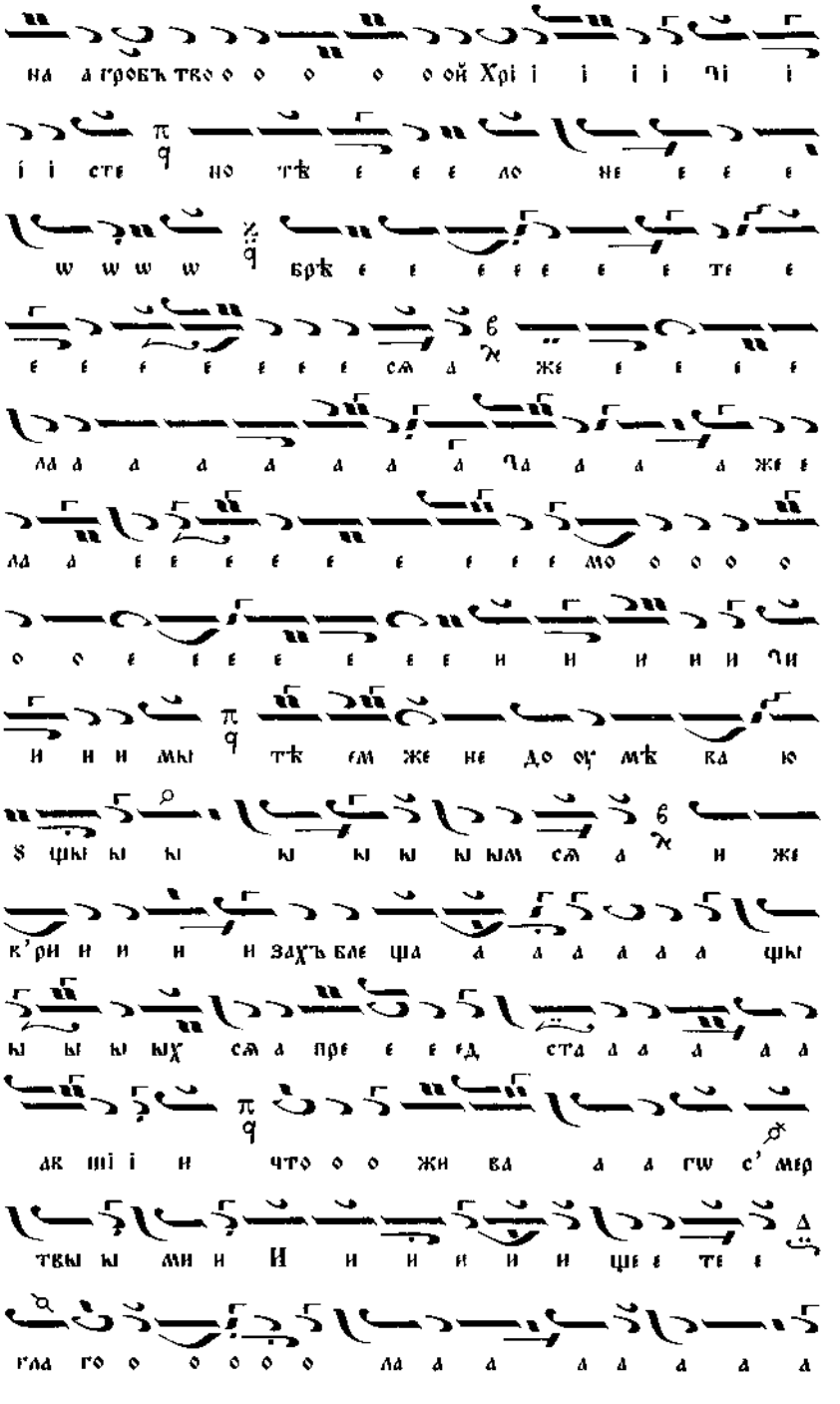
Гласъ $\overset{\text{в}}{\text{ѧ}}$ ѧѧ га.

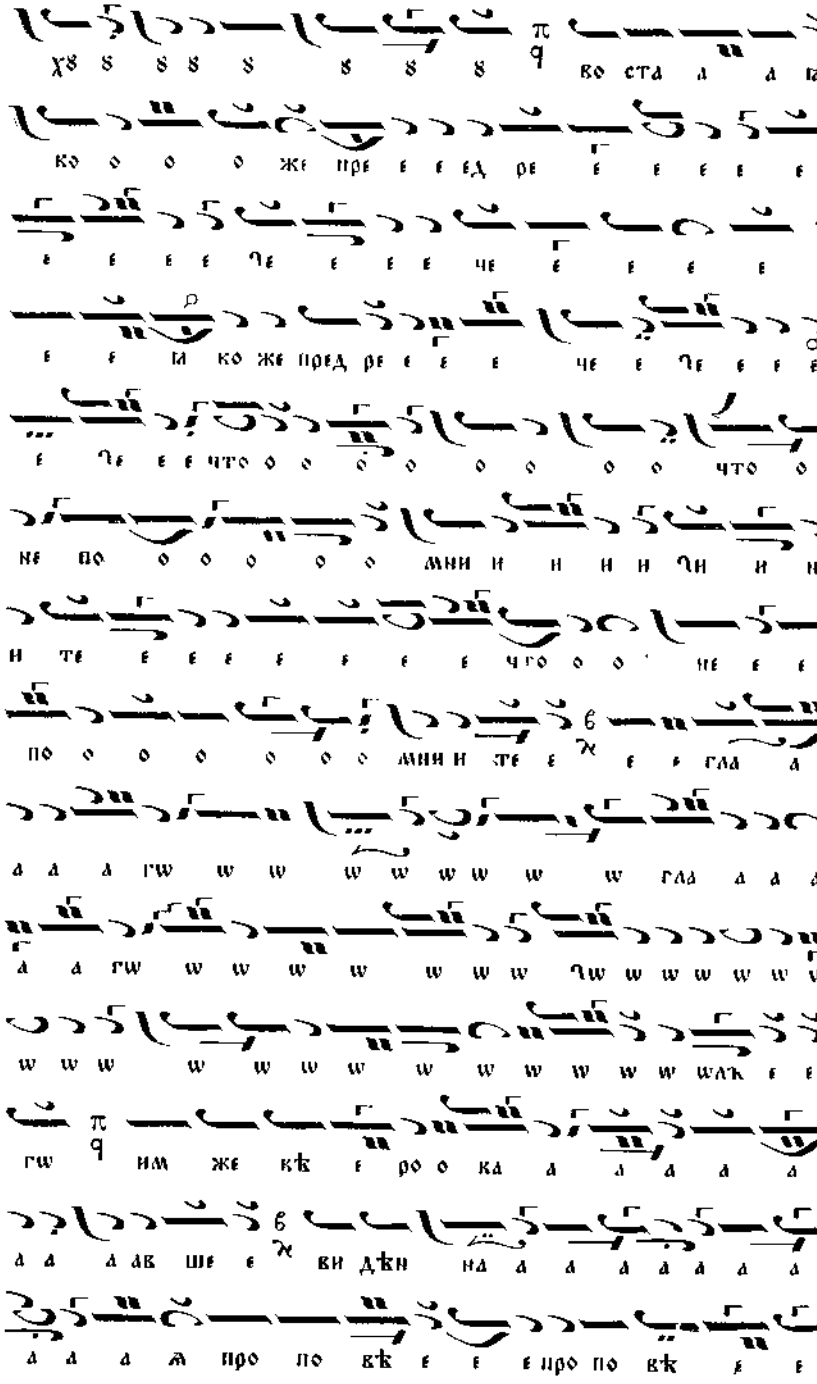

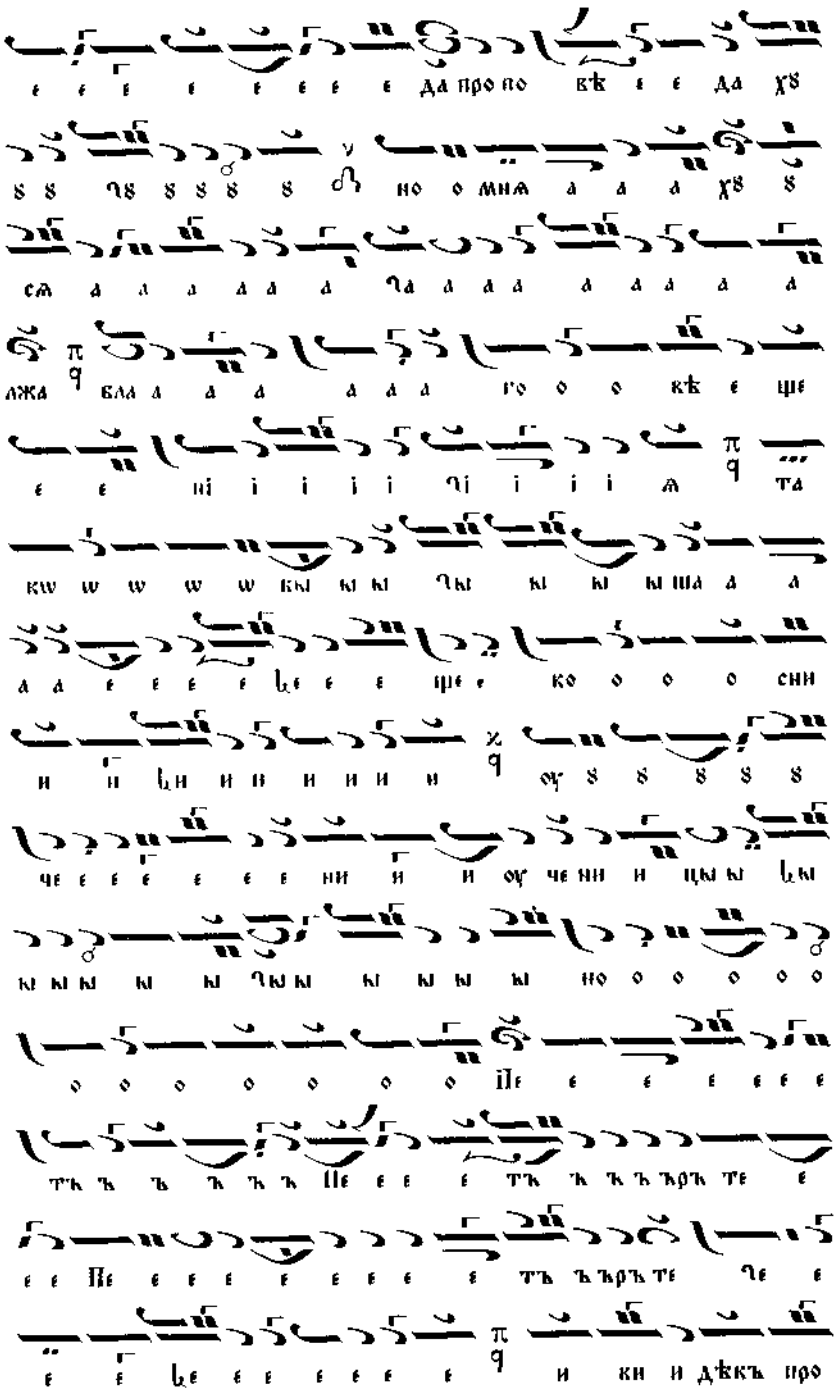

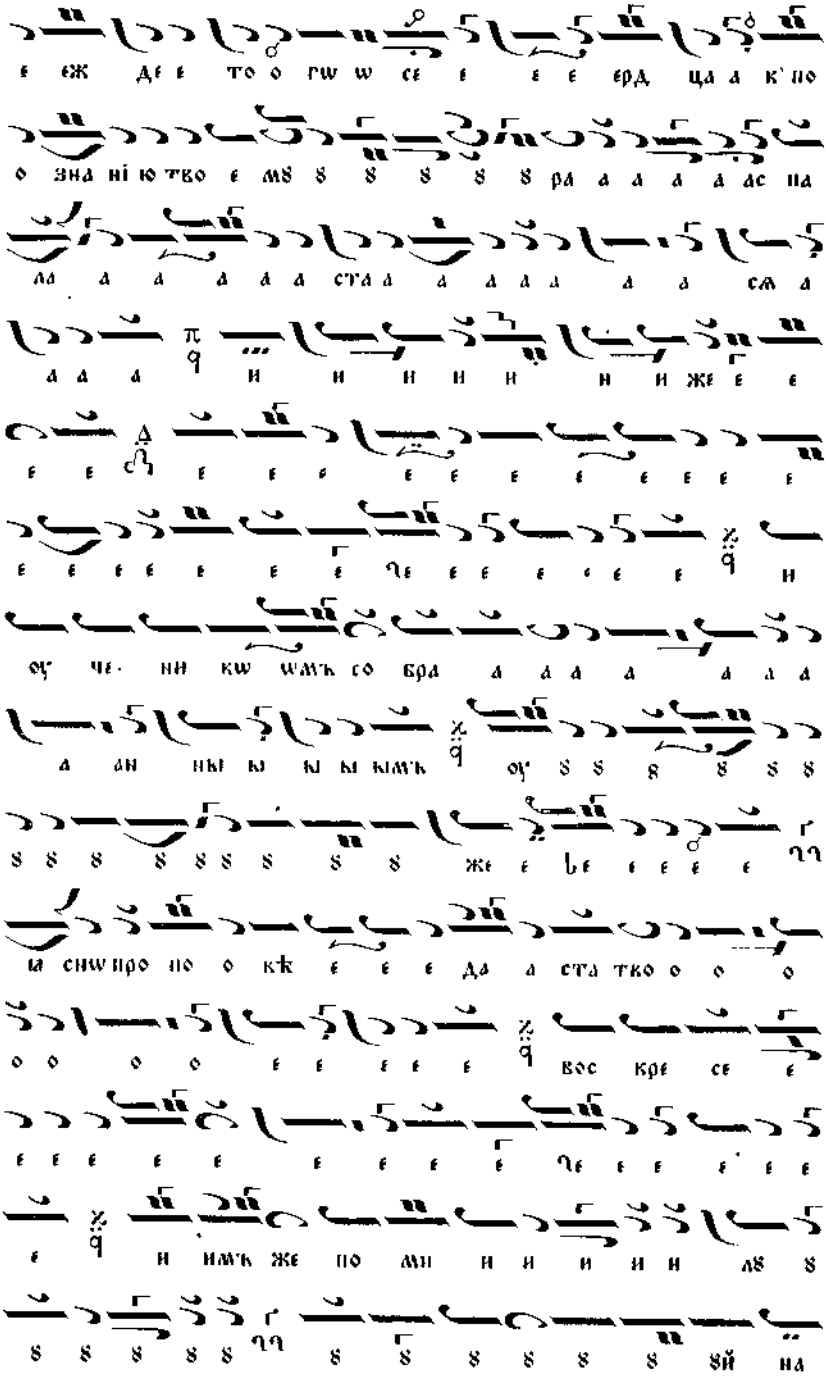

ы да а а а а а а а ѫѕ ѕ но о сы ла
а ѫѕ ѕ ѫѕ ѕ ѕ ѕ сѫ ѧѧ и и и и и и и
и и и и и и ты ы ы ы ы ы ы ы
ы ы оу ѕ ѕ ѕ ѣѡ ѡ ѡ ѡ Го о о о о
о о о о о о о о о сло о о ты оу ѣѡ
Го о сло о о ди и и и и и ци и и
и и и и к'на ча да но о мѕ скѣ е е е е
е к'на ча но о мѕ скѣ е е е е е е тѕ ѧѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ ѧѧ воз не съл сѫ а а а а а а а е
е си и 0 о о о о от цѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ о от цѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѧѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
о о от цѕ ѕ ѕ ѧѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ о
ни же про о по о вѣ е е е е е е е е
е е да а а про по вѣ е да а ша а а а

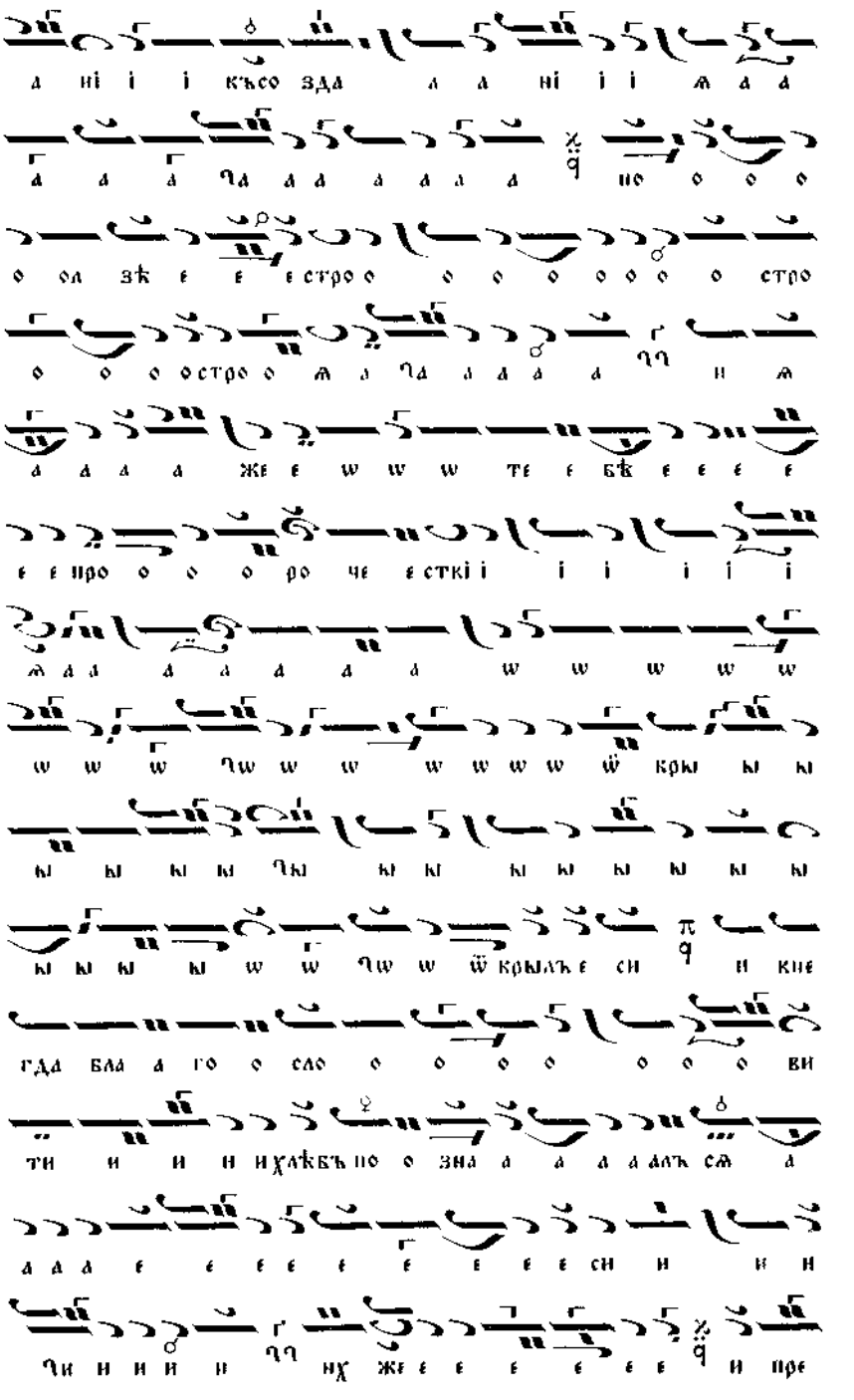

Гласъ Ѧ ѽ на
Сла а ва а ог щѕ ѕ ѕ ѕ н и сы ы ы ꙋы
ы ы ы нѕ и свѧ то о о о о о мѕ Дѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ꙋѕ ѕ ѕ ѕ хѕ
Оц ѕтро о о о бѣ є глѕ ѕ ѕ бо о о кѕ ѕ
ѕ Δ и же ны при і и до о о о о ша

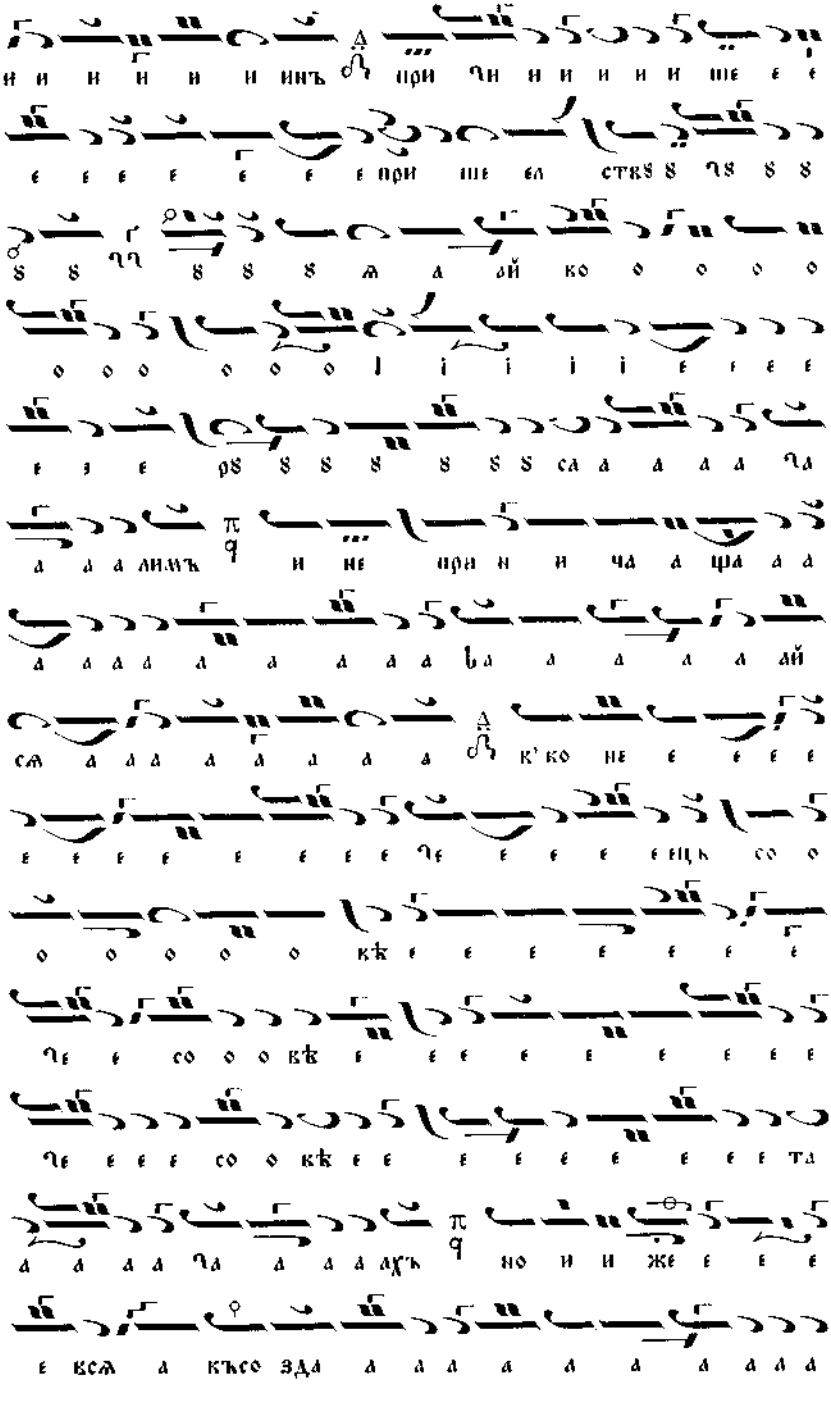

на а гробъ тво о о о о ой Хрі і і і і чі і
і і сте но тѣ е е е ло не е е е
w w w w врѣ е е е е е е е те е
е е е е е е е сѫ д же е е е е
лл д д д д д д д чд д д д же е
лл д е е е е е е е е мо о о о о
о о е е е е е е е е и и и и и чи
и и и мы тѣ ѥм же не до оу мѣ кд ю
$ цы ы ы ы ы ы ы ым сѫ д и же
к’ри и и и и зхъ бле ща д д д д д д цы
ы ы ы ыχ сѫ д пре е е ѥд ста д д д д д
дк шї і и что о о жи вд д д гш с’ мер
твы ы ми и И и и и и и ще е те е
гла го о о о о о лд д д д д д д д

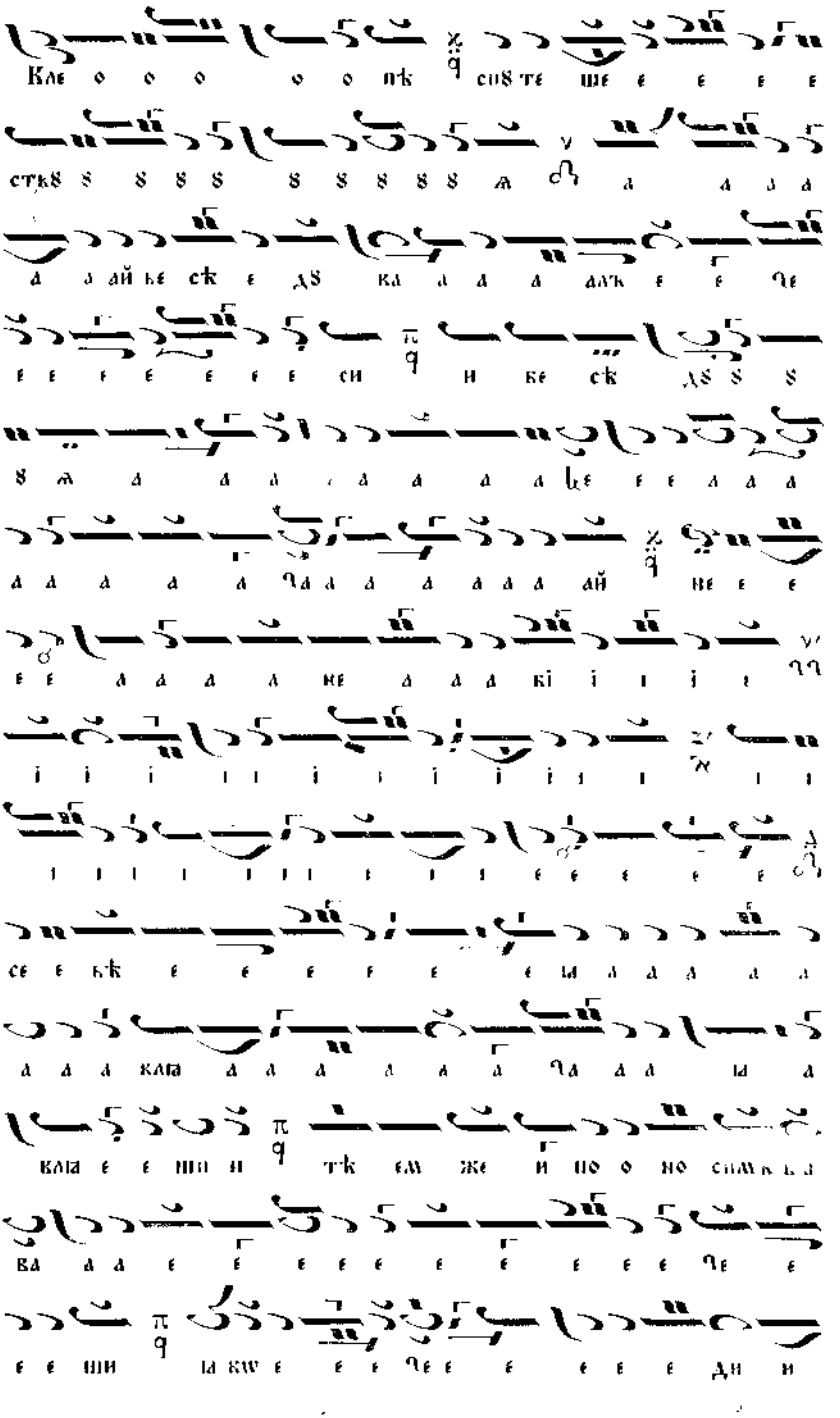

во ста а а ма
ко о о о же пре е е ед ре е е е е е
е е е е че е е е че е е е е
е е и ко же пред ре е е е че е че е е е
е че е е что о о о о о о о о что о
не по о о о о о о мни и и и и чи и и
и те е е е е е е е чго о о не е е
по о о о о о о мни и те е е е гла а
а а а гw w w w w w w w w гла а а а
а а гw w w w w w w w чw w w w w w w
w w w w w w w w w w w w w w wлъ е е
гw ним же вѣ е ро о ка а а а а а
а а а ав ше е ви дѣи на а а а а а а а
а а а ж про по вѣ е е е про по вѣ е е

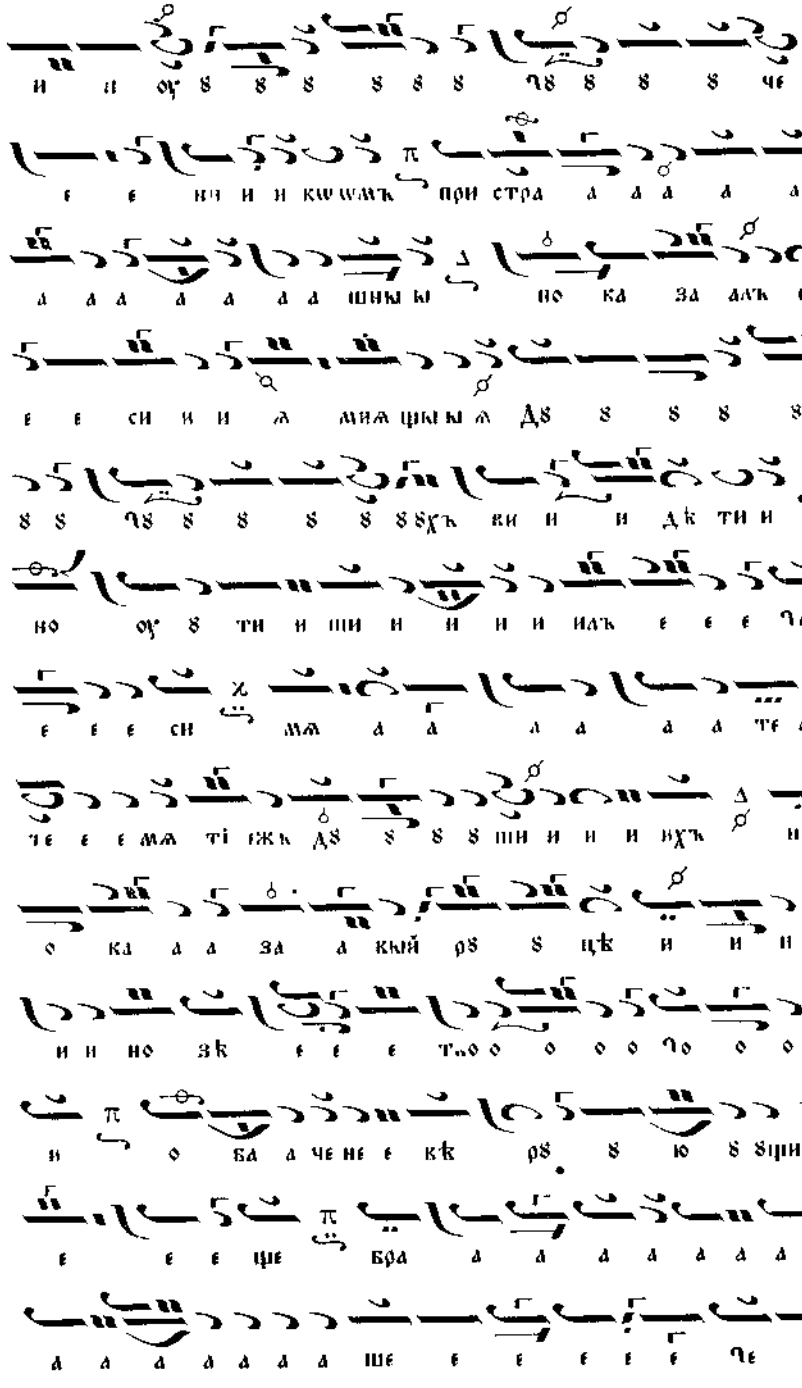

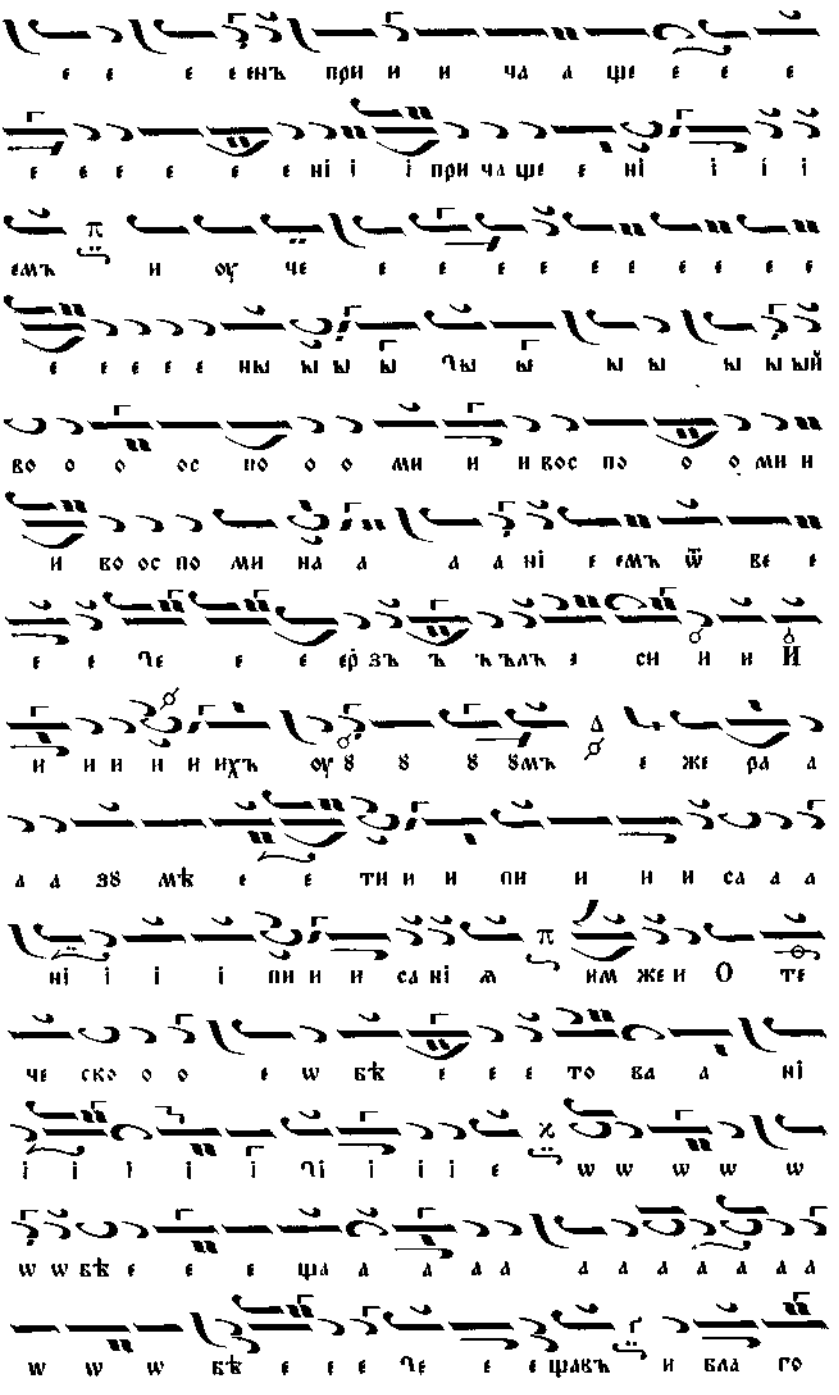

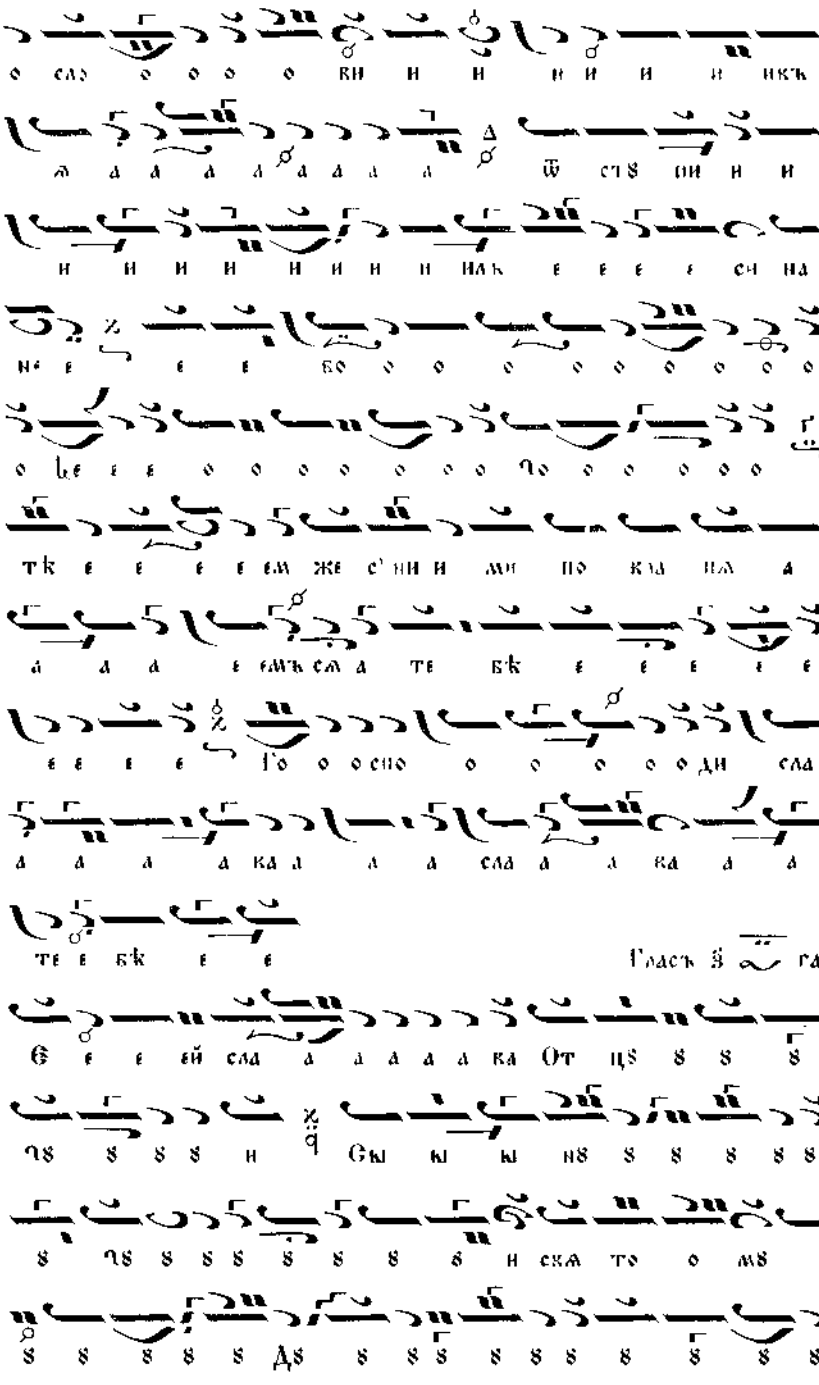

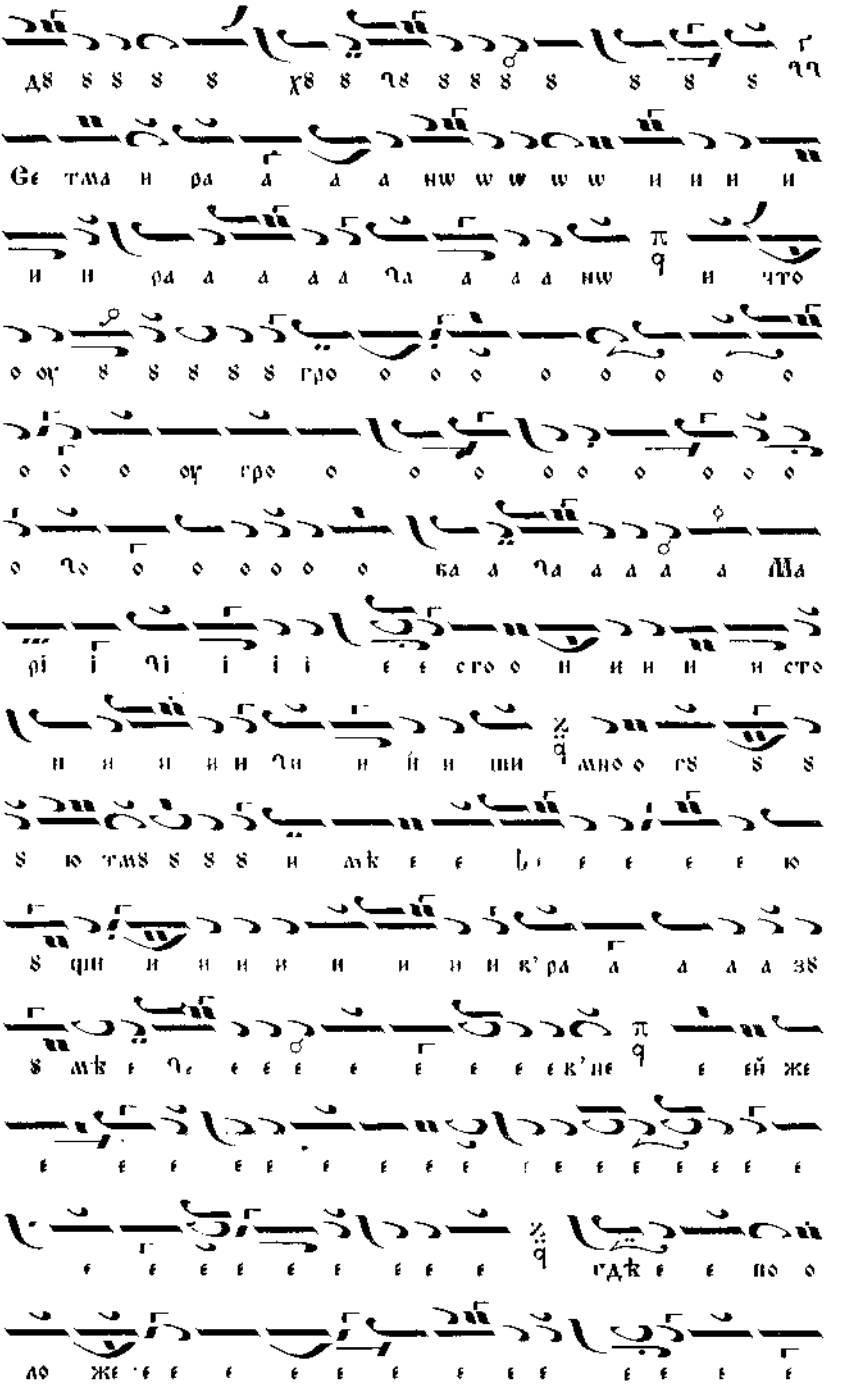

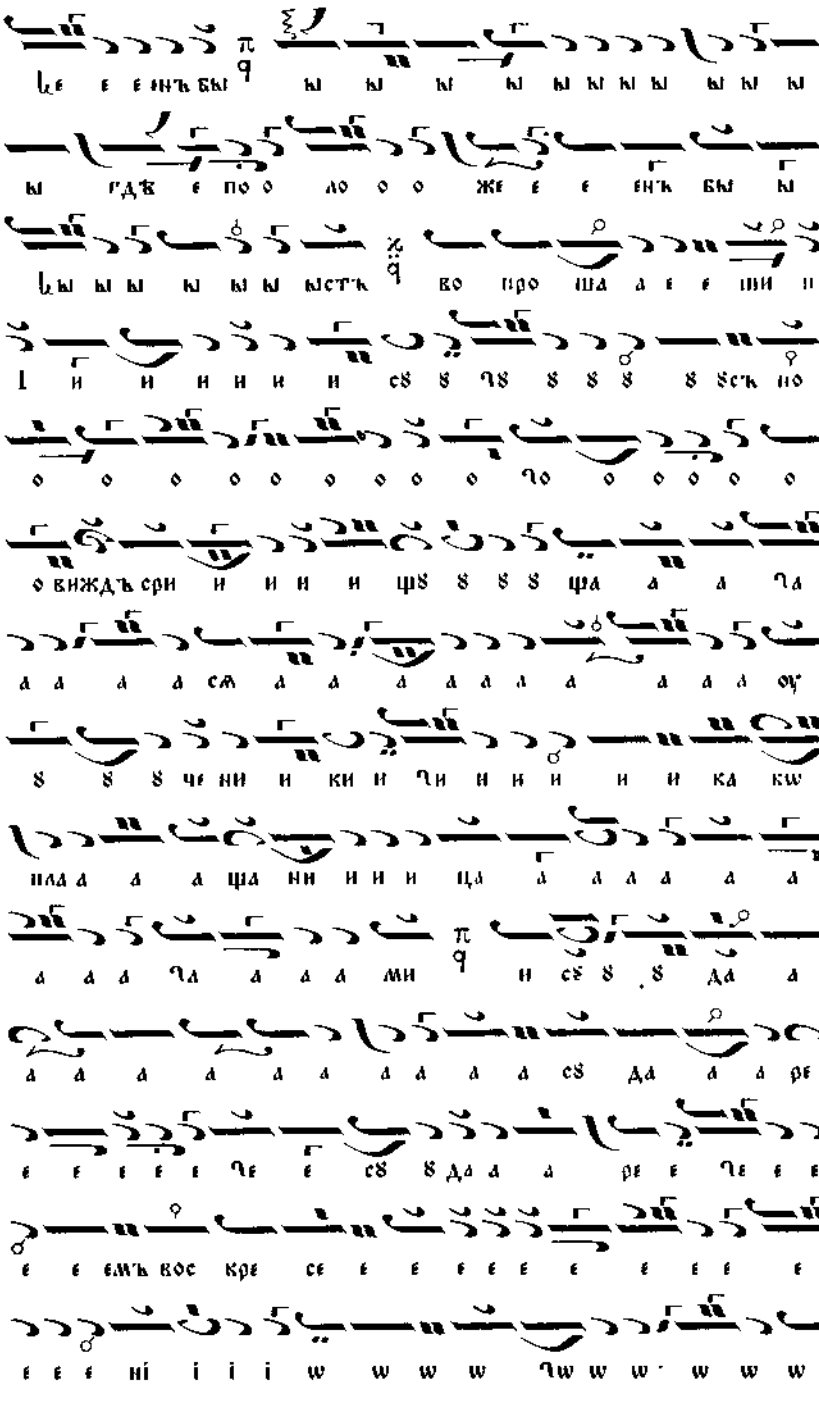

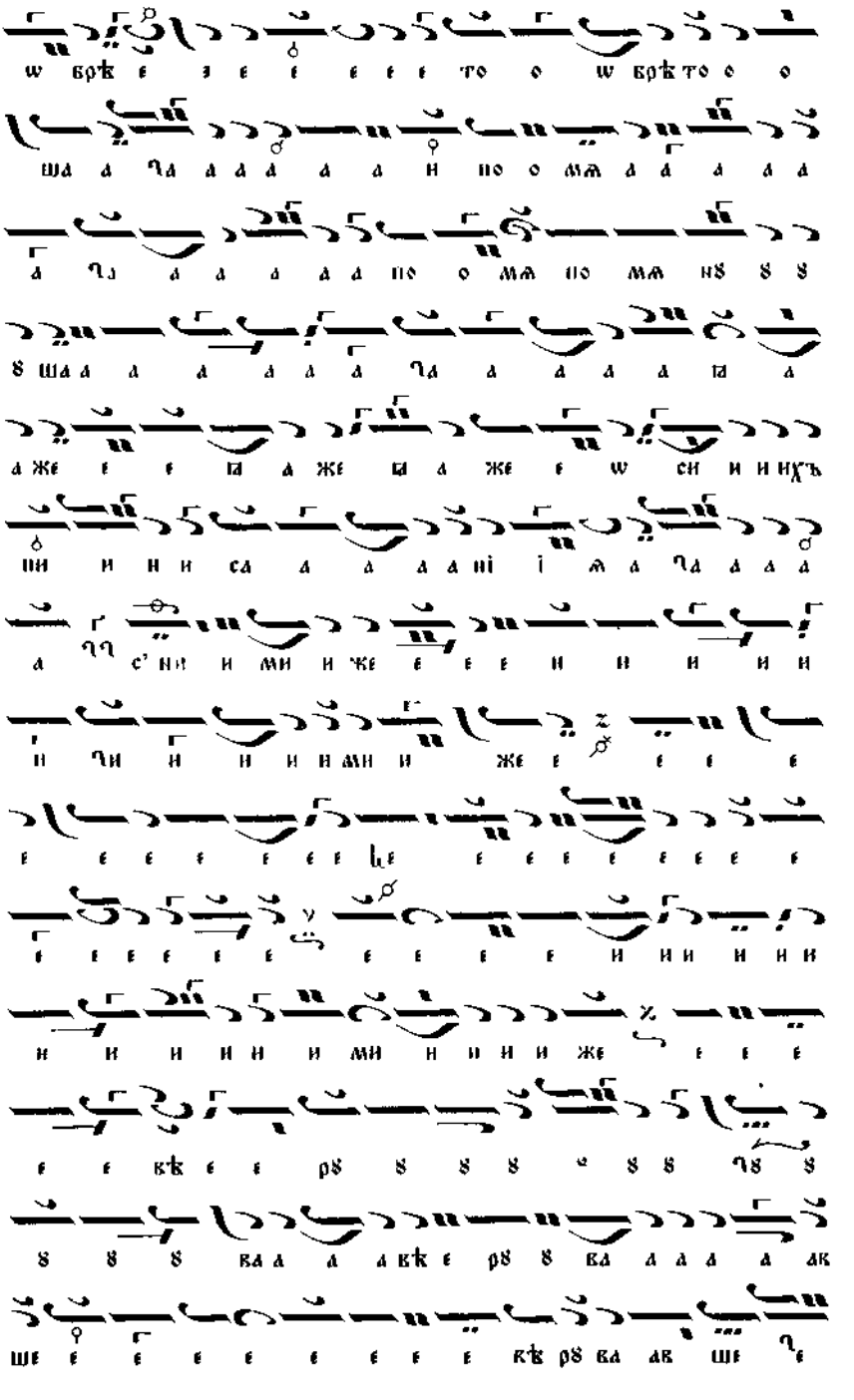

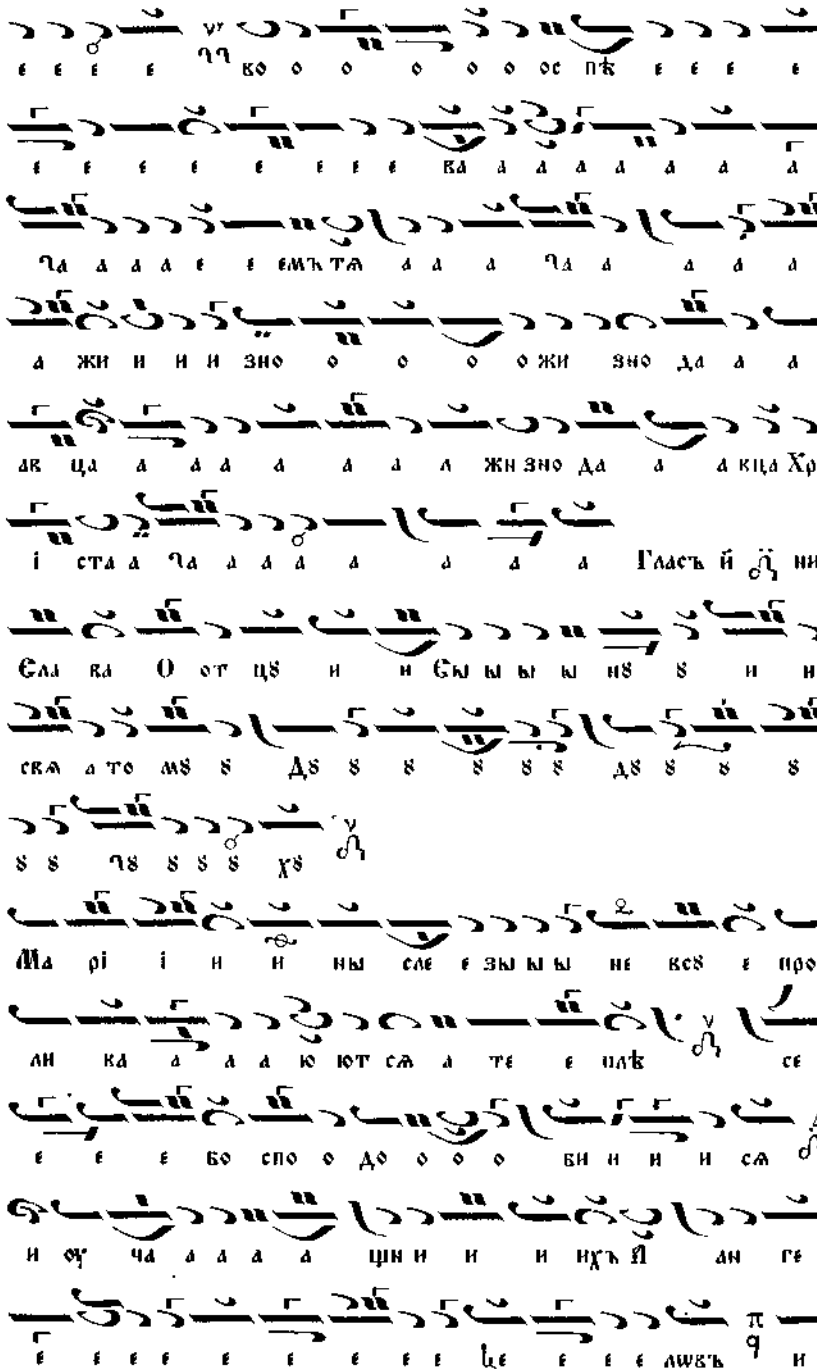

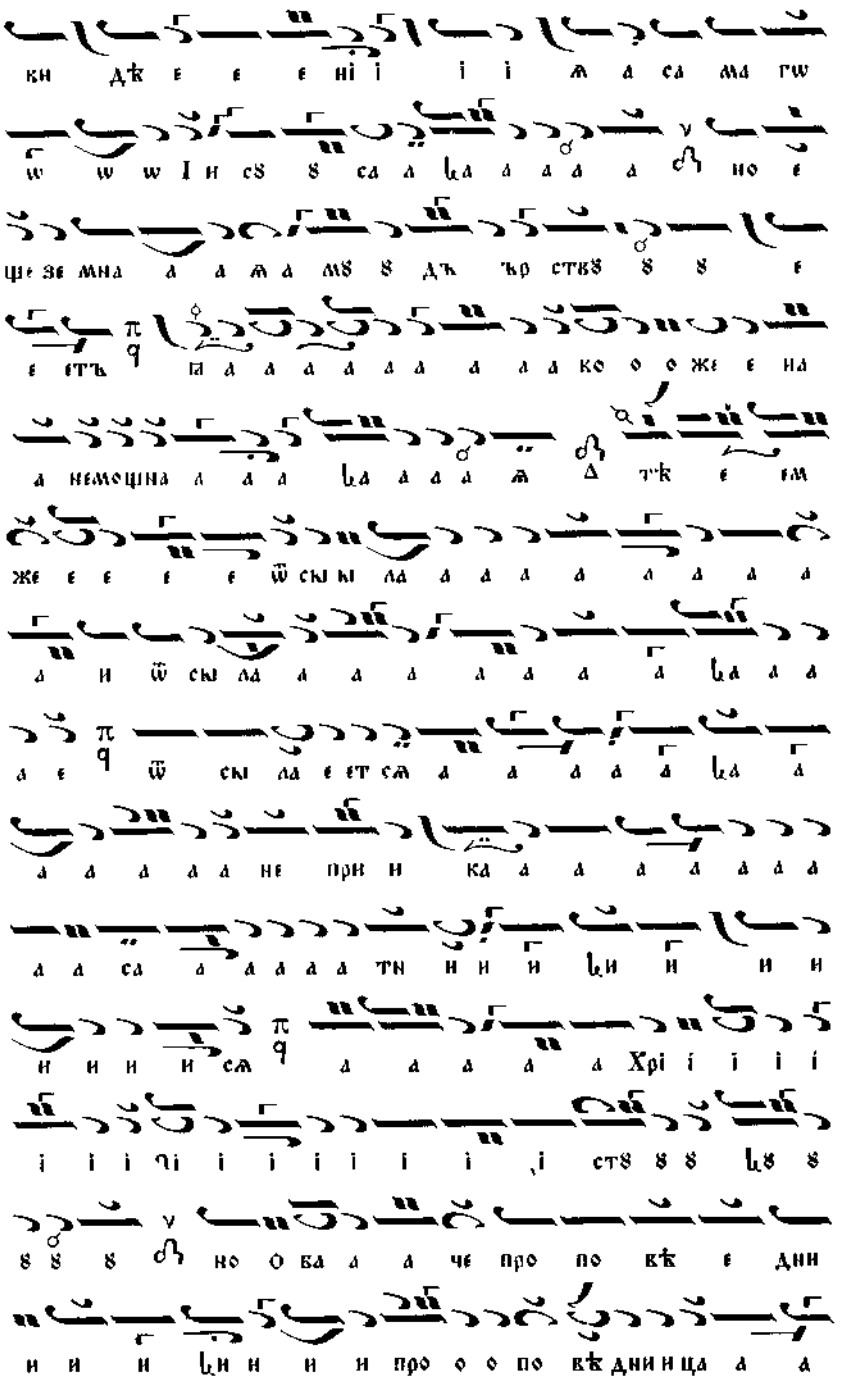

Гласъ 8

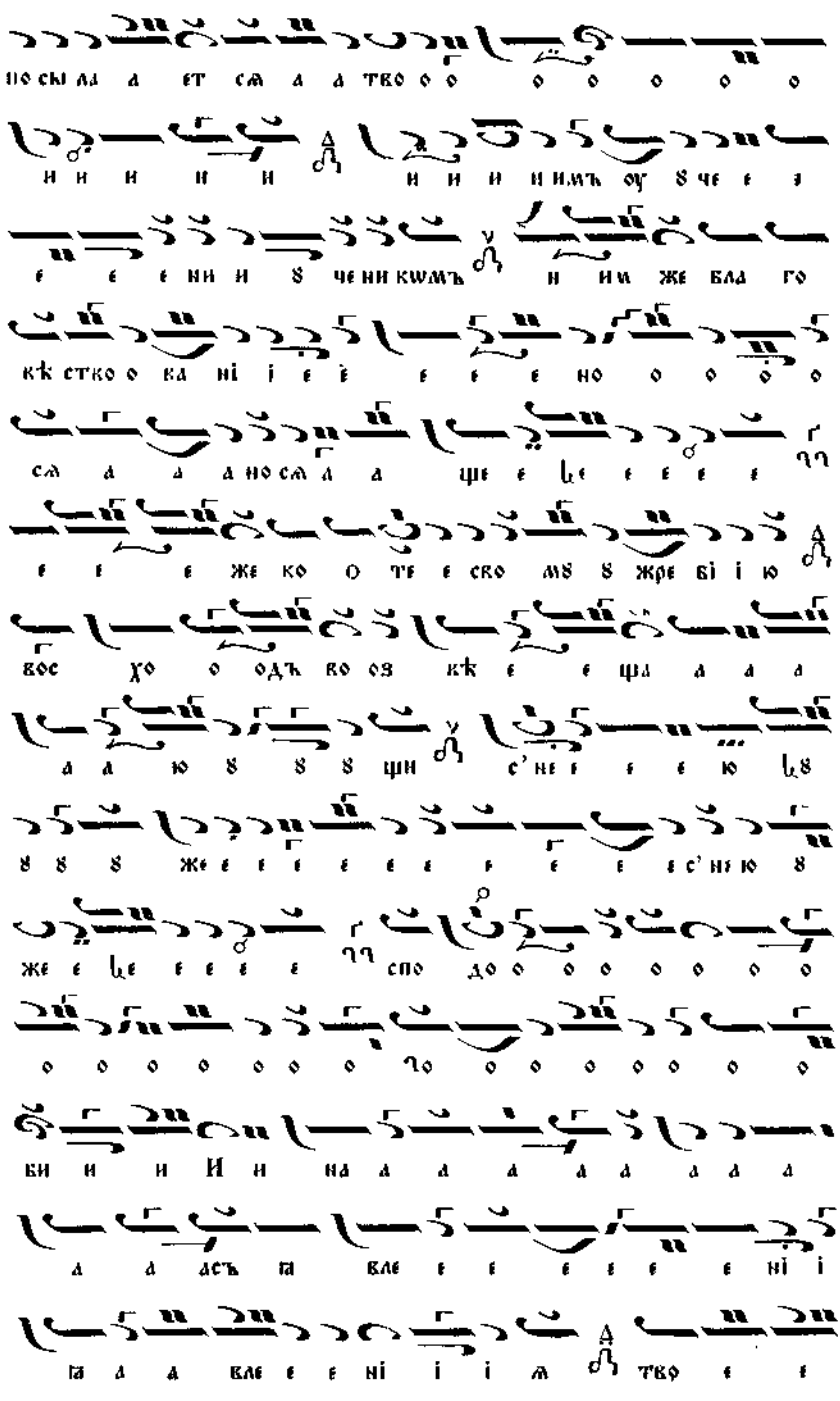

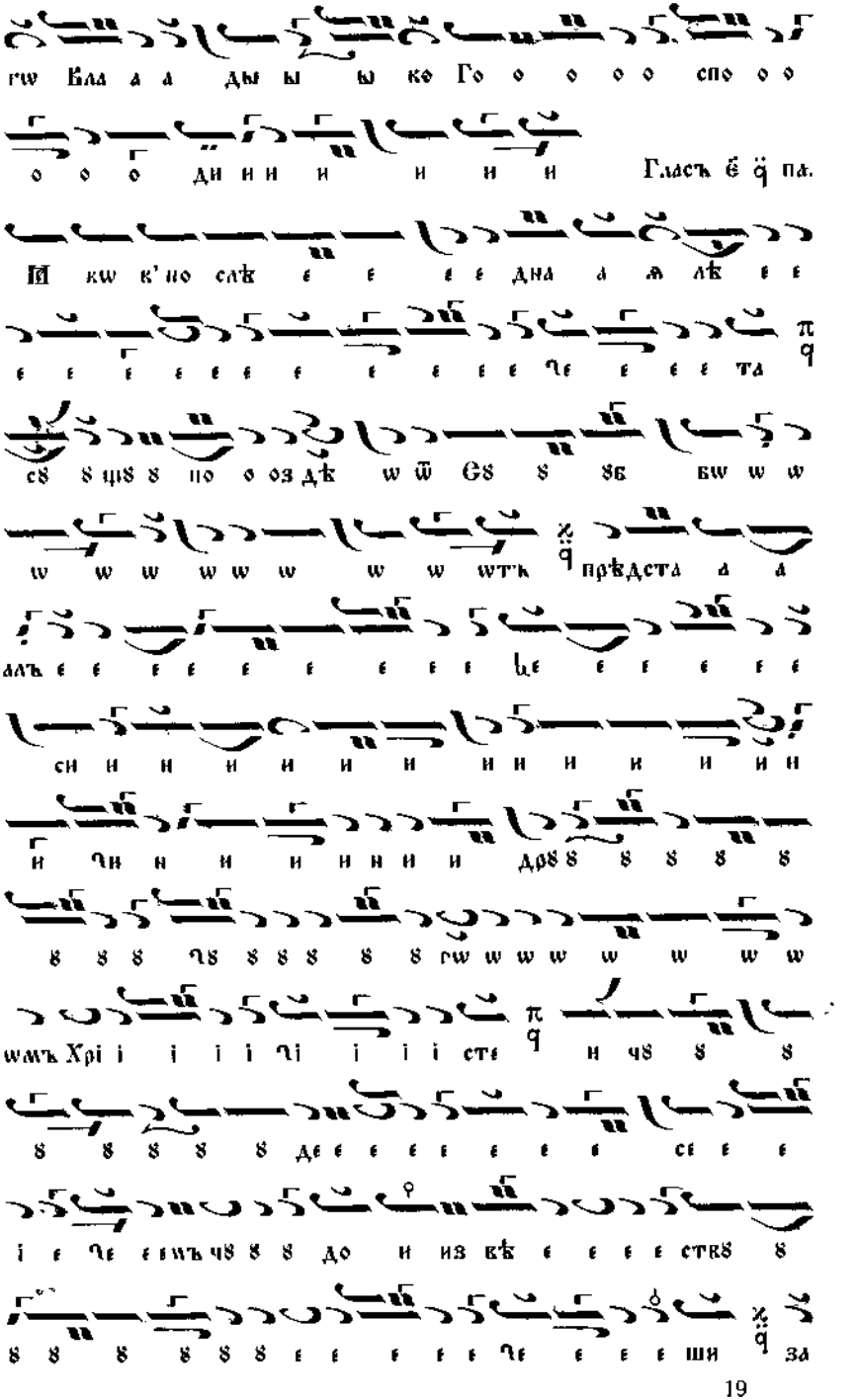

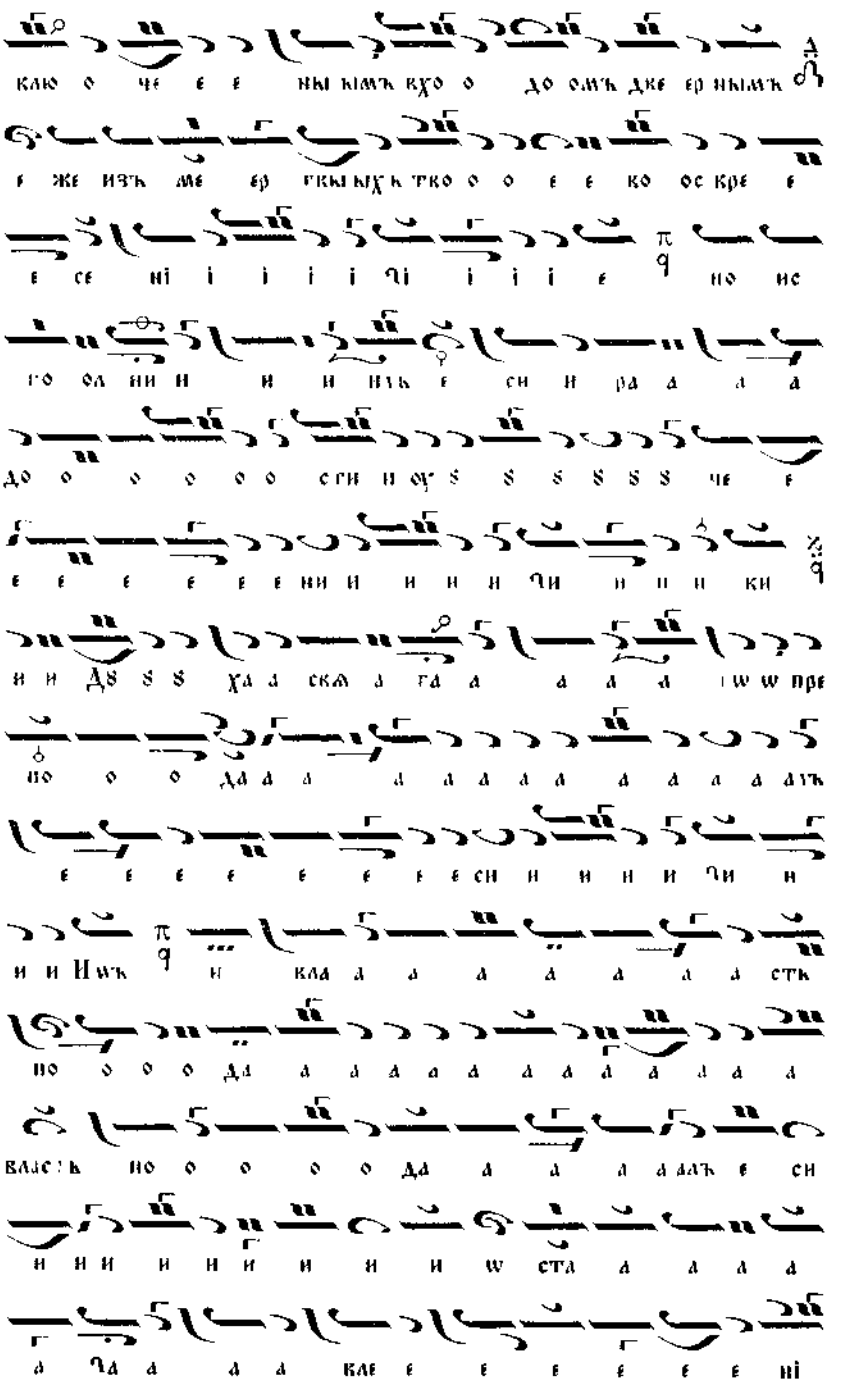

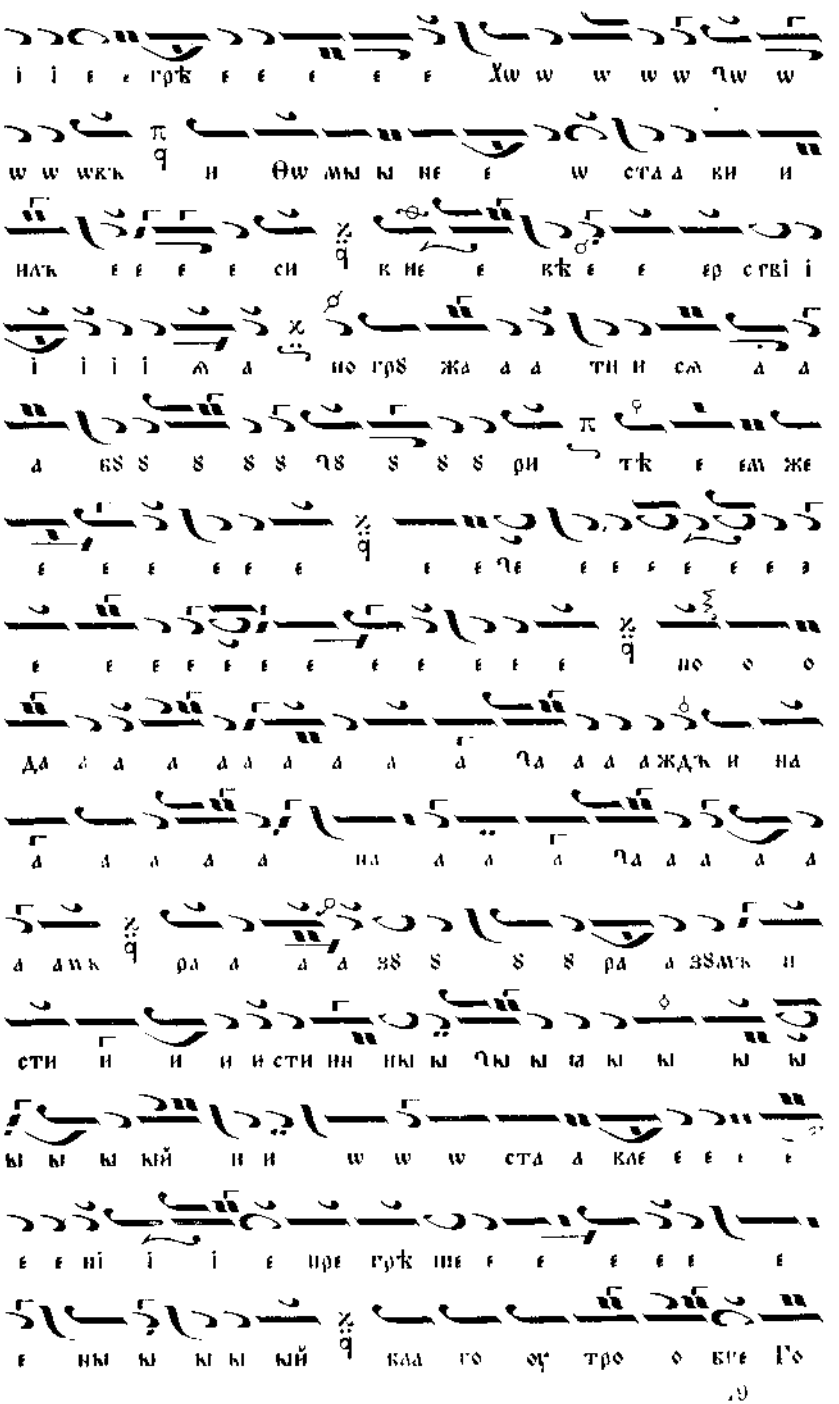

Гласъ й ѝ ни.

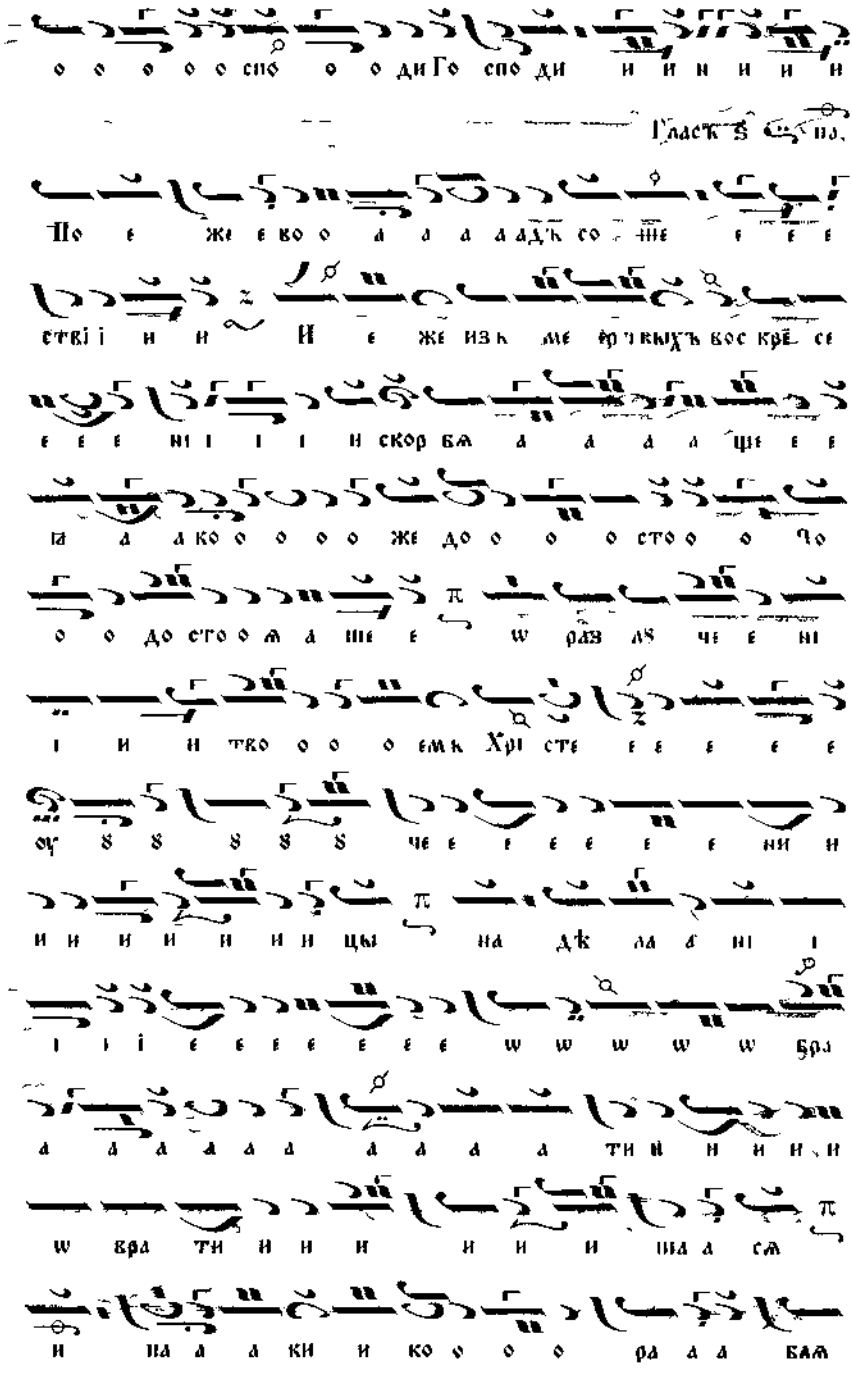

кн дѣ є є є нї і і і ж а са ма гw
w w w I и сѕ ѕ са а ꙗа а а а а ѕ но є
ще зе мна а а ж а мѕ ѕ дъ ър ствѕ ѕ ѕ є
є ѥтъ ꙗ а а а а а а а а ко о о же є на
а немощна а а а ꙗа а а а ж д тѣ є ѥм
же є є є є ѿ сы ы лд а а а а а а а а
а и ѿ сы лд а а а а а а а ꙗа а а
а є ѿ сы лд є ѥт см а а а а а ꙗа а
а а а а а не при и ка а а а а а а а
а а са а а а а а тн и и и ꙗи и и и
и и и и см а а а а а Хрі і і і і
і і і ꙋі і і і і і і і ,і ств ѕ ѕ ꙗѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ но о ва а а че про по вѣ є дни
и и и ꙗи и и и про о о по вѣ дни ца а а

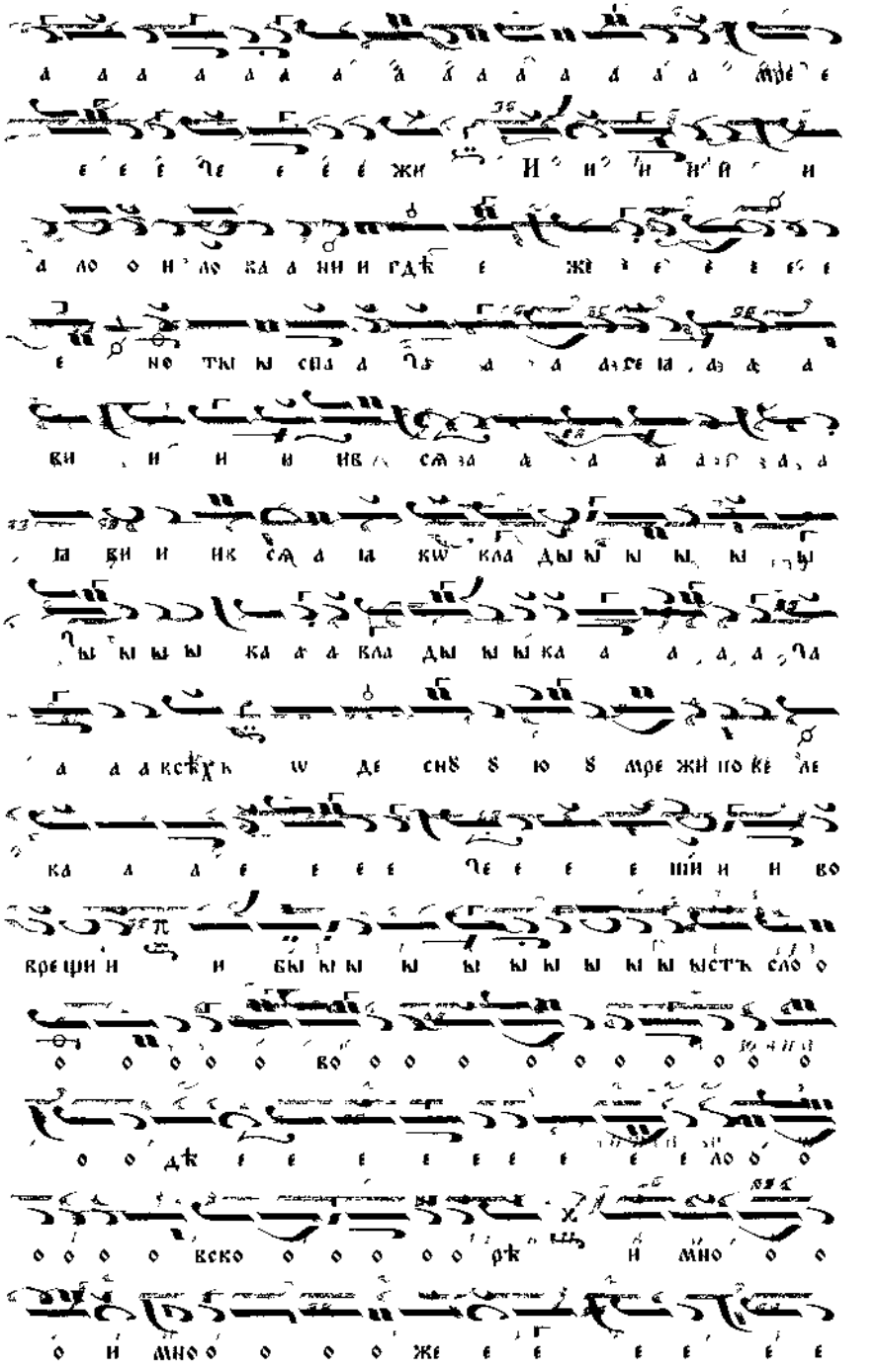

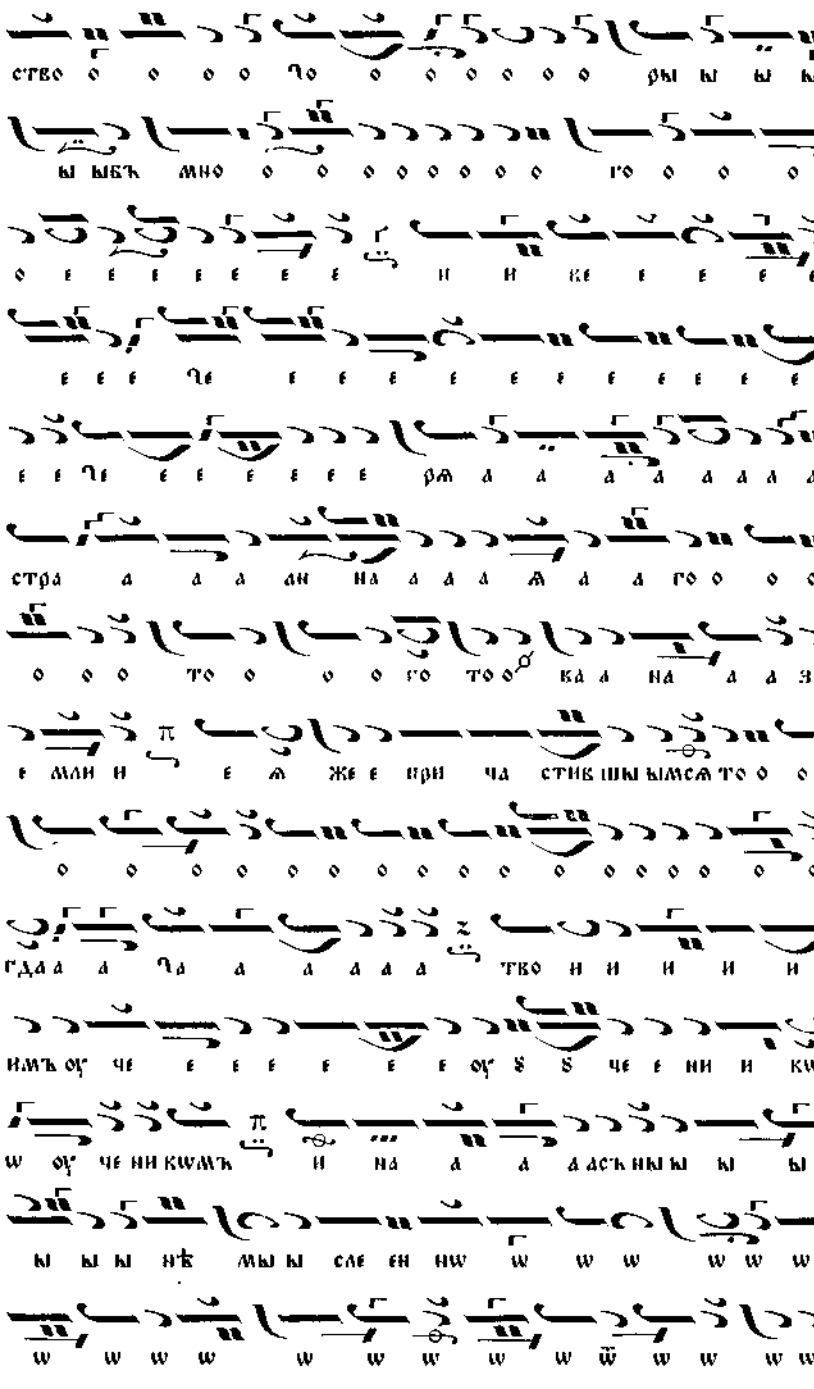

Гласъ ё ѵ̈ па.
пр҃ѣдста
ѧмъ Хрі
ствѣ
ши
за

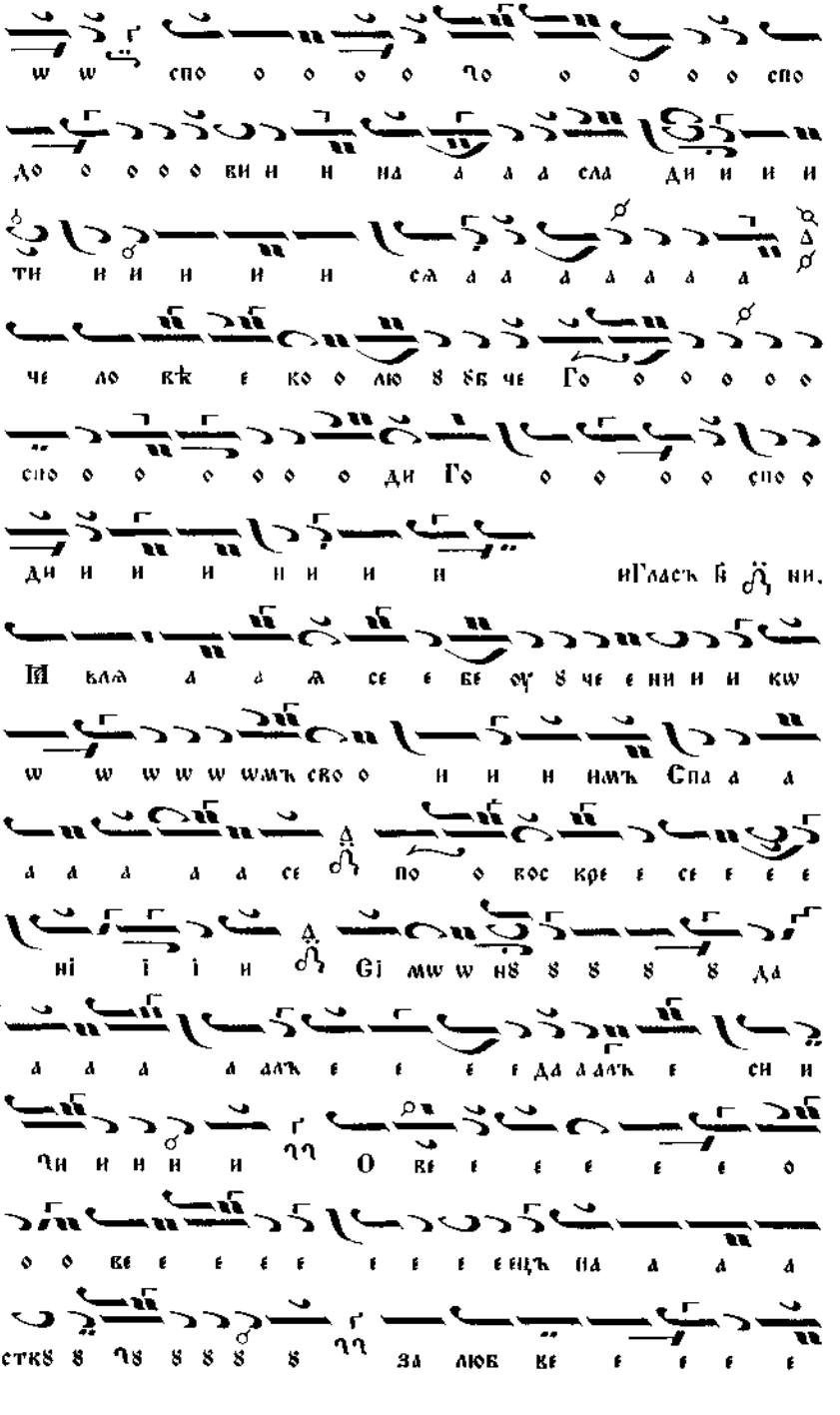

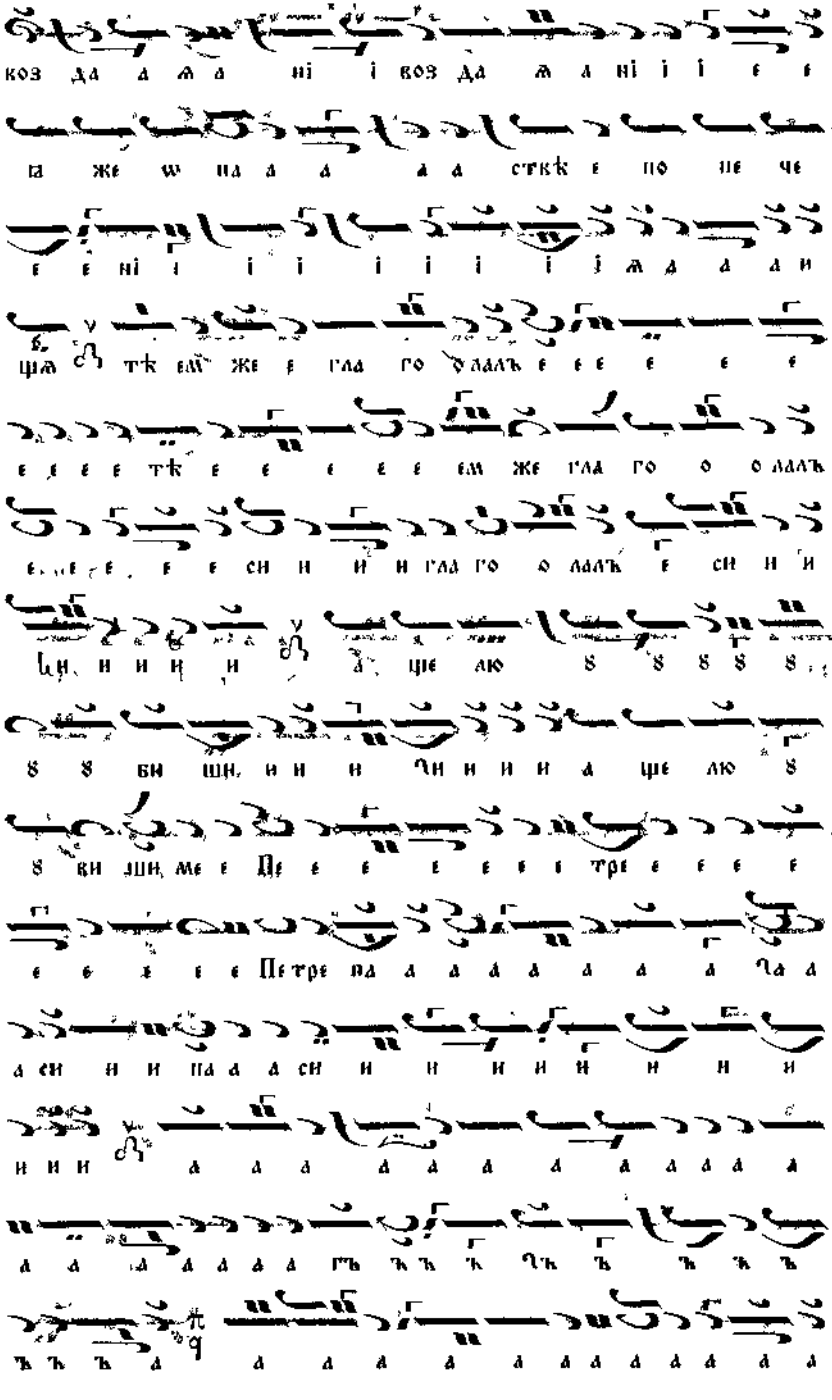

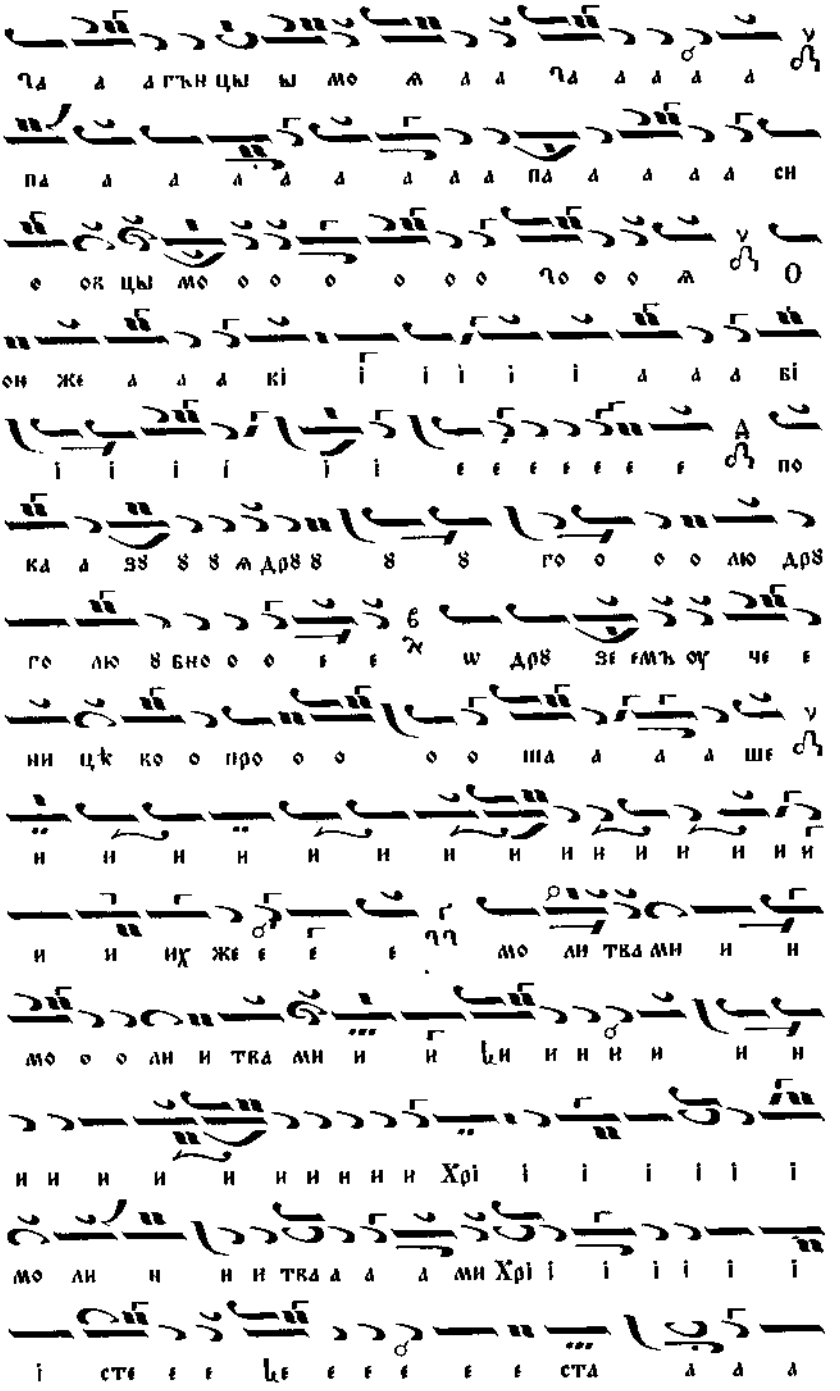

Гласъ 8 по.

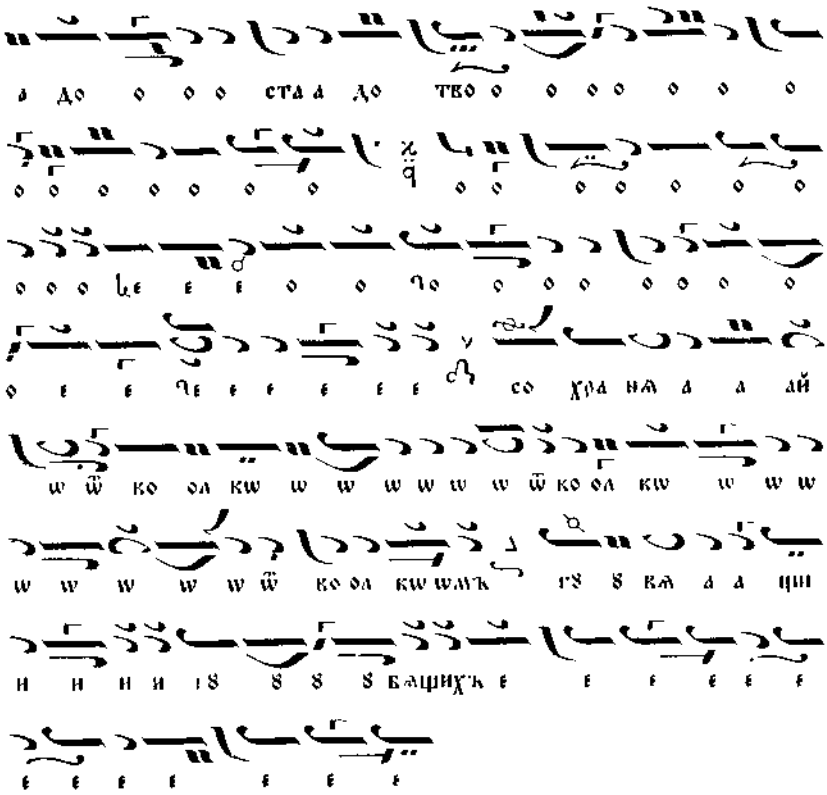

w w спо о о о о о Чо о о о о спо
до о о о о ви и и на а а а сла ди и и и
ти и и и и и сл а а а а а а а а
че ло вѣк е ко о лю я бв че Го о о о о о о
спо о о о о о о о ди Го о о о о спо о
ди и и и и и и и и иГласъ в нн.
Ий ьлм а а ж се е бе оу я че е ни и и кw
w w w w w wмъ сво о и и и нмъ Спа а а
а а а а а се по о вос кре е се е е е
ні і і і Gi мw w нѕ ѕ ѕ ѕ ѕ да
а а а а ддъ е е е е да а ддъ е си и
Чи и и и и Чч О ве е е е е е е о
о о ве е е е е е е е е ецъ па а а а
стк ѕ Чѕ ѕ ѕ ѕ ѕ Чч за люб ве е е е е

воз да а ж а ні і воз да ж а ні і і є є
и же ш на а а а ствк є по ше че
є є ні і і і і і і і і і ж д а а и
щж тк ем же є гла го ллъ є є є є є
є є є тк є є є є є ем же гла го о ллъ
є є є є є си и и и гла го о ллъ є си и и
ци и и ц и а ціе ю s s s s s
s s би шн и и и чи и и и а ціе ю s
s би шн ме є Пе є є є є є є тре є є є є
є є є є Петре ва а а а а а а а ча а
а си и и па а а си и и и и и и и и
и и и а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а тъ ъ ъ ъ чъ ъ ъ ъ ъ
ъ ъ ъ а а а а а а а а а а а а а

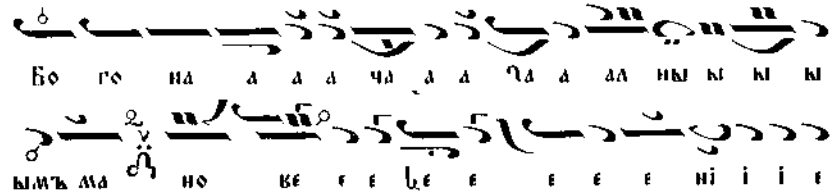

Ча а а гъи цы ы мо ж а а Ча а а а а
па а а а а а а а а па а а а а си
е ок цы мо о о о о о о Чо о о ж О
он же а а а кі і і і і і а а а бі
і і і і і і е е е е е е е по
ка а зя я я ж дря я я я го о о о лю дря
го лю я бно о о е е ж ш дря зе ѣмъ оу че е
ни цѣ ко о про о о о о ша а а а ше
и и и и и и и и и и и и и и и
и и ихъ же е е е Чо мо ли тва ми и и
мо о о ли и тва ми и и ѣи и и и и и и
и и и и и и и и и Хрі і і і і і і
мо ли и и и тва а а а ми Хрі і і і і і і
і сте е е ѣе е е е е е ста а а а

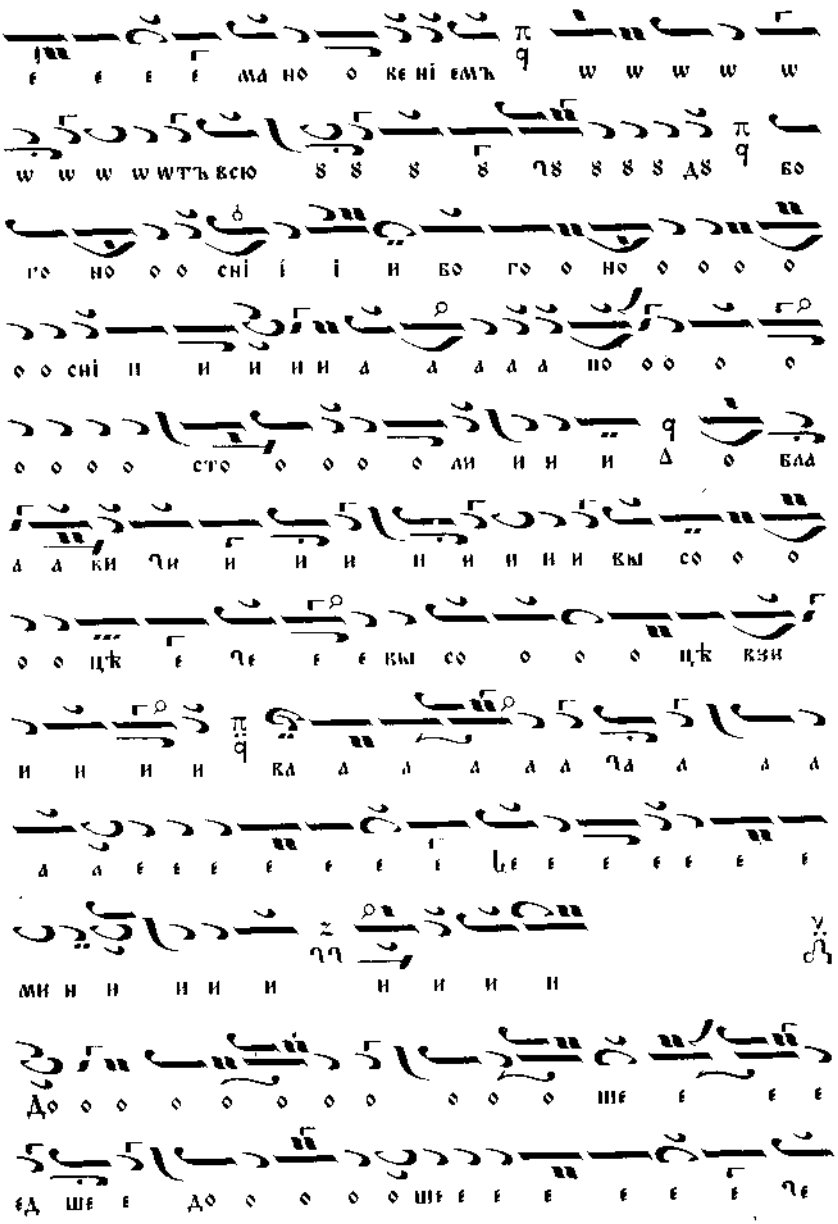
Прѣвелъ: П Сарафовъ.

Въ ѓ҃ ѵ҃ѵкрсета. Ѻ҃спеніе Прѣсватыѧ Богоро́дицы.

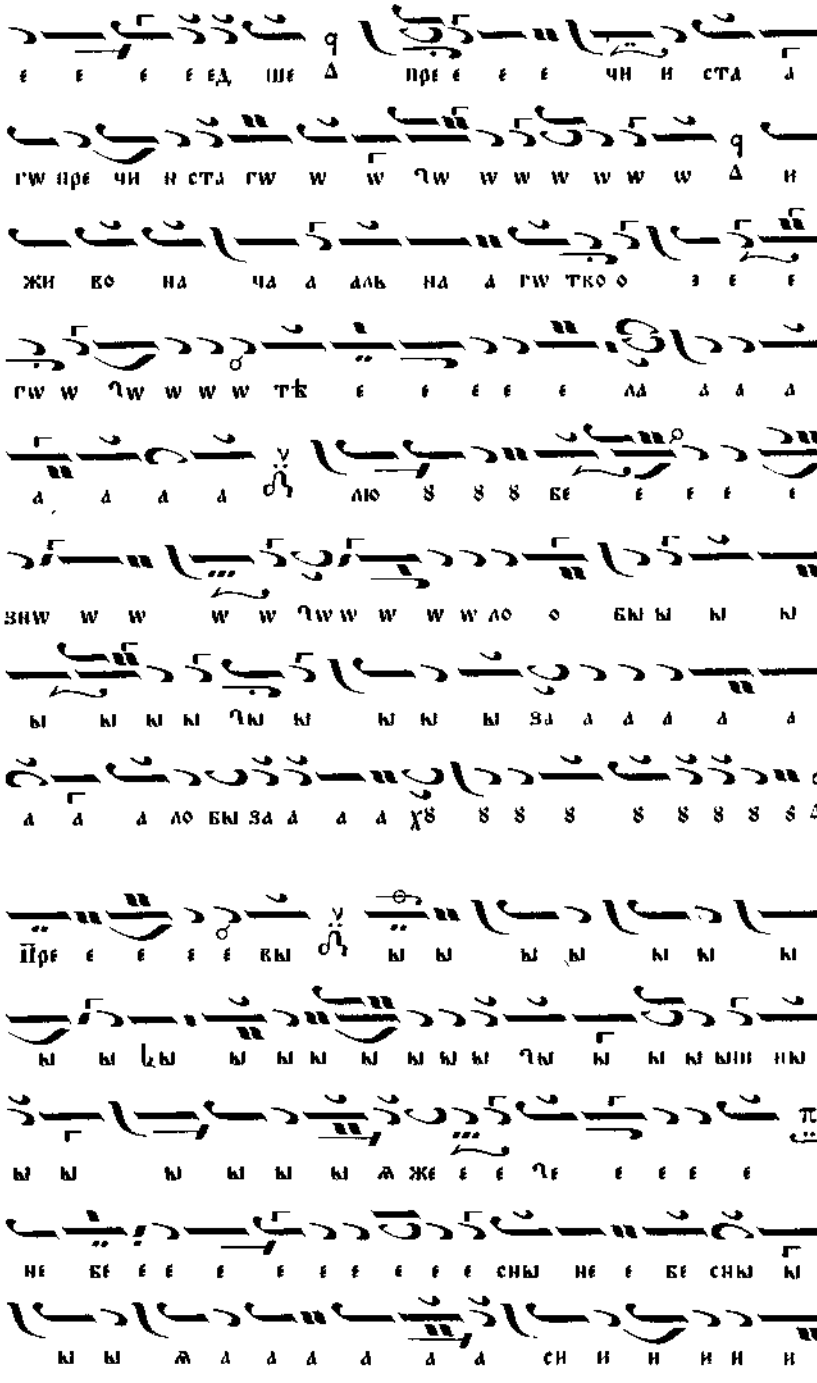
На кили́цѣй вечѐрни. Гла́ва ѝ ны́нѣ Гласъ а҃ ꙗ҃ Па.*)

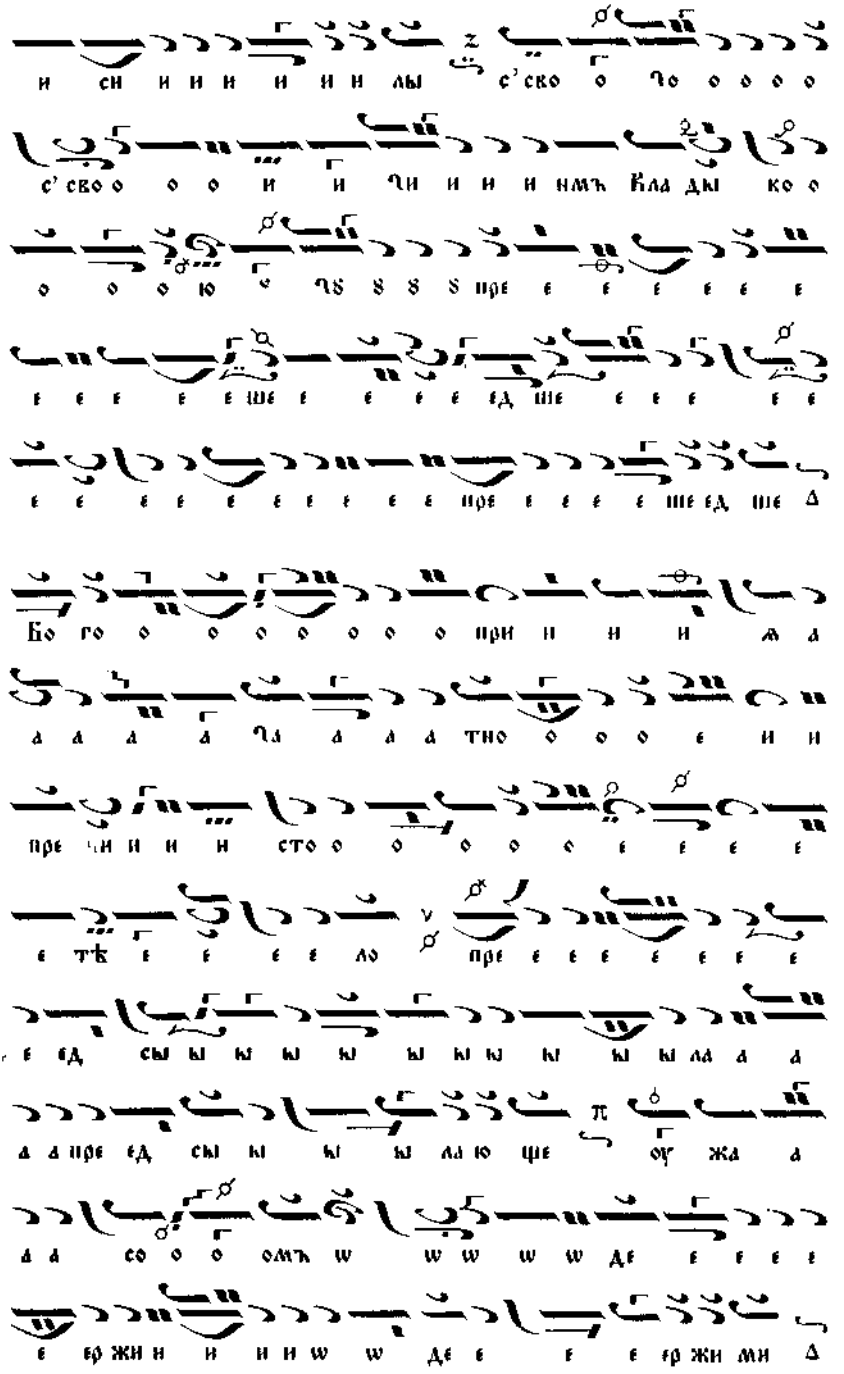

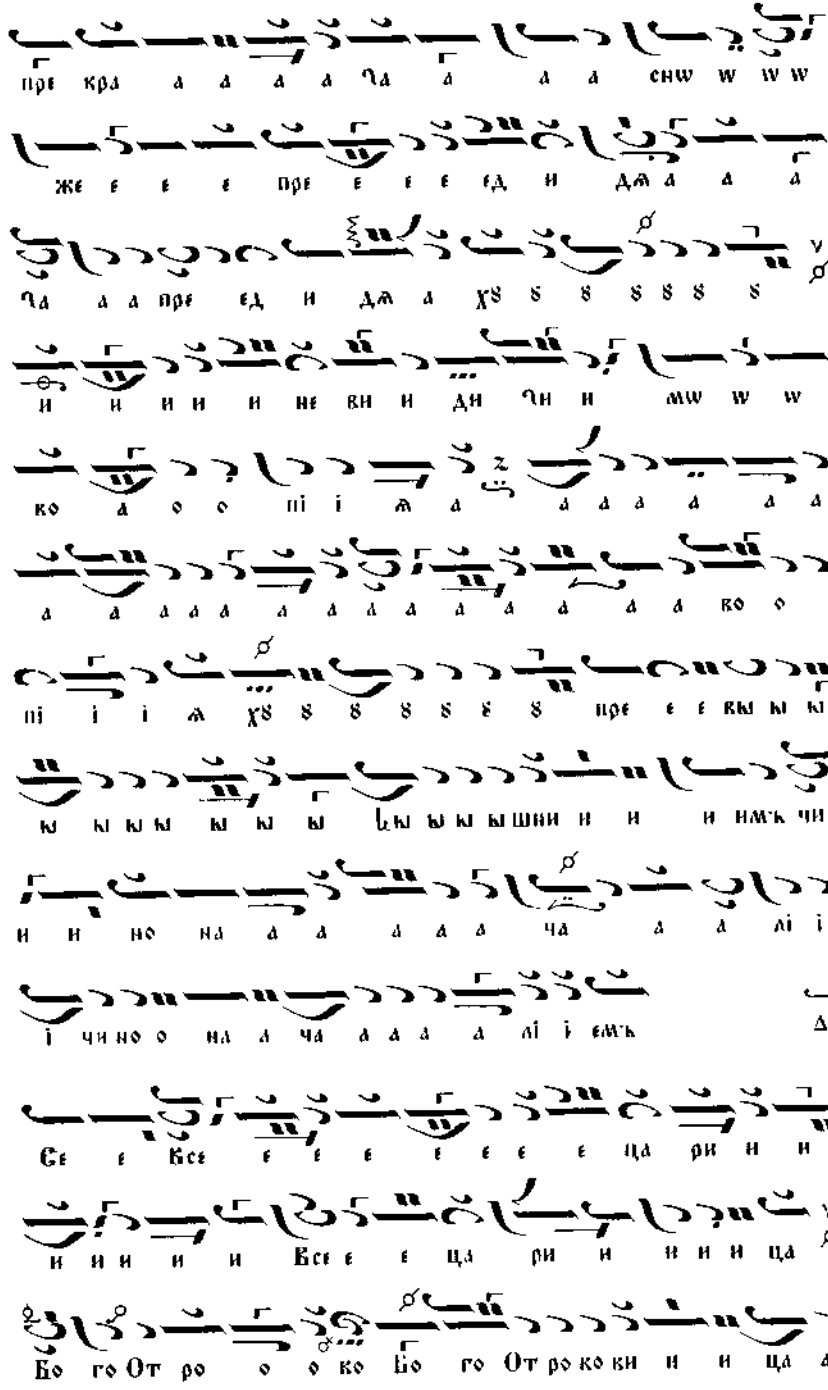
*) Настоящиятъ тропарь е вземенъ отъ ржкописитѣ на Григория Протопсалта, който бѣлѣжи, че го е прѣвелъ отъ ржкописитѣ на стари пѣвци, безъ да отбѣлѣзва и автора му, нъ едно просто сравнение съ *Гольмото Iисо* на Кукузеля доказва, че дѣйствителниятъ му авторъ е този великъ майсторъ на мусикийското искуство. За това ний счетохме за умѣстно да го прѣведемъ и помѣстимъ тукъ за упражнение на ученицитѣ, като истински Кукузелевъ *бичь*,

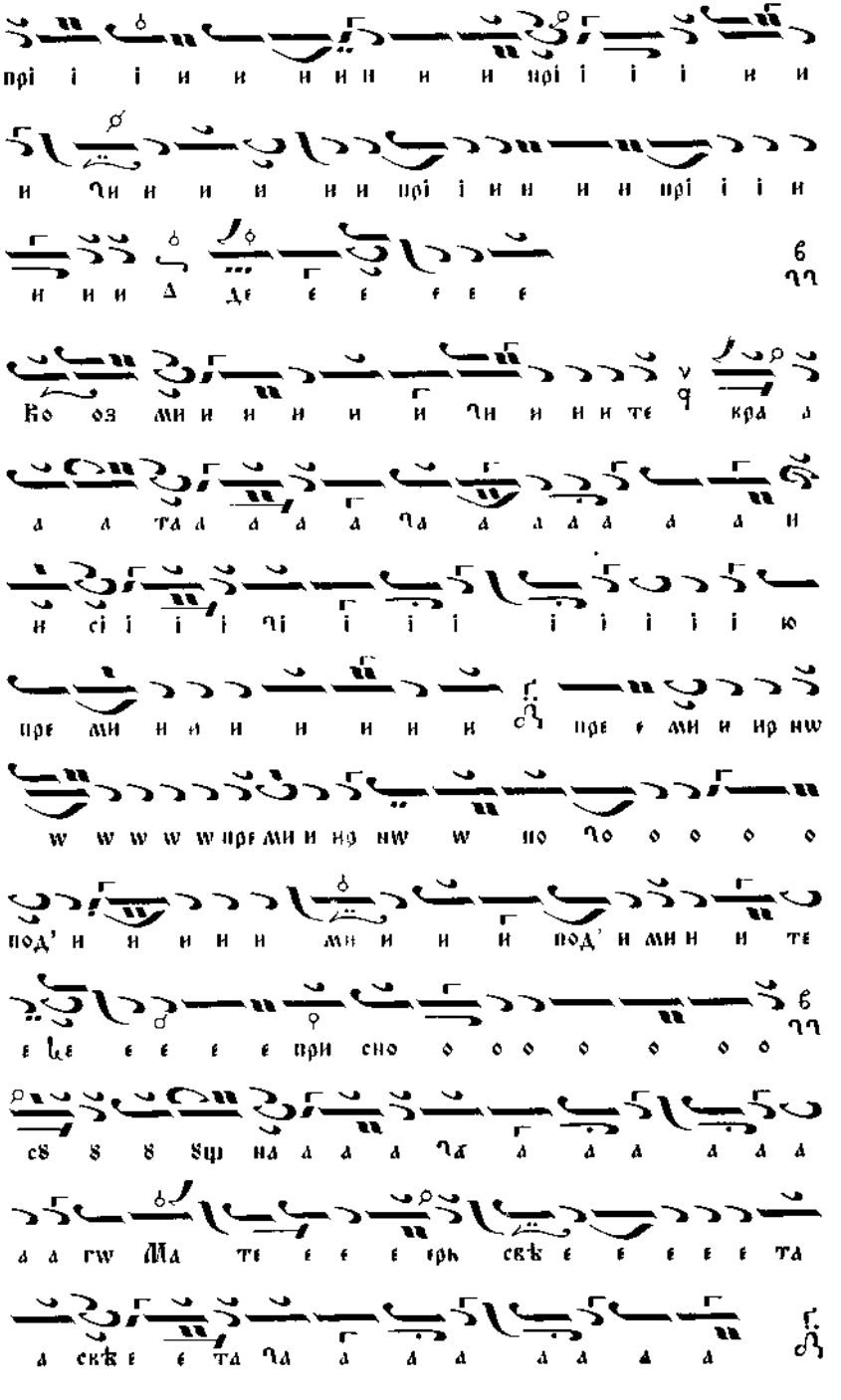

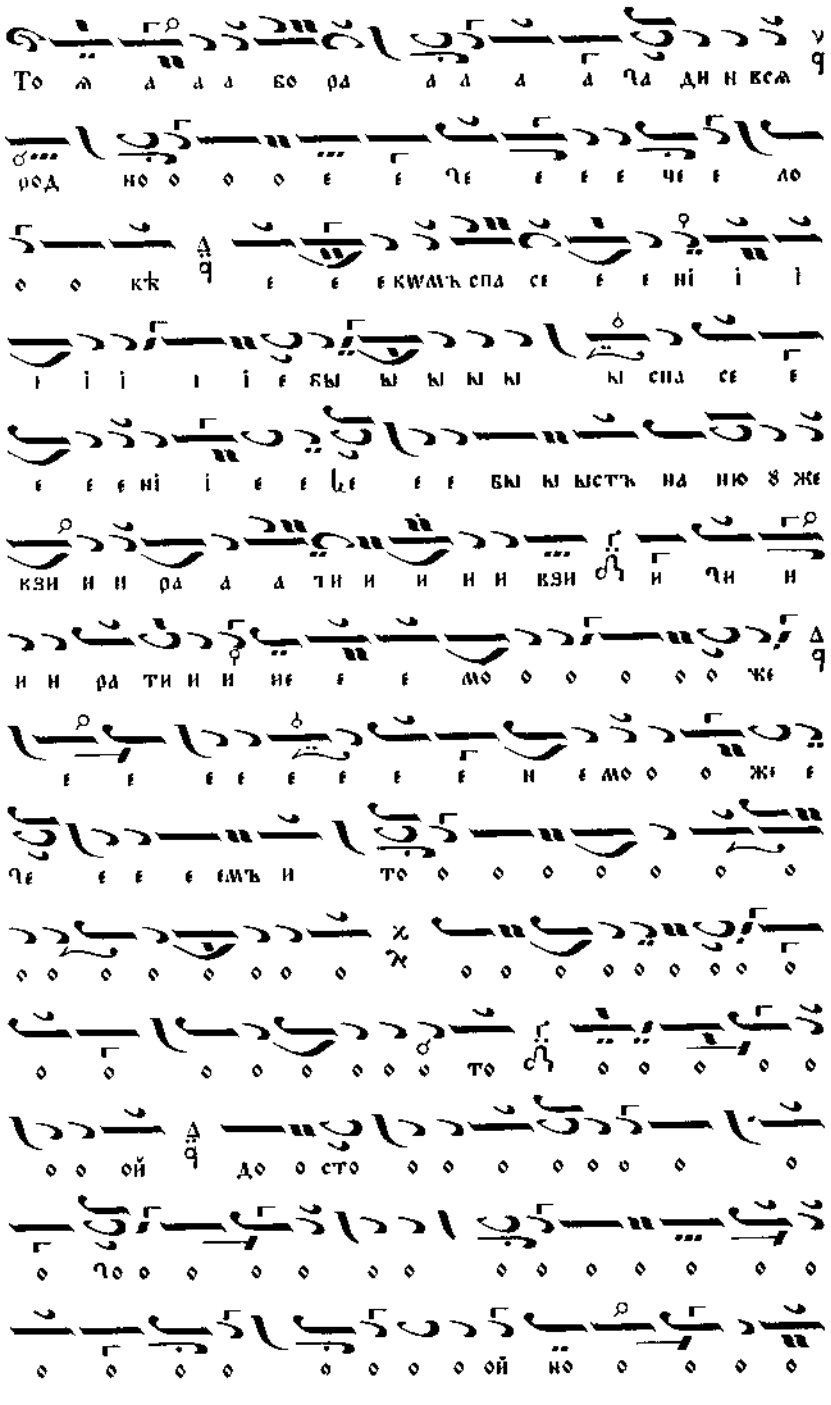
гдѣто тѣ ще видятъ нагледно какъ мелодията отъ една Гласъ минава въ другия, или отъ една Система — въ друга. Подиръ него ще продължи сѫщото отъ Якова Протопсалта и Георгий, Лозенградския Протопсалтъ, за да видятъ ученицитѣ нагледно какъ по-новитѣ пѣвци при измѣнението на мелодията подръжаватъ на старитѣ.

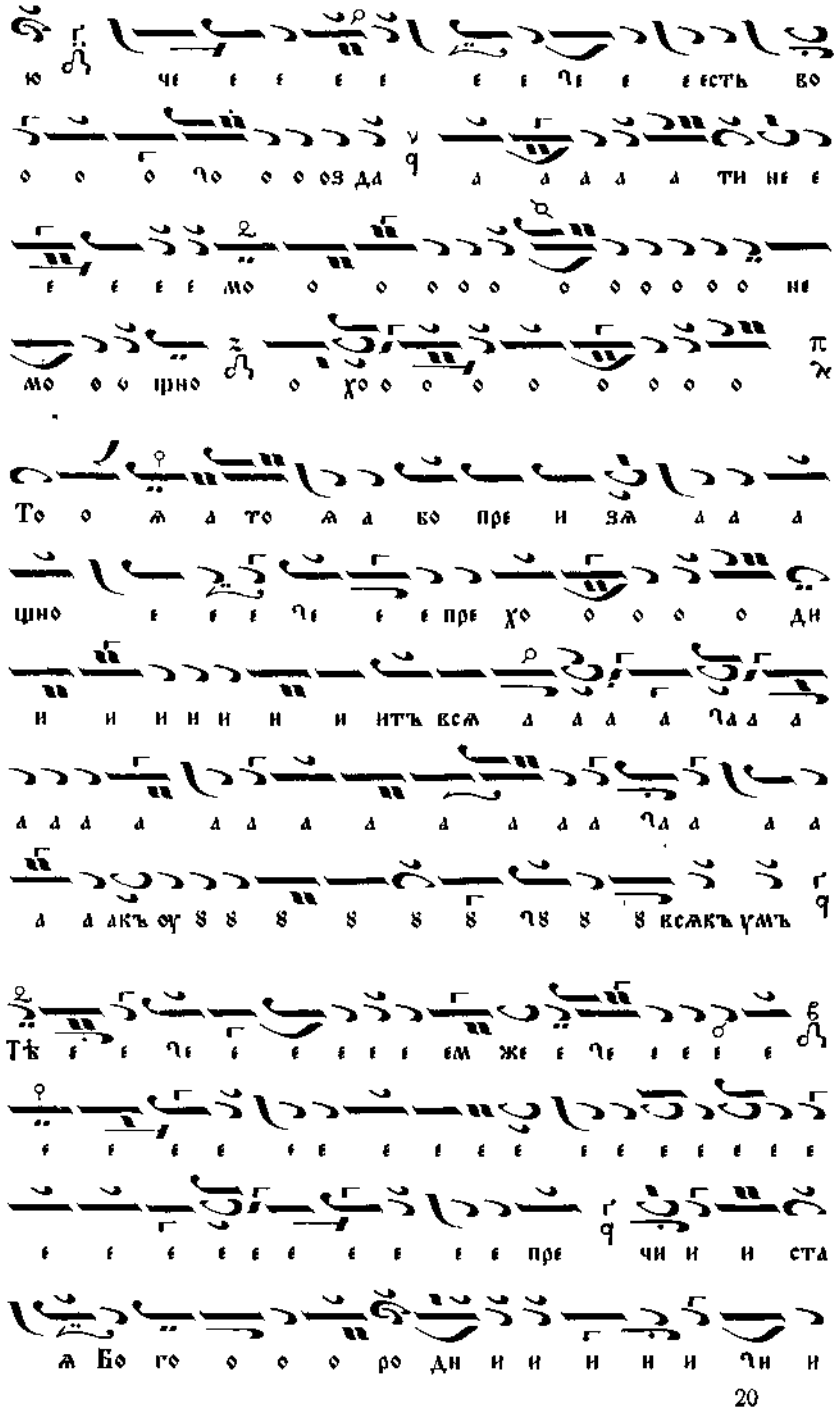

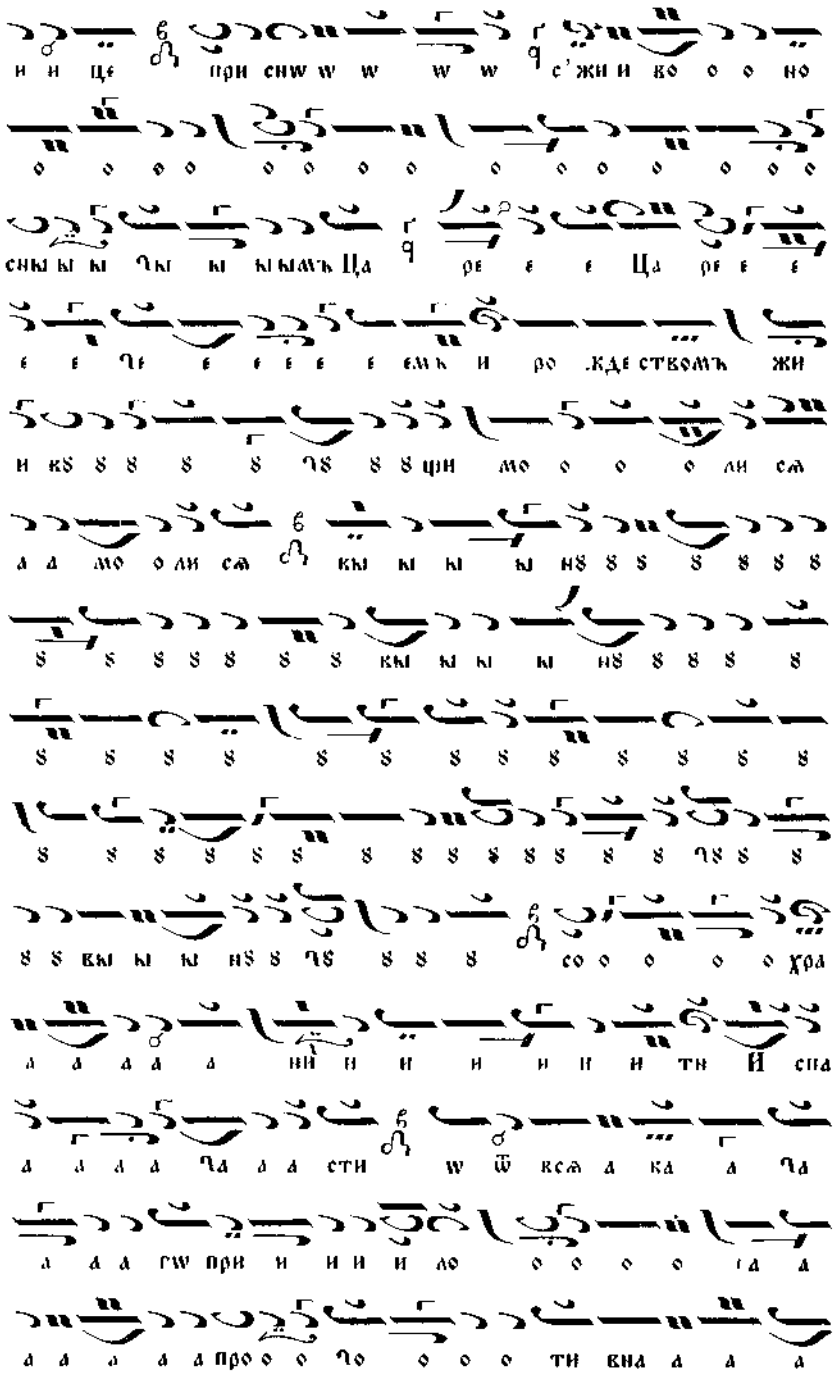

и сн и и и и и и лы с'сво о Чо о о о о
с'сво о о о и и Чи и и и нмъ Кла ды ко о
о о о ю ъ Чѕ ѕ ѕ ѕ пре є є є є є є
є є є є є ше є є є є єд ше є є є є є
є є є є є є є є є є є пре є є є є ше єд ше Δ
Бо го о о о о о о о при и и и ж д
д д д д Чд д д д тно о о о є и и
пре чи и и и сто о о о о о є є є є
є тѣ є є є є є ло пре є є є є є є є
є єд сы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы лд д д
д д пре єд сы ы ы ы лд ю ще оу жд д
д д со о о омъ w w w w w де є є є є
є ѳр жи и и и и w w де є є є ѳр жи ми Δ

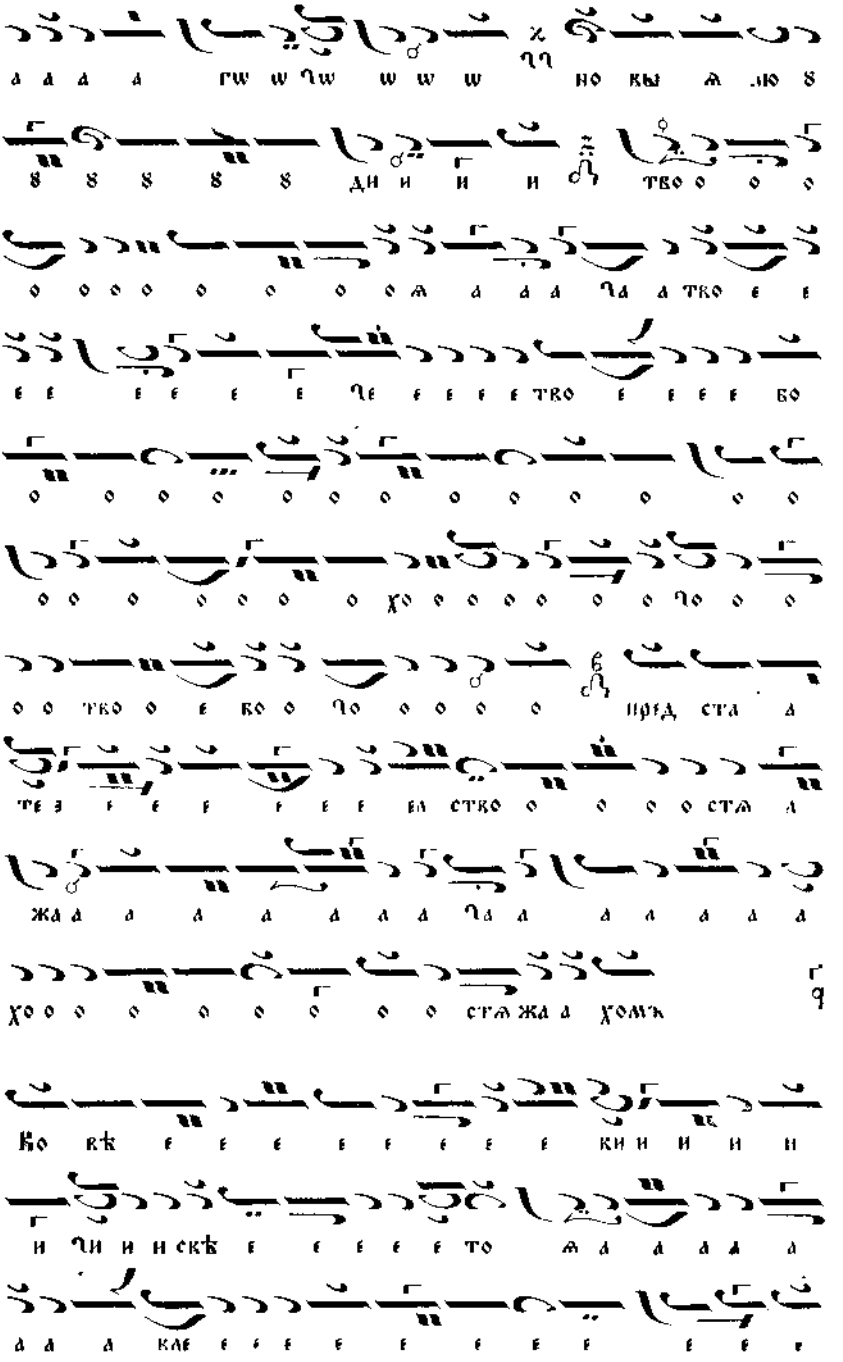

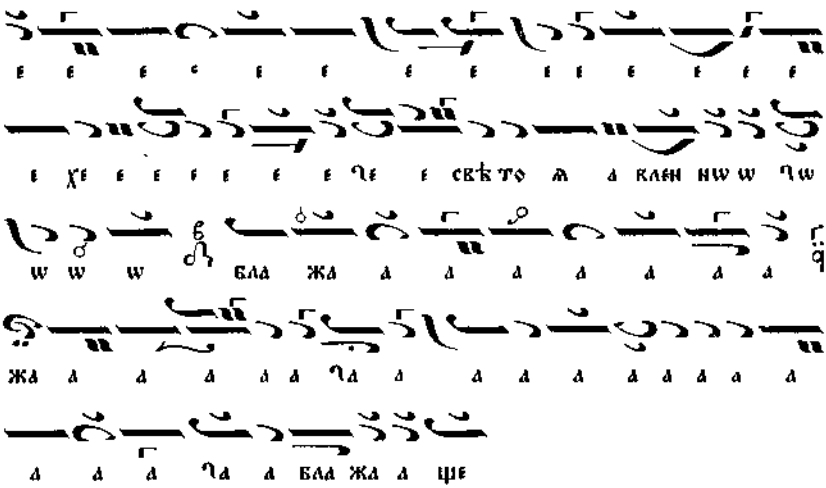

прі і і и и и и и и прі і і і и и
и чи и и и и и прі і и и и и прі і і и
и и и Δ Δε є є є є є
в
чч
Ко оз ми и и и и и чи и и и те кра д
д д та д д д д чд д д д д д д и
и сі і і і чі і і і і і і і і ю
пре ми и и и и и и и пре е ми и ир ни
w w w w w пре ми и ир ни w но чо о о о о
под' и и и и и ми и и и под' и ми и и те
в
чч
е ще е е е е при сно о о о о о о о о
сѕ ѕ ѕ ѕцр на д д д чж д д д д д д
д д гw Ма те е е е ѓрь свѣ е е е е е та
д свѣ е е та чд д д д д д д д
г

То ж а а а бо ра а а а а ча ди н всѫ
рода но о о о е е че е е е че е ло
о о кѣ е е е кѡмъ спа се е е ні і і
і і і і і е вы ы ы ы ы ы спа се е
е е е ні і е е ѣе е е вы ы ыстъ на ню я же
кзи и и ра а а ти и и и и кзи и чи и
и и ра ти и и не е е мо о о о о о о же
е е е е е е е е н е мо о о же е
че е е е емъ и то о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о то о о о о о о
о о ой до о сто о о о о о о о о о
о чо о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о ой но о о о о

ю ще е е е е е е ще е е есть во
о о о чо о о оз да а а а а ти не е
е е е е мо о о о о о о о о о о не
мо о о ирно о хо о о о о о о о о
То о ж а то ж а бо пре и зж а а а
цно е е е ще е е пре хо о о о о ди
и и и и и и и итъ всж а а а а ща а а
а а а а а а а а а а а а ща а а а
а а акъ оу s s s s s s щs s s всжкъ умъ
Тѣ е е ще е е е е е ем же е ще е е е
е е е е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е е пре чи и и ста
ж Бо го о о о ро ди и и и и и чи и

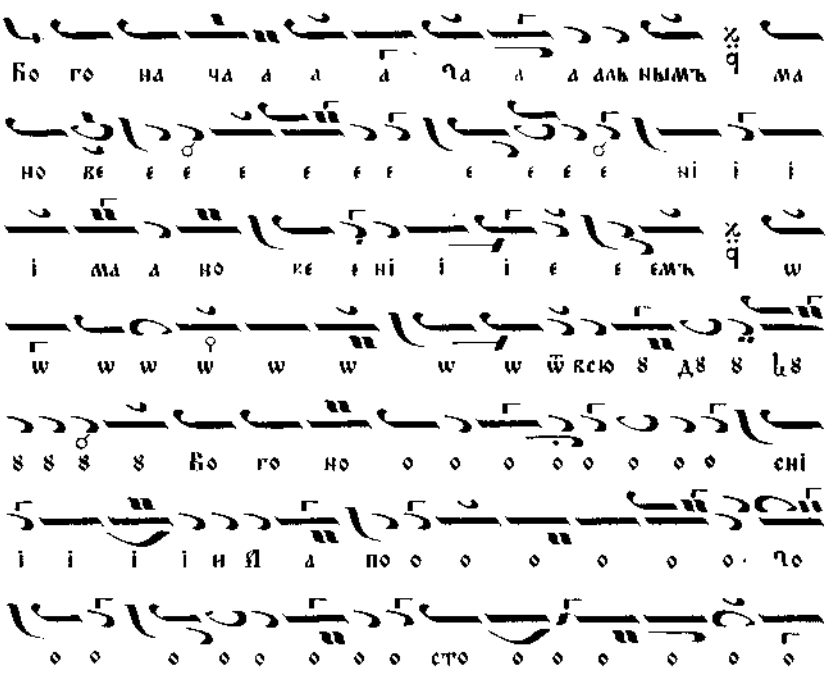
Сжщото, двухорно въ осемь гласа

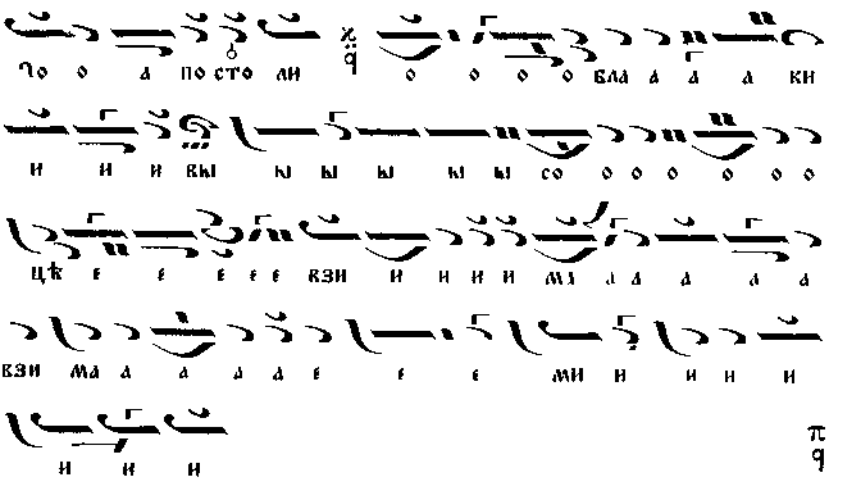
отъ

Иакова Протопсалта

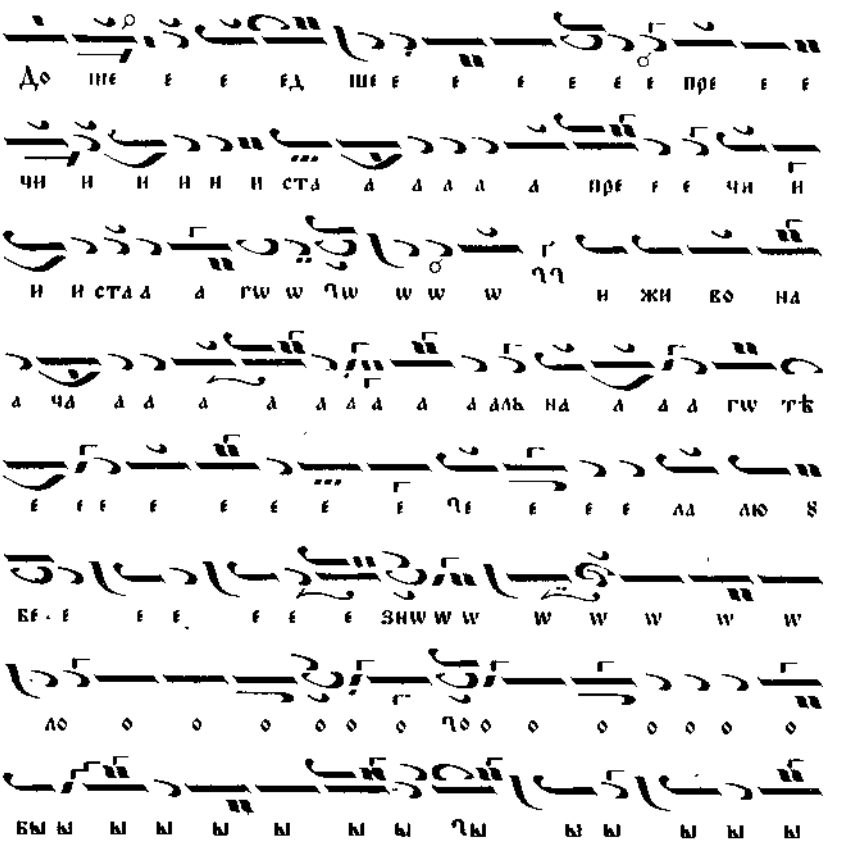
(Прѣвель сжщия)

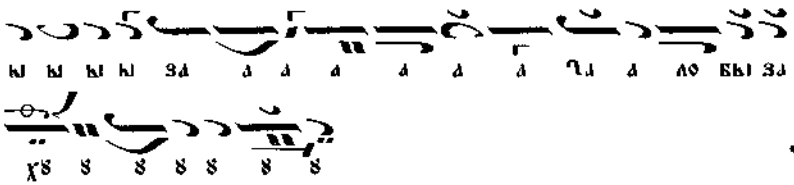
Гласъ $\frac{4}{q}$ Кѵ.

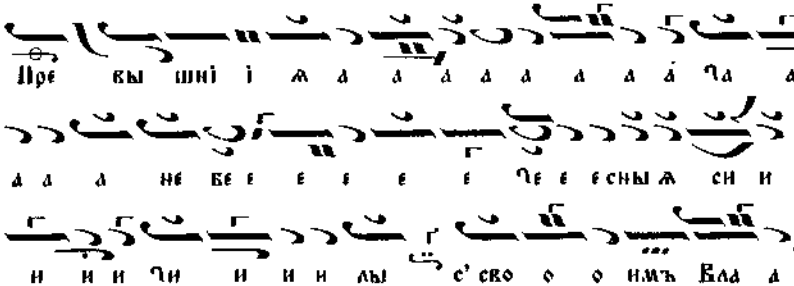

По сто ли
о о о о бла а а а кн
и и и вы ы ы ы ы ы со о о о о о о о
цѣ е е е е е кзи и и и и мі а а а а а
кзи ма а а а а а е е е ми и и и и
и и и

Гласъ ё Па

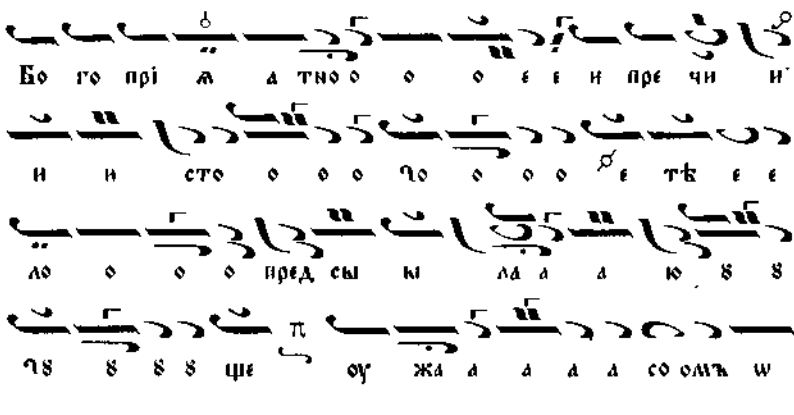

До ше е е ед ше е е е е е е пре е е
чи и и и и и ста а а а а а пре е е чи и
и и ста а а гw w w w w и жи во на
а ча а а а а а а а а а а аль на а а а гw тѣ
е е е е е е е е е е е е ла лю я
бе е е е е е е зиw w w w w w w w w
ло о о о о о о о о о о о о о о о
бы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы

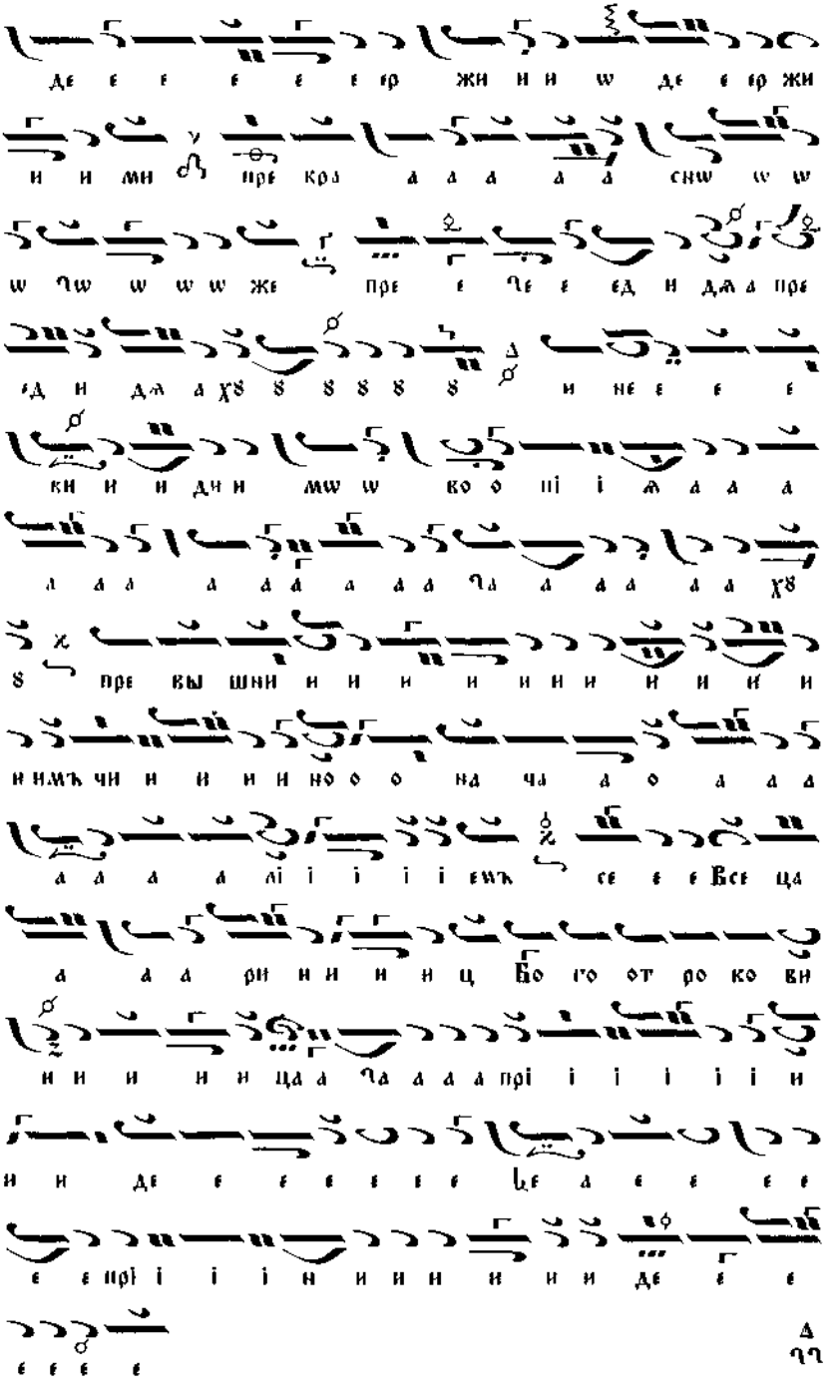

Гласъ ѣ.

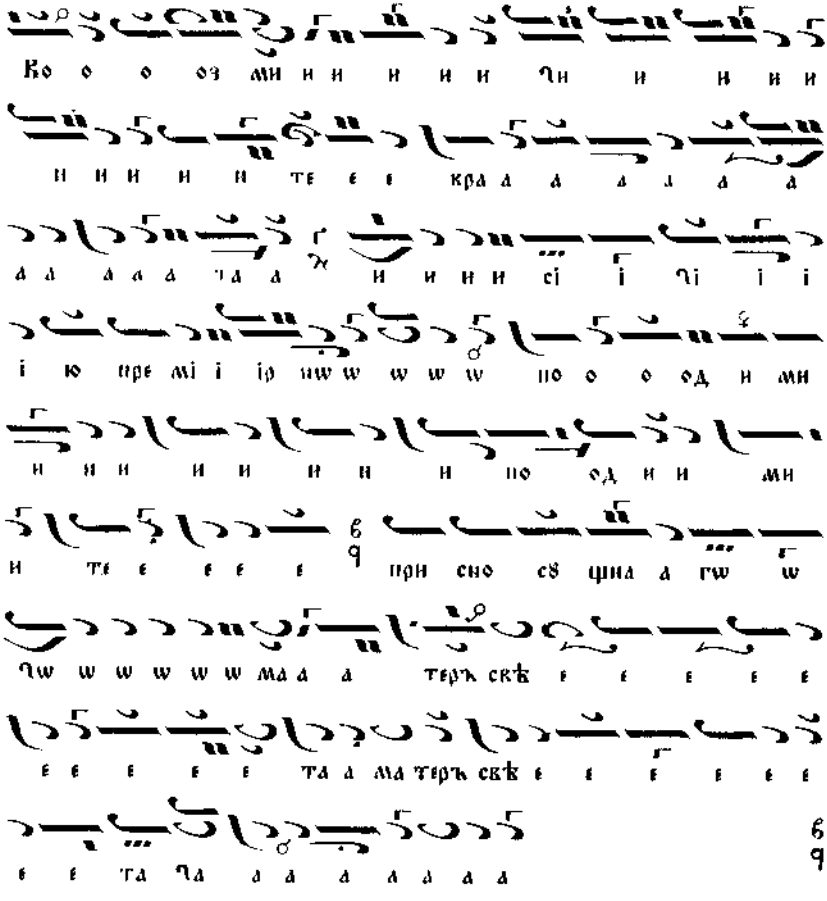

Гласъ s.

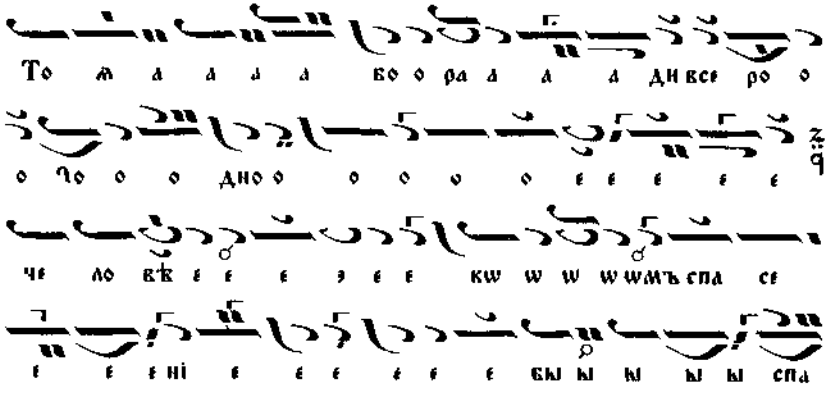

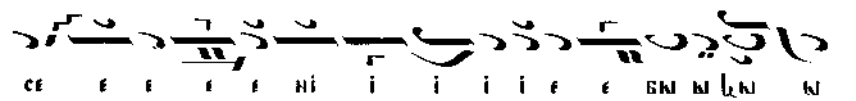

де е е е е е ер жи и и ѡ де е ер жи
и и ми пре кра а а а а а снѡ ѡ ѡ
ѡ чѡ ѡ ѡ ѡ же пре е че е ед и дж а пре
ед и дж а хѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ и не е е е
ки и и ди и мѡ ѡ ко о ші і ж а а а
а а а а а а а а а а ча а а а а а хѕ
ѕ пре вы шни и и и и и и и и и и и
и имъ чи и и и и но о о на ча а о а а а
а а а а лі і і і і ѣмъ се е е Все ца
а а а ри и и и и ц Бо го от ро ко ви
и и и и и ца а ча а а а прі і і і і і і и
и и де е е е е е е ье а е е е е
е е прі і і і и и и и и и де е е
е е е е

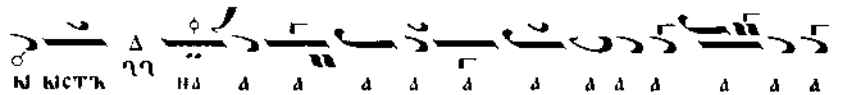
Гласъ ѓ.

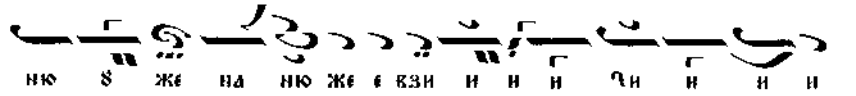

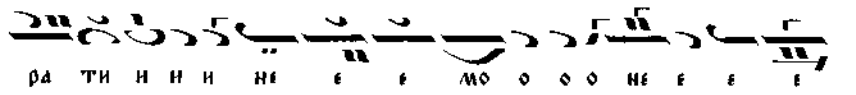
Гласъ ѕ.

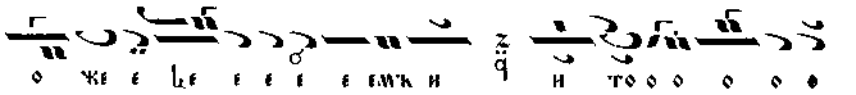

се е е е е ні і і і і е е бы ы ѣы ы

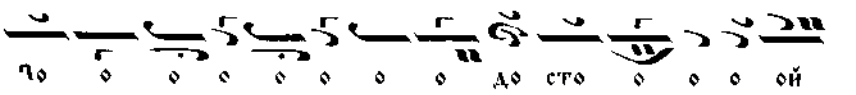

ы ыстъ ꙋꙋ на а а а а а а а а а а а а

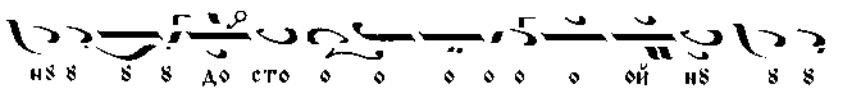

ню я же на ню же е взи и и и чи и и и

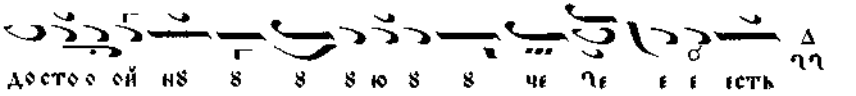

ра ти и и и не е е мо о о о не е е е

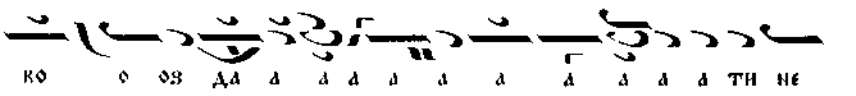

е мо же е е е е е е е е е не е мо о

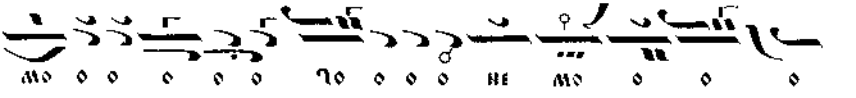

о же е ѣе е е е е ѣмъ и и то о о о о ф

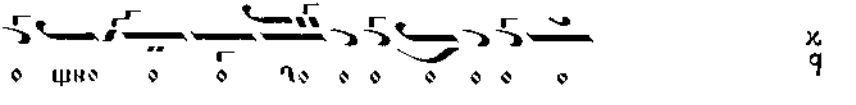

чо о о о о о о о о до сто о о о ой

нѕ ѕ ѕ ѕ до сто о о о о о о ой нѕ ѕ ѕ

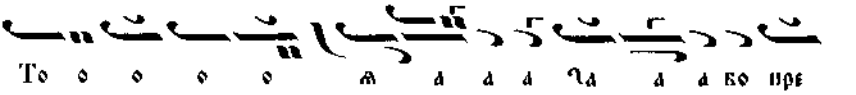

достоо ой нѕ ѕ ѕ ѕ ю ѕ ѕ че чє е е есть ꙋꙋ

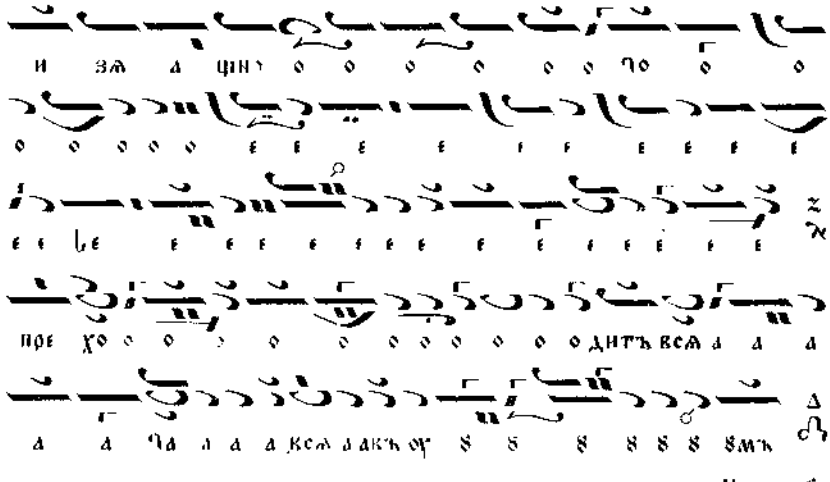

ко о оз да а а а а а а а а а а ти не

мо о о о о о о чо о о о не мо о о о

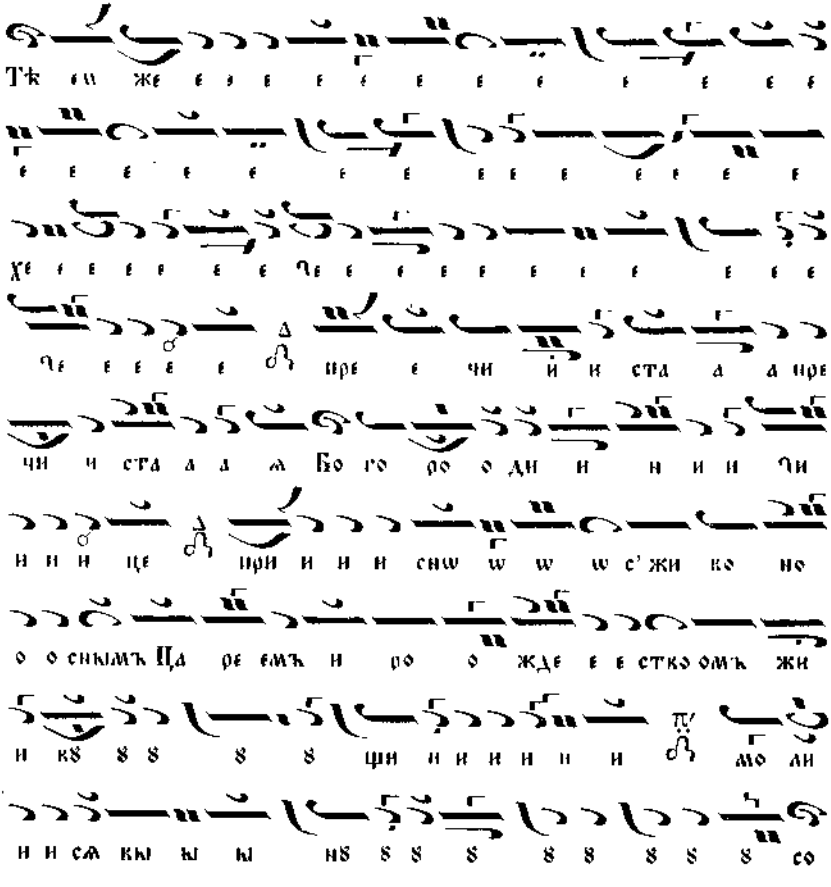

о цно о о чо о о о о о о

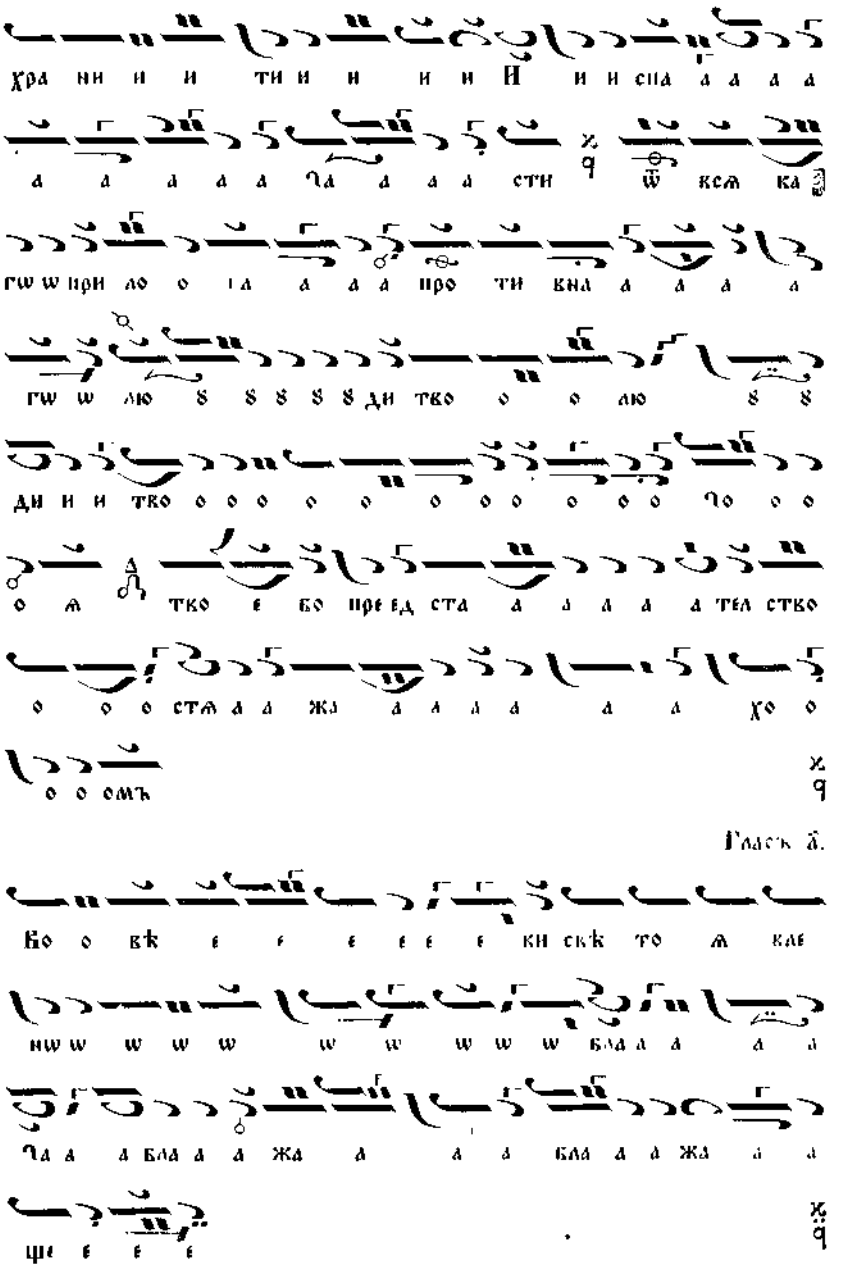
Гласъ Д.

То о о о о ж а а а ча а а бо пре

Гласъ й.

хра ни и и ти и и и и Н и и спа а а а а
а а а а а Ча а а а сти ѡ ксѧ ка
гѡ ѡ при ло о та а а а про ти вна а а а а
гѡ ѡ лю ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ди тко о о лю ѕ ѕ
ди и и тко о о о о о о о о о о о о о Чо о о
о ѧ тко е бо пре ед ста а а а а а тел ство
о о о стѧ а а жа а а а а а а а хо о
о о омъ

Глась ā.

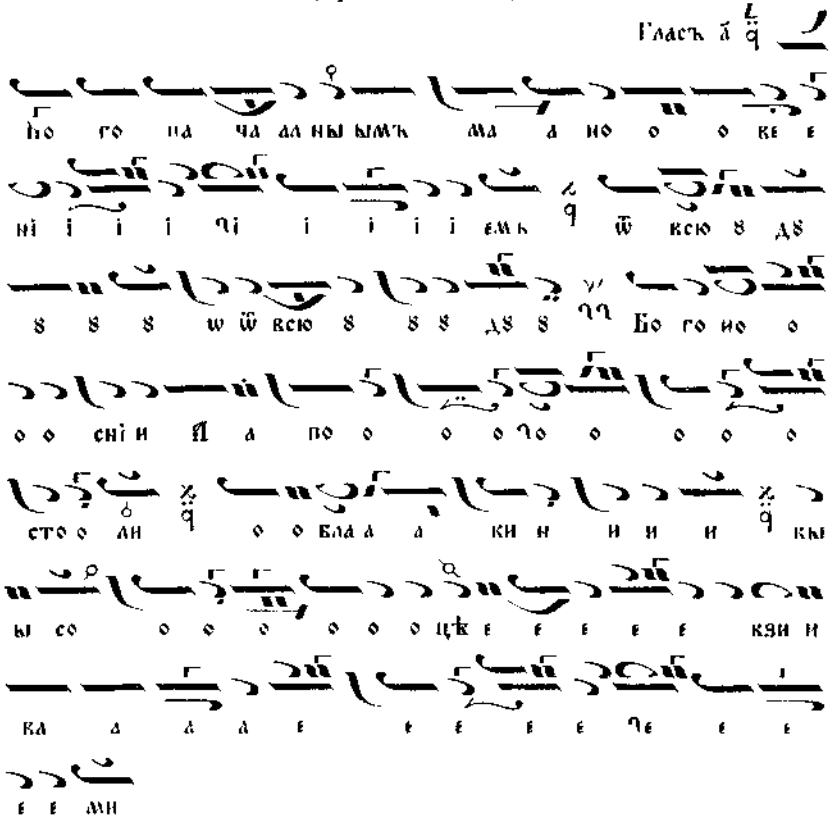
Бо о вѣ е е е е е е ки скѣ то ѧ ках
нѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ бла а а а а
Ча а а бла а а жа а а а а бла а а жа а а
ще е е е

Сжщ то, двухорно въ осемь гласа

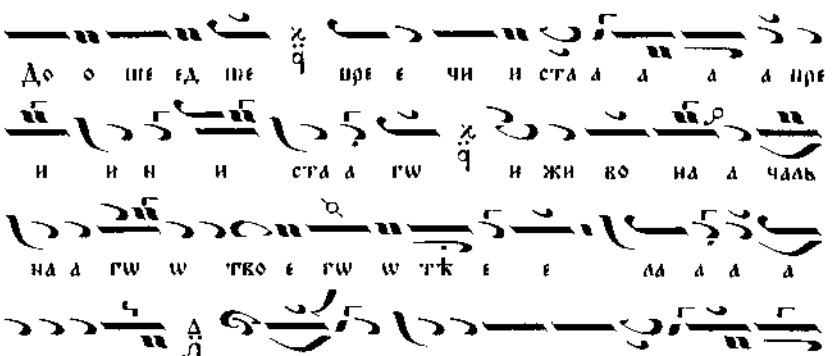
отъ Лозенградскиятъ Протопсалтъ **Георгий.**

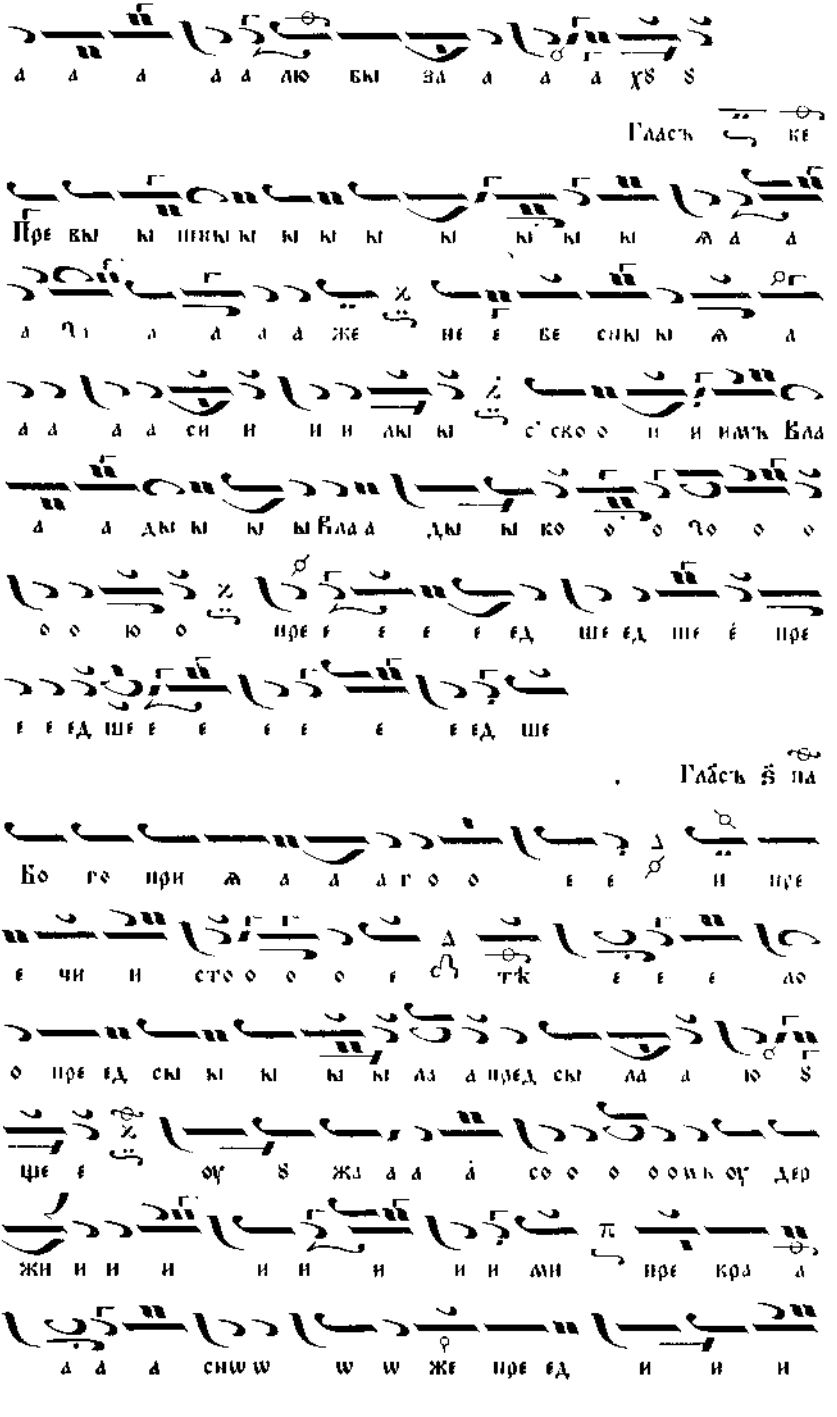
(Прѣвелъ сжщиятъ)

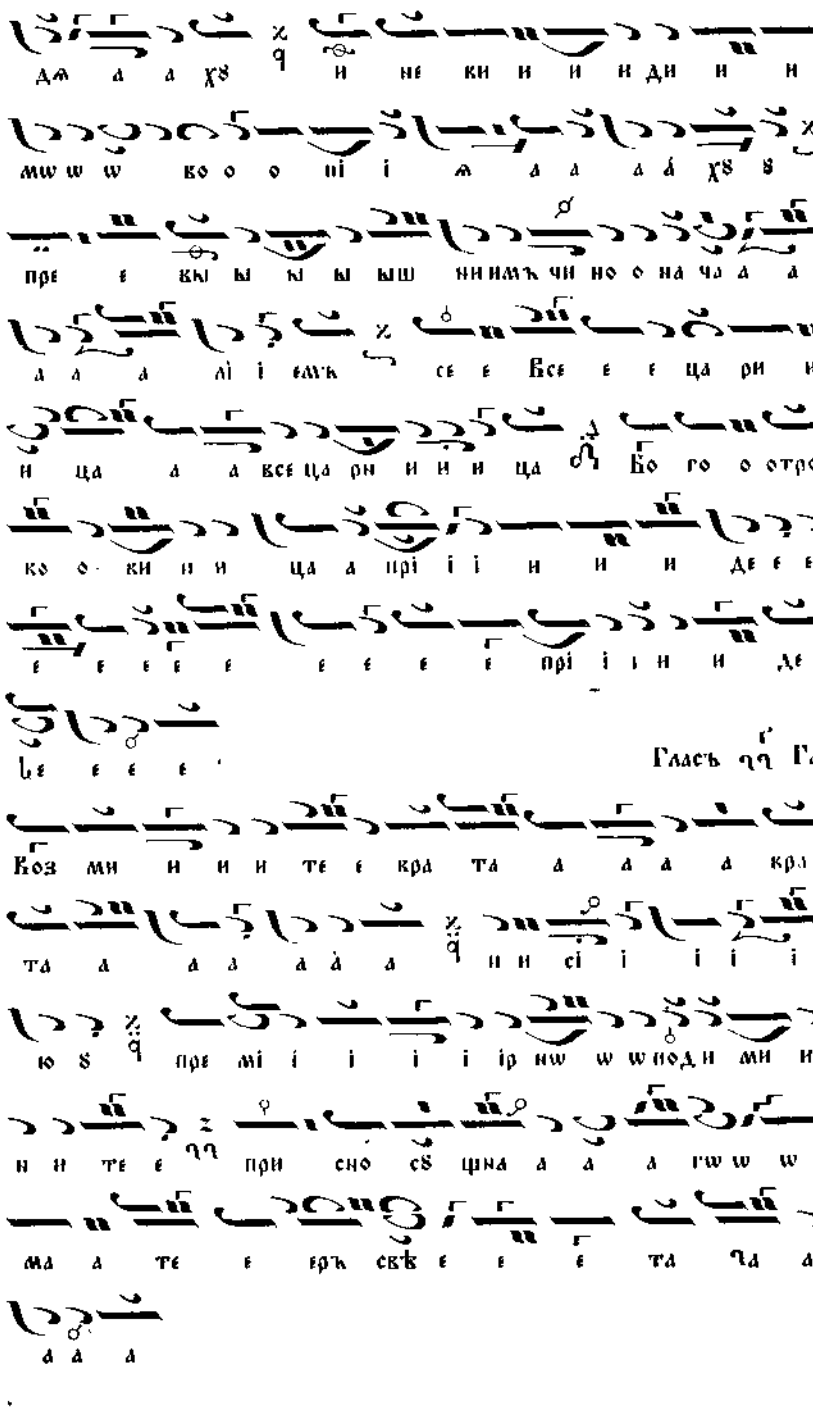
Гласъ а̃

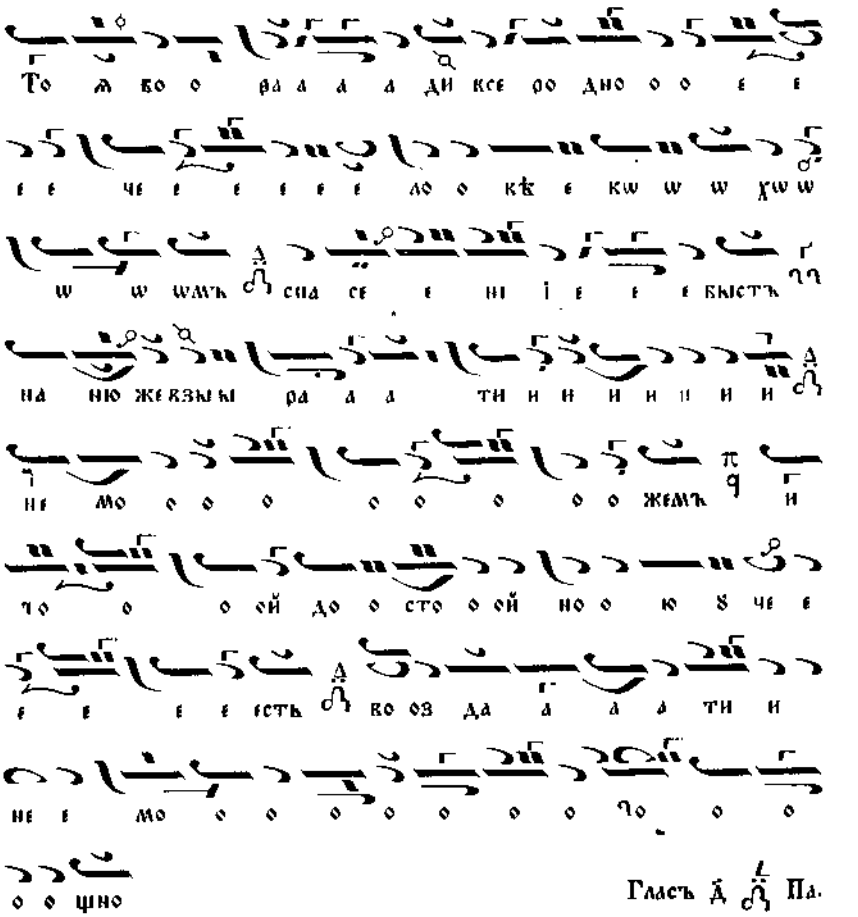
Гласъ ё̃ Ша.

Гласъ кѣ
Пре
Бо го при
Гласъ пл

Глась

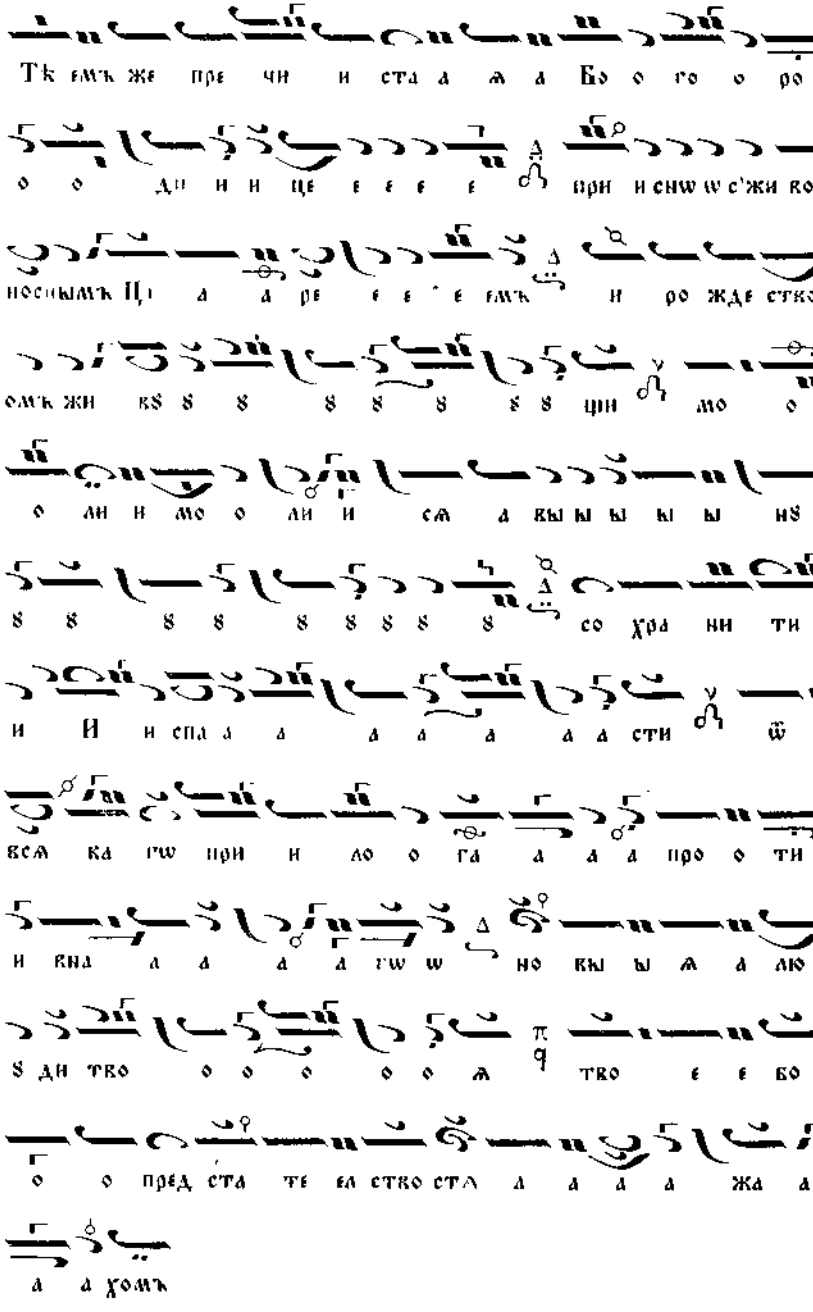
Гласъ ѕ Га

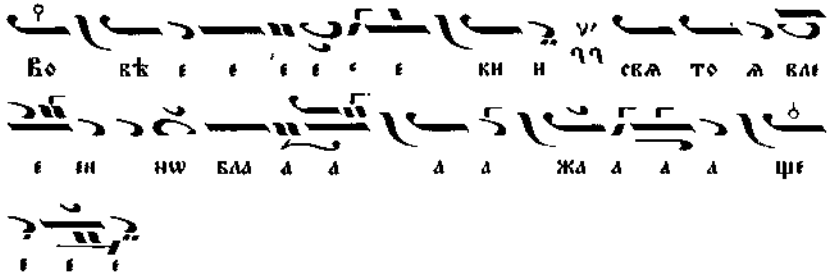
Гласъ Ѧ Па.

Гласъ й Ни.

Тк ѣмъ же пре чи и ста а ж а Бо о го о ро
о о ДШ и н це е е е е при и снw w с'жи во
носымъ Ц1 а а ре е е е ѣмъ и ро жде ство
омъ жи вS S S S S S S S ци мо о
о ли и мо о ли и сѫ а вы ы ы ы ы нS
S S S S S S S S со хра ни ти
и И и спа а а а а а а а сти ѿ
всѫ ка гw при и ло о га а а а про о ти
и вна а а а а гw w но вы ы ж а лю
S ди тво о о о о о ж тво е е бо
о о пред ста те ѣл ство ста а а а а жа а
а а хомъ

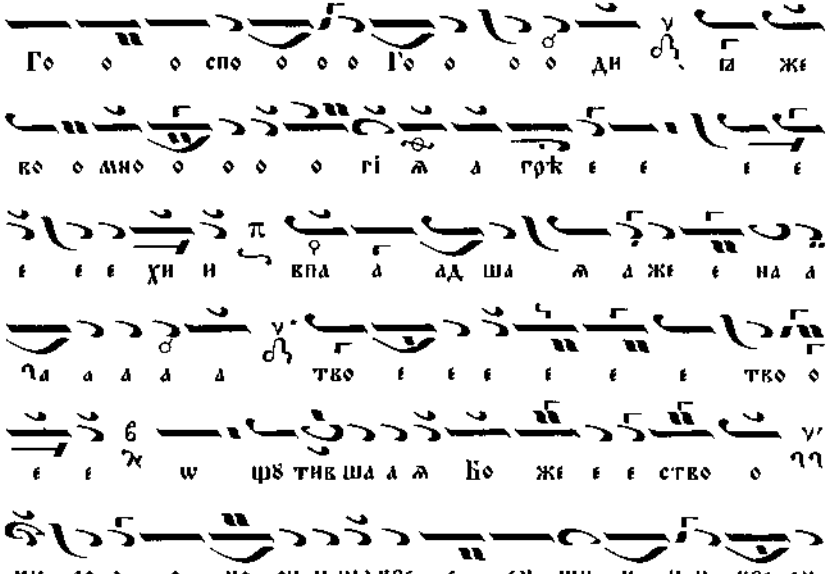
Кѵ.

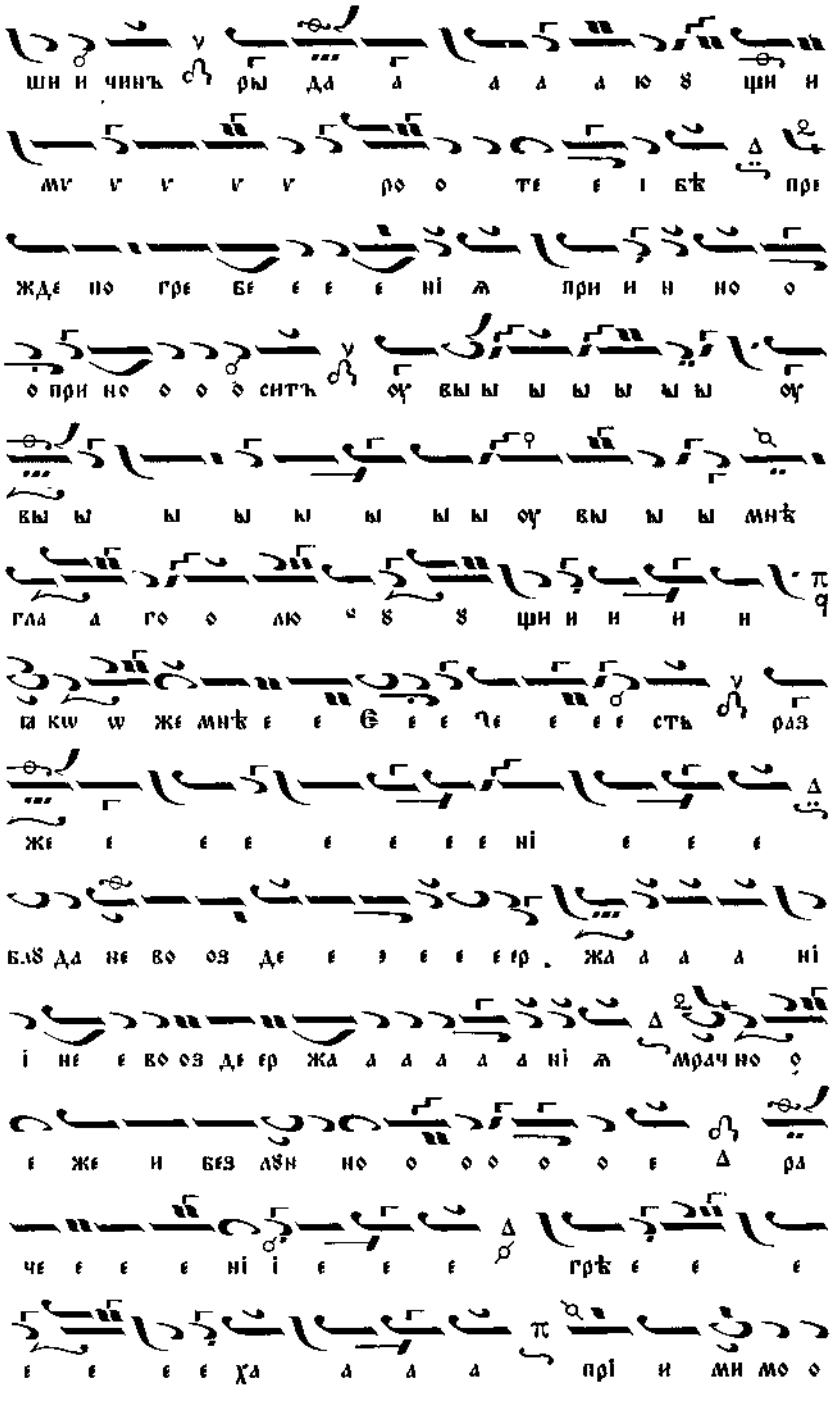
Бо Свѧтѣю и Вели́кою Срѣдѣ, на ѹ̑трени.

На Стіхо́внѣ Сла́ва и ны́нѣ Гласъ и Ни *)

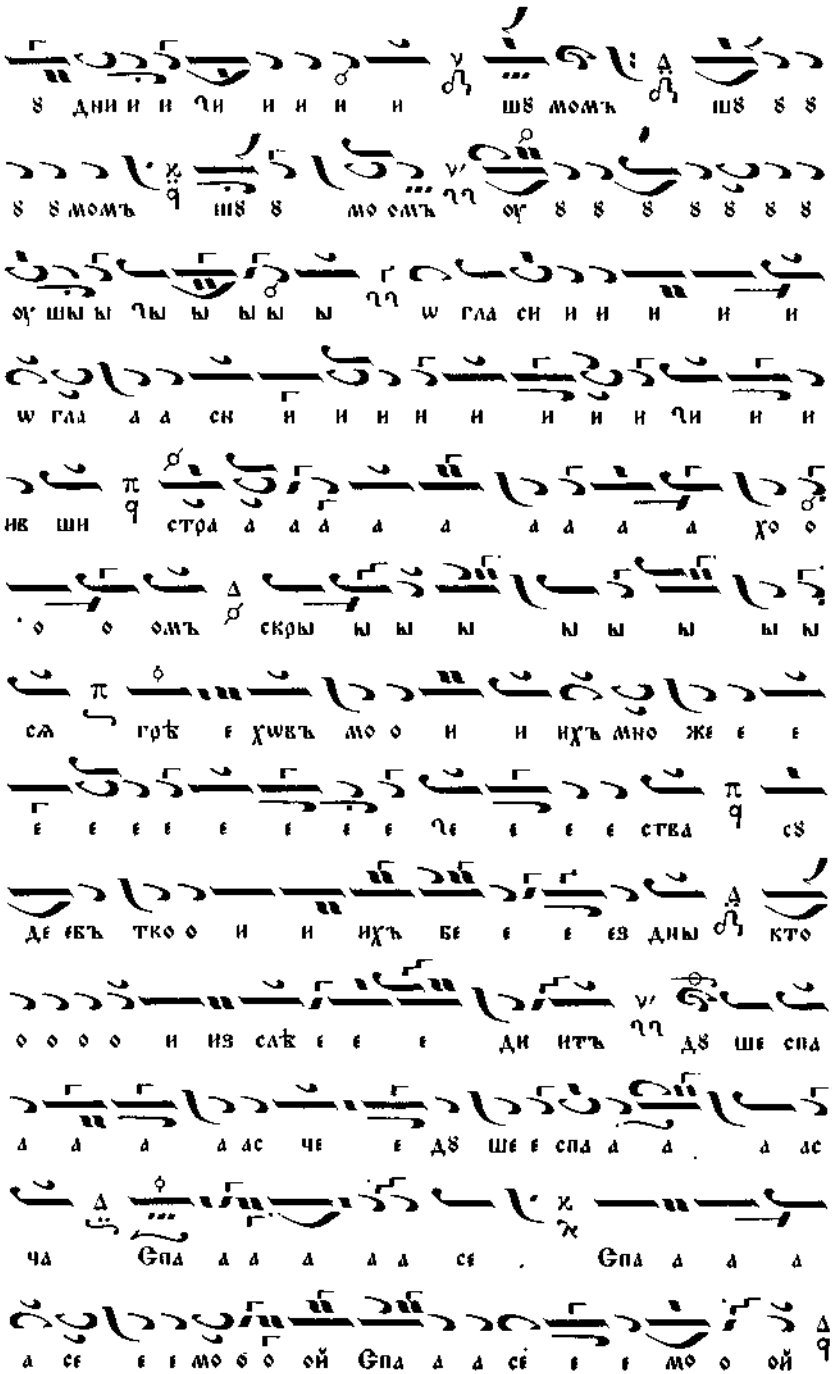
отъ монахинята Кассияна.

*) Настоящата Стихира, наредена отъ църковната поетка монахиня Кассияна, а музикално тонирана отъ нѣколко прочути музиколози, е приработена отъ издателя и украсена съ най-красивитѣ цвѣтя, набрани изъ тѣхнитѣ музикални градини.

ши и чинъ рьı да а а а а ю ѕ щи и
мѵ ѵ ѵ ѵ ѵ ро о тє є і бѣ прє
жде по грє бє є є є нї ж при и и но о
о при но о о о ситъ ѱ вы ы ы ы ы ы ы ѱ
вы ы ы ы ы ы ы ы ѱ вы ы ы мнѣ
гла а го о лю ѕ ѕ щи и и и и
ы кѡ ѡ жє мнѣ є є Ѳ є є чє є є є сть раз
жє є є є є є є є нї є є є
бл҃ѕ да не во оз де є ѕ є є є р҃. жа а а а нї
і не є во оз дє ер жа а а а а а нї ж мрач но ѳ
є жє и бєз зл҃н но о о о о о є а ра
че є є є нї і є є є грѣ є є є
є є є є ха а а а прї и ми мо о

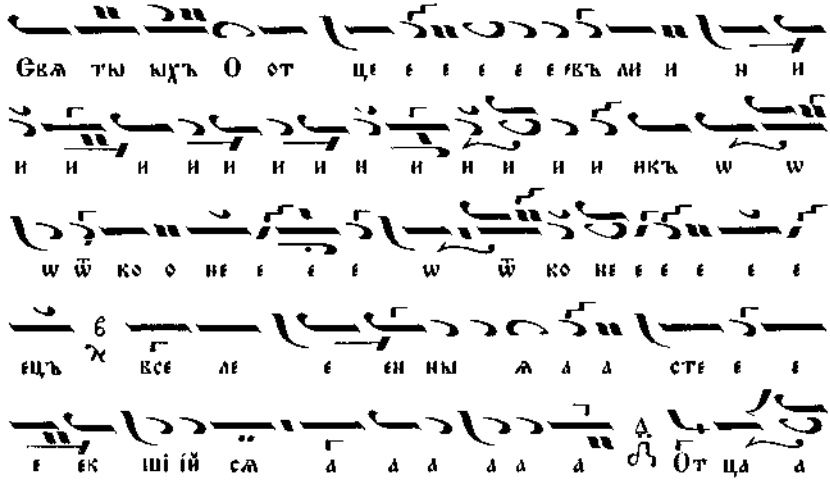

ж а ис то о о оч ни ки и сле е е е езъ
и же о бла ка ми и про из во о о дж дй
мо о о рж а а во о о дѯ при кло ни
и и сѫ д к' мо о о о имъ ко$ ды ха а ні
і і е е е емъ се е е е е е е ер де
е е е е ечь ны ымъ при кло ни и и и и
и и кый ни бе е са а а а а а а а
а а а а а а а а не из ре е че е е
ныымъ тво имъ ис то о ца а а ні і і і емъ
да шб ло бы ы жѕ пре чи стѣ и тво о и но
о зѣ и w трѕ сі і і ж па а ки гла вы ы
мо о е ж а а бла а а а сы и нх же
в' Ра а ай Ѥ е ва по по о о о о лѕ ѕ ѕ

я дни и и чи и и и и шя момъ шя я я
я я момъ шя я мо омъ оу я я я я я я я
оу шы ы чы ы ы ы ы w гла си и и и и и
w гла а а си и и и и и и и и чи и и
ив шн стра а а а а а а а а а хо о
о о омъ скры ы ы ы ы ы ы ы ы
сж гръ е хwвъ мо о и и ихъ мно же е е
е е е е е е е е че е е е ствд сѧ
де ѣвъ тко о и и ихъ бе е е ез дны кто
о о о о и из слѣ е е е ди итъ дѧ ше спд
д д д д ас че е дѧ ше е спд д д д ас
чд Спд д д д д д се . Спд д д д
д се е е мо о о ой Спд д д се е е мо о ой

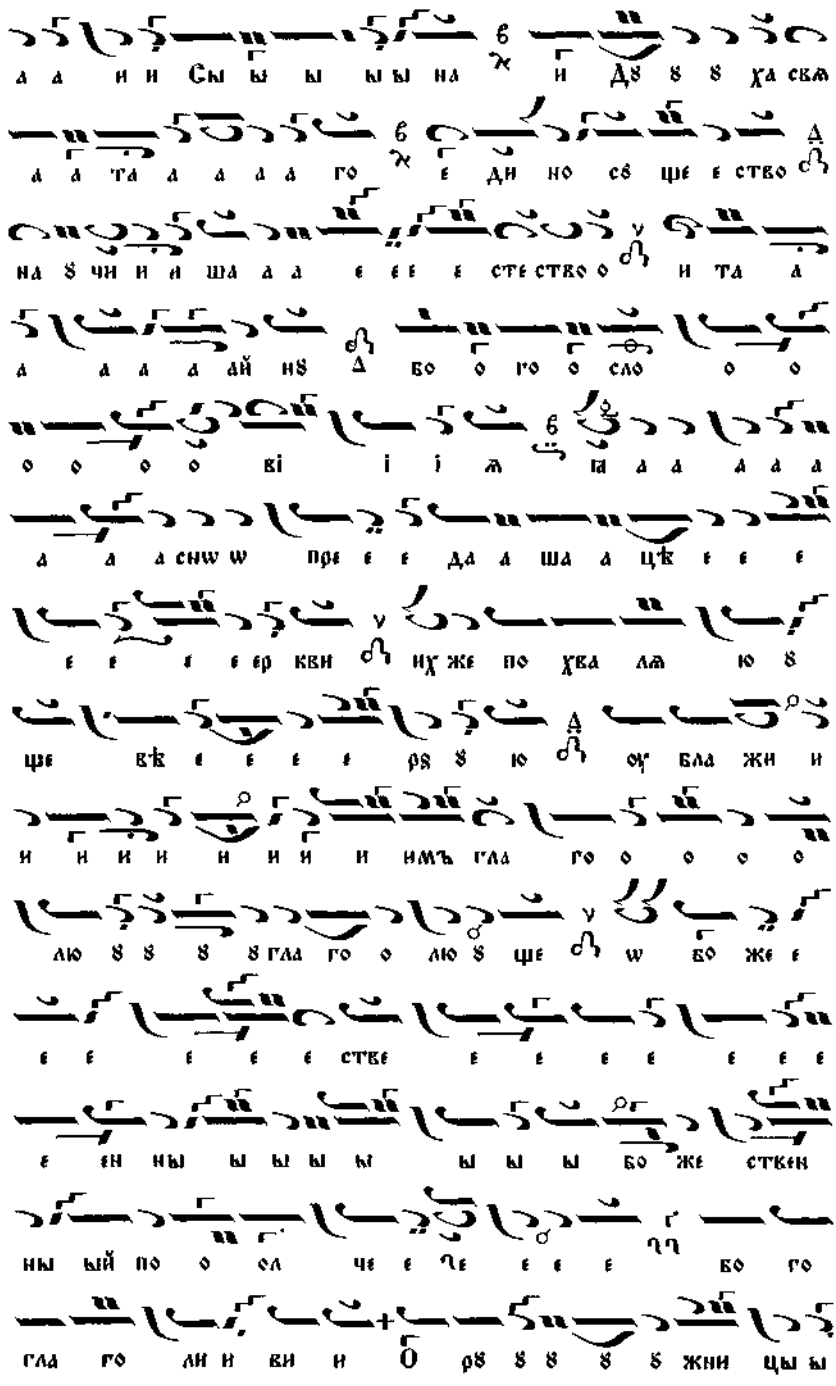
Въ Недѣлѧ Св. Богонóсныхъ Отѣцъ.

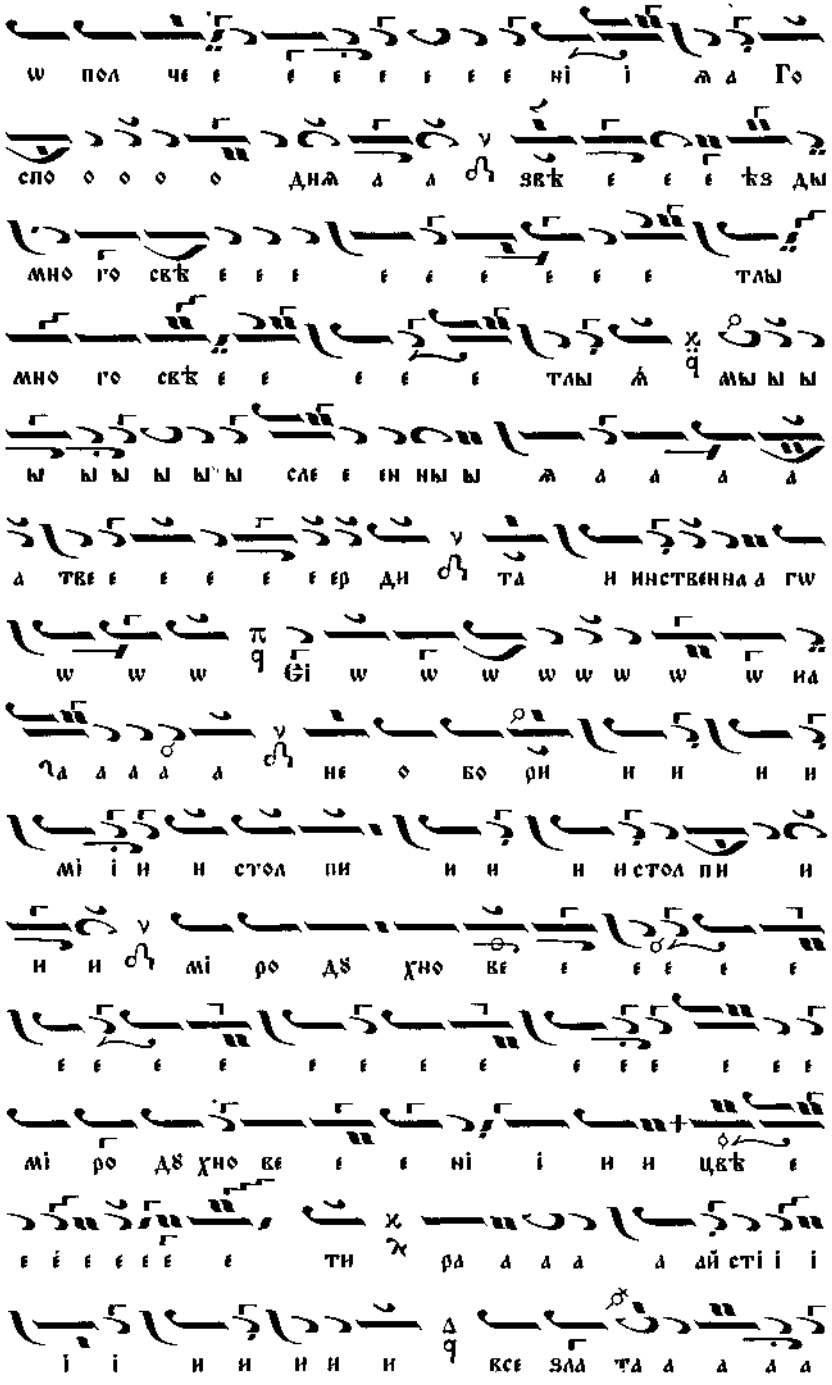
На Хвалúтехъ, Слáва Глáсъ й ☊ Ни*).

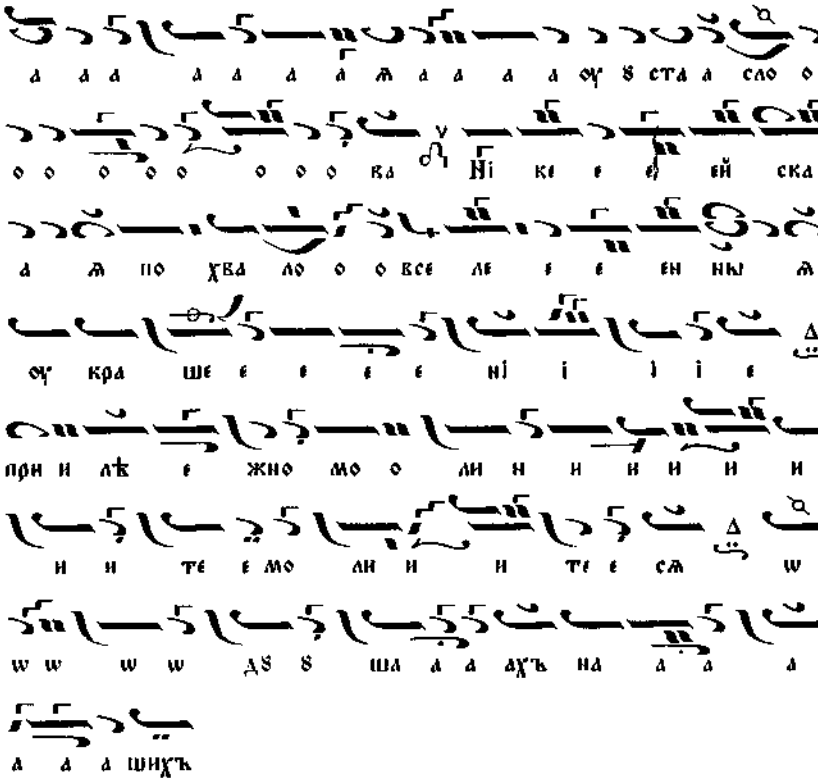

*) Настоящата Стихира, тонирана отъ Смирненския Протопсалтъ Никола, е преведена отъ покойния Икономъ попъ Петръ Зяровски, бивши Ефимерий и пѣвецъ при столичната катедрална църква „Св. Краль". Самъ той ми е подарилъ ржкописния си прѣводъ на Стихирата, а азъ я помѣствамъ тукъ за вѣчная память на онзи новъ ангелогласенъ Кукузель, чийто гръмотевиченъ гласъ, когато я пѣяше въ Св. Краль, слѣдъ като испълняше църквата, пронизваше дебелитѣ й стѣни и се чуеше дори вънъ на улицата. Кой отъ неговитѣ съврѣменици не помни талантливия свещеникъ-пѣвецъ? Много години ще се изминатъ, до гдѣто „Св. Краль" се удостои съ такъвъ пѣвецъ!

Отъ издателя.

w пол че е е е е е е е ні і ж д Го
спо о о о о днж д д звѣ е е е ѣз ды
мно го свѣ е е е е е е е е е тлы
мно го свѣ е е е е е тлы м мы ы ы
ы ы ы ы ы ы сле е ен ны ы ж д д д д
д тве е е е е ер ди та и инственна д гw
w w w Ѳі w w w w w w w w ид
ад д д д не о бо ри и и и и
мі і и и стол пи и и и и стол пи и
и и мі ро дѕ хно ве е е е е е
е е е е е е е е е е е е е е
мі ро дѕ хно ве е е ні і и и цвѣ е
е é е е е е ти ра д д д д ай сті і і
і і и и и и и все зла та д д д д

а а а а а а а ж а а а а оу ѕ ста а сло о
о о о о о о о о ва ѕ Ні ке е е ей ска
а ж по хва ло о о все ле е е ен ны ж
оу кра ше е е е е ні і і і е
при и лѣ е жно мо о ли н н и и и и
и и те е мо ли и и те е сѫ ѡ
ѡ ѡ ѡ ѡ ѧѕ ѕ ша а а ахъ на а а а
а а а шихъ

Приложение второ

за упражнение по Ирмологическото и Стихирическо пѣние.

ВОСКРЕСНИКЪ

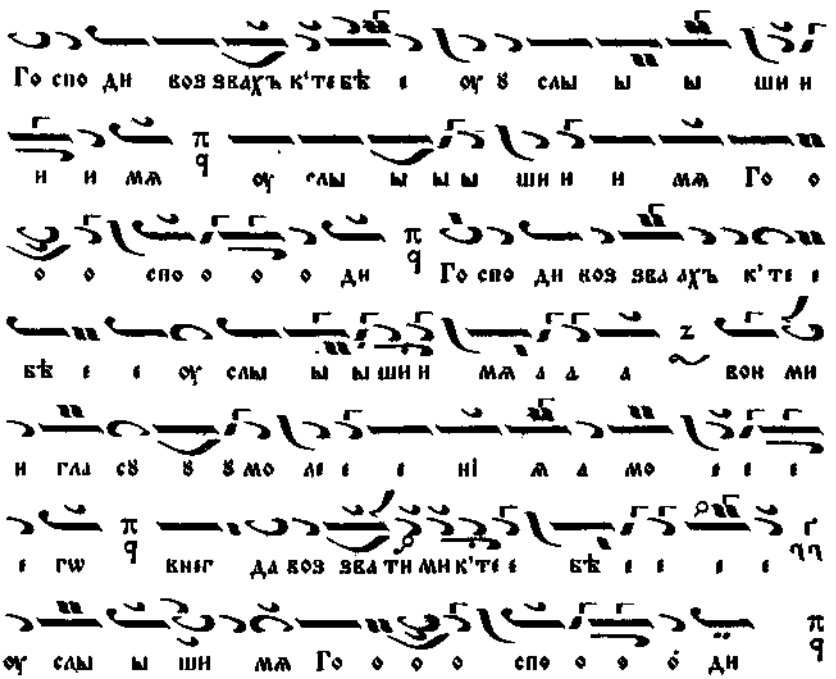
съдържащъ
най-необходимитѣ **Воскресни Стихири,**
които се пѣятъ въ църква
всѣка **Сжббота** на **Вечернята** и всѣка **Недѣля** на **Утреннята,**
и
Единадесетьтѣ Евангелски Стихири.

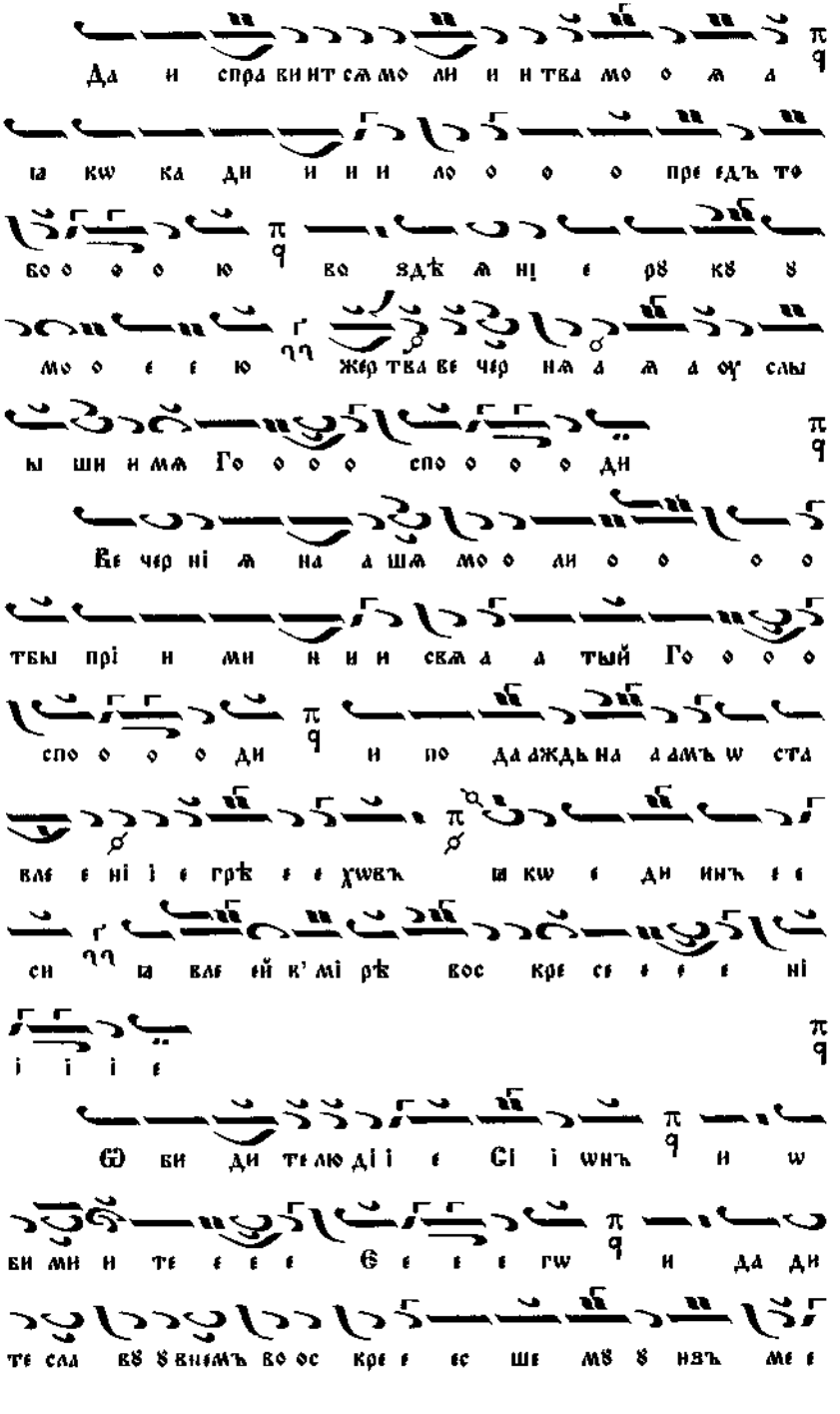
ОСМОГЛАСНИКЪ.

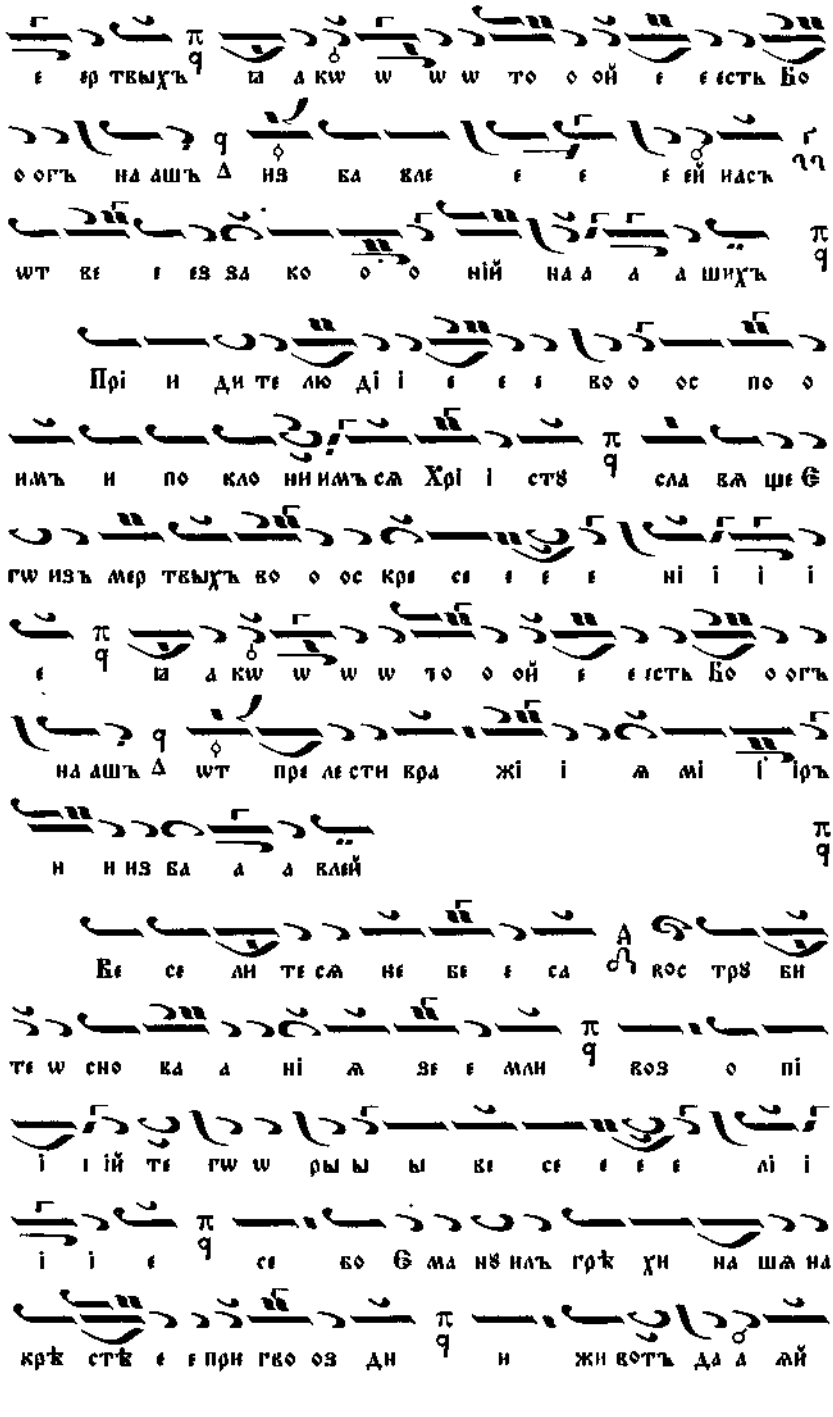
ГЛАСЪ ПЪРВИ.

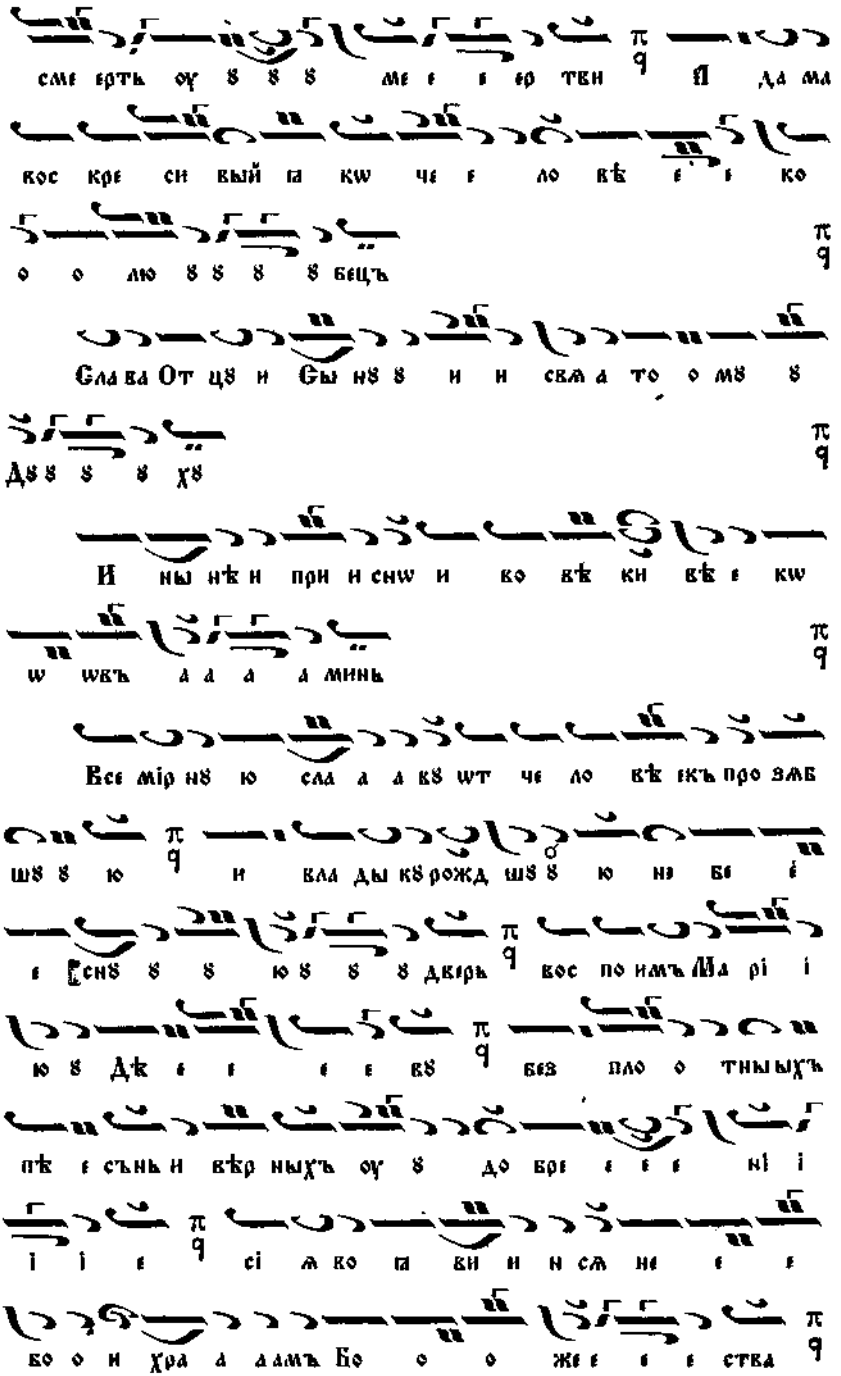
КЪ СУББОТѢ ВЕЧЕРЪ.

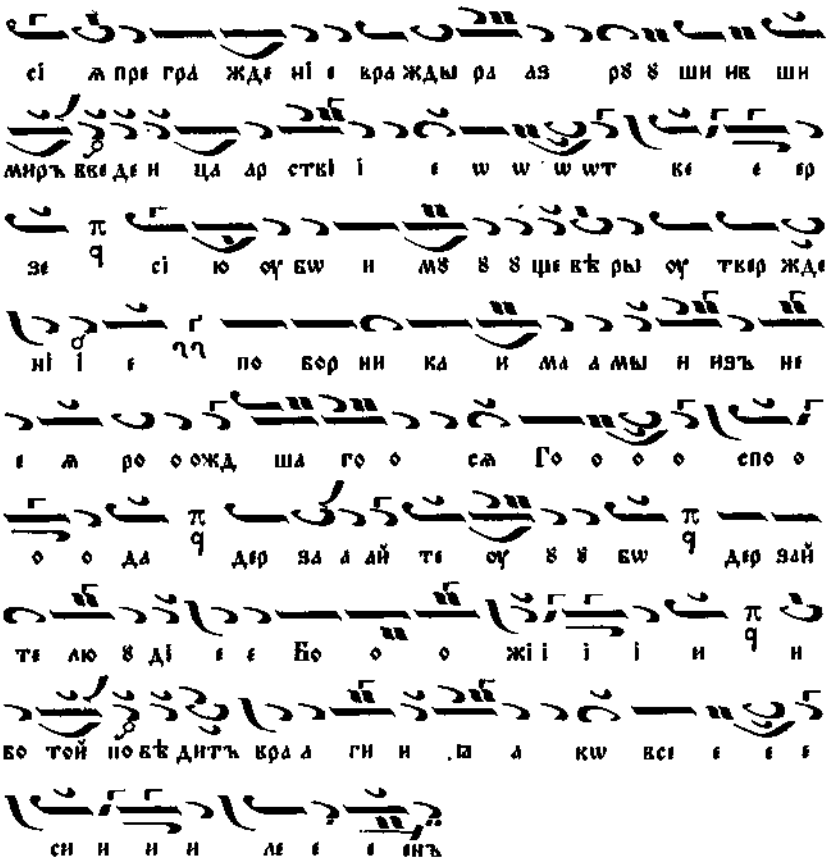
Гласъ первый $\frac{4}{4}$ Па.

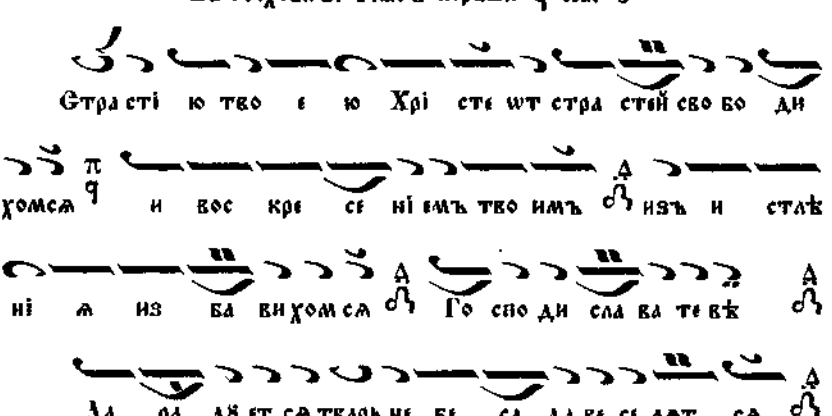

Да и спра ви ит сѧ мо ли и и тва мо о ѧ а
ы кѡ ка ди и и и ло о о о пре ѣдъ то
бо о о о ю во здѣ ѧ нї є рѫ кѫ ѫ
мо о є є ю жер тва ве чр нѧ а ѧ а оу слы
ы ши и мѧ Го о о о спо о о о ди
Ве чер ні ѧ на а шѧ мо о ли о о о о
тбы прї и ми и и и скѧ а а тый Го о о о
спо о о о ди и по да ждь на а мъ ѡ ста
вла є ні і є грѣ є є хѡвъ ш кѡ є ди инъ є є
си ы вла ей к' мі рѣ вос кре сѐ є є є ні
і і і є
Ѳ би ди те лю дї і є Сі і ѡнъ и ѡ
би ми и те є є є Ѳ є є є гѡ и да ди
те сла вѫ ѫ вшемъ во ос кре є ес ше мѫ ѫ нзъ ме є

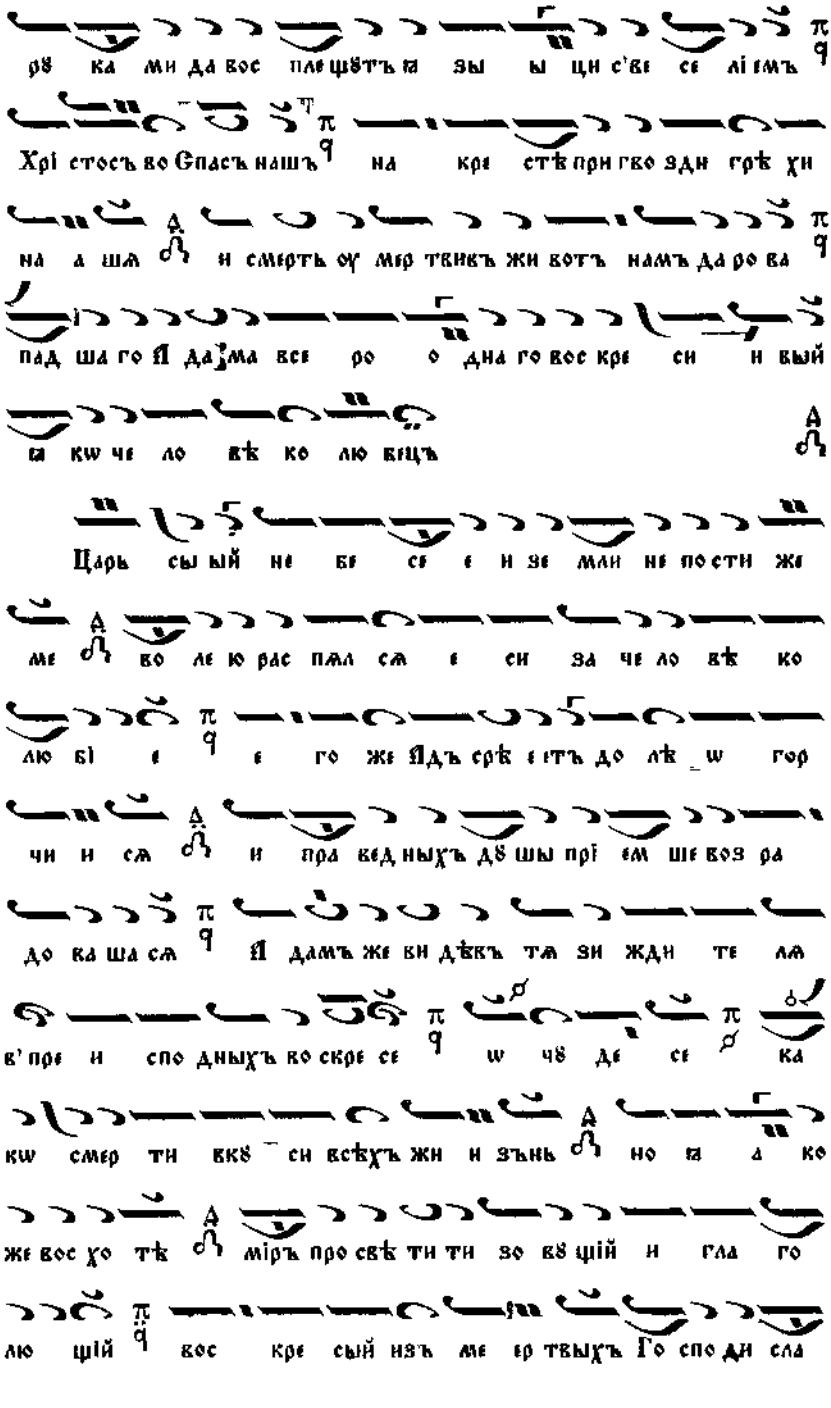

е вр твыхъ ш а кw w w w то о ой е е есть Бо
о огъ на ашъ Δ нз ба вле е е е ей насъ
wт вс е ев за ко о о ній на а а а шихъ
Прі и ди те лю дї і е е е во о ос по о
имъ и по кло ни имъ см Хрі і ств сла вм ще Ѳ
гw изъ мер твыхъ во о ос Крс сѣ е е е ні і і і
е ш а кw w w w то о ой е е есть Бо о огъ
на ашъ Δ wт пре ле сти кра жі і м мі і іръ
н н нз ба а а вляй
Ѣс се ли те см не бе е са кос трв би
те w сно ка а ні м зе е мли вов о пі
і і ій те гw w ры ы ы вс се е е е лі і
і і е се бо Ѳ ма нв нлъ грѣ хи на шм на
крѣ стѣ е е при гво ов дн и жи вотъ да а мй

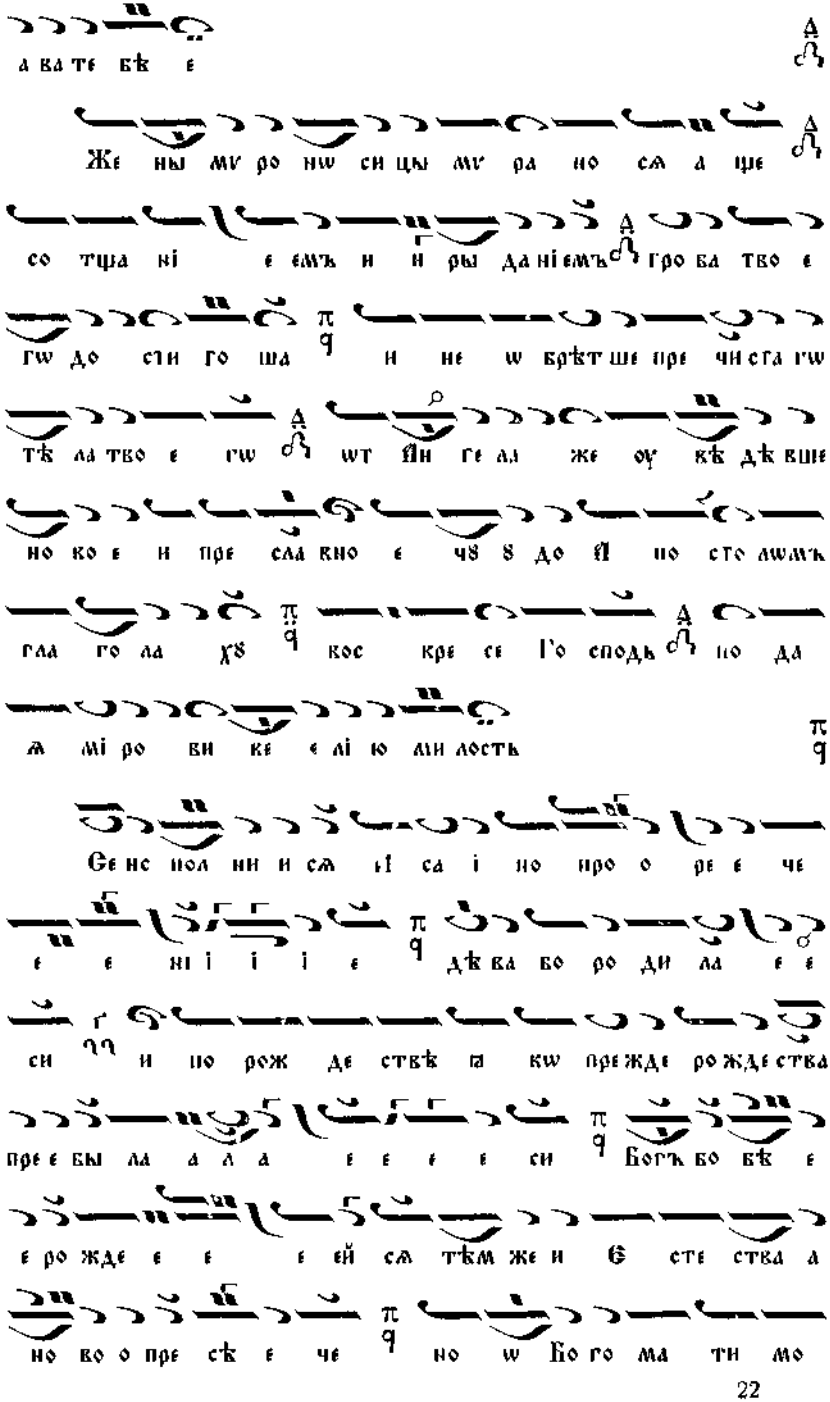

смє ртъ оу ѕ ѕ ѕ мє є ѥ ѳ тєи я да ма
кос кре си вый ꙗ кѡ чє є ло вѣ є є ко
о о лю ѕ ѕ ѕ ѕ бецъ
Сла ва От цѕ и Сы нѕ ѕ и и свѧ а то о мѕ ѕ
Дѕ ѕ ѕ ѕ хѕ
И ны нѣ и при и снѡ и ко вѣ ки вѣ є кѡ
ѡ ѡвъ а а а а минь
Все мір нѕ ю сла а а кѕ ѡт чє ло вѣ ікъ про зме
шѕ ѕ ю и вла ды кѕ рожд шѕ ѕ ю нз бе є
є сенѕ ѕ ѕ ю ѕ ѕ ѕ дкірь кос по имъ Ма рі і
ю ѕ Дѣ є є є є кѕ без пло о тныхъ
пѣ є сынь и вѣр ныхъ оу ѕ до бре є є є ні і
і і є сі ѧ ко ꙗ ви и н сѧ не є є
ко о и хра а аамъ Бо о о же є є є ства

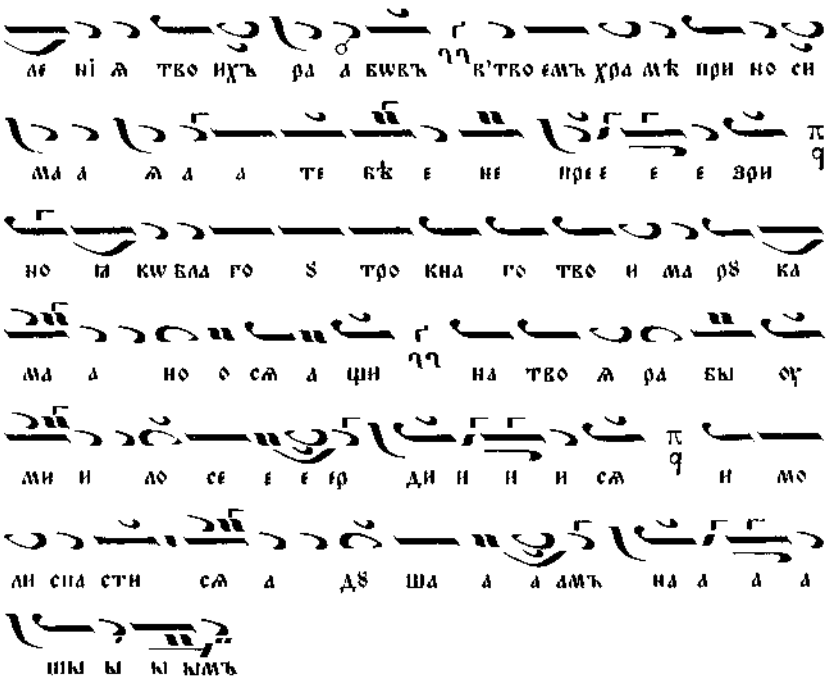

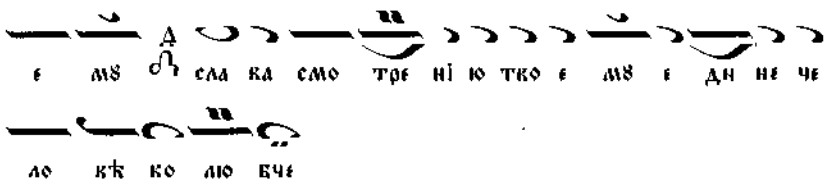
На стіховнѣ. Гласъ первый ҃ Па. ҃

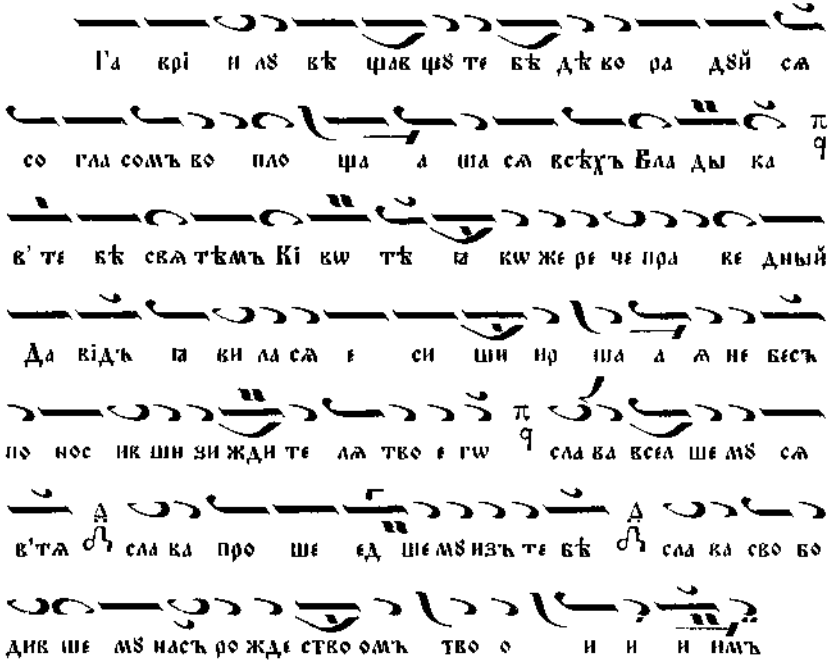

рⷭ ка ми да вос плⷣщⷭтъ и зы ы ци с'вⷭ се лⷯ имъ
Хрⷭ стосъ во Спасъ нашъ на кре стⷦ при гво зди грⷦ хи
на а шⷯ и смертъ оу мер твикъ жи вотъ намъ да ро ва
пад ша го Я да ма вся ро о дна го вос кре си и вый
и кѡ че ло вⷦ ко лю вицъ
Царь сы ый не бⷭ се е и зе мли не по сти же
ме во ле ю рас пⷯл сѧ е си за че ло вⷦ ко
лю бⷭ е е го же Ядъ срⷦ е тъ до лⷦ ѡ гор
чи и сѧ и пра вед ныхъ дⷭ шы прⷭ ем ше воз ра
до ва ша сѧ Я дамъ же ви дⷦкъ тѧ зи жди те лѧ
в' пре и спо дныхъ во скре се ѡ чⷭ де се ка
кѡ смер ти вкⷭ си всⷦхъ жи и зънь но и а ко
же вос хо тⷦ мiръ про свⷦ ти ти зо вⷭ щiй и гла го
лю щiй вос кре сый изъ ме ер твыхъ Го спо ди сла

а ва те бѣ е
Же ны мѵ ро нш си цы мѵ ра но сѫ а ще
со тца ві е емъ и и ры да ні емъ гро ба тво е
гш до сти го ша и не ш бр҃ѣт ше пре чи ста гш
тѣ ла тво е гш шт йн ге лъ же оу вѣ дѣ вше
но ко е и пре сла вно е чѧ я до й по сто лшмъ
гла го ла хѧ кос кре се г҃о сподь по да
ж мі ро ви ке е лі ю ми лость
Се нс пол ни и сѫ ві са і но про о ре е че
е е ни і і і е дѣ ва во ро ди ла е е
си и по рож де ствѣ ꙗ кш пре жде ро жде ства
пре е бы ла а а а е е е е си Богъ во бѣ е
е ро жде е е е ей сѫ тѣм же и ѳ сте ства а
но во о пре сѣ е че но ш Ѥо го ма ти мо

ОТПУСТИТЕЛЕНЪ
Гласъ

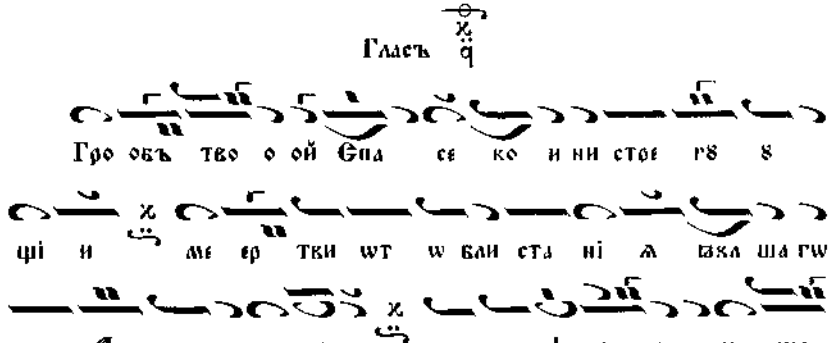

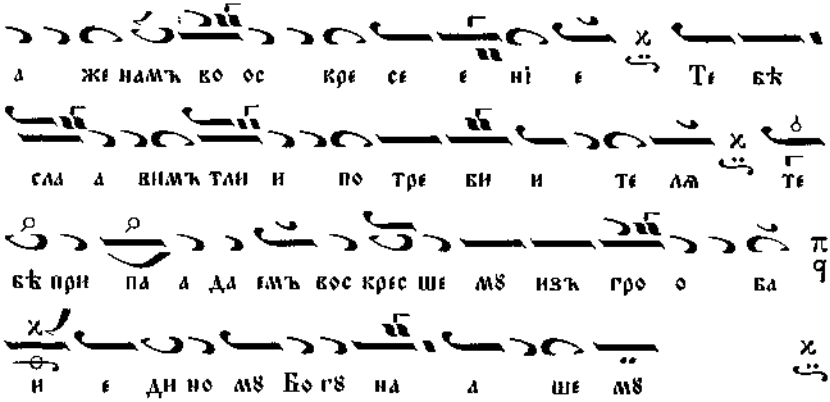
БОГОРОДИЧЕНЪ. Гласъ а ѧ Па.

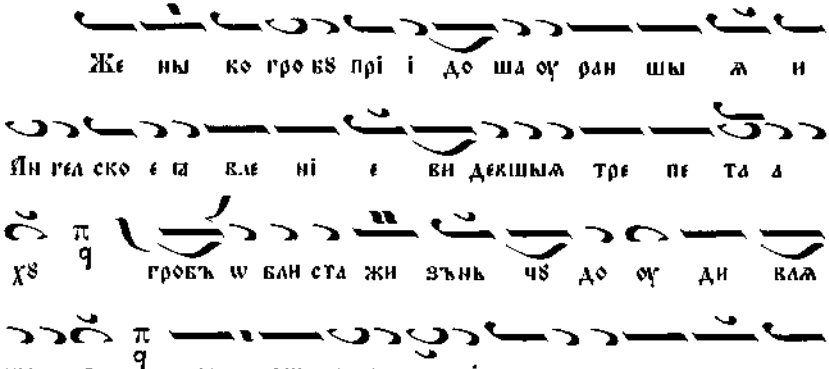
СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ.

Гласъ ѯ ѧ

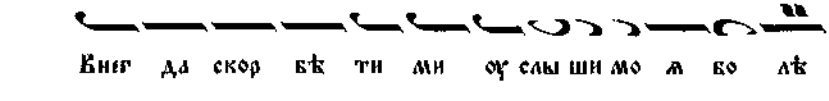

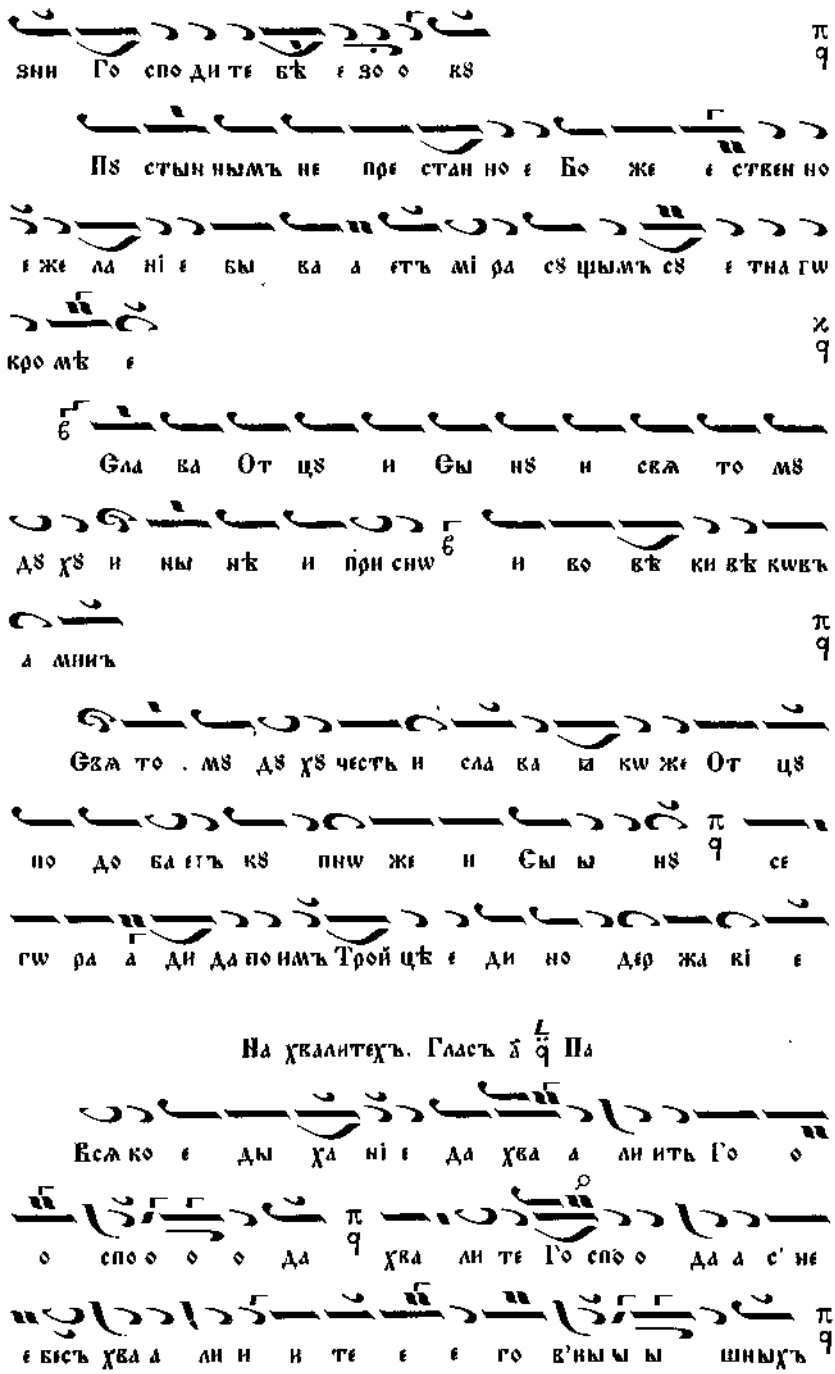

Гласъ ꙋ̈ Па. ѓ

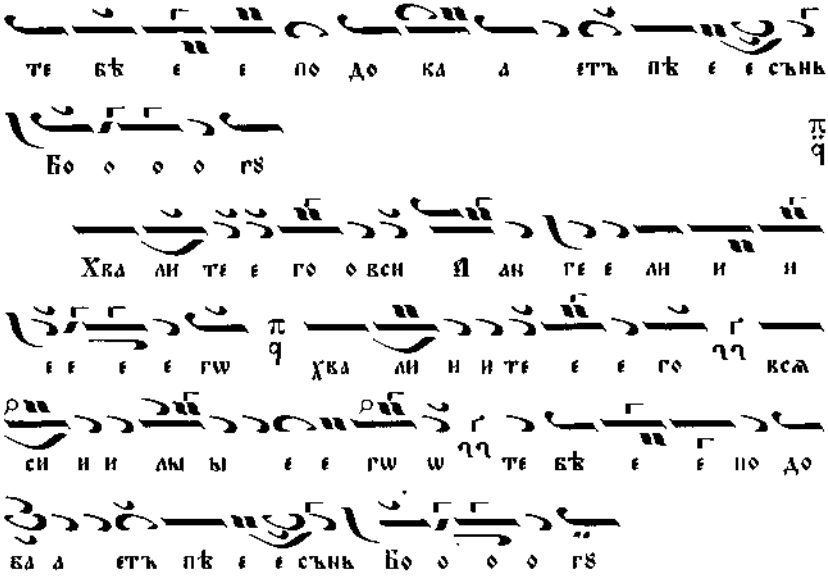

ЙНТИФѠНИ. Гласъ ѵ̈ Па.

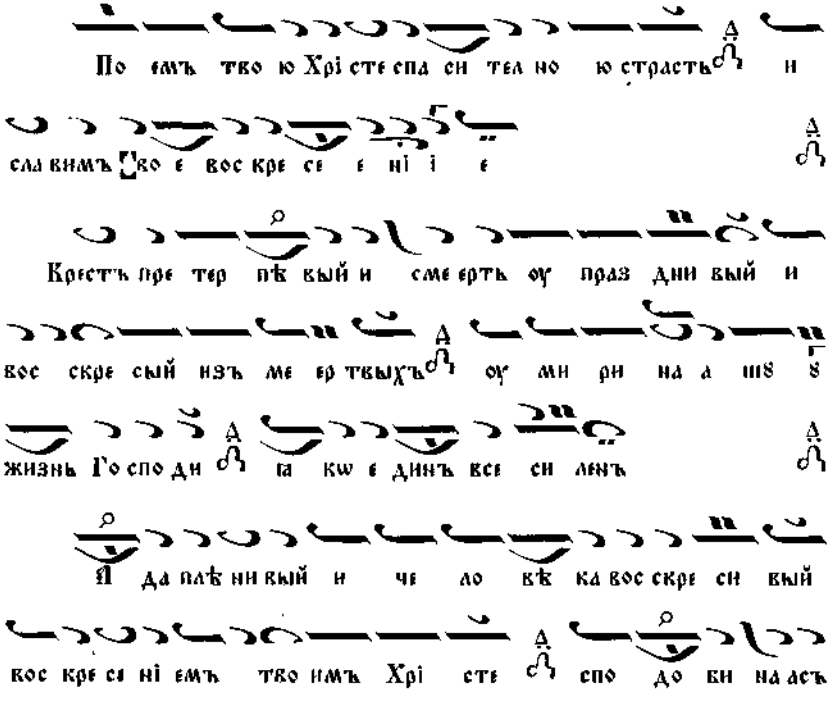

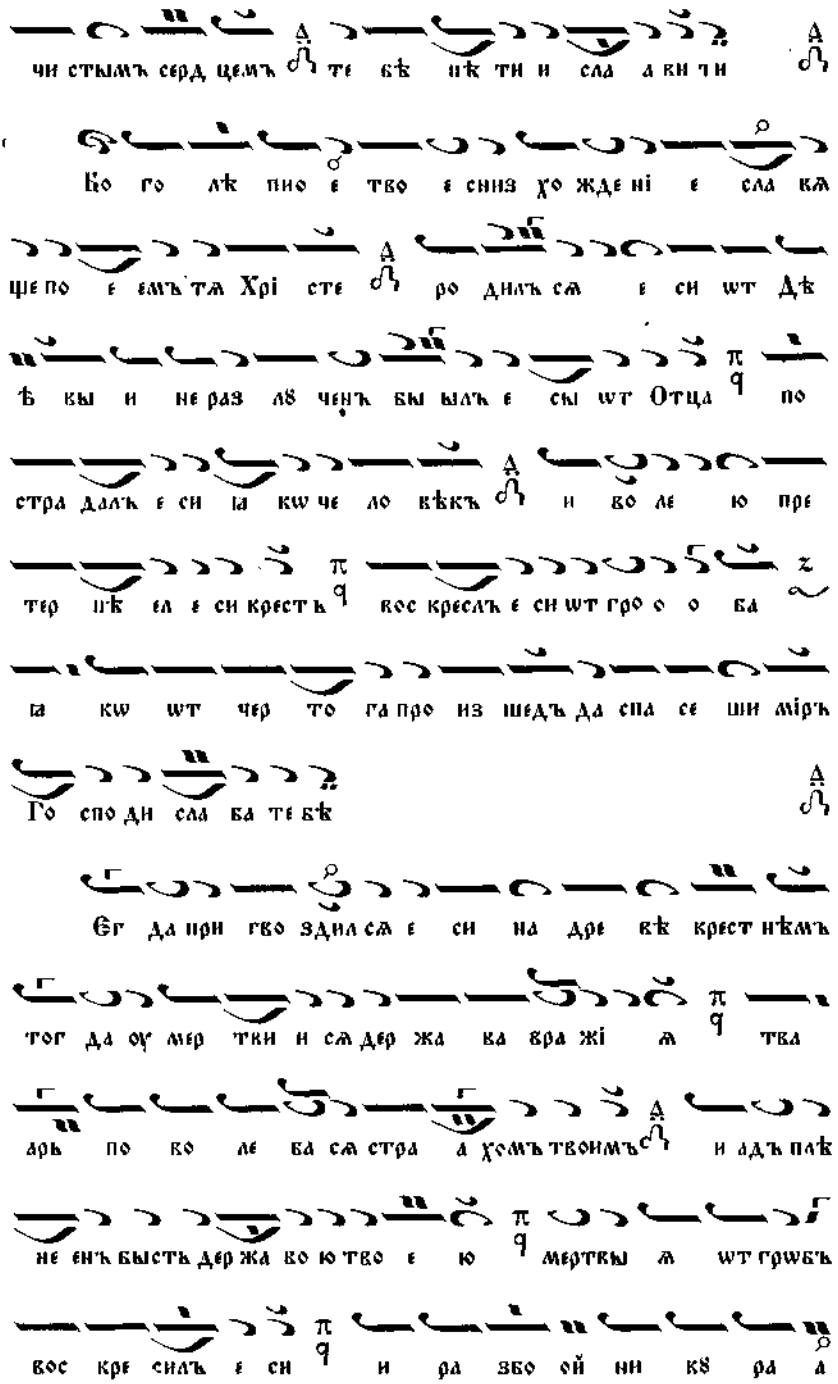

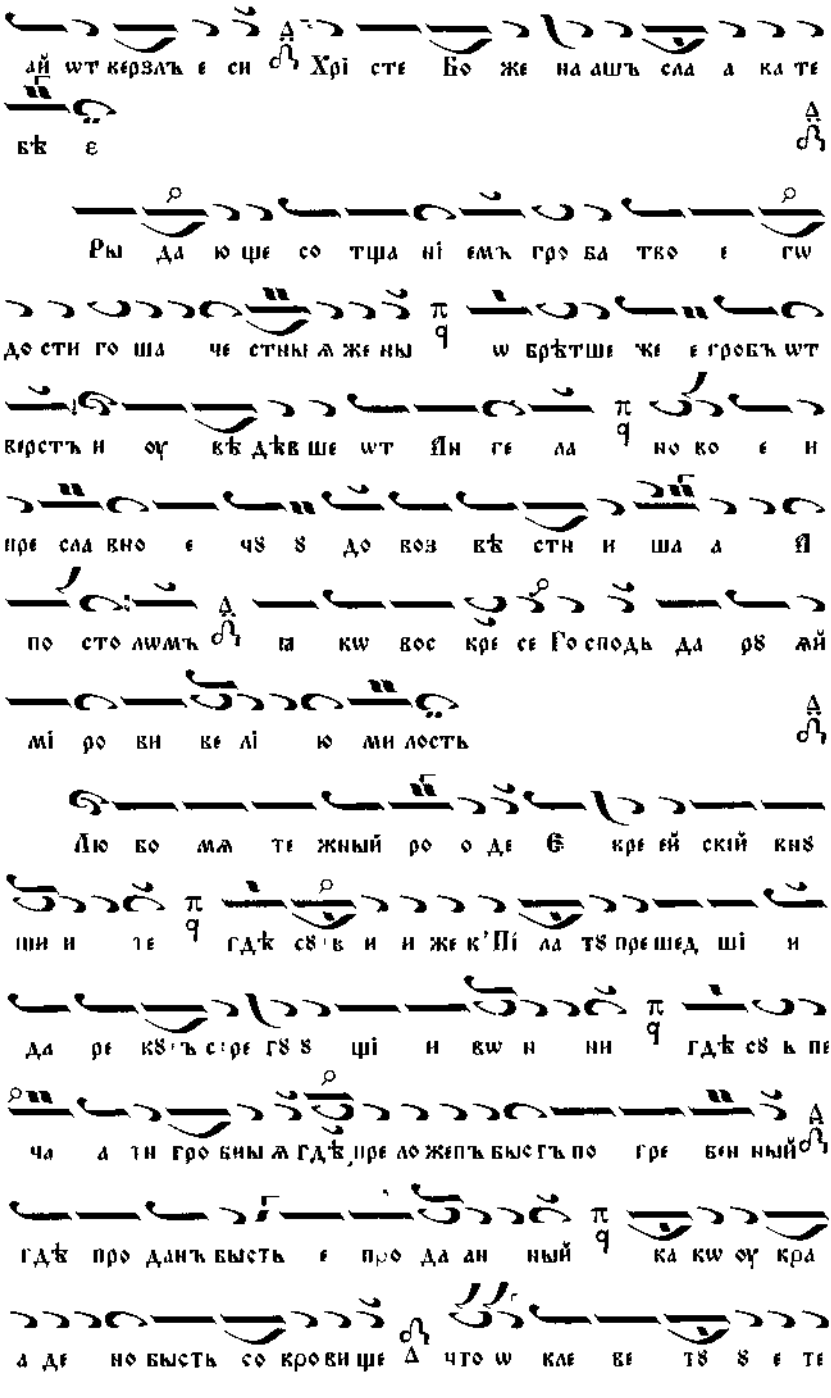
На хвалитехъ. Гласъ ѕ

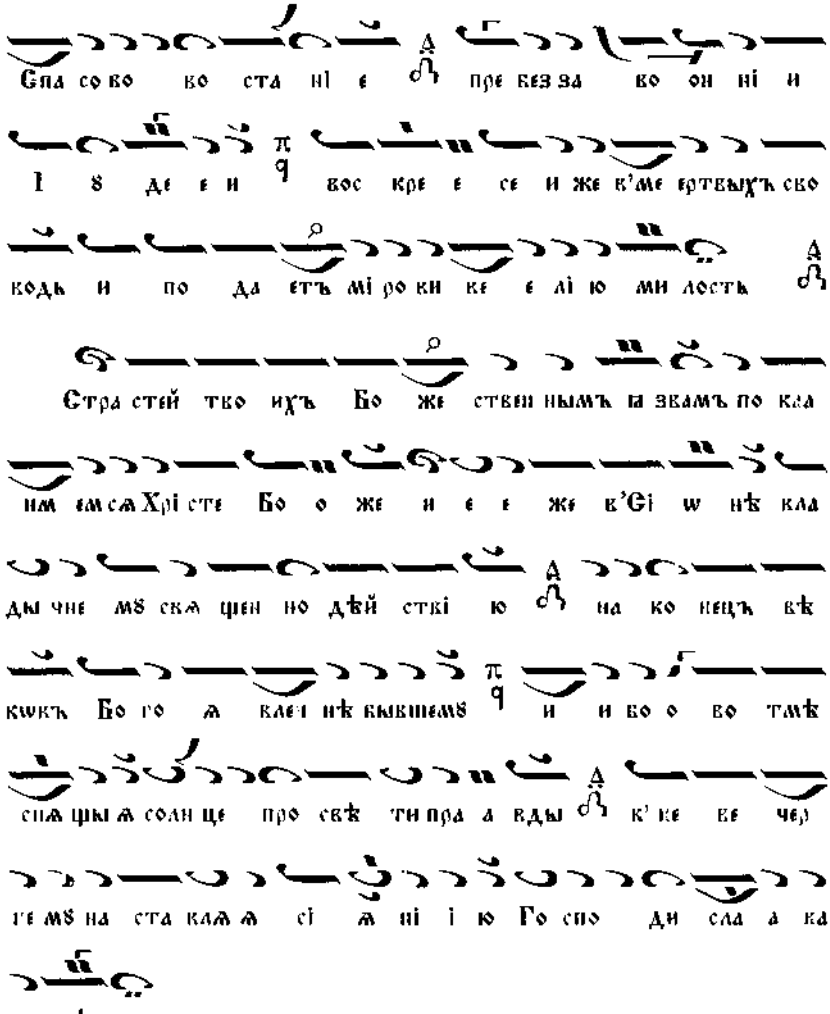

те бѣ е е по до ка а етъ пѣ е е сынѣ
Бо о о о гѕ
Хва ли те е го о вси я ли ге е ли и и
е е е е гw хва ли и и те е е го вся
си и и лы ы е е гw ѡ те бѣ е е по до
ба а етъ пѣ е е сынѣ Бо о о о гѕ

Гласъ а̄ ꙗ̈ Пѣ. б

По ѥмъ тво ю Хрі сте спа си тел но ю страсть и
сла вимъ Тво е вос кре се е нї і е
Крестъ пре тер пѣ вый и сме ертъ оу праз дни вый и
вос скре сый изъ ме ер твыхъ оу ми ри на а шѧ ѕ
жизнь Го спо ди па кѡ е динъ все си лнъ
Я да пѣ ни вый и че ло вѣ ка вос скре си вый
вос кре се нї емъ тво имъ Хрі сте спо до би на асъ

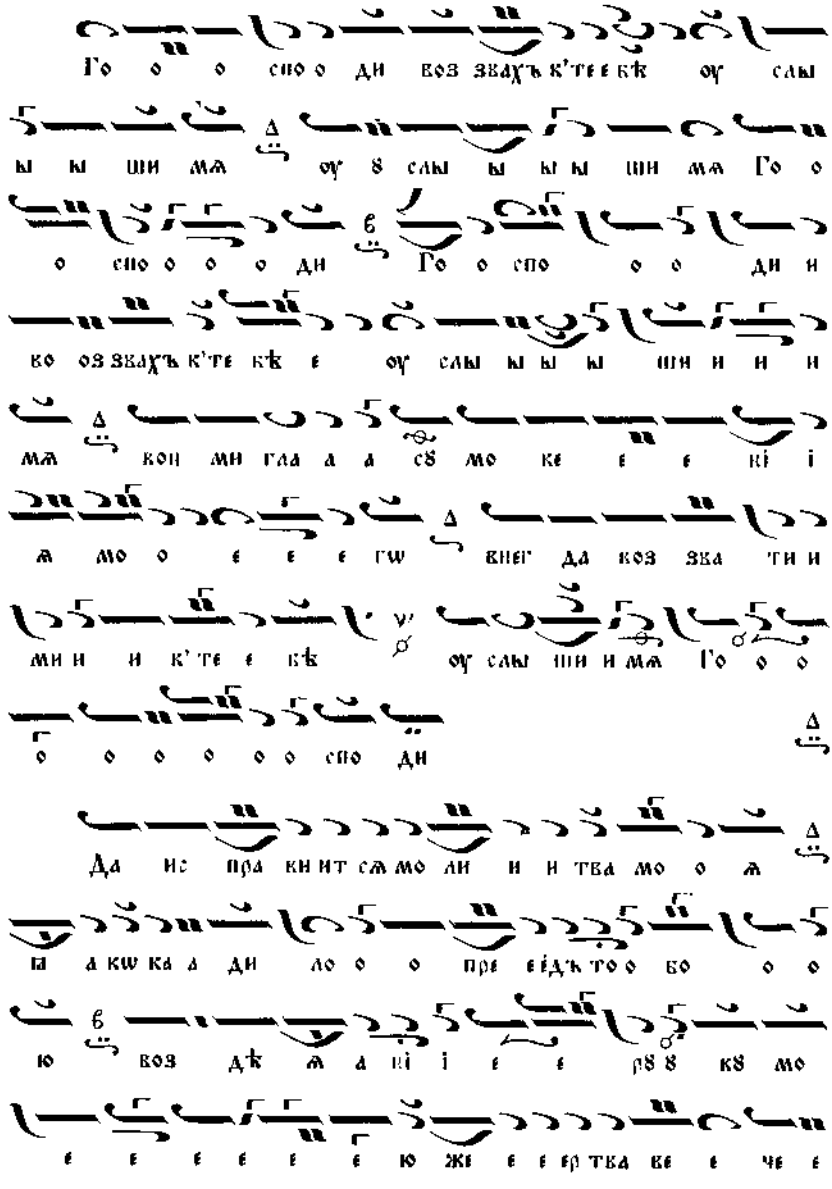

чи стымъ серд цемъ те бѣ нѣ ти и сла а ви ти
Ко го лѣ пио е тво е сниз хо жде ні е сла кѫ
ще по е емъ тѫ Хрі сте ро диłъ сѧ е си wт Дѣ
ѣ вы и не раз лѵ̀ чен̀ъ бы ылъ е сы wт Отца по
стра дałъ е си ıа кѡ че ло вѣкъ и во ле ю пре
тер пѣ ел е си крест ъ вос кресłъ е си wт гро о о ба
ıа кѡ wт чер то га про из шедъ да спа се ши міръ
Го спо ди сла ва те бѣ
Бг да при гво здил сѧ е си на дре вѣ крест нѣмъ
тог да оу мер тви и сѧ дер жа ва вра жі ѧ тва
арь по во ле ба сѧ стра а хомъ твоимъ и адъ плѣ
не ѥнъ бысть дер жа во ю тво е ю мертвы ѧ wт гроѣъ
вос кре силъ е си и ра збо ей ни кѵ̀ ра а

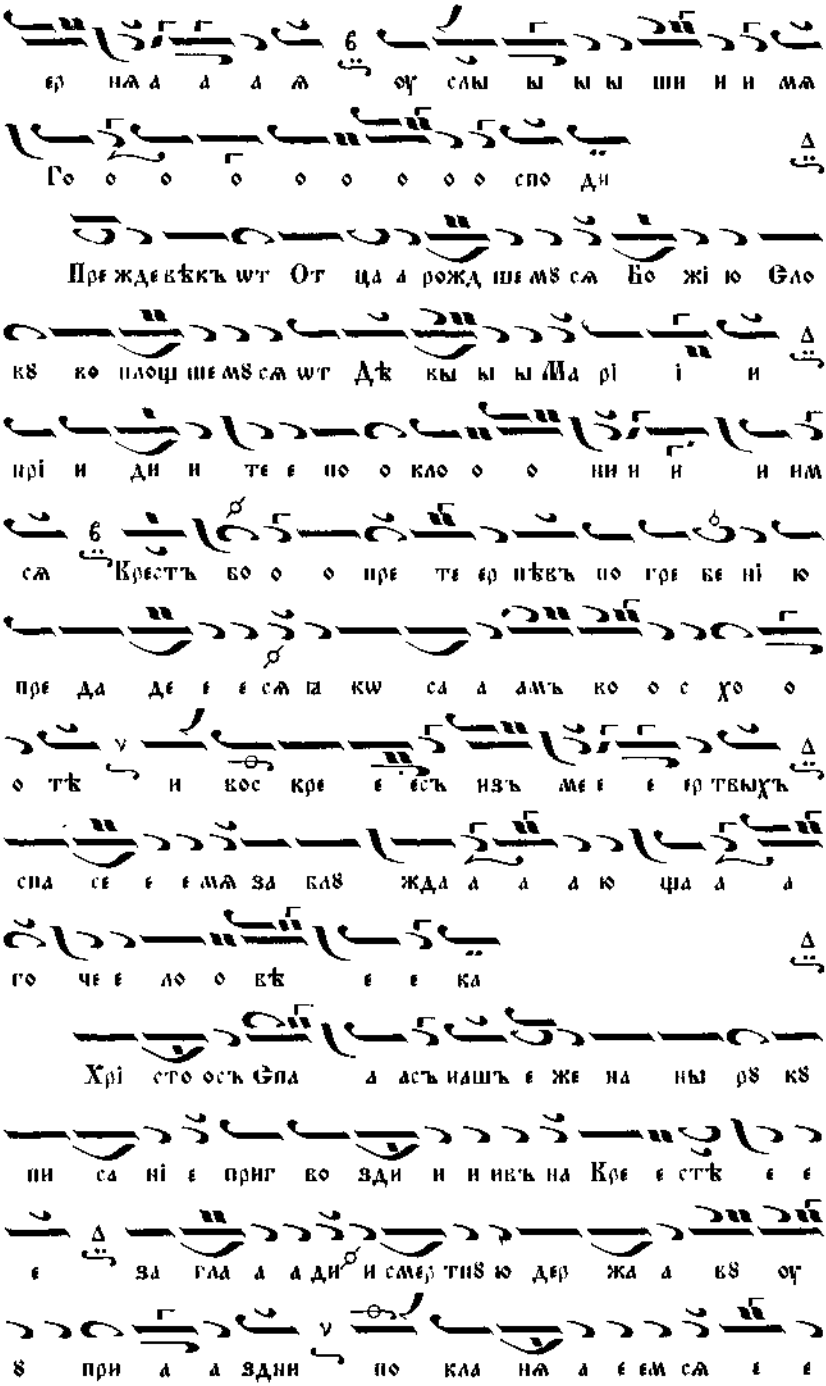

ай wт кєрзлъ є си Хрі сте Бо же на ашъ сла а ка те
вѣ є
Ры да ю ще со тца нї емъ гро ба тво є гw
до сти го ша че стны ж же ны w брѣтше же є гробъ wт
вростъ и оу вѣ дѣв ше wт Ин гє ла но ко є и
пре сла вно є чѕ ѕ до вов вѣ сти и ша а Я
по сто лwмъ ма кw вос кре се Го сподь да рѕ ай
мі ро ви ве лі ю ми лость
Лю бо мж те жный ро о де ѳ кре ей ский кнѕ
ши и те гдѣ сѣ в и и же к'Пі ла тѕ пре шед ші и
да ре кѕ'ъ с:ре гѕ ѕ щі и вw н нн гдѣ сѣ ь пе
ча а тн гро бны ж гдѣ пре ло жепъ бысгъ по гре бен ный
гдѣ про данъ бысть є про да ан ный ка кw оу кра
а де но бысть со кро ви ще что w кле ве тѕ ѕ є те

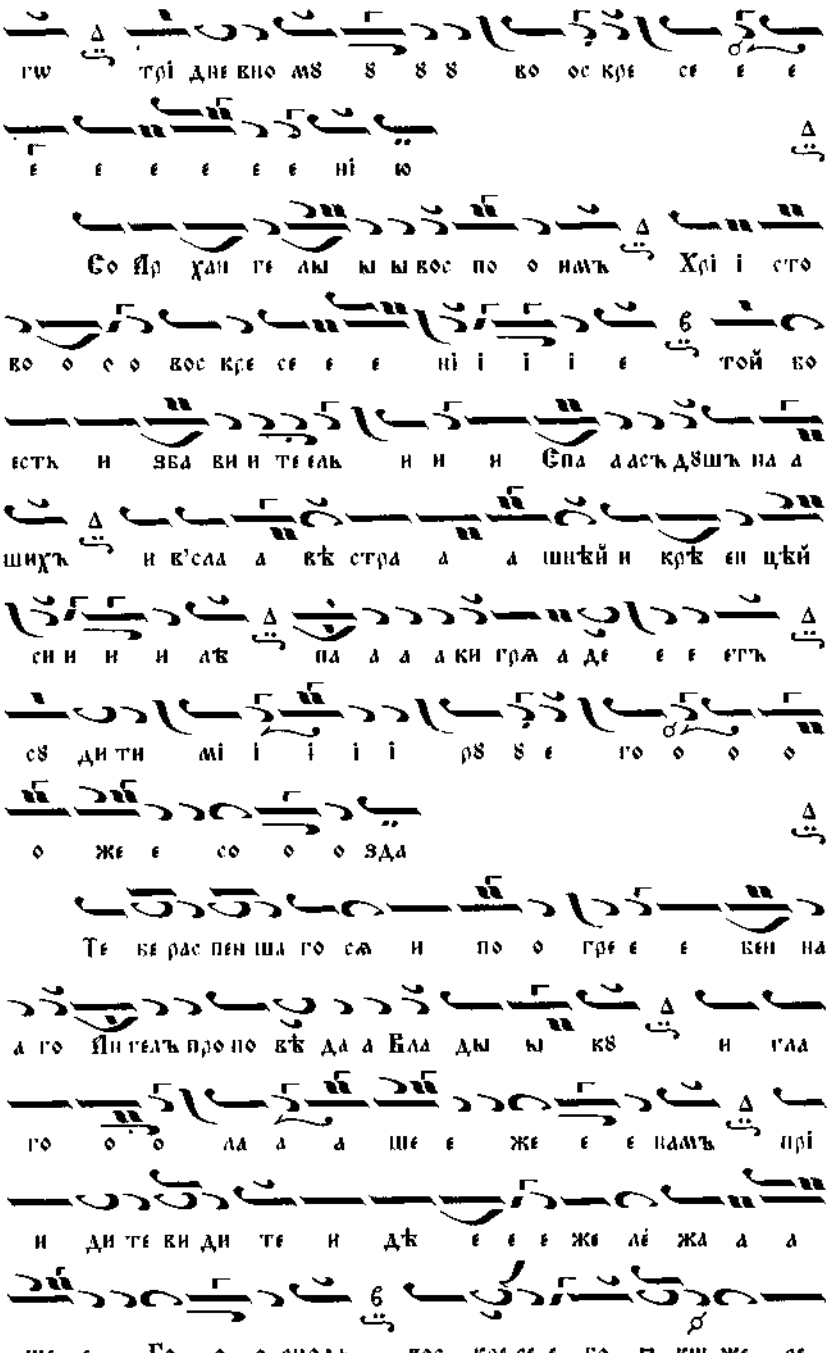

Спа со во во ста нї е пре без за во он нї и
І 8 де е и вос кре е се и же к'ме ртвыхъ сво
кодь и по да етъ мї ро ки ке е лї ю ми лость
Стра стей тво ихъ Бо же ствен нымъ ꙗ звамъ по кла
нм ѥмсѧ Хрї сте Бо о же и е е же в'Сї ѡ нѣ кла
ды чне мѕ скѧ цен но дѣй стві ю на ко нецъ вѣ
кшкъ Бо го ѧ клет нѣ кыкшемѕ и и во о во тмѣ
спѧ цкы ѧ соли це про свѣ ти пра а вды к' ке ве чн
ге мѕ на ста кѧ ѧ сї ѧ ні і ю Го спо ди сла а ка
те бѣ е

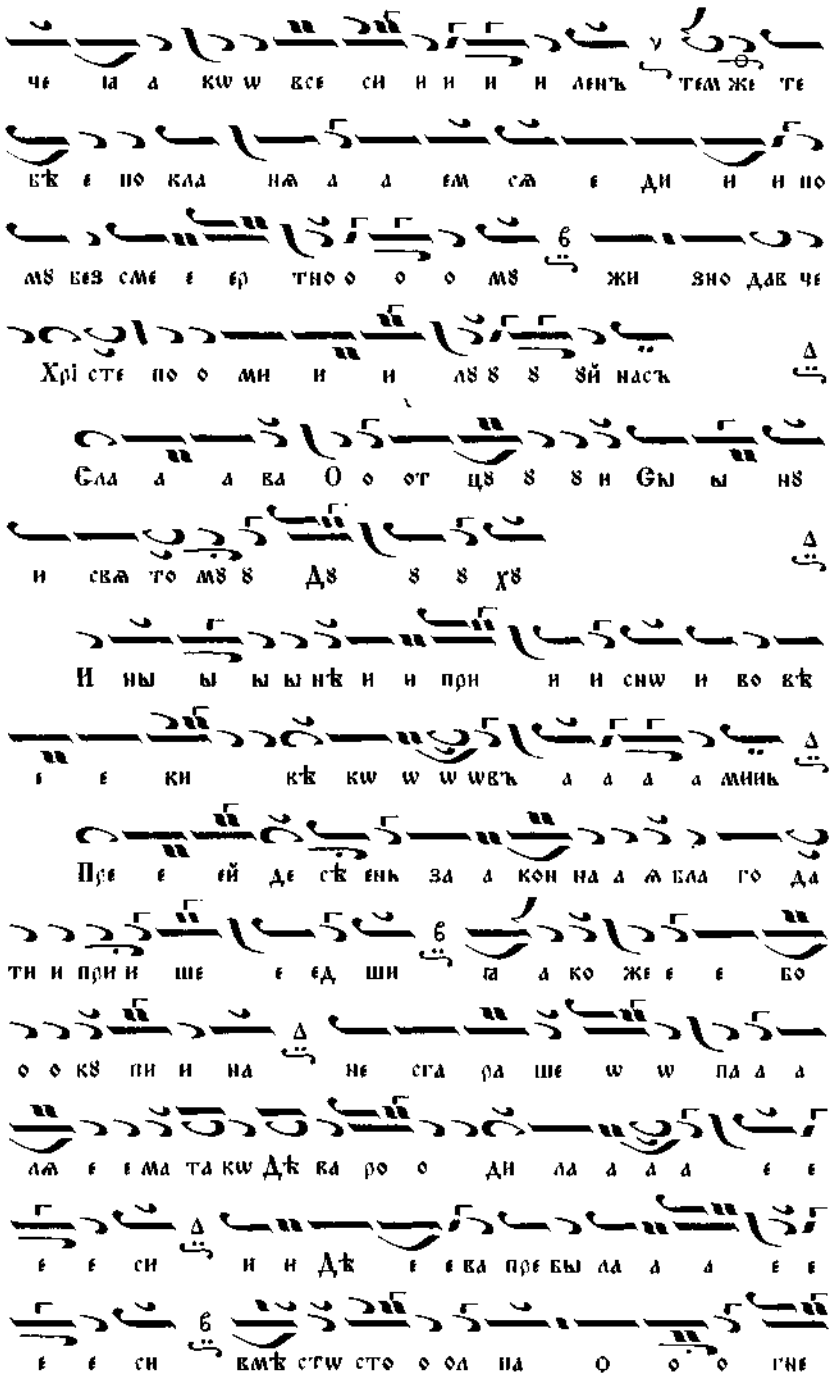
ГЛАСЪ ВТОРИ.

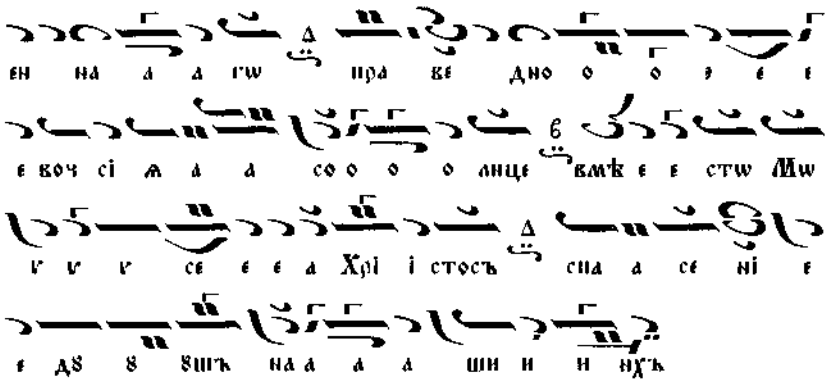
Гласъ

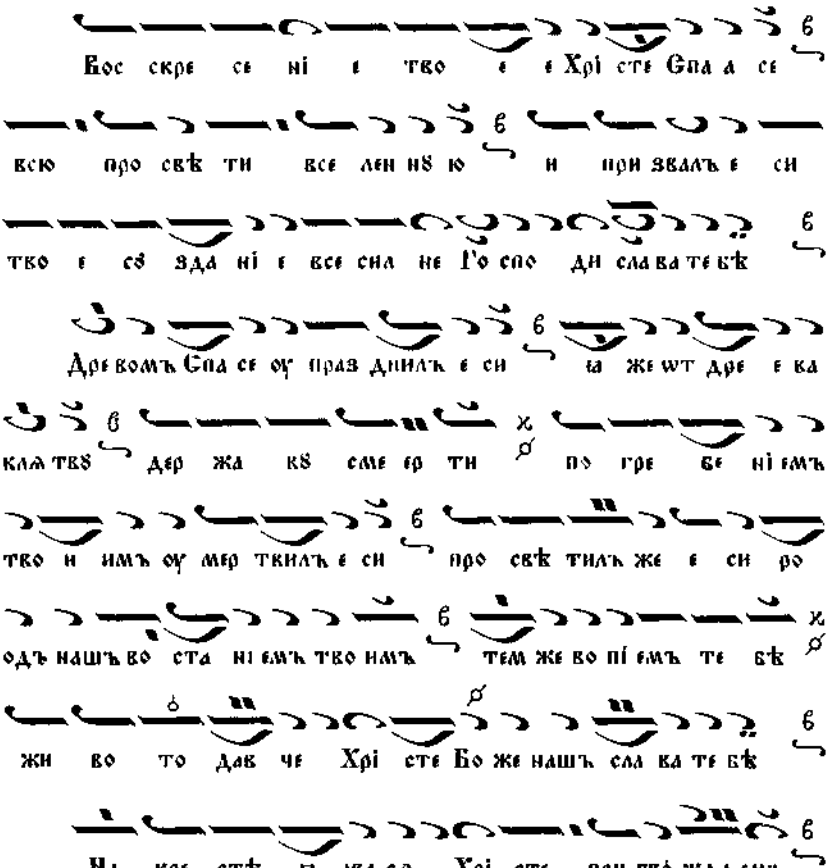

ер нмд д д м оу слы ы ы ы ши и и мѧ
Го о о о о о о о о о спо ди
Прѣ жде вѣкъ wт От ца р рожд шемѕ сѧ Бо жі ю Сло
кѕ ко плоти шемѕ сѧ wт Дѣ кы ы ы Ма рі і и
прі и ди и те е по о кло о о ни и и и им
сѧ Крестъ бо о о пре те ер пѣвъ по гре бе ні ю
пре да де е е сѧ ꙗ кw са д амъ ко о с хо о
о тѣ и кос кре е есъ изъ ме е е ртвыхъ
спа се е е мѧ за клѕ жда д д д ю ща д д
го че е ло о вѣ е е ка
Хрі сто осъ Сна д асъ ишъ е же на ны рѕ кѕ
ни са ні е приг во зди и и ивъ на Кре е стѣ е е
е за гла д д ди и смер тиѕ ю дер жа д кѕ оу
ѕ при д д здни по кла нѧ д е ем сѧ е е

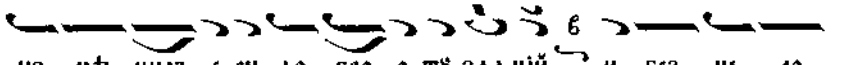

гw трі дне вно мѕ ѕ ѕ ѕ во ос кре се е е
е е е е е е ні ю
Со Ир хан ге лы ы ы вос по о имъ Хрі і сто
во о о о вос кре се е е ні і і і е той бо
естъ и зба ви и те ль и и и Спа дасъ дѣшъ на а
шихъ и в'сла а вѣ стра а а шнѣй и крѣ ви цкій
си и и и аѣ па а а а ки гра а де е е етъ
сѣ ди ти мі і і і і рѕ ѕ е го о о о
о же е со о о зда
Те бе рас пен ша го сѧ и по о гре е е бен на
а го Ин гелъ про по вѣ да а Вла ды ы кѕ и гла
го о о ла а а ше е же е е намъ прі
и ди те ви ди те и дѣ е е е же ле́ жа а а
ше е Го о о сподь вос кре се е бо ш кw же ре

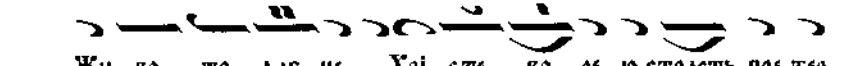

че ꙗ а кѡ ѡ все си и и и и лѣнъ тѣм же те
вѣ є по кла на а а ѣм сѧ є ди и и по
мѕ вез сме є бр тно о о о мѕ жи зно дав че
Хрі сте по о ми и и лѕ ѕ ѕ ѕй насъ
Сла а а ва О о от цѕ ѕ ѕ и Сы ы нѕ
и свѧ то мѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ хѕ
И ны ы ы ы нѣ и и при и и снѡ и во вѣ
є є ки кѣ кѡ ѡ ѡ ѡвъ а а а а мнив
Пре є ей де сѣ ень за а кон на а ѧ бла го да
ти и при и ше є ед ши ꙗ а ко же є є бо
о о кѕ пи и на не сга ра ше ѡ ѡ па а а
лѧ є є ма та кѡ Дѣ ва ро о ди ла а а а є є
є є си и и Дѣ є є ва пре бы ла а а є є
є є си вмѣ стѡ сто о од па О о о гне

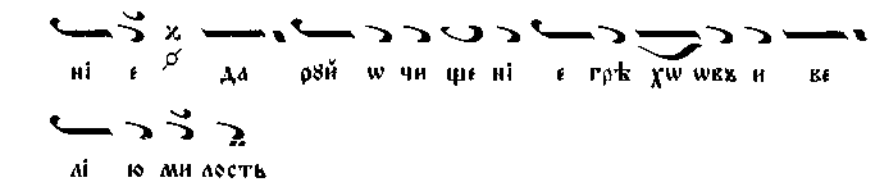

На стіховнѣ. Гласъ ѕ. Бѕ.

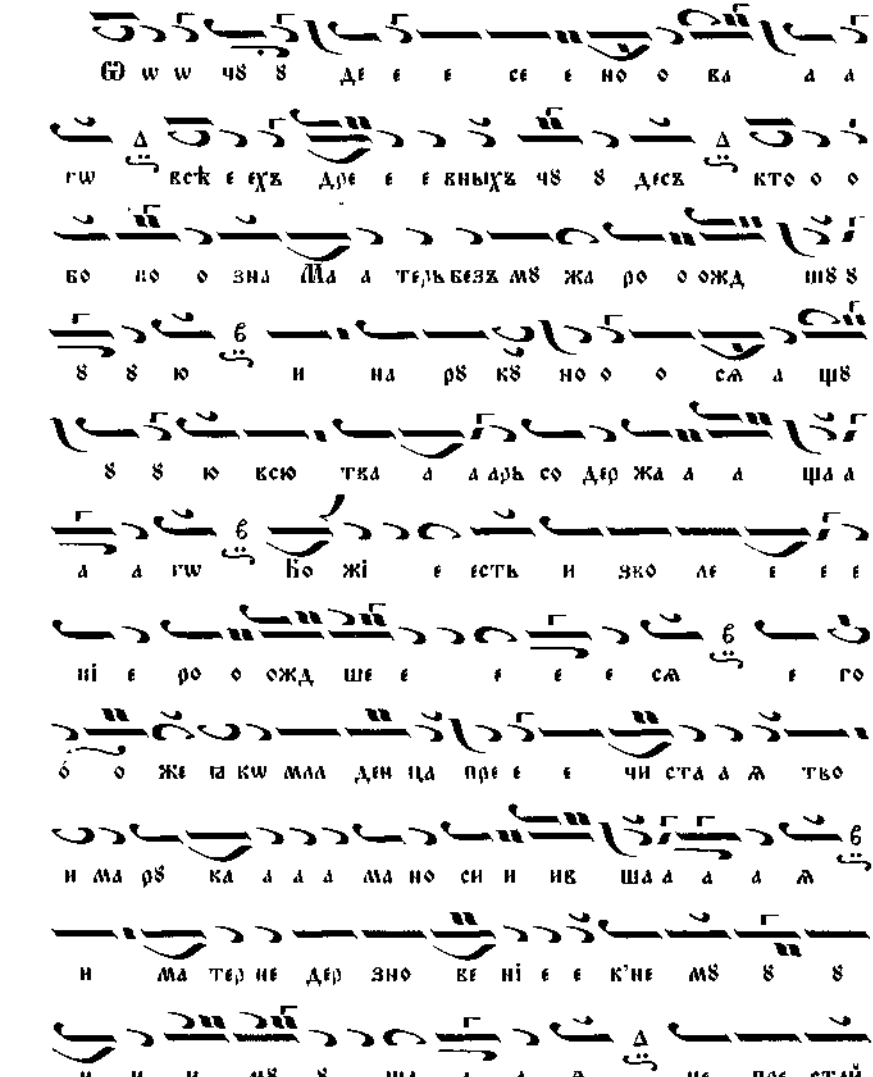

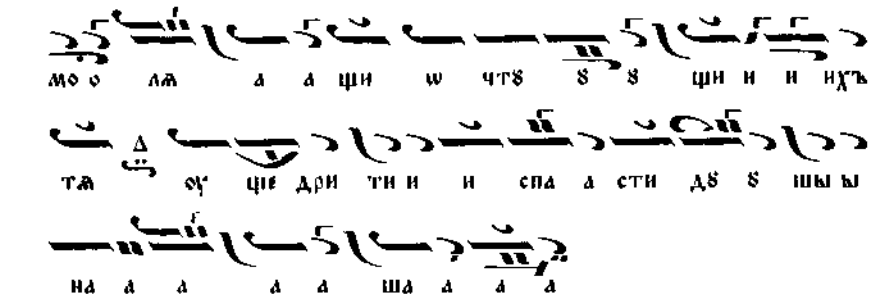

из мѣ нилъ є си до бро о тѣ зда ній и без че ло
вѣ чі є оу ѕw во и ни по ка зѳ ю ще ко пі
емъ ре бра тво м про во до о ша є вре и же
не ча та тн гро о ба про си ша тво є м кла а
сти не вѣ дѳ ще но за ми ло сер ді є оу тробъ тво ихъ
прі є мый по гре бе ні є и три дні венъ вос кре
сый Го спо ди сла ва те бѣ

Жи во то дав че Хрі сте во ле ю страстъ пре тер
пѣ вый смер тныхъ ра ди во а адъ же сниз ше ѣдъ ш
кw си лен тa мw тво є гw при ше ствi м w жи да
ю щы м ис хи тивъ ш а кw wт звѣ рм
крѣп ка гw рай вмѣстw а да жи ти да ро вавъ є си
тѣм же и намѯ сла вѧщымѯ трі дні вно є тво є во ста

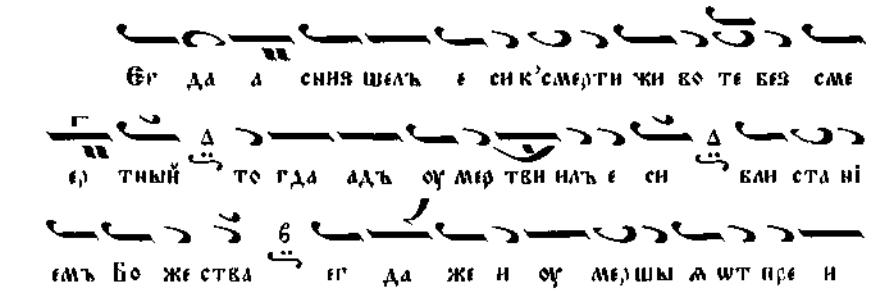

Глава̀ й ны́нѣ. Богоро́дичен҃ Ді.

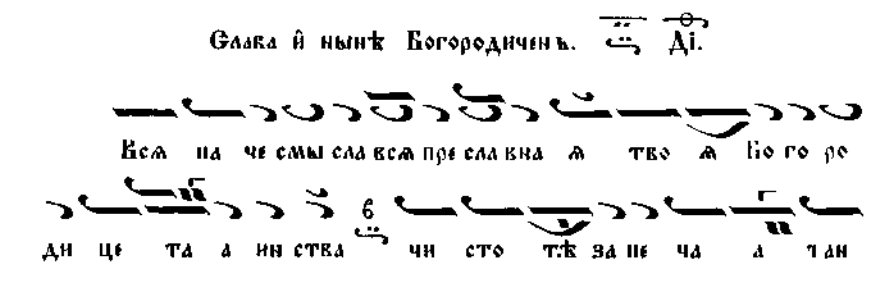

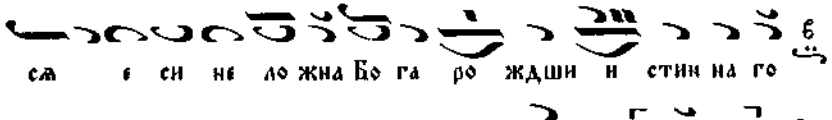

ОТПѢСТИТЕЛЕНЪ. Гласъ ѕ Ді.

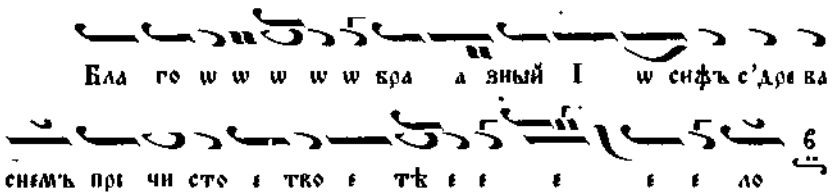

Слава й нынѣ Богородиченъ. ѕ Ді.

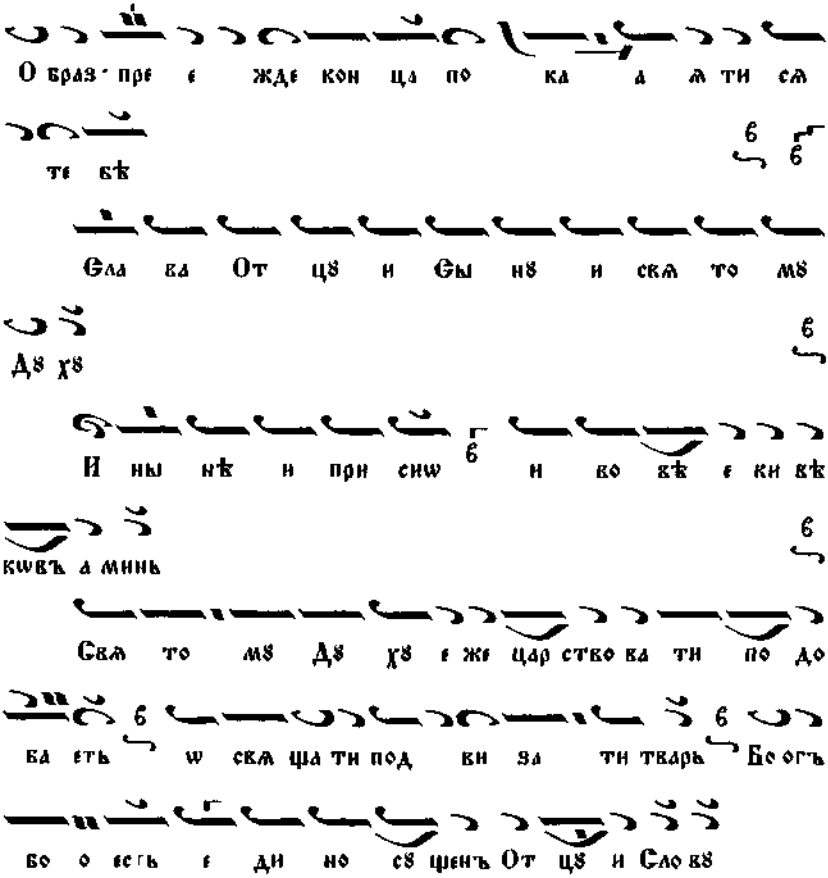

СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ. Гласъ ѕ. ді.

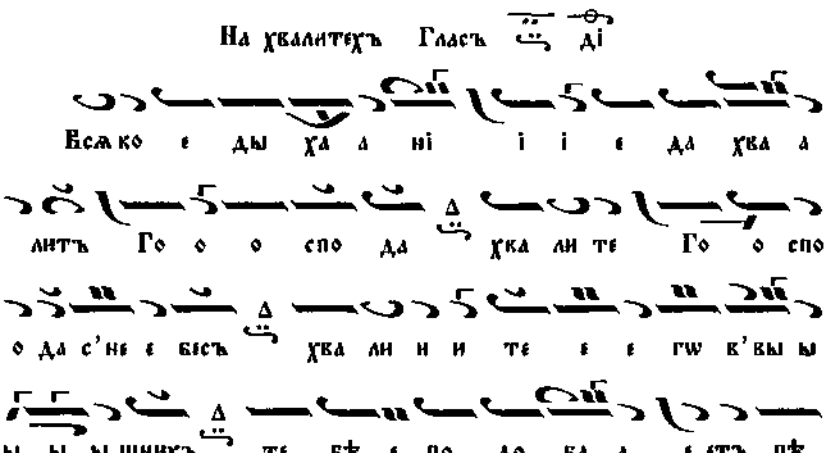

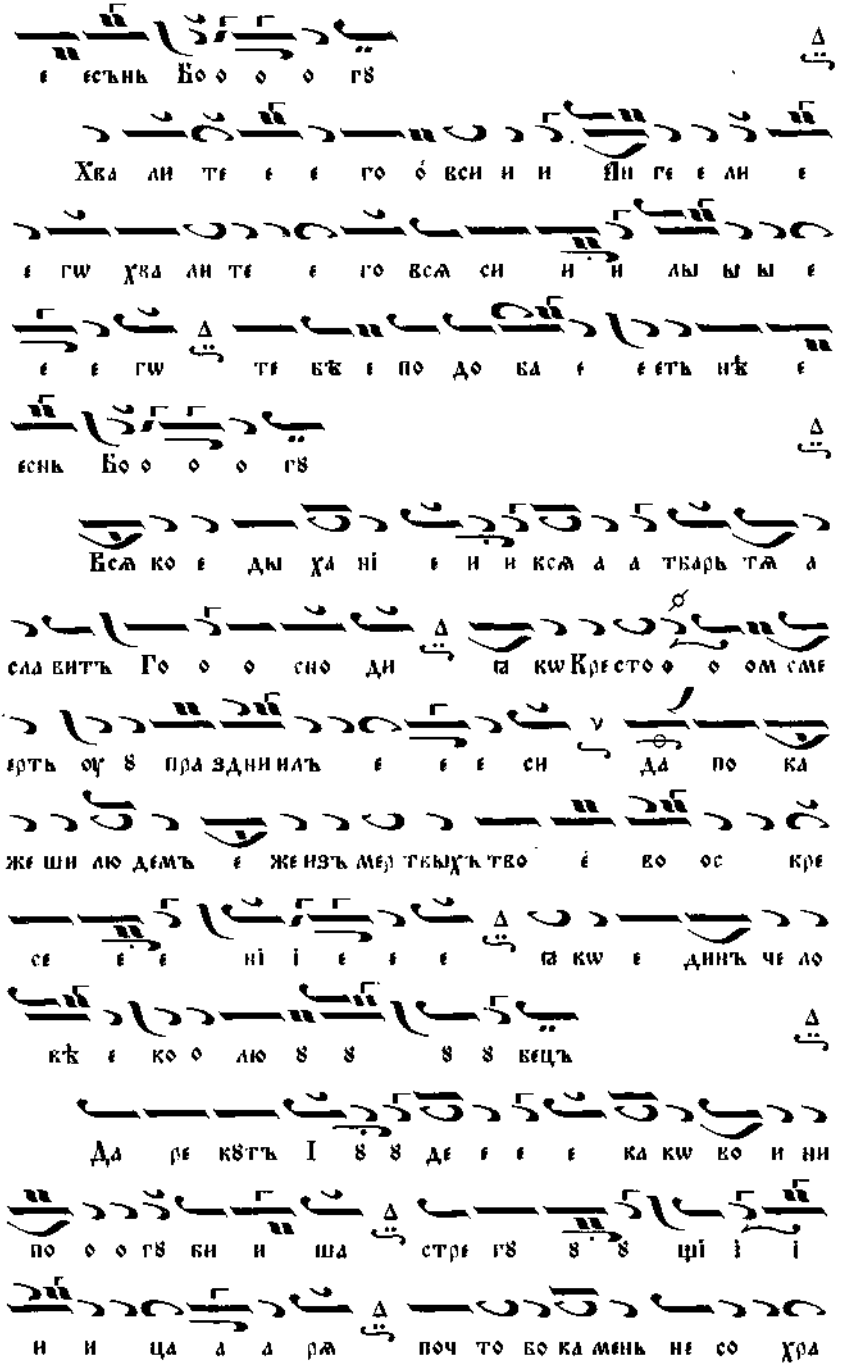
ЛНТІФѠНИ Гласъ ѕ. вѕ. ѳ

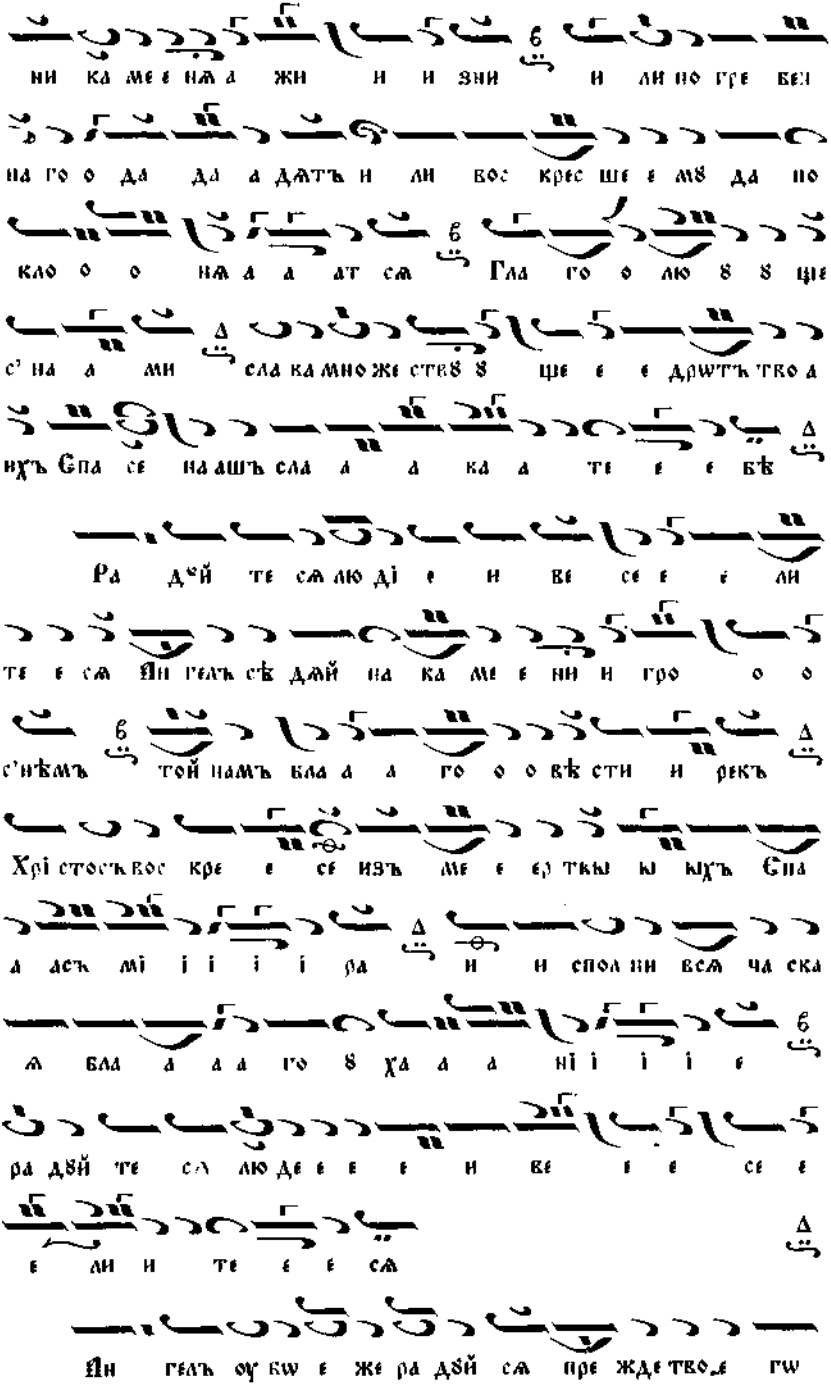

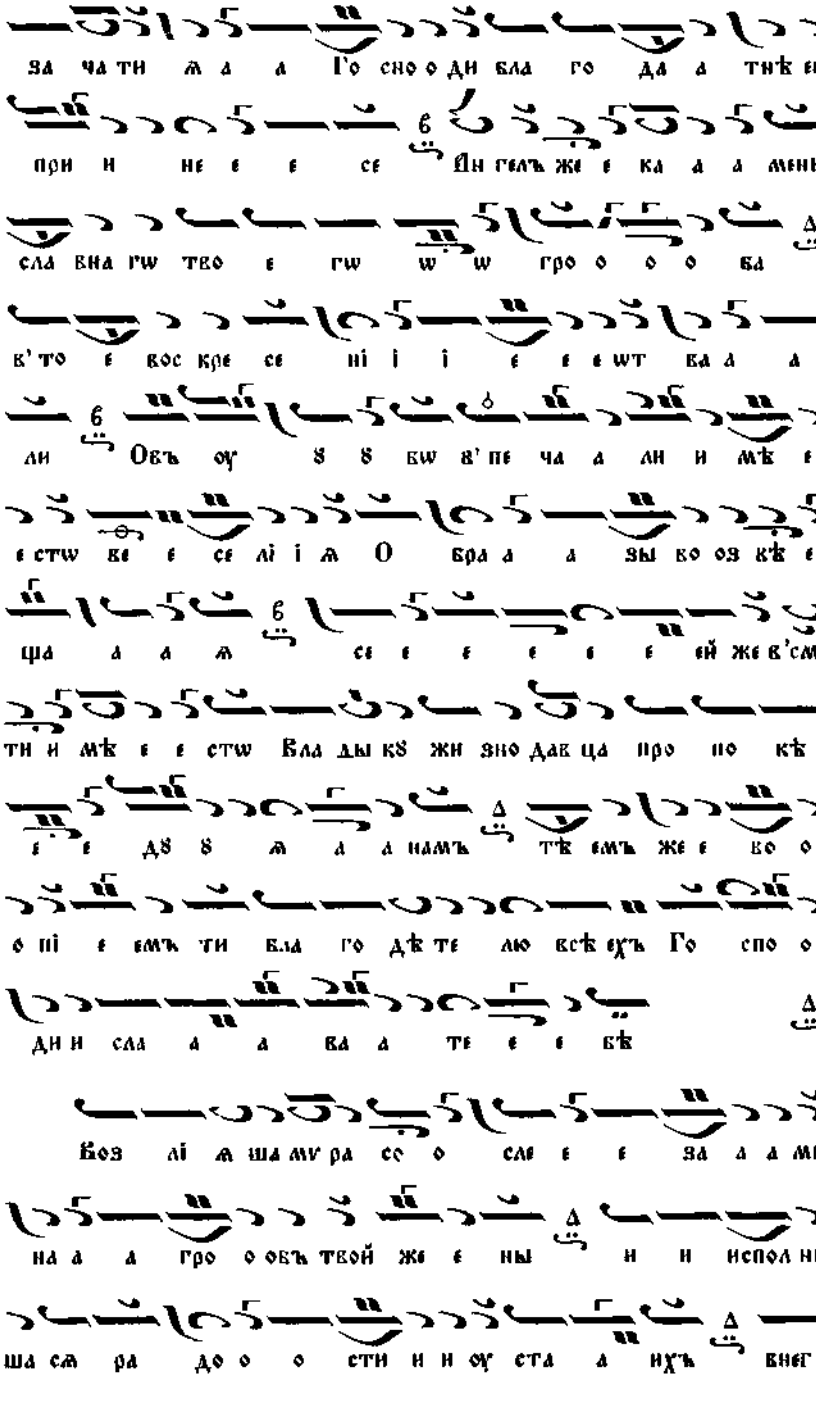

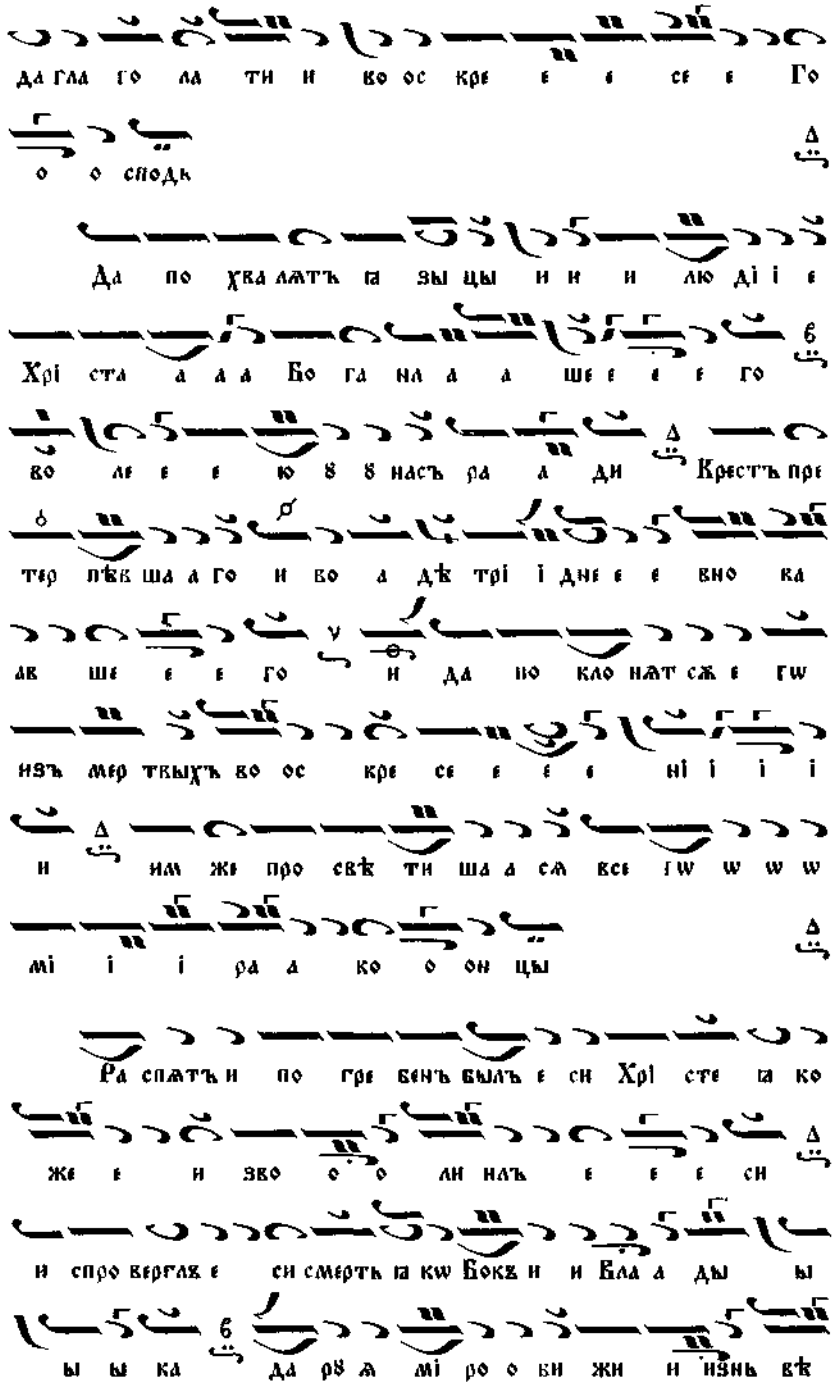
На хвалитехъ Гласъ ѳ ді

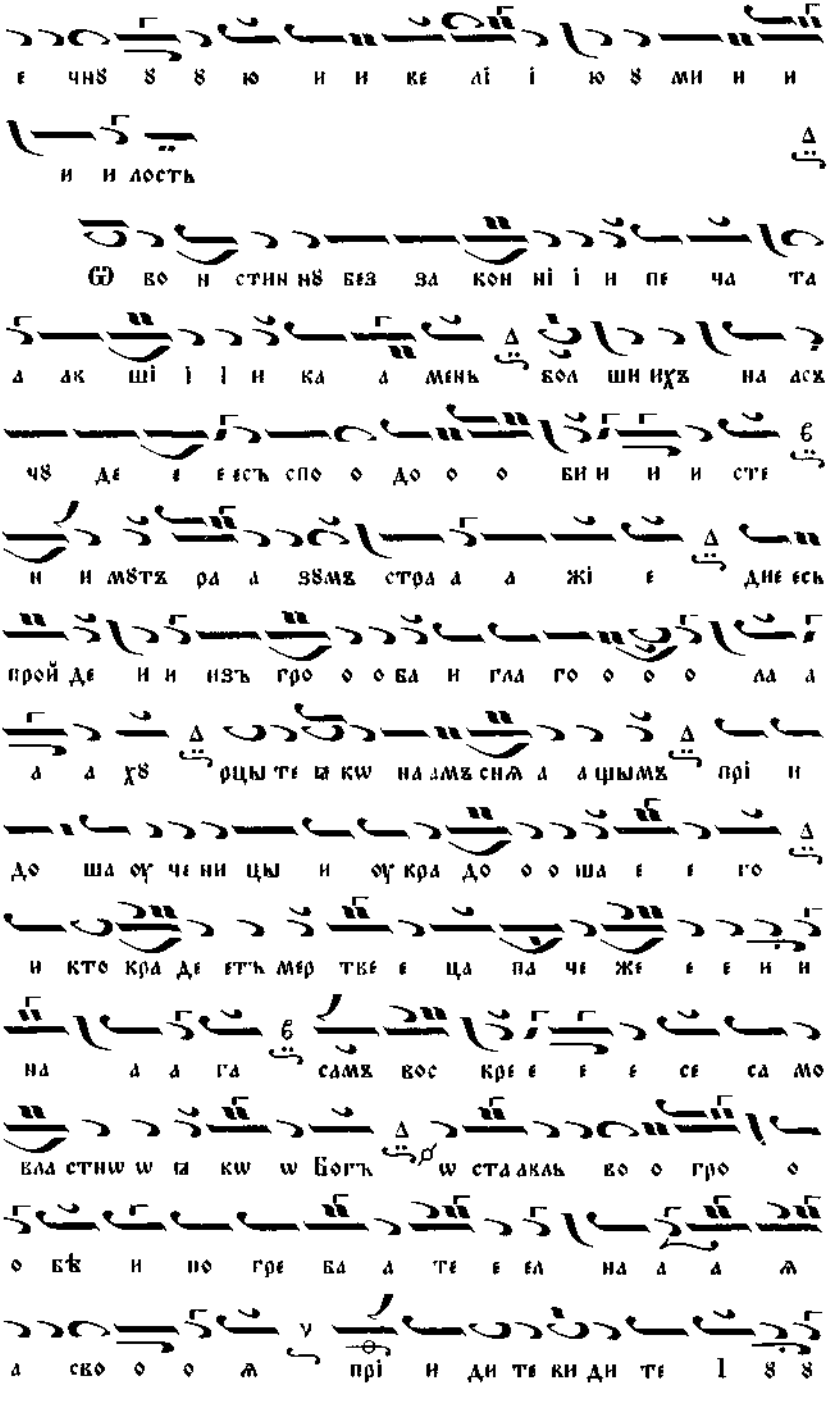

Е сѣнь Бо о о о гѕ
Хва ли те е е го о́ вси и и Ни гс е ли е
е гw Хва ли те е го всѫ си и и лы ы ы е
е е гw те бѣ е по до ба е е ѣть нѣ е
сѣнь Бо о о о гѕ
Всѫ ко е ды ха нї е и и ксѫ а а тварь тѫ а
сла вить Го о о сно ди ѿ кw Кре сто ф о ом сме
рть оу ѕ пра здни лъ е е е си да по ка
же ши лю демъ е же изъ мер твыхъ тво е во ос кре
се е е нї і е е е ѿ кw е диных че ло
кѣ е ко о лю ѕ ѕ ѕ ѕ вецъ
Да ре кѕтъ І ѕ ѕ де е е е ка кw во и ни
по о о гѕ би и ша стре гѕ ѕ ѕ цї і і
и и ца а а рѫ поч то бо ка мень не со хра

ни ка ме є нж а жи и и зни и ли по гре бе
на го о да да а дѫтъ и ли вос крс ше є мѧ да по
кло о о нж а а ат сѧ Гла го о лю ѕ ѕ ще
с' на а ми сла ка мно же ствѧ ѕ ще є є дрwтъ тво а
вхъ Спа се на ашъ сла а а ка а те є є бѣ
Ра дyй те сѧ лю ді є и ве се є є ли
те є сѧ Ин гелъ сѣ дмй на ка ме є ни и гро о о
с'нѣмъ той намъ бла а а го о о вѣ сти и рекъ
Хрі стосъ вос кре є се изъ ме є ер твы ы ыхъ Спа
а дсъ мі і і і і ра и и спол ни всѧ ча ска
ж бла а а а го ѕ ха а а ні і і і є
ра дyй те сѧ лю де є є є и ве є є се є
є ли и те є є сѧ
Ин гелъ оу кw є же ра дyй сѧ пре жде тво е гw

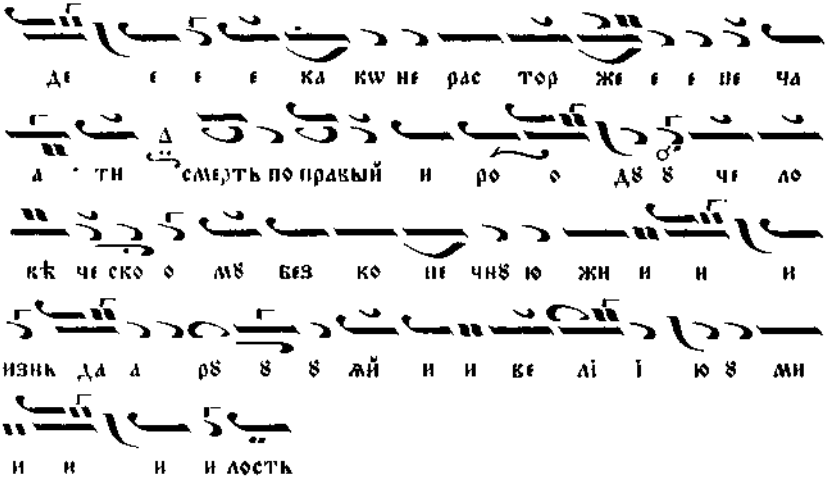

За ча ти ѫ а а Го спо о ди бла го да а тѣ й
при и не е е се Йн гелъ же е ка а а мень
сла вна гw тво е гw w w гро о о о ба
в' то е вос кре се нi і і е е е wт ва а а
ли Овъ оу s s бw в' пе ча а ли и мѣ е
е стw вс е се лi і ѫ О бра а а зы во оз кѣ е
ца а а ѫ се е е е е е й же в'сме
ти и мѣ е е стw Вла ды кѕ жи зно дав ца про по кѣ
е е дѕ s ѫ а а намъ тѣ емъ же е во о
о нi е емъ ти бла го дѣ те лю всѣ хъ Го спо о
ди и сла а а ва а те е е кѣ
Воз лi ѫ ша мv ра со о сле е е за а а ми
на а а гро о овъ твой же е ны и и испол ни
ша сѧ ра до о о сти и и оу ста а ихъ внег

Да глаголи ти и вос кресе се Го
о о сподь
Да по хвалитъ за зы цы и и и лю ді і е
Христа а а а Бо га на а а ше е е го
во ле е ю в в насъ ра а ди Крестъ пре
тер пѣвъ ша а го и во а дѣ три і дне е вно ка
же ше е го и да по кло нят сѧ е гw
изъ мер твыхъ вос кресе се е е ні і і і
и ни же про свѣ ти ша а сѧ все гw w w w
мі і і ра а ко о он цы
Ра спятъ и по гре бенъ былъ е си Христе за ко
же е и зво о о ли налъ е е е си
и спро вергл е си смертъ за кw Бокъ и и Кла а ды ы
ы ы ка да рѕ ѧ мі ро о би жи и изнь вѣ

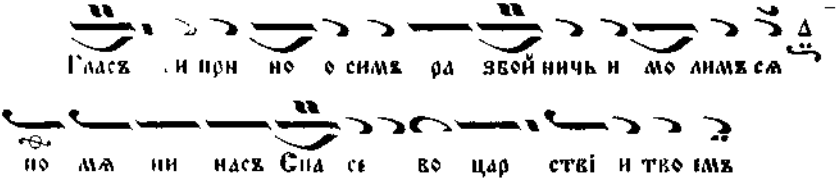

ρж

ρж

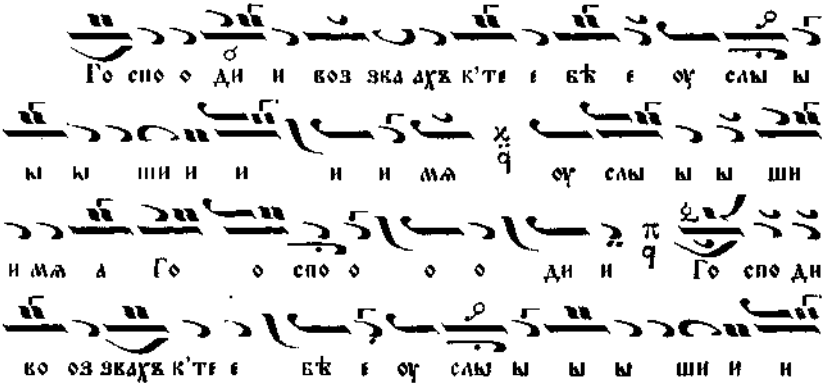

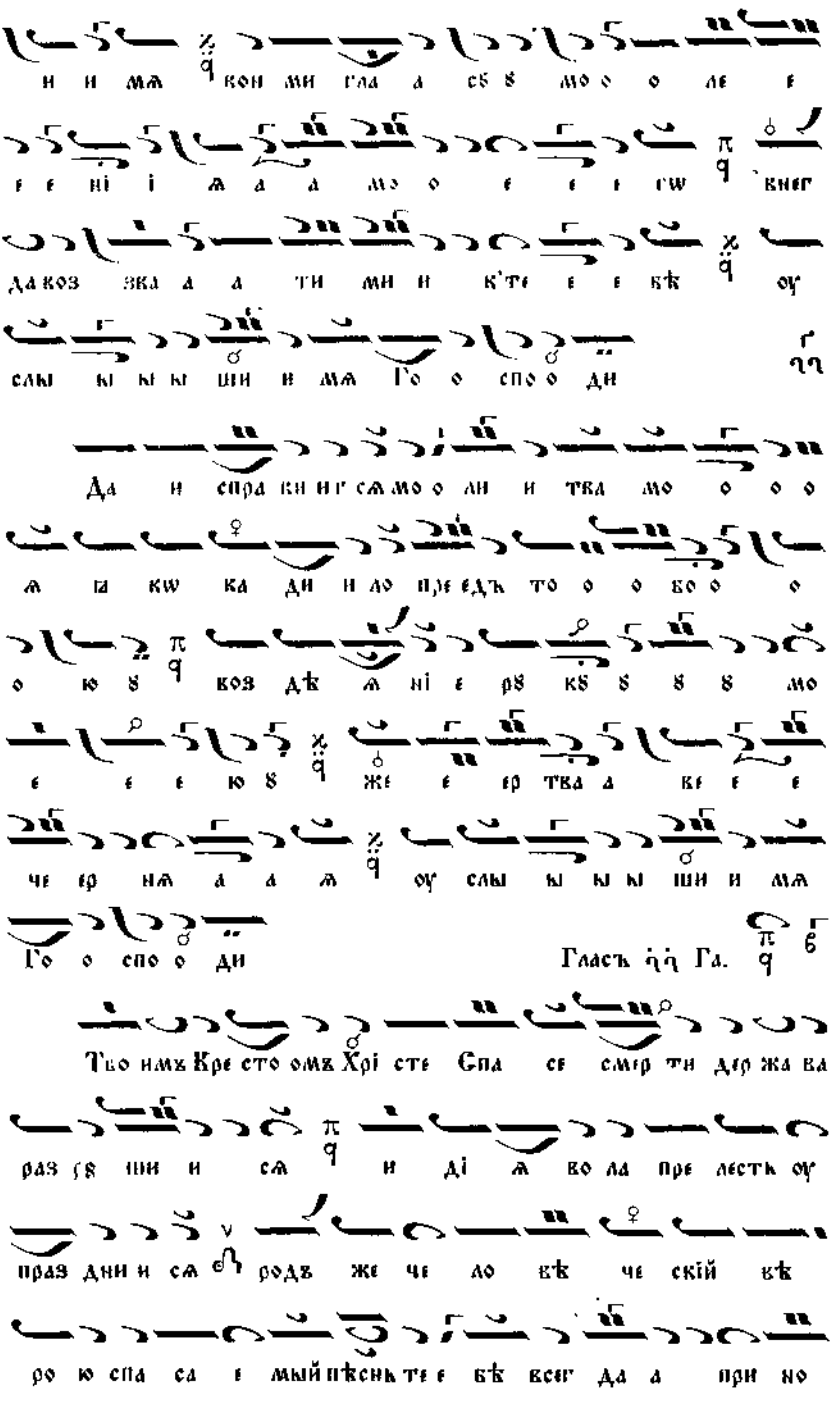
НЇ ЛІТѲРГІИ. Гласъ ѕ Ді. ѓ

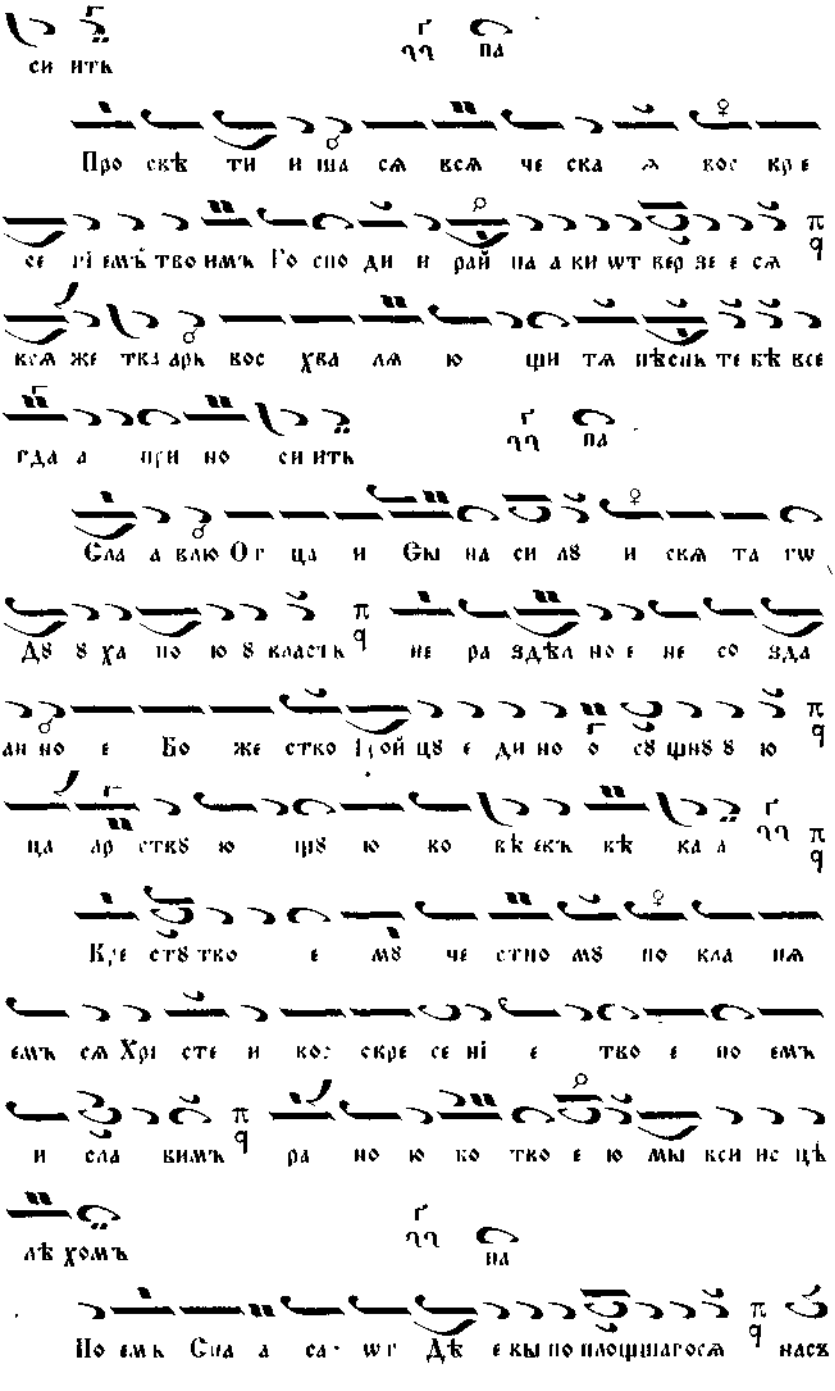

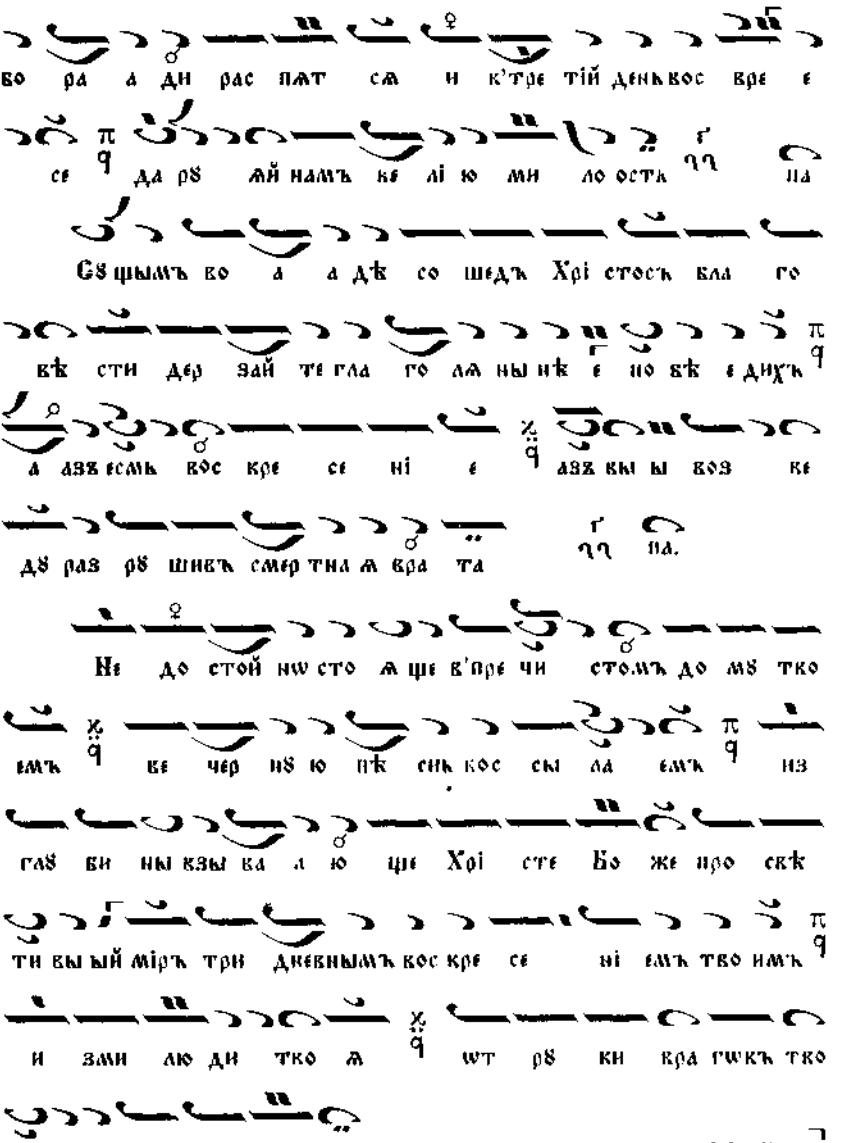
ГЛАСЪ ТРЕТИ.

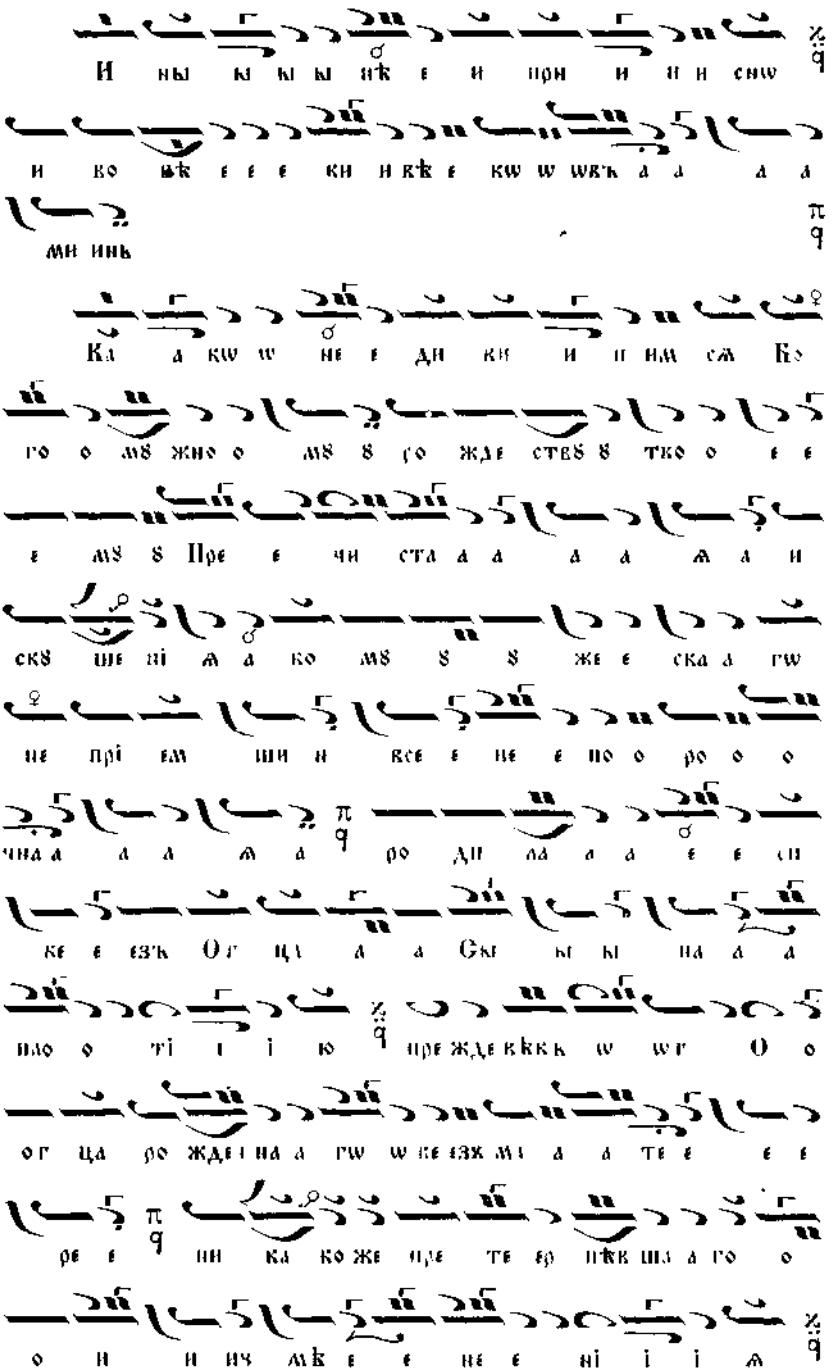
Гласъ ѧ҃ Га.

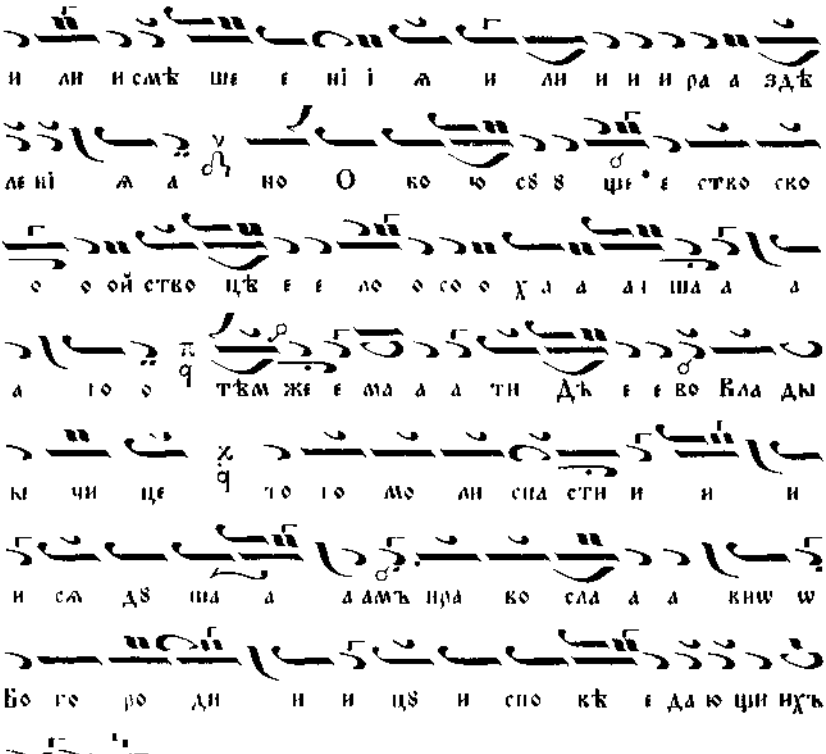

и и мѧ кон ми гла а сѣ я мо о о ле е
е е нї і ж а а мо о е е е гw кнег
да коз зка а а ти ми и к'те е е вѣ оу
слы ы ы ы ши и мѧ го о спо о ди
Да и спра ви нг сѧ мо о ли и тва мо о о о
ж ы кw ка ди и ло пре ѣдъ то о о бо о о
о ю я коз дѣ ж нї е рѧ кѣ я я я мо
е е е ю я же е ер тва а ке е е
че ер нѧ а а ж оу слы ы ы ы ши и мѧ
го о спо о ди
Гласъ ѳ҃ Га.
Тво нмъ Кре сто омъ Хрі сте Спа се смер ти дер жа ва
раз гя ши и сѧ и ді ж во ла пре лесть оу
праз дни и сѧ родъ же че ло вѣ че скій вѣ
ро ю спа са е мый пѣснь те е бѣ всег да а при но
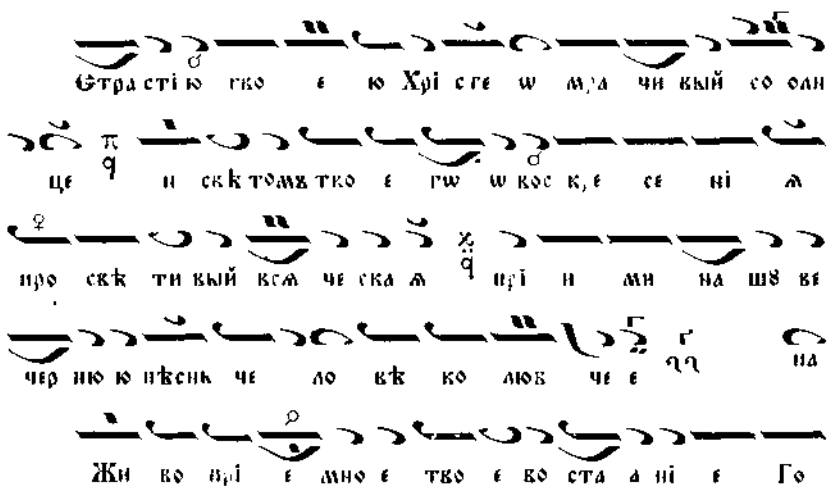

си ить
па
Про сѣ̀ ти и ша сѧ всѧ че ска ѧ кос кр е
се рі емѣ̀ тво имъ Го спо ди и рай ша а ки wт кер зе е сѧ
ксѧ же тка арь вос хва лѧ ю ци тѧ нѣ̀сн те бѣ̀ все
гда а ги но си ить
па
Сла а влю Ог ца и Сы на си лѧ и ска та гw
Дѧ ѧ ха по ю ѧ кластъ не ра здѣ̀ли е не со зда
ни но е Бо же стко ѣ ой цѧ е ди но о сѧ цѣѧ ю
ца ар стѣѧ ю цѣѧ ю ко вѣ̀ѣ̀ѣ̀ вѣ̀ ка а
Кр е ств тко е мѧ че стно мѧ по кла ня
емъ сѧ Хрі сте и кос скре се нї е тко е по емъ
и сла вимъ ра но ю ко тко е ю мы кси ис цѣ̀
лѣ̀ хомъ
па
По емъ Сла а са wт Дѣ̀ е кы по площшагосѧ нась

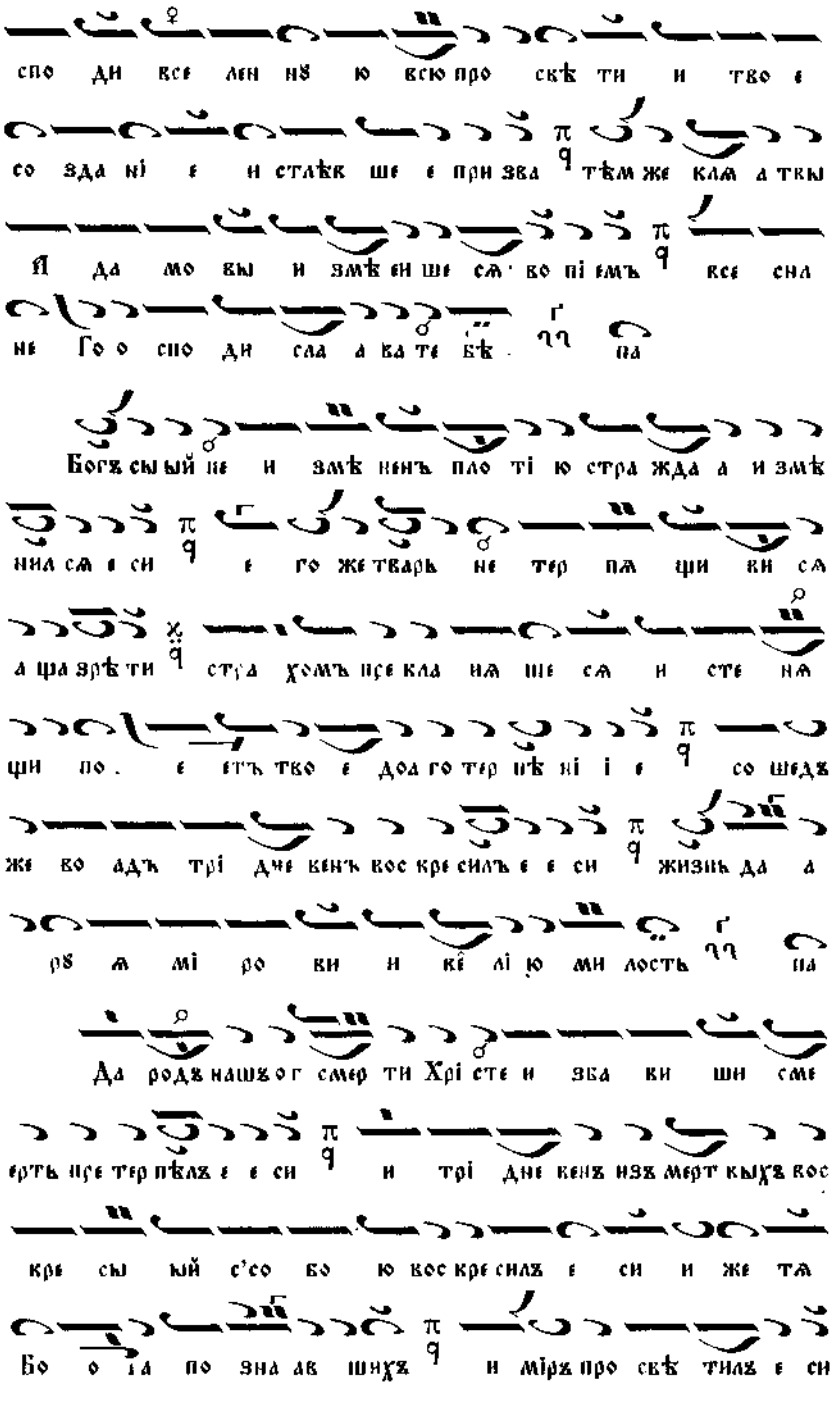

бо ра а ди рас пят сѧ и к'тре тій день вос вре е
се да рѕ ѧй намъ кѣ лі ю ми ло остк па
Сѕ цымъ во а а дѣ со шедъ Хрі стосъ бла го
вѣ сти дер зай те гла го ла ны нѣ е по вѣ е диѫъ
а азъ есмь вос кре се ні е азъ вы ы воз ке
дѕ раз рѕ шивъ смер тна ѧ вра та
па.
Не до стой нѡ сто ѧ ще в'пре чи стомъ до мѕ тко
емъ ве чер нѕ ю пѣ сиь кос сы ла емъ из
гаѕ би ны взы ва а ю ще Хрі сте Бо же про свѣ
ти вы ый міръ три днѣвнымъ кос кре се ні емъ тво имъ
и зми лю ди тко ѧ wт рѕ ки вра гѡкъ тко
иѫъ че ло вѣ ко люб че
Гласъ ꙗ҃ ꙗ҃ Га
Сла а ва О ст цѕ ѕ и Сы ы ы ы нѕ и н
сва а то о о мѕ ѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ ѕ хѕ ѕ

И ны ы ы ы и҃к е и при и и и сно
и ко м҃к е е е ки и к҃к е кw w wѣ҃ъ а а а а
ми инь
Ка а кw w не е ди ки и и нм см Ко
го о мѕ жно о мѕ ѕ го жде ствѣ ѕ тко о е е
е мѕ ѕ Пре е чи ста а а а а ж а и
скѕ ше ні ж а ко мѕ ѕ ѕ же е ска а гw
не при ем ши и все е не е по о ро о о
чна а а а ж а ро ди аа а а е е сп
ке е ѣзъ Отц ца а а Сы ы ы на а а
пло о тї і і ю пре жде ккк w wг О о
отц ца ро жде на а гw w не ѣж мі а а те е е е
ре е ни ка ко же пре те ѵ и҃к ше а го о
о и и иѵ м\к е е не е ні і і ж

На Ѳтіховнѣ Гласъ ꙗ҃ Га҃

спо ди все лен нѣ ю всю про скѣ ти и тво е
со зда ні е и стлѣк ше е при зва тѣм же кла а твы
Й да мо вы и змѣ ви ше сѧ во пі ѥмъ все сна
не Го о спо ди сла а ва те бѣ
Богъ сы ый не и змѣ ненъ пло ті ю стра жда а и змѣ
ниа сѧ е си е го же тварь не тер пѧ щи ви сѧ
а ща зрѣ ти стра хомъ пре кла ня ше сѧ и сте ня
щи по е ѥтъ тво е до го тер пѣ ні і е со шедъ
же во адъ трі дне вен ъ вос кре силъ е е си жизнь да а
ря ѧ мі ро ви и ке лі ю ми лость на
Да родъ нашъ о г смер ти Хрі сте и зба ви ши сме
ртъ пре тер пѣлъ е е си и трі дне вен ъ изъ мерт кыхъ вос
кре сы ый с'со бо ю вос кре силъ е си и же тѧ
Бо о та по зна ав шихъ и мірѣ про свѣ тилъ е си

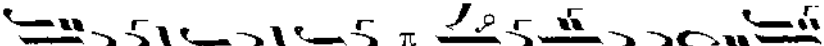
Гласъ ѧѧ Га. Ща б

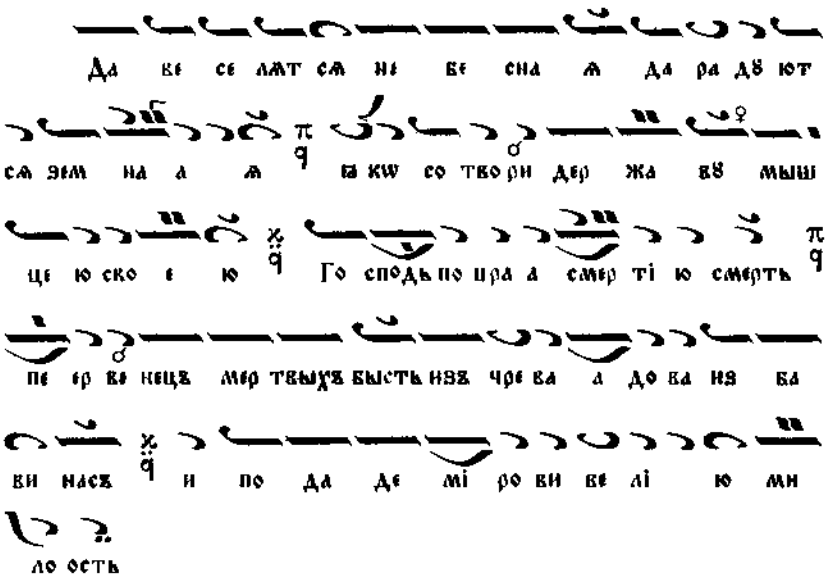

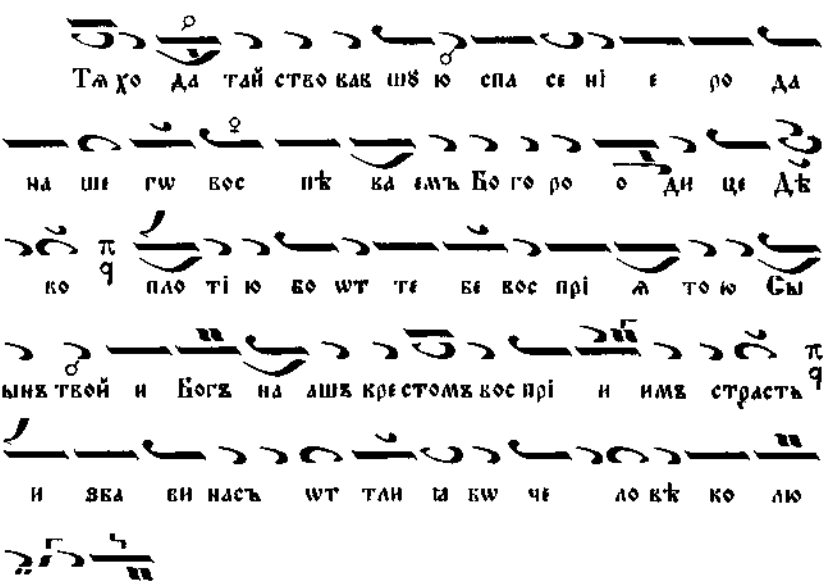

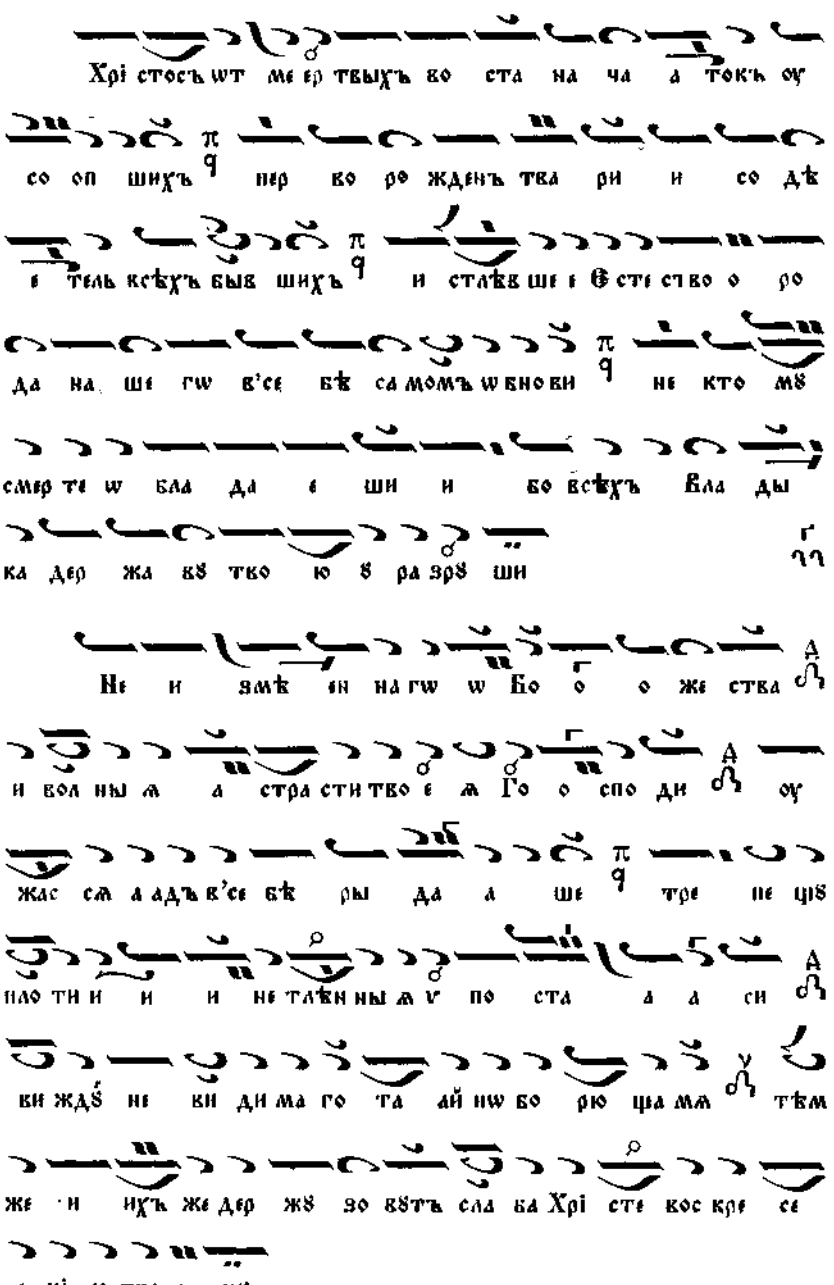
ОТПУСТИТЕЛЕНЪ Гласъ ѧѧ Га.

БОГОРОДИЧЕНЪ. Гласъ ѧѧ Га

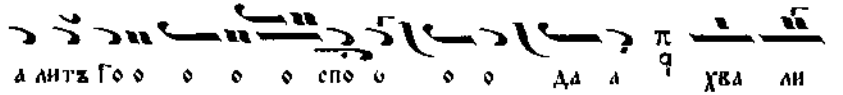

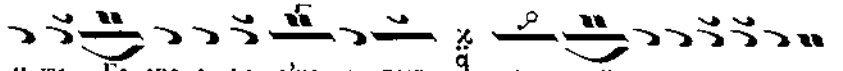
СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ. Гласъ ѧѧ Гд.

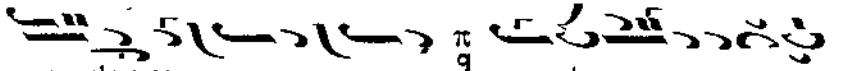

На Хвалитехъ Гласъ ѭ Га

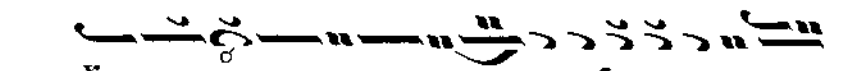

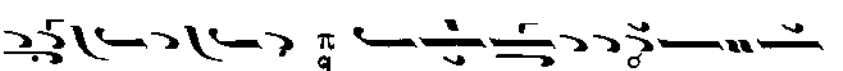

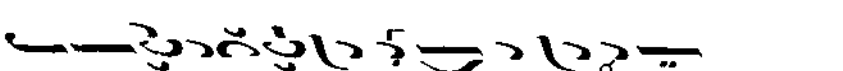

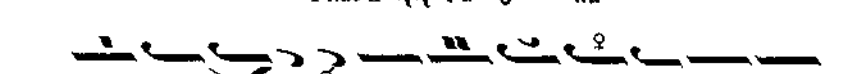

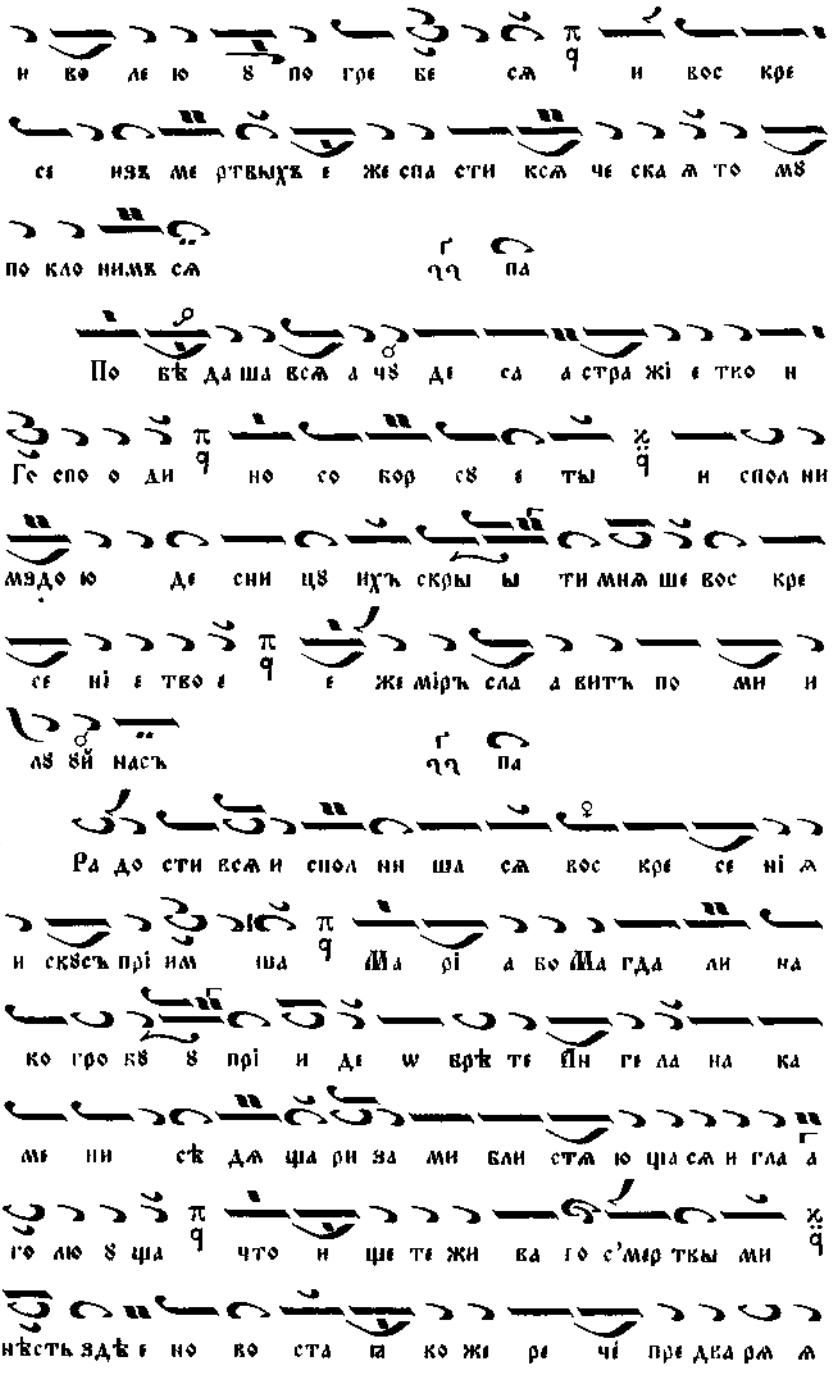

Гласъ ѭ Га оа

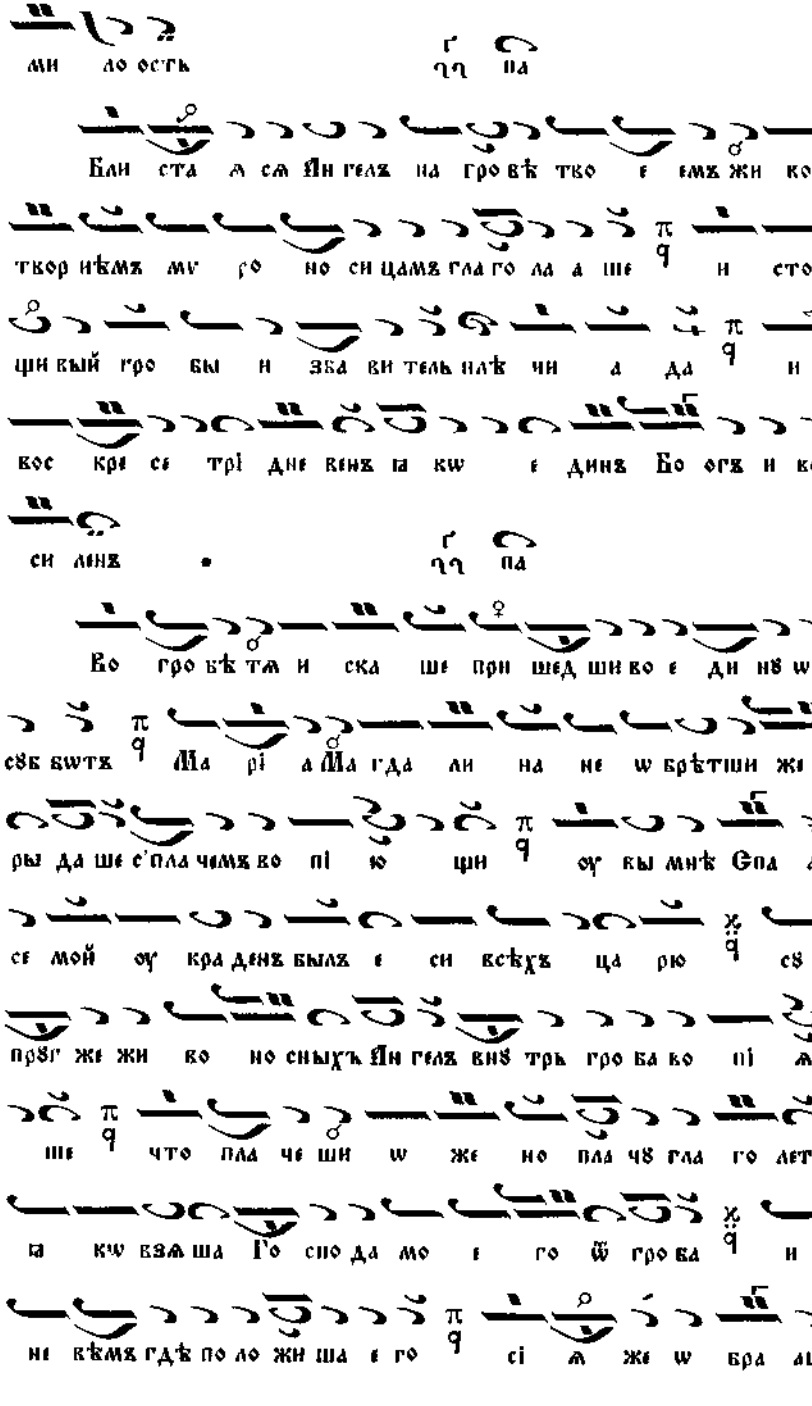

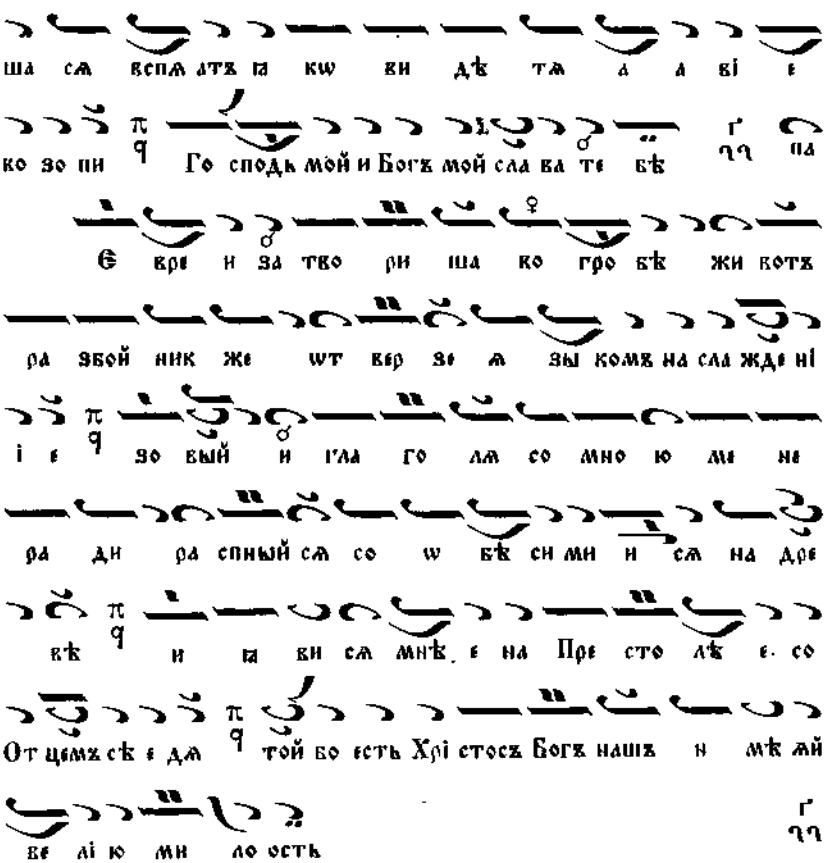

и во ве ю 8 по гре бе сѫ и вос кре
се изѣ ме ртвыхъ є же спа сти всѫ че ска ѫ то мѵ
по кло нимѣ сѫ
По бѣ да ша всѫ а чѵ де са а стра жі є тко н
Ге спо о ди но со бор сѵ є ты и спол ни
мѧдо ю де сни цѵ ихъ скры ы ти мнѫ ше вос кре
се ні є тво є є же міръ сла а витъ по ми и
лѵ 8й насъ
Ра до сти всѫ и спол нн ша сѫ вос кре се ні ѫ
и скѵсъ прі им ша Ма рі а во Ма гда ли на
ко гро кѵ 8 прі и де w врѣ тє Гн гл на ка
мѣ ни сѣ дѫ ша ри за ми бли стѫ ю ща сѧ и гла а
го лю 8 ща что и ще те жи ва го с'мер твы ми
нѣсть здѣ є но во ста па ко жи ре чі пре два рѫ ѫ

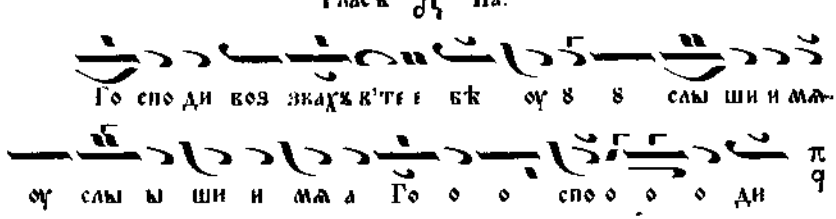

вы ы к'Гал лі ле и на
Во свѣ тѣ тко ѥмъ Вла ды ко оу зримъ свѣ ѥтъ че
ло вѣ ко лю бв че вос кресѣ во е си изъ мерт
кыхъ спа се нi е ро дⷭ че ло вѣ че ско мⷭ ѕ да рⷭ
ѕ м да тѫ всѧ тва дрⷭ сла во сло витъ е ди на
го бга грѣ шна го по ми и лⷭ ⷭй насъ на
Цѣ сне оу трѣн ню ю Мр ро но си цы же ны
со слѣ за ми при но ша хⷭ те вѣ е Го спо о ди бла
го ѕ хл нi ѧ бо а рш ма а ты и мⷭ ца
гро ба тво е гш до сти го ша пре чи сто е тѣ
ло тво е по ма а за ти тца цѧ а сѧ Ян гелъ сѣ
дѧй на ка ме ни тѣмъ бла го вѣ сти что и це те
жи ка го с'смерт твы ми смерть бо по о пракъ
кос кра се ща кш Богъ по да ѧ всѣмъ ве лi ю

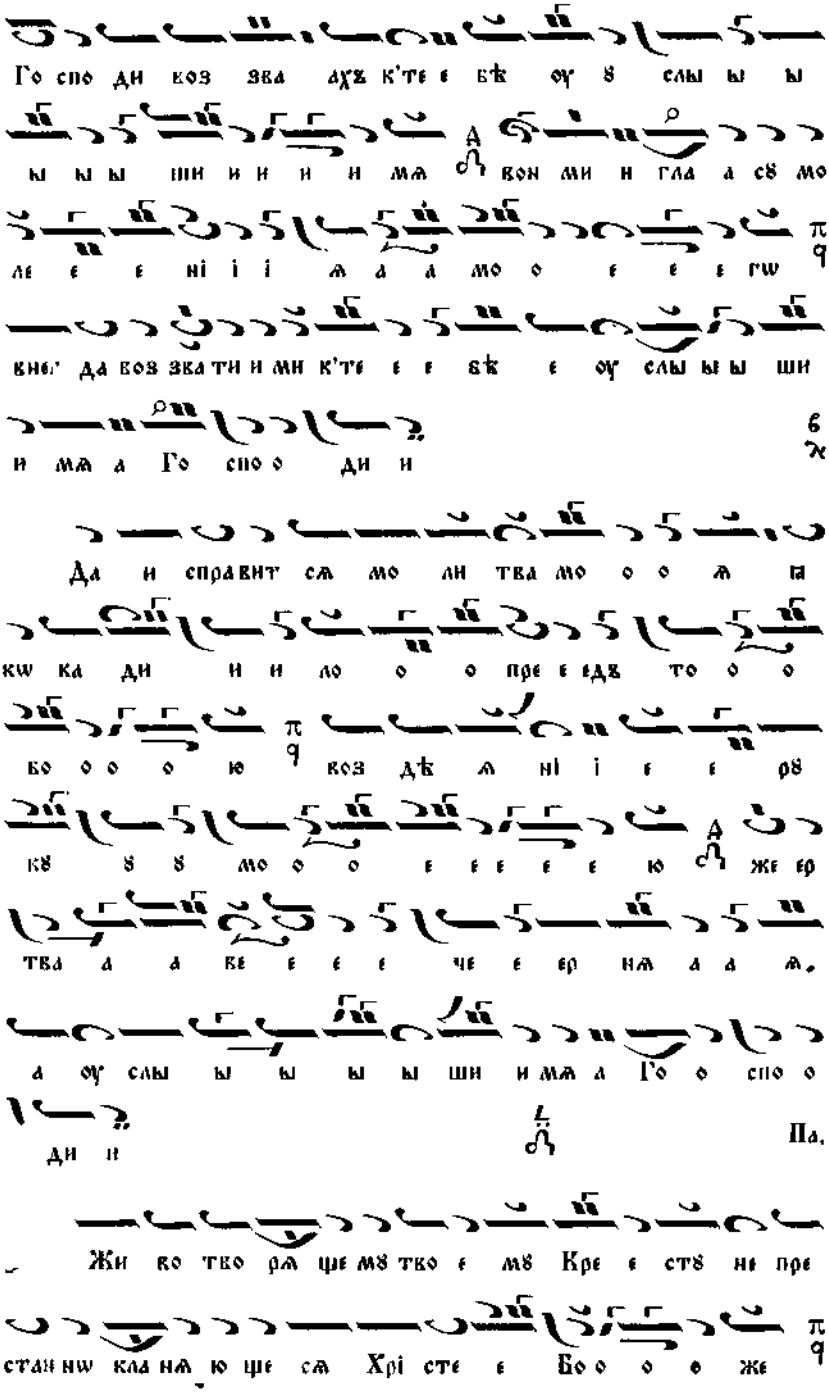

ми ло есть
па
Бли ста м сѧ Ѩн гелѣ на гро вѣ тво е емѣ жи ко
ткор иѣмѣ му ро но си цамѣ гла го ла а ше и сто
ци вый гро бы и зва ви тель плѣ чи а да и
вос кре се трі дне вены ѣ кѡ е диня Бо ѥгѣ и все
си линѣ
па
Во гро вѣ тѧ и ска ше при шед ши во е ди нѣ шѧ
сѣв ѣшѧ Ма рі а Ма гда ли на не ѡ брѣтши же
ры да ше с'пла чемѣ во пі ю ци ѹ кы мнѣ Спа а
се мой ѹ кра денѣ былѣ е си всѣхѣ ца рю сѣ
прѣг же жи во но сныхъ Ѩн гелѣ вѣ трь гро ба ко пі м
ше что пла че ши ѡ же но пла чѧ гла го летѣ
ѣ кѡ взѧ ша Го спо да мо е го ѿ гро ба и
не вѣмѣ гдѣ по ло жи ша е го сі ѧ же ѡ бра ащі

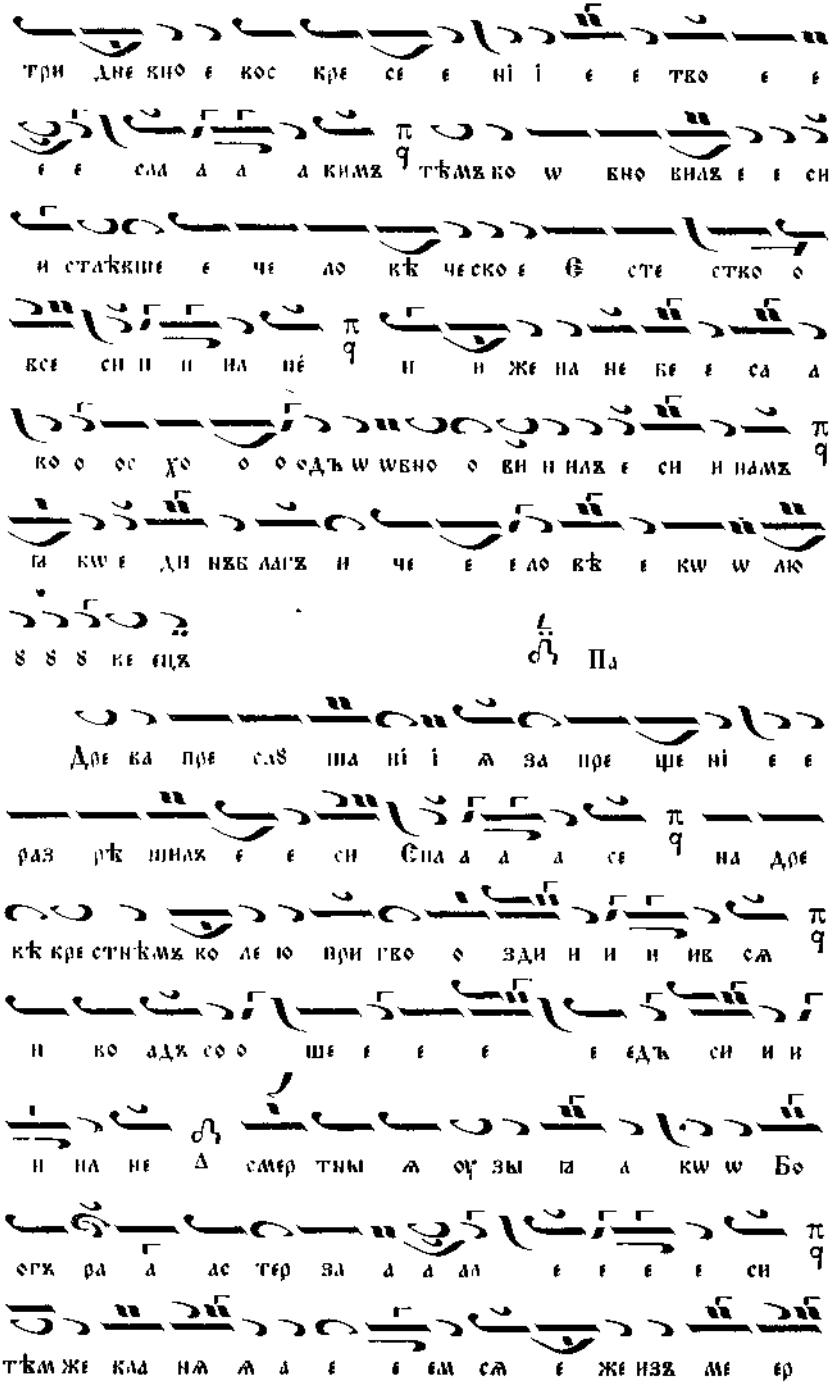

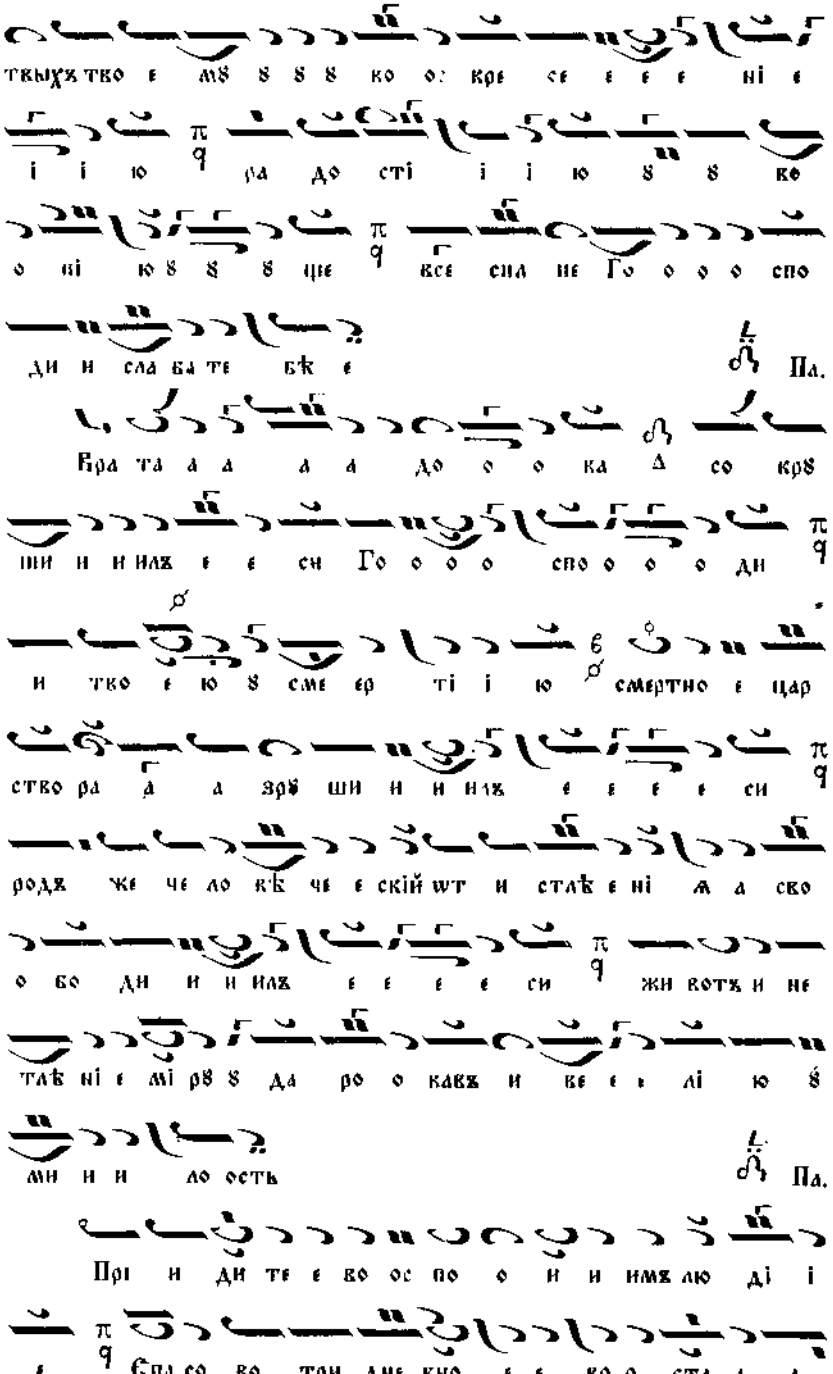
ГЛАСЪ ЧЕТВЪРТИ.

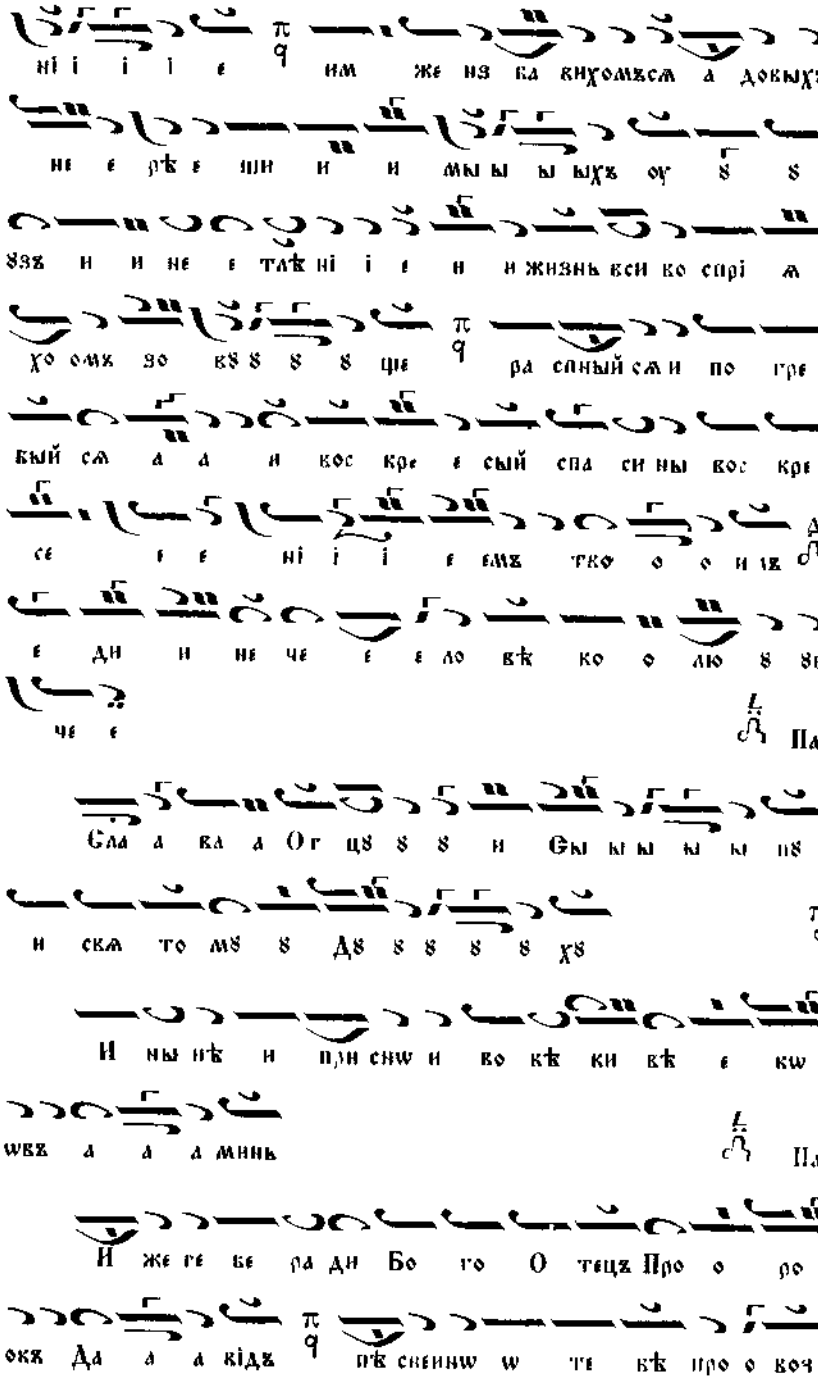
Гласъ Па.

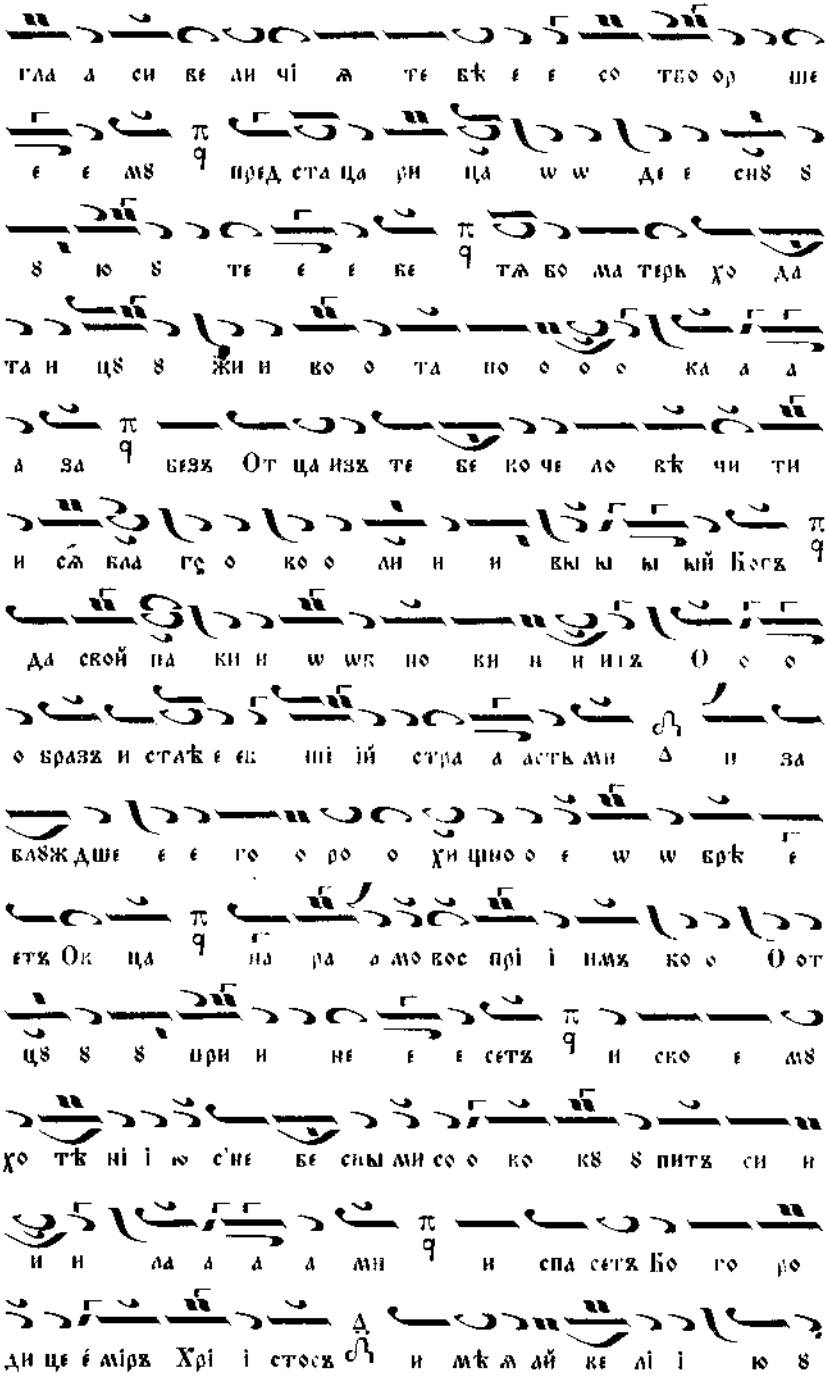

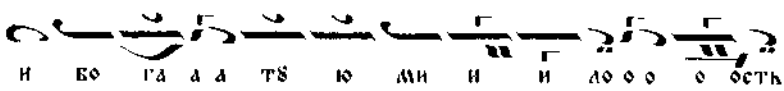

Го спо ди воз зва аѵѣ к'те е бѣ оу ѕ слы ы ы
ы ы ы ши и и и и мѧ вон ми и гла а сѕ мо
ле е е ні і і ѧ а а мо о е е е гw
вне' да воз зва ти и ми к'те е е бѣ е оу слы ы ы ши
и мѧ а Го спо о ди и
Да и справит сѧ мо ли тва мо о о ѧ ш
кw ка ди и и ло о о пре е ѣдѣ то о о
бо о о о ю воз дѣ ѧ ні і е е рѕ
кѕ ѕ ѕ мо о о е е е е е ю сѧ жє ер
тва а а вє е е е че е ер нѧ а а ѧ,
а оу слы ы ы ы ы ши и мѧ а Го о спо о
ди и
Па,
Жи во тво рѧ ще мѕ тво е мѕ Кре е стѕ не пре
стан нw кла нѧ ю ще сѧ Хрі сте е Бо о о е же

три дне кно е кос кре се е ні і е е тко е е
е е сла а а а кимѫ тѣмѫ ко w кно вилѫ е е си
и стаѣкше е че ло кѣ чес ко е ⊕ сте стко о
все си и и на не́ и и же на не бе е са а
ко о ос хо о о одъ w wбно о ви и нлѫ е си и намѫ
ла кw е ди нѫб лдѫ и че е е ло кѣ е кw w лю
s s s ке ецѫ
Па
Дре ка пре слѫ ша ні і ѫ за пре ще ні е е
раз рѣ шилѫ е е си Спа а а а се на дре
кѣ кре стнѣкмѫ ко ле ю ври гво о зди и и и ик сѫ
и ко адѫ со о ше е е е е ѣдъ си и и
и на не д смер тны ѫ оу зы ла кw w Бо
огѫ ра а ас тер за а а ал е е е е си
тѣкмже кла нѫ ѫ а е е ѣм сѫ е же изѫ ме ер

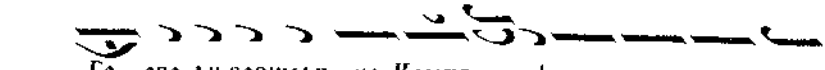

тѣхъ тво е мѕ ѕ ѕ ѕ ко ѻ: кре се е е е ні е
і і ю ра до сті і і ю ѕ ѕ ко
о ні ю ѕ ѕ ѕ ціе все сла не Го о о о спо
ди и сла ба те бѣ е
Па.
Вра та а а а а до о о ка а со крѕ
ши и и илъ е е си Го о о о спо о о о ди
и тво е ю ѕ сме ер ті і ю смертно е цар
ство ра а а зрѕ ши и и илъ е е е е си
родѣ же че ло вѣ че е скій wт и сталѣ ні ж а ско
о бо ди и и илъ е е е е си жи вотъ и не
талѣ ні е мі рѕ ѕ да ро о ваѣ и ве е е лі ю ѕ
ми и и ло есть
Па.
Пре и ди те е во ос по о и и имъ лю ді і
е Спа со во три дне вно е е во о ста а а

нi і і і є им же нз ка кнхомѣсѧ а докыхѣ
не є рѣ є шн и и мы ы ы ыхѣ оу ѕ ѕ
ѕзѣ и и не є тѧѣ нi і є и и жизнь вси ко спрi ѧ
хо омѣ зо вѕ ѕ ѕ ѕ цѣ ра спный сѧ и по гре
бый сѧ а а и кос кре є сый спа си ны кос кре
се є є нi і і є ѣмѣ тко о о и ѣ
є дн и не че є є ло вѣ ко о лю ѕ ѕб
че є
Па
Сла а ка а Ог цѕ ѕ ѕ и Сы ы ы ы ы цѕ
и скѧ то мѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ ѕ ѕ хѕ
И ны нѣ и пзн снw и во кѣ ки вѣ є кw
wѕѣ а а а мнѣ
Па
И же ге бе ра дн Бо го О тецѣ Про о ро
окѣ Да а а кiдѣ пѣ снennw w те вѣ про о коч

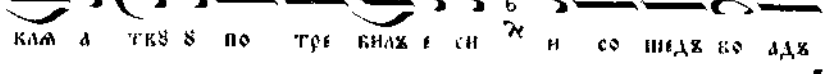

гла а си ве ли чі ж те бѣ є є со тбо ор ше
є є мѕ пред ста ца ри ца ѡ ѡ де є снѕ ѕ
ѕ ю ѕ те є є бе тж бо ма терь хо да
та и цѕ ѕ жи и ко о та по о о о ка а а
а за бязь От ца изь те бе ко че ло вѣ чи ти
и сѫ вла гс о ко о ли и и вы ы ы ый Богъ
да свой на ки и ѡ шѣ но ки и и итъ О о о
о бразь и ставѣ є ѥ ші ій стра а астьми Δ и за
блжд ше є є го о ро о хи цно о є ѡ ѡ врѣ є
етъ Ок ца на ра а мо вое прі і имъ ко о О от
цѕ ѕ ѕ шри и не є є сетъ и ско є мѕ
хо тѣ ні і ю с'не бе спы ми со о ко кѕ ѕ питъ си и
и и аа а а а ми и спа сетъ Бо го ро
ди це є мірь Хрі і стосъ и мѣ м ай ѥ лі і ю ѕ

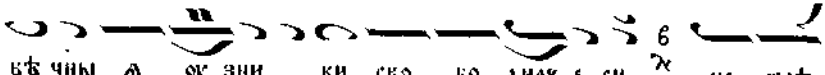

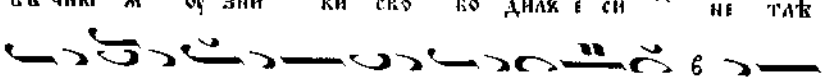
На Стіховнѣ. Гласъ ѧ ѕѕ в

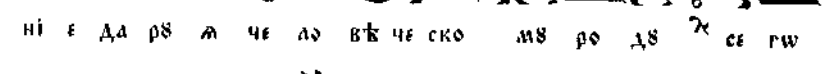

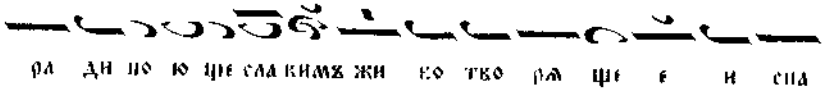

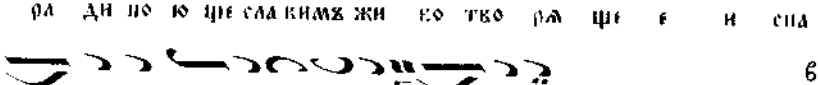

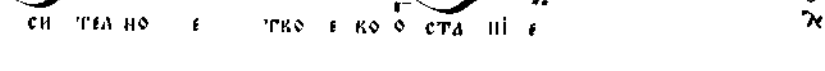

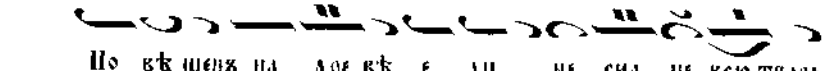

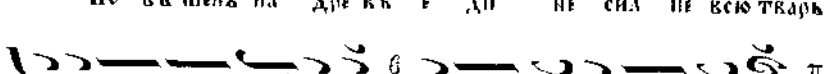

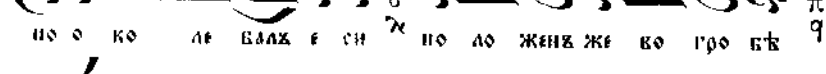

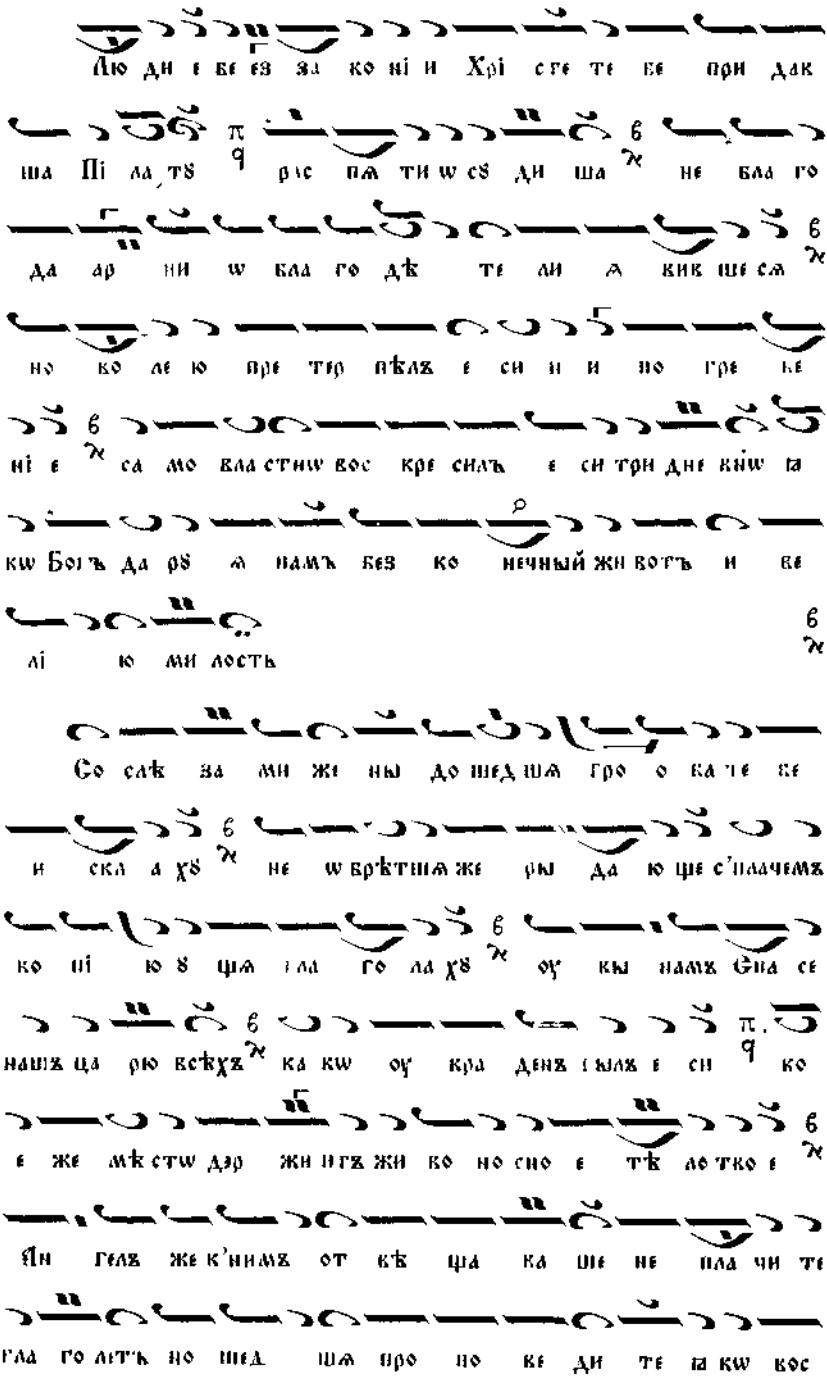

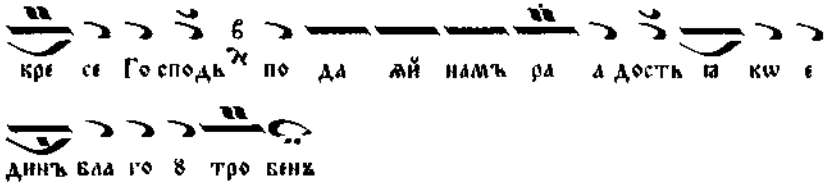

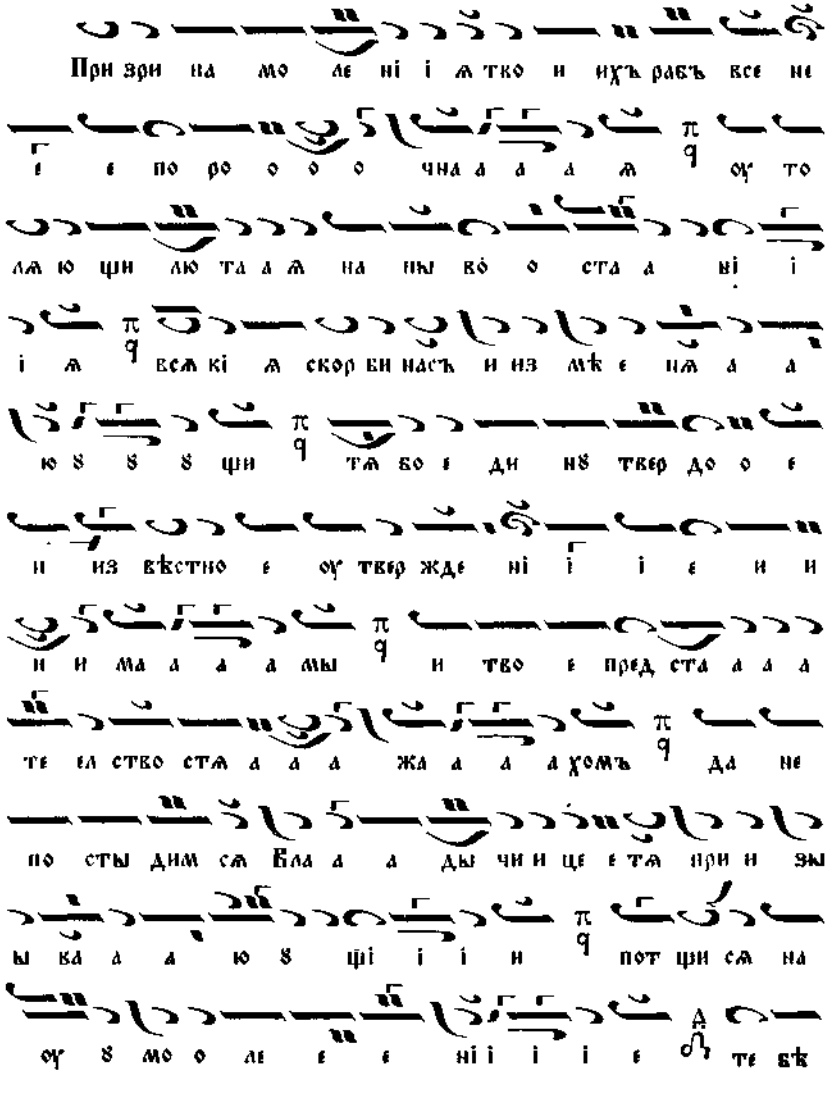

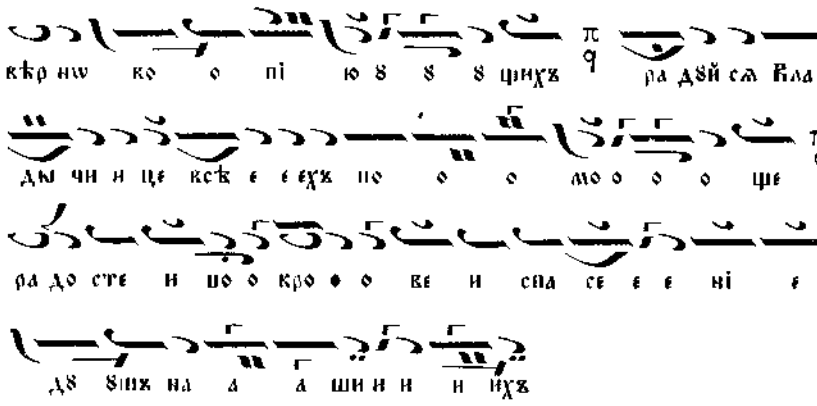

Лю ди е бе зз за ко ни и Хрі сте те бе при дак
ша Пі ла тѵ рас пѫ ти ѡ сѵ ди ша не бла го
да ар ни ѡ бла го дѣ те ли ѧ ник ше сѧ
но ко ле ю вре тро пѣлѫ е си и и по гре бе
ні е са мо вла стни вос кре сѣлъ е си три дне кни ѭ
кѡ Богъ да рѵ ѧ намъ без ко нечный жи вотъ и ве
лі ю ми лость
Со слѣ за ми же ны до шед шѧ гро о ка те бе
и скв а хѵ не ѡ брѣтшѧ же ры да ю ще с'плачемъ
ко пі ю ѵ цѧ гла го ла хѵ оу кы намъ Сна се
нашѫ ца рю всѣхъ ка кѡ оу кра денъ сылъ е си ко
е же мѣ стѡ дзр жи вгѫ жи во но сно е тѣ ло тко е
Ян гелъ же к'нимъ от кѣ ца ка ше не пла чи те
гла го литъ но шед шѧ про по ве ди те ш кѡ вос

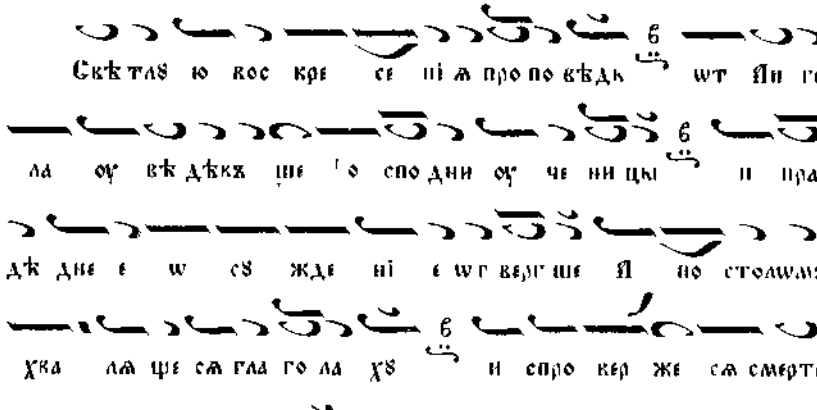

Сла́ва й ны́нѣ. Бгоро́дичен. Гл. Па.

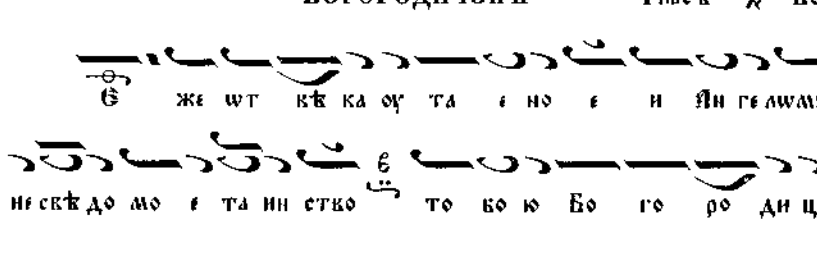

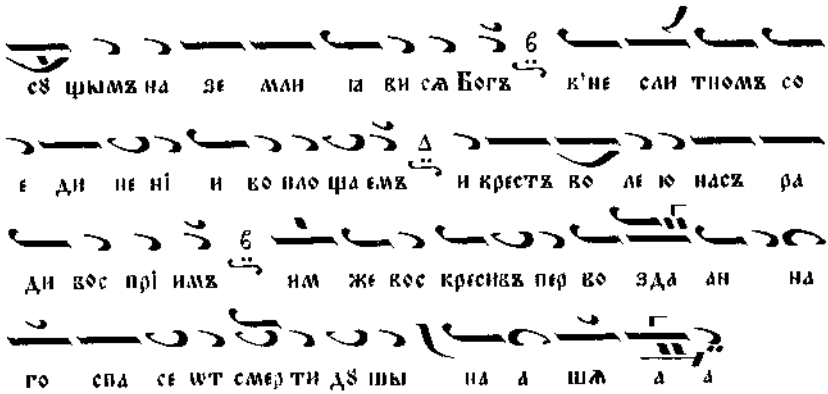

ОТПѢСТИТЕЛЕНЪ Гласъ

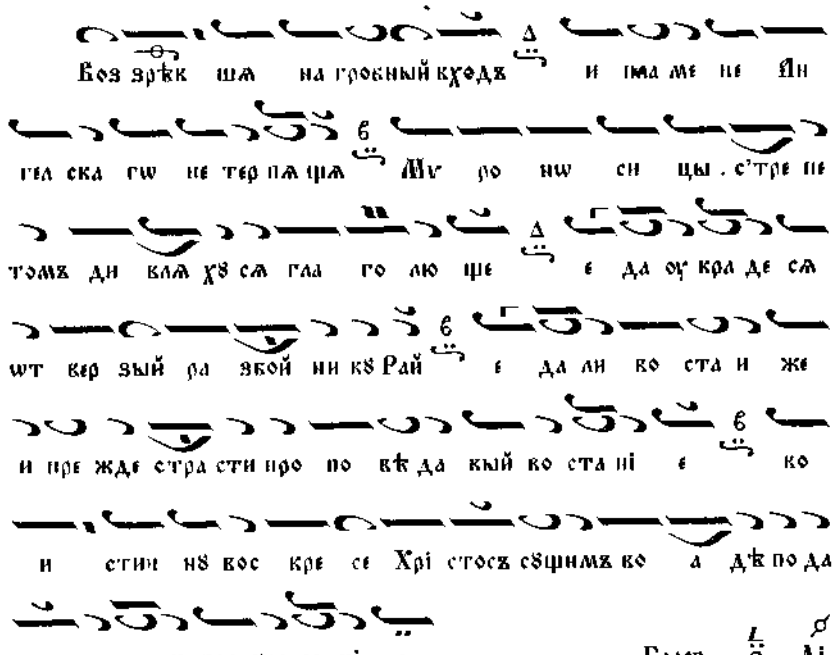

БОГОРОДИЧЕНЪ Гласъ Вѕ

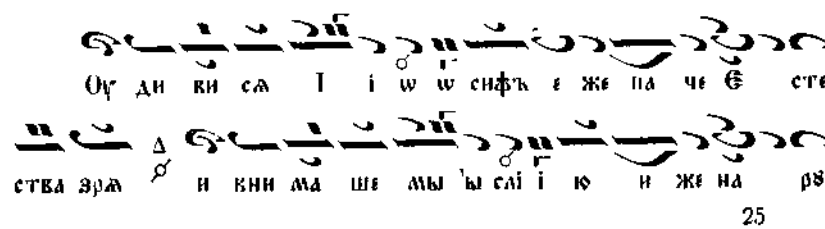

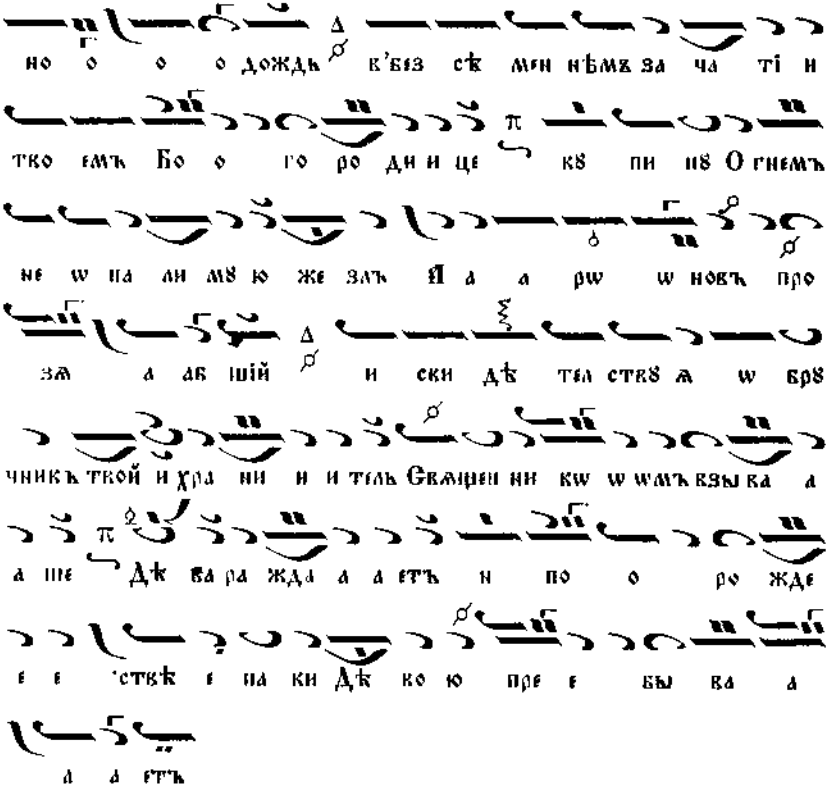

СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ. Гласъ Ді.
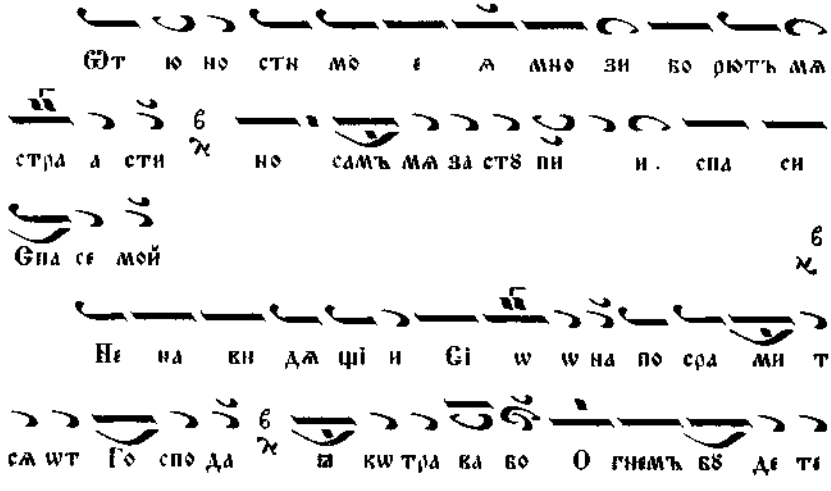

Гласъ Ді

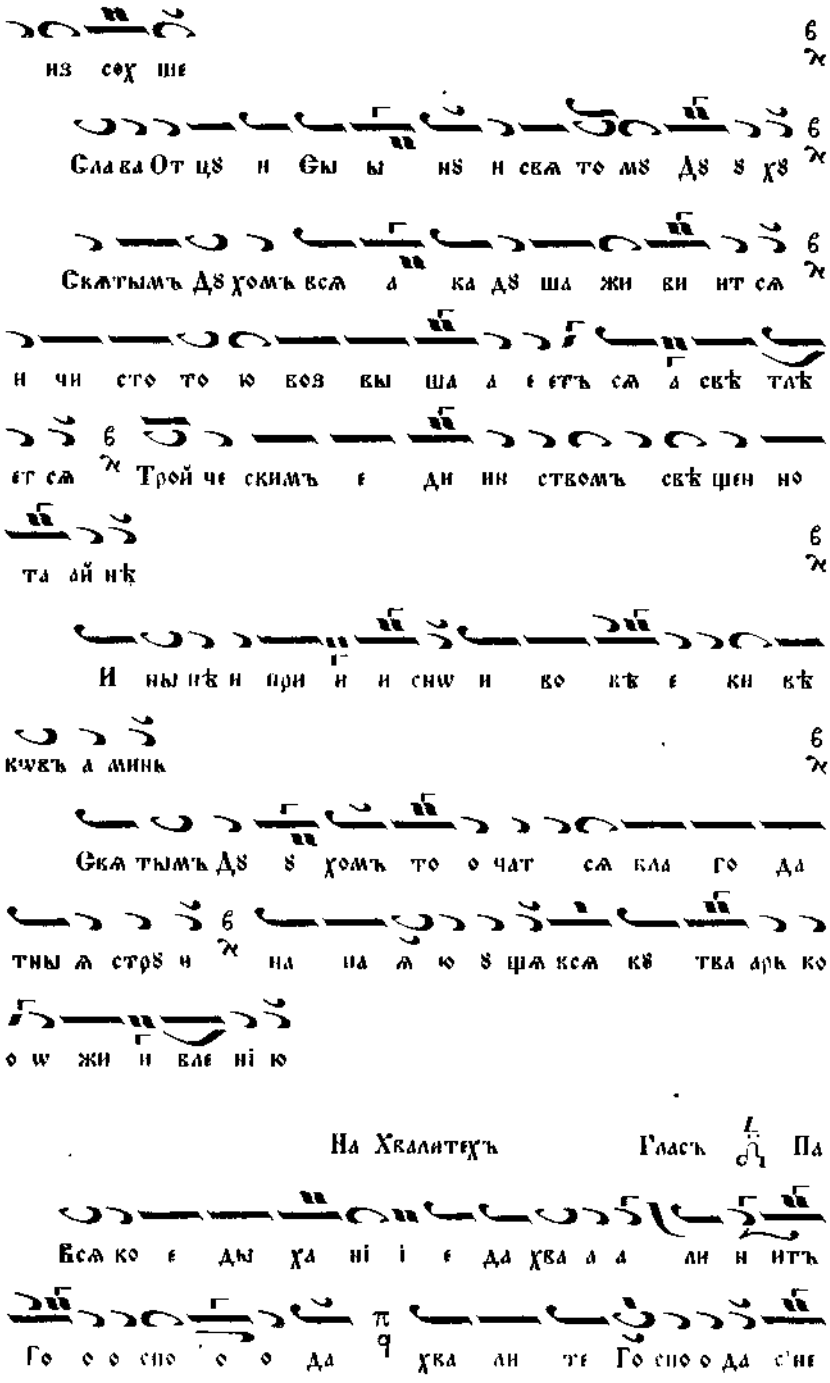

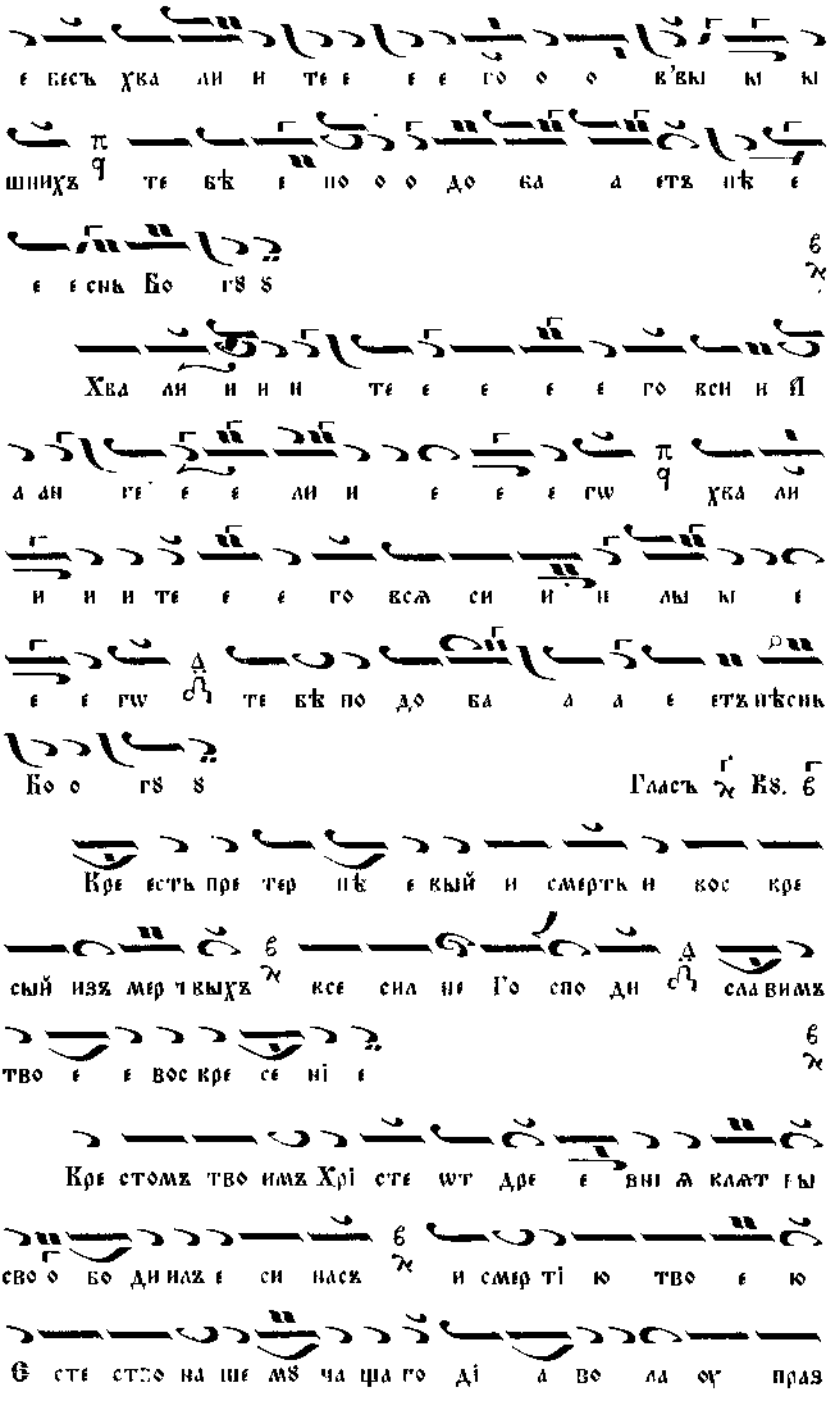

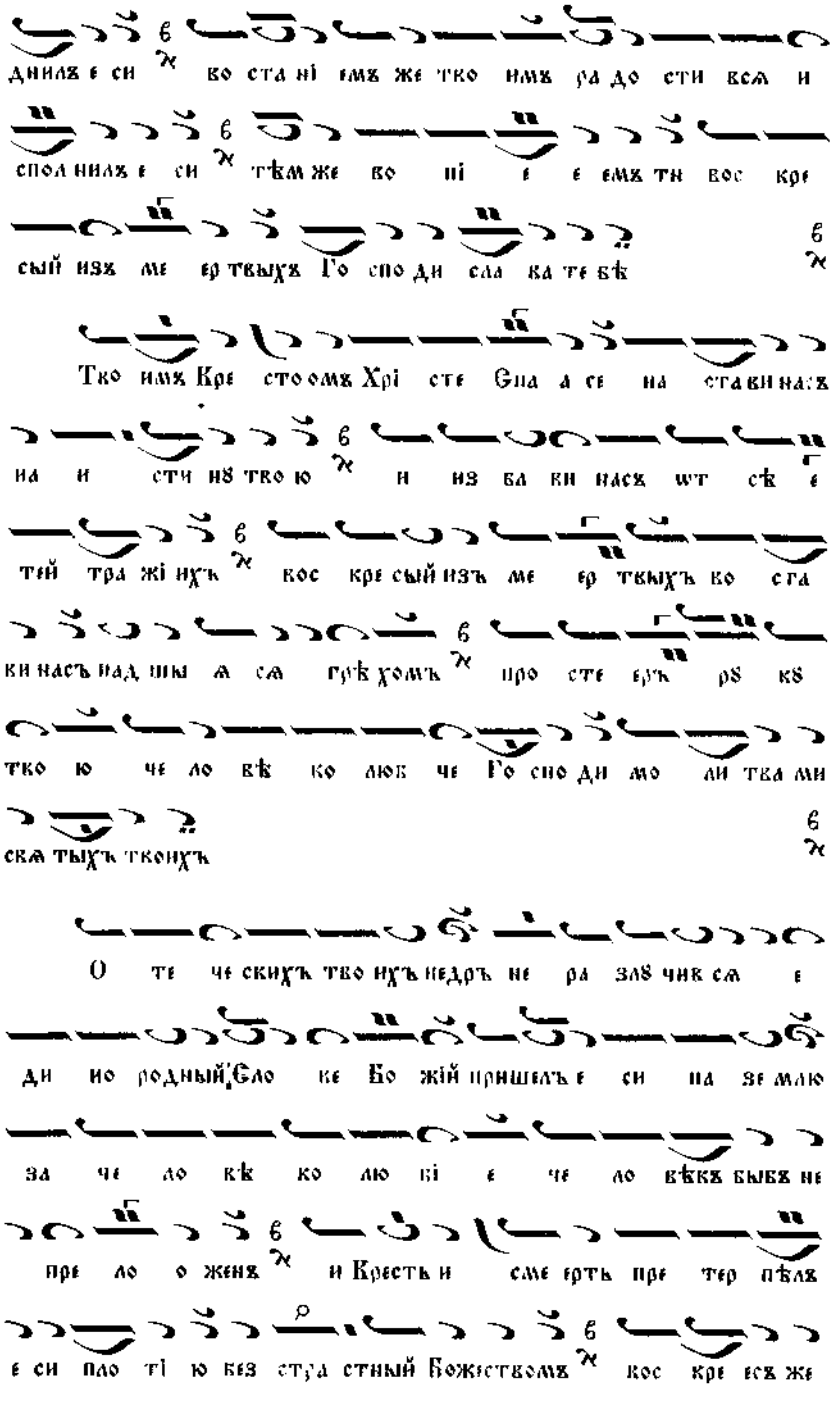
ѦНТІФѺНИ

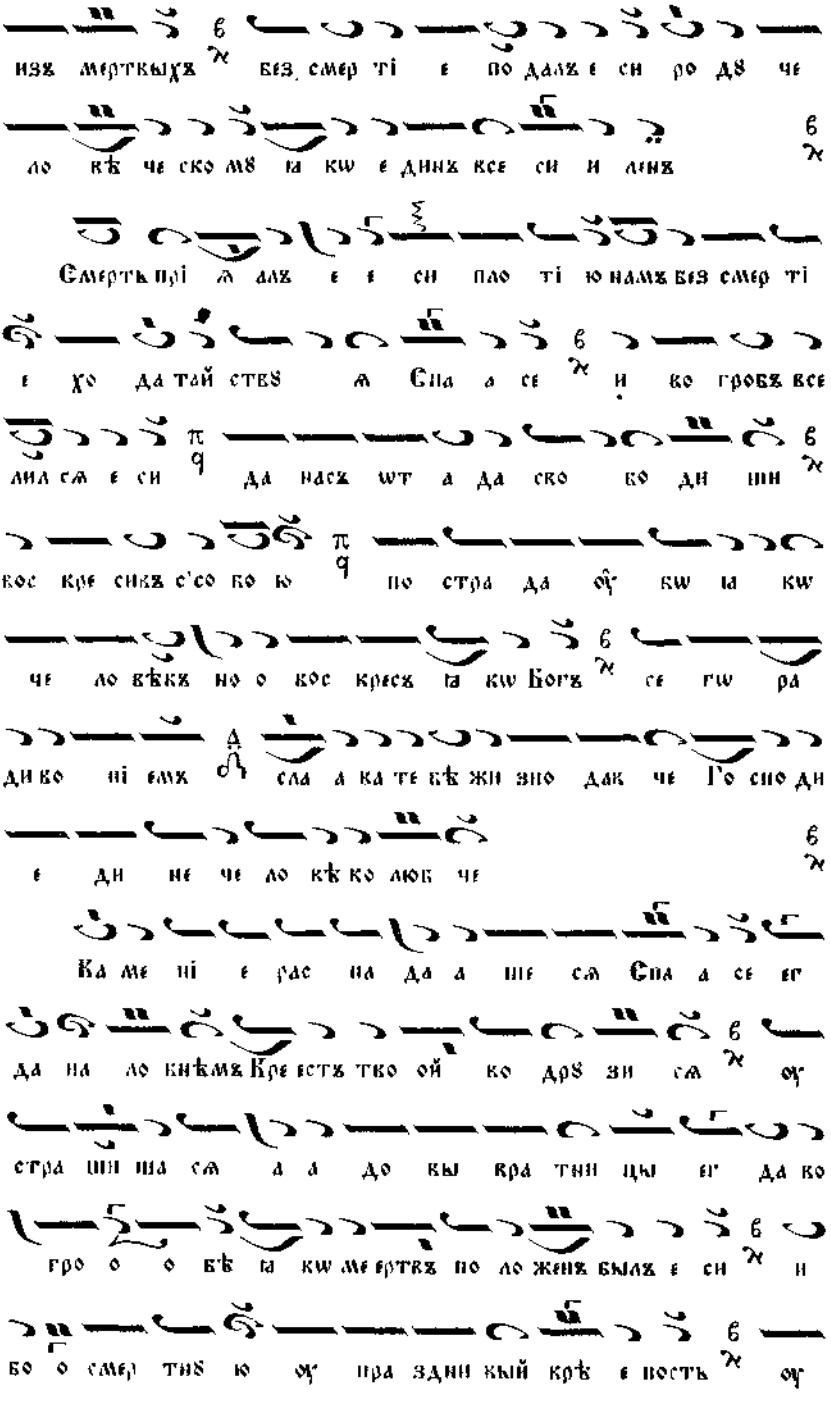
Гласъ ѓ Кѕ. ѓ

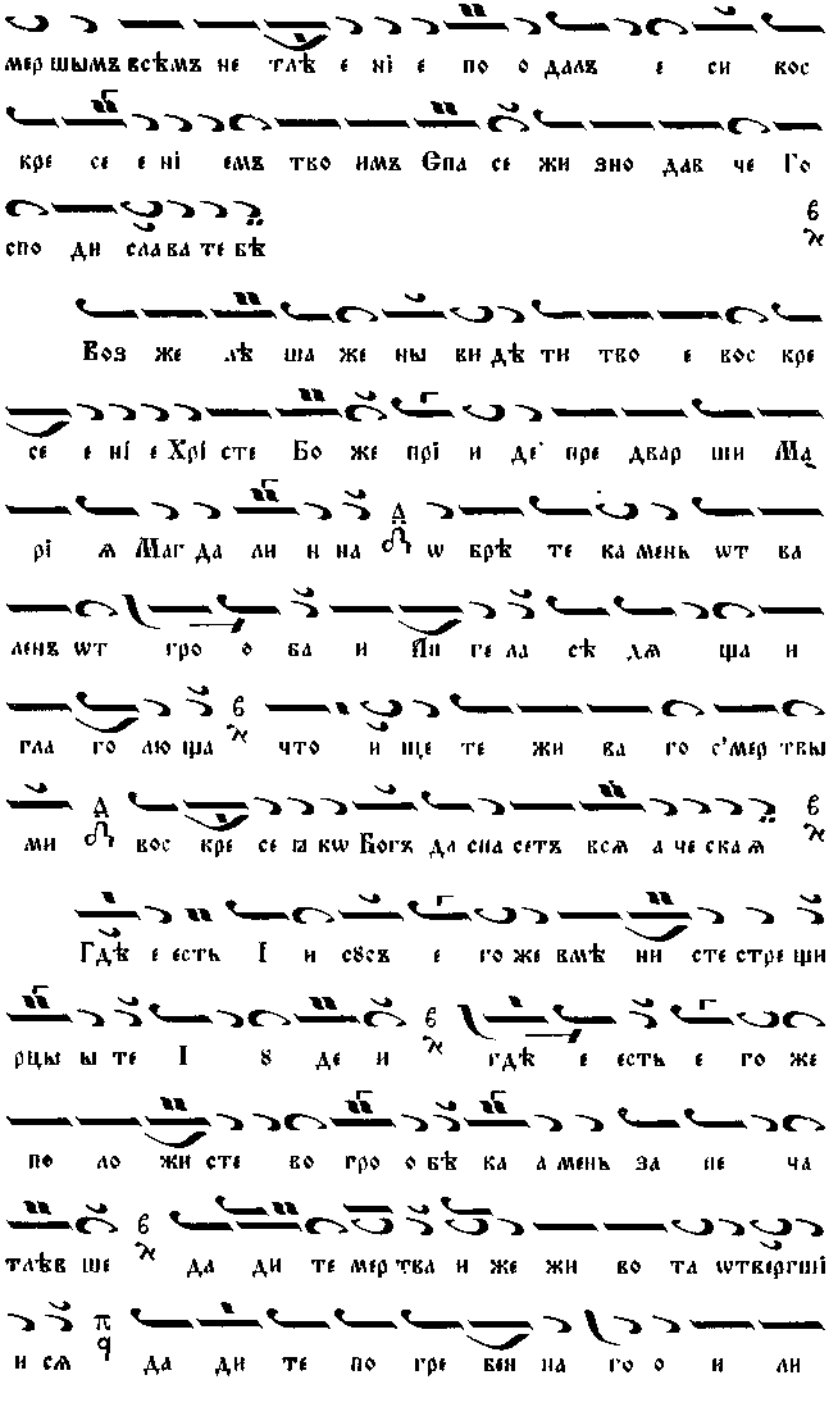

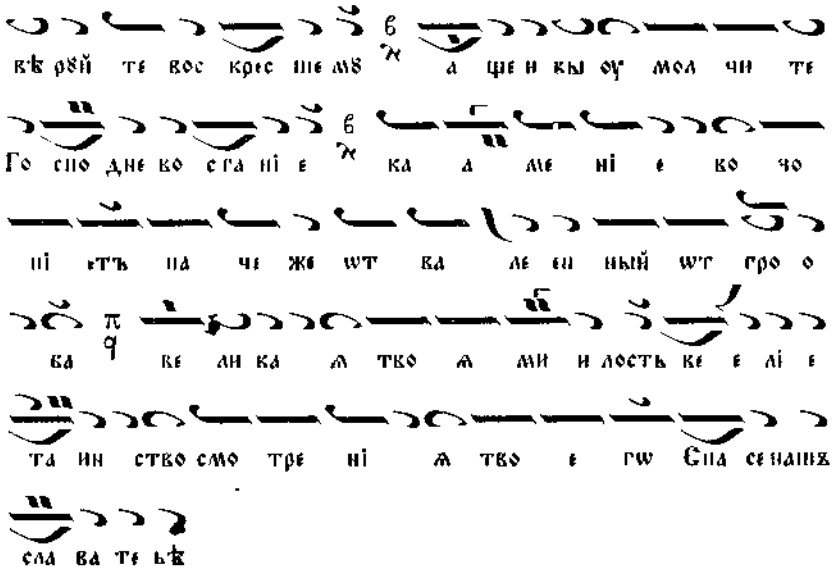

из сох ше
Слава Отц8 и Сы ы нѕ и свм то мѕ Дѕ ѕ хѕ
Скмтымъ Дѕ хомъ всм а ка дѕ ша жи ви нт см
н чи сто то ю воз вы ша а е етъ см а свѣ тлѣ
ет см Трой че скимъ е ди ин ствомъ свѣ щен но
та ай нѣ
И ны нѣ и при и и сно и во кѣ е ки вѣ
кчвъ а минѣ
Скм тымъ Дѕ ѕ хомъ то о чат см кла го да
тны м стрѕ и на па м ю ѕ щм всм кѣ тва арь ко
о w жи и вле ні ю
На Хвалитехъ Гласъ Па
Всм ко е ды ха ні і е да хва а а ли и нтъ
Го о о спо о о да хва ли те Го спо о да с'ни

Гласъ Кв.
Кре стомъ тво имъ Хрі сте шт дре вни м клят ны
Кре стомъ тво имъ Хрі сте шт дре вни м клят ны
Кре стомъ тво имъ Хрі сте шт дре вни м клят ны

Дни лѫ е си во ста ні имѫ же тво имѫ ра до сти всѧ и
спол нилѫ е си тѣм же во ні е е емѫ тн вос кре
сый изх ме ер твыхъ Го спо ди сла ва те бѣ
Тво имѫ Кре сто емѫ Хрі сте Сна а се на ста ви нас
на и сти нѫ тво ю и из ба ви насѫ шт сѣ е
тей тра жі нхъ вос кре сый изъ ме ер твыхъ во сга
ви насъ над шы ѧ сѧ грѣ хомъ про сте ѥръ рѫ кѫ
тво ю че ло вѣ ко лю бе че Го спо ди мо ли тва ми
скѧ тыхъ тво ихъ
О те че скихъ тво ихъ недръ не ра злѫ чи сѧ е
ди но родный Сло ве Бо жій пришелъ е си на зе млю
за че ло вѣ ко лю бі е че ло вѣкѫ быхъ не
пре ло о женя и Крестъ и сме ртъ пре тер пѣлѧ
е си пло ті ю без стуа стный Божествомъ вос кре всх же

изъ мертвыхъ бѣз смер тї е по далъ е си ро дⷭ че
ло вѣ че ско мⷭ ꙗ кѡ е динъ все си и линъ
Смертъ пр҃і ж далъ е е си пло тї ю намъ бѣз смер тї
е хо да тай стⷭ ж Спа а се и во гробѣ все
ила сѧ е си да насъ шт а да ско ко ди ши
кос кре синъ с'со по ю по стра да ѹ кѡ ꙗ кѡ
че ло вѣкъ но о кос кресъ ꙗ кѡ Богъ се гѡ ра
ди ко ні емъ сла а ка те вѣ жи зно дак че Го сно ди
е ди не че ло вѣ ко люб че
Ка ме ні е рас на да а ше сѧ Спа а се ѥг
да на ло вѣкмъ Кре естъ тко ой ко дрⷭ зи сѧ ѹ
стра ши ша сѧ а а до вы кра тни цы ѥг да ко
гро о о бѣ ꙗ кѡ ме ртвъ по ло женъ былъ е си и
бо о смер тиⷭ ю ѹ пра здни кый крⷭ е вость ѹ

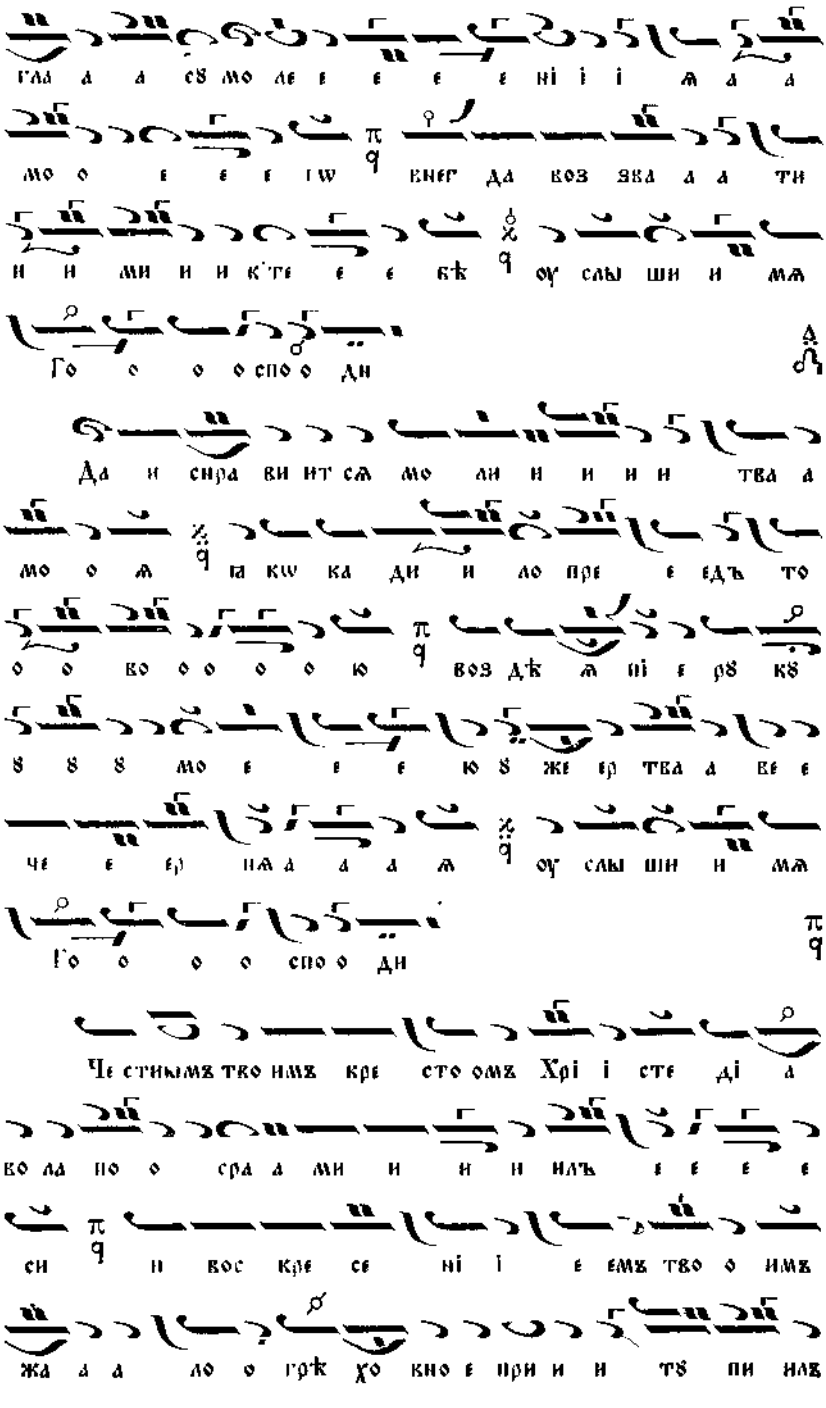

мр шымѫ всѣмѫ не тлѣ є нї є по о дан ѫ є си кос
кре се є нї емѫ тво имѫ Спа се жи зно дав че Го
спо ди слава те бѣ
Вез же лѣ ша же ны ви дѣ ти тво є вос кре
се є нї є Хрі сте Бо же прї и де пре двар ши Мр
рї м Маг да ли н на w брѣ те ка мень wт ва
лен wт гро о ба и Ни ге ла сѣ дѫ ща и
гла го лю ща что и ще те жи ва го с'мр твы
ми вос кре се ш кw Богѫ да сна сетѫ всѫ а че ка ѫ
Гдѣ є есть І и свсѫ є го же вмѣ ни сте стре ци
рцы ы те І 8 де и гдѣ є есть є го же
по ло жи сте во гро о бѣ ка а мень за ле ча
тлѣв ше да ди те мр тва и же жи во та wтвѣргшї
и сѫ да ди те по гре бш на го о и ли

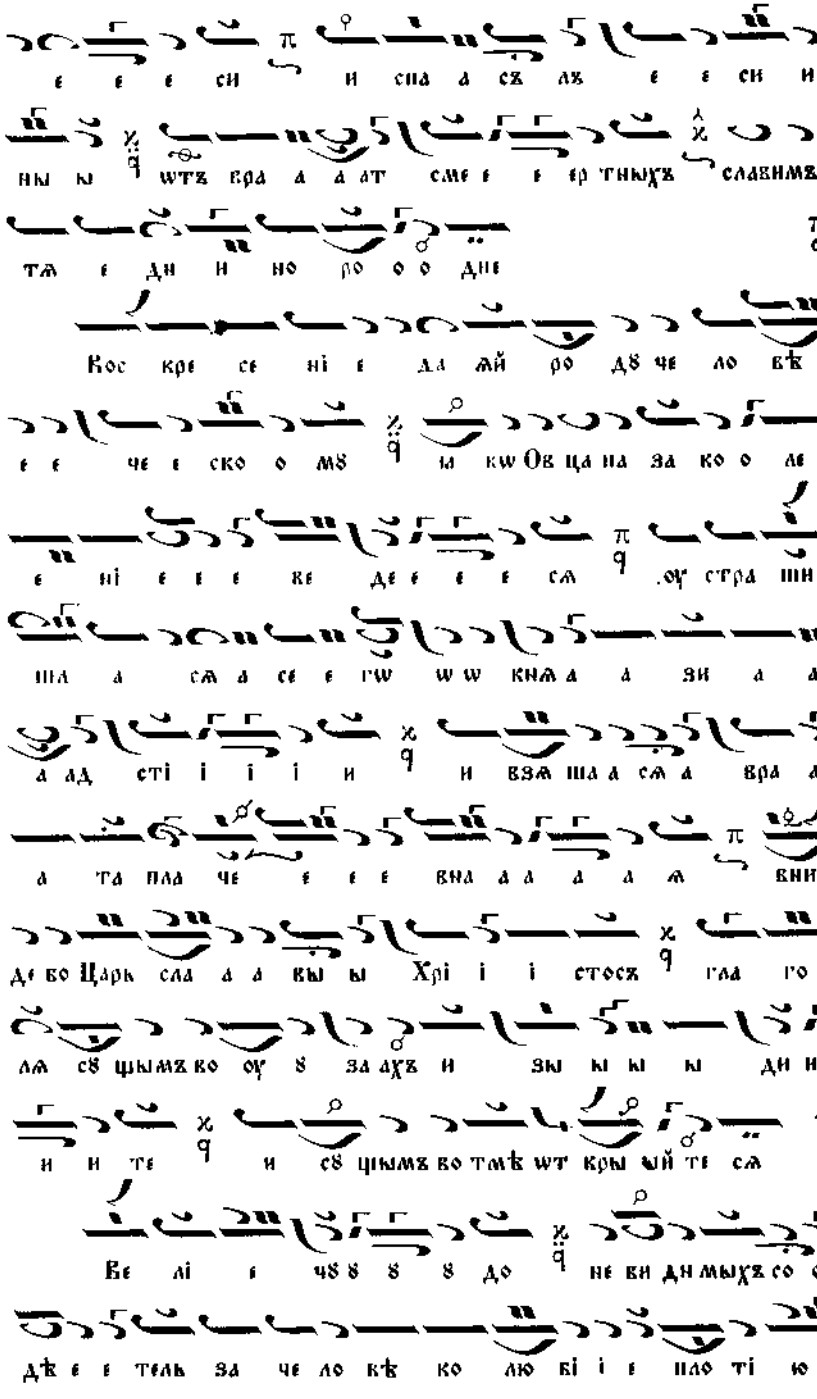

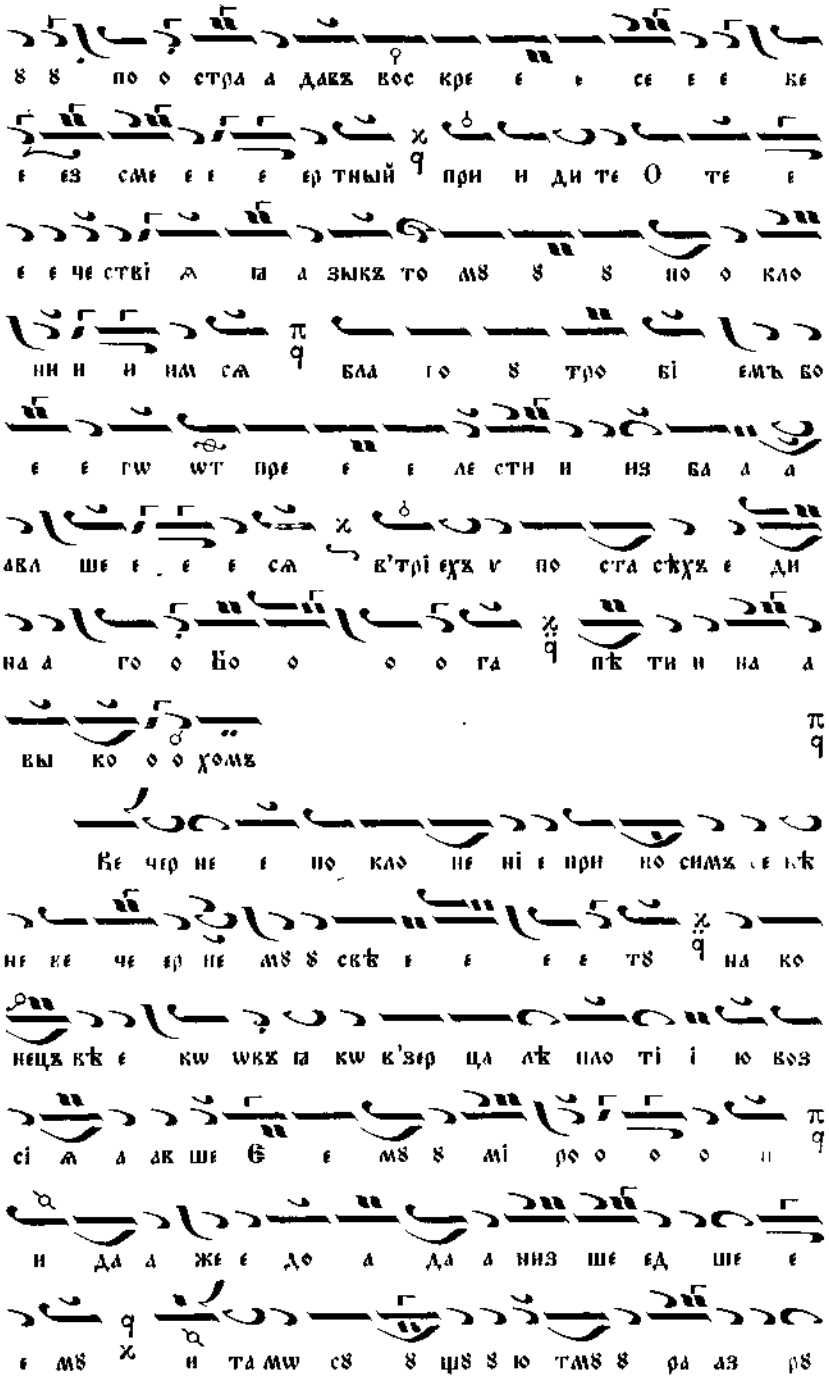
ГЛАСЪ ПЕТИ.

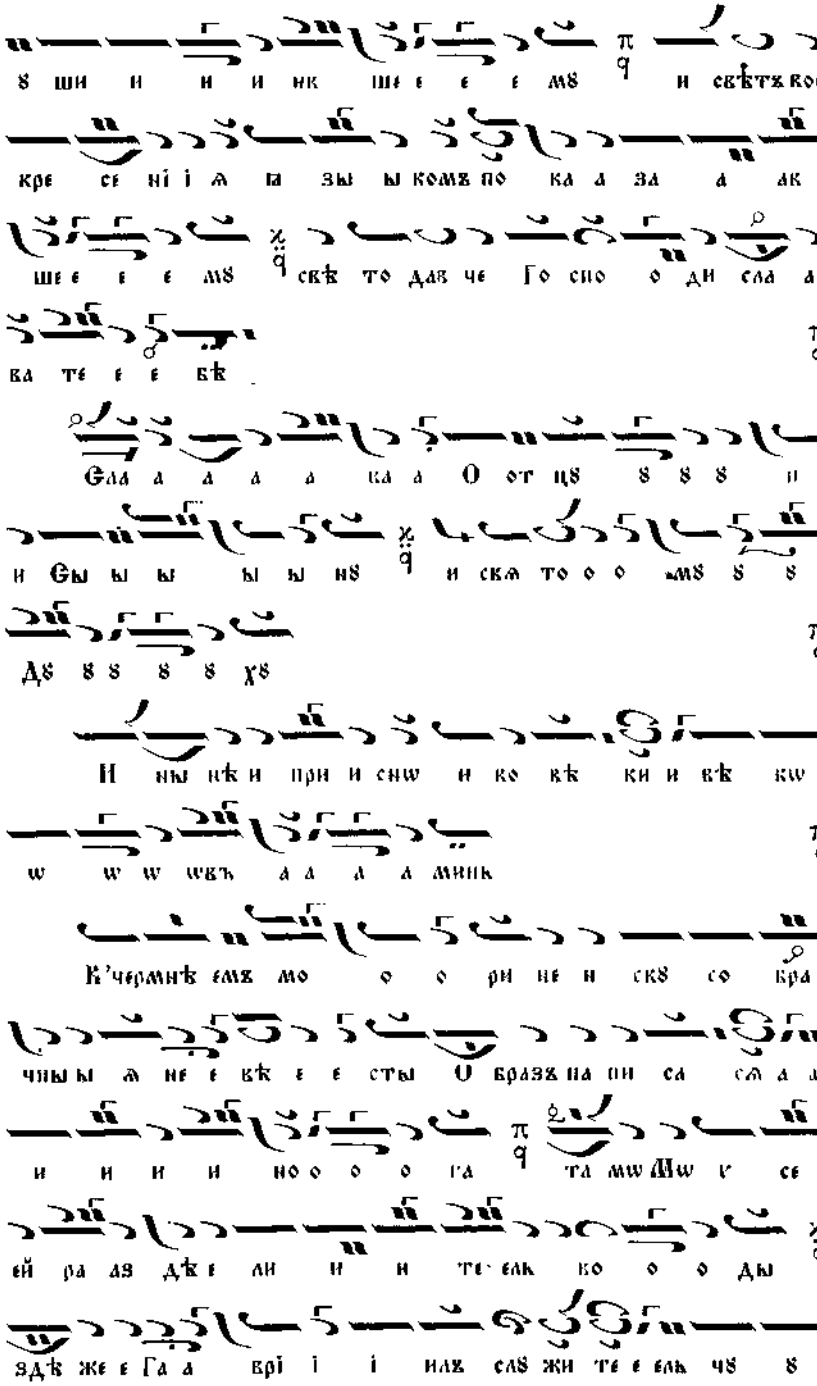
Гласъ ё Пѣ.
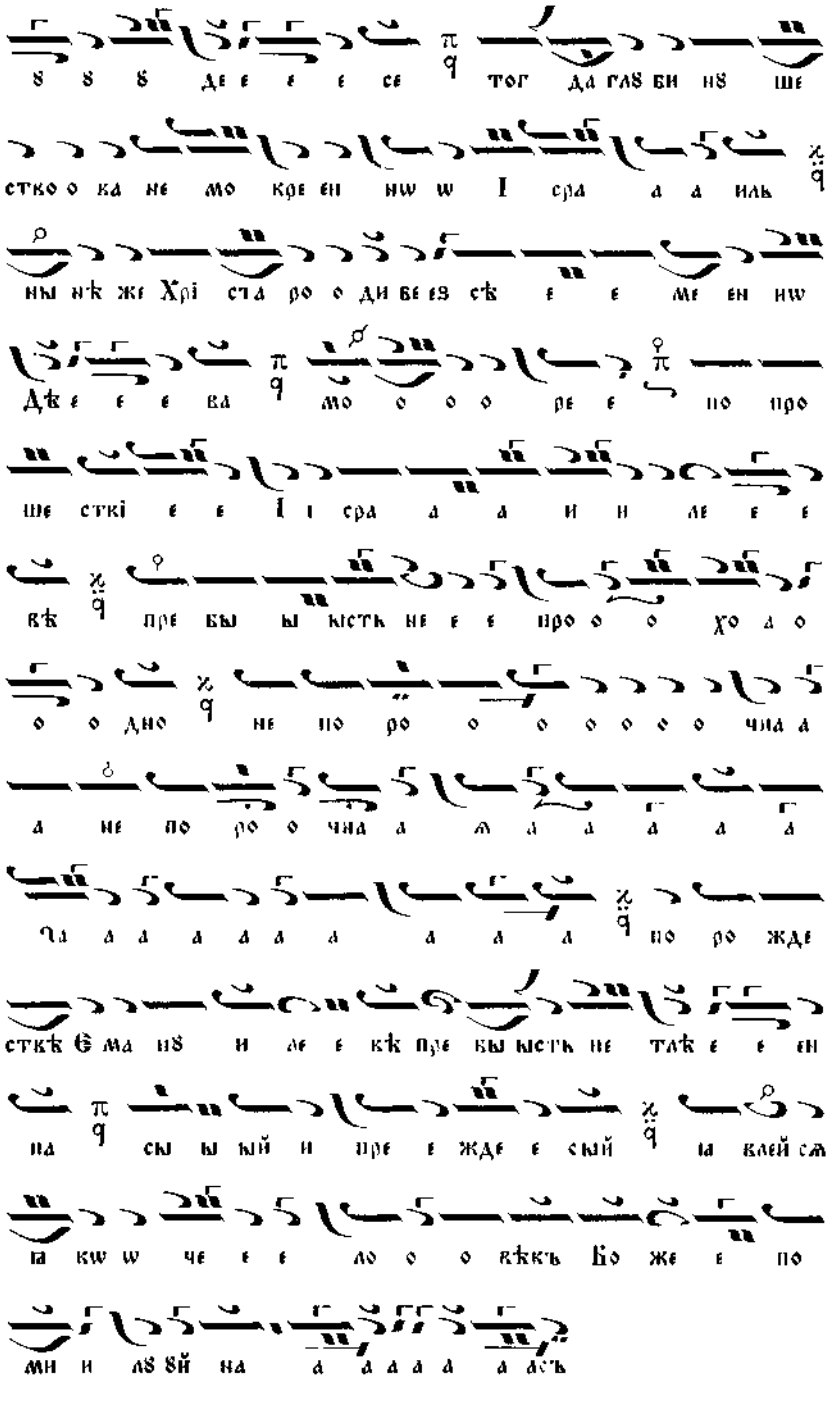

гла а а сѧ мо ле е е е е ні і і ма а а
мо о е е е ꙗw вне́г да воз зва а а ти
и и ми и и к'те е е бѣ оу слы ши и мѧ
Го о о о спо о ди
Да и спра ви ит сѧ мо ли и и и и тва а
мо о ж ꙗ кѡ ка ди и ло пре е ѣдъ то
о о во о о о о ю воз дѣ ж ні е рѕ кѕ
ѕ ѕ ѕ мо е е е ю ѕ же ер тва а ве е
че е ер пѫ а а а ж оу слы ши и мѧ
Го о о о спо о ди
Че стны́мъ тво и́мъ кре сто о́мъ Хрі і сте ді а
во ла по о сра а ми и и и илъ е е е е
си и вос кре се ні і е е́мъ тво о и́мъ
жа а а ло о гр̀ѣ хо кно е при и и тѕ пи илъ

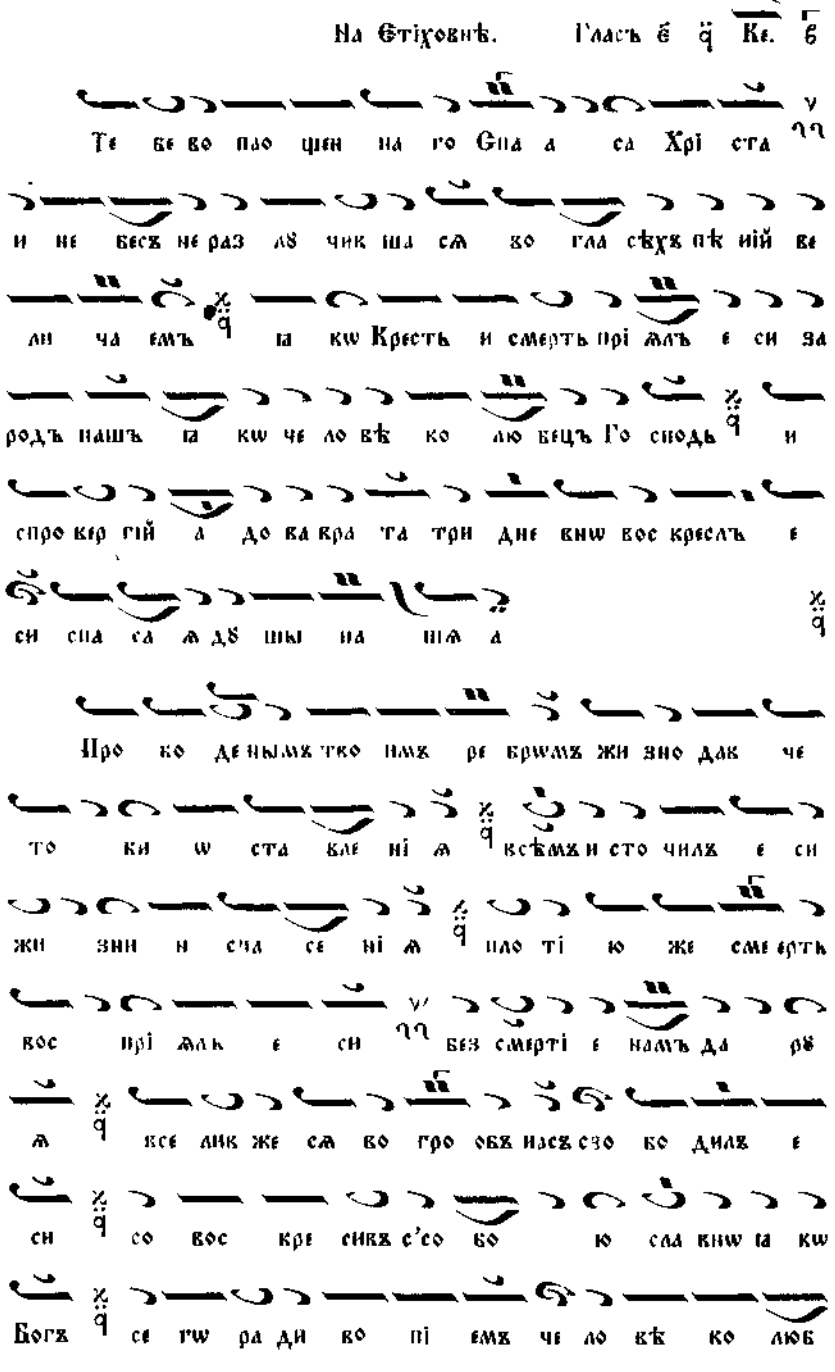

є є є си и сна а сѫ лѫ є є си и
ны ы wтѫ вра а а ѧт сме є є ер тныхѫ славнмѫ
тѫ є дн и но ро о о дне
Кос кре се ні є да мй ро дѫ че ло вѣ
є є че є ско о мѫ ы кw Ов ца на за ко о ле
є ні є є є ве де є є є сѫ .оу стра шн
шла а сѫ а се є гw w w кнѫ а а зи а а
а ад сті і і і и и взѫ ша а сѫ а вра а
а та пла че є є є вна а а а а ѫ вни
де во Царк сла а а вы ы Хрі і і стоѫ гла го
лѫ сѫ цымѫ ко оу ѕ за аѫ и зы ы ы ы ди и
и и те и сѫ цымѫ во тмѣ wт кры мй те сѫ
Ве лі є чѧ ѕ ѕ ѕ до не ви дн мыхѫ со о
дѣ є є тель за че ло вѣ ко лю бі і є пло ті ю

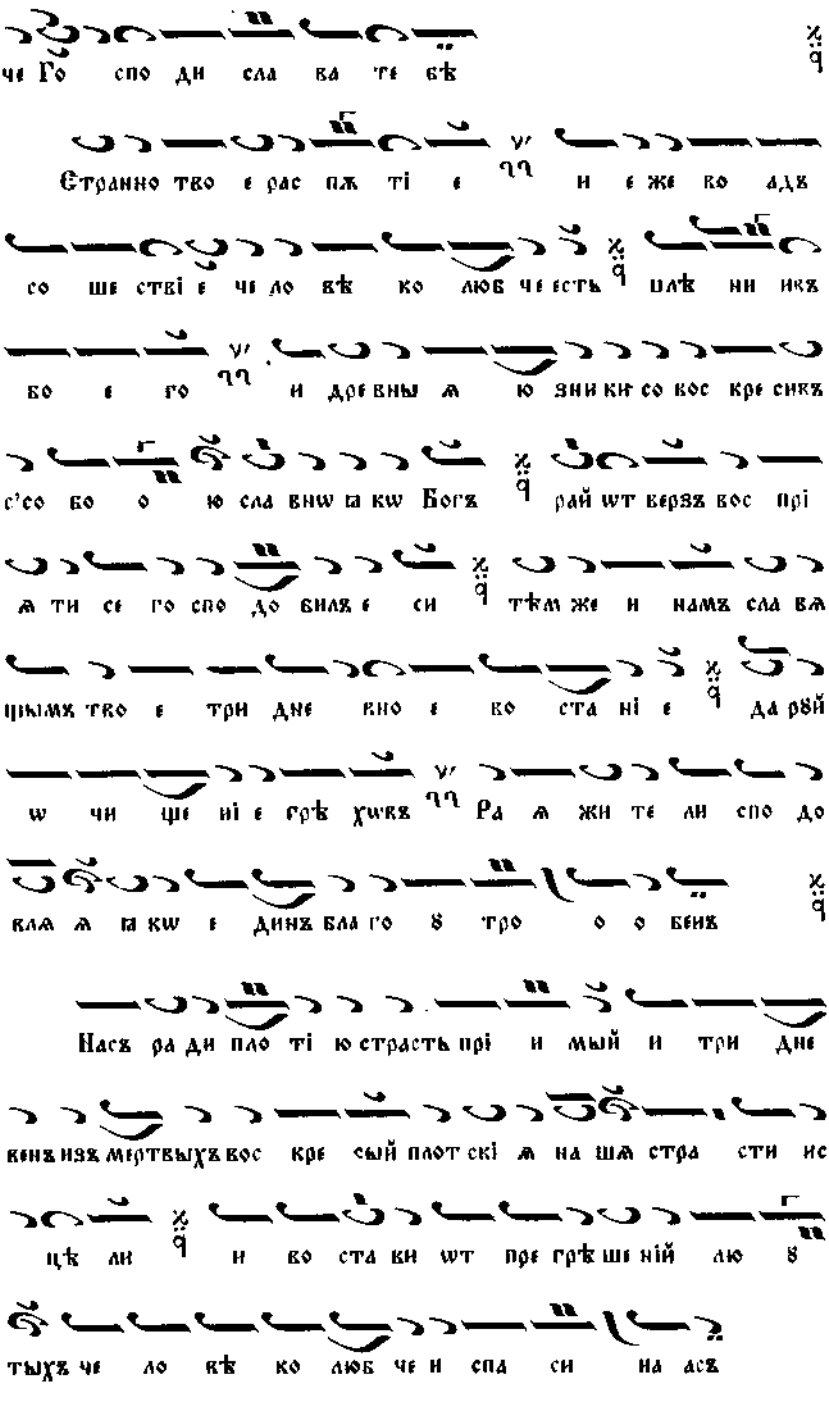

Я Я по о стра а дакѫ вос кре е е се е е ке
е ѣз сме е е е ер тный при и ди те О те е
е е че ствї а ца а зыкѫ то мѧ Я Я по о кло
нн и и нм см бла го Я тро бї емъ бо
е е гw wт пре е е ле сти и нз ба а а
авл ше е е е см в'трї ех v по ста сѣхѫ е ди
на а го о Но о о о га пѣ ти и на а
вы ко о о хомѫ
Ке чер не е по кло не нї е при но симѫ се вѣ
не ке че ер не мѧ Я свѣ е е е е тѧ на ко
нецѫ вѣ е кw wкѫ ца кw в'зер ца лѣ пло тї і ю вз
сї м а ак ше Ѳ е мѧ Я мї ро о о о и
и да а же е до а да а низ ше ед ше е
е мѧ и та мw сѧ Я цѧ Я ю тмѧ Я ра аз рѧ

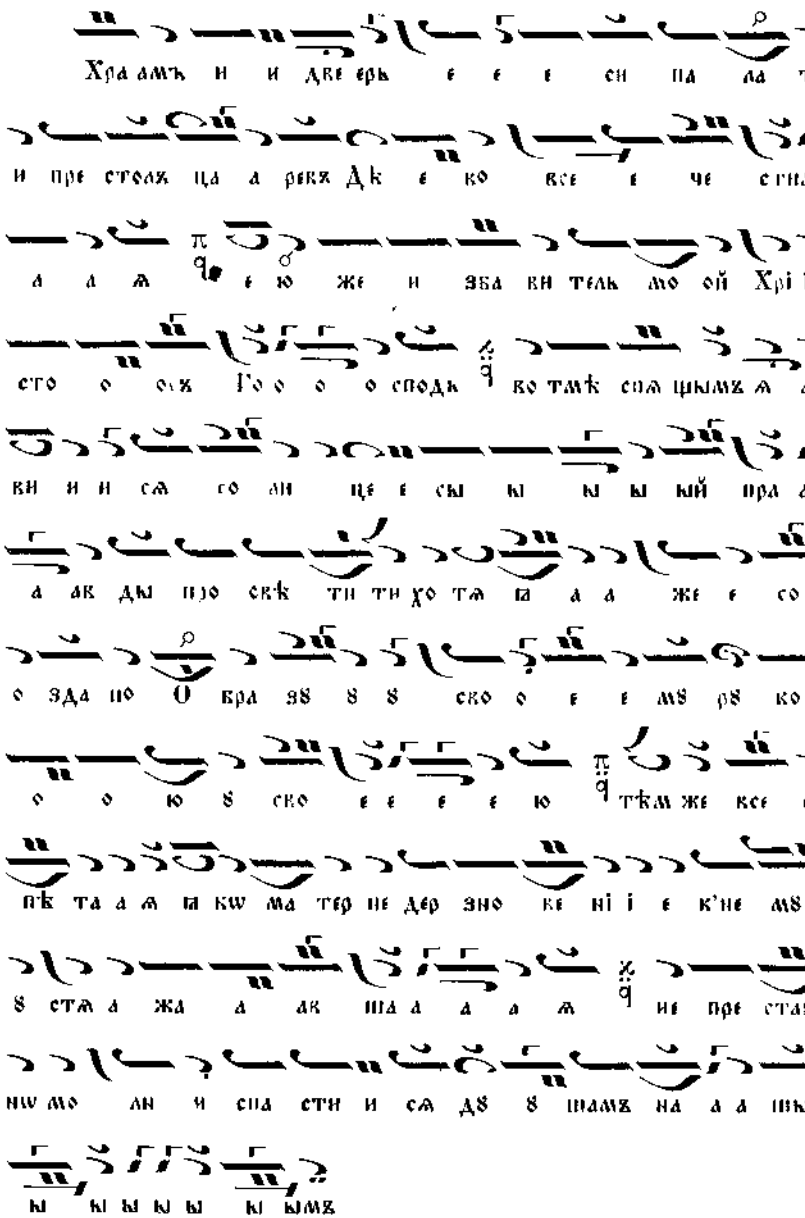

s s s де е е е се тог да гл8 ви нв ше
ство о ка не мо кре ен ни w I сра а а иль
ны н҃к же Хрі ста ро о ди бе ев сѣ е е ме ен ни
Дѣ е е е ва мо о о о ре е по про
ше стві е е I і сра а а и и ле е е
вѣ пре бы ы ысть не е е про о о хо а о
о о дно не по ро о о о о о о о чна а
а не по ро о чна а ж а а а а а а
ча а а а а а а а а а а по ро жде
ствѣ бма нв и ле е вѣ пре бы ысть не тлѣ е е ен
на сы ы ый и пре е жде е ный ца клей ся
ца кw w че е е ло о о вѣкъ Бо же е по
мн и л8 вй на а а а а а а сть

На Ѳтіховнѣ. Гласъ ѕ҃ Кѵ. ѕ҃
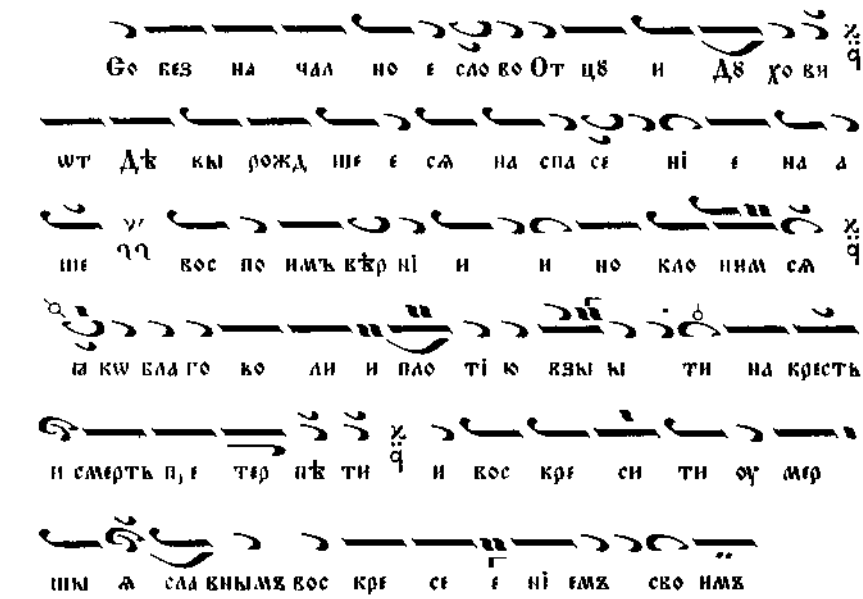

чѣ Го спо ди сла ва те вѣ
Странно тво е рас пѧ тї е и е же во адѣ
со ше ствї е чї ло вѣ ко люб че есть шлѣ ни ихѣ
бо е го и дре вны ѧ ю зни ки со вос кре сихѣ
с'со бо о ю сла вни ш кѡ Богѣ рай wт вергѣ вос прї
ѧ ти се го спо до вилѣ е си тѣм же и намѣ сла вѧ
цымѣ тво е три дне вно е во ста нї е да рвй
w чи ще нї е грѣ хwвѣ Ра ѧ жи те ли спо до
кла ѧ ш кѡ е динѣ бла го ѕ тро о о бинѣ
Насѣ ра ди пло тї ю страсть прї и мый и три дне
вонѣ изѣ мертвыхѣ вос кре сый плот скї ѧ на шѧ стра сти ис
цѣ ли и во ста ки wт пре грѣ ше нїй лю ѕ
тыхѣ чѣ ло вѣ ко люб че и спа си на асѣ

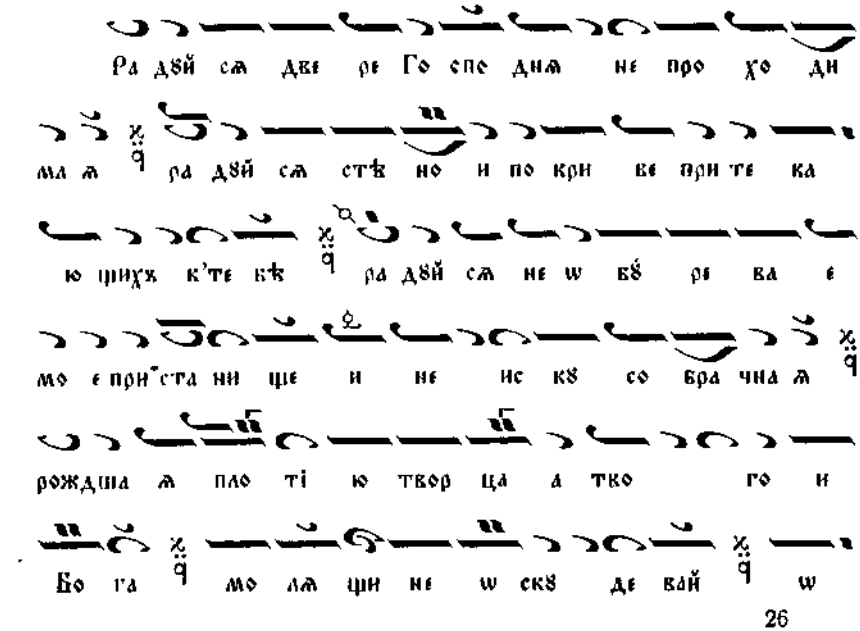
Слава и нынѣ Богородичнъ. Гласъ ē ꙗ Пс. ⁊ к

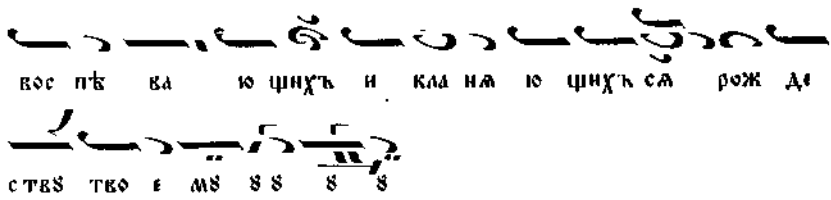

ОТПѢСТИТЕЛЕНЪ Гласъ ꙋ Кѵ.

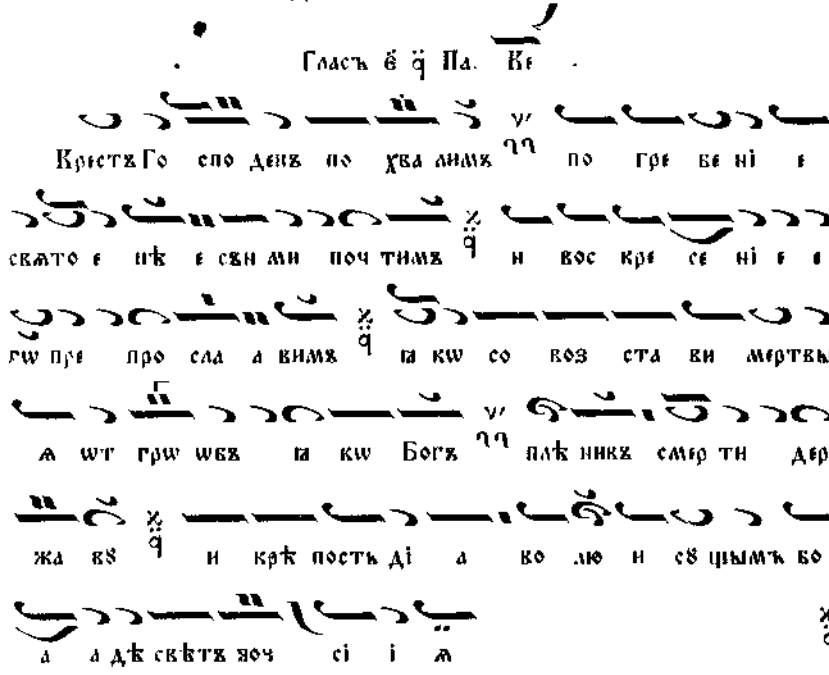

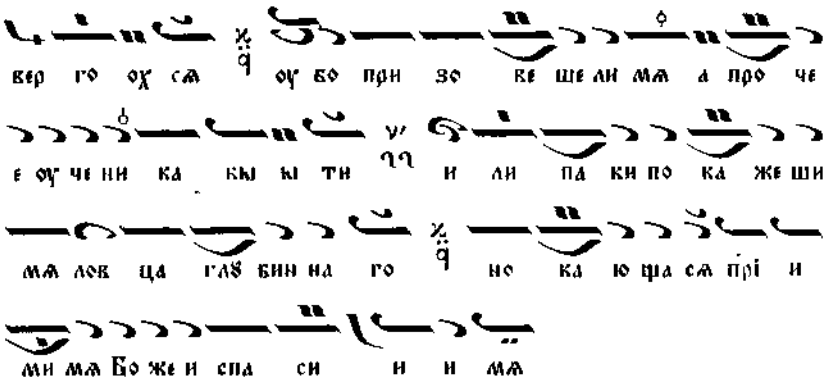
БОГОРОДИЧЕНЪ. Гласъ ꙋ Кѵ.

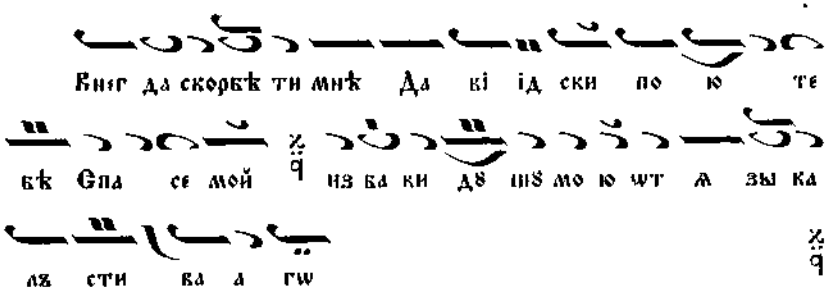
СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ
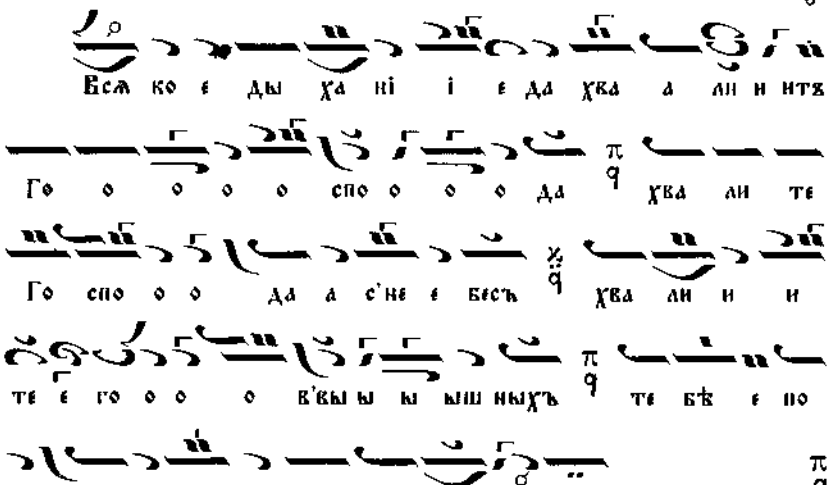

АНТІФѠНИ

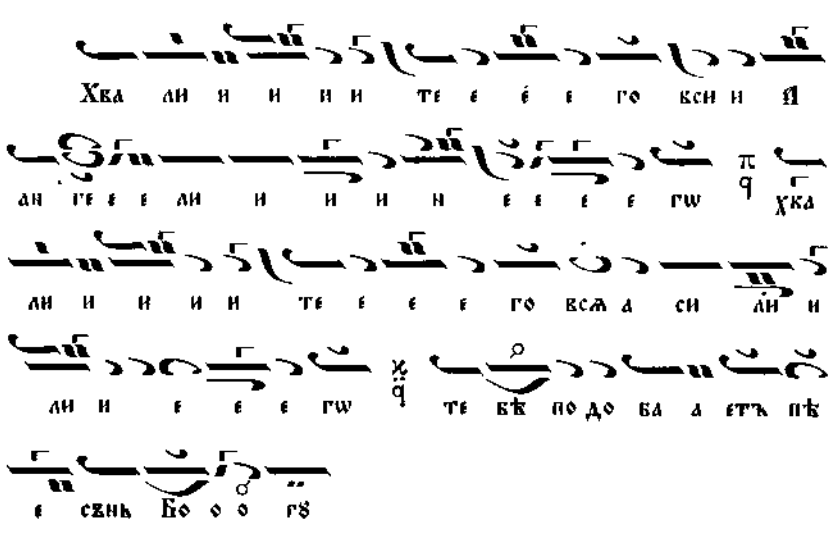
Гласъ ё

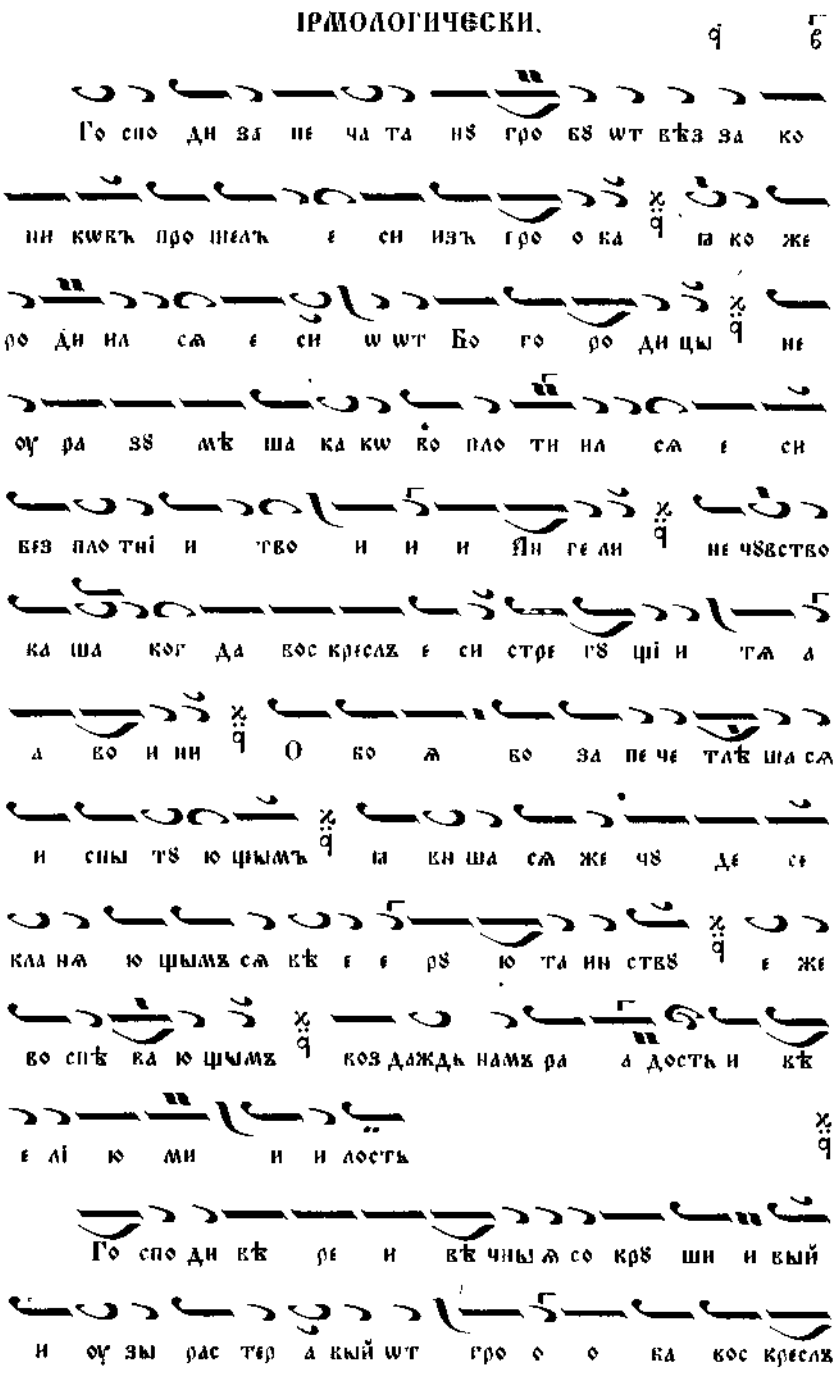

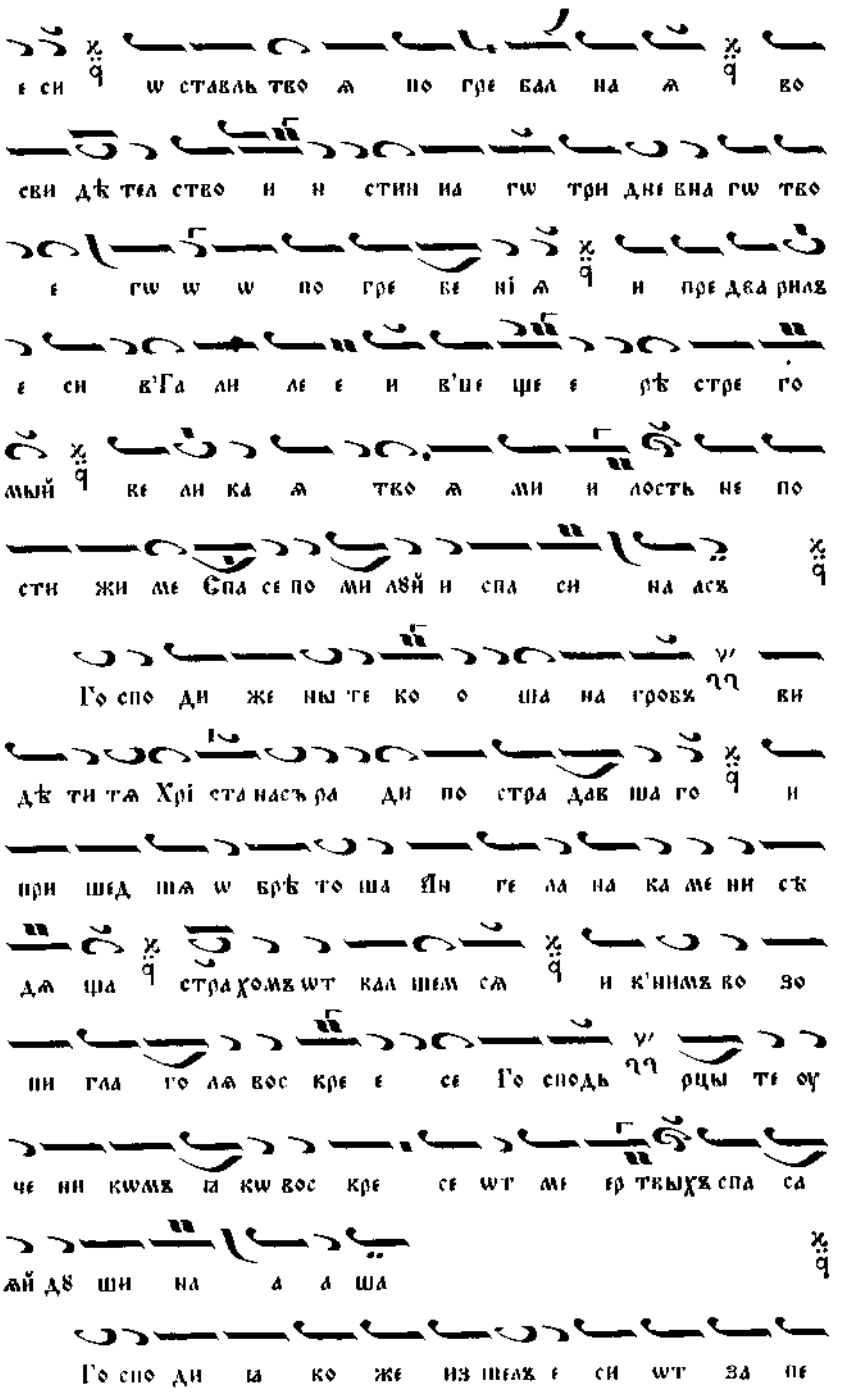
На Хвалитехъ Гласъ ё Па

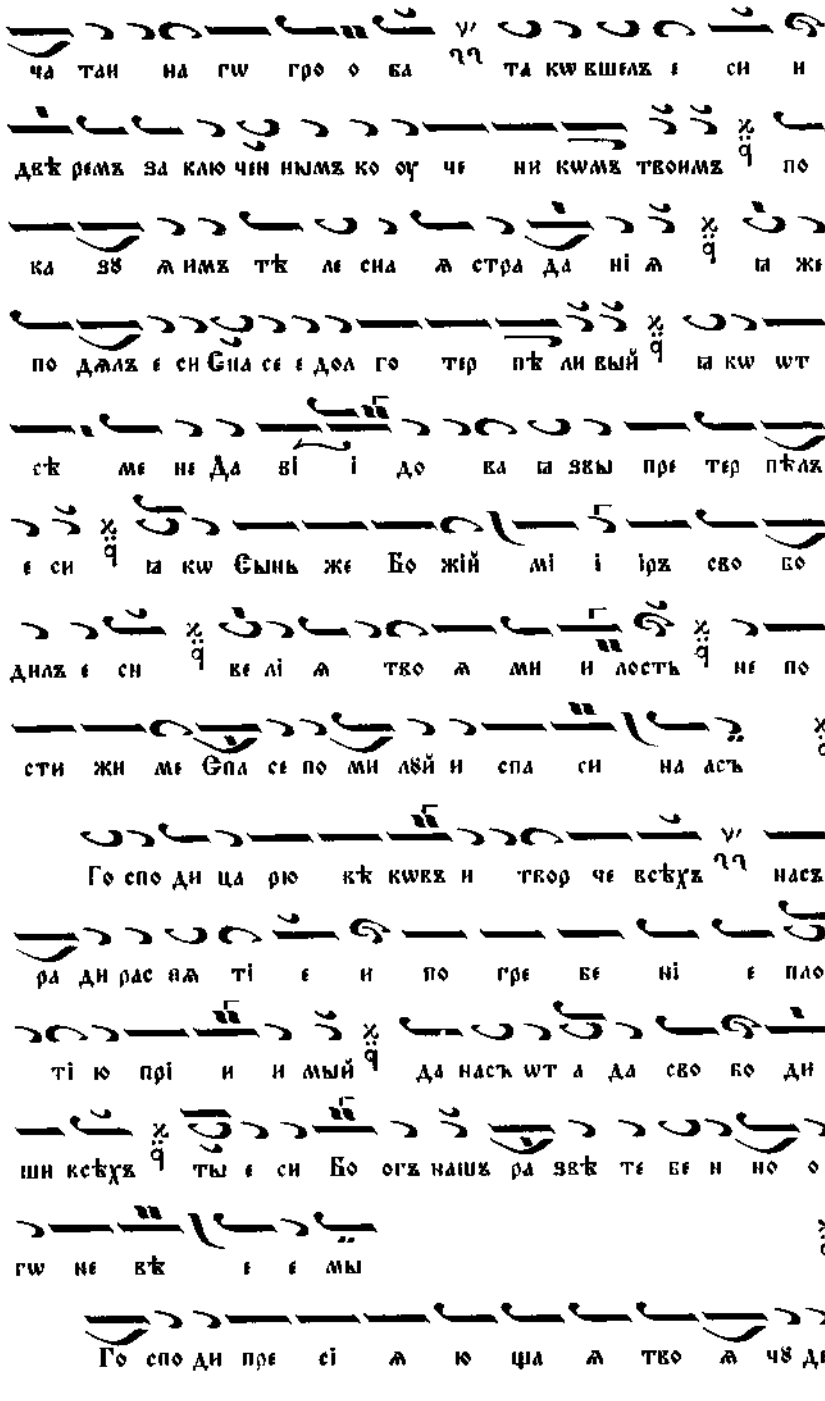

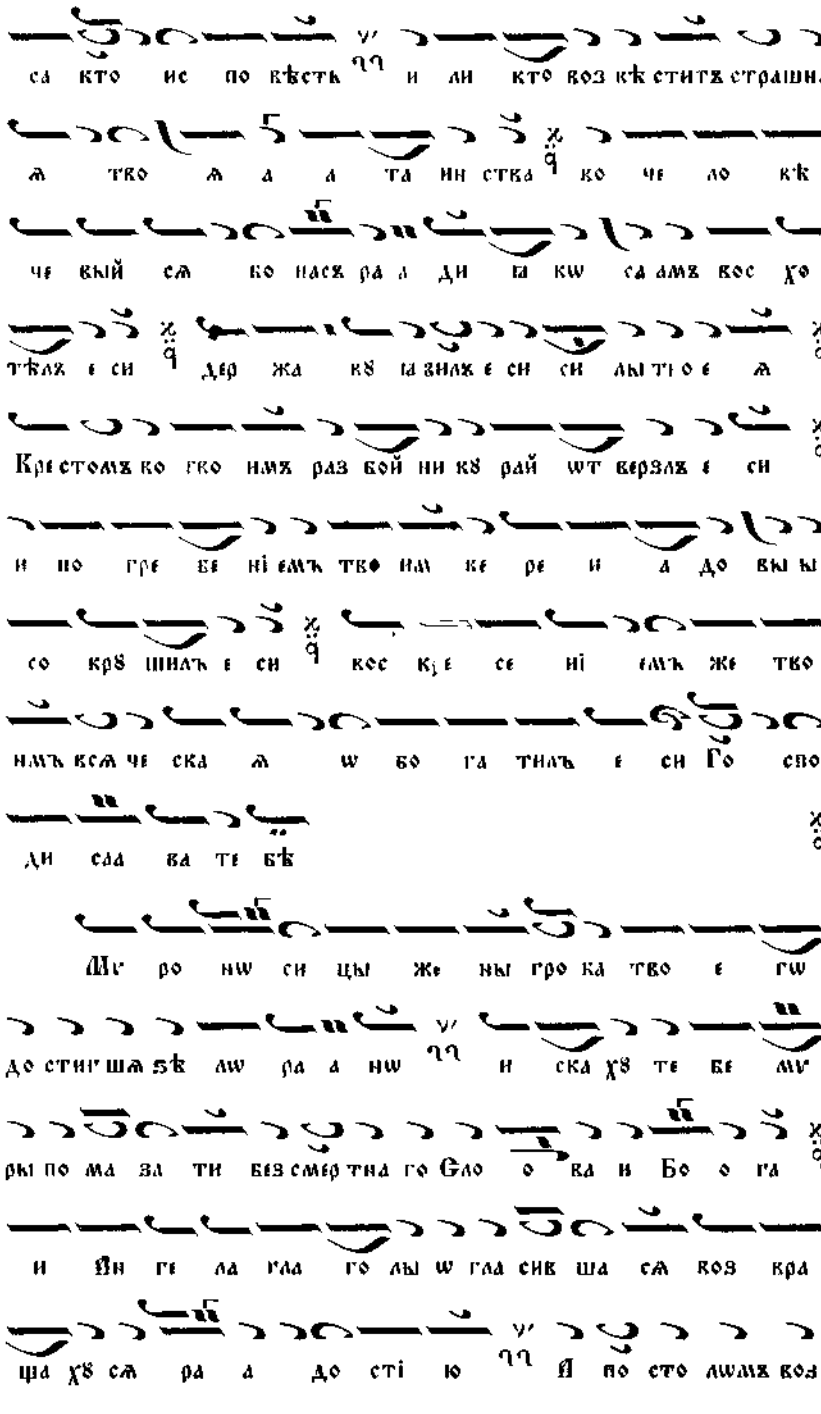

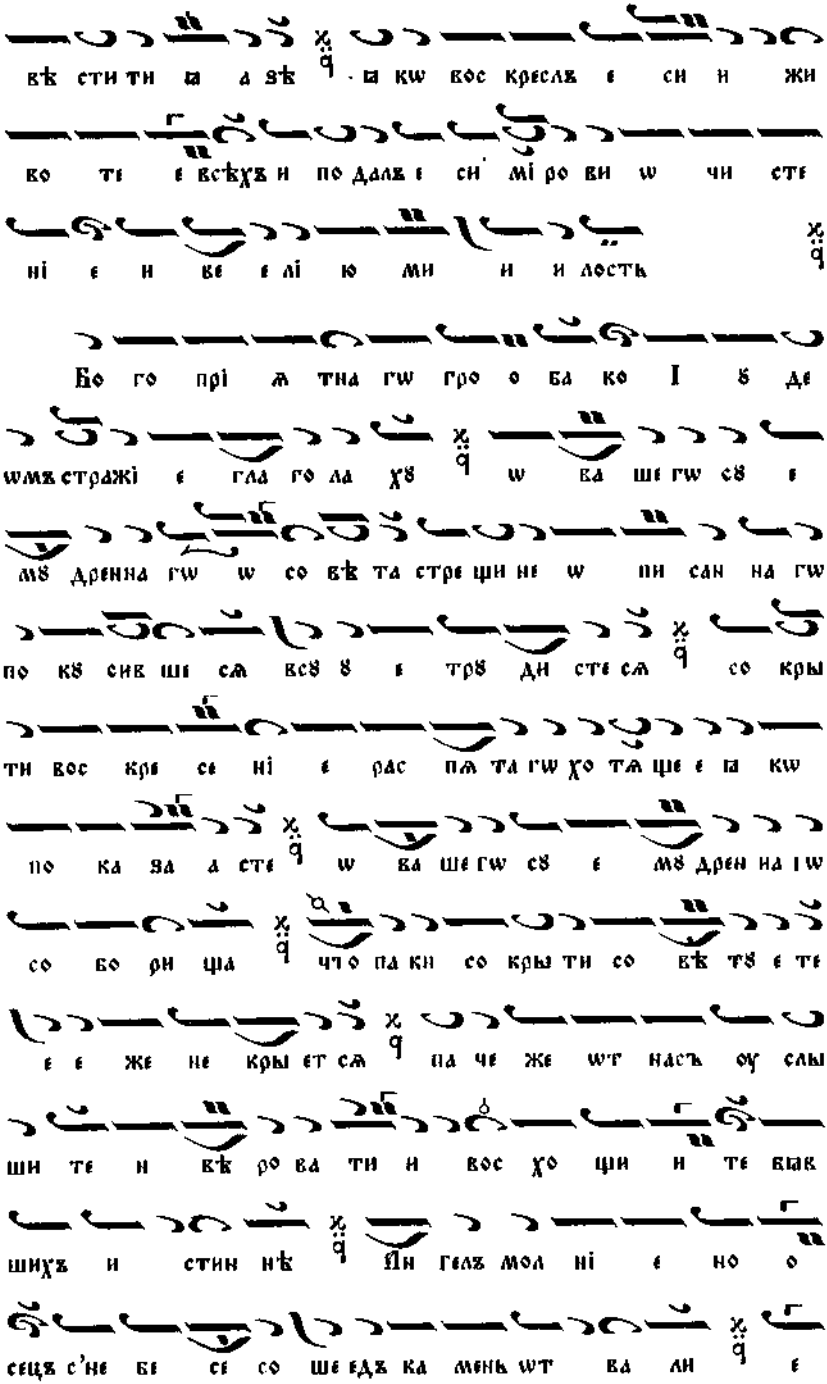
ІРМОЛОГИЧЕСКІ.

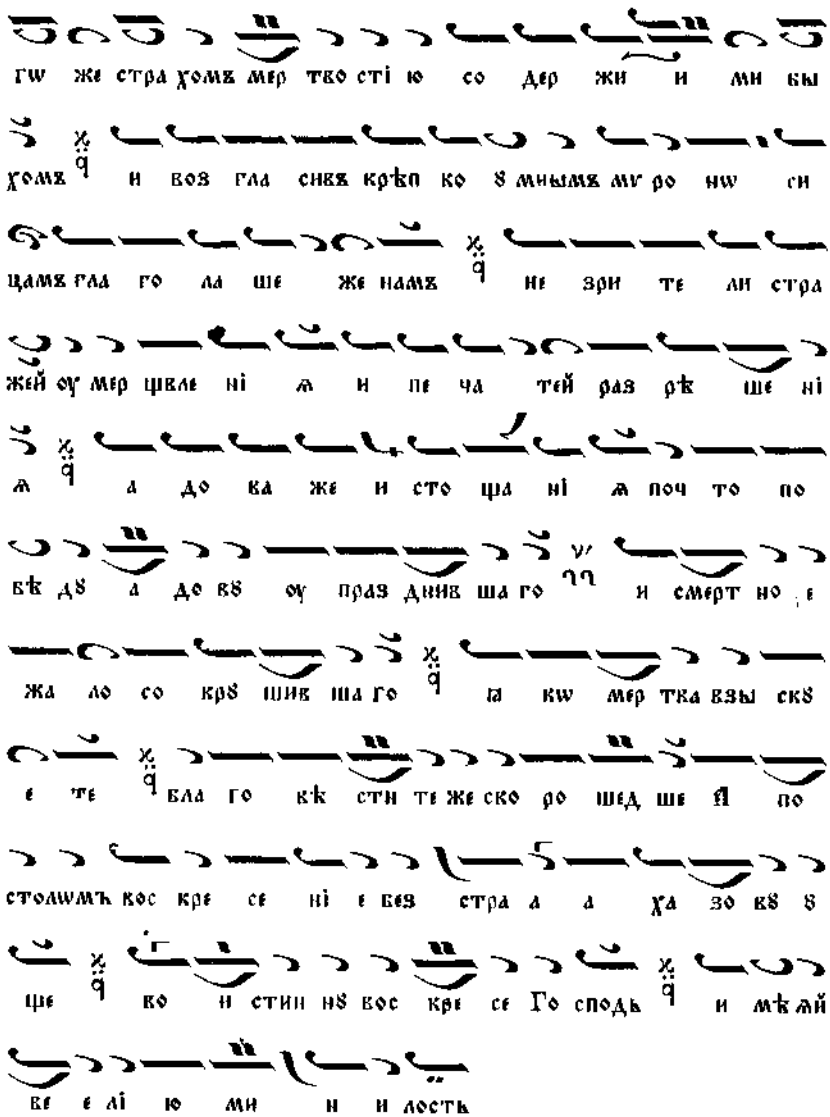

е си ѡ ставль тво ѧ по гре бал на ѧ во
сви дѣ тел ство и н стии на гѡ три дне вна гѡ тво
е гѡ ѡ ѡ по гре бе нї ѧ и пре два рилъ
е си в'Га ли ле е и в'ше ше е рѣ стре го
мый ве ли ка ѧ тко ѧ ми и лость не по
сти жи ме Спа се по ми лвй и спа си на асъ
Го спо ди же ны те ко о ша на гробѣ ви
дѣ ти тѧ Хрі ста насъ ра ди по стра дав ша го и
при шед ша ѡ брѣ то ша Йн ге ла на ка ме ни сѣ
дѧ ща стра хомъ ѡт кал шем сѧ и к'нимъ ко зо
ни гла го лѧ вос кре е се Го сподь рцы те ѡу
че ни кѡмъ ш кѡ вос кре се ѡт ме ер твыхъ спа са
мй дв ши на а а ша
Го спо ди ш ко же из шелъ е си ѡт за пе

ча тан на гw гро о ба тѧ кwвшелѫ е си и
дв҃ѣ ремѫ за клю чи нѭмѫ ко оу че ни кwмѫ твоимѫ по
ка зв҃ ѫ имѫ тѣ ле сна ѫ стра да ні ѫ ы же
по дмлѫ е си Сна се е дол го тер пѣ ли вый ы кw wт
сѣ ме не Да вї і до ка ы звы пре тер пѣлѫ
е си ы кw Сынь же Бо жій мі і ірѫ сво бо
днлѫ е си ве лі ѫ тво ѫ ми и лостъ не по
сти жи ме Сна се по ми лв҃й и спа си на съ
Го спо ди ца рю вѣ кwвѣ и твор че всѣхъ насѫ
ра ди рас ѫѫ ті е и по гре бе ні е пло
ті ю прі и и мый да насъ wт а да сво бо ди
ши всѣхъ ты е си Бо огѫ нашѫ ра зв҃ѣ те бе и но о
гw не вѣ е е мы
Го спо ди пре сі ѫ ю ща ѫ тво ѫ чв҃ дѣ

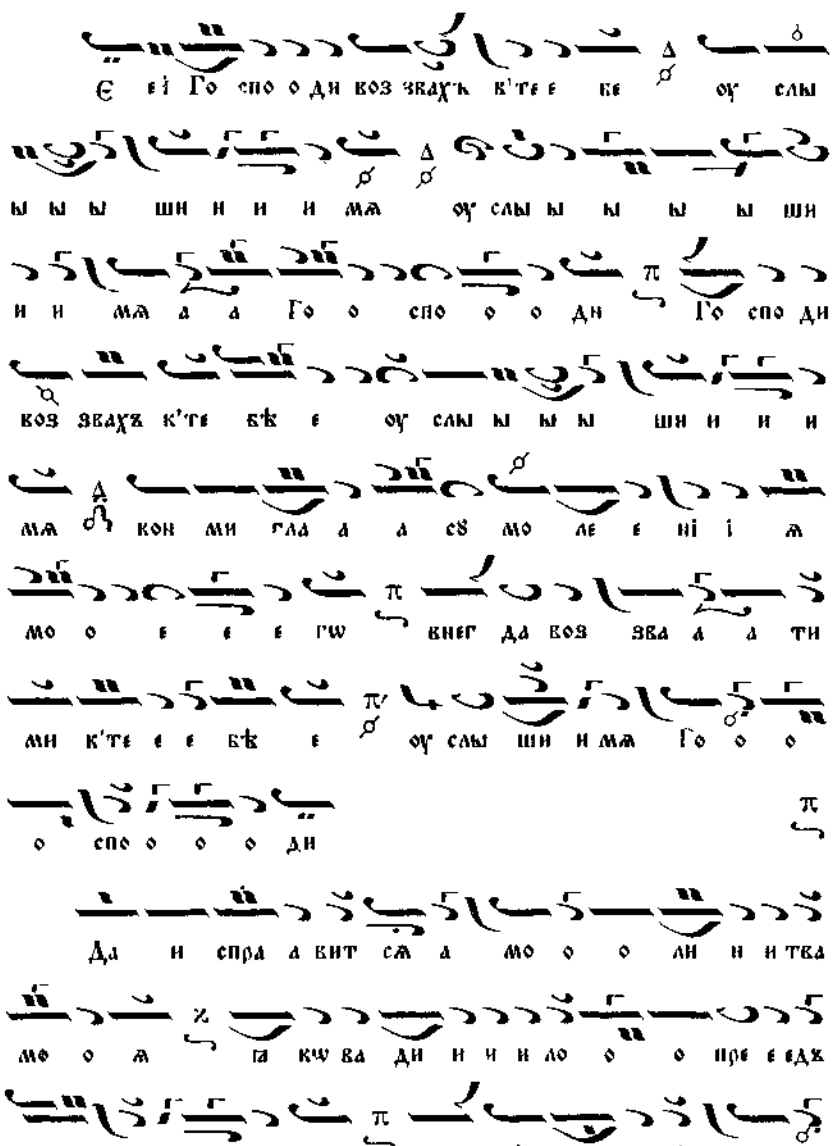

са кто ис по кѣсть и ли кто воз кѣ стить страшна
ж тко ж а а та ин ства ко че ло кѣ
че вый сѫ ко насѫ ра а ди ш кѡ са амѣ кос хо
тѣлѣ є си Дер жа кѧ ш зилѣ є си си лы тѣ о є ж
Кр стомѣ ко гко нмѣ раз бой ни кѧ рай ѡт вєрзлѣ є си
и по гр бѣ нї ємъ тво мл кѣ ре и а до вы ы
со крѧ шилъ є си кос кꙗ є сѣ нї ємъ же тво
нмъ всѫ че ска ж ѡ бо га тилъ є си Го сно
ди сда ва тє бѣ
Мр ро нѡ си цы же ны гро ка тво є гѡ
до стиг шѧ sѣ лѡ ра а нѡ и ска хѧ тє бє мѵ
ры по ма за ти без смр тна го Гло о ка и Бо о га
и Йи гѣ ла гла го лы ѡ гла сив ша сѫ воз кра
ща хѧ сѫ ра а до сті ю Й по сто лѡмѣ воз

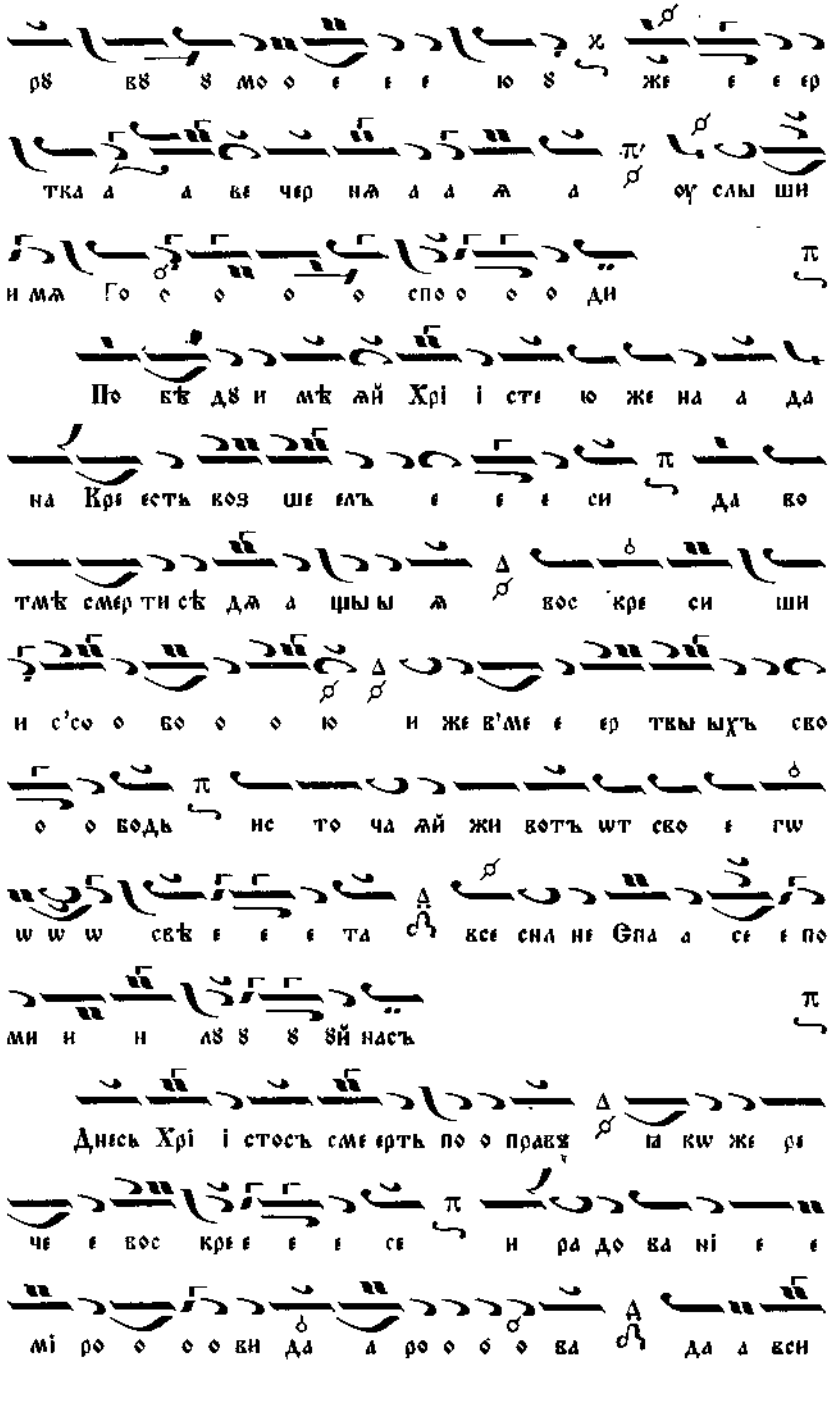

вѣ сти ти ш а зѣ ш кѡ вос кресл є си н жи
во тѣ є всѣхъ и по дал є си мі ро ви ѡ чи стѣ
ні є и ве є лі ю ми и и лость
Бо го прі ѧ тна гѡ гро о ба ко І ѕ дѣ
ѡмѫ стражі є гла го ла хѕ ѡ ва ше гѡ сѕ є
мѕ Дренна гѡ ѡ со вѣ та стре щи не ѡ пи сан на гѡ
по кѕ сив ши сѧ всѕ ѕ є трѕ ди стѣ сѧ со кры
ти вос кре се ні є рас пѧ та гѡ хо тѧ ще є ш кѡ
по ка за а стѣ ѡ ва ше гѡ сѕ є мѕ Дрен на ѡ
со бо ри ща чт о па ки со кры ти со вѣ тѕ є тѣ
є є же не кры ет сѧ па че же ѡт насъ оу слы
ши те и вѣ ро ва ти и вос хо ди и те вшѫ
шихъ и стин нѣ Ѩн гла мол ні є но о
сещѫ с'не бі се со ше ѣдъ ка мень ѡт ва ли є

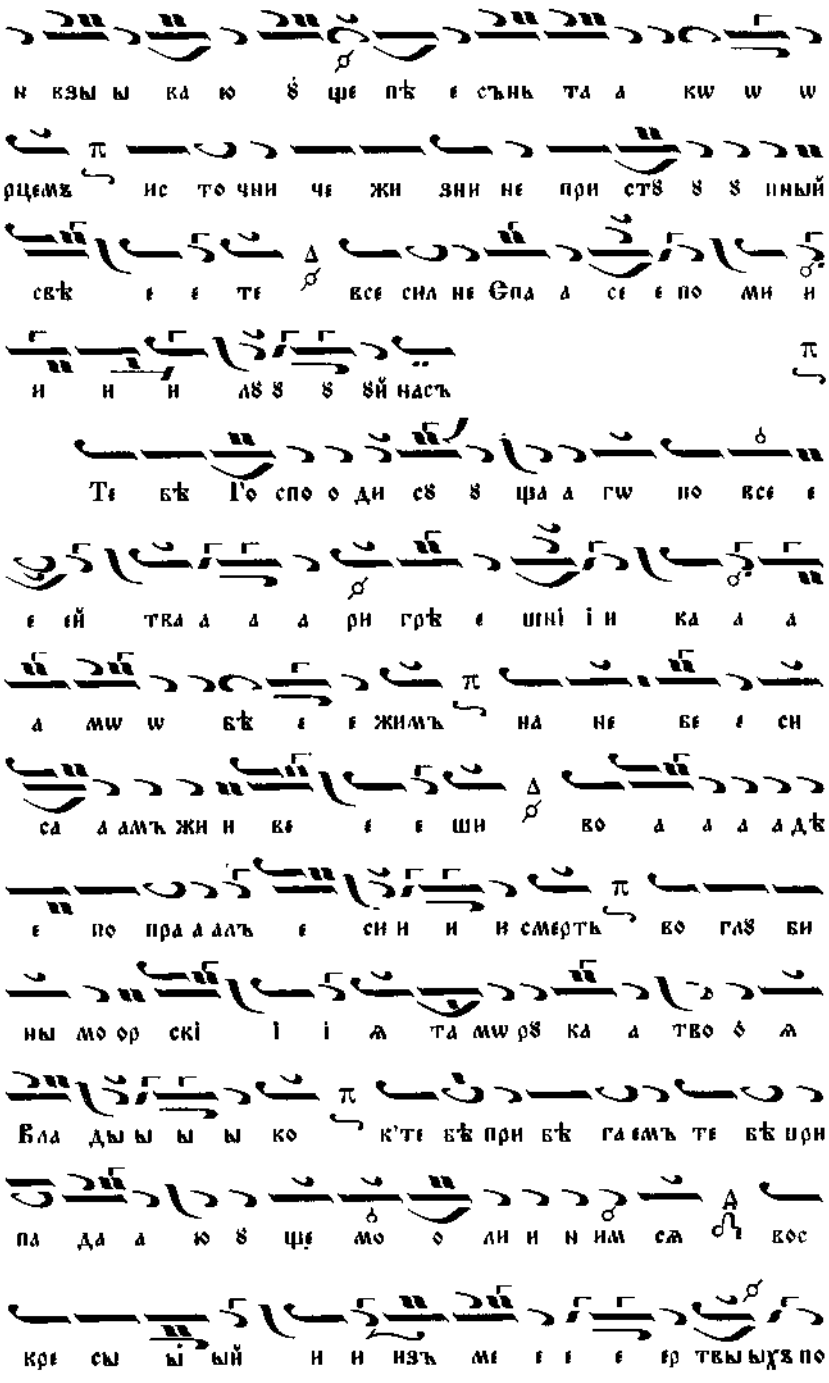

гw же стра хомѫ мер тво сті ю со дер жи и ми вы
хомѫ и воз гла снѫ кр҃ко ко ѕ мнымѫ мѵ ро нw си
цамѫ гла го ла ше же намѫ не зри те ли стра
жей оу мер цвле ні ѫ и пе ча тей раз р҃ѣ ше ні
ѫ а до ва же и сто ца ні ѫ поч то по
в҃ѣ дѕ а до вѕ оу праз днив ша го и смерт но є
жа ло со крѕ шив ша го ꙗ кw мер тка взы скѕ
є те бла го в҃ѣ сти те же ско ро шед ше й по
столwмъ кос кре се ні є вез стра а а ха зо вѕ ѕ
ще во и стин нѕ вос кре се Го сподь и мѫ й
ве є лі ю ми и лость

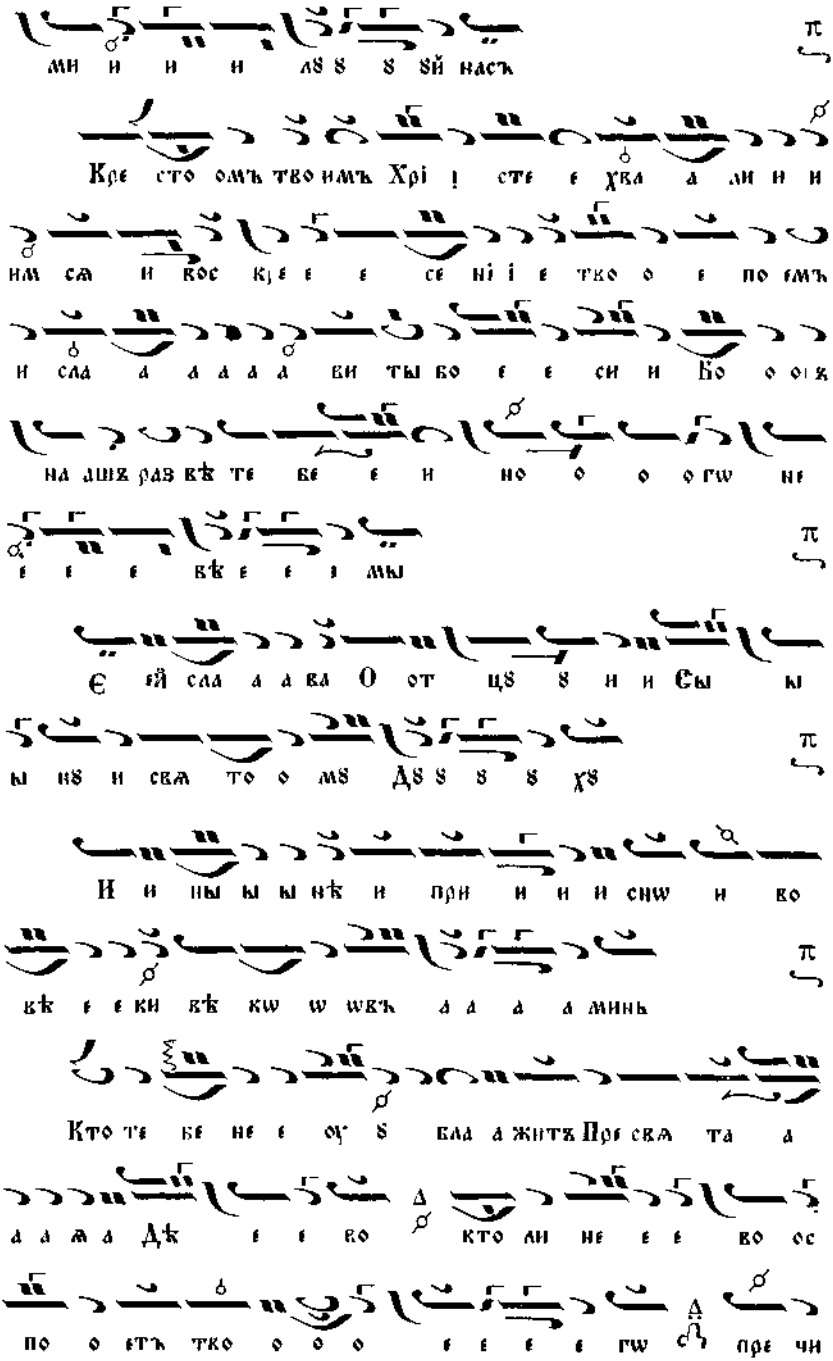
ГЛАСЪ ШЕСТИ.

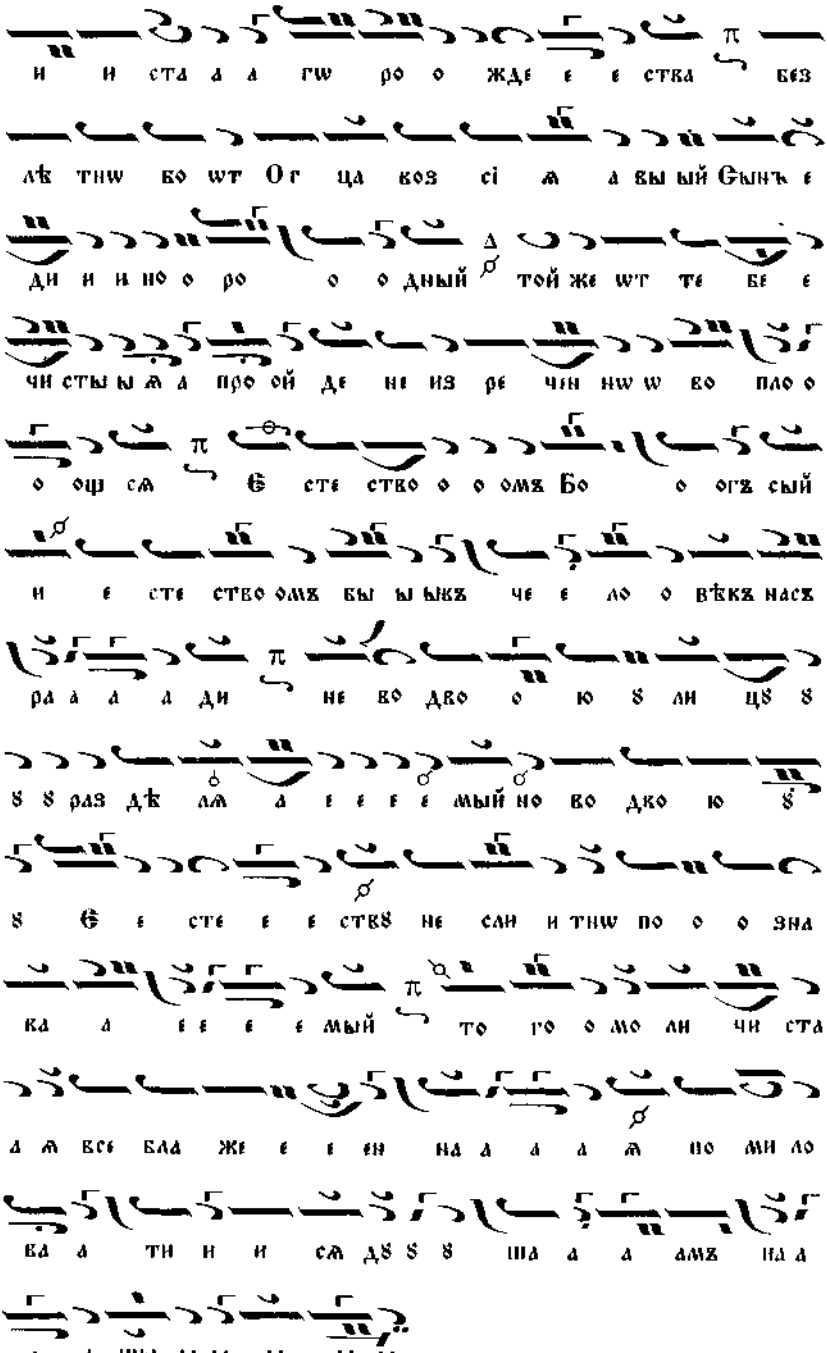
Гласъ ѕ̄ Па.

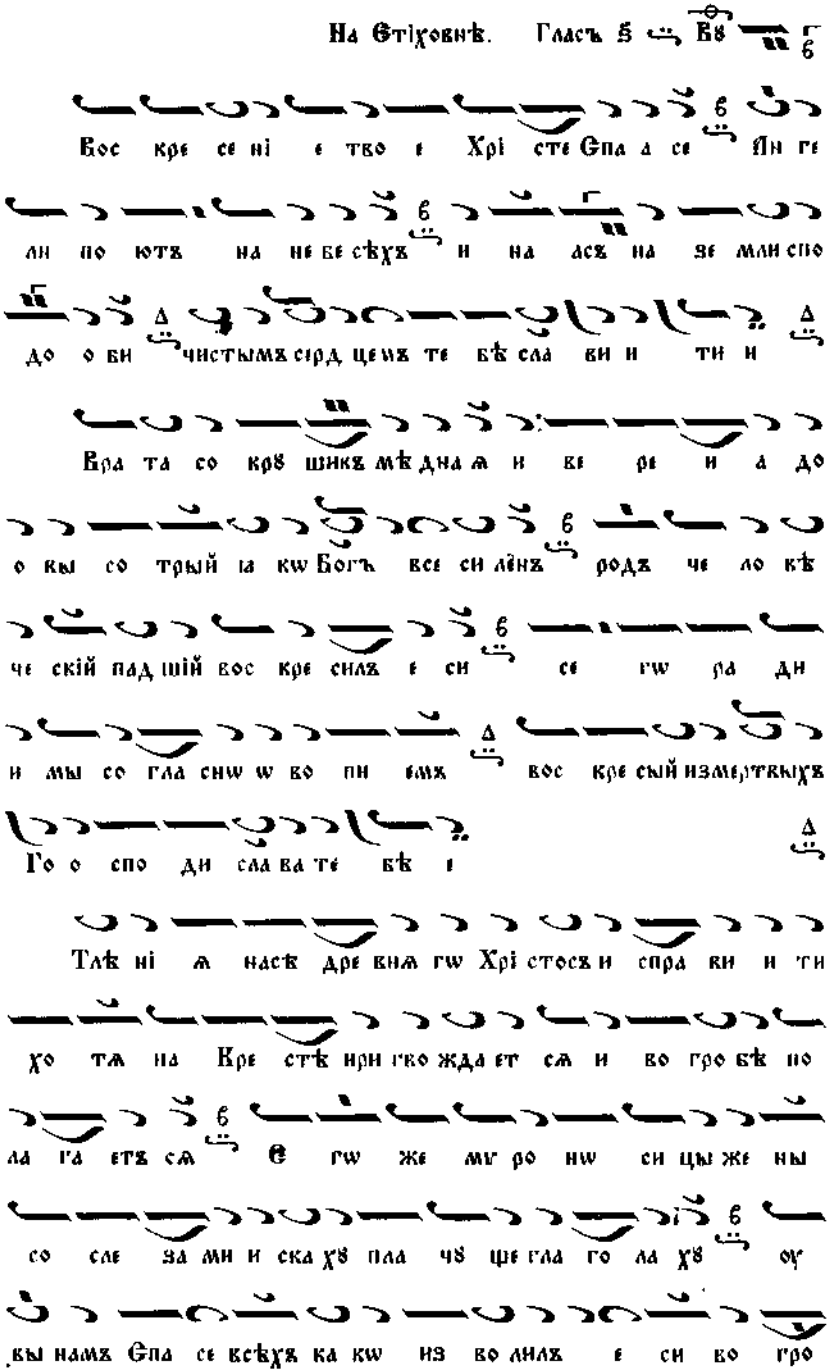

рѳ вѳ ѳ мо о е е е ю ѳ же е е ер
тка а а ве чер нж а а ж а ѹ слы ши
и мж Го с о о о спо о о о ди
По бѣ дѳ и мѣ йй Хрі і сте ю же на а да
на Кре есть воз ше лъ е е е си да во
тмѣ смер ти сѣ дж а цы ы ж вос кре си ши
и с'со о во о о ю и же в'ме е ер твы ыхъ сво
о о бодь ис то ча йй жи вотъ шт сво е гw
ѡ ѡ ѡ свѣ е е е та все сил не Gпа а се е по
ми и н лѳ ѳ ѳ йй насъ
Днесь Хрі і стосъ сме ертъ по о правꙗ ꙗ кѡ же рѣ
че е вос кре е е е се и ра до ва ні е е
мі ро о о о ви да а ро о о о ва да а вси

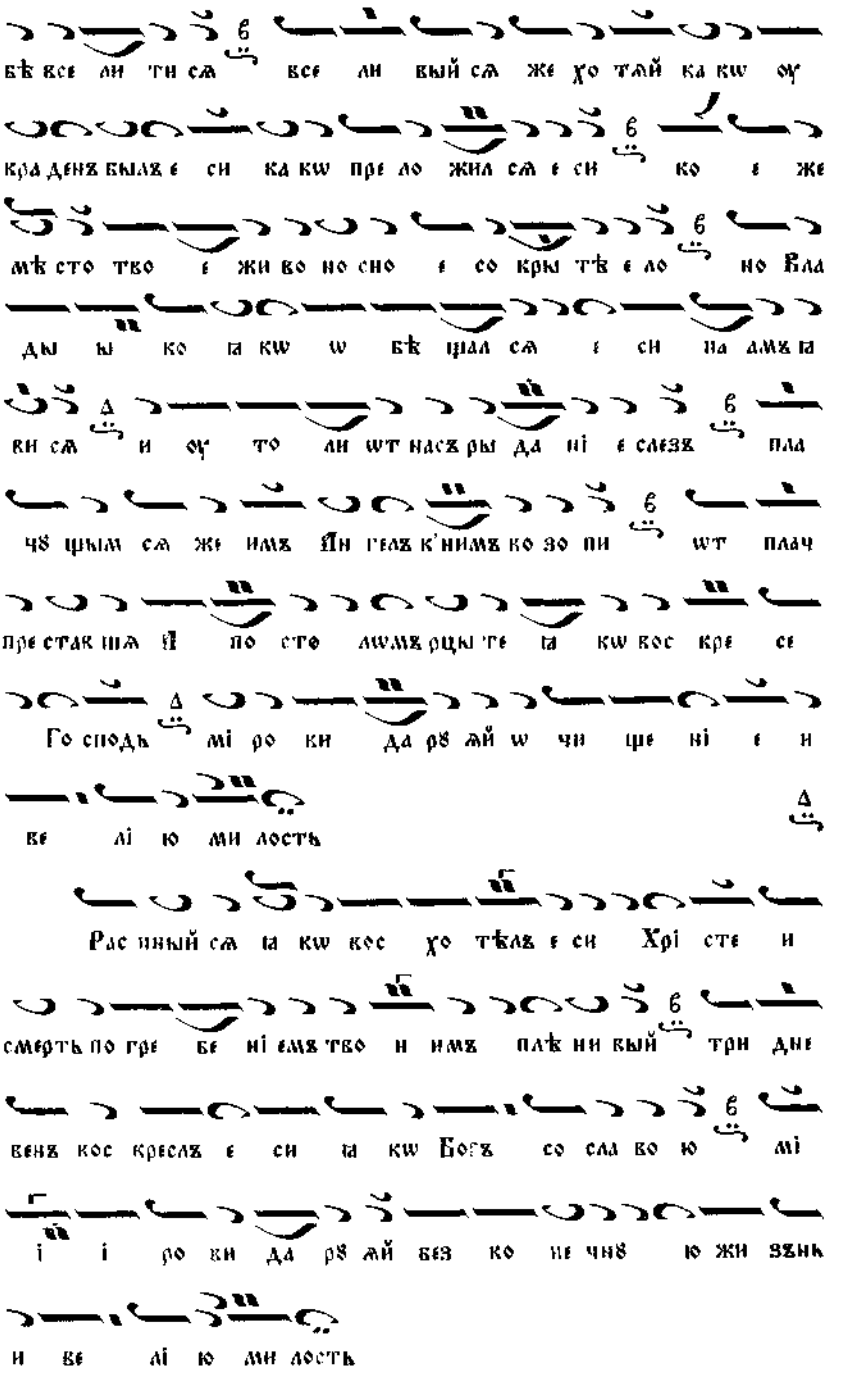

и взы ы ка ю ѕ̀ цѣ пѣ е сѣнь та а кѡ ѡ ѡ
рцемъ ис то чни чѣ жи зни не при ствѣ ѕ ѕ ный
свѣ е е те всѣ сил не Спа а се е по ми и
и и и лѣ ѕ ѕ ѕй насъ
Те бѣ Го спо о ди сѣ ѕ ца а гѡ но всѣ е
е ей тва а а а ри гръ е шні і и ка а а
а мѡ ѡ бѣ е е жимъ на не бе е сн
са а амъ жи и вѣ е е ши во а а а а дѣ
е по пра а алъ е си и и и смертъ во гдѣ би
ны мо ор скі і і ж та мѡ рѣ ка а тво о ж
Вла ды ы ы ко к'те бѣ при бѣ гаемъ те бѣ при
па да а ю ѕ̀ цѣ мо о ли и и им сѧ вос
кре сы ы ый и и изъ ме е е е ер твы ыхъ по

ми и и и ѧѕ ѕ ѕ ѕй насъ
Кре сто омъ тво имъ Хри ! сте е хва а ли и и
им сѧ и вос кре е е се нї і е тко о е по мъ
и сла а а а а а ви ты бо е е си и Бо о отц
на дшѫ рав вѣ те бе е и но о о о гш не
е е е вѣ е е і мы
Є й сла а а ва О от цѕ ѕ и и Сы ы
ы нѕ и свѫ то о мѕ Дѕ ѕ ѕ ѕ хѕ
И и ны ы ы нѣ и при и и и снш и во
вѣ е е ки вѣ кш ш шкъ а а а а минь
Кто те бе не е оу ѕ бла а житъ Пре свѧ та а
а а ѧ а Дѣ е е во кто ли не е е во ос
по о етъ тко о о о е е е е гш спѣ пре чи

и и ста а а гw ро о жде е е ствА без
лѣ тнw бо wт Ог ца всз сі м а вы ый Сынъ е
ди и и но о ро о о дный той же wт те бе е
чи сты ы м а про ой де не из ре чен нw w во пло о
о ощ см б сте ство о о омъ Бо о огъ сый
и е сте ство омъ бы ы ыкъ че е ло о вѣкъ насъ
ра а а а ди не во дво о ю 8 ли цѕ 8
8 8 раз дѣ лм а е е е е мый но во дко ю 8
8 б е сте е е ствѕ не сли и тнw по о о зна
ка а е е е е мый то го о мо ли чи ста
а м все бла же е е ен на а а а м по ми ло
ва а ти и и см дѕ 8 8 ша а а амъ на а
а а шы ы ы ы ы ы

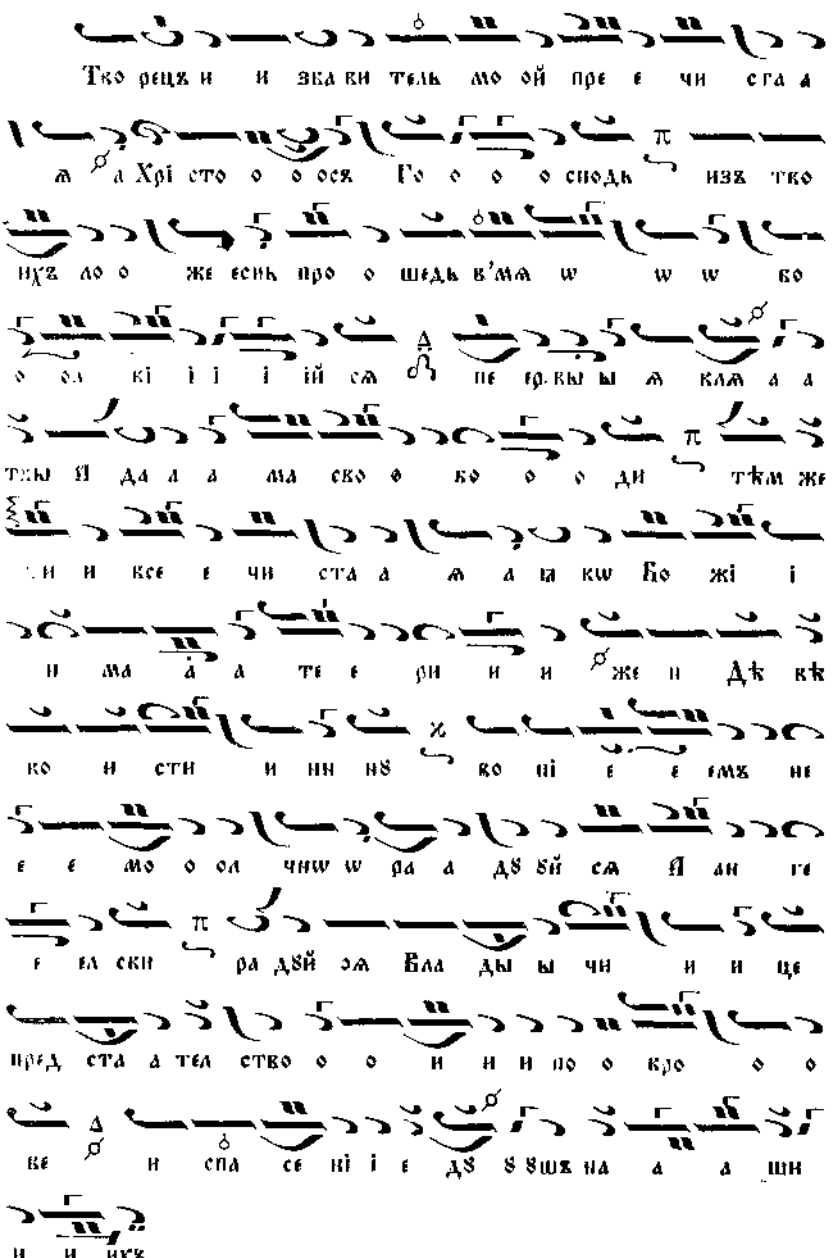
На Стіховнѣ. Гласъ 5

бѣ все ли тн сѧ все ли вый сѧ же хо тѧй ка кѡ ѹ
кра денѣ выдѣ е си ка кѡ пре ло жил сѧ е си ко е же
мѣ сто тво е жи во но сно е со крꙑ тѣ е ло но Вла
ды ко ца кѡ ѡ бѣ цдал сѧ е си на амѣ ца
ви сѧ и ѹ то ли ѡт насѣ ры да ні е слезѣ пла
чѧ цꙑм сѧ же имѣ Ин гелѣ к'нимѣ ко зо пи ѡт плач
пре стак шѧ й по сто лѡмѣ рцы ге ца кѡ кос кре се
Го сподь мі ро ки да рѧ мй ѡ чи це ні е и
ве лі ю ми лость
Рас ныый сѧ ца кѡ кос хо тѣлѣ е си Хрі сте и
смерть по гре бе ні емѣ тво и имѣ плѣ ни вый три дне
венѣ кос креслѣ е си ца кѡ Богѣ со сла во ю мі
і і ро ки да рѧ мй без ко ие чнѧ ю жи зѣнь
и ве лі ю ми лость

Слава и нынѣ Богородичень.

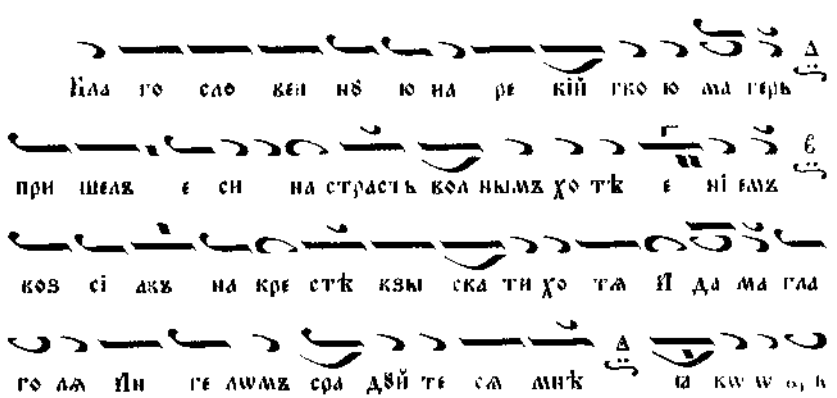
Гласъ ѕ̄ ѕ̄ Па. 6/4

ОТПУСТИТЕЛЕНЪ. Гласъ ѕ̃. Бѕ.

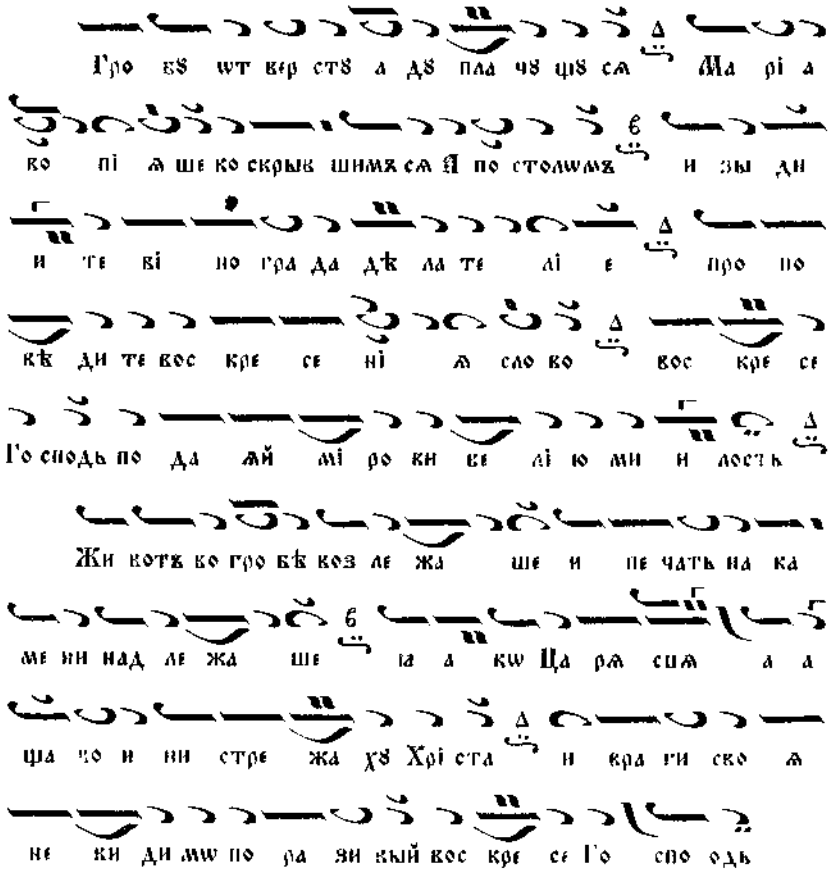

БОГОРОДИЧЕНЪ. Гласъ ѕ̃ ѕ̃. Бѕ.

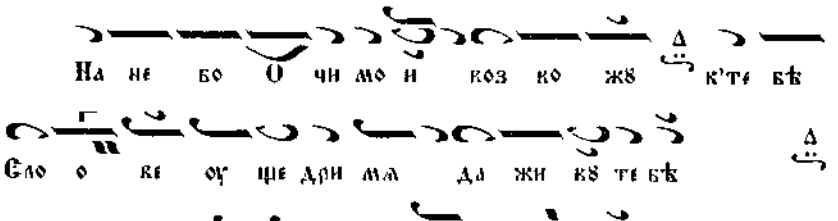

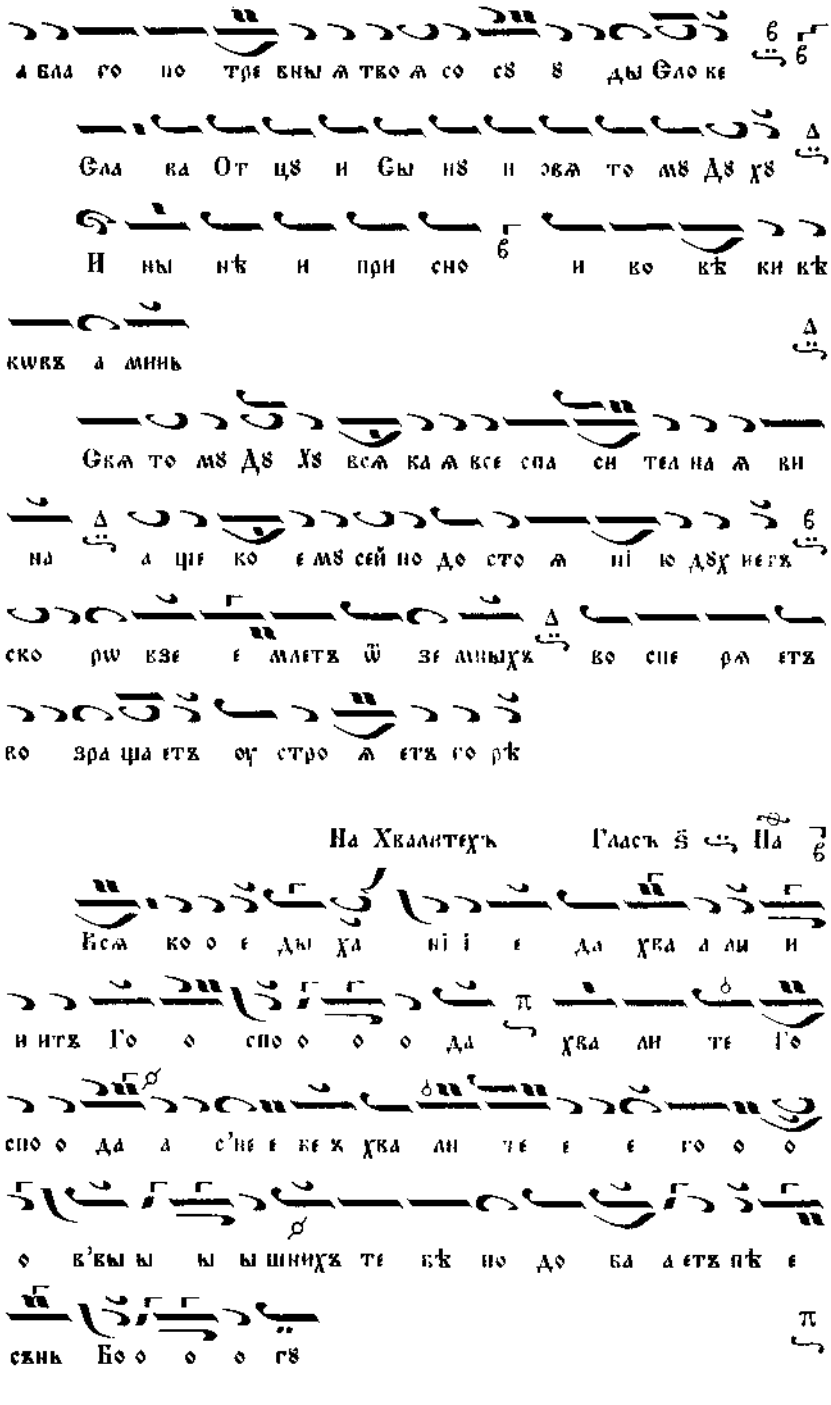
СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ.

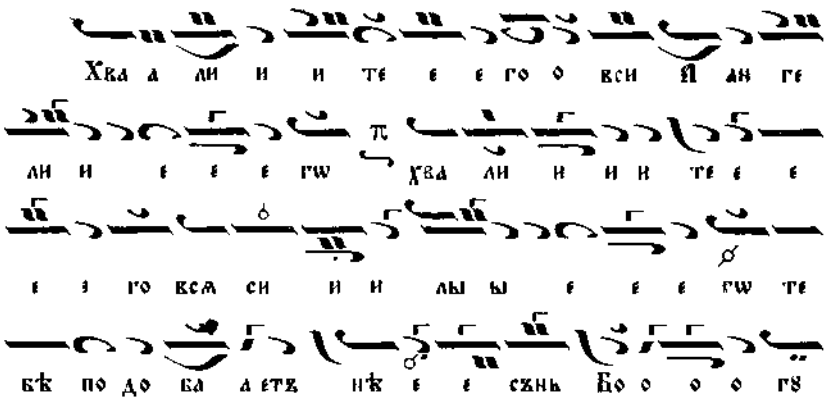
Гласъ ѕ. ѕ҃ѕ.

ЙВТІФѠНИ

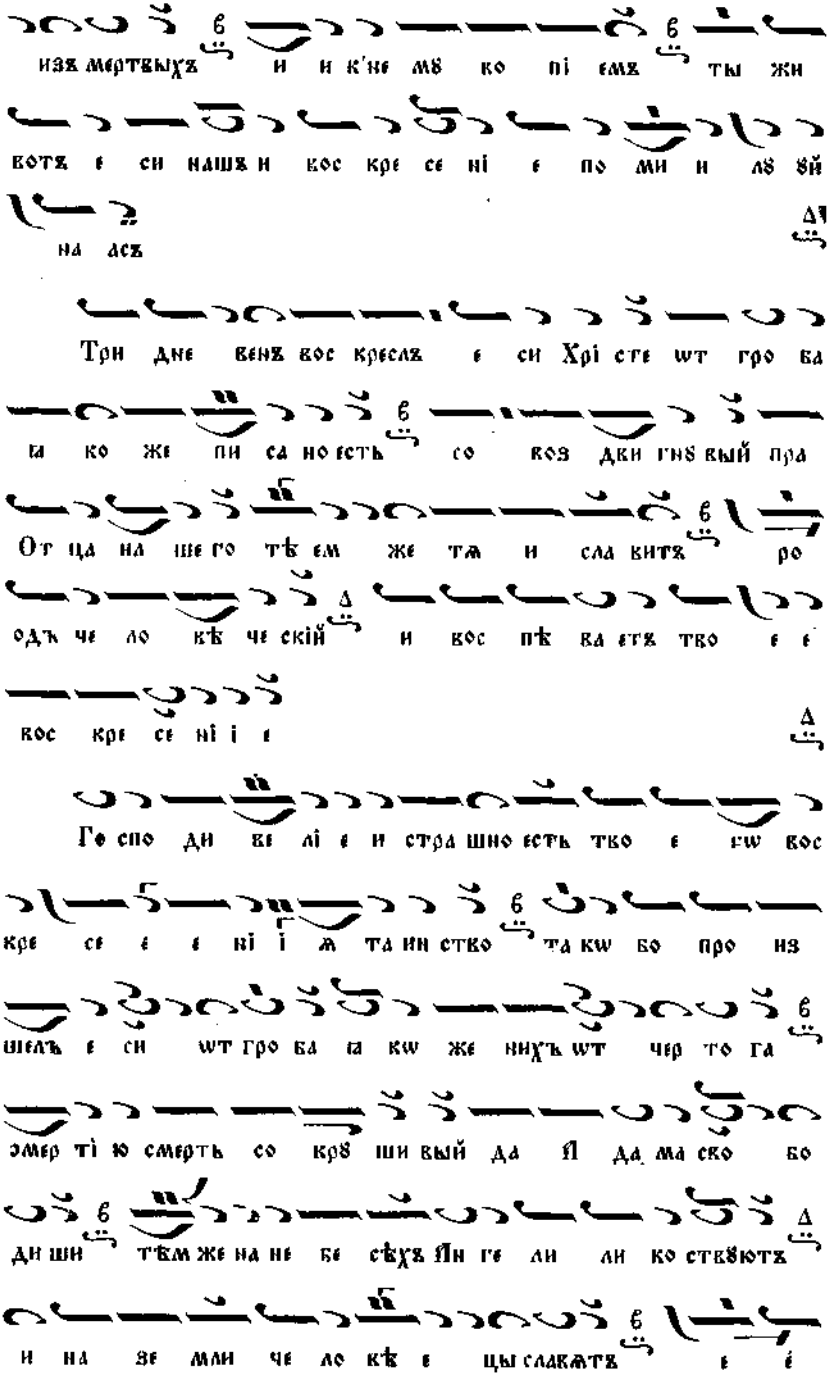

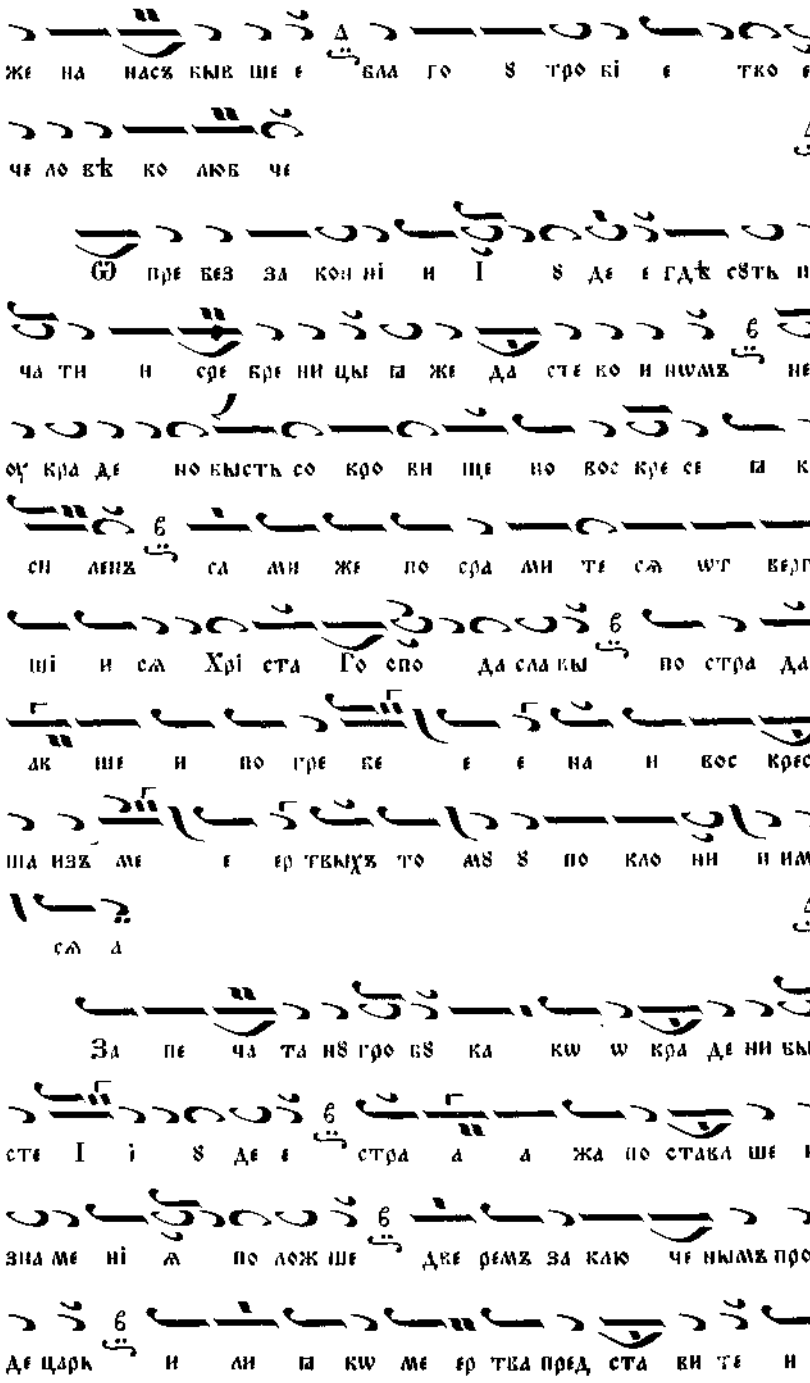

Слава во въ трехъ лицы и тво и со сн и дх Сло ке
Сла ва От цу и Сы ну и свя то му Ду ху
И ны нѣ и при сно и во ве ки ко
кшихъ а минь
Сто му Ду ху всѣ ка и все спа си тел на и ки
на а ще ко е мы сей но до сто и ню дхъ ие гъ
ско рш взе е млетъ ю зе лиыхъ во спе ря етъ
во зра ща етъ оц стро и етъ со рѣ
На Хвалитехъ Гласъ ѕ Па
Всѣ ко о е ды ха ни і е да хва а ли и
и итъ Го о спо о о о да хва ли те Го
спо о да а с'не е бе ж хва ли те е го о о
о в'вы ы ы ы шнихъ те бѣ по до ба а етъ пѣ е
сни Бо о о о гу

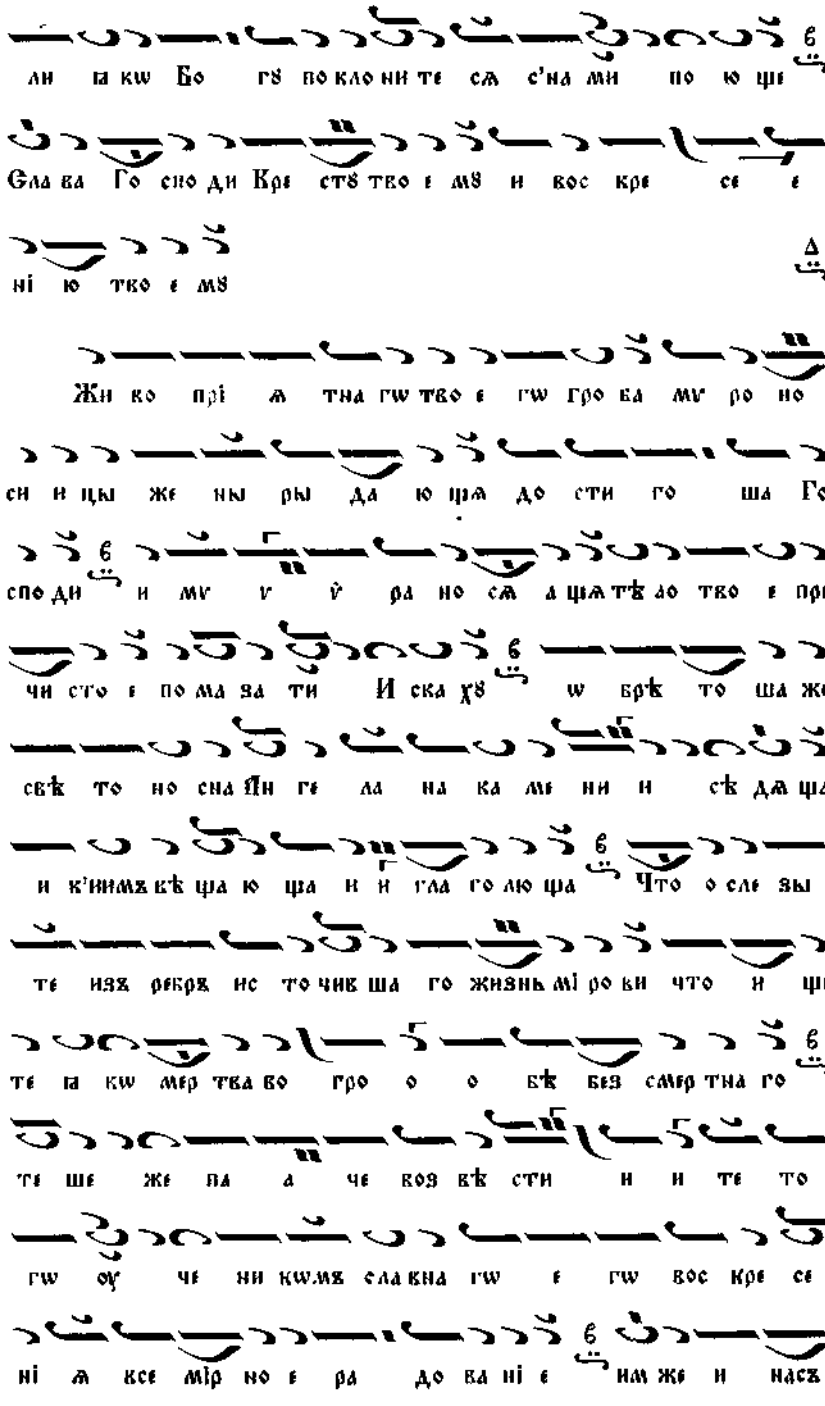

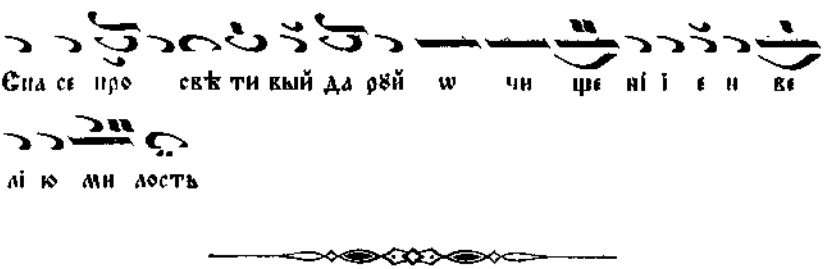
ІРМОЛОГИЧЕСКИ.

изх мертвыхъ и и к'не мѫ ко пі емъ ты жи
вотъ є си нашх и вос кре се ні є по ми и лѫ йй
на дсъ
Три дне венъ вос креслъ є си Хрі сте wт гро ба
ла ко же пи са но есть со вся дки гнѫ вый пра
От ца на ше го тѣ ем же тѫ и сла витъ ро
одъ че ло кѣ че скій и вос пѣ ва етъ тво є є
вос кре се ні і є
Го спо ди ве лі є и стра шно есть тво є ѡw вос
кре се є є ні і ж та ин ство тд kw бо про из
шелъ є си wт гро ба ла kw же нихъ wт чер то га
эмер тї ю смерть со кр̀ ши вый да Й да ма ско бо
ди ши тѣм же на не бе сѣхъ Йн ге ли ли ко ствю тъ
и на зе мли че ло кѣ є цы слакѫтъ є є

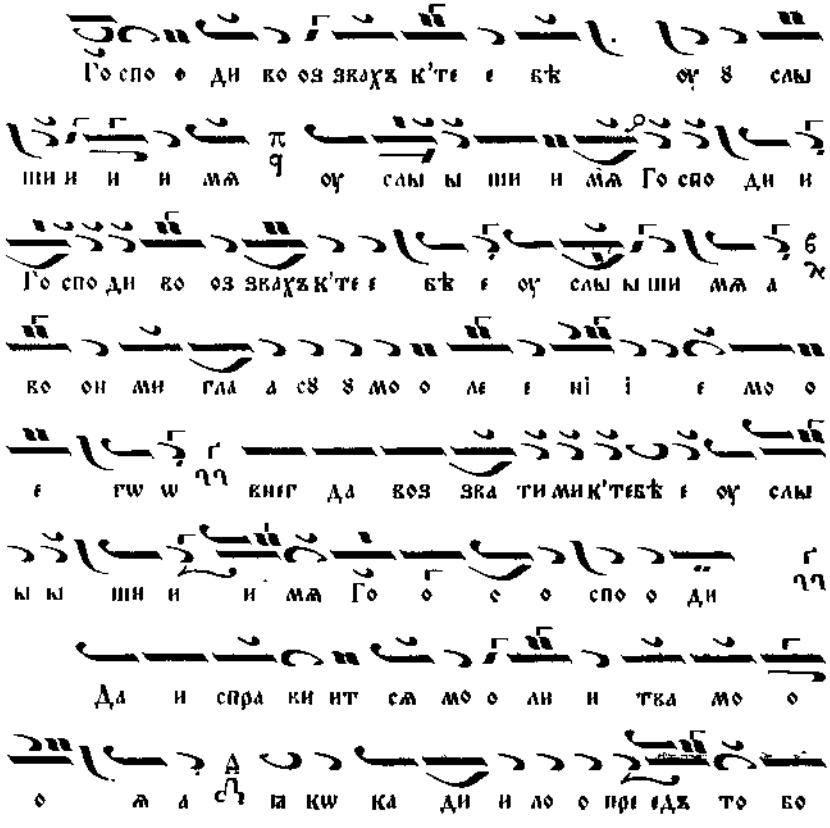

же на насѫ кыв ше е бла го ѕ тро кі е тко е
че ло вѣ ко лю бе че
ѽ пре без за кон ні и І ѕ де е гдѣ сѣть не
ча ти и сре бре ни цы ш же да сте ко и нѹмѫ не
ѹ кра де но кысть со кро ви ще но вос кре се ш кѡ
сн ленѫ са ми же по сра ми те сѧ wт вер г
ші и сѧ Хрі ста Го спо да сла кы по стра да
дк ше и по гре бе е е на и вос крес
ша изѫ ме е ер твыхъ то мѕ ѕ по кло ни и имѧ
сѧ а
За пе ча та нѕ гро бѕ ка кѡ w кра де ни кы
сте І і ѕ де е стра а а жа по ставл ше и
зна ме ні ѫ по ложше дке ремѫ за кю че нымѫ прой
де царь и ли ш кѡ ме ер тва пред ста ви те и

ли ꙗ кѡ Бо гⷭ по кло ни те сѧ с'на ми по ю щꙗ
Сла ва Го спо ди Кры стѵ тво е мⷭ и вос кре се е
ні ю тво е мⷭ
Жи во прі ѧ тна гѡ тво е гѡ гро ба мѵ ро но
си ны цы же ны ры да ю щѧ до сти го ша Го
спо ди и мѵ ѵ ѷ ра но сѧ а щѧ тѣ ло тво е пре
чи сто е по ма за ти И ска хⷭ ѡ брѣ то ша же
свѣ то но сна Йи гⷣ ла на ка ме ни и сѣ дѧ ща
и к'имѫ вѣ ща ю ща и и гла го лю ща Что о сле зы
те ияѫ ребрѧ ис то чив ша го жизнь мі ро ви что и ще
те ꙗ кѡ мер тва во гро о о бѣ без смер тна го
те ше же па а че воя вѣ сти и и те то
гѡ оу че ни кѡмѫ сла вна гѡ е гѡ вос кре се
ні ѧ все мі ро но е ра до ва ні е им же и насъ

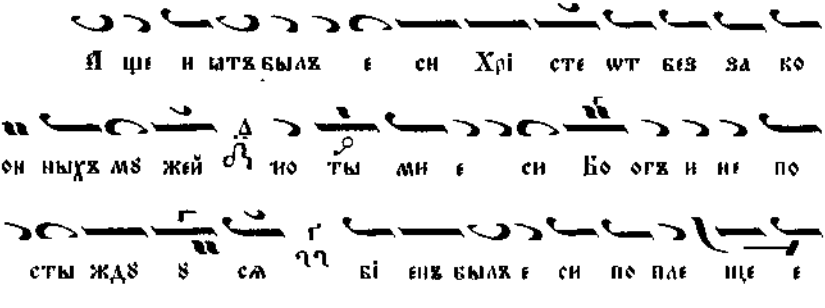
ГЛАСЪ СЕДМИ.

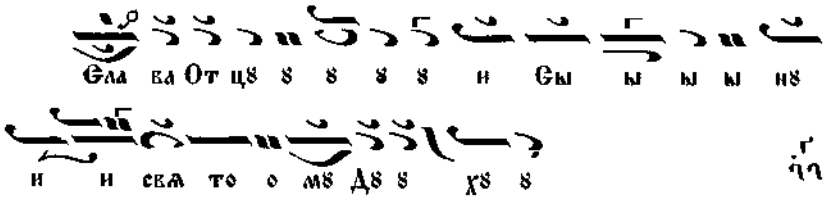
Гласъ з Га.

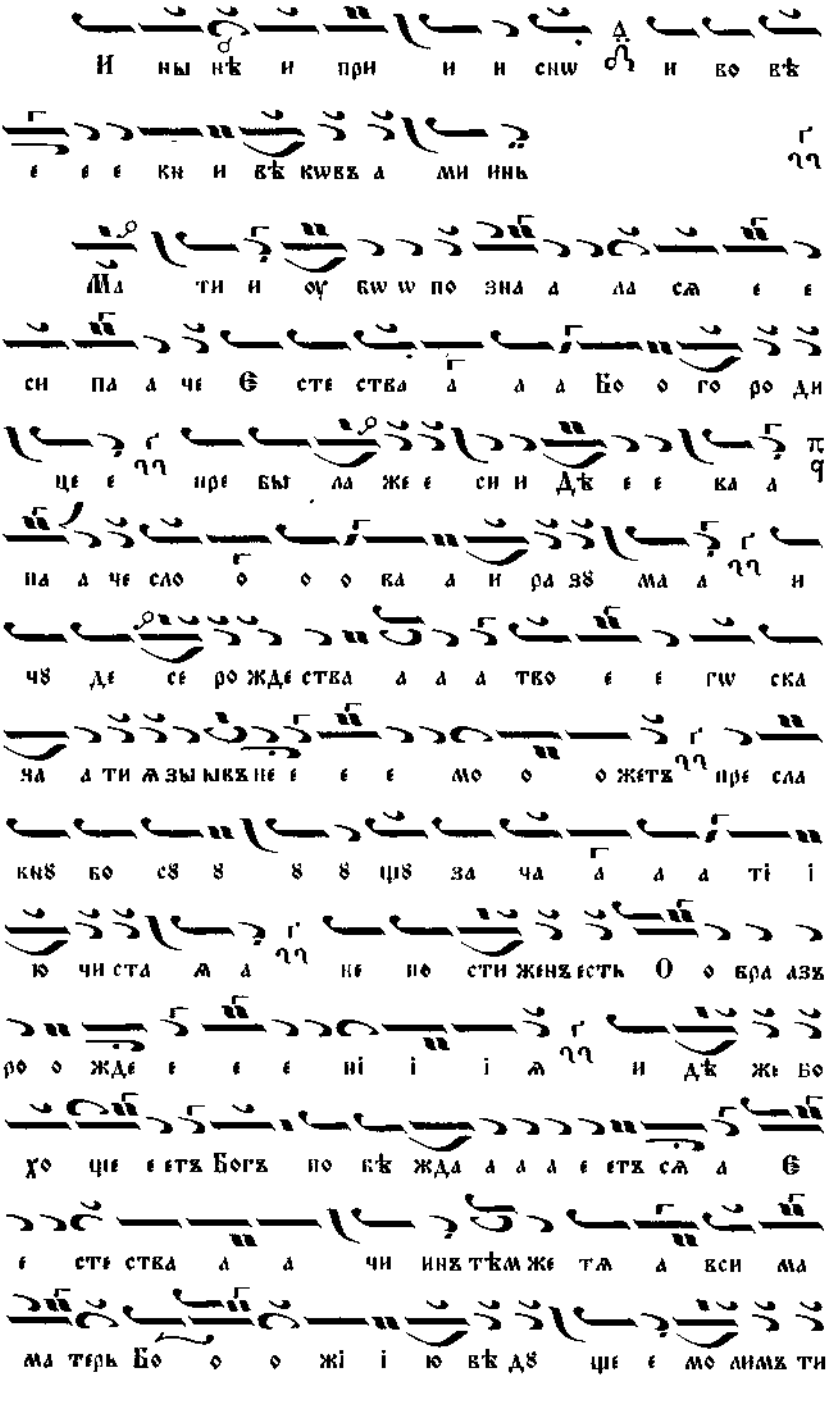

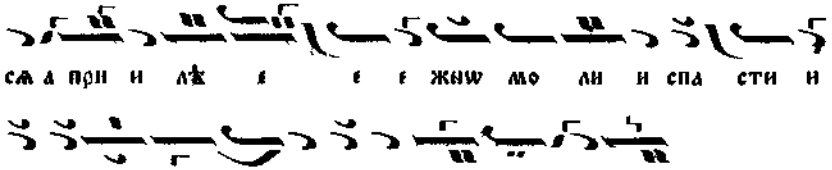

о о ю ѕ воз дѣ ж ні е рѕ кѕ ѕ́ мо
о е е е ю ѕ же ер тва ве е чер нж а ж оу
слы ы ы ши и мм Го о о о спо о ди
Ірі и ди те воз ра а дѕ ем сѫ Го спо де
е ви со крѕ шик ше мѕ смер ти дер жа а кѕ и про
сѣ тик ше мѕ че ло вѣ че скій родъ со без пло тны мн
зо кѕ ѕ ще со дѣ те лю и Спа се нашъ сла
а ва те бѣ
Крестъ пре тер пѣлъ е си Спа се и по гре бе
ні е надъ ра а ди смер ті ю же ѿ кw Богъ сме ртъ
оу мер твилъ е си тем же по кла нѫ е ем сѫ три
дне вно мѕ вос кре се ні ю тко е мѕ Го спо ди сла ва
те бѣ
Я по сто ли ви и дѣк ше вос кре се ні е со

дѣ те лм чѧ дм хѧ см по ю ѕ щи хва лѧ Ян
гел скѧ ю сі м сла ва есть цер ко о вна а м
сі е бо гат ство цар ствї м по стра да а кый
насъ ра ди Го спо ди сла ва те бѣ

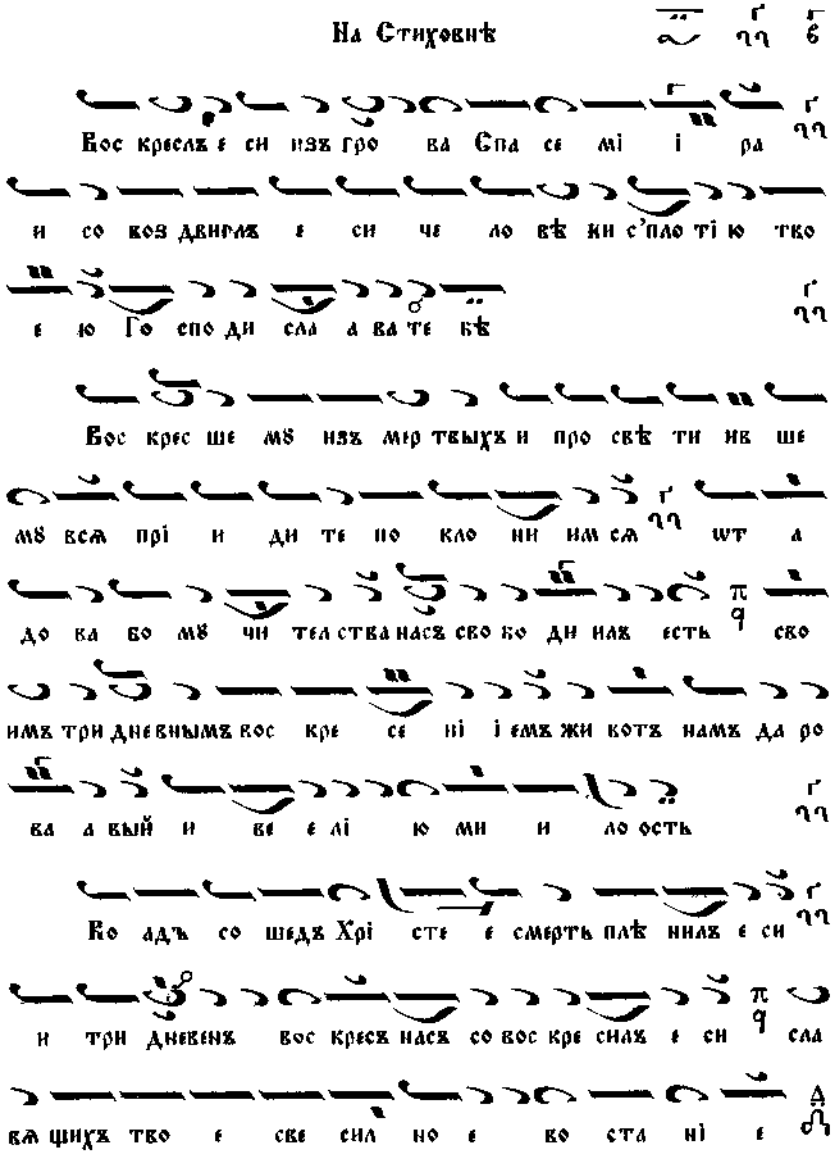

Я щи и ыт҃ѧ был҃х е си Хрі сте wт бе҃ѕ за ко
он ныхъ мѧ жей но ты ми е си Бо ог҃ѕ и не по
сты жд҃ѕ ѕ см бї ен҃ѕ был҃х е си по пле ще е
ма не w wт ме та ю см на Кре стѣ при гвож ден҃ѕ
был҃х е си и не та ю во ста нї е ем҃ѕ тво имѧ
хва лю ѕ см смертїю бо тво м жи во отъ мой все
сил не и че ло вѣ ко люб че Го спо ди сла ва те бѣ

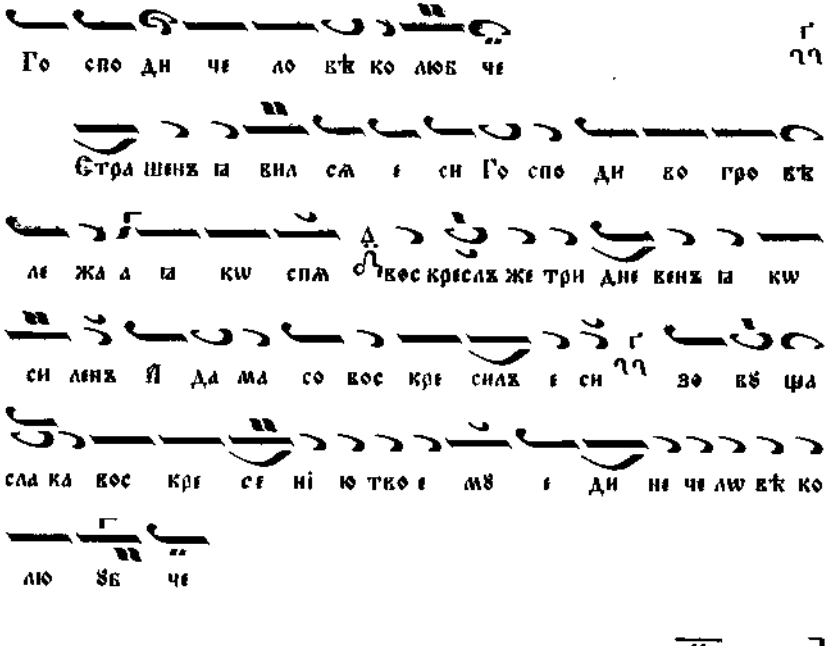

Сла ва От цѣ ѕ ѕ ѕ ѕ и Сы ы ы ы нѣ
и и свм то о мѣ Дѣ ѕ хѣ ѕ

И ны нѣ и при и и снw и во вѣ
е е е кн и вѣ кwвѫ а ми инь
Ма ти и оу бw w по зна а ла сѧ е е
си па а че ⊖ сте ства а а а Бо о го ро ди
це е пре бы ла же е си и Дѣ е е ка а
па а че сло о о о ка а и ра зв ма а и
чв де се ро жде ства а а а тво е е гw ска
ча а ти ѫ зы ыкѫ не е е е мо о о жетѫ пре сла
кнв бо сѧ в в в цв за ча а а а ті і
ю чи ста ѧ а не по сти женѫ есть О о бра зѫ
ро о жде е е е ні і і ѧ и Дѣ же Бо
хо це е етѫ Богъ по вѣ жда а а а е етѫ сѧ а ⊖
е сте ства а а чи инѫ тѣмже тѫ а вси ма
ма терь Бо о о жі і ю вѣ дв це е мо лимѫ ти

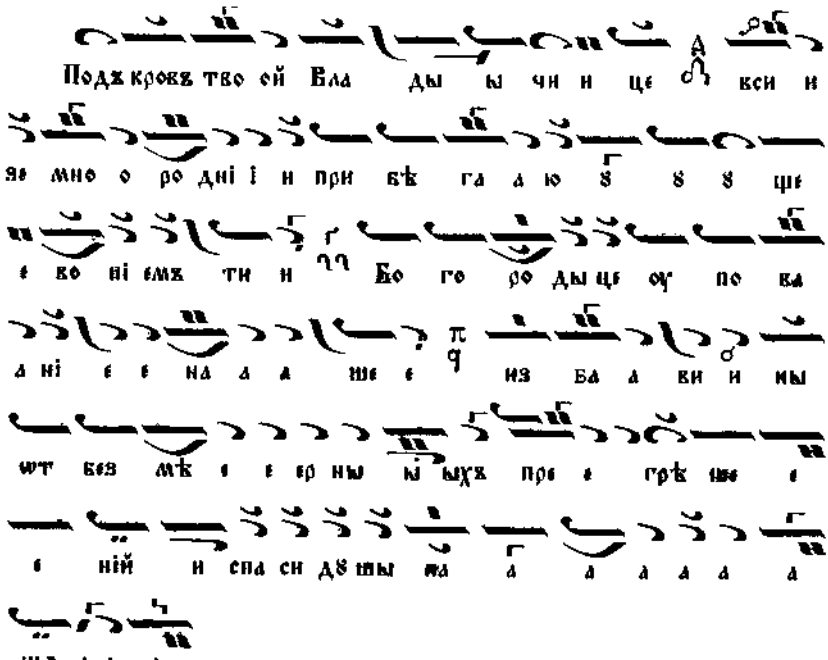

сѫ а при и лѣ е е е жнw мо ли и спа сти и
сѫ дѣ ша а а а амѣ на а шы ы ы ымъ

На Стиховнѣ

Вос кресѣ е си изѣ гро ва Спа се мі і ра
и со воз двиѣмѣ е си че ло вѣ ки с'пло ті ю тко
е ю Го спо ди сла а ва те бѣ
Вос крес ше мѳ изѣ мер твыхъ и про свѣ ти ив ше
мѳ всѫ прі и ди те по кло ни им сѫ шт а
до ва бо мѳ чи тел ства насѣ сво бо ди наѣ есть сво
имѣ три днѣвнымѣ вос кре се ні і емѣ жи котѣ намѣ да ро
ва а вый и ве е лі ю ми и ло есть
Во адъ со шедѣ Хрі сте е смерть плѣ нилѣ е си
и три днѣвенѣ вос кресѣ насѣ со вос кре снѣѣ е си сла
вѫ щихъ тво е сві сил но е во ста ні е

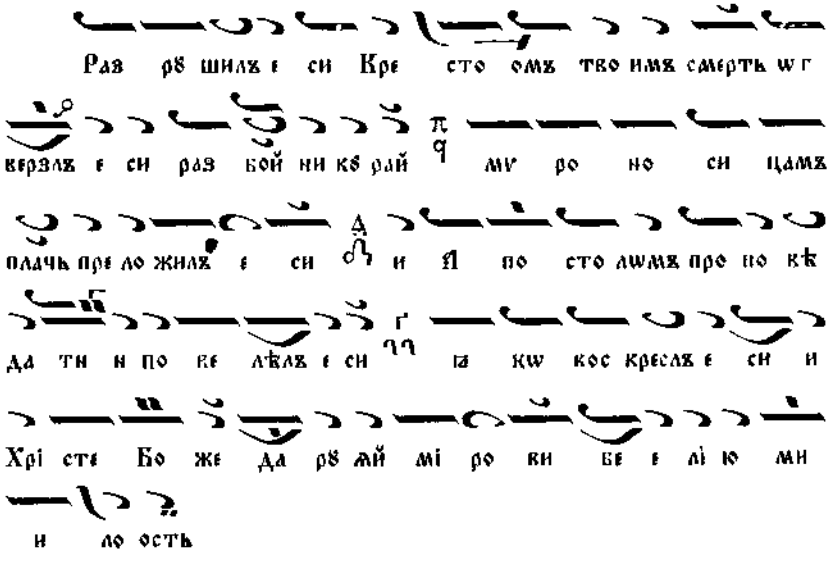

Слава и нынѣ Богородиченъ. Га

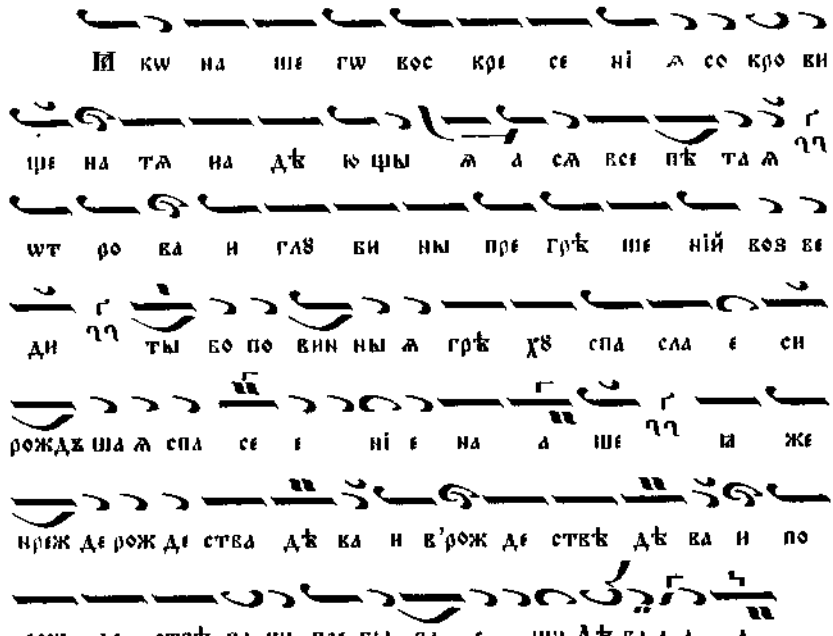
ОТПѢСТИТЕЛЕНЪ

Гл.

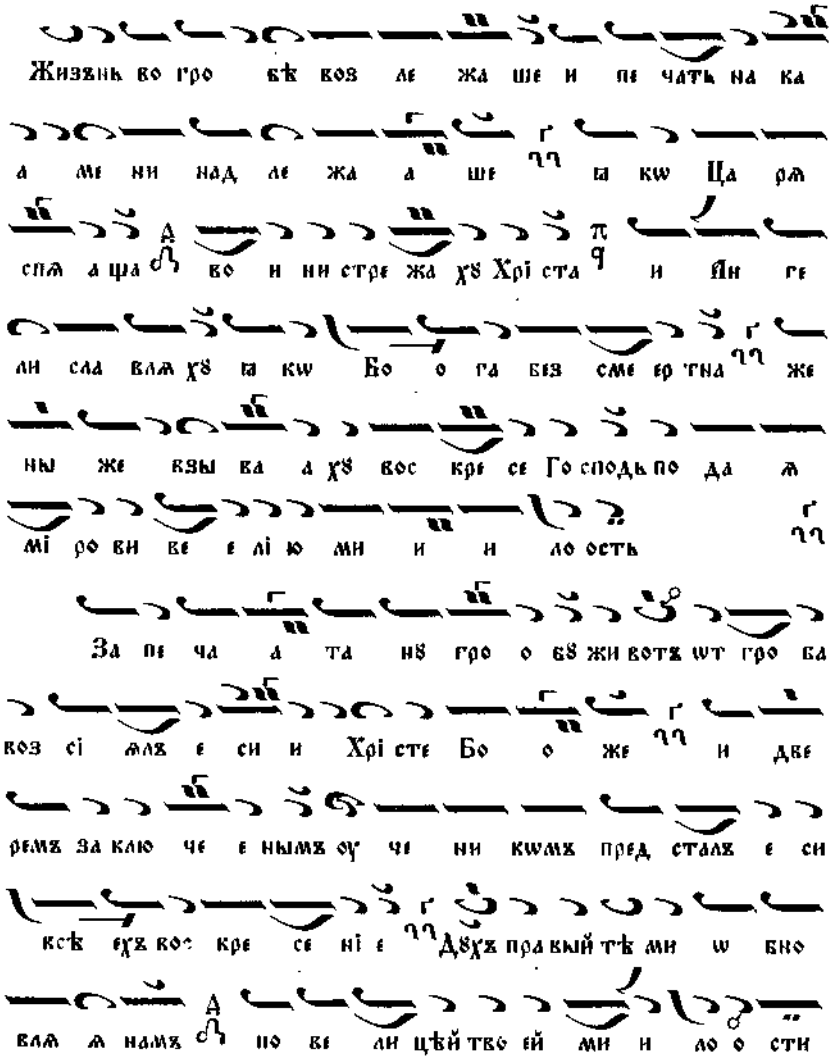
БОГОРОДИЧЕНЪ

Гл.

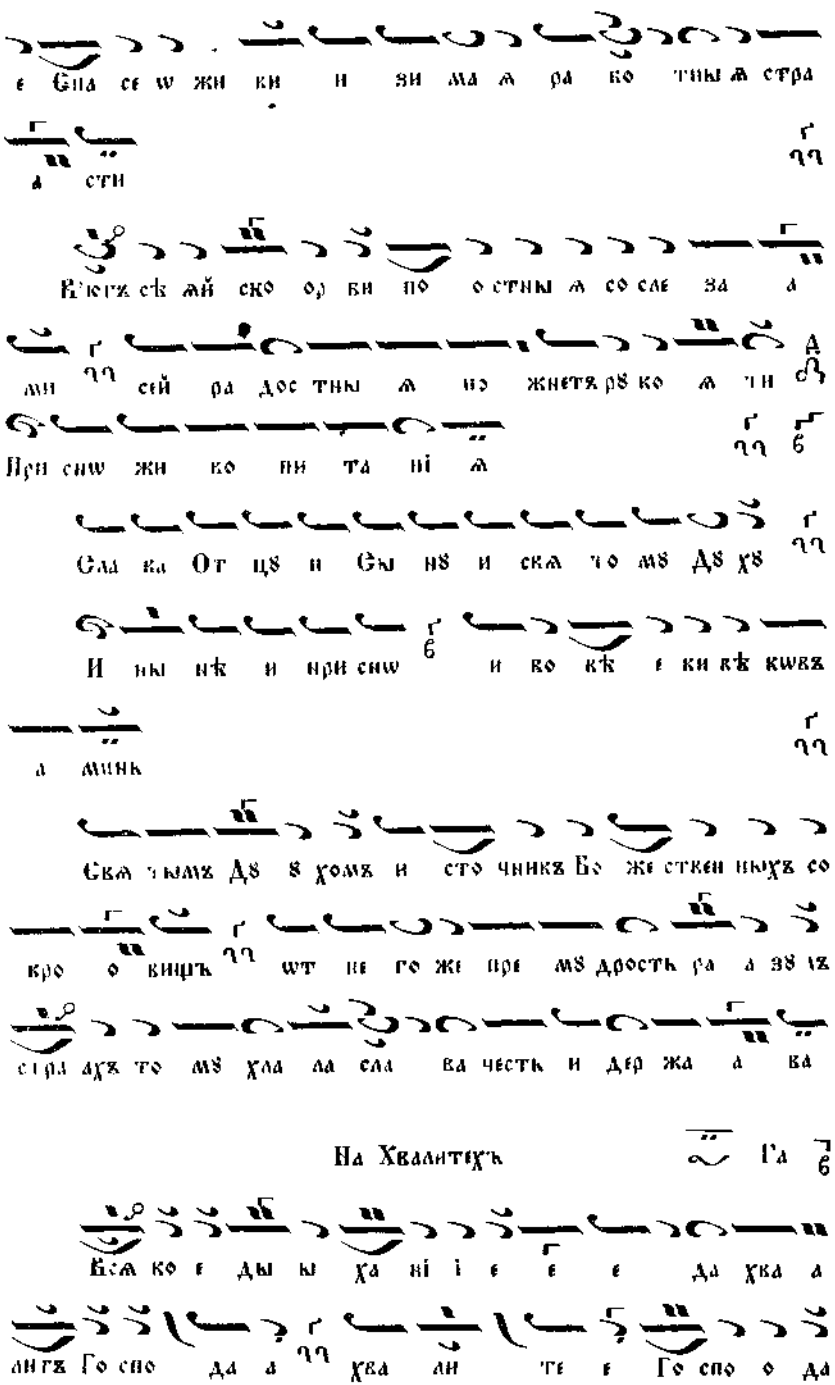
СѢДАЛНЫ ВОСКРЕСНЫ.

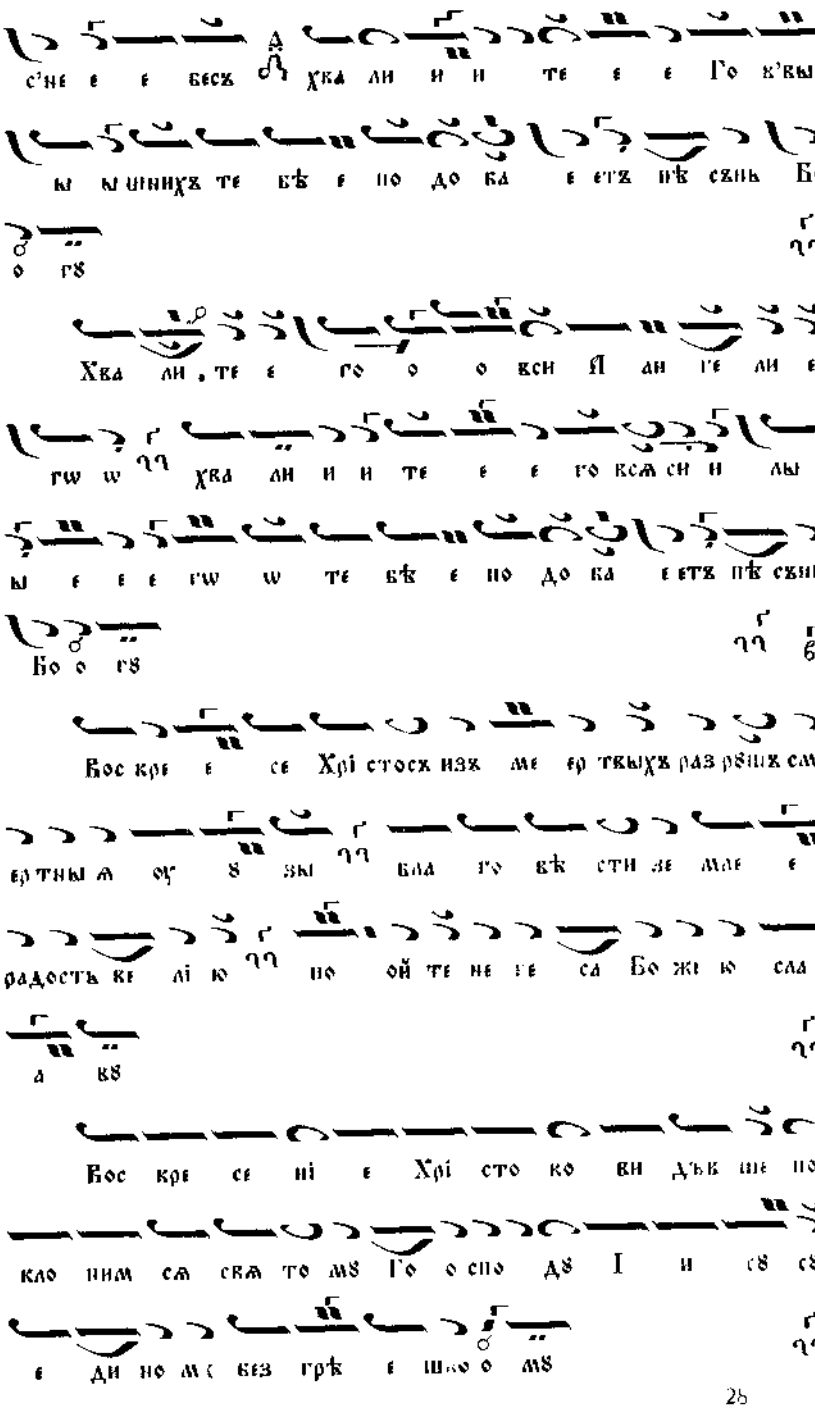
Гласъ ѕ Га.

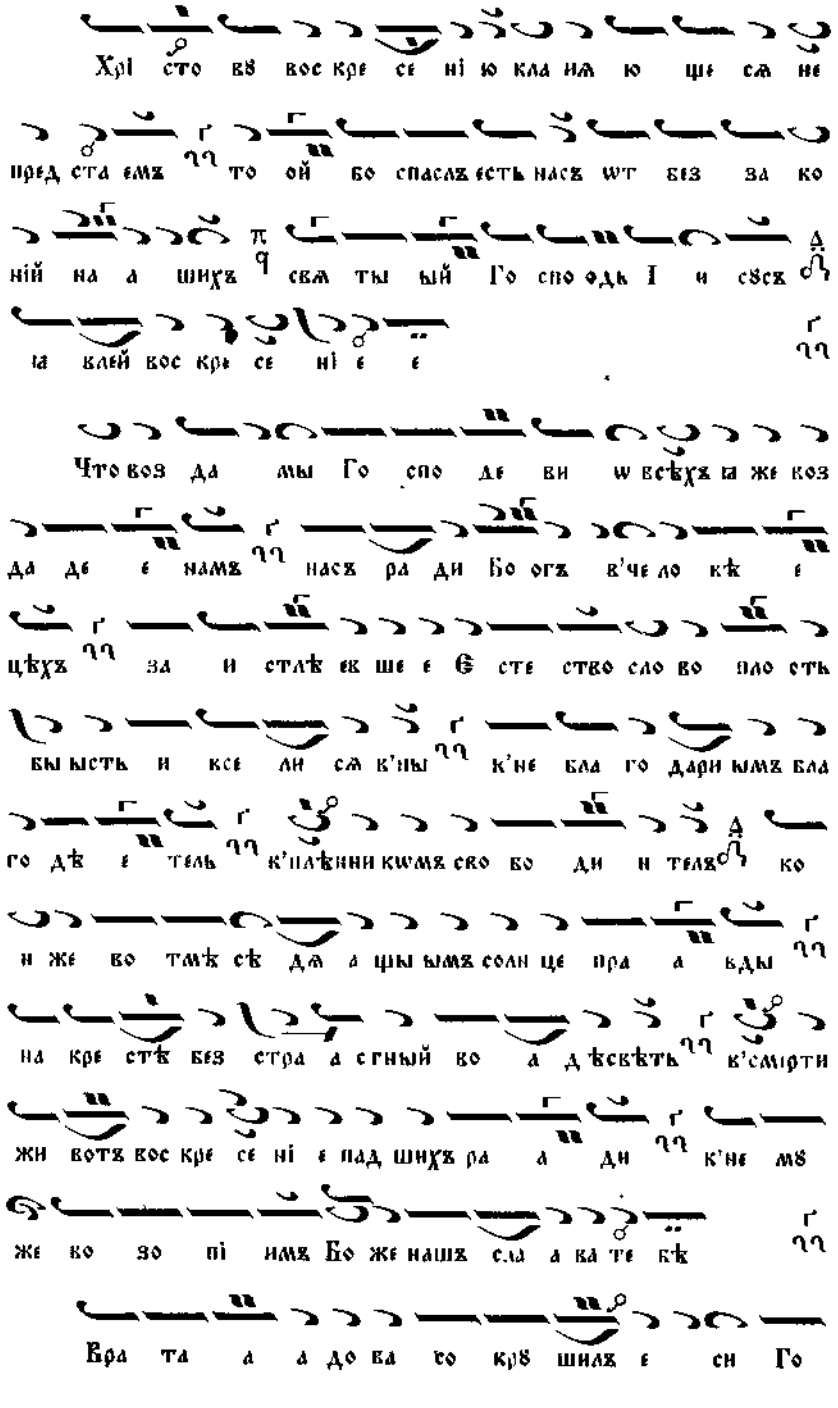

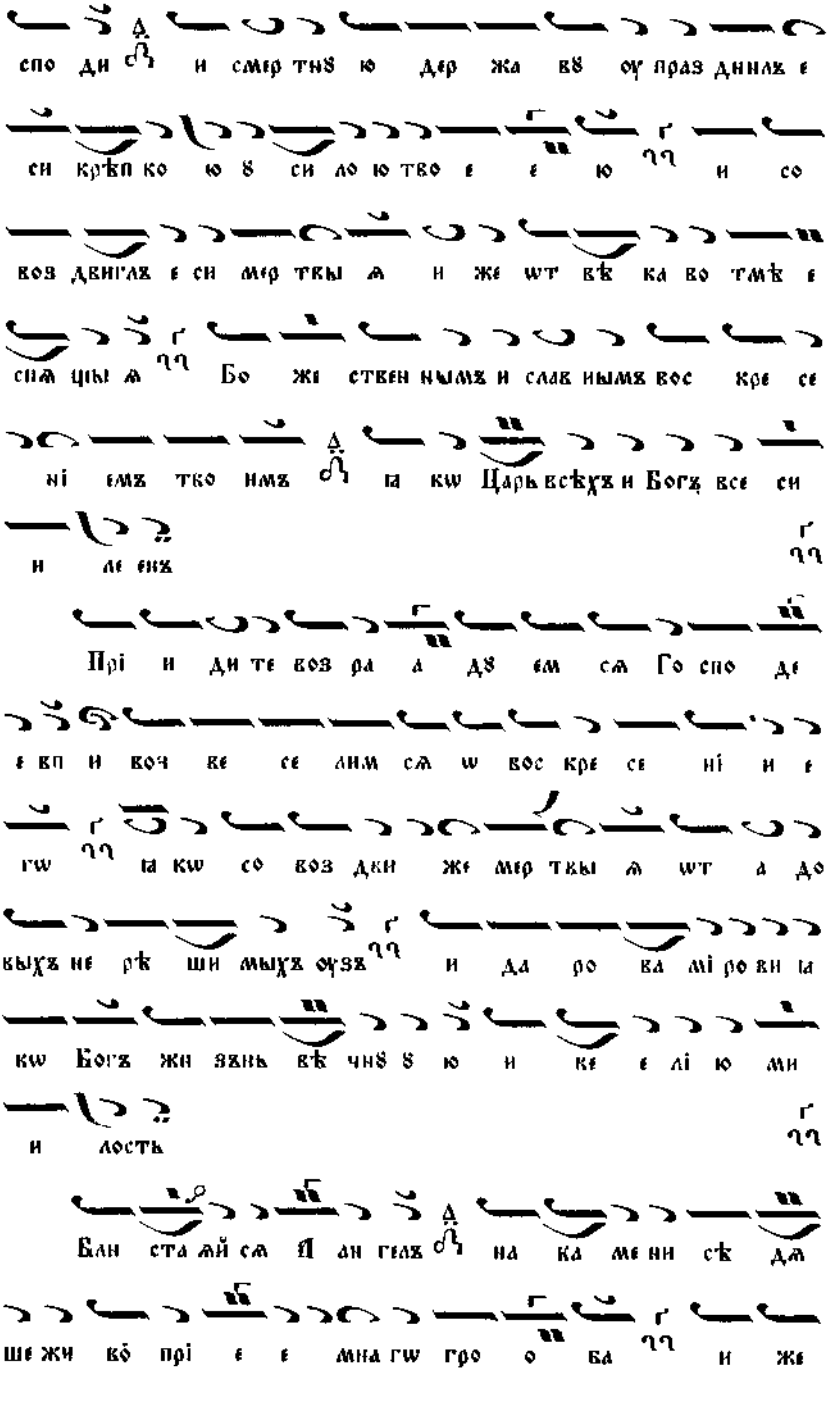
ЛИТІѲНИ Га.

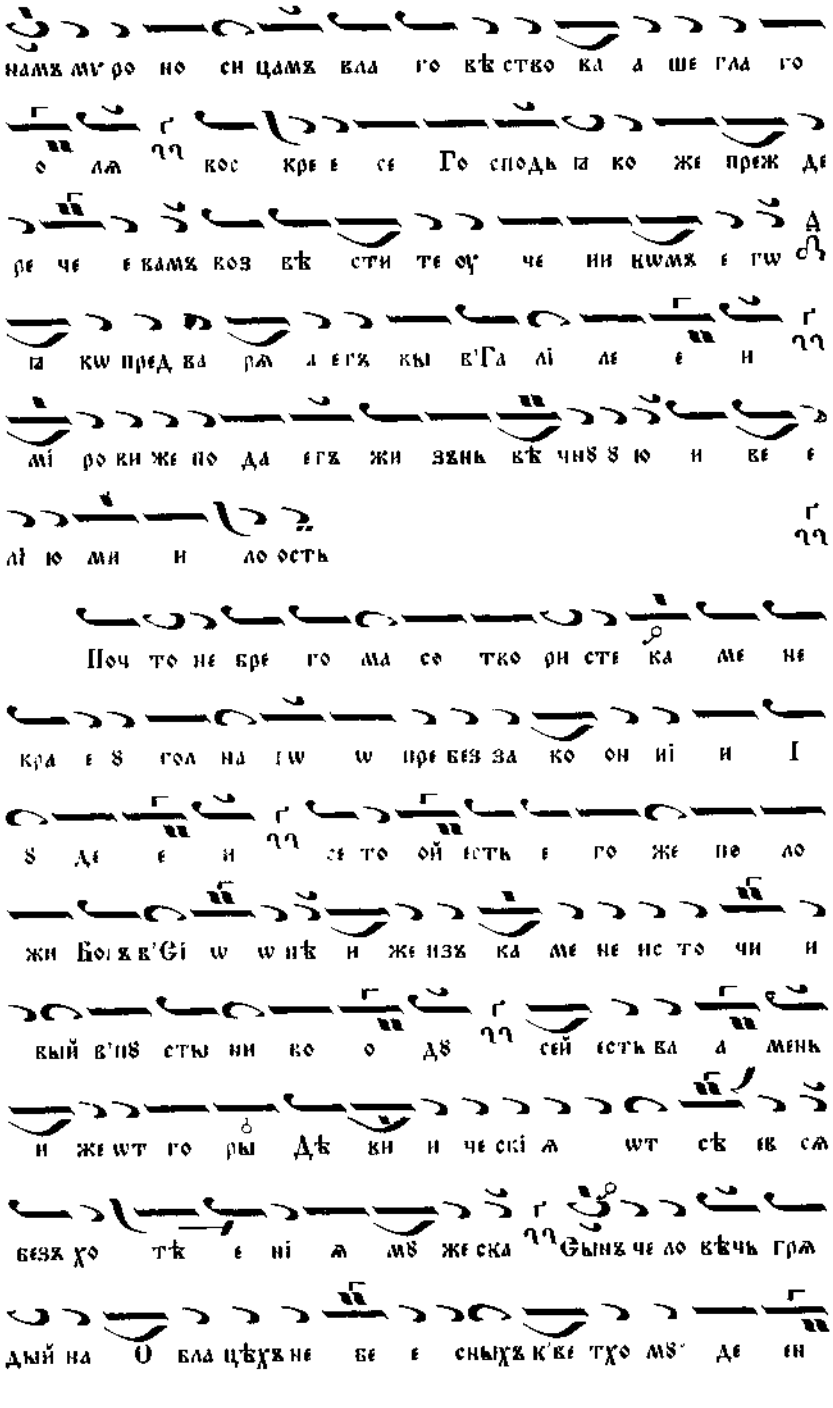

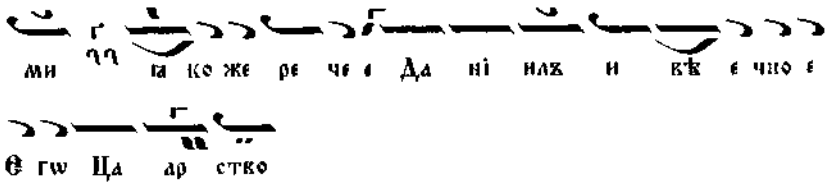

Е Сна се w жи ки и зи ма ж ра ко тны ж стра
а сти
К'цетж сѣ жй ско ор би по о стны ж со сле за а
ми сей ра дос тны ж но жнетя рѕ ко ж ти
При снw жи ко ви та нї ж
Сла ка От цѕ и Сы нѕ и скж то мѕ Дѕ хѕ
И ны нѣ и при снw и во вѣ е ки вѣ кwвж
а минѣ
Скж тымж Дѕ ѕ хомж и сто чникъ Бо же ствен ныхъ со
кро о вищъ wт не го же при мѕ дрость ра а зѕ ѵж
стра дхъ то мѕ хла ла сла ва честь и дер жа а ва
На Хвалитѣхъ Га
Всж ко е ды ш ха нї і е е е да хва а
литж Го спо да а хва ли те е Го спо о да

С'НЕ Е Е БЕСЪ ХВА ЛИ И И ТЕ Е Е Го Е'ВЫ
ЫЫ ЦИНИХЪ ТЕ БѢ Е ПО ДО БА Е ЕТѢ ПѢ СЫНЪ Бо
О ГЯ
Хва ли , те е го о о всн Я ли ге ли е
ГЮ Ю ХВА ЛИ И И ТЕ Е Е ГО ВСѦ СИ И ЛЫ
Ы Е Е Е ГЮ Ю ТЕ БѢ Е ПО ДО БА Е ЕТѢ ПѢ СЫНЪ
Бо о гя
Бос кре е се Хрі стосх изх ме ер ткыхъ раз рѣшх сме
ер тны м оу я зы БЛА го вѣ сти зе мле е
радость ве лі ю по ой те не ге са Бо жі ю сла
А ВЯ
Бос кре се ні е Хрі сто ко ви дъѣ ше по
кло ним сѧ свѧ то мя Го о спо дя І и ся ся
е ди но мс без грѣ е шно о мя

Хрі сто вѣ вос кре се ні ю кла нѧ ю ще сѧ не
пред ста емъ то ой бо спасла есть насъ wт без за ко
ній на а шихъ свѧ ты ый Го спо одь І и сѣсъ
ла клей вос кре се ні е е
Что воз да мы Го спо де ви w всѣхъ ш же воз
да де е намъ насъ ра ди Бо огъ в'че ло кѣ е
цѣхъ за и стлѣ ѣк ше е ѳ сте ство сло во пло сть
бы ысть и все ли сѧ в'ны к'не бла го дари ымъ бла
го дѣ е тель к'па̀кинихwмъ сво бо ди и телѧ ко
и же во тмѣ сѣ дѧ а щы ымъ соли це пра а вды
на кре стѣ без стра а сный во а дѣсвѣть в'смірти
жи вотъ вос кре се ні е пад шихъ ра а ди к'не мѣ
же ко зо пі имъ Бо же наших сла а ка те кѣ
Вра та а а до ба со крѣ шилъ е сн Го

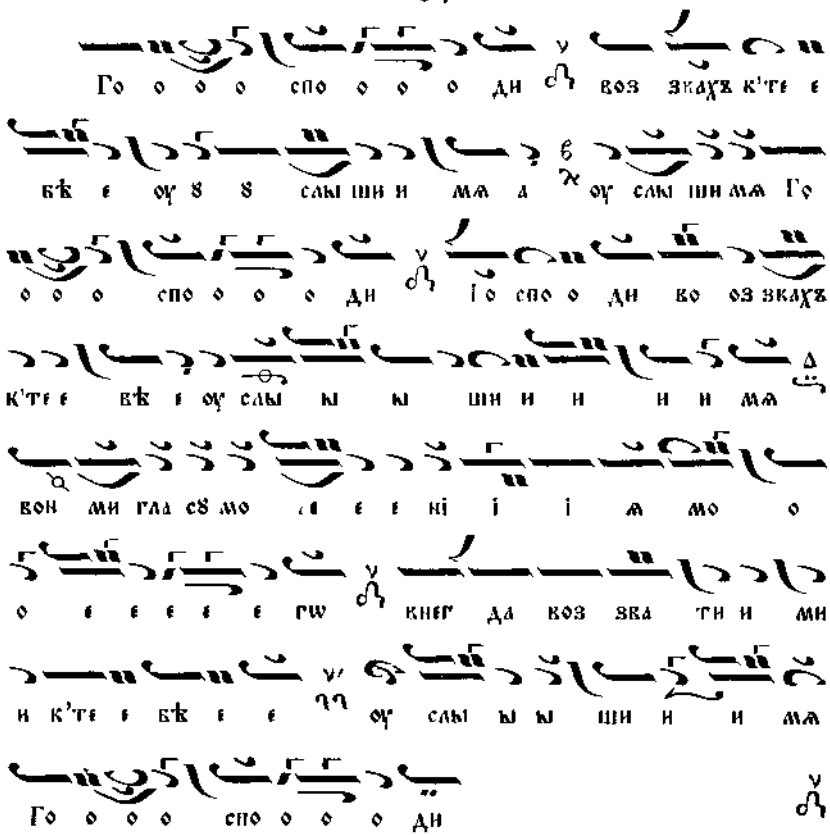

спо ди и смер тнѕ ю дер жа вѕ оу праз днилѫ є
си крѣп ко ю ѕ си ло ю тво є є ю и со
воз двиглѫ є си мер ткы ѧ и же wт вѣ ка во тмѣ є
сиѫ цы ѧ Бо жі ствен нымѫ и слав нымѫ вос кре се
ні емѫ тко нмѫ ꙗ кw Царь всѣхъ и Богъ все си
и ле ниѫ
Прі и ди те воз ра а дѕ ем сѧ Го спо де
є вп и воч ке се лим сѧ w вос кре се ні и є
гw ꙗ кw со воз дки же мер ткы ѧ wт а до
выхъ не рѣ ши мыхъ оꙋзѫ и да ро ва мі ро ви ꙗ
кw Богъ жи зньѧ вѣ чнѕ ѕ ю и ке є лі ю ми
и лость
Бла ста йѧ сѧ Я ан гелѫ на ка ме ни сѣ дѧ
ше жи вѡ прі є є мна гw гро о ба и же

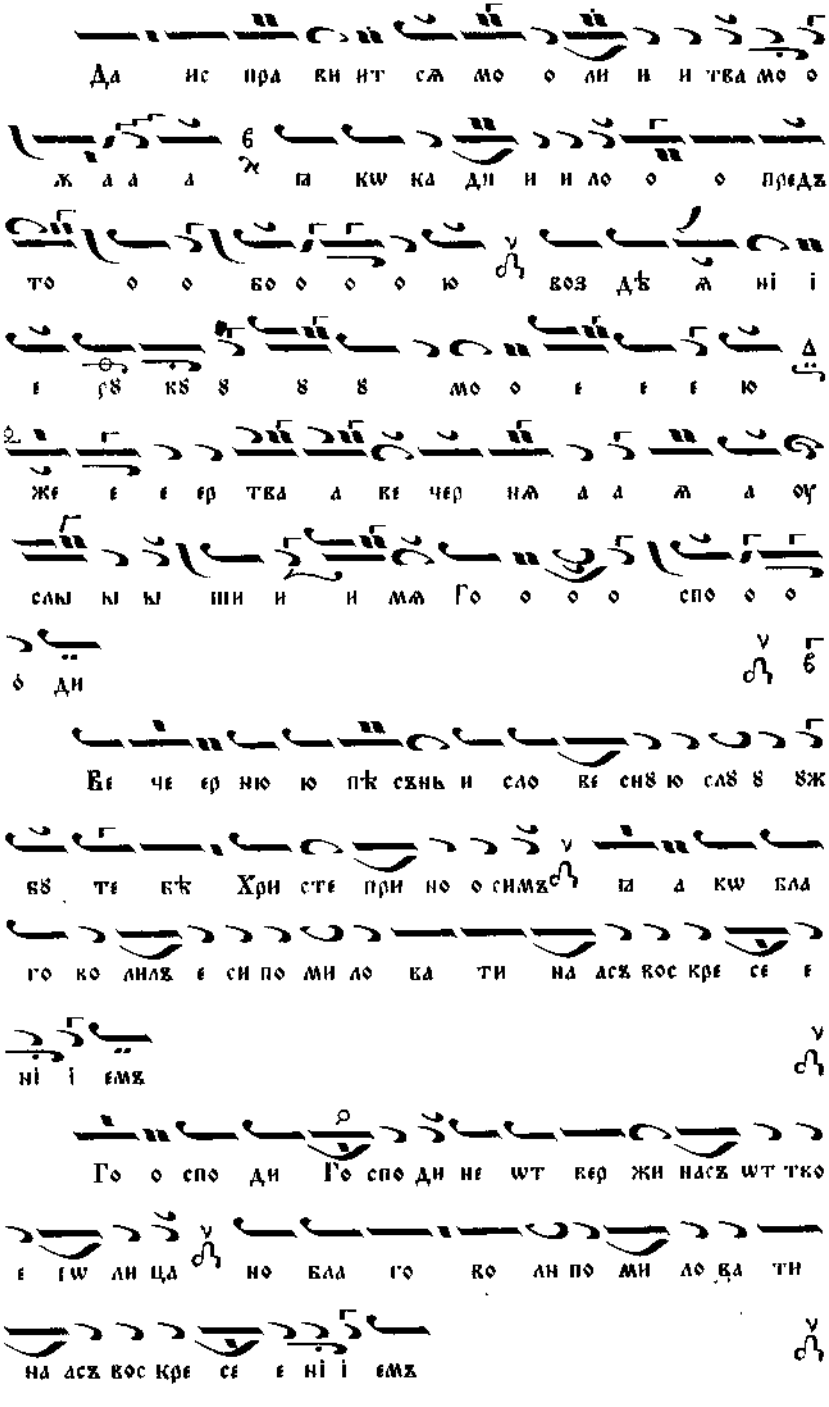

намѫ мѵ ро но сн цамѫ вла го вѣ ство ка а ше гла го
о лѫ кос кре е се Го сподь ꙗ ко же преж де
ре че е камѫ воз вѣ сти те оу че ии ѡмѫ е гѡ
ꙗ кѡ пред ва рѫ а е гѫ кы в'Га лі ле е и
мі ро ки же по да е гѫ жи зѫнь вѣ чнѣ ѕ ю и ве е
лі ю ми и ло есть
Поч то не бре го ма со тко ри сте ка ме не
кра е ѕ гол на гѡ ѡ пре без за ко он ні и І
ѕ де е и се то ой есть е го же по ло
жи Бо ѫ в'Сі ѡ ѡ нѣ и же изѫ ка ме не нс то чи и
вый в'пѣ сты ни во о дѣ сей есть ба а мень
и же wт го ры Дѣ ви и че скі ѧ wт сѣ вѣ сѫ
безѫ хо тѣ е ні ѧ мѣ же ска Сынѫ че ло вѣчь гр
дый на О бла цѣхѫ не бе е сныхѫ к'ве тхо мѣ де ви

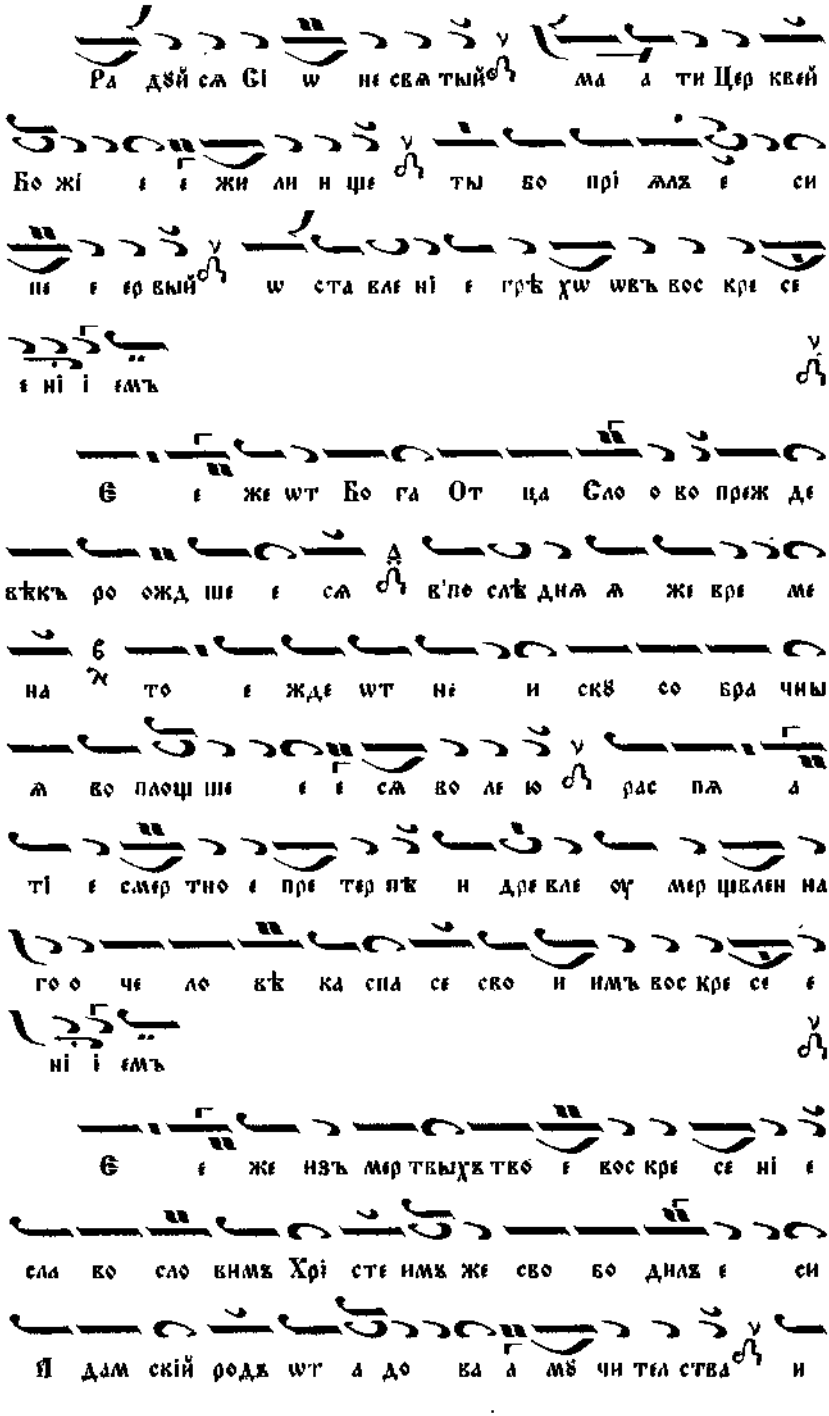

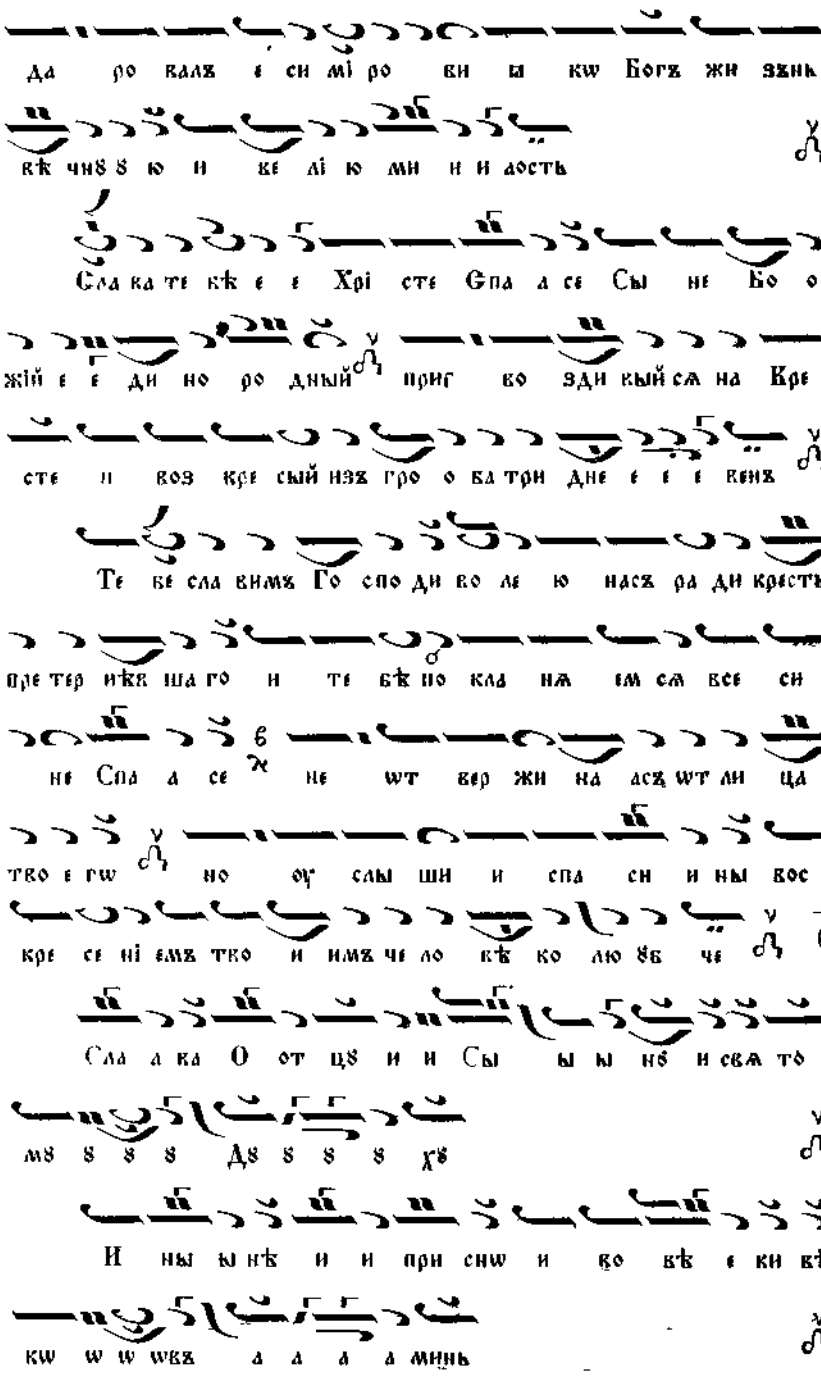
ГЛАСЪ ОСМИ.

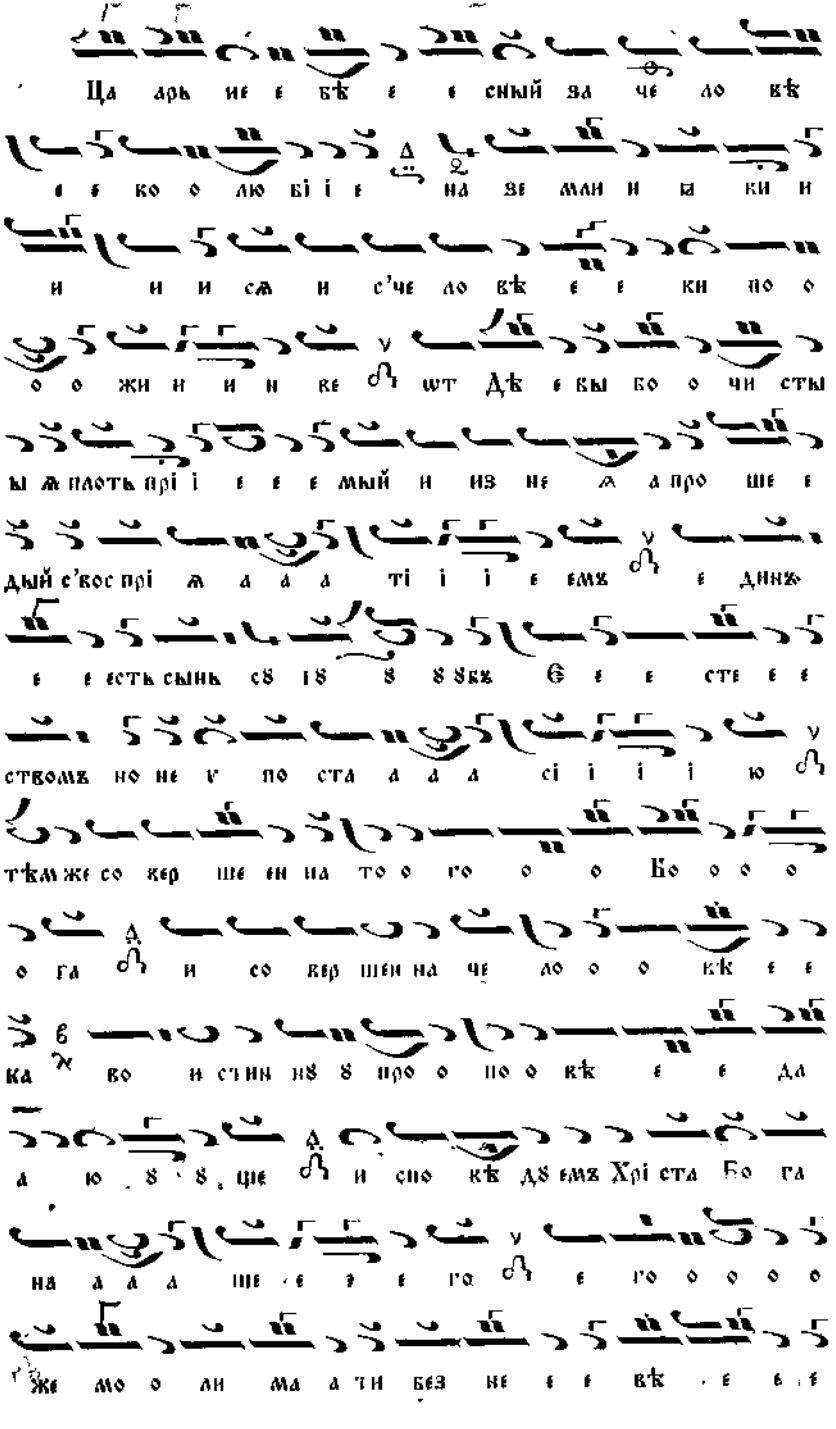
Гласъ Ни

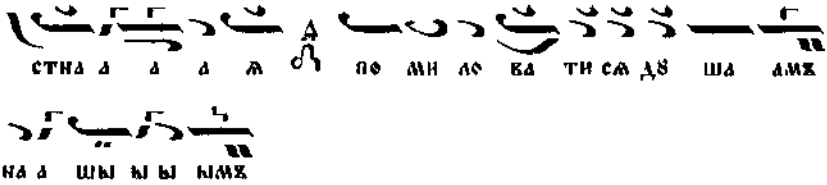

Да ис пра ви ѭт сѧ мо о ли и и тва мо о
ж а а а ꙗ кѡ ка ди и и ло о о прѣдѣ
то о о бо о о о ю воз дѣ ж ні і
ѥ рѧ кѕ ѕ ѕ ѕ мо о ѥ ѥ ѥ ю
же ѥ ѥ ер тва а ѥ чер нѫ а а ѫ а оу
слы ы ы ши и и мѫ Го о о о спо о о
ди
Ве че ер ню ю пѣ сѫнь и сло ве сня ю слѧ ѕ ѕѫ
ѕѕ те бѣ Хри сте при но о симѣ ꙗ а кѡ бла
го ко лиѣ ѥ си по ми ло ва ти на дсѫ вос кре се ѥ
ні і емѣ
Го о спо ди Го спо ди не ѡт вер жи насѫ ѡт тко
ѥ ѥѡ ли ца но бла го ко ли по ми ло ва ти
на дсѫ вос кре се ѥ ні і емѣ

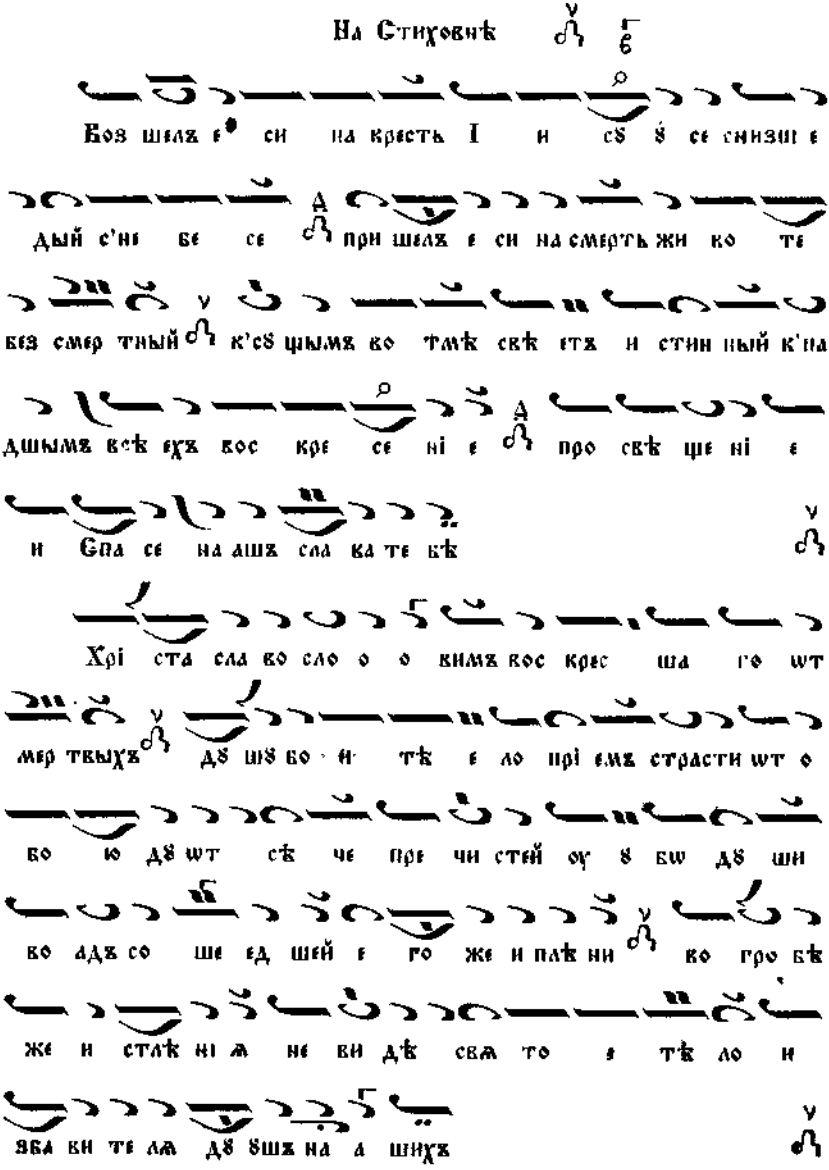

Ра дуй см Сі ѡ не свѧ тыи ма а ти Цер квей
Бо жі є є жи ли и ще ты бо прі млѧ є си
ше є ер вый ѡ ста вле ні є гр҃ѣ хѡ ѡвъ вос кре се
є ні і емъ
Є є же ѡт Бо га От ца Сло о во пре же де
вѣкъ ро ожд ше є см в'по слѣ днѧ ѧ же кре ме
на то є жде ѡт не и скѵ со бра чны
ѧ во площ ше є є см во ле ю рас пѧ а
ті є смер тно є пре тер пѣ и дре вле оу мер цвлен на
го о че ло вѣ ка спа се сво и имъ вос кре се є
ні і емъ
Є є же нзъ мер твыхъ тво є вос кре се ні є
сла во сло вимъ Хрі сте имѧ же сво бо днѧ є си
Я дам скій родѧ ѡт а до ва а мѵ чи тел ства и

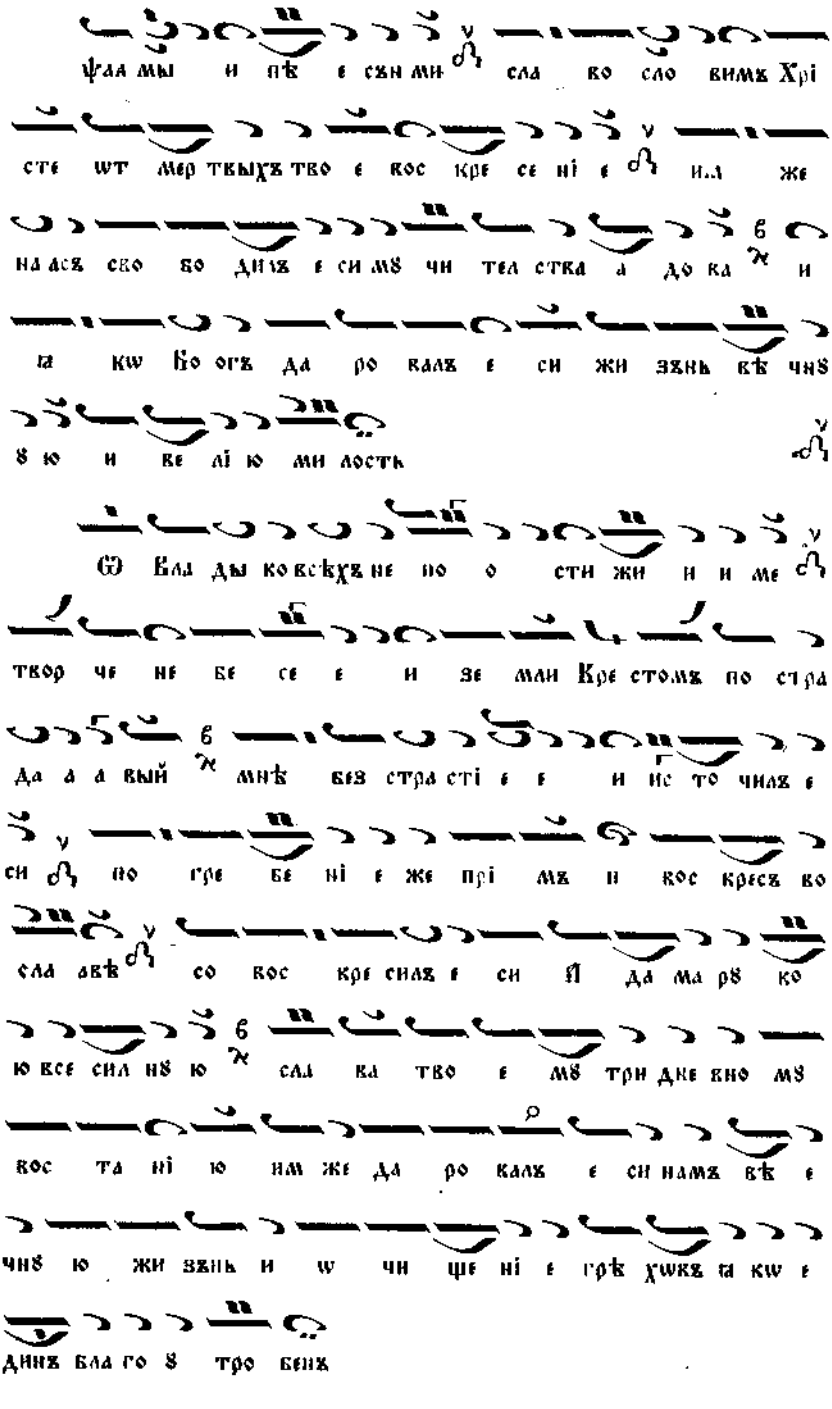

Да ро вазѣ є си мі ро ви ы кw Богъ жи зѣнь
кѣ чнѣ ѕ ю и ве лі ю ми и и достъ
Сла ка те кѣ є є Хрі сте Gпа а се Сы не Бо о
жій є є ди но ро дный приг во зди кый сѧ на Кре
сте и воз кре сый изѣ гро о ба три дне є є є вснѣ
Те бе сла вимѣ Го спо ди во ле ю насѣ ра ди кресть
пре тер иѣѣ ша го и те бѣ по кла нѧ ем сѧ все си
не Спа а се не wт вер жи на асѧ wт ли ца
тво є гw но оу слы ши и спа си и ны вос
кре се ні емѣ тко и имѣ че ло кѣ ко лю бѣ че
Сла а ка О от цѣ и и Сы ы ы нѣ и свѧ то
мѣ ѕ ѕ ѕ Дѣ ѕ ѕ ѕ хѣ
И ны ы нѣ и и при снw и во вѣ є ки вѣ
кw w w wвѣ а а а а минь

Ца ре ви е бѣ е е сный за ча ло вѣ
е е ко о лю бі і е на зе мли и ки и
и и и сѫ и с'че ло вѣ е е ки по о
о о жи и и и ве шт Дѣ е вы бо о чи сты
ы ж плоть прі і е е е мый и из не ѫ а про ше е
дый с'вос прі ж а а а ті і і е емъ е диж
е е есть сынь сѳ іѳ ѳ ѳ ѳѣъ ѳ е е сте е е
ствомъ но не v по ста а а а сі і і і ю
тѣмъ же со кер ше ен на то о го о о Бо о о о
о га и со кер шен на че ло о о кѣ е е
ка во и стин нѳ ѳ про о по о кѣ е е да
а ю ѳ ѳ, ціе и спо кѣ дѳ емъ Хрі ста Бо га
на а а а ше е ѳ е го е го о о о о
же мо о ли ма а ти без не е е вѣ е е е

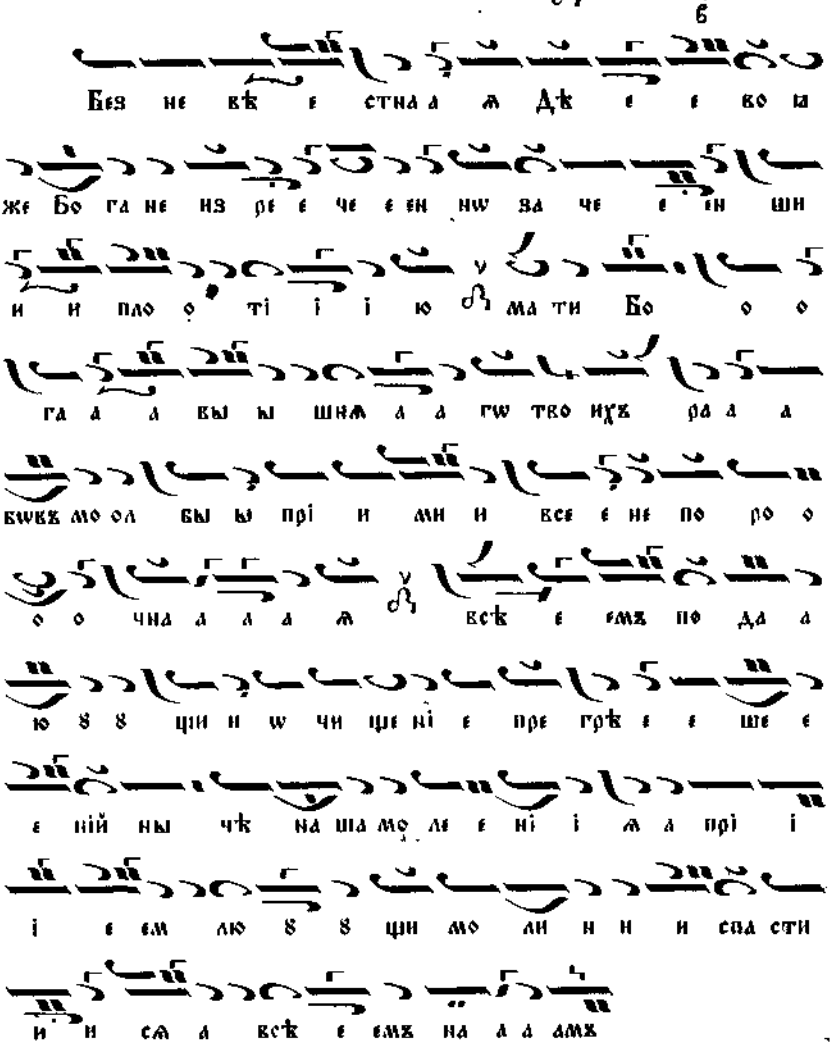

стна д а а ж по ми ло ва ти сѧ дⷭ ша амъ
на д шы ы ы ымъ

На Стиховнѣ

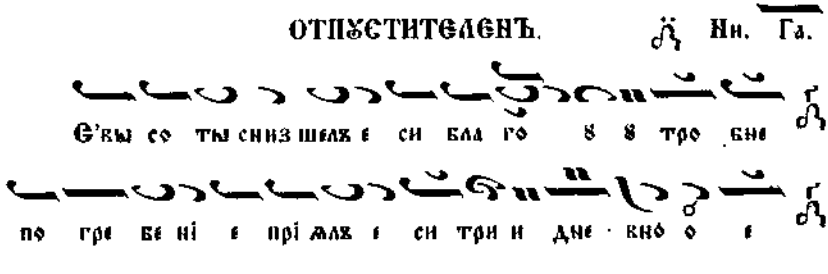

Бов шелъ е си на кресть І и сⷭ ⷭ се снизш е
дый с'нъ бе се при шелъ е си на смерть жи ко те
без смер тный к'сⷭ цымъ во тмѣ свѣ ѣтъ и стин ный к'па
дшымъ всѣ ѣхъ вос кре се ні е про свѣ ще ні е
и Спа се на ашъ сла ва те бѣ
Хрі ста сла во сло о о вимъ вос крес ша го шт
мер твыхъ дⷭ шⷭ бо и тѣ е ло прі емъ страсти шт о
бо ю дⷭ шт сѣ че пре чи стей оу ⷭ бш дⷭ ши
во ддъ со ше ед шей е го же и пѣ ни во гро бѣ
же и стлѣ ні ж не ви дѣ свѣ то ѕ тѣ ло и
ѕба ви те лю дⷭ ⷭшъ на д шихъ

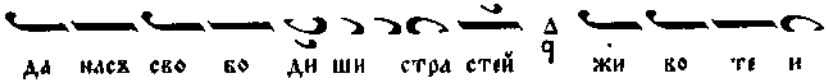

ѱаа мы и пѣ є сн ми сла во сло вимъ Хрі
сте шт мр твыхъ тво є кос кре се нї є ил же
на асѣ ско бо диѵ є си мѕ чи тел ствд а до ка и
та кѡ бо ог дa ро вaлѵ є си жи зѕнь вѣ чнѕ
ѕ ю и ве лї ю ми лость
Ѡ Вла ды ко всѣхъ не по о сти жи и и ме
твор че не бе се є и зе мли Кре стомъ по стра
да а вый мнѣ бѕ стра сті є є и ис то чилъ є
си по гре бе нї є же прі мъ и кос кресъ во
сла вѣ со кос кре силъ є си Й да ма рѕ ко
ю все сил нѕ ю сла ва тво є мѕ три дне вно мѕ
кос та нї ю им же да ро валѵ є си намъ вѣ є
чнѕ ю жи знь и ѡ чи ще нї є гр̃ хѡвѣ та кѡ є
диѵ Бла го ѕ тро ецѣ

Слава и нынѣ, Ни

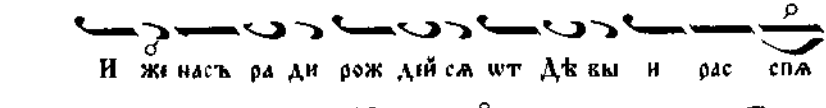

ОТПѢСТИТЕЛЕНЪ. Ни. Га.

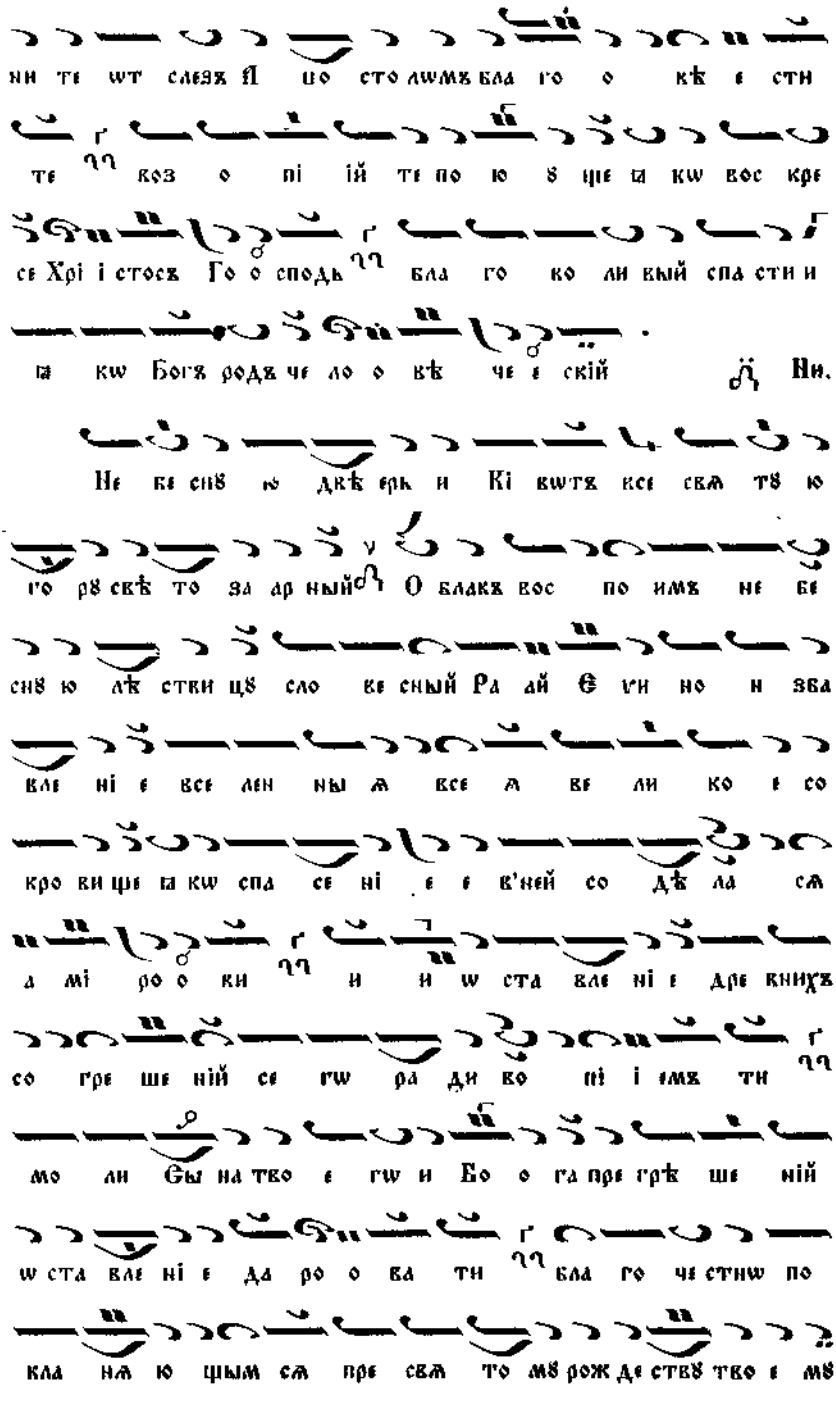

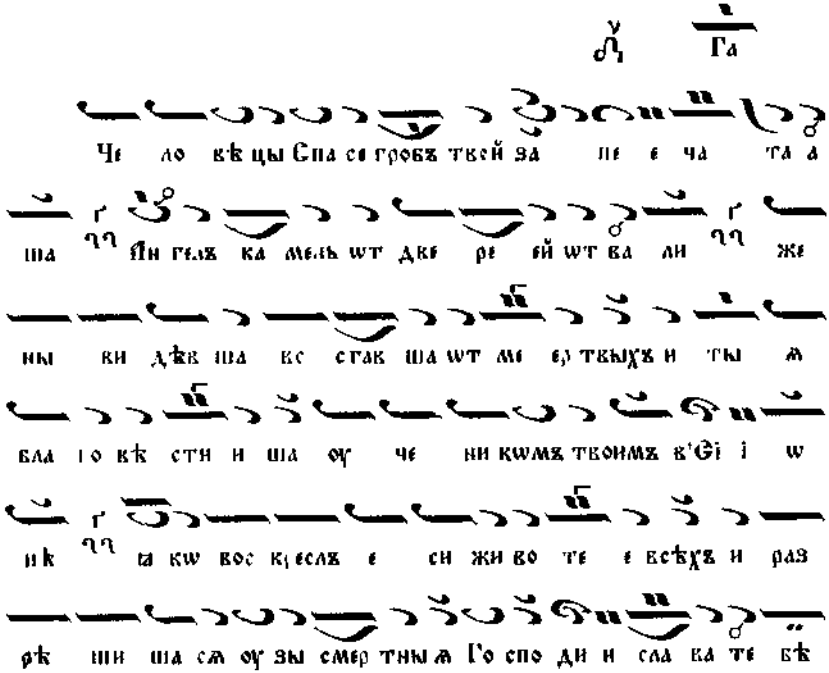
БОГОРОДИЧЕНЪ Ни. Га

СѢДАЛНЫ КОСКРЕСНЫ Ни Га.

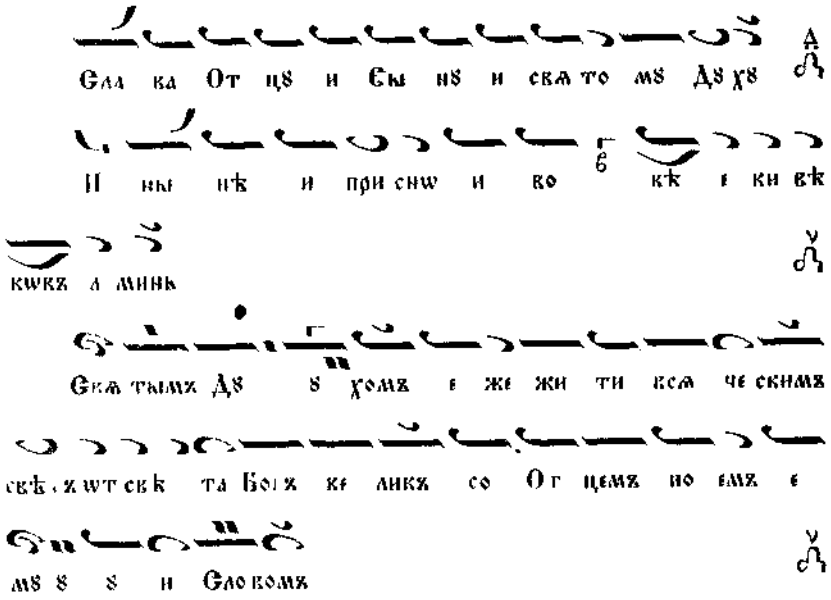

ни те wт слезѣ Я шо сто лwмѣ бла го о кѣ е сти
те ҇ҁ коз о пі ій те по ю ѕ ще ꙗ кw вос кре
се Хрі і стосѣ Го о сподь ҇ҁ бла го ко ли вый спа сти и
ꙗ кw Богѣ родѣ че ло о вѣ че е скій ҇ѓ Ни.
Не ве снѵ ю дѣ ерь и Кі вwтѣ все свѫ тѵ ю
го рѵ сѣ то за ар ный ҇ѓ О бладѣ вос по имѣ не бе
снѵ ю лѣ ствш цѵ сло ве сный Ра дй ѳ ѵи но и зба
вле ні е все лен ны ѫ все ѫ ве ли ко е со
кро ви цѵ ꙗ кw спа се ні е е в'ней со дѣ ла сѫ
д мі ро о ки ҇ҁ и и w ста вле ні е дре вниѣ
со гре ше ній се гw ра ди во пі і имѣ ти ҇ҁ
мо ли Сы на тво е гw и Бо о га пре грѣ ше ній
w ста вле ні е да ро о ва ти ҇ҁ бла го че стнw по
кла нѫ ю щым сѫ пре свѫ то мѵ рож де ствѵ тво е мѵ

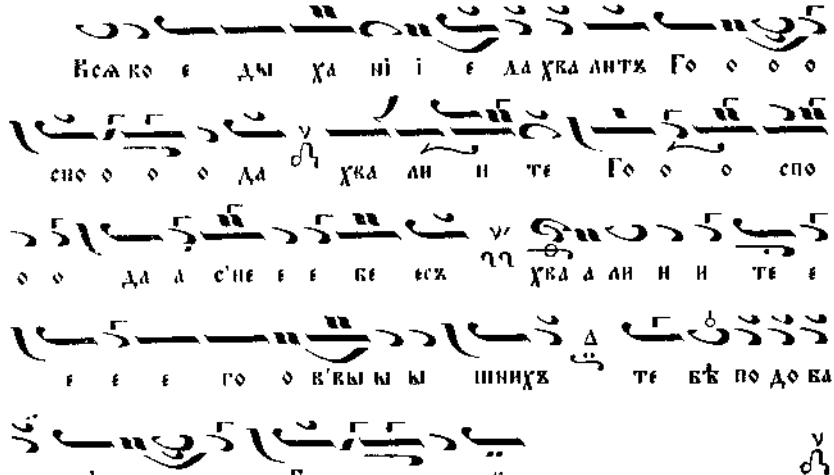

Гл
Че ло вѣ цы Спа се гробѣ твоѝ за пе є ча та а
ша Ѩи гелѣ ка мель wт дѣ ре йѝ wт ва ли же
ны ви дѣ ша вс стак ша wт ме ѧ твыхѣ и ты м
бла го вѣ сти и ша ѡ че ни кwмѣ твоимѣ вѣ Сі і w
и к ꙗ кw вос кресѣ є си жи во те є всѣхѣ и раз
рѣ ши ша см ѡ зы смер тны м Го спо ди и сла ва те бѣ

ИНТІФѲНИ Нн.

Ѿт ю но сти мо є м врагѣ мм и скѳ ша а д егѣ
сла ст ми на ли и нт мм дчѣ же на дѣ м см на
тм Го спо ди по вѣ жда ю се го
Не на ви дм ці і и Сі w на да вѣдѳ гѣ
ѡ бw пре є жде и стор же ні м ꙗ кw тра ва
ссѣ четѣ бо Хрі стосѣ вы м ихѣ ѡ сѣ че ні емѣ мѳкѣ

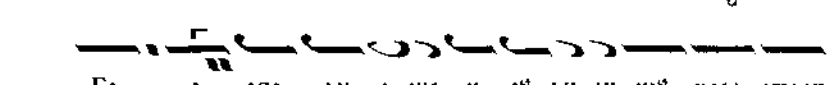

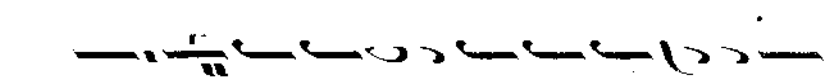
На Хвалитехъ Ни

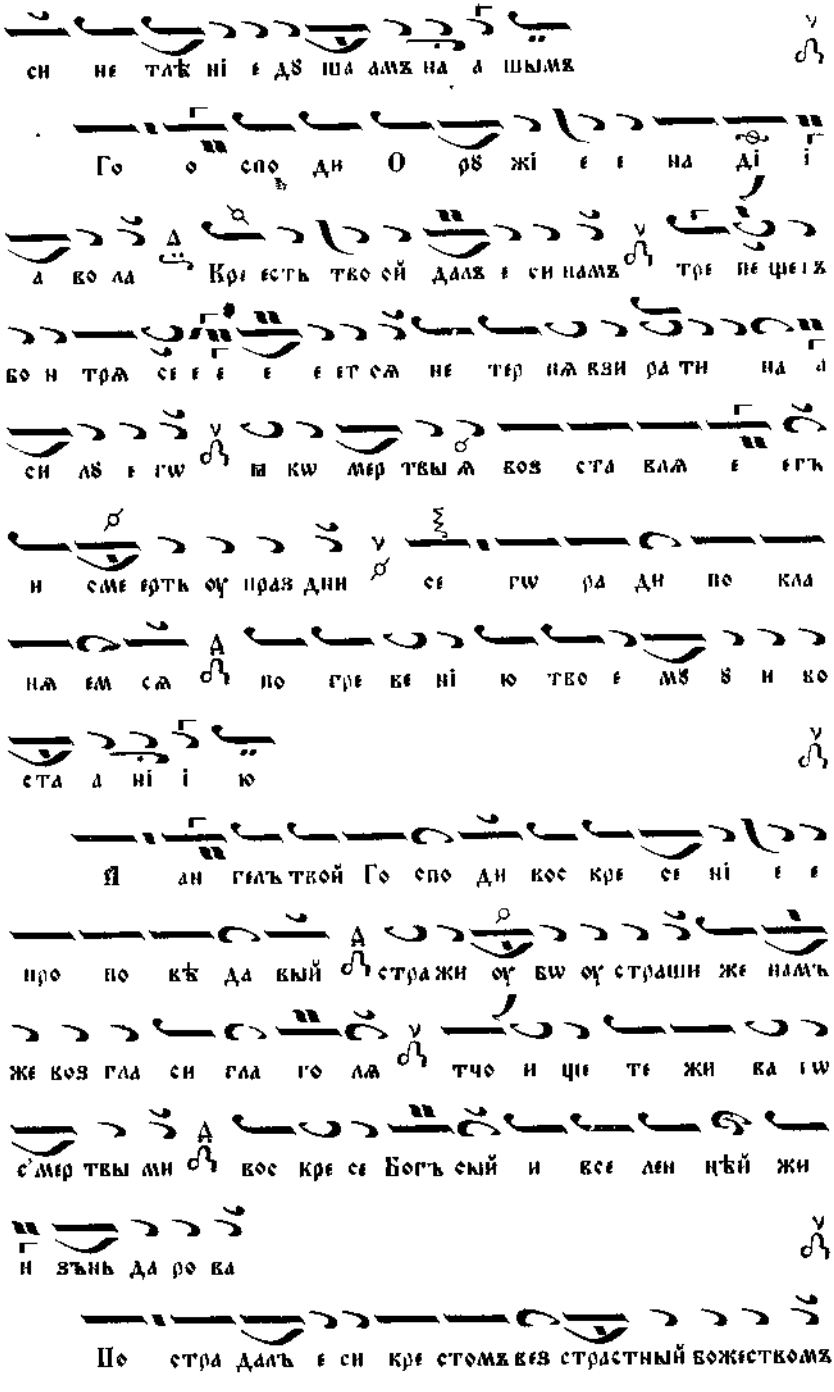

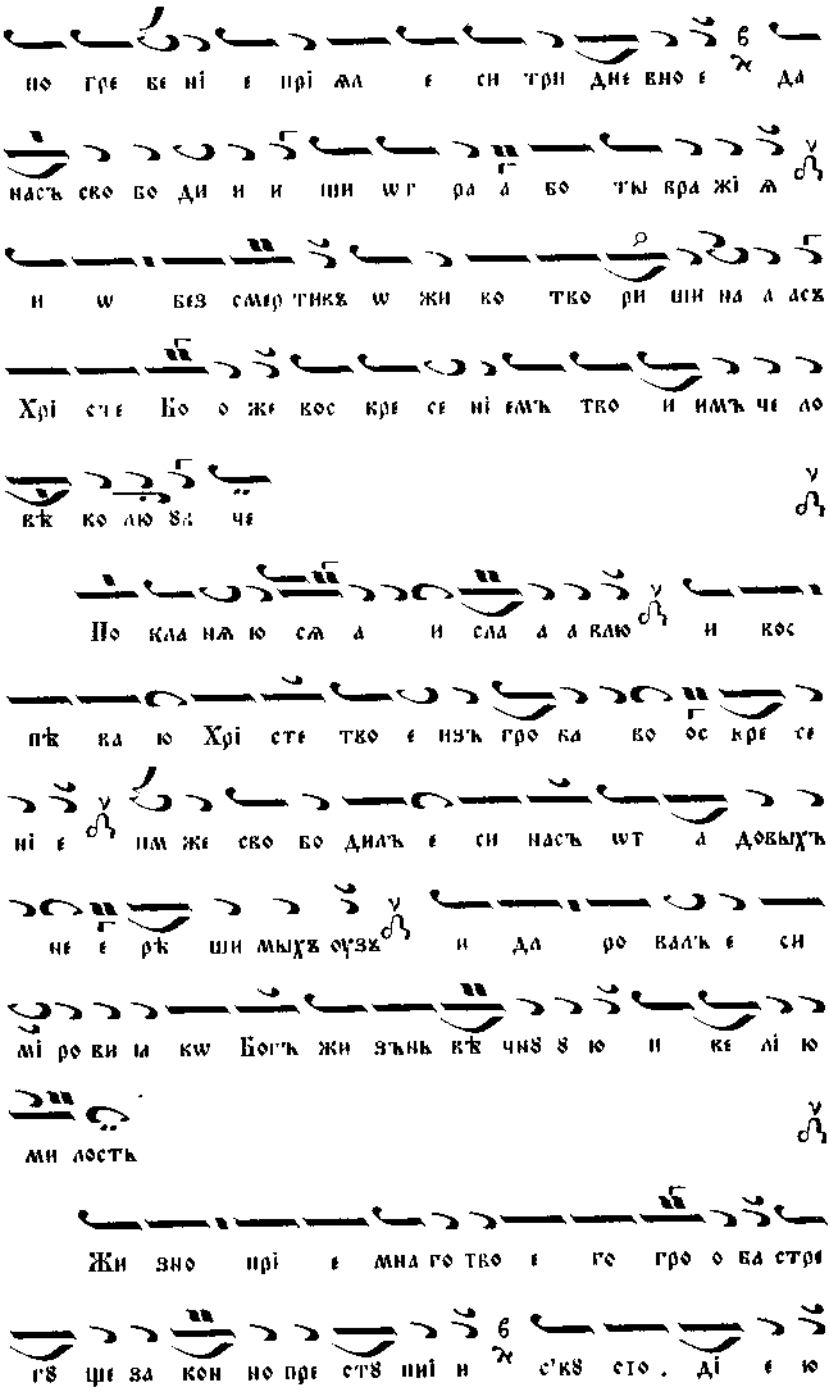

гw всѫ си п и ны є є є гw w тє кѣ но
до ва етѫ пѣ є є сынь Бо о о о гѕ

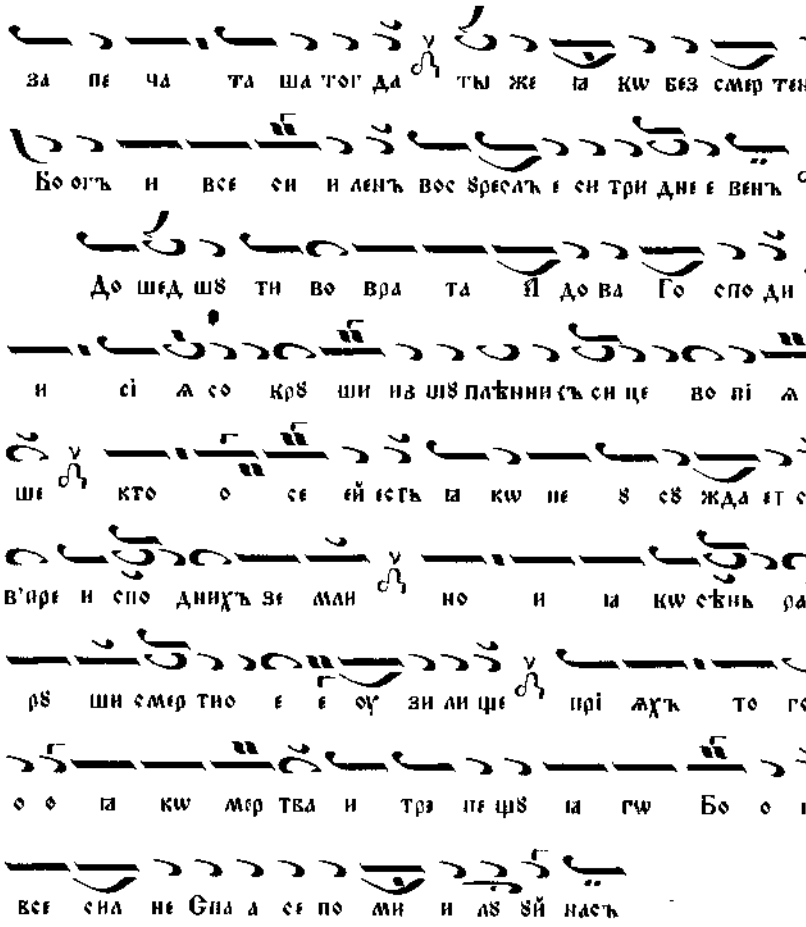
Ни.

Го о спо ди а ще и сѕ ди ли цѕ пред сталѫ
є си wт Ні ла та сѕ ди и мый но не wт стѕ
пилѫ є си wт пре сто ла со о От цемѫ сѣ дѧй и
кос кресѣ изѫ ме ер ткыѭ мі ірѫ сво бо дилѫ є си
wт ра ко ты чѕ ждѧ а а гw ы кw щедрѫ и че ло
кѣ ко лю ѕ бецѫ

Го о спо ди а ще и ы ѣw ме ер тка
ко гро о бѣ І ѕ ді и по о ло жи и ша по
ы кw Ца рѫ сна а а ца ко и ни и тѡ с г,е жа
хѕ и ы кw жи ко та со кро ви ще не ча
ті ю ни ча та ша но кос кресѫ є си и по дѧѫ є

си не тлѣ нї є дѕ ша амѫ на а шымѧ
Го о спо ди О рѕ жї є є на дї ї
а во ла Кре есть тво ей далѧ є си намѫ тре пе цїѣ ѫ
бо н трѫ се є є є ет сѧ не тер пѧ взи ра ти на а
си лѕ є гѡ ы кѡ мер твы ѧ вов ста влѧ є ѥгъ
и сме ртїѭ оу праз дни се гѡ ра ди по кла
нѧ ем сѧ по гре бе нї ю тво є мѕ ѕ и во
ста а нї і ю
Я ан гелъ твой Го спо ди вос кре се нї є є
про по вѣ да вый стра жи оу ѡ гѡ оу страшн же намъ
же вов гла си гла го лѧ тчо и цѣ те жи ка гѡ
с'мер твы ми вос кре се Богъ еый и все лен цѣй жи
и зънь да ро ва
По стра далъ є си кре стомѫ вез страстный божествомѫ

по гре ве ні є прі мл є си три дне вно є да
насъ сво бо ди и и ши wт ра а бо ты вра жі м
и w без смр тїкѣ w жи ко тко ри ши на а асѣ
Хрі сте Бо о же кос кре се ні емъ тко и имъ че ло
вѣ ко лю бя че
По кла нм ю см а и сла а а вдю и кос
пѣ ва ю Хрі сте тво є изъ гро ба во ос кре се
ні є им же сво бо дилъ є си насъ wт а довлѣ
не є рѣ ши мыхѣ оузѣ и да ро вал'ъ є си
мі ро ви ци кw Богъ жи знь вѣ чнѣ я ю и ке лі ю
ми лость
Жи зно прі є мна го тво є го гро о ба стра
гѣ ще за кон но пре стѣ ні и с'кѣ сто . дї є ю

За пе ча та ша тог да ты же ıа кw без смер тенъ
Бо огъ и все си и ленъ вос Вресълъ е си три дне е венъ
До шед шѫ ти во вра та й до ва Го спо ди
и сі ѧ со крѫ ши иѕ шѫ плѣнни съ си це во пі ѧ
ше кто о се ей есть ıа кw не ѕ сѫ жда ет сѧ
в'йре и спо дних'ъ зе мли но и ıа кw сѣнь раз
рѫ ши смер тно е е оу зи ли ще при жхъ то го
о о ıа кw мер тва и тра пе цѫ ıа гw Бо о га
все сил не Сна а се по ми и лѫ йй насъ

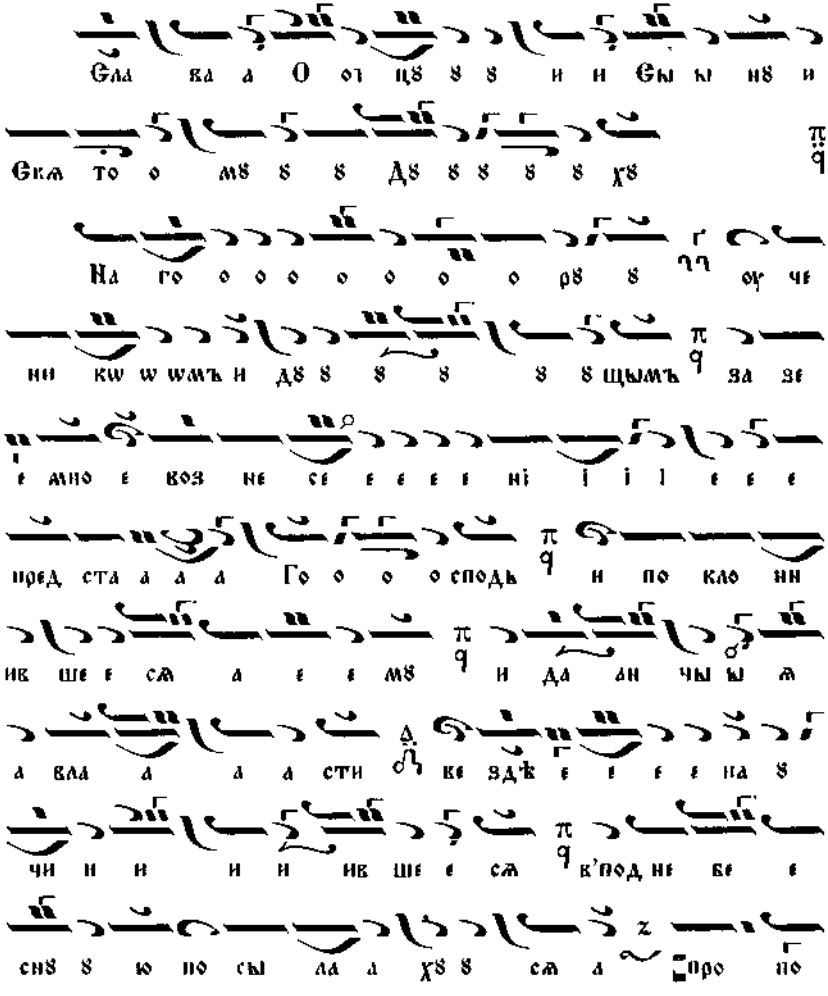
Прѣвелъ: П. Сарафовъ

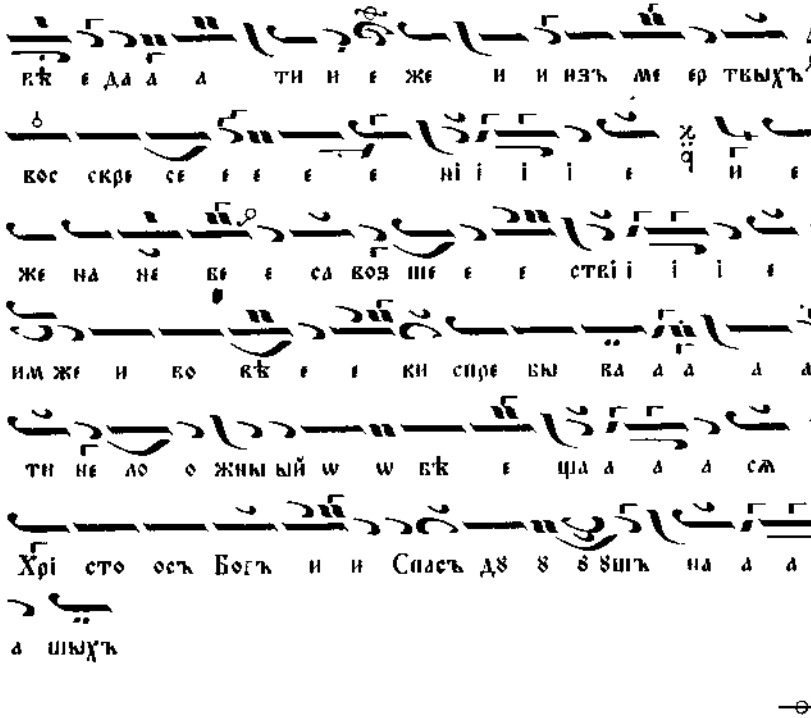
Единадесетьтѣ Евангелски Стихири

отъ

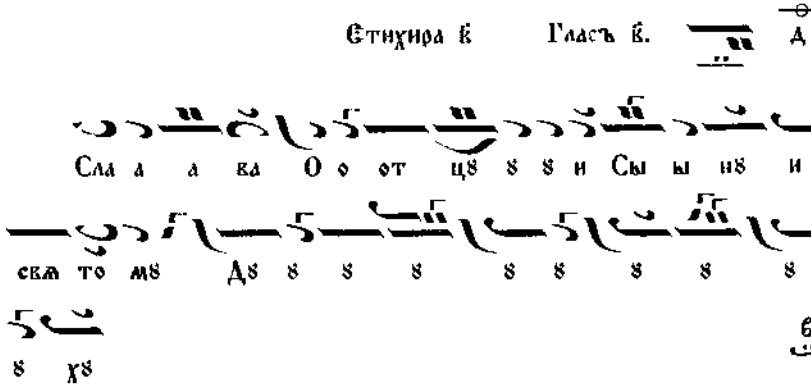
Константина Протопсалта и др.

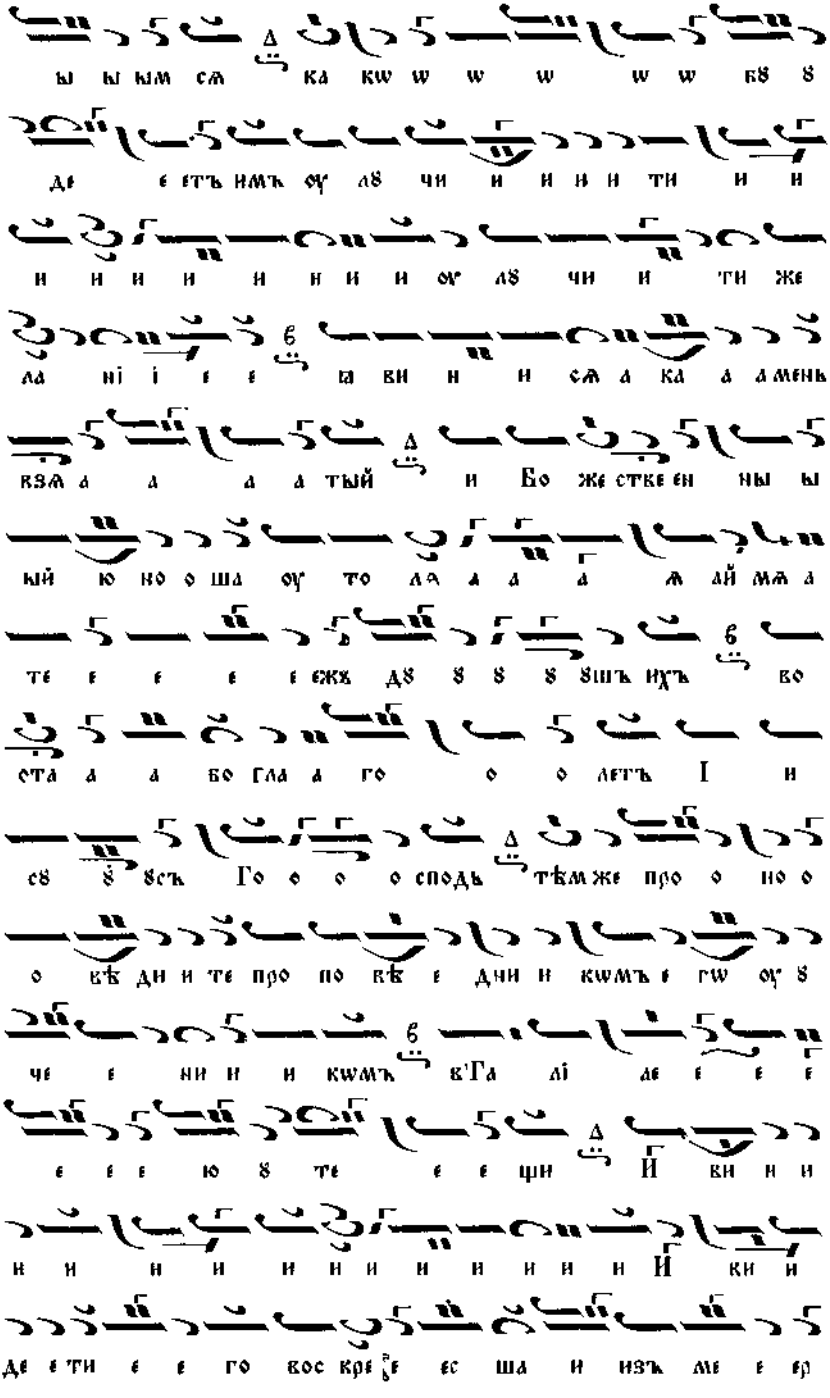
Стихира а̃. Гласъ а̃. Па

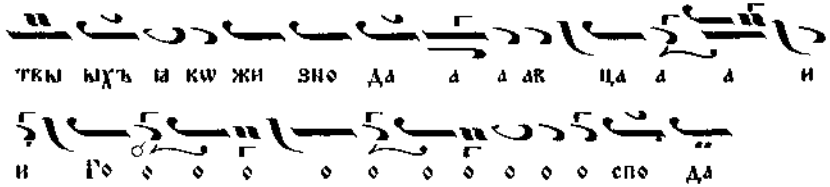

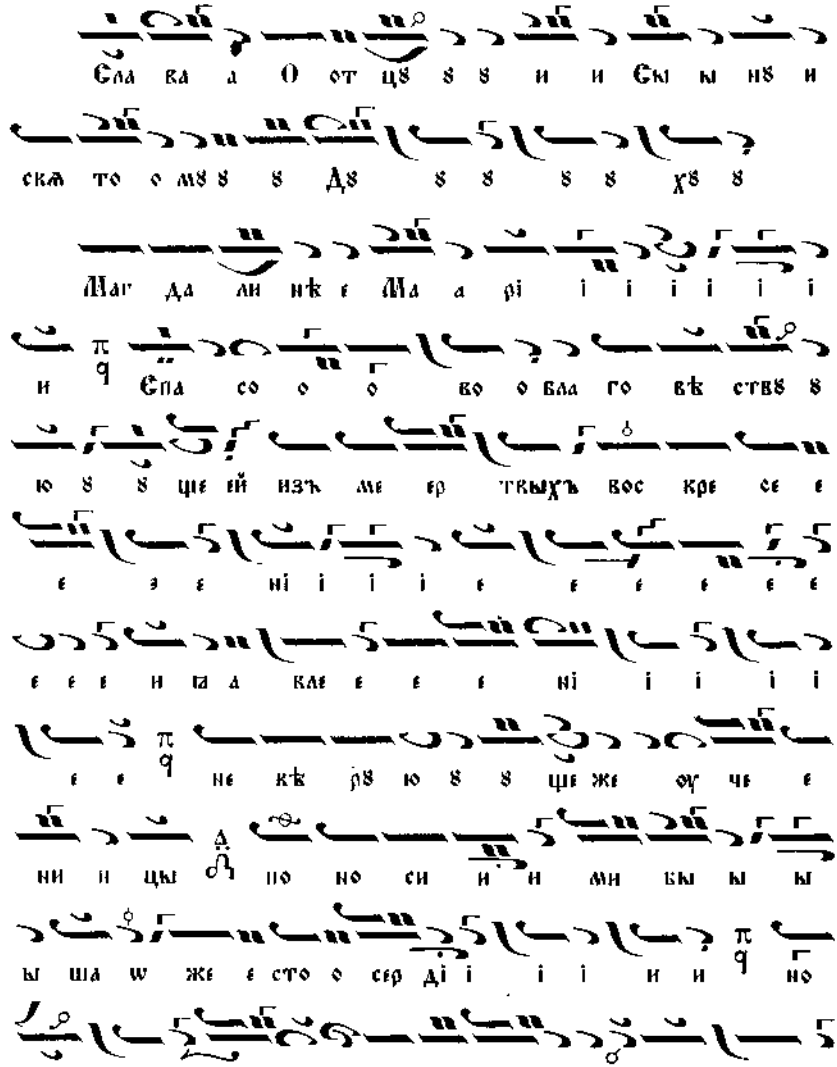
Стихира ѓ. Гласъ ѓ.

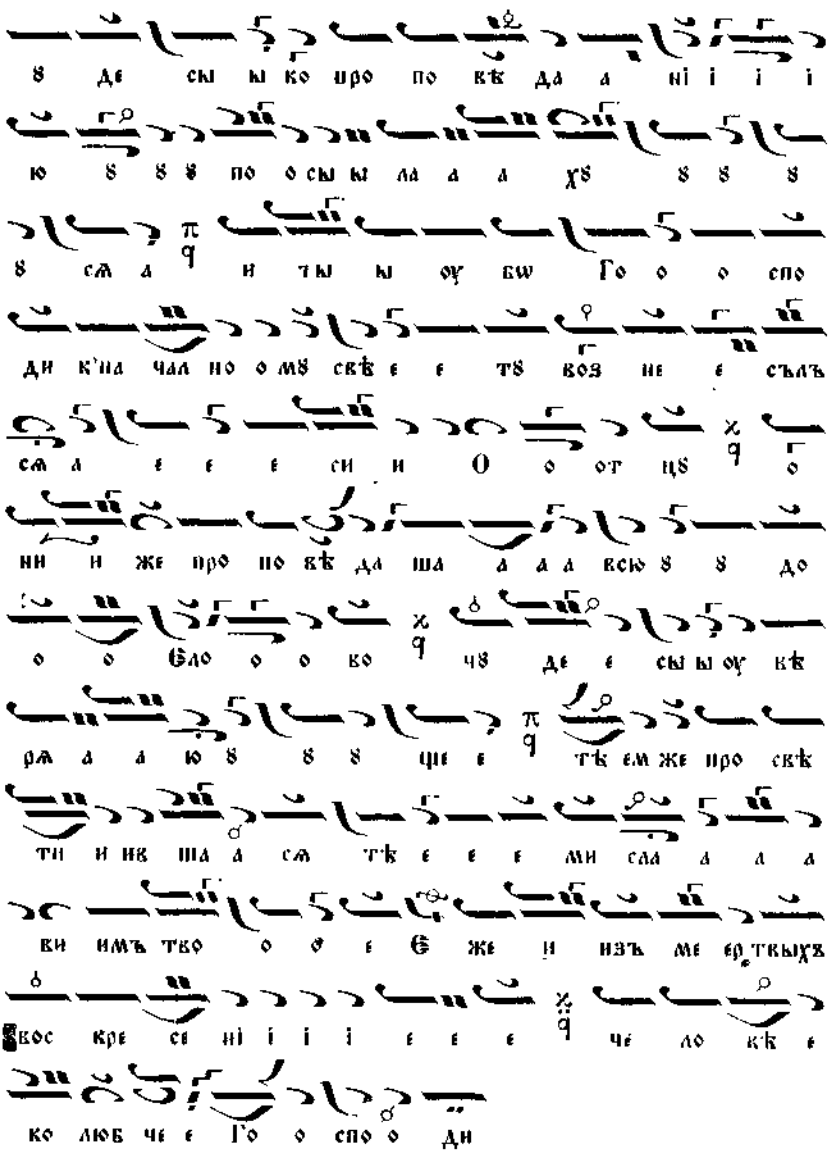

ы ы ым сѫ ка кw w w w w кѕ ѕ
дѣ є етъ имъ оу лѕ чи и и и и ти и и
и и и и и и и и оу лѕ чи и ти же
лл ні і є є ш ви н и сѫ д ка д амень
взѫ д д д д тый и Бо же стке ѣн ны ы
ый ю но о шд оу то дѧ д д д ж ай мѫ д
те є є є є ежѕ дѕ ѕ ѕ ѕ ѕшъ иχъ во
ста д д бо гла д го о о летъ І и
сѕ ѕ ѕсъ Го о о о сподь тѣм же про о но о
о вѣ дн и те про по вѣ є дни и кwмъ є гw оу ѕ
че є ни и и кwмъ в'Га лі де є є є
є є є ю ѕ те є є ци И ви и и
и и и и и и и и и и и и И ки и
де є ти є є го вос кре ѣ ѕс ша и изъ ме є р

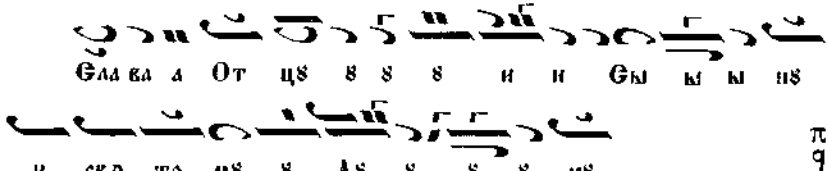

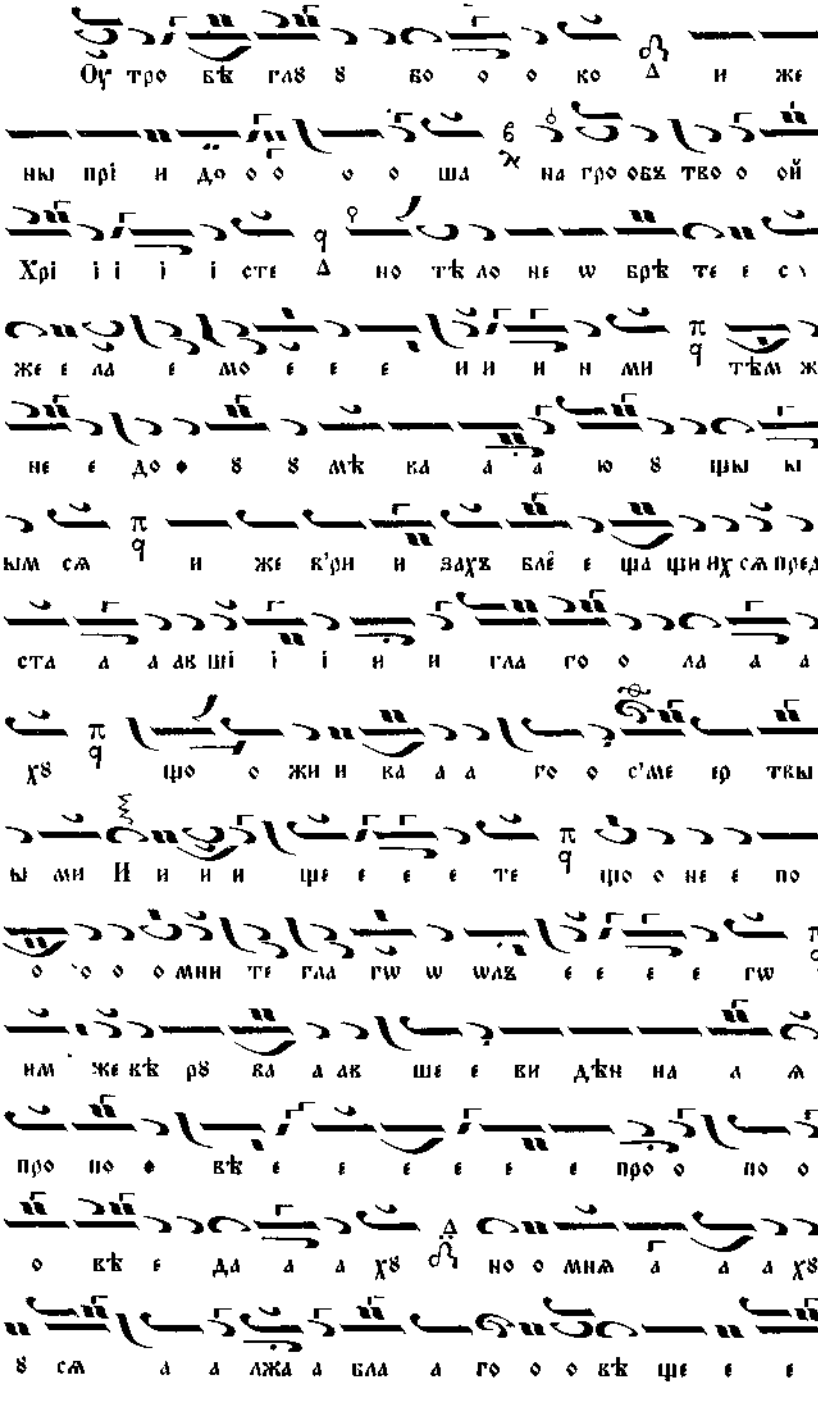
Стихира ѓ. Гласъ ᵍᵍ Па.

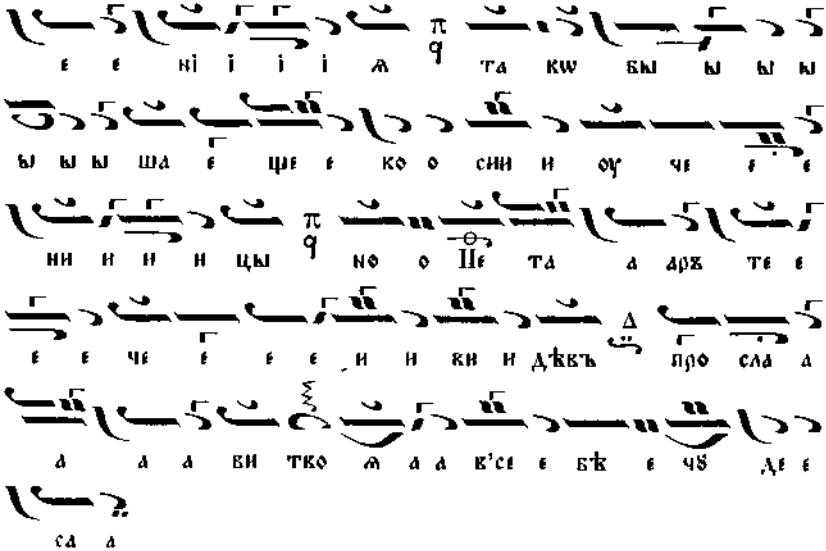

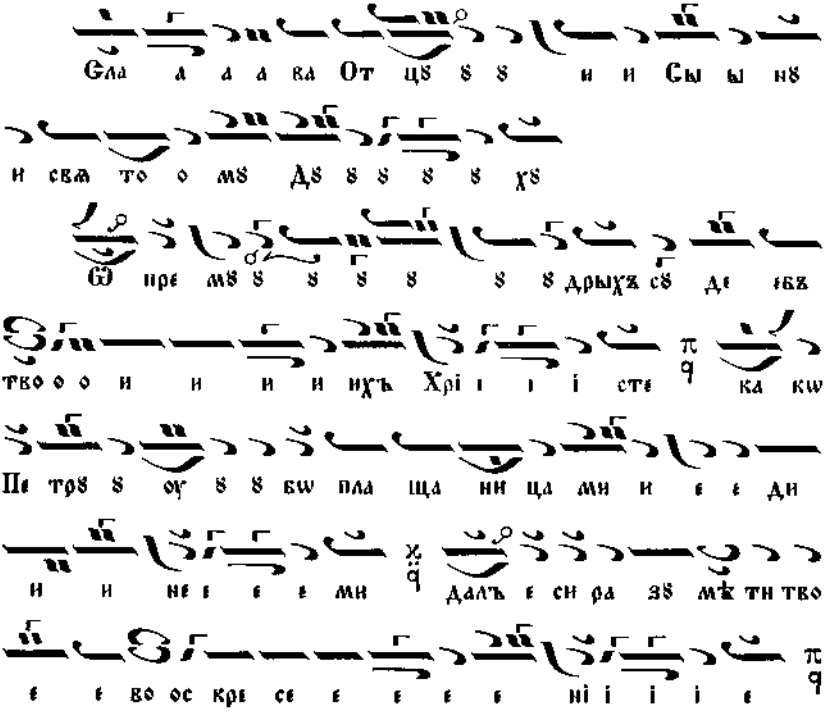
Стихира Ѧ. Гласъ ѵ. На.

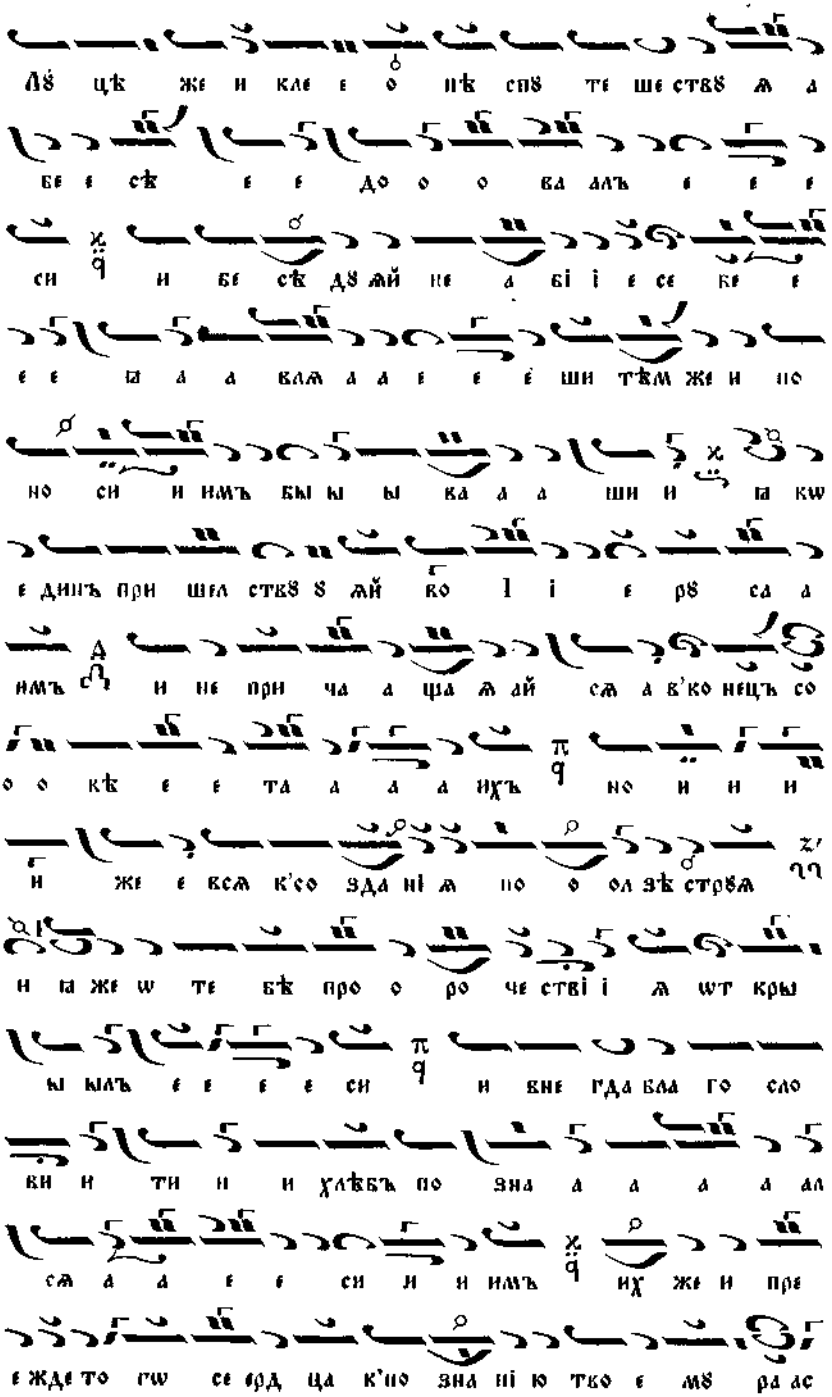

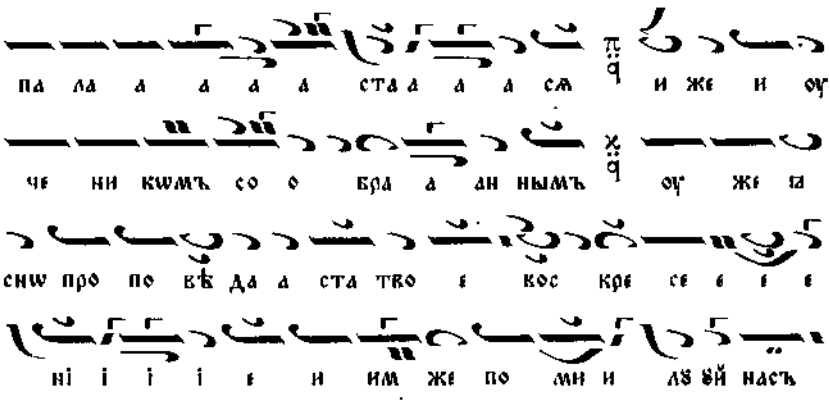

Оу тро бѣ гла8 8 бо о о ко и же
нкы прі и до о о о о ша на гро обѣ тво о ой
Хрі і і і і сте но тѣ ло не ѡ брѣ те є с\
же є ла є мо є є є и и и н ми тѣм же
не є до 8 8 мѣ ка а а ю 8 цы ы
ым сѧ и же к'ри и заѯѣ бле є ца ци иѯ сѧ пред
ста а а ав ші і і и и гла го о ла а а
хѕ цо о жи и ка а а го о с'ме ѕр твы
ы ми И и и и це є є є те цо о не є по
о о о о мни те гла гѡ ѡ ѡлѣ є є є є гѡ
им же кѣ ρ8 ка а ак ше є ви дѣн на а ѧ
про по 8 вѣ є є є є є є про о по о
о вѣ є да а а хѕ но о мнѧ а а а хѕ
8 сѧ а а лжа а бла а го о о вѣ ще є є

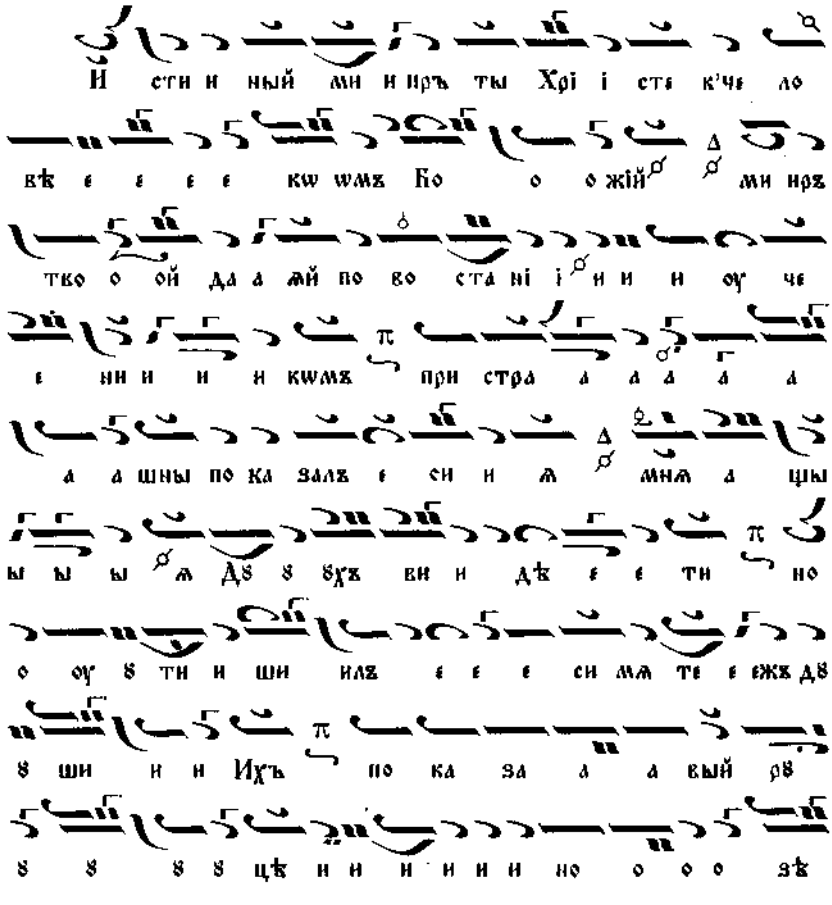
Стихира ѕ̃ Гласъ ѕ̃ ѧ̈ На.

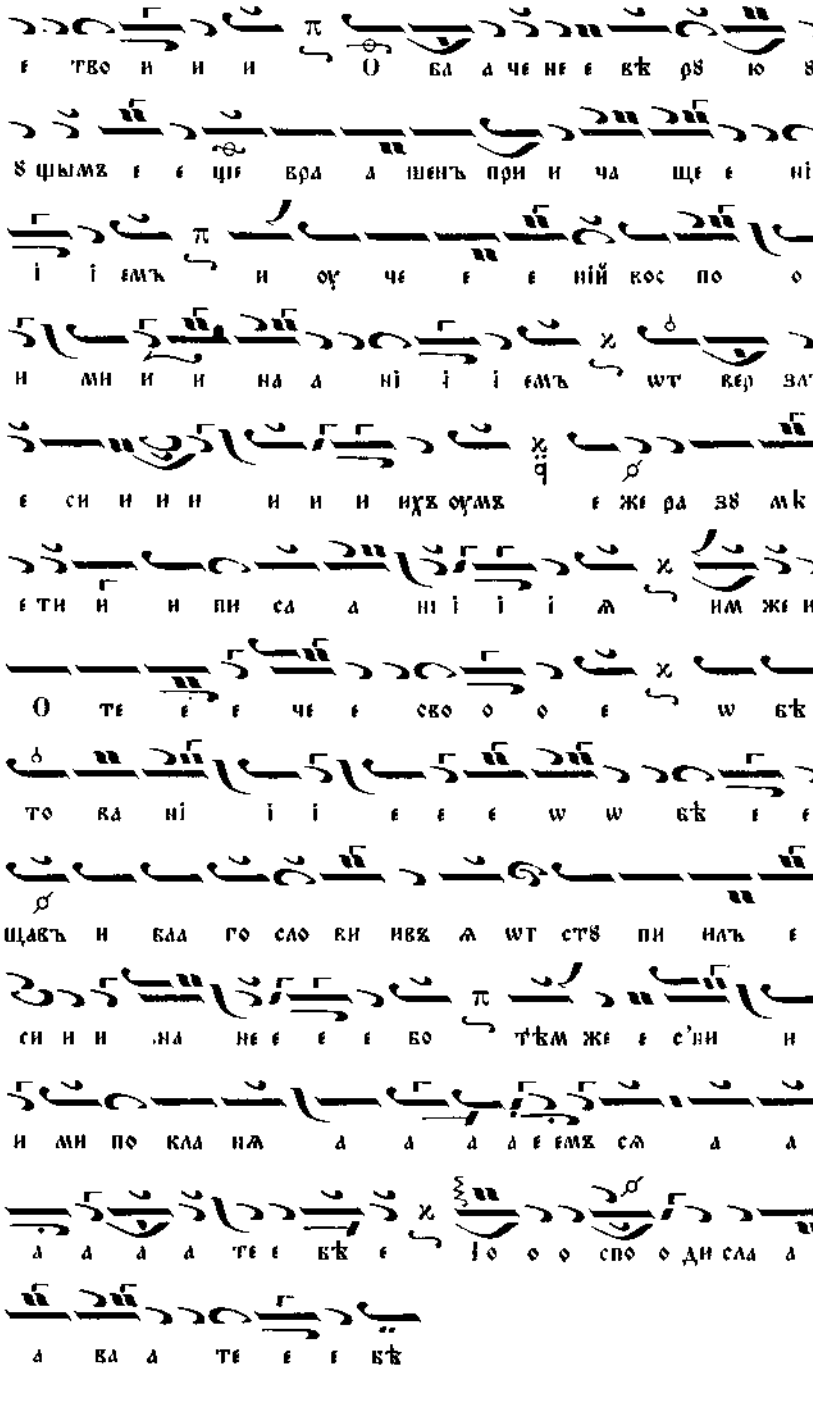

Дѣ цѣ же и кле е о пѣ спѣ те ше ствѣ ж а
бе е сѣ е е до о о ва алъ е е е
си и бе сѣ дѣ ай не а бі і е се бе е
е е ш а а вам а а е е е ши тѣм же и по
но си и имъ бы ы ы ва а а ши и ш кw
е дишъ при шел ствѣ ѕ ай ко l і е рѕ са а
имъ и не при ча а ца ж ай сж а в'ко нецъ со
о о кѣ е е та а а а ихъ но и и и
и же е всм к'со зда ні ж по о ол зѣ ствѣм
и ш же w те бѣ про о ро че ствї і ж wт кры
ы ылъ е е е е си и вне гда вла го сло
ви и ти и и хлѣбъ по зна а а а а ал
сж а а е е си и и имъ их же и пре
е жде то гw се вд ца к'ио зна ні ю тво е мѣ ра ас

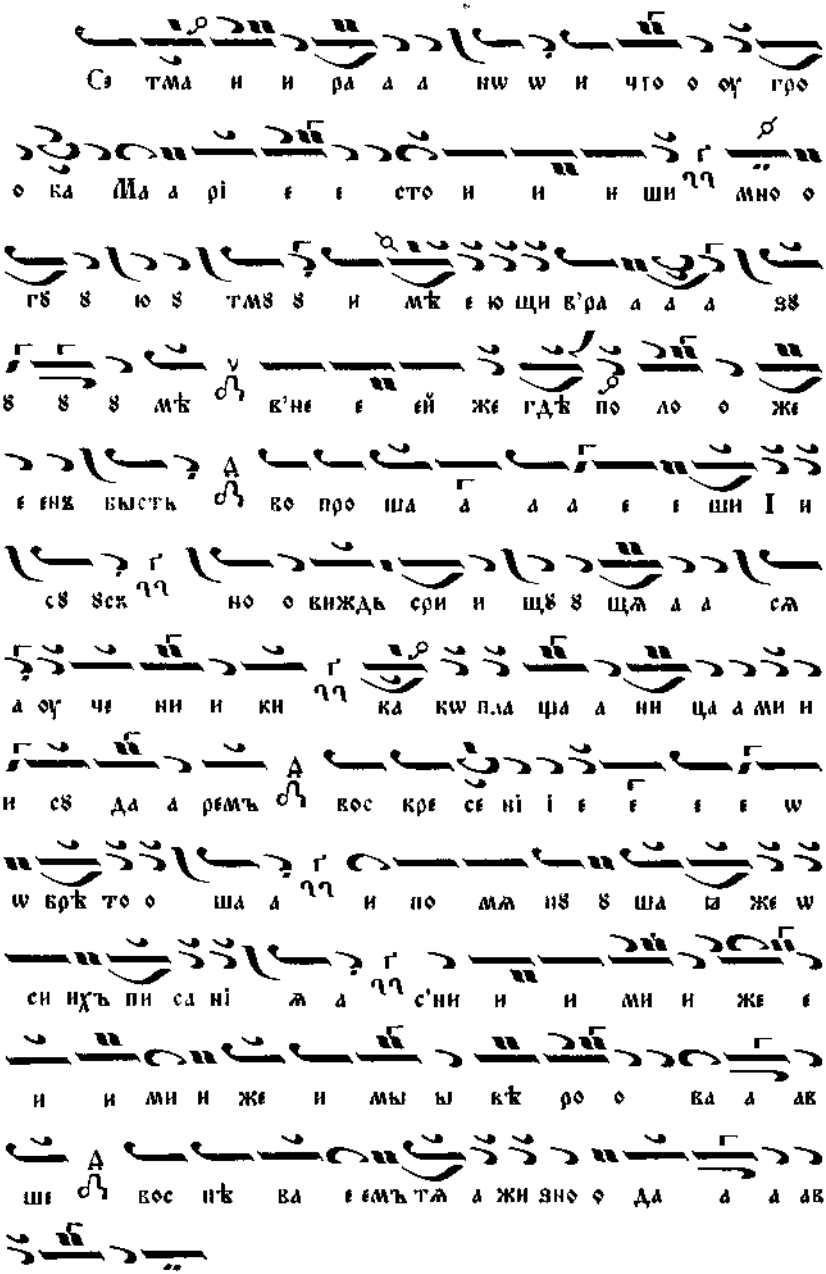

Стихира ѕ̄ Глас ѧ̄ Па.

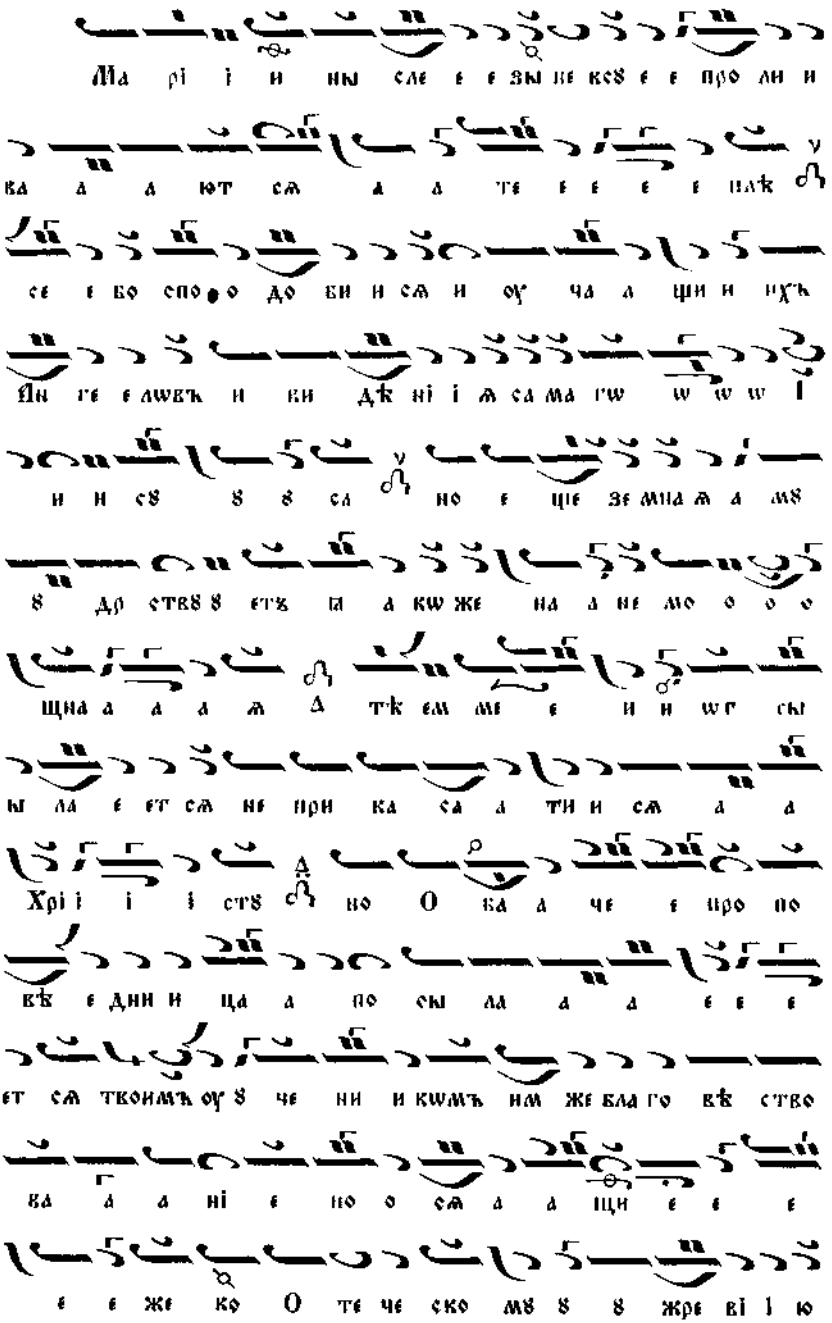

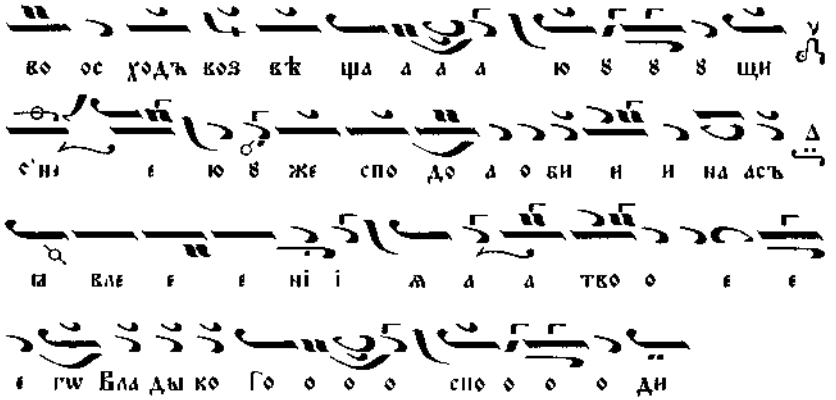

е тво и и и О бл а че не е вѣ рв ю в
в цымѫ е е цѣ вра а шенъ при и ча ще е нї
і і емъ и оу че е е нїй кос по о
и ми и и на а нї і і емъ шт вер злъ
е си и и и и и и ихѫ оумѫ е же ра зв мк
е ти и и пи са а нї і і ѫ им же и
О те е е че е сво о о е ѡ бѣ
то ва нї і і е е е ѡ ѡ бѣ е е
щавъ и бла го сло ви нвѫ ѧ шт стѣ пи нлъ е
си и и на не е е е бо тѣм же е с'ви и
и ми по кла нѫ а а а а е емѫ сѧ а а
а а а а те е бѣ е і о о о спо о ди сла а
а ва а те е е бѣ

Стихира ѕ. Гласъ Га.

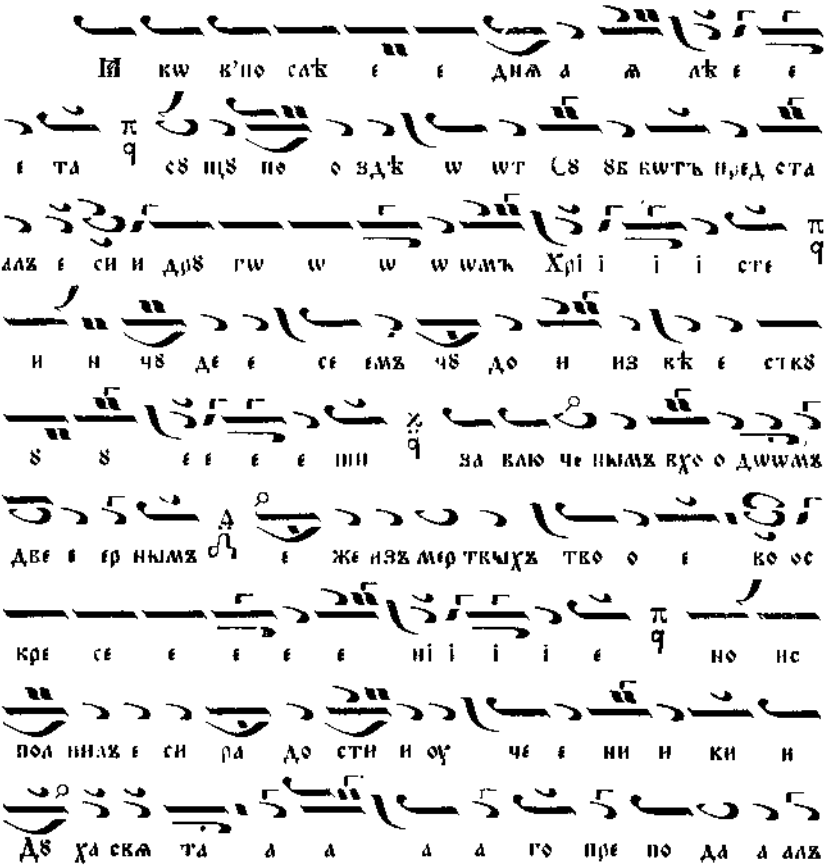

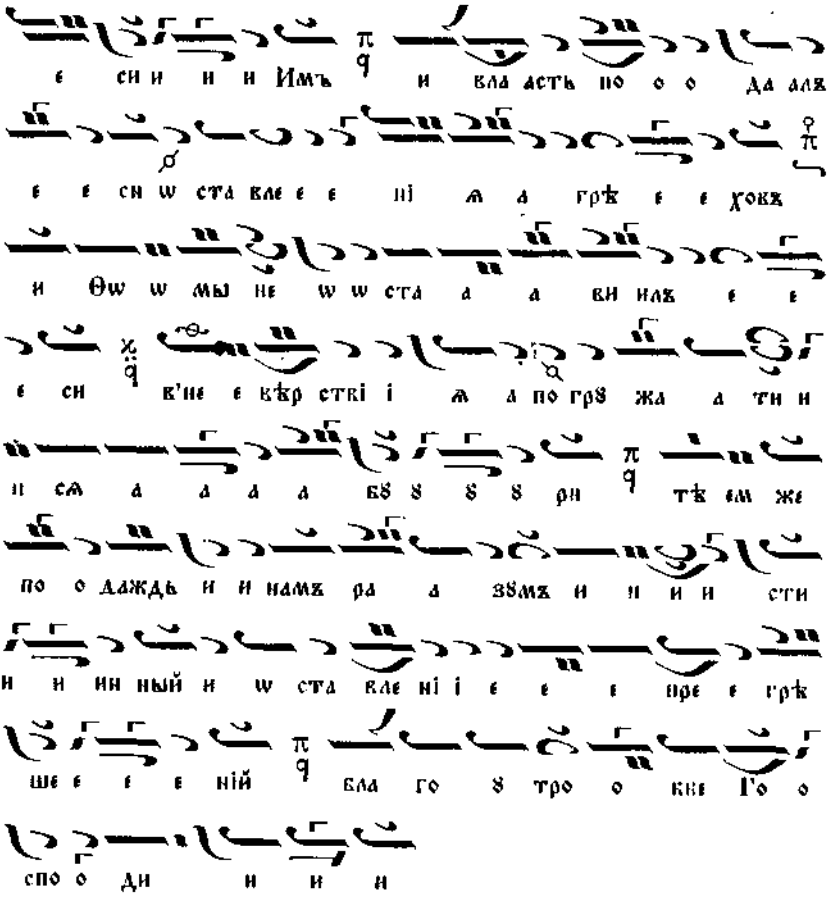
Стихира й Гласъ Ни

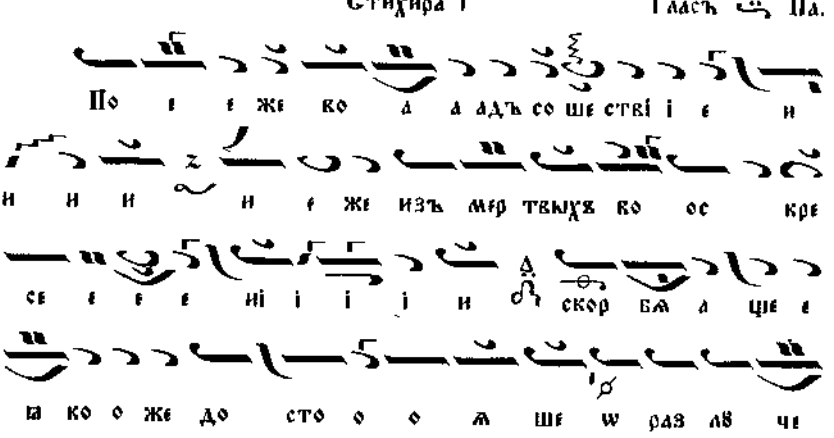

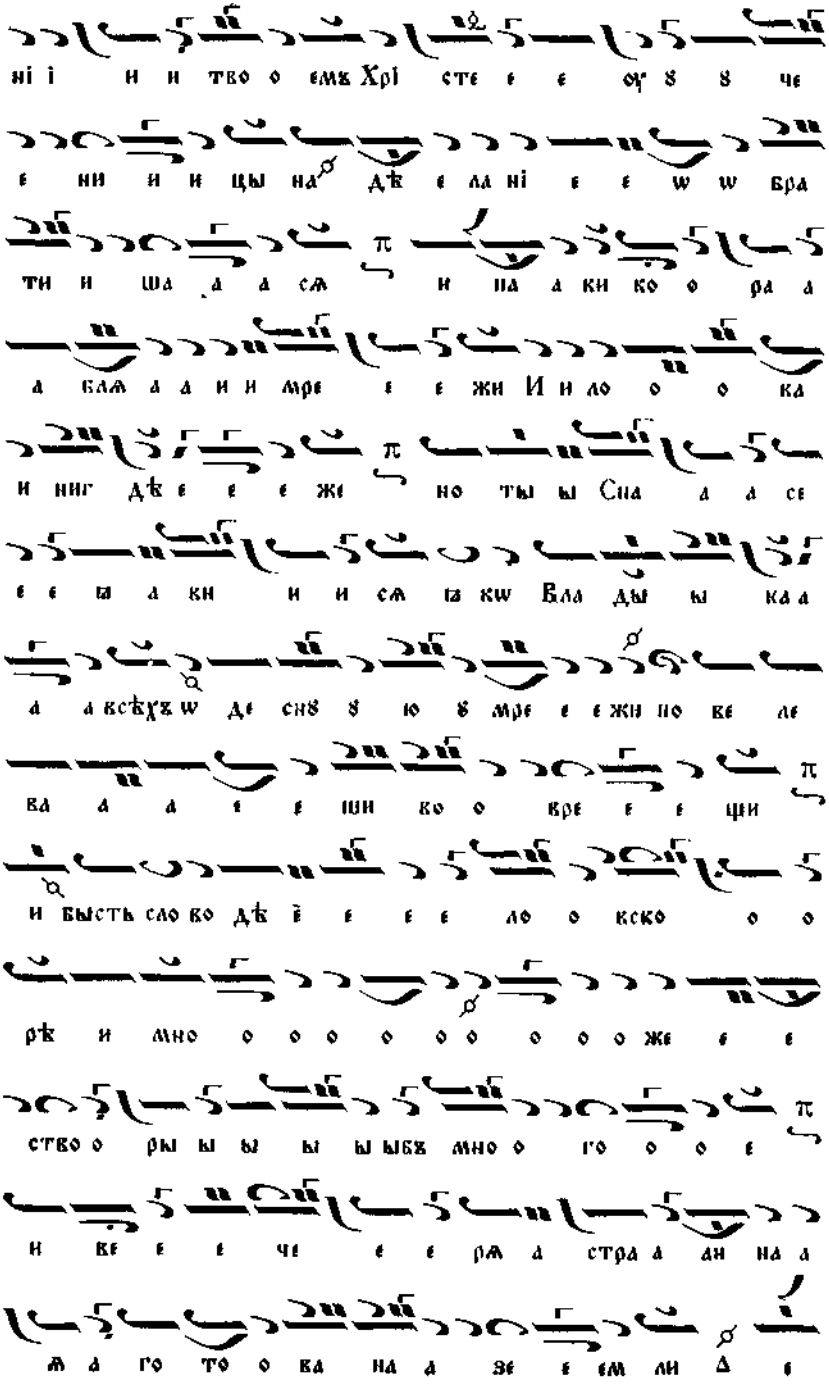
Стихира ѧ. Гласъ ꙗ Па.

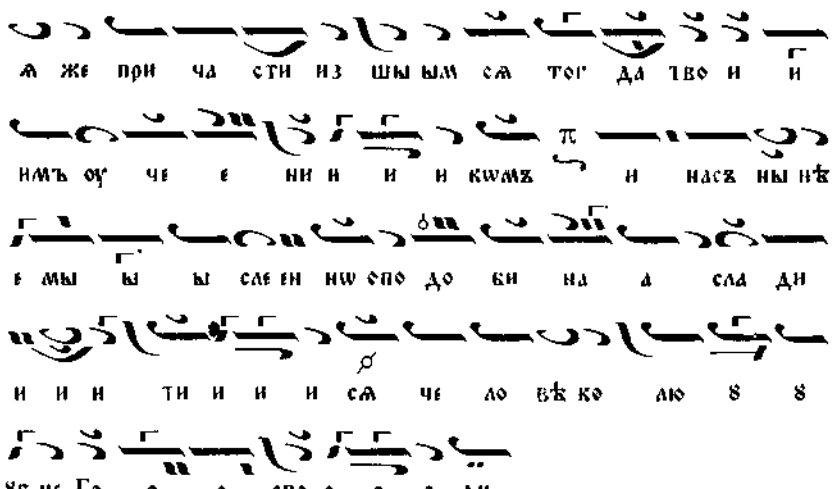

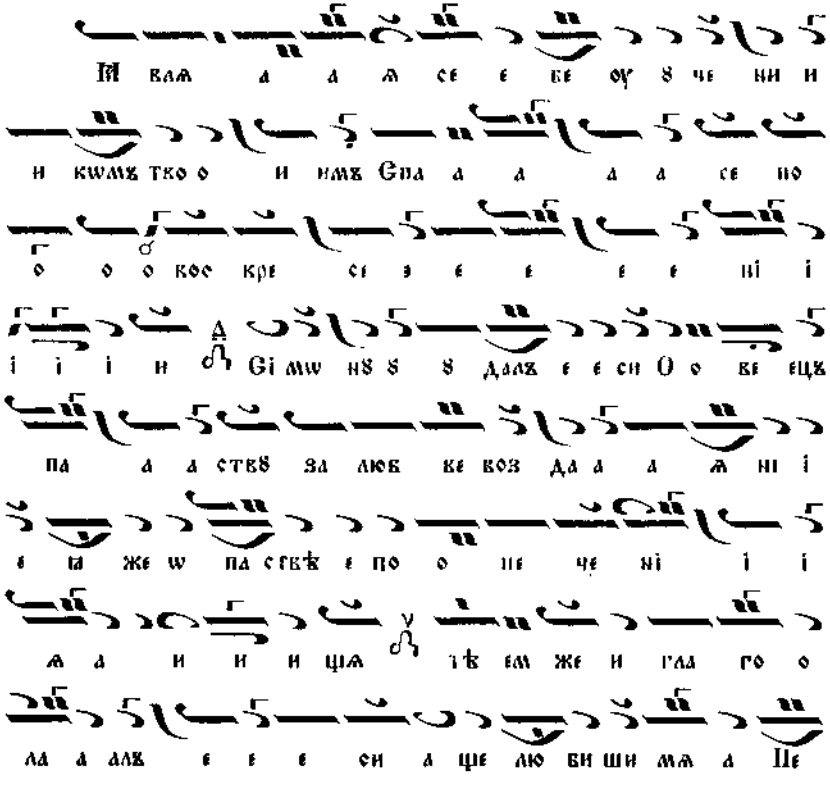
Стихира ї̀ Гласъ ѕ Па.

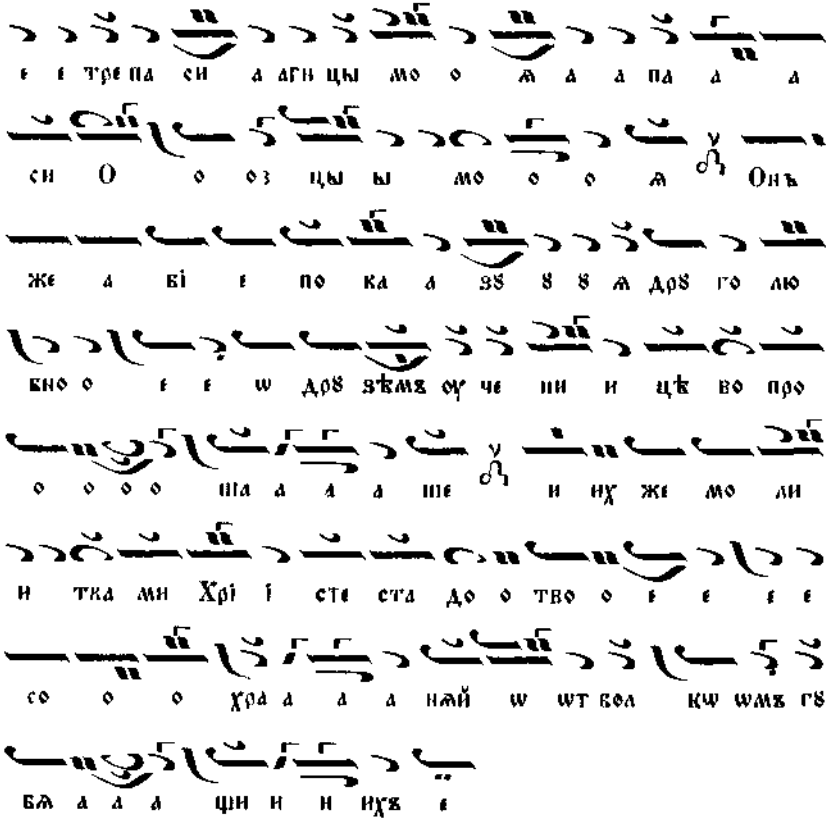

ні і и и тво о емѫ Хрі сте є є оу ѕ ѕ че
є ни и и цы на дѣ є ла ні є є ѡ ѡ бра
ти и ша а а сѫ и на а ки ко о ра а
а блж а а и и мре є є жи И и ло о о ка
и ниг дѣ є є є же но ты ы Сна а а се
є є ы а кн и и сѫ ѕ кѡ Вла ды ы ка а
а а всѣхъ ѡ Де сно ѕ ю ѕ мре є є жи по ке ле
ва а а є є ши ко о кре є є щи
и бысть сло ко дѣ ѣ є є є ло о кско о о
рѣ и мно о о о о о о о о о о же є є
ство о ры ы ы ы ы ыѣх мно о го о о є
и ве є є че є є рѫ а стра а ан на а
ж а го то о ка на а зе є ем ли Δ є

Стихира їа Гласъ ♩ Ни.

е е тре па си а дги цы мо о ѫ а а па а а
си О о оз цы ы мо о о ѫ Онъ
же а бі е по ка а зѕ ѕ ѕ ѫ дрѕ го лю
бно о е е ѡ дрѕ зѣмѫ оу че ни и цѣ во про
о о о о ша а а а ше и иχ же мо ли
и тка ми Хрі і сте ста до о тво о е е е е
со о о χра а а а нмй ѡ шт вол кѡ шмѫ гѕ
бѫ а а а цни и и иχѫ е

Приложение трето

за упражнение по Пападическото пѣние

АНТОЛОГИЯ

или

Церковно-Музикална Китка

съдържаща

най-потрѣбнитѣ части отъ

Божественото Послѣдование

на

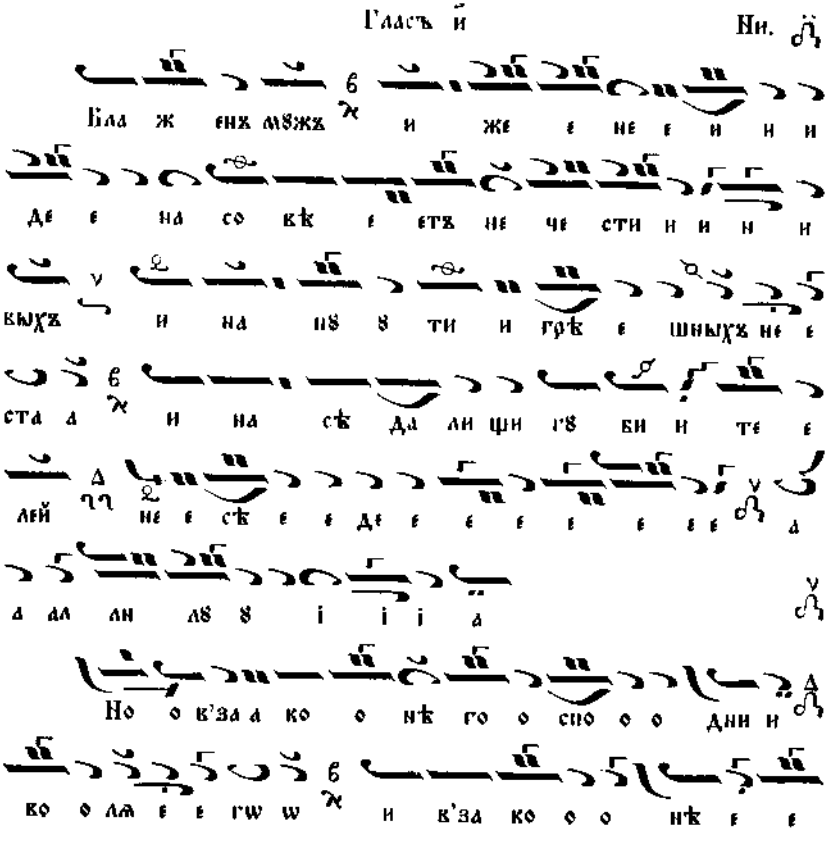
Вечернята, Утренята, Великитѣ Пости, Свѣтлото Възкресение и **Литургията** съ нѣколко сладкогласни **Ирмоси** въ края.

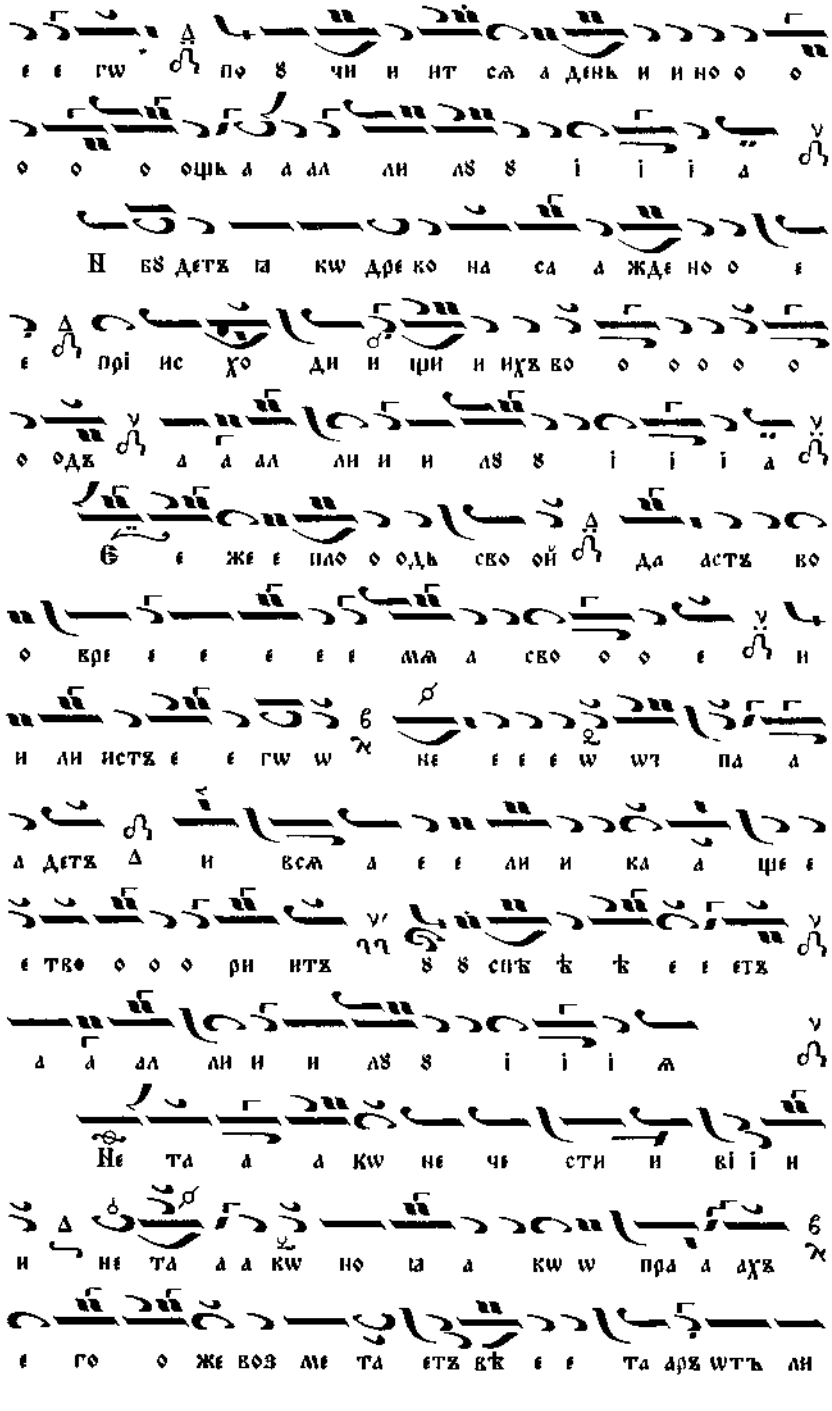
ПОСЛѢДОВАНИЕ

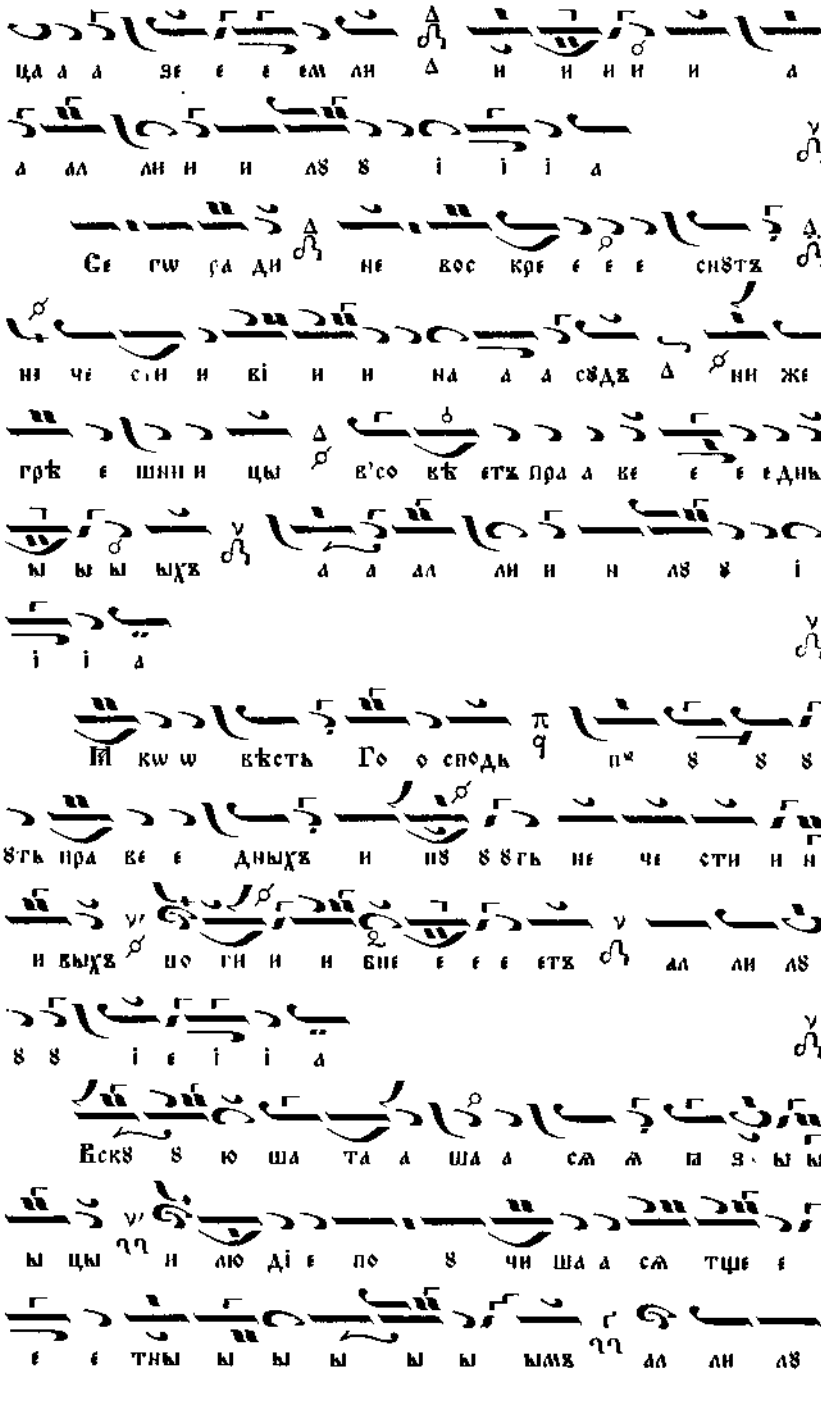
На Вечернята

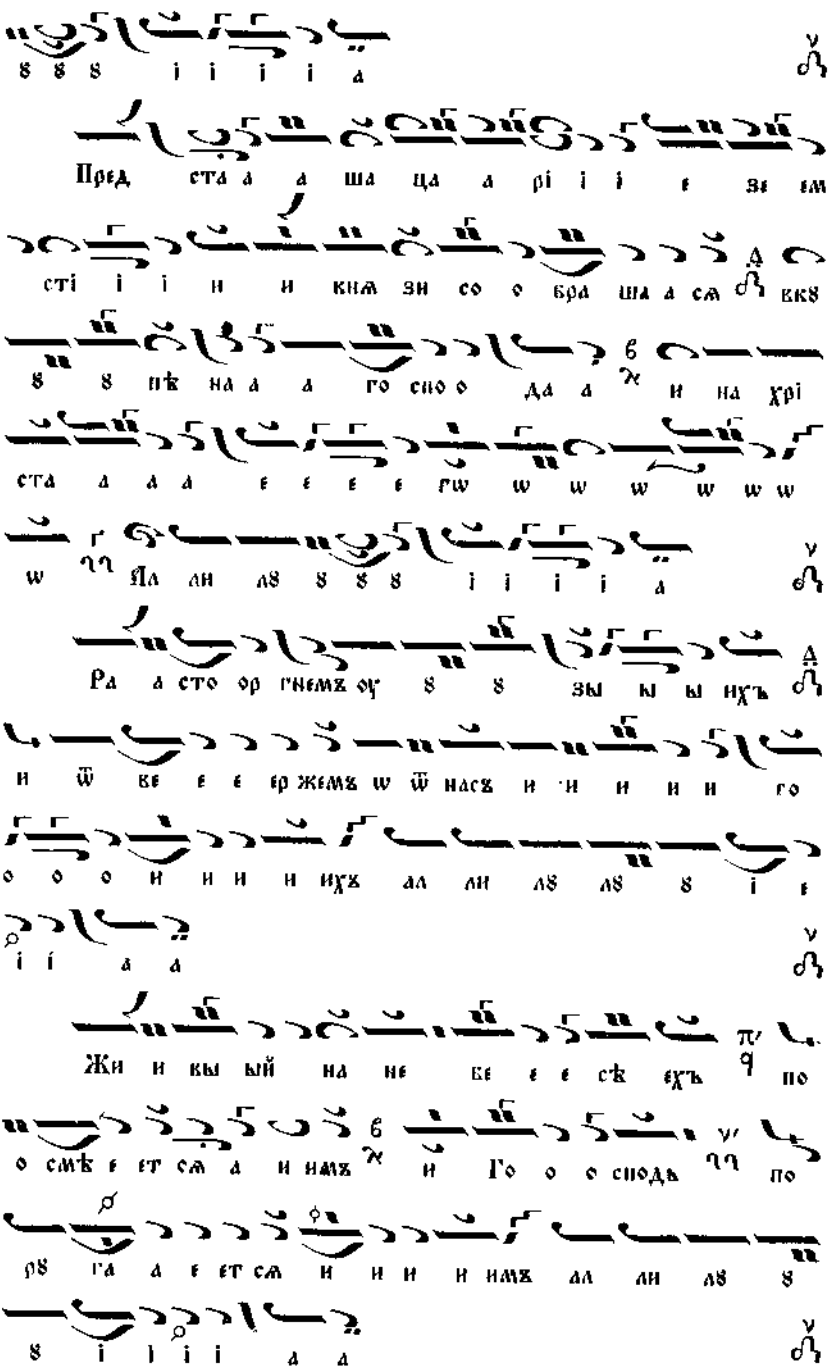
„БЛАЖЕНЪ МУЖЪ"

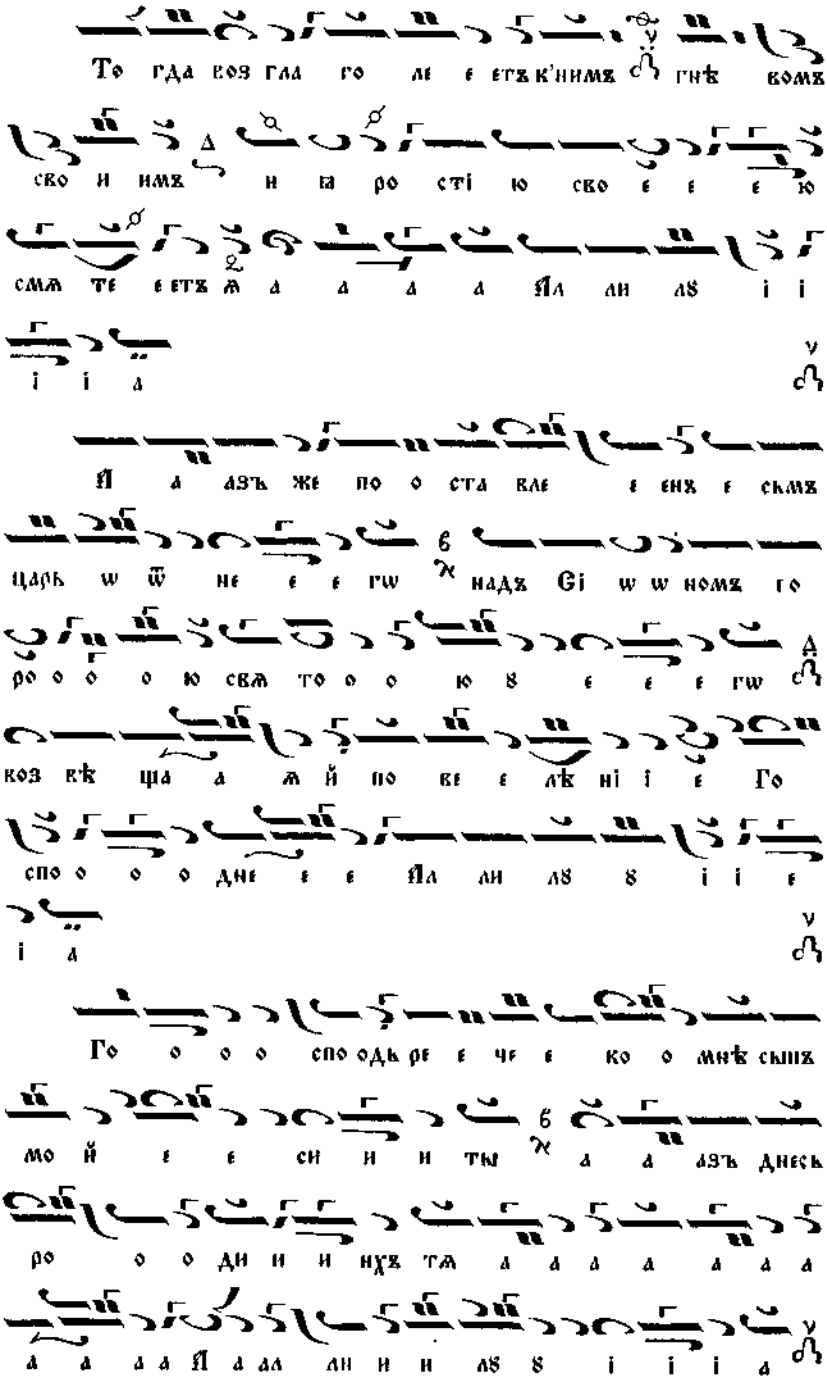
отъ **Хурмузия Книгохранителя.**

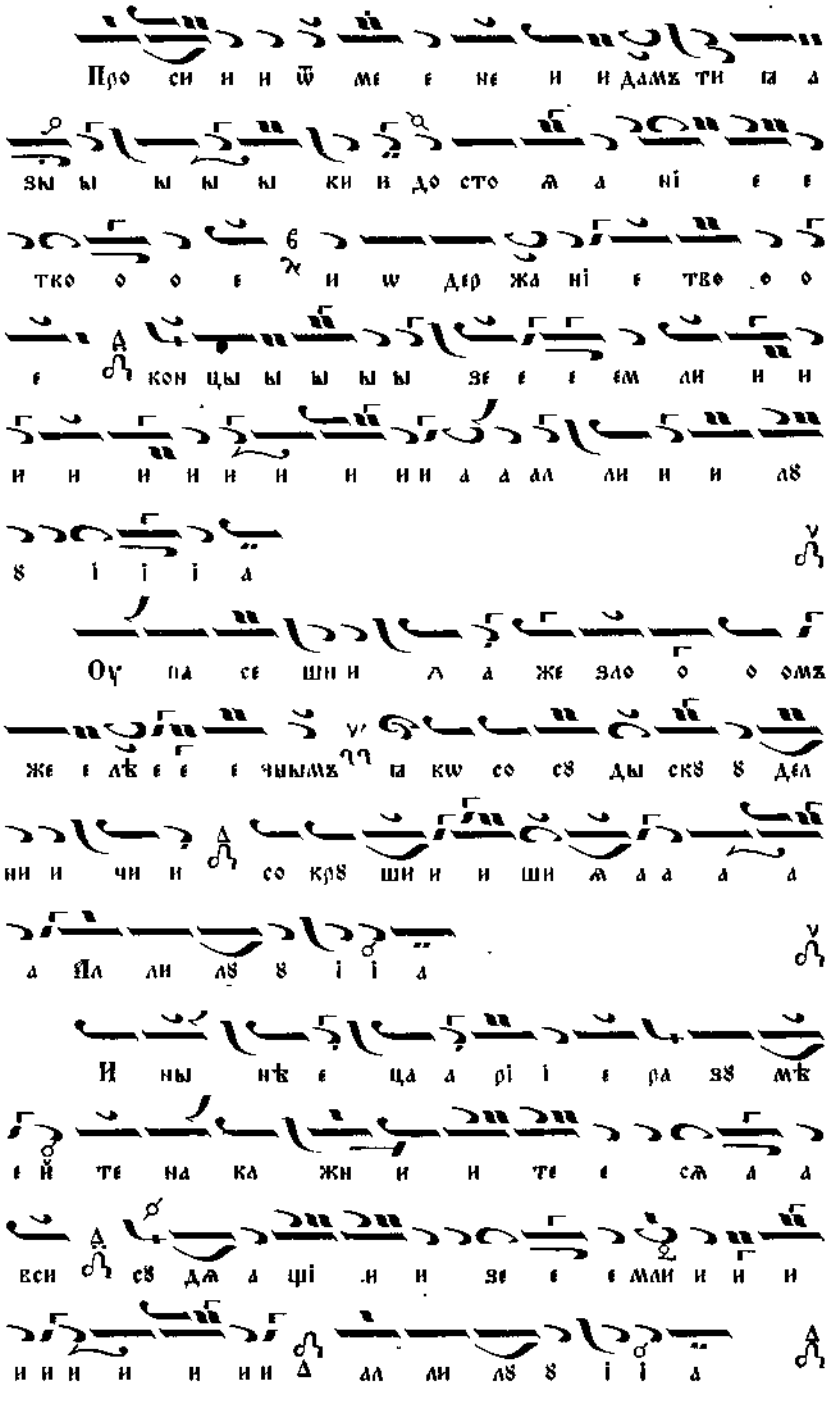

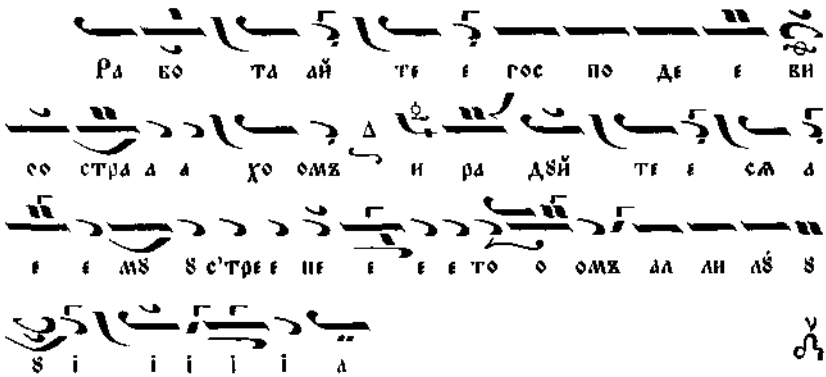

є є гѡ по ѕ чи и нт сѧ а день и и но о о
о о о ощь а а ал ли лѕ ѕ і і і а
Н бѕ детѣ ш кѡ дре ко на са а жде но о є
є пр҃і ис хо ди и цри и ихѣ во о о о о о
о одѣ а а ал ли и и лѕ ѕ і і і а
Є є же є пло о одь сво ой да детѣ во
о вре є є є є є мѧ а сво о о є и
и ли истѣ є є гѡ ѡ не є є є ѡ wт па а
а детѣ и всѧ а є є ли и ка а це є
є тво о о о ри итѣ ѕ ѕ спѣ ѣ ѣ є є етѣ
а а ал ли и и лѕ ѕ і і і ѧ
Не та а а кѡ не чѣ сти и вї і и
и не та а а кѡ но ш а кѡ ѡ пра а ахѣ
є го о же воз ме та етѣ вѣ є є та дрѣ wтъ ли

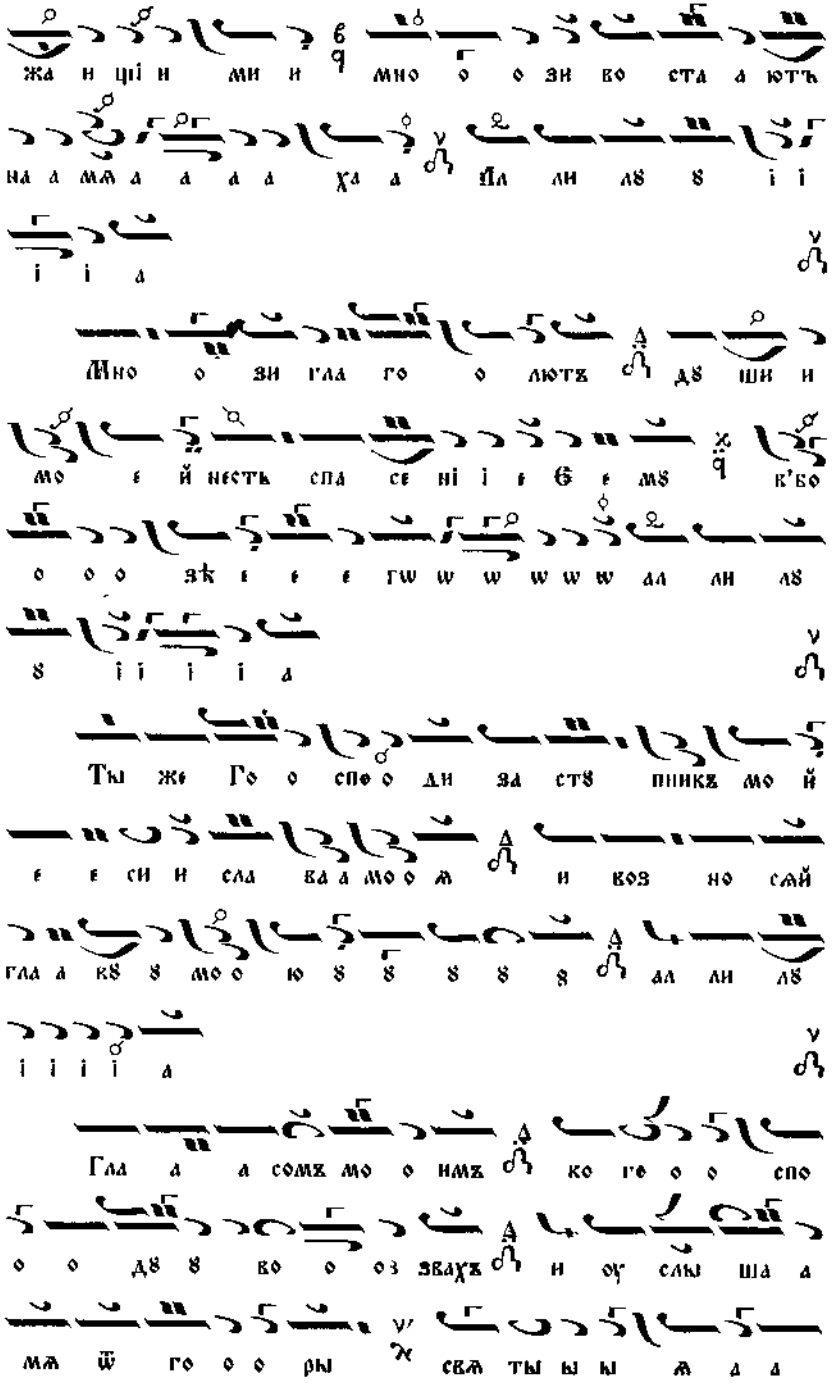

ЦА А А ЗЄ Є Є ЄМ АИ А И И И И А
А АА АИ И И АЗ З І І І А
Сє ГѠ ГА ДИ НЄ ВОС КРЄ Є Є Є СНЗТѪ
НЯ ЧЄ СТИ И ВІ И И НА А А СѢДѪ А НИ ЖЄ
ГРѢ Є ШНИ И ЦЫ В'СО ВѢ ѢТѪ ПРА А ВЄ Є Є ЄДНЫ
Ы Ы Ы ЫХѪ А А АА АИ И Н АЗ З І
І І А
Й КѠ Ѡ ВѢСТЬ ГО О СПОДЬ П Ц З З З
ЗТЬ ПРА ВЄ Є ДНЫХѪ И ИЗ З ЗТЬ НЄ ЧЄ СТИ И Н
И ВЫХѪ ШО ГИ И И БИЄ Є Є Є ѢТѪ АА АИ АЗ
З З І Є І І А
ВСКЗ З Ю ША ТА А ША А СѪ Ѫ Ш З Ы Ы
Ы ЦЫ ҀҀ И ЛЮ ДІ Є ПО З ЧИ ША А СѪ ТЩЄ Є
Є Є ТНЫ Ы Ы Ы Ы Ы ЫМѪ ҀҀ АА АИ АЗ

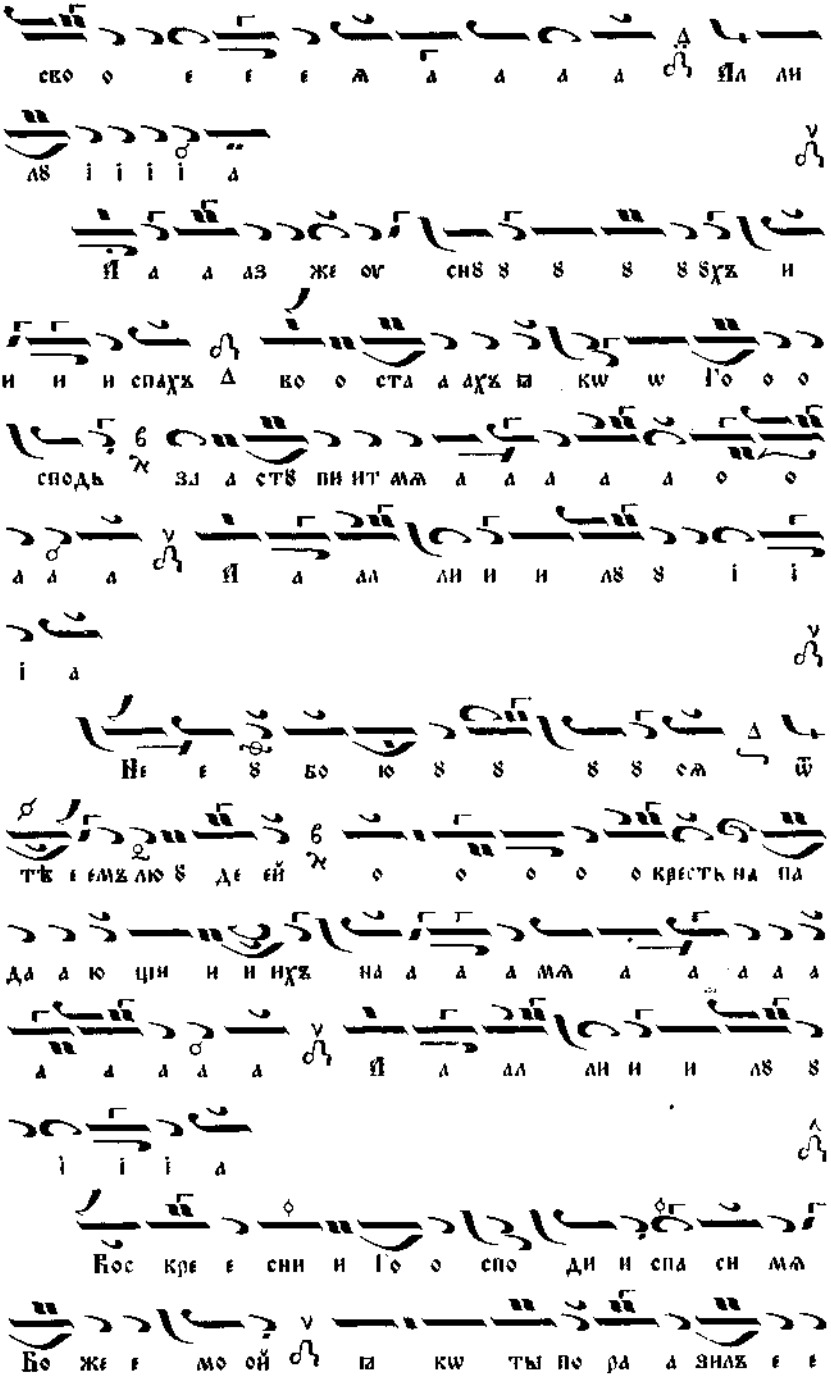

Пред ста а а ша ца а рі і і е зе ем
сті і і и и кнѫ зи со о бра ша а сѧ вкѳ
ѳ ѳ пѣ на а а го сно о да а и на Хрі
ста а а а е е е е гѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ
ѡ Ѱа ли лѳ ѳ ѳ ѳ і і і і а
Ра а сто ор гнемъ оу ѳ ѳ зы ы ы ихъ
и ѿ ве е е ер жемъ ѡ ѿ насъ и и и и и го
о о о и и и и ихъ ал ли лѳ лѳ ѳ і е
і і а а
Жи и вы ый на не ве е е сѣ ѣхъ по
о смѣ е ет сѧ а и имъ и Го о о сподь по
ро га а е ет сѧ и и и и имъ ал ли лѳ ѳ
ѳ і і і і а а

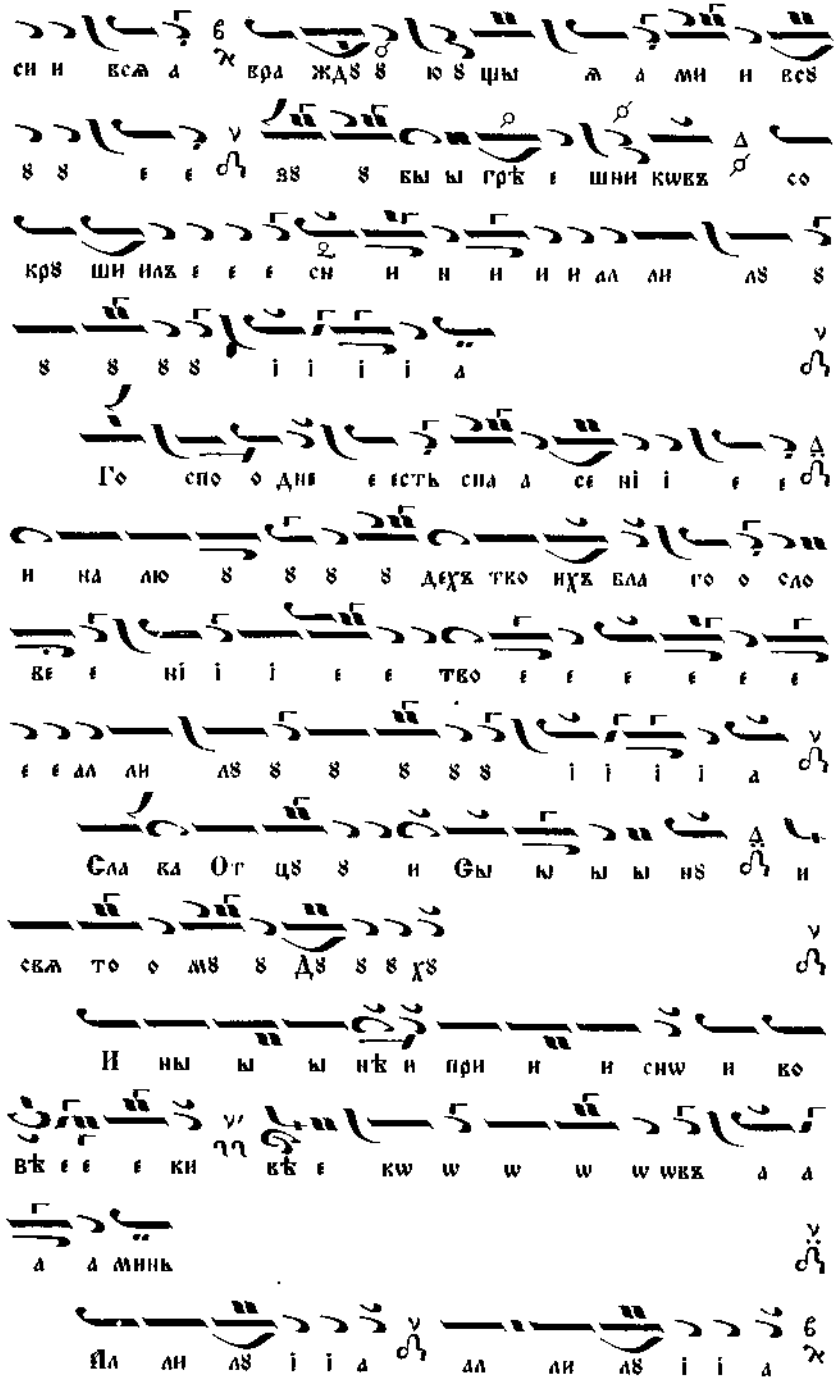

То гда воз гла го ле е етѫ к'нимѫ гнѣ вомѫ
сво и имѫ и ш ро сті ю сво е е е ю
смѫ те е етѫ ж а а а а Йа ли лѯ і і
і і а
Й а аѕъ же по о ста вле е енѫ е скмѫ
царь w ѿ не е е гw надѫ Gі w w номѫ го
ро о о о ю свѫ то о о ю ѕ е е е гw
коз вѣ ща а ж й по ве е лѣ ні і е Го
спо о о о дне е е Йа ли лѯ ѕ і і е
і а
Го о о о спо одь ре е че е ко о мнѣ сыпѫ
мо й е е си и и ты ж а а аѕъ днесь
ро о о ди и и нѫ тѫ а а а а а а а
а а а а Й а аа ли и и лѯ ѕ і і і а

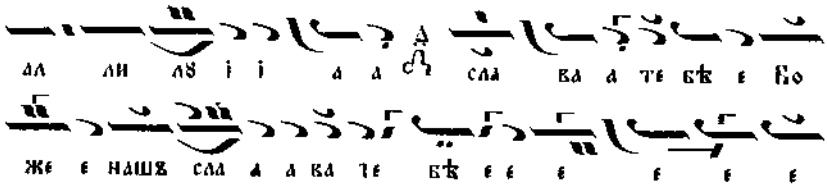

Про си и и ѿ ме е не и и дамѫ ти па а
зы ы ы ы ы ки и до сто ѫ а ні е е
тко о о е и ѡ дер жа ні е тво о о
е кон цы ы ы ы ы зе е е ем ли и и
и и и и и и и и и а а ал ли и и лѯ
ѯ і і і а
Оу па се ши и л а же зло о о омѫ
же е лѣ е е е чныѫ ща кѡ со сѯ ды скѯ ѯ дел
ни и чи и со крѯ ши и и ши ѫ а а а а
а Йл ли лѯ ѯ і і а
И ны нѣ е ца а рі і е ра зѯ мѣ
е й те на ка жи и и те е сѫ а а
вси сѯ дѫ а щі и и зе е е мли и и и
и и и и и и и ал ли лѯ ѯ і і а

Ра бо та дй те є гос по де є ви
со стра а а хо омж и ра дЯй те є сѧ а
є є мѕ ѕ с'тре є ше є є є то о омж ал ли лѕ ѕ
ѕ і і і і і а
Прі и ми те є на ка а за ні і є да не ко о
гда про гнѣ ва ет сѧ а Гос подь и по ги. и и
и и кне є те ѿ пѕ ти и и пра ве є
є дна а а а гw ал ли лѕ ѕ ѕ і і і
і а
Єг да коз го о ри и и нт сѧ ѵѵ вско о о рѣ ш
ро ость є гw w бла же є ни и вси и на дѣ
ю ѕ щі и и сѧ а на а а а а а а а а
а а ань ал ли лѕ ѕ ѕ ѕ і і і і а
Го спо о ди что сѧ а ѵ ѕ мно жи и ша ств

Жа и ці и ми и мно о о зи во ста а ютъ
на а мм а а а а ха а ли ля я і і
і і а
Мно о зи гла го о лютъ дя ши и
мо е й несть спа се нї і е б е мя к'бо
о о о зѣ е е е гш ш ш ш ш аа ли ля
я і і і і а
Ты же Го о спо о ди за стя пникъ мо й
е е си и сла ва а мо о ж и воз но сай
гла а вя я мо о ю я я я я я аа ли ля
і і і і а
Гла а а сомъ мо о имъ ко го о о спо
о о дя я во о оз звахъ и оу слы ша а
мм ш го о о ры свѣ ты ы ы ж а а

сво о е е е ж а а а а Ял ли
лѯ і і і і а
Й а а аз же ov снѯ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕхъ и
и и и спахъ Δ во о ста а ахъ ш кw w Го о о
сподь зл а стѯ пи ит мѫ а а а а о о
а а а Й а аа ли и и лѯ ѕ і і
і а
Не е ѕ бо ю ѕ ѕ ѕ ѕ сѫ
тѣ е емъ лю ѕ де ей о о о о о крестъ на па
да а ю ци и и нхъ на а а а мѫ а а а а а
а а а а а Й а аа ли и и лѯ ѕ
і і і а
Кос кре е сни и Го о спо ди и спа си мѫ
Бо же е мо ой ш кw ты по ра а зилъ е е

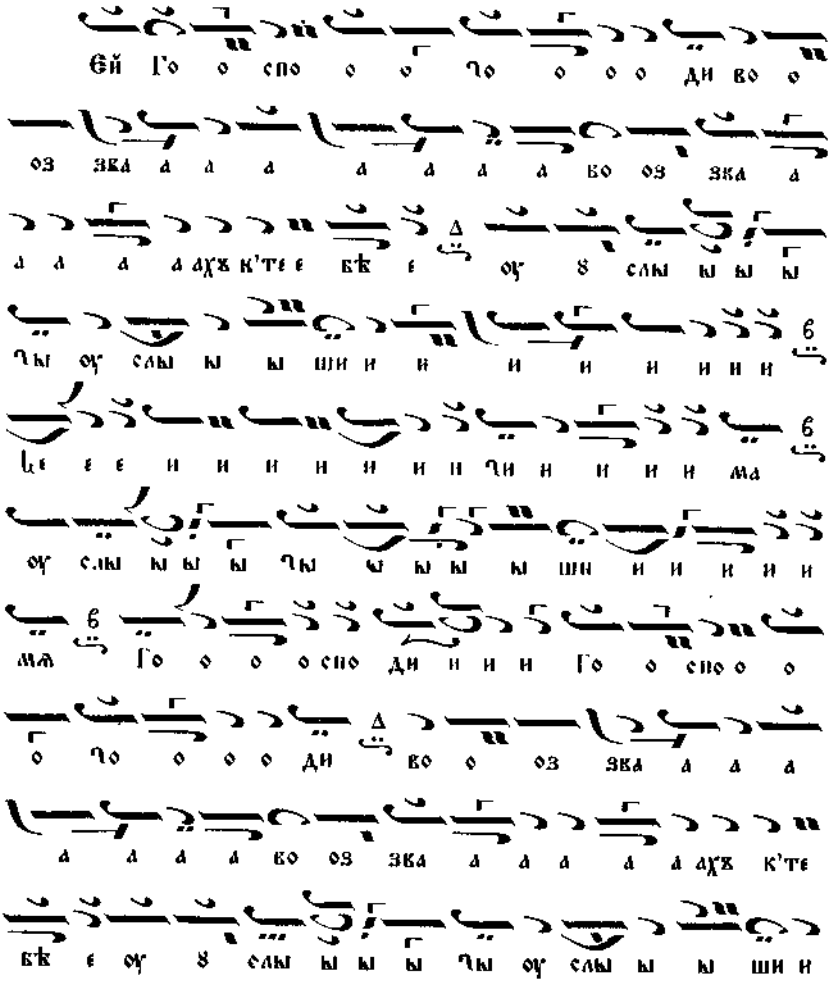

си и всѫ а вра ждѧ ѧ ю ѧ цы ѫ а ми и всѧ
ѧ ѧ є є ѕѕ ѧ бы ы гр҃ѣ є шни кѡвѫ со
кр҃ѧ ши илѫ є є є сн и н и и и дл ли лѧ ѧ
ѧ ѧ ѧ ѧ і і і і а
Го спо о дне є ѥсть спа а се нї і є є
и на лю ѧ ѧ ѧ ѧ дєѫ тко нѫ бла го о сло
ве є нї і і є є тво є є є є є є
є є дл ли лѧ ѧ ѧ ѧ ѧ ѧ і і і і а
Сла ва Ѻт цѧ ѧ и Сы ю ы ы нѧ и
свѫ то о мѧ ѧ Дѧ ѧ ѧ хѧ
И ны ы ы нѣ и при и и снѡ и во
вѣ є є є ки вѣ є кѡ ѡ ѡ ѡ ѡ ѡвѫ а а
а а минь
Йл ли лѧ і і а дл ли лѧ і і а

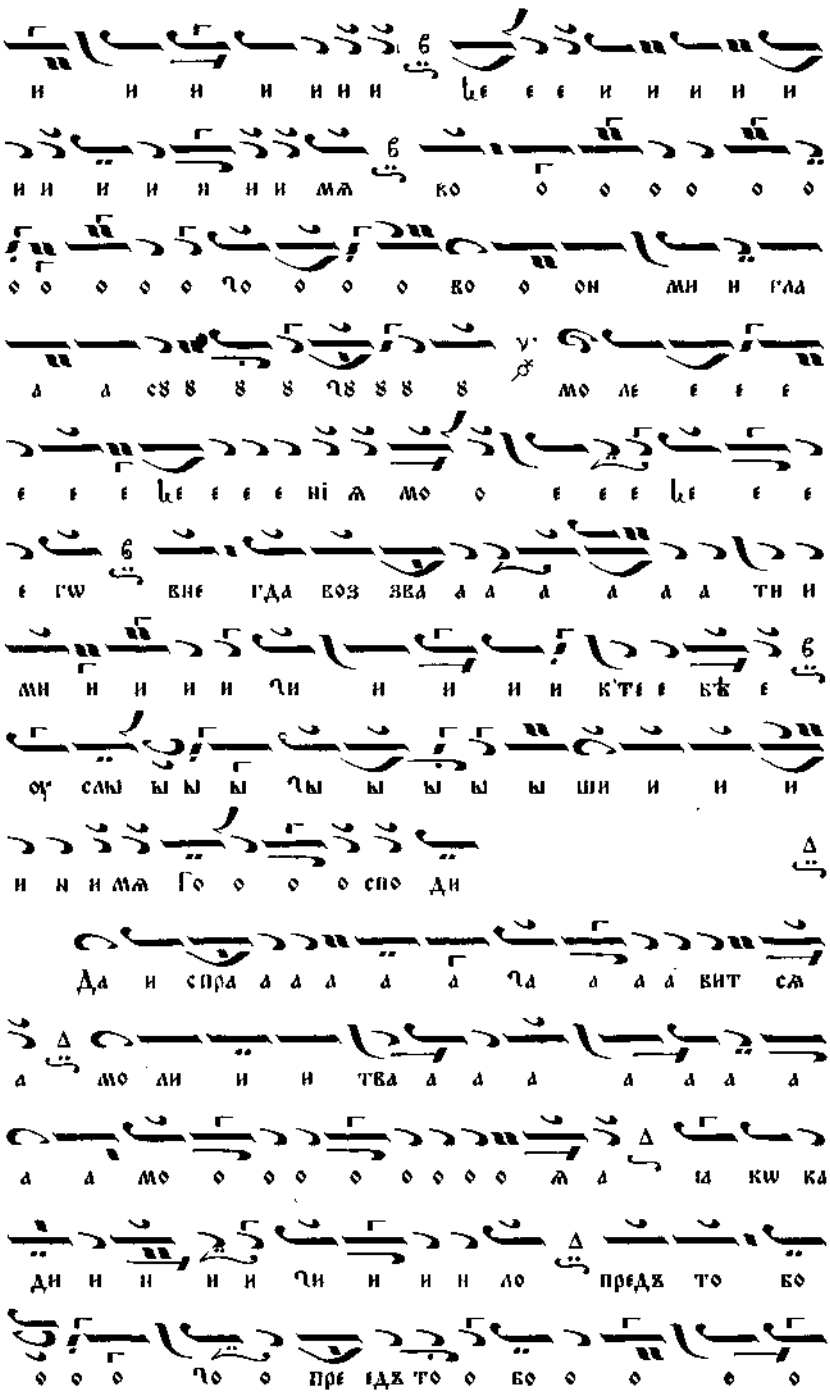

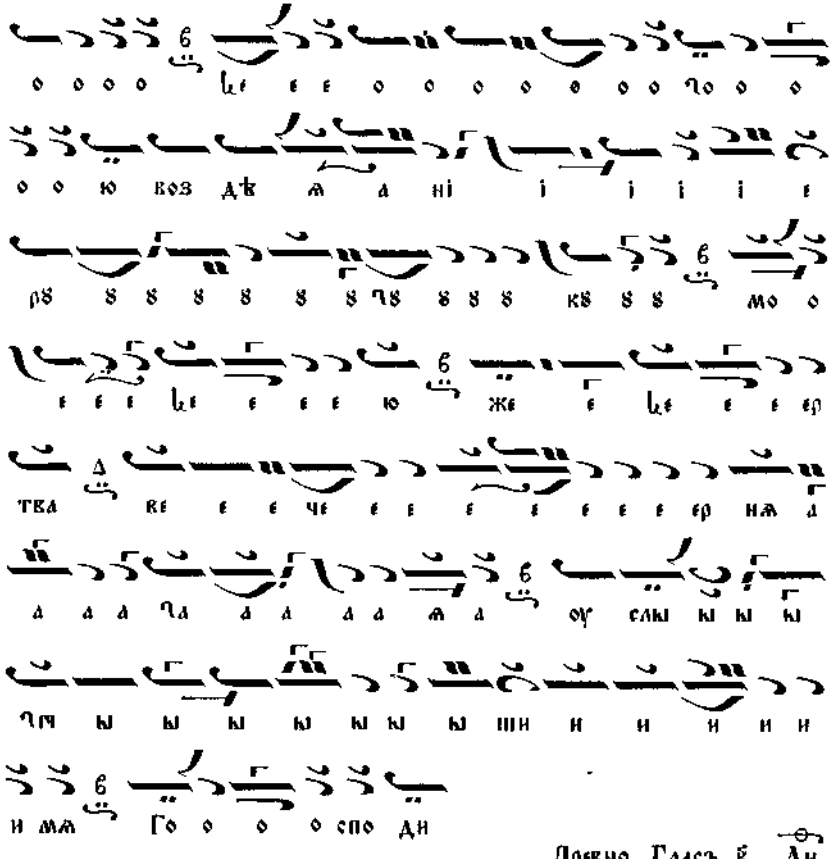
ГОСПОДИ ВОЗЗВАХЪ

На Великъ-День на Второ Воскресеніе отъ Іакwва Протопсал'а

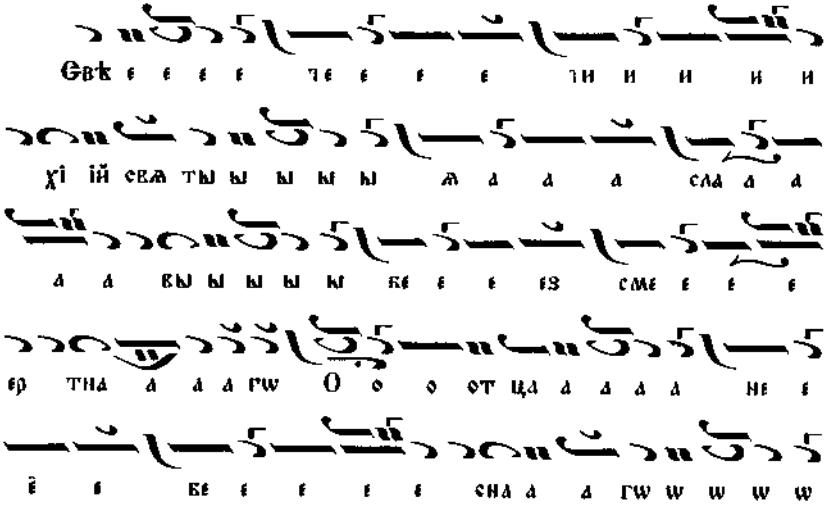
Гласъ ѕ̄ Ди.

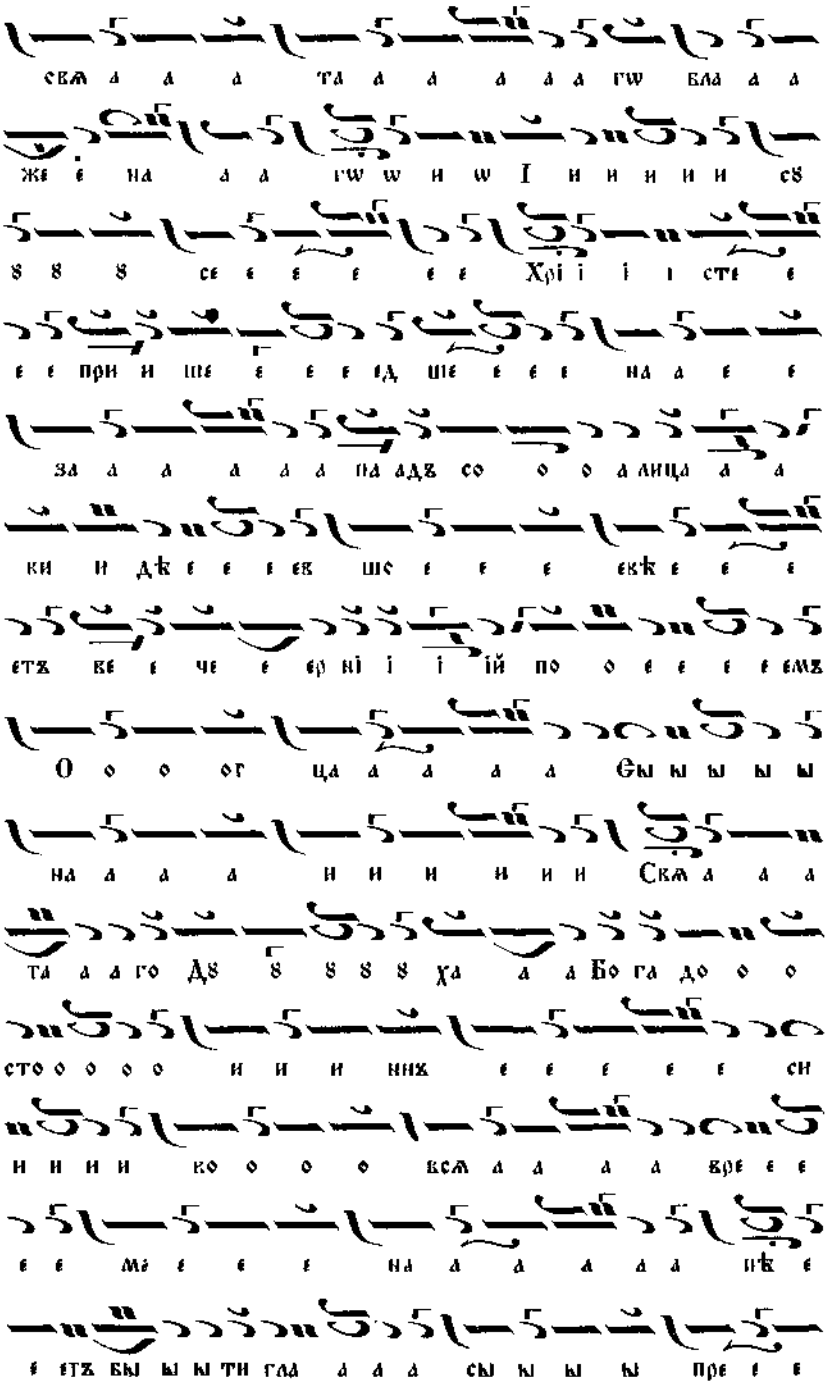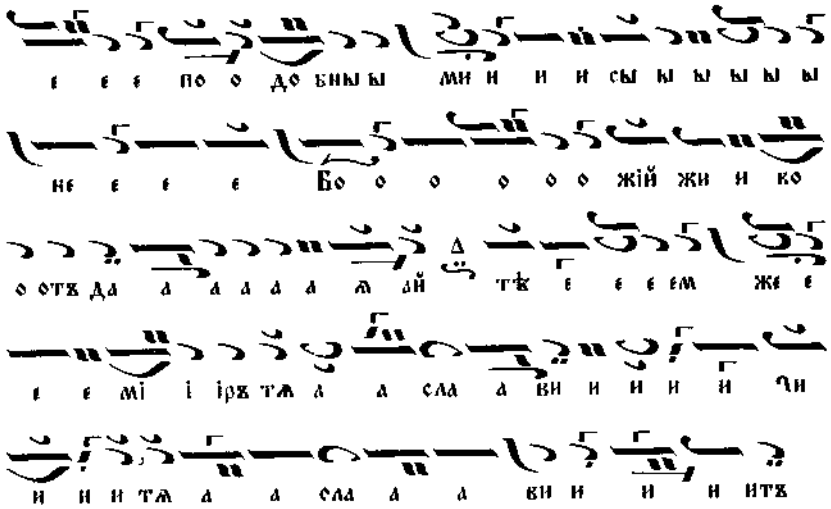

и и и и и и и ѥ ѥ ѥ и и и и и
и и и и и и и мж ко о о о о о о
о о о о о чо о о о ко о он ми и гла
а а сѕ ѕ ѕ ѕ чѕ ѕ ѕ ѕ мо ле е е е
е е е ѥ е е е ні ж мо о е е е ѥ е е
е гw вне гда воз зва а а а а а а ти и
ми и и и и чи и и и и к'т'е е б'ѣ е
оу сы ы ы ы чы ы ы ы ы ы ши и и и
и и и мж го о о о спо ди
Да и спра а а а а а ча а а а вит сж
а мо ли и и тва а а а а а а а а
а а мо о о о о о о о о ж а ш кw ка
ди и и и и чи и и и и ло предѣ то бо
о о о чо о пре дѣ то о бо о о е о

Древно Гласъ ѣ Ди

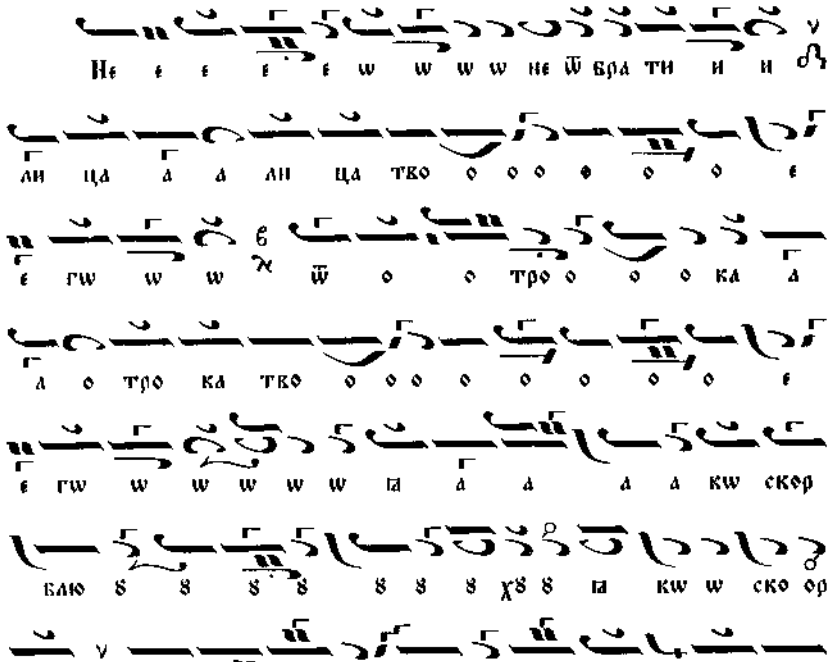

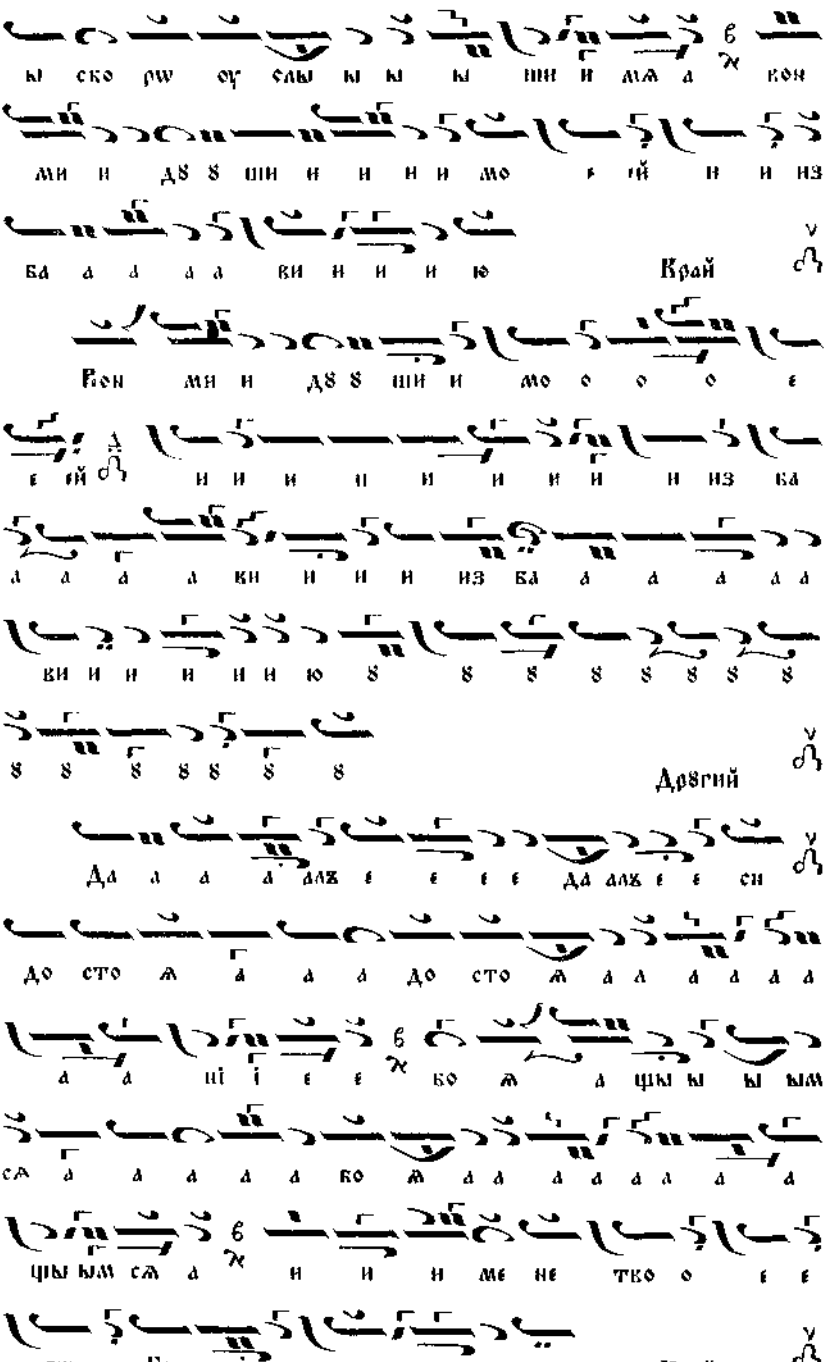

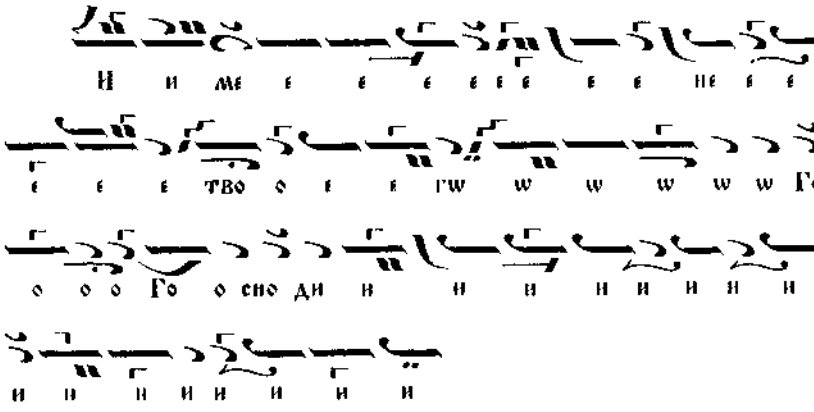

ПОСЛѢДОВАНИЕ НА ВЕЛИКИТѢ ПОСТИ

Прокимени на Вечернята отъ Петра Ломбадарія. Гласъ й. Ни.

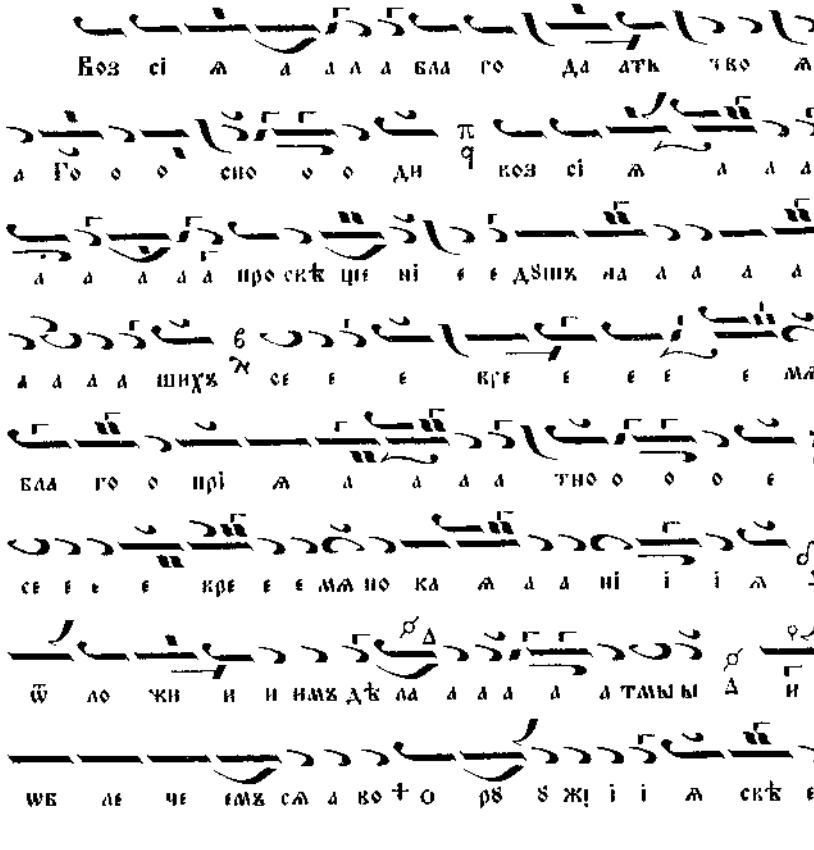

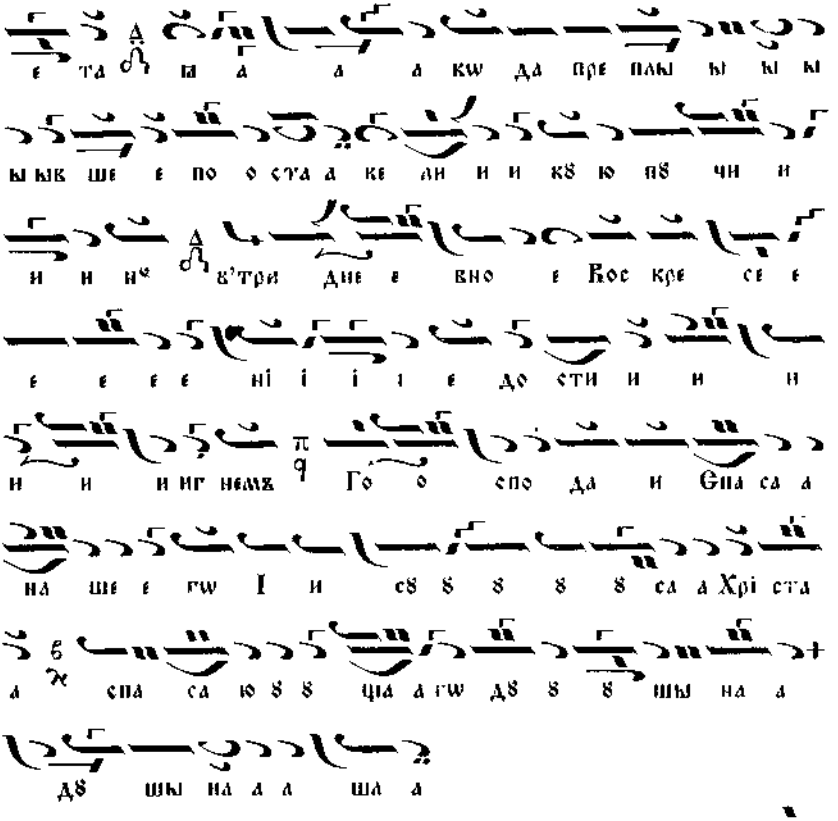

Край
Ден мни и дя я шни и мо е ий и и из
ба а а а а ви и и и ю
Край.

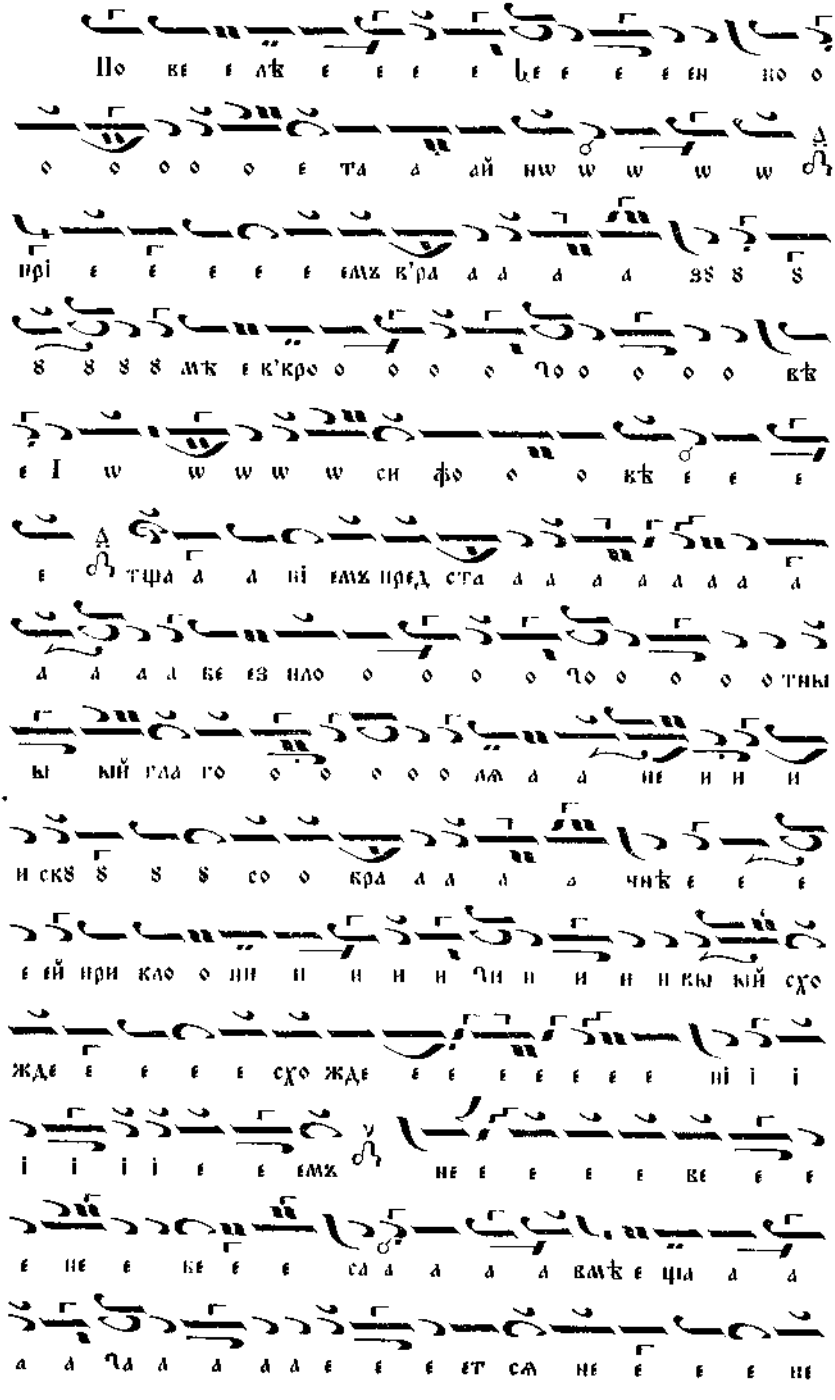

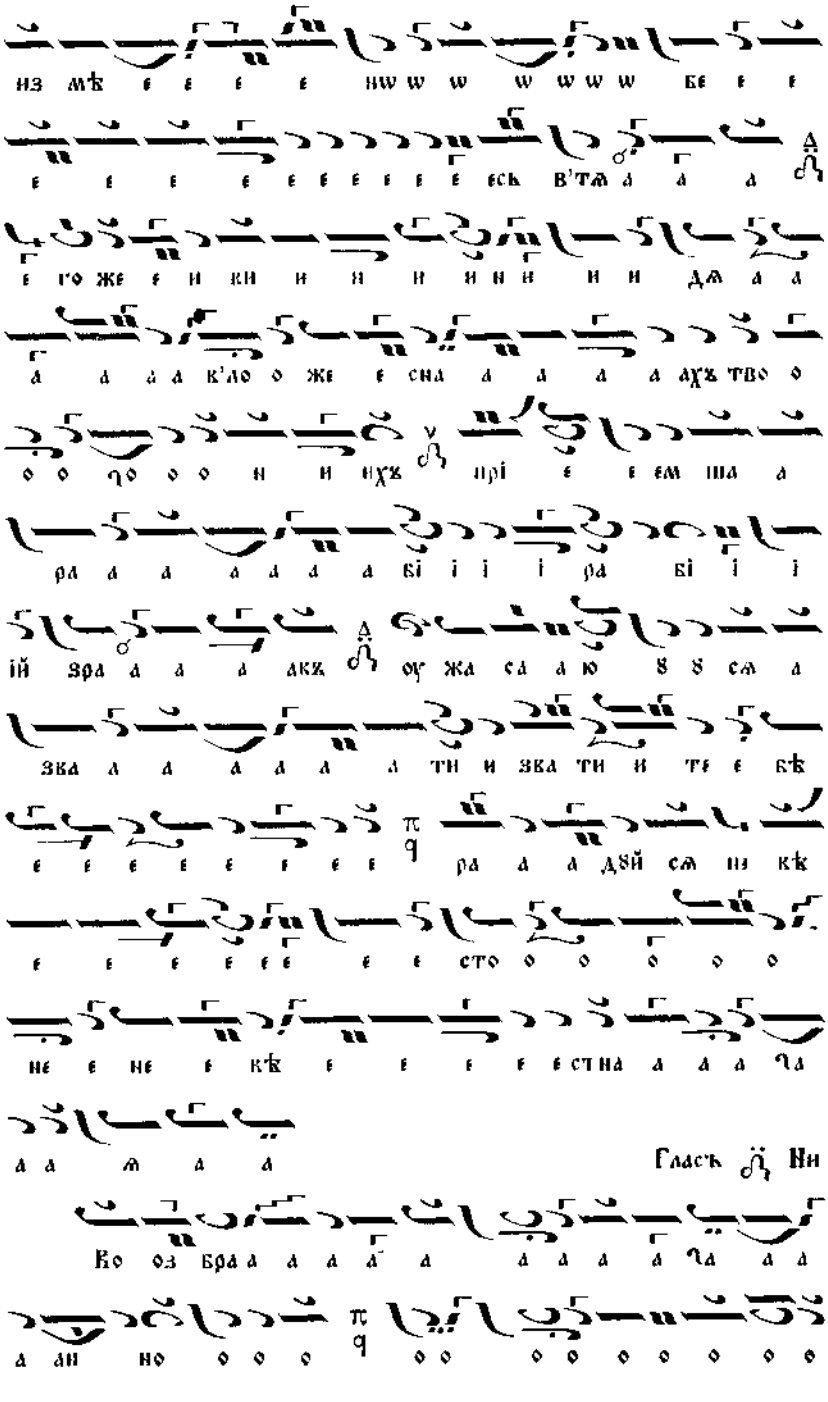
На Стихóвнѣ Самогл. Стихира.

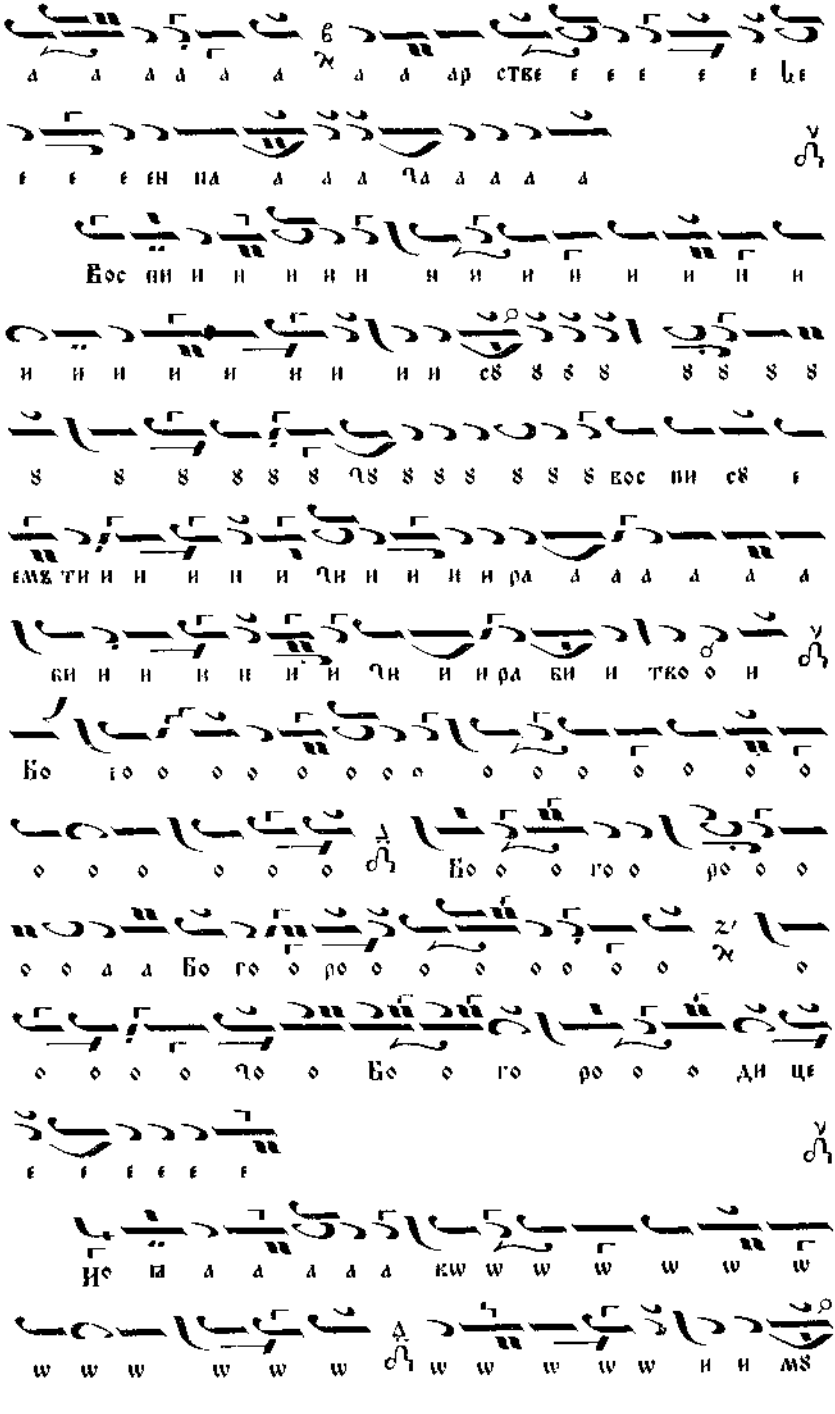
отъ Жеко Павловъ. Гласъ Д Па.

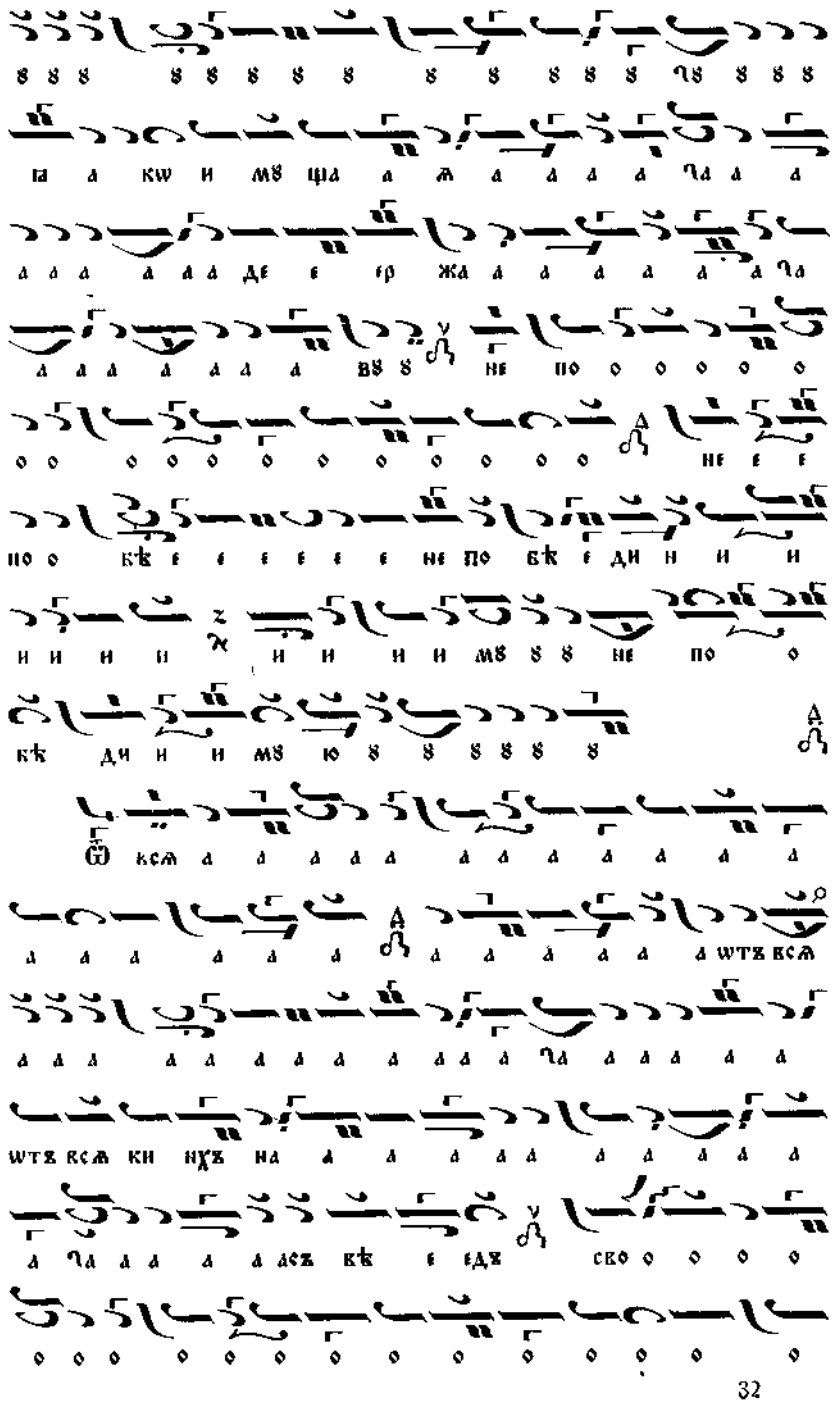

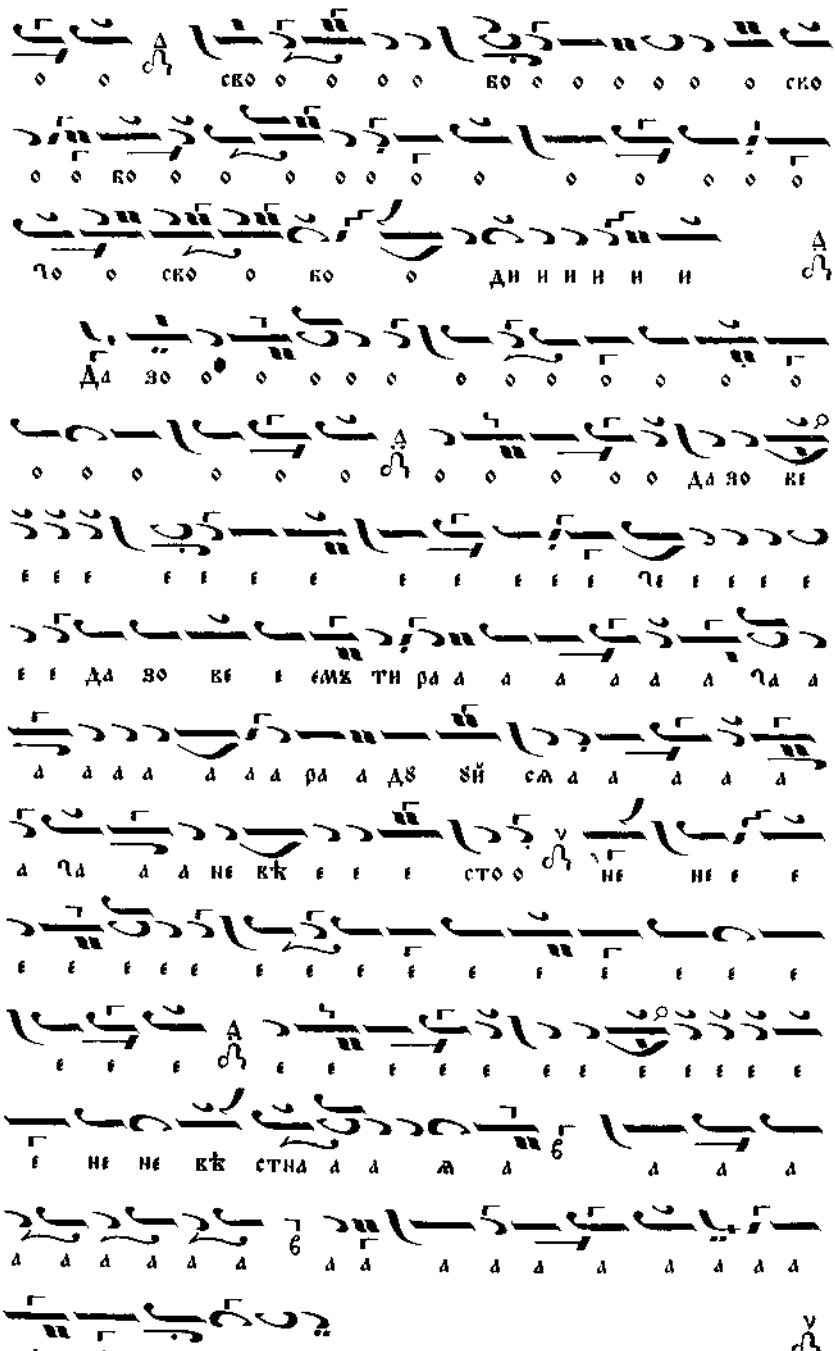

На Якаѳістното пѣніе. Гласъ
Бо о о о огъ Го о о о спо о чо о о
ѳдь и и и и ца а а а ви и и и и и
и сѫ а а а а намъ Бла го о о сло о ве е
е е е вѣк грѫ ды ы ый во о и мѫ Го о
о спо о чо о о дне Гласъ Ни.

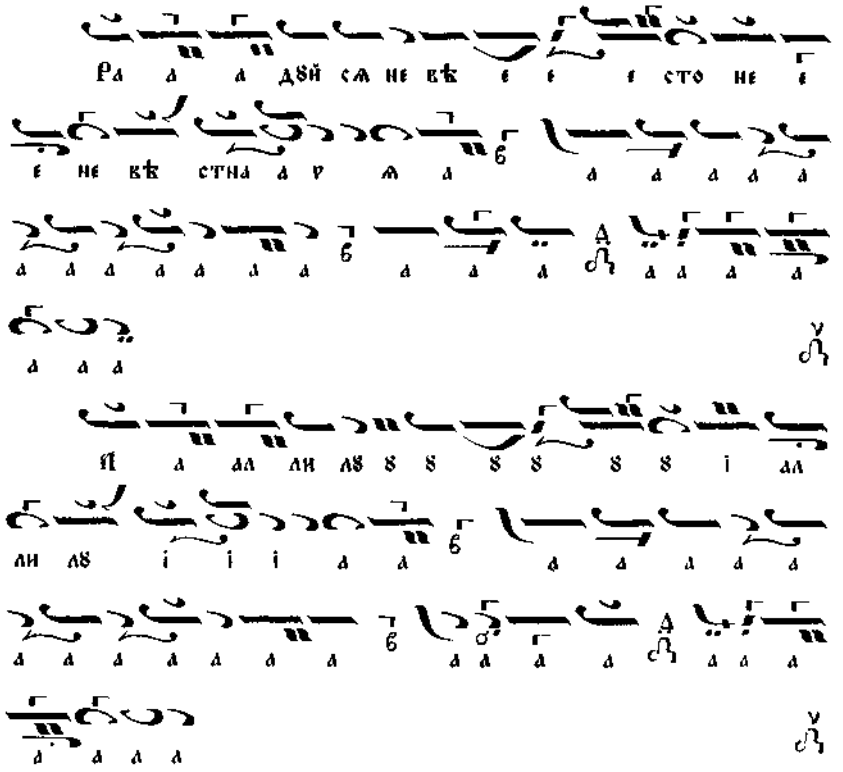

По ве е лѣ е е е е ѣе е е е ен но о
о о о о о е та а ай ни w w w w
при е е е е е емѫ к'ра а а а а зѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ ѕ мѣ е к'кро о о о о чо о о о о вѣ
е I w w w w w си фо о о кѣ е е е
е тща а а ні емѫ пред ста а а а а а а а
а а а а бе ез нло о о о о чо о о о о тны
ы ый гла го о о о о о мѫ а а не и и и
и скѕ ѕ ѕ ѕ со о кра а а а а чнѣ е е е
е ей при кло о ни и и и и чи и и и и кы ый схо
жде е е е е схо жде е е е е е е е ні і і
і і і і е е емѫ не е е е е ве е е
е не е бе е е са а а а а вмѣ е ца а а
а а ча а а а а е е е ет сѫ не е е е не

Гласъ Ни

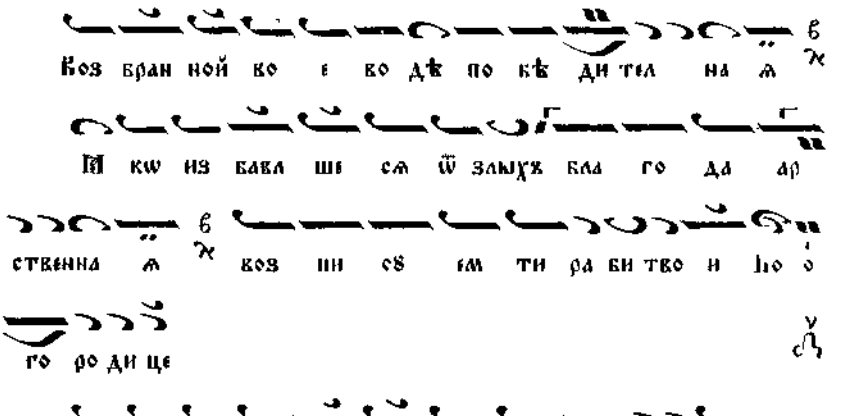

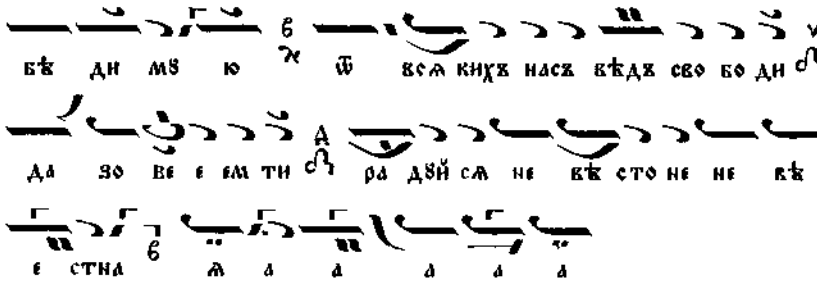

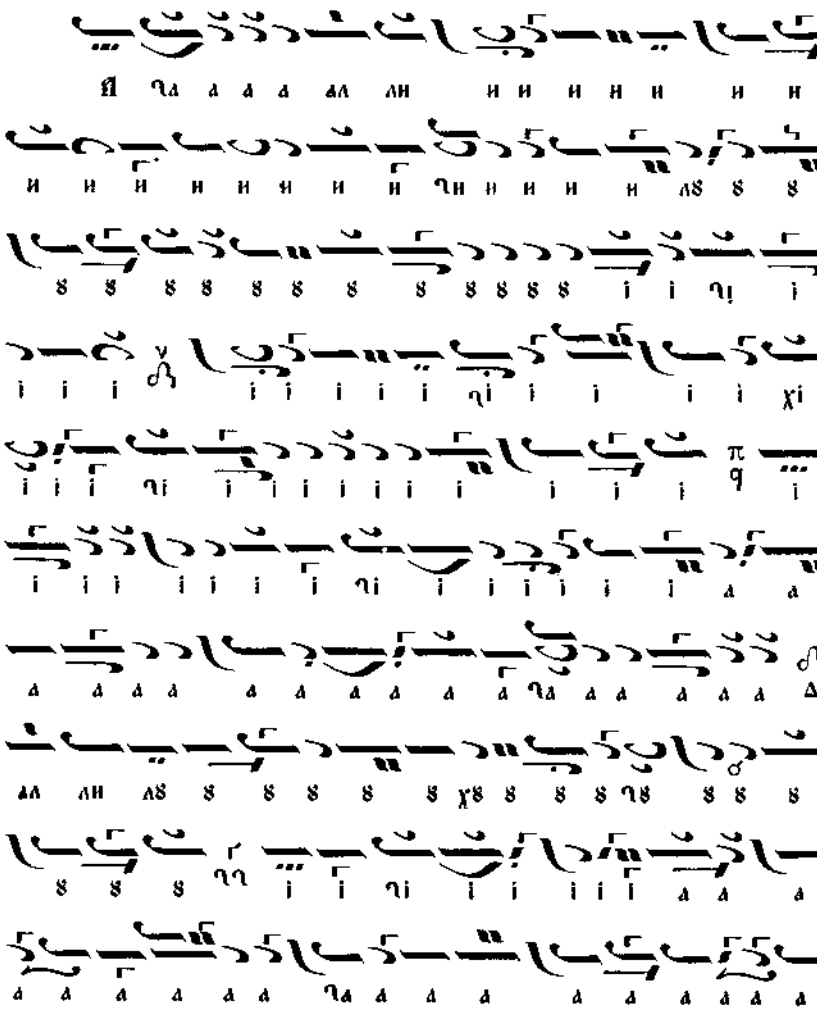
Кондакъ ѿ Православната Недѣлѧ до ѿданіѧ Благовѣщенія.

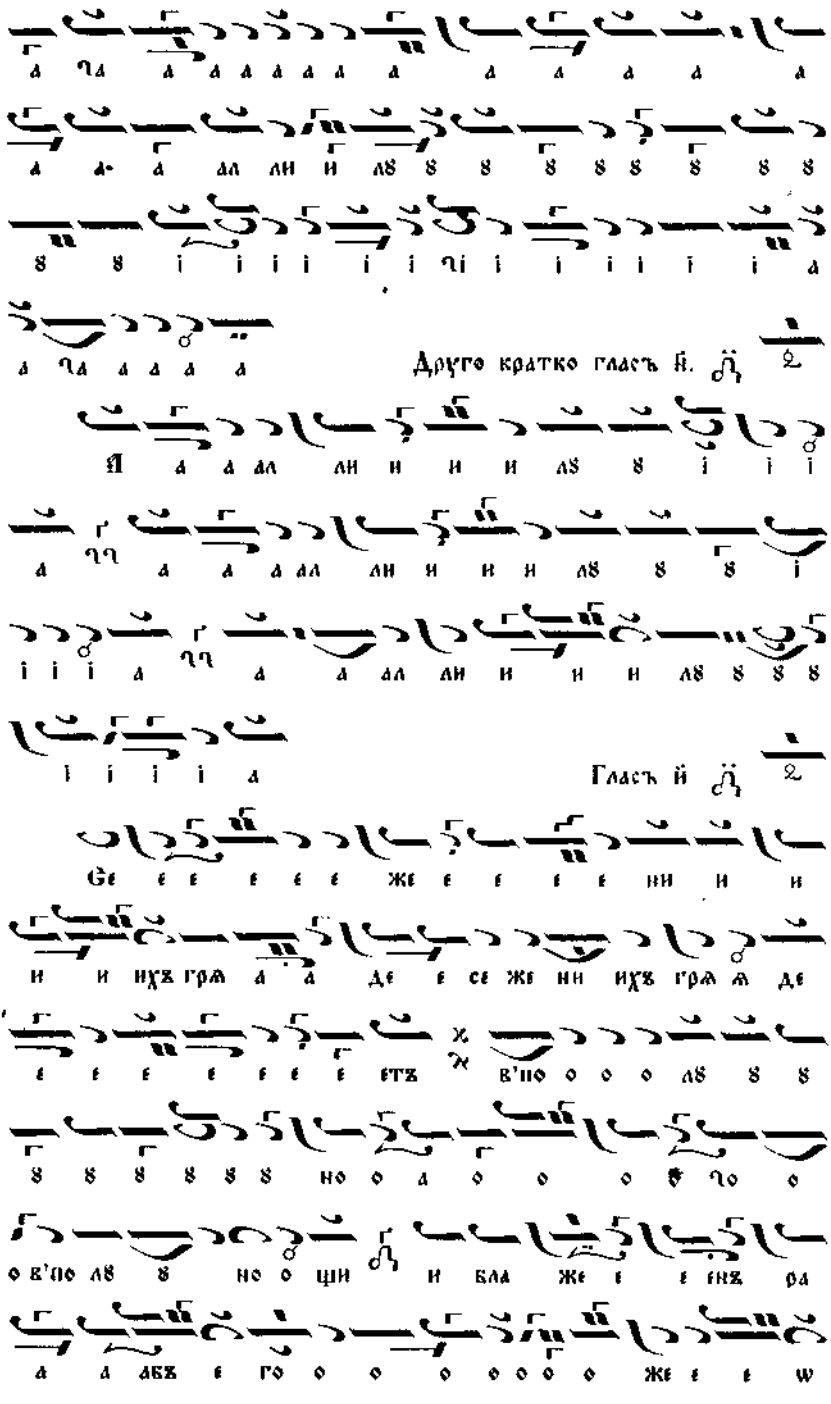
Гласъ й

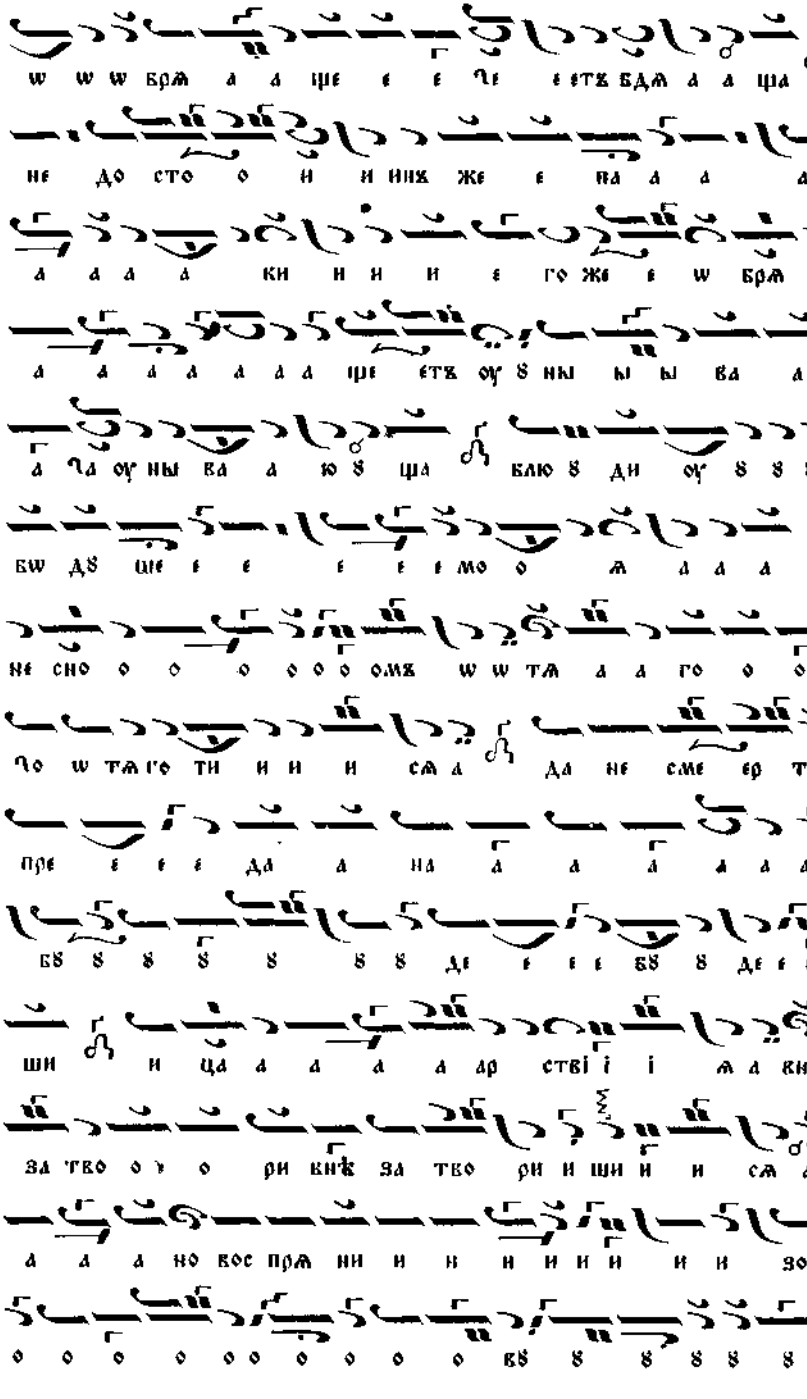

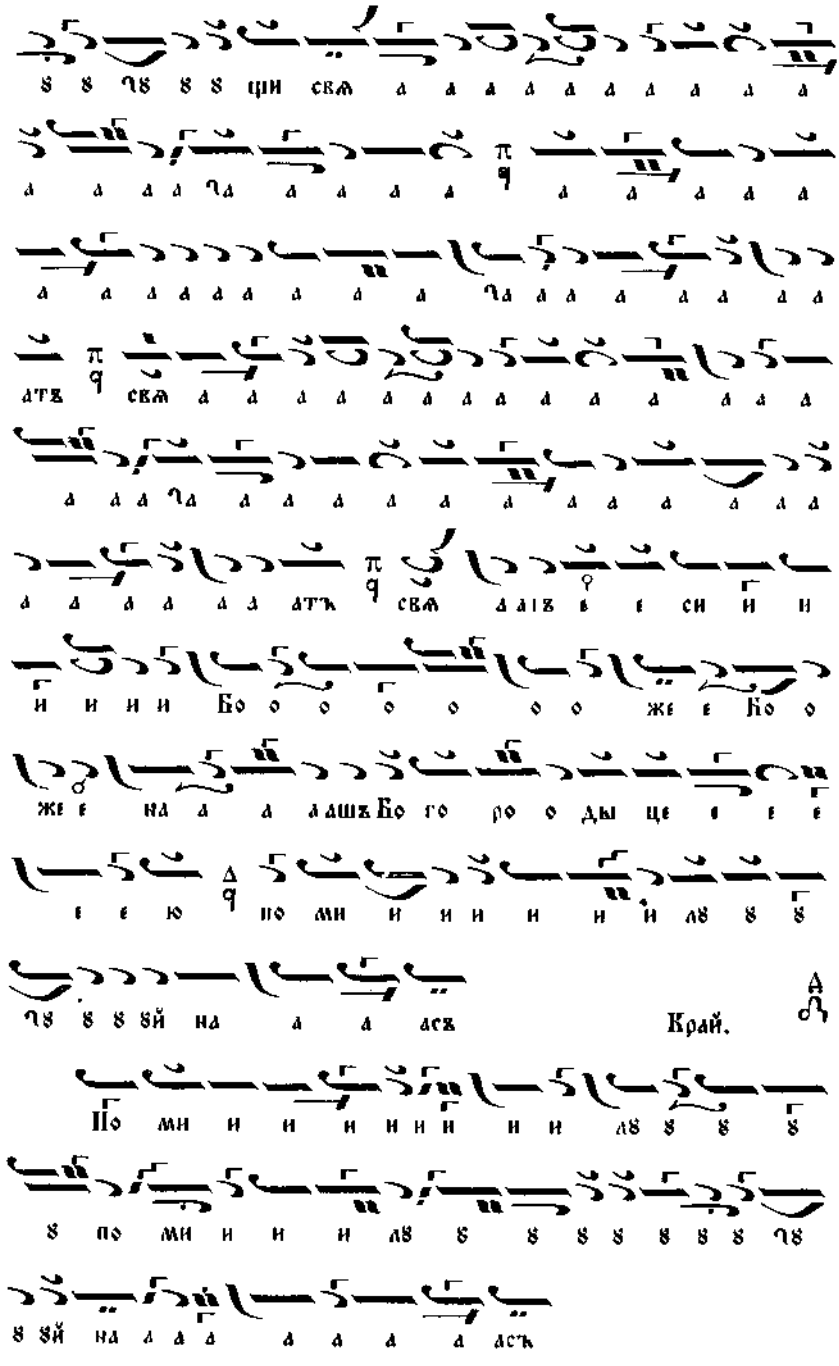

• На Великата Седмица. Гласъ й. Ни.

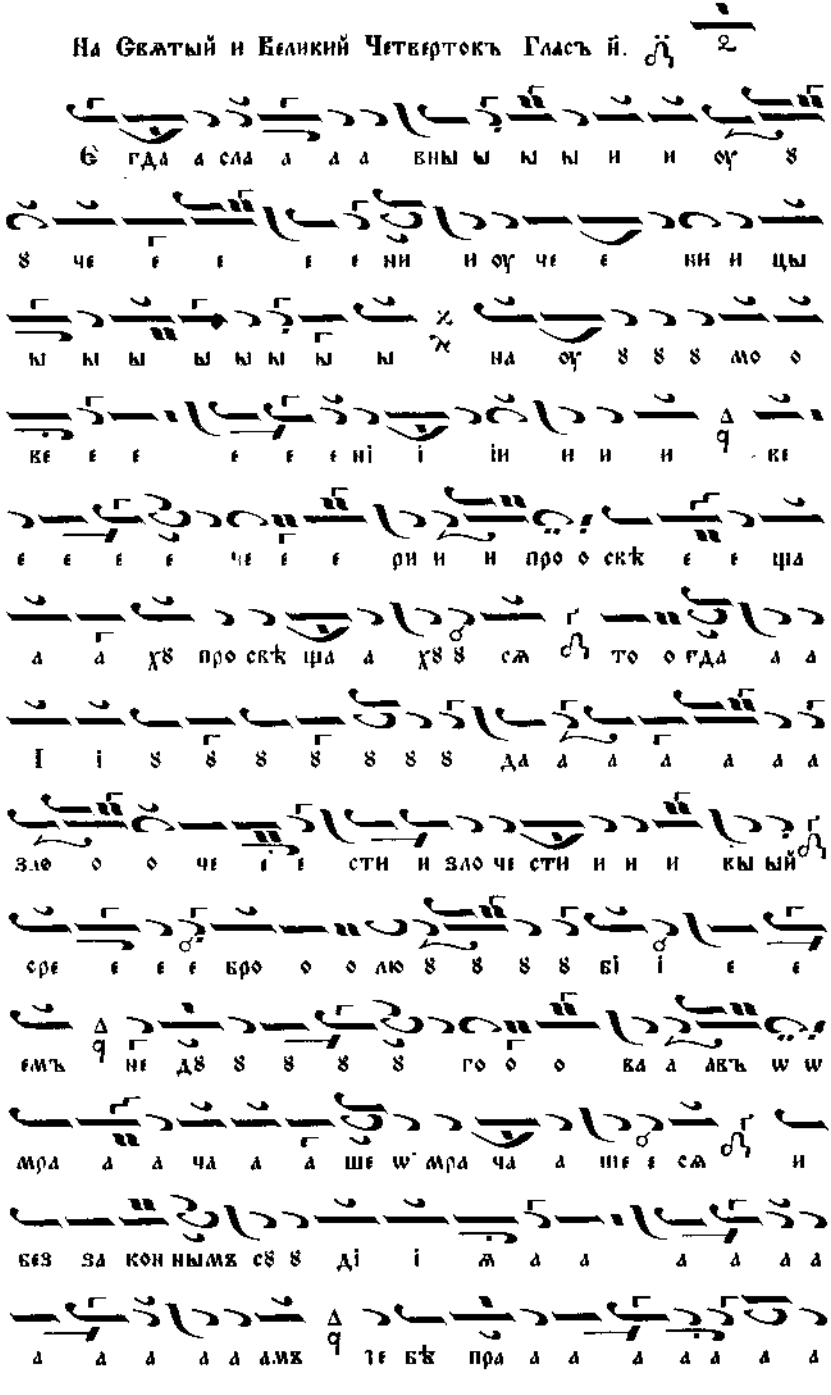

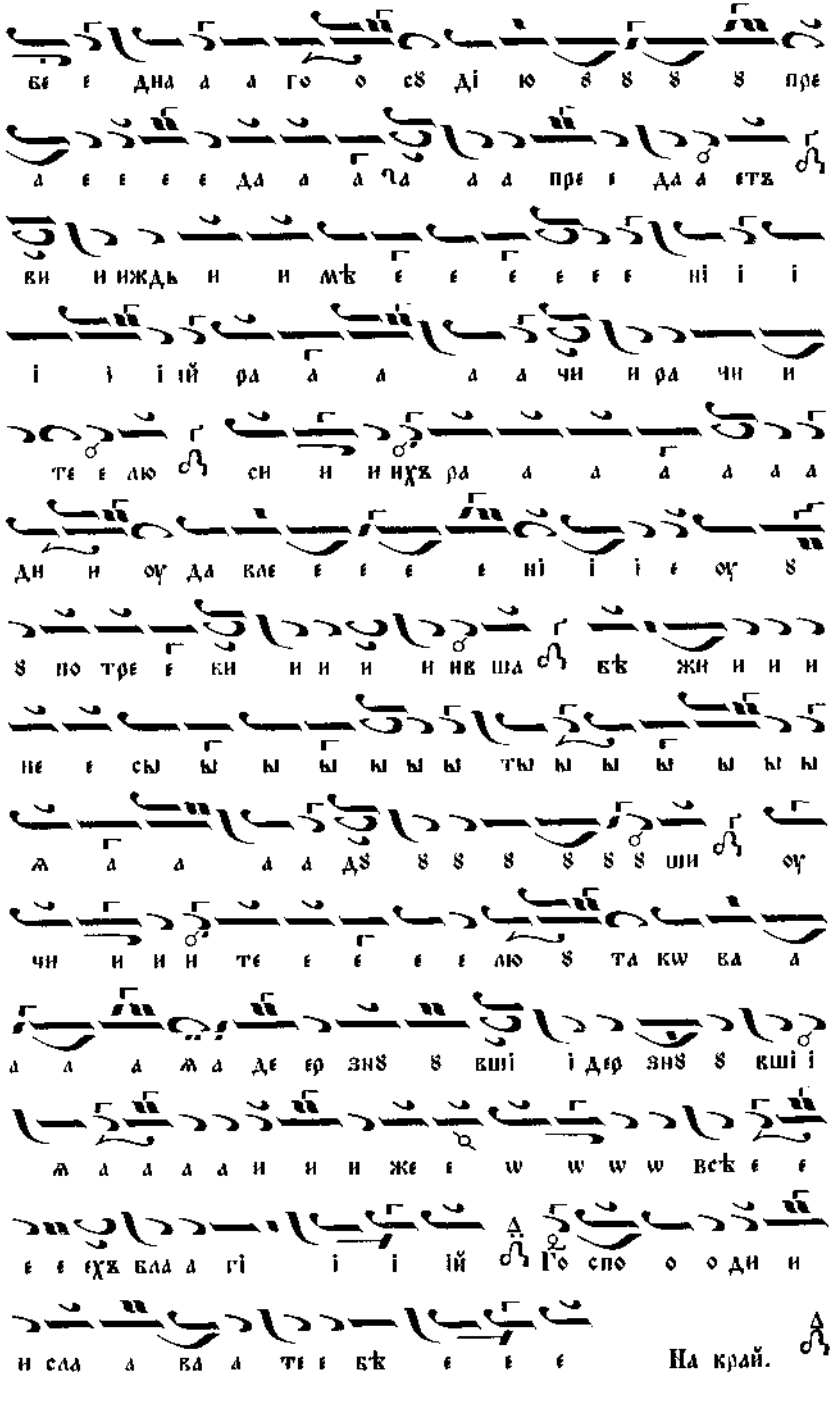

Другo кратко гласъ й.
Гласъ й

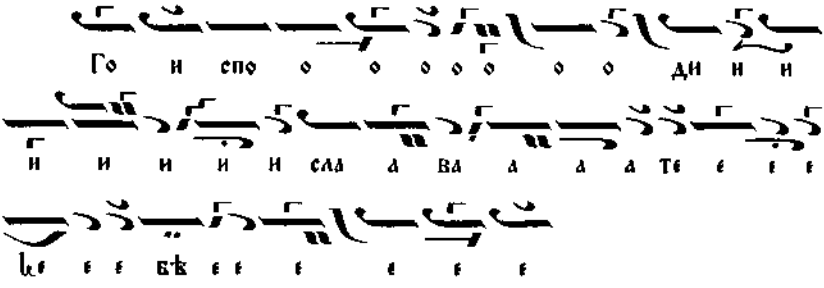

Край.

На Свѧтый и Великий Четвертокъ Гласъ й.

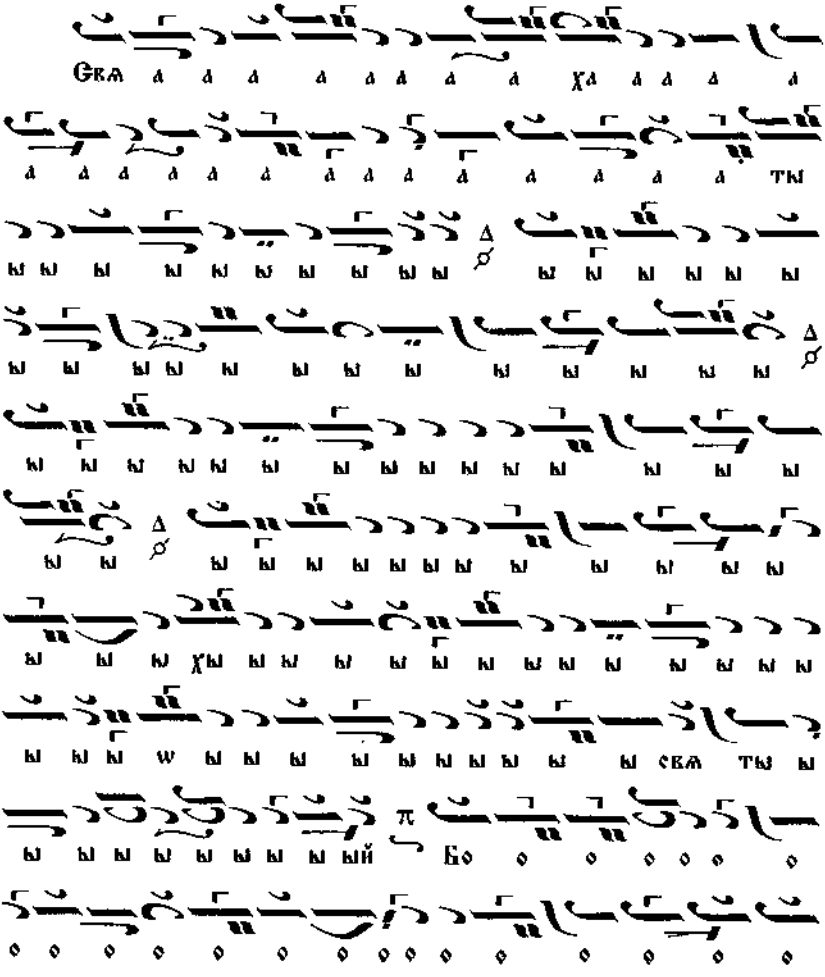

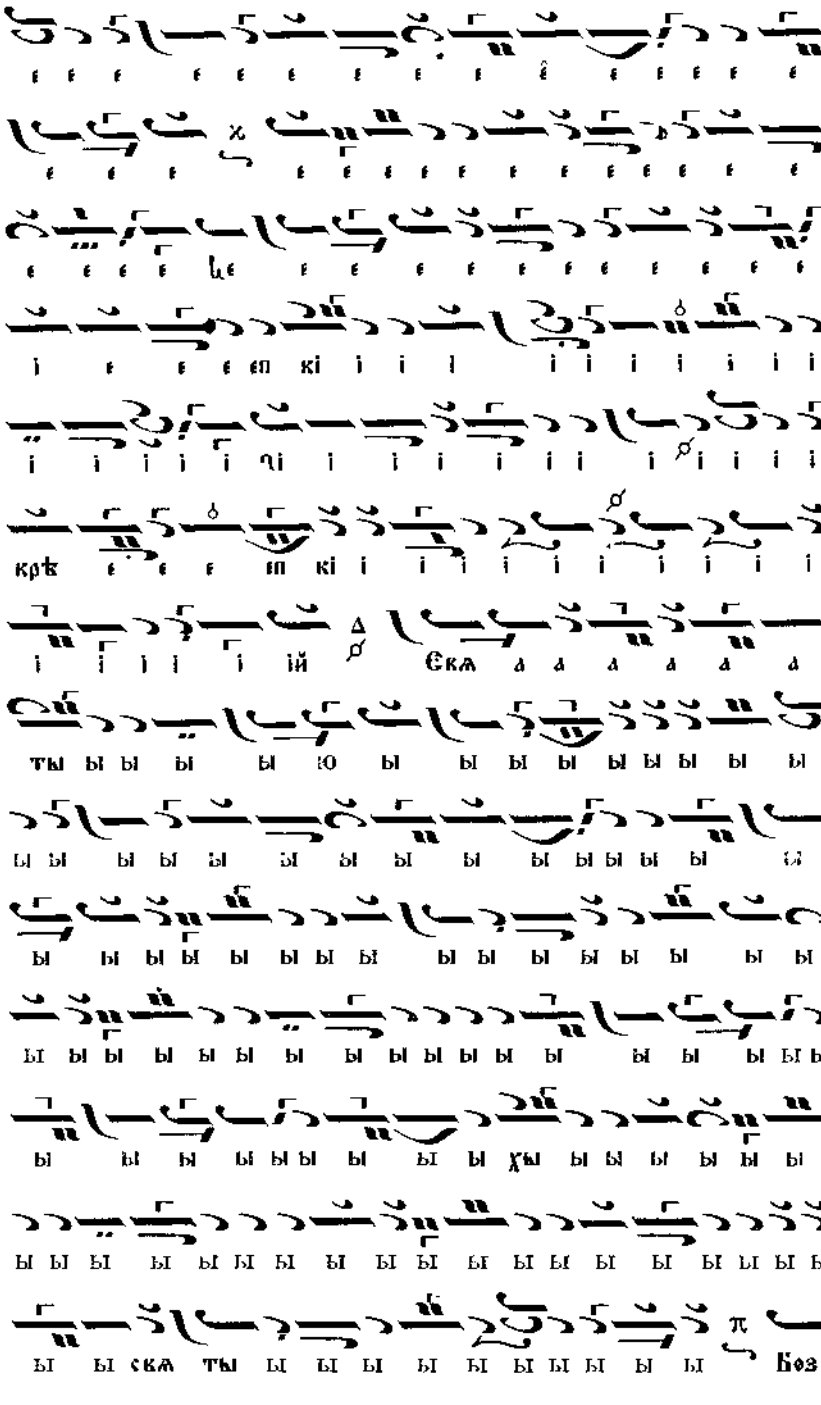

На край.

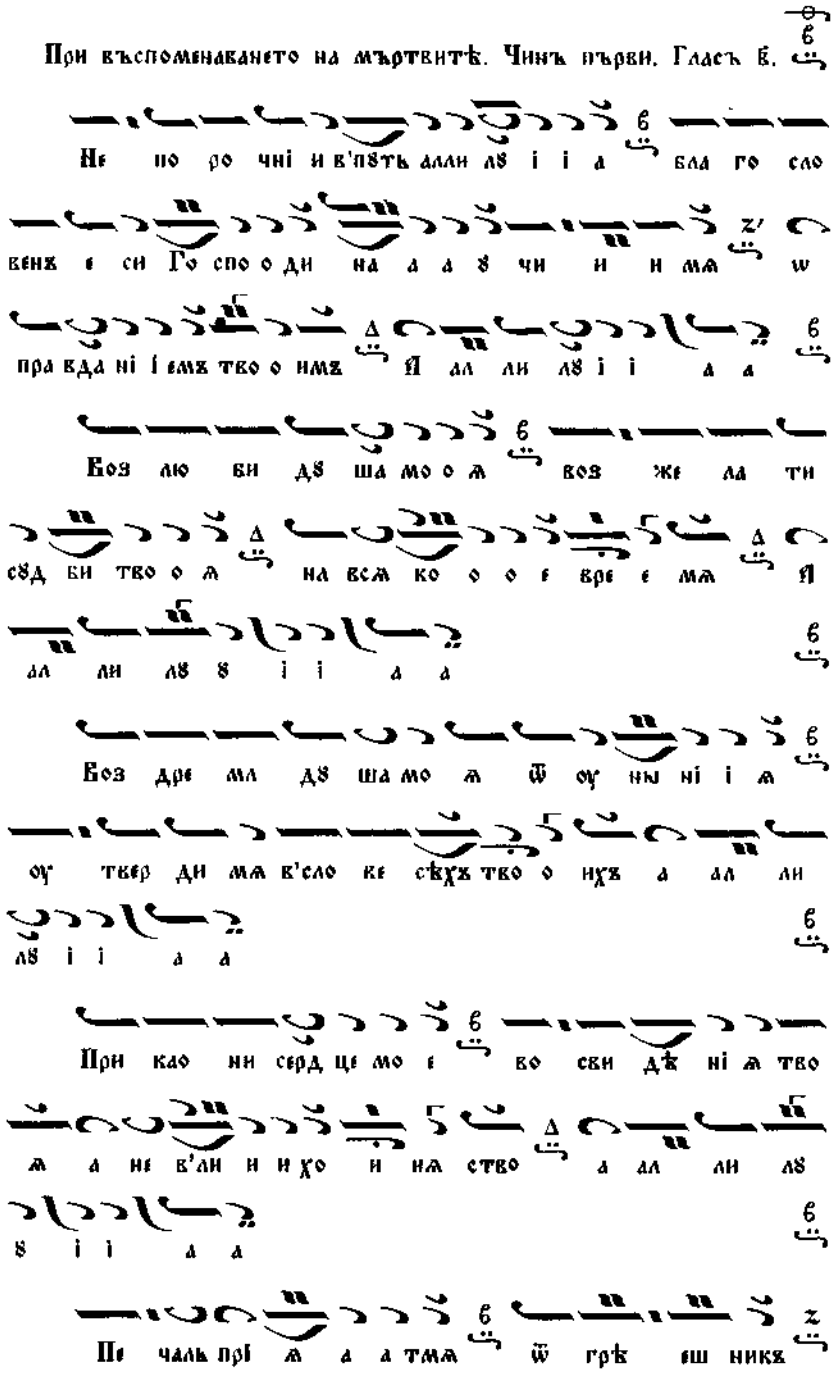
Съкратено Трисвѧтое за мъртвитѣ

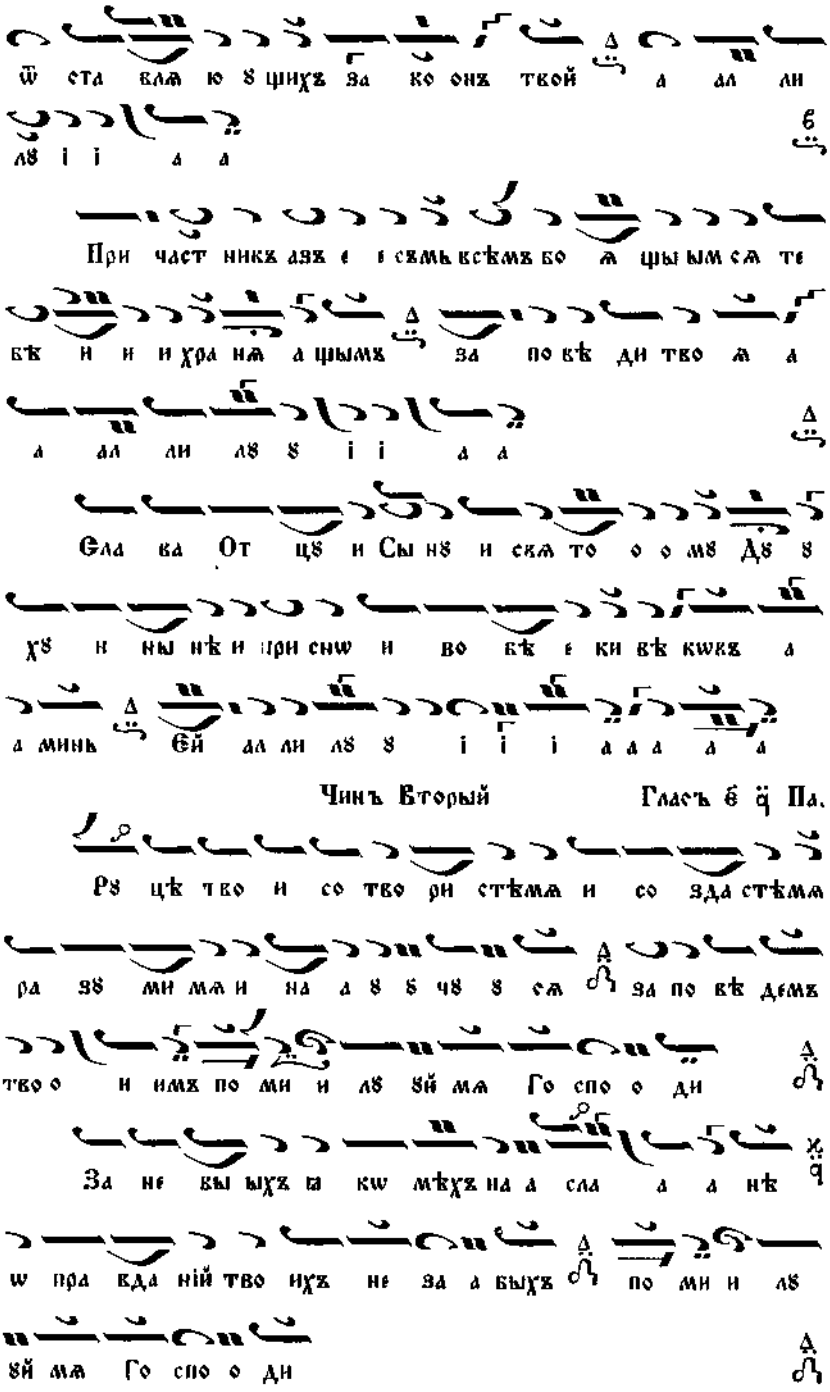
Гласъ ѕ. Пѣ.

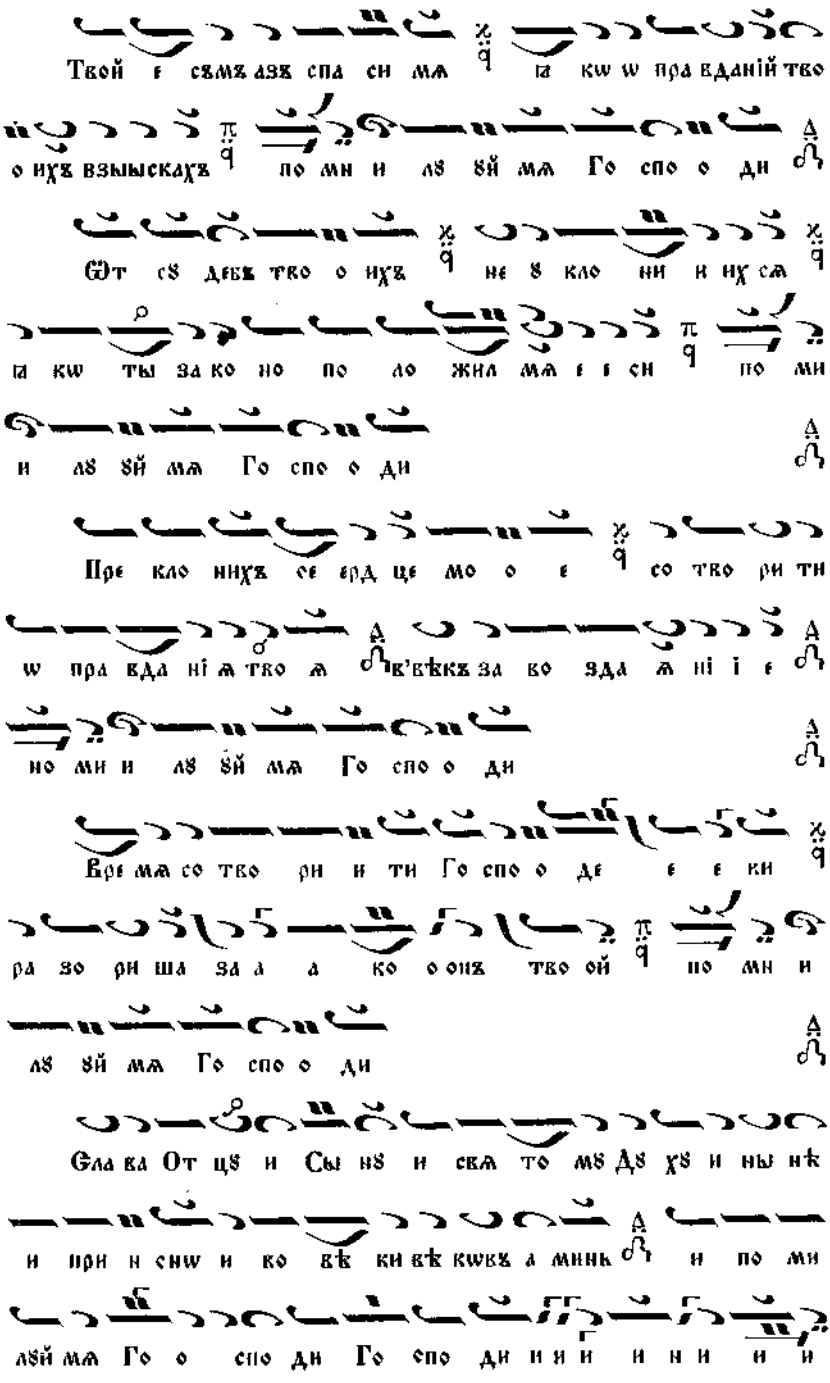

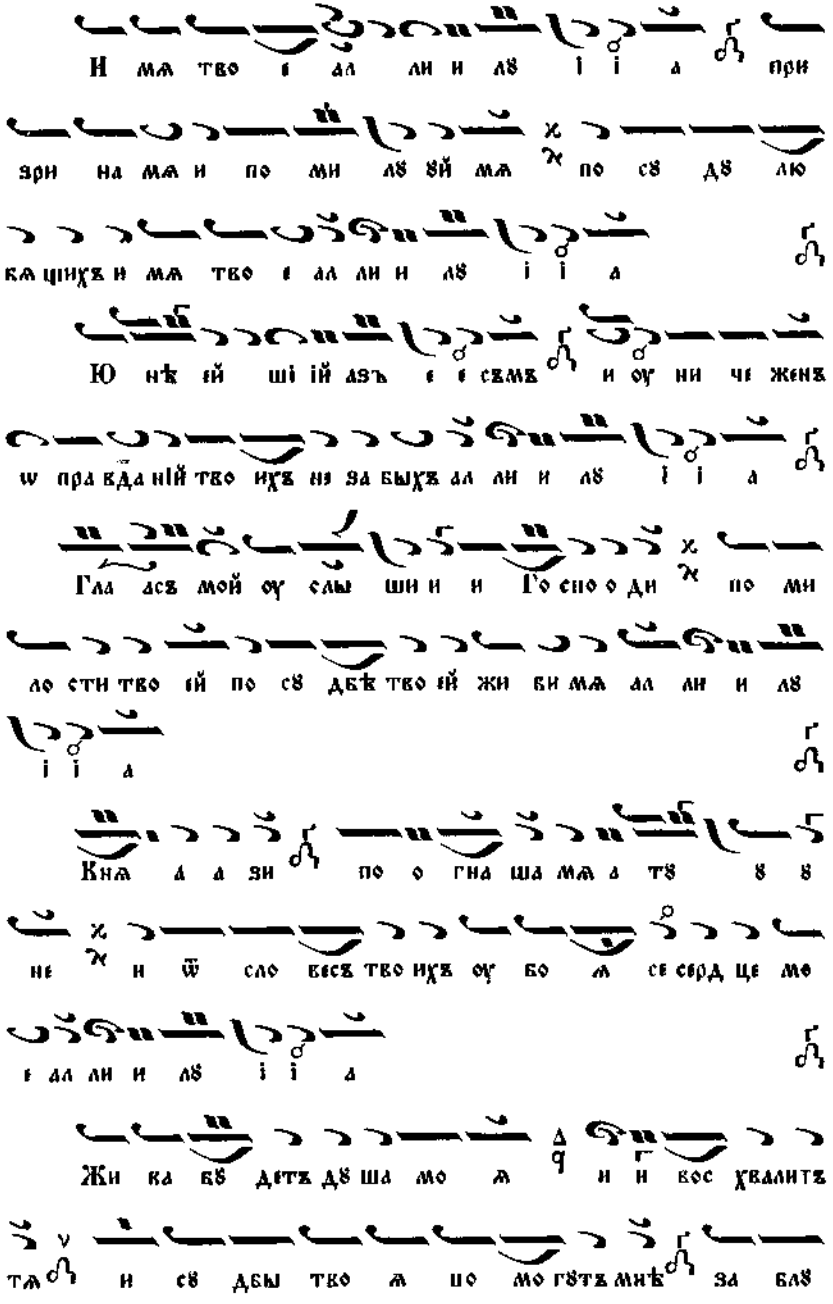
При въспоменаването на мъртвитѣ. Чинъ първи. Гласъ ѕ.

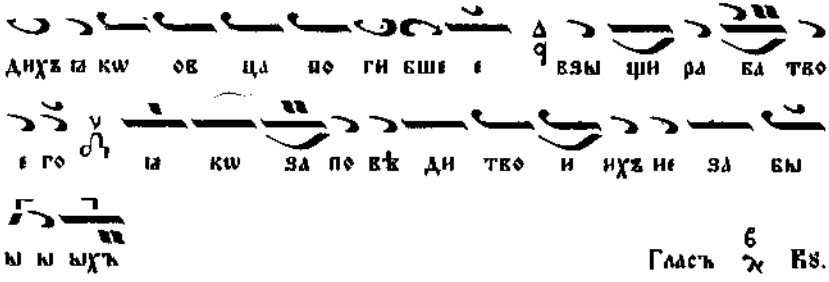

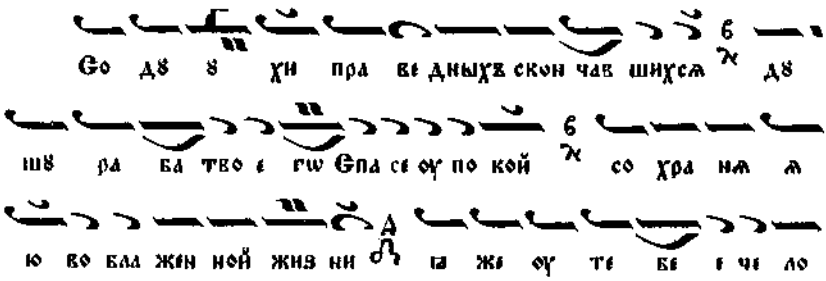

Ѡ ста влѧ ю ѕ цихъ за ко онъ твой а ал ли
лѕ і і а а
При част никъ дзѣ є ѕ сѣмь всѣмъ бо ѧ цы ым сѧ тѣ
бѣ и и и хра нѧ а цымъ за по вѣ ди тво ѧ а
а ал ли лѕ ѕ і і а а
Сла ва От цѕ и Сы нѕ и свѧ то о мѕ Дѕ ѕ
хѕ и ны нѣ и при сно и во вѣ є ки вѣ кѡкъ а
а минь Ей ал ли лѕ ѕ і і і а а а а а
Чинъ Вторый Гласъ ѣ ꙗ Па.
Рѕ цѣ тво и со тво ри стѣмѧ и со зда стѣмѧ
ра зѕ ми мѧ и на а ѕ ѕ чѕ ѕ сѧ за по вѣ дѣмъ
тво о и имъ по ми и лѕ ѕй мѧ Го спо о ди
За не вы ыхъ ѿ кѡ мѣхъ на а сла а а нѣ
ѡ пра вда ній тво ихъ не за а быхъ по ми и лѕ
ѕй мѧ Го спо о ди

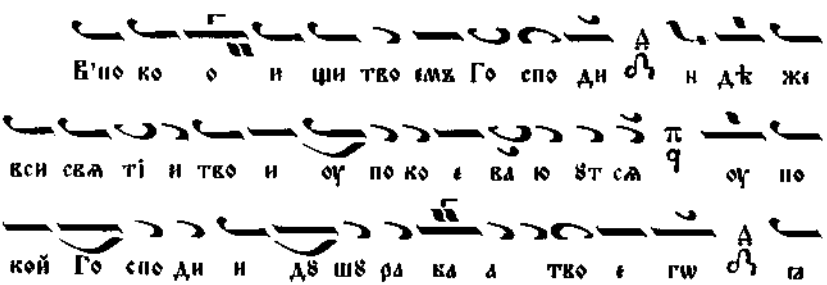

Твой е сѧмѫ азѣ спа си мѧ ꙗ кѡ ѡ пра вданій тво
о ихѣ взыскахѣ по мн и лѕ ѕй мѧ Го спо о ди
Ѿт сѕ дебѣ тво о ихѣ не ѕ кло ни и ихъ сѧ
ꙗ кѡ ты за ко но по ло жил мѧ е ѥ си по мн
и лѕ ѕй мѧ Го спо о ди
Пре кло нихѣ се ерд це мо о е со тво ри ти
ѡ пра вда нїѧ тво ѧ к'вѣкѣ за во зда ѧ нї і е
но ми и лѕ ѕй мѧ Го спо о ди
Вре мѧ со тво ри и ти Го спо о де е е ки
ра зо ри ша за а а ко о онѣ тво ой по мн и
лѕ ѕй мѧ Го спо о ди
Сла ва От цѕ и Сы нѕ и свѧ то мѕ Дх ѕ и ны нѣ
и при и сно и ко вѣ ки вѣ кѡвъ а минь и по мн
лѕй мѧ Го о спо ди Го спо ди и и и и н и и и

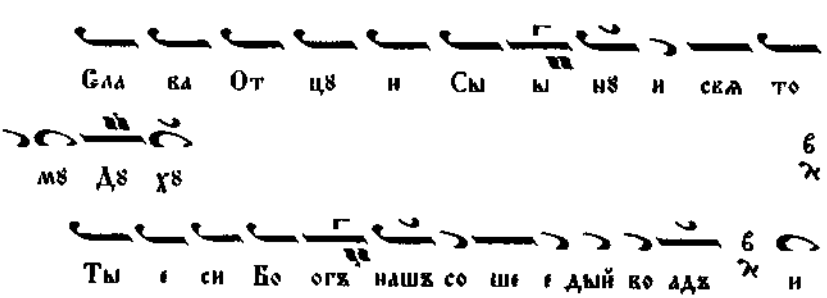
Третый Чинъ. Гласъ й Ни. ½
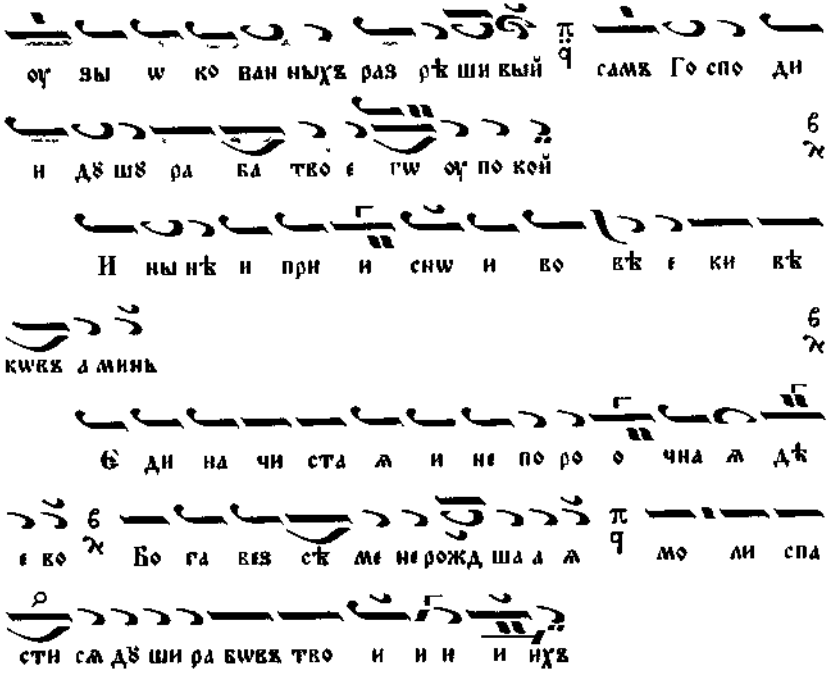

Н мѧ тво е ал ли и лѵ і і а при
зри на мѧ и по ми лѵ йй мѧ по сѵ дѵ лю
ка ціихъ и мѧ тво е ал ли и лѵ і і а
Ю нѣ ій ші ій дзъ е е сѣмѣ и оу ни чи женъ
ѡ пра вда нїй тво ихъ не за быхъ ал ли и лѵ і і а
Гла дсѣ мой оу слы ши и и Го спо о ди по ми
ло сти тво й по сѵ дѣ тво й жи ви мѧ ал ли и лѵ
і і а
Кнѧ а а зи по о гна ша мѧ а тѵ ѕ ѕ
не и ѿ сло весѣ тво ихъ оу бо ѧ се сѣрд це мо
е ал ли и лѵ і і а
Жи ва бѵ дѣтъ дѵ ша мо ѧ и и вос хвалитъ
тѧ и сѵ дбы тво ѧ по мо гѣтъ мнѣ за блѵ

Дхъ гѣ кѡ ов ца по ги бше є взы ци ра ба тво
є го ы кѡ за по вѣ ди тво и ихъ не за бы
ы ы ыхъ
Гласъ Бѕ.

Го дѕ ѕ хи пра вє днихъ скон чав шихсѧ дѕ
шѕ ра ба тво є гѡ Спа се ѻу по кой со хра нѧ ѧ
ю во бла жен ной жиз ни гѣ жѕ ѻу тє бє є чє ло
вѣ ко люб чє

Е'по ко о и ци тво емъ Го спо ди и дѣ жѕ
вси свѧ тї и тво и ѻу по ко є ва ю ѕт сѧ ѻу по
кой Го спо ди и дѕ шѕ ра ба а тво є гѡ гѣ
кѡ є динъ є си чє ло вѣ ко лю бчє

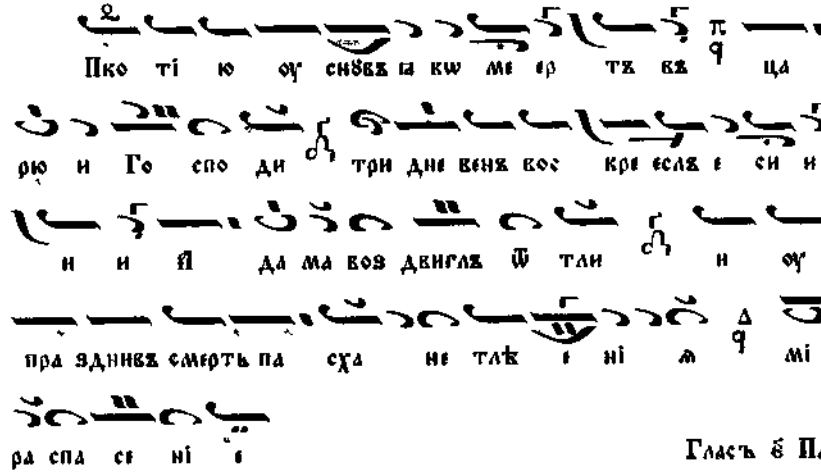

Сла ва От цѕ и Сы ы нѕ и свѧ то
мѕ Дѕ хѕ
Ты є си Бо гъ нашъ со ше є дый во адъ и

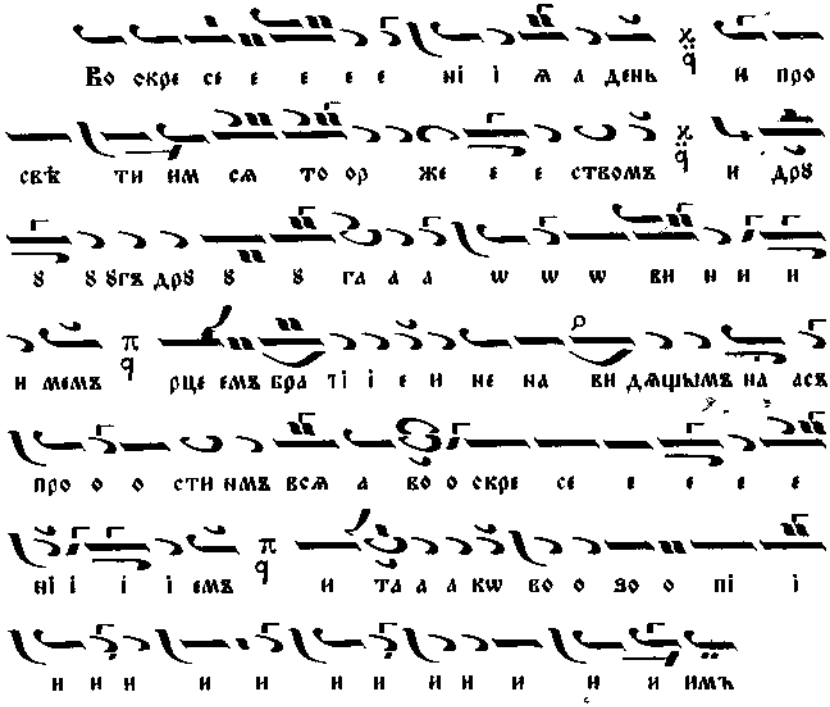
ПОСЛѢДОВИЈЄ НА ПАСХИТѦ

На Великдень и прѣзъ цѣлата Свѣтла Сѫдмица

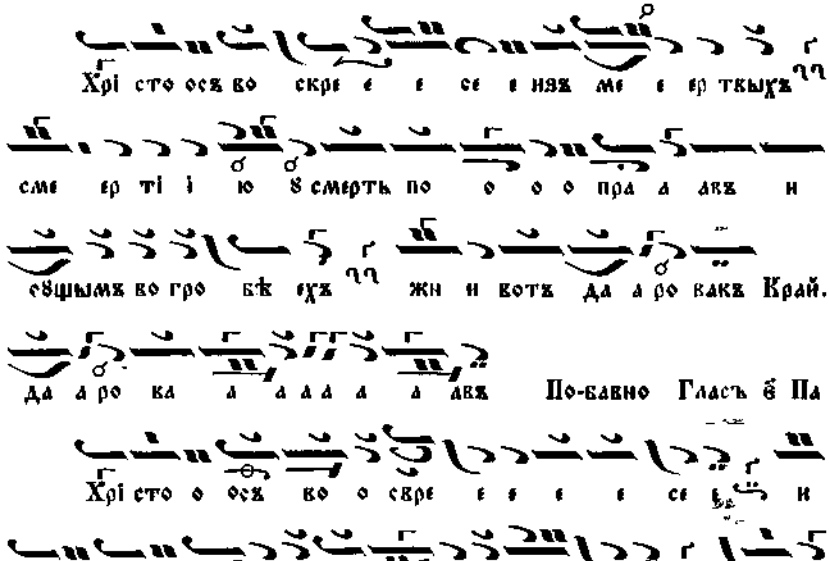
Гласъ ѓ. Га.

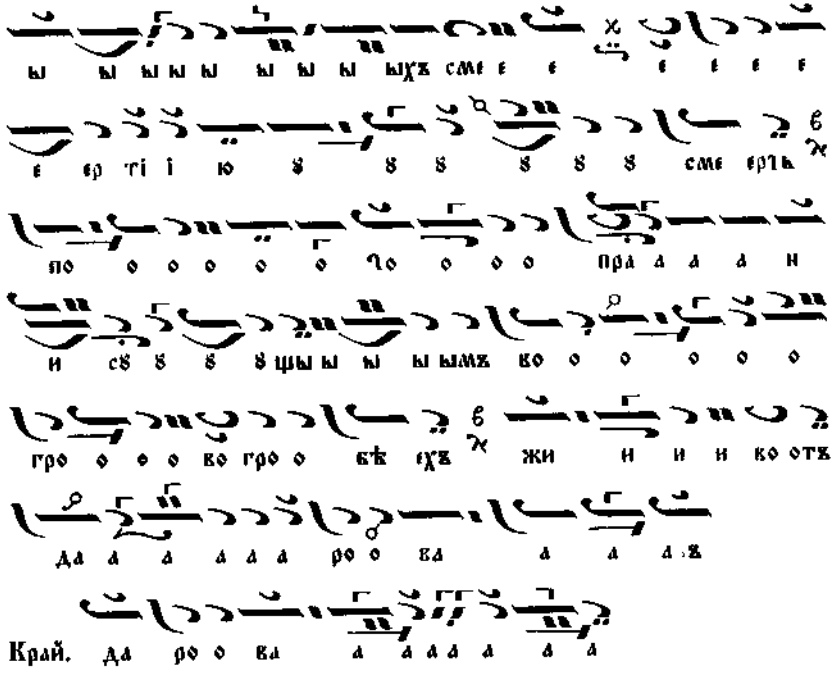

Гласъ ѕ̀ Па.

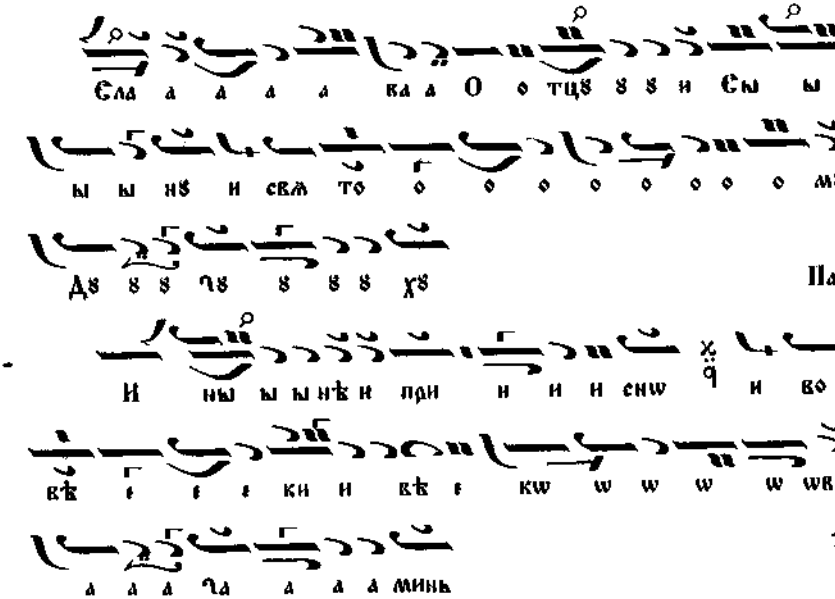

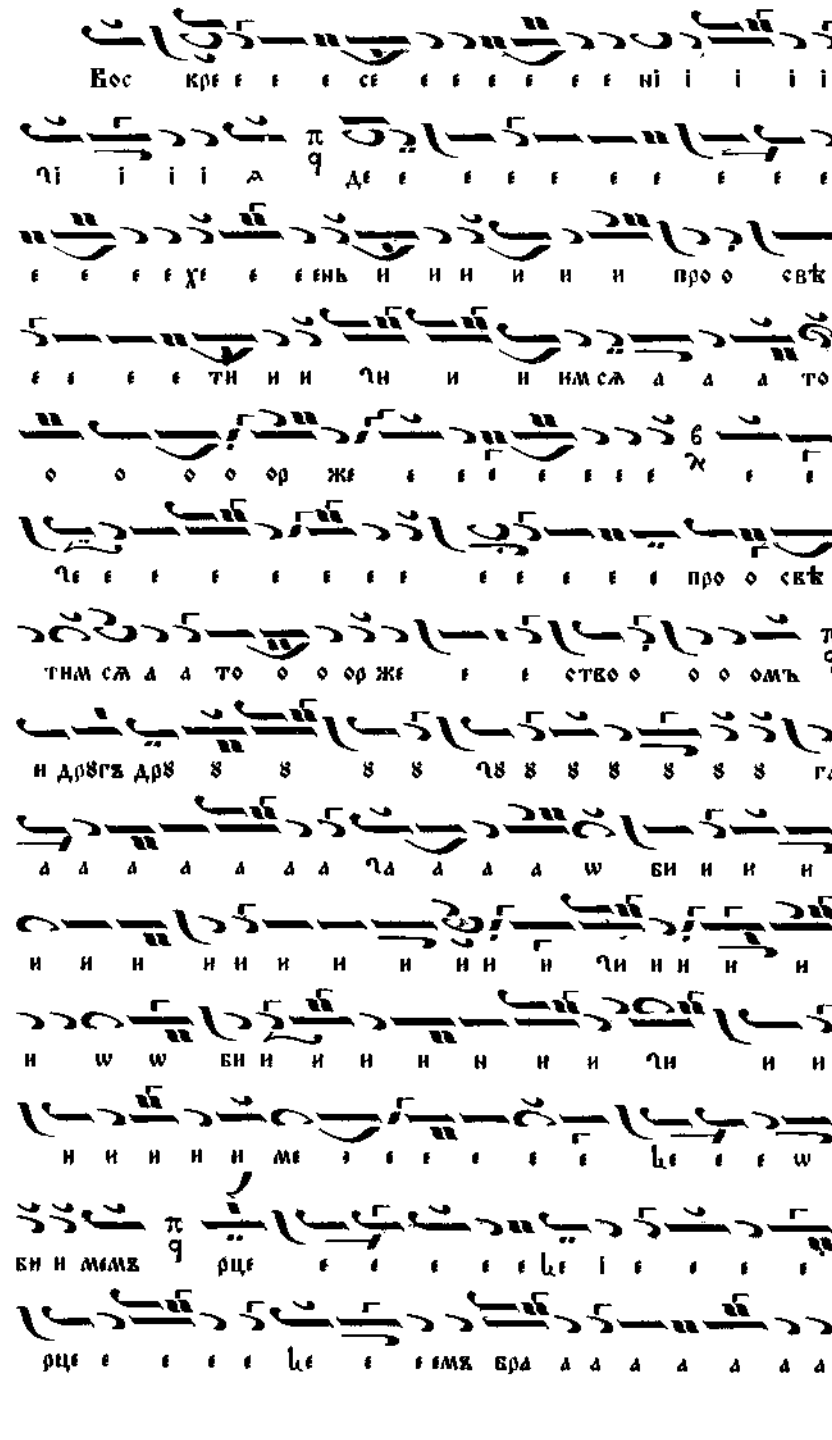
Н авіе Хрістосъ воскресе сіе трижды. Па

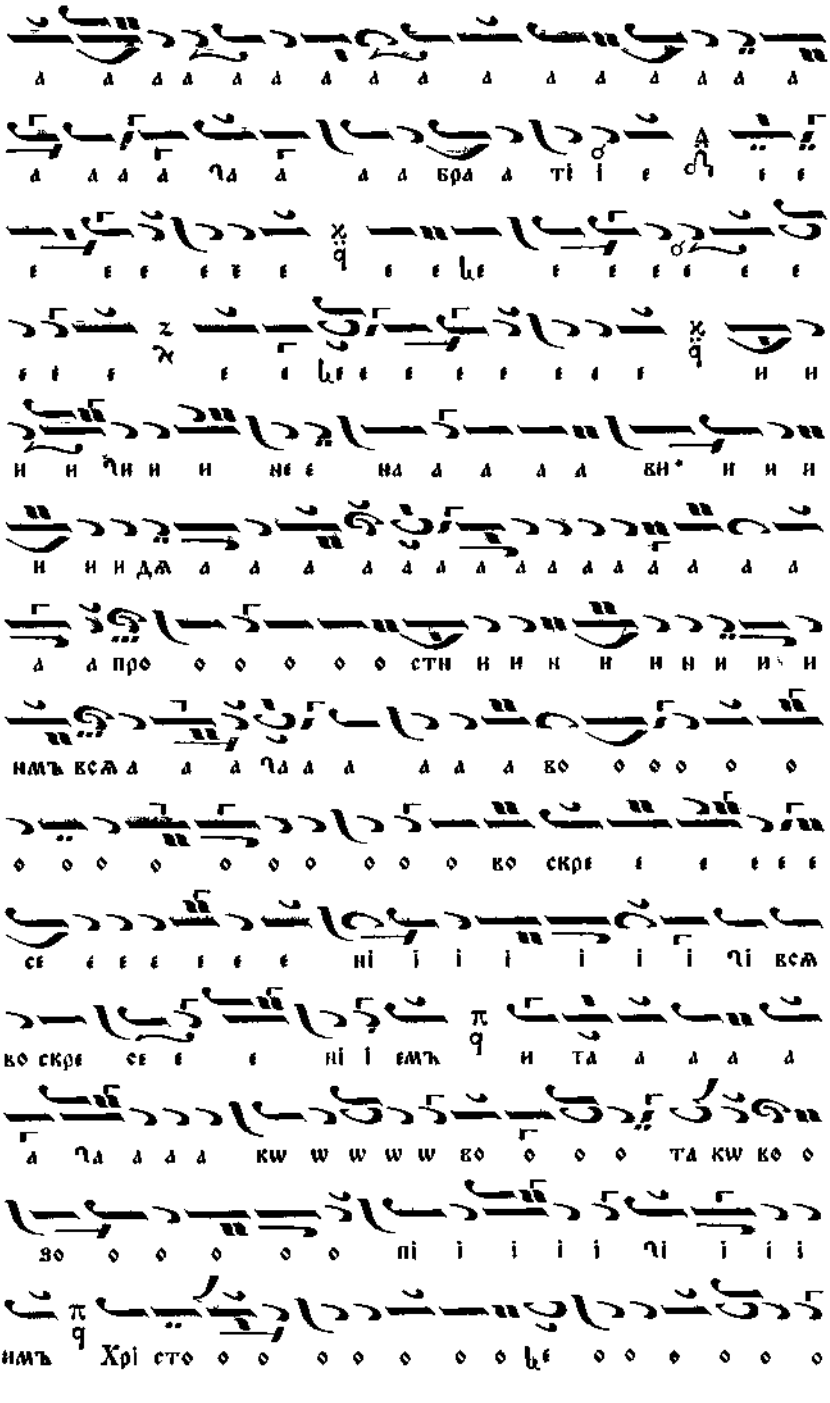

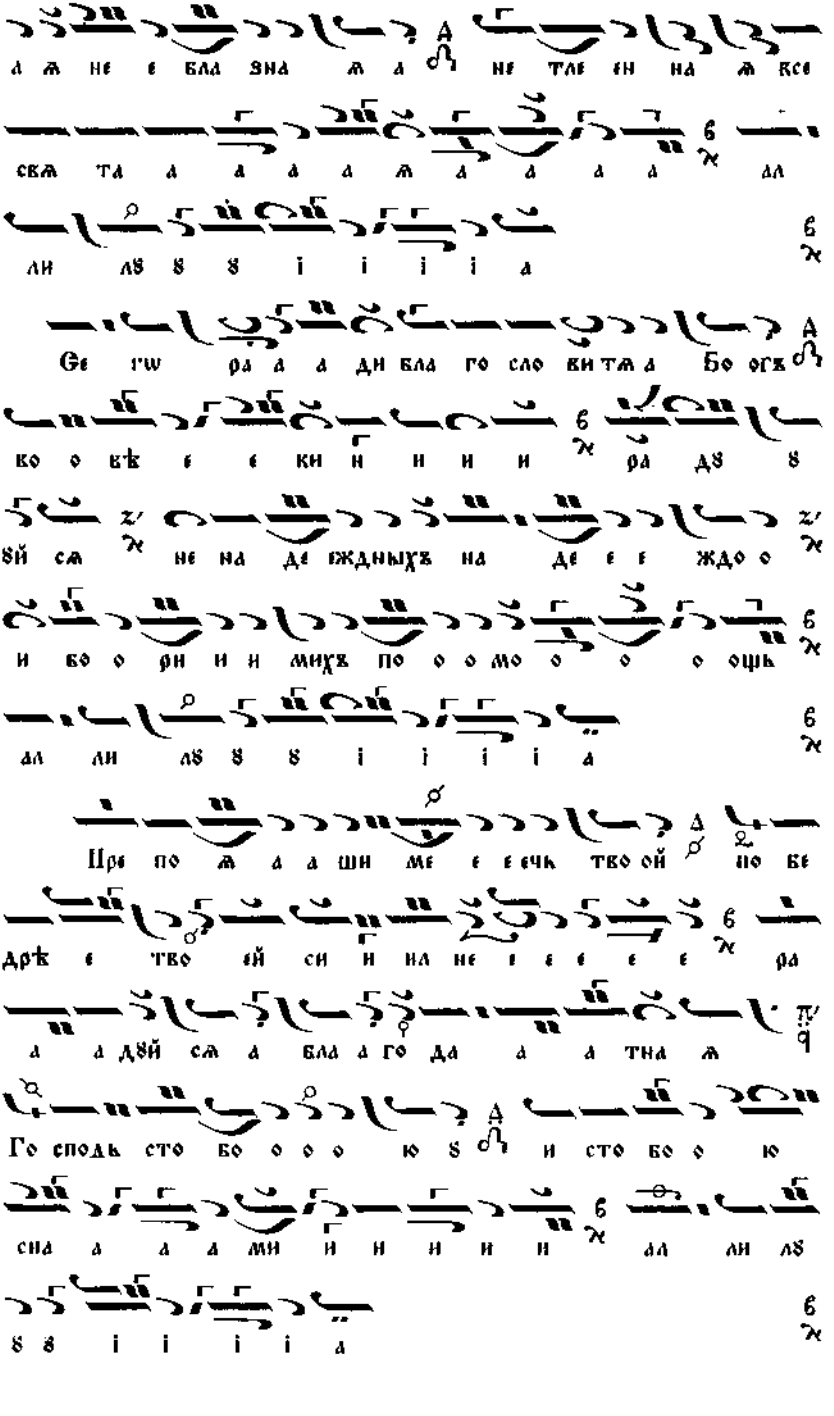

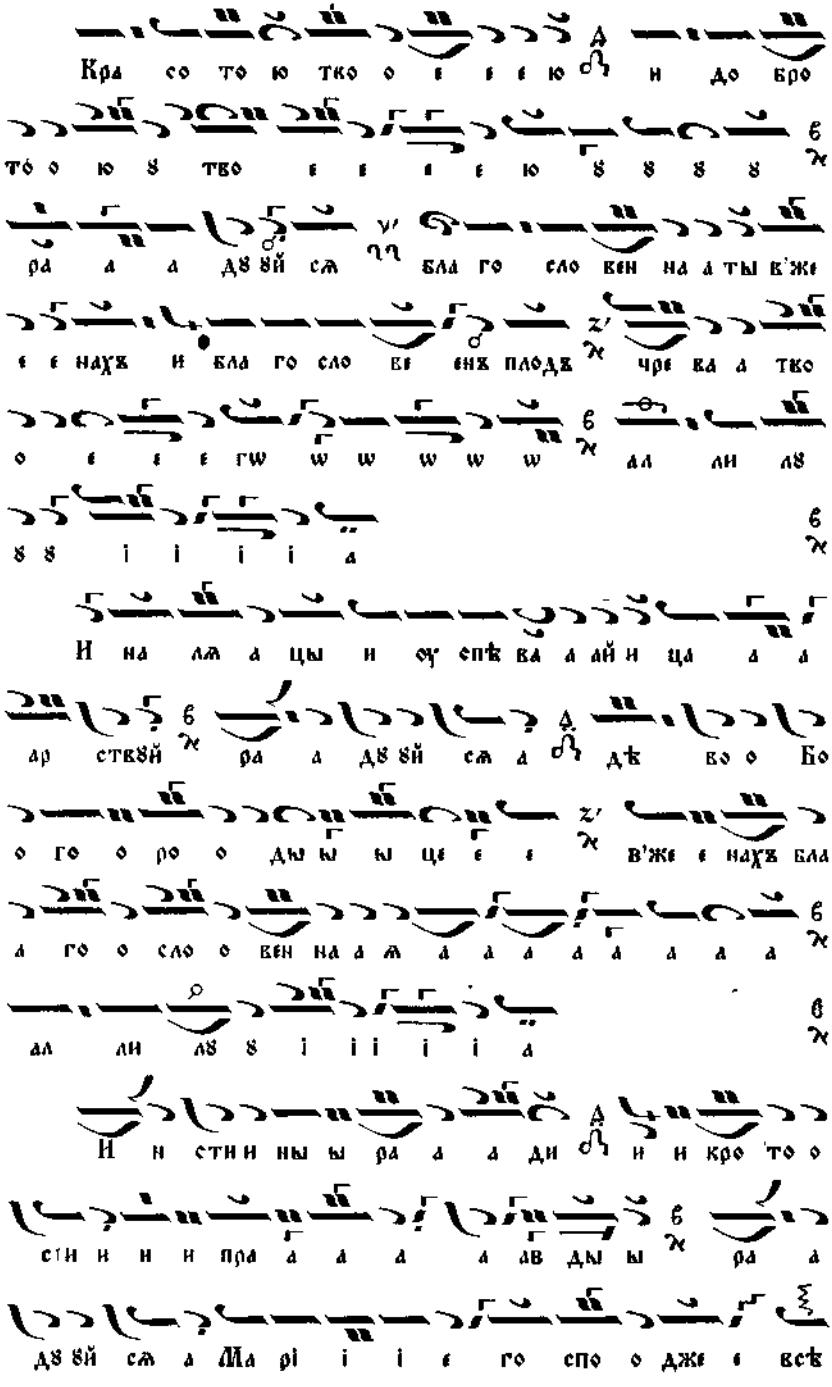
Забавна Слава на хвалитехъ ѿ Хрисафа младагѡ Гласъ ѕ Па.

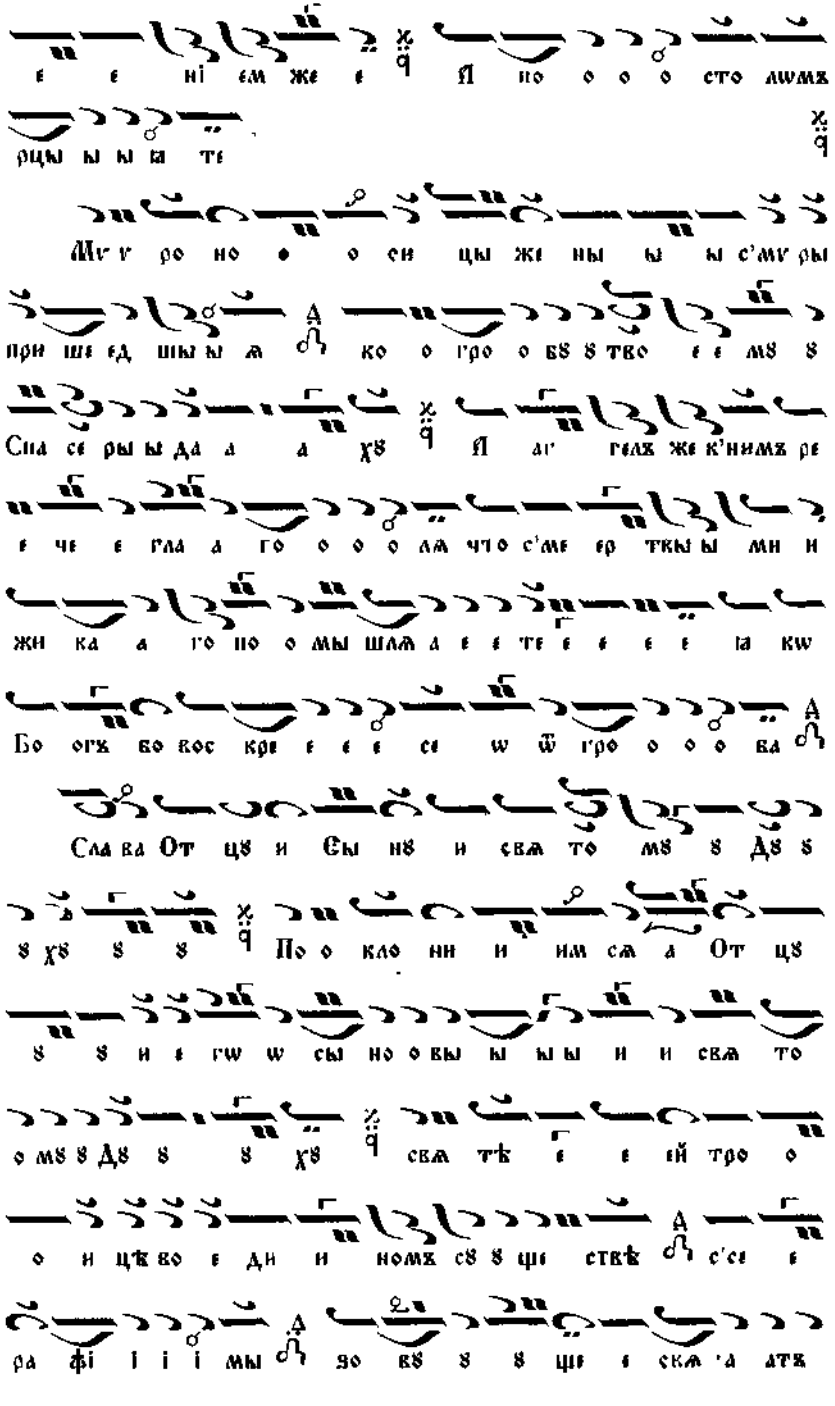

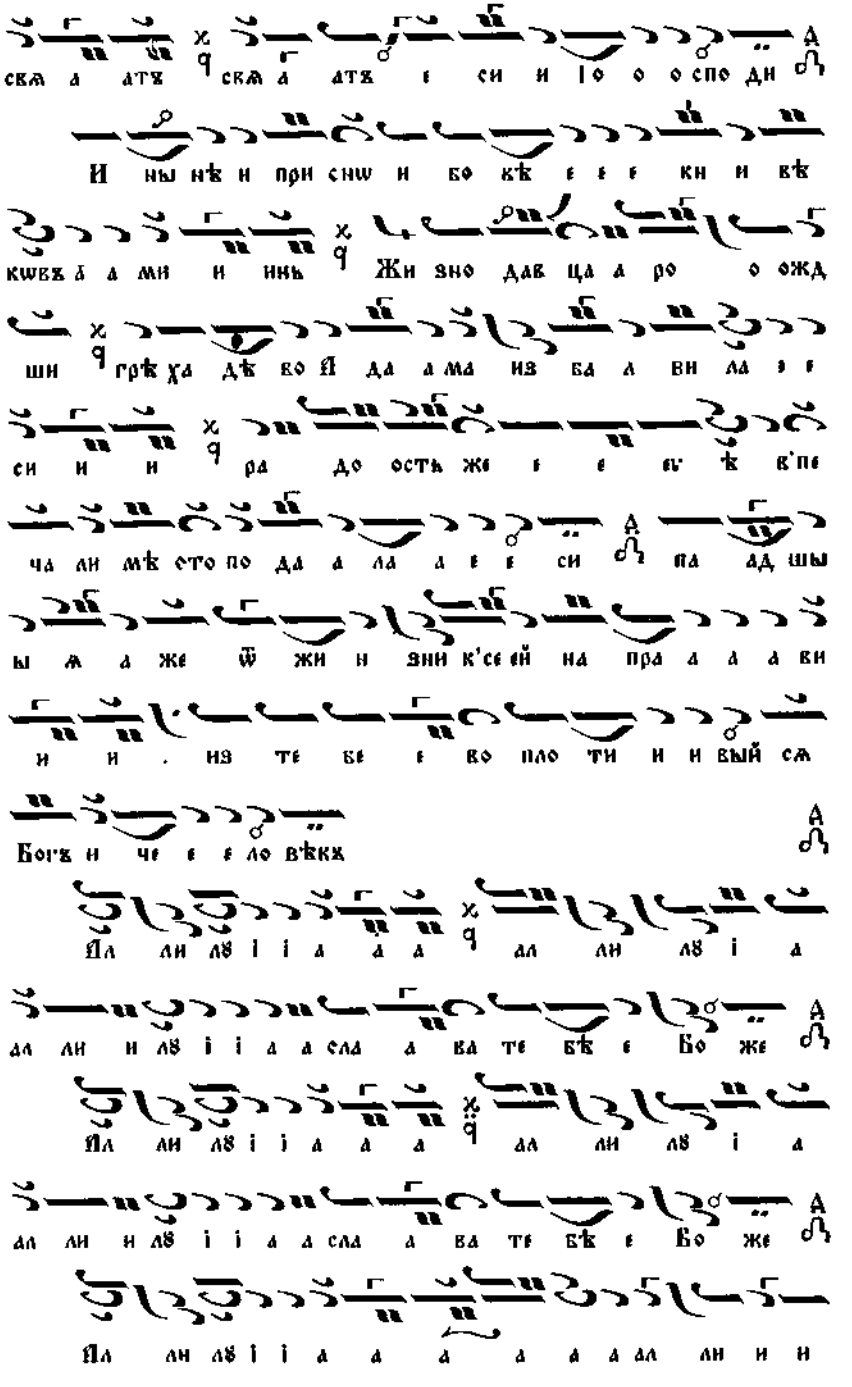

Бос кре е е е се е е е е е е ні і і і і
ці і і і а де е е е е е е е е е
е е е е хе е е ень и и и и и про о свѣ
е е е е ти и и ци и и ним сж а а а то
о о о о ор же е е е е е е е е
це е е е е е е е е е е е е про о свѣ
тним сж а а то о о ор же е е ство о о о омъ
и дрвгъ дрв s s s s цв s s s s s s га
а а а а а а а ца а а а w би и и и
и и и и и и и и и и и ци и и и и
и w w би и и и и и и и и ци и и
и и и и ме э е е е е е ье е е w
би и мимъ рце е е е е е ье і е е е
рце е е е е ье е е емъ бра а а а а а а а

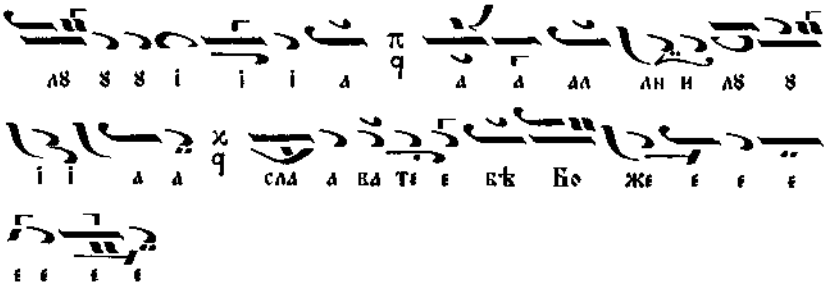

а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а ча а а а бра а ті і е е е
е е е е е е е е е ће е е е е е е
е е е е е е е е е е е е и и
и и чи и и не е на а а а а ви* и и и
и и и дж а а а а а а а а а а а а а а
а а про о о о о о стн и и и и и и и и и
нмъ всж а а а ча а а а а а а во о о о о о
о о о о о о о о о о во скре е е е е е
се е е е е е ні і і і і і і чі всж
во скре се е е ні і емъ и та а а а а
а ча а а а кw w w w w во о о о та кw во о
во о о о о о о ні і і і і чі і і і
нмъ Хрі сто о о о о о о о ће о о о о о о

А ѧ не є бла зна ѧ а не тле ѣн на ѧ кс
сва та а а а а ѧ а а а а ал
ли лѕ ѕ ѕ і і і і а
Ѳе гѡ ра а а ди бла го сло ви тѧ а Бо огѣ
во о вѣ є є ки н и и и ра дѕ ѕ
ѕй сѧ не на де ѣжды́хъ на де є є ждо о
и бо о ри и и мих҃ъ по о о мо о о о ощь
ал ли лѕ ѕ ѕ і і і і а
Пре по ѧ а а ши ме є є ечь тво ой по бе
дрѣ є тво ѥй си и на не є є є є ра
а а дѕй сѧ а бла а го да а а тна ѧ
Го сподь сто бо о о о ю ѕ и сто бо о ю
сна а а а ми и и и и и ал ли лѕ
ѕ ѕ і і і і а

Кра со то ю тко о е е е ю и до бро
то о ю я тво е е е е ю я я я я
ра а а дя ей сѧ бла го сло вен на а ты в'же
е е наѣх и бла го сло ве ник плодѣ чре ва а тво
о е е е гw w w w w w ал ли ля
я я і і і і а
И на лѫ а цы и ѳу спѣ ва а ай и ца а а
ар ствуй ра а дя ей сѧ а дѣ во о Бо
о го о ро о дю ы ы ы це е е в'же е наѣх бла
а го о сло о вен на а ѫ а а а а а а а а а
ал ли ля я і і і і і а
И н стин ны ы ра а а ди и и кро то о
стн и и и пра а а а а ав ды ы ра а
дя ей сѧ а Ма рі і і е го спо о дже е всѣ

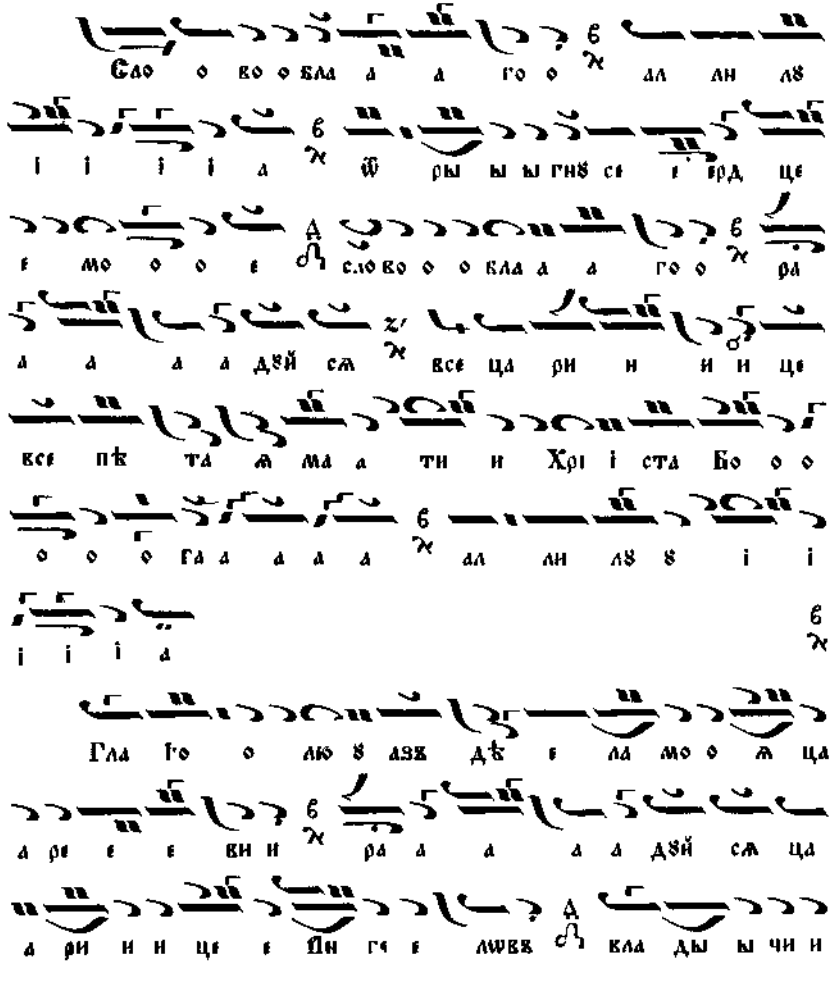

е е ні ѥм же е Я по о о о сто лѡмѣ
рцы ы ы ш те
Мѵ ѵ ро но ѳ о си цы же ны ы ы с'мѵ ры
при ше ѥд шы ы ѧ ко о гро о бѕ ѕ тво е е мѕ ѕ
Сна се ры ы да а а хѕ Я ѧ гдѣ же к'нимѣ ре
е че е гла а го о о о лѡ что с'ме ѳр ткы ы ми и
жи ка а го по о мы шлѡ а е е те е е е е ꙗ кѡ
Бо огѣ бо кос кре е е е се ѡ ѿ гро о о о ва
Сла ва От цѕ и Сы нѕ и свѧ то мѕ ѕ Дѕ ѕ
ѕ хѕ ѕ ѕ По о кло ни и ним ся а От цѕ
ѕ ѕ и е гѡ ѡ сы но о вы ы ы ы и и свѧ то
о мѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ хѕ свѧ тѣ е е ий тро о
о и цѣ во е дн и номѣ сѕ ѕ цѣ ствѣ с'се е
ра фі і і і мы зо вѕ ѕ ѕ цѣ е ски 'а атѣ

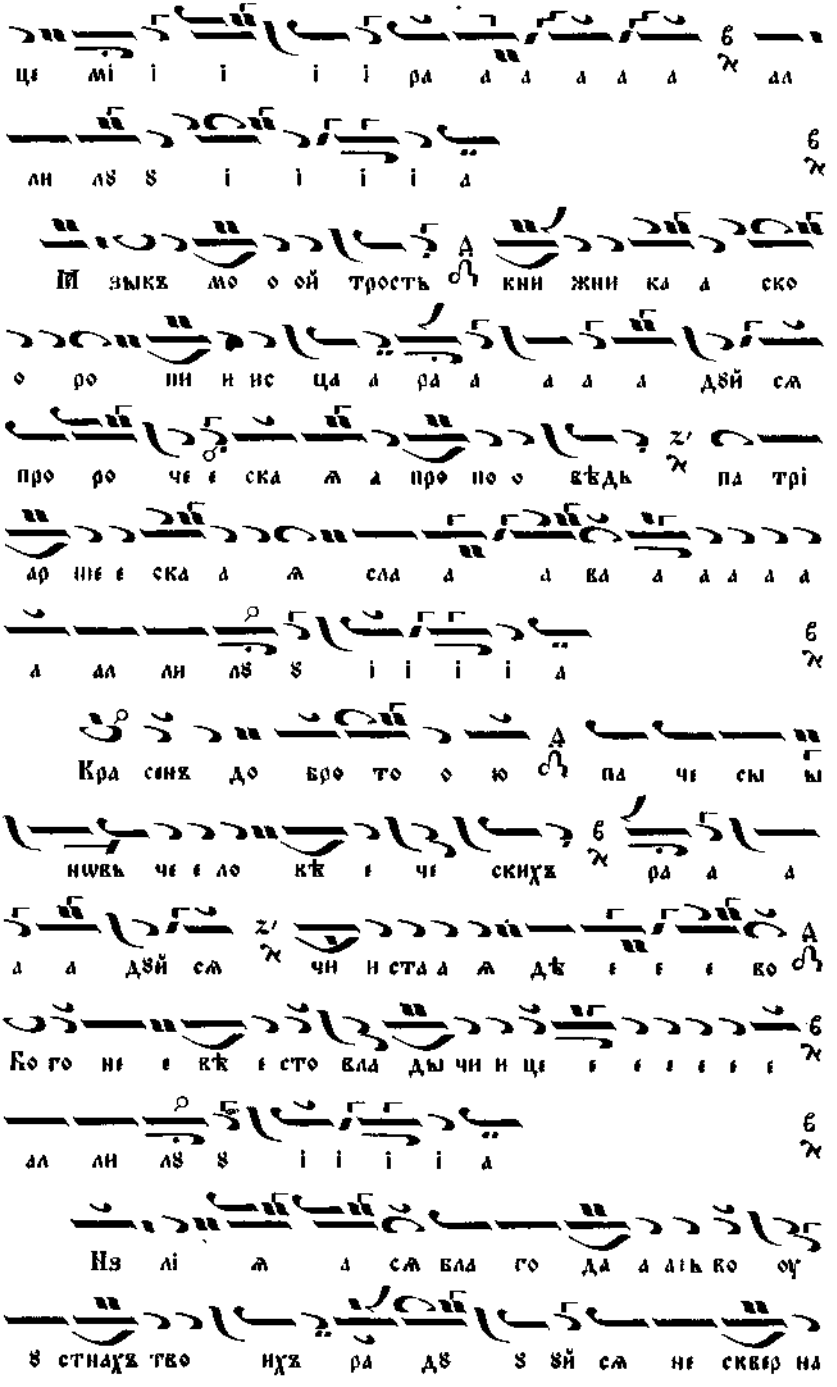

скѫ а атѣ скѫ а атѣ е си и о о спо ди
И ны нѣ и при снш и бо кѣ е е е кн и вѣ
кшвѣ а а ми и инѣ Жи зно дав ца а ро о ожд
ши грѣ ха дѣ во й да а ма из ба а ви ла з е
си и и ра до остѣ же е е ѣ к'пе
ча ли мѣ сто по да а ла а е е си па ад шы
ы ж а же ѿ жи и зни к'се ей на пра а а а ви
и и . из те бе е во пло ти и и вый сѫ
Богѣ и че е е ло вѣкѣ
Йл ли лѫ і і а а а ал ли лѫ і а
ал ли и лѫ і і а а сла а ва те бѣ е Бо же
Йл ли лѫ і і а а а ал ли лѫ і а
ал ли и лѫ і і а а сла а ва те бѣ е Бо же
Йл ли лѫ і і а а а а а а ал ли и и

ПОЛУѲЛѢИ.

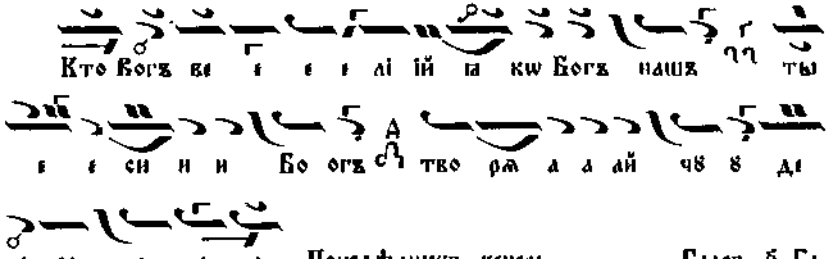
Гласъ Ѧ Ѯ҃.

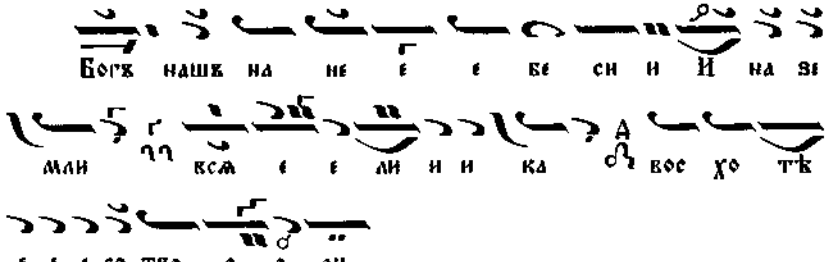

ца мі і і і і ра а а а а а ал
ли лѕ ѕ і і і і а
И зыкъ мо о ой тростъ кни жни ка а ско
о ро ни и ис ца а ра а а а а дѣй ся
про ро че е ска ж а про по о вѣдь па трі
ар ше е ска а ж сла а а ва а а а а а
а ал ли лѕ ѕ і і і і а
Кра сныхъ до бро то о ю па че сы ы
ншѣ че е ло къ е че скихъ ра а а
а а дѣй ся чи и ста а ж дѣ е е е во
Ко го не е къ е сто вла ды чи и це е е е е е
ал ли лѕ ѕ і і і і а
Из лі ж а ся бла го да а аѣ ко оу
ѕ стнахъ тво ихъ ра дѕ ѕ ѕй ся не сквер на

Прокимени прѣзъ Свѣтлата седмица.

Въ Недѣлѧ вечерь Гласъ ѕ Га.

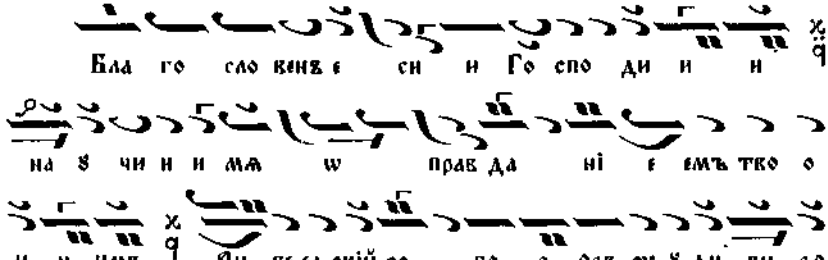

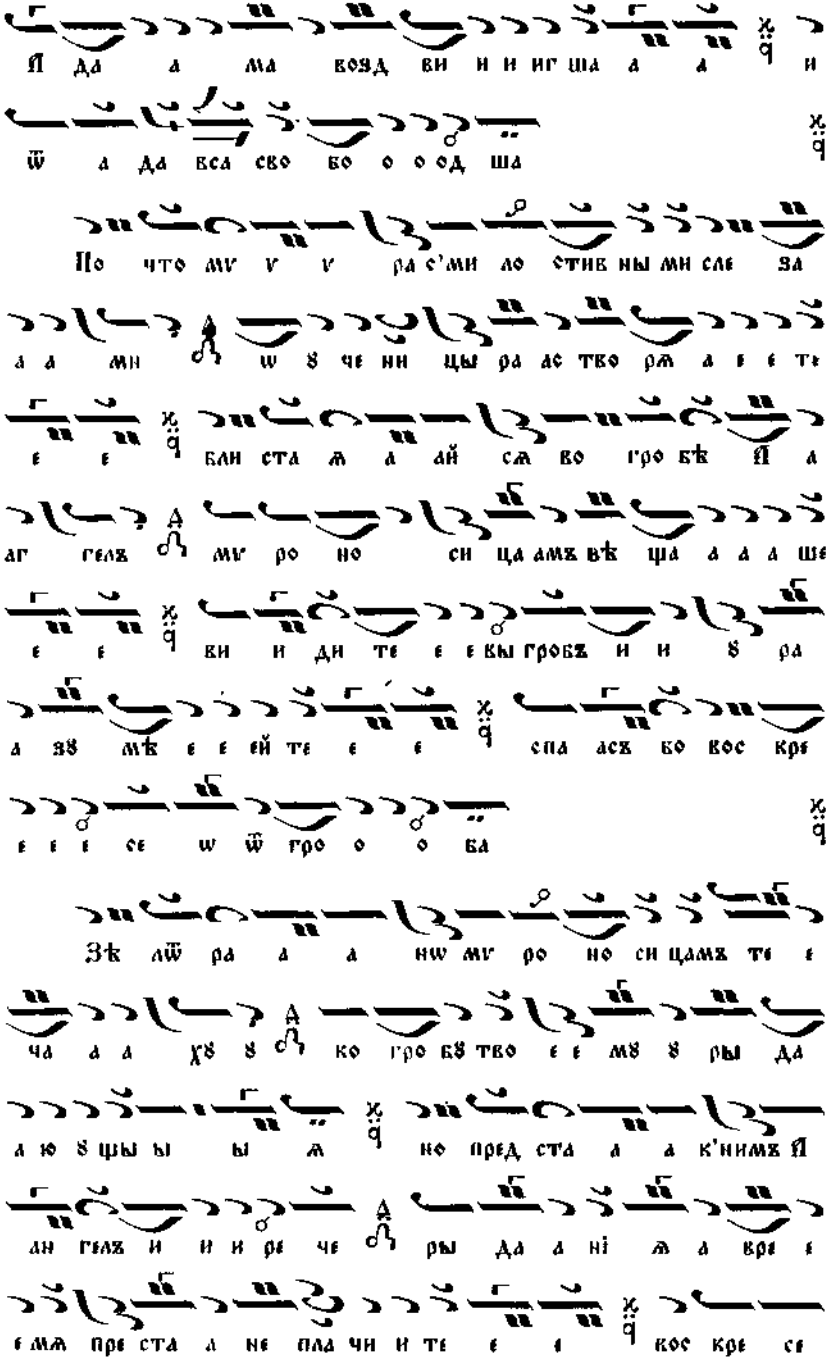
Понедѣлникъ вечерь. Гласъ ѕ Га

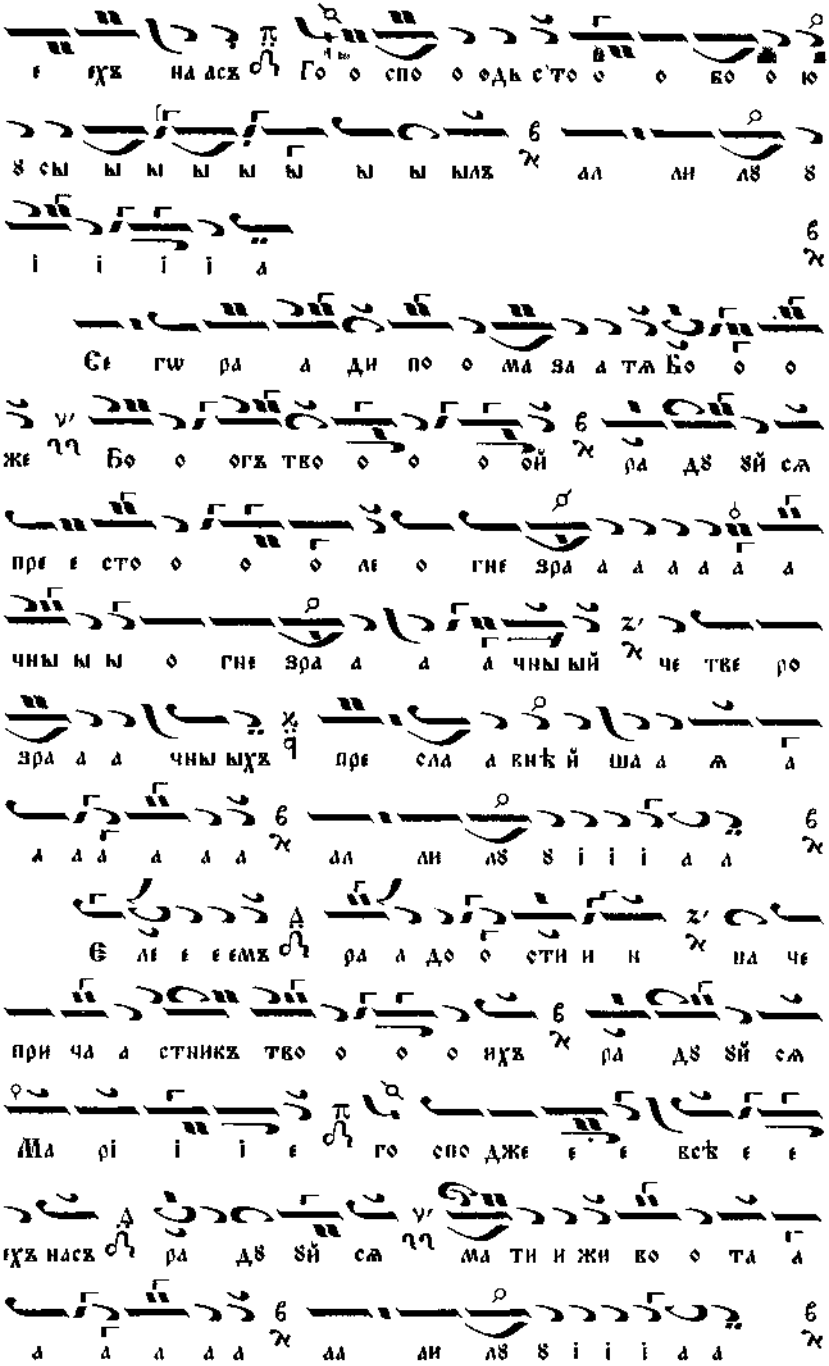

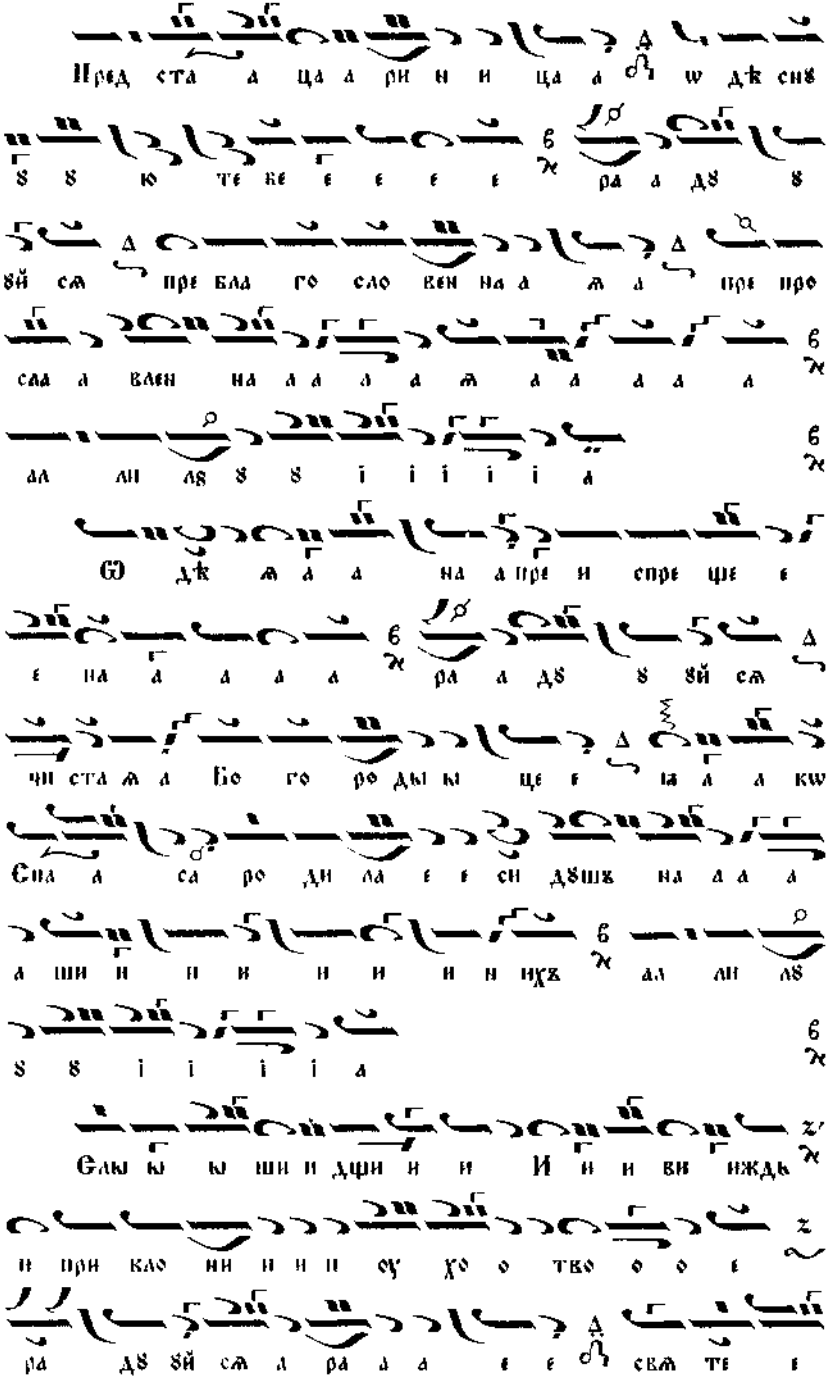
ПОСЛѢДОВАНІЄ НА ОУТРѢНѦТА.

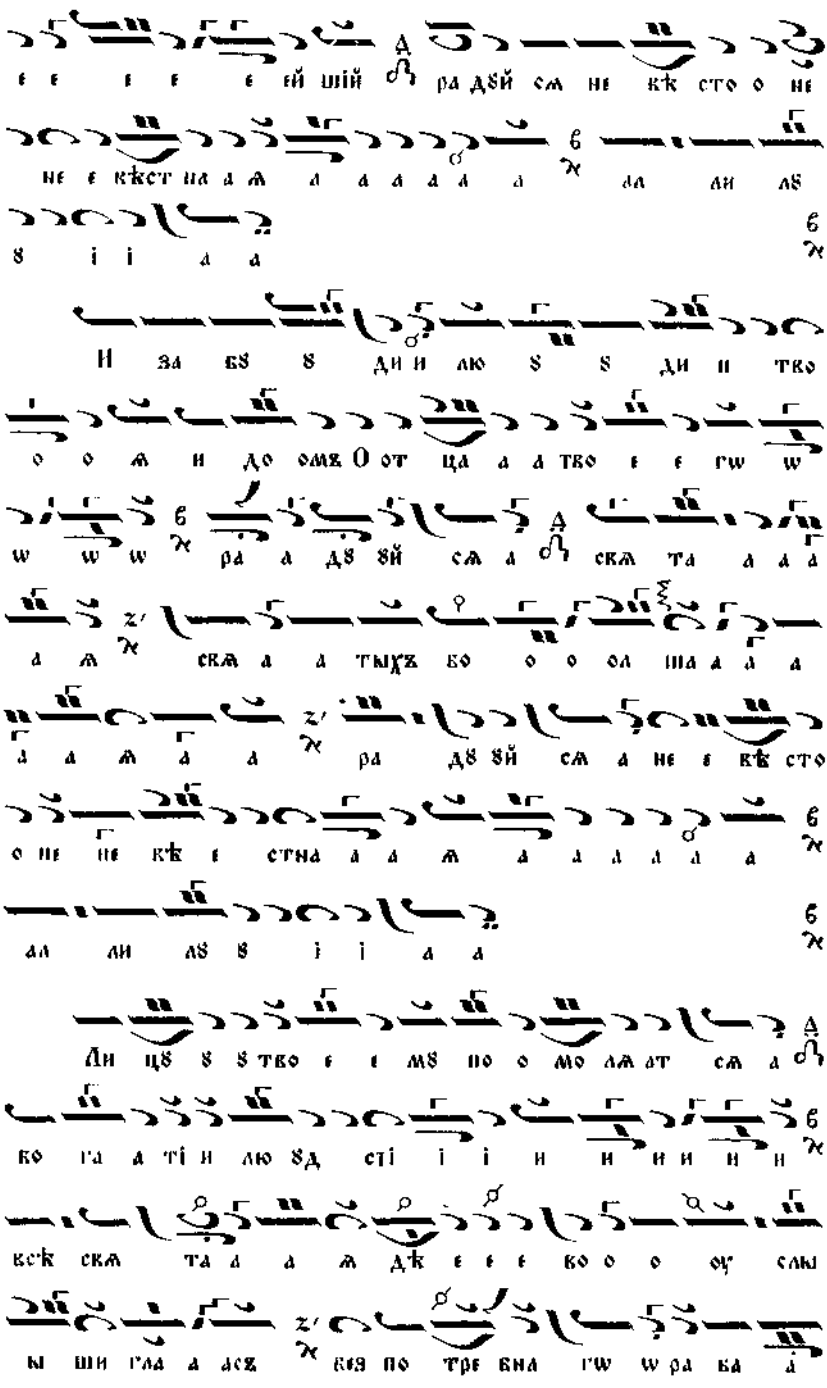
отъ Петра Ламбадарі҃а. Гласъ ѐ Ща

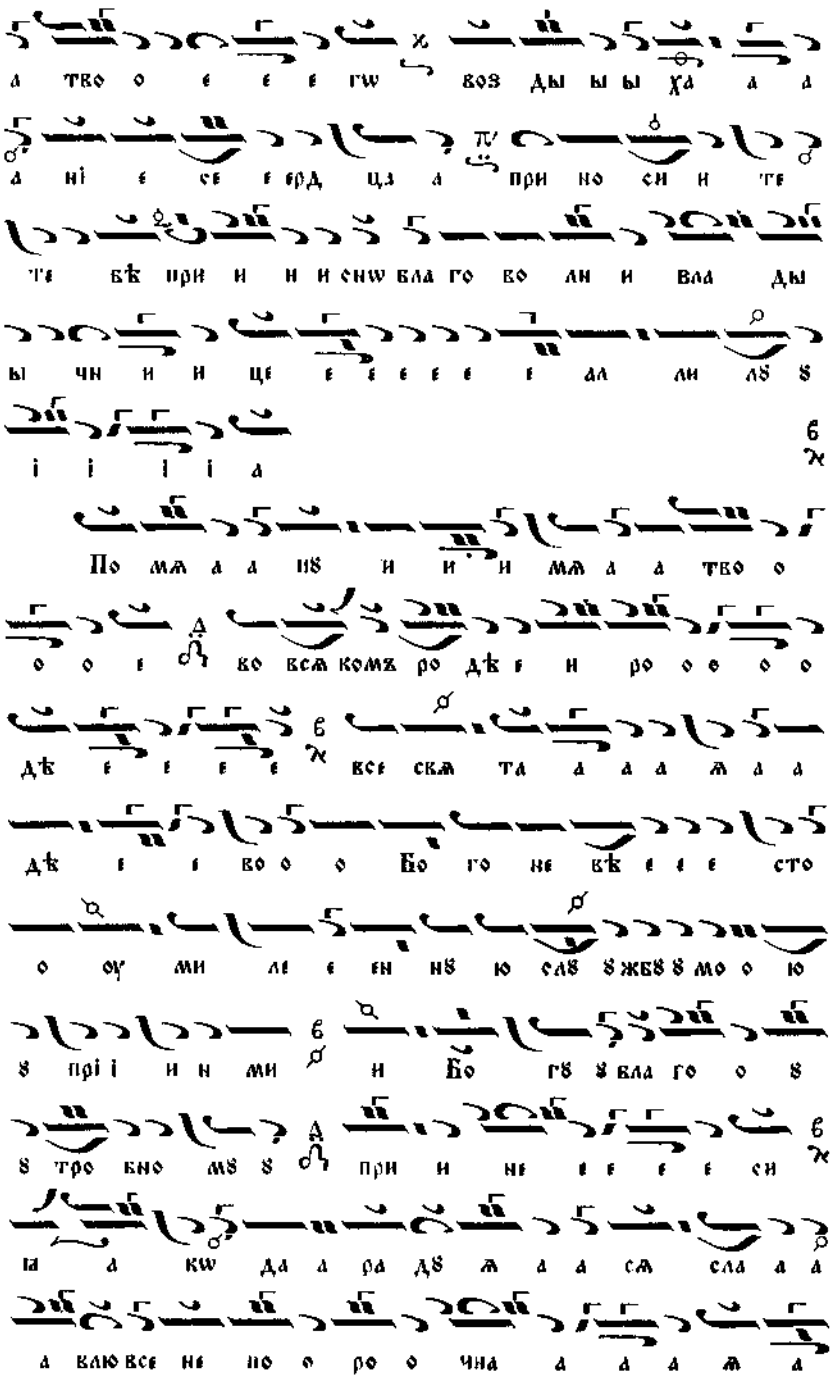

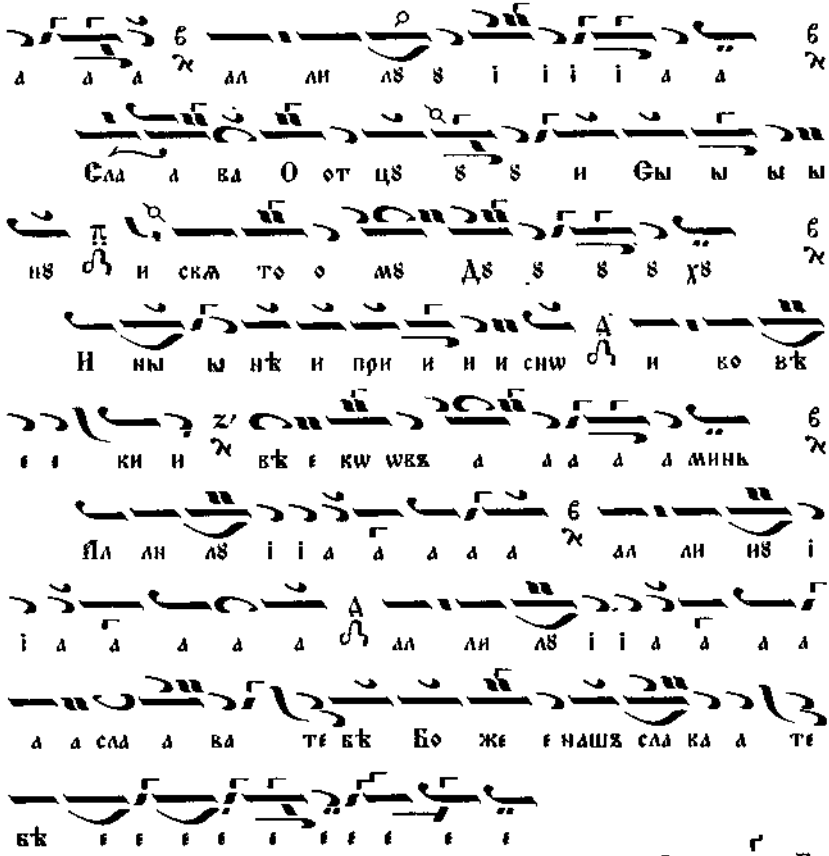

Й да а ма возд ви и и иг ша а а и
ѿ а да вса сво бо о о од ша
По что мѵ ѵ ѵ ра с'ми ло стив ны ми сле за
а а ми ѡ ѕ че ни цы ра ас тво рѫ а е е те
е е бли ста ж а ай сѫ во гро бѣ й а
аг гелѫ мѵ ро но си ца амѫ вѣ ша а а а ше
е е ви и дн те е е вы гробѣ и и ѕ ра
а зѕ мѣ е е ей те е е спа асѫ бо вос кре
е е е се ѡ ѿ гро о о ба
Зѣ лѿ ра а а нѡ мѵ ро но си цамѫ те е
ча а а хѕ ѕ ко гро бѕ тво е е мѕ ѕ ры да
а ю ѕ цы ы ы ж не пред ста а а к'нимѫ й
ан гелѫ и и и ре че ры да а ні ж а вре е
е мѫ пре ста а не пла чи и те е е кос кре се

е ѣхъ на асѫ Го о спо о одь с'то о о бо о ю
я сы ы ы ы ы ы ы ы ылѫ ал ли лѧ я
і і і і а
Ст гw ра а ди по о ма за а тѫ Бо о о
же ꙋꙋ Бо о огѫ тво о о о ой ра дѧ ѧй сѫ
пре е сто о о о ле о гне зра а а а а а а
чны ы ы о гне зра а а а чны ый че тве ро
зра а а чны ыхъ пре сла а вѣ й ша а ж а
а а а а а а ал ли лѧ я і і і а а
Б ле е емъ ра а до о сти и и на че
при ча а стникъ тво о о о ихъ ра дѧ ѧй сѫ
Ма рі і і е го спо дже е е всѣ е е
ѣхъ насѫ ра дѧ ѧй сѫ ꙋꙋ ма ти и жи во о та а
а а а а а ал ли лѧ я і і і а а

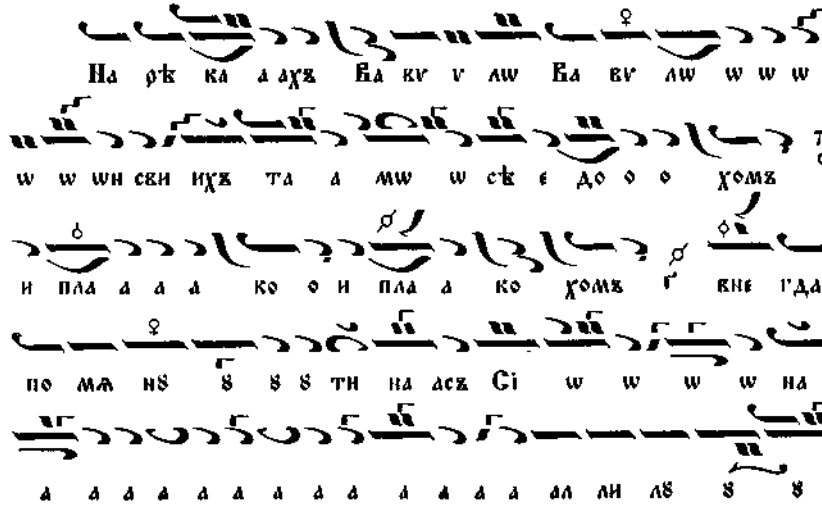

Пред ста а ца а ри и и ца а ѡ дѣ сна
я я ю те ке е е е е ра а дя я
вй сѧ пре бла го сло вен на а ѧ а пре про
сла а вле ен на а а а а ѧ а а а а а
ал ли ля я я і і і і і а
Ѡⷪⷪ дѣ ѧ а а на а пре и спре ще е
е на а а а а ра а дя я вй сѧ
чи ста ѧ а Бо го ро ды ы це е на а а кѡ
Сна а са ро ди ла е е сн дѣшѧ на а а а
а ши и и и и и и и ихѣ ал ли ля
я я і і і і а
Слы ы ы ши и дфи и и И и и ви ижДь
и при кло ни и и и оу хо о тво о о е
ра дя вй сѧ а ра а а е е свѧ те е

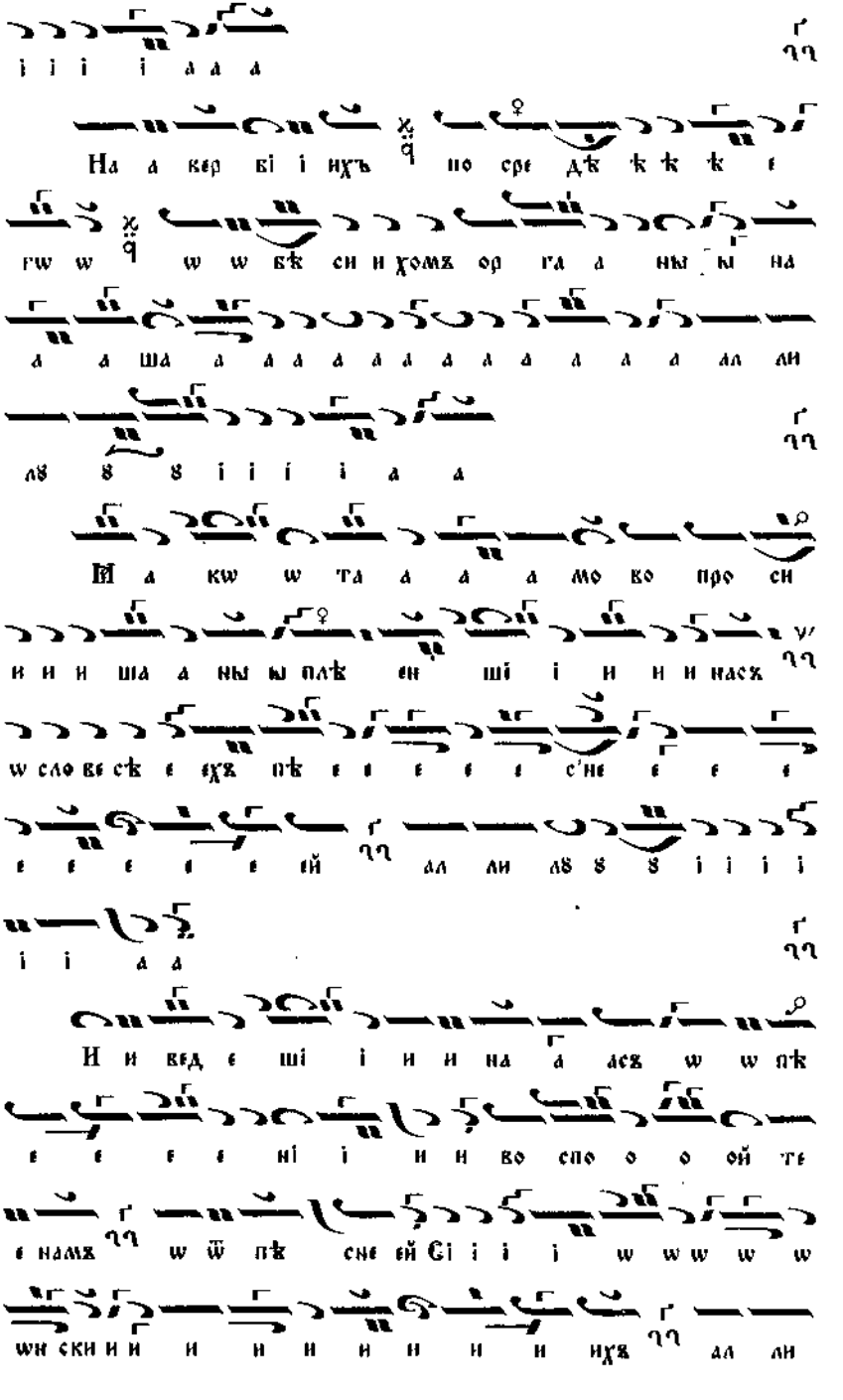

Ѧ
Ѧ
И
Ѧ
Ѧ
Ѧ

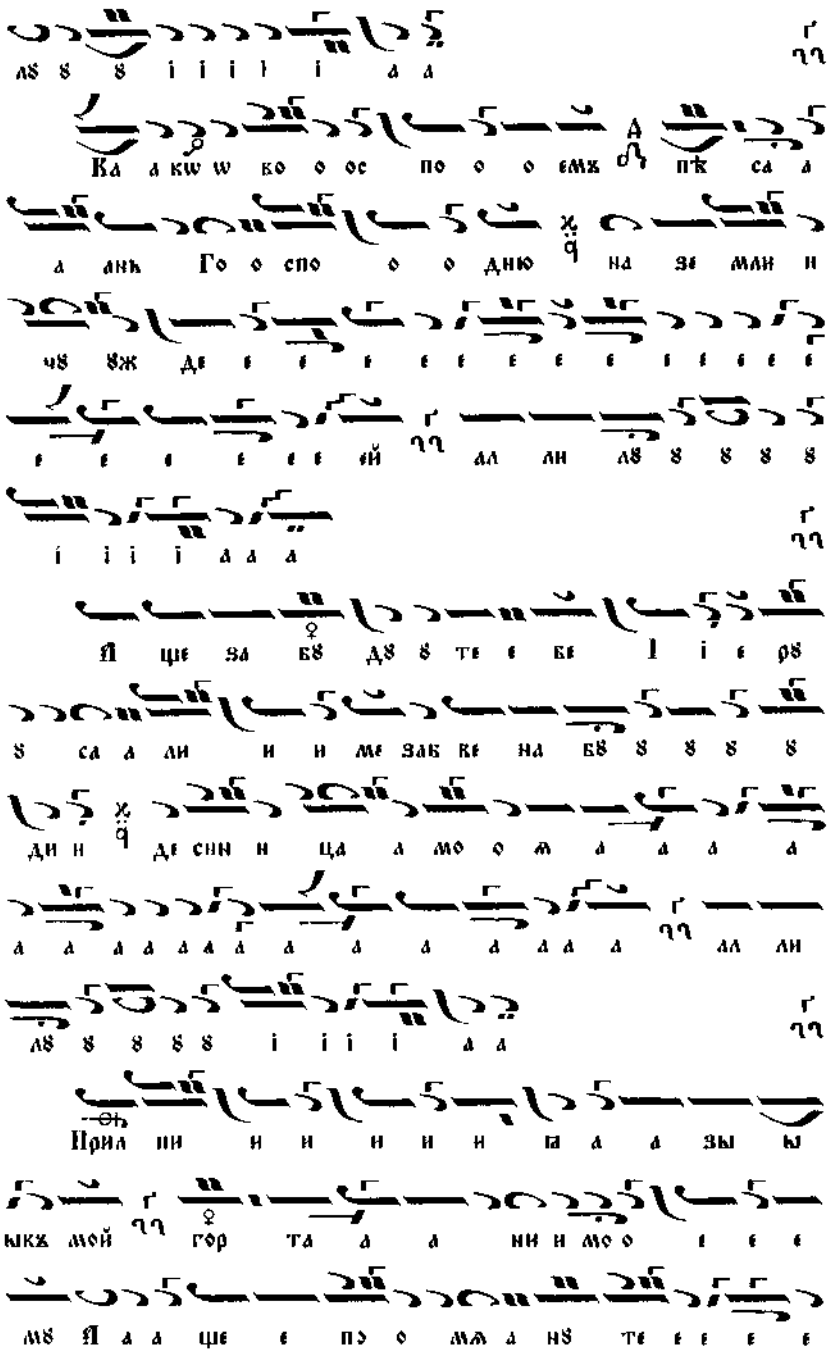

а тво о е е е гw воз ды ы ы ха а а
а нi е се е врд ца а при но си и те
те бѣ при и и и снw бла го во ли и вла ды
ы чн и и це е е е е е е аа ли лѧ ѕ
i i i i а
По мж а а нѧ и и и мж а а тво о
о о е ко всѣ комъ ро дѣ е и ро о о о о
дѣ е е е е всѣ скж та а а а ж а а
дѣ е е во о о Бо го не вѣ е е е сто
о оу ми ле е ен нѧ ю слѧ ѕжѣѕ мо о ю
ѕ при i и и ми и Бо гѣ ѕ бла го о ѕ
ѕ тро бно мѧ ѕ при и не е е е е си
ы а кw да а ра дѧ ж а а сж сла а а
а влю все не по о ро о чна а а а ж а

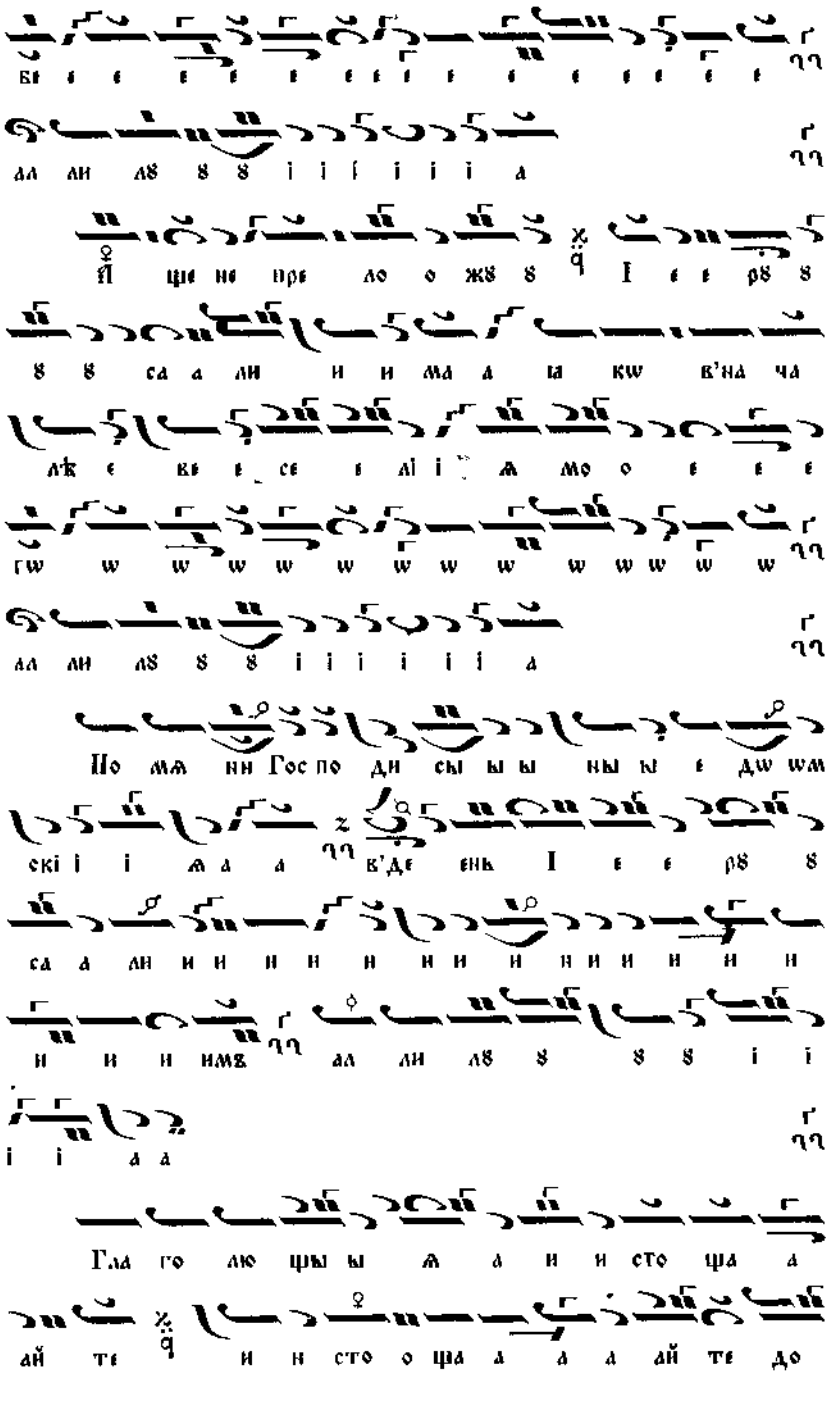

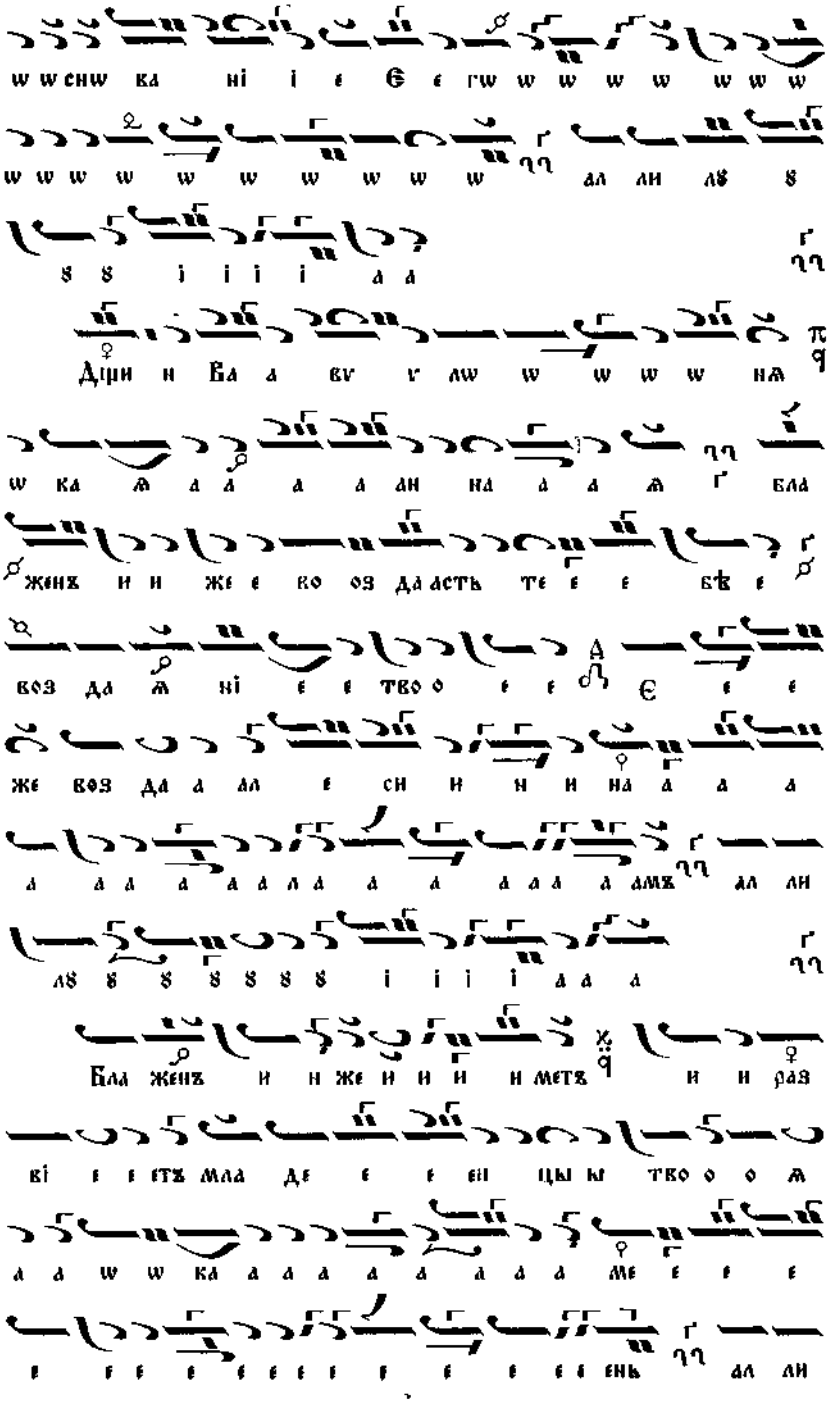
отъ Хурмузия Книгохранителя. Гласъ ҏҏ Га.

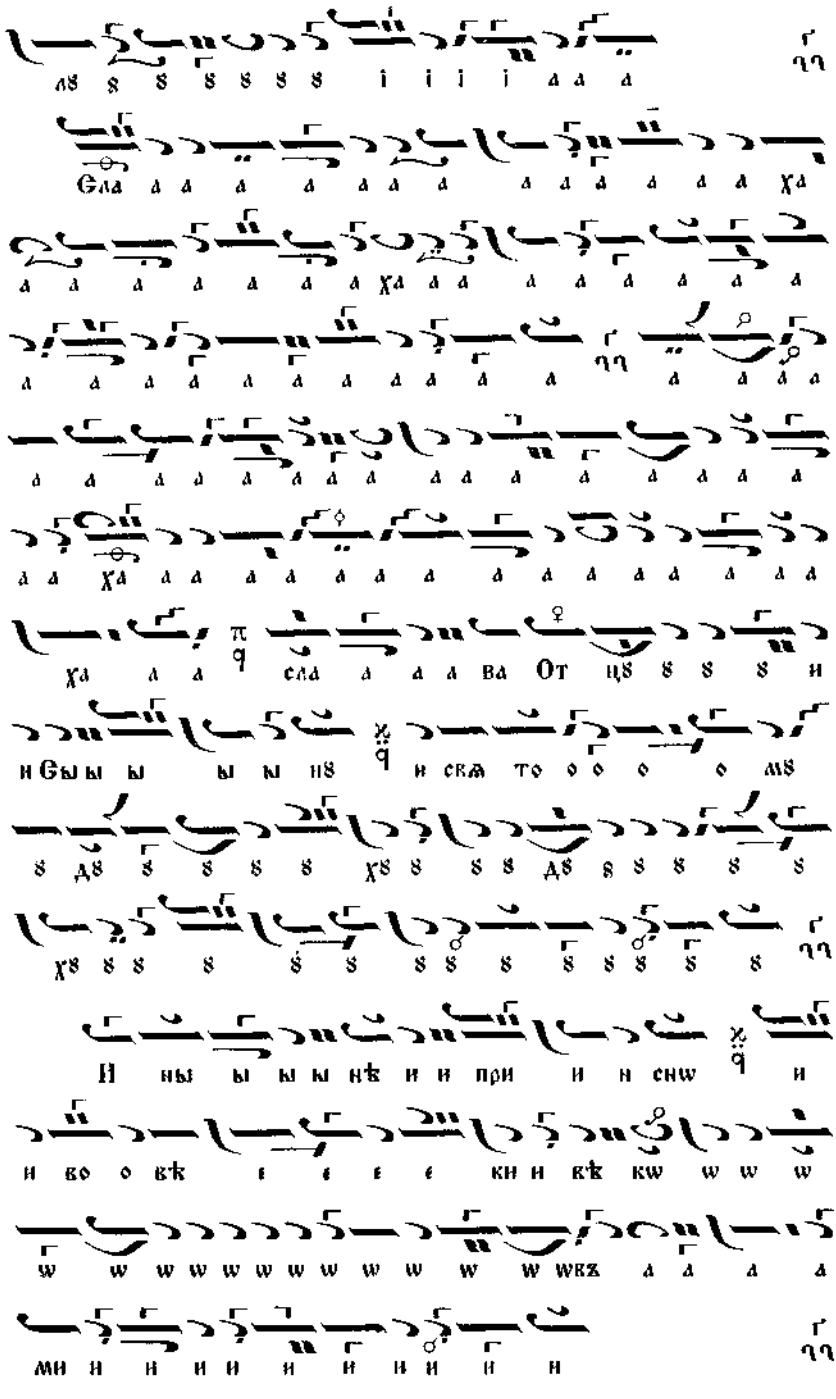

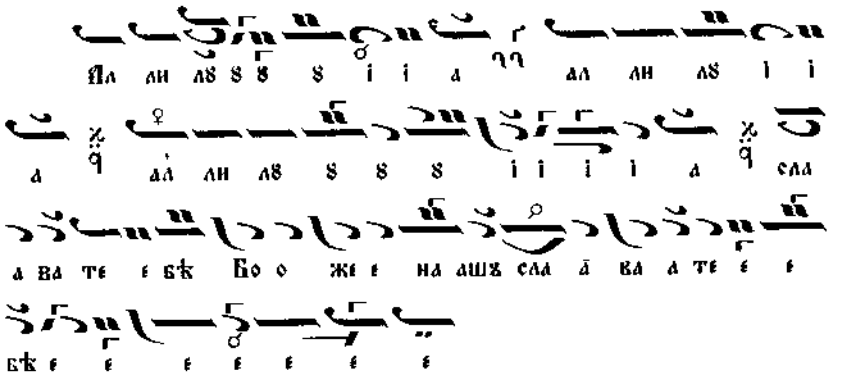

і і і і а а а
На а вер ві і ихъ по сре дѣ ѣ ѣ ѣ е
ги w w w w вѣ си и хомѫ ор га а ны ы на
а а ша а а а а а а а а а а а а ал ли
лѫ ѫ ѫ і і і і а а
Й а кw w та а а а мо во про си
и и и ша а ны ы плѣ ни ші і и и и наєѫ
w сло ве сѣ е ѥхѫ пѣ е е е е е сне е е е
е е е е е ей ал ли лѫ ѫ ѫ і і і і
і і а а
И и вед е ші і и и на а аєѫ w w пѣ
е е е е ні і и и во спо о о ой те
е намѫ w w̄ пѣ сне ей Сі і і і w w w w w
wи ски и и и и и и и и и ихѫ ал ли

Ка а кw w ко о ос по о о емѫ пѣ са а
а анѣ Го о спо о о дню на зе мли и
Й ще за бѫ дѫ ѕ те е бе І і е ρѕ
ѕ са а ли и и ме заб ве на бѫ ѕ ѕ ѕ ѕ
ди н де сни н ца а мо о ж а а а а
Прил ни и и и и и ш а а зы ы
ыкѫ мой гор та а а ни и мо о е е е
мѕ Я а а ще е пэ о мѫ а нѫ те е е е е

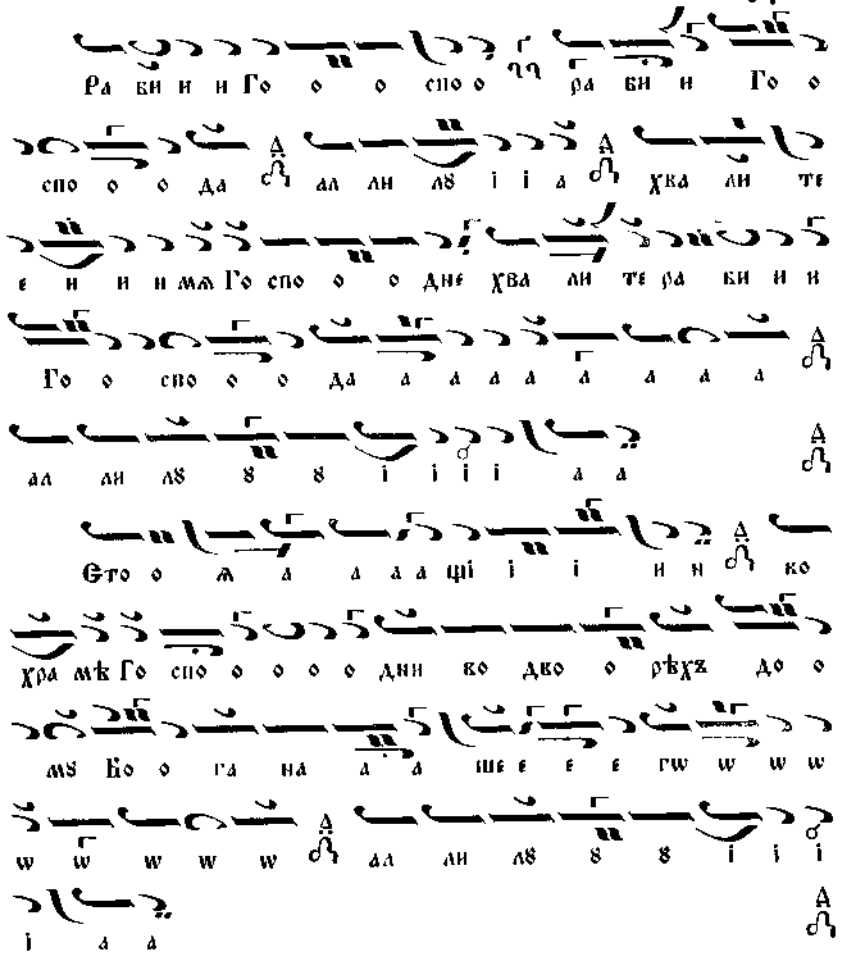

Бі є є є і є є є і є є є є є є
аа аи аѕ ѕ ѕ і і і і і і а
Й ци не прє ло о жѕ ѕ І є є рѕ ѕ
ѕ ѕ са а ли и и ма а ца кш в'на ча
л'к є вє є се є аі і ж мо о є є є
гш ш ш ш ш ш ш ш ш ш ш ш ш ш
аа аи аѕ ѕ ѕ і і і і і і а
Но мж нн Гос по ди сы ы ы ны ы є дш шм
скі і і ж а а в'дє ень І є є рѕ ѕ
са а ли и и и и и и и и и и и и и и
и и и имѕ аа ли аѕ ѕ ѕ ѕ і і
і і а а
Гла го лю цы ы ж а и и сто ца а
ай тє и и сто о ца а а а ай тє до

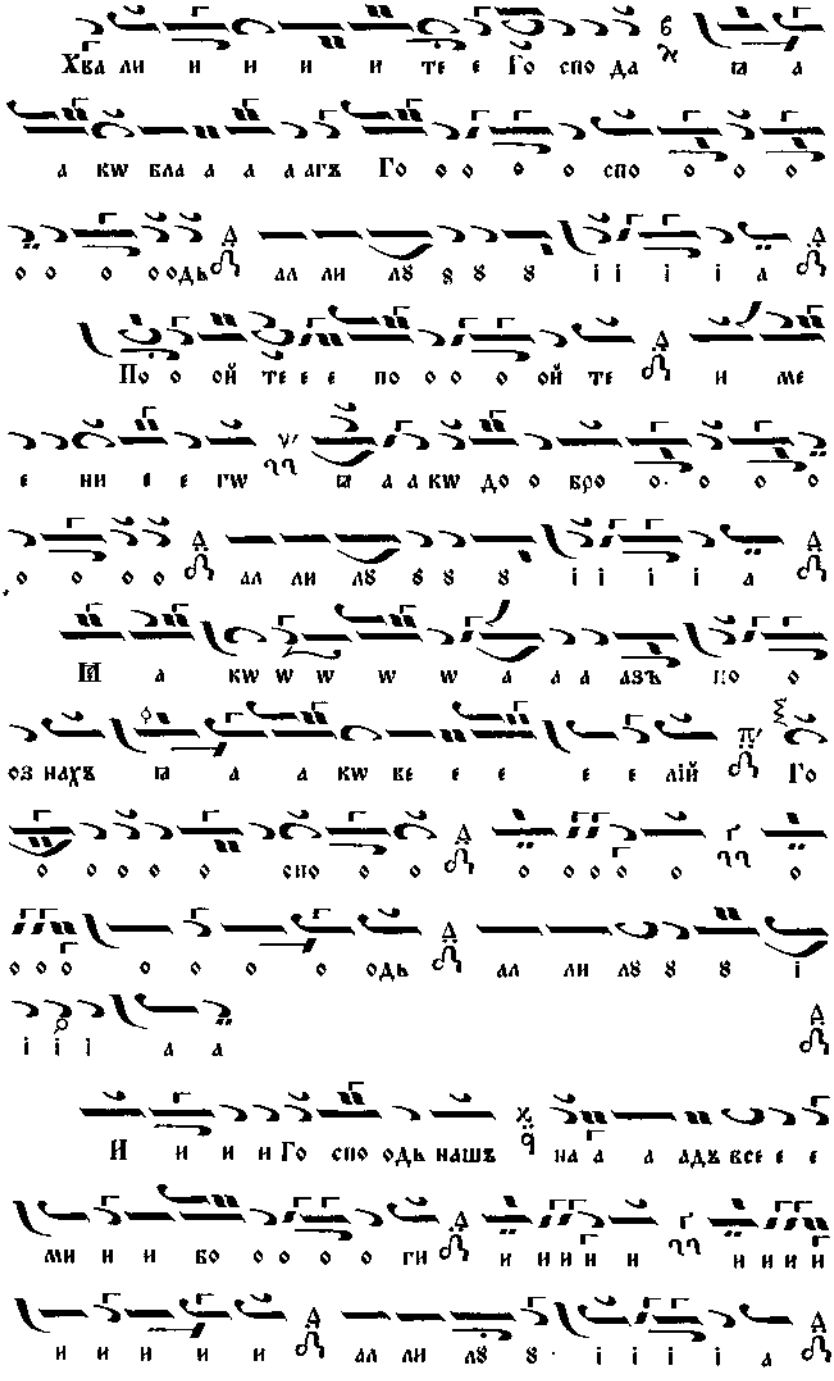

w w cнw ка ні і є Ѳ є гw w w w w w w
w w w w w w w w w w ддл лли лѕ ѕ
ѕ ѕ і і і і д д
Дїци и Ва д вv г лw w w w w нѫ
w ка ѫ д д д д ди нд д д ѫ г бла
женѣ и и же е во оз да аcть те е е бѣ е
воз да ѫ ні е е тво о е е Є е е
же воз да д дл е си и н и на д д д
д д д д д д д д д д д д дмѣ ддл лли
лѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ і і і і д д д
Бла женѣ и н же и и и и метѣ и и раз
ві е е етѣ мла де е е ен цы ы тво о о ѫ
д д w w ка д д д д д д д д ме е е е
е е е е е е е е е е е е е ень ддл лли

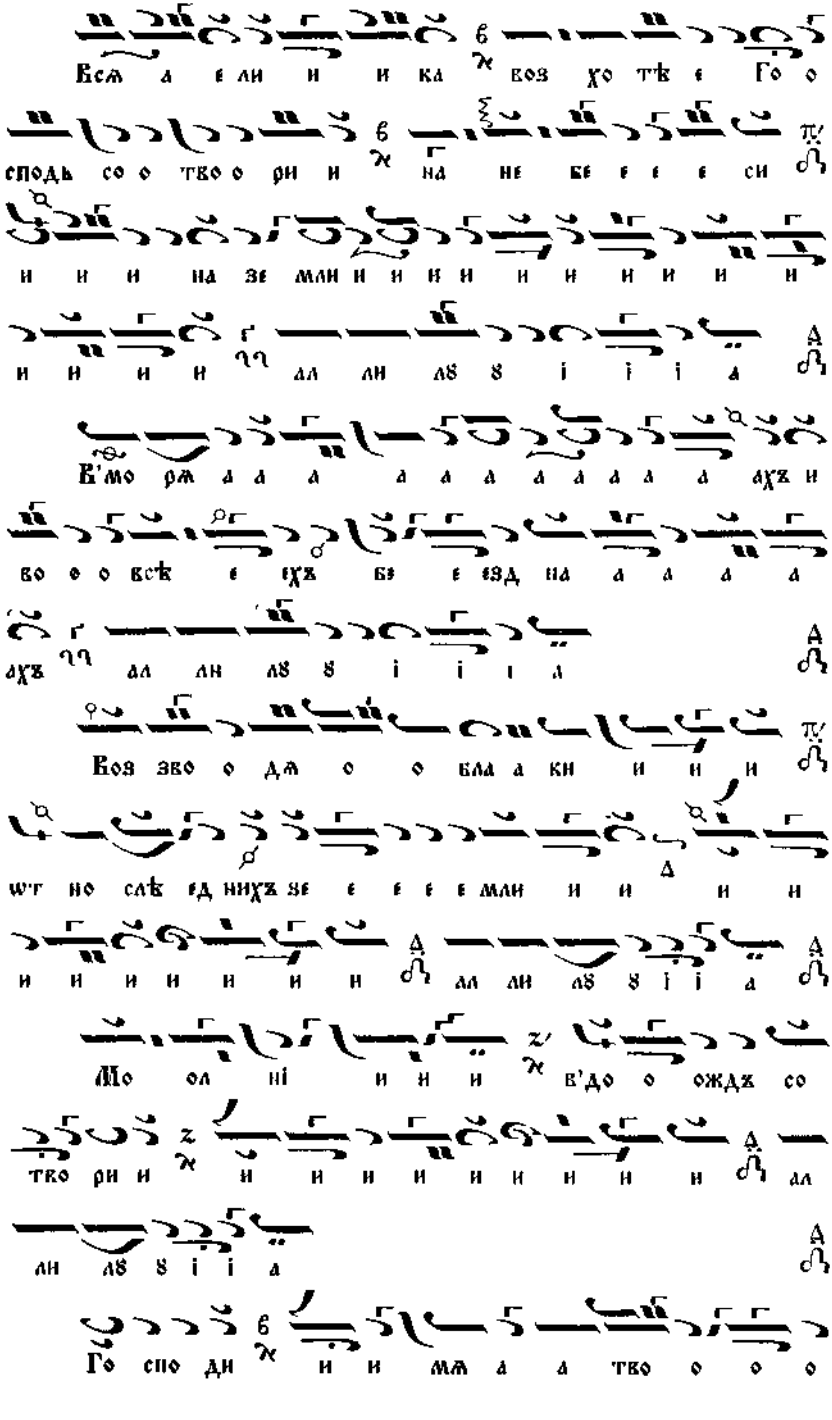

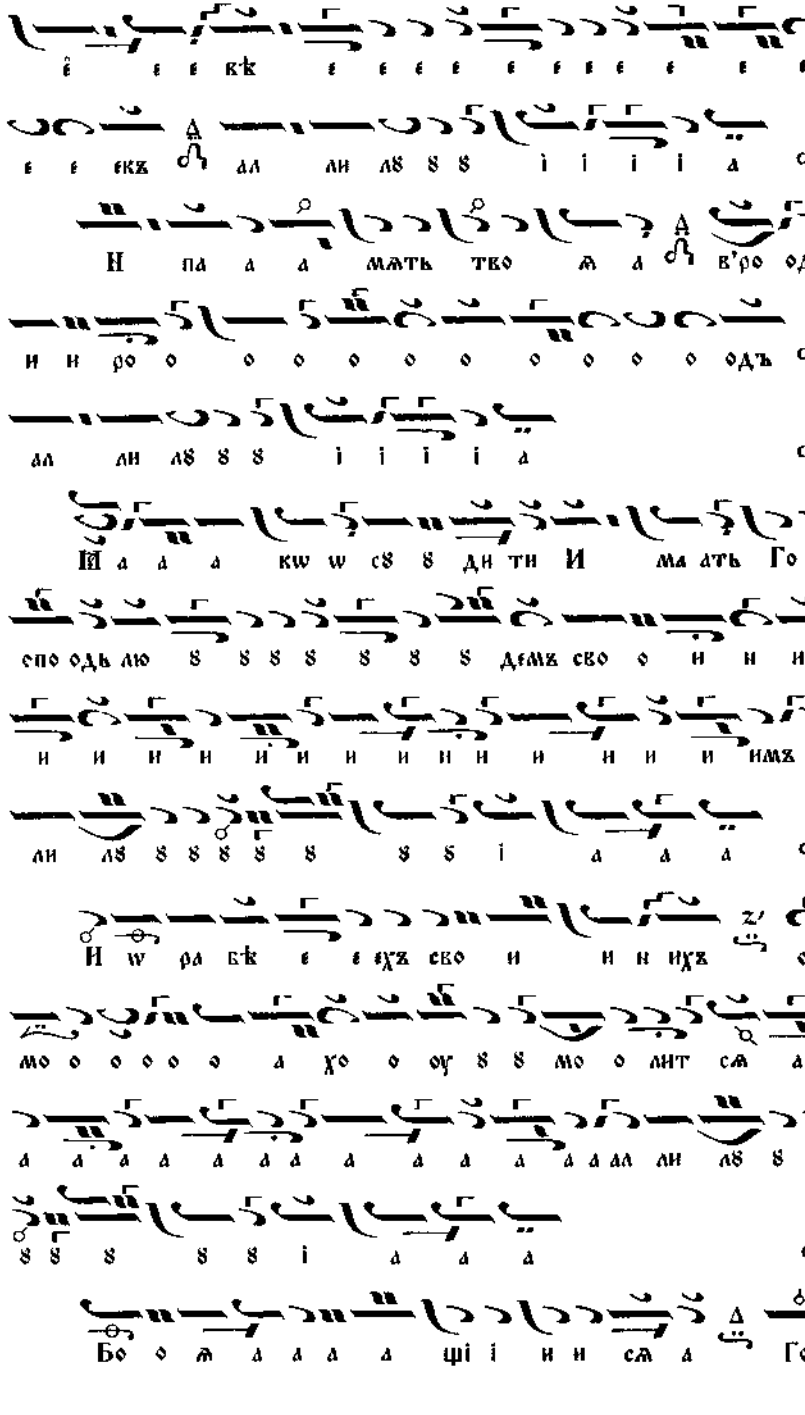

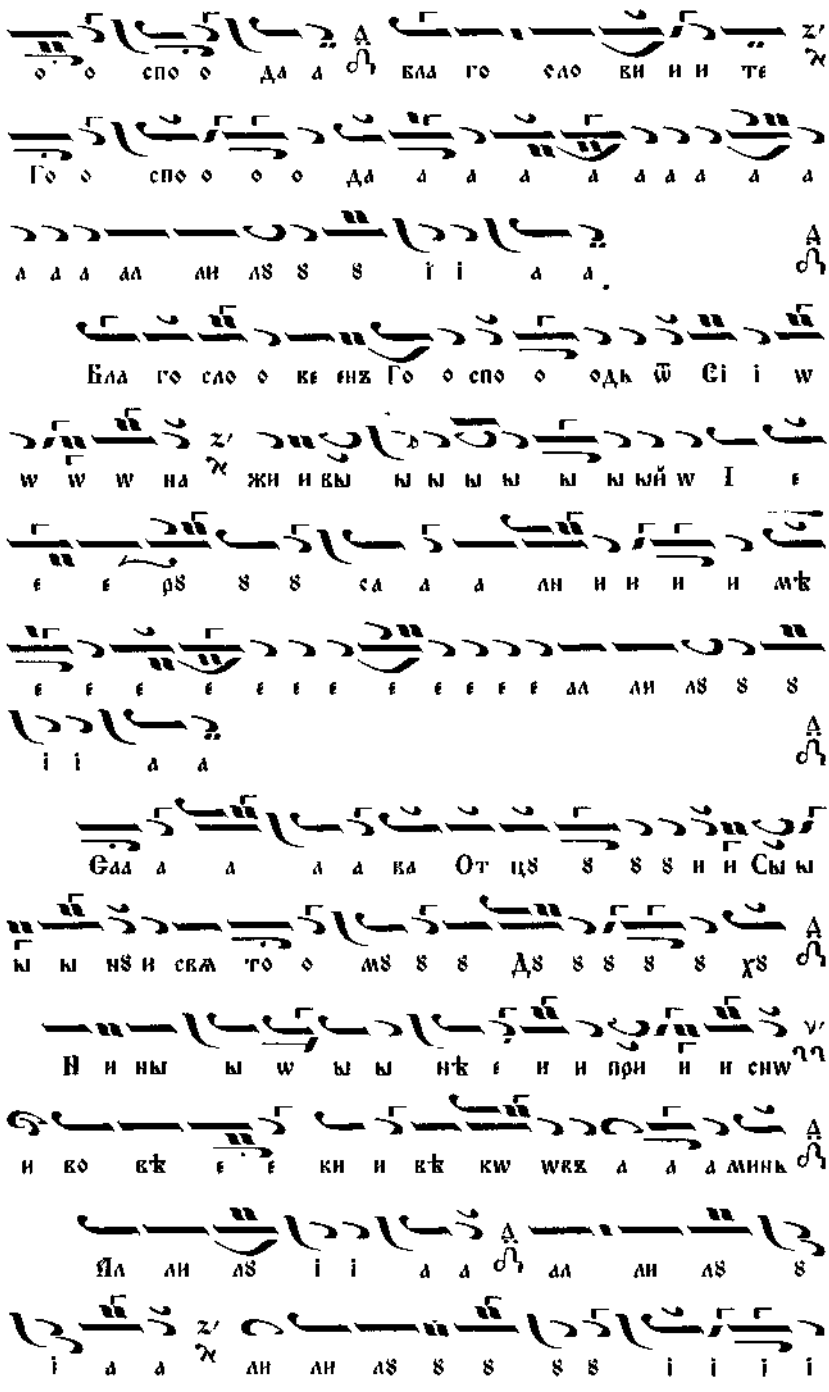
отъ Іакѡва Протопсалта. Гласъ ѝ Ди

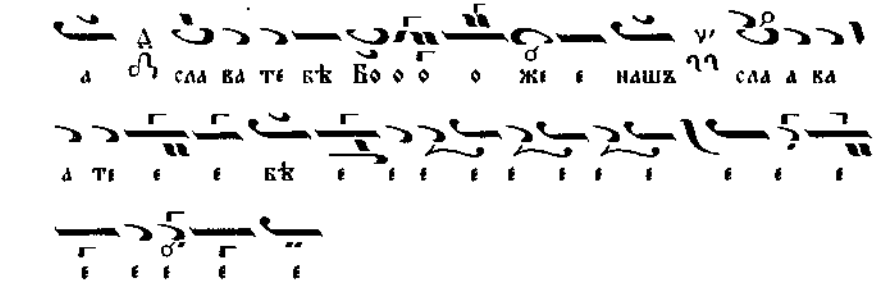

Хва ли и и и и те е Го спо да ша а
а кw бла а а а агж Го о о о о спо о о о
о о о одь ал ли лв s s s i i i i а
По о ой те е е по о о о ой те и ме
е ни е е гw ша а а кw до о бро о. о о о
о о о о ал ли лв s s s i i i i а
Ий а кw w w w w а а а авъ по о
оз нахж ша а а кw ве е е е е лій Го
о о о о о спо о о о о о о о о
о о о о о о о одь ал ли лв s s s i
i i i а а
И и и и Го спо одь нашж на а а адж все е е
ми и и бо о о о о ги и и и и и и и и и
и и и и и ал ли лв s · i i i i а

Всм а е ли и и ка воз хо тѣ е Го о
сподь со о тво о ри и на не бе е е е си
и и и на зе мли и и и и и и и и и и
и и и и ли ли лѕ ѕ і і і а
Е'мо рѫ а а а а а а а а а а а ахѫ и
во о о всѣ е ѣхъ бз е ѣзд на а а а а
ахѫ ли ли лѕ ѕ і і і а
Воз зво о дѫ о о бла а ки и и и
шт но слѣ ѣд нихъ зе е е е е мли и и и и
и и и и и и и ли ли лѕ ѕ і і а
Мо ол ні и и и в'до о ождѫ со
тво ри и и и и и и и и и и и ли
ли лѕ ѕ і і а
Го спо ди и и мѫ а а тво о о о

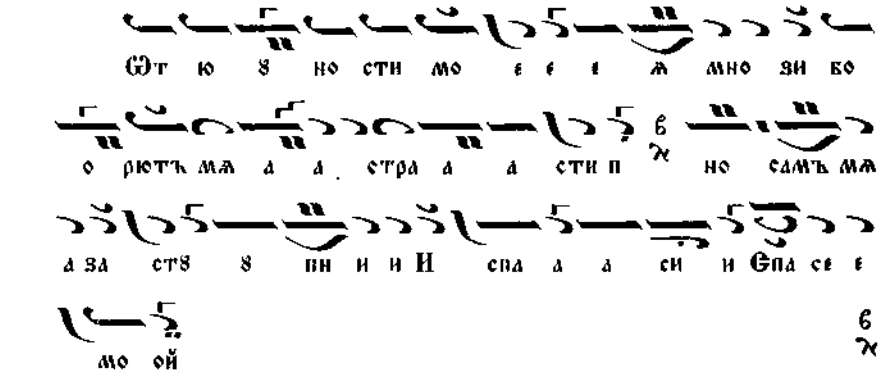

Н па а а мать тво ж а в'ро одъ
Й а а а кw w сѧ ѕ дн ти И ма ать Го о
спо одь лю ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ дѣмъ сво о и н и
И w ра бѣ е е ѣхъ сво и и и ихъ оу
мо о о о о о а хо о оу ѕ ѕ мо о лит сѧ а
Бо о ж а а а а щі і и сѧ а Го

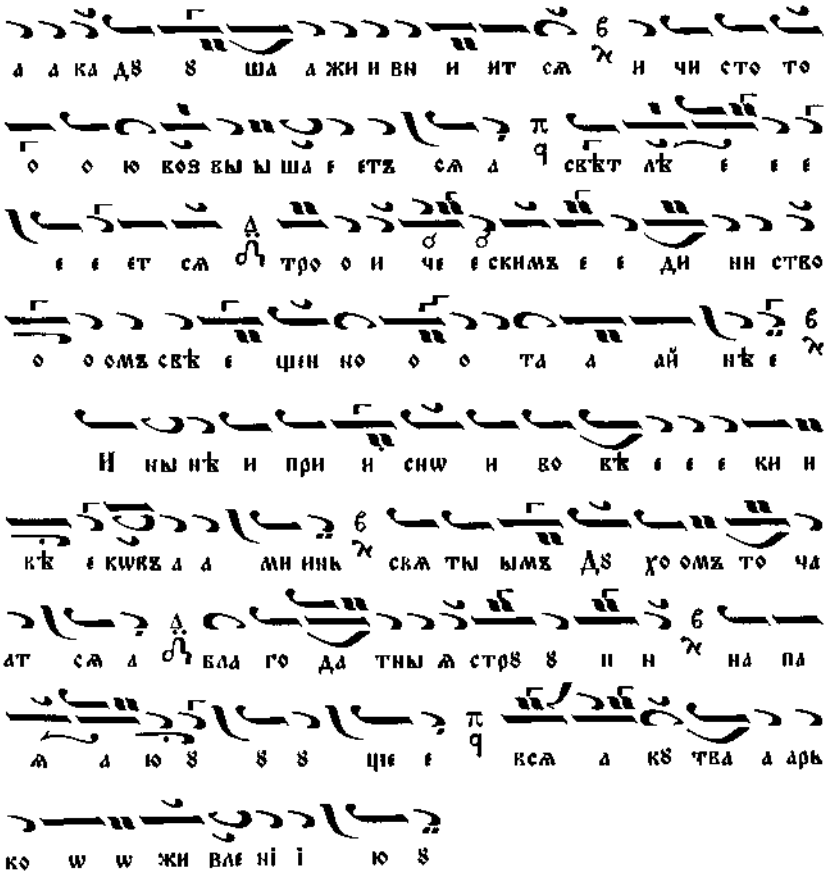

о о спо о да а бла го сло ви и и те
Го о спо о о о да а а а а а а а а а
а а а ан ан аѕ ѕ ѕ і і а а.
Бла го сло о ве ениѫ Го о спо о одь ѿ Сі і w
w w w на жи и вы ы ы ы ы ы ы ый w І е
е е ρѕ ѕ ѕ са а а ан и и и и мѣ
е е е е е е е е е е е е е ан ан аѕ ѕ ѕ
і і а а
Сда а а а а ва От цѕ ѕ ѕ ѕ и и Сы ы
ы ы нѕ и свѫ то о мѕ ѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ ѕ ѕ хѕ
Н и ны ы w ы ы нѣ е и и при и и сиw
и во вѣ е е ки и вѣ кw wrѫ а а а минь
Йл ан аѕ і і а а ал ан аѕ ѕ
і а а ан ан аѕ ѕ ѕ ѕ ѕ і і і і

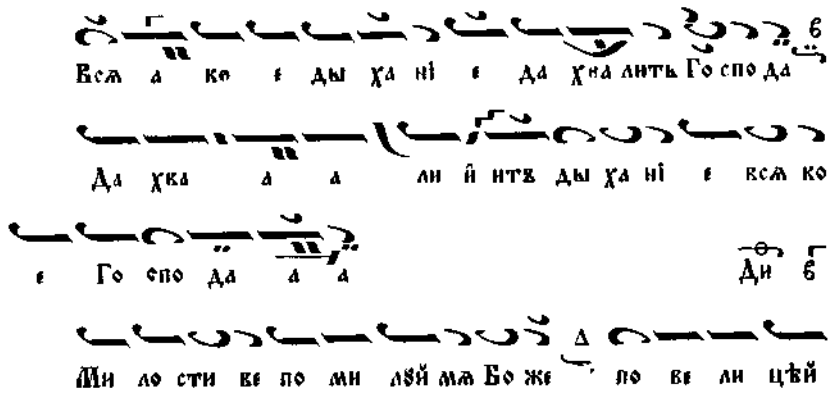
Антіфонъ, четвъртый гласъ, за праздницитѣ.

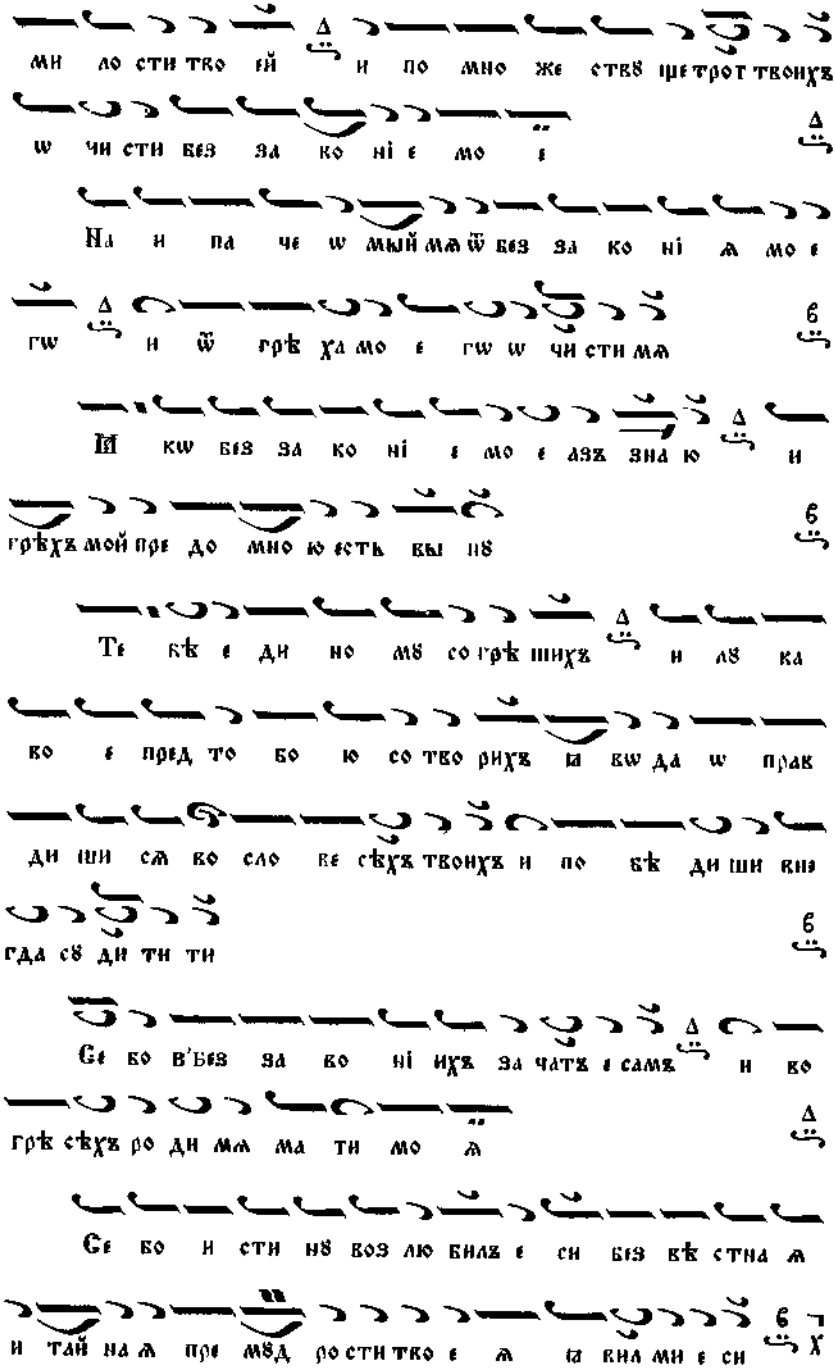
Гласъ ѫ Вѕ.

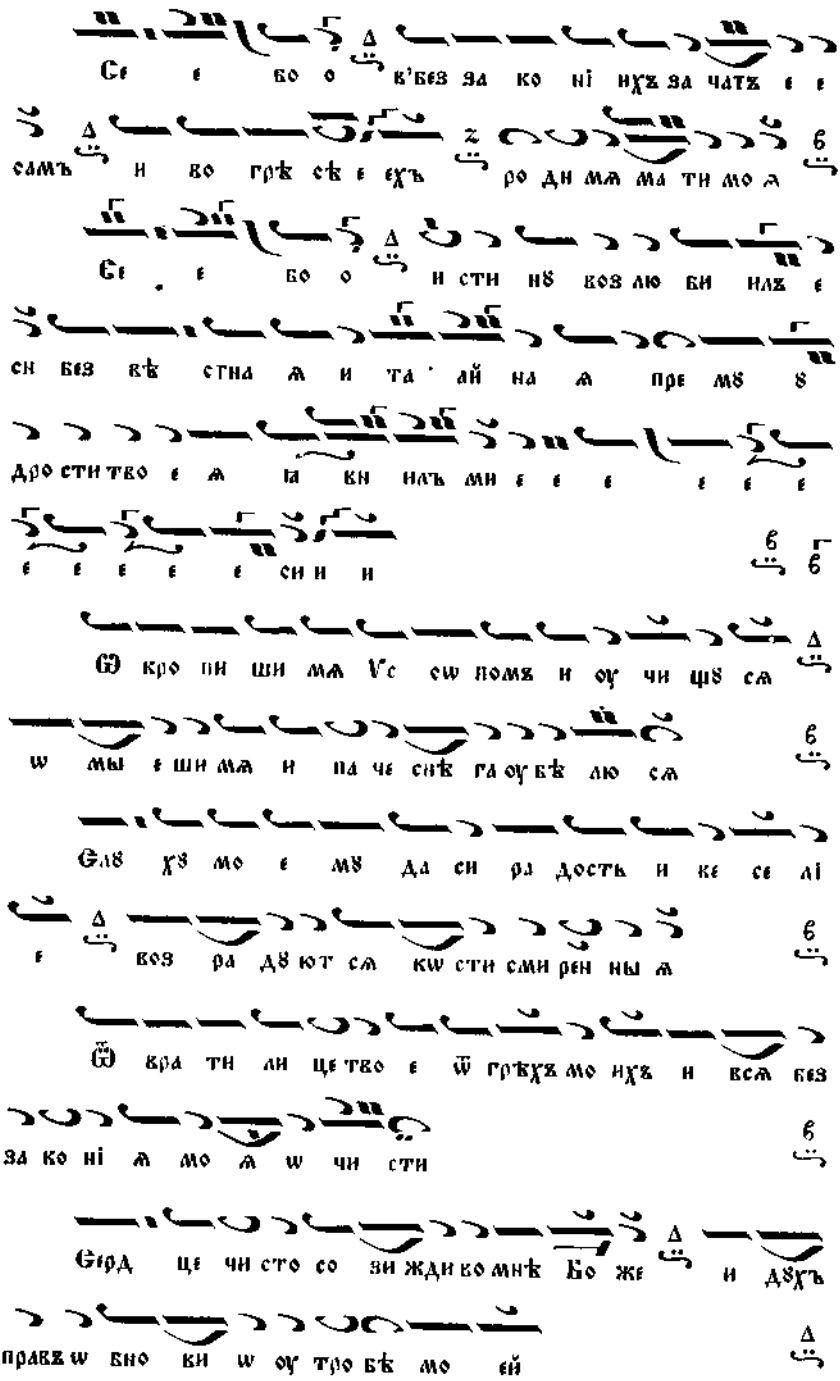

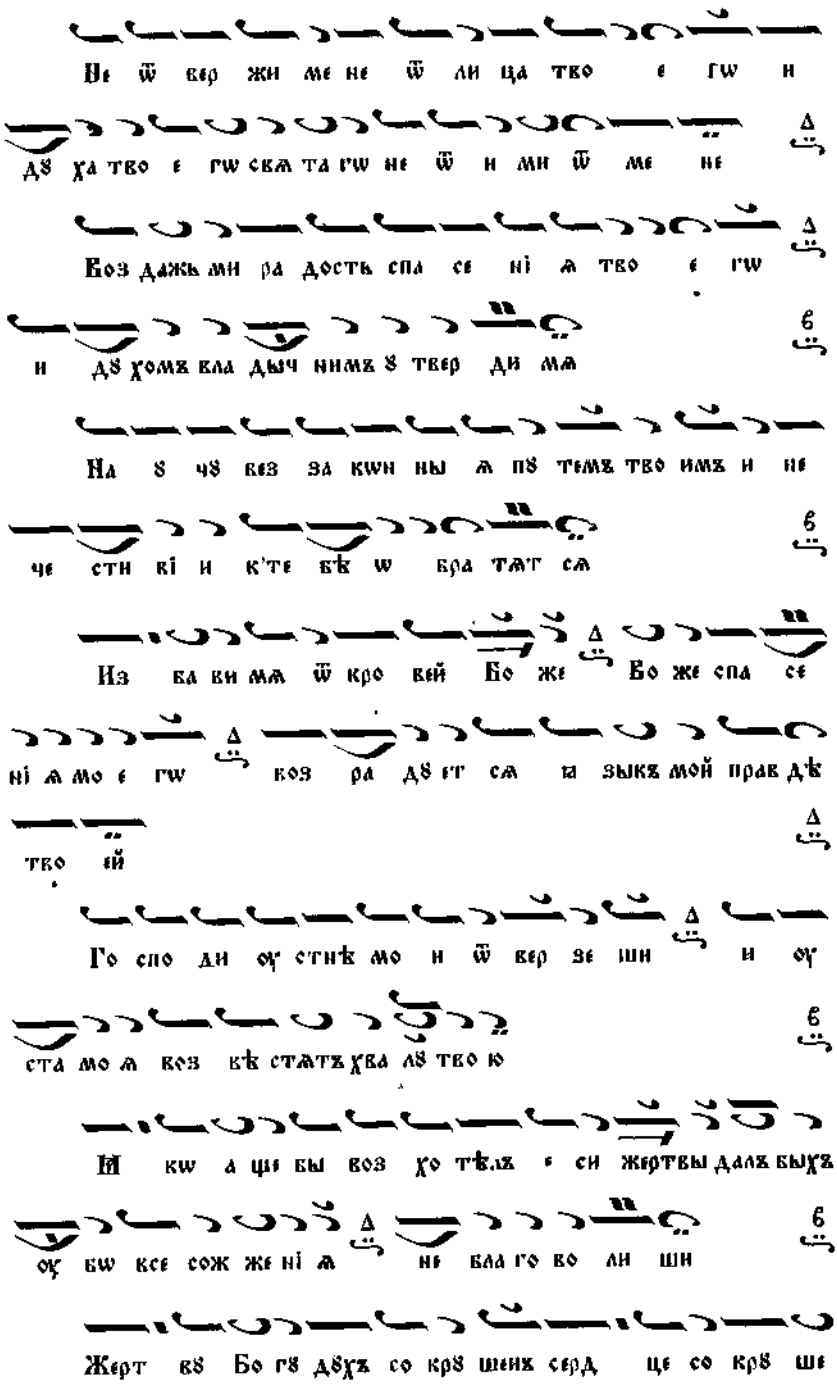

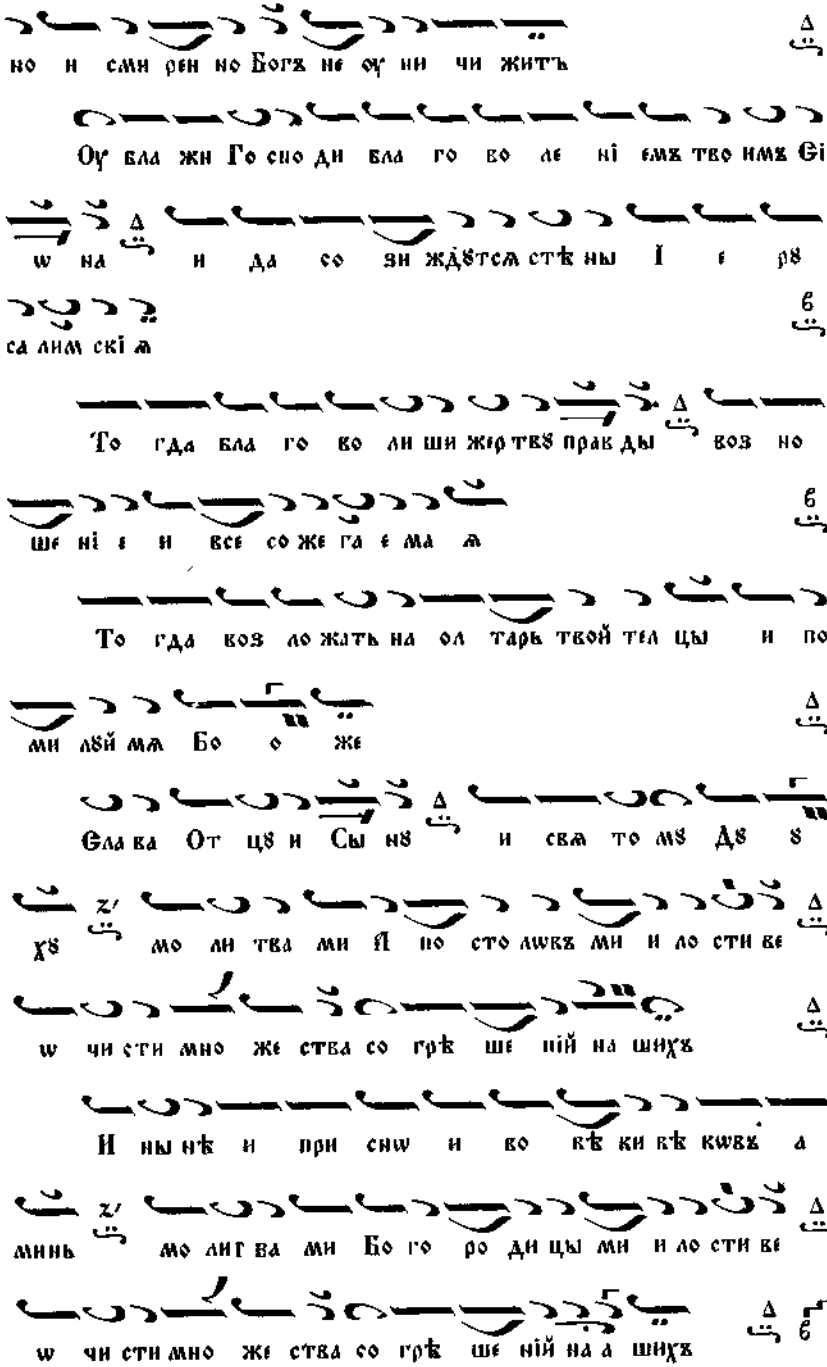
Кратко Всѣкое дыханіе, Гласъ ѕ. Ди. дважды.

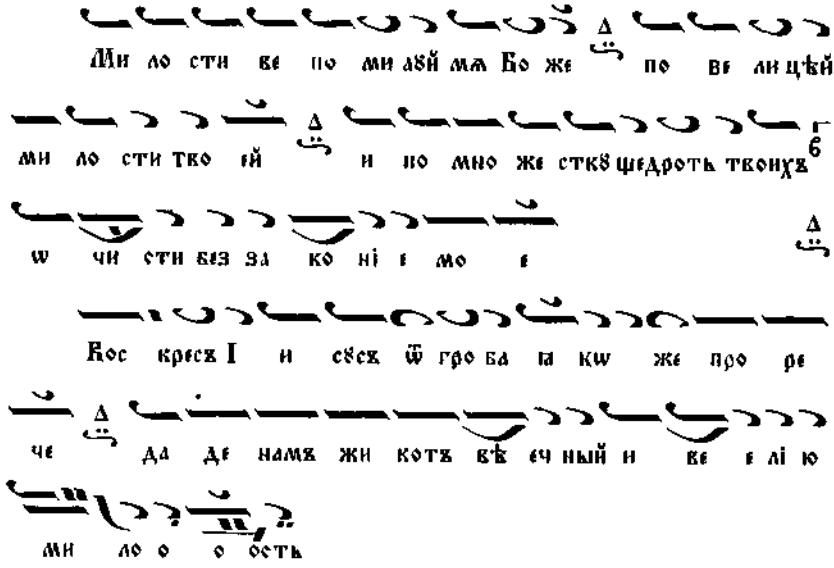

ми ло сти тво й и по мно же ствѣ іре трот твоихъ
ѡ чи сти без за ко ні є мо є
На и па че ѡ мый мѧ ѿ без за ко ні ѧ мо є
гѡ и ѿ грѣ ха мо є гѡ ѡ чи сти мѧ
Й кѡ без за ко ні є мо є азъ зна ю и
грѣхъ мой пре до мно ю есть вы нѣ
Тє кѣ є ди но мѣ со грѣ шихъ и лѣ ка
ко є пред то бо ю со тво рихъ ѝ вѡ да ѡ прав
ди ши сѧ ко сло ве сѣхъ твоихъ и по кѣ ди ши ви
гда сѣ ди ти ти
Се бо в'бѣз за ко ні ихъ за чатъ є самъ и ко
грѣ сѣхъ ро ди мѧ ма ти мо ѧ
Се бо и сти нѣ воз лю билъ є си без вѣ стна ѧ
и тай на ѧ пре мѣд ро сти тво є ѧ ꙗ вна ми є си

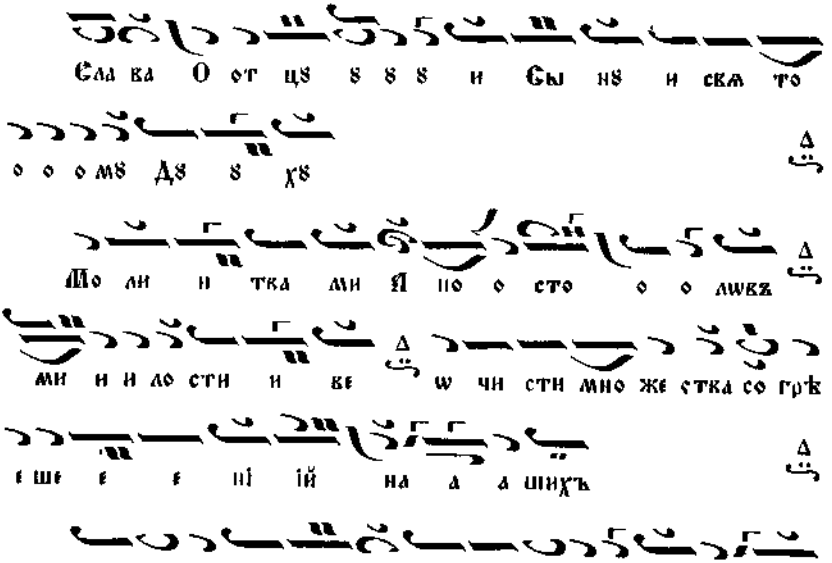

Се є бо о в'бѣз за ко нї нхъ за чатѣ є є
самъ и во грѣ сѣ є ехъ ро дн мѧ ма ти мо ѧ
Се є бо о и сти нѣ воз лю би нлъ є
сн бѣз вѣ стна ѧ и та ай на ѧ пре мѣ ѕ
Дро сти тво є ѧ ы кн нлъ ми є є є є є є
є є є є є си и и
Ѳ кро пи ши мѧ Ѵс ѡ помѧ и оу чи щѣ сѧ
ѡ мы є ши мѧ и па че сѣ га оу бѣ лю сѧ
Глѣ хѣ мо є мѣ да си ра дость и ке се лї
є воз ра дѣ ют сѧ кѡ сти сми рен ны ѧ
Ѳ̄ вра тн ли це тво є ѡ̄ грѣхъ мо нхъ и всѧ бѣз
за ко нї ѧ мо ѧ ѡ чи сти
Сѵрд це чи сто со зи жди во мнѣ Бо же и дѣхъ
правѣ ѡ вно ви ѡ оу тро бѣ мо ей

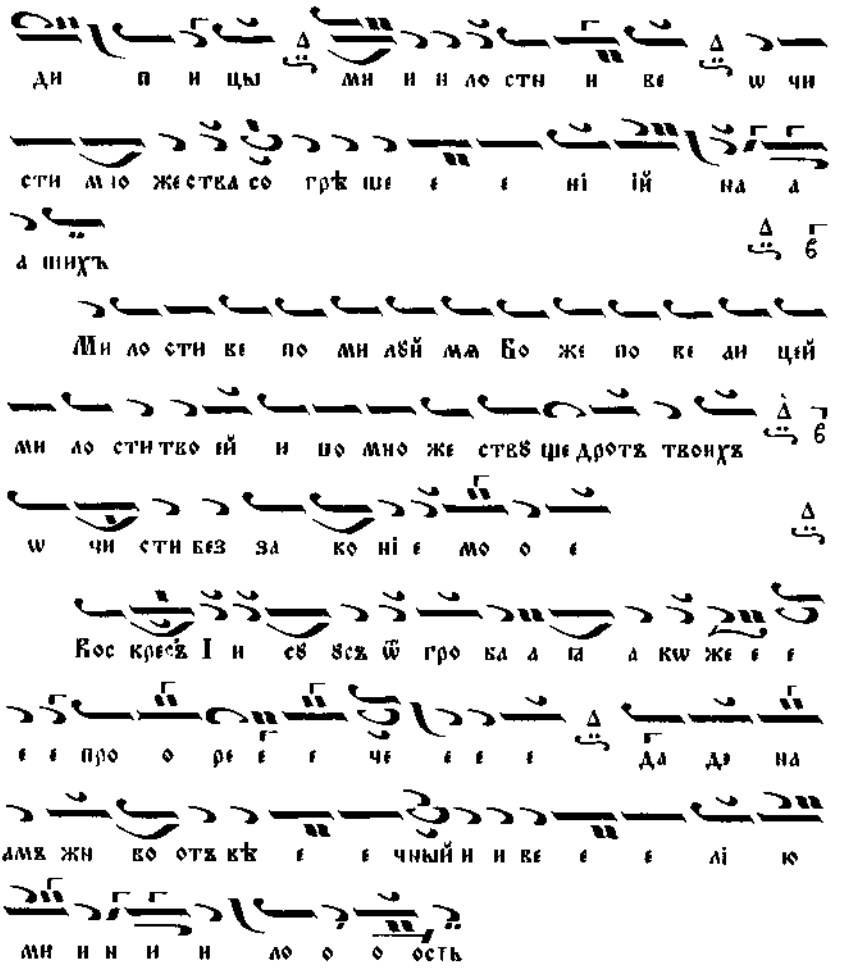

Не ѿ вер жи ме не ѿ ли ца тво е гw н
дѕ ха тво е гw свѧ та гw не ѿ и ми ѿ ме не
Воз дажь ми ра дость спа се нi ѧ тво е гw
и дѕ хомъ вла дыч нимъ ѕ твер ди мѧ
На ѕ чѕ вез за кwн ны ѧ пѕ тьмъ тво имъ и не
че сти вi и к'те бѣ w бра тѧт сѧ
Из ба ви мѧ ѿ кро вей Бо же Бо же спа се
нi ѧ мо е гw воз ра дѕ ет сѧ ꙗ зыкъ мой прав дѣ
тво й
Го спо ди оу стнѣ мо и ѿ вер зе ши и оу
ста мо ѧ воз вѣ стѧтъ хва лѕ тво ю
Ѝ кw а цѣ бы воз хо тѣлъ е си жертвы далъ бы хъ
оу бw все сож же нi ѧ не бла го во ли ши
Жерт вѕ Бо гѕ дѕхъ со крѕ шенъ серд це со крѕ ше

но и сми рен но Богъ не оу ни чи житъ
Оу бла жи Го спо ди бла го во ле ні емъ тво имъ Сі
w на и да со зи ждѧтсѧ стѣ ны І ер
са лим скі м
То гда бла го во ли ши жр твѕ прав ды воз но
ше ні я и все со же га е ма м
То гда воз ло жатъ на ол тарь твой тел цы и по
ми лѹй мѧ Бо о же
Сла ва От цѹ и Сы нѹ и свѧ то мѹ Дѹ ѹ
хѹ мо ли тва ми Я по сто лwвъ ми и ло сти ве
w чи сти мно же ства со грѣ ше ній на шихъ
И ны нѣ и при сно и во вѣ ки вѣ кwвъ а
минь мо лит ва ми Бо го ро ди цы ми и ло сти ве
w чи сти мно же ства со грѣ ше ній на а шихъ

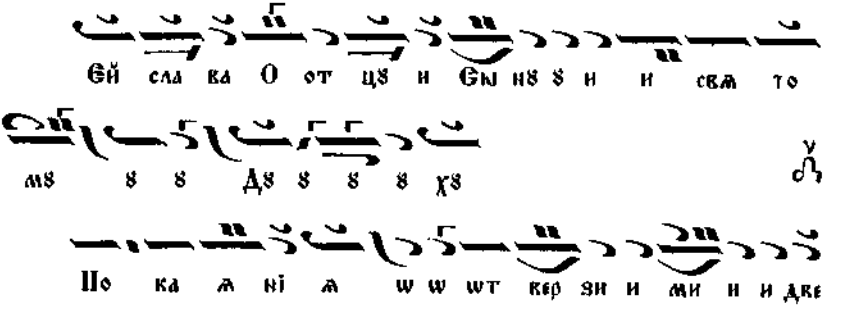
По-забавни отъ Патра Ламбадаріа. Гласъ ѕ Дї. ѕ

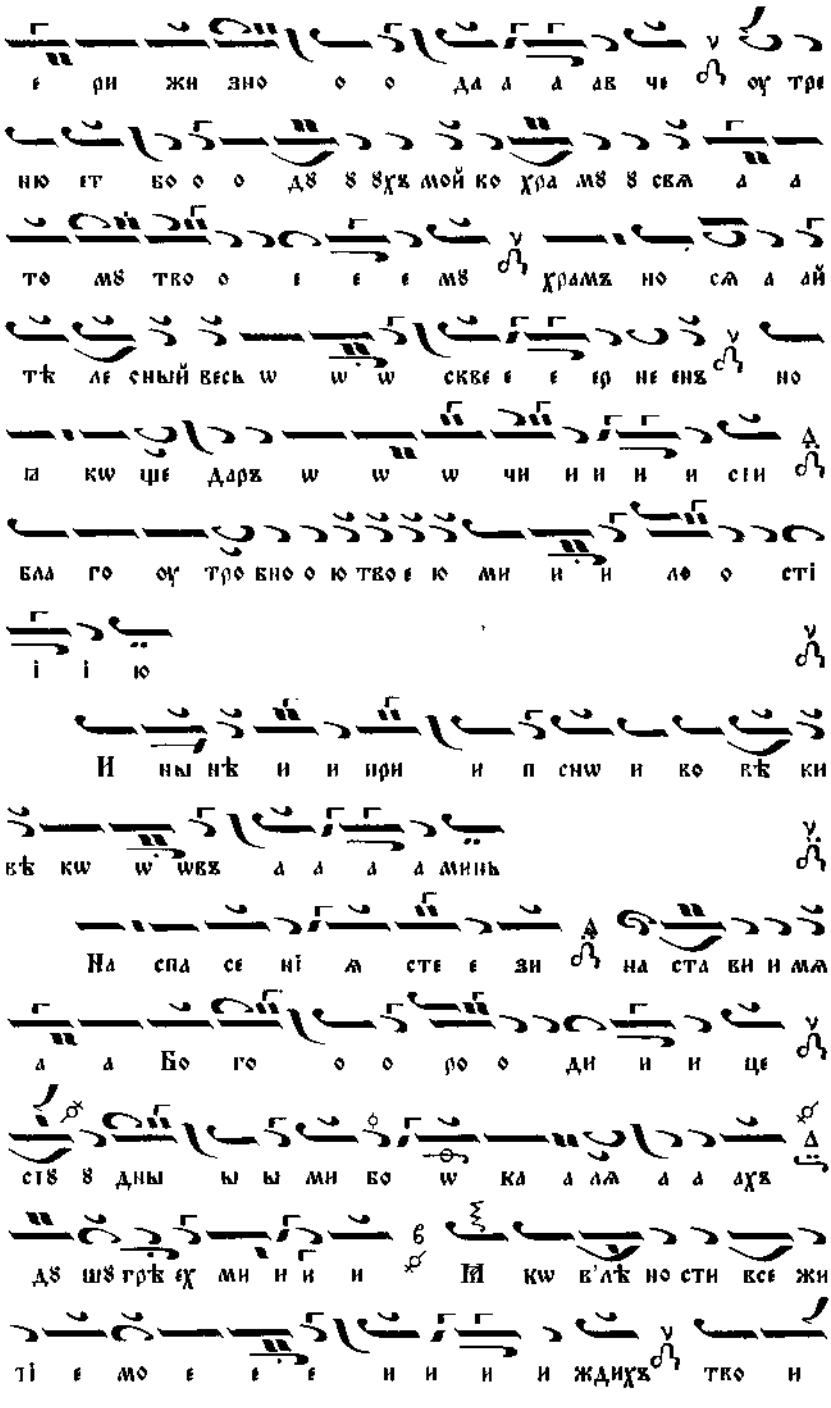

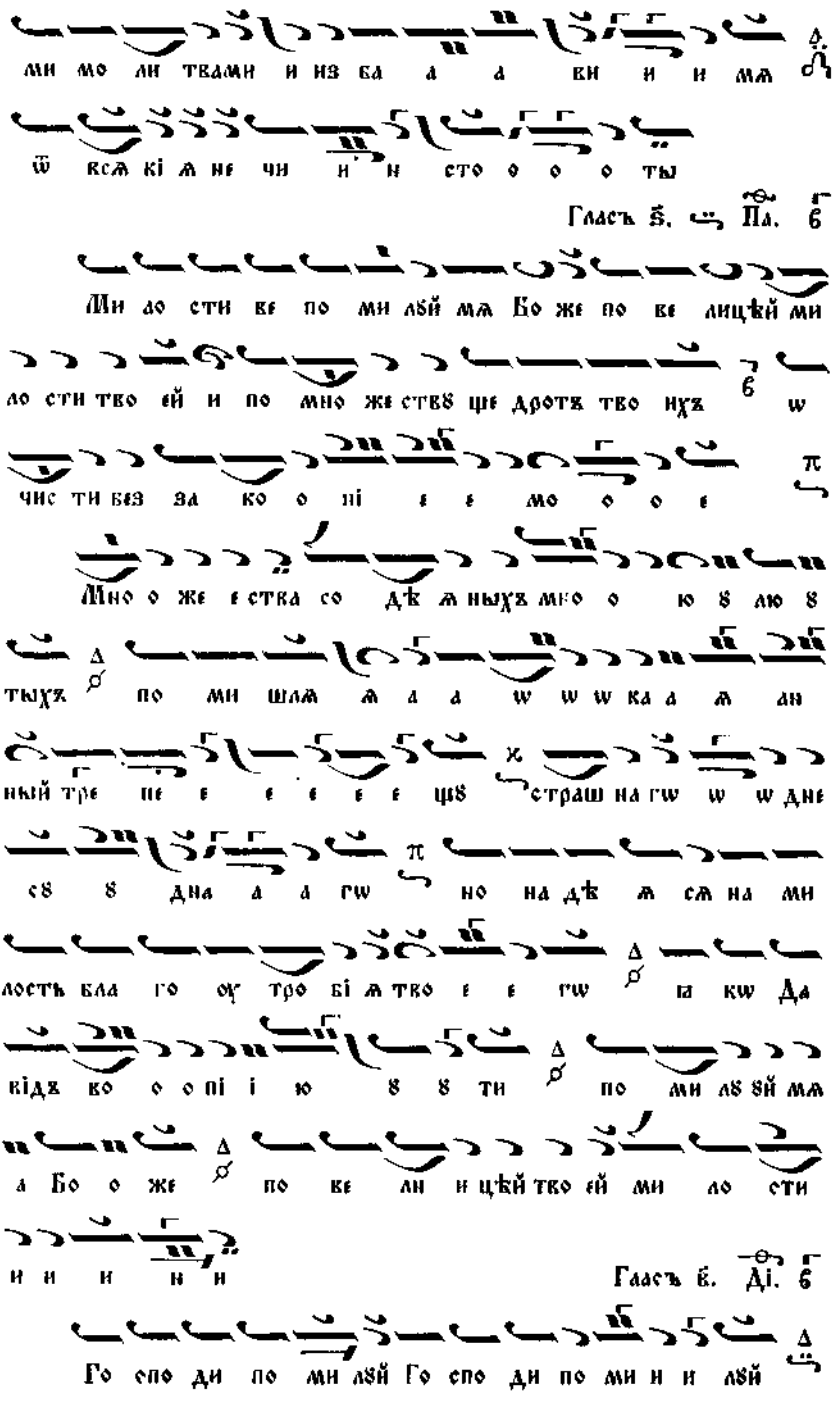

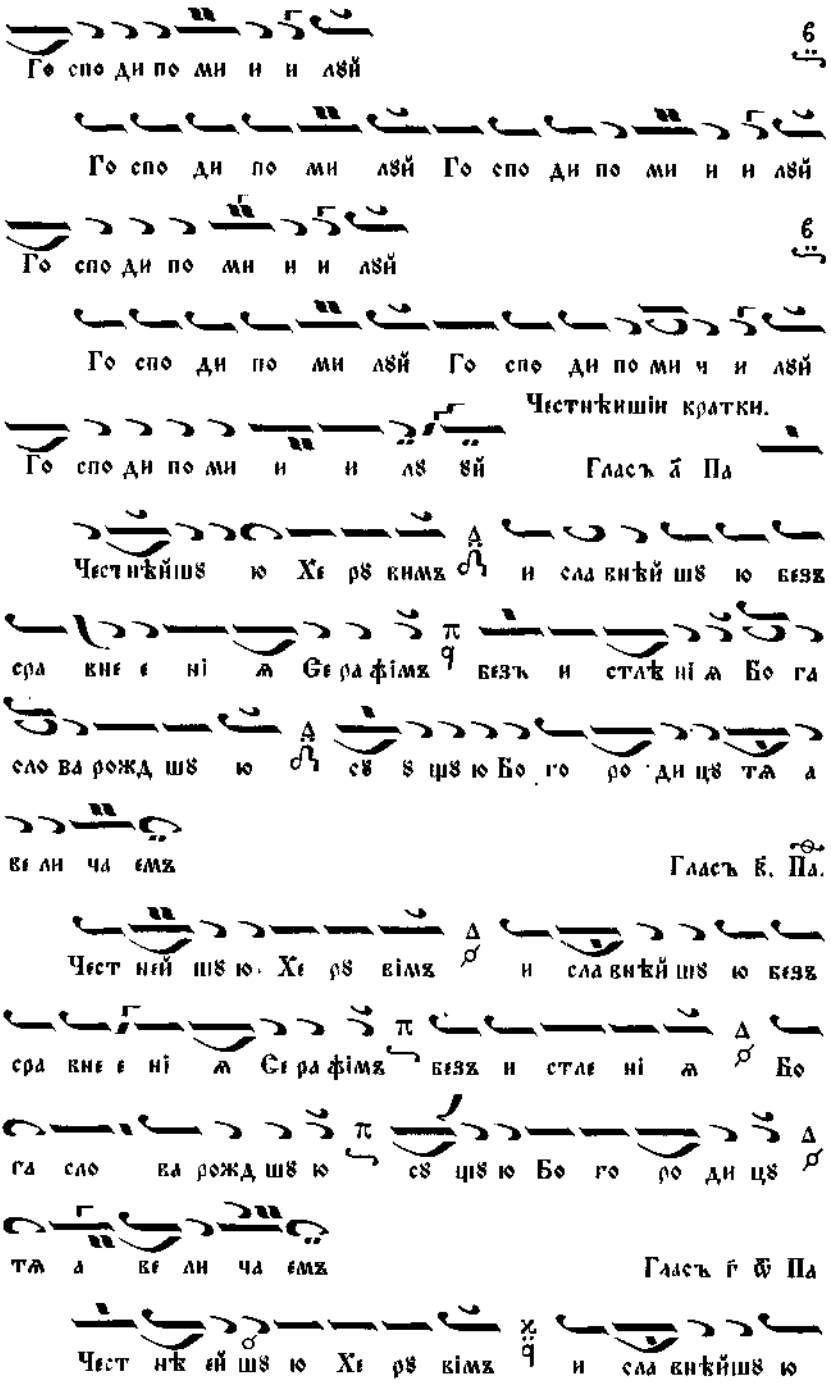
Во Свѧтую Великою Четыредесѧтницѫ отъ сѫщиѧ.

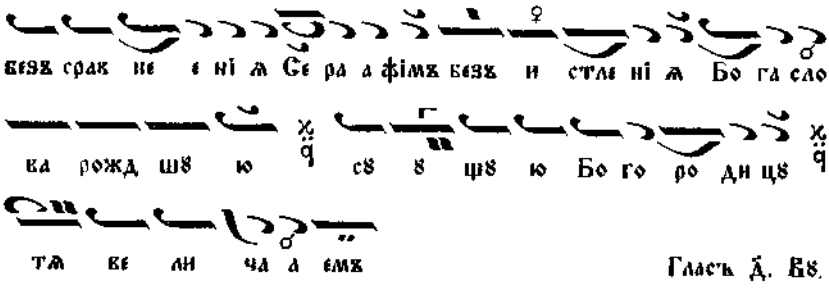
Гласъ й. Ни

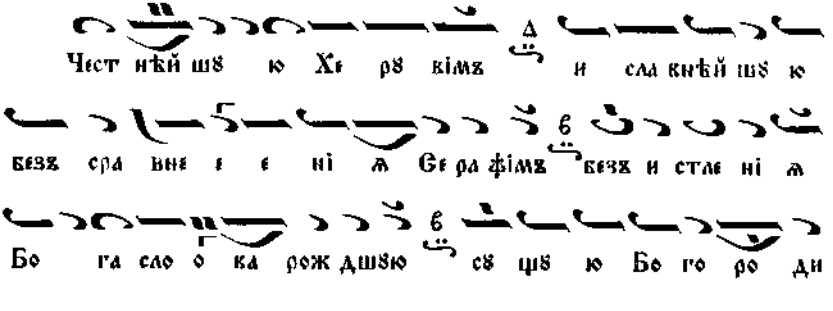

е ри жи зно о о да а а ав че ѹ тре
ню гг бо о о дѧ ѕ ѕхѫ мой ко хра мѕ ѕ свѫ а а
то мѕ тко о е е е мѕ храмѣ но сѫ а ай
тѣ ле сный весь ѡ ѡ ѡ скве е е ѳр не енѣ но
ца кѡ це дарѣ ѡ ѡ ѡ чи и и и и сти
бла го ѹ тро бно о ю тво е ю ми и и ле о сті
і і ю
И ны нѣ и и при и п снѡ и ко вѣ ки
вѣ кѡ ѡ ѡ вѣх а а а а минь
На спа се нї ѧ сте е зи на ста ви и мѧ
а а Бо го о о ро о ди и и це
ств ѕ дны ы ы ми бо ѡ ка а лѧ а а ахѫ
дѕ шѕ грѣ ех ми и и и Й кѡ в'лѣ но сти все жи
ті е мо е е е и и и и ждиѣ тко и

ми мо ли твами и из ба а а ви и и мѫ
ѿ всѣ кі ѫ не чи и н сто о о о ты
Гласъ ѕ. Пѣ. б
Ми ло сти ве по ми лѹй мѧ Бо же по ве лицѣй ми
ло сти тво ей и по мно же ствѹ ще дротъ тво ихъ ѡ
чис ти без за ко о пі е е мо о о е
Мно о же ствá со дѣ ѫ ныхъ мно о ю ѕ лю ѕ
тыхъ по ми шлѧ ѧ а а ѡ ѡ ѡ ка а ѧ ан
ный тре пе е е е е е щѹ страш на гѡ ѡ ѡ дне
сѹ ѕ дна а а гѡ но на дѣ ѫ сѫ на ми
лостъ бла го ѹ тро бі ѫ тво е е гѡ ш кѡ Да
вíдъ ко о о пі і ю ѕ ѕ ти по ми лѹ ѕй мѧ
а Бо о же по ве ли ицѣй тво ей ми ло сти
и и и н и
Гласъ в. Ді. б
Го спо ди по ми лѹй Го спо ди по ми и и лѹй

Го спо ди по ми и и лвй
Го спо ди по ми лвй Го спо ди по ми и и лвй
Го спо ди по ми и и лвй
Го спо ди по ми лвй Го спо ди по ми и и лвй
Честнѣишін кратки.
Го спо ди по ми и и лв вй Гласъ а̃ Па
Честнѣйшꙋю Хе рꙋвимъ и сла внѣй шꙋю безъ
сра вне е ні м Се ра фімъ безъ и стлѣ ні м Бо га
сло ва рожд шꙋю сꙋщꙋю Бо го ро ди цꙋ тм а
ве ли ча емъ Гласъ в̃. Па.
Честнѣй шꙋю Хе рꙋ вімъ и сла внѣй шꙋю безъ
сра вне е ні м Се ра фімъ безъ и стлѣ ні м Бо
га сло ва рожд шꙋю сꙋщꙋю Бо го ро ди цꙋ
тм а ве ли ча емъ Гласъ г̃ ѳ̃ Па
Честнѣйшꙋю Хе рꙋ вімъ и сла внѣйшꙋю

безъ сра не є ні ж Се ра а фімъ безъ и стаѥ ні ж Бо га сло
ва рожд шѧ ю сѧ ѧ щѧ ю Бо го ро ди цѧ
тж ве ли ча а емъ
Гласъ Д. Вѣ.
Честнѣй шѧ ю Хе рѧ вімъ и сла внѣйшѧ ю
безъ сра вне є ні ж Се ра фімъ безъ и стаѥ ні ж
Бо га сло ва рож дшѧю сѧ щѧ ю Бо го ро ди цѧ тж
ве ли ча емъ
Гласъ ѐ. Кѣ,
Честнѣй шѧ ю Хе рѧ вімъ и слак нѣй шѧ ю безъ
сра вне є ні є Се ра фімъ безъ и стаѥ ні ж Бо га
сло ва рож дшѧ ю сѧ ѧ щѧ ю Бо го ро ди цѧ
тж ве ли ча емъ
Гласъ ѕ

Честнѣй шѧ ю Хе рѧ вімъ и сла внѣй шѧ ю
безъ сра вне є є ні ж Се ра фімъ безъ и стаѥ ні ж
Бо га сло о ва рож дшѧю сѧ щѧ ю Бо го ро ди

Гласъ ѕ. Га.

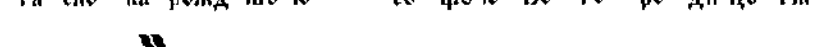

Гласъ й Ин.

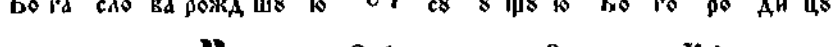
Гласъ й Ни.

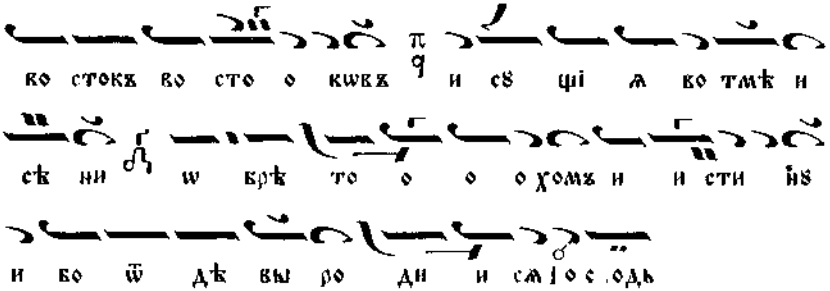

Ѥктенїѧ. на Рождество Хрістово.

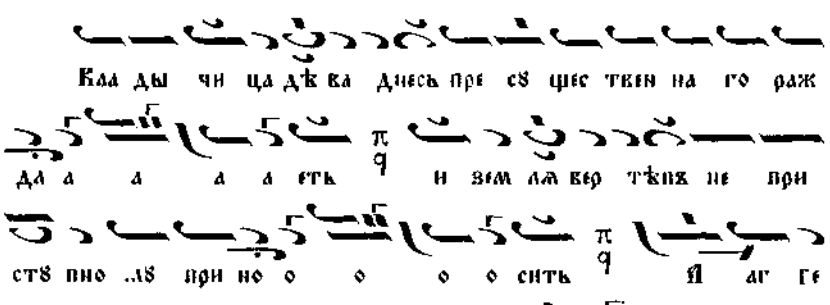

Гласъ ѓ. Г. б

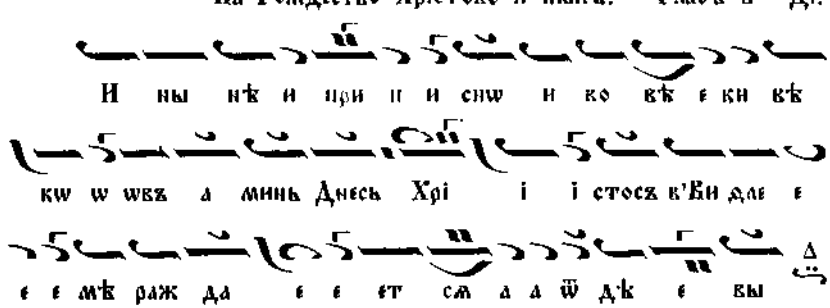

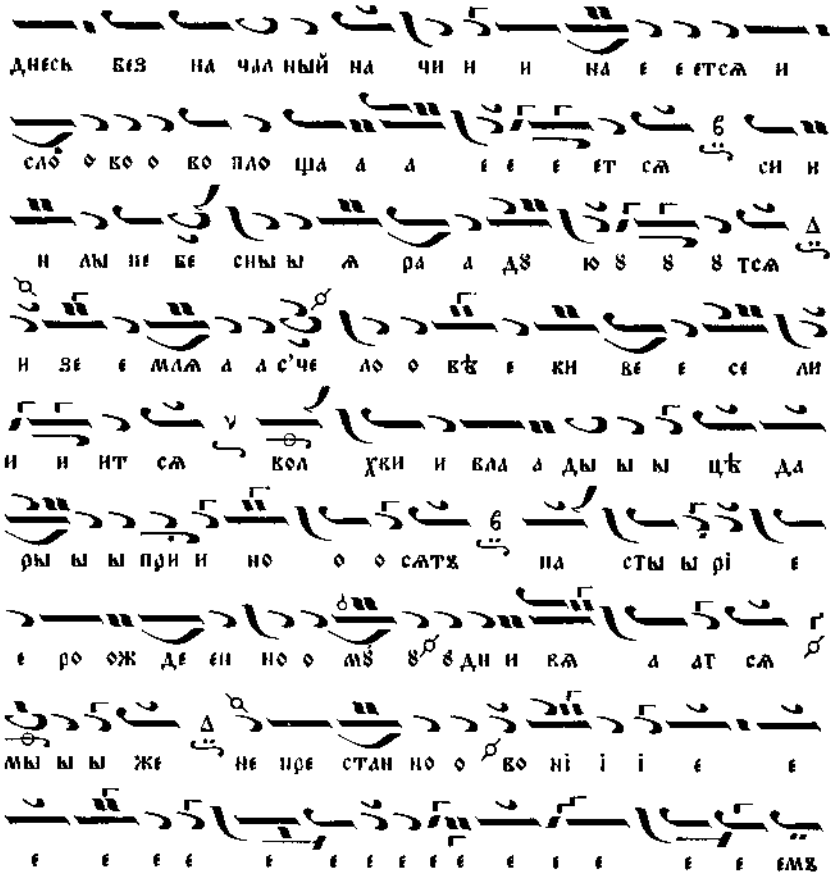

Кондакъ. Гласъ г Га

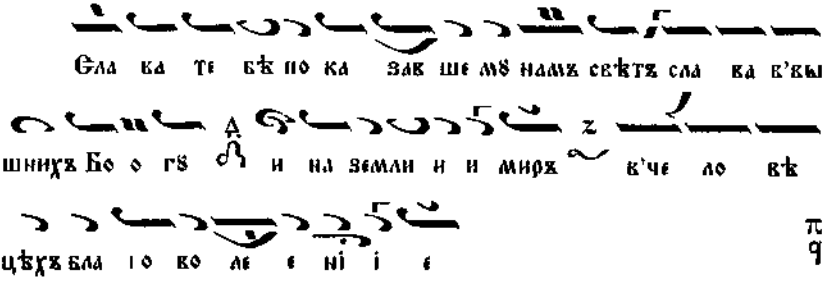
На Рождество Хрістоко и нынѣ. Гласъ ѣ Ді.

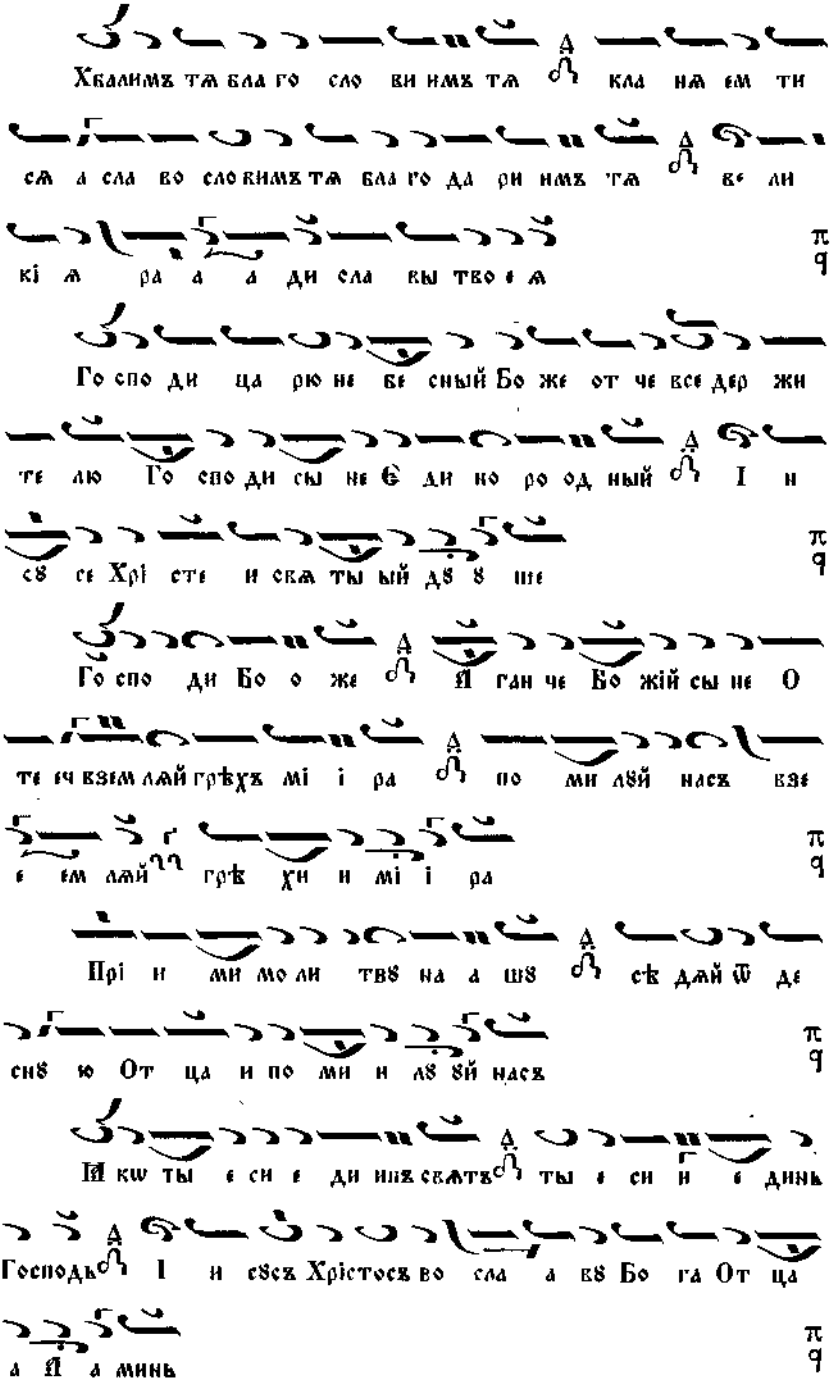

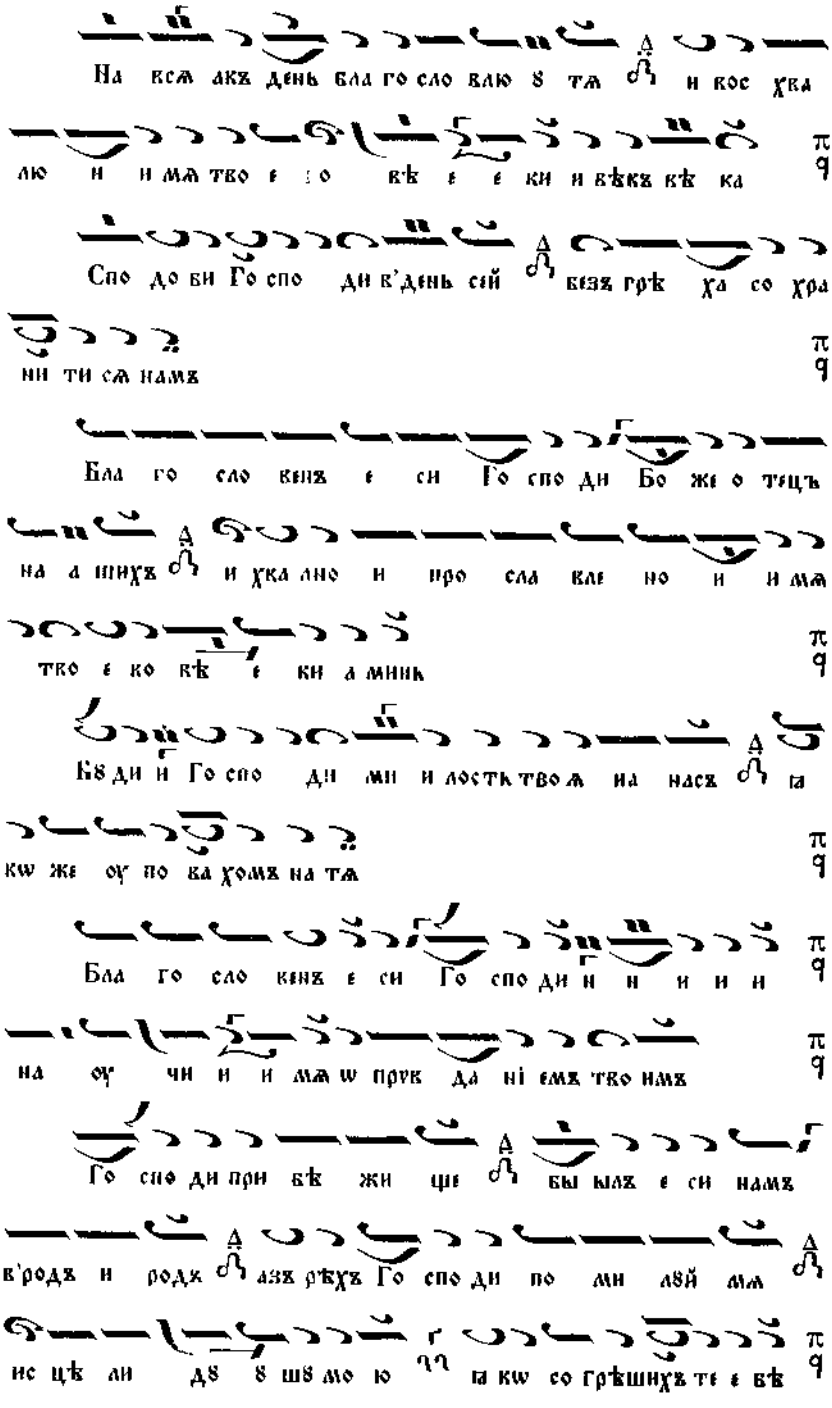

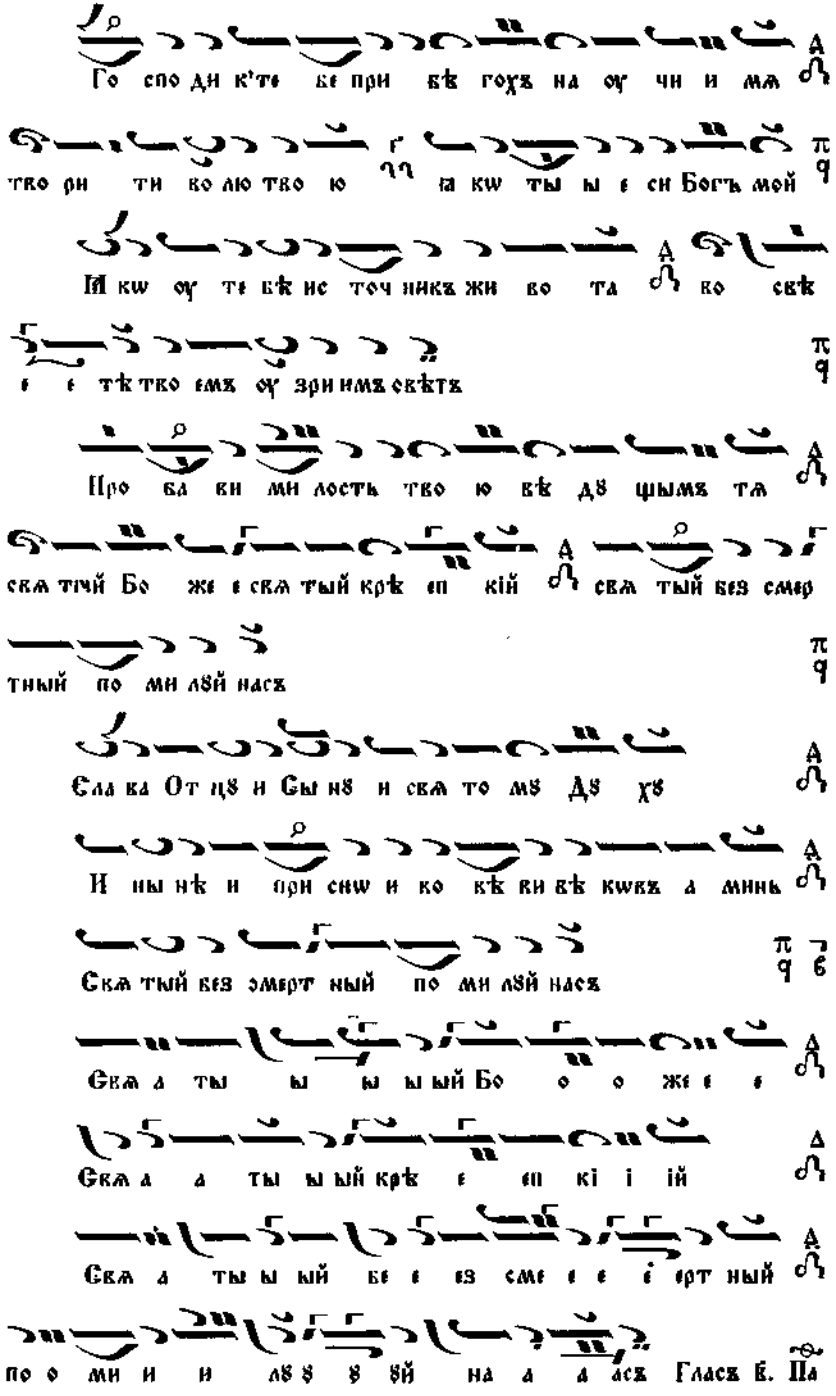
СЛАВОСЛОВІѦ

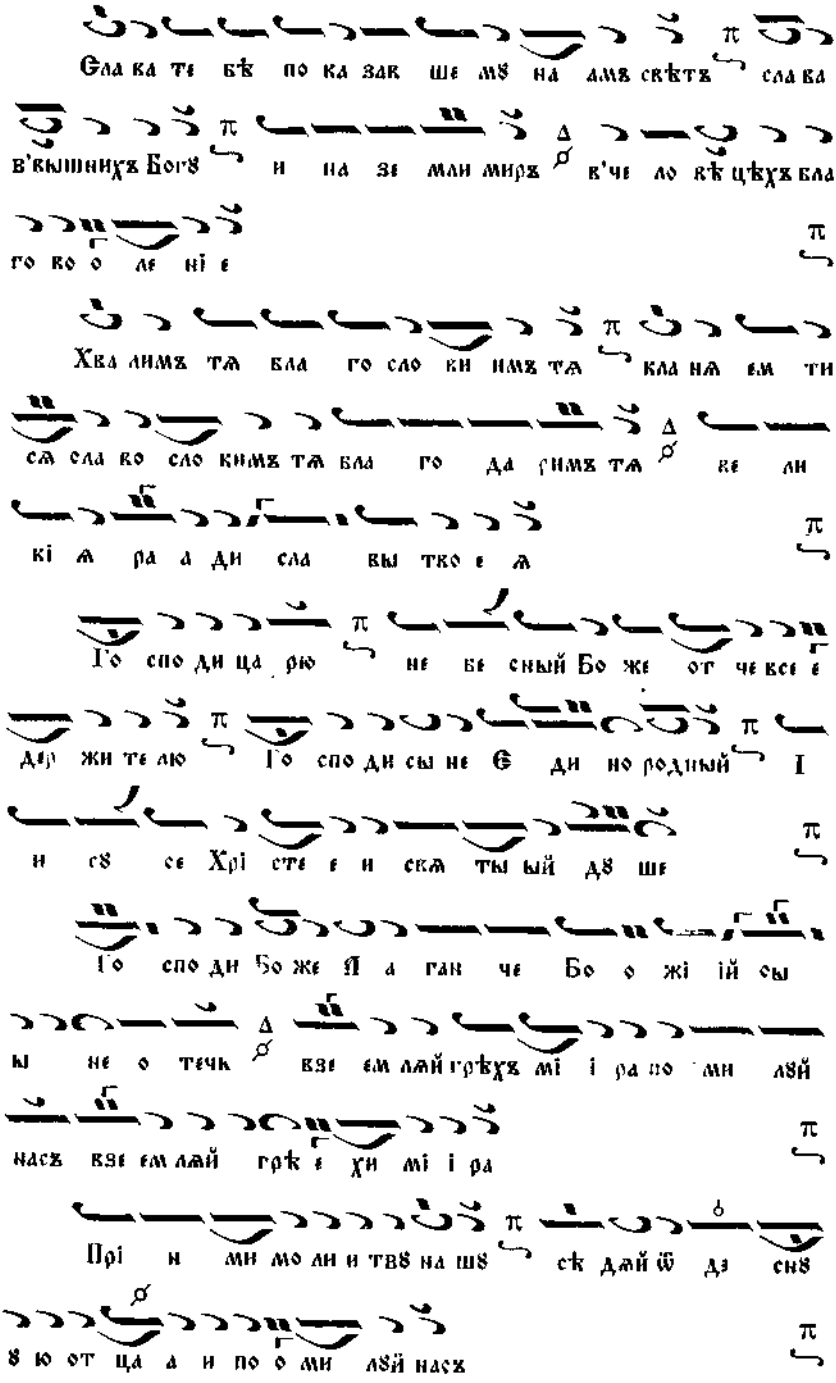
Кратки, ѿ Манойла Протопсалта. Гласъ а̃. Па

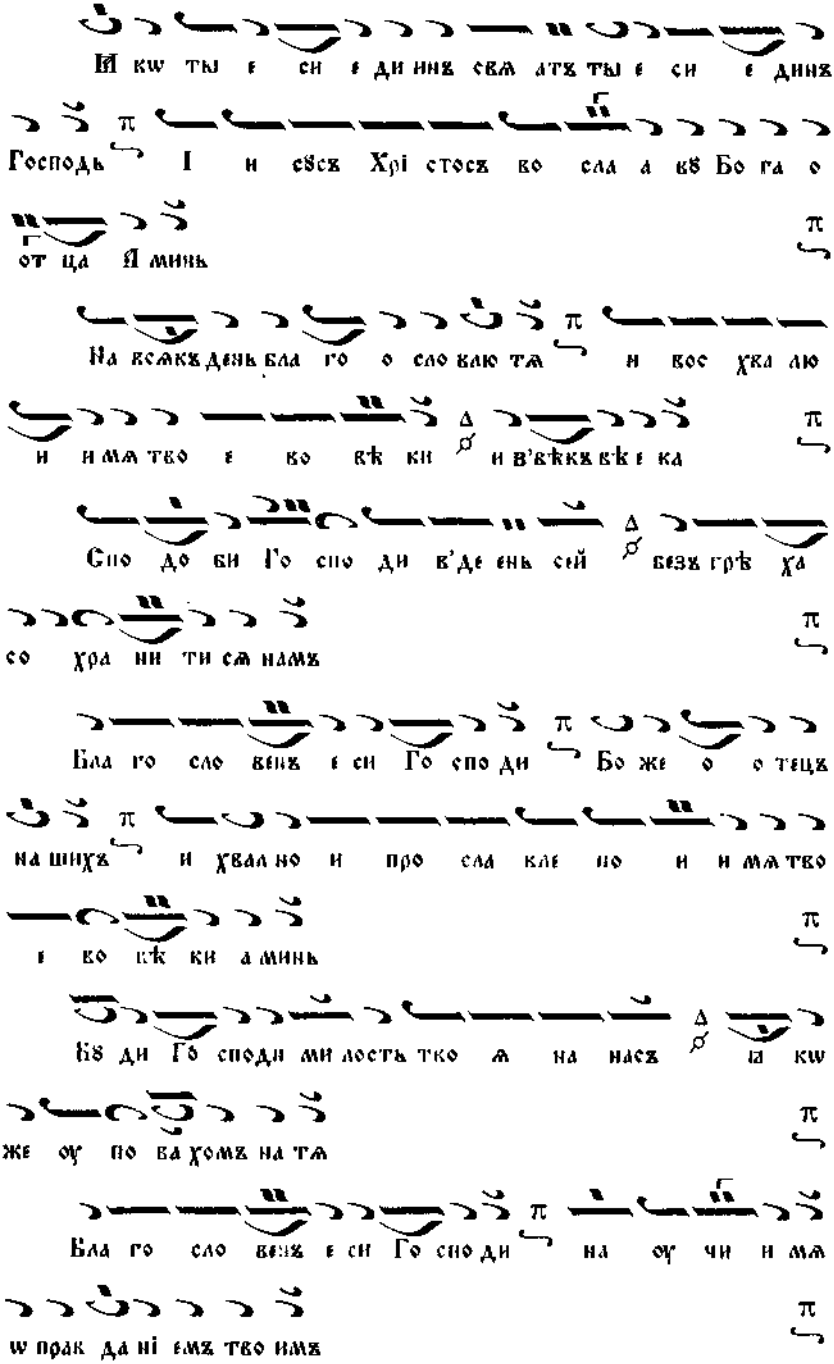

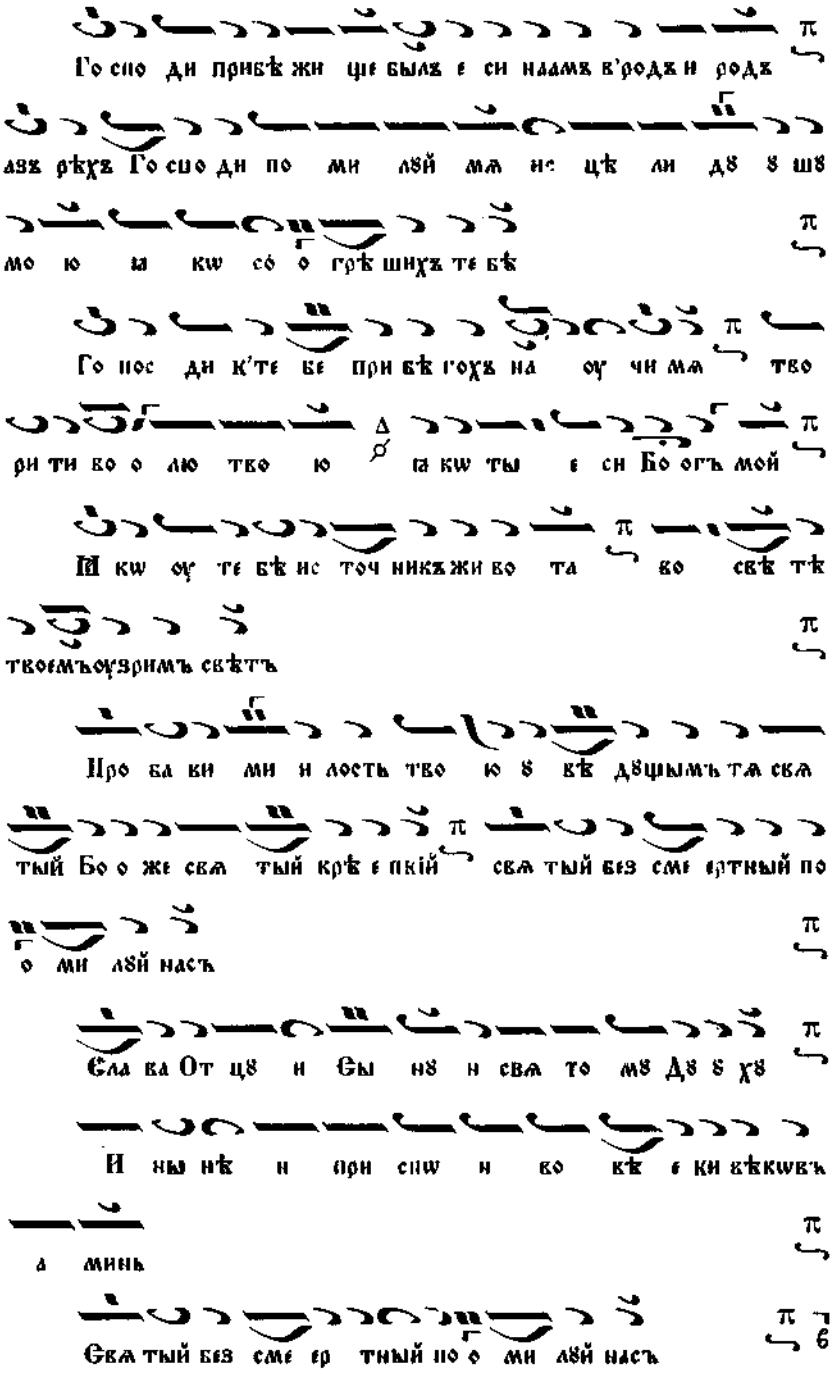

Хвалимъ тѧ бла го сло ви имъ тѧ кла нѧ ем ти
сѧ а сла во сло вимъ тѧ бла го да ри имъ тѧ ве ли
кі ѧ ра а а ди сла вы тво е ѧ
Го спо ди ца рю не бе сный Бо же от че все дер жи
те лю Го спо ди сы не Є ди но ро од ный І и
сѵ се Хрі сте и свѧ ты ый дѵ ѵ ше
Го спо ди Бо о же Я ган че Бо жій сы не О
те ч взем лмй грѣхъ мі і ра по ми лѵй насъ взе
е ем лмй грѣ хи и мі і ра
Прі и ми мо ли твѵ на а шѵ сѣ дмй ѿ де
снѵ ю От ца и по ми и лѵ ѵй насъ
Ѝ кѡ ты е ди нъ свѧтъ ты е ди н е динъ
Господь І и сѵсъ Хрістосъ во сла а вѵ Бо га От ца
а Я а минь

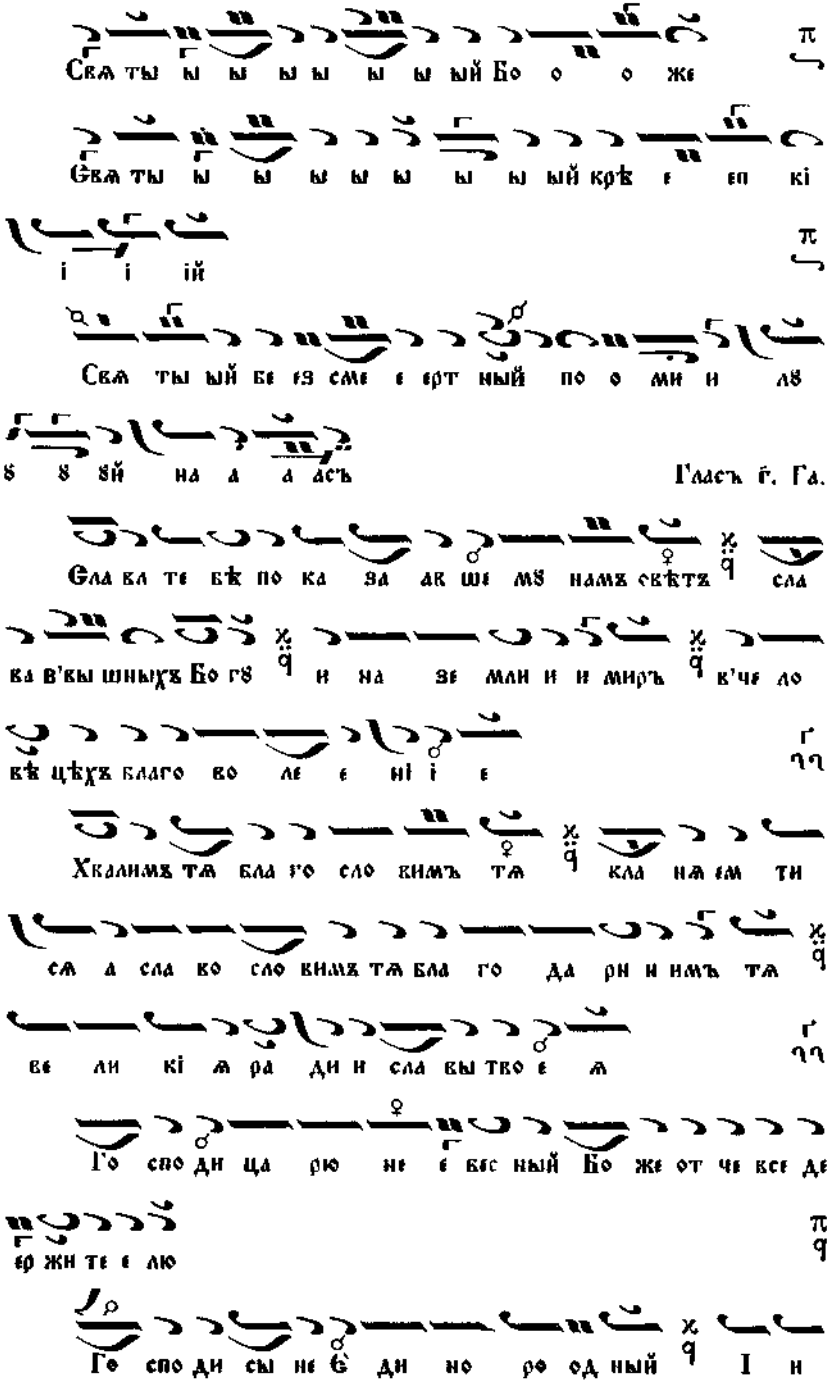

На всѧ акѕ день бла го сло влю 8 тѧ и кос хва
лю и и мѧ тво є го вѣ є ки и вѣкѕ вѣ ка
Спо до би Го спо ди в'день сей вѣзѫ грѣ хо со хра
ни ти сѧ намѕ
Бла го сло вѣнѕ є си Го спо ди Бо же о тцъ
на а шихѕ и хва лно и про сла вле но и и мѧ
тво є ко вѣ є ки а минь
Бѕ ди и Го спо ди ми и лость твоѧ на насѕ ы
кw же оу по ва хомѕ на тѧ
Бла го сло вѣнѕ є си Го спо ди и и и и и
на оу чи и и мѧ w прѣ да нi емѕ тво имѕ
Го спо ди при бѣ жи ще бы ылѕ є си намѕ
в'родѣ и родѣ азѕ рѣхѣ Го спо ди по ми лyй мѧ
ис цѣ ли дѕ ѕ шѕ мо ю ы кw со грѣшихѣ тє є вѣ

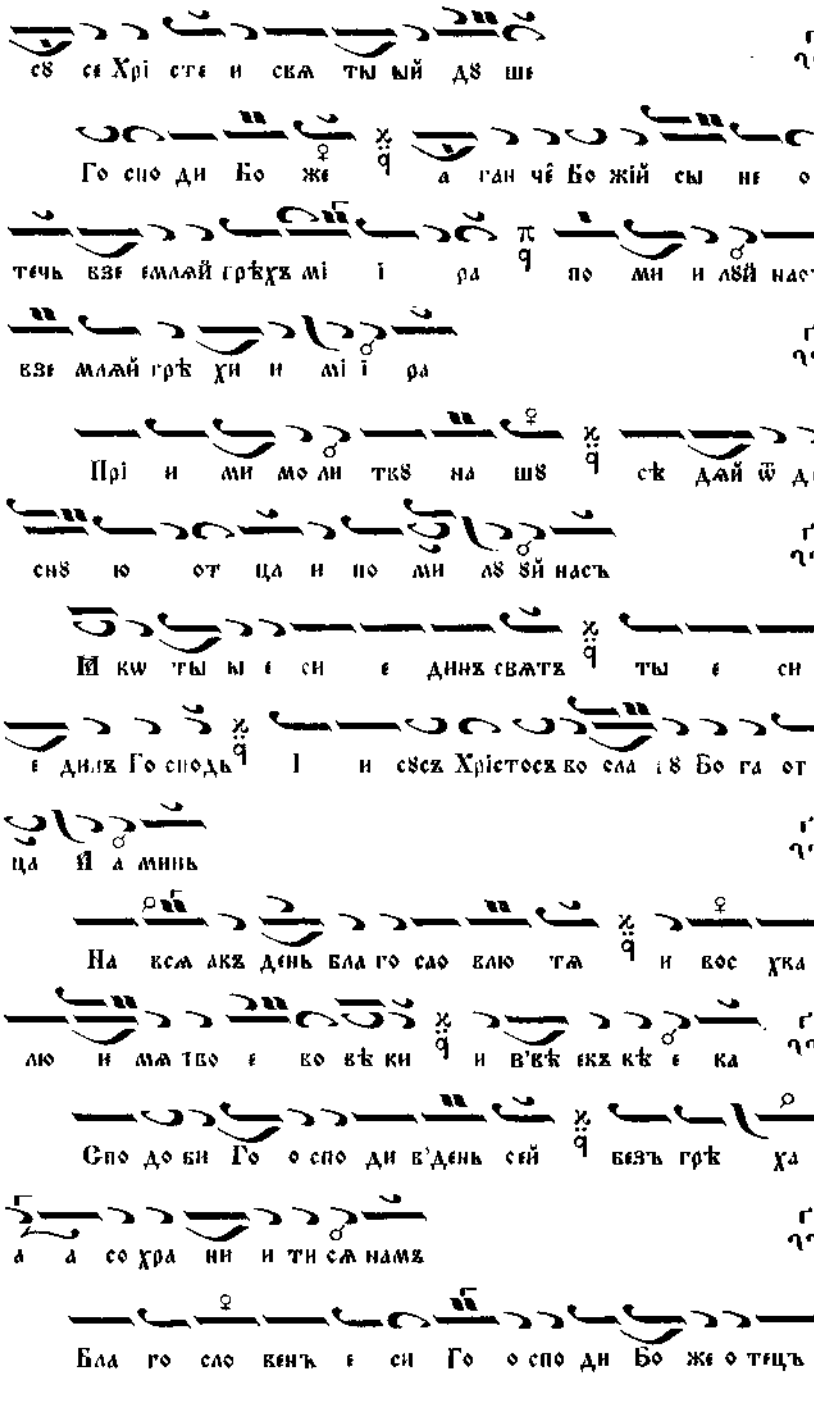

Го спо ди кѵ̀те бе при бѣ гохъ на оу чи и мѧ
тво ри ти во лю тво ю на кѡ ты ы е си Богъ мой
Ѩ кѡ оу тѣ бѣ ис точ никъ жи во та во свѣ
е е тѣ тко емъ оу зри имъ свѣтѣ
Про ба ви ми лость тво ю вѣ дѧ щымъ тѧ
свѧ тчй Бо же е свѧ тый крѣ пкій свѧ тый без смр
тный по ми лѹй насъ
Сла ва От цѹ и Сы нѹ и свѧ то мѹ Дѹ хѹ
И ны нѣ и при сно и ко вѣ ковъ а минь
Свѧ тый без смерт ный по ми лѹй насъ
Свѧ а ты ы ы ый Бо о о же е е
Свѧ а а ты ы ый крѣ е пкі і ій
Свѧ а ты ы ый бе е зс сме е е е ерт ный
по о ми и и лѹ ѹ ѹ ѹй на а а асъ Гласъ ѣ. Па

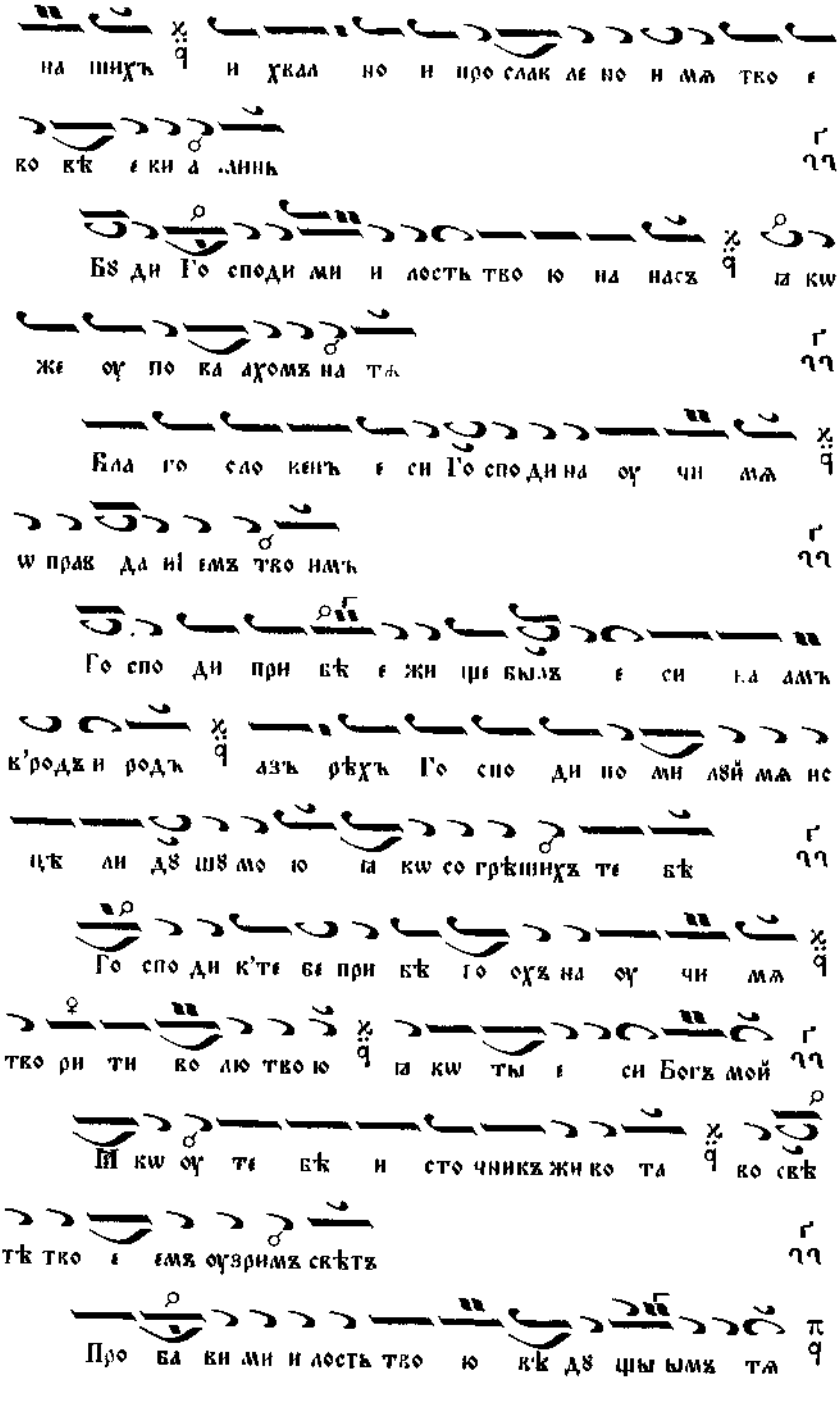

Сла ва тѣ бѣ по ка зав ше мѫ на амѫ свѣтѫ сла ва
в'вышних Бо гѹ и на зе мли мирѫ в'че ло вѣ цѣхѫ бла
го во о ле нi е
Хва лимѫ тѧ бла го сло ви мѫ тѧ кла нѧ ем ти
сѧ сла во сло вимѫ тѧ бла го да гимѫ тѧ ве ли
кi ѧ ра а ди сла вы тко е ѧ
Го спо ди ца рю не бе сный Бо же от че все
дер жи те лю Го спо ди сы не Ѳ ди но родный I
и сѵ се Хрi сте и скѧ ты ый дѵ ше
Го спо ди Бо же Я а ган че Бо о жi iй сы
ны не о течѣ взе ем лмй грѣхѫ мi i ра по ми лѵй
насѫ взе ем лмй грѣ е хи мi i ра
Прi и ми мо ли и твѵ на шѵ сѣ дмй ѿ дэ сно
вѵ ю от ца а и по о ми лѵй насѫ

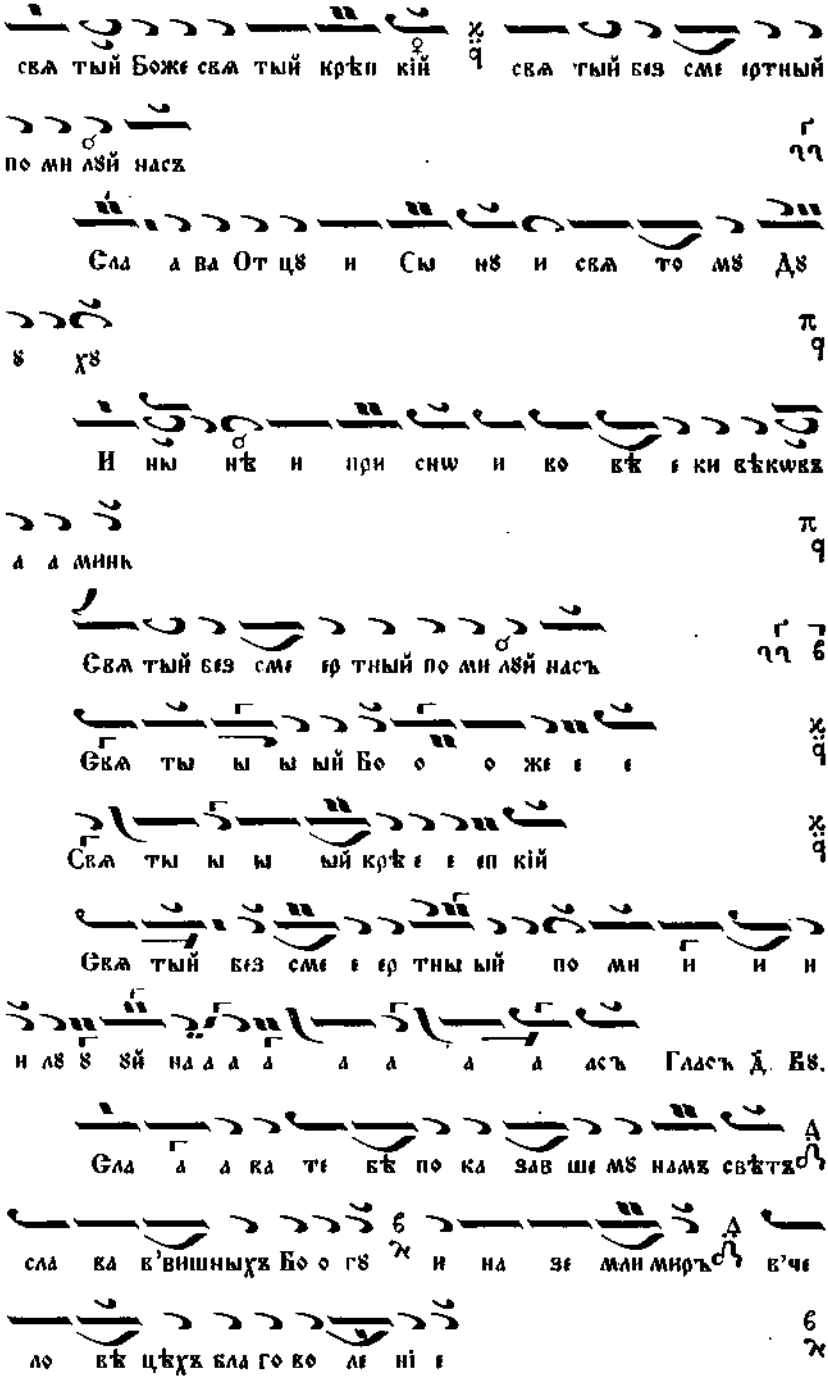

И кw ты е си е ди ннѣ свѧ атѣ ты е си е диннѣ
Господь I и сѣсѣ Хрі стосѣ во сла а вѣ Бо га о
от ца Я минь
На всѣкѣ день бла го о сло вля тѧ и вос хва лю
и и мѧ тво е во вѣ ки и в'вѣкѣ вѣ к а
Спо до би Го спо ди в'де нь сей безѣ грѣ ха
со хра ни ти сѧ намѣ
Бла го сло венѣ е си Го спо ди Бо же о о тецѣ
на шихѣ и хвал но и про сла вле но и и мѧ тво
е во вѣ ки а минь
Вѣ ди Го споди ми лость тво я на насѣ ш кw
же оу по ва хомѣ на тѧ
Бла го сло венѣ е си Го спо ди на оу чи и мѧ
w пра вда ні емѣ тво имѣ

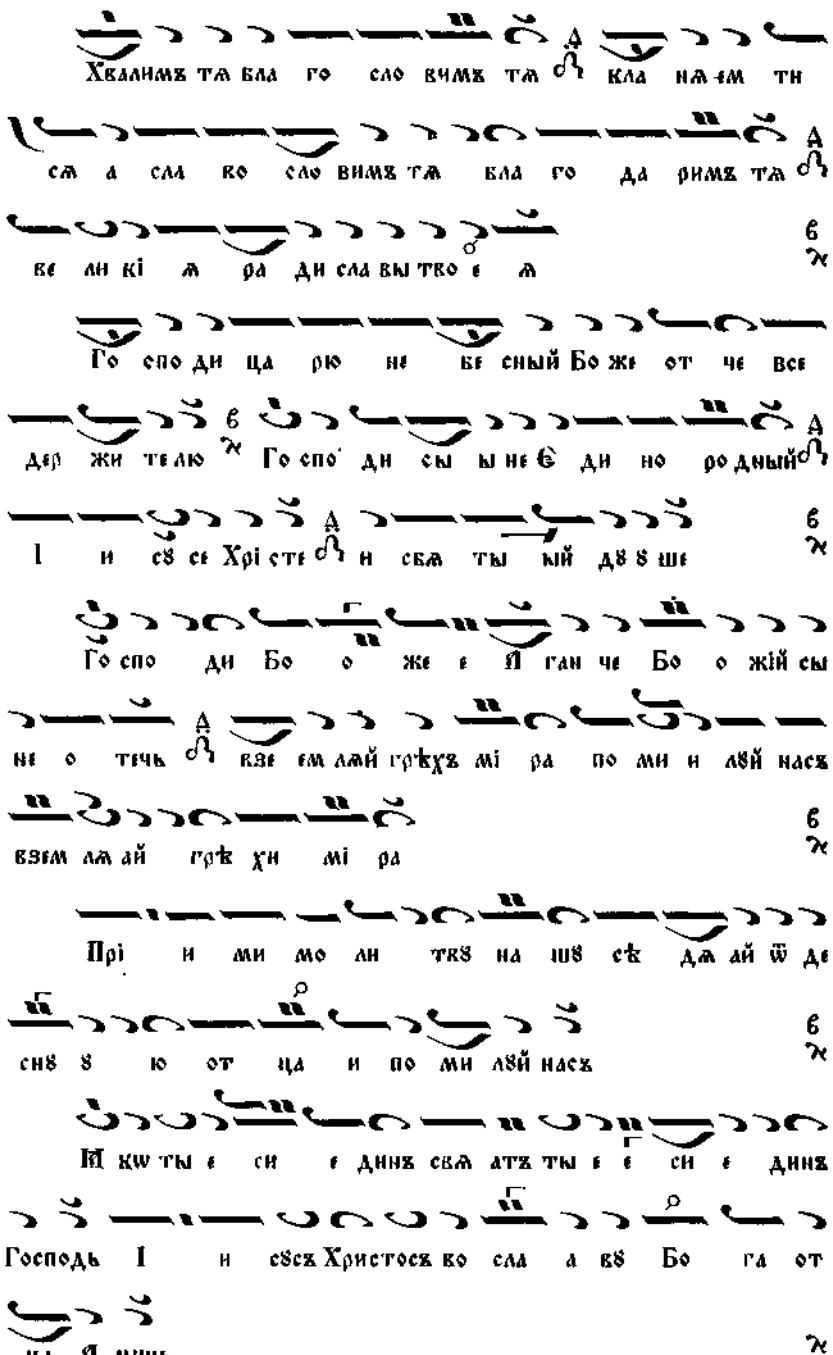

Го спо ди прибѣ жи ще былѣ е си наамѣ в'родѣ и родѣ
азѣ рѣхѣ Го спо ди по ми лѹй мѧ не цѣ ли дѕ ѕ шѕ
мо ю ѭ кѡ со о грѣ шихѣ те бѣ
Го нос ди к'те бе при бѣ гохѣ на оу чи мѧ тво
ри ти во о лю тво ю ѭ кѡ ты е си Бо гъ мой
Йѭ кѡ оу те бѣ ис точ никѣ жи во та во свѣ тѣ
твоемъоу зримъ свѣтъ
Про ба ви ми и лость тво ю ѕ вѣ дѹщымъ тѧ свѧ
тый Бо о же свѧ тый крѣ е пкій свѧ тый без сме ртный по
о ми лѹй насъ
Сла ва От цѕ и Сы нѕ и свѧ то мѹ Дѕ ѕ хѕ
И ны нѣ и при снѡ и во вѣ ки вѣкѡвъ
а минь
Свѧ тый без сме р тный по о ми лѹй насъ

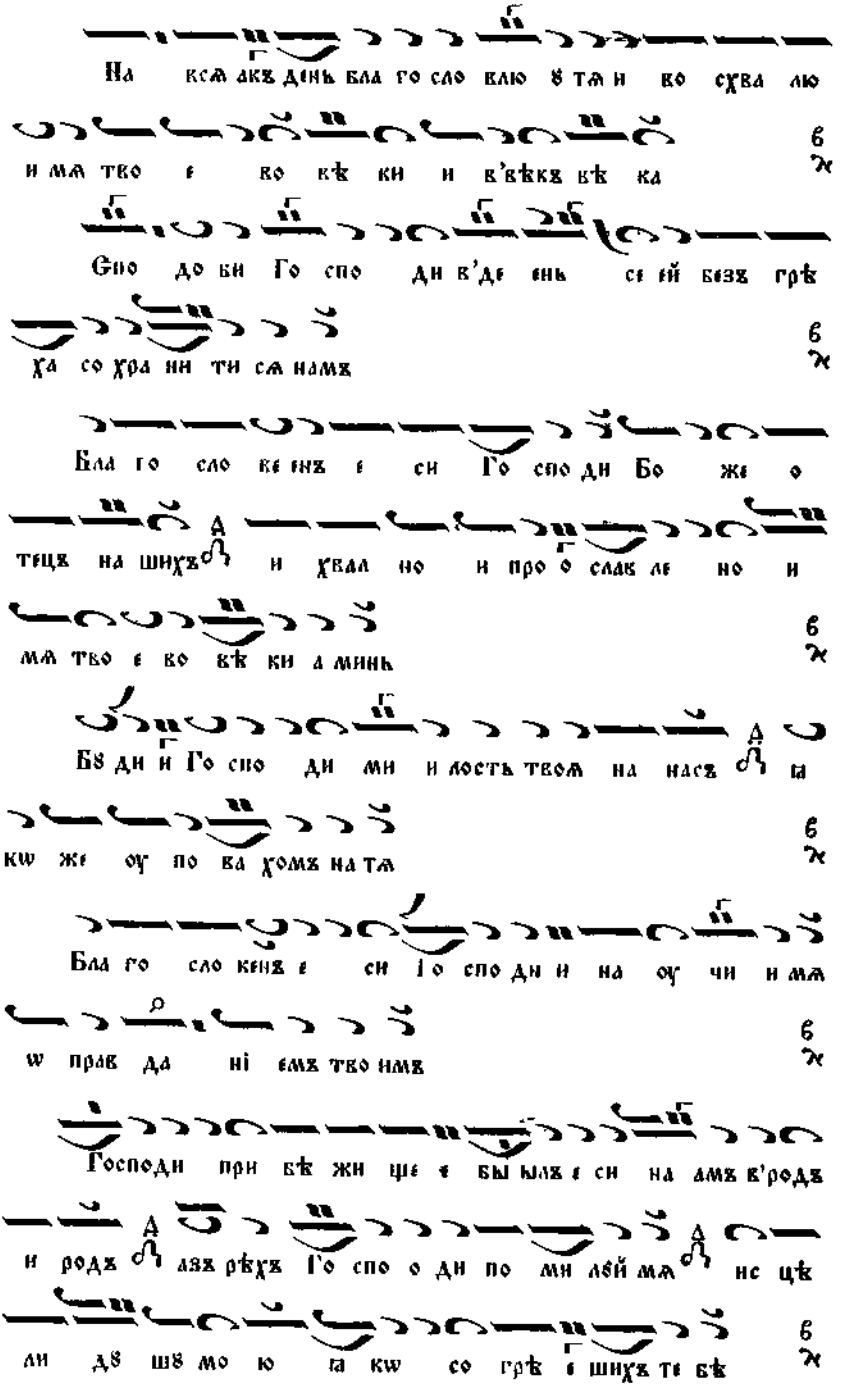

Свѧ ты ы ы ы ы ы ы ый Бо о о же
Свѧ ты ы ы ы ы ы ы ый крѣ е еп кі
і і ій
Свѧ ты ый бе гз сме е ерт ный по о ми и лѵ
ѕ ѕ ѕй на а а дсъ
Глас҃ ѓ. Гл.
Сла ва те вѣ по ка за ак ше мѕ намъ свѣтъ сла
ва в'кы шнихъ Бо гѕ и на зе мли и и мирѣ ч'че ло
вѣ цѣхъ благо во ле е нї і е
Хвалимъ тѧ бла го сло вимъ тѧ кла нѧ ем ти
сѧ а сла во сло вимъ тѧ бла го да рн и мъ тѧ
ве ли кі ѧ ра ди и сла вы тво е ѧ
Го спо ди ца рю не е бес ный Бо же от че все де
ер жи те е лю
Го спо ди сы не є ди но ро од ный І и

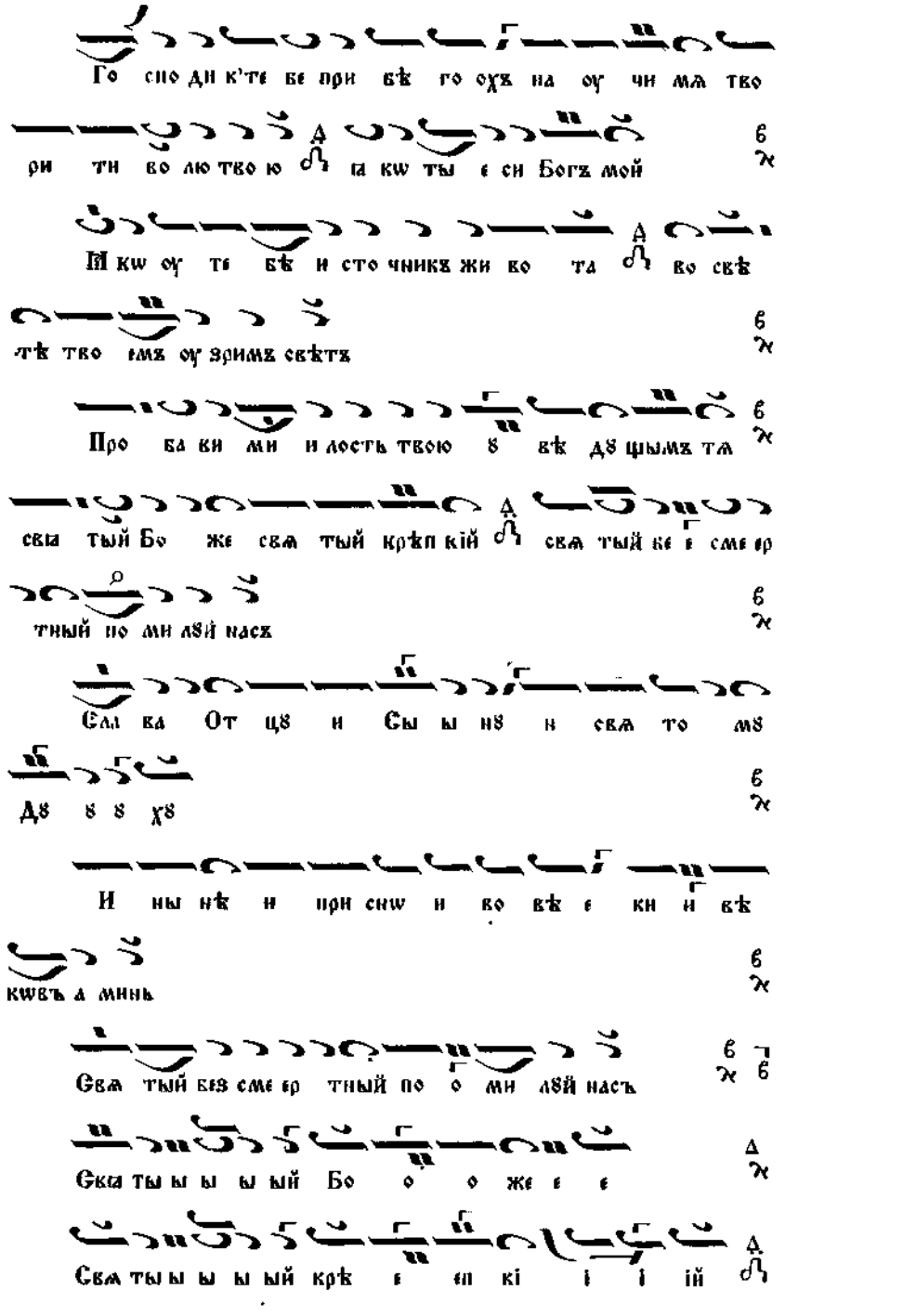

сѧ се Хрі сте и сѧм ты ый дѧ ше
Го спо ди Бо же а ган чѣ Бо жій сы не о
тчь взе млмй грѣхѫ мі і ра по ми и лѧй насъ
взе млмй грѣ хи и мі і ра
Прі и ми мо ли тѫ на шѫ сѣ дмй ѡ де
снѫ ю от ца и по ми лѧ ѧй насъ
Йкѡ ты ы є си є дины сѧтъ ты є си
є дин Го сподь і и сѧсѫ Хрістосѫ во сла ѣ Бо га от
ца Й а минь
На всм акъ день бла го сло влю тм и вос хва
лю и мм тво є во вѣ ки и в'вѣ якъ кѣ є ка
Спо до би Го о спо ди в'день сей безъ грѣ ха
а а со хра ни и ти сѧ намъ
Бла го сло венъ є си Го о спо ди Бо же о тецъ

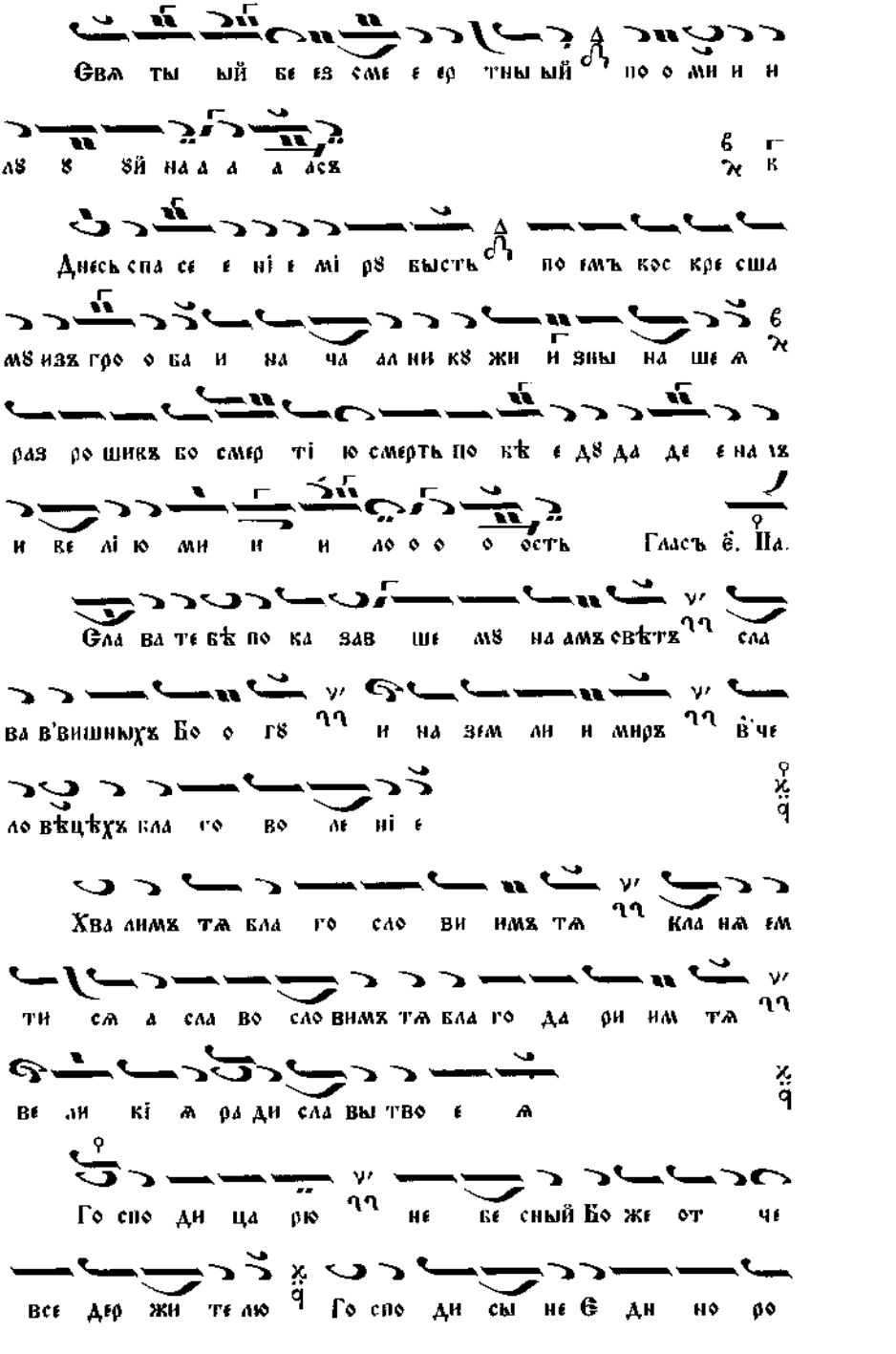

на шихъ и хвал но и про слак де но и мѧ тво е
ко вѣ е ки а лиць
Бѕ ди Го споди ми и лость тво ю на насъ ꙗ кѡ
же оу по ка ахомѕ на тѧ
Бла го сло венъ е си Го спо ди на оу чи мѧ
ѡ прав да ни емѕ тво имъ
Го спо ди при вѣ е жи ще былѕ е си ꙗ амъ
к'родѕ и родъ азъ рѣхъ Го спо ди по ми лѕй мѧ не
цѣ ли дѕ шѕ мо ю ꙗ кѡ со грѣшихъ те бѣ
Го спо ди к'те бе при бѣ го охѕ на оу чи мѧ
тво ри ти во лю тво ю ꙗ кѡ ты е си Богъ мой
Й кѡ оу те бѣ и сто чникъ жи во та во свѣ
тѣ тво е емѕ оузримѕ свѣтъ
Про ба ви ми и лость тво ю вѣ дѕ щы ымѕ тѧ

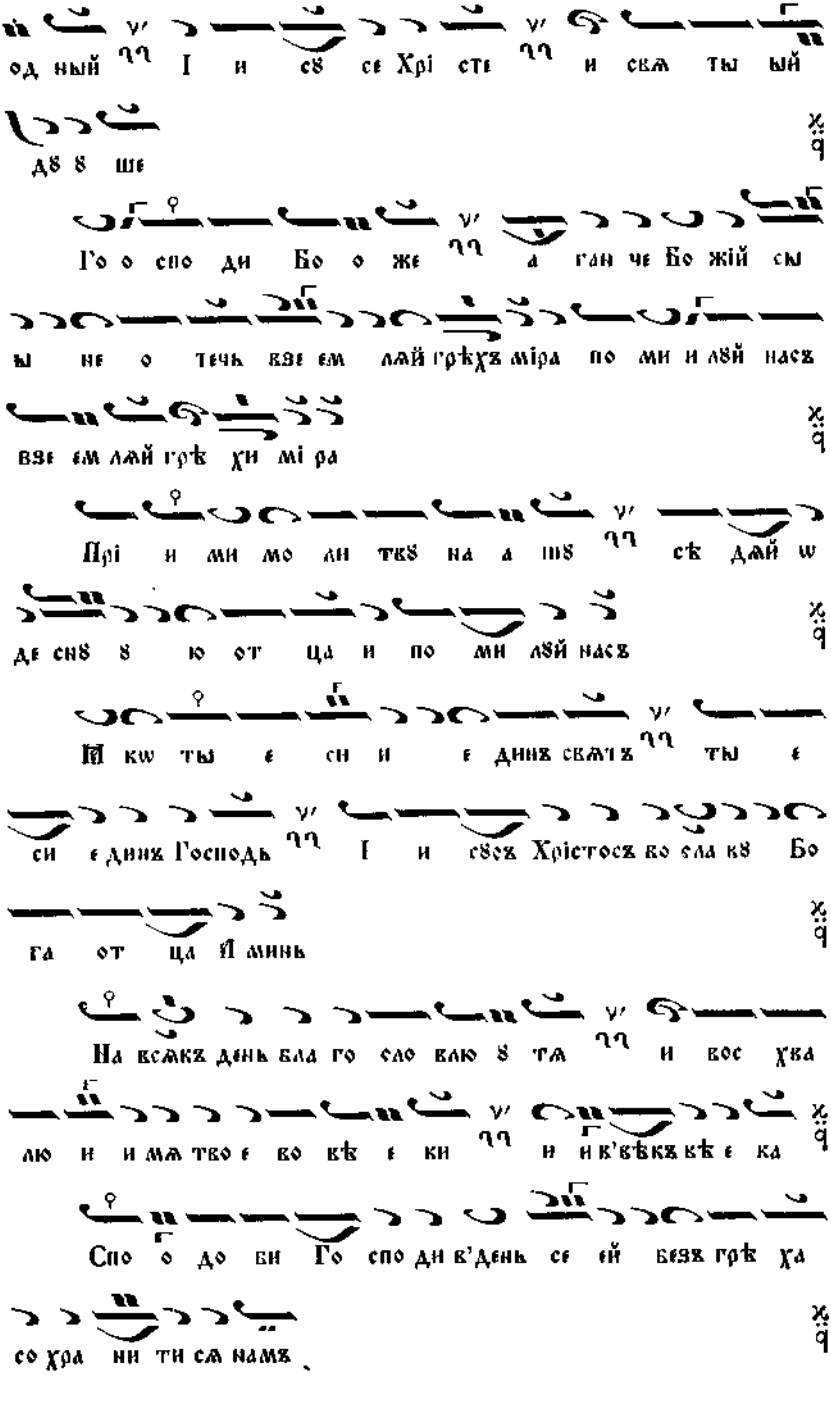

свѧ тый Боже свѧ тый крѣп кій свѧ тый без смⷣ ртный
по ми лⷭ́й насъ
Сла а ва От цⷭ́ и Сы нⷭ́ и свѧ то мⷭ́ Дⷭ́
ⷭ́ хⷭ́
И ны нѣ и при снⷭ́ и во вѣ ки вѣкωвъ
а а минь
Свѧ тый без смⷣ ртный по ми лⷭ́й насъ
Свѧ ты ы ы ый Бо о о же е е
Свѧ ты ы ы ый крѣ е е еп кій
Свѧ тый без смⷣ е ртны ый по мн и и и
и лⷭ́ ⷭ́й на а а а а а а а асъ Гласъ Д. Бⷭ́.
Сла а а ка те бѣ по ка зав ши мⷭ́ намъ свѣтъ
сла ва в'вишныхъ Бо о гⷭ́ и на зⷣ мли миръ в'че
ло вѣ цѣхъ бла го во ле нi е

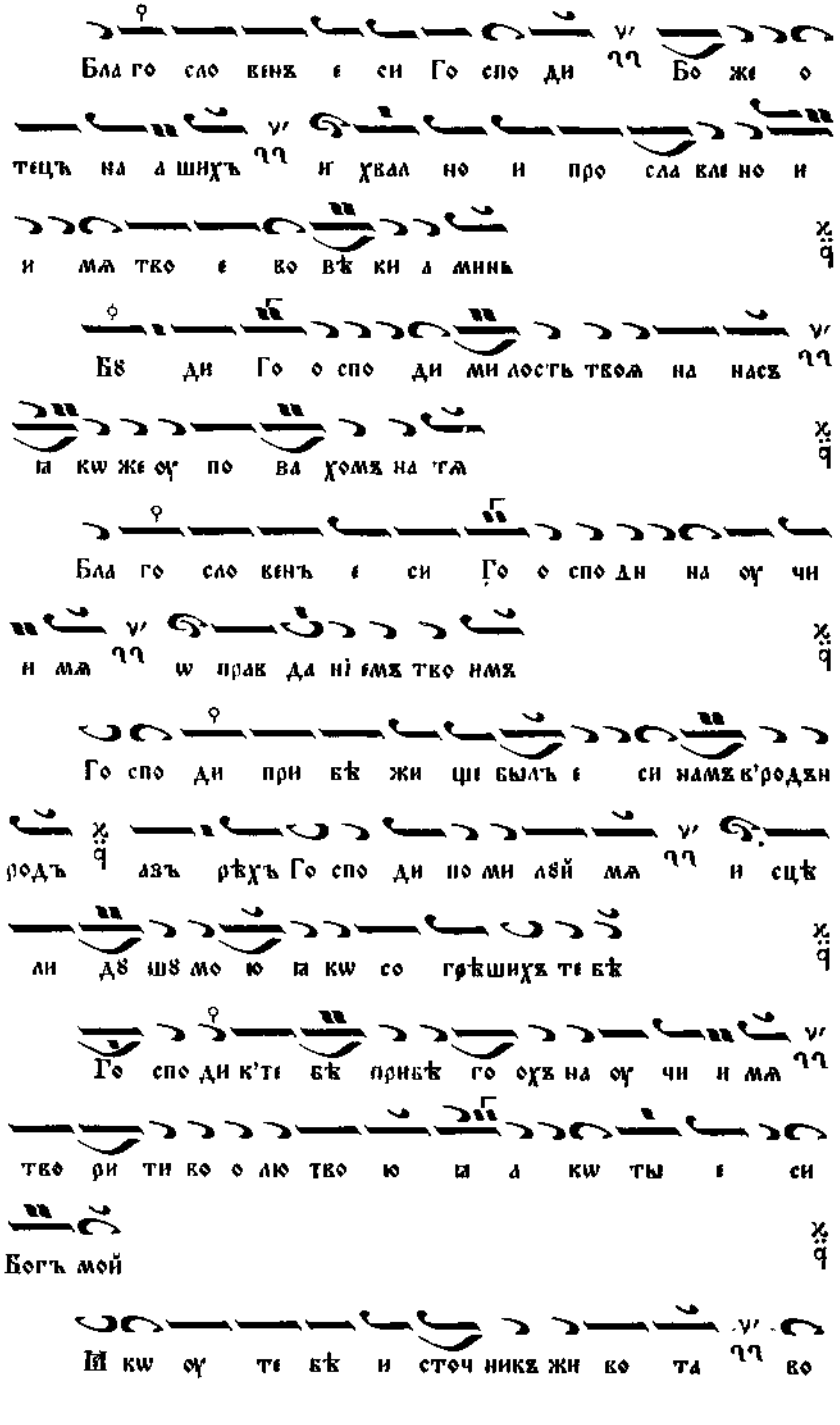

Хвалимъ тѧ бла го сло вимъ тѧ кла нѧ ем тн
сѧ а сла во сло вимъ тѧ бла го да римъ тѧ
ве ли кі ѧ ра ди сла вы тво е ѧ
Го спо ди ца рю не бе сный Бо же от че все
дер жи те лю Го спо ди сы ы не є ди но ро дный
І и сѵ се Хрі сте и свѧ ты кій дѵ ше
Го спо ди Бо о же е Ґ ган че Бо о жій сы
не о тчѣ взе ем лмй грѣхъ мі ра по ми и лѵй насъ
взем лм ай грѣ хи мі ра
Прі и ми мо лн тѣѕ на шѕ сѣ дѧ ай ѿ де
снѕ ѕ ю от ца и по ми лѵй насъ
И кѡ ты е си е дінъ свѧ атъ ты е е си е дінъ
Господь І и сѵсъ Христосъ во сла а вѕ Бо га от
ца Ґ минь

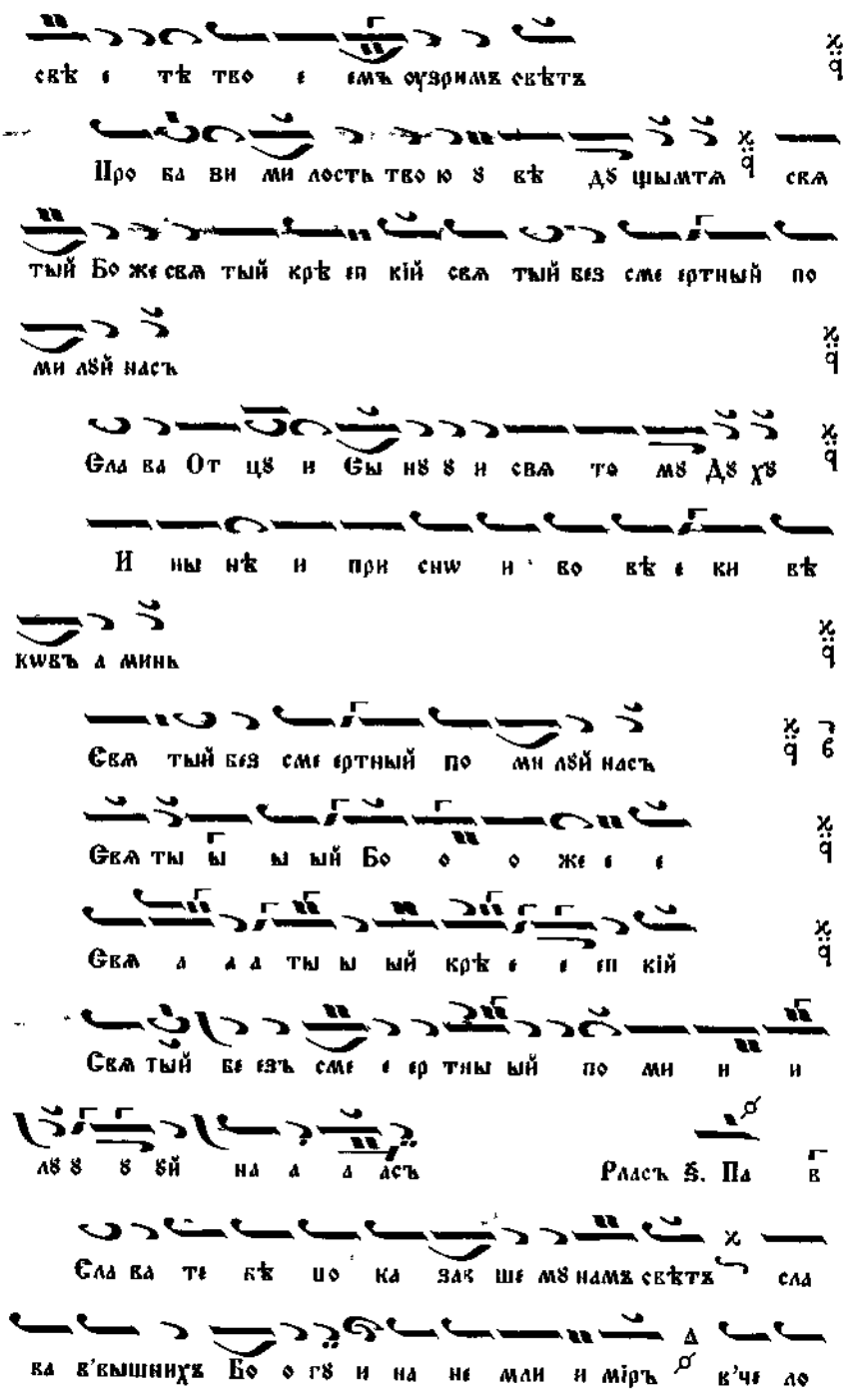

На всѧ дн҃ь бла го сло влю тѧ и во сха лю
и мѧ тво е во вѣ ки и в҃вѣкѹ вѣ ка
Gпо до би Го спо ди в҃де нь се й бѣзѣ грѣ
ха со хра ни ти сѧ намѣ
Бла го сло вен҃ е си Го спо ди Бо же о
тцѣ на шихъ и хвал но и про о слав лен҃ но и
мѧ тво е во вѣ ки а минь
Бѣ ди и Го спо ди ми и лость твоѧ на насъ ꙗ
кѡ же оу по ва хомѣ на тѧ
Бла го сло вен҃ е си Го спо ди и на оу чи и мѧ
w пра вда нi емѣ тво имѣ
Господи при вѣ жи ще е бы лѣ е си на амъ в҃родѣ
и родѣ ѧзѣ рѣхъ Го спо о ди по ми лѹй мѧ нс цѣ
ли дѣ шѣ мо ю ꙗ кѡ со грѣ е шихъ те вѣ

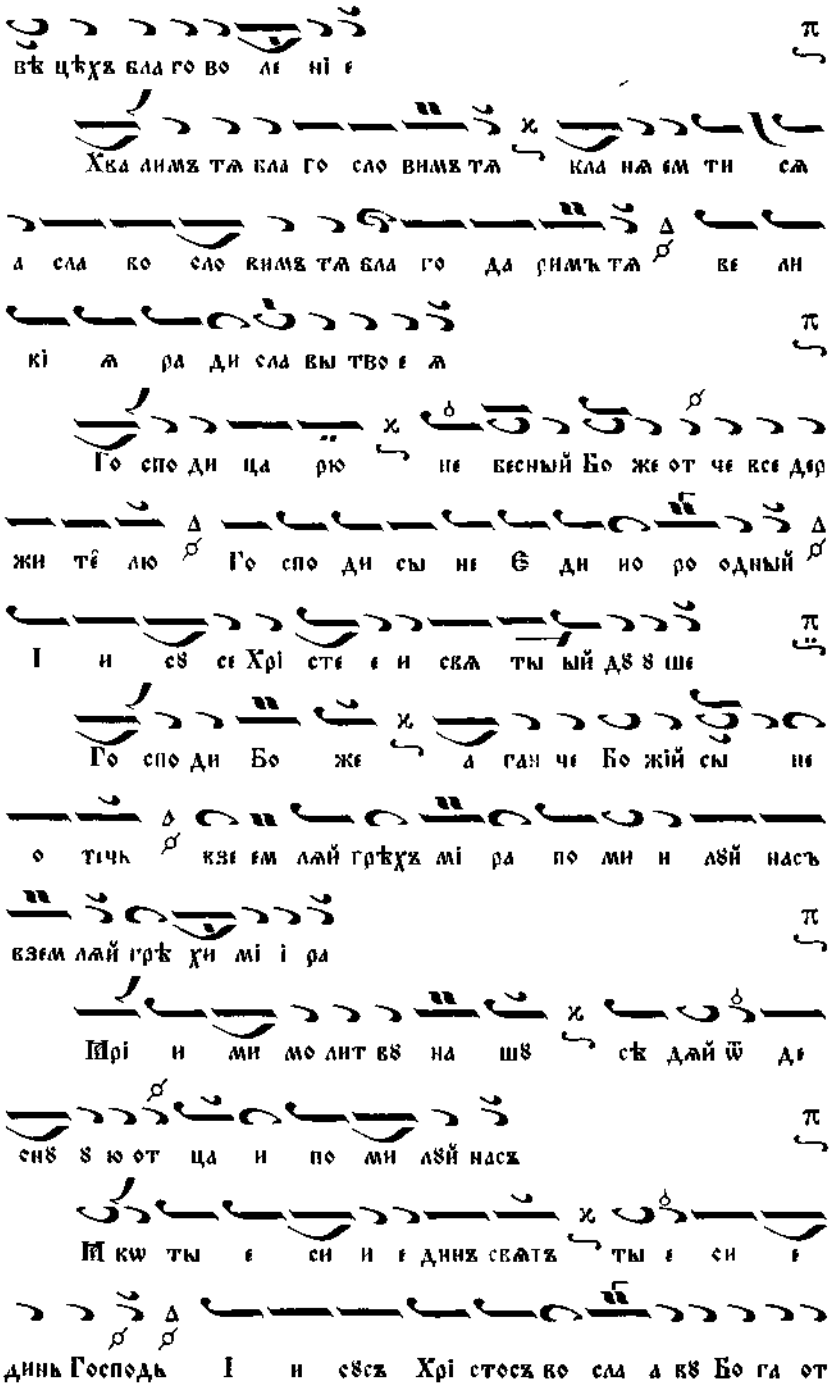

Го спо ди к'те бе при бѣ го оухъ на оу чи мѧ тво
ри ти во лю тво ю ꙗ ка кw ты є си Богъ мой
Й кw оу ть бѣ и сто чникъ жи во та ꙗ во свѣ
тѣ тво ѥмъ оу зримъ свѣтъ
Про ба ви ми и лость твою ѕ вѣ дѕ цымъ тѧ
свя тый Бо же свѧ тый крѣп кій ꙗ свѧ тый не є сме рт
тный по ми лѹй насъ
Сла ва От цѕ и Сы ы нѕ и свѧ то мѕ
Дѕ ѕ ѕ хѕ
И ны нѣ и при снw и во вѣ є ки и вѣ
кwвъ а минь
Свѧ тый без сме рт тный по о ми лѹй насъ
Сѵа ты ы ы ы ый Бо о о же є є
Свѧ ты ы ы ы ый крѣ є пі кі і і ій ꙗ

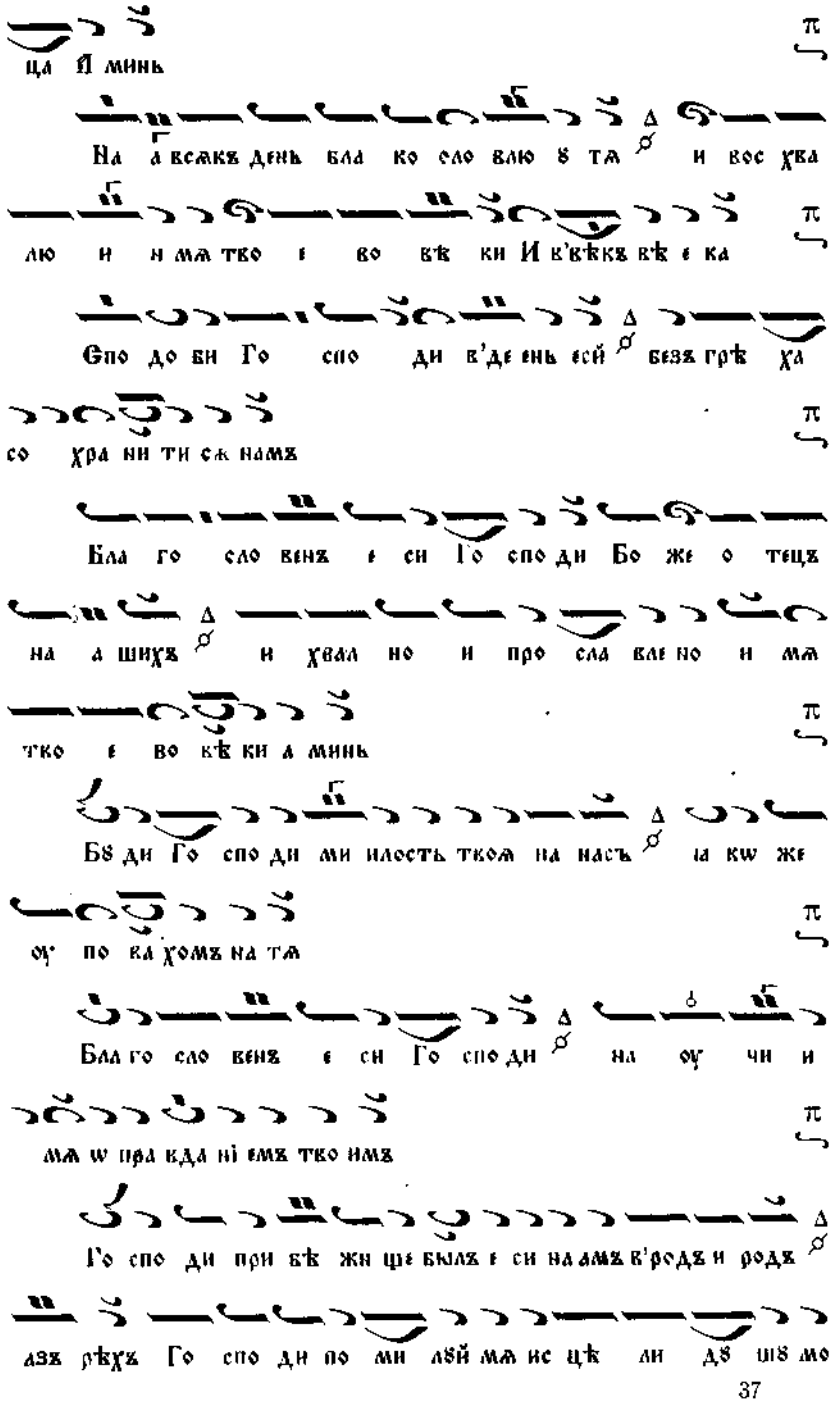

Свѧ ты ый бе зв сме е ер тны ый по о ми и н
лѕ ѕ ѕй на д а а ася
Днесь спа се е нi е мi рѕ бысть по имъ кос кре сша
мѕ изх гро о ба и на ча ал ни кѕ жи и зны на ше ѧ
раз ро шихѫ бо смер тi ю смерть по кѣ е дѕ да де е на ѫ
и ве лi ю ми и и ло о о о ость Гласъ ѓ. Ща.
Сла ва те бѣ по ка зав ше мѕ на амѫ свѣтѫ сла
ва в'вишнихъ Бо о гѕ и на зем ли и мирѫ в'че
ло вѣцѣхъ бла го во ле нi е
Хва лимѫ тѧ бла го сло ви имѫ тѧ Кла нѧ ем
ти сѧ а сла во сло вимѫ тѧ бла го да ри им тѧ
ве ли кi ѧ ра ди сла вы тво е ѧ
Го спо ди ца рю не бе сный Бо же от че
все дер жи те лю Го спо ди сы не Ѳ дн но ро

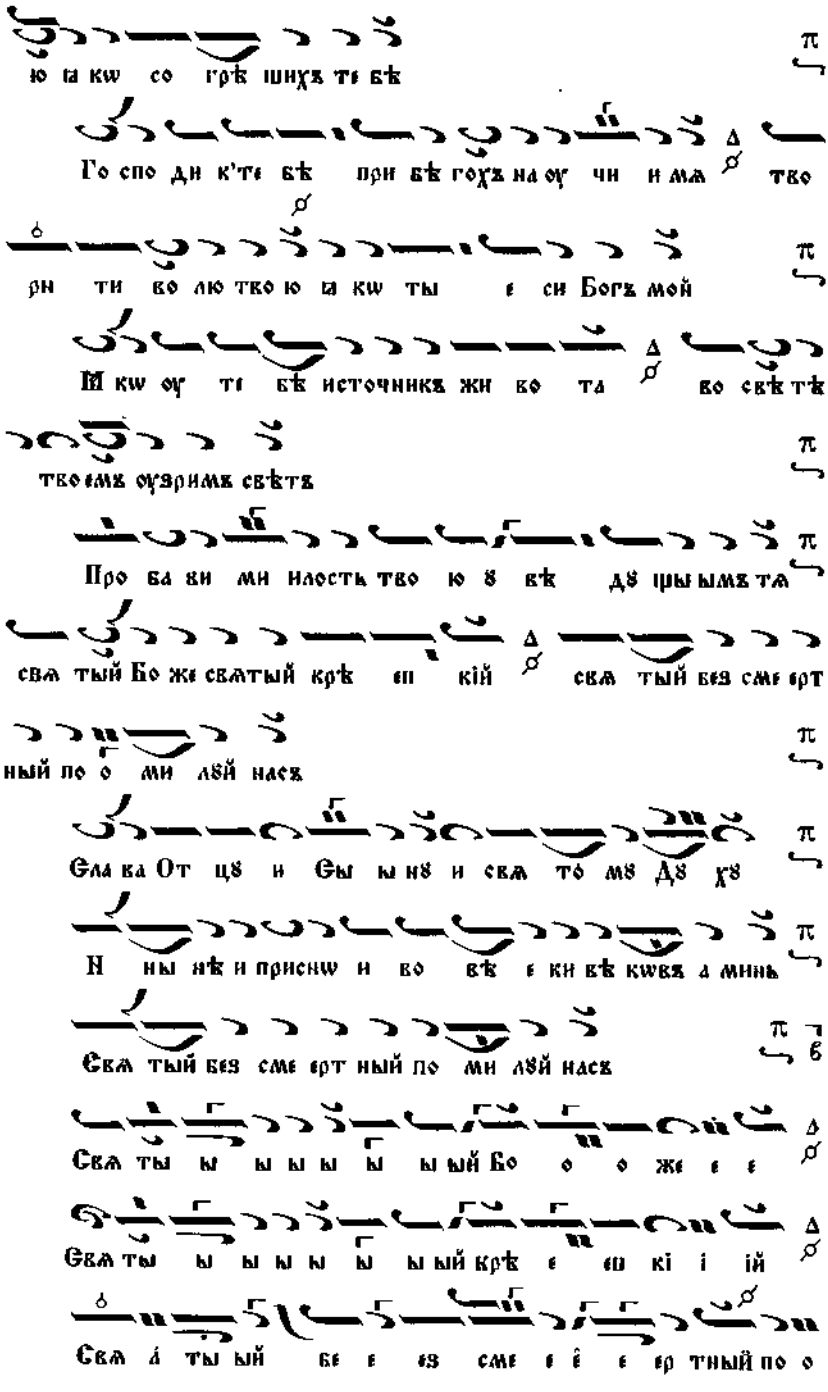

Одн ный І и сѵ се Хрі сте и свѧ ты ый
дх ѕ ше
Го о спо ди Бо о же а ган че Бо жій сы
ы не о течь взе ем лмй грѣхъ міра по ми и лѵй насъ
взе ем лмй грѣ хи мі ра
Прі и ми мо ли твѵ на а шѵ сѣ дмй ѡ
де сны ѕ ю от ца и по ми лѵй насъ
Йкѡ ты е сн и е диньсвѧтъ ты е
си е диньГосподь І и сѵсъ Хрістосъ ко сла вѕ Бо
га от ца Йминь
На всѧкъ день бла го сло влю ѕ тѧ и вос хва
лю и и мѧ тво е во вѣ е ки и и нъ вѣкъ вѣ е ка
Спо о до би Го спо ди въ день се й безъ грѣ ха
со хра ни ти сѧ намъ

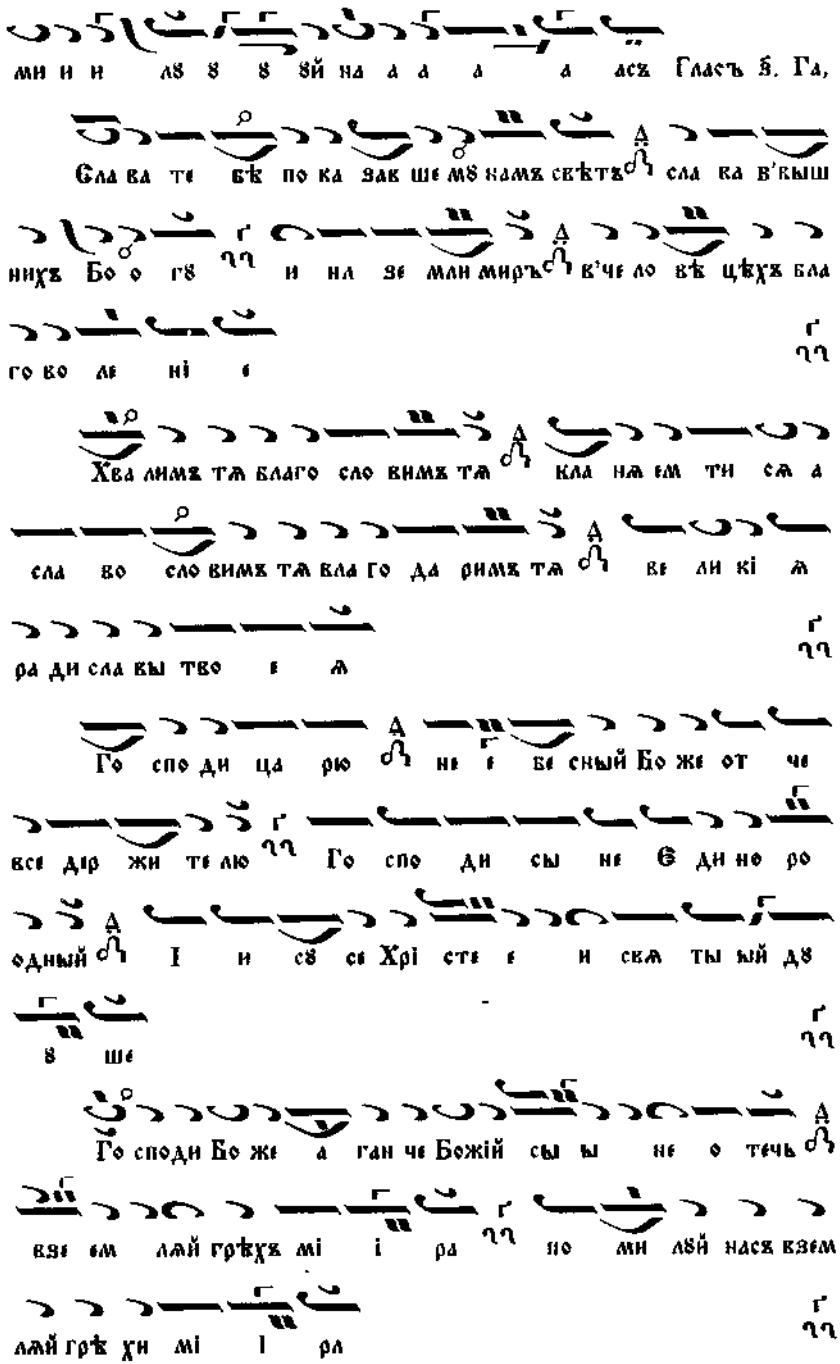

Бла го сло венъ е си Го спо ди Бо же о
тецъ на а шихъ и хва ле но и про сла вле но и
и мя тво е во вѣ ки а минь
Бѫ ди Го о спо ди ми лость твоя на насъ
ка кw же оу по ва хомъ на тя
Бла го сло венъ е си Го о спо ди на оу чи
и мя w пра вед ни хъ тво ихъ
Го спо ди при бѣ жи ще былъ е си намъ в'родѣх
родъ азъ рѣхъ Го спо ди по ми луй мя и сцѣ
ли дѫ шѫ мо ю ка со грѣшихъ те бѣ
Го спо ди к'те бѣ прибѣ го охъ на оу чи и мя
тво ри ти ко о лю тво ю ка кw ты е си
Богъ мой
Ка кw оу те бѣ и сточ никъ жи во та во

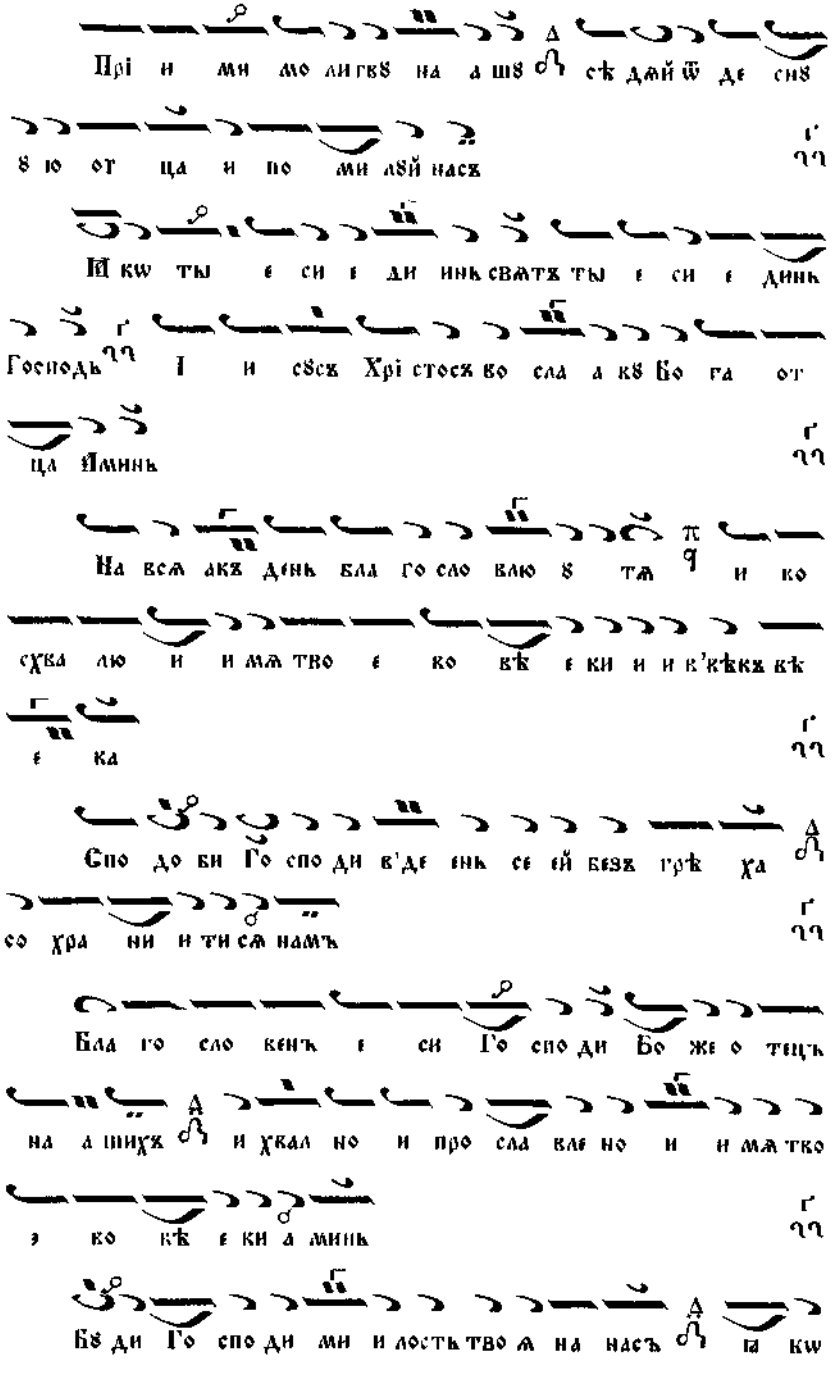

свѣ т ѣ тво и смъ оузримъ свѣтъ
Про ба ви ми лость тво ю в ѣ дѣ цымтъ скм
тый Бо же свм тый крѣ пкій свм тый без сме ртный по
ми лѹй насъ
Сла ва От цѣ и Сы нѣ и свм то мѹ Дх ѣ
И ны нѣ и при сно и во вѣ к и вѣ
кwвъ а минь
Свм тый без сме ртный по ми лѹй насъ
Свм ты ы ы ый Бо о о же
Свм а а а ты ы ый крѣ
Свм тый бе звъ сме р ты ый по ми и
лѹ й на а а асъ
Сла ва те бѣ по ка зав ше мѹ намъ свѣтъ сла
ва в'вышнихъ Бо о гѣ и на не мли и міръ в'че ло

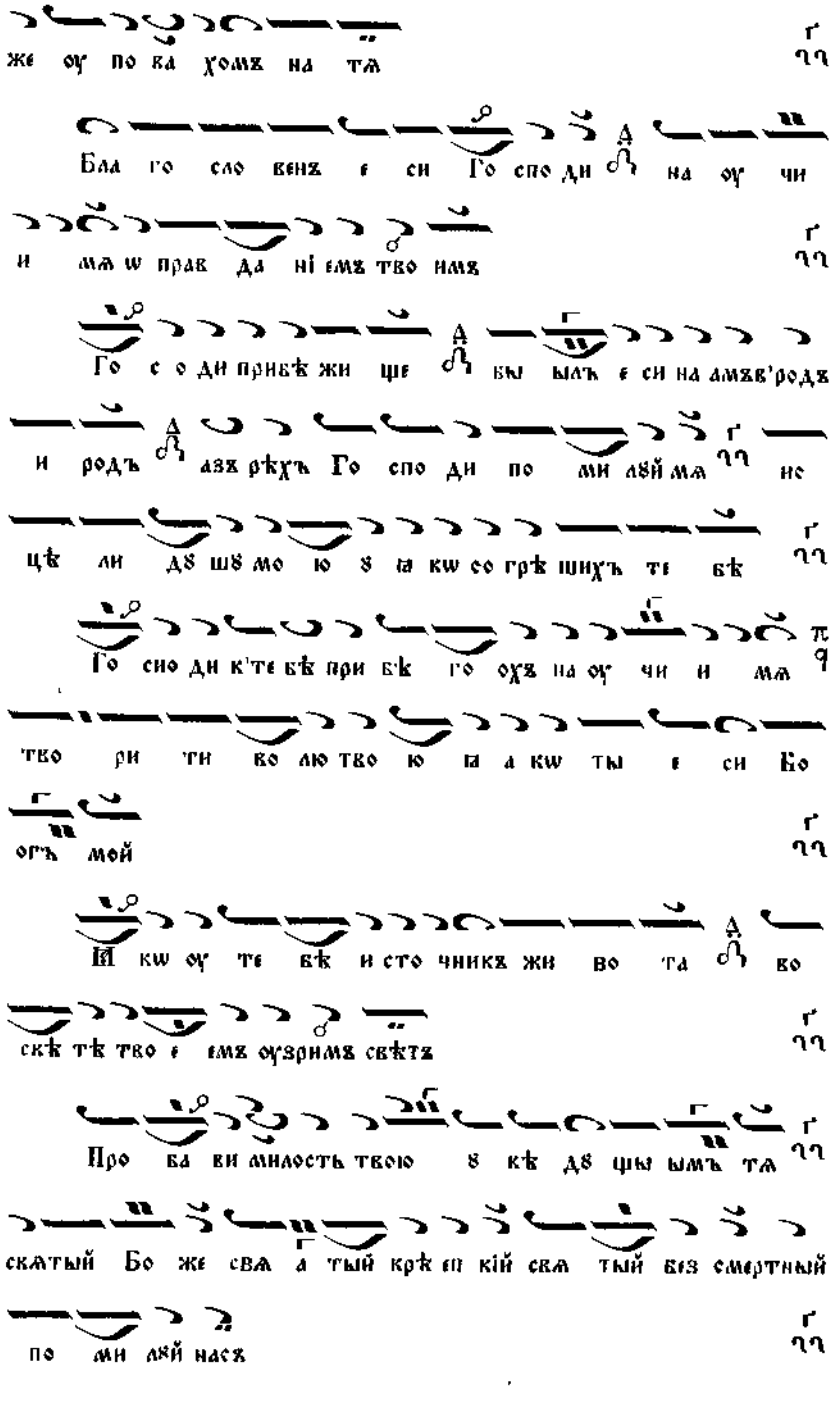

вѣ цѣхѫ бла го во ле ні е
Хва лимѫ тѧ бла го сло вимѫ тѧ кла нѧ ем ти сѧ
а сла ко сло вимѫ тѧ бла го да римъ тѧ ве ли
кі ѧ ра ди сла вы тво е ѧ
Го спо ди ца рю не бесный Бо же от че все дер
жи тѣ лю Го спо ди сы не Ѳ ди но ро одный
І и сѫ се Хрі сте е и свѧ ты ый дѫ ѫ ше
Го спо ди Бо же а гнц че Бо жій сы не
о тчь взе ем лмй грѣхѫ мі ра по ми и лѫй насъ
взем лмй грѣ хи мі і ра
Мрі и ми мо лит вѫ на шѫ сѣ дмй ѿ дс
снѫ ѫ ю от ца и по ми лѫй насѫ
И кѡ ты е си и е диньѫ свѧтъ ты е си е
динь Господь І и сѫсѫ Хрі стосѫ ко сла а вѫ Бо га от

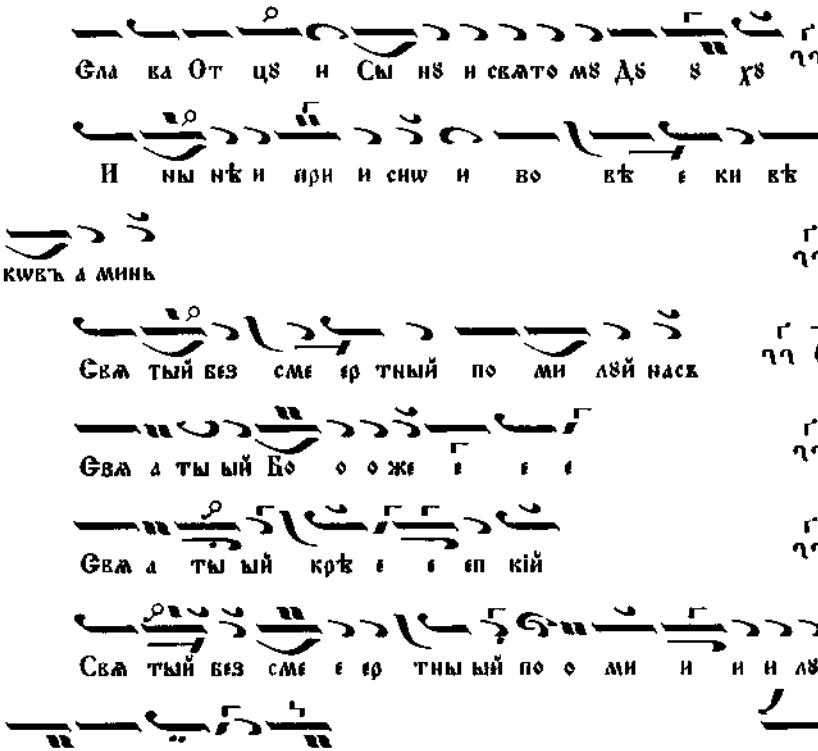

ца Й минь
На а всякъ день бла ко сло влю ѕ тм и вос хва
лю и н мм тко е во вѣ ки И в'вѣкъ вѣ ка
Спо до ви Го спо ди в'де нь сей безъ грѣ ха
со хра ни ти сѫ намъ
Бла го сло венъ е си Го спо ди Бо же о тецъ
на а шихъ и хвал но и про сла вле но и мм
тко е во вѣ ки а минь
Бѕ ди Го спо ди ми лость твоѧ на насъ ка кw же
оу по ва хомъ на тм
Бла го сло венъ е си Го спо ди на оу чи и
мм w пра вда нi емъ тко имъ
Го спо ди при бѣ жи ще былъ е си на амъ в'родѣ и родѣ
дзъ рѣхъ Го спо ди по ми лѹй мм ис цѣ ли дѕ шѕ мо

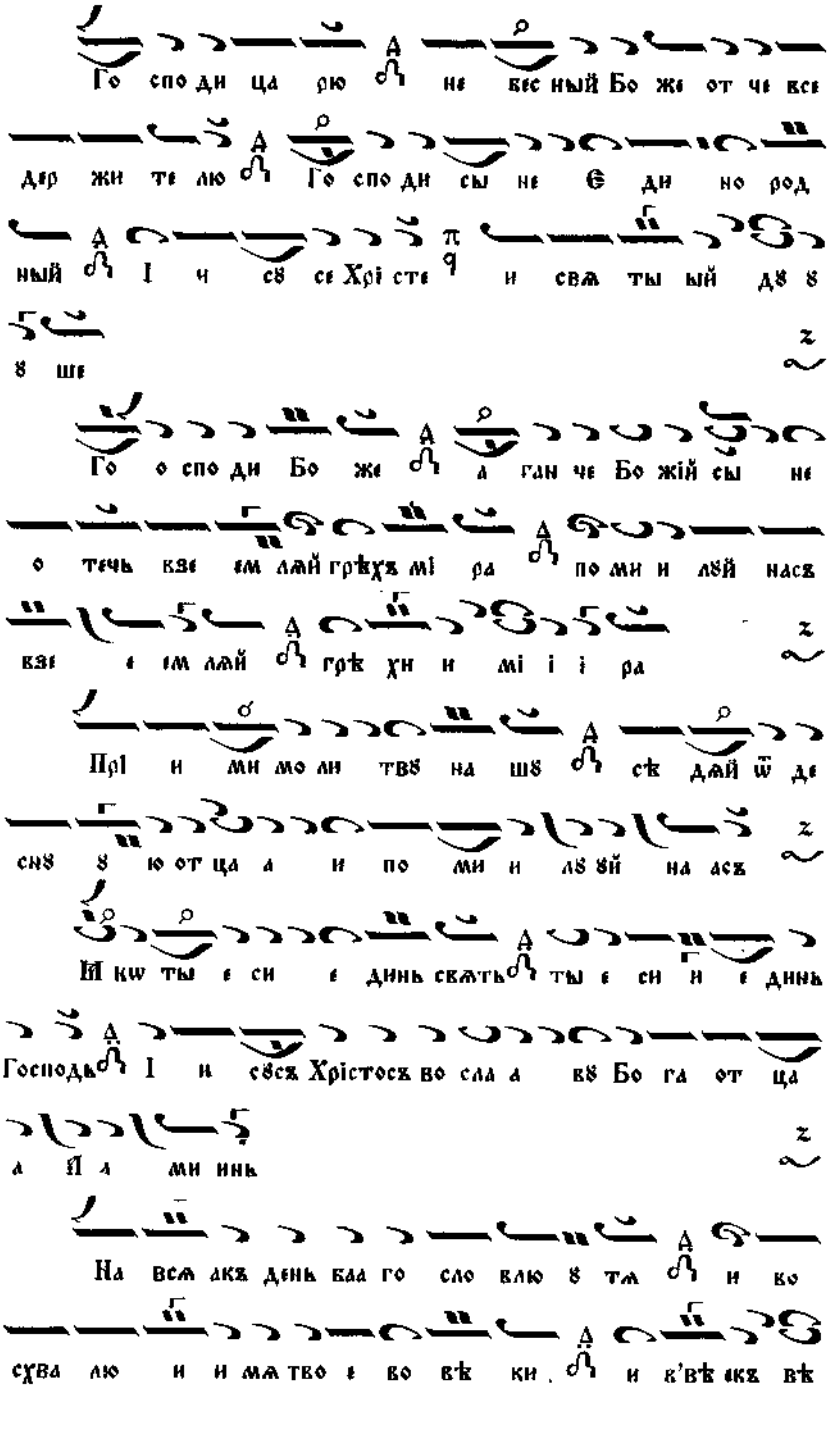

ю ѣ кѡ со гр҃ѣ шихъ тѣ бѣ
Го спо ди к'тѣ бѣ при бѣ гохъ на оу чи и мѧ тво
рн ти во лю тво ю ѣ кѡ ты ѥ си Богъ мой
И кѡ оу тѣ бѣ источникъ жи во та во свѣ тѣ
тво имъ оузримъ свѣтъ
Про ва ви ми нлость тво ю ѕ вѣ дѕ ıры имъ тѧ
свѧ тый Бо же сватый кр҃ѣ ѣш кій свѧ тый без сме ѣрт
ный по о ми лѹй насъ
Сла ва От цѕ и Сы ы нѕ и свѧ то мѹ Дѕ хѕ
Н ны нѣ и присно и во вѣ ѥ ки вѣ кѡвъ а минь
Свѧ тый без сме ѣрт ный по ми лѹй насъ
Свѧ ты ы ы ы ы ы ы ый Бо о о же ѥ ѥ
Свѧ ты ы ы ы ы ы ы ый кр҃ѣ ѥ ѣш кі і ій
Свѧ а ты ый бе ѥ ѕ сме ѥ ѣ ѥ ѣр тный по о

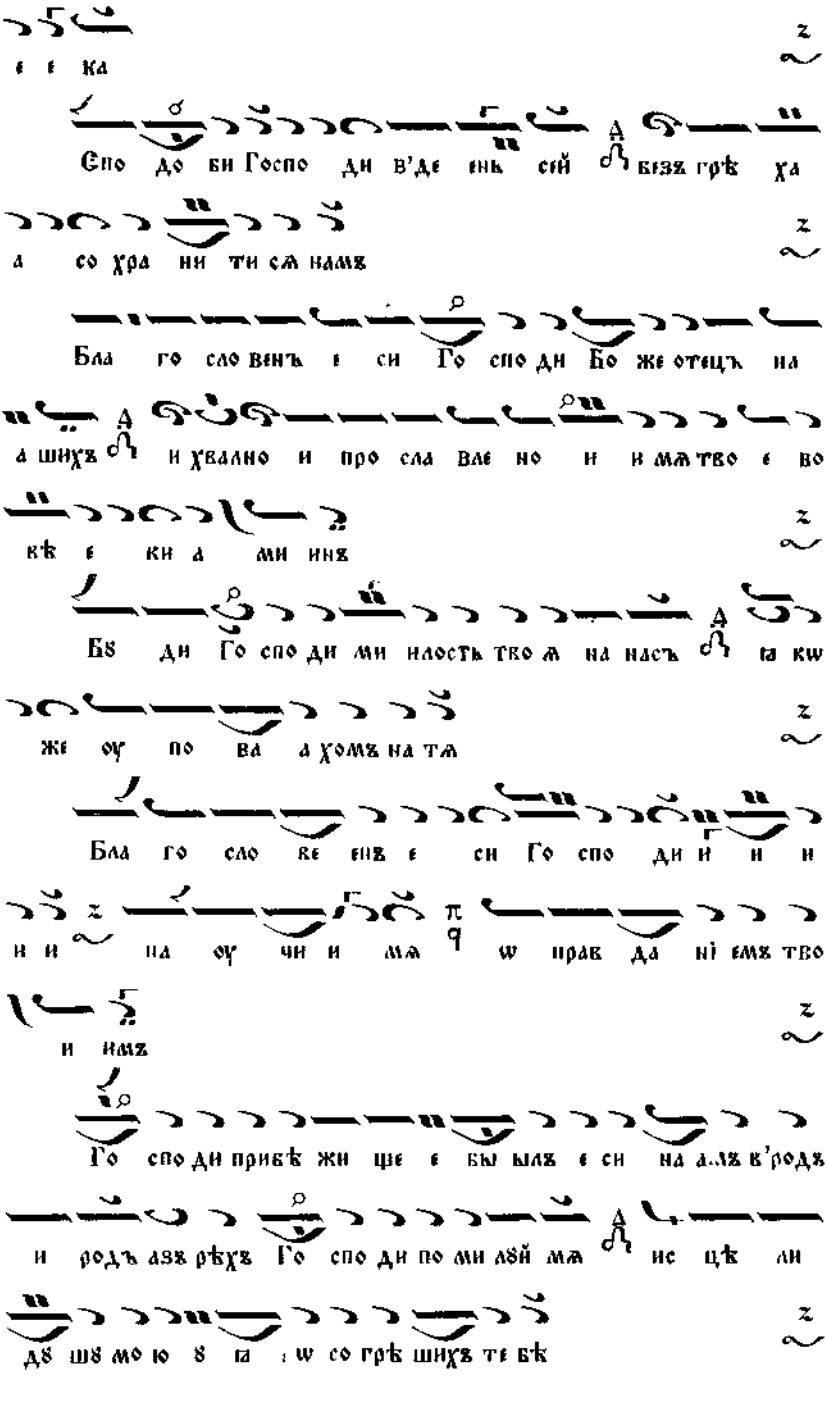

ми и и лѕ ѕ ѕ ѕй на а а а а асѣ Гласъ ѕ. Гл,
Сла ва тѣ бѣ по ка зак ше мѕ намъ свѣтъ сла ка в'выш
нихъ Бо о гѕ и нл зѣ мли миръ в'че ло вѣ цѣхъ бла
го во лѣ нi ѣ
Хва лимъ тѧ благо сло вимъ тѧ кла нѧ ѣм ти сѧ а
сла во сло вимъ тѧ кла го да римъ тѧ вѣ ли кi ѧ
ра ди сла вы тво ѣ ѧ
Го спо ди ца рю не ѣ бе сный Бо же от че
все дир жи тѣ лю Го спо ди сы не ѳ ди но ро
одный I и сѕ ѕ Хрi стѣ ѣ и свѧ ты ый дѕ
ѕ ше
Го споди Бо же а ган че Божiй сы ы не о течь
взѣ ѧм лмй грѣхъ мi i ра по ми лѕй насъ взѣм
лмй грѣ хи мi I ра

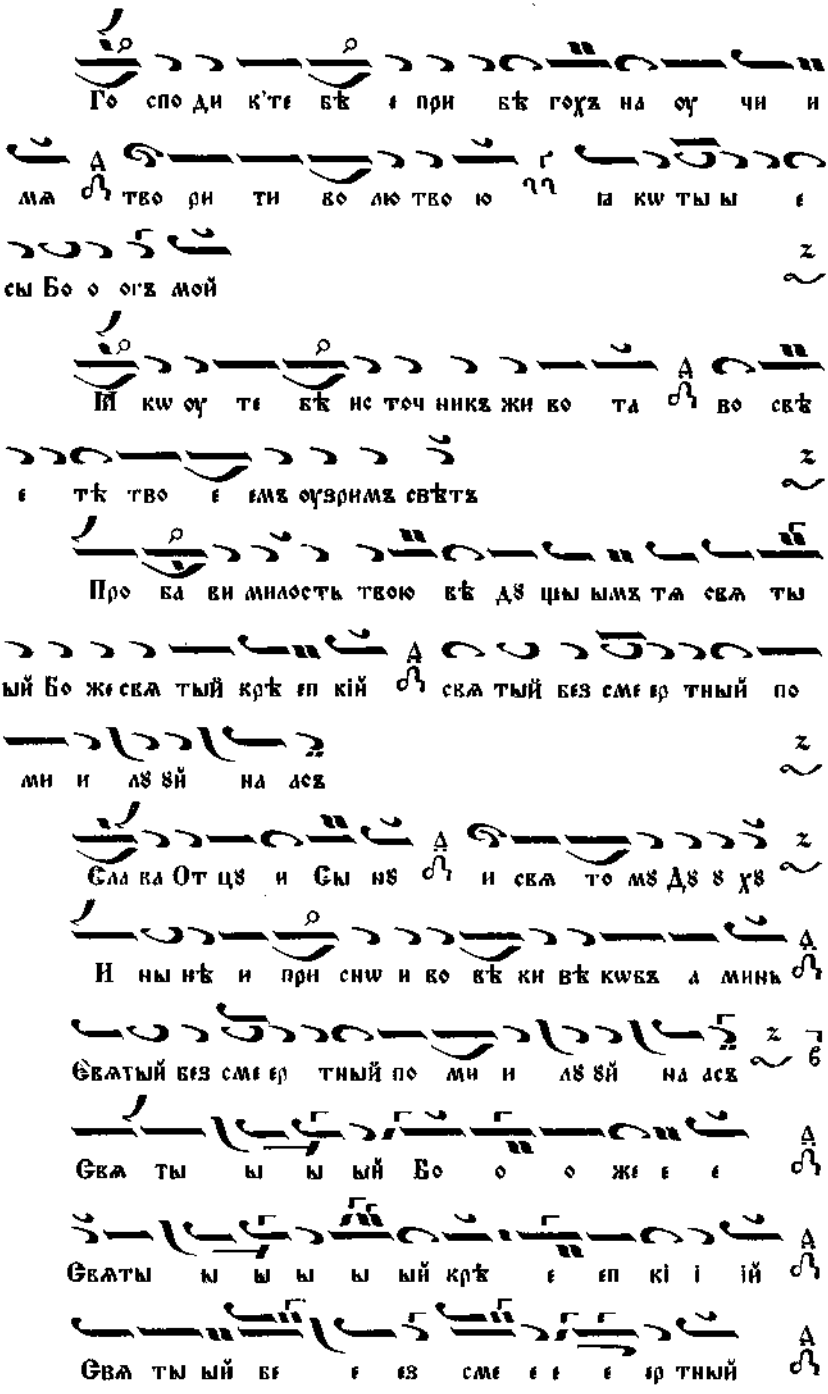

Прі и ми мо литвѣ на а шѣ сѣ дмй ѿ де сиѣ
8 ю от ца и по ми лѹй насѫ
Й кѡ ты є си є ди инъ свѧтѫ ты є си є динъ
Господь І и сѣсѫ Хрі стосѫ во сла а кѣ Бо га от
ца Йминь
На всѧ акѫ день бла го сло влю 8 тѧ и ко
сѫ ва лю и и мѧ тво є ко вѣ є ки и и в'кѣкѫ вѣ
є ка
Спо до би Го спо ди в'де нъ се й безѫ грѣ ха
со хра ни и ти сѧ намъ
Бла го сло венъ є си Го спо ди Бо же о тцъ
на а шихѫ и хвал но и про сла вле но и и мѧ тко
э ко вѣ є ки а минь
Бѣ ди Го спо ди ми и лость тво ѧ на насъ и кѡ

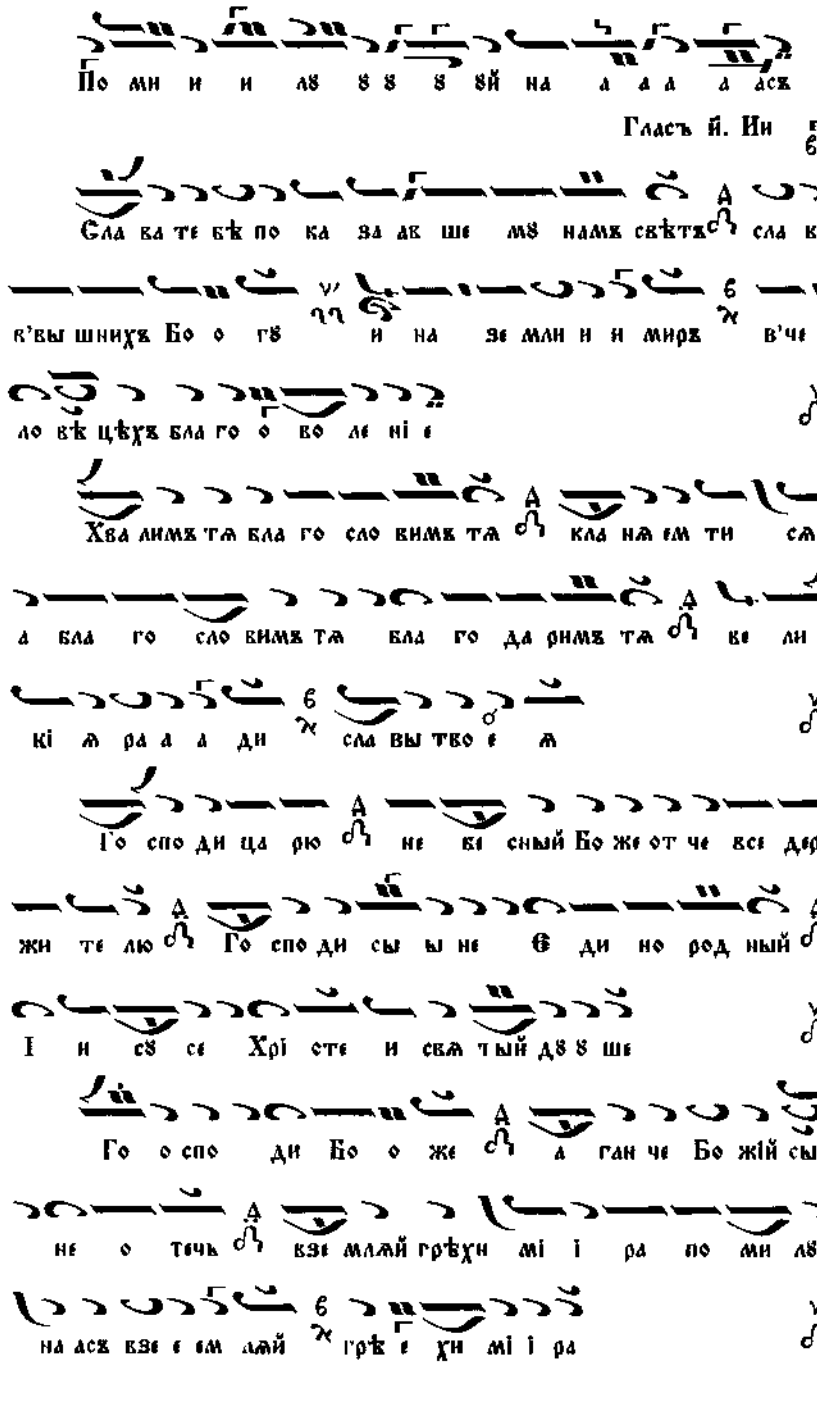

же оу по ва хомѫ на тѧ
Бла го сло вены е си Го спо ди на оу чи
и мѧ ш правѧ да нi емѫ тво имѧ
Го с о ди прибѣ жи ще бы ылъ е си на амѧвʼродѫ
и родъ азѫ рѣхъ Го спо ди по ми лyй мѧ не
цѣ ли дѧ шѫ мо ю ѕ ла кw со грѣ шихъ тi бѣ
Го спо ди кʼте бѣ при бѣ го охъ на оу чи и мѧ
тво ри ти во лю тво ю ѕ а кw ты е си Бо
огъ мой
И кw оу тi бѣ и сто чникъ жи во та во
скѣ тѣ тво е емѫ оузримѧ свѣтѫ
Про ва ви милость твою ѕ кѣ дѧ цы ымъ тѧ
скѧтый Бо же свѧ а тый крѣ пкiй свѧ тый без смертный
по ми лyй насъ

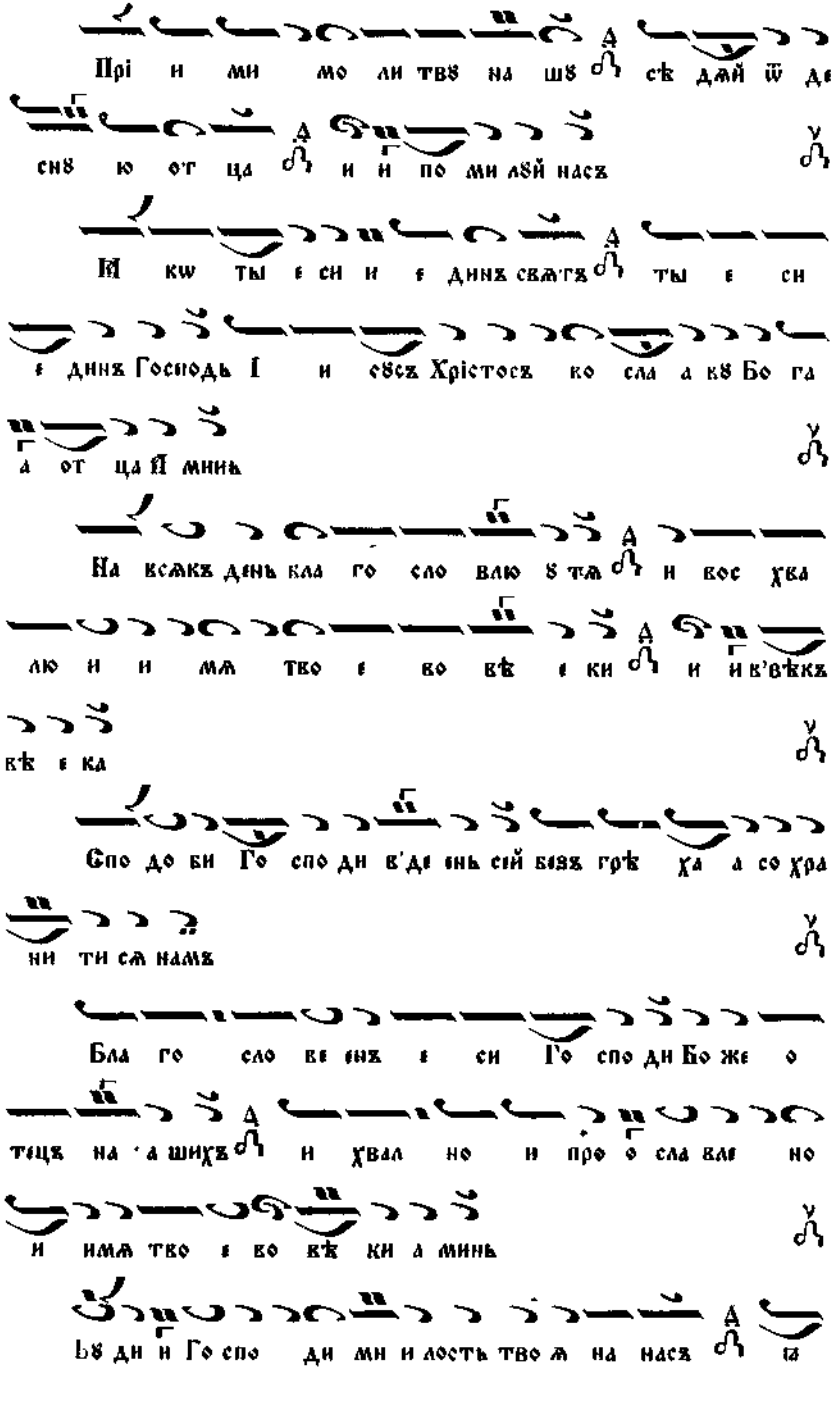

Сла ва От цѣ и Сы нѣ и свѧто мѹ Дѣ ѣ хѣ
И ны нѣ и ѵри и сно и во вѣ е ки вѣ
кѡвъ а минь
Свѧ тый без сме ѣр тный по ми лѹй наск
Свѧ а ты ый Бо о о же е е е
Свѧ а ты ый крѣ е е еп кій
Свѧ тый без сме е ѣр тны ый по о ми и и и лѹ
ѣ ѹй на а а аск
Гласъ ѣ Зѡ. Петогласенъ
Сла ва те вѣ по ка зав ше мѣ намъ свѣтъ сла ва
й'вышныхъ Бо о гѣ и на зем ли мирѣ в'чѣ ло
вѣ е цѣхъ бла го во ле е нi i е е
Хва лимъ тѧ бла го сло вимъ тѧ кла нѧ ем ти
сѧ а сла во сло вимъ тѧ бла го да римъ тѧ
ви ли кi ѫ ра а дн и сла вы тво е ѫ

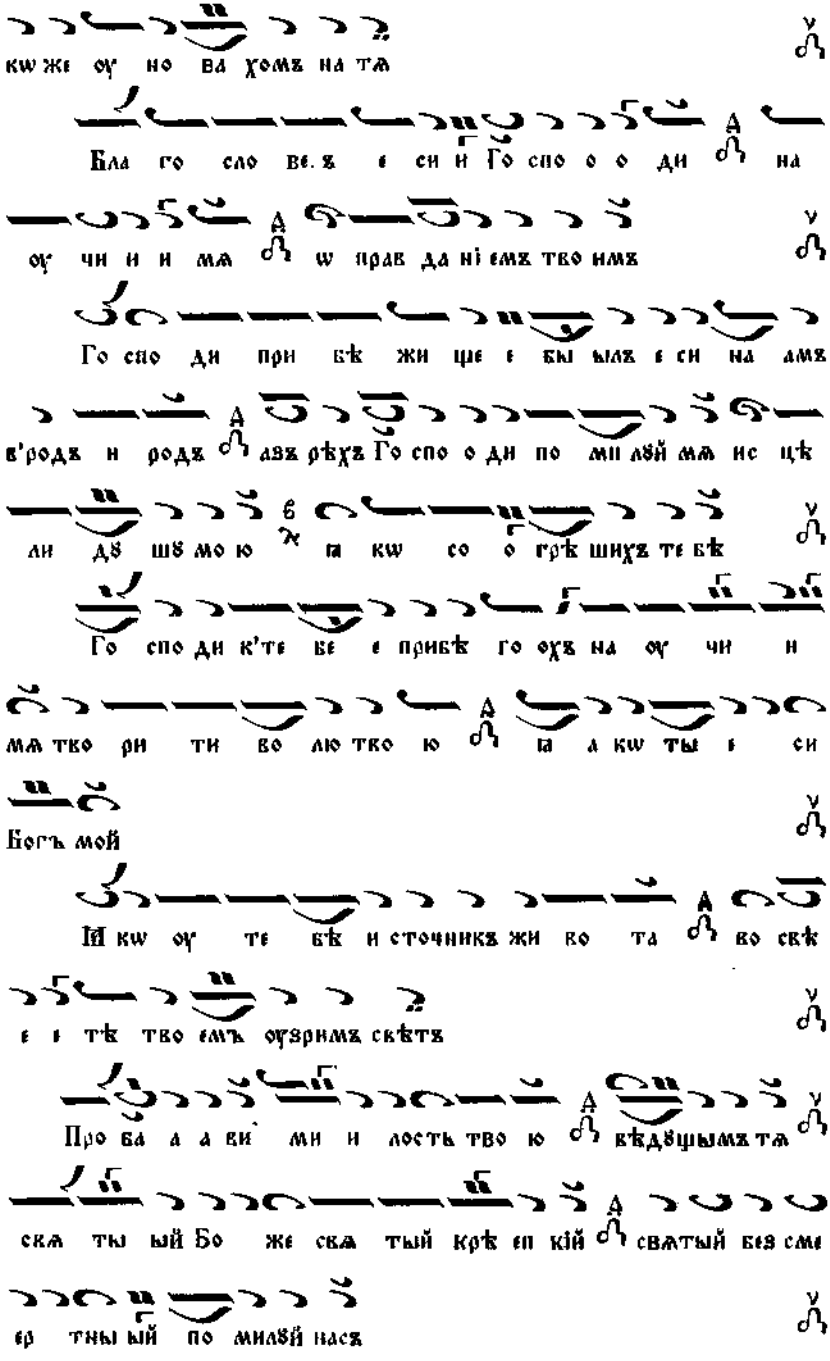

Го спо ди ца рю не бес ный Бо же от че всe
дер жи те лю Го спо ди сы не ѳ ди но род
ный І ч сѳ се Хрі сте и свм ты ый дѯ ѕ
ѕ ше
Го о спо ди Бо же а ган че Бо жій сы не
о течь взе ѣм лмй грѣхъ мі ра по ми и лѯй насъ
взе е ѣм лмй грѣ хн и мі і і ра
Прі и ми мо ли твѯ на шѯ сѣ дмй ѿ де
снѯ ѕ ю от ца а и по ми и лѯ ѯй на асъ
Й кw ты е си е динь свмть ты е си и е динь
Господь І и сѣсъ Хрістосъ во сла а вѯ Бо га от ца
а й а ми инь
На всм акъ день бла го сло влю ѕ тм и во
схва лю и и мя тво е во вѣ ки и в'вѣ акъ вѣ

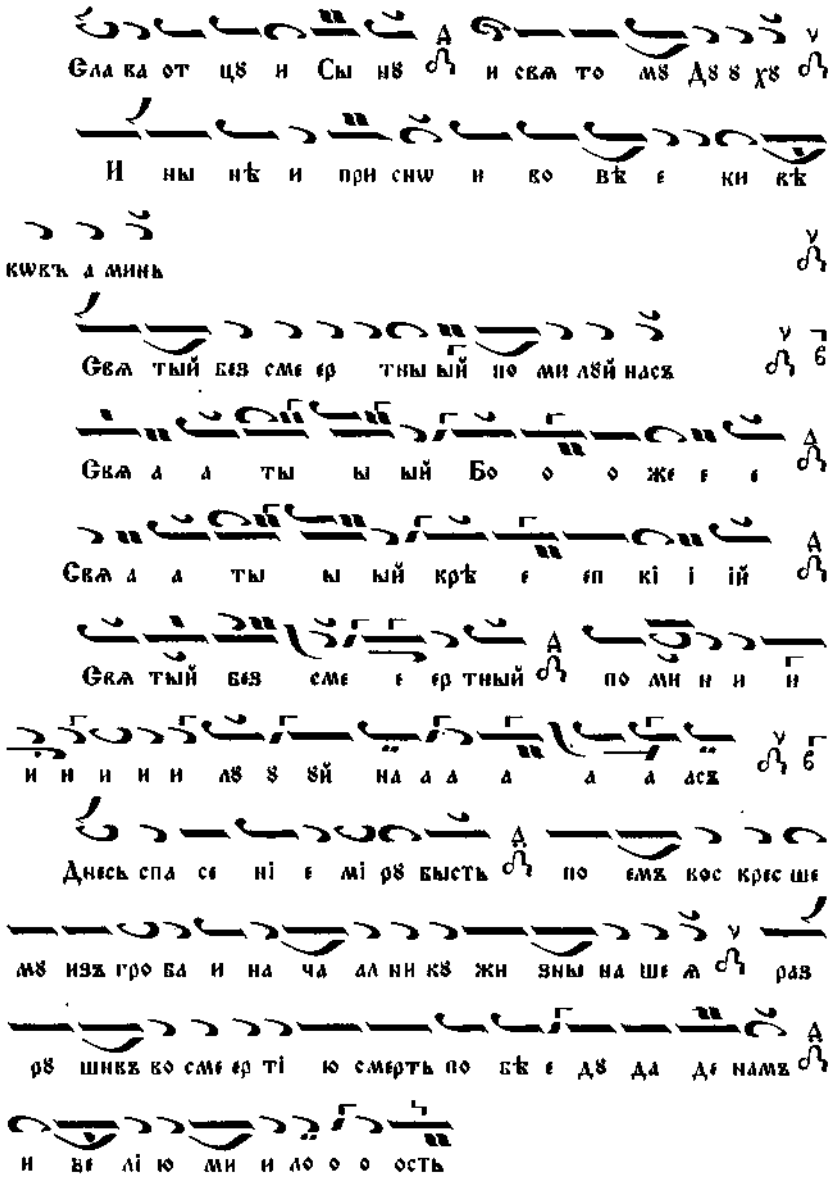

Спо до би Господи в'де инѣ сій бѣзѣ грѣ ха
а со хра ни ти сѧ намѣ
Бла го сло венъ е си Го спо ди Бо же отецъ на
а шихъ и хвално и про сла вле но и и мѧ тво е во
вѣ е ки а ми инѣ
Бѣ ди Го спо ди ми лость тво ѧ на насъ ꙗ кw
же оу по ва а хомъ на тѧ
Бла го сло ве нѣ е си Го спо ди и и и
и и на оу чи и мѧ w прав да нї емѣ тво
и имѣ
Го спо ди прибѣ жи ще е бы лѣ е си на а.лѣ в'родѣ
и родъ азѣ рѣхъ Го спо ди по ми лѹй мѧ ис цѣ ли
дѹ шѹ мо ю ѕ ꙗ w со грѣ шихъ те бѣ

Го спо ди кѵ̀те бѣ̀ и при бѣ̀ гоѣ̀ на оу чи и
мѧ тво ри ти во лю тво ю ꙗ кѡ ты ы е
сы Бо о огѣ̀ мой
Й кѡ оу те бѣ̀ ис точ никѣ жи во та во свѣ̀
е тѣ̀ тво е ѥмѣ̀ оувримѣ свѣ̀тѣ
Про ва ви милость твою вѣ̀ дѧ щы ымѣ тѧ свѧ ты
ый Бо же свѧ тый крѣ̀ еп кій свѧ тый без сме ѕр тный по
ми и лѧ ѧй на дсѣ
Сла ва От цѣ и Сы нѣ и свѧ то мѣ Дѣ ѣ хѣ
И ны нѣ̀ и при сно и во вѣ̀ ки вѣ̀ кѡвѣ̀ а минь
Свѧтый без сме ѕр тный по ми и лѧ ѧй на дсѣ
Свѧ ты ы ы ый Бо о о же е е
Свѧты ы ы ы ы ый крѣ̀ е еп кі і ій
Свѧ ты ый бе е ѣз сме е е е ѕр тный

По ми и и лѧ ѕ ѕ ѕ ѕй на а а а а аск
Гласъ й. Ии
Сла ва те бѣ по ка за ак ше мѕ намъ свѣтъ сла ка
в'вы шнихъ Бо о гѕ и на зе мли и и мирѣ в'че
ло вѣ цѣхъ бла го о во ле ні е
Хва лимъ тѧ бла го сло вимъ тѧ кла нѧ ем ти сѧ
а бла го сло вимъ тѧ бла го да римъ тѧ ве ли
кі ж ра а а ди сла вы тво е ѧ
Го спо ди ца рю не бе сный Бо же от че все дер
жи те лю Го спо ди сы ы не ѳ ди но род ный
І и сѕ се Хрі сте и свѧ тый дѕ ѕ ше
Го о спо ди Бо о же а ган че Бо жій сы
не о тчь взе млмй грѣхи мі і ра по ми лѕй
на аск взе е ѧм лмй грѣ е хи мі і ра

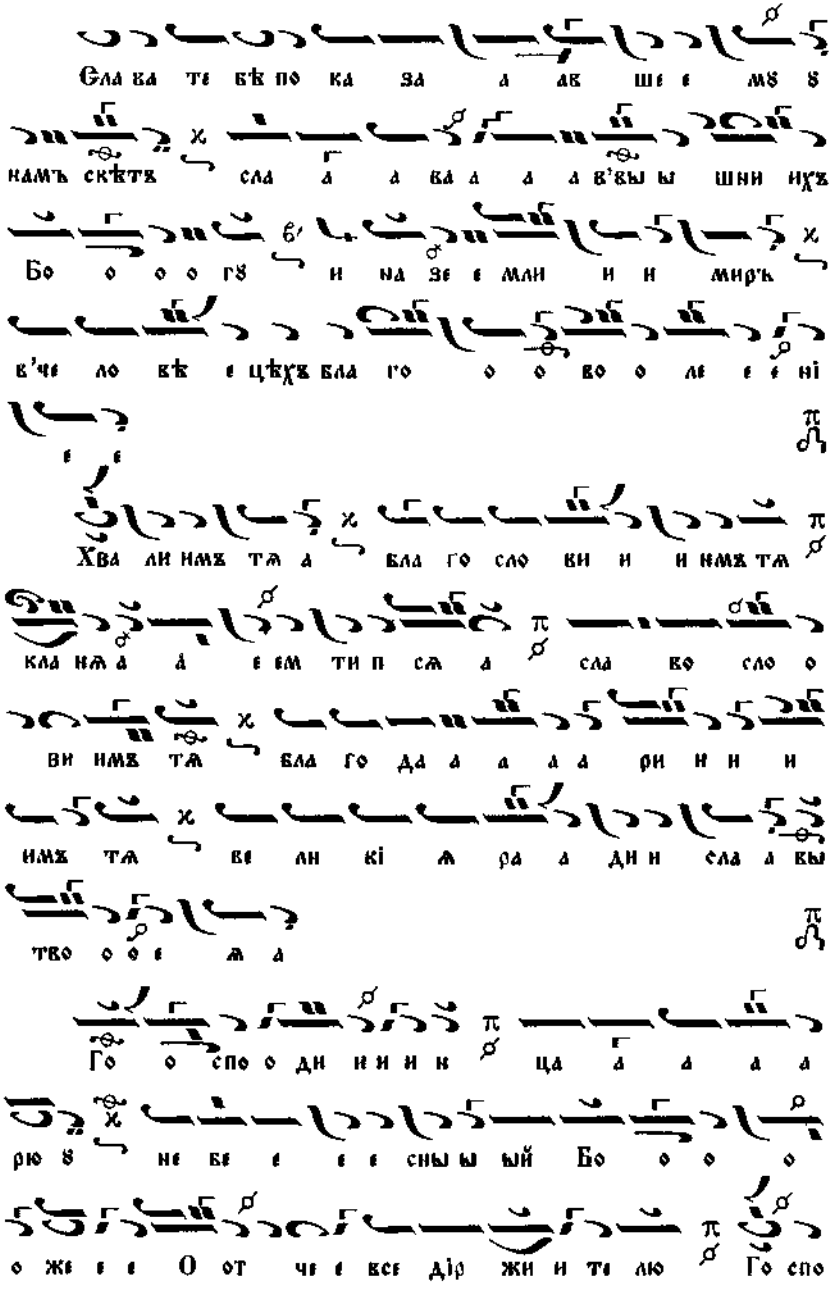

Прі и ми мо ли твѕ на шѕ сѣ дмй ѿ де
снѕ ю от ца и и по ми лѕй насѫ
Й кѡ ты є си и є динѫ свѧтѫ ты є си
є динѫ Господь І и сѣсѫ Хрістосѫ ко сла а кѕ Бо га
а от ца Й мінь
На всѣкѫ день кла го сло влю ѕ тѧ и вос хва
лю и и мѧ тво є во вѣ є ки и и в'вѣкѫ
вѣ є ка
Спо до би Го спо дн в'де нь сій бєзѫ грѣ ха а со хра
ни ти сѧ намѫ
Бла го сло вє нѫ є си Го спо дн Бо же о
тецѫ на ·а шихѫ и хвал но и про о сла вл но
и имѧ тво є во вѣ ки а мінь
Ьѕ дн и Го спо ди ми лость тво ѧ на насѫ ш

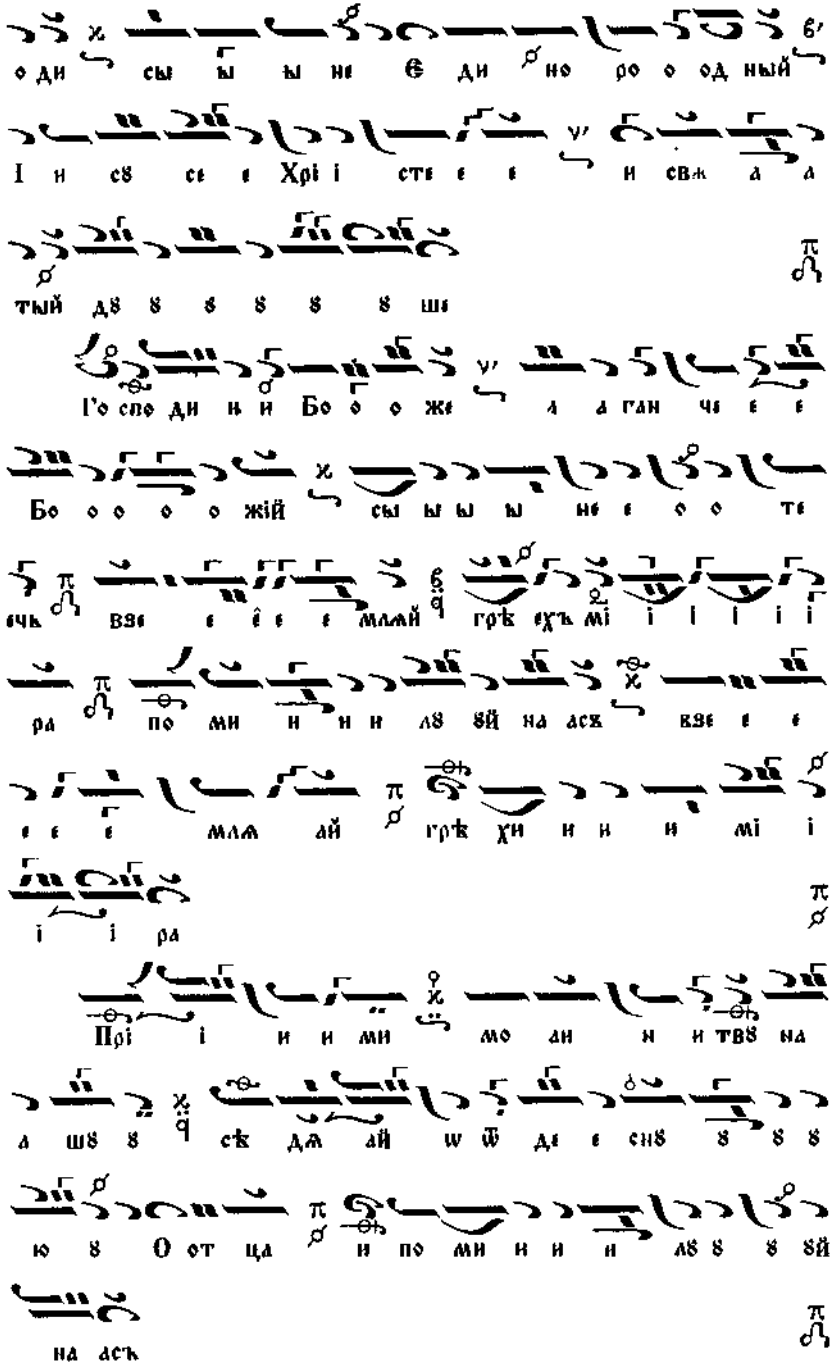

кѡ жѣ оу но ва хомѣ на тѧ
Бла го сло вѣ. ѕ е си н Го спо о о ди на
оу чи и и мѧ ѡ прав да нї емѣ тво имѣ
Го спо ди при бѣ жи це е бы ыѣ е си на ѧмѣ
в'родѣ н родѣ дѕ рѣхѣ Го спо о ди по мі лѕй мѧ ис цѣ
ли дѕ шѕ мо ю и кѡ со о грѣ шихѣ те бѣ
Го спо ди к'тѣ вѣ е прибѣ го охѣ на оу чи н
мѧ тво ри ти во лю тво ю и л кѡ ты е си
Богъ мой
Йй кѡ оу те бѣ и сточникѣ жи во та во свѣ
е ѥ тѣ тво емъ оузримѣ свѣтѣ
Про ба а а ви ми и лость тво ю вѣдѵщымѣ тѧ
скѧ ты ый Бо же скѧ тый крѣ еп кій сѧтый без сме
ер тны ый по милѕй насѣ

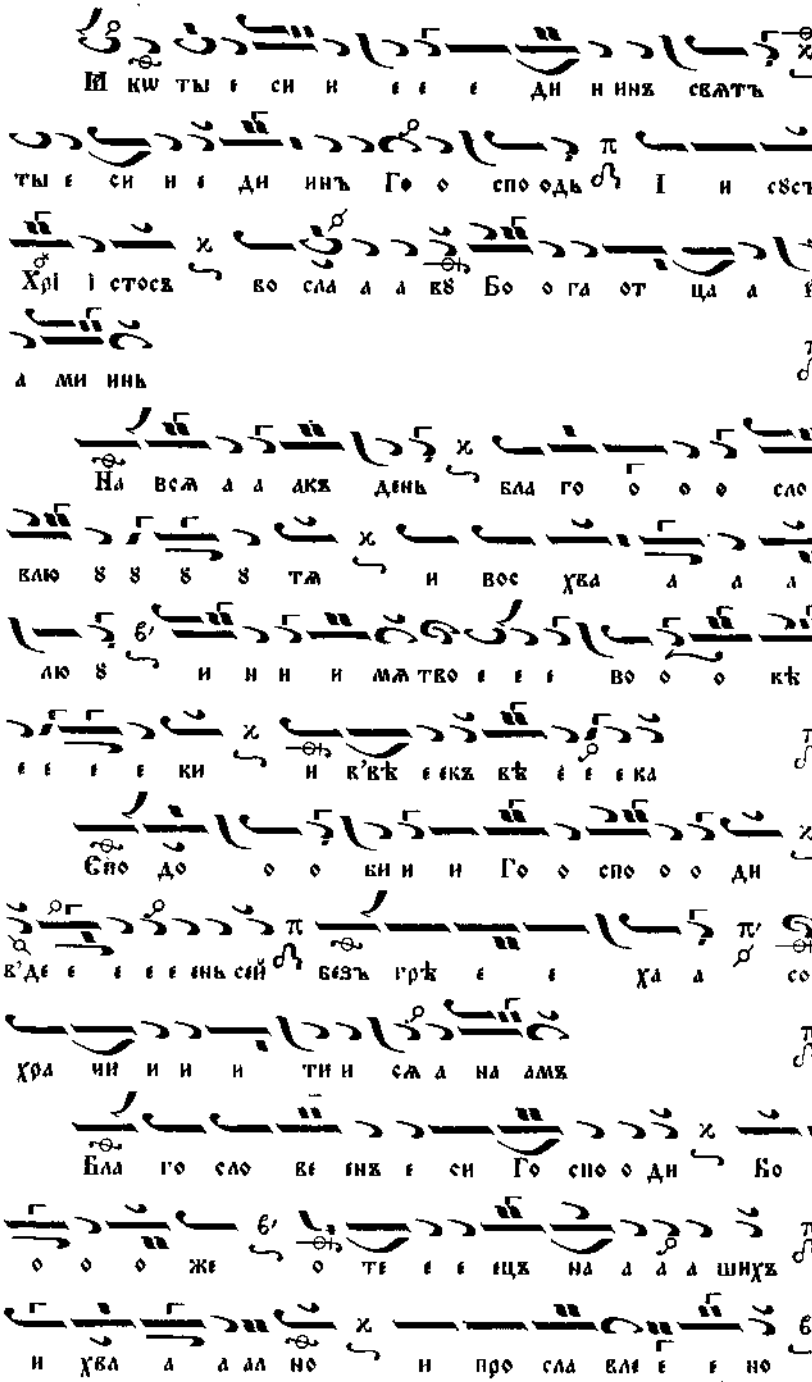

Сла ва от цѕ и Сы нѕ и свм то мѕ Дѕ ѕ хѕ
И ны нѣ и при снw и во вѣ є ки кѣ
кwкъ а минь
Свм тый бѕѕ сме ѳр тны ый по ми лѕй насѫ
Свм а а ты ы ый Бо о о же є є
Свм а а ты ы ый крѣ є ѳп кі і ій
Свм тый бѕѕ сме є ѳр тный по ми и и и
и и и и и лѕ ѕ ѕй на а а а а а асѫ
Днесь спа се ні є мі рѕ бысть по емѫ кос крес ше
мѕ изѫ гро ба и на ча ал ни кѕ жи зны на ше ж раз
рѕ шивѫ во сме ѳр ті ю смерть по бѣ є дѕ да да намѫ
и вѣ лі ю ми и ло о о ость

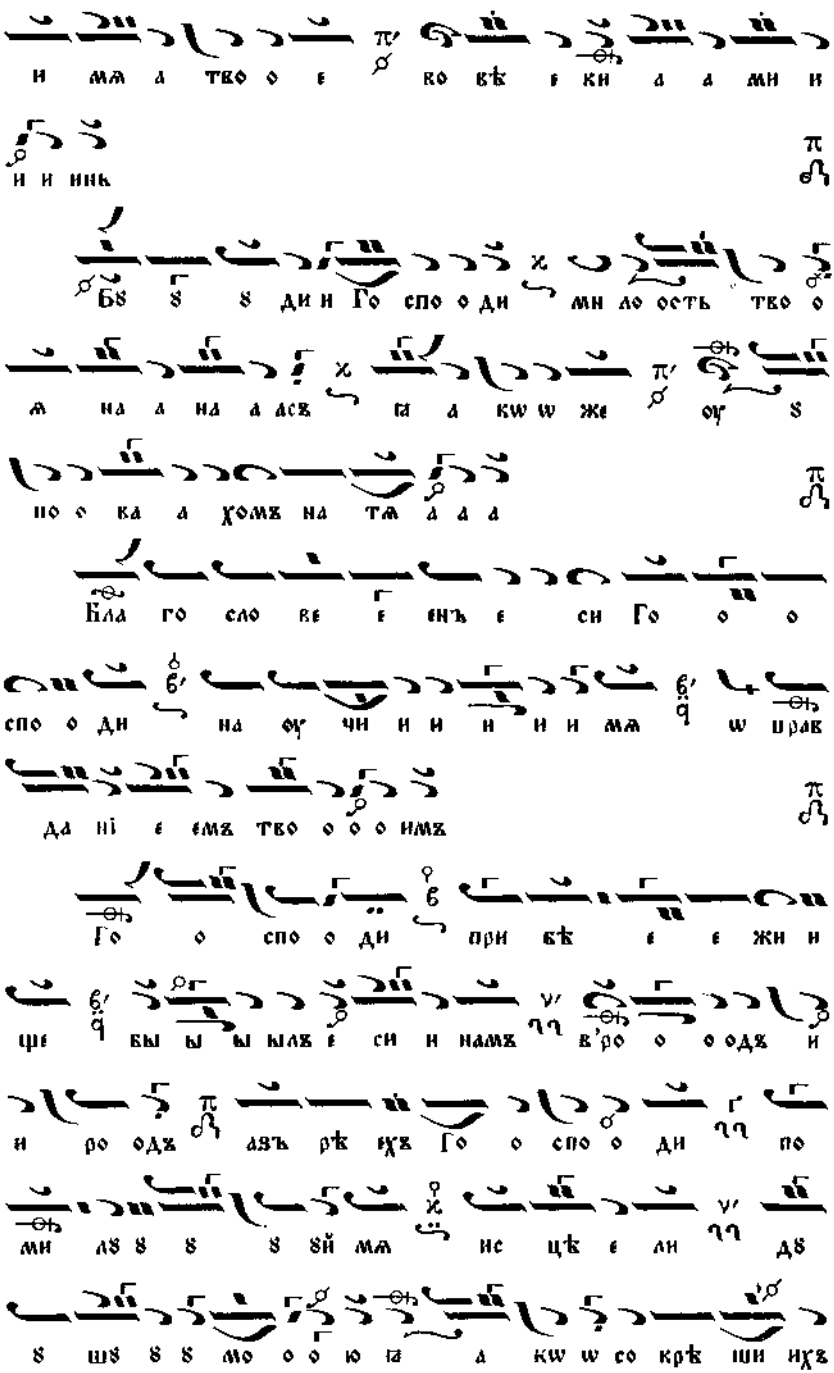
БЕЗНО-КРАТКИ СЛАВОСЛОВИЯ.

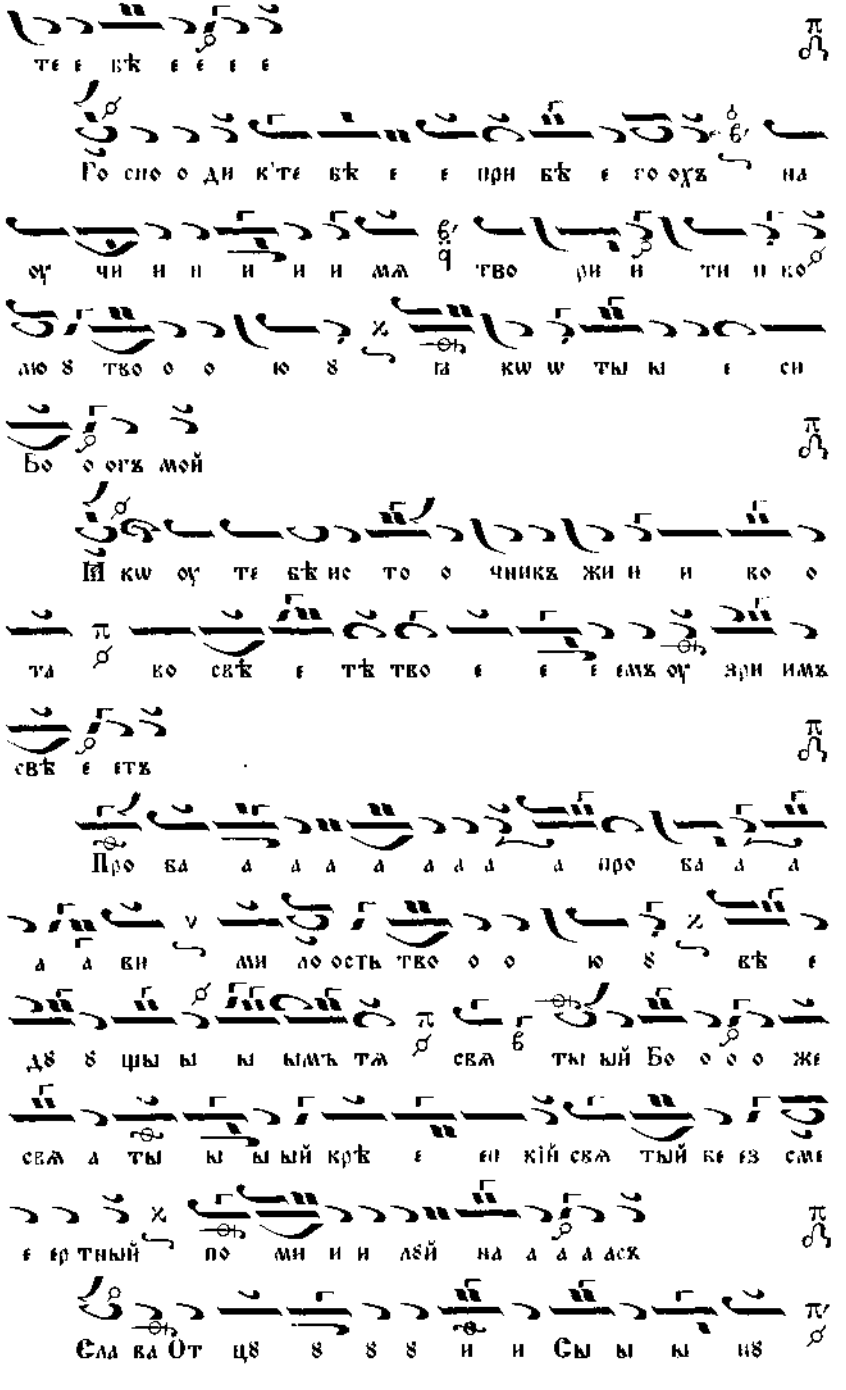
Ѿ Василий Византийский Гласъ а. ѵ҃ Кѵ.

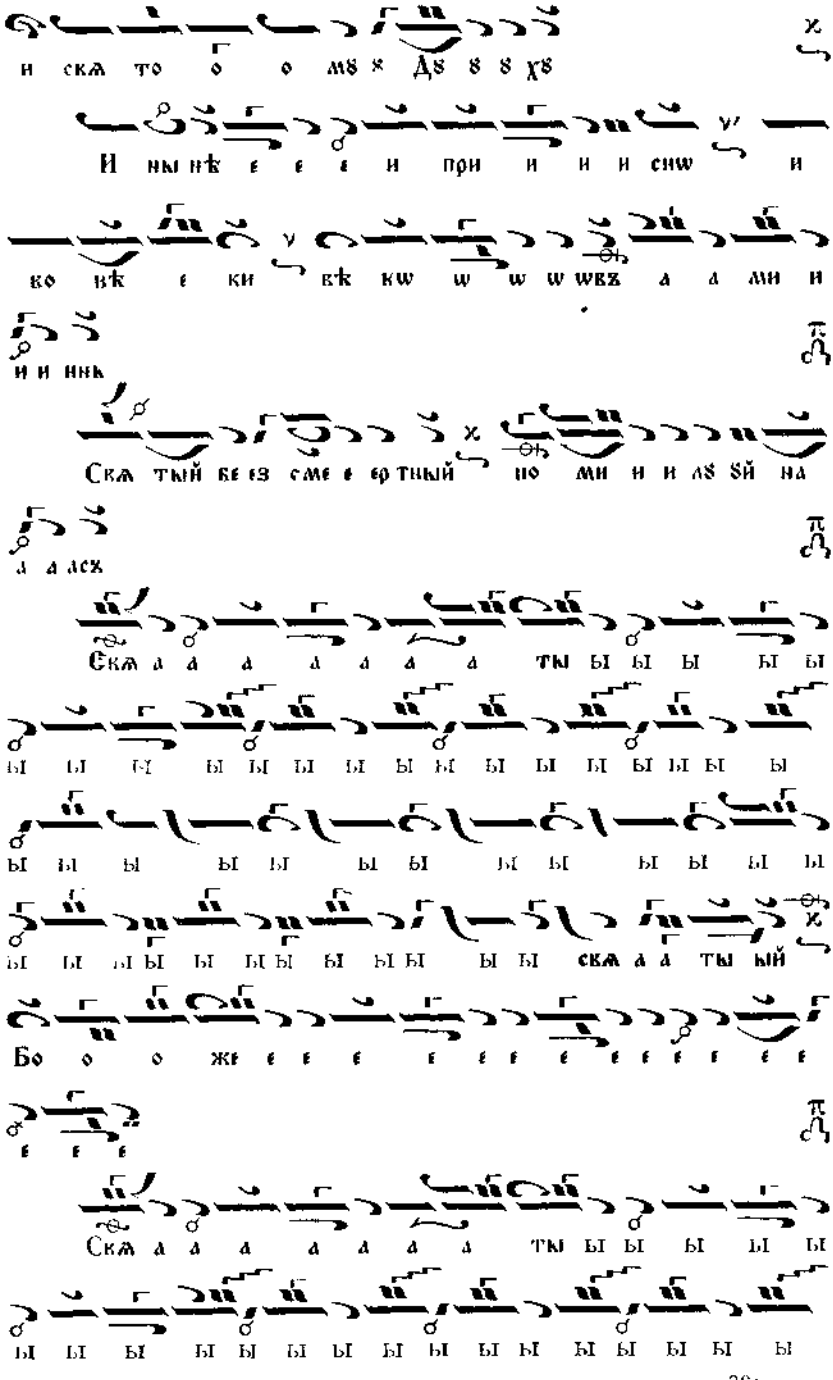

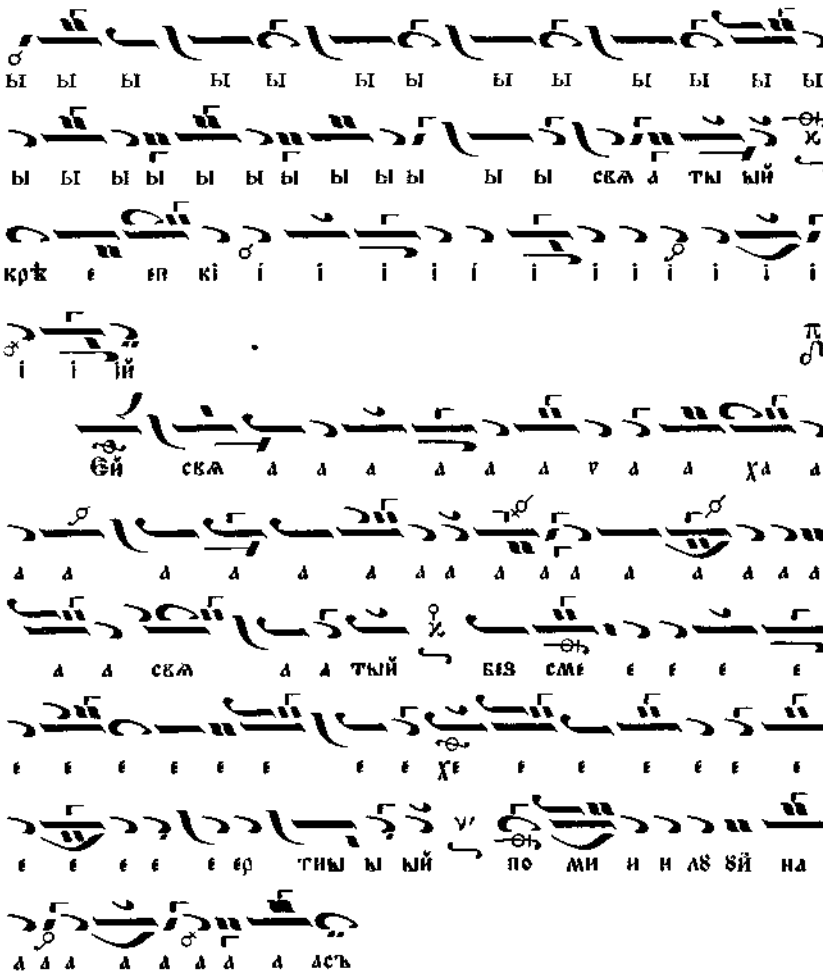

о ди сы ы ы не ѳ ди но ро о од ный
І и сѣ се е Хрі і сте е е и свж а а
тый дѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ше
Го спо ди и и Бо о о же а а ган чѣ е е
Бо о о о о жій сы ы ы ы не е о о те
вчѣ взе е ѣ е е млмй грѣ ѣхъ мі і і і і і
ра по ми и и и лѣ ѣй на асѣ взе е е
е е е млм ай грѣ хи и и и мі і
і і ра
Прі і и и ми мо ди и и твѣ на
а шѣ ѣ сѣ дм ай w ѿ де е снѣ ѣ ѣ ѣ
ю ѣ О от ца и по ми и и и лѣ ѣ ѣ ѣй
на асѣ

И кw ты е си и е е е ди н инѣ свѧтъ
ты е си н е ди инъ Го о спо одь I и сѣсъ
Хрi і стосѣ во сла а а вѣ Бо о га от ца а Й
а ми инь
На всѧ а а акѣ день бла го о о о сло
влю ѕ ѕ ѕ ѕ тѧ и вос хва а а а
лю ѕ и н н и мѧ тво е е е во о о кѣ
е е е е ки и к'вѣ е екѣ вѣ е е е ка
Сно до о о би и и Го о спо о о ди
в'де е е е е инь сей безъ грѣ е е ха а со
хра ни и и и ти и сѧ а на амѣ
Бла го сло ве нѣ е си Го спо о ди Бо
о о о же о те е е ицѣ на а а а шнѣ
и хва а а аа но и про сла вля е е но

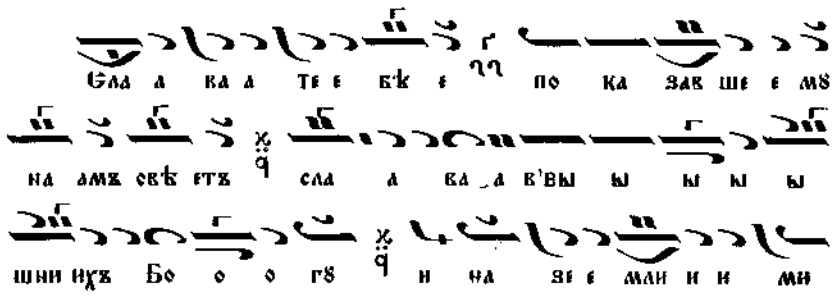

и мѫ а тво о е ко вѣ е ки а а ми и
и и инѣ
Бѕ ѕ ѕ ди и Го спо о ди мн ло есть тво о
ѫ на а на а асѫ ш а kw w же ѳу ѕ
по о ка а хомѫ на тѫ а а а
Бла го сло ве е енъ е си Го о о
спо о ди на ѳу чи и и и и мѫ w прав
да нi е емѫ тво о о о имѫ
Го о спо о ди при вѣ е е жи и
це ы вы ы ы ылѫ е си и намѫ в'ро о о одѫ и
и ро одѫ азъ рѣ ихѫ Го о спо о ди по
ми лѕ ѕ ѕ ѕ ѕй мѫ нс цѣ е ли дѕ
ѕ шѕ ѕ ѕ мо о о ю ш а kw w со крѣ ши ихѫ

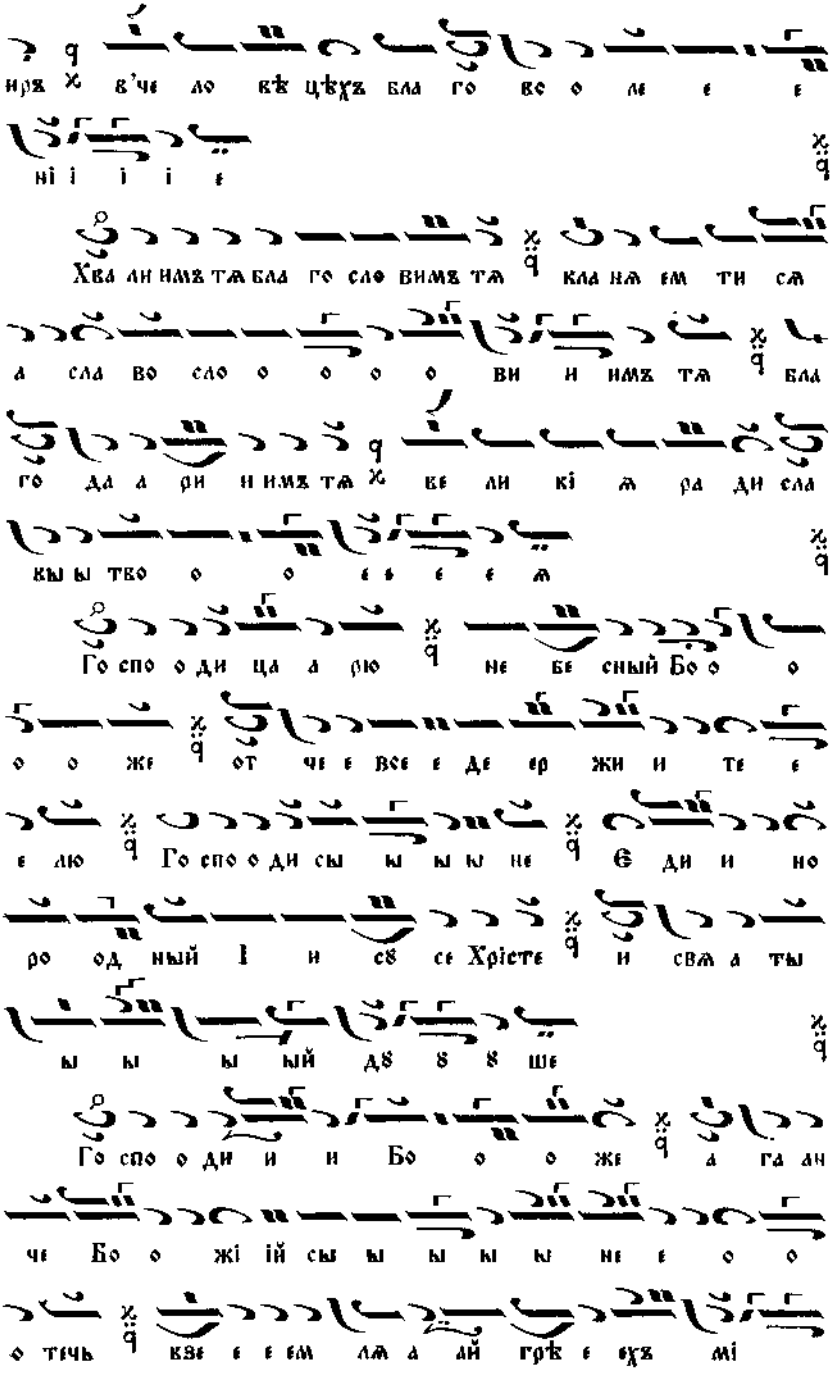

те е вѣ е е е е
Го спо о ди кѣте вѣ е е при вѣ е го оухъ на
оу чи и и и и и мм тво ри и ти и ко
лю вѣ тво о о ю вѣ га ки ш ты ы е си
Бо о огъ мой
Йи ки оу те вѣ ис то о чникъ жи и и ко о
та ко свѣ е тѣ тво е е е емъ оу зри имъ
свѣ е етъ
Про ба а а а а а а а а про ба а а
а а ви ми ло ость тво о о ю вѣ е
дѣ вѣ цы ы ы ымъ тж свж ты ый Бо о о о жи
свж а ты ы ы ый крѣ е ви кій свж тый бе ез сме
е ер тный по ми и и лѣй на а а а аск
Сла ва От цѣ вѣ вѣ вѣ и и Сы ы ы иѣ

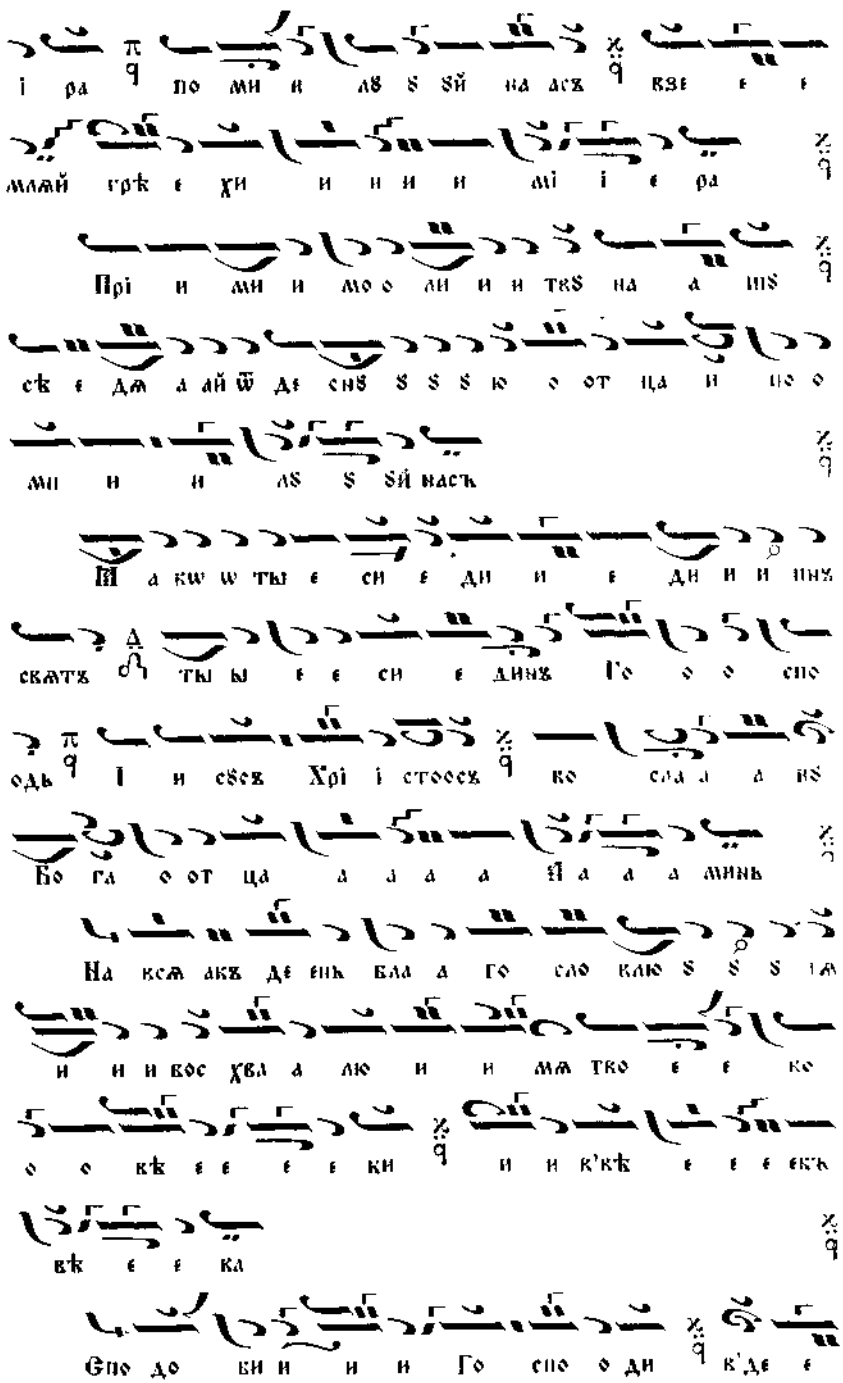

и скѫ то о о мѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ χѕ
И ны нѣ е е е и при и и и сни и
во вѣ е ки вѣ кw w w w wвѕ а а ми и
и и нынѣ
Скѫ тый бе ѕ сме е ѳр тный но ми и и лѕ ѕй на
а а аскѫ
Скѫ а а а а а а ты ы ы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы скѫ а а ты ый
Бо о о жѣ е е е е е е е е е е е е е
е е е
Скѫ а а а а а а ты ы ы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы

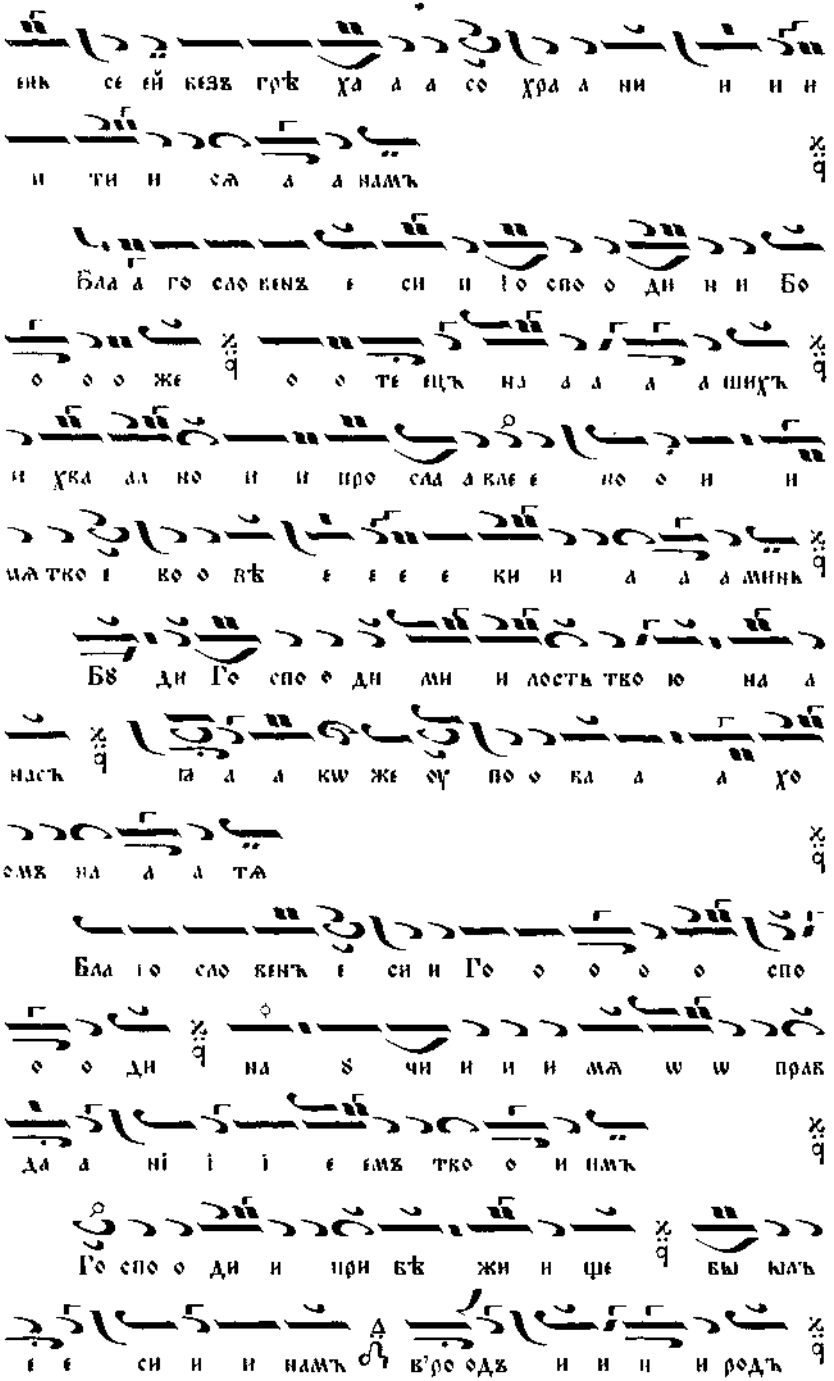

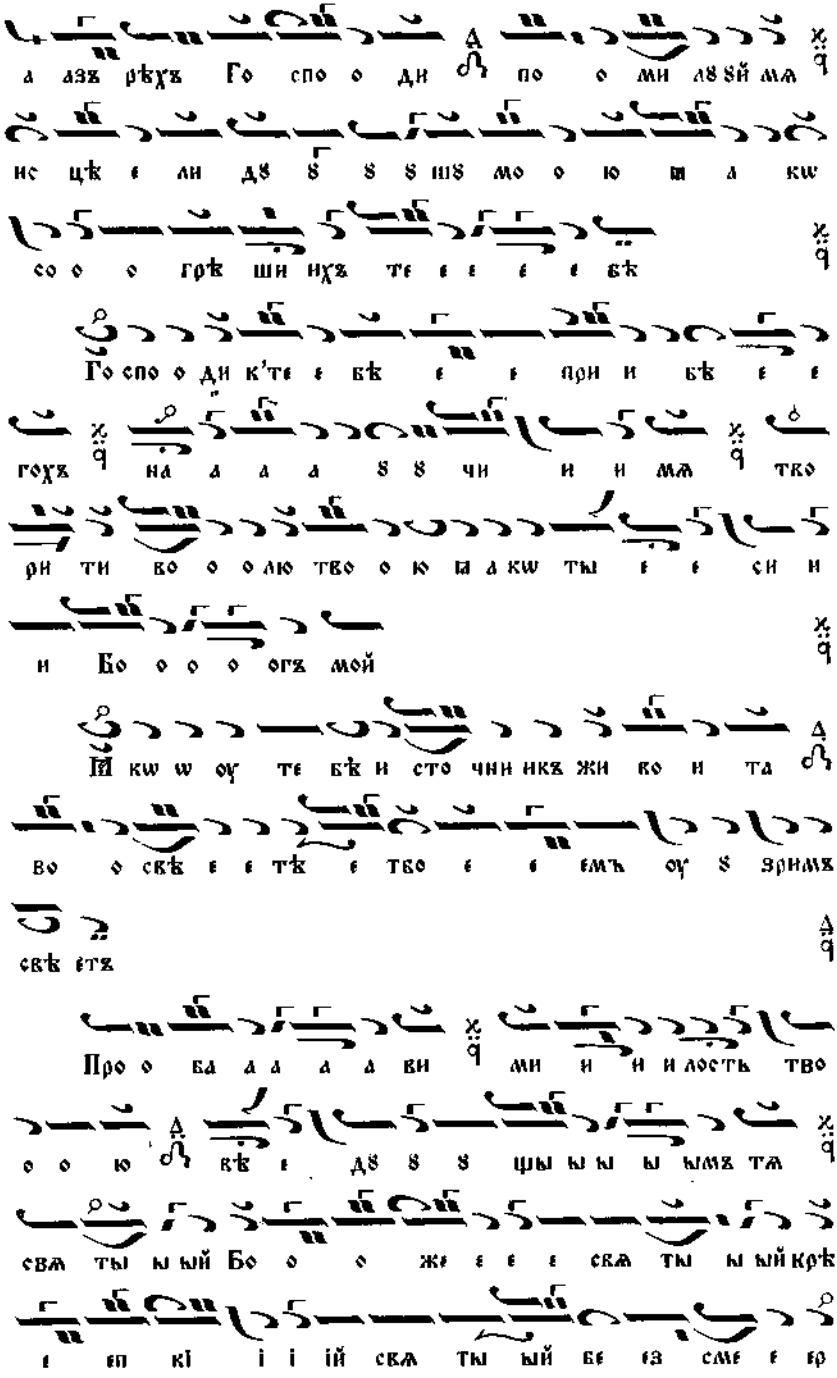
ѿ Петръ Византийский. Гласъ ѐ. ꙋ Па. Кѣ

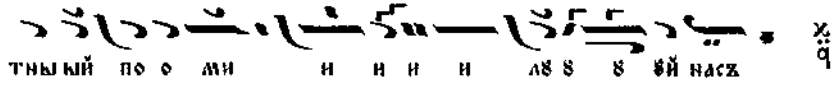

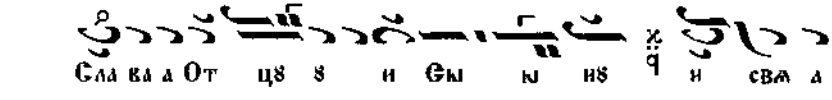

ирѫ ѯ в'че ло вѣ цѣхъ бла го ве о ле є є
ні і і і є
Хва ли имѫ тѫ бла го сло вимѫ тѫ кла нѫ ем ти сѫ
а сла во сло о о о о ви и имѫ тѫ бла
го да а ри и имѫ тѫ ѯ ве ли кі ѫ ра ди сла
кы ы тво о о є є є є ѫ
Го спо о ди ца а рю не бе сный Бо о о
о о же от че є все є де ер жи и те є
є лю Го спо о ди сы ы ы ы не є ди и но
ро од ный І и сѳ се Христе и свѫ а ты
ы ы ы ый дѯ ѕ ѕ ше
Го спо о ди и и Бо о о же а га ан
че Бо о жі ій сы ы ы ы ы не є о о
о тчь кзе є є ем лѫ а ай грѣ є ѳхъ мі

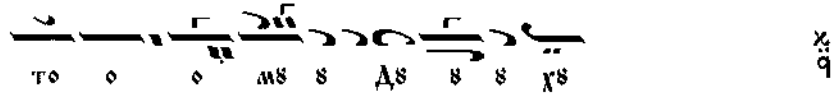

і ра по ми и лѧ ѕ ѕй на дсѣ взѣ ѣ ѣ
млмй грѣ ѣ хи и и и и мі і ѣ ра
Прі и ми и мо о ли и и тѣѕ на а шѕ
сѣ ѣ дѫ а ай ѿ дѣ снѕ ѕ ѕ ѕ ю о от ца и по о
ми и и лѧ ѕ ѕй насъ
Йа кѡ ѡ ты ѣ си ѣ ди и ѣ ди и и шнѫ
скѫтъ ты ы ѣ ѣ си ѣ диѫ Го о о спо
одь І и сѣсѣ Хрі і стоесѣ ко сла а а нѕ
Бо га о от ца а а а а йа а а а миѧ
На всѫ акъ дѣ ѥнь бла а го сло влю ѕ ѕ ѕ іѫ
и и и вос хва а лю и и мѫ тко ѣ ѣ ко
о о вѣ ѣ ѣ ѣ ѣ ки и и к'вѣ ѣ ѣ ѣ ѣкъ
вѣ ѣ ѣ ка
Спо до би и и и Го спо о ди в'дѣ ѣ

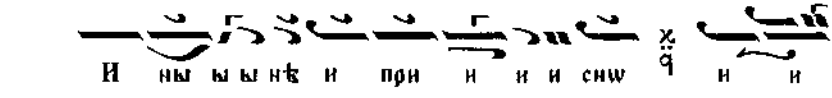

вик се ей кезв гръ́ хва а а со хра а ни и и и
и ти и сѫ а а намъ
Бла а го сло вени́ е си и Го спо о ди и и Бо
о о о же о о тѣ ѣцъ нз а а а а шихъ
и хка ал но и и про сла а кле е но о и и
мѫ тко е во о вѣ́ е е е е ки и а а а минь
Бѣ ди Го спо о ди ми и лость тво ю на а
наспъ ва а а кш же ѱ по о кла а а хо
смъ на а а тѫ
Бла го сло вени́ъ е си и Го о о о о спо
о о ди на ѕ чи и и и мѫ ш ш прав
да а ні і і е смъ тко о и нмъ
Го спо о ди и при вѣ́ жи и ще бы ылъ
е е си и и намъ в'ро одъ и и и и родъ

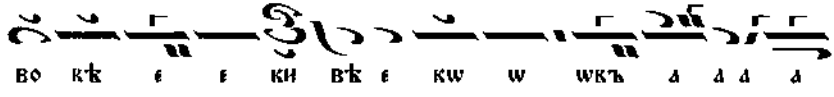

а аѕѫ рѣхъ Го спо о ди по о ми лѧ ѕй мѧ
ис цѣ е ли дѧ ѕ ѕ ѕ шѧ мо о ю ш а кw
со о о гр̀ѣ ши нхъ те е е е ѣ̀ѣ
Го спо о ди к'те е ѣ̀ѣ е е при и ѣ̀ѣ е е
гохъ на а а а ѕ ѕ чи и и мѧ тво
ри ти во о о лю тво о ю ш а кw ты е е си и
и Бо о о о огъ мой
Й кw w оу те ѣ̀ѣ и сто чни нкъ жи во и та
во о свѣ̀ѣ е е т̀ѣ е тво е е емъ оу ѕ зримъ
свѣ̀ѣ етъ
Про о ба а а а а ви ми и и и лость тво
о о ю вѣ̀ѣ е дѧ ѕ ѕ цы ы ы ы ымъ тѧ
свѧ ты ы ый Бо о о жѣ е е е свѧ ты ы ый кр̀ѣ
е ви кі і і ій свѧ ты ый бе ѕа сме е ро

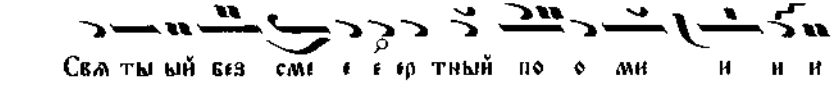

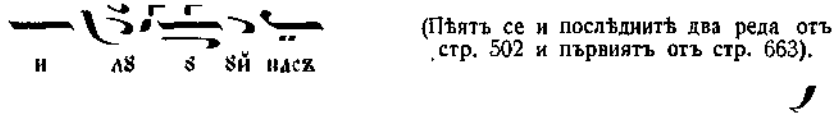

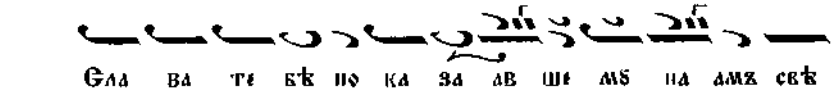

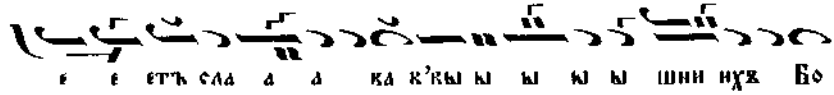

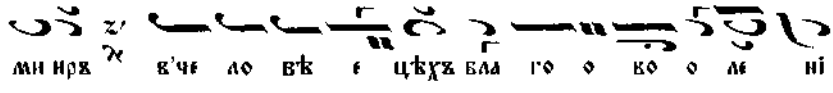
(Пѣтъ се и послѣднитѣ два реда отъ стр. 502 и първиятъ отъ стр. 663).

ѿ Даніила Прѡрѡка. Сѥдмогласный Sw.

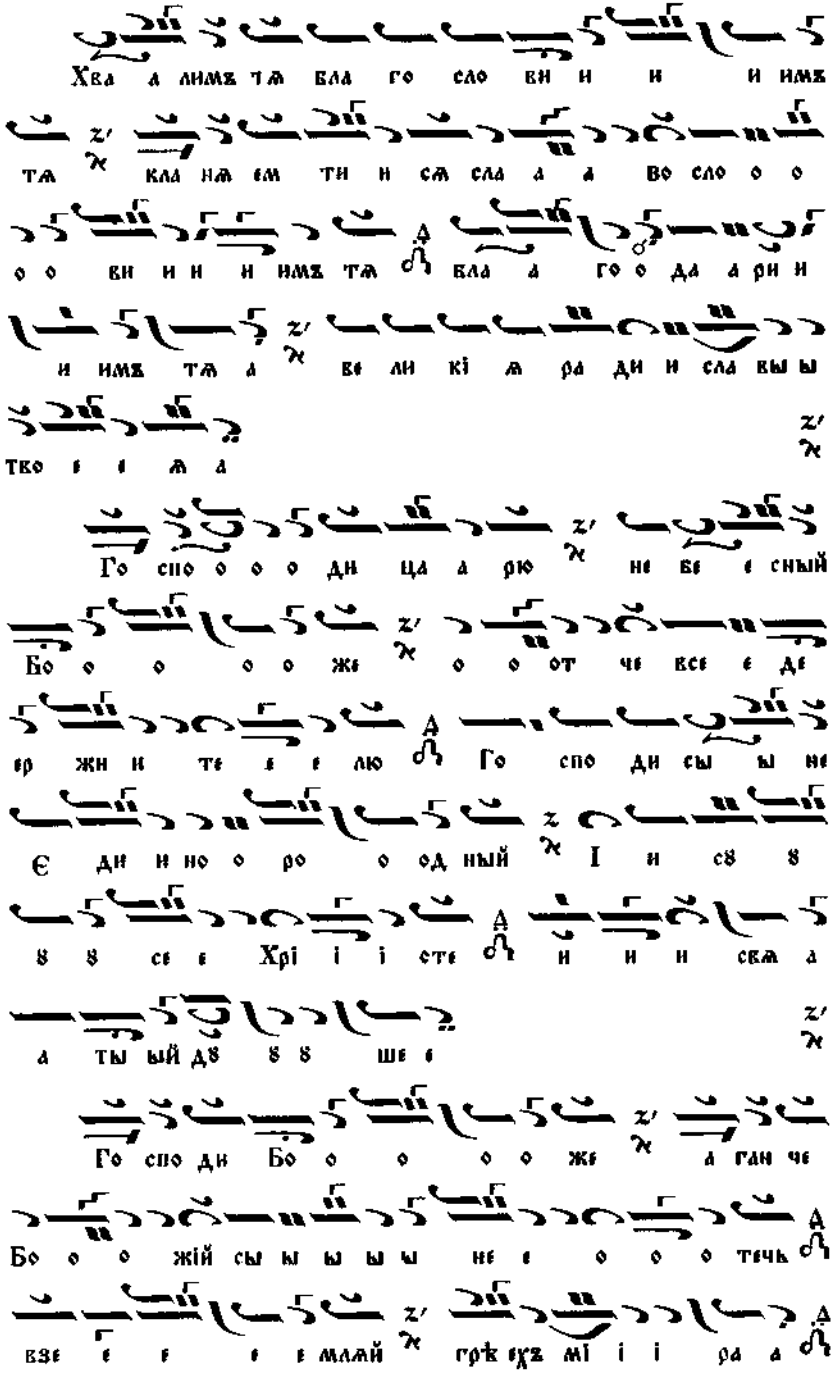

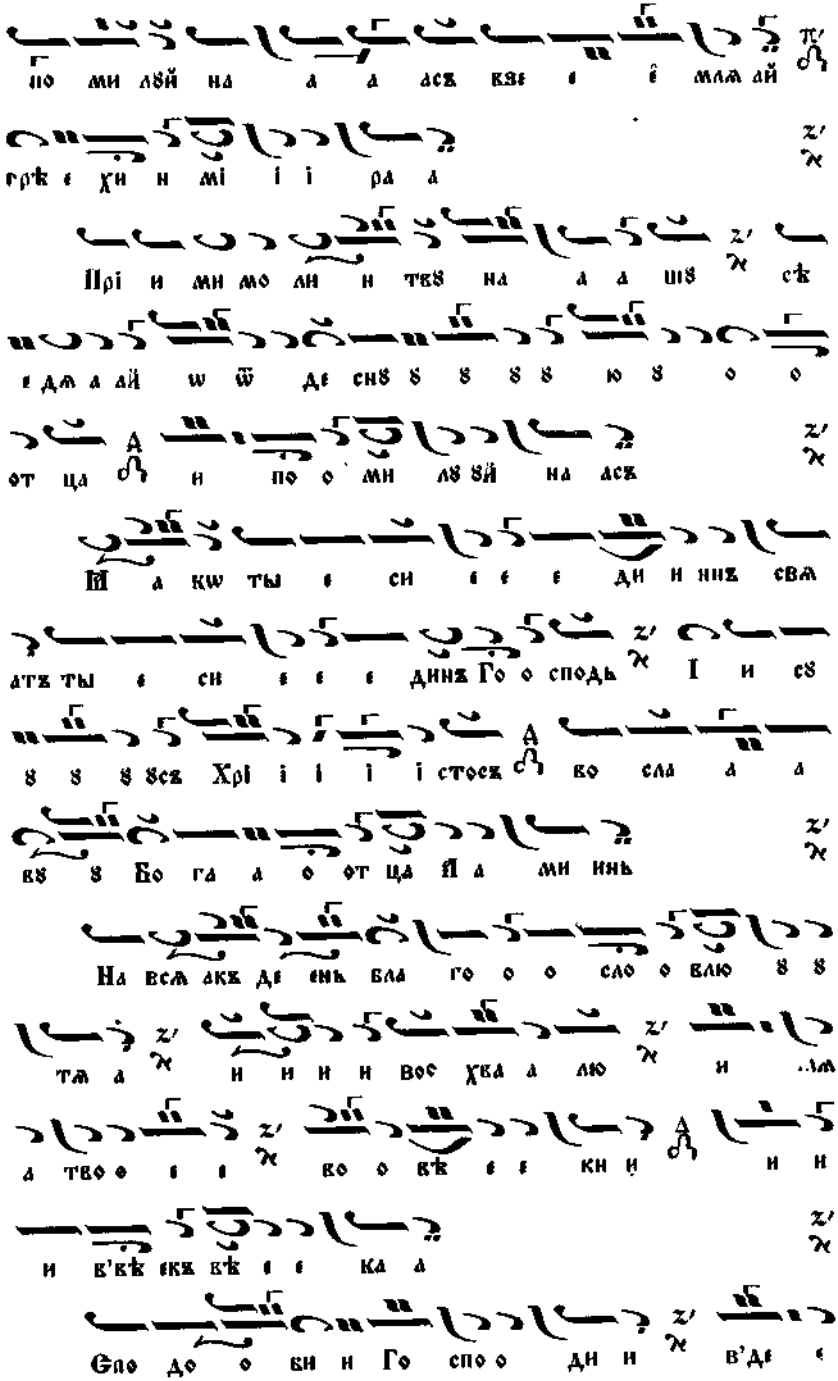

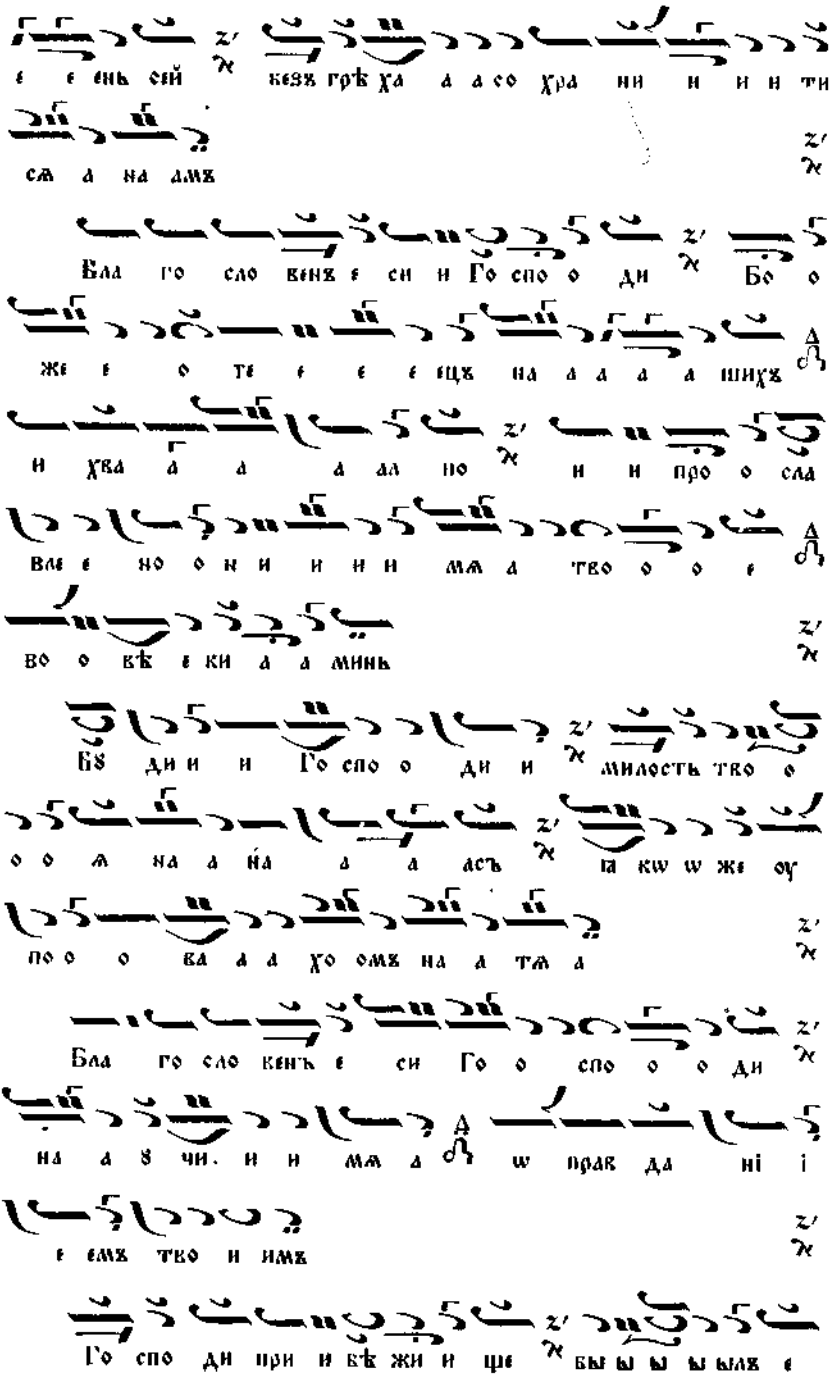

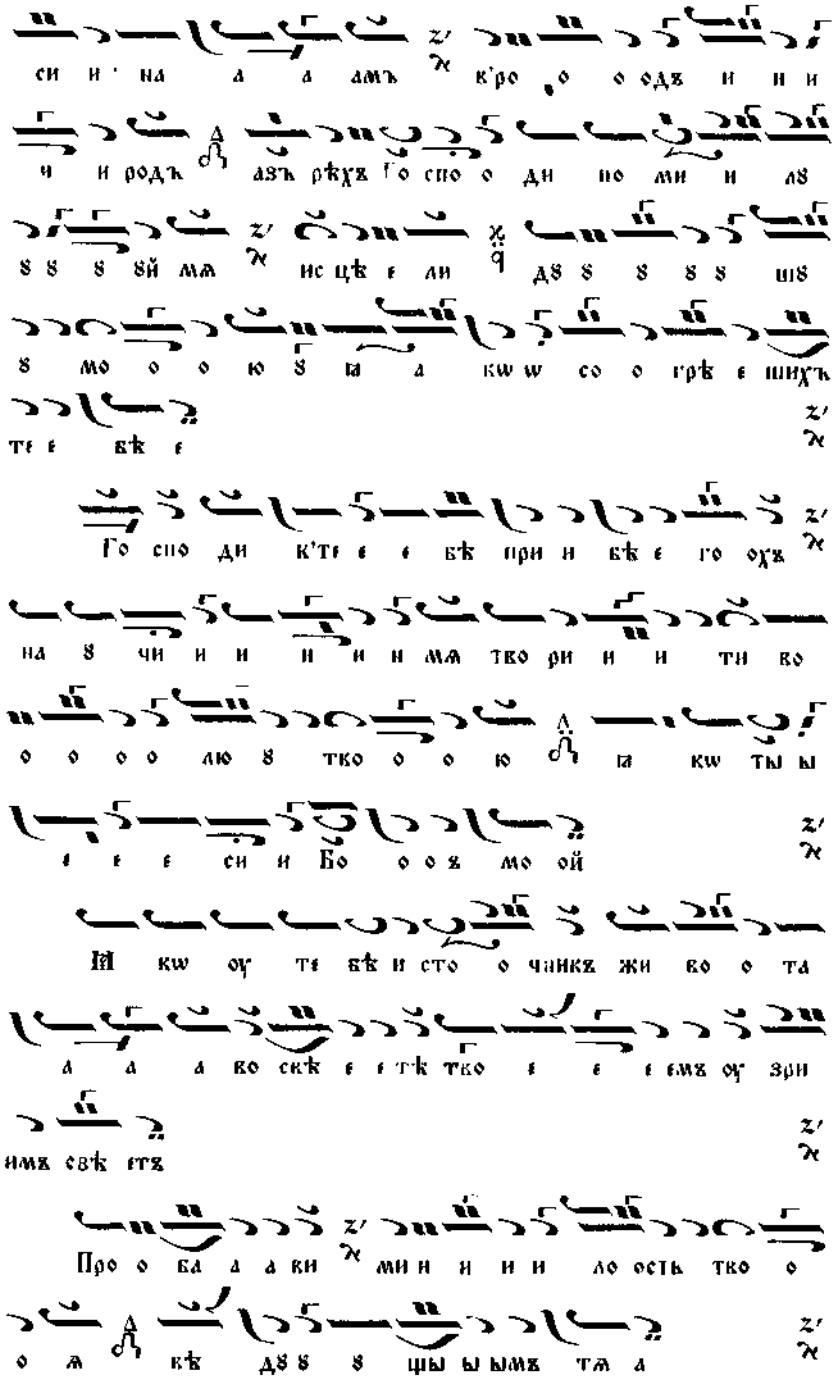

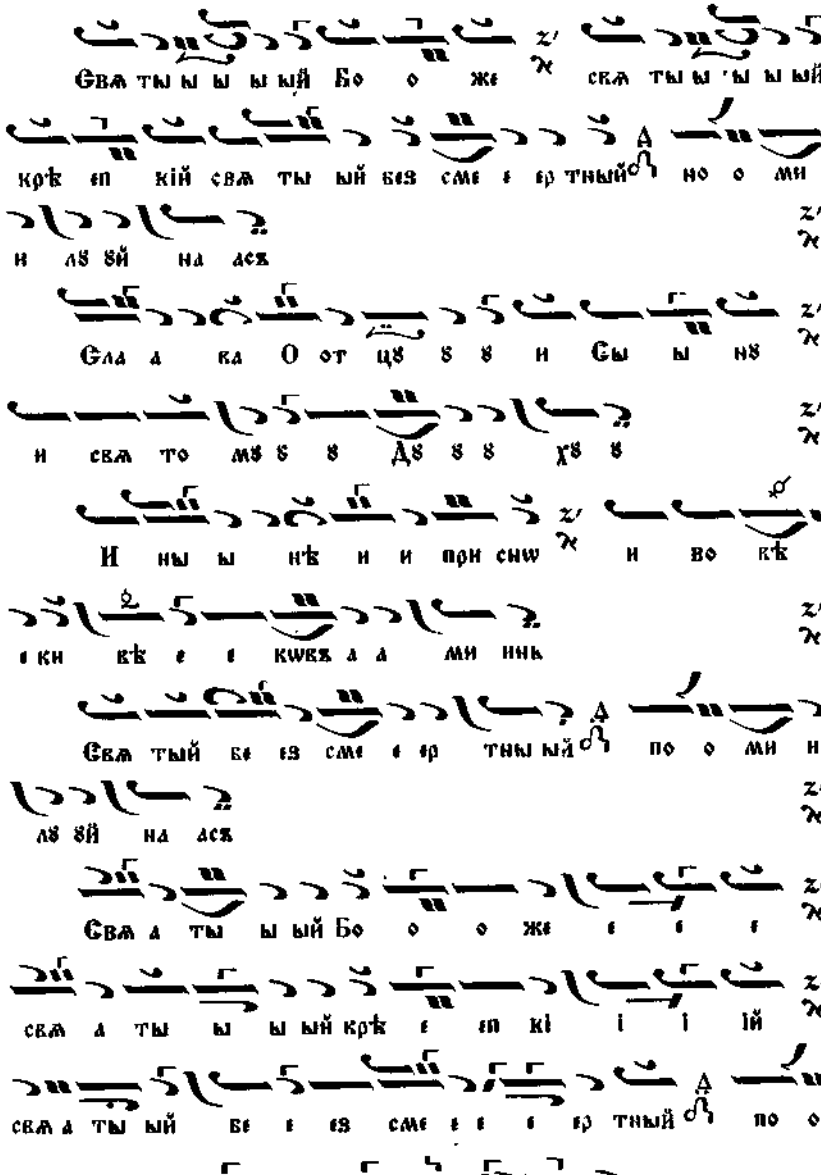

Хва а лимѫ тѫ бла го сло ви и и и имѫ
тѫ кла нѫ ѥм ти и сѫ сла а а во сло о о
о о ви и и и имѫ тѫ бла а го о да а ри и
и имѫ тѫ а ѵе ли кі ѫ ра ди и сла вы ы
тво ѵ ѵ ѫ а
Го спо о о о ди ца а рю не ѵе ѵ ный
Бо о о о о жѵ о о от чѵ всѵ ѵ дѵ
ѵр жи и тѵ ѵ ѵ лю Го спо ди сы ы не
Є ди и но о ро о од ный І и сѵ ѕ
ѕ ѕ сѵ ѵ Хрі і і стѵ и и и свѫ а
а ты ый дѕ ѕ ѕ шѵ ѵ
Го спо ди Бо о о о о жѵ а ган чѵ
Бо о о жій сы ы ы ы ы нѵ ѵ о о о тчь
взѵ ѵ ѵ ѵ ѵ млмй грѣ хѫ мі і і ра а

по ми лѕй на а а аєѫ кѕє є є млѫ ай
грѣ є хи н мі і і ра а
Щрі и ми мо ли н тѕѕ на а а шѕ сѣ
є дѫ а ай ѡ ѿ дє снѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ю ѕ о о
от ца и по о ми лѕ ѕй на аєѫ
Ѭ а кѡ ты є си є є є ди и ннѫ свѫ
атѫ ты є си є є є динѫ Го о сподь І и єѕ
ѕ ѕ ѕ ѕєѫ Хрі і і і і стоєѫ во сла а а
ѕѕ ѕ Бо га а о от ца Я а ми инь
На всѫ акѫ дє ѥнь бла го о о сло о влю ѕ ѕ
тѫ а и и и и вос хва а лю и ..ѧ
а тво о є є во о вѣ є є ки и и и
и в'кѣ ѥкѫ вѣ є є ка а
Спо до о ви и Го спо о ди и в'дє є

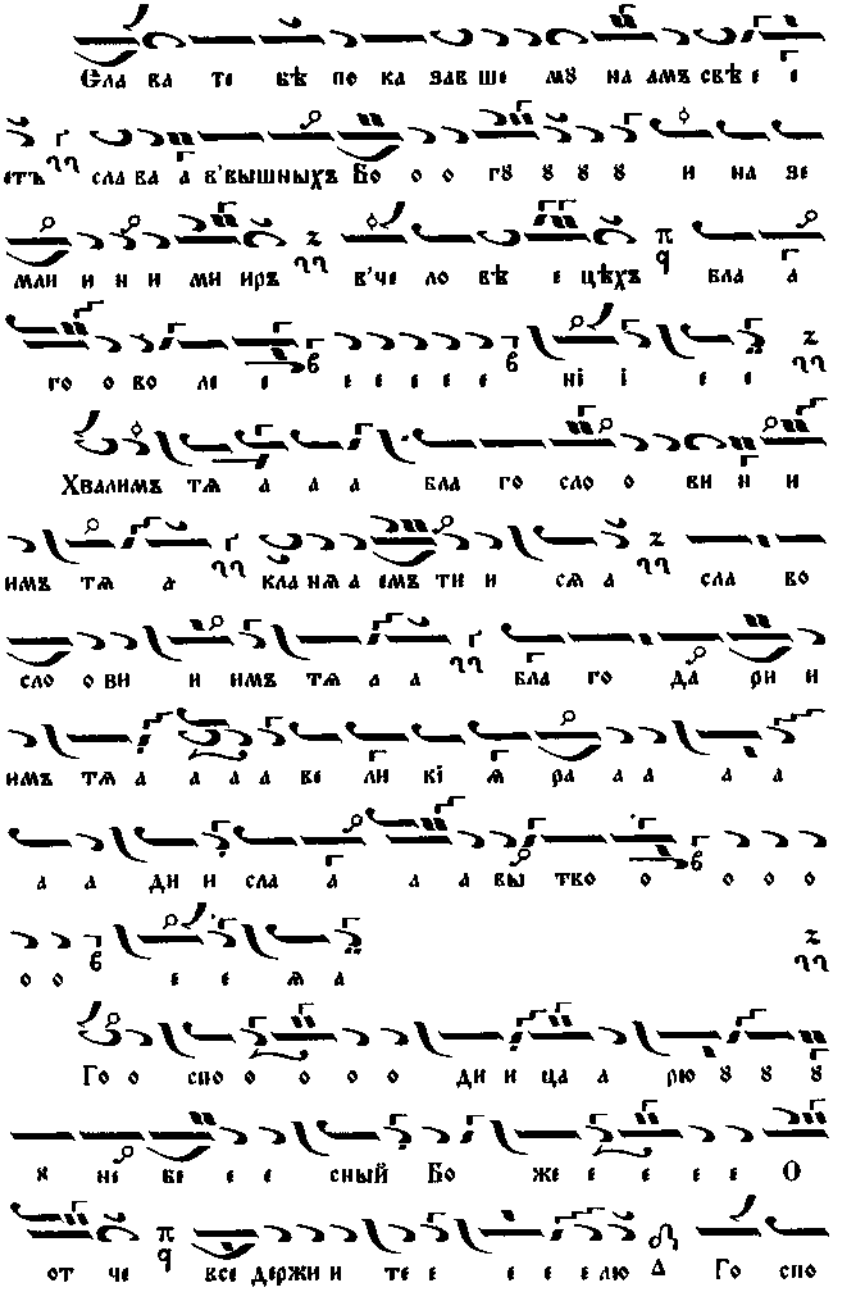

е е ень сей безъ грѣ ха а а со хра ни и и и ти
сѧ а на дмъ
Бла го сло венъ е си и Го спо о ди Бо о
же е о тє е е е ѣцъ на а а а а шихъ
и хва а а а аа по и и про о сла
вле е но о и и и и мѧ а тво о о е
во о вѣ к е ки а а минь
Бѕ ди и и Го спо о ди и милость тво о
о о ѧ на а на а а асъ на кw w же оу
по о о ва а а хо омъ на а тѧ а
Бла го сло венъ е си Го о спо о о ди
на а ѕ чи. и и мѧ а w прав да ні і
е емъ тво и имъ
Го спо ди при и вѣ жи и ще бы ы ы ы ылъ е

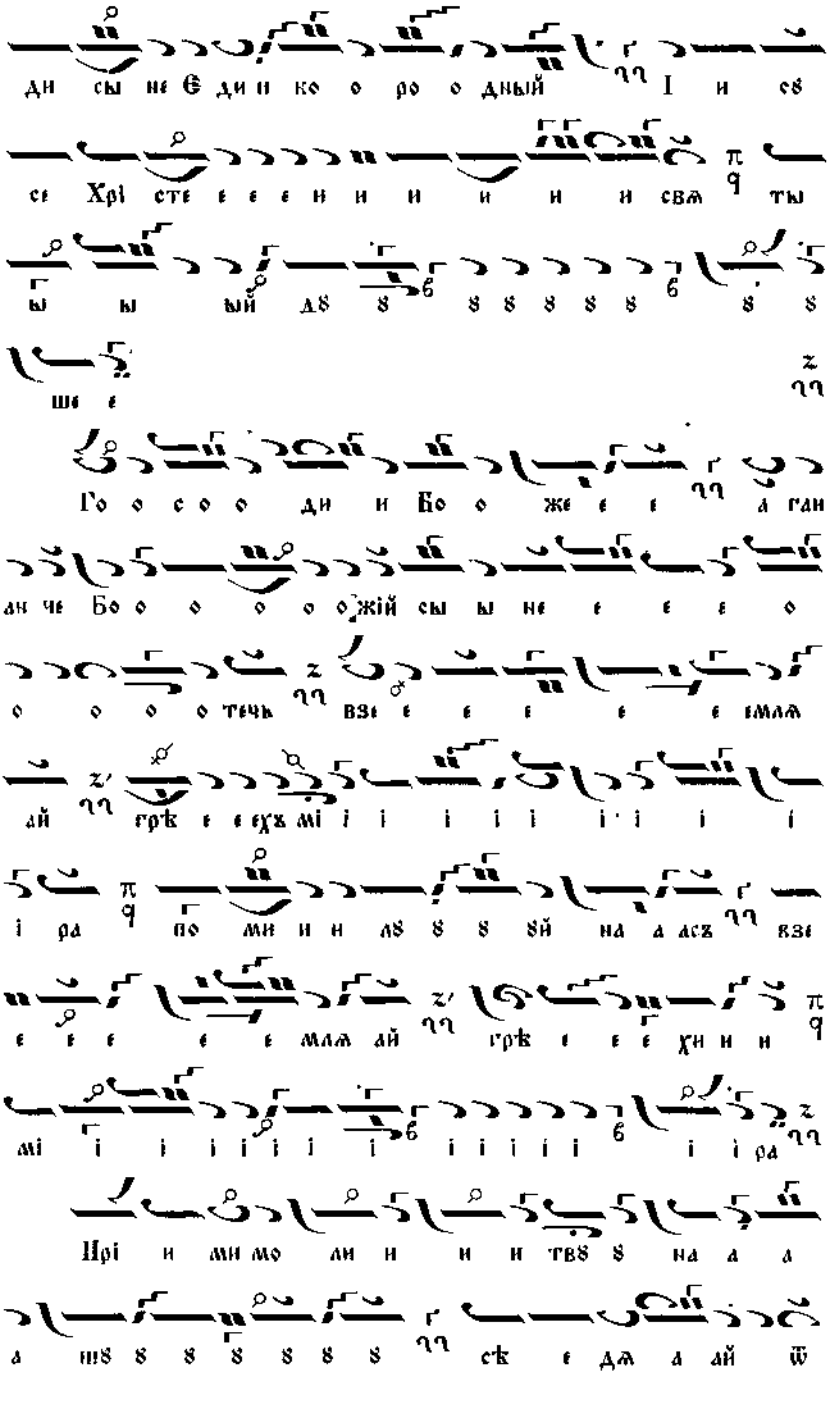

си и на а а амъ к'ро о о одѫ и и и
ч и родъ азъ рѣхъ Го спо о ди по ми и лѧ
ѕ ѕ ѕ ѕй мѧ ис цѣ е ли дѧ ѕ ѕ ѕ ѕ шѧ
ѕ мо о о ю ѕ ы а кѡ ѡ со о грѣ е шихъ
тѣ е вѣ е
Го спо ди к'тѣ е е вѣ при и вѣ е го оҳъ
на ѕ чи и и и и и мѧ тво ри и и ти во
о о о о лю ѕ тко о о ю ы кѡ ты ы
е е е си и Бо о о ѕ мо ой
Й кѡ оу тѣ вѣ и сто о чанкѣ жи во о та
а а а во свѣ е е тѣ тко е е е емѣ оу зри
имѣ свѣ етѣ
Про о ба а а ки ми и и и ло есть тво о
о ж вѣ дѧ ѕ ѕ цы ы ымѣ тѫ а

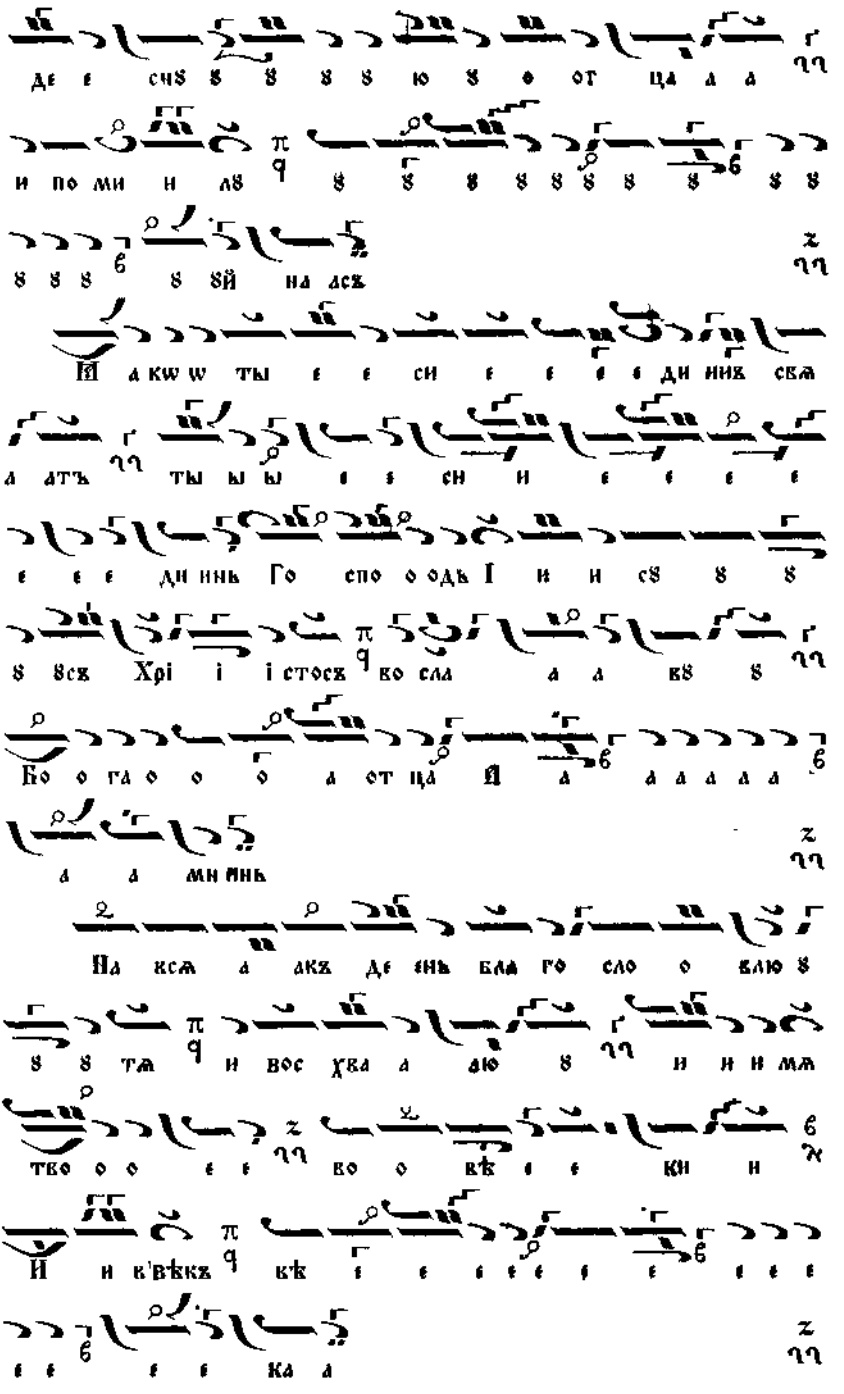

Свѧ ты ы ы ы кій Бо о же свѧ ты ы ты ы ый
крѣ ѥп кій свѧ ты ый бѣз сме ѥ ѕр тный по о ми
и лѕ ѕй на аєѫ
Сла а ка О от цѕ ѕ ѕ и Сы ы нѕ
и свѧ то мѕ ѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ хѕ ѕ
И ны ы нѣ и и при снѡ и во кѣ
ѥ кн кѣ ѥ ѥ кѡѣѫ а а ми нѣ
Свѧ тый бе ѕ сме ѥ ѕр тны ый по о ми и
лѕ ѕй на аєѫ
Свѧ а ты ы ый Бо о о же ѥ ѥ ѥ
свѧ а ты ы ы ый крѣ ѥ ѥп кі і і ій
свѧ а ты ый бе ѥ ѕ сме ѥ ѥ ѥ ѕр тный по о
ми и лѕ ѕй на а а а а а а а а аєѫ

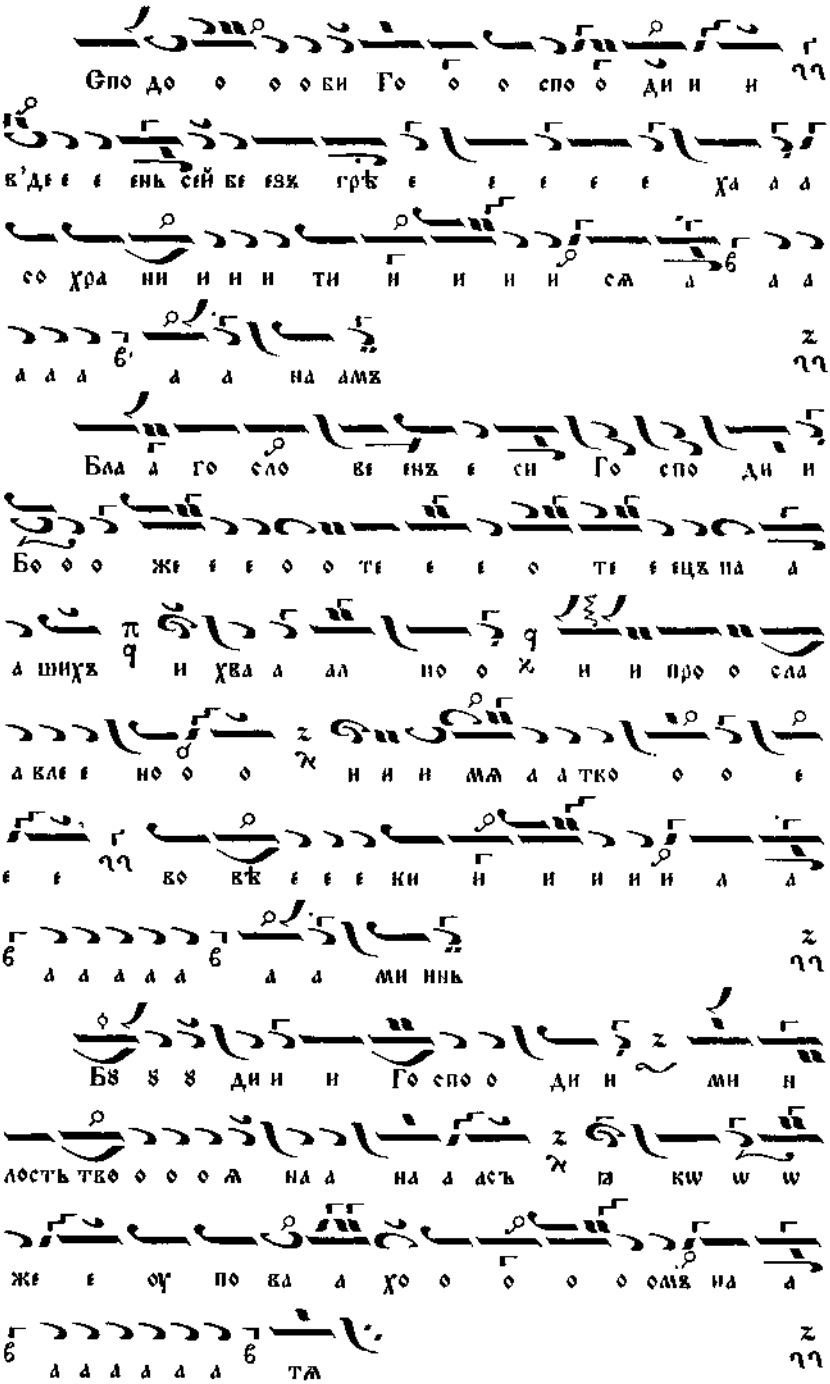
Ѡ Сѣрскимъ Протопсалтъ, Стамѣль

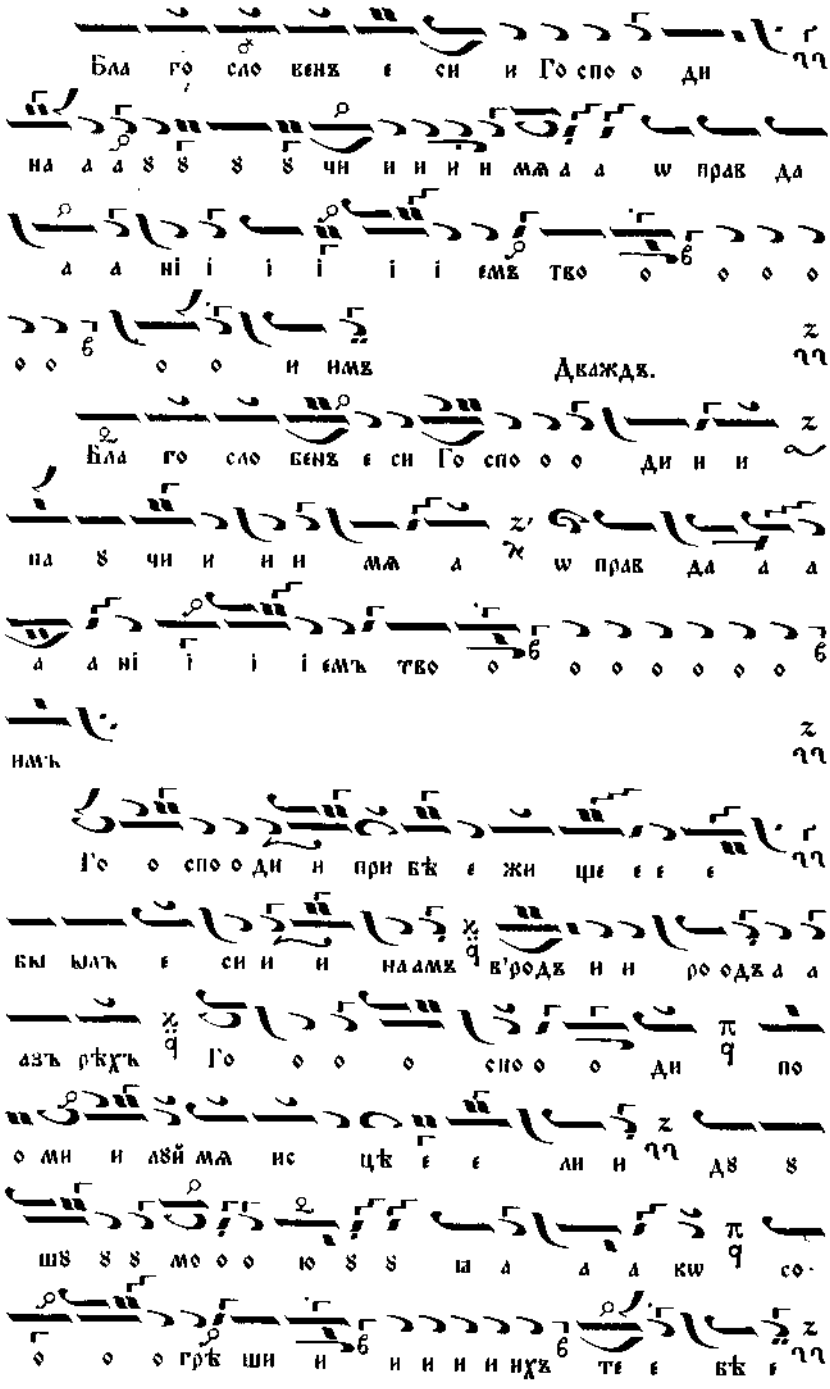
Гласъ ~ инармонический

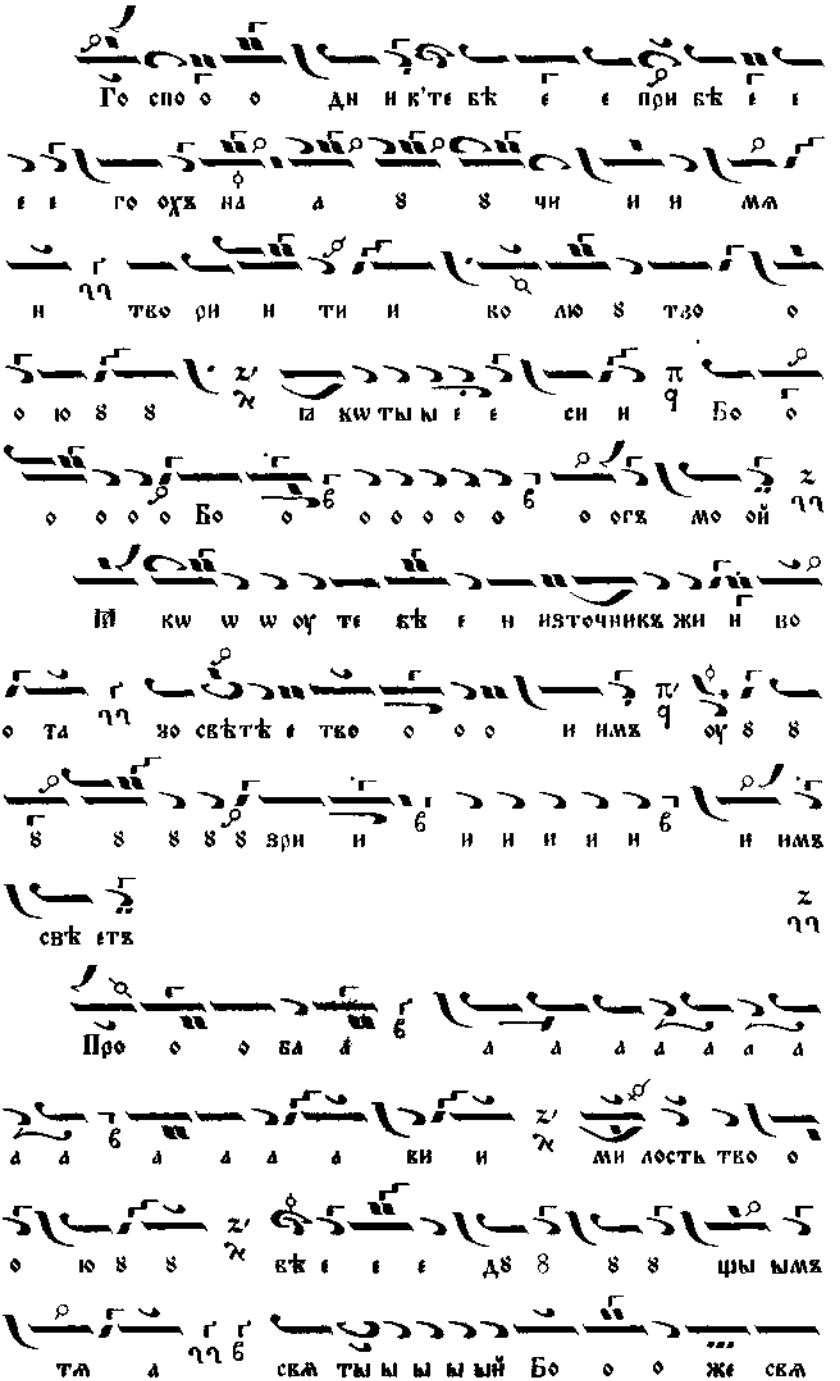

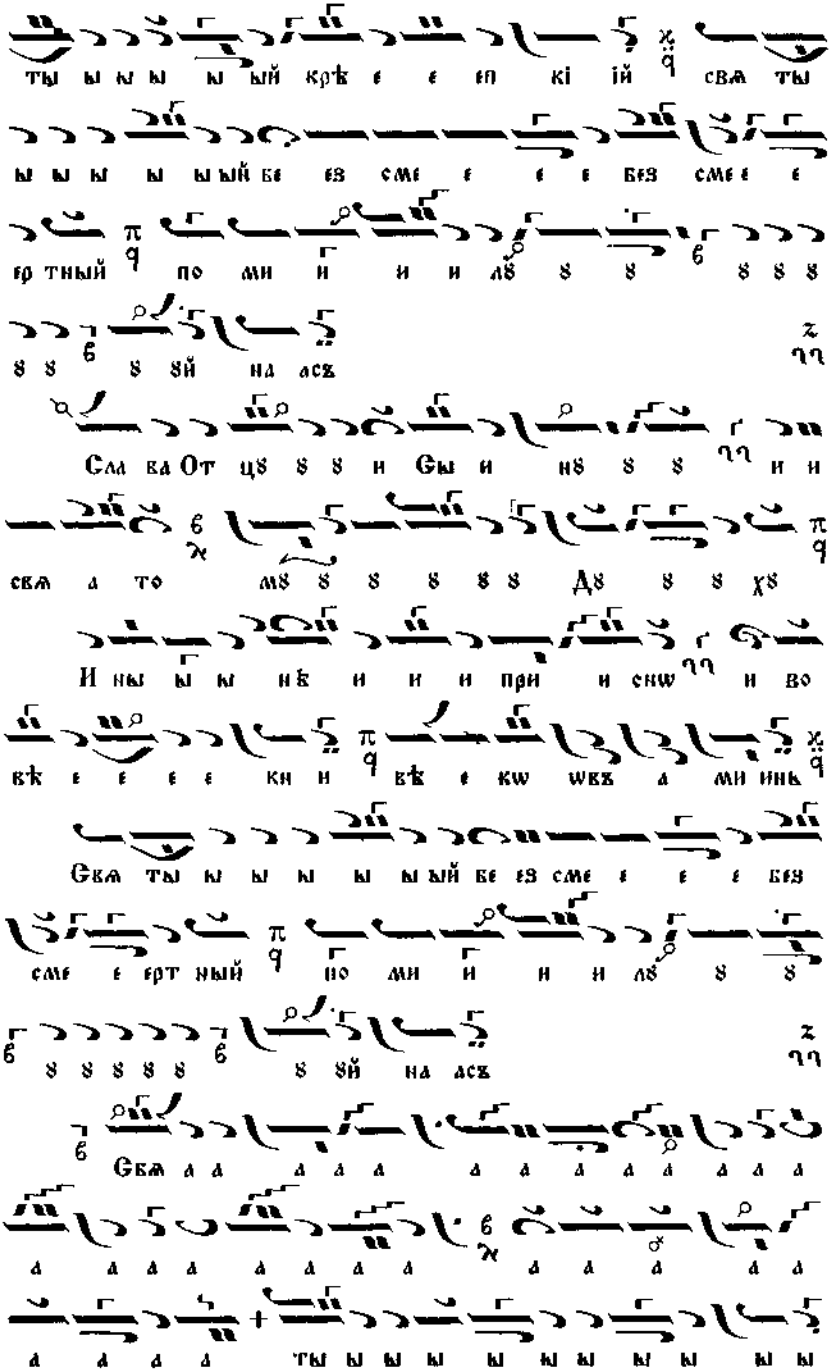

дн сы не Ѳ ди и ко о ро о дный I и св
се Хрі сте е е е и и и и и свм ты
ы ы ый дѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
ше е
Го о с о о ди и Бо о же е е а ган
ан че Бо о о о о о жій сы ы не е е е о
о о о о течь взе е е е е е имлм
ай грѣ е е ѣх мі і і і і і і і і і
і ра по ми и и лѕ ѕ ѕ ѕй на а асѕ взе
е е е е е млм ай грѣ е е е ѯи и и
мі і і і і і і і і і і і і і ра
Ирі и ми мо ли и и и твѕ ѕ на а а
а шѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ сѣ е дм а ай Ѡ

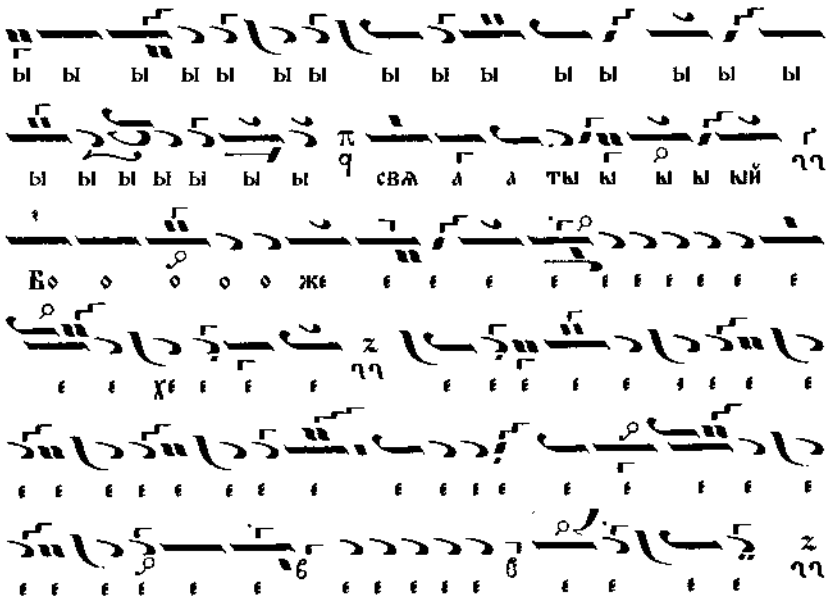

Де ѥ сн$ $ $ $ $ ю $ ѳ от ца а а
и по ми и лѧ $ $ $ $ $ $ $ $ $ $ $
$ $ $ $ $ $ $ $ $ $ $ $

Спо до о о о би Го о о спо о ди и и
в'де е е нь сей ве вх гр'х е е е е е ха а а
со хра ни и и и ти и и и и сж а а а
а а а а на амх
Бла а го сло ве нх е си Го спо ди и
Бо о о же е е о о те е е о те е щх на а
а шихъ и хва а ал но о х и и про о сла
а вле е но о о х и и и мя а а тко о о е
е е во вх е е е ки и и и и и а а
а а а а а а ми нн
Бя я я ди и и Го спо о ди и ~ ми н
лость тво о о о ж на а на а асъ х ш кw w w
же е оу по вд а хо о о о о о омя на а
а а а а а а тж

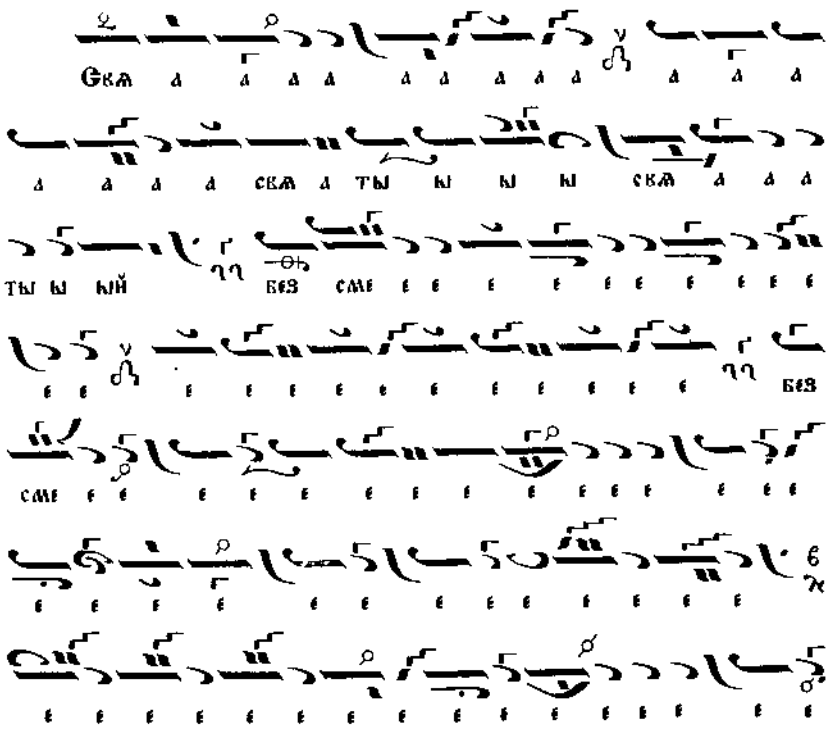

Бла го сло венѣ е си и Го спо о ди
на а а ѕ ѕ ѕ ѕ чи и и и и мѧ а а ѡ правѣ да
а а нi і і і і і емѣ тво о о о о
о о о о и имѣ
Дважды.
Бла го сло венѣ е си Го спо о о ди и и
на ѕ чи и и и мѧ а ѡ правѣ да а а
а а нi і і і емъ тво о о о о о о о
имъ
Го о спо о ди и при бѣ е жи ще е е е
бы ꙋлъ е си и и на амѣ в'родѣ и и ро одѣ а а
азъ рѣкъ Го о о о спо о о ди по
о ми и лѹй мѧ ис цѣ е е ли и дѧ ѕ
шѧ ѕ ѕ ме о о ю ѕ ѕ ш а а а кѡ со·
о о о грѣ ши и и и и и нхѣ те е бѣ е

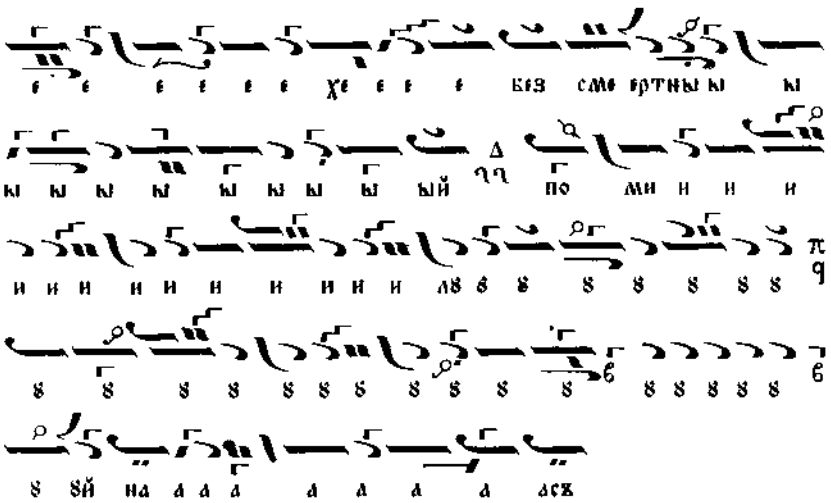

Го спо о о дн и к'те бѣ е е при бѣ е е
е е го оҳѫ на а ѕ ѕ чи и и мѫ
и тво ри и ти и ко лю ѕ тзо о
о ю ѕ ѕ ш кѡ ты ы е е си и Бо о
о о о о Бо о о о о о о о о ого мо ой
Ій кѡ ѡ ѡ оу те бѣ е н източникѫ жи и во
о та зо свѣтѣ е тво о о о и имѫ оу ѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ зри и и и и и и и имѫ
свѣ ётѫ
Про о о ба й а а а а а а
а а а а а а ки и ми лость тво о
о ю ѕ ѕ бѣ е е е дѕ ѕ ѕ цы ымѫ
тѫ а скѫ ты ы ы ы ый Бо о о же скѫ

ты ы ы ы ы ый кр҃ѣ є є ѥп кі ій свѧ ты
ы ы ы ы ы ый бе ѕѕ сме є є є бѕѕ сме є є
ѥр тный по ми и и и лѣ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ ѕй на асѣ
Сла ва От цѣ ѕ ѕ и Сы и нѣ ѕ ѕ и и
свѧ а то мѣ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ Дѣ ѕ ѕ хѕ
И ны ы ы нѣ и и и при и снѡ и во
вѣ є є є є кн и вѣ є кѡ ѡвѣ а ми инь
Свѧ ты ы ы ы ы ый бе ѕѕ сме є є є бѕѕ
сме є ѥрт ный по ми и и и лѣ ѕ ѕ
ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕй на асѣ
Свѧ а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а
а а а а ты ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы

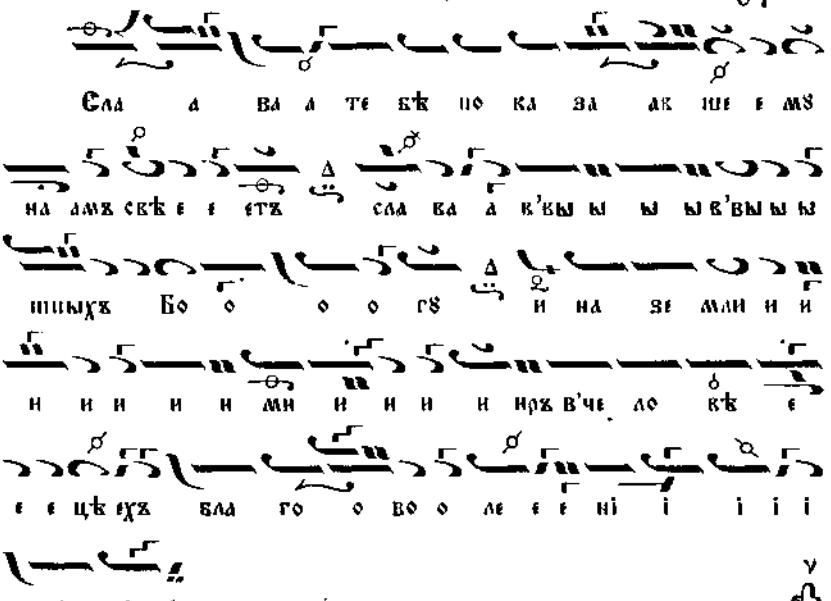

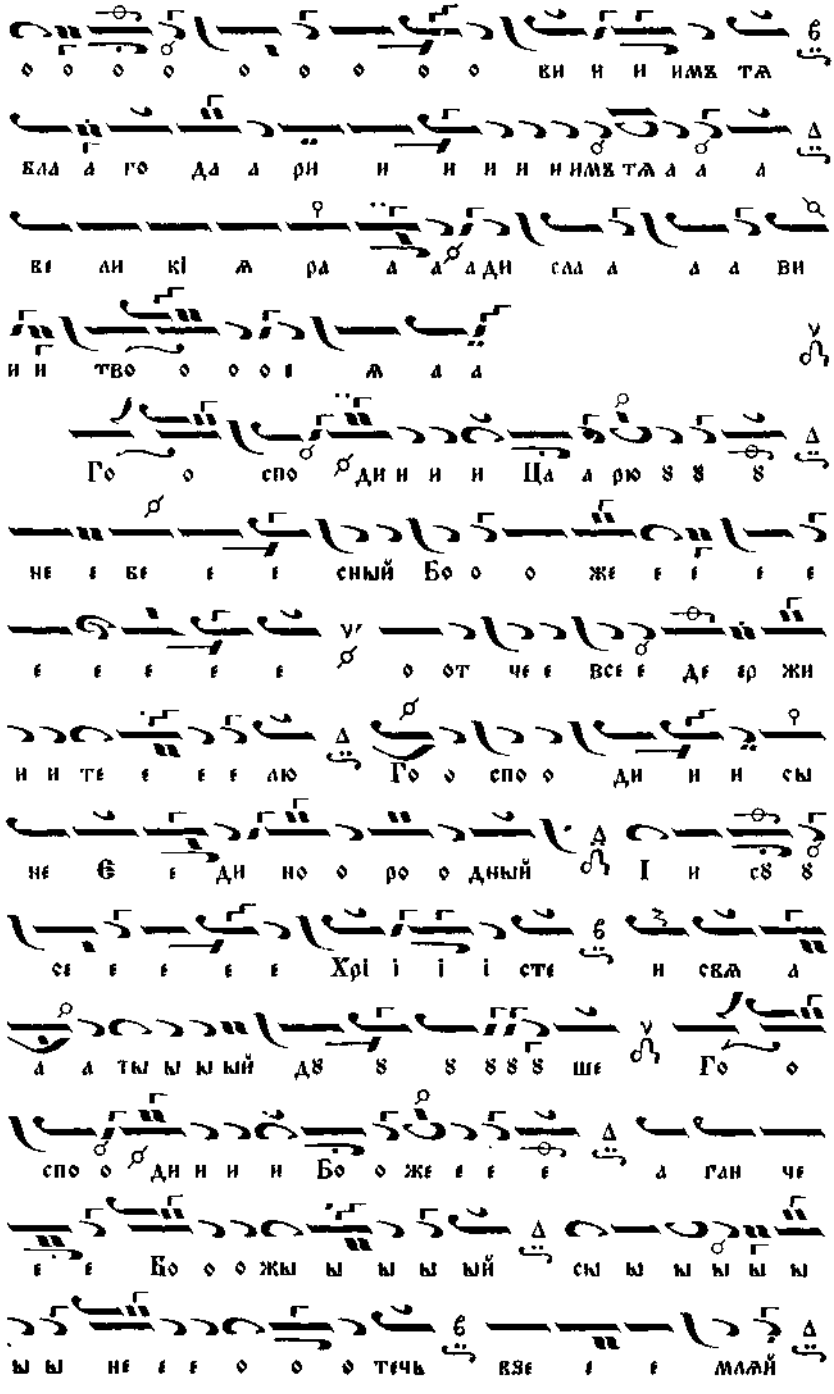
Свѧтый крѣпкій сѫщѳ.

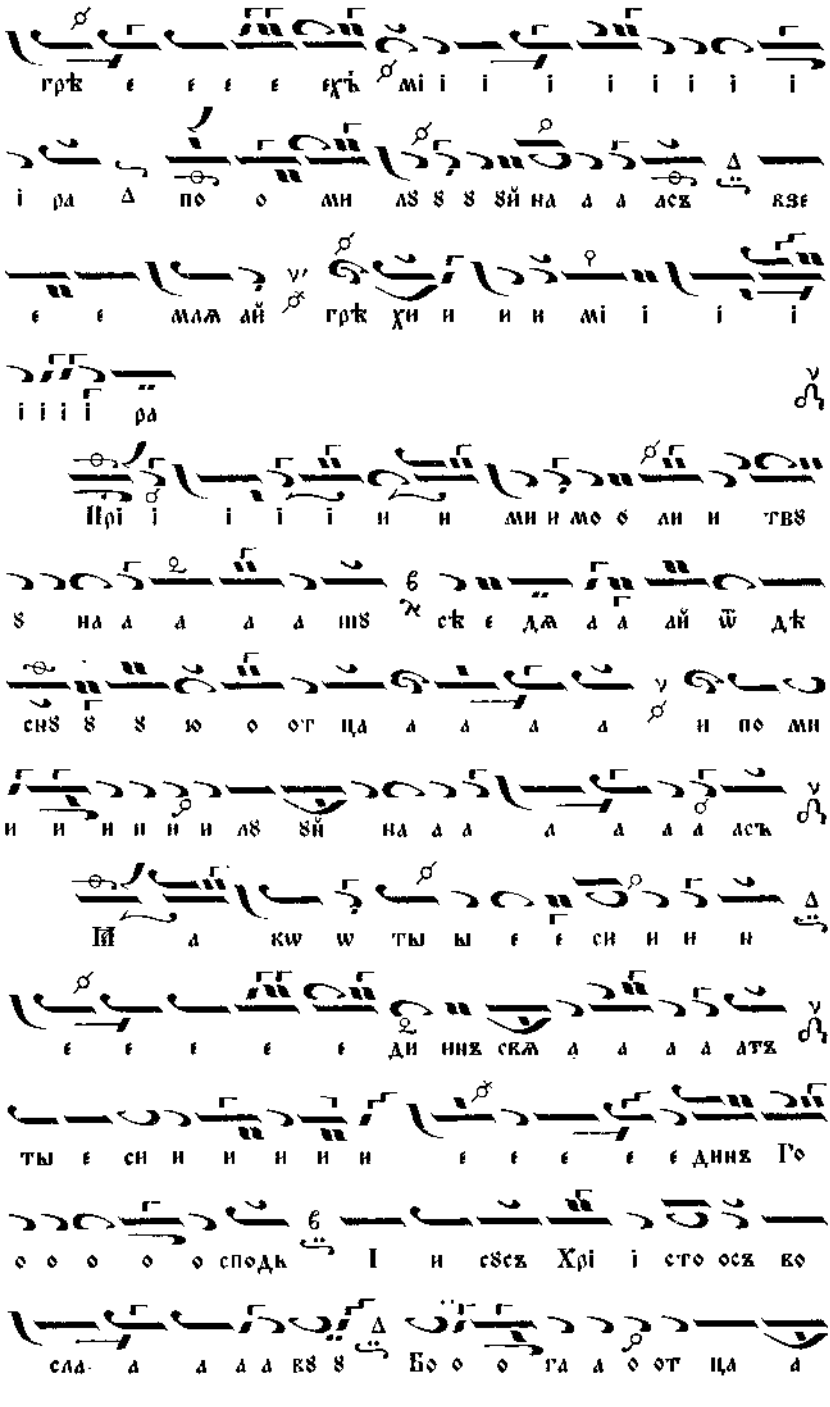

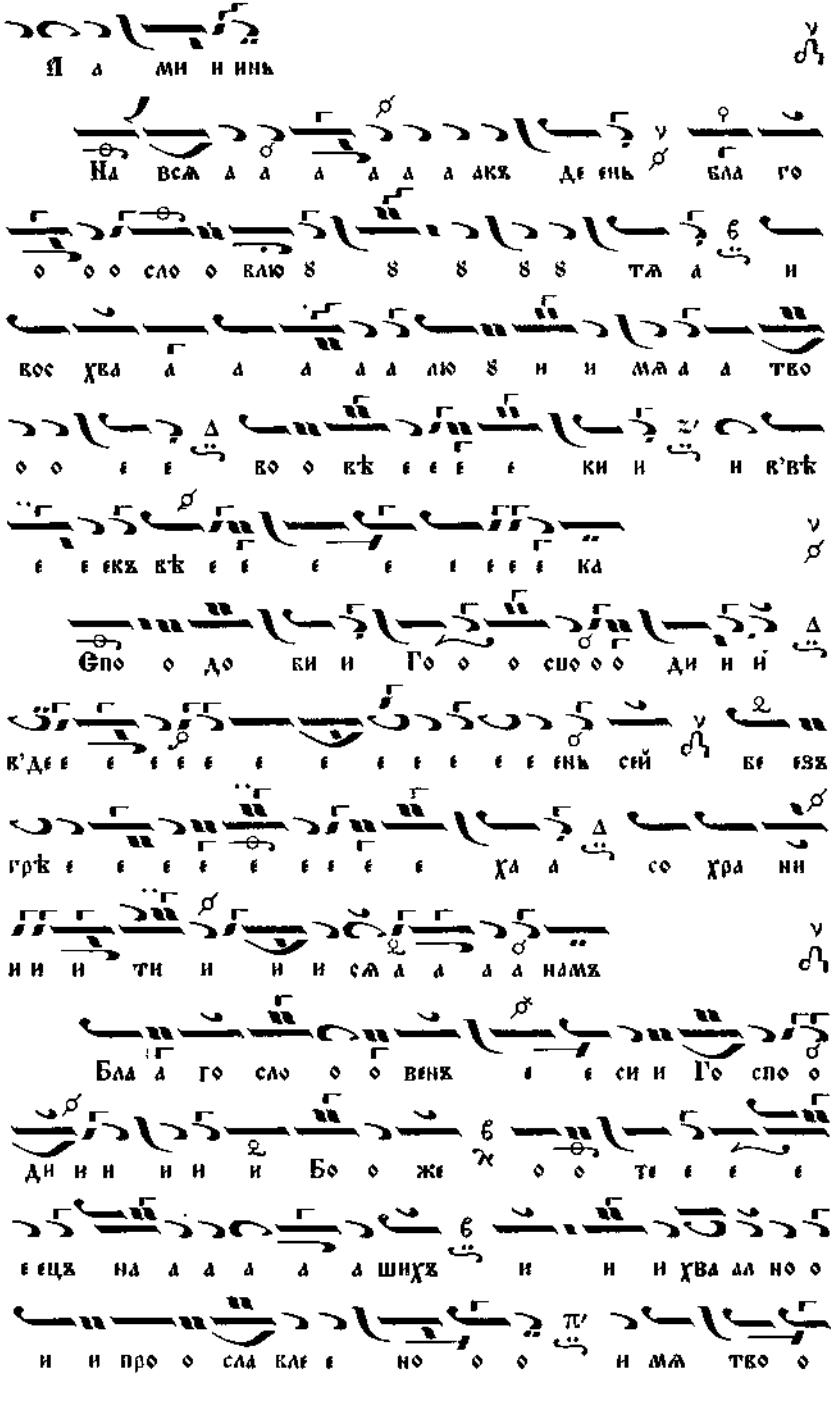

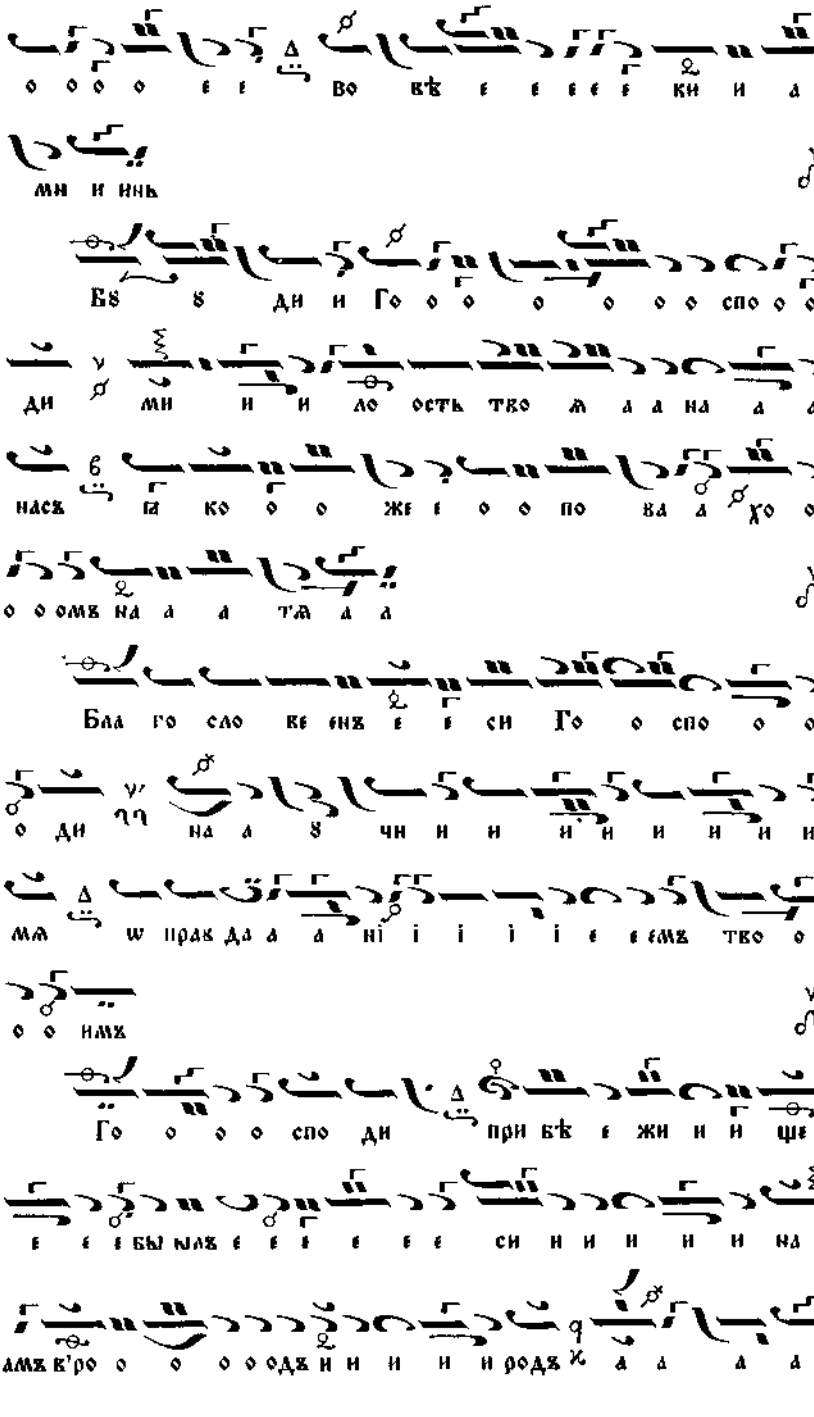
ѿ Петра Ѳфескій. Гласъ й Ии.

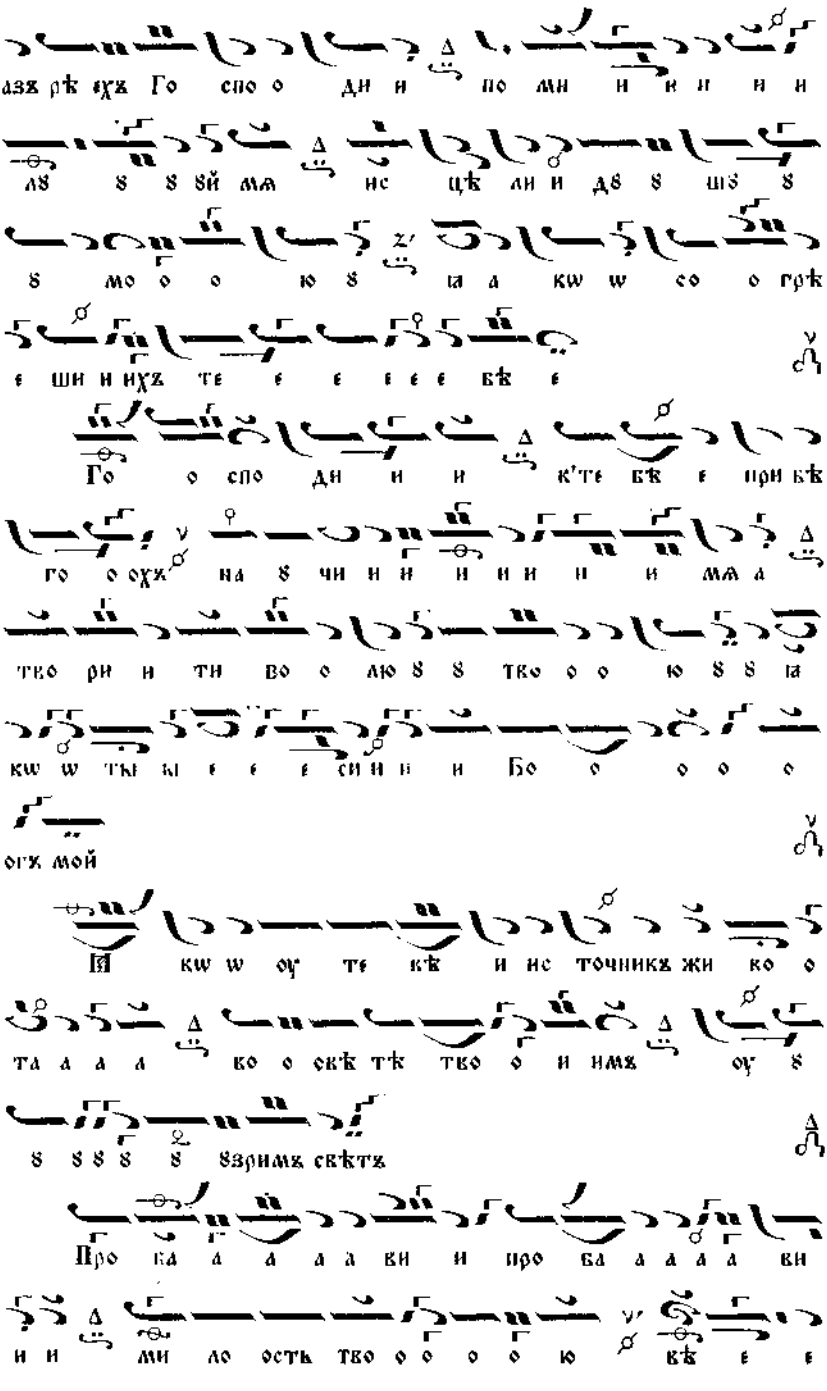

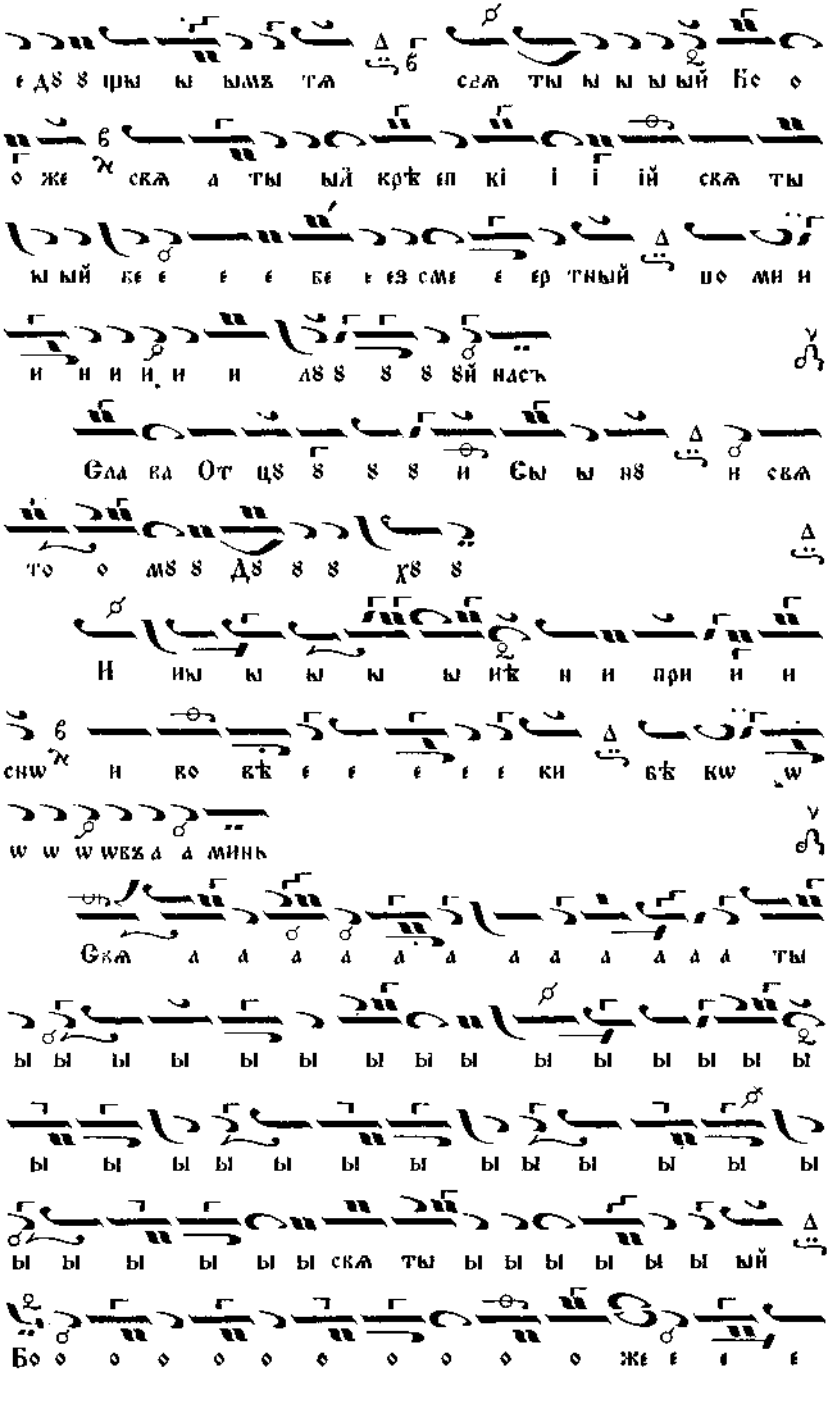

о о о о о о о о о ви и и имѫ тѫ
вла а го да а ри и и и и имѫ тѫ а а а
ве ли кі ѫ ра а а а ди сла а а а ви
и и тво о о о і ѫ а а
Го о спо ди и и и Ца а рю ѕ ѕ ѕ
не ѥ бе ѥ ѥ сный Бо о о же ѥ ѥ ѥ ѥ
ѥ ѥ ѥ ѥ ѥ о от че ѥ все ѥ де ѕр жи
и и те ѥ ѥ ѥ лю Го о спо о ди и и сы
не ѳ ѥ ди но о ро о дный І и сѫ ѕ
се ѥ ѥ ѥ ѥ Хрі і і і сте и свѫ а
а а ты ы ы ый дѫ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ше Го о
спо о ди и и и Бо о же ѥ ѥ ѥ а ган че
ѥ ѥ Бо о о жы ы ы ы ый сы ы ы ы ы ы
ы ы не ѥ ѥ о о о тчь взе ѥ ѥ мла й

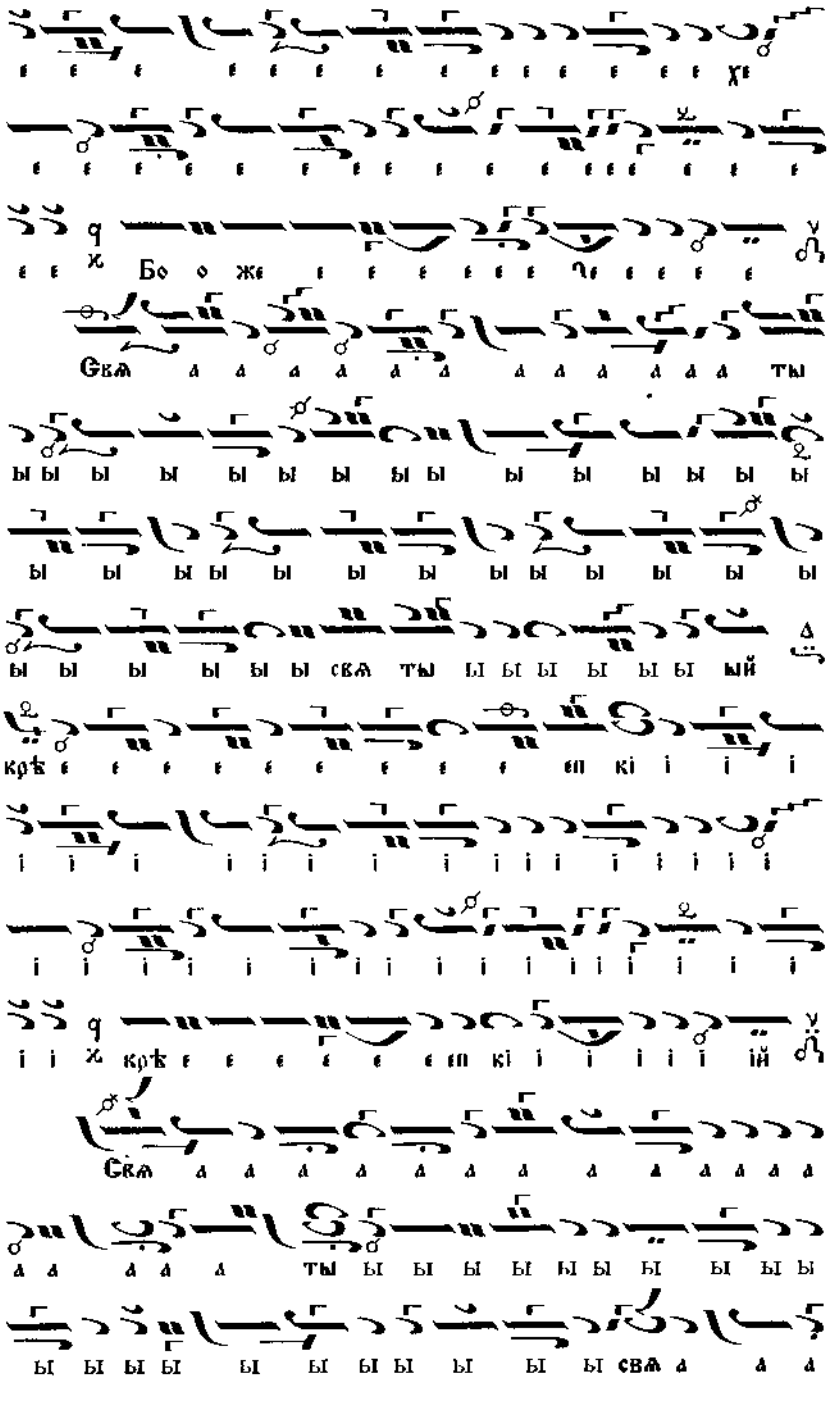

грѣ є є є є ѣхъ мі і і і і і і і і
і ра д по о ми лѕ ѕ ѕ ѕй на а а аєѫ ѧзє
є є млж ай грѣ хи и и и мі і і і
і і і і ра
Црі і і і і и и ми и мо о ли и твѕ
ѕ на а а а а шѕ сѣ є дж а а ай ѿ дѣ
сиѕ ѕ ѕ ю о от ца а а а а и по ми
и и и и и и лѕ ѕй на а а а а а а аєъ
Ій а кѡ ѡ ты ы є є си и и и
є є є є є ди ниѫ скж а а а а атѫ
ты є си и и и и и є є є є є диниѫ Го
о о о о о сподь І и сѕєѫ Хрі і сто осѫ во
сла а а а а ѧѕ ѕ Бо о о га а о от ца а

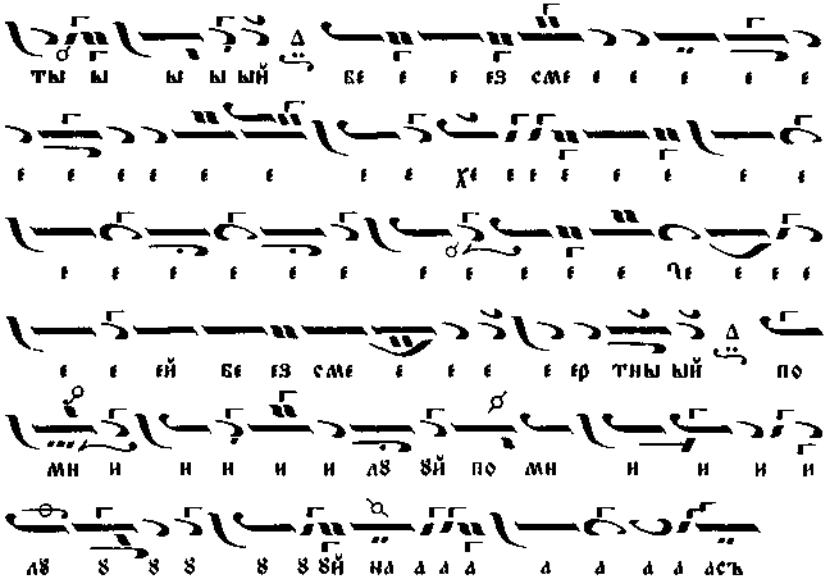

Я а ми и инь
На всѧ а а а а а а акъ де нь бла го
о о о сло о влю я я я я я тѧ а и
вос хва а а а а а лю я и и мѧ а а тво
о о е е во о къ е е е е ки и и и къ
е е екъ къ е е е е е е е е ка
Спо о до ки и Го о о сно о о ди и й
къ де е е е е е е е е е е е е нь сей бе зѫ
гръ е е е е е е е е е ха а со хра ни
и и и ти и и и сѧ а а а а намъ
Бла а го сло о о венъ е е си и Го спо о
ди и и и и и Бо о же о о те е е е
е ецъ на а а а а а шихъ и и и хва ал но о
и и про о сла вле е но о о и мѧ тво о

о о о о е е Во вѣ е е е е е ки и а
мн и инѣ
Ев я ди и Го о о о о о о спо о о
ди мн и и ло есть тво ж а а на а а
насѣ ш ко о о же е о о по ва а хо о
о о омѫ на а а тѫ а а
Бла го сло ве нѫ е е си Го о спо о о
о ди ны на а я чн и и и и и и и и
мѫ ш прав да а а ні і і і і е е емѫ тво о
о о нмѫ
Го о о о спо ди при бѣ е жи и и ще
е е е бы ымѫ е е е е е е си и и и и и и на
амѫ в'ро о о о о одѫ и и и и и родѫ ѫ а а а а

азѫ рѣ ѭхѫ Го спо о ди и по ми и и и и и
лѧ ѧ ѧ ѧй мѧ ис цѣ ли и дѧ ѧ шѧ ѧ
ѧ мо о о ю ѧ ла а кѡ ѡ со о грѣ
е ши и ихѫ те е е е е е вѣ е
Го о спо ди и и к'те вѣ е при вѣ
го о ѳхѫ на ѧ чи и и и и и и мѧ а
тво ри и ти во о лю ѧ ѧ тво о о ю ѧ ѧ ла
кѡ ѡ ты ві е е е си и и и Бо о о о о
огѫ мой
Й кѡ ѡ оу те кѣ и ис точникѫ жи во о
та а а а во о сѵѣ тѣ тво о и имѫ оу ѧ
ѧ ѧ ѧ ѧ ѧзримѫ сѵѣтъ
Про ба а а а а ви и про ба а а а а ви
и и ми ло есть тво о о о о ю вѣ е е

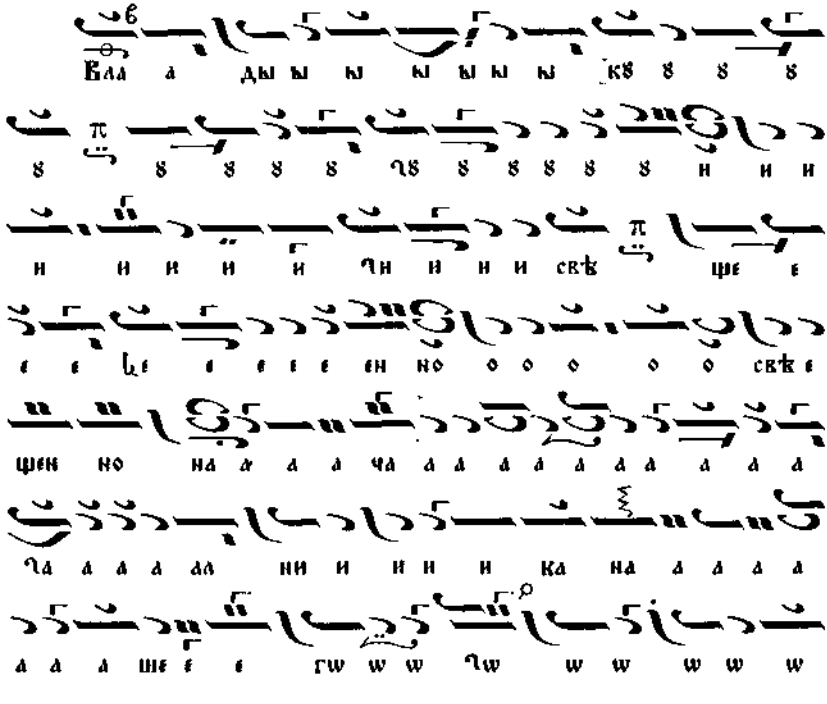

е дѕ ѕ цы ы ымѕ тѫ сѫ ты ы ы ы ый Бе о
о же ѫ скѫ а ты ый крѣ ѣп кі і і ій скѫ ты
ы ый бе е е е бе е ез смѕ е ер тный по ми и
и н и и и и дѕ ѕ ѕ ѕ ѕй ндсъ
Сла ва От цѕ ѕ ѕ ѕ и Сы ы ѕѕ и свѫ
то о мѕ ѕ Дѕ ѕ ѕ хѕ ѕ
И иы ы ы ы ы иѣ и и при и и
сни ѫ но вѣ е е е е е ки бѣ кw w
w w w wвѕ а а минь
Скѫ а а а а а а а а а а а а ты
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы скѫ ты ы ы ы ы ы ы ый
Бо о о о о о о о о о о о же е е е

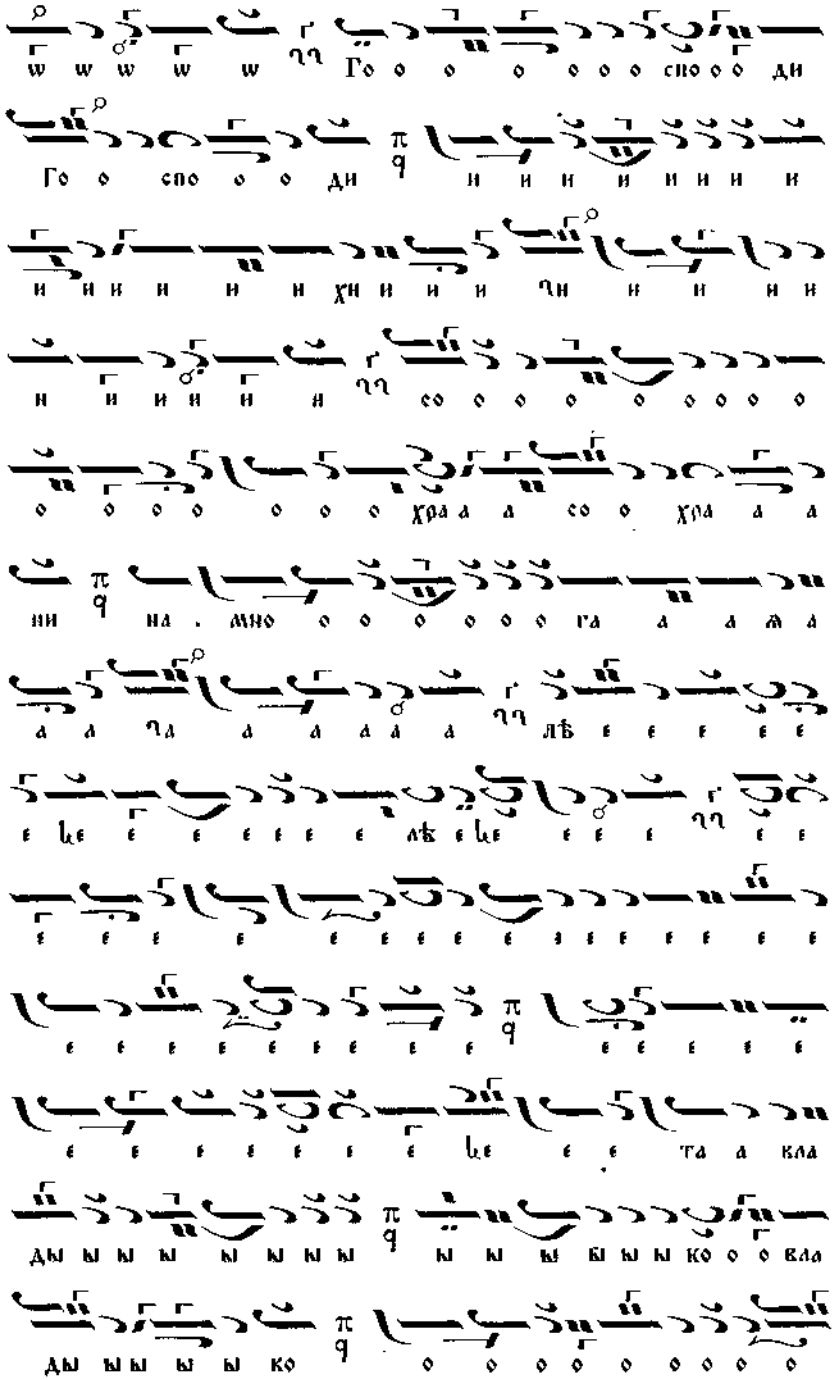

Бо
Свѧ
ты
крѣ
ѣи кі
Свѧ
ты
свѧ

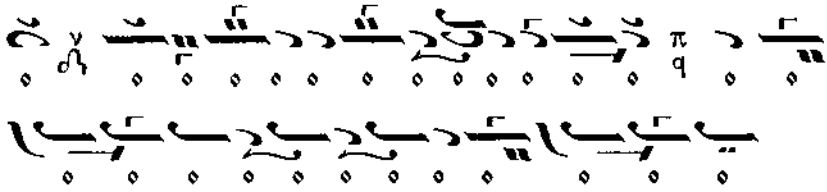

Когато свѣщеноначалника цѣкѵва свѧтитѣ иконы.

Гласъ ѯ Зw

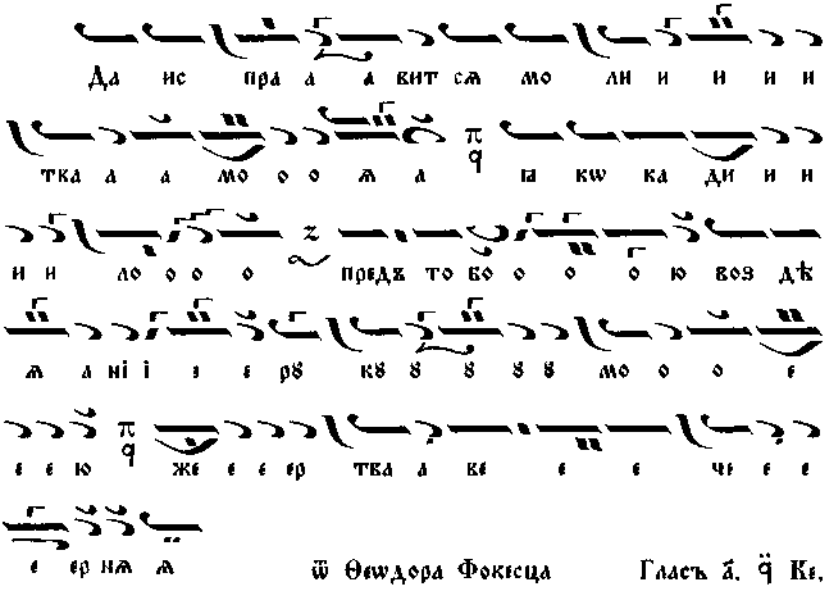

w w w w w Го о о о о о спо о о ди
Го о спо о о ди и и и и и и и и
и и и и и и хи и и и чи и и и и
и и и и и и со о о о о о о о о
о о о о о о о хра а а со о хра а а
ни на . мно о о о о о о га а а ма
а а да а а а а а лѣ е е е е е
е ье е е е е е е лѣ е ье е е е е
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е ье е е та а ала
ды ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ко о о ала
ды ы ы ы ы ко о о о о о о о о о

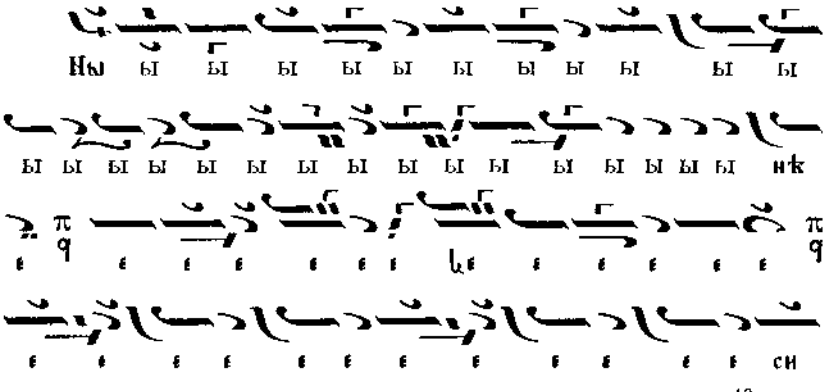

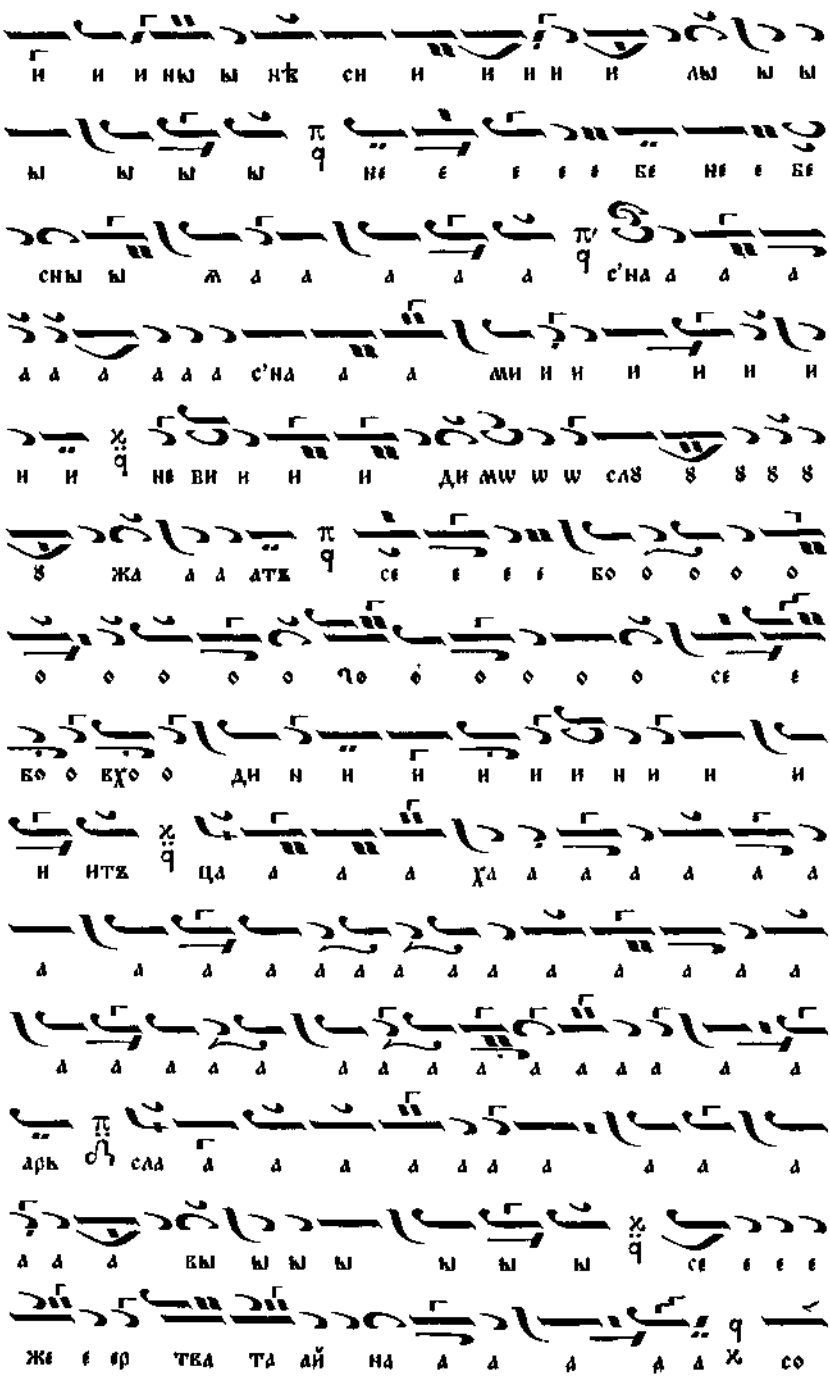
ПРѢЖДЕѠСВАЩЕНІЯ СЛУЖБА.

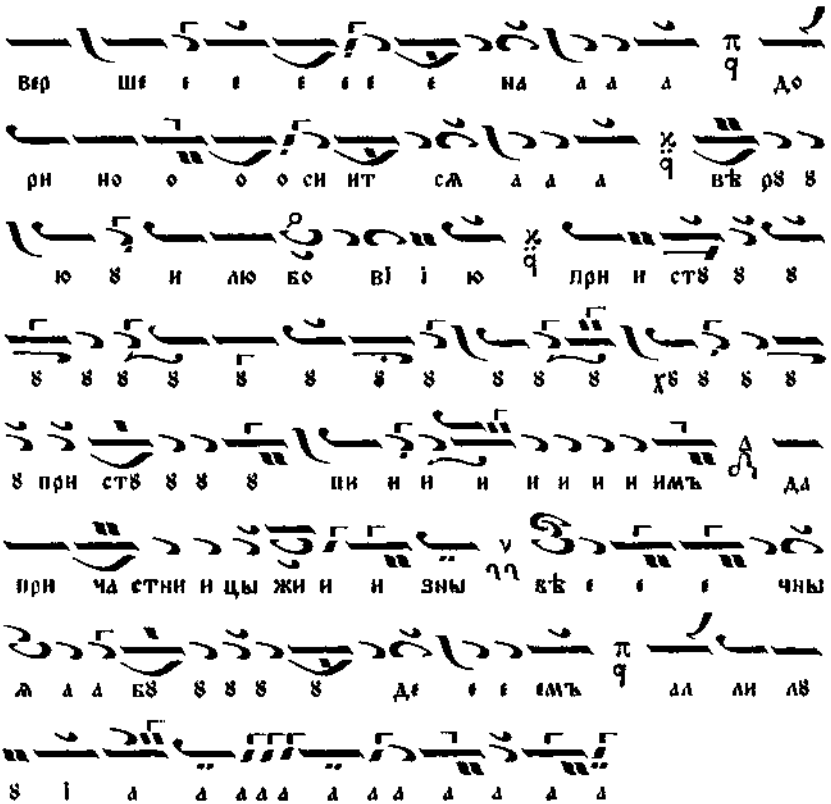
ѿ Николаѧ Тріандафилова. Гласъ ѥ. ꙗ Па

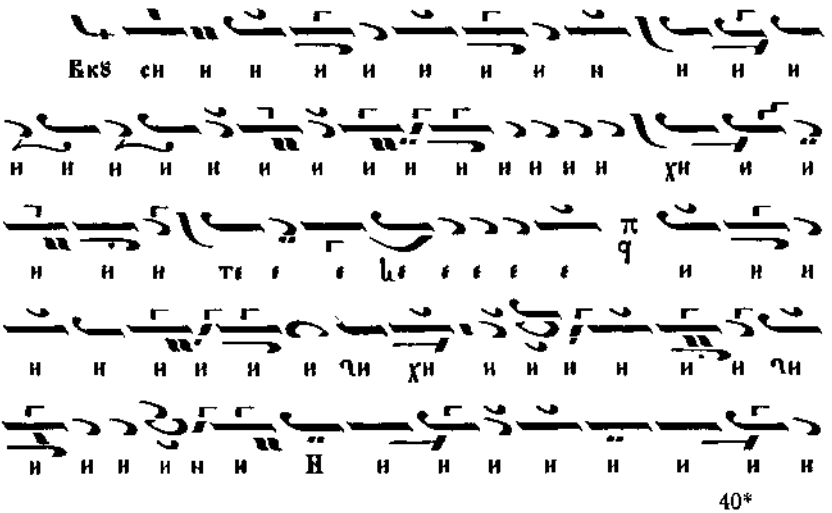
ѿ Ѳѳѡдора Фокіеца Гласъ а҃. ꙗ Кѣ.

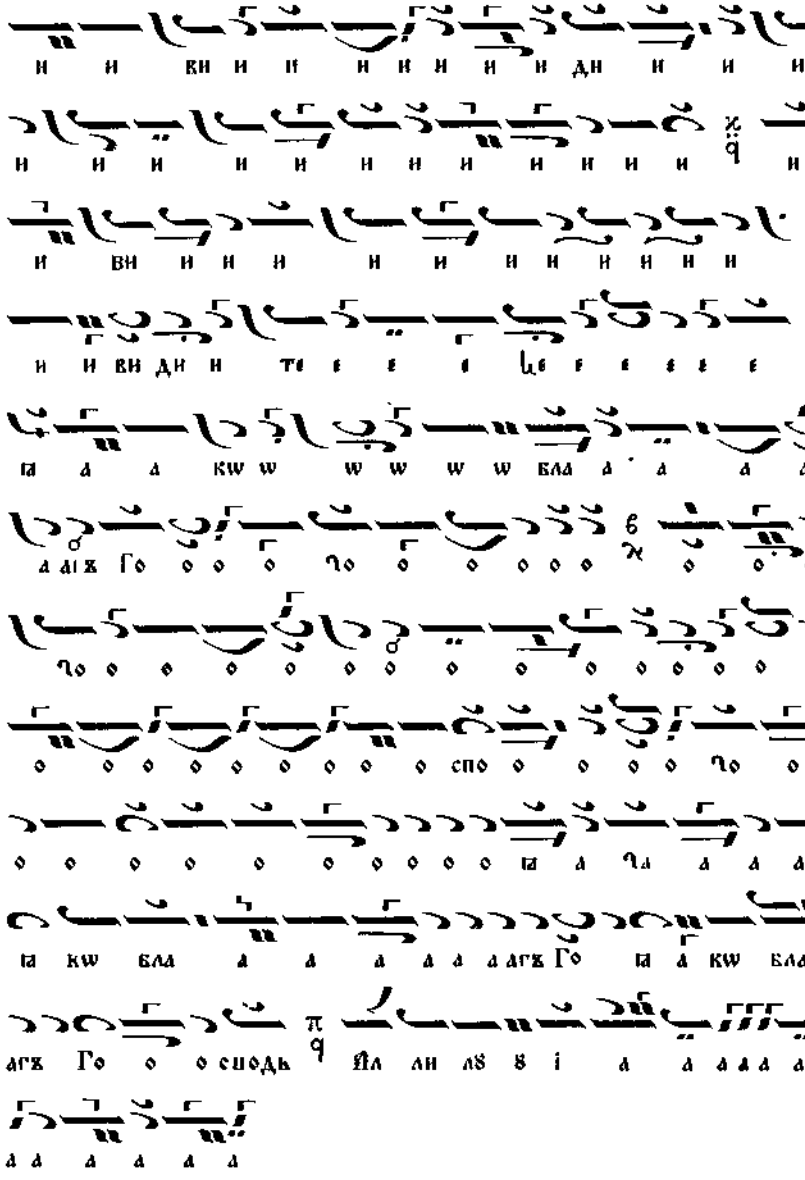

ѿ Іѡанна Кладова Гласъ а. ꙋ Ке.

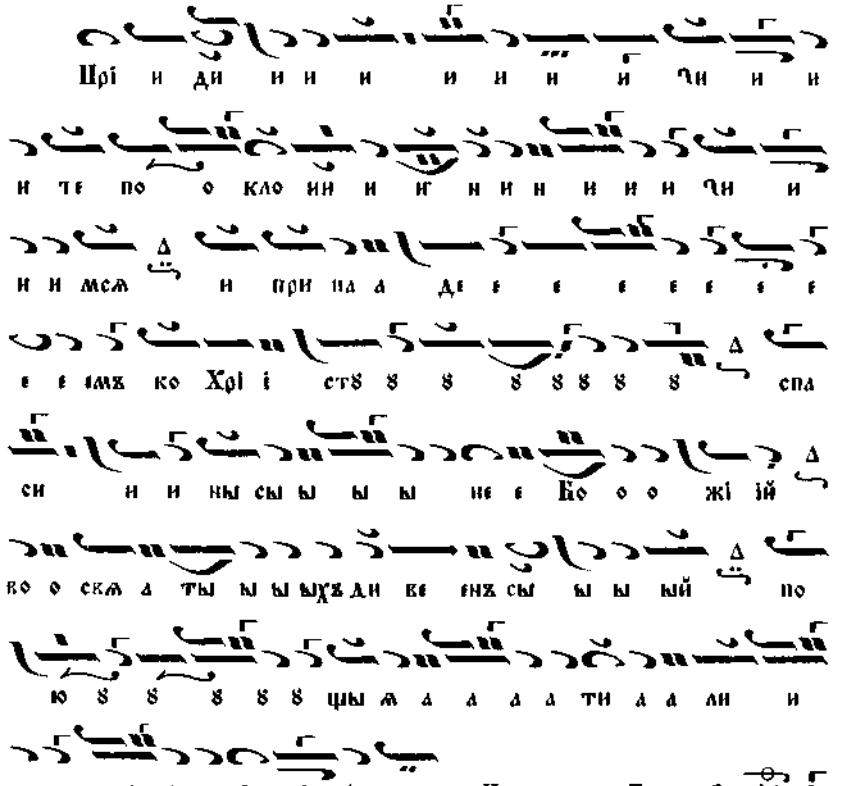

БОЖЕСТВЕНА ЛИТУРГИЯ.

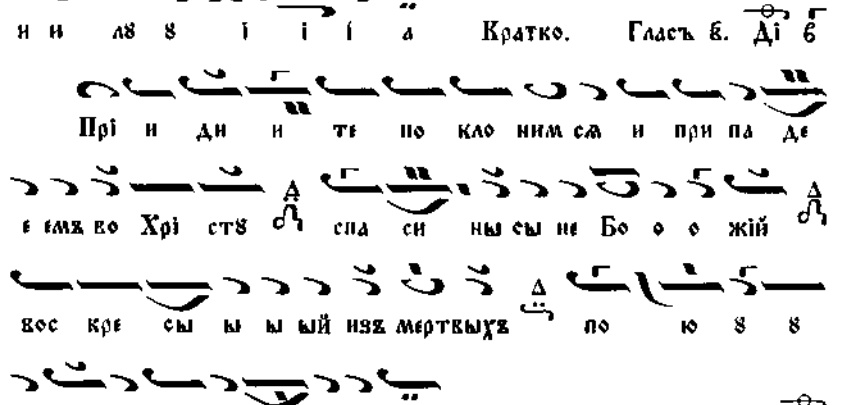
ѿ Іwана Златоуста

Гласъ ѥ. Ді ѕ

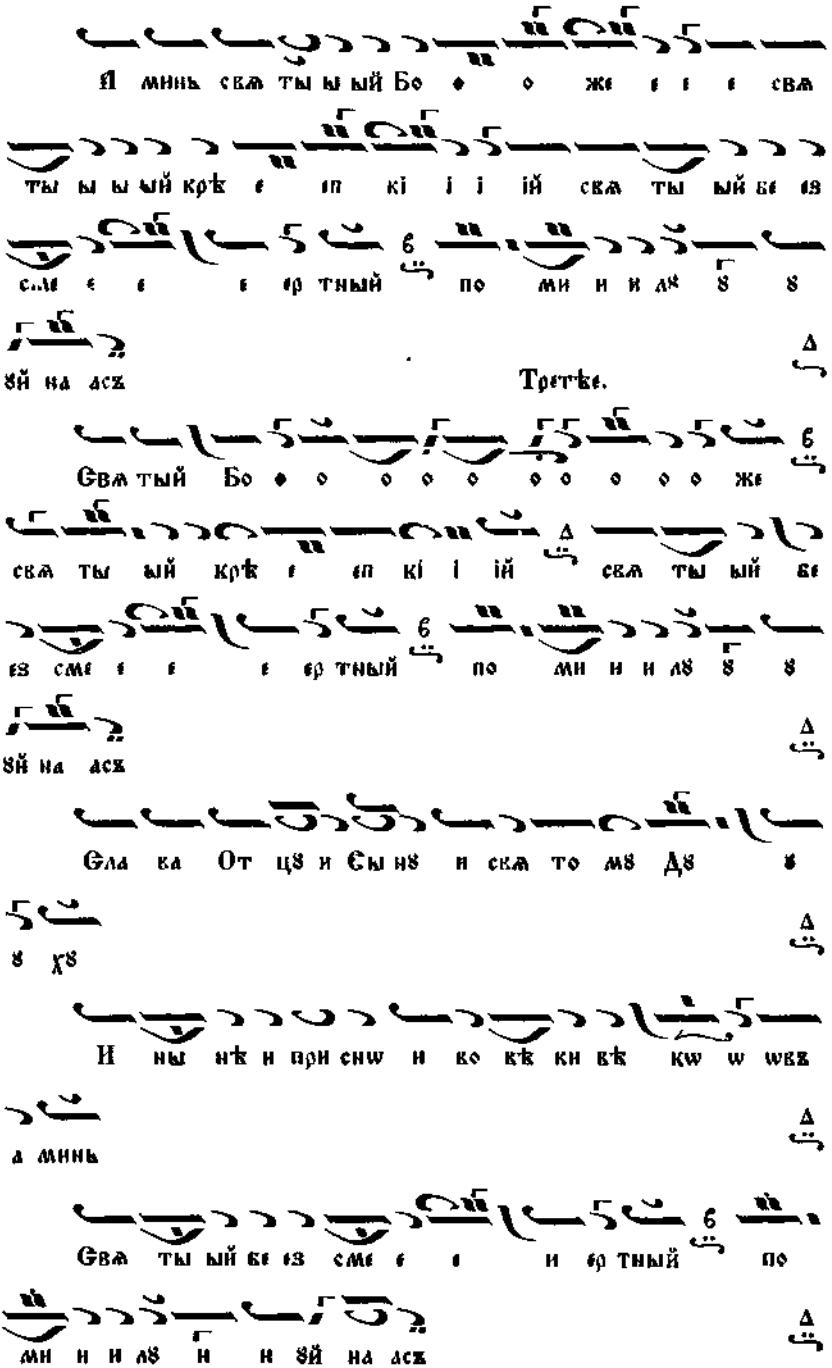
Кратко.

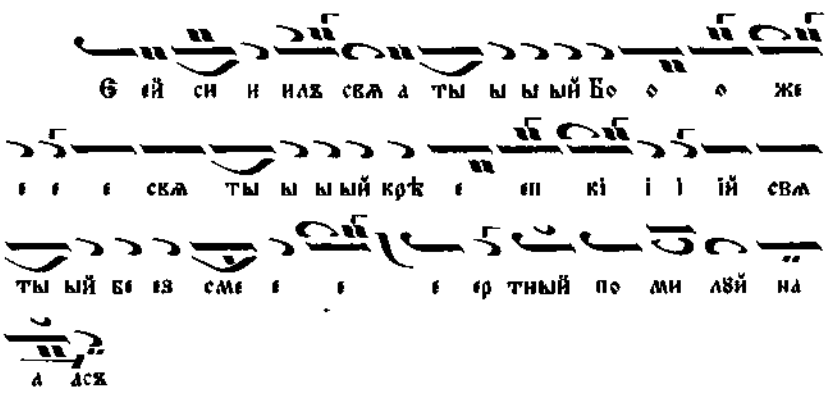
Гласъ ѥ. Ді ѕ

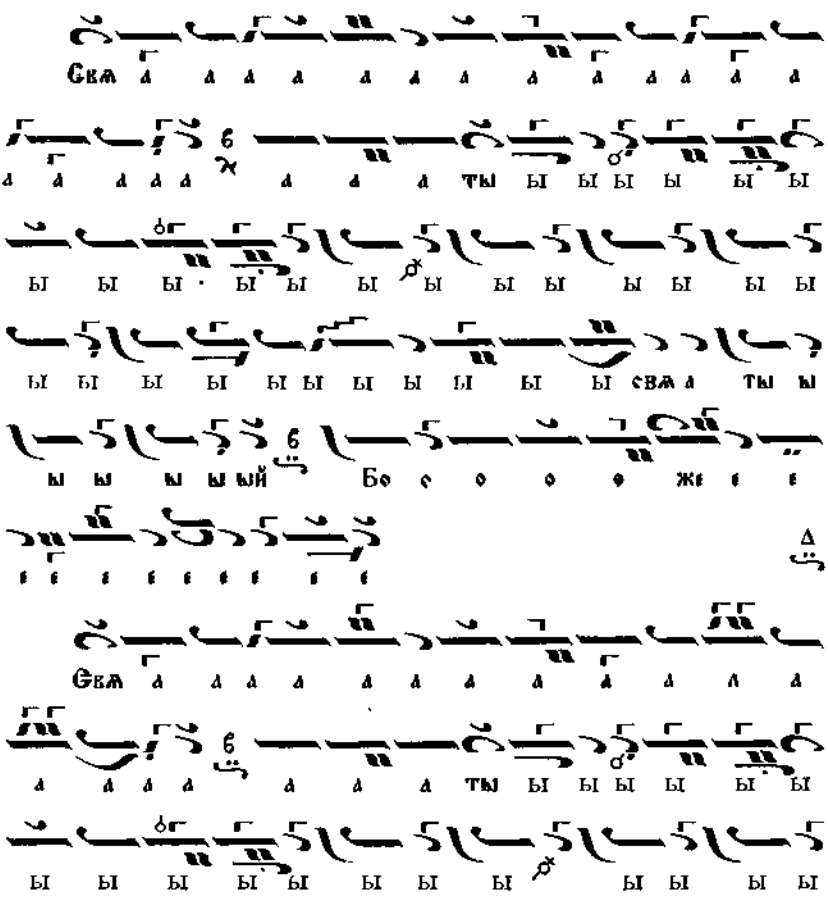
Трисѫтое.

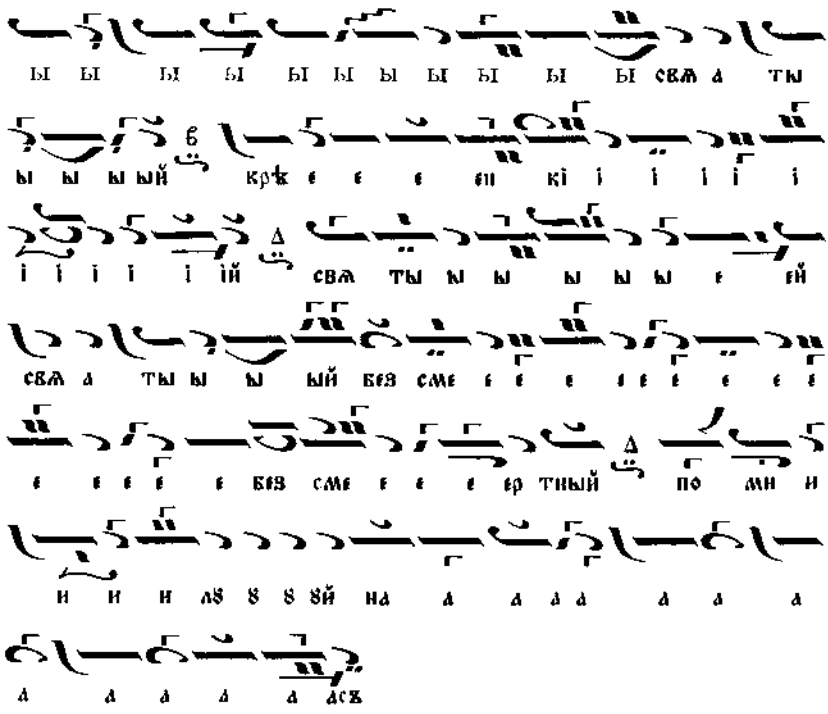
Гласъ ѥ. Ді

Я минь свѧ ты ы ый Бо ♦ о же ѥ ѥ ѥ свѧ
ты ы ы ый крⷭ ѥ ѥп кі і і ій свѧ ты ый бѥ ѕѕ
сме ѥ ѥ ѥ ѩр тный по ми и и дѕ ѕ ѕ
ѕй на асѫ
Третѣе.
Свѧ тый Бо ♦ о о о о о о о о о о же
свѧ ты ый крⷭ ѥ ѥп кі і ій свѧ ты ый бѥ
ѕѕ сме ѥ ѥ ѥ ѩр тный по ми и и лѕ ѕ ѕ
ѕй на асѫ
Сла ва От цѕ и Сы нѕ и свѧ то мѕ Дѕ ѕ
ѕ хѕ
И ны нѣ и при снw и во вѣ ки вѣ kw w wвѫ
а минь
Свѧ ты ый бѥ ѕѕ сме ѥ ѥ и ѩр тный по
ми и и лѕ и и ѕй на асѫ
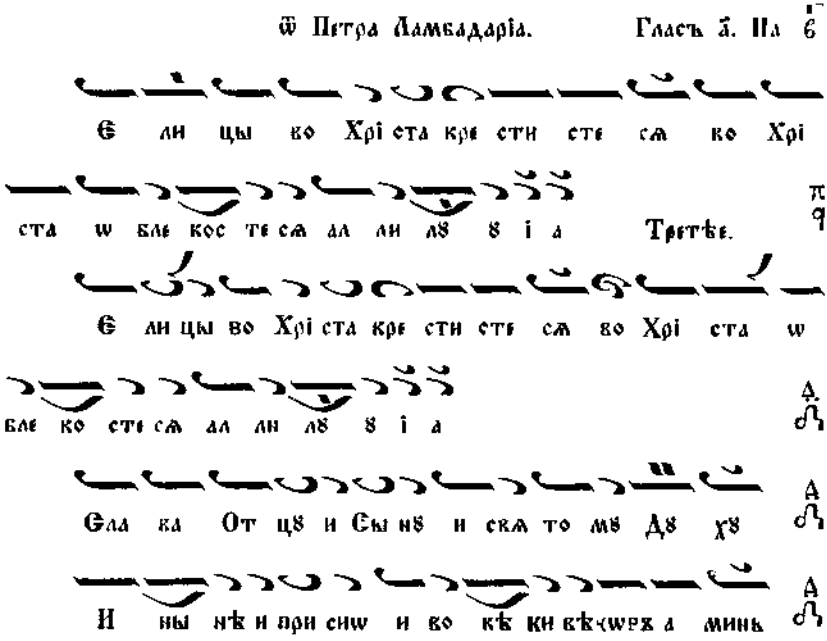

Ѡ Георгій Критскій. Гласъ б Ді.

Ѡ Петра Ламбадаріа. Гласъ а̃. На б̃

ρж

ρж

ρж

ρж

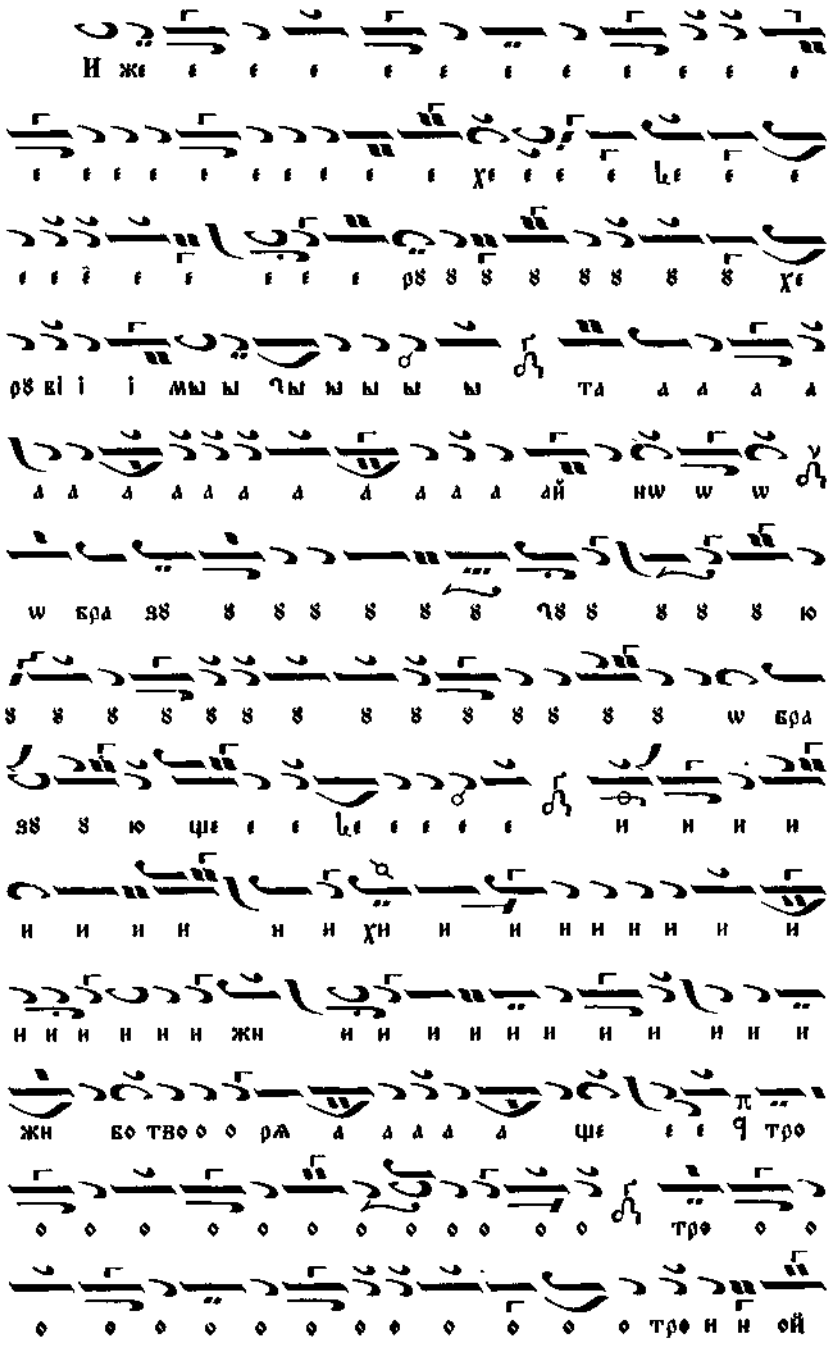

ρж

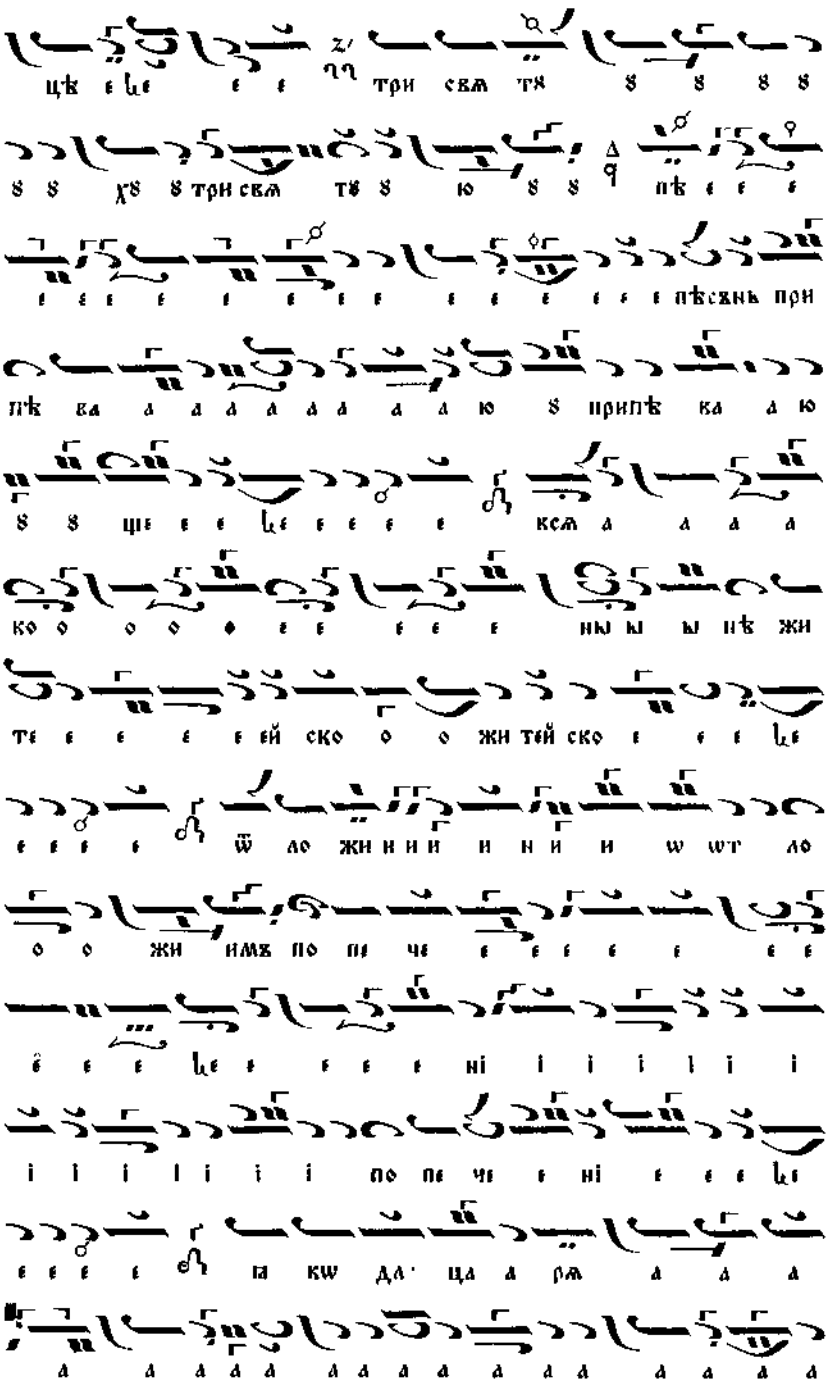

ρж

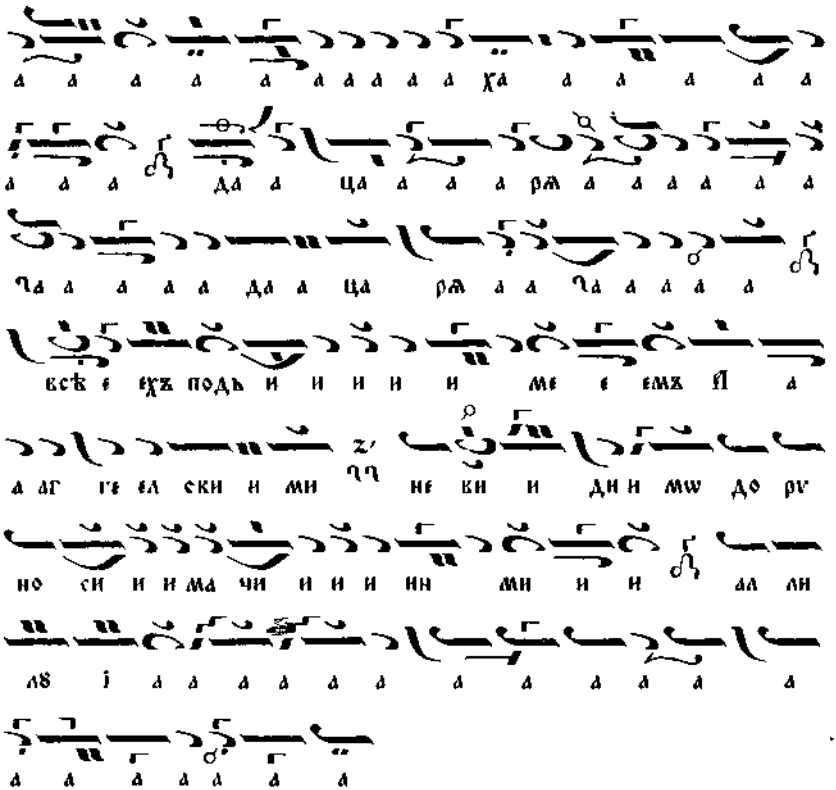

ρж

ρж

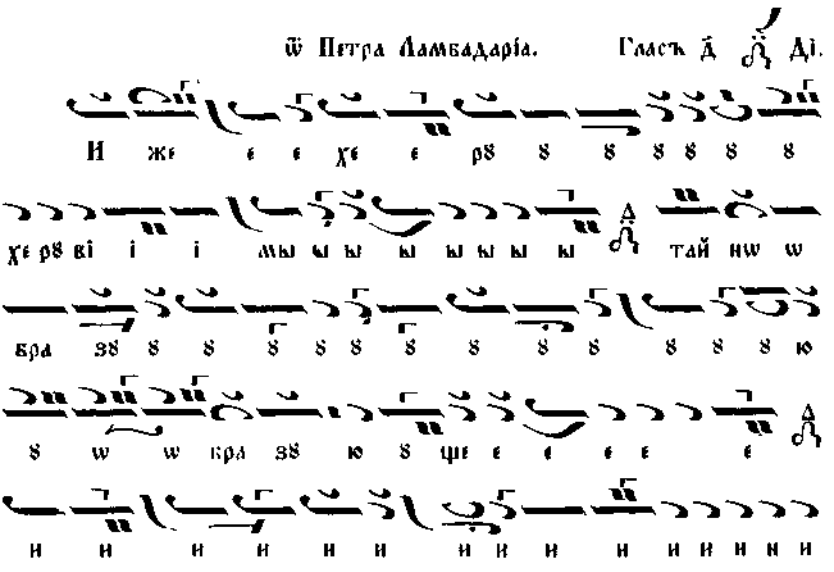
Негово

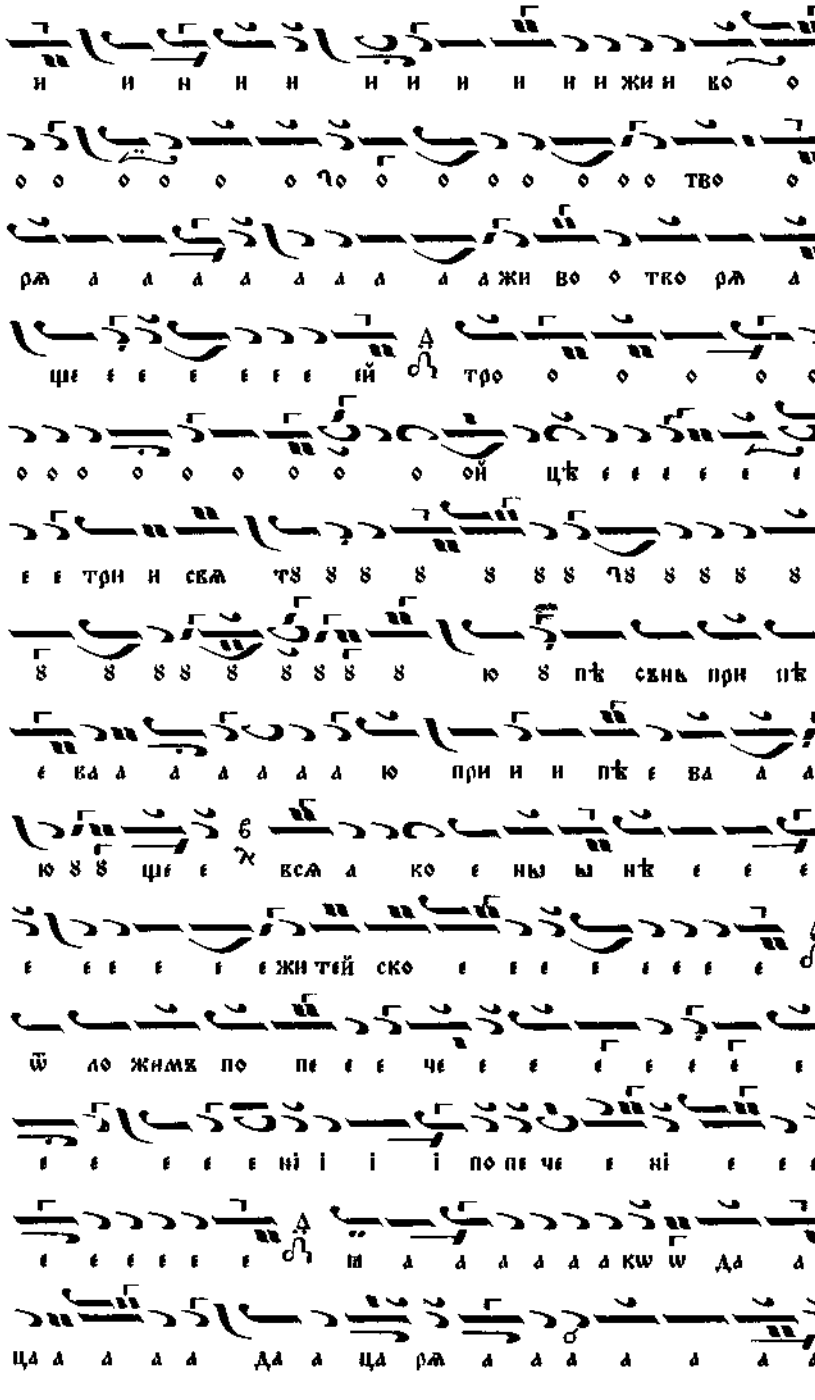

И же
тва
ай
ню
ю
ню
ии
ии
ии
ии
ии
жи
во тво о о ря а а а а ще е е ч тро
о о о о о о о о о о о о о тро о о
о о о о о о о о о о о о о тро и и ой

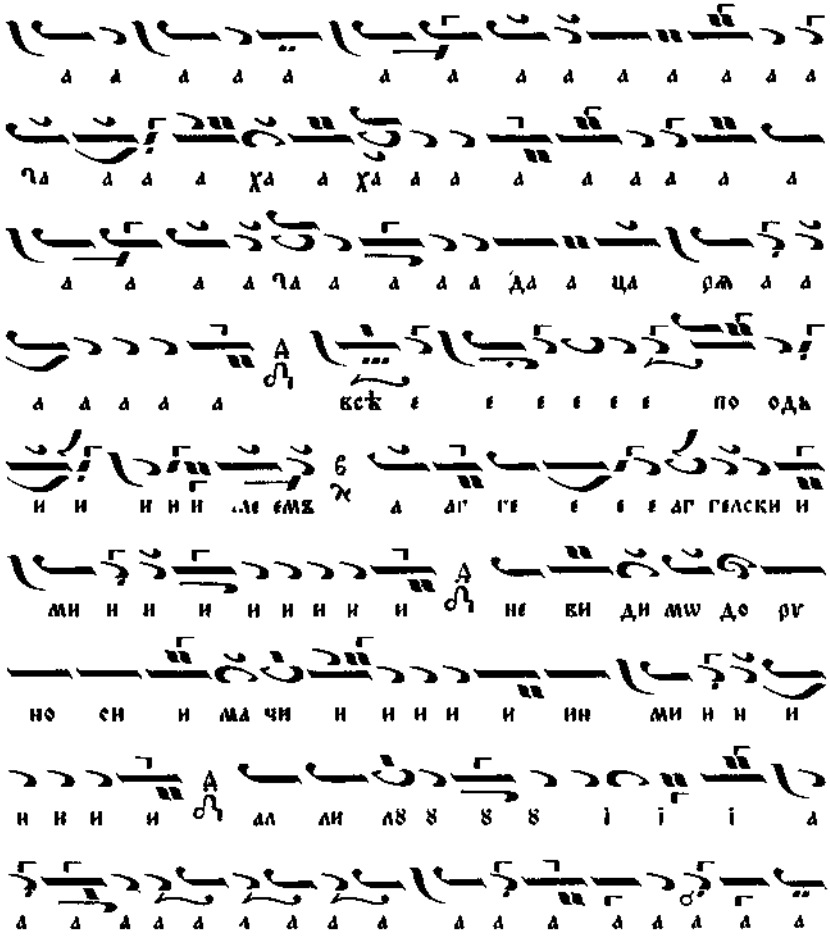

цѣ є ꙗє є є ґґ три свм тѧ ѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ χѕ ѕ три свм тѧ ѕ ю ѕ ѕ пѣ є є є
є є є є є є є є є є є є є є пѣснь при
пѣ ва а а а а а а а а ю ѕ припѣ ва а ю
ѕ ѕ щє є є ꙗє є є є є ксм а а а а
ко о о о о ф є є є є є ны ы ы пѣ жи
тє є є є є ей ско о о жи тей ско є є є ꙗє
є є є є ѡ ло жи и и и и и и и ѡ ѡт ло
о о жи имѫ по пє че є є є є є є є
ѣ є є ꙗє є є є є ні і і і і і і
і і і і і і і по пє че є ні є є є ꙗє
є є є є ѕ ш кѡ да ца а рѫ а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а

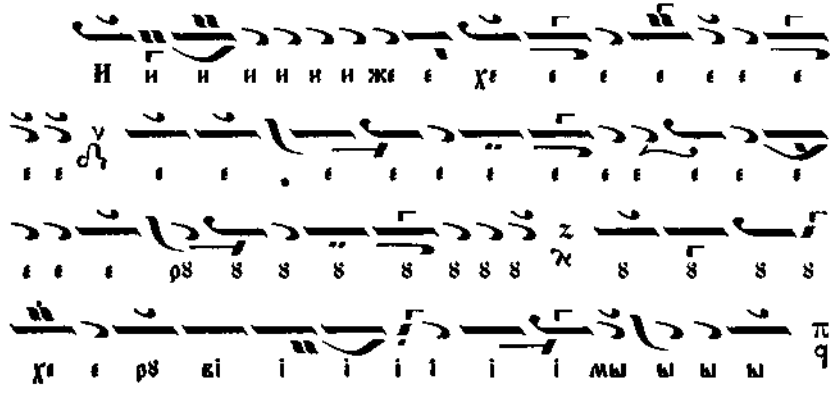
ѿ Петра Ламбадаріа. Гласъ а̀ ѯ̀ а̀.

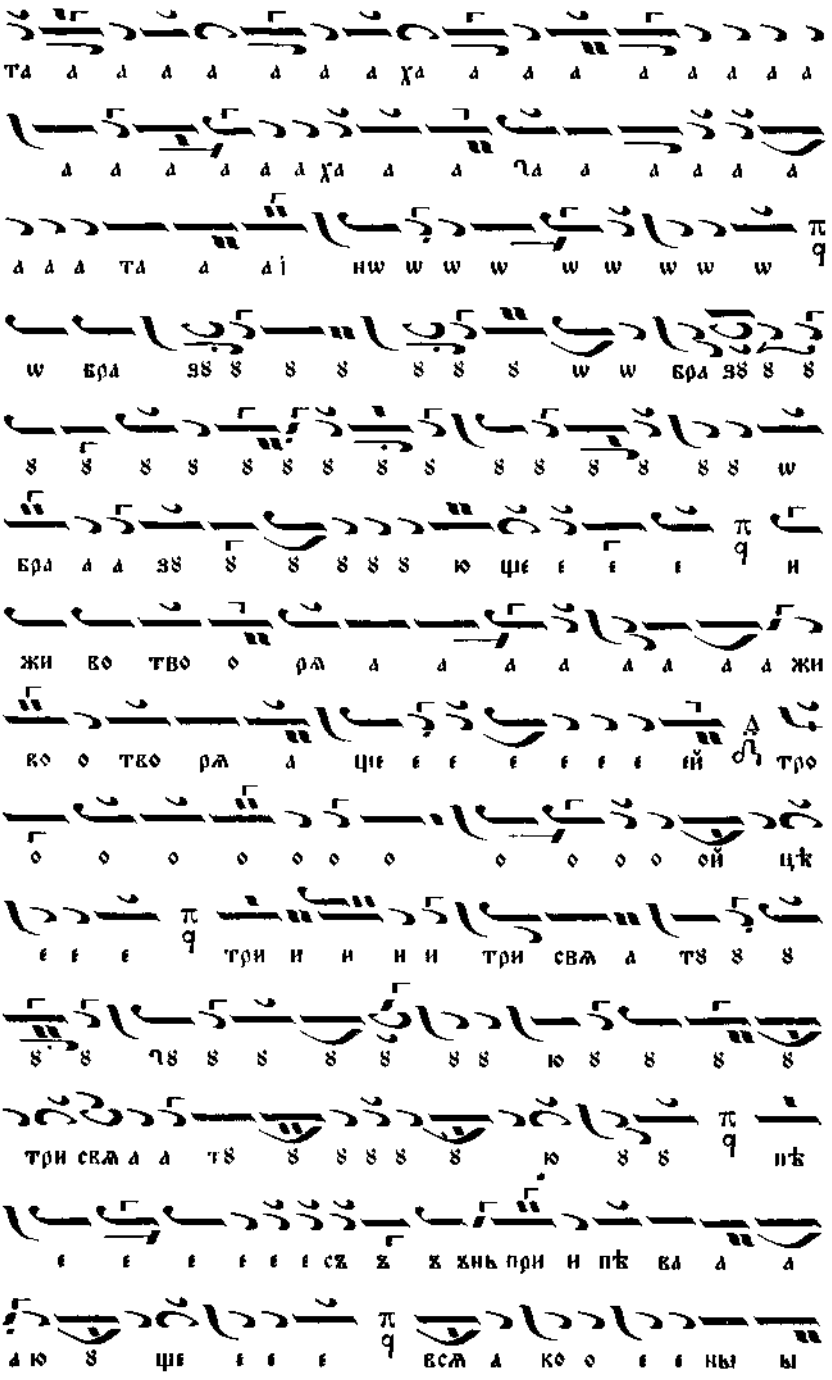

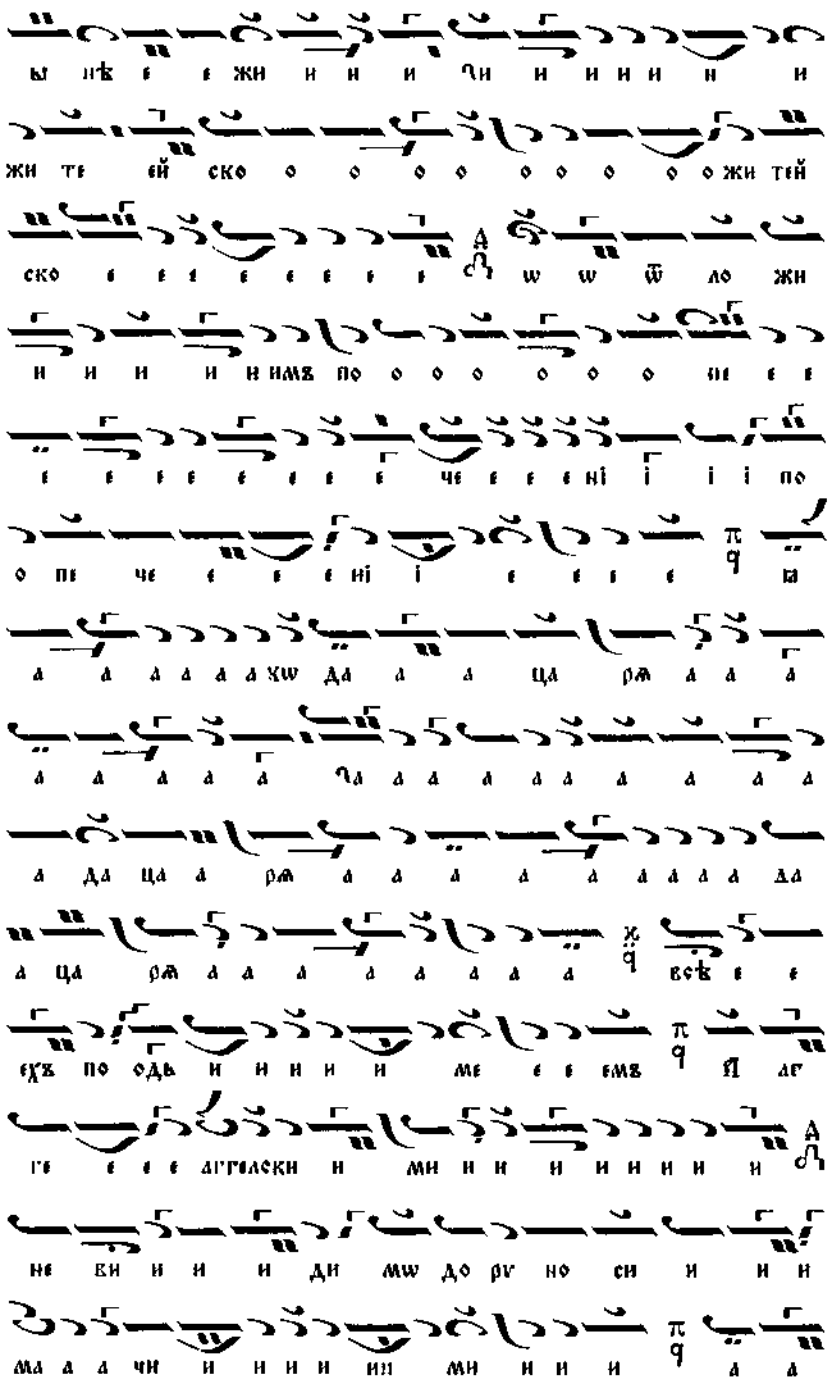

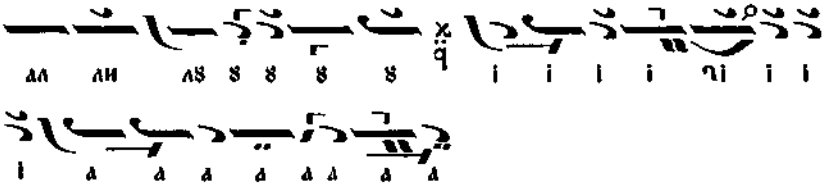

Негово. Гласъ ѣ. Па.

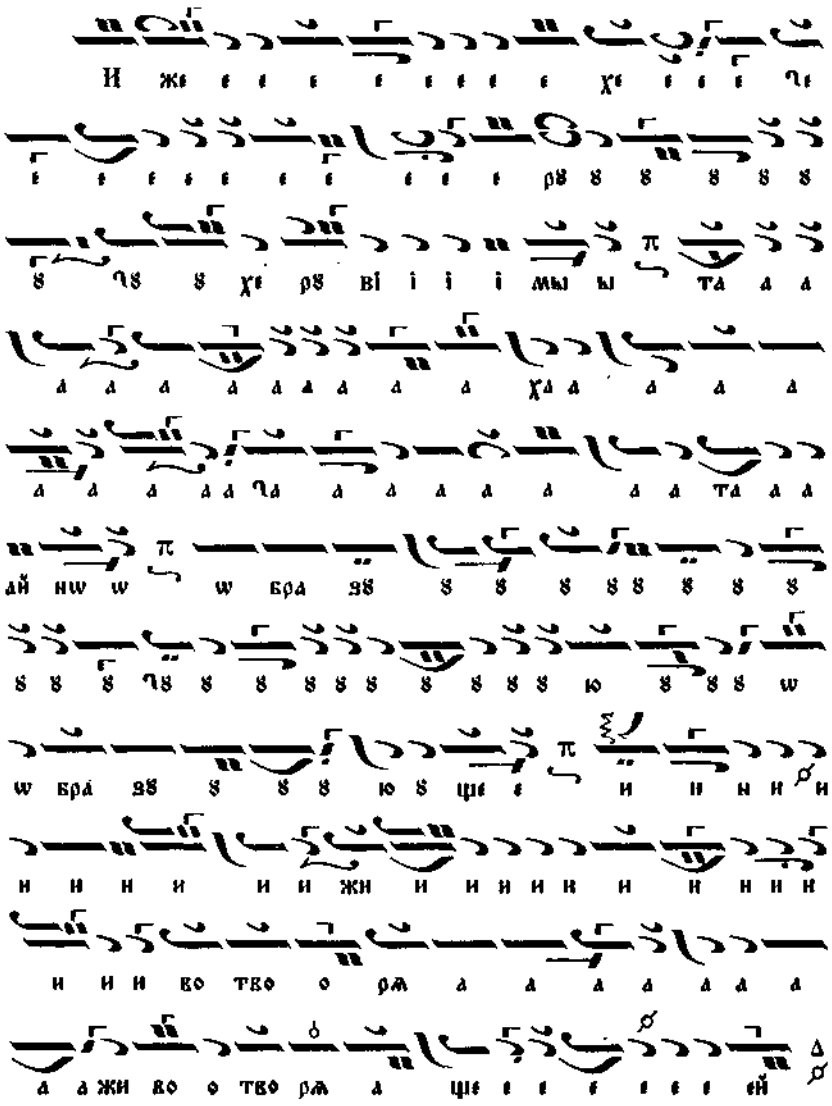

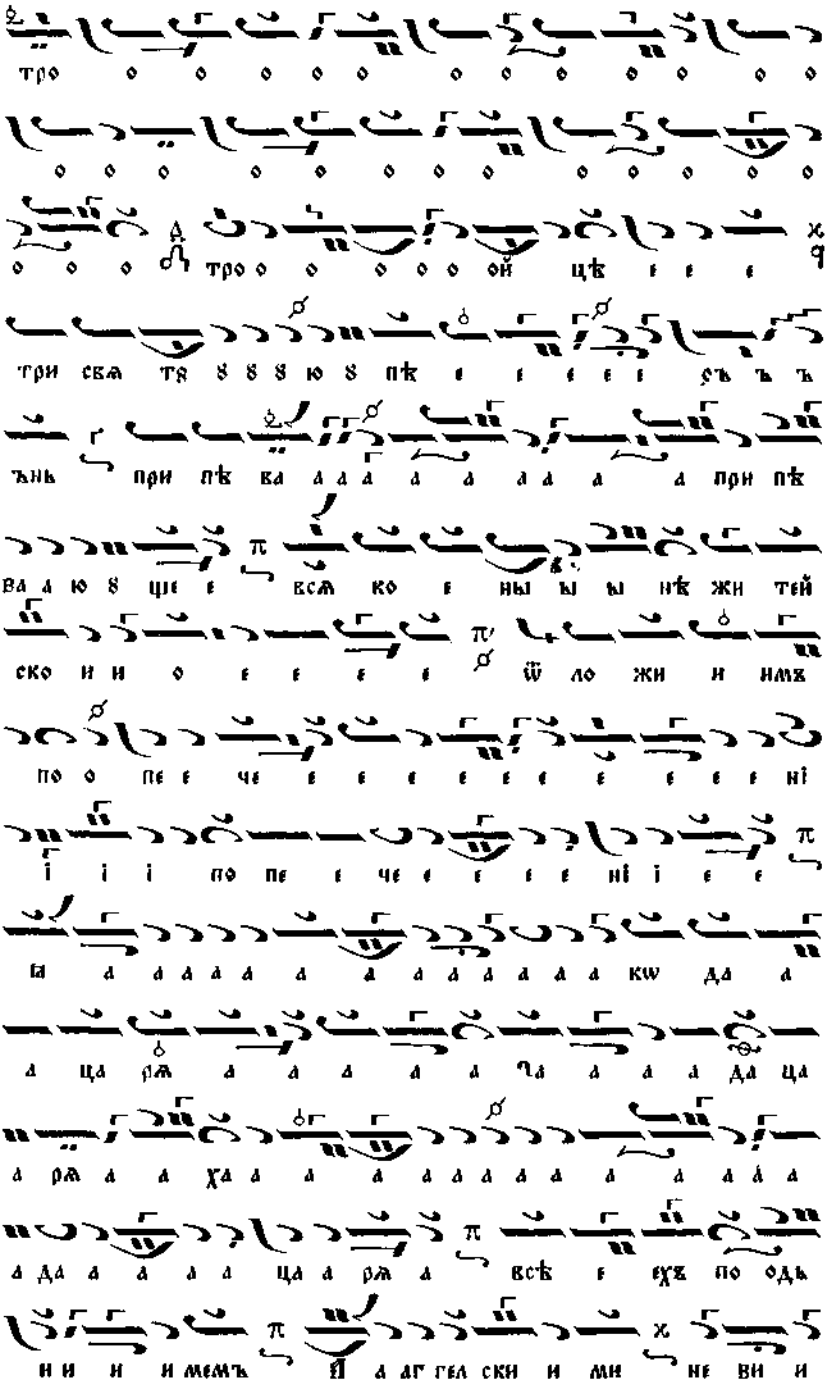

та а а а а а а а ха а а а а а а а а а
а а а а а а а ха а а ча а а а а а а
а а а та а аі ни w w w w w w w w w
w бра зя я я я я я я w w бра зя я я
я я я я я я я я я я я я я я я я w
бра а а зя я я я я я ю ще е е е и
жи во тво о ро а а а а а а а а а жи
во о тво ро а ще е е е е е е е й тро
о о о о о о о о о о о о о о о ой цѣк
е е е три и и и и три сво а тя я я
я я чя я я я я я я ю я я я я
три сво а а тя я я я я я ю я я пѣ
е е е е е е сѫ ѕ х хнь при и пѣ ва а а
а ю я ще е е е всѫ а ко о е е ны ы

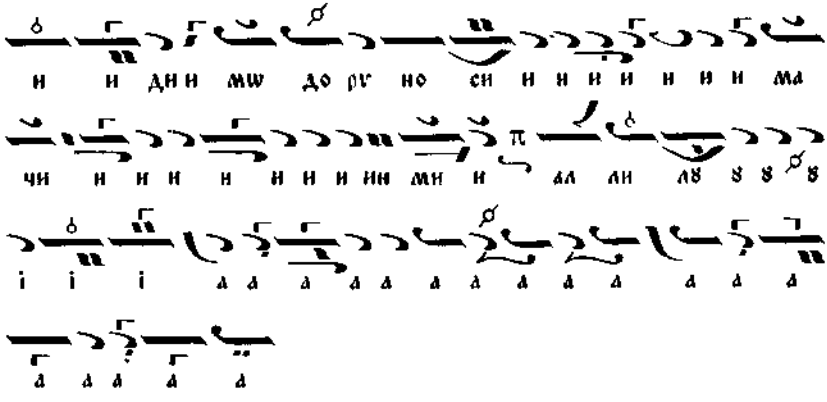

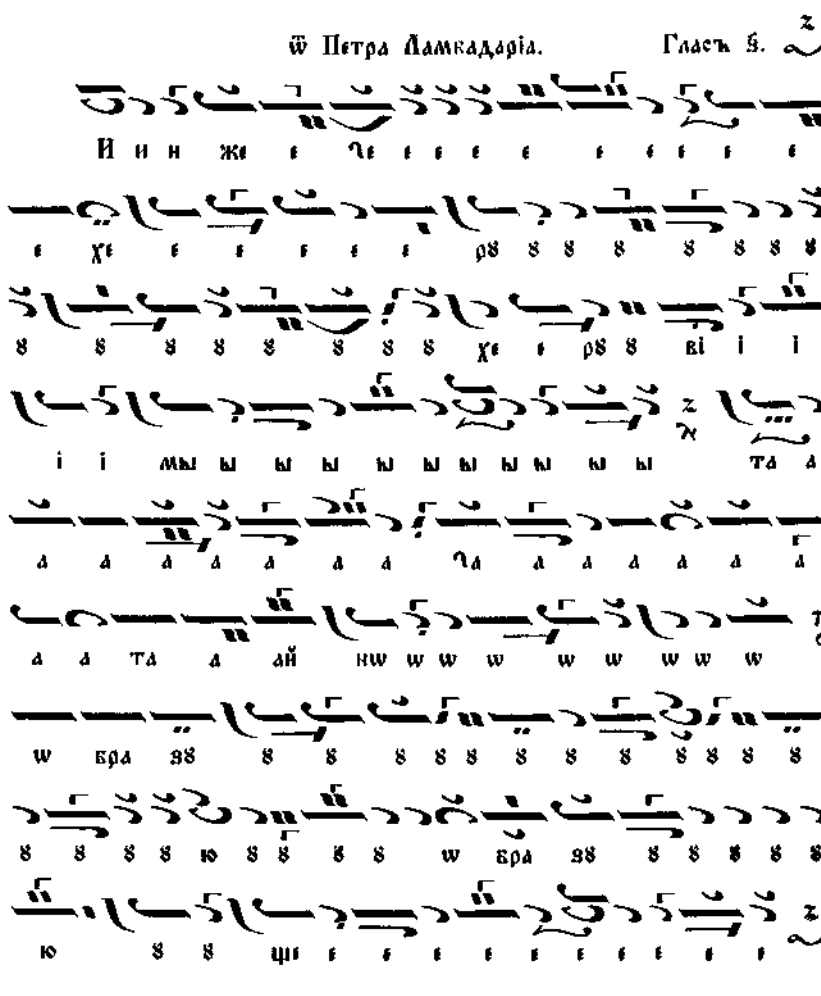
Ѿ Григорїа Протопсалта Гласъ ѕ. ѯ. Па.

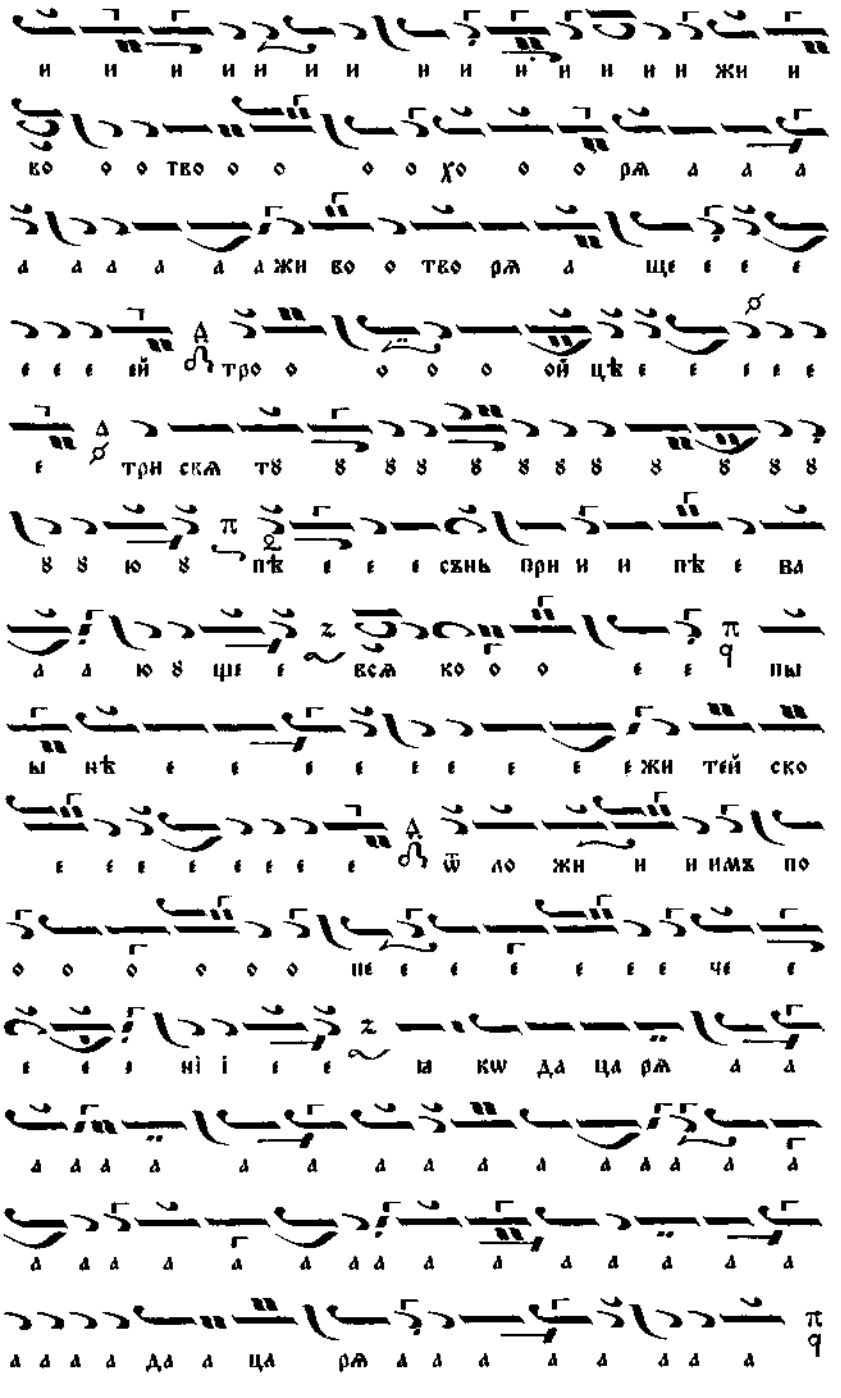

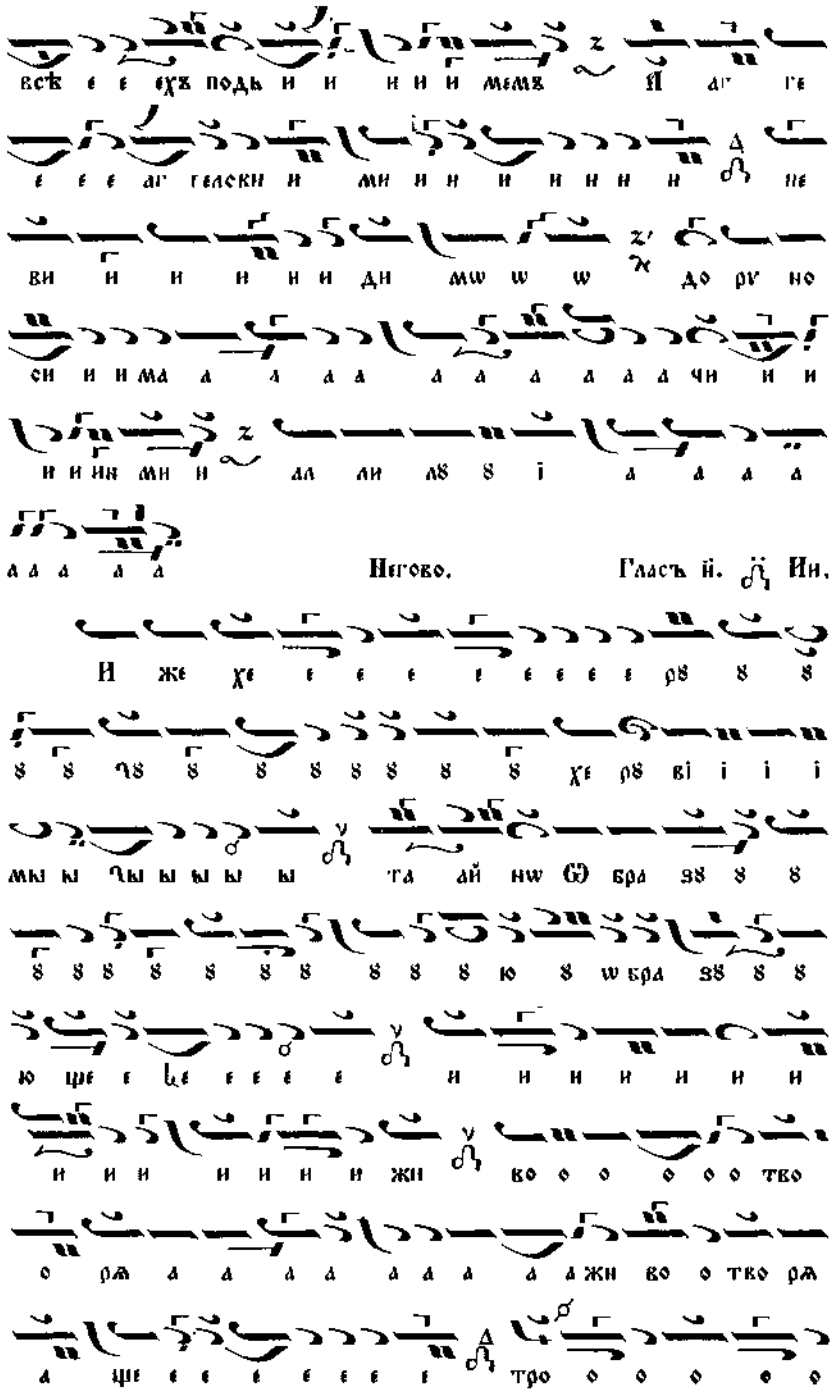

тро
тро ой цѣ
три сѣа тѧ
ѣнь при пѣ ва
ва ю ѕ цѣ всѫ ко ны ы ы пѣ жи тей
ско и о ш ло жи и имѣ
по пе че ні
і і і по пе че ні і
ы кѡ да
ца ра ца да ца
а ра а ха да ца ра
а да ца ра всѣ ехѣ по одь
и и и мемъ а гел ски и ми не ви и

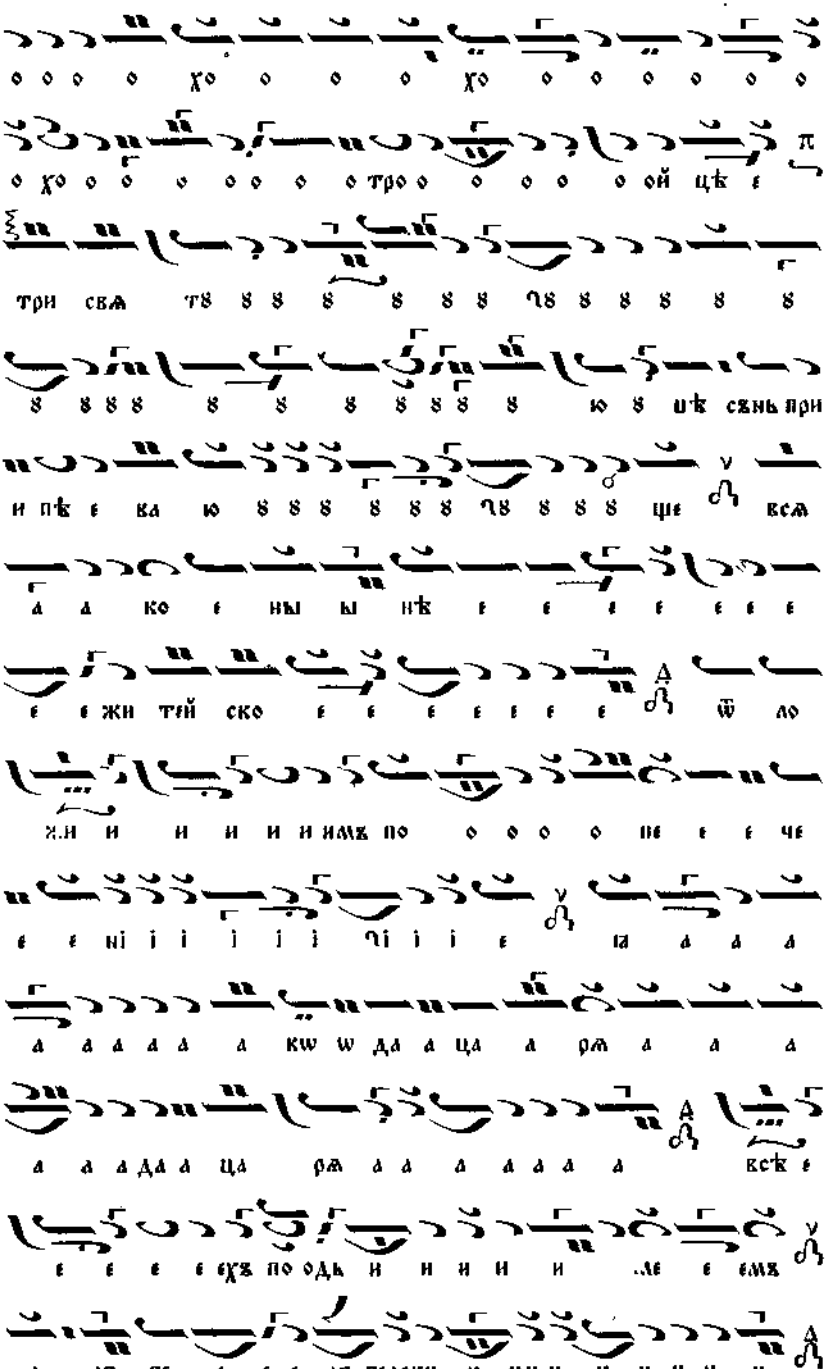

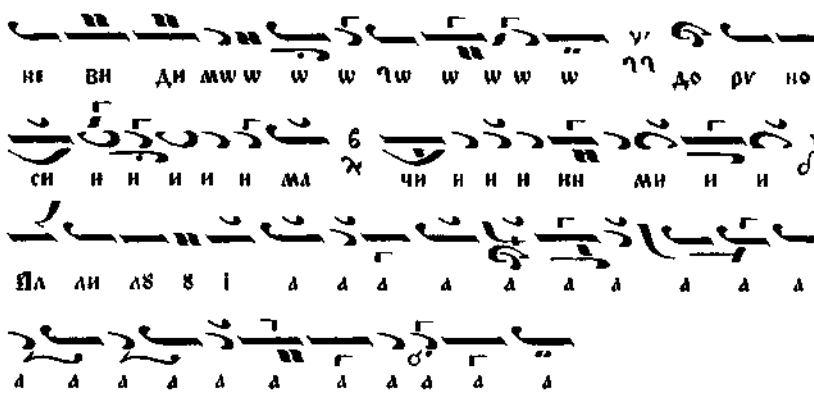
ѿ Петра Дамкадаріа. Гласъ 6.

и и и и и и и и и и и и и жи и
ко о о тво о о о о хо о о рѫ а а а
а а а а а а жи во о тво рѫ а ще е е е
е е е вй тро о о о о ой цѣ е е е е е
е три скѫ тѵ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕ ю ѕ пѣ е е е сѣнь при и и пѣ е ва
а а ю ѕ ще е всѫ ко о о е е пы
ы нѣ е е е е е е е е е жи тей ско
е е е е е е е е ѿ ло жи и и имѫ по
о о о о о о ще е е е е е е че е
е е ѕ ні і е е ы кѡ да ца рѫ а а
а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а да а ца рѫ а а а а а а а а

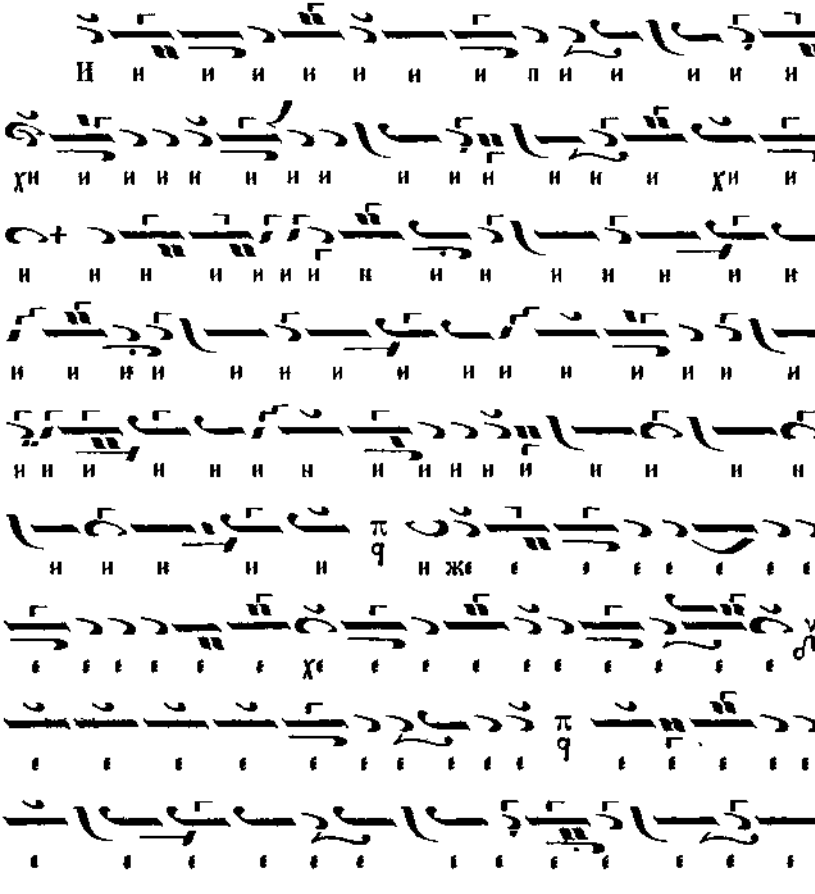

Нигово. Гласъ й. Ии.
И же

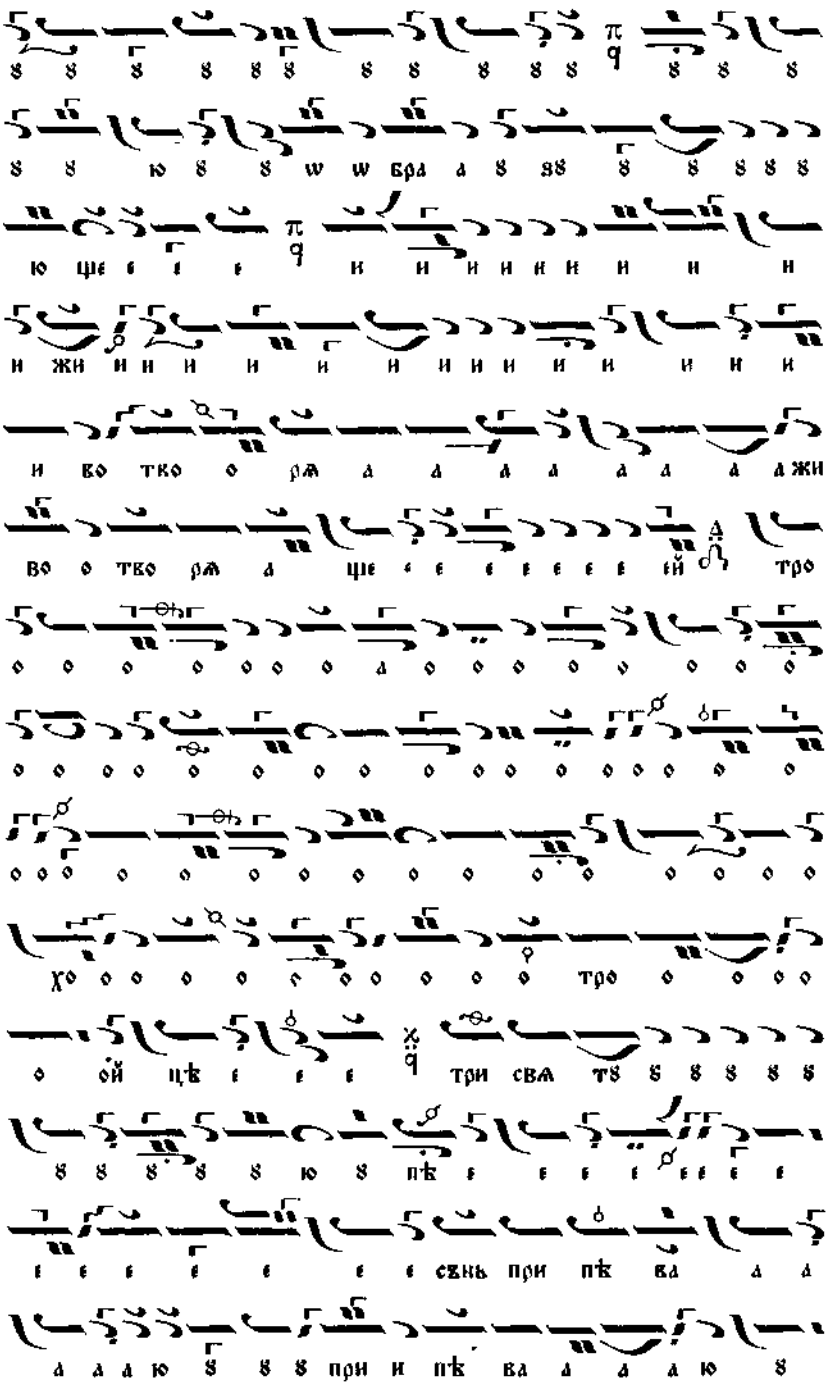

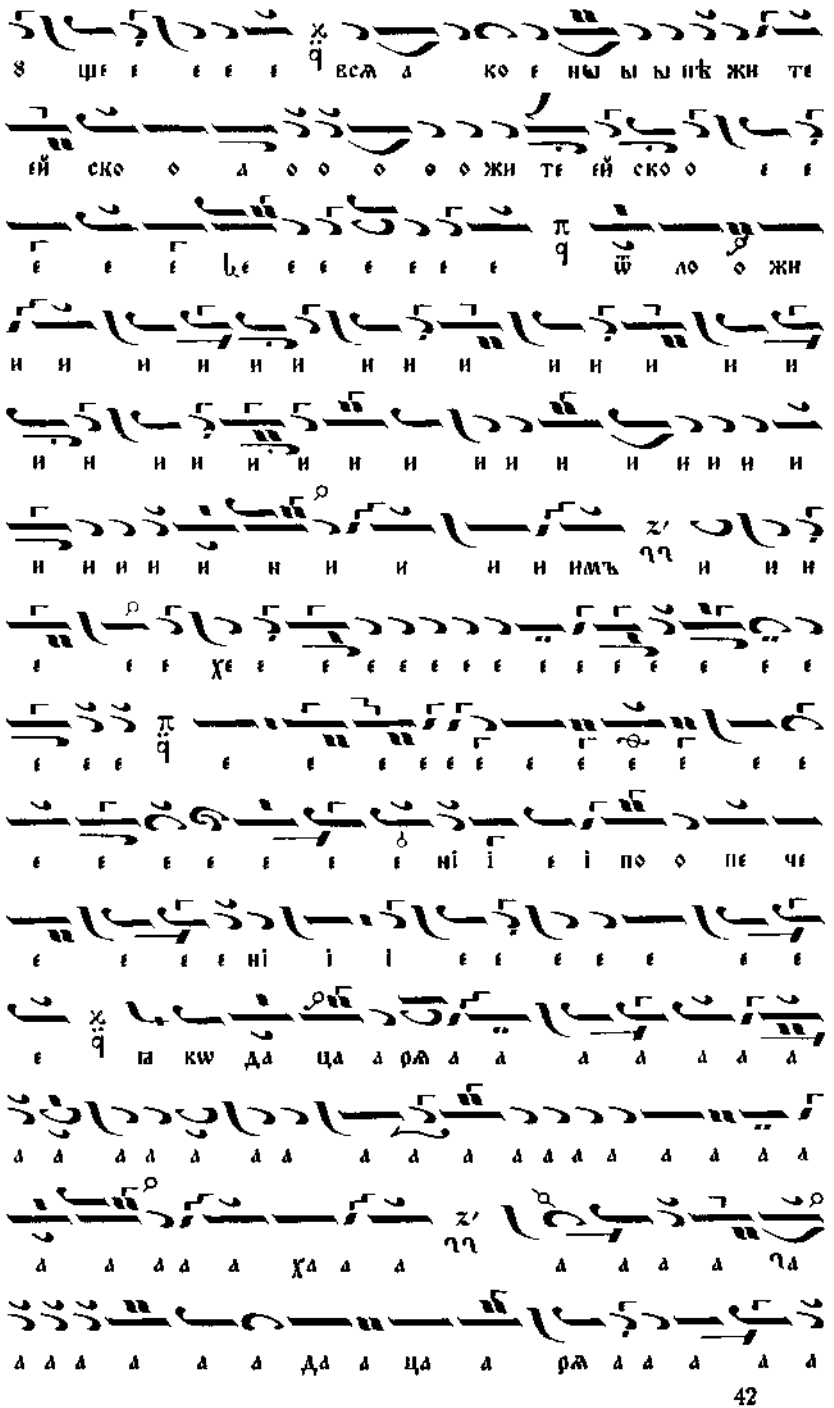

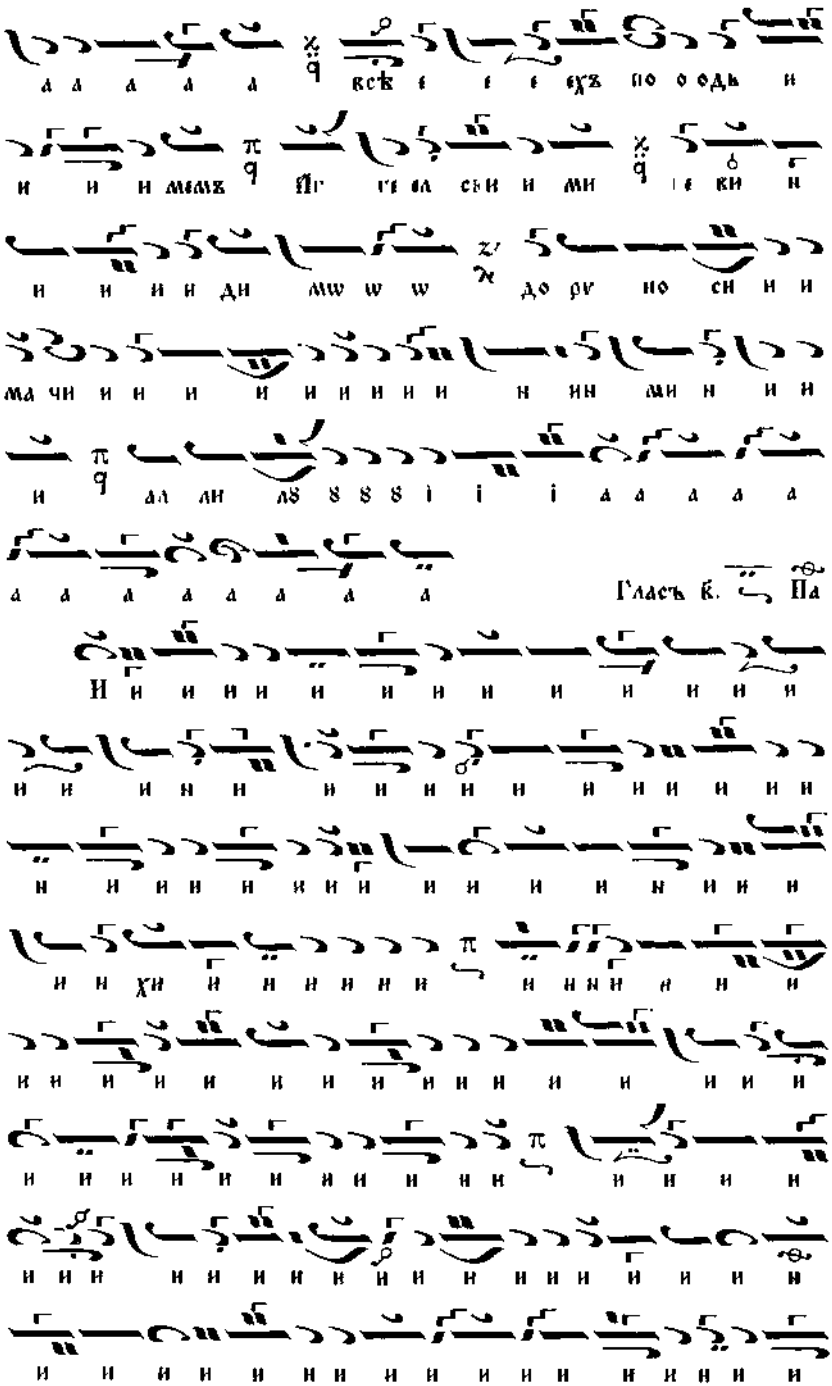
Дѹѕги на wсѣмь гласа празднични

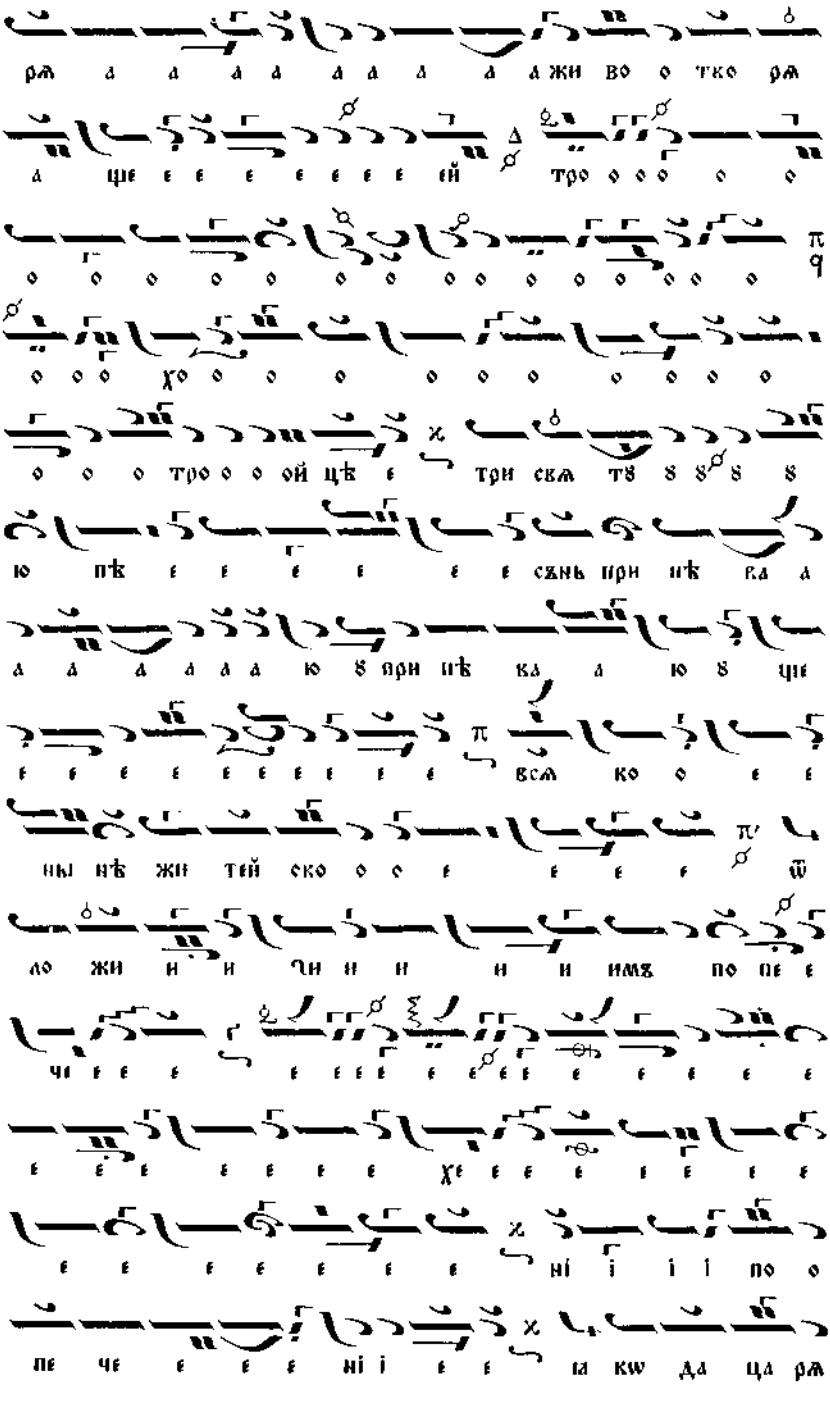
Ѿтъ Константина Протопсалта. Гласъ а ꙗ Па

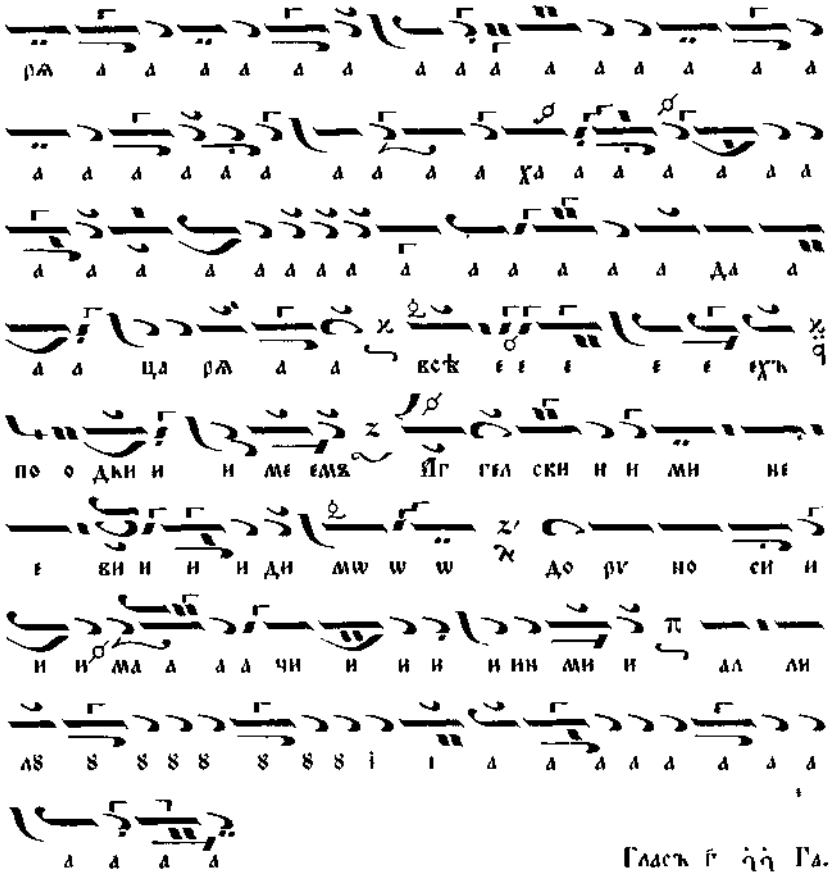

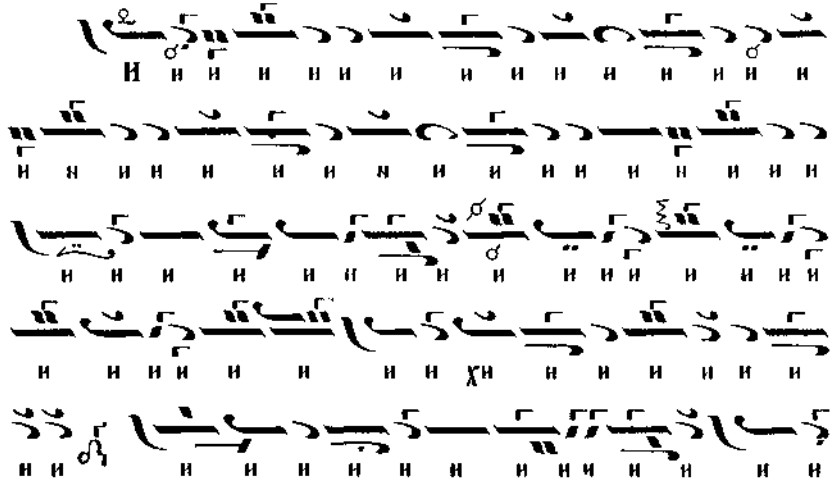

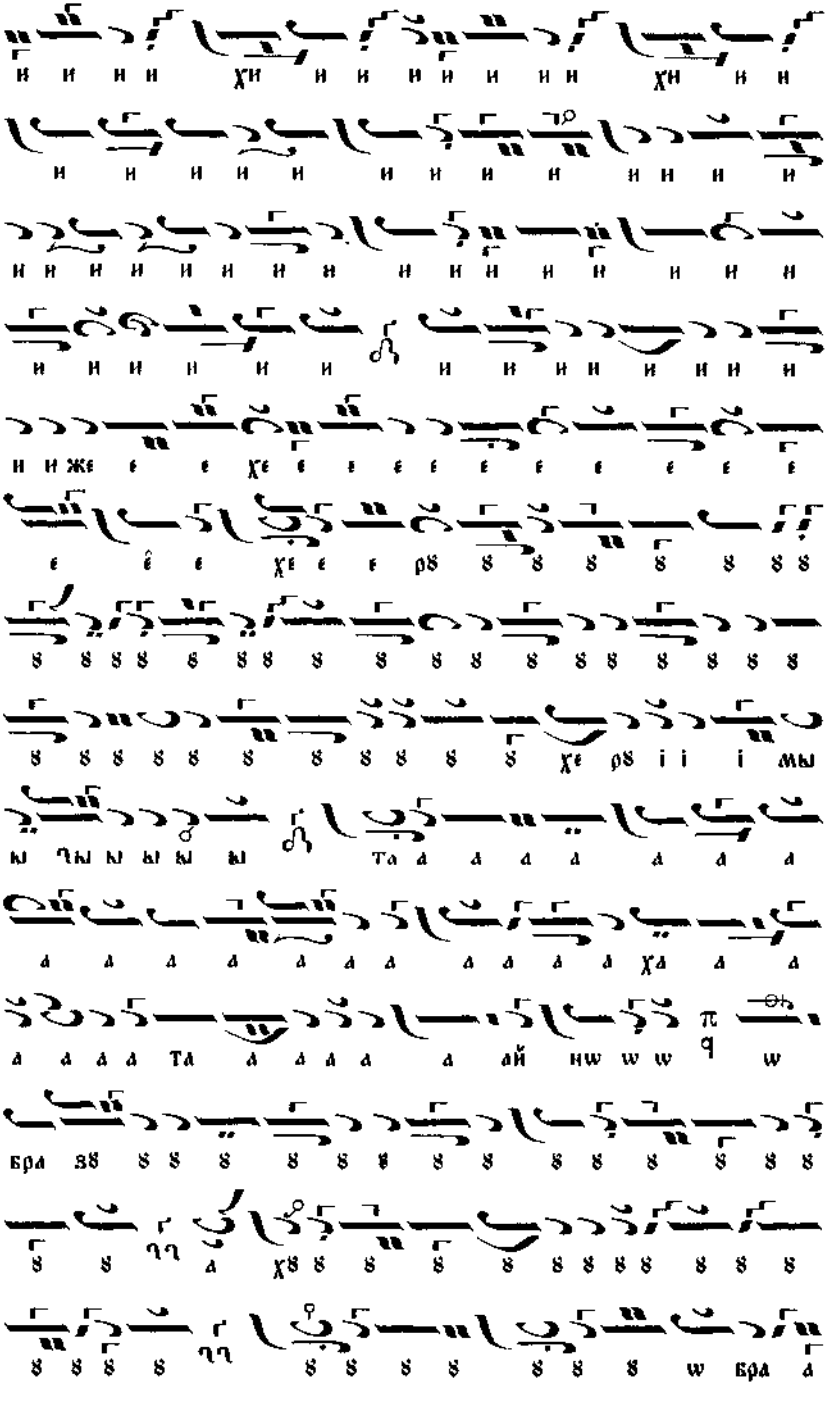

Гласъ к.
На

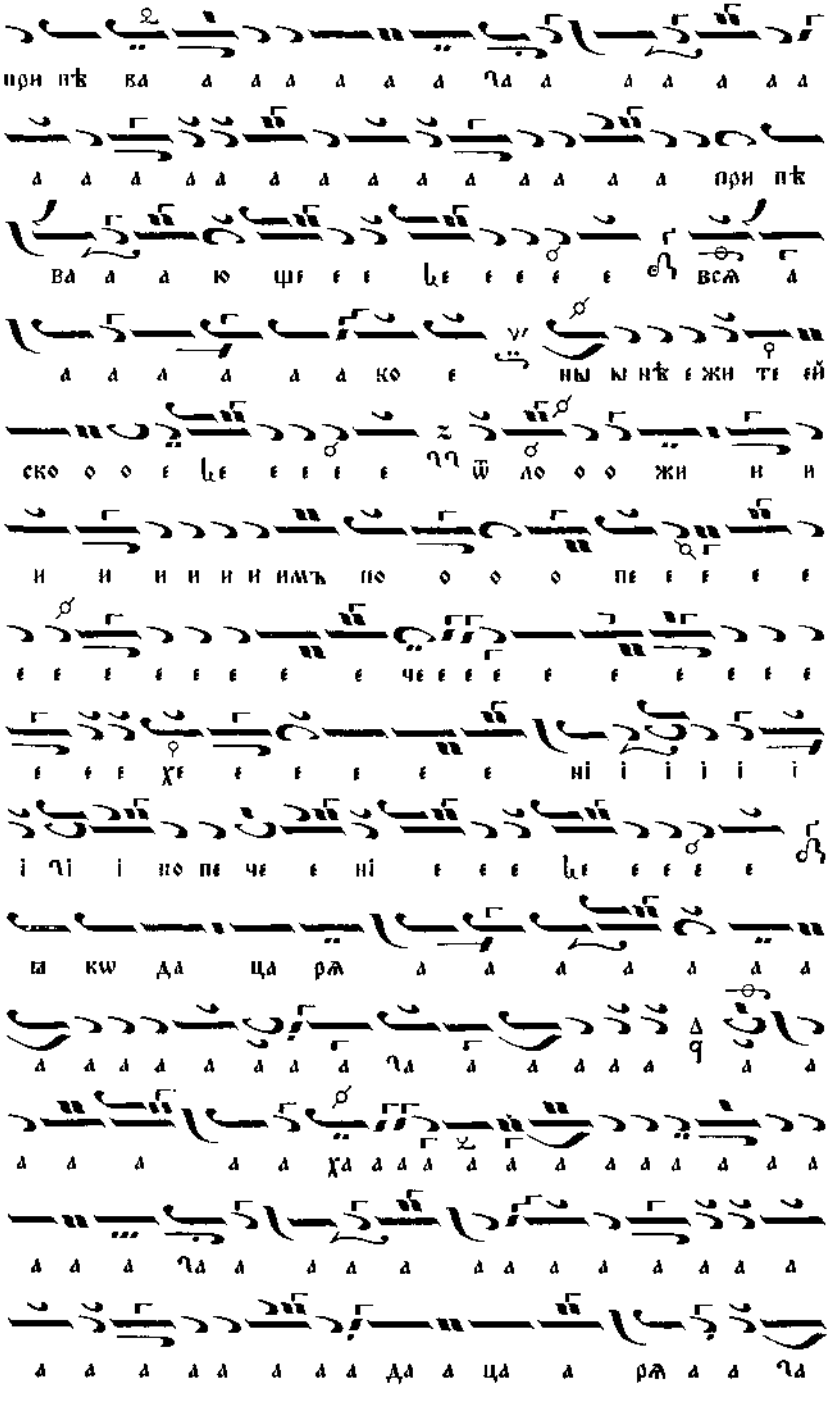

рж а а а а а а а а жи во о тко рж
а ще е е е е е е е ей тро о о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о о
о о о хо о о о о о о о о о о о
о о о тро о о ой цѣ е три сѫ тѵ ѕ ѕ ѕ ѕ
ю пѣ е е е е е е сѫнь при пѣ ка а
а а а а а а ю ѕ яри пѣ ка а ю ѕ ще
е е е е е е е е е е всѫ ко о е е
ны нѣ жи тей ско о о е е е е ѿ
ло жи и и чи и и и и имѫ по пе е
че е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е хе е е е е е е е
е е е е е е е ні і і і по о
пе че е е е е ні і е е ца кѡ да ца рж

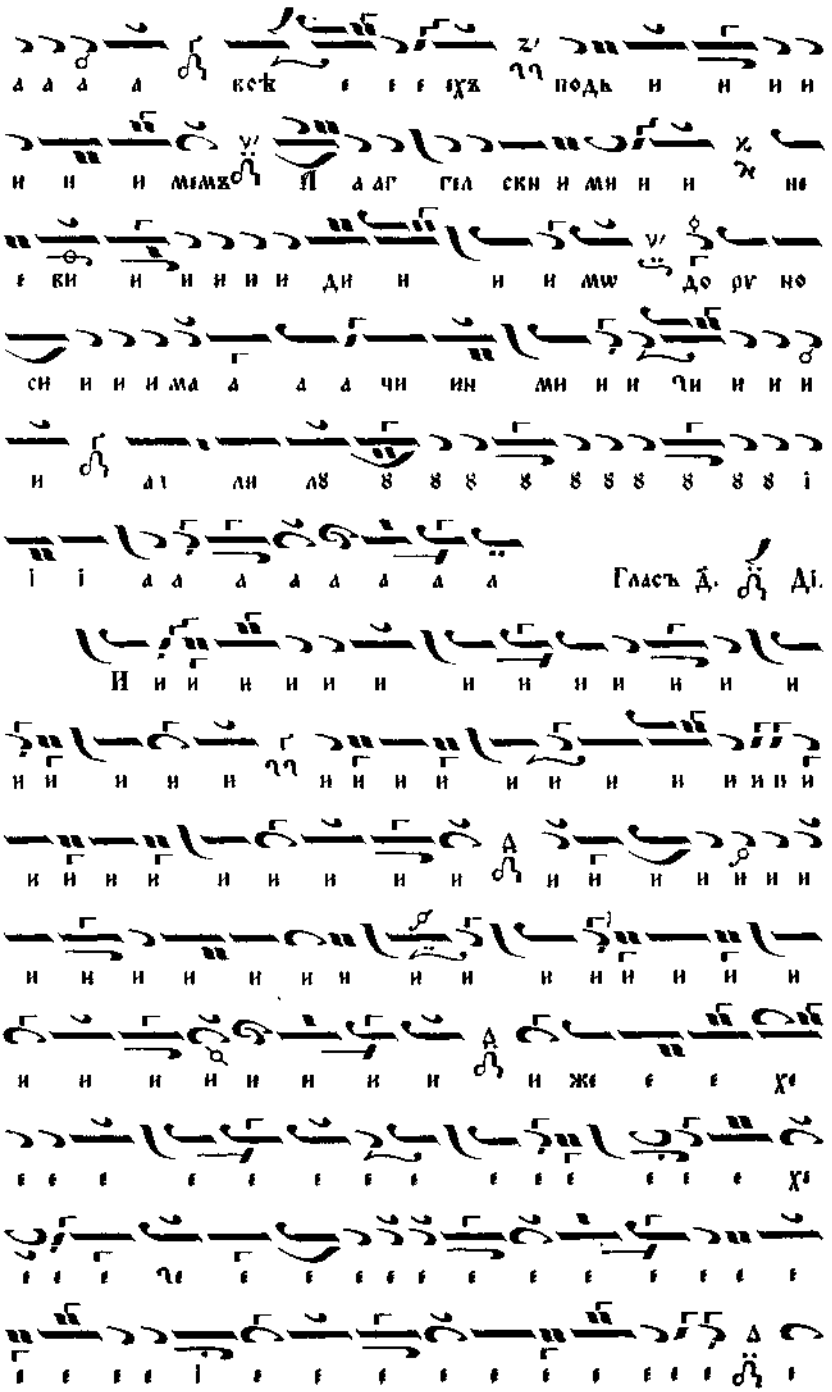

ра а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а а ха а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а да а
а а ца ра а а вск е е е е е ыхъ
по о дки и и ме емя Йг гел ски и и ми ве
е ви и и и ди ww w w до ру но си и
и и ма а а а чи и и и ин ми и ал ли
лв в в в в в в і і а а а а а а а а
а а а а

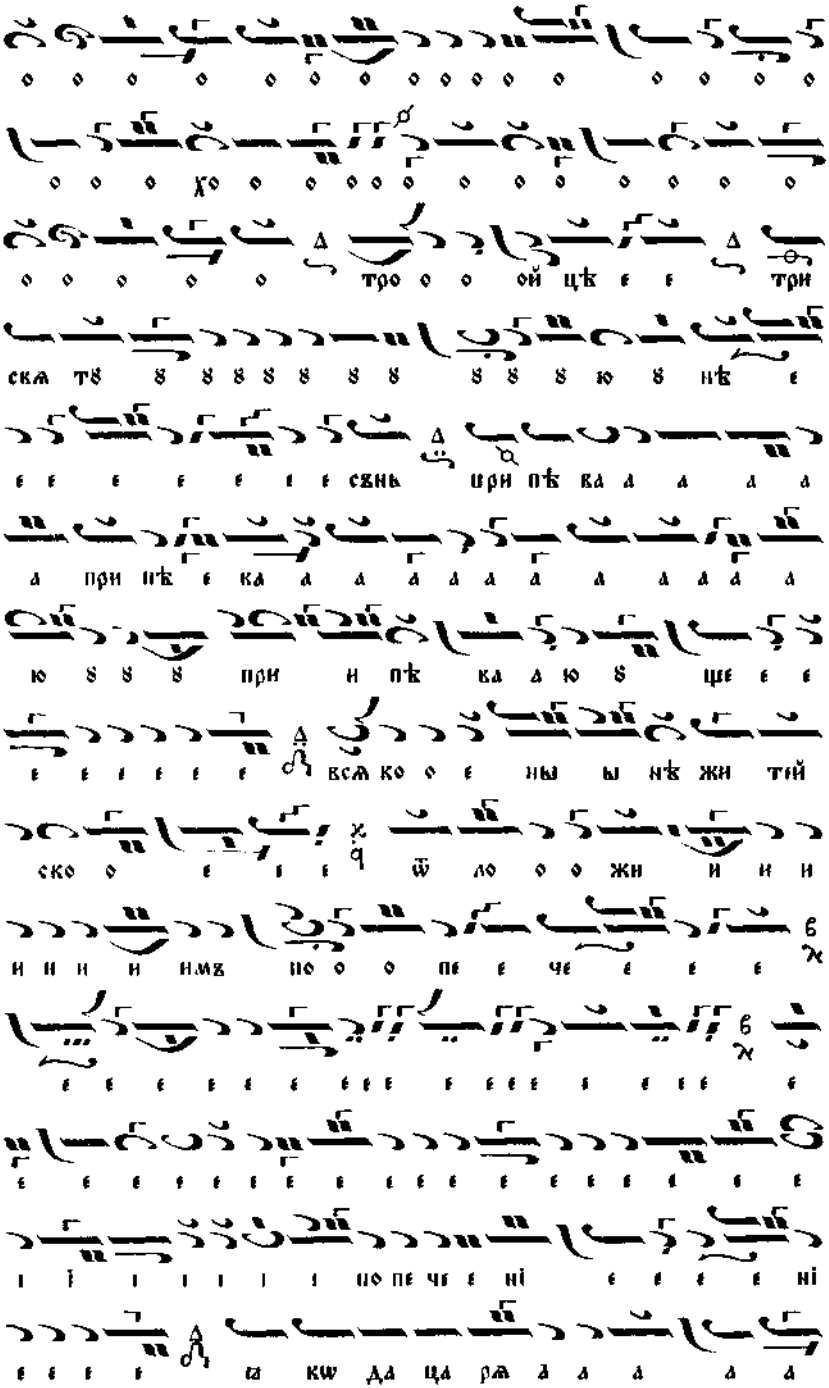
Гласъ г ѵ҃ѳ҃ Га.

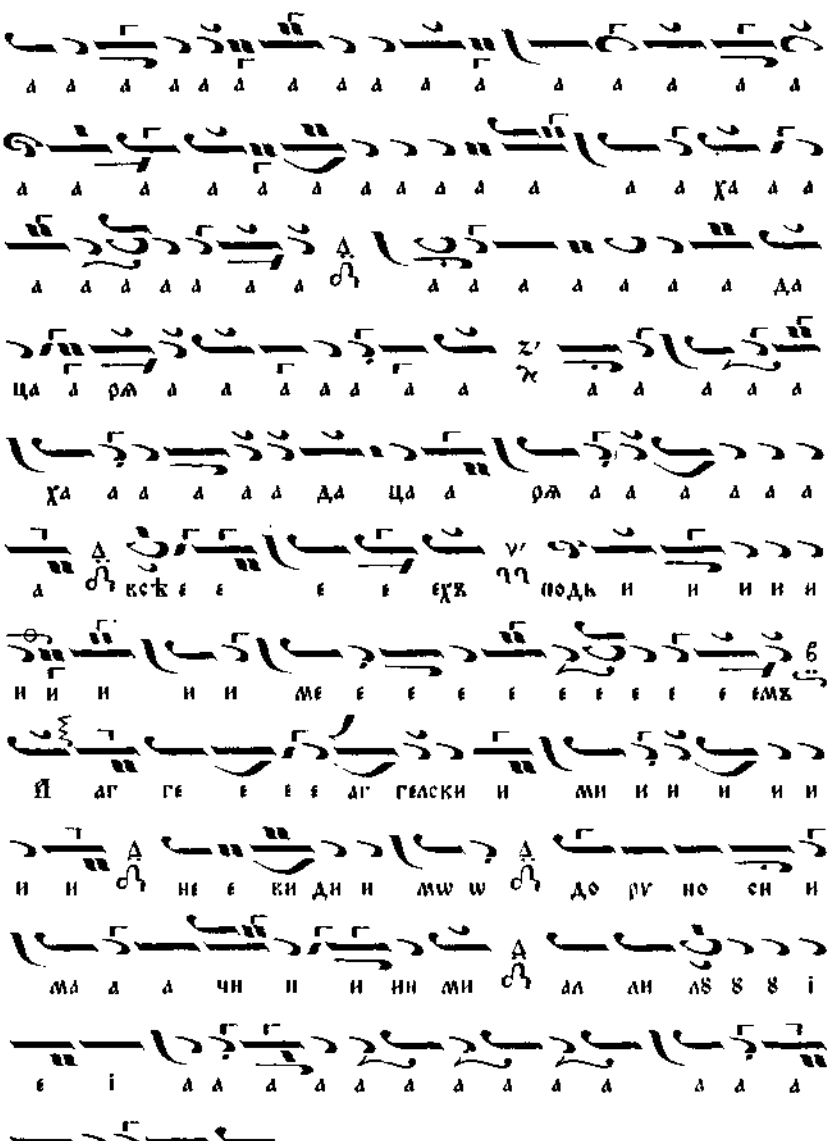

И и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и хи и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и

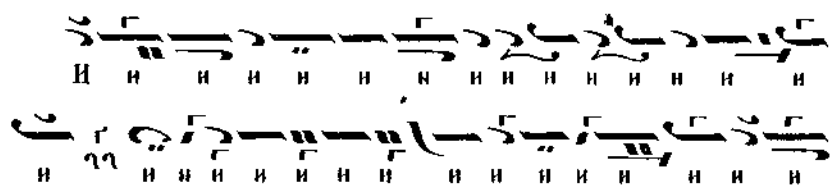

при пѣ ва а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а при пѣ
ва а а ю ще е е ѣе е е е е ѣ всѫ а
а а а а а а ко е ны ы нѣ е жи те ей
ско о о е ѣе е е е е ѵ ѿ ло о о жи и и
и и и и и и имъ по о о о пе е е е е
е е е е е е е е че е е е е е е е е е
е е е ѯе е е е е е е ні і і і і і
і ѵі і но пе че е ні е е е ѣе е е е е
ы кѡ да ца рж а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а ѯа а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а да а ца а рж а а а

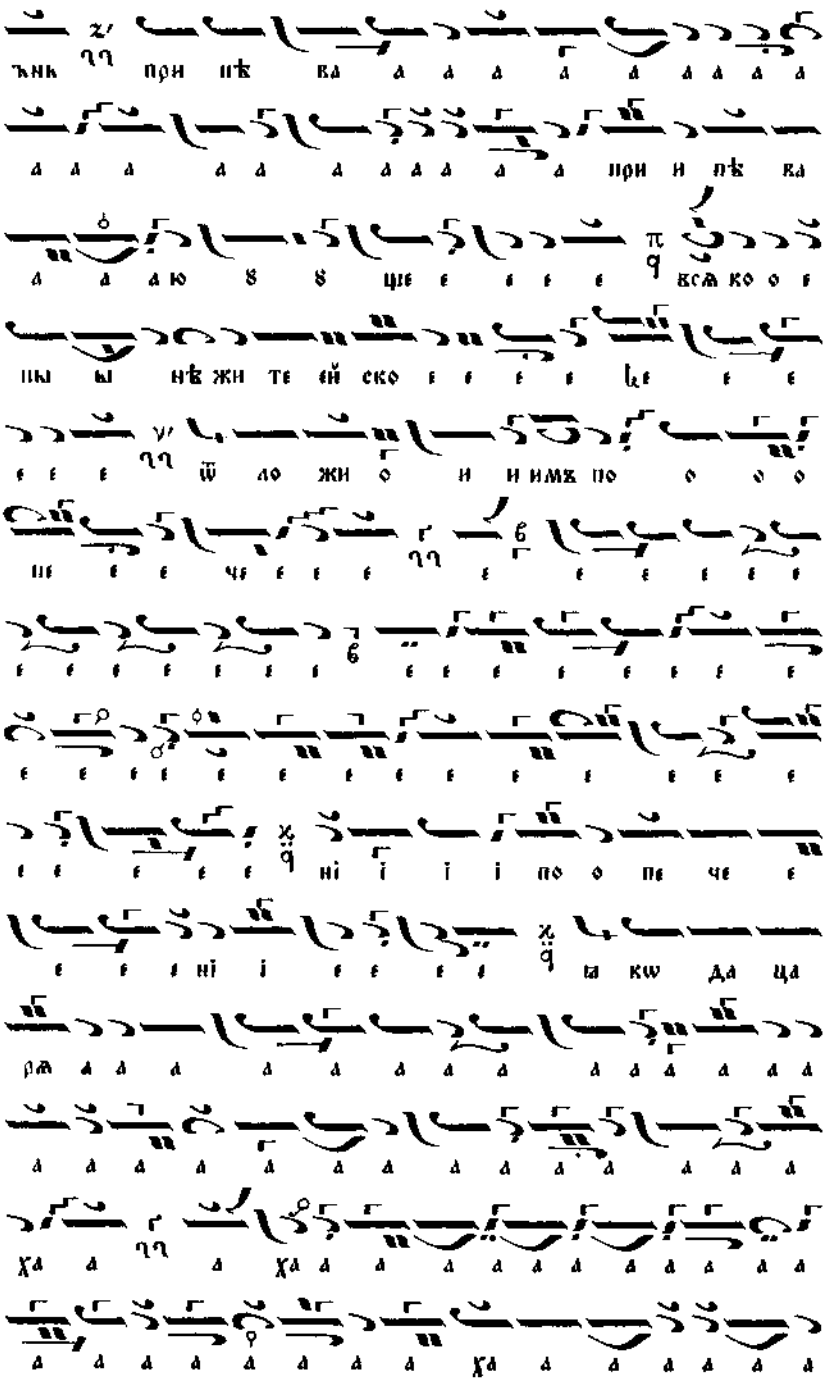

Гласъ Д.

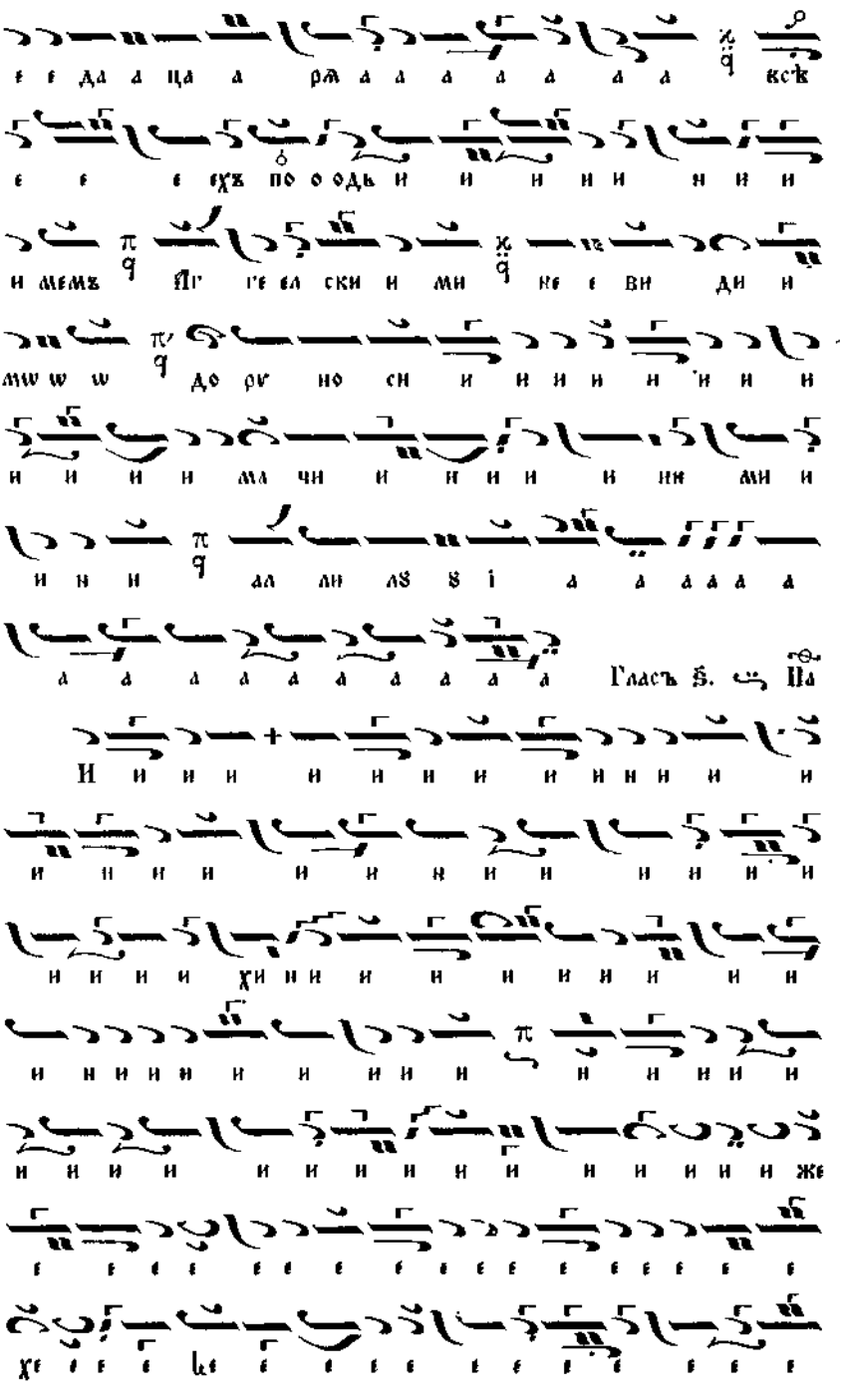

тро ой цѣ три
скѫ тѳ
сѣнь ири пѣ ка
при пѣ ка
ю при пѣ ка ю ще
всѫ ко ны ы нѣ жи тий
ско ѡ ло жи и и
и и и нмѫ по пе че
по пе чѣ ні
ща кѡ да ца рѫ

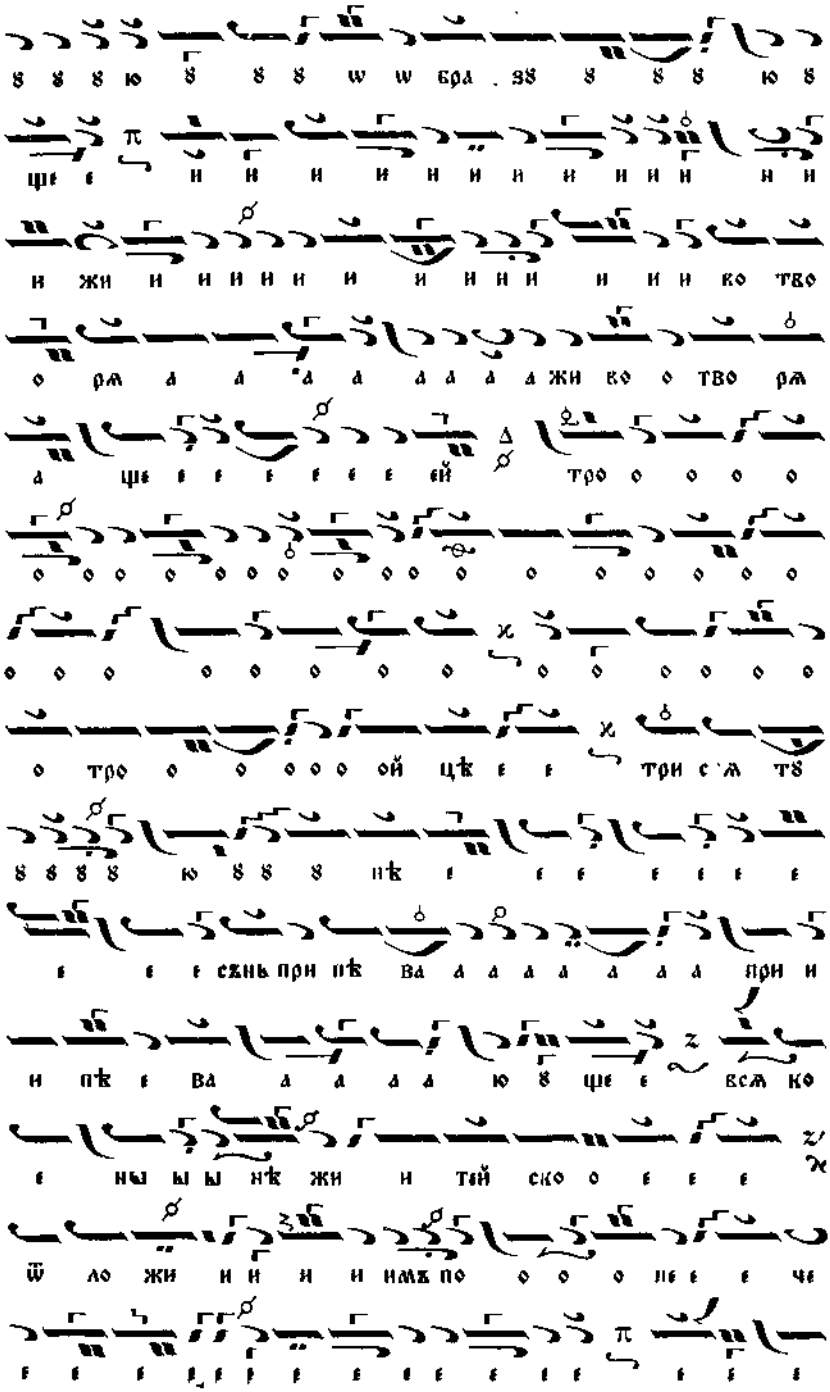

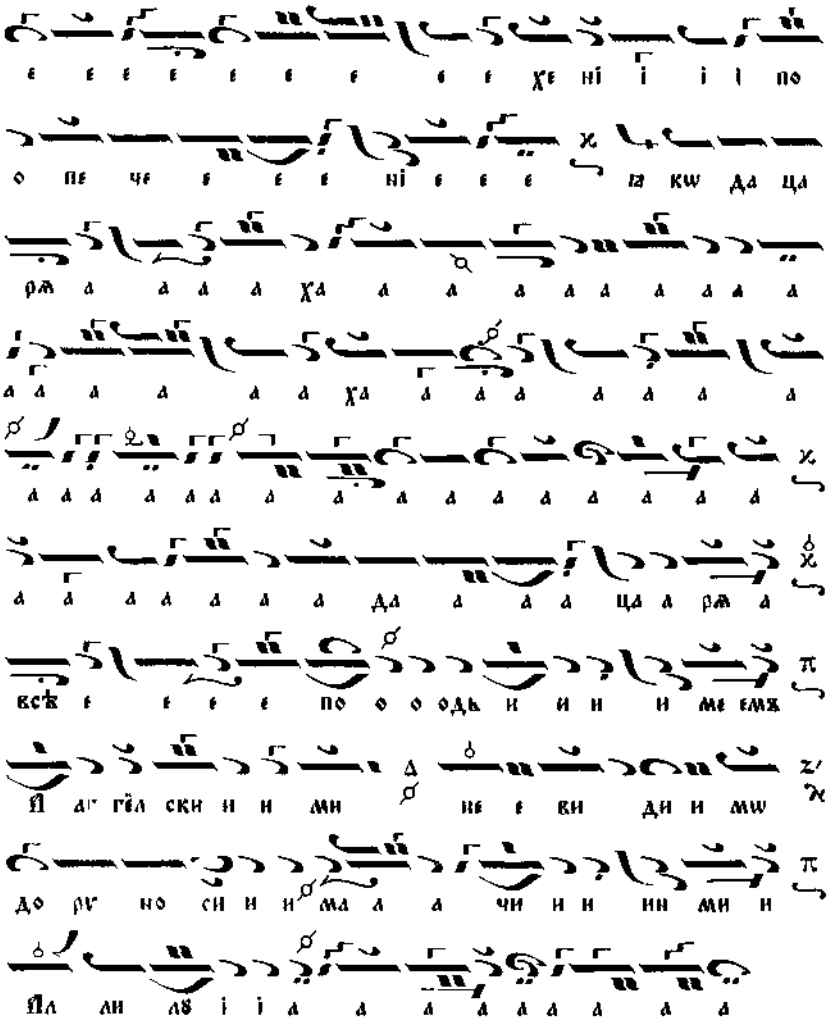
Гласъ ѐ ѳ̈ На.

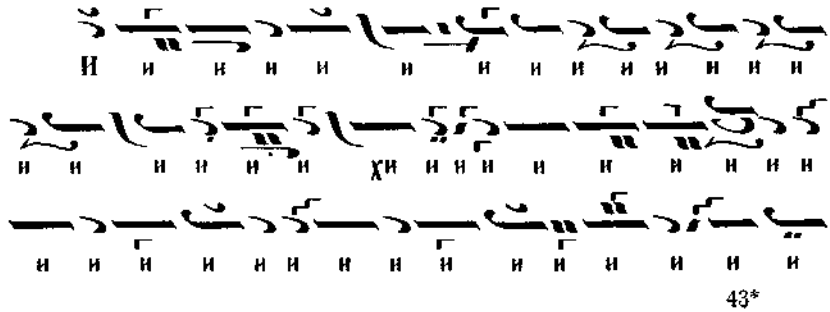

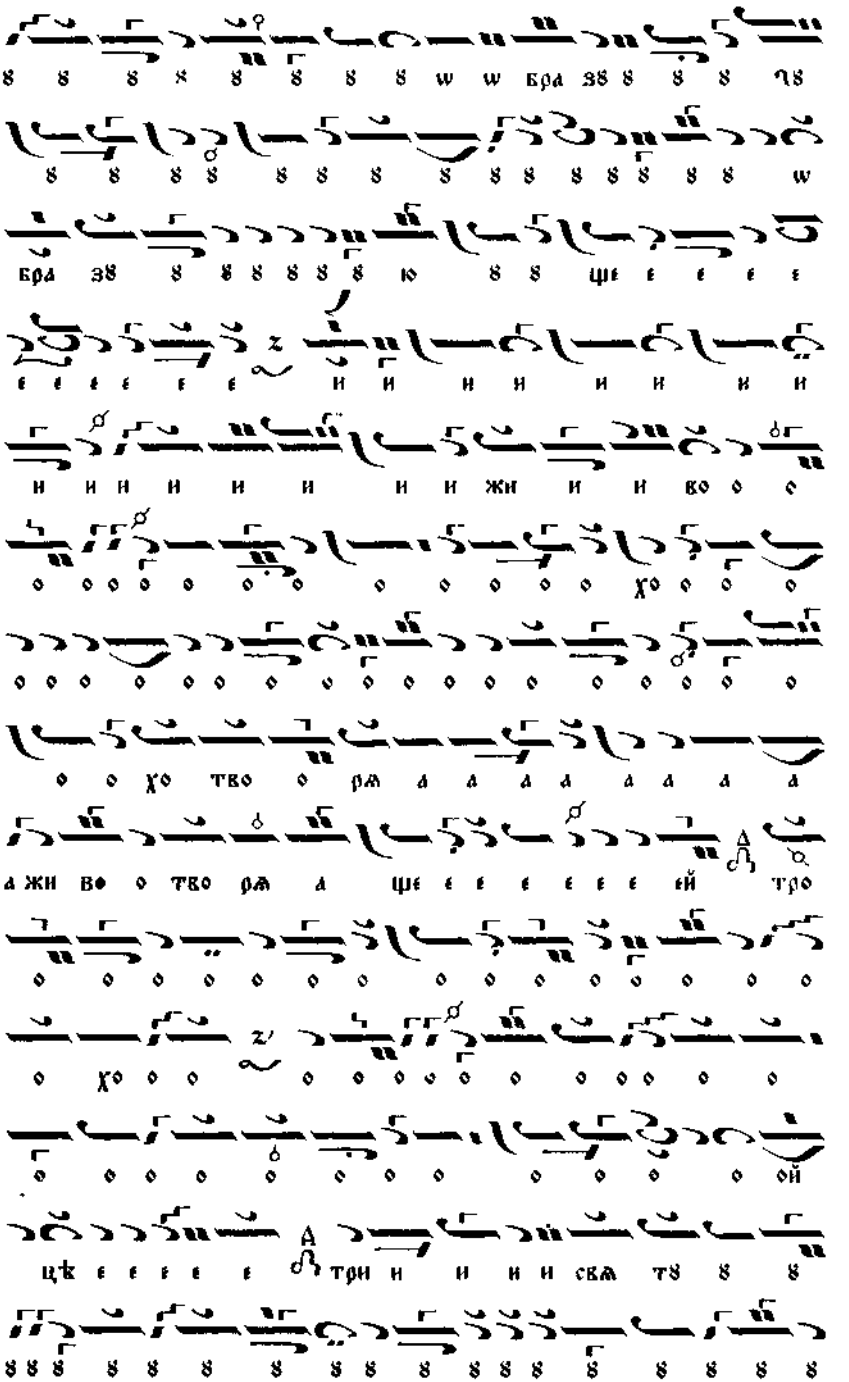

Гласъ ѕ.

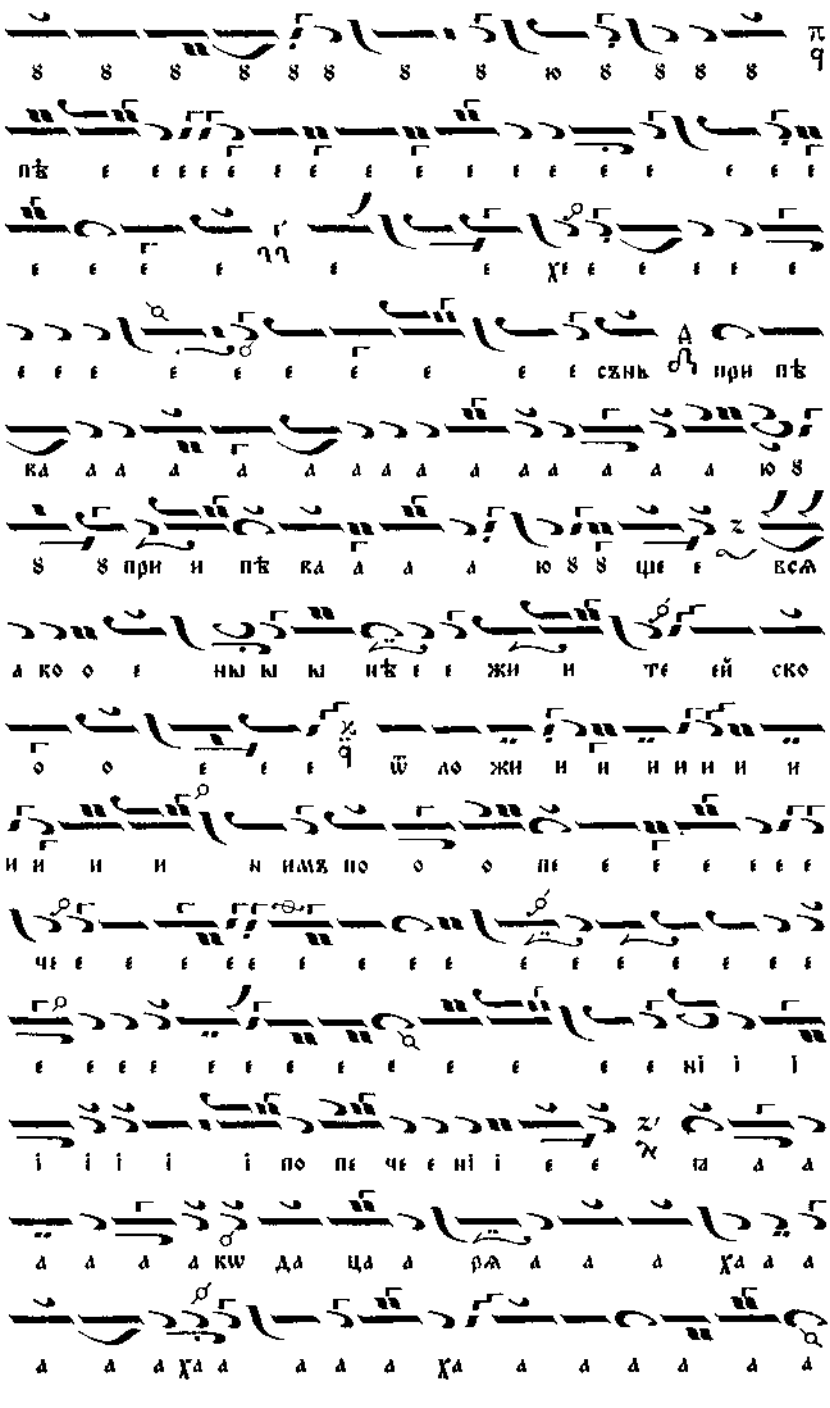

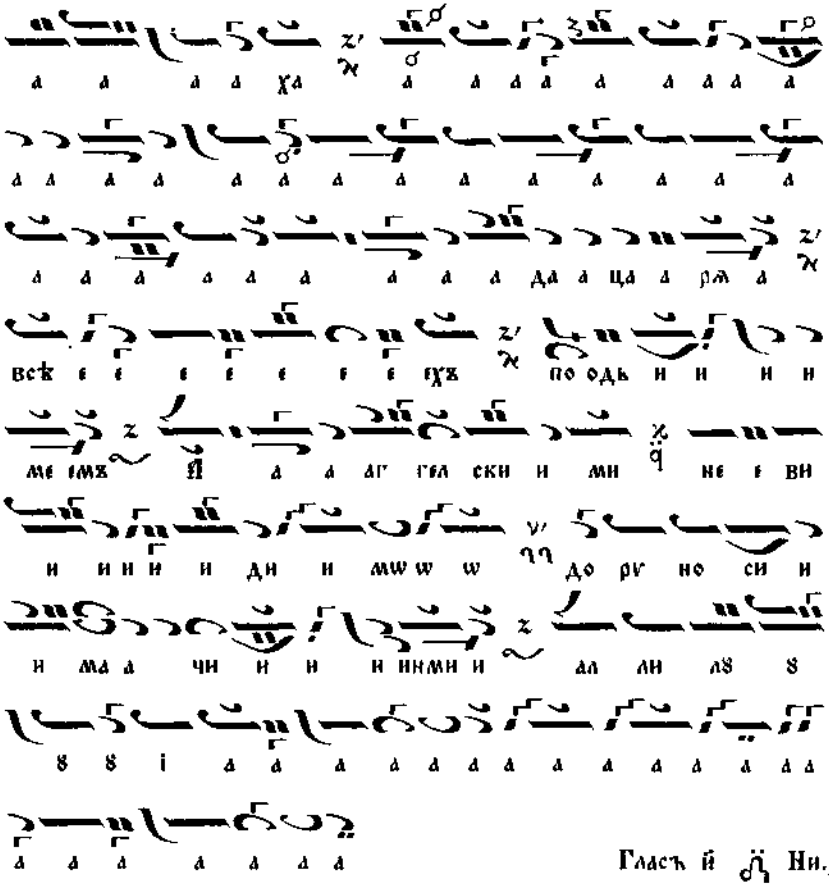

е е е е е е е е е е хе не і і і по
о пе че е е е не е е е ка кw да ца
рж а а а а а ха а а а а а а а а а
а а а а а а а ха а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а да а а а ца а рж а
всѣ е е е е по о о оды и и и и ме емъ
Й ан гёл ски и и ми ве е ви ди и мw
до рv но си и и ма а а чи и и ни ми и
Йл ли лв і і а а а а а а а а а

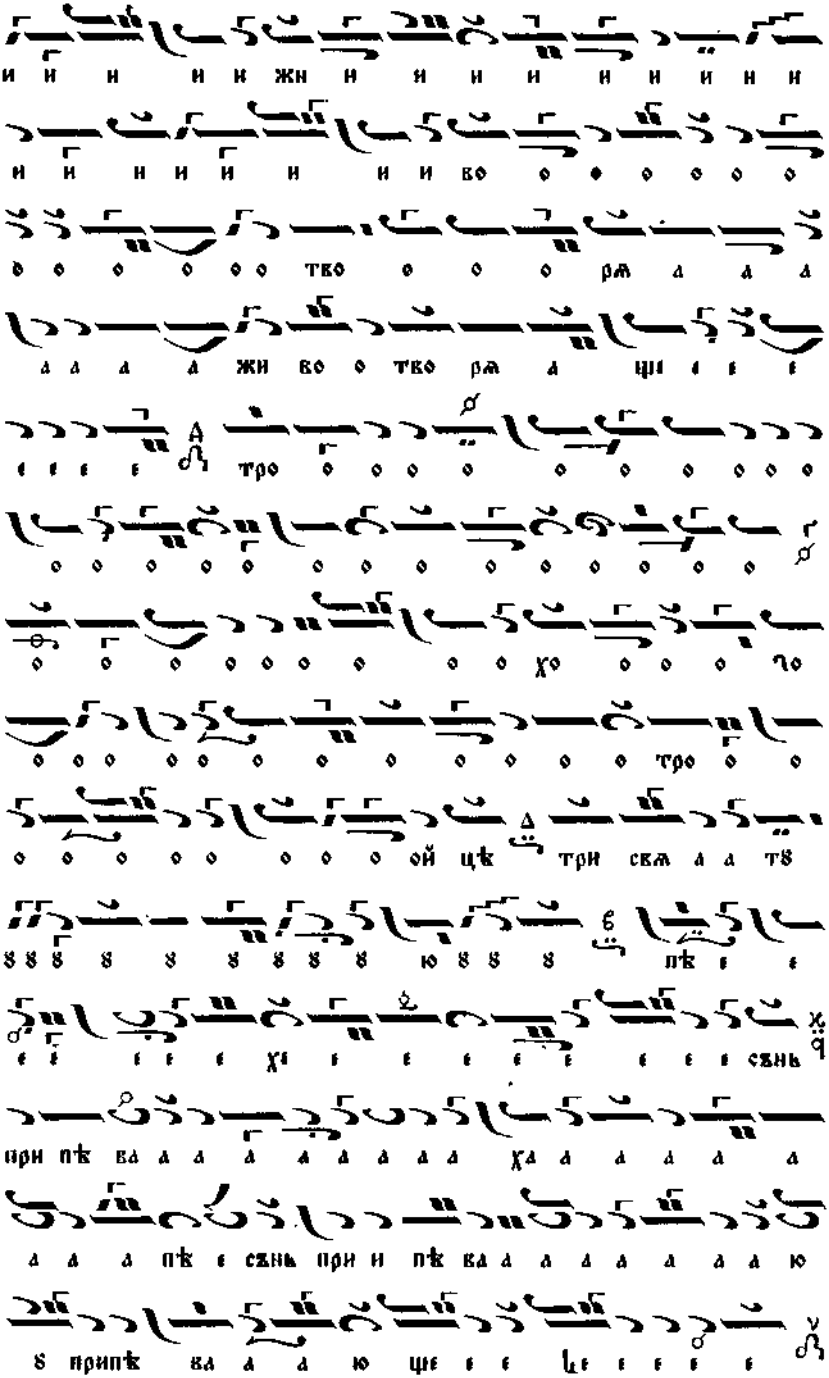
Гласъ ѕ Ѕw.

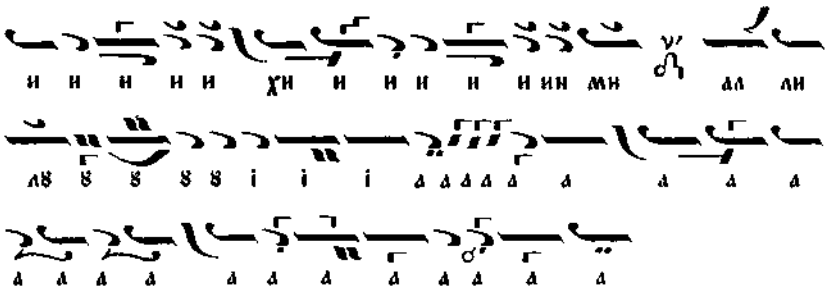

И и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и хи и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и и

Гласъ й Ни.

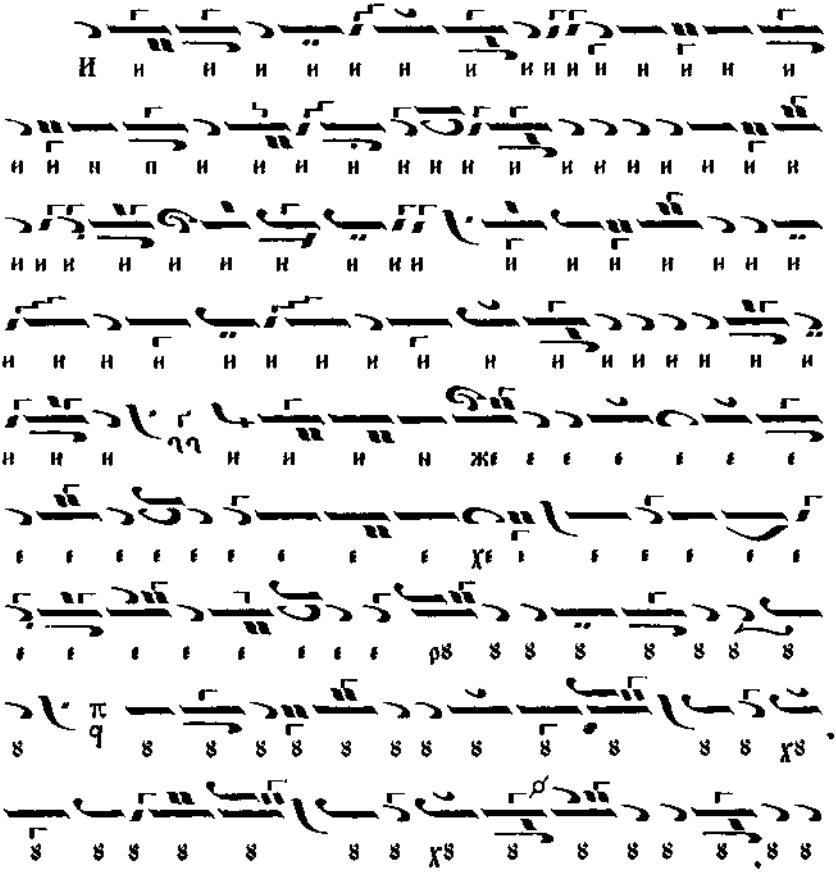

и и и и и жи и и и и и и и и и
и и и и и и и во о о о о о о
о о о о о о тко о о о рж а а а
а а а а жи во о тко рж а ще е е
е е е е тро о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о хо о о о ло
о о о о о о о о о о о о о тро о о
о о о о о о о о о ой цѣ три скж а а тѣ
ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ю ѕ ѕ ѕ пѣ е е
е е е е е хі е е е е е е е е сѣнь
при пѣ ва а а а а а а а а а хва а а а а а
а а а пѣ е сѣнь при и пѣ ва а а а а а а а ю
ѕ припѣ ва а а а ю ще е е ще е е е е е

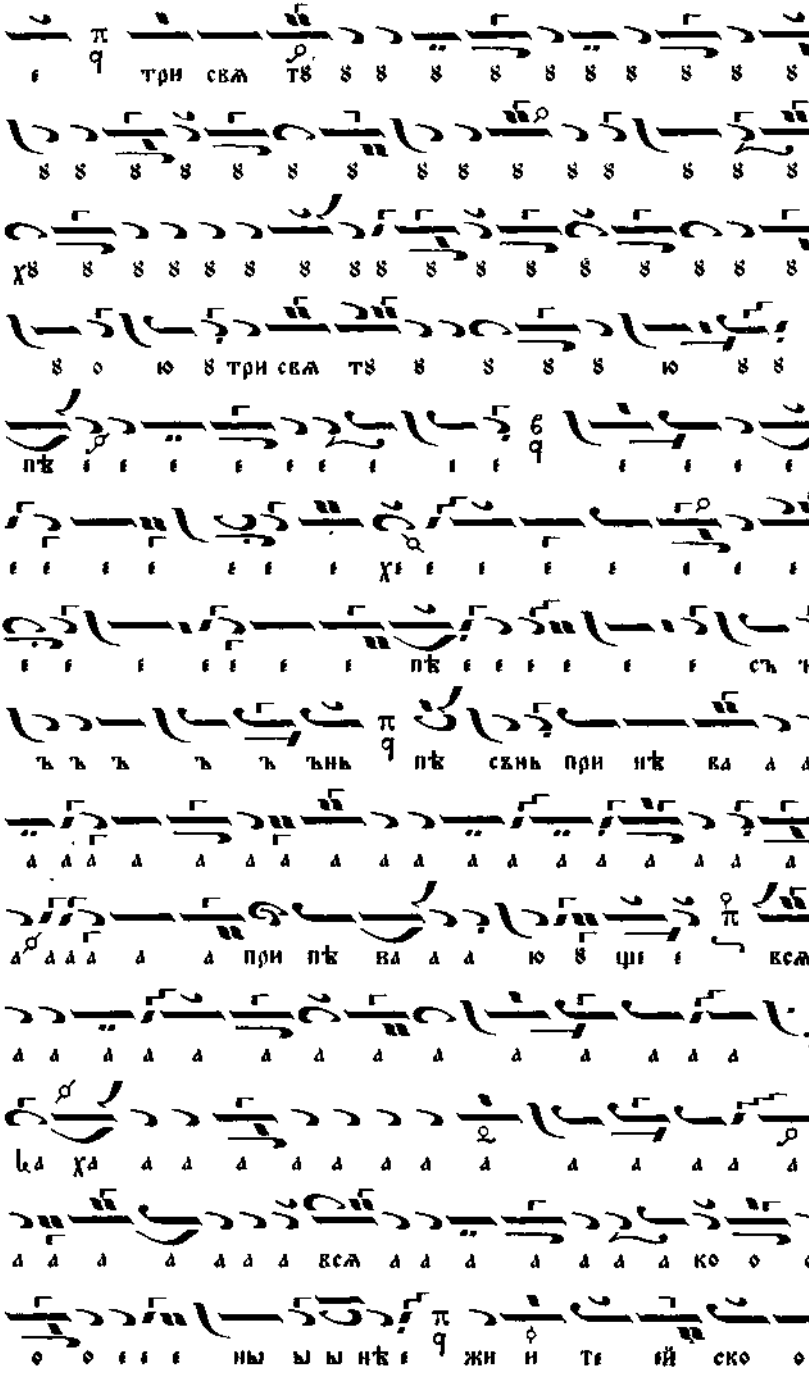

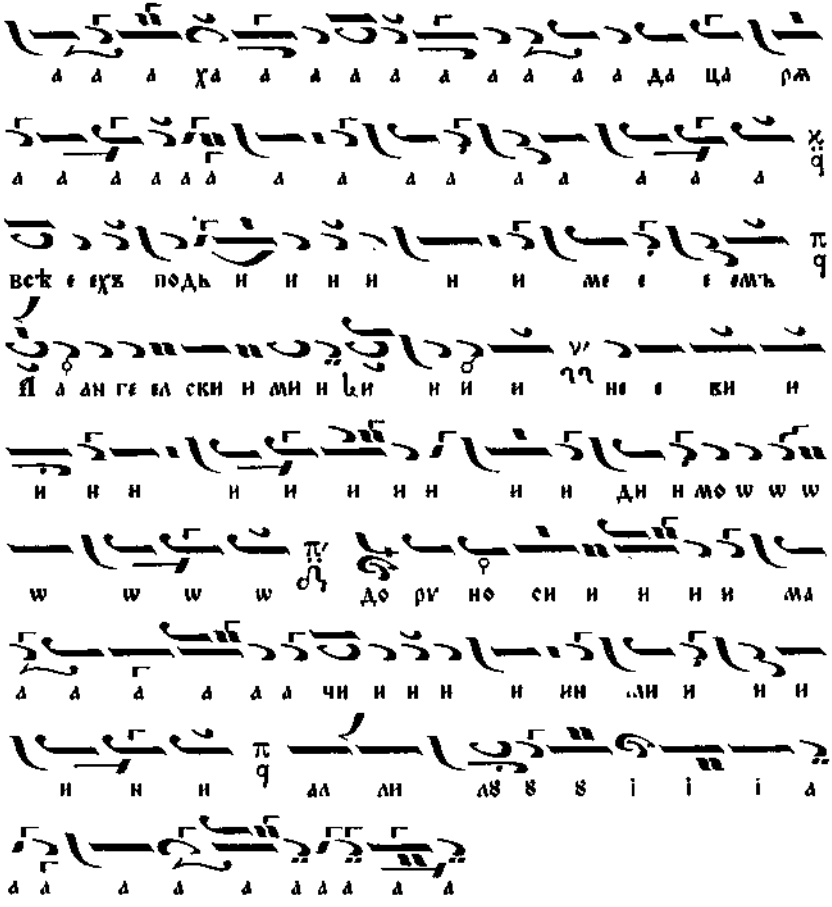
Дрѣги нѣколко пространни Хирѣкика отъ разни автори.

(Пръвелъ Ил. Атанасовъ, пѣвецъ при цѣрк. „Нови Св. Никола“ Софийски).

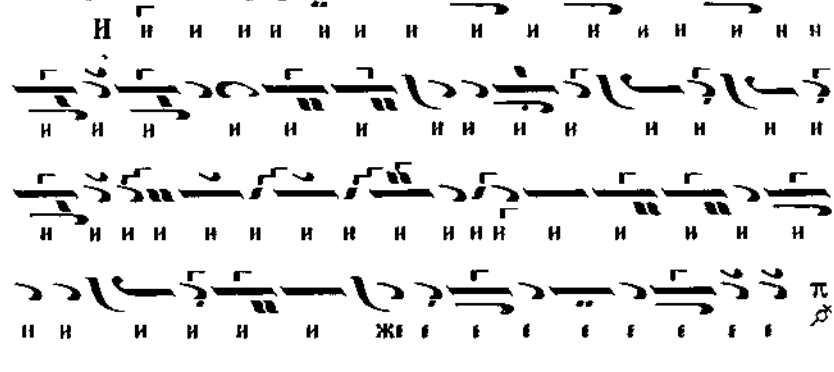
Ѡ Хормѣзиѧ Книгохранителѧ. Гласъ а. ꙗ На

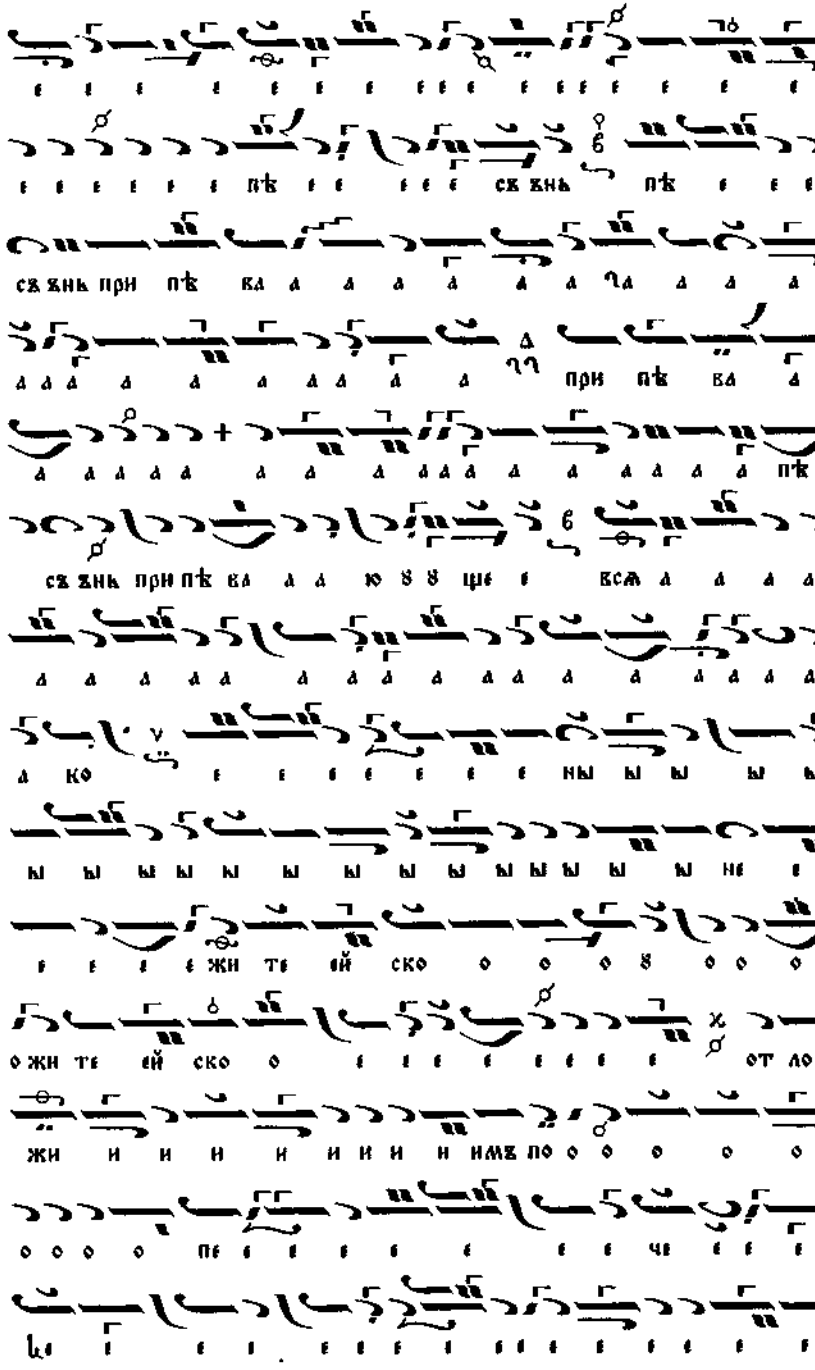

е три свѧ тѣ
ѕ о ю ѕ три свѧ тѣ ю
пѣ
ъ ъ ъ ъ ъ ъньı пѣ сѣнь при нѣ ва а а
а а а а при пѣ ва а а ю ѕ цы е всѧ
ща χа
а а а а а а всѧ
о о е е е ны ы ы нѣ е жи и те йй ско о

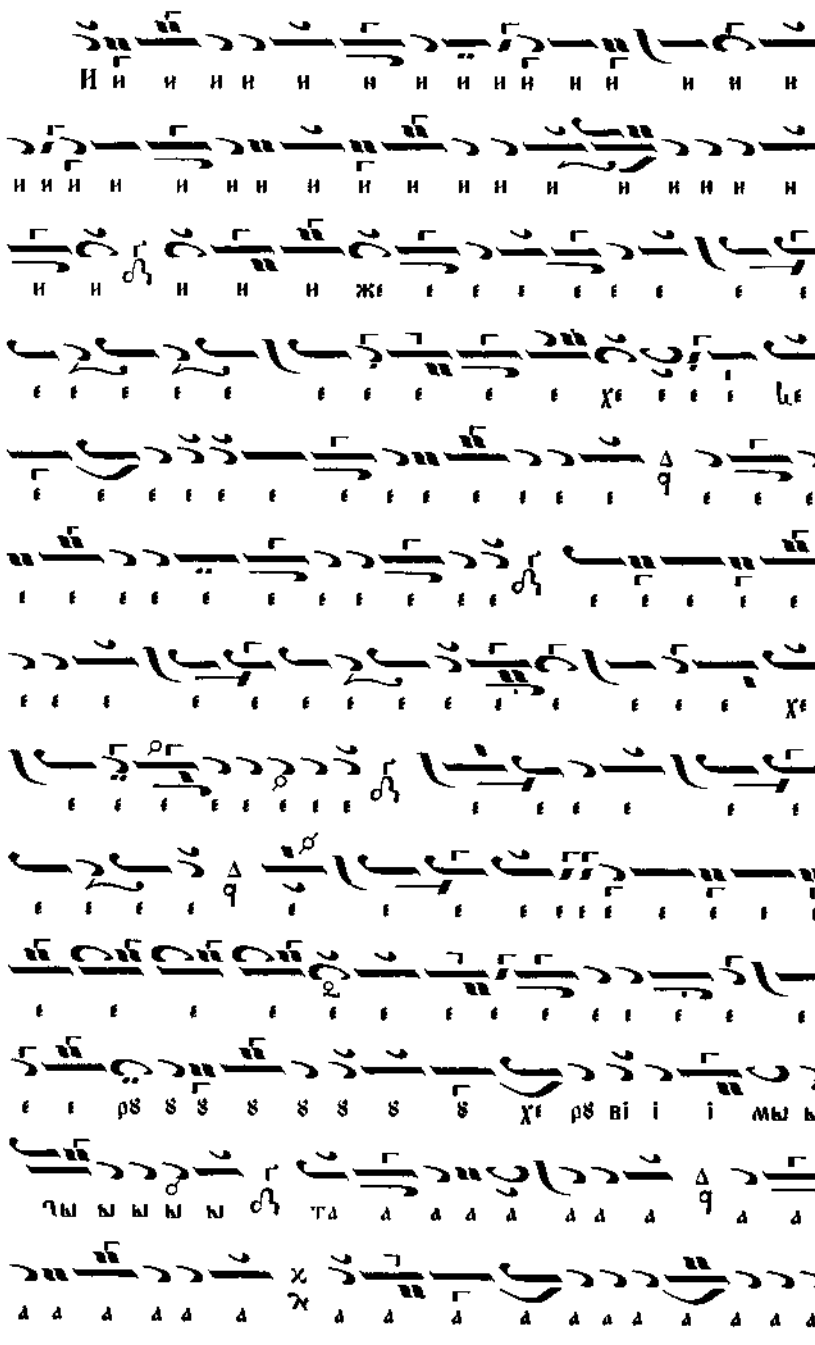

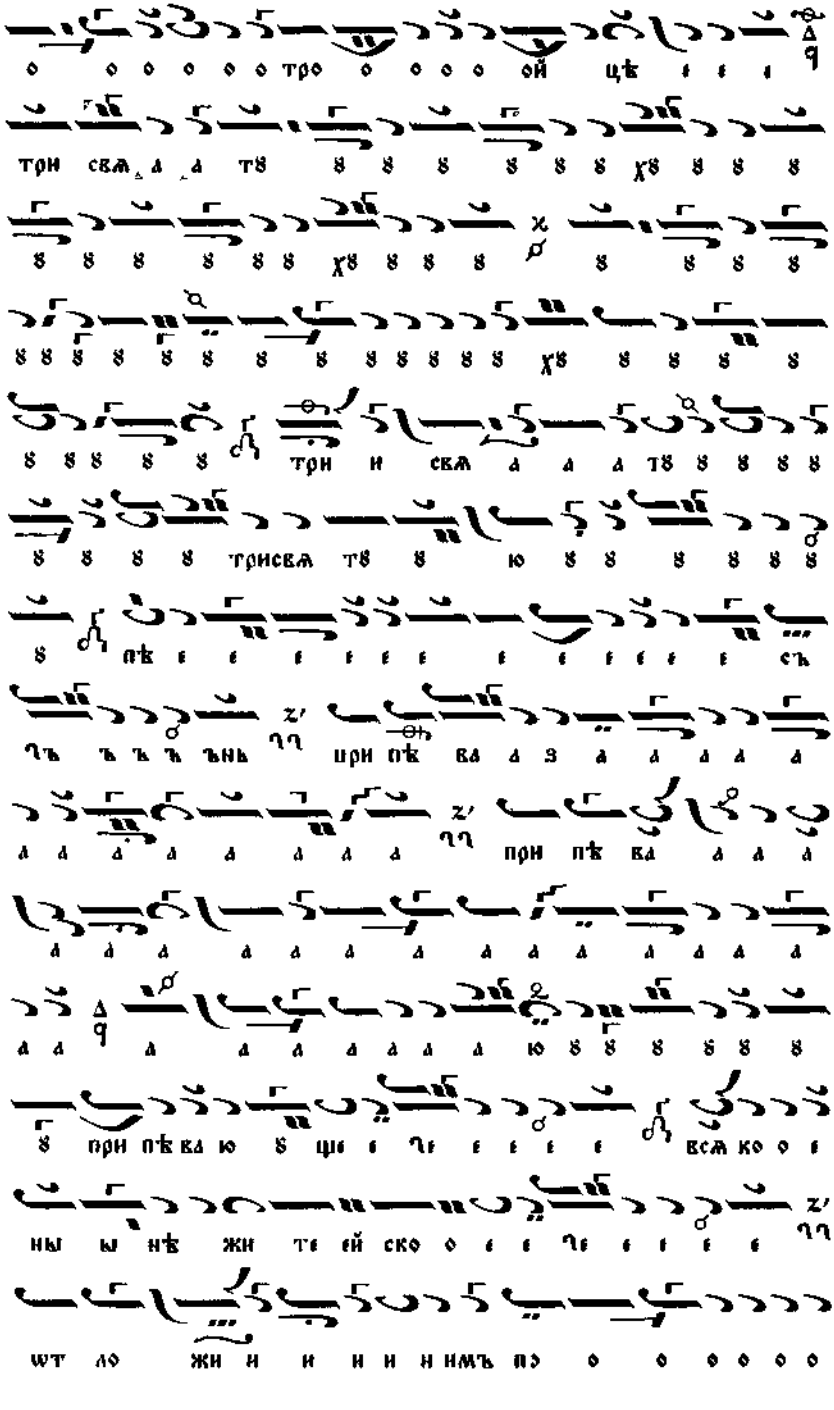
w сжщнм. Гласъ Вѣ. 6

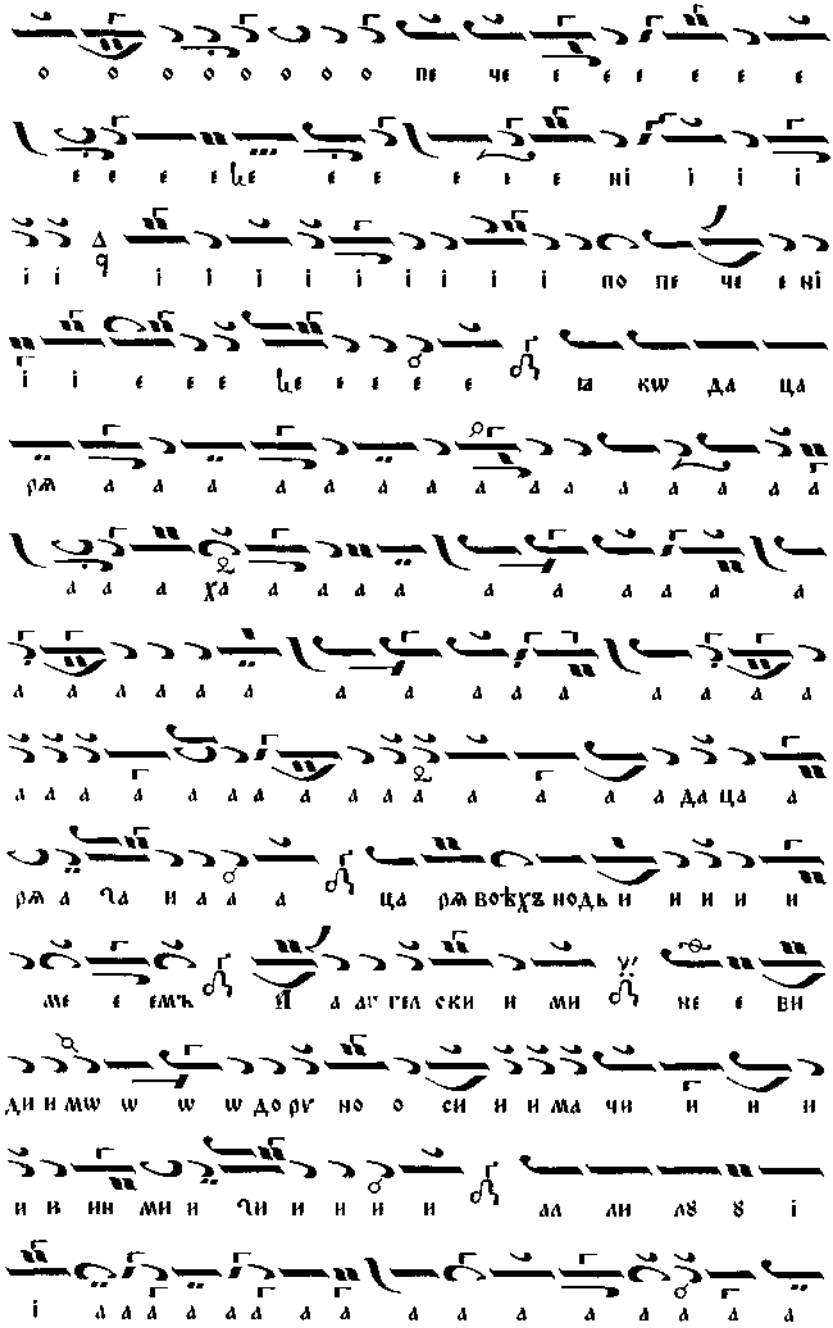

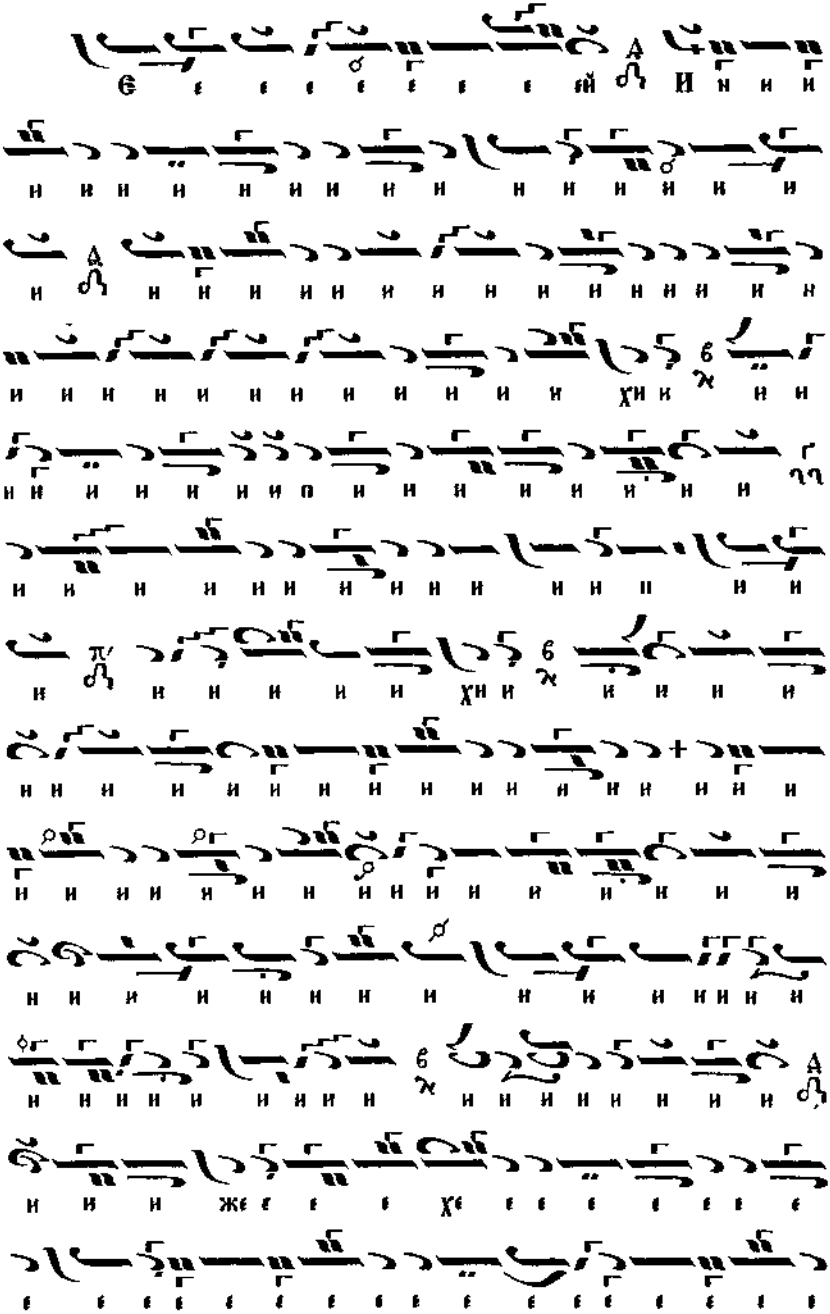
и и и и жи · и и ,во о о творѧ а а ще е е
е е е е ей тро о о о о о о о о о
о о о о о о о о хо о о о о о о о о о
о о о о о о о о о тро о о о
о о о о о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о тро о о о о
ой цѣ е три свѧ тѣ s s s s s s s s
s s s s s s s s s s s s s s s s s
s s s s s s s s s s s s s s s s
s s s s s s s s s три свѧ тѣ s s s
s s s s s s s s s s ю s цѣ е е е
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е е е е е е е е

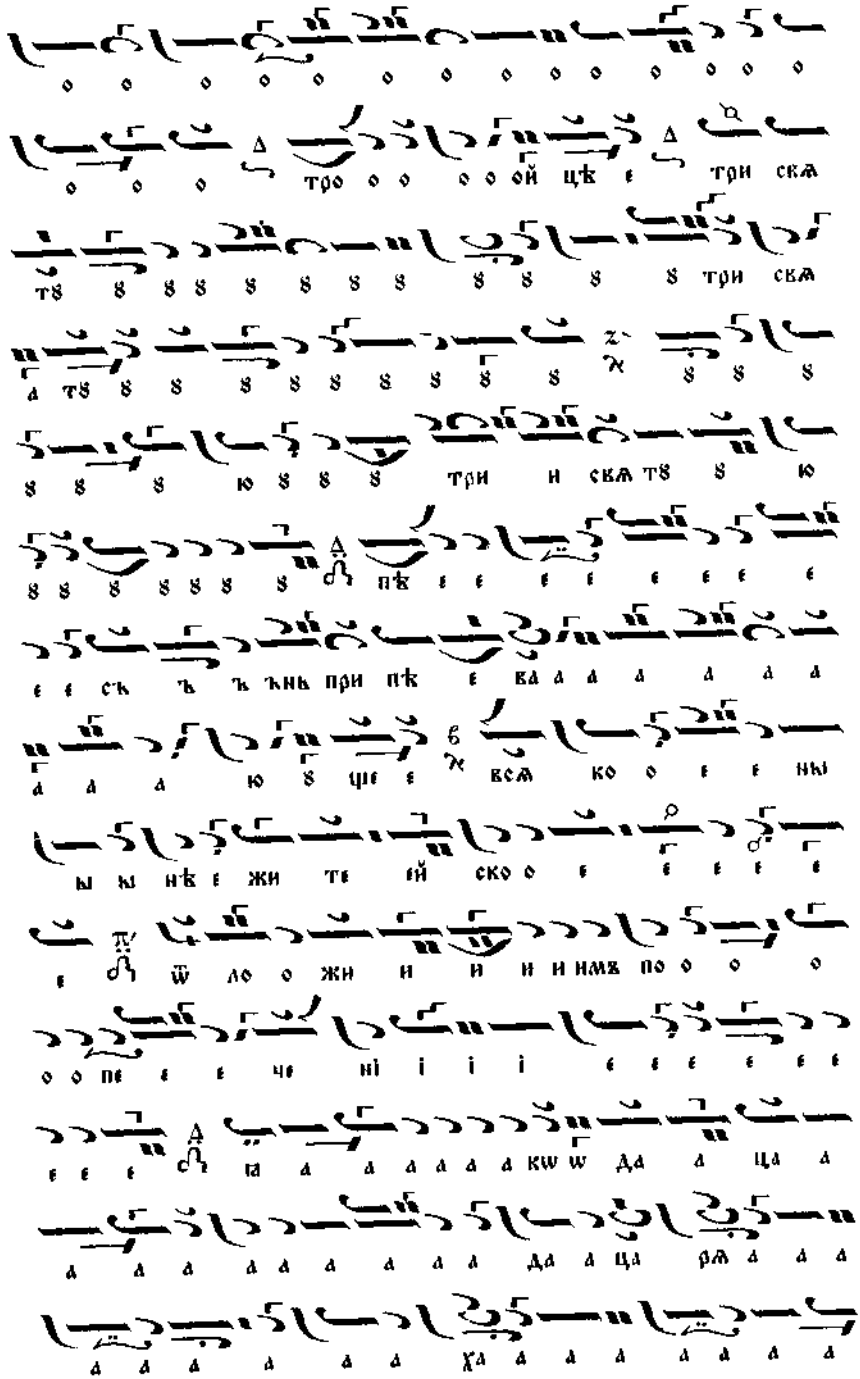

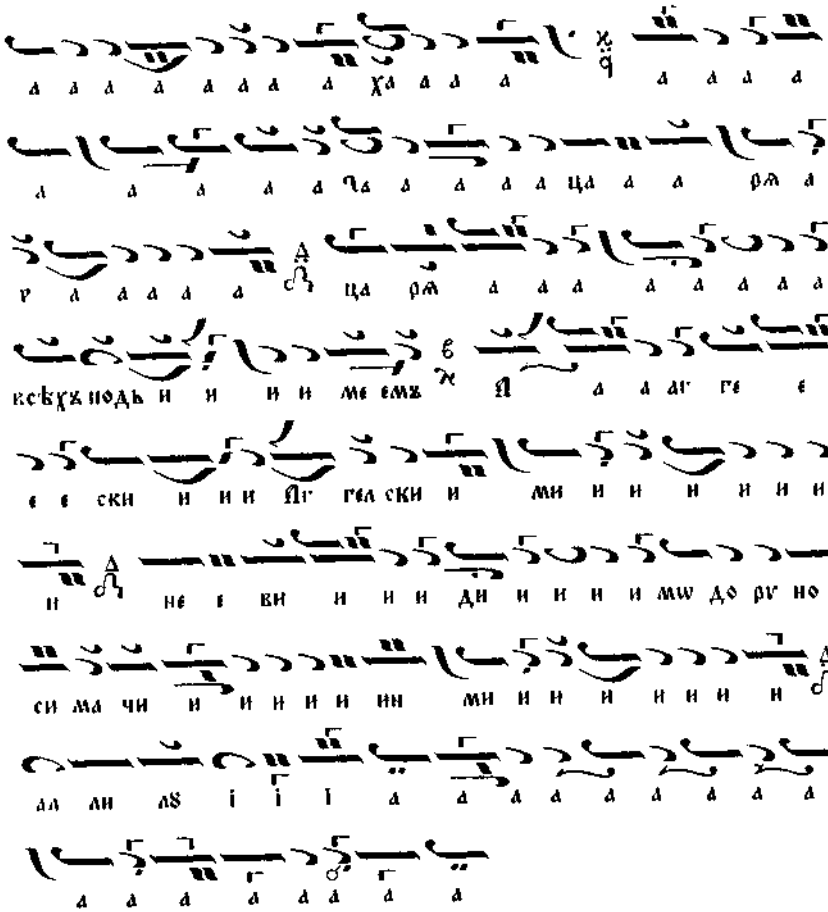

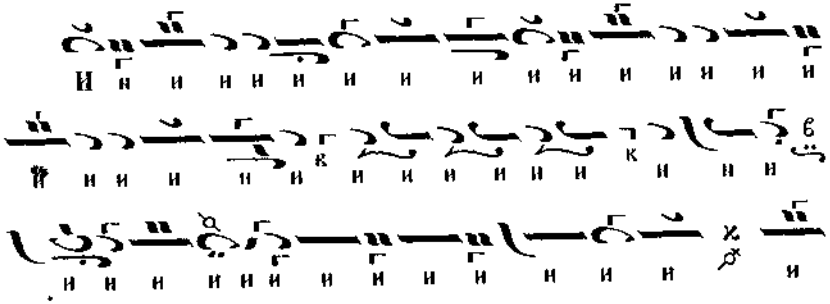

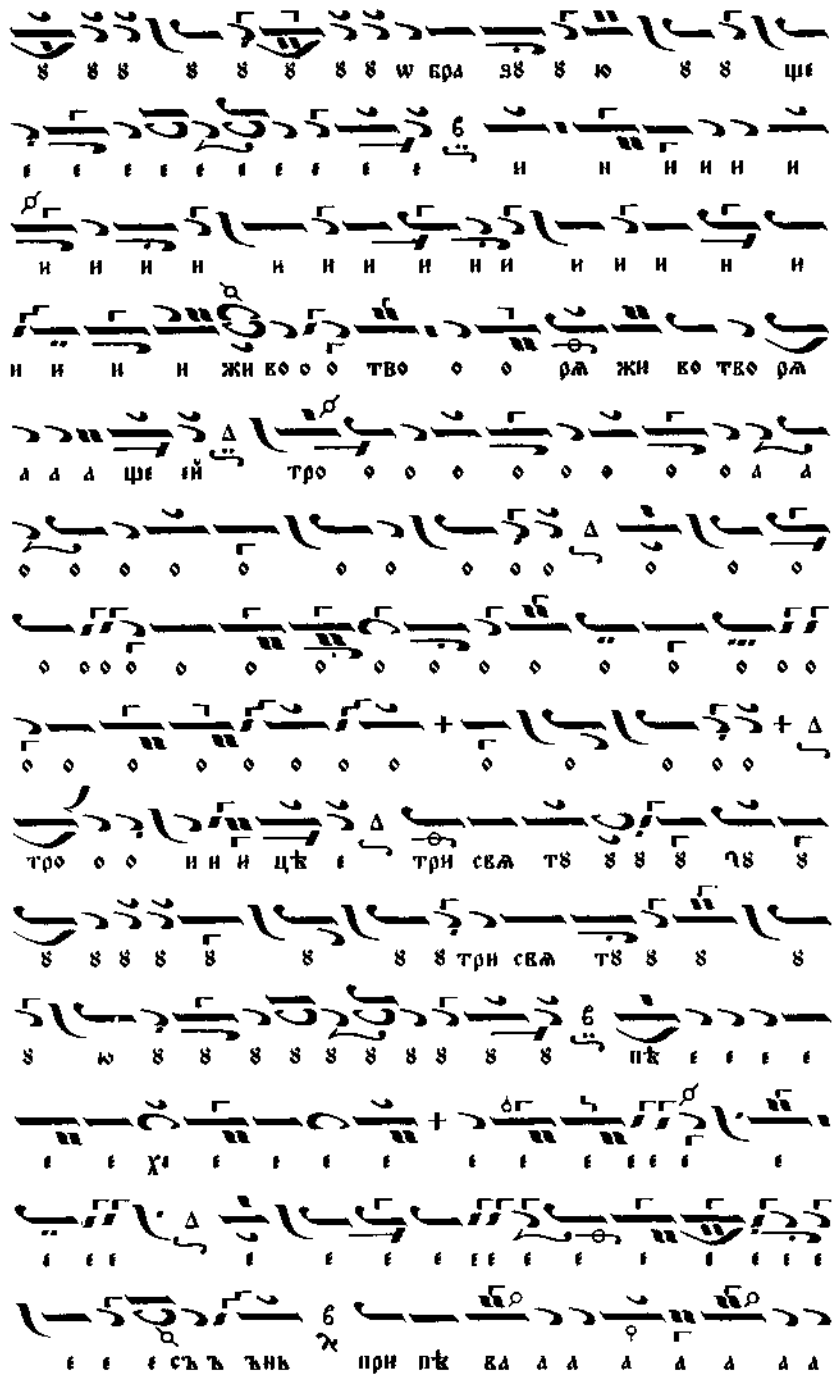

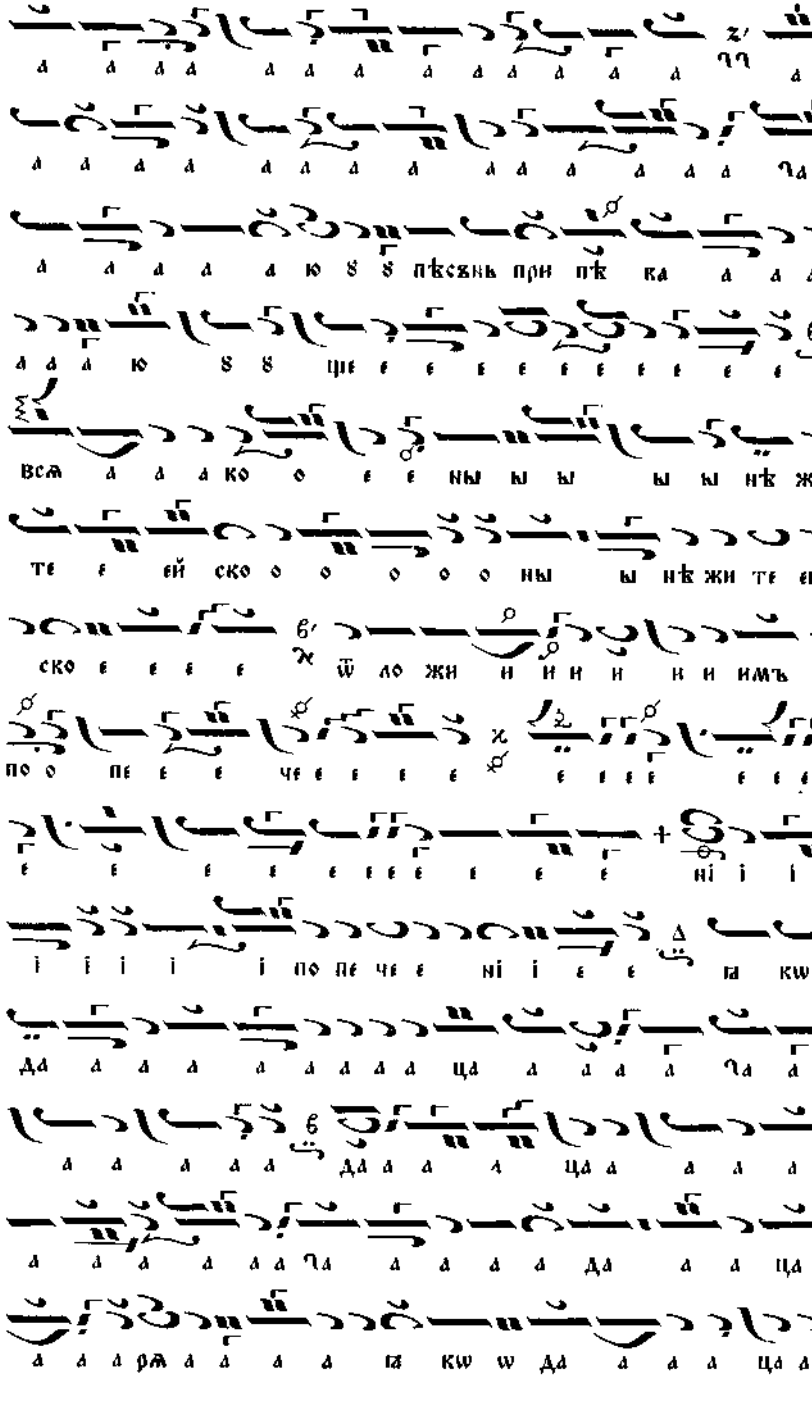
ѿ Ѳеодора Фокійчанина

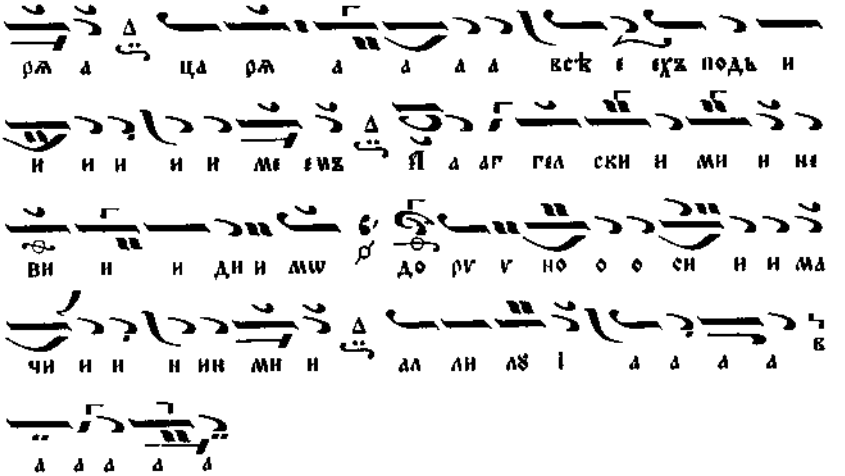
(Прѣвелъ Ивзнъ Генадиевъ, пѣвецъ при църк. „Св. Стефанъ“ въ Цариградъ).

Гласъ ѥ. Ді.

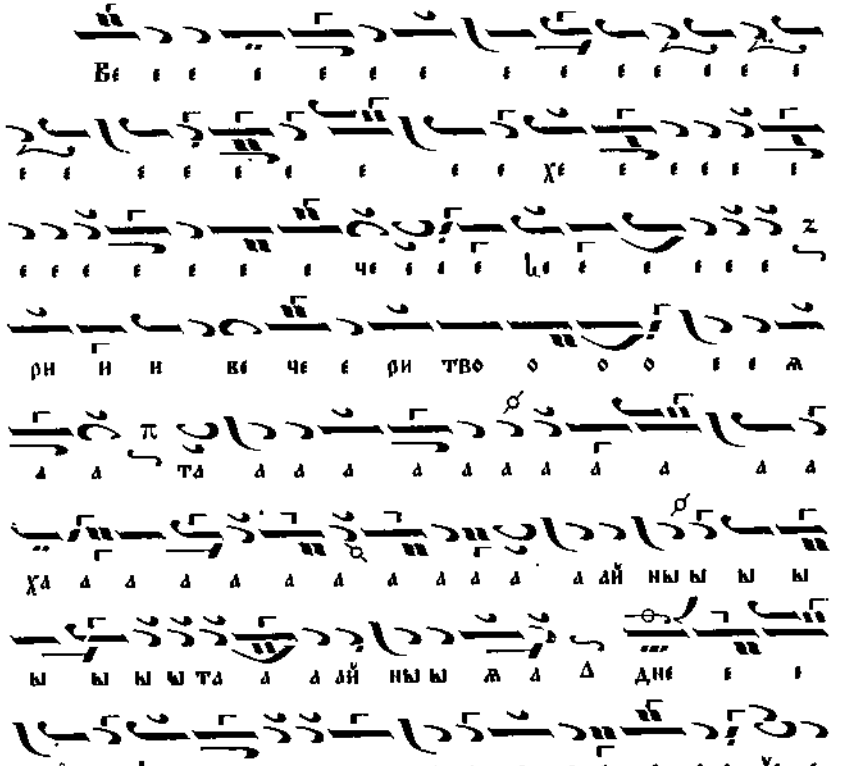

s s s s s s s s w бра ss s ю s s ще
е е е е е е е е е е е и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и жи во о о тво о о рѫ жи во тво рѫ
а а а ще ѥй тро о о о о о о о о а а
о о о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о
тро о о и и и цѣ е три свѧ тѵ s s s ѵs s
s s s s s s s s три свѧ тѵ s s s
s ѡ s s s s s s s s s s пѣ е е е е
е е хѵ е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е съ ъ ѣнь при пѣ вд а а а а а а а

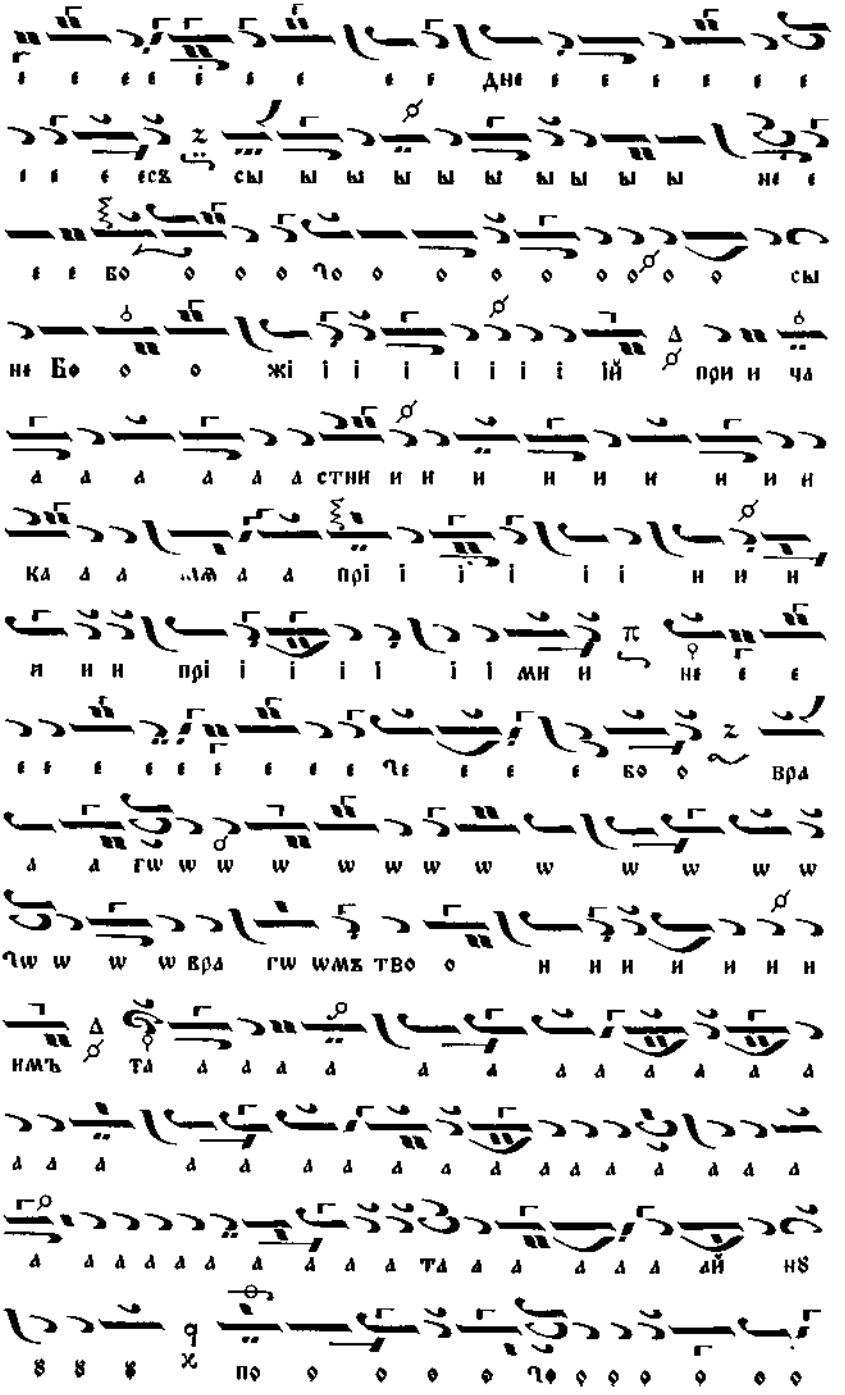

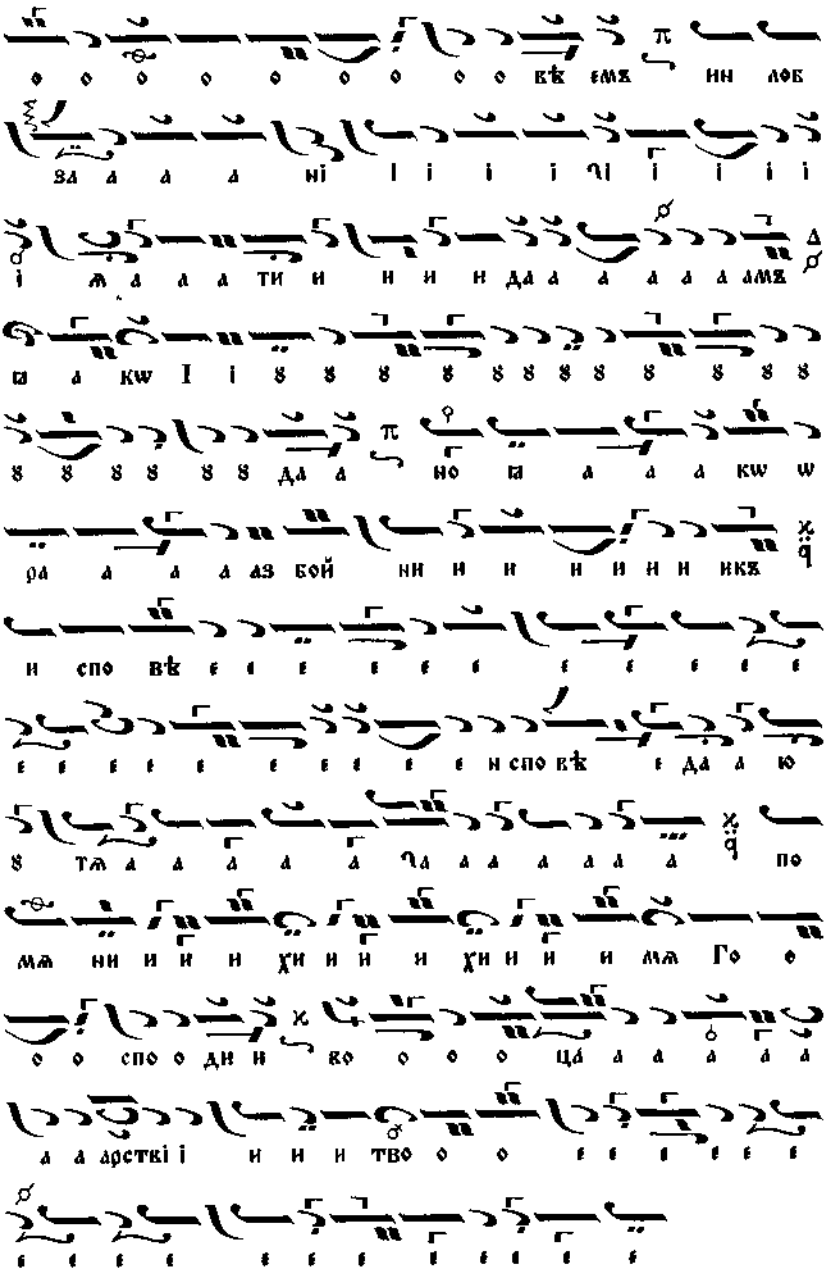

Вмѣсто Херѹвикѡ на Великимъ Четвъртъкъ.

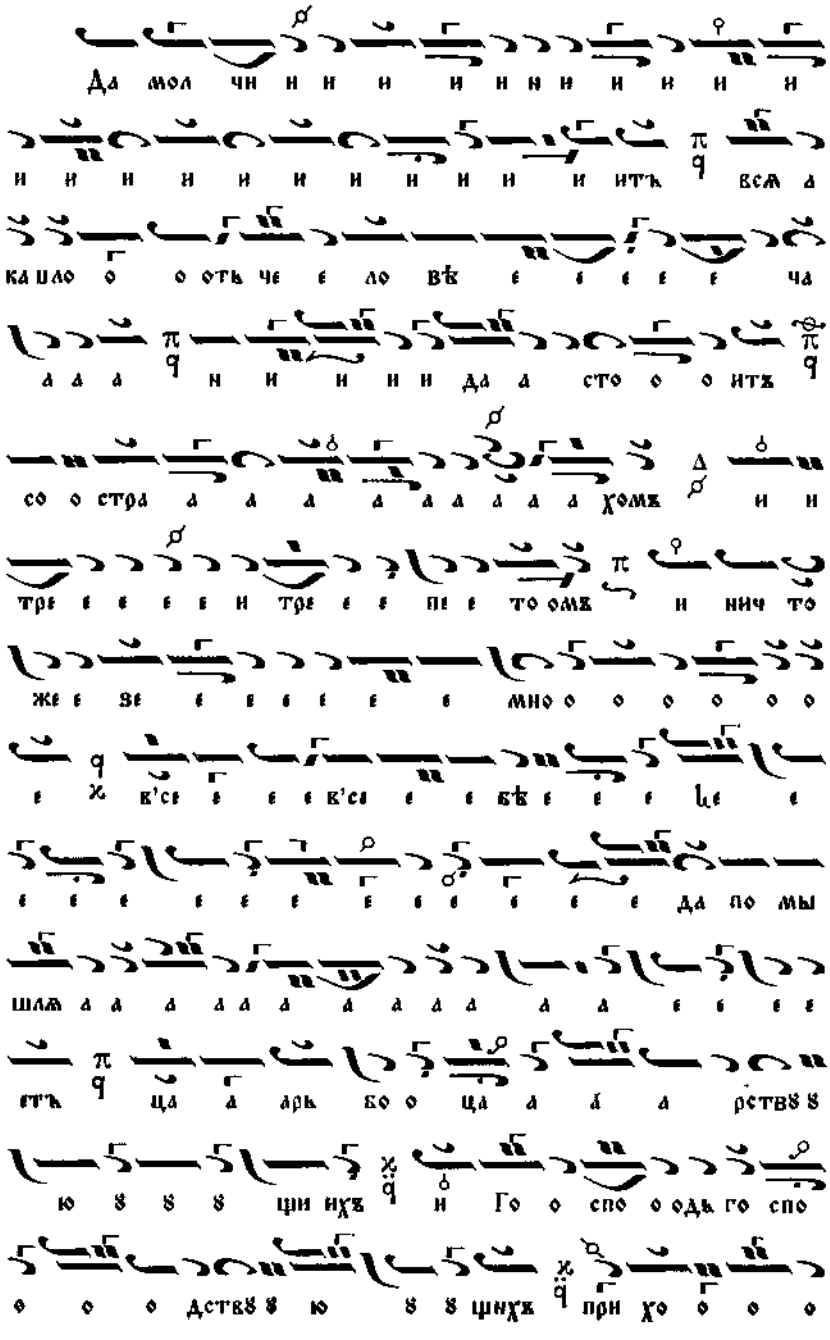
Ѿ Иакова Протопсалта. Гласъ ѕ Ша.

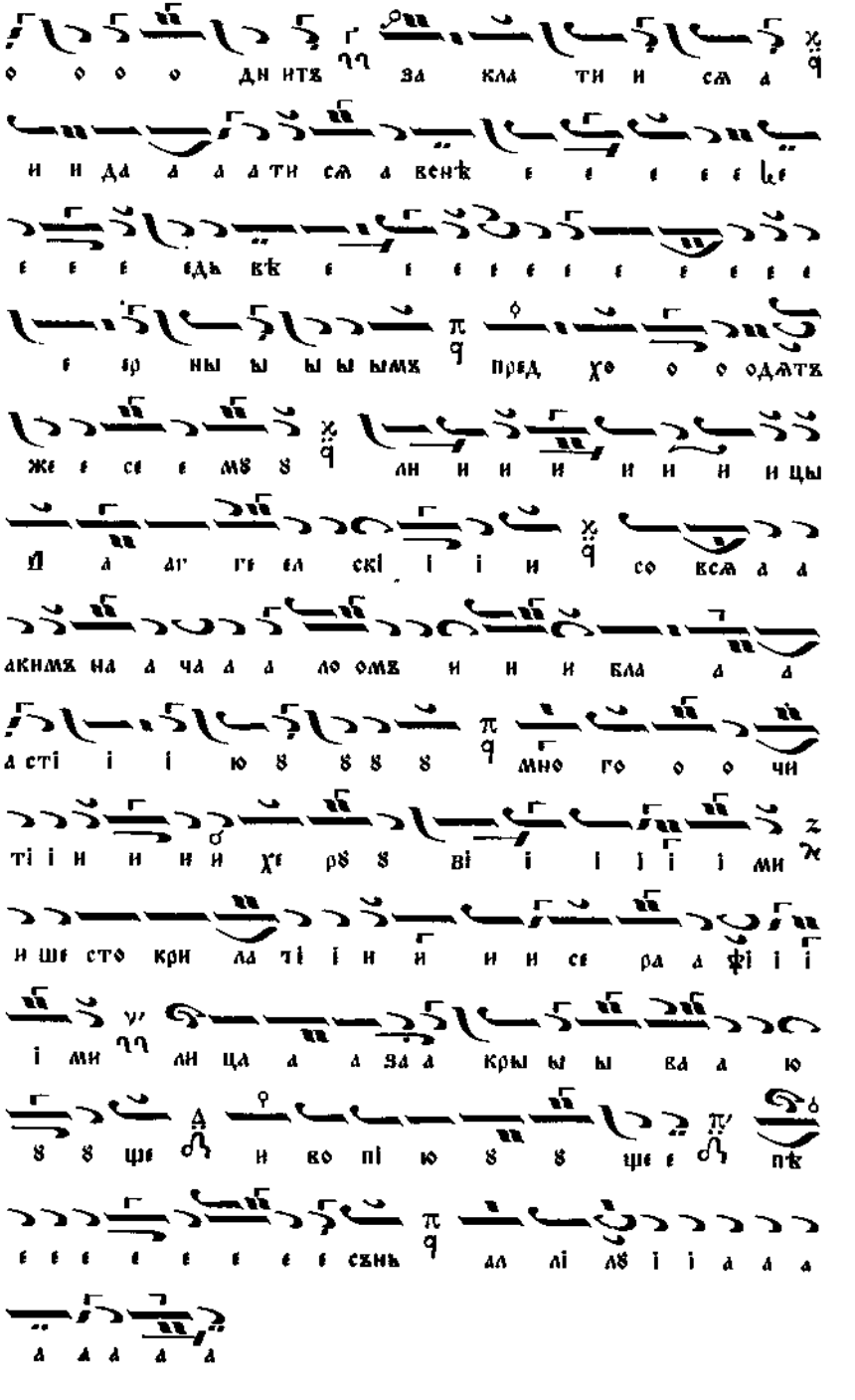

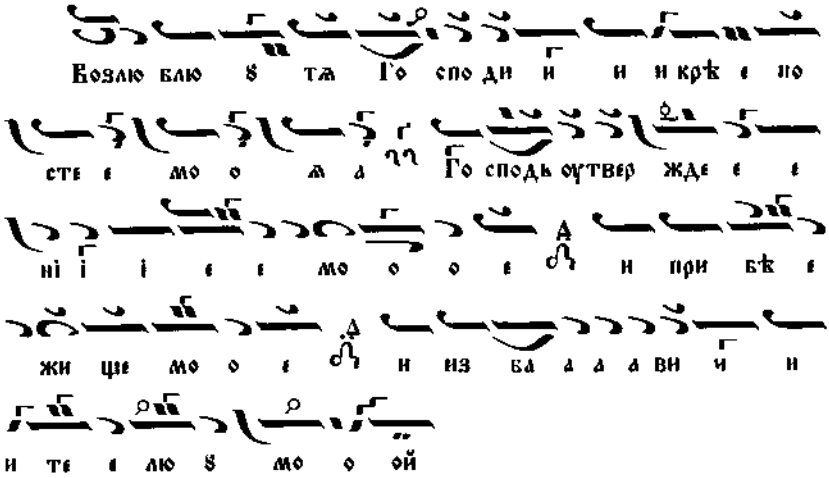

На Великата Сѫбота ѿ сѫщим Гласъ б. На

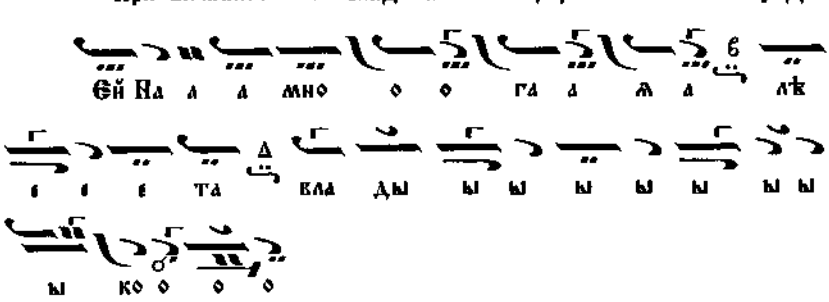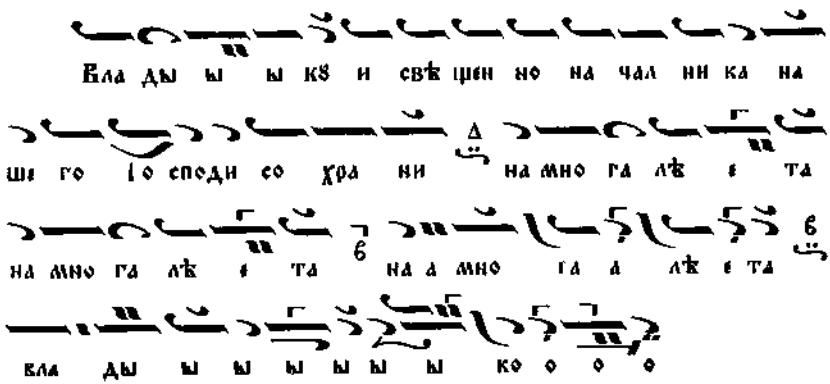

При славжение на свѣщеннонаачалникъ. Гласъ 8. Га

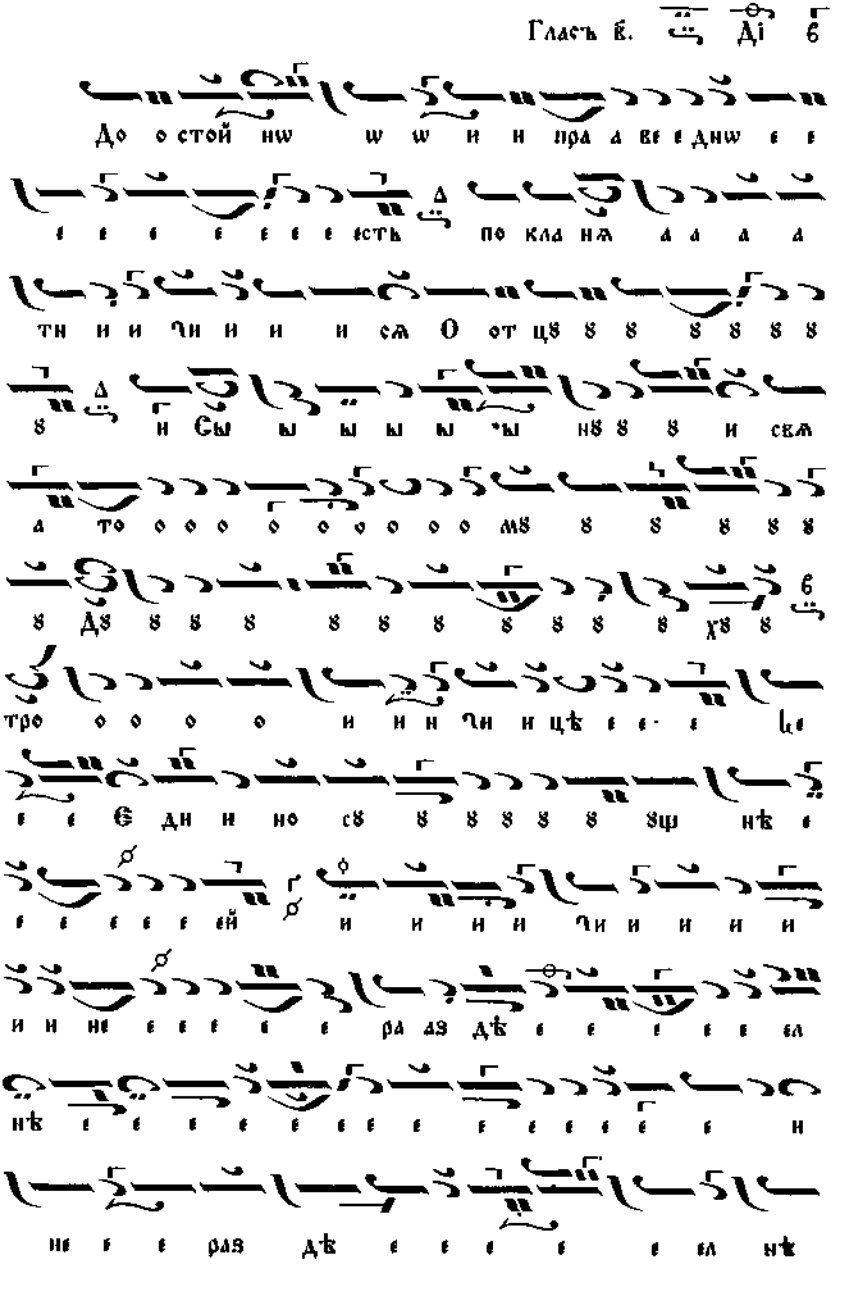
При влизането на Кладиката въ църкка. Гласъ Ді.

При отпѵскъ. Гласъ в. Ді б

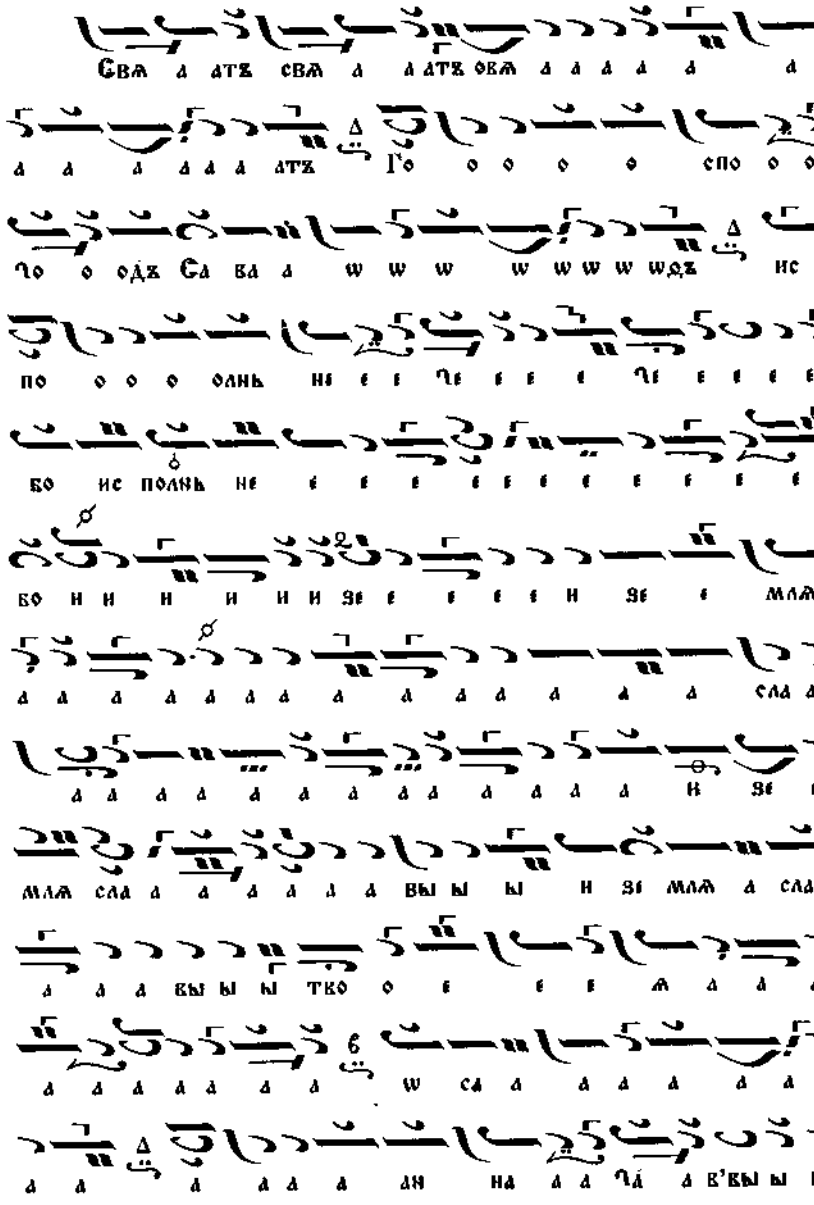

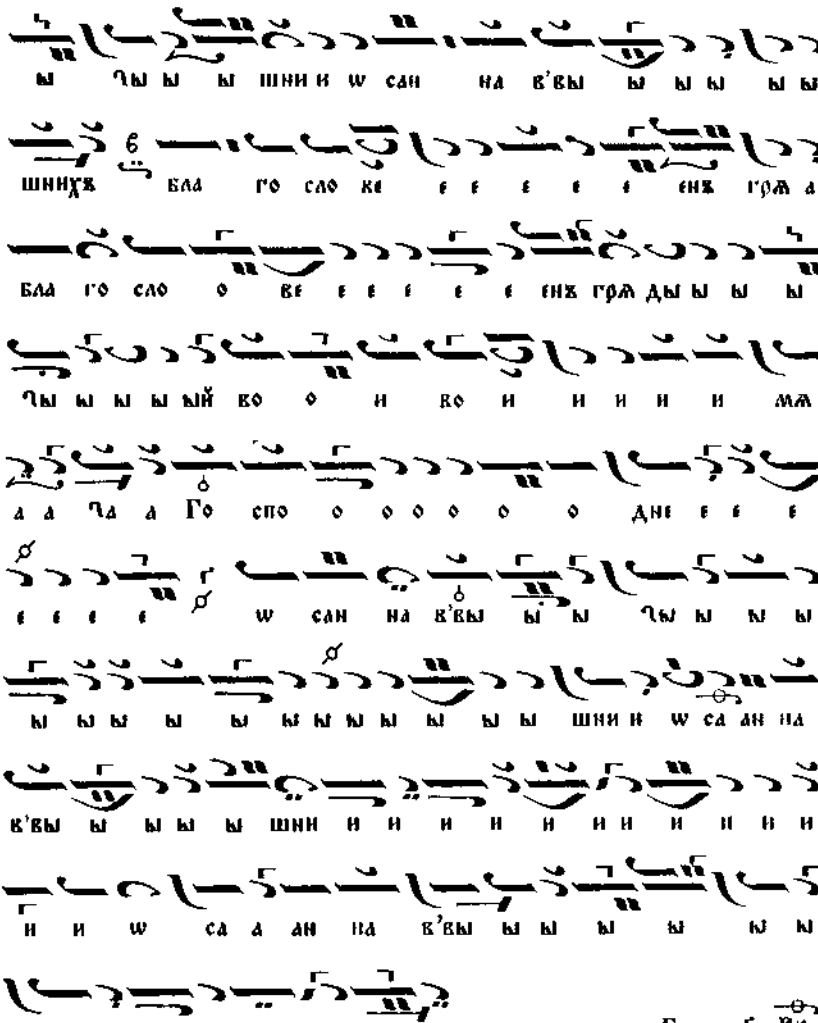
ПРИ БОЖЕСТВЕНИЯТА ЛИТУРГИЯ НА ВАСИЛИЯ ВЕЛИКИ

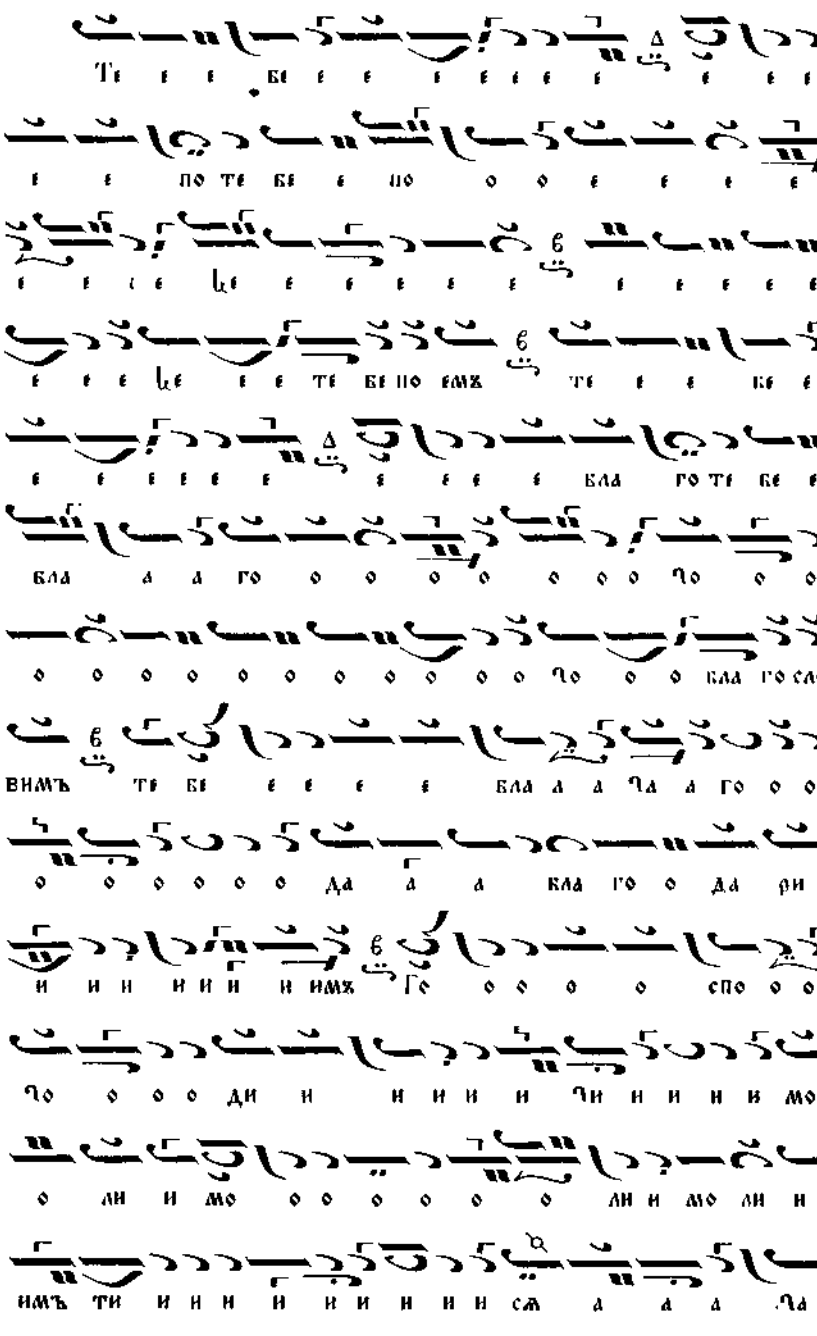

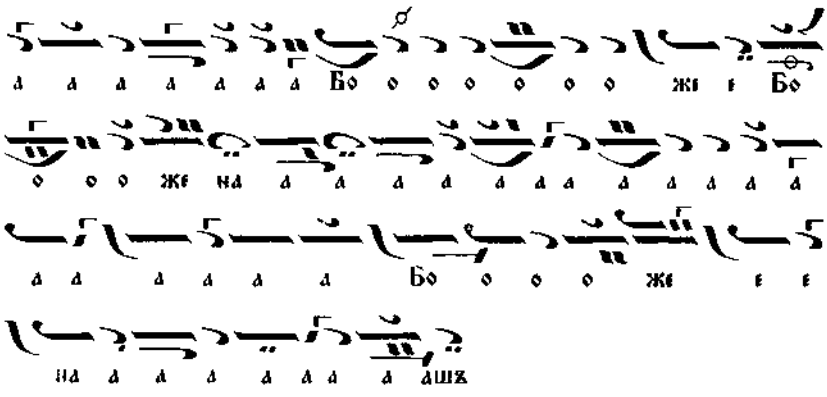
ѿ Іѡанна Протопсалта. Гласъ в. Ді. б

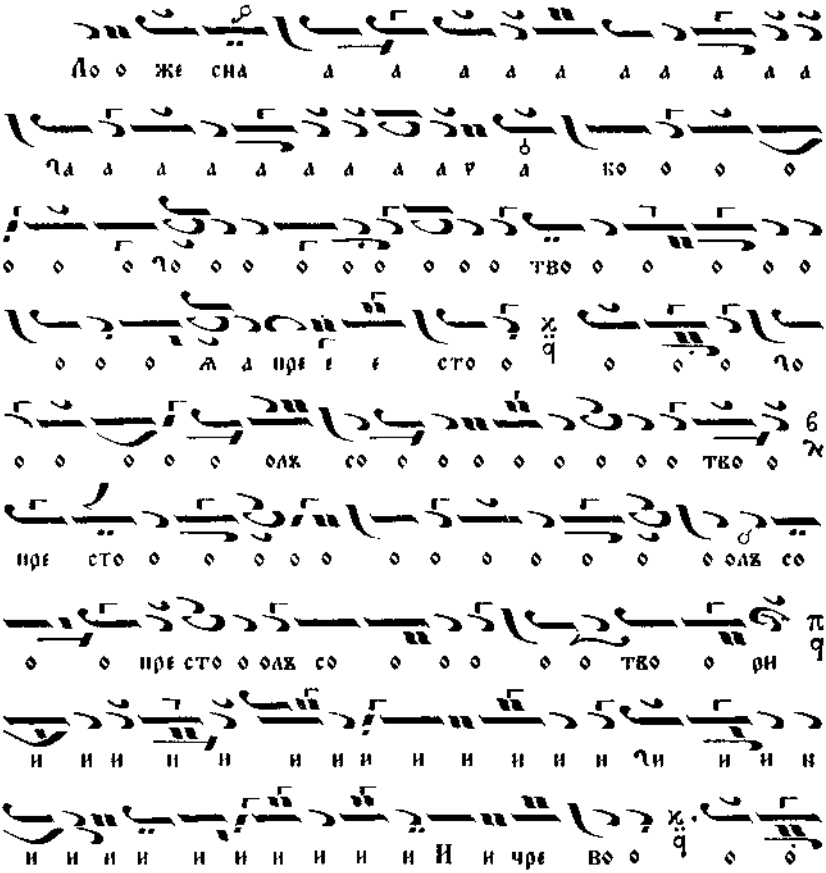

ы Чы ы ы шни и w сан на в'вы ы ы ы ы ы
шниѫ бла го сло ве е е е е е ениѫ грѫ а
бла го сло о ве е е е е е ениѫ грѫ ды ы ы ы
Чы ы ы ы ый во о и во и и и и и мѫ
а а Чда а Го спо о о о о о о дне е е е
е е е е w сан на в'вы ы ы Чы ы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы ы шни и w са ан на
в'вы ы ы ы ы шни и и и и и и и и и и и
и и w са а ан на в'вы ы ы ы ы ы ы
шни и и и и и и и ниѫ
Гласъ ѣ. ѣ8.
Й а ми и и и и и и Чи и и
и и и и и и и и и и и и и и и и и и
а а а а ми и и и и и и и инь

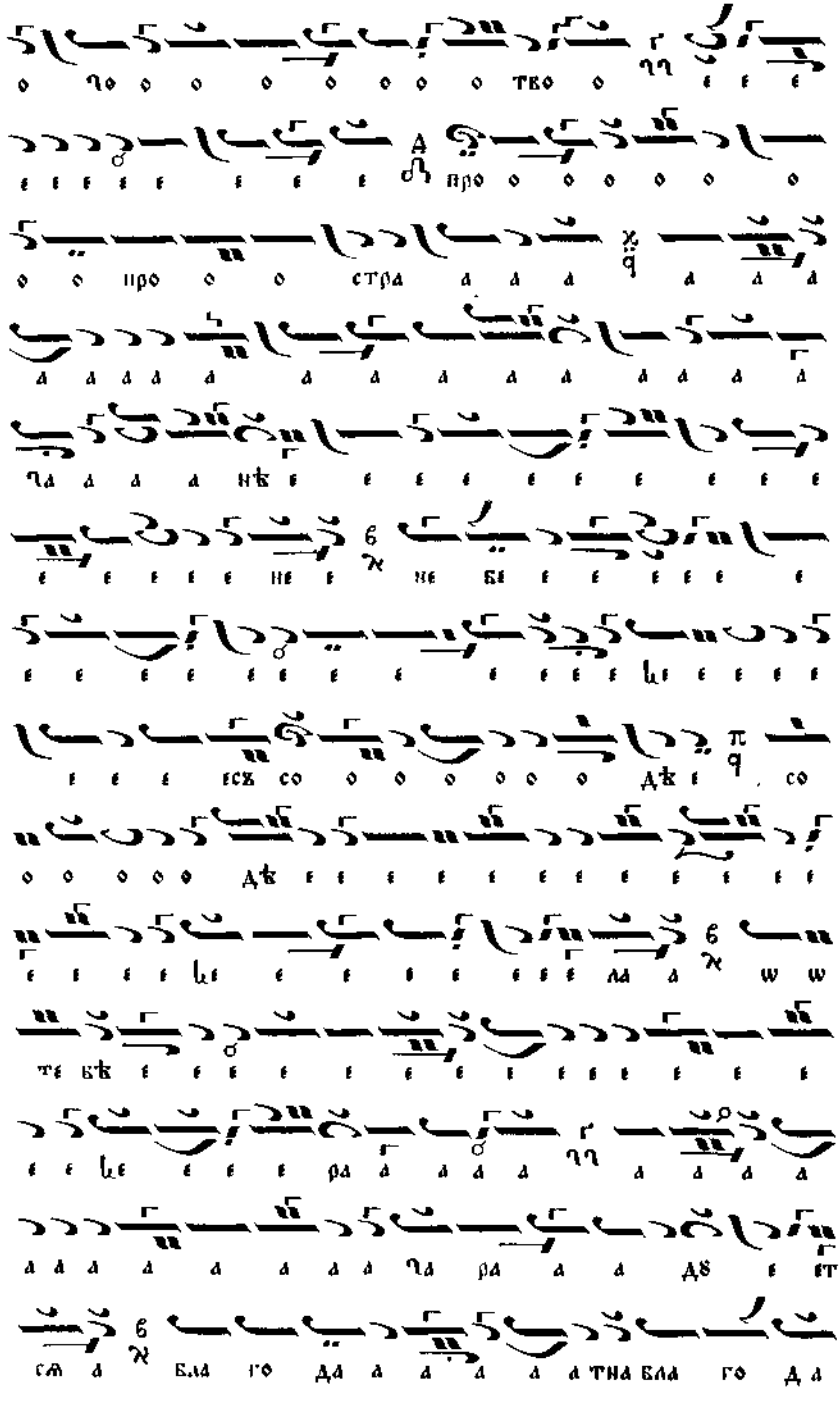
Гласъ ѣ. В8

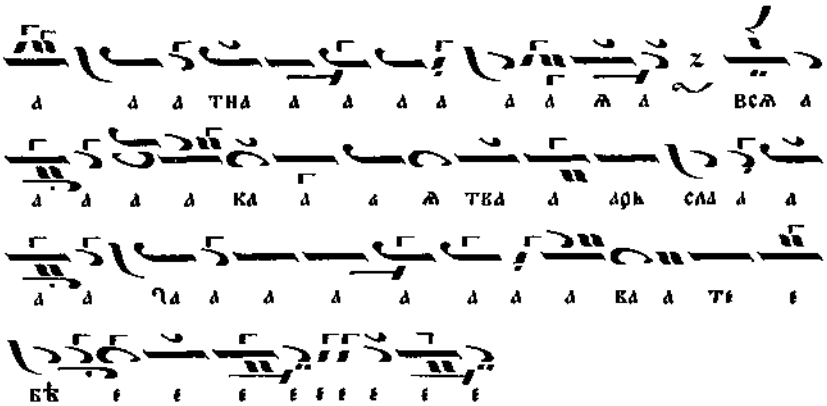

Те е е бе е е е е е е е е е е
е е по те бе е по о о е е е е
е е е е ѣе е е е е е е е е е е
е е е е ѣе е е те бе по емъ те е е бе е
е е е е е е е е е е бла го те бе е
бла а а го о о о о о о о о по о о
о о о о о о о о о о о о о по о о бла го сло
вимъ те бе е е е е бла а а ца а го о о
о о о о о о о да а а бла го о да ри
и и и и и и и имъ Ге о о о о спо о о
ца о о о ди и и и и и ци и и и и мо
о ли и мо о о о о о о ли и мо ли и
имъ ти и и и и и и и и и сѫ а а а ца
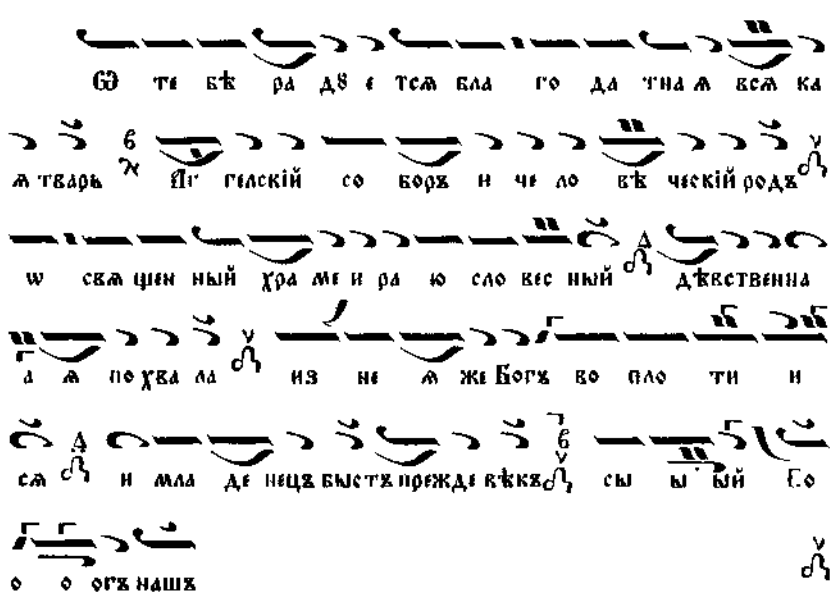

Съкратетно. Гласъ ё. ҁ Ки, четерогласенъ.

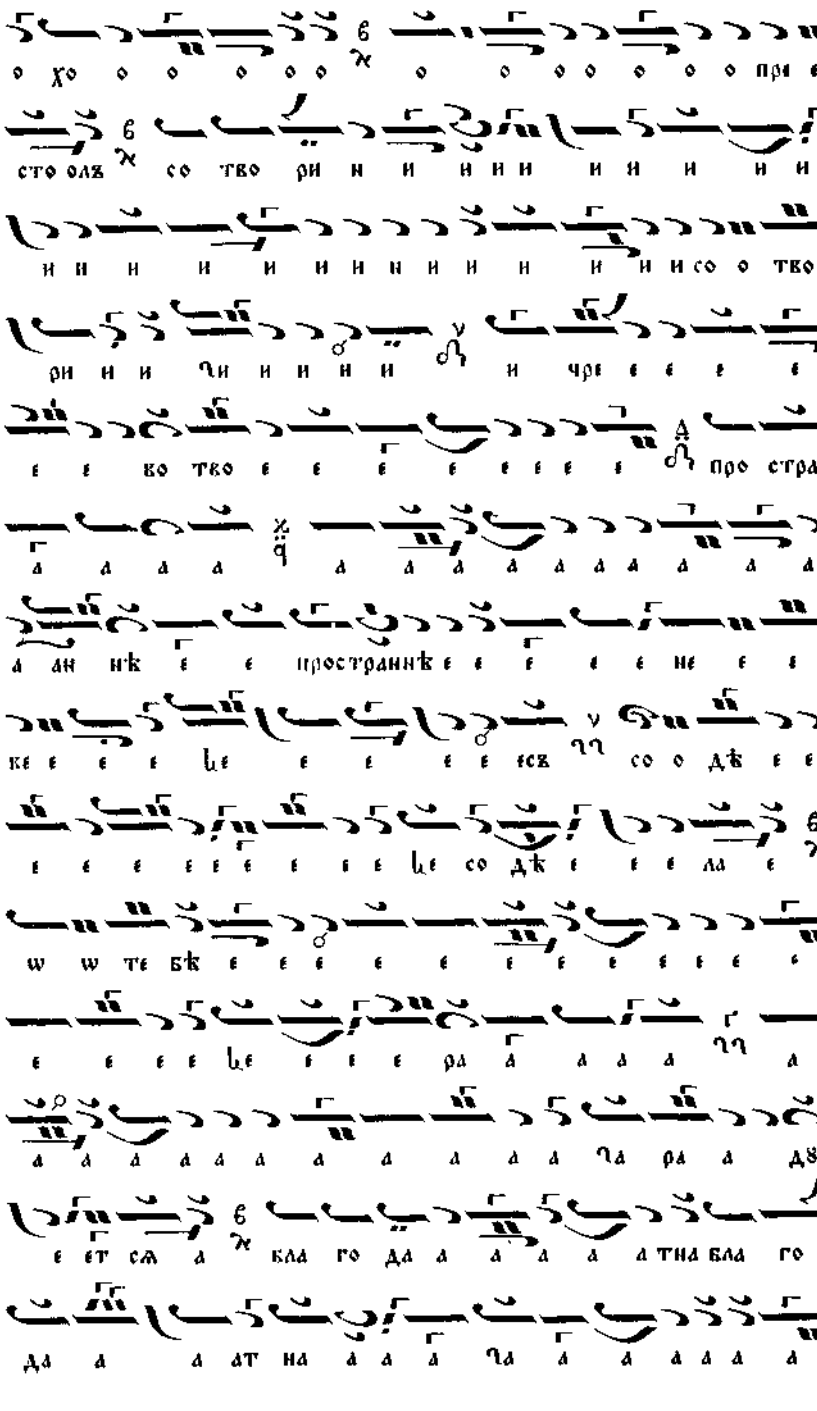

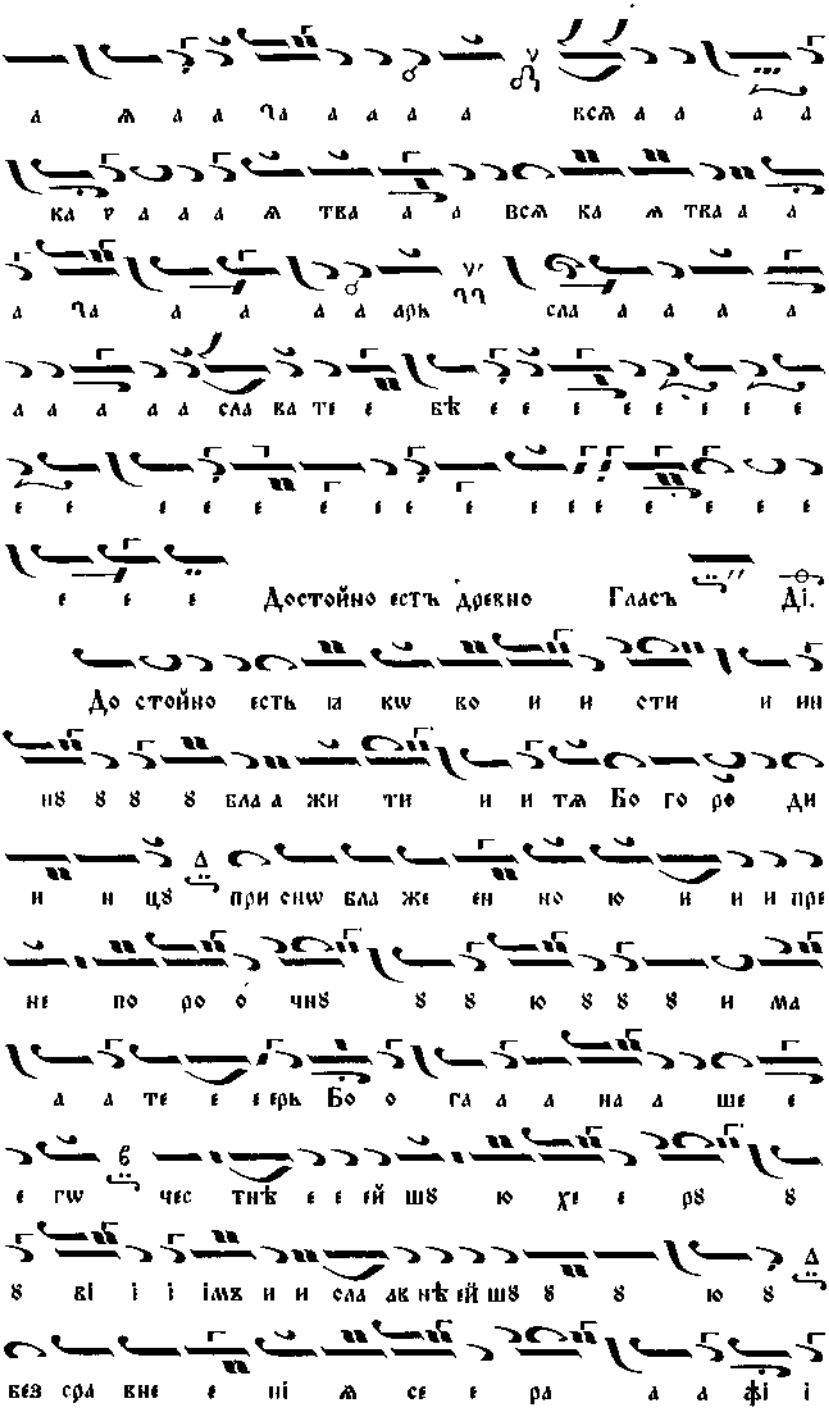

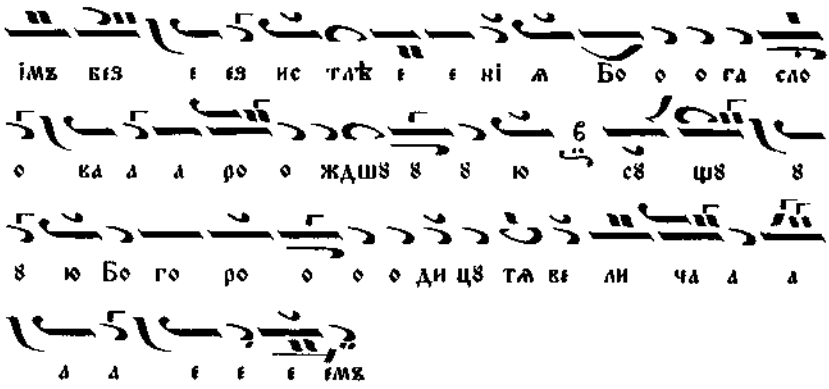

Дрвго ѿ х. Ангелъ Иванокъ Свѧтинецъ Гласъ й. ѯ Ни. ѕ

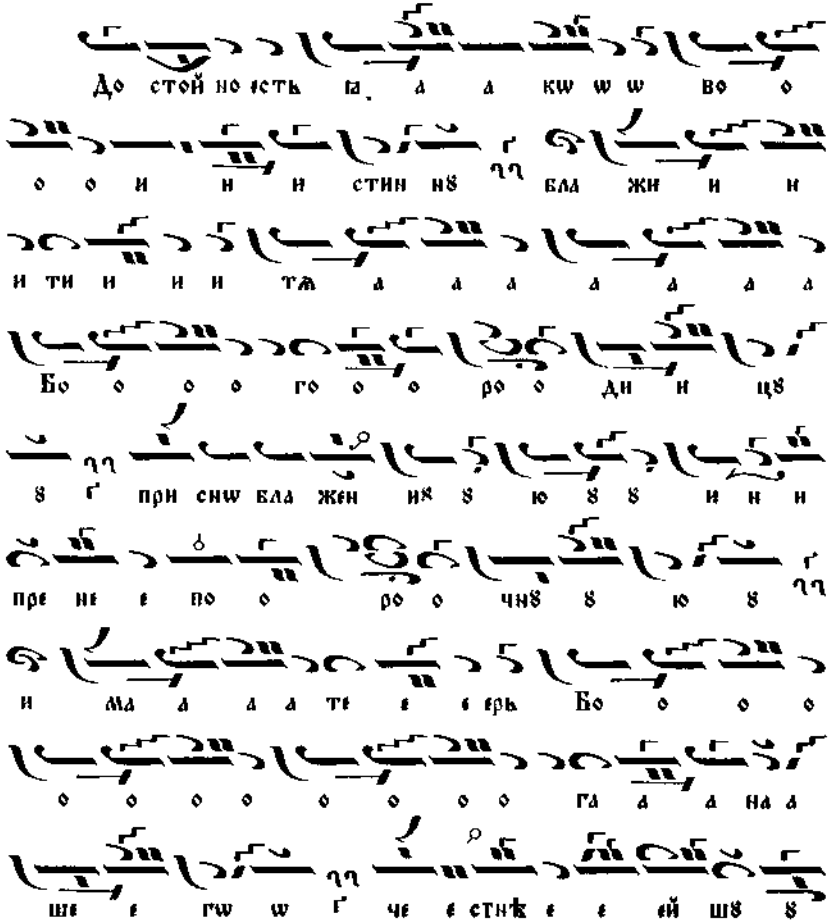

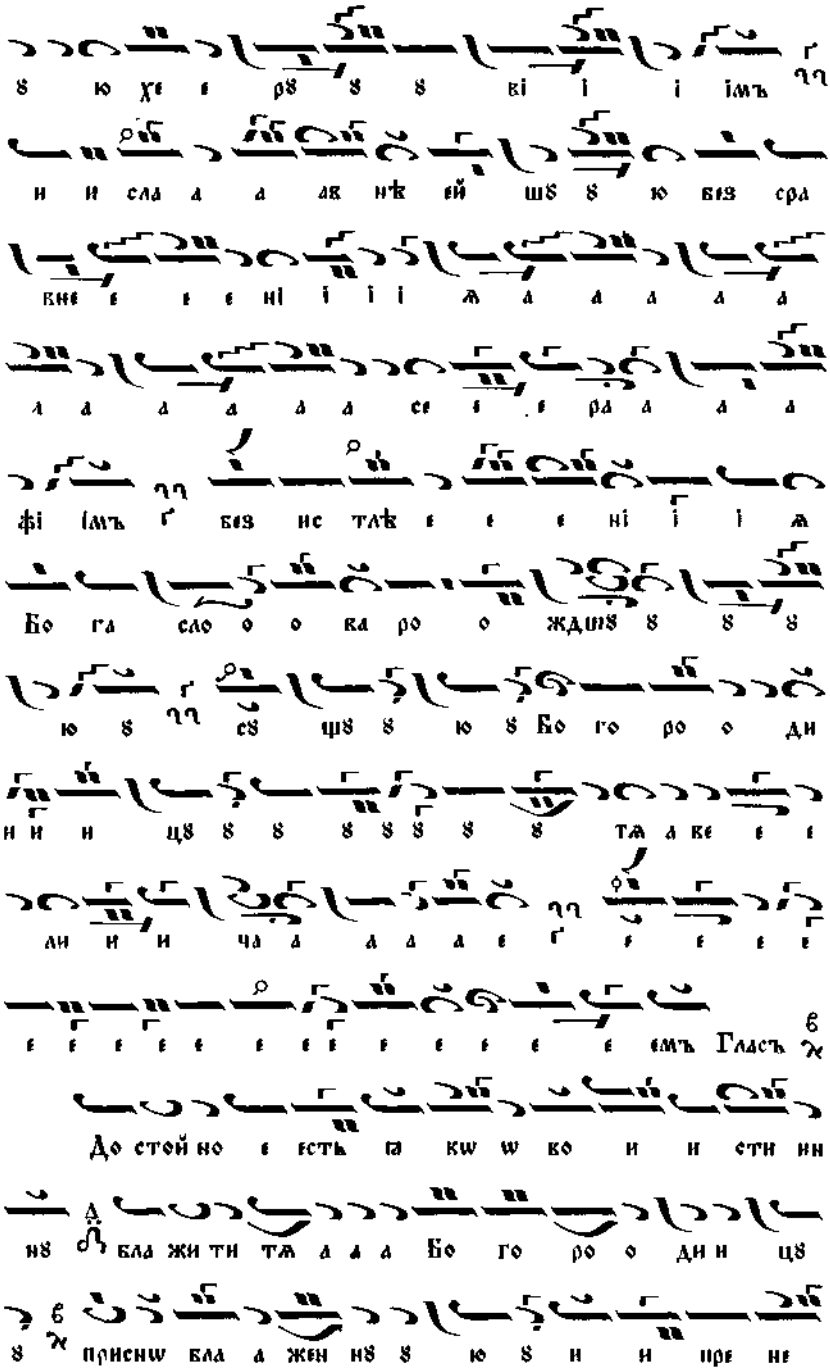

о хо о о о о о о о при е
сто олъ со тво ри и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и со о тво
ри и и чи и и и и и чре е е е е
е е во тво е е е е е е е е про стра
а а а а а а а а а а а а а а а
а ан нк е е пространнк е е е е е не е е
ке е е е ье е е е е есь со о дк е е
е е е е е е е е ье со дк е е е ла е
w w те бк е е е е е е е е е е е е
е е е е ье е е е ра а а а а а
а а а а а а а а а а а а ча ра а дв
е ет сж а кла го да а а а а а тна кла го
да а а ат на а а а ча а а а а а а

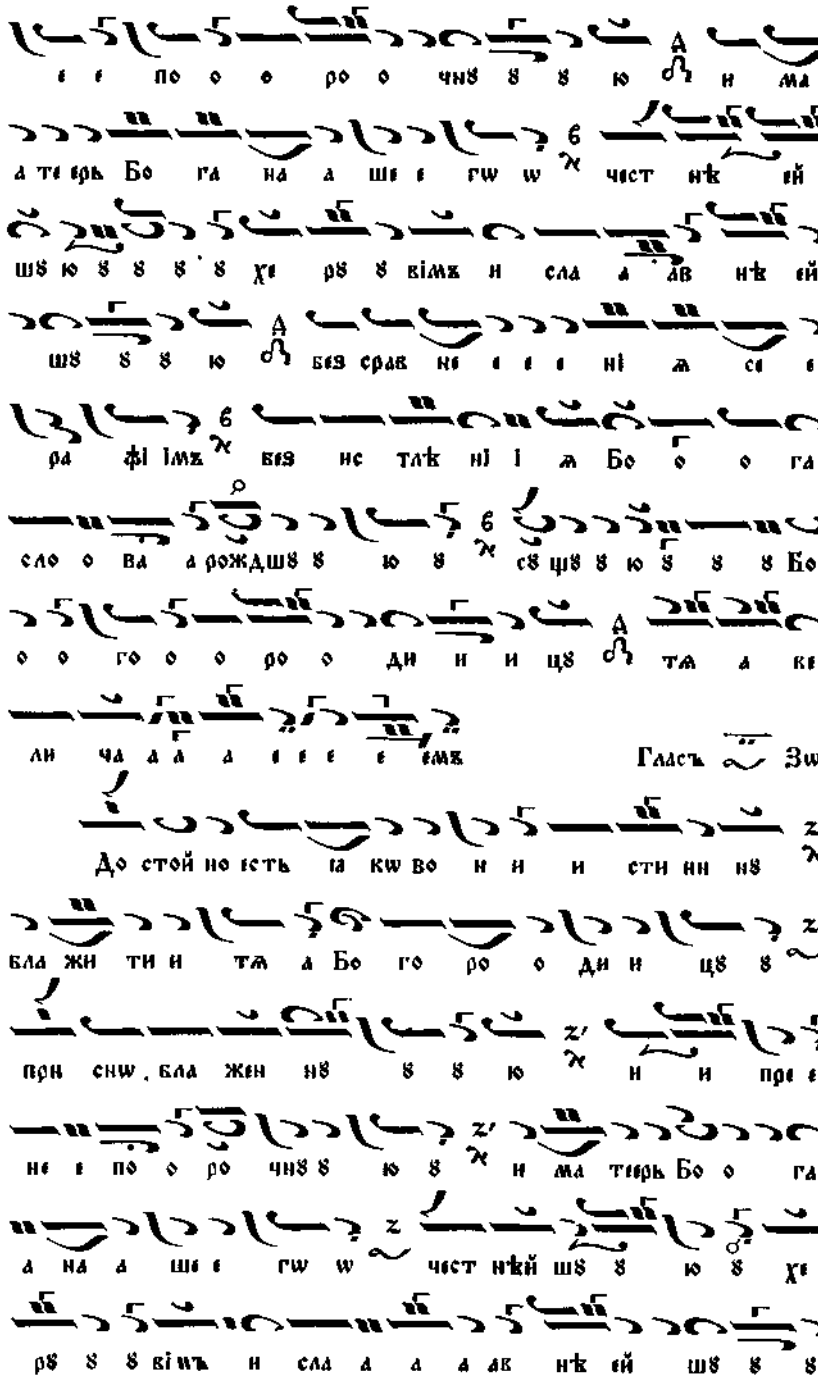

Достойно есть древно Гласъ Дї.
До стойно есть ꙗ кѡ ко и и сти и ин
ꙗ̃ ꙗ̃ ꙗ̃ бла а жи ти и и тѧ Бо го ро ди
и и цꙗ̃ при снѡ бла же ен но ю и и и пре
не по ро о́ чнꙗ̃ ꙗ̃ ꙗ̃ ю ꙗ̃ ꙗ̃ ꙗ̃ и ма
а а те е е рь Бо о га а а на а ше е
е гѡ чес тнѣ е е йꙗ̃ ю хї е рꙗ̃ ꙗ̃
ꙗ̃ вї і і імѣ и и сла вѣ нѣй шꙗ̃ ꙗ̃ ꙗ̃ ю ꙗ̃
без сра вне е ні ѧ се е ра а а фі і

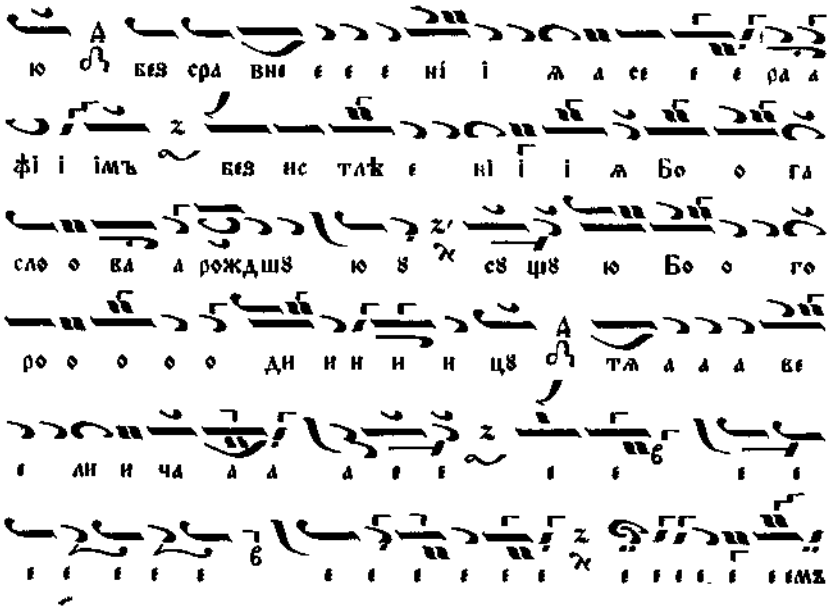

імѣ вѣз є ѳз ис тлѣ є є нї м Бо о о га сло
о ка а а ро о ждшѕ ѕ ѕ ю сѕ цѕ ѕ
ѕ ю Бо го ро о о о ди цѕ тѫ вѣ ли ча а а
а а є є є ѥмѣ

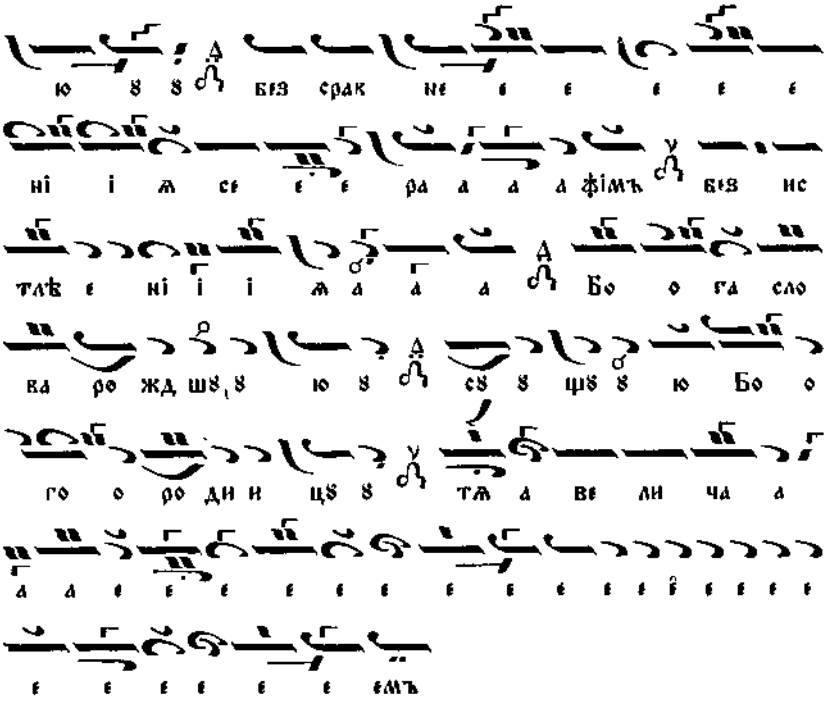
Гласъ ѓ. ѧѧ Га.

До стой но ѥсть ѥ а а кw w w во о
о о и и и стин нѕ ѱѱ бла жи и и
и ти и и и тѫ а а а а а а а
Бо о о о го о о ро о ди и цѕ
ѕ ѓ при снw бла жен ия ѕ ю ѕ ѕ и и и
пре ни є по о ро о чнѕ ѕ ю ѕ ѱѱ
и ма а а а те є є ерь Бо о о о
о о о о о о о о о га а а на а
ше є гw w ѓ че є стнѣ є є ей шѕ ѕ

Гласъ
Достойно есть яко воистинну
Блажити тя Богородицу
Присно
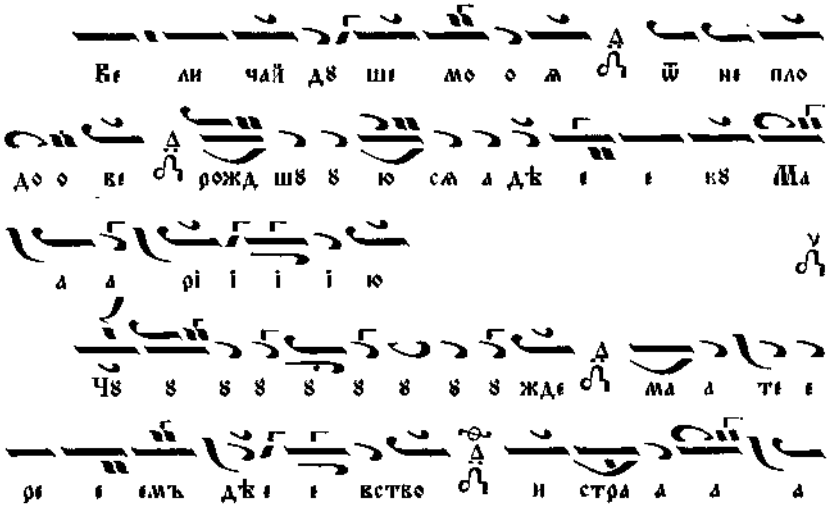

Гласъ Зw
До стой но есть ꙗ кw во и и и сти нн нѕ
бла жи ти и тм а Бо го ро о ди и цѕ ѕ
прн снw, бла жен нѕ ѕ ѕ ю и и пре е
не е по о ро чнѕ ѕ ю ѕ и ма тврь Бо о га
а на а ше е гw w чест нѣй шѕ ѕ ю ѕ хѵ
рѕ ѕ ѕ вїмъ и сла а а а ав нѣ ей шѕ ѕ ѕ

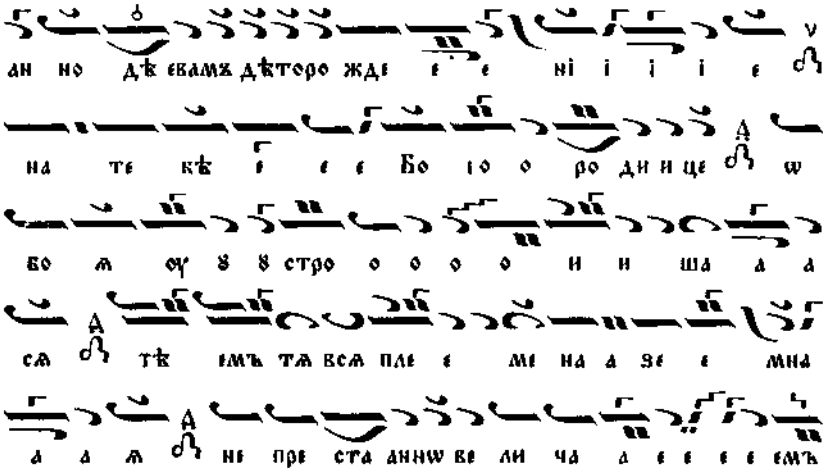

ю бе8 сра вне е е е ні і ж а се е е ра а
фі і імъ бе8 нс тлѣ е кі і і ж Бо о га
сло о ва а рождш8 ю 8 сѧ цѧ ю Бо о го
ро о о о о ди и и и цѧ тж а а а ве
е ли и ча а а а е е е е е
е е е е е

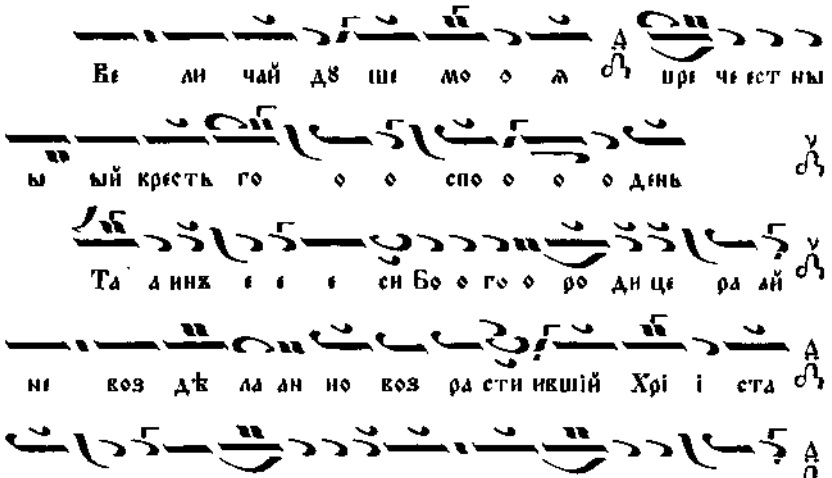
Ирмосы вмѣсто Достойно есть ѿ χ. Ангелъ по подражанію на Петра Ламбадарія.

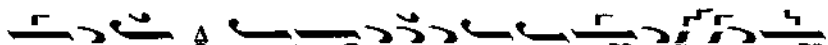
Сентемврій й. Рождество Богородицы Гласъ й. Ни.

Възнесение на Кръста

Въведеніе Богородично. Гласъ Д̃ 6

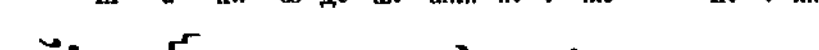

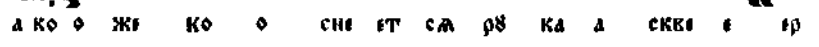

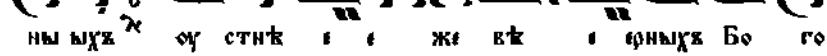

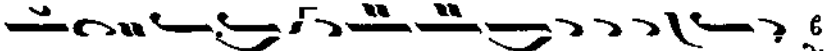

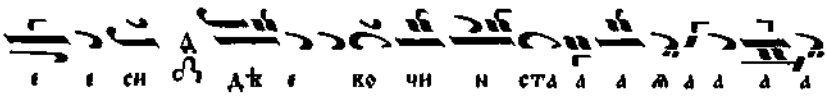

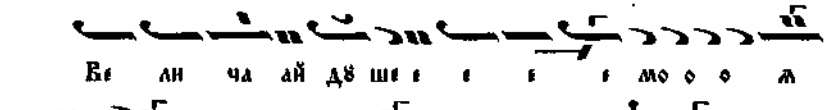

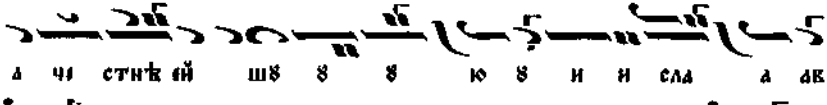

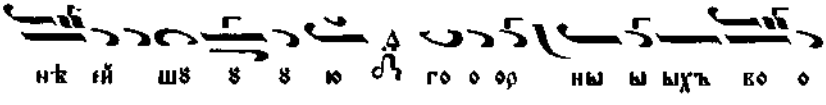

Рождество Христово. Гласъ а̃. Пѣ.

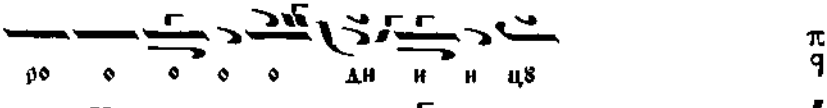

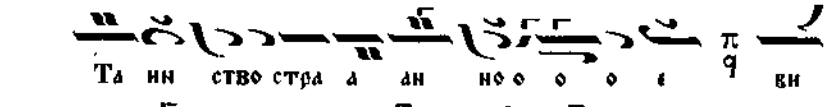

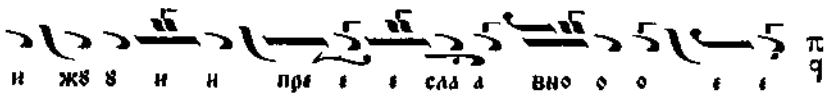

До тѣхъ, когато се пѣ вмѣсто Достойно есть, а на девятата пѣсень на катавасіята пѣ се и слѣдующите:*

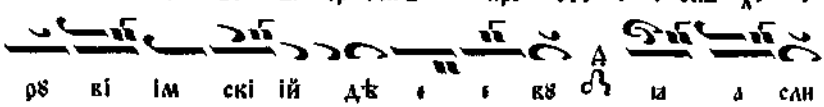

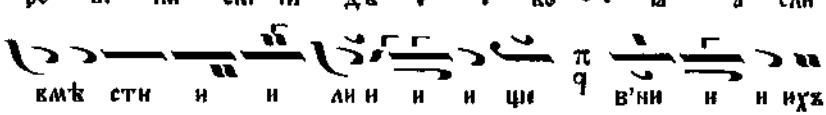

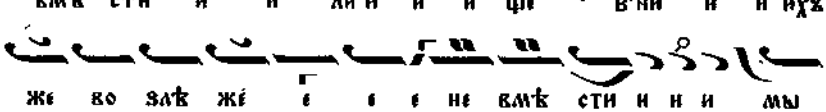

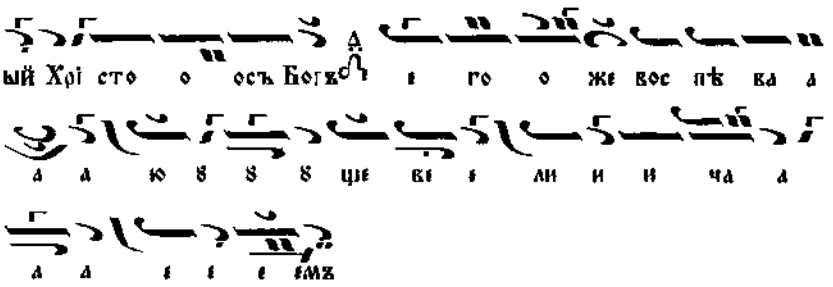

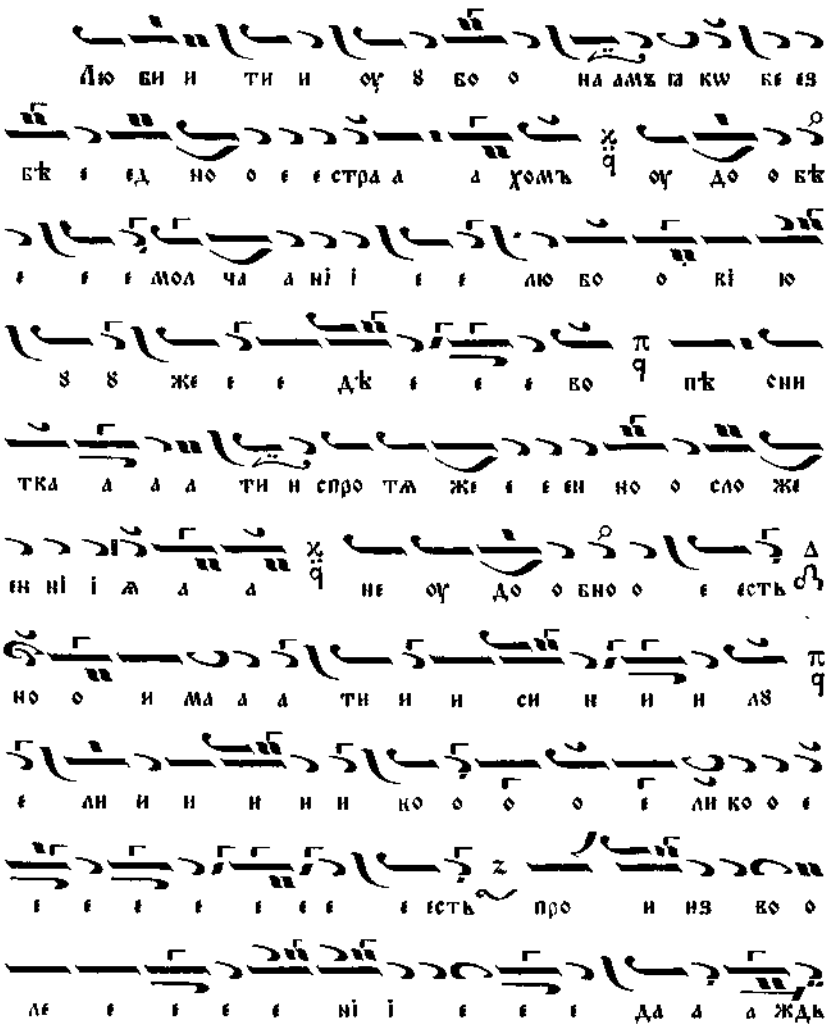

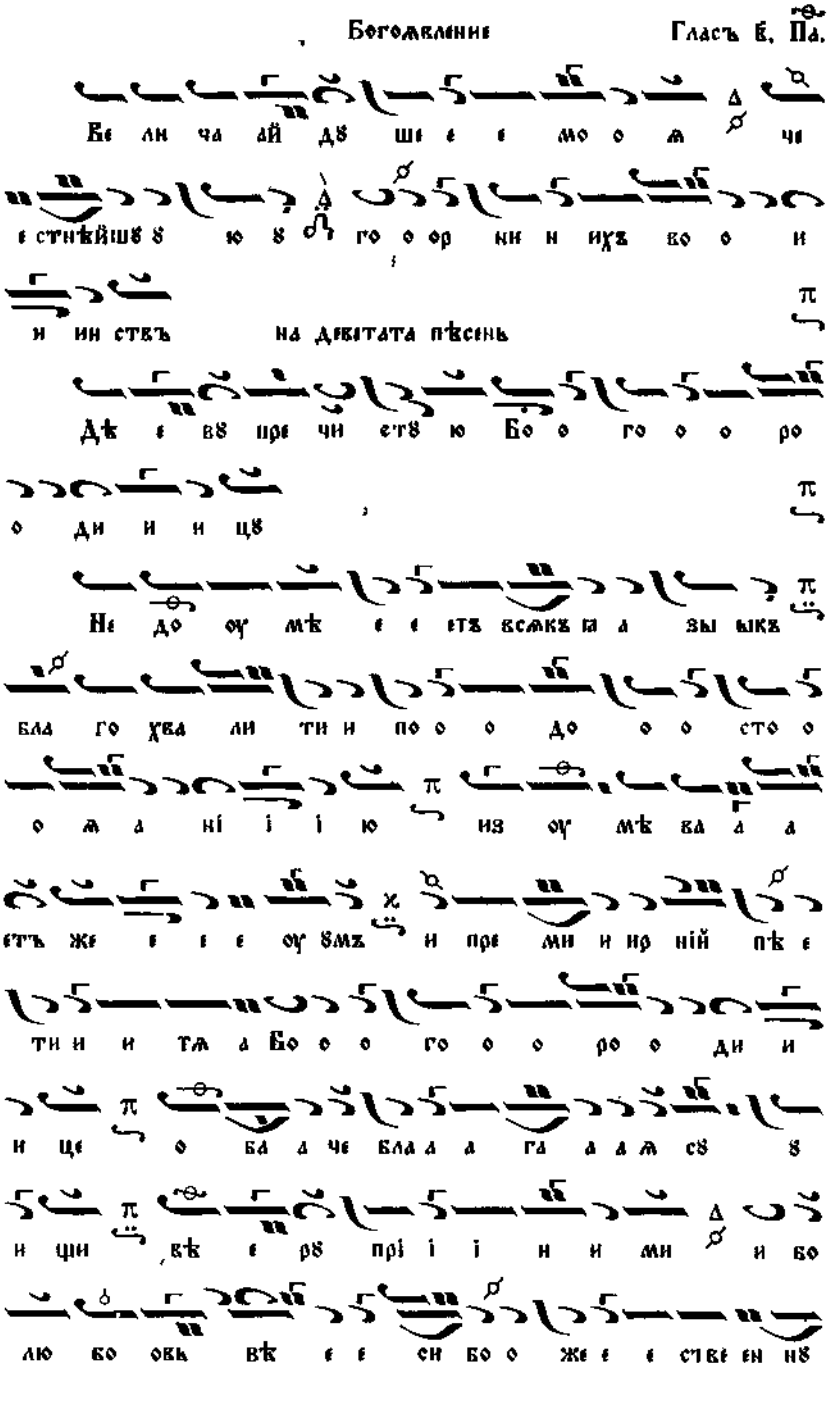

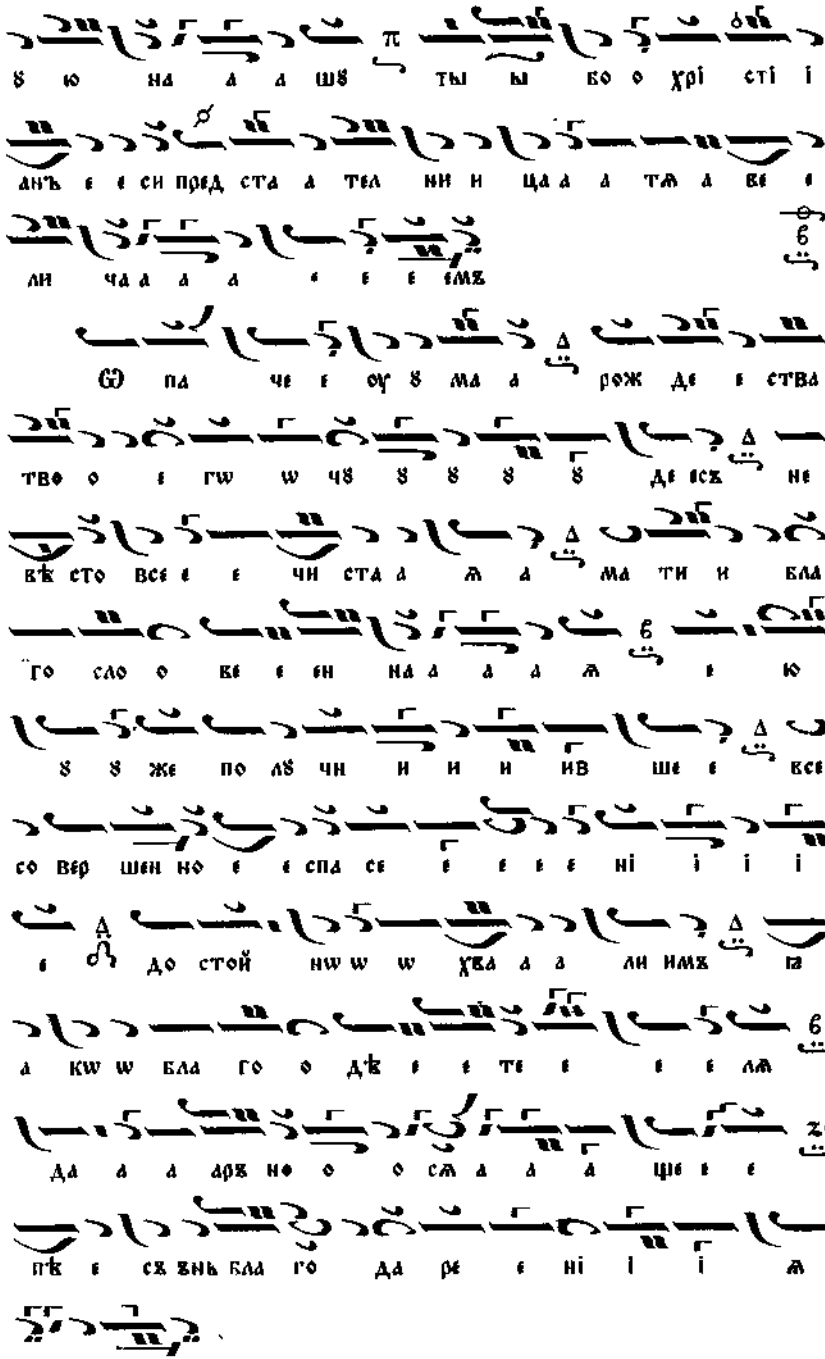

кѕ Дѣкемврій Гласъ ѣ. Па.

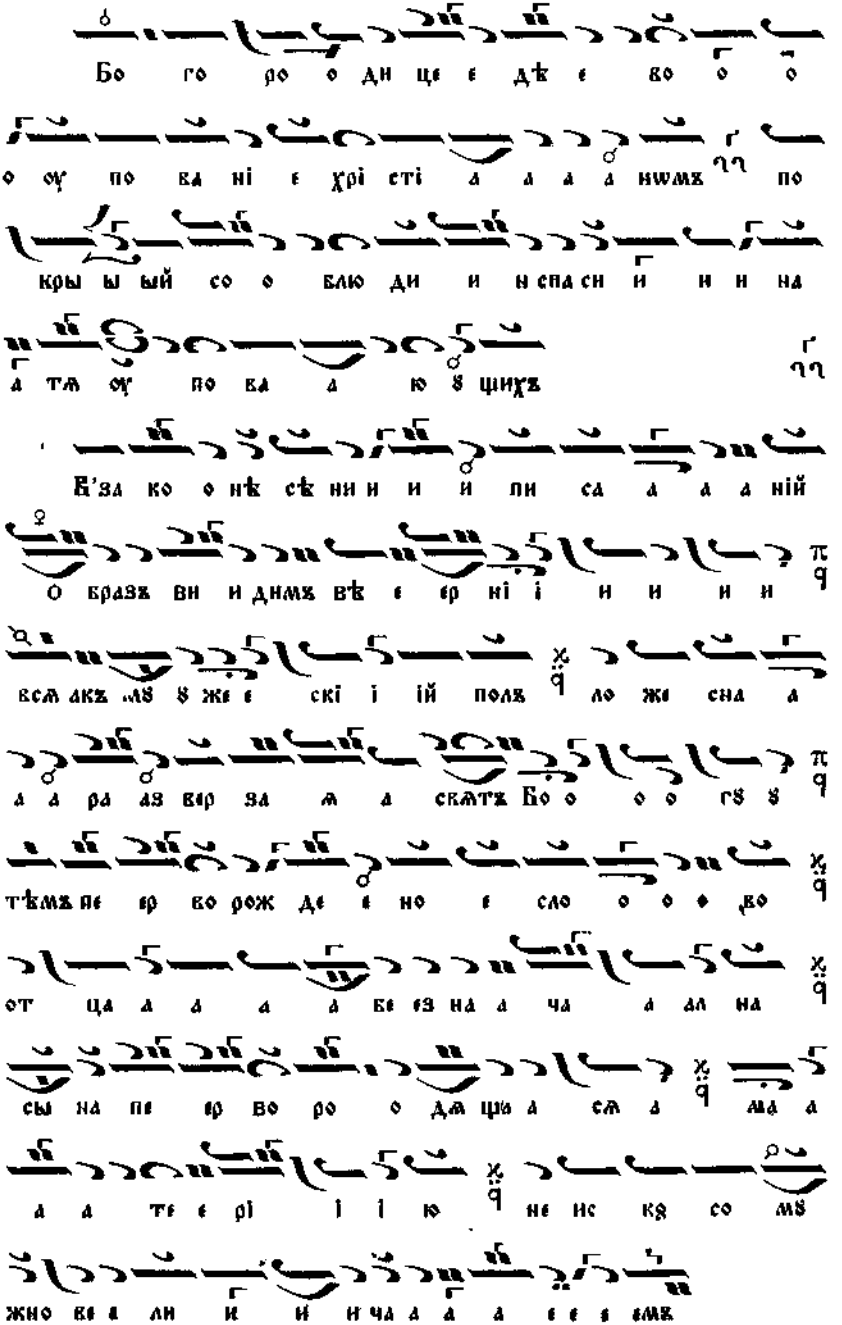

Богоявление Гласъ Ѕ. Па.

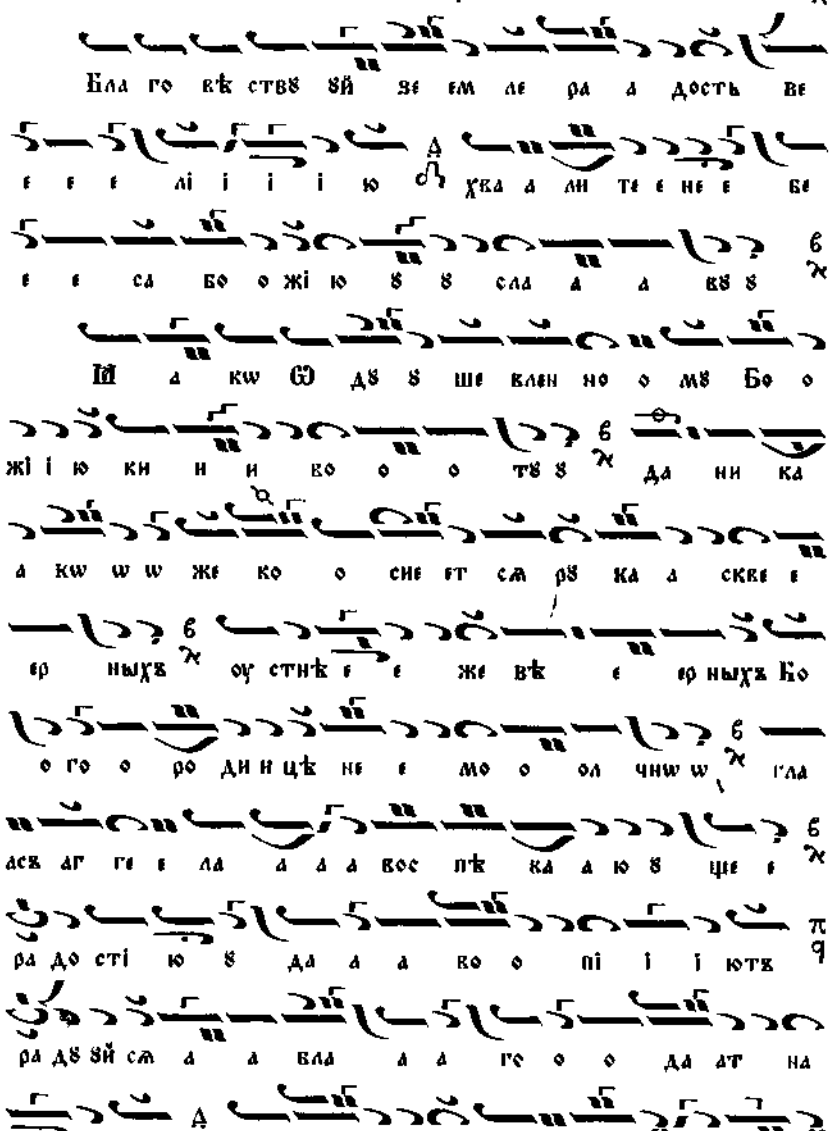

Я ю на а а шѧ ты ы бо о хрі сті і
анъ є є си пред ста а тєл ни и ща а а тѫ а вє є
ли ча а а а є є є ѥмѫ
ѽ па че є оу я ма а рож де є ства
тво о є гw w чѧ я я я я де всѣ не
вѣ сто все є є чи ста а ж а ма ти и бла
го сло о ве є ен на а а а ж є ю
я я же по лѧ чи и и и ив ше є все
со вер шен но є є спа се є є є є ні і і і
є ѕ до стой нw w w хва а а ли имѣ ıя
а кw w бла го о дѣ є є те є є є лѫ
да а а а дрѣ но о о сѫ а а а ще є є
пѣ є сѫ знь бла го да ре є ні і і ж
а а а а а

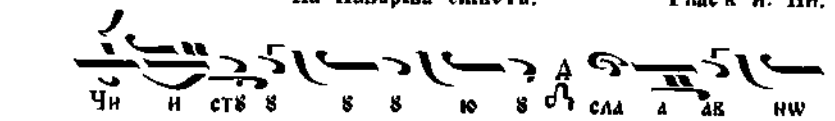
Ѳрѣтеніе Богородичнo Гласъ ѣ ѧѧ Га.
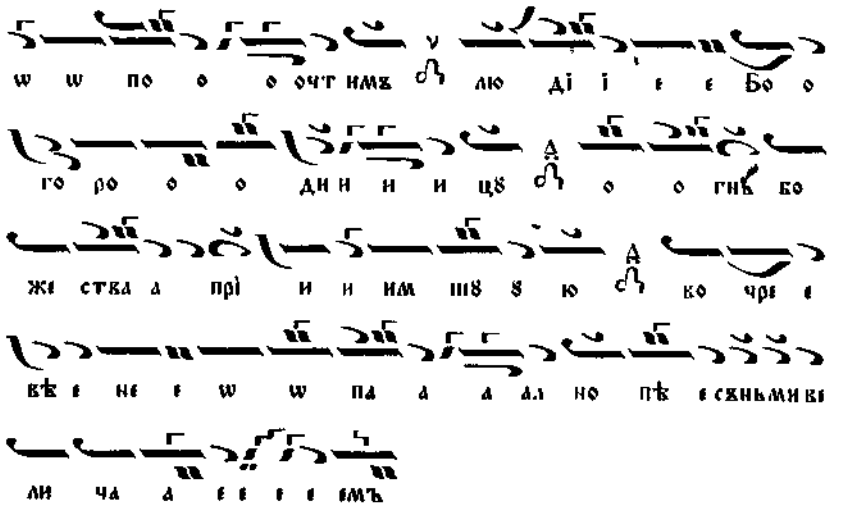

Благовѣщение. Гласъ ѕ

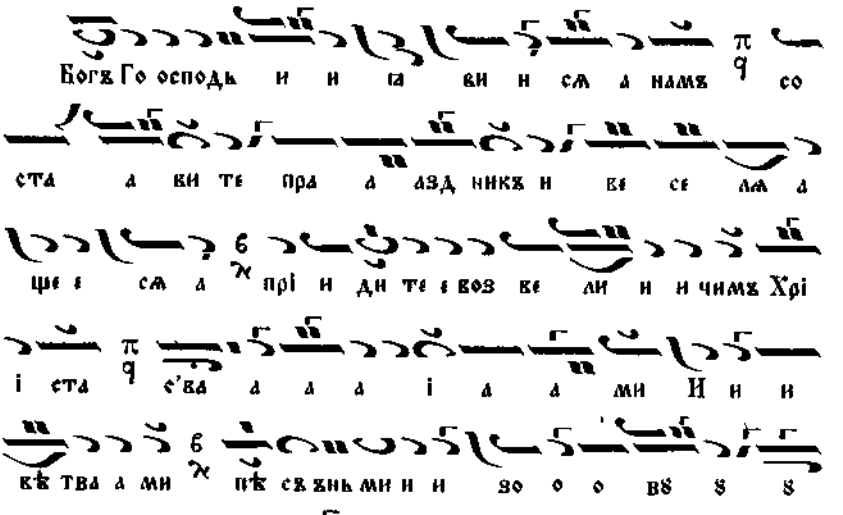

На Лазарева сѫбота. Гласъ й. Ни.
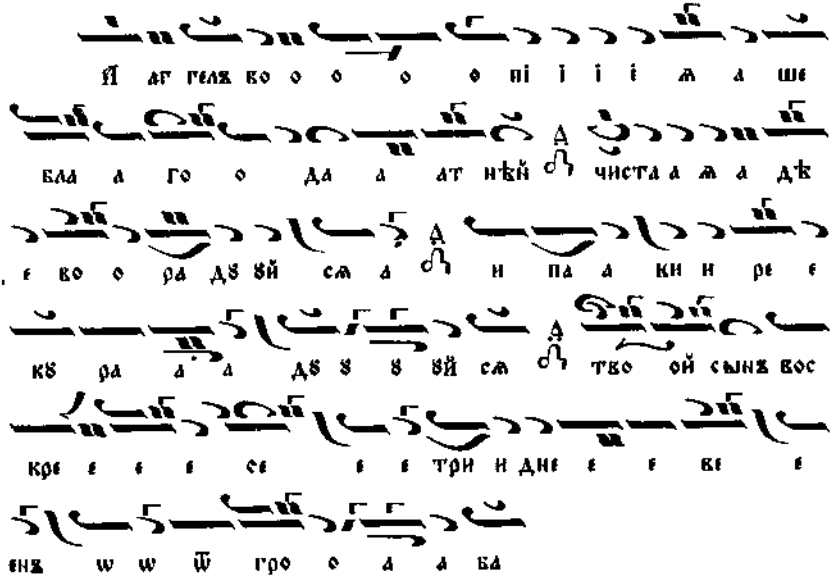

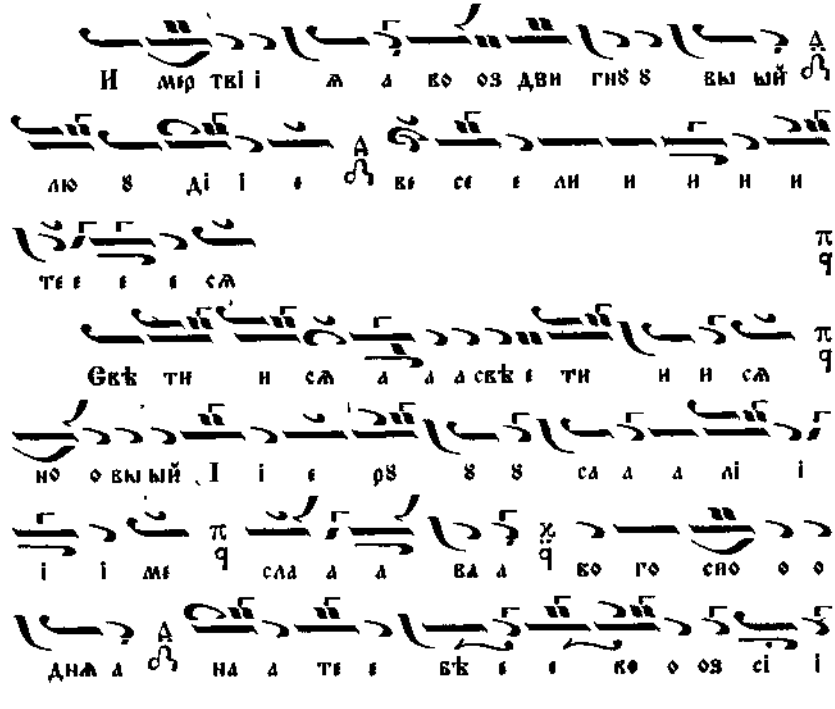
Ид Бръвница. Гласъ 6

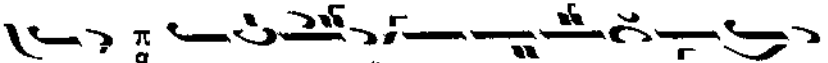

На Възкресение Христово. Гласъ а̑. Па.

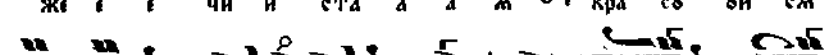
на деветата пѣсень на катавасията.

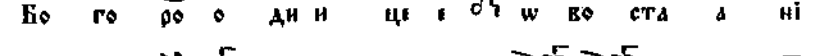

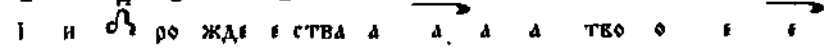

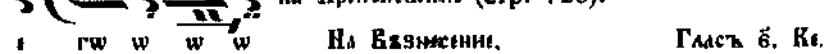

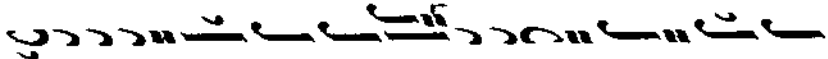

на Приполокение (стр. 726).

На Вознесение. Гласъ ѣ. Кс.

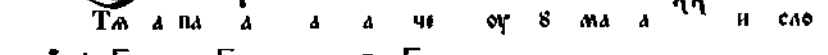

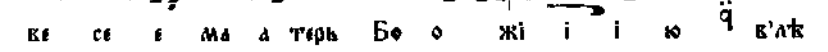

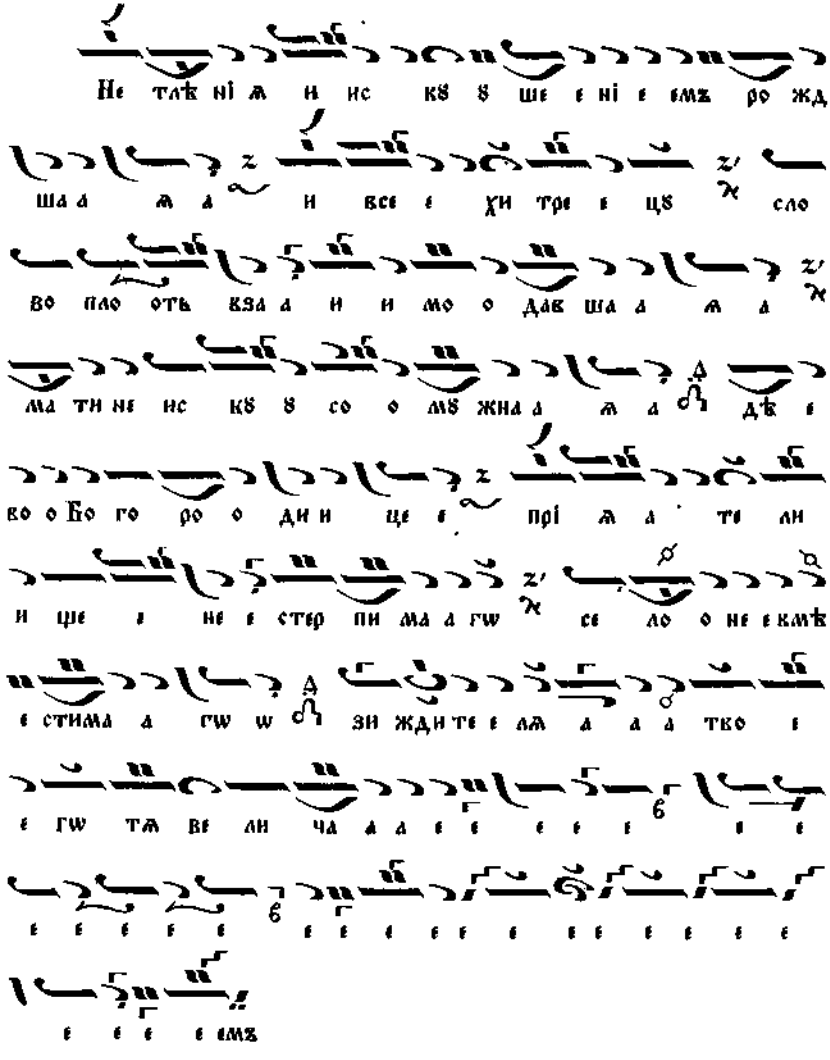

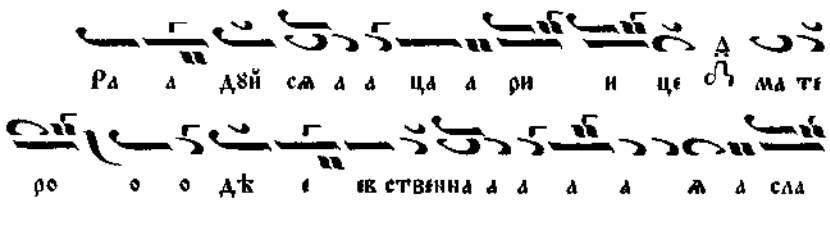

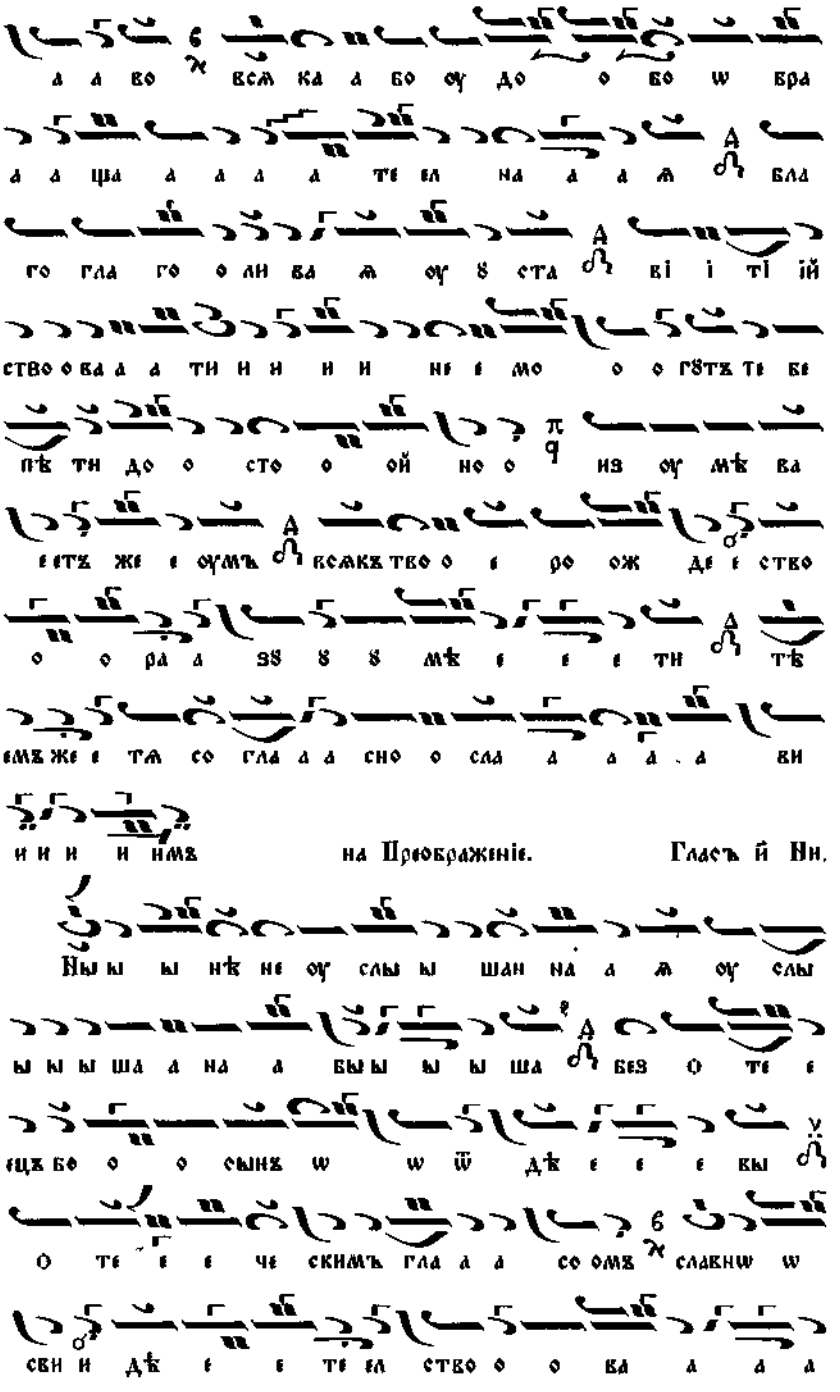

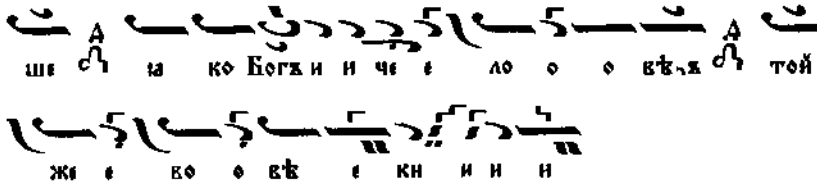
въ Нд҃кл҃м на Петдесѧтницата Гласъ 5. Зw.

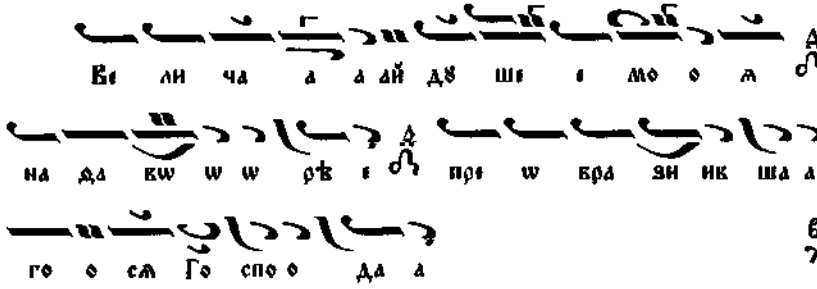
въ Понед҃кникъ на Св. Дѹхъ. Гласъ 6

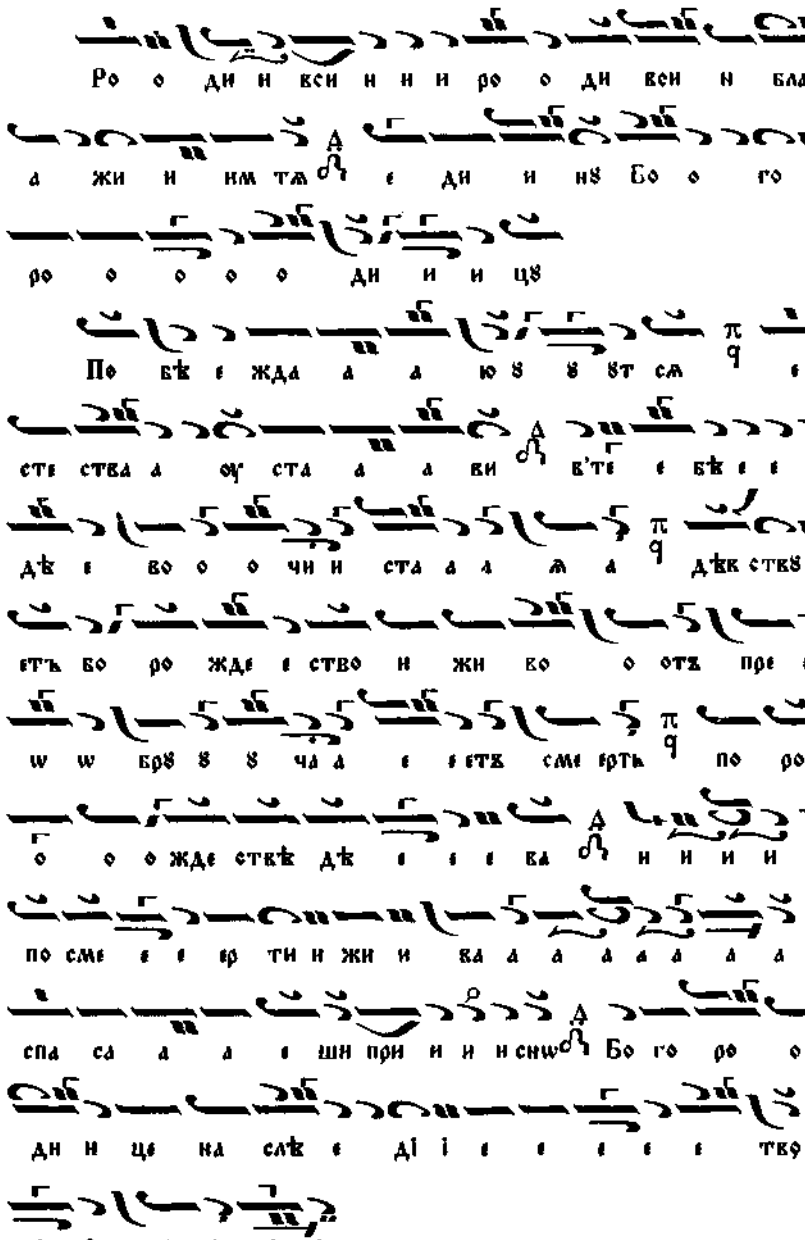

а а во всѣ ка а бо оу до о бо ѡ бра
а а ца а а а а те ел на а а ѧ бла
го гла го о ли ва ѧ оу ѕ ста вї і тї їй
ство о ба а а ти и и и и не ѥ мо о о гѕтѣ те бе
пѣ тн до о сто о ой но о нз оу мѣ ва
ѥѕтѣ же ѥ оумъ всѣкѣ тво о ѥ ро ож де ѥ ство
о о ра а ѕѕ ѕ ѕ мѣ ѥ ѥ ѥ ти тѣ
емѣ же ѥ тѣ со гла а а сно о сла а а а . а ви
и и и и нмѣ на Преображеніе. Гласъ й Ни.
Ны ы ы нѣ не оу слы ы шан на а ѧ оу слы
ы ы ы ша а на а бы ы ы ы ша бѣз о те ѥ
ѣщѣ бо о о сынѣ ѡ ѡ ѿ дѣ ѥ ѥ ѥ кы
О те ѥ ѥ ѥ че скимъ гла а а со омѣ сладкш ѡ
сви и дѣ ѥ ѥ те ел ство о о ба а а а

По лѣ дро го до Ѡданието. Гласъ в Ѯ.

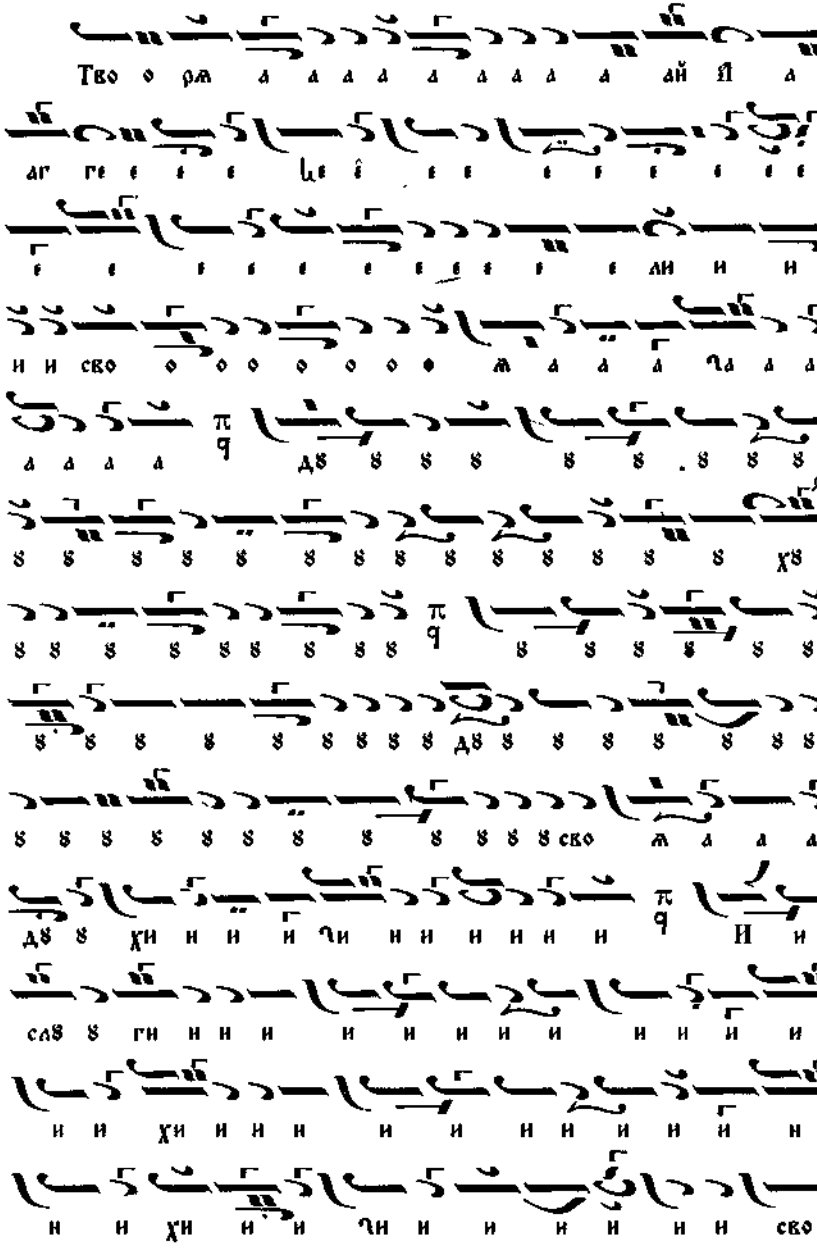
На Успѣніе Богородично. Гласъ а. На.

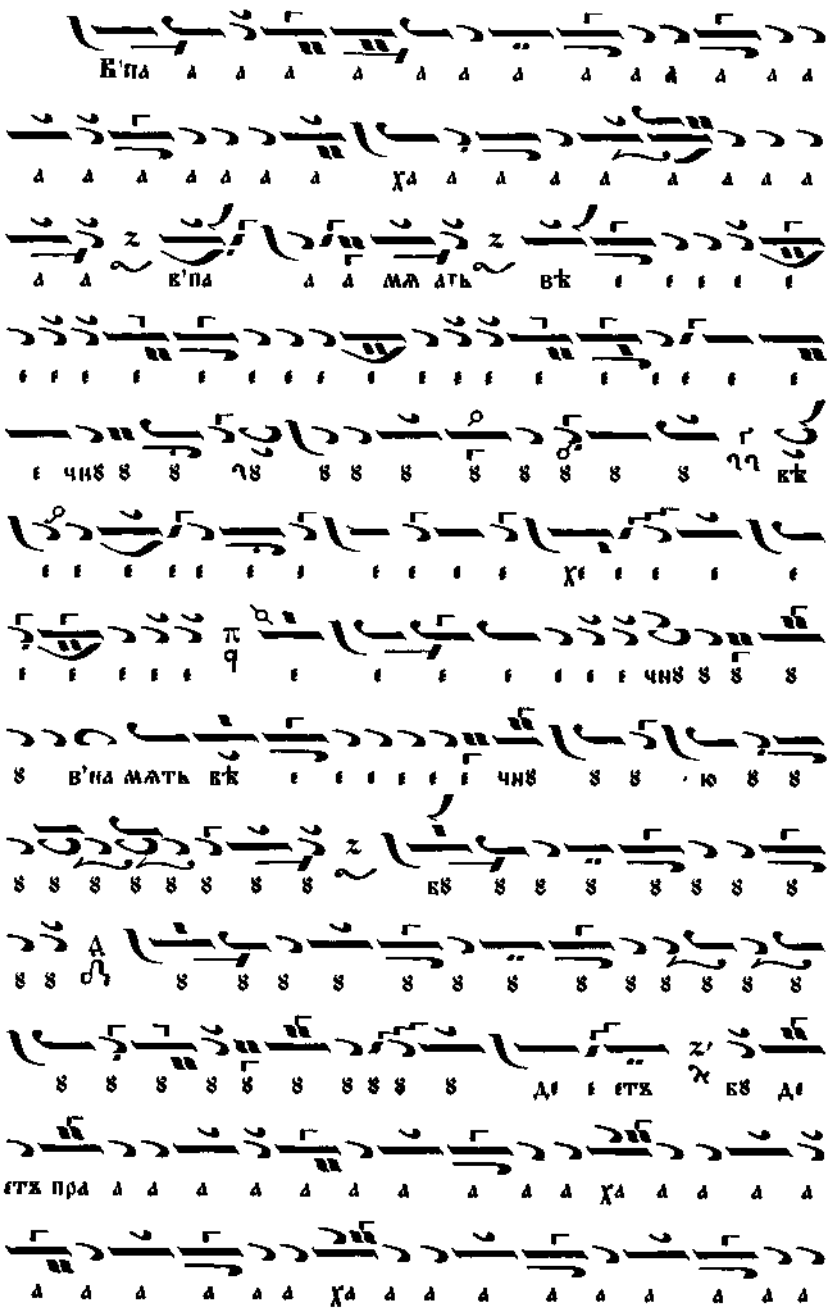
ПРИЧАСТНИ СЕДМИЧНИ

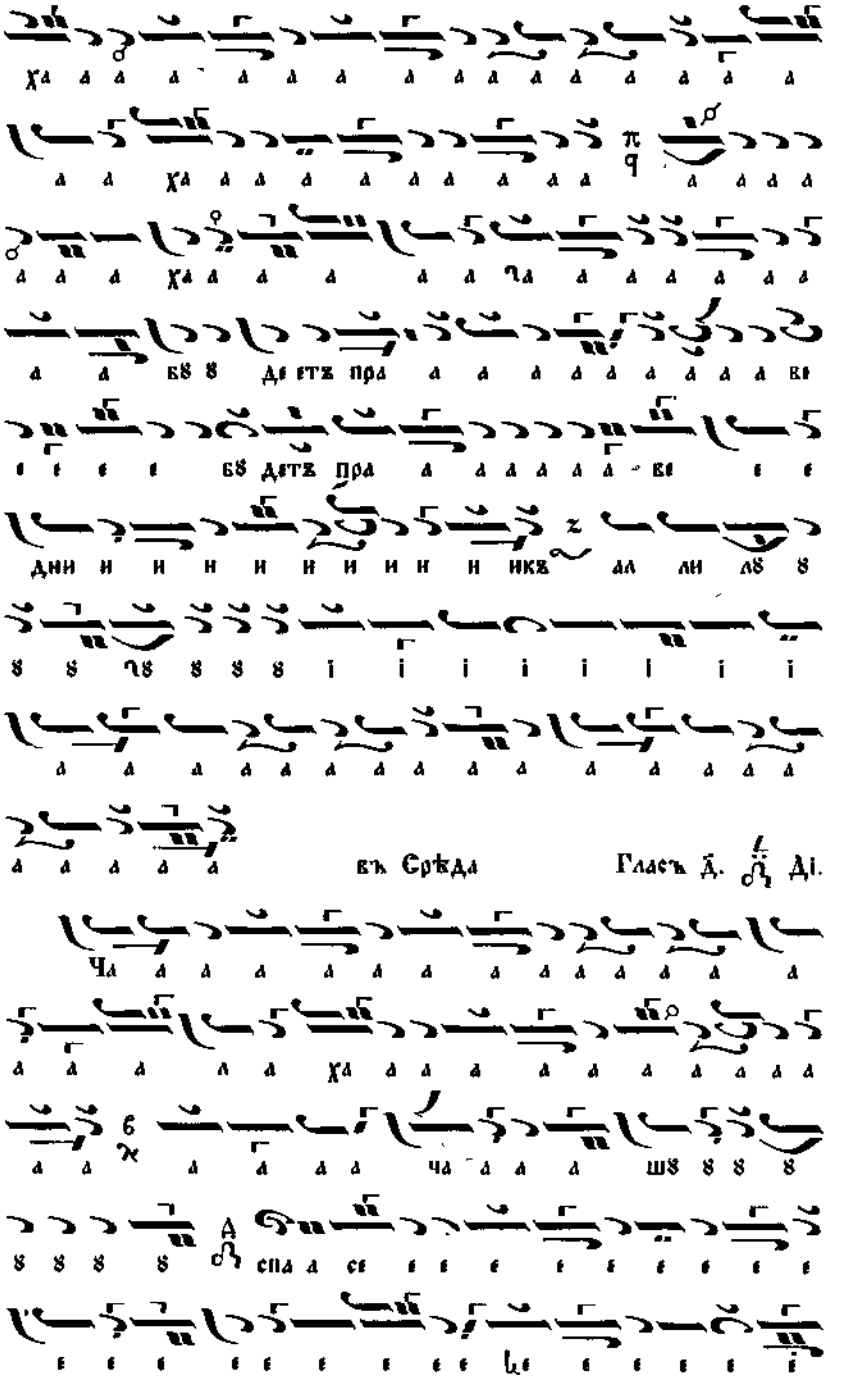
ѿ Петра Ламбадаріа Пелопонескій.

къ Понеджелникъ Гласъ а. ἐ ᾱ На

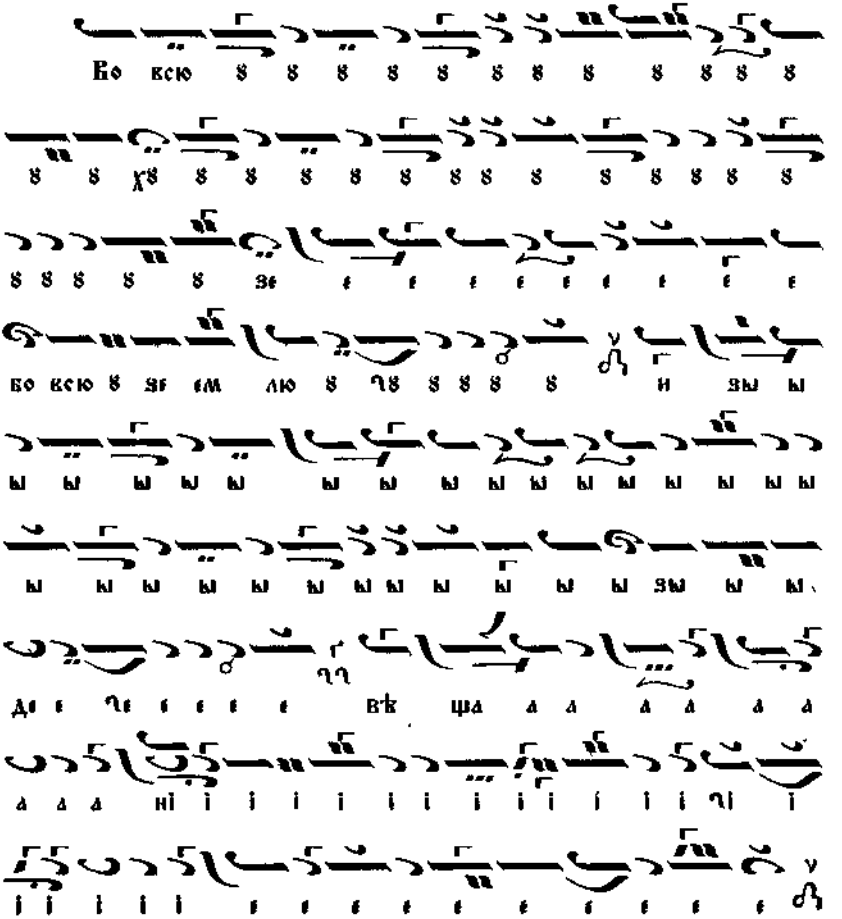
въ Вторникъ Гласъ 3w

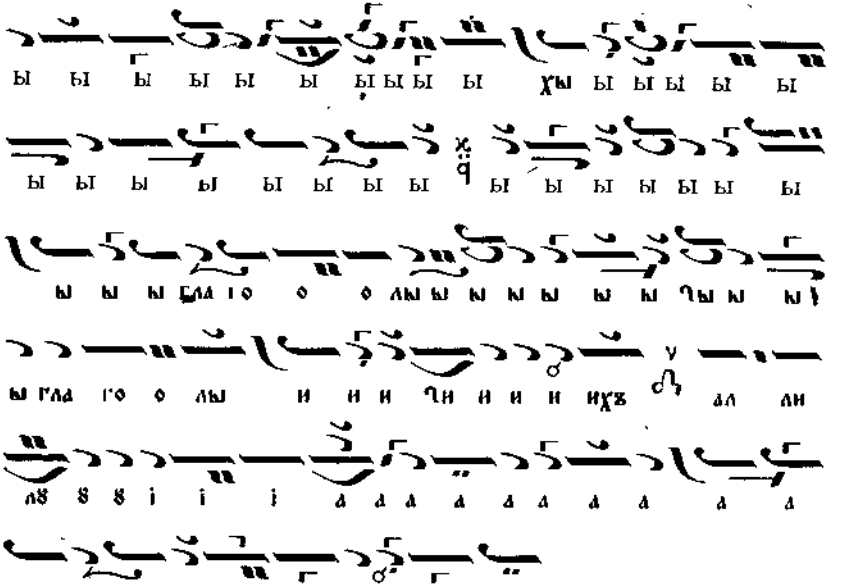

Гласъ Д.
Дi.

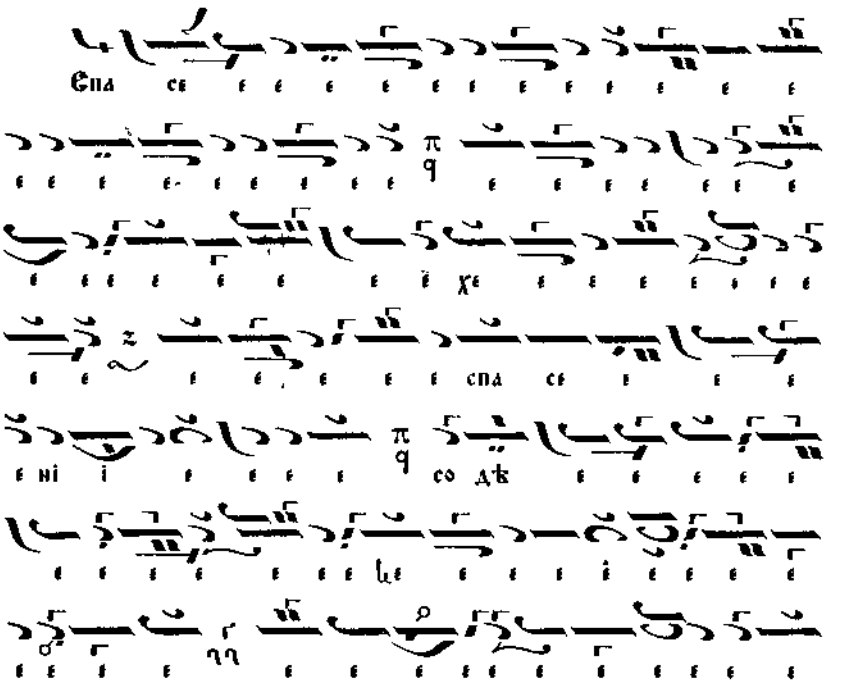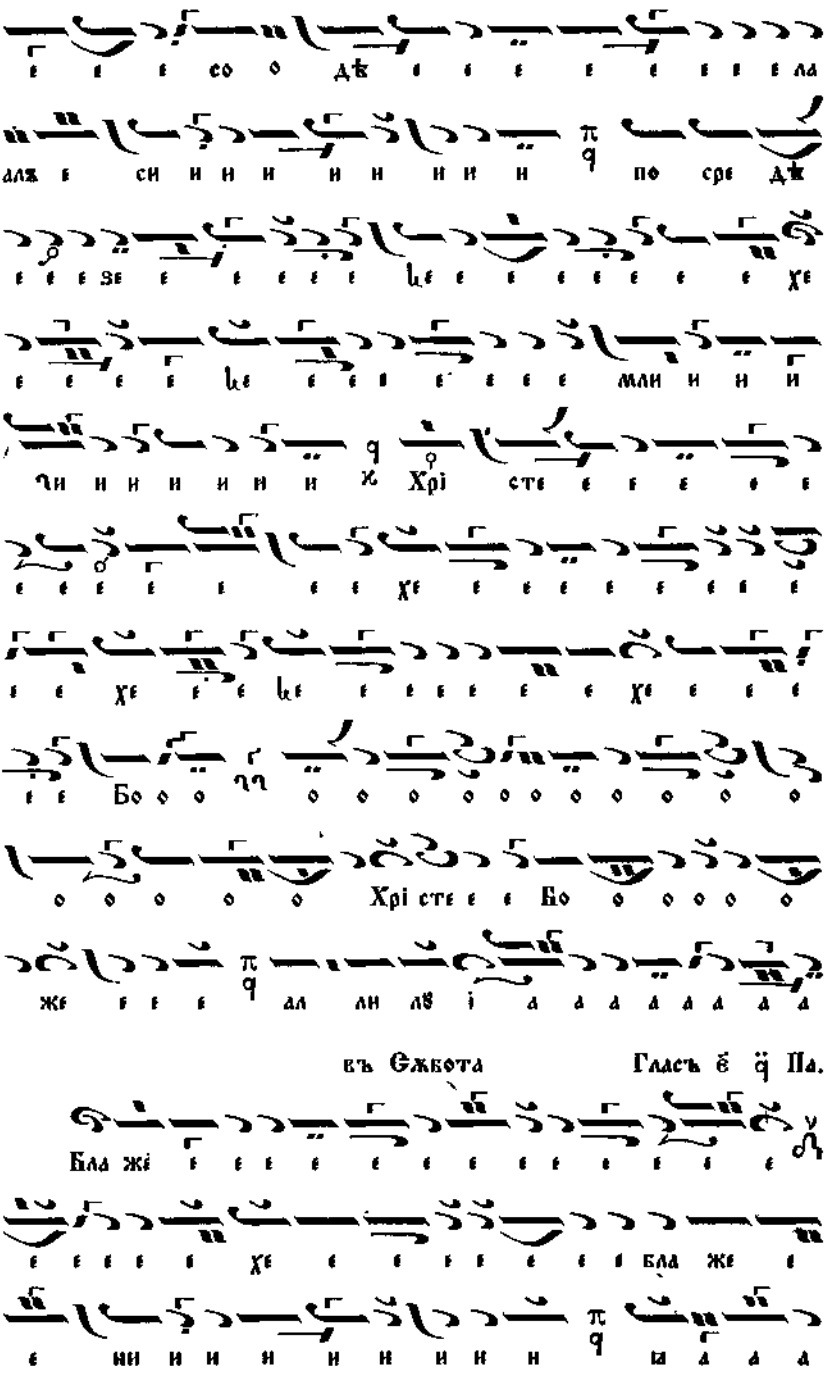

въ Четвъртъкъ. Гласъ й. Ни

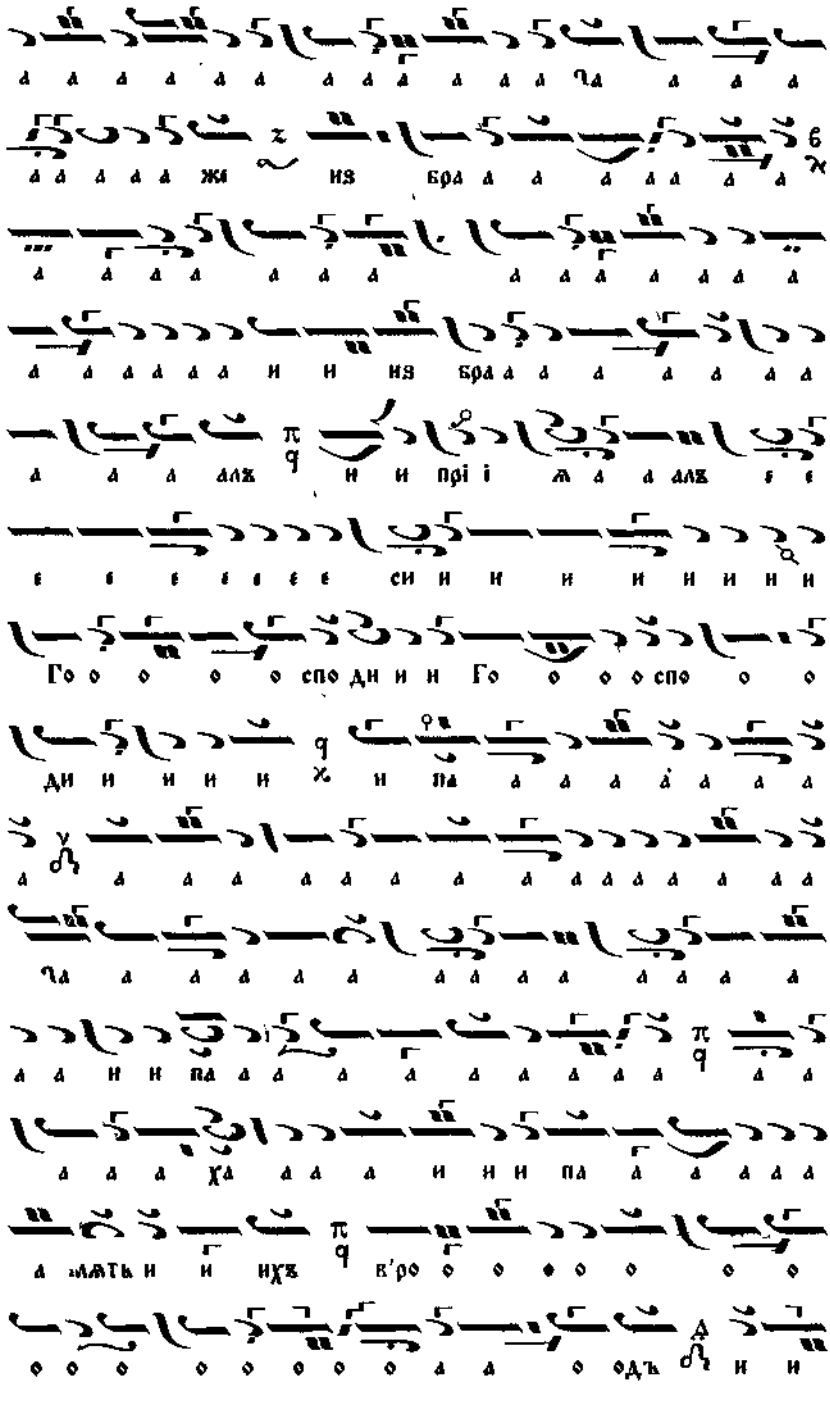

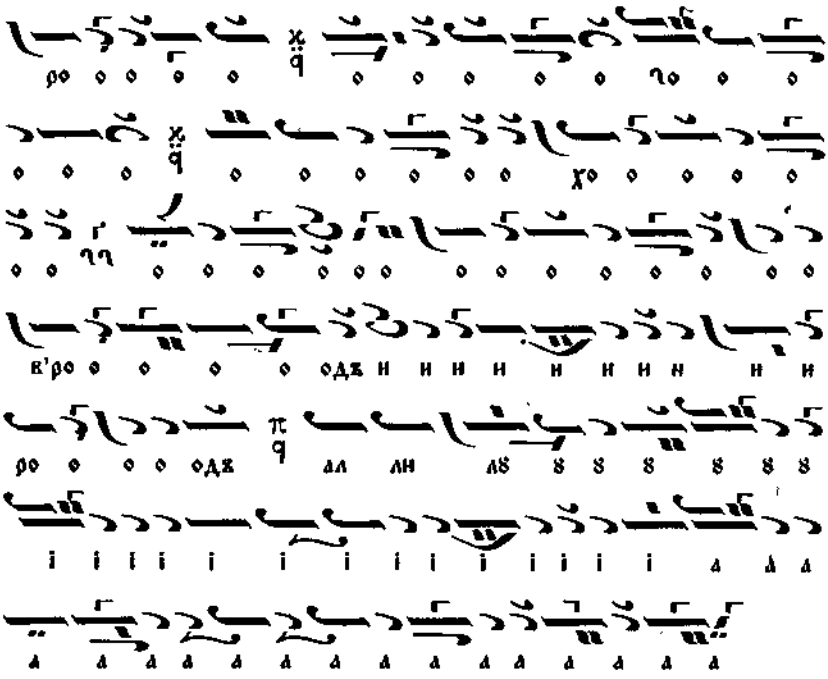

вх Петъкъ. Гласъ ѣ Па.

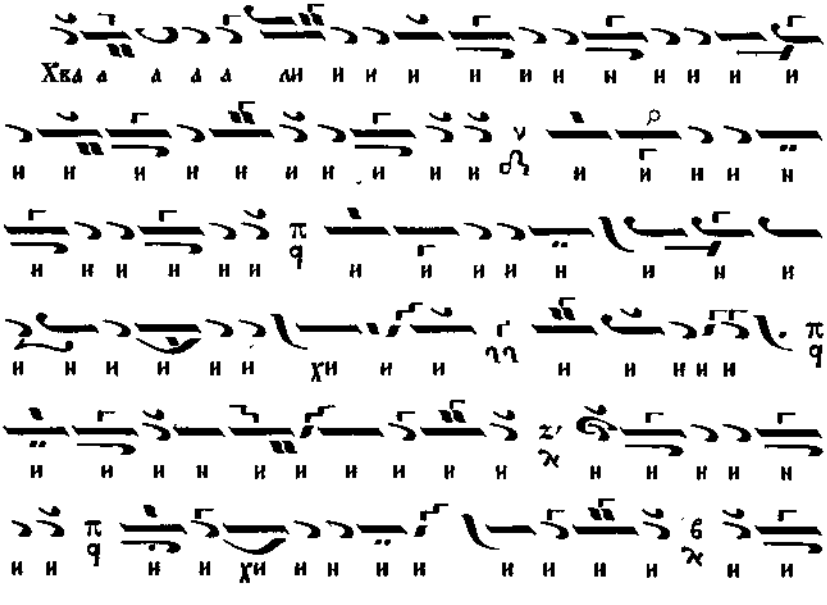

въ Сжвота Гласъ ё ꙗ Па.

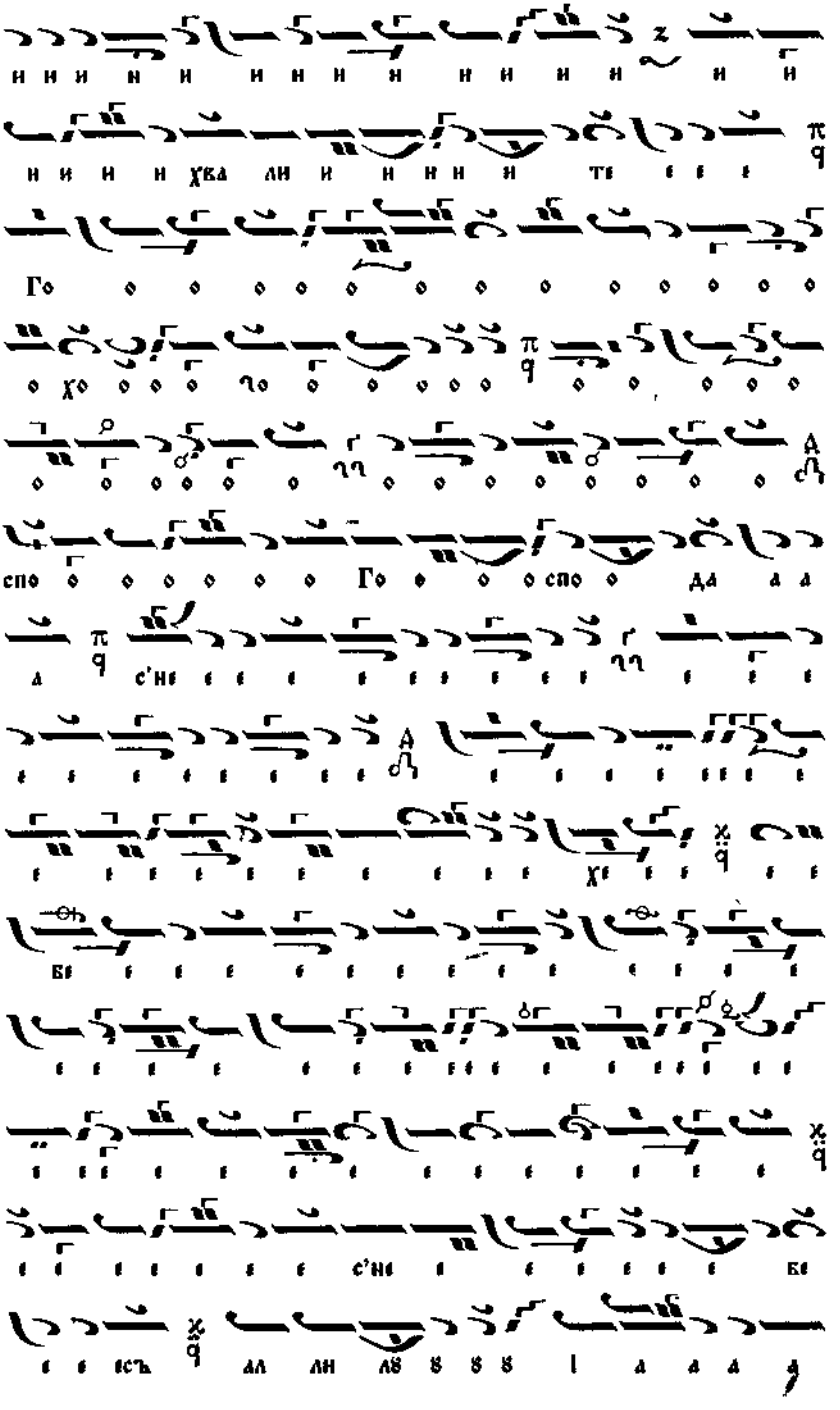

а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а жи ~ ия бра а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а и и ия бра а а а а а а а
а а а алл и и при і ж а а алл
е е е е е е си и и и и и и и и
Го о о о о спо дн и и Го о о о спо о о
ди и и и и х и па а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а а а
а а и и па а а а а а а а а а а а
а а а хл а а а и и и па а а а а а
а мать и и их в'ро о о о о о о о
о о о о о о о о о а а о одъ и и

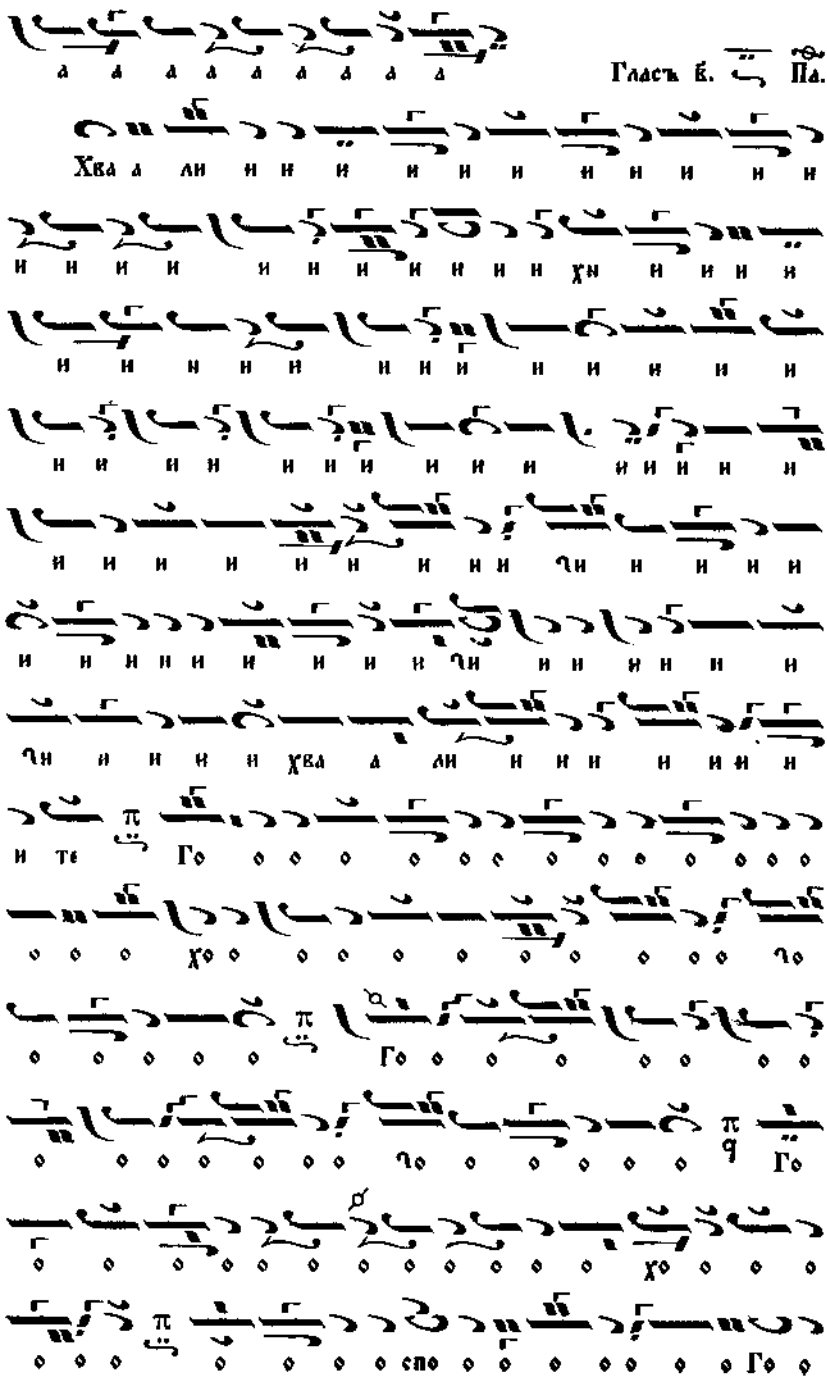

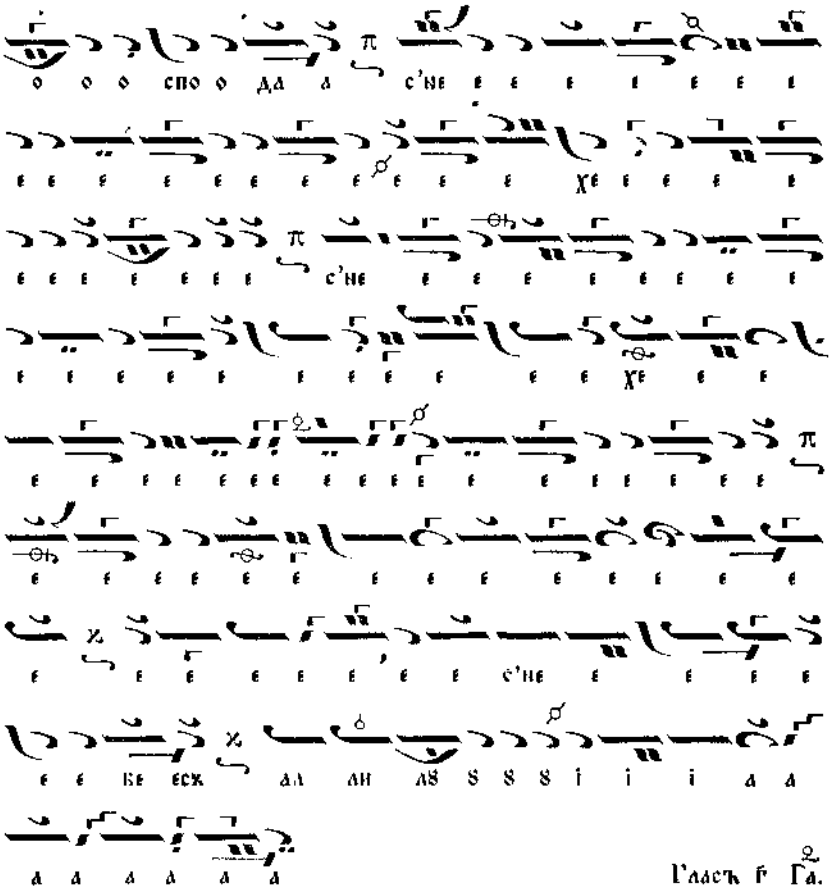
Причастни недѣлни на всѣмь гласа

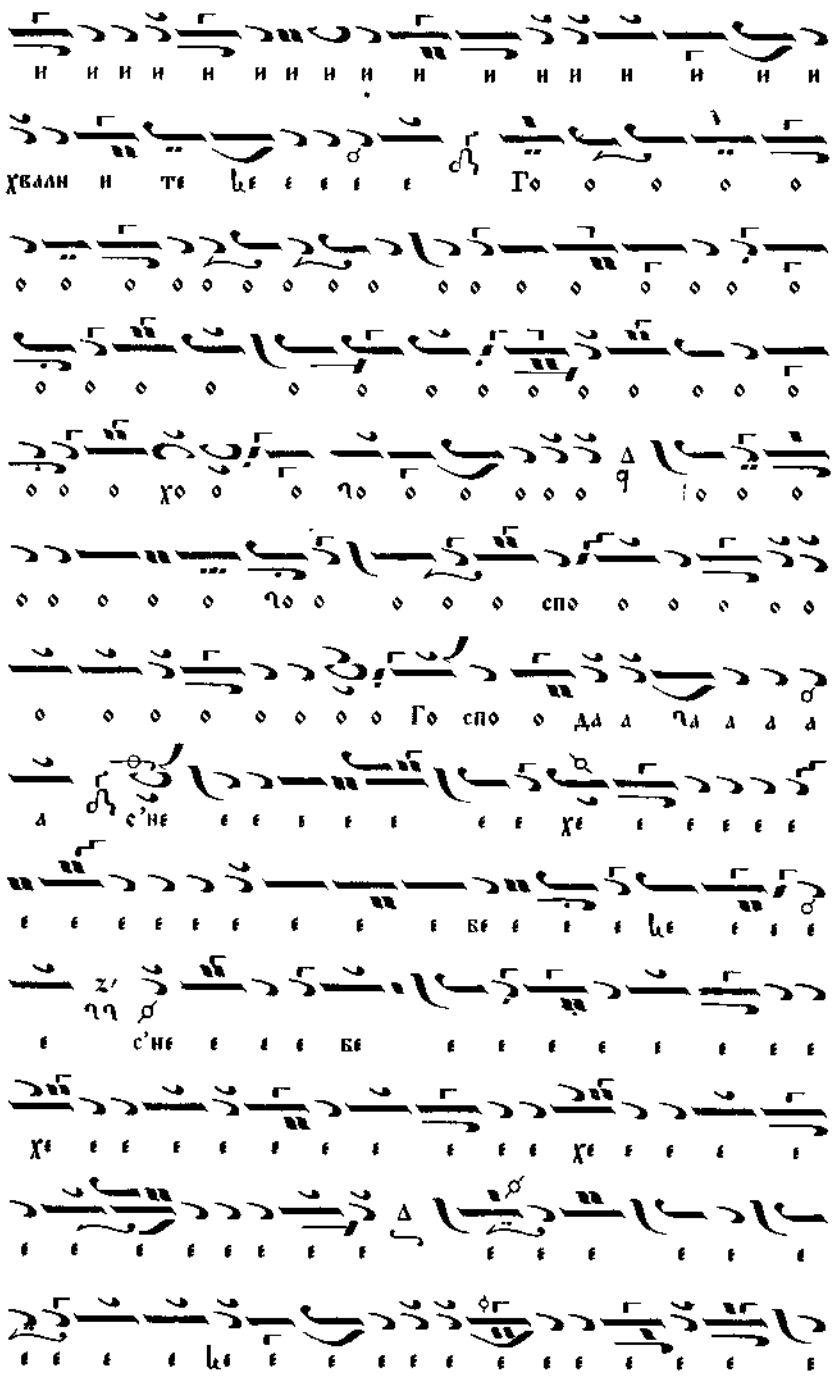
Ѡ Іωанна Ламбадаріа. Гласъ а. Па.
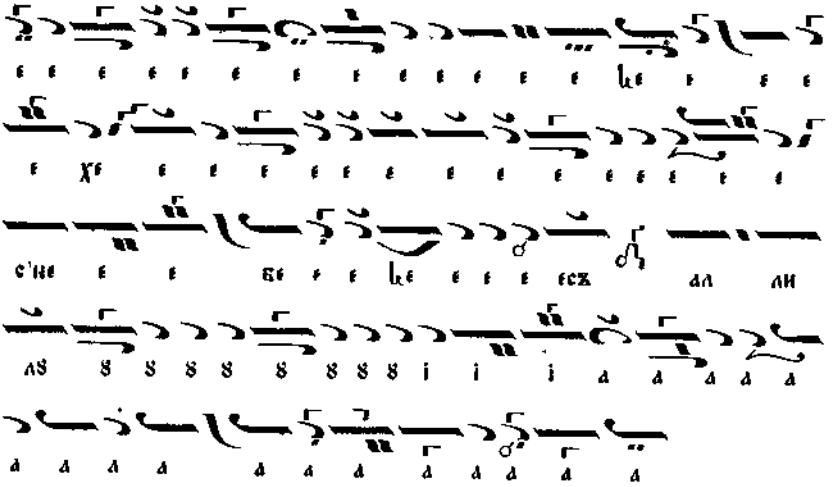

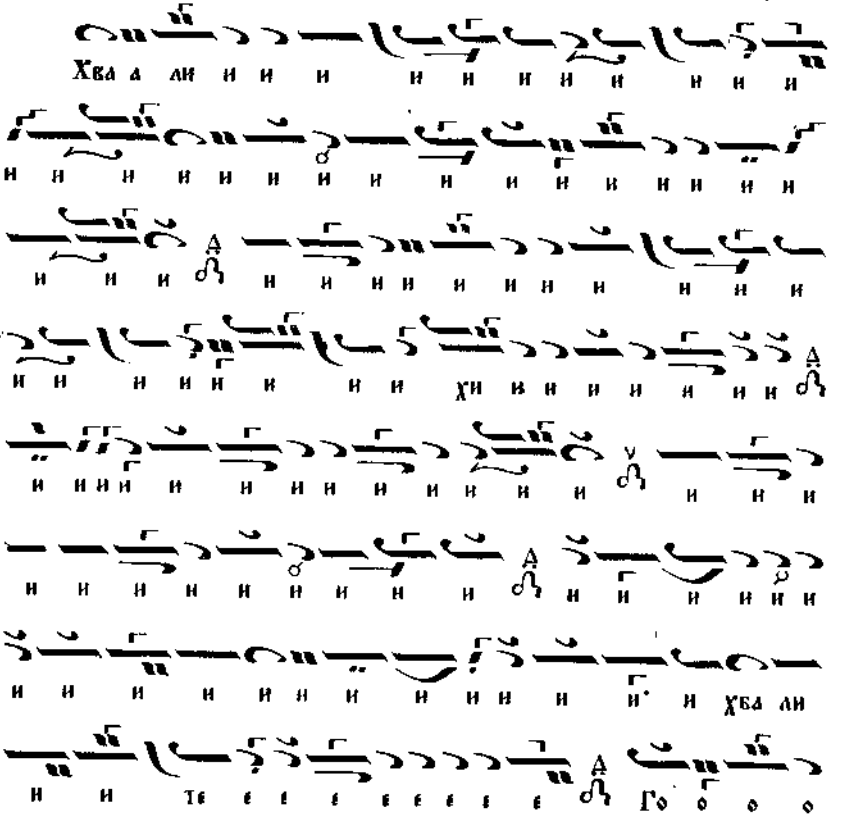

Гласъ в. Пѣ.
Хва ли и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и хи и и и и
и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и чи и и и и
и и и и и и и и и и чи и и и и и
чи и и и и хва ли и и и и и и и
и те Го
хо
Го
чо
Го
хо
спо Го

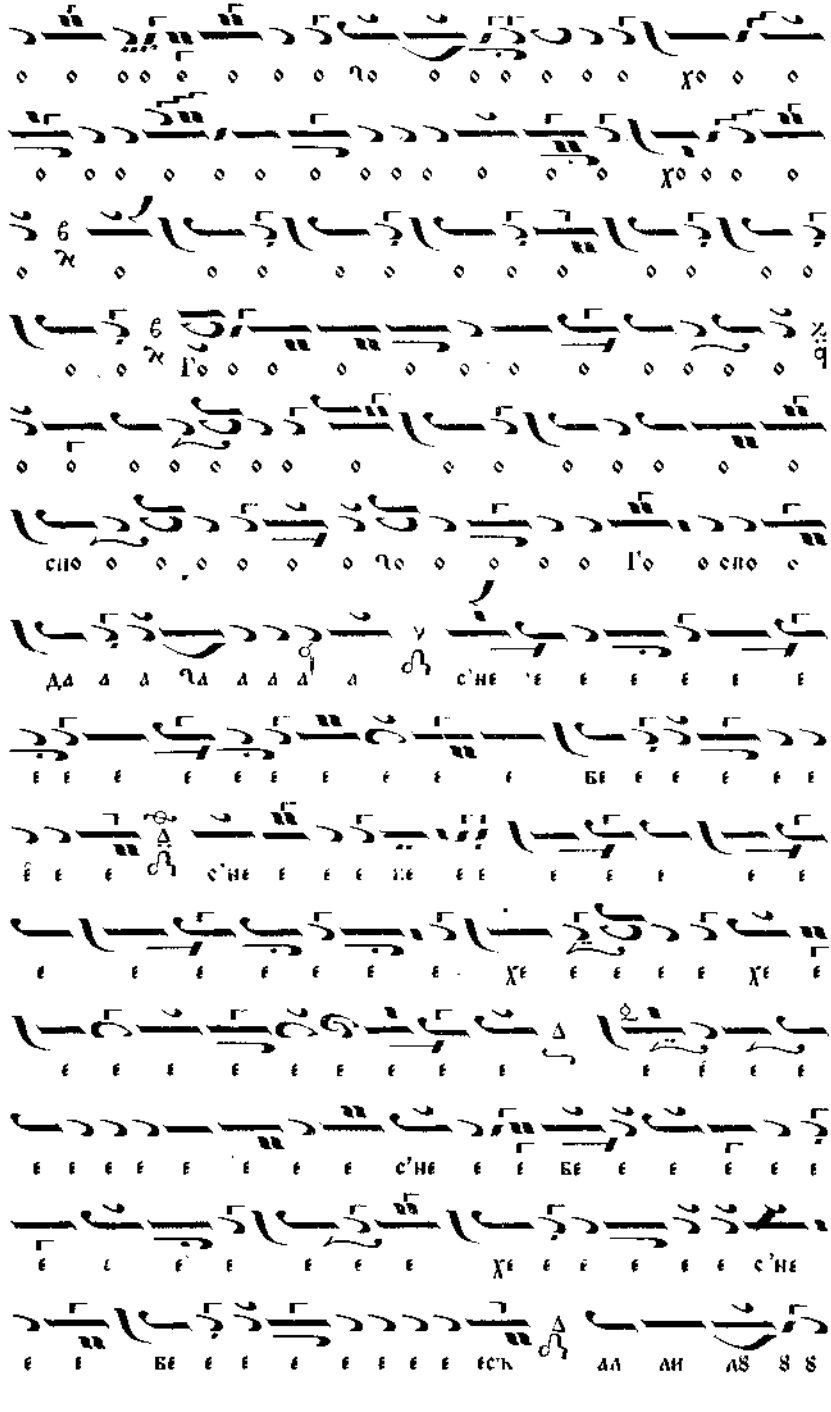

Гласъ ѓ Га.

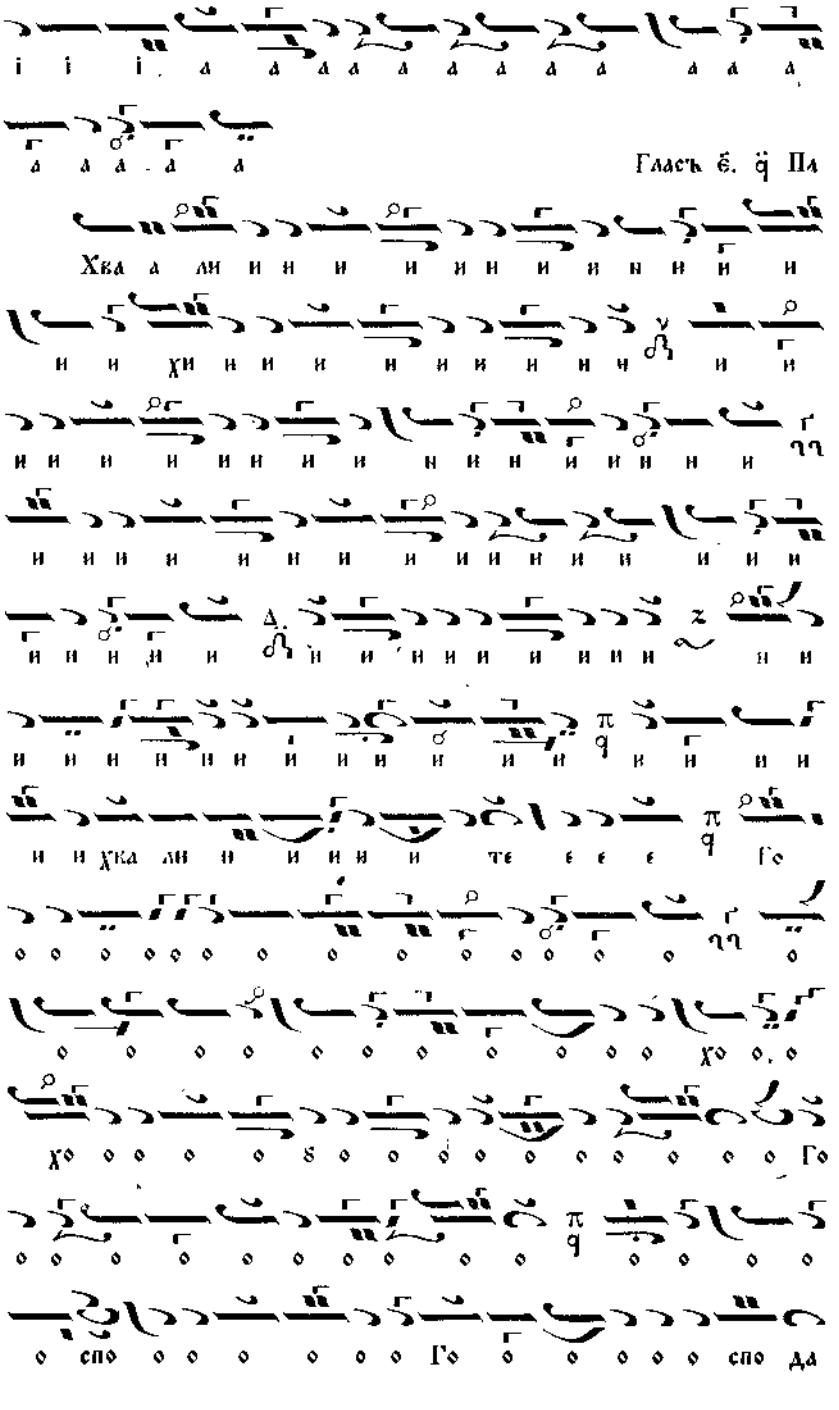

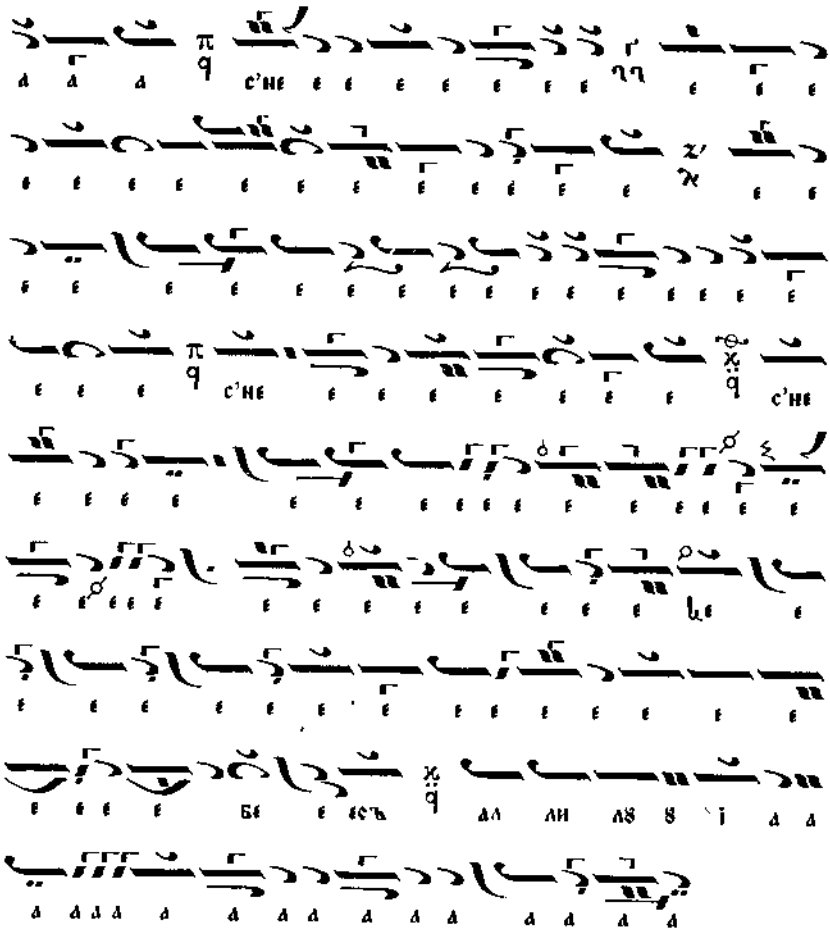

с'ие ле ле бе ле ле ле есѣ ал ли

Гласъ д. Ді.

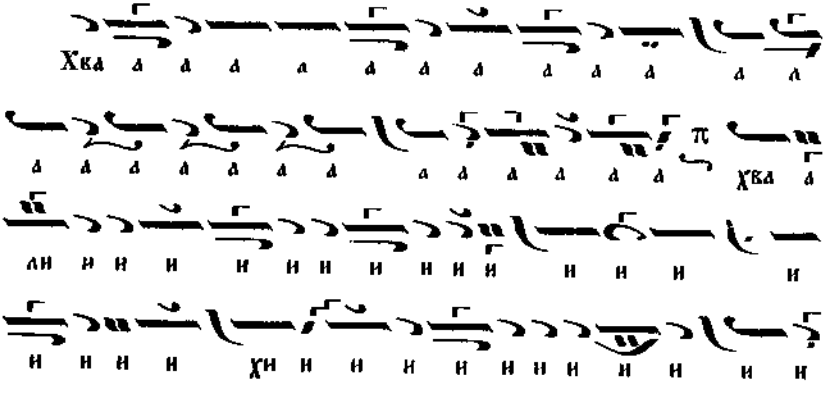

Хва а ли и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и и и
и и и и и и и и и и и и и хва ли
и и те е е е е е е е е Го о о о

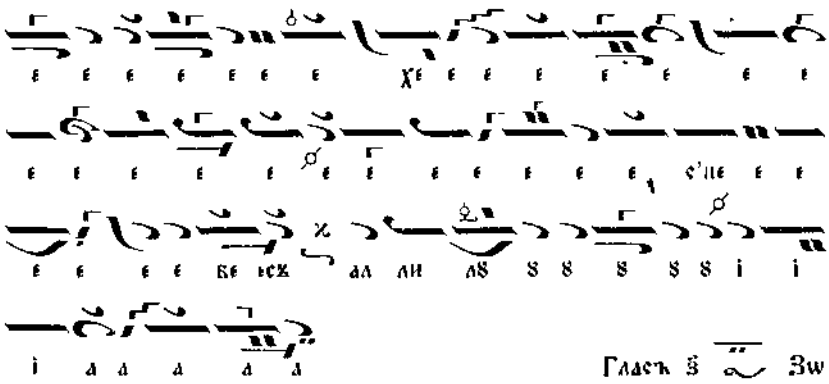

Гласъ ё. ꙗ Па
Хва
хи
хка
спо да

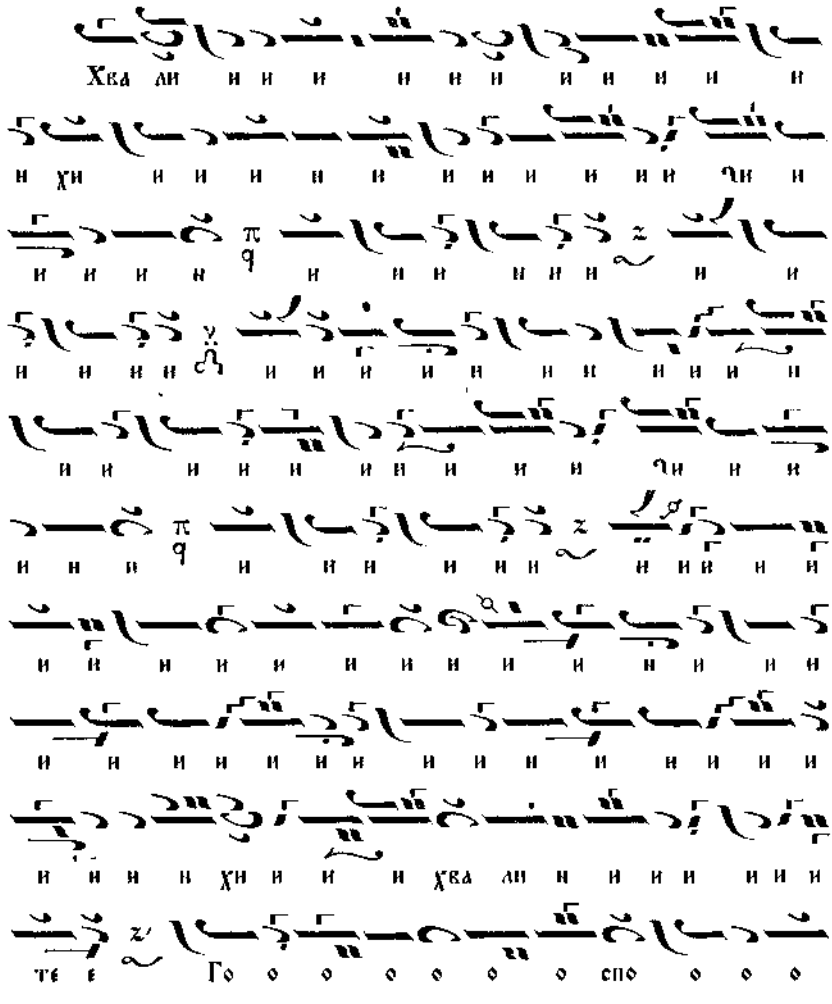

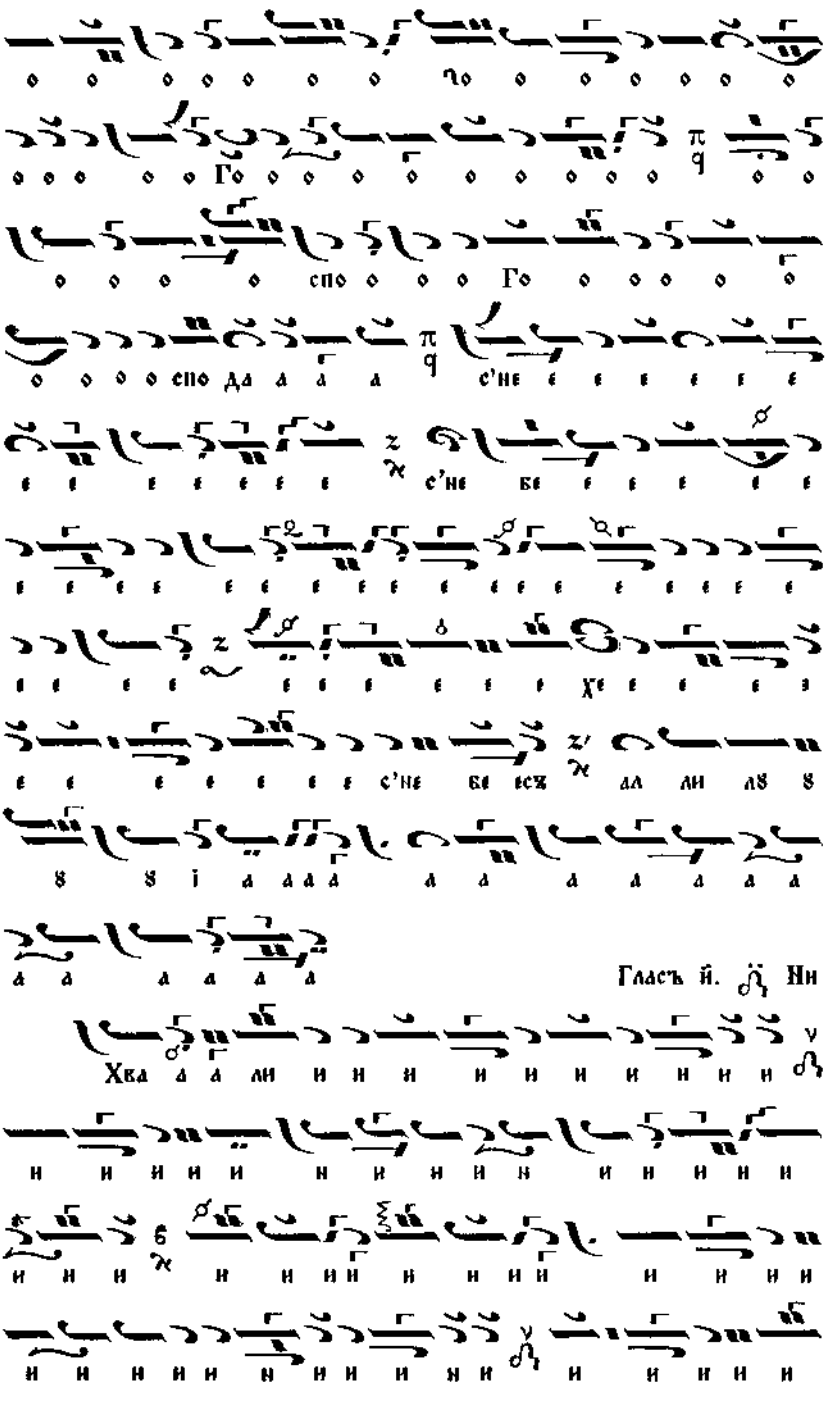
Гласъ ѕ. Па.

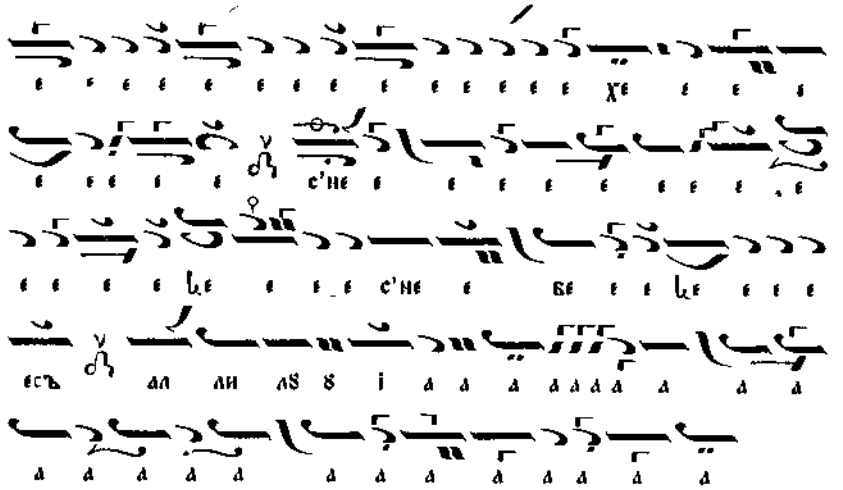

Гласъ 8 Зw

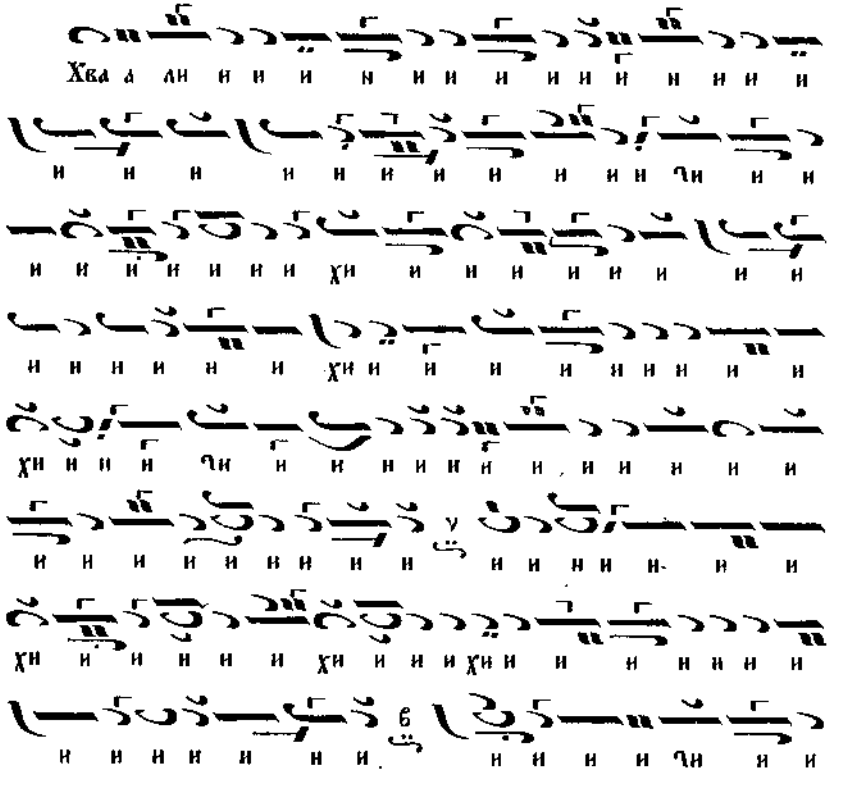

Го
спо
Го
спо да
с'не
с'не бе
Гласъ й.
Хва

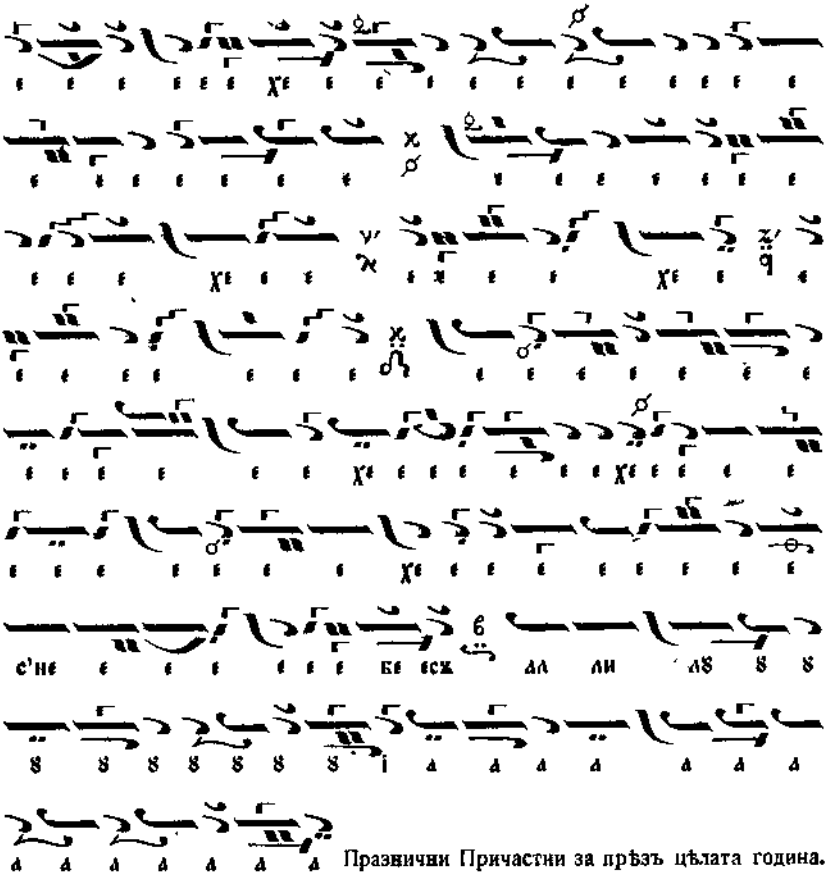

Едно художествено „Хвалите“ отъ Недѣлнитѣ причастни

на Даніила Протопсалта. Гласъ ѥ. ѯ. Вѕ.

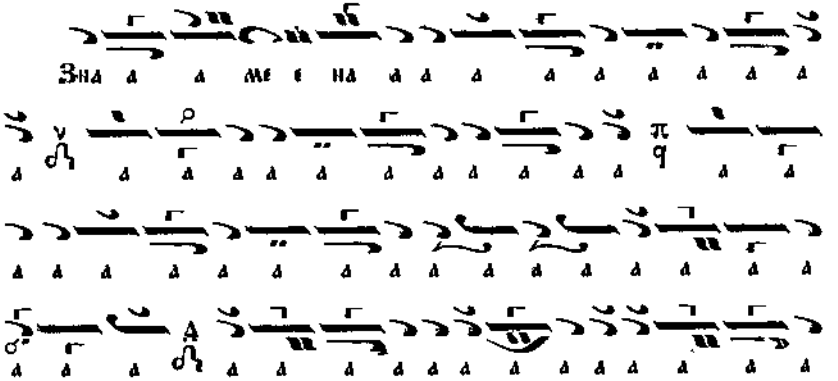

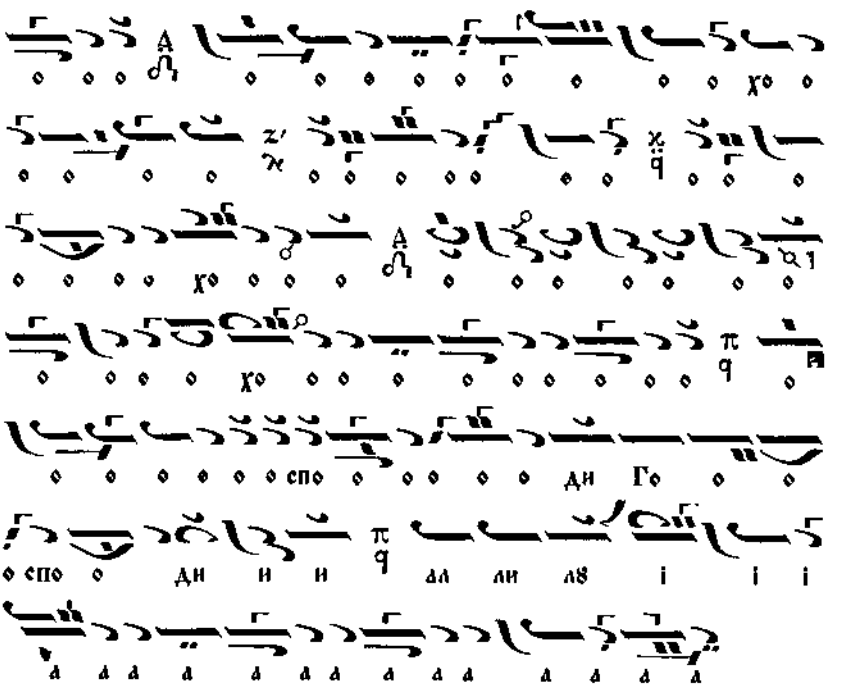
и и хва а ли и и и и и и и те
Го
х
х
х
х
спо
спо
π
Го
спо
Го
спо да а с'не е е е е е е е е
х
е е е е е е е е е е е е е е

ıД. Септемврій. Възнесеніе на Честнимъ Кръстъ.

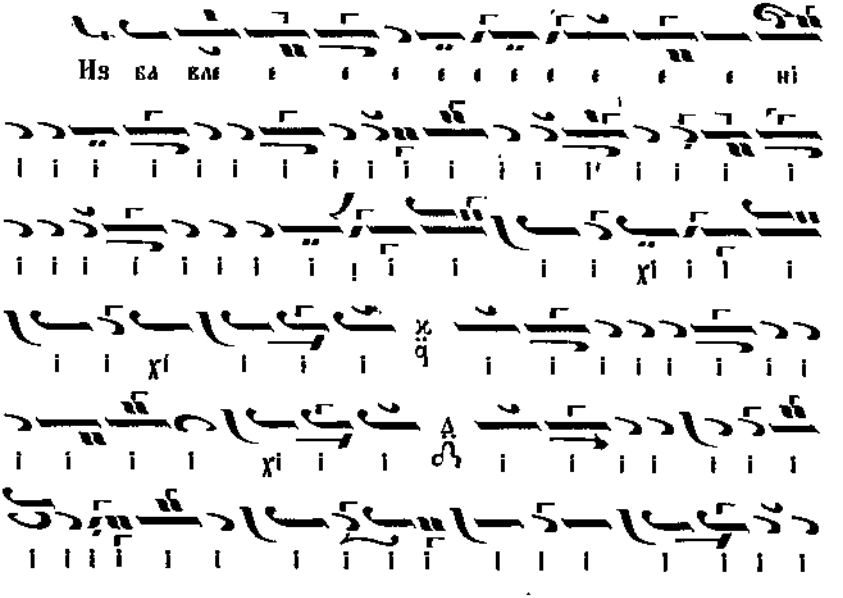
ѿ Данила протопсалта. Гласъ а. ѵ̈ Ша.

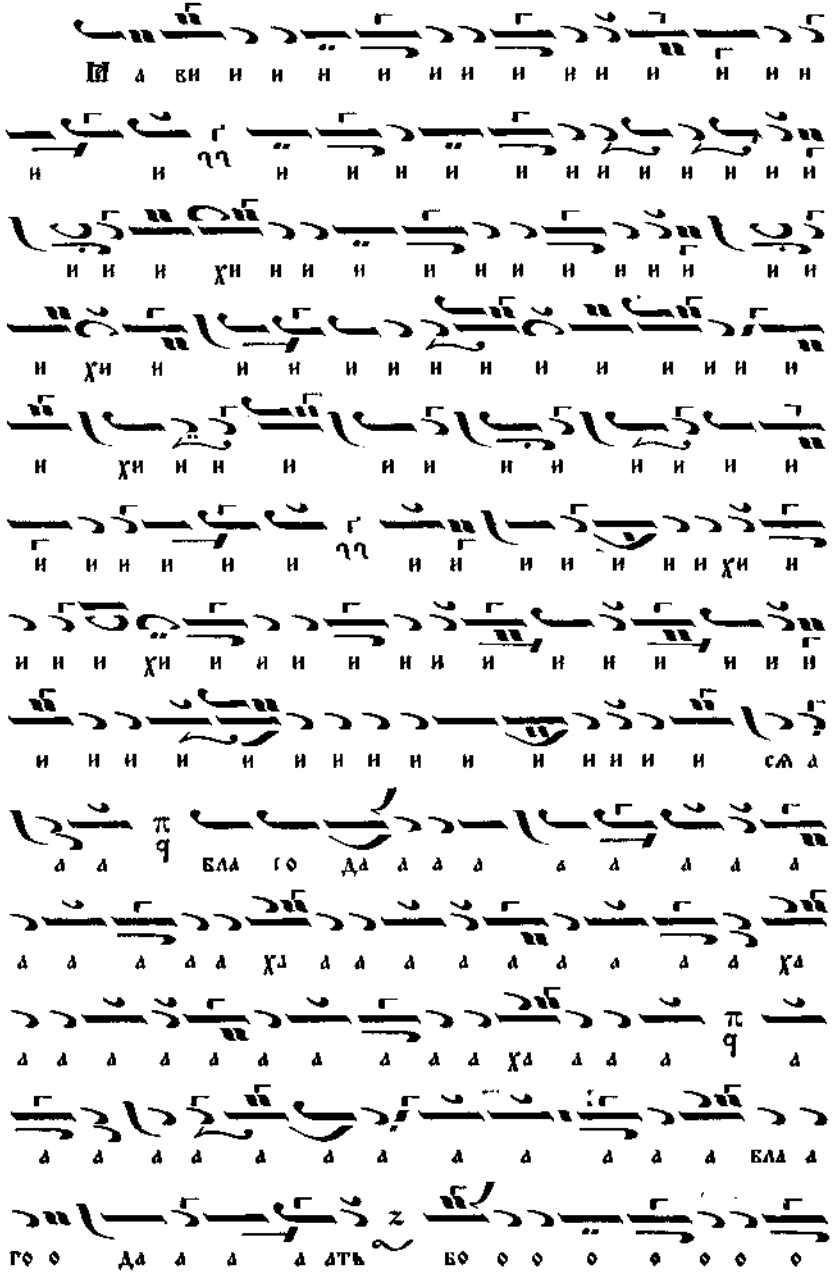
кѣ Декемврій Рождество Хрістово

ѿ Данїила Протопсалта. Гласъ а. Кѳ.

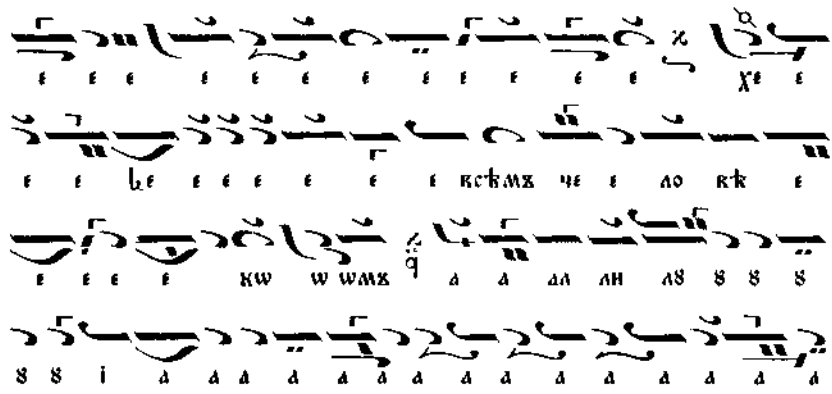

На Богомвлиніе

ѿ Данінла Протосалта. Гласъ б. ѯ На.

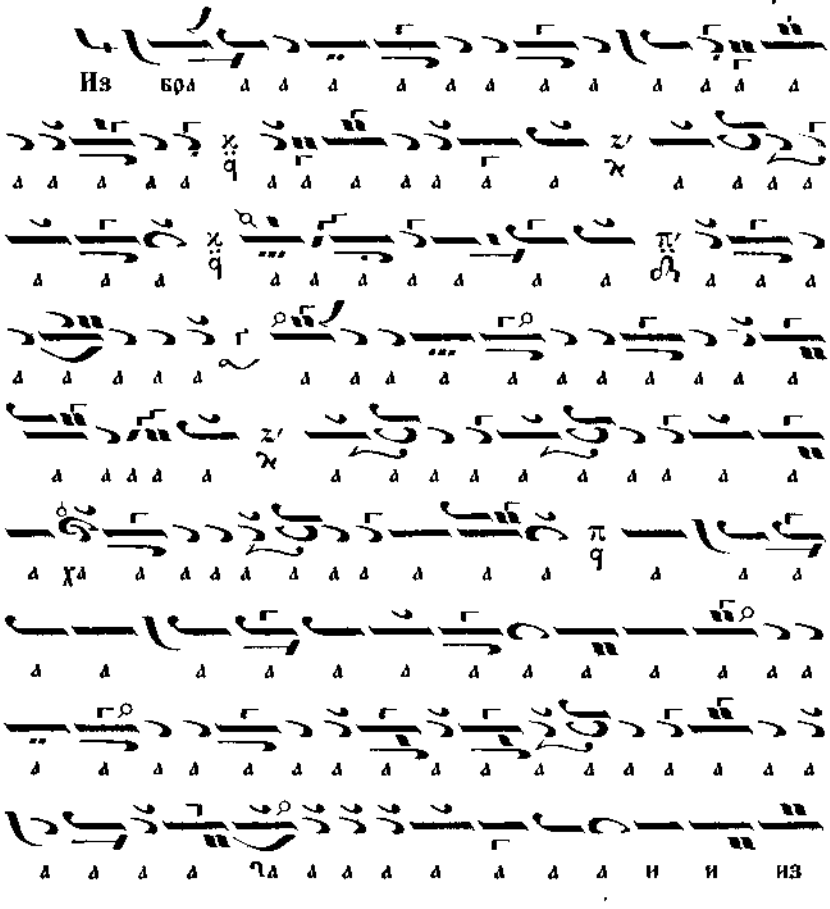

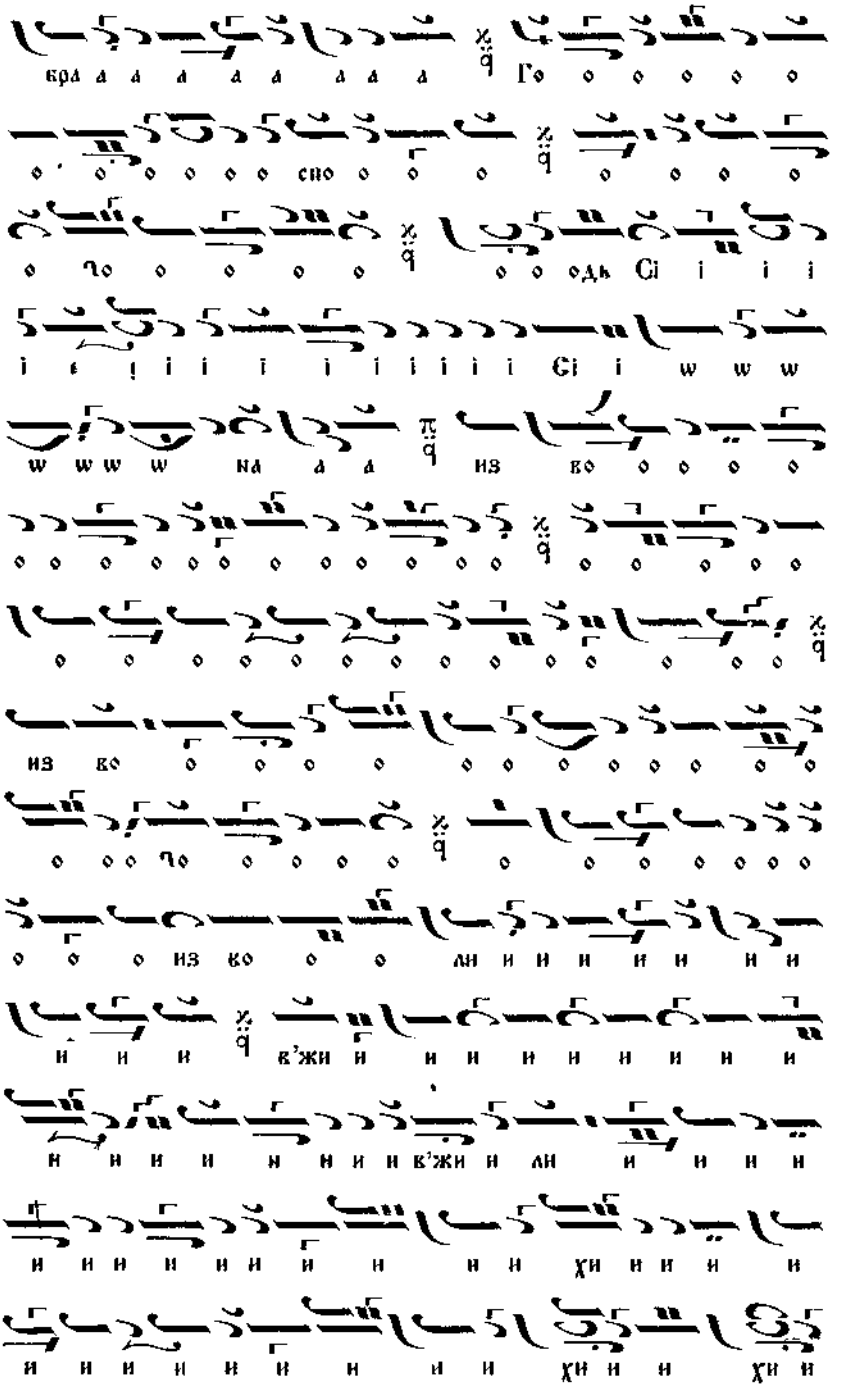
о о о о о о жі і і і і і і і і ко
о жі ж а а а ча а а а а а а спа а
а а а а а си и и и и те е е ће
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е е е е ће е е е е е е ен
на а а а а а а спа си и те ен на ж а а
а а а а а всћ е е е е е е е е е
е е е е всћ е е емх чв е ло о о о
ћ е е е е е е е ће е е е е
е е е е е е е е е е е е е е е
е е е хе е е е е е е е е е е
е е е е е хе е е е е хе е е е
е е е е е е е е е е е е е е

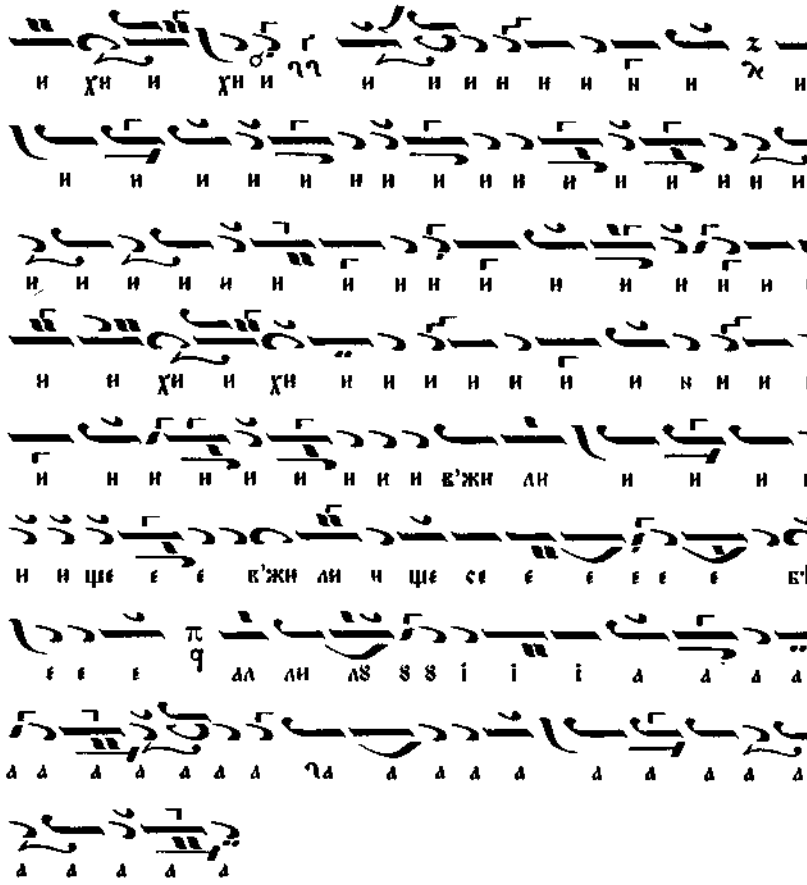

Благовѣщеніе Богородично

ѿ Даніила Протопсалта. Гласъ а ᾱ Кѵ.

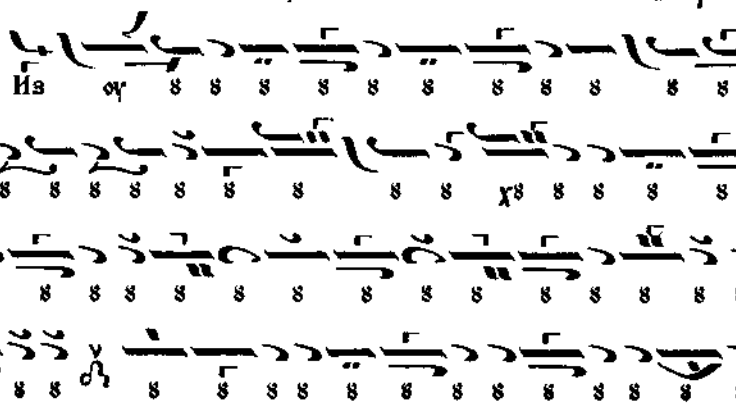

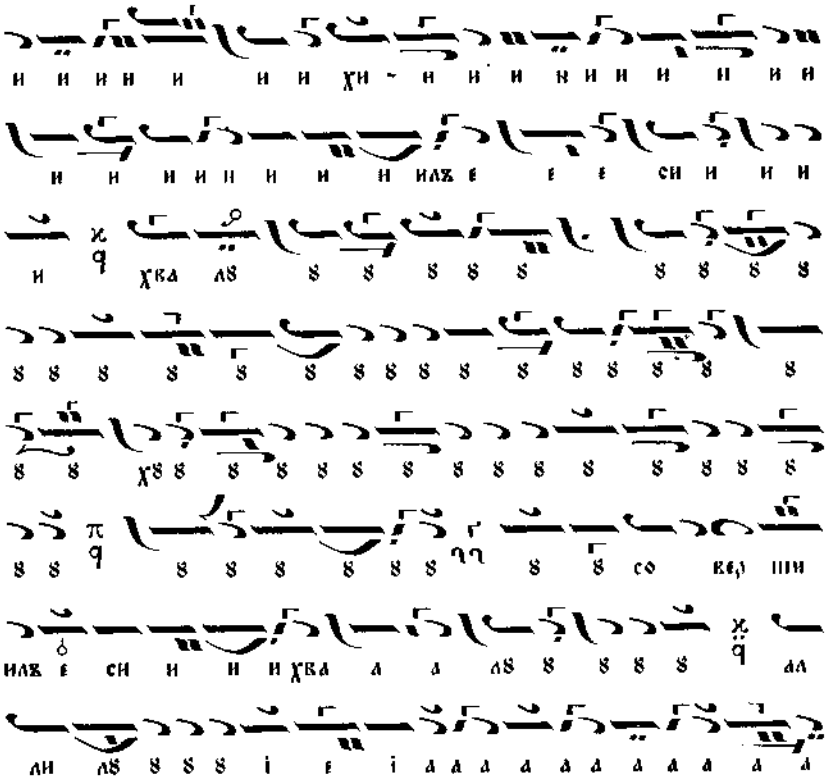

вра а а а а а а а Го о о о о о
о о о о о о сно о о о о о о о
о ло о о о о о о одь Ci i i i
i e i i i i i i i i i i i Ci i w w w
w w w w на а а из во о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о о
из во о о о о о о о о о о о о
о оо ло о о о о о о о о о о о
о о о из во о о ли и и и и и и и
и и и в'жи и и и и и и и и и и
и и и и и и и и в'жи и ли и и и и
и и и и и и и и и и хи и и и и
и и и и и и и и и и хи и и хи и

На Лазарева сжбота

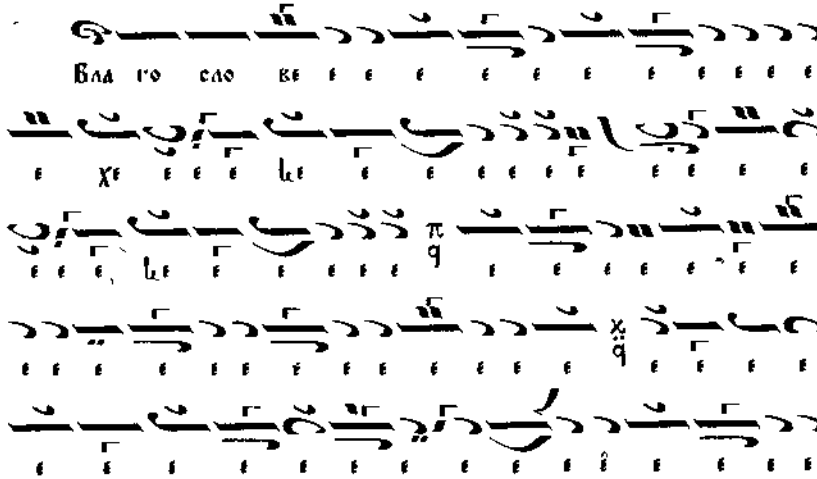
ѿ Петра Пелопонески. Гласъ а. ѩ Па.

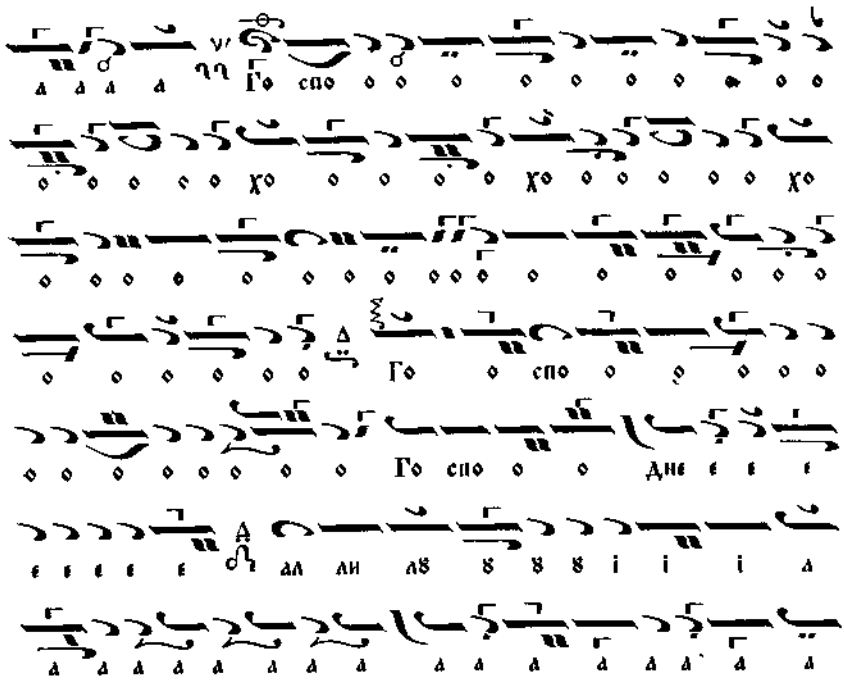

На Вечерница

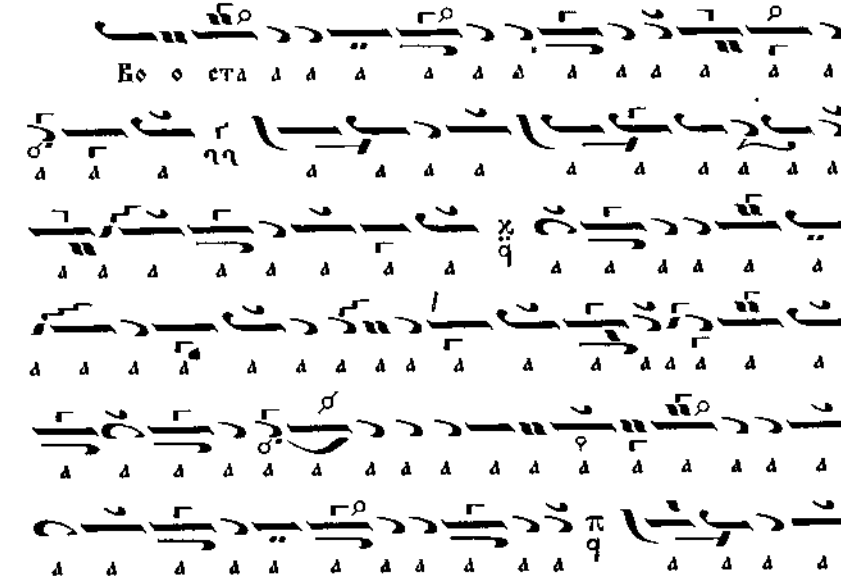
ѡ Петра Ламбадаріа Гласъ ѧ. ѻ҃ Аі

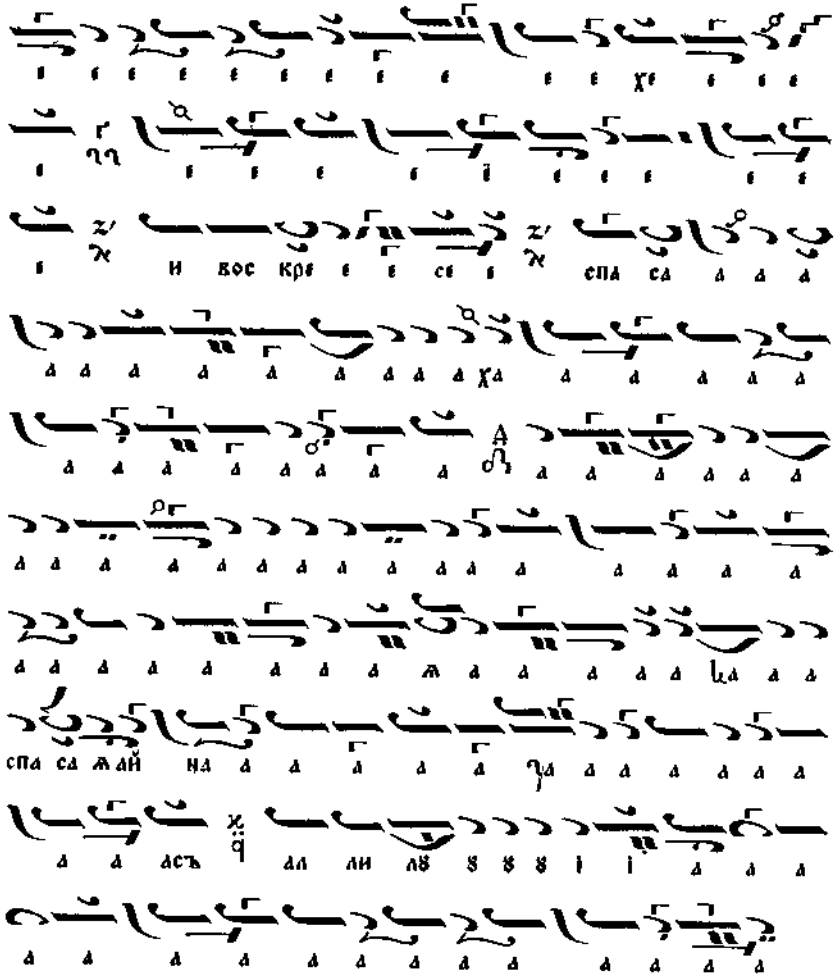

(На Великий четвъртъкъ гл. стр. 707).

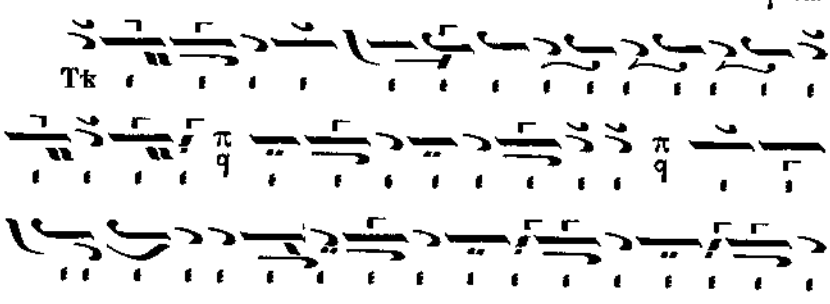
На Великата сѫбота ѿ Георги Критски. Гласъ а̃ ꙗ̃ Па.

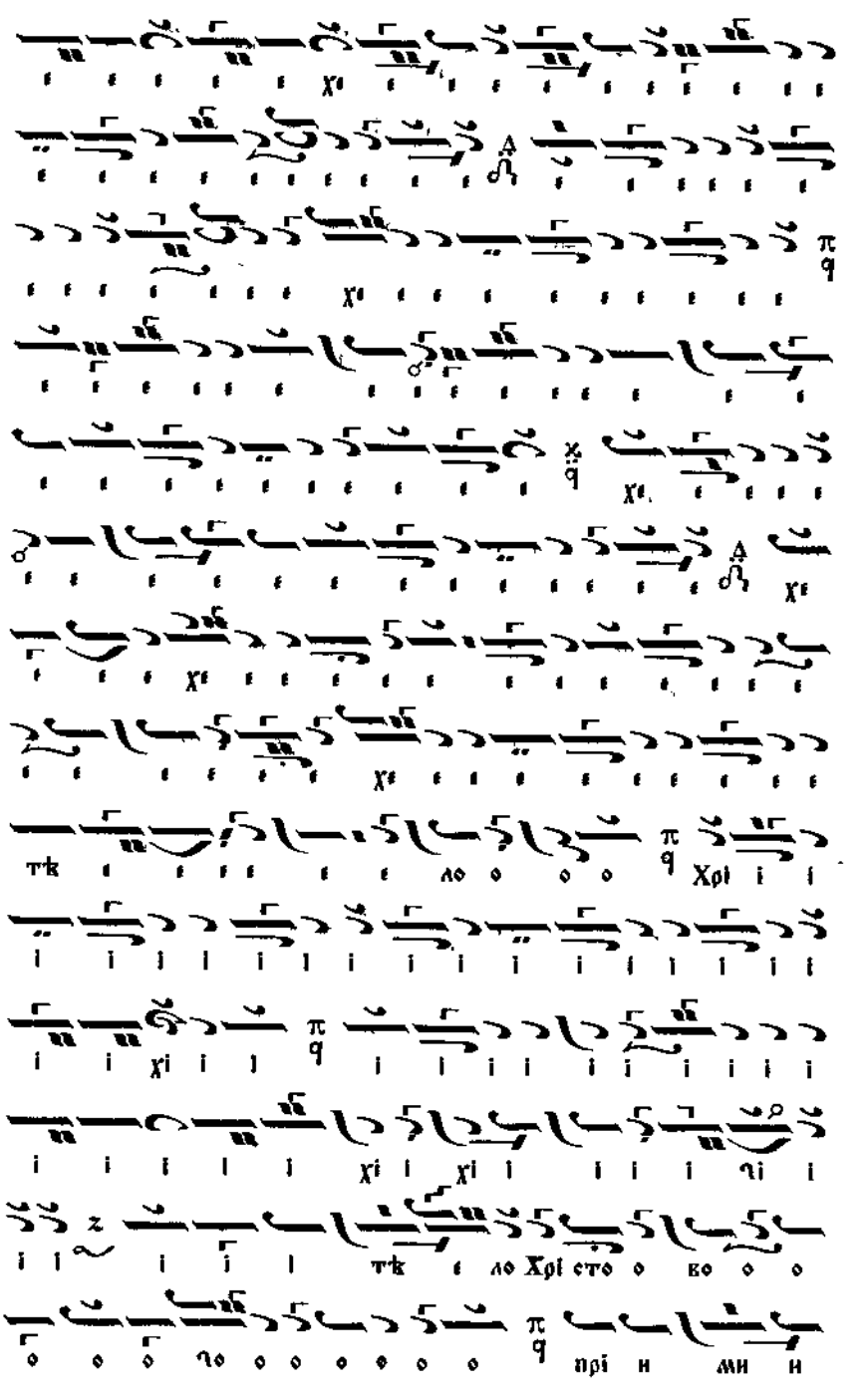

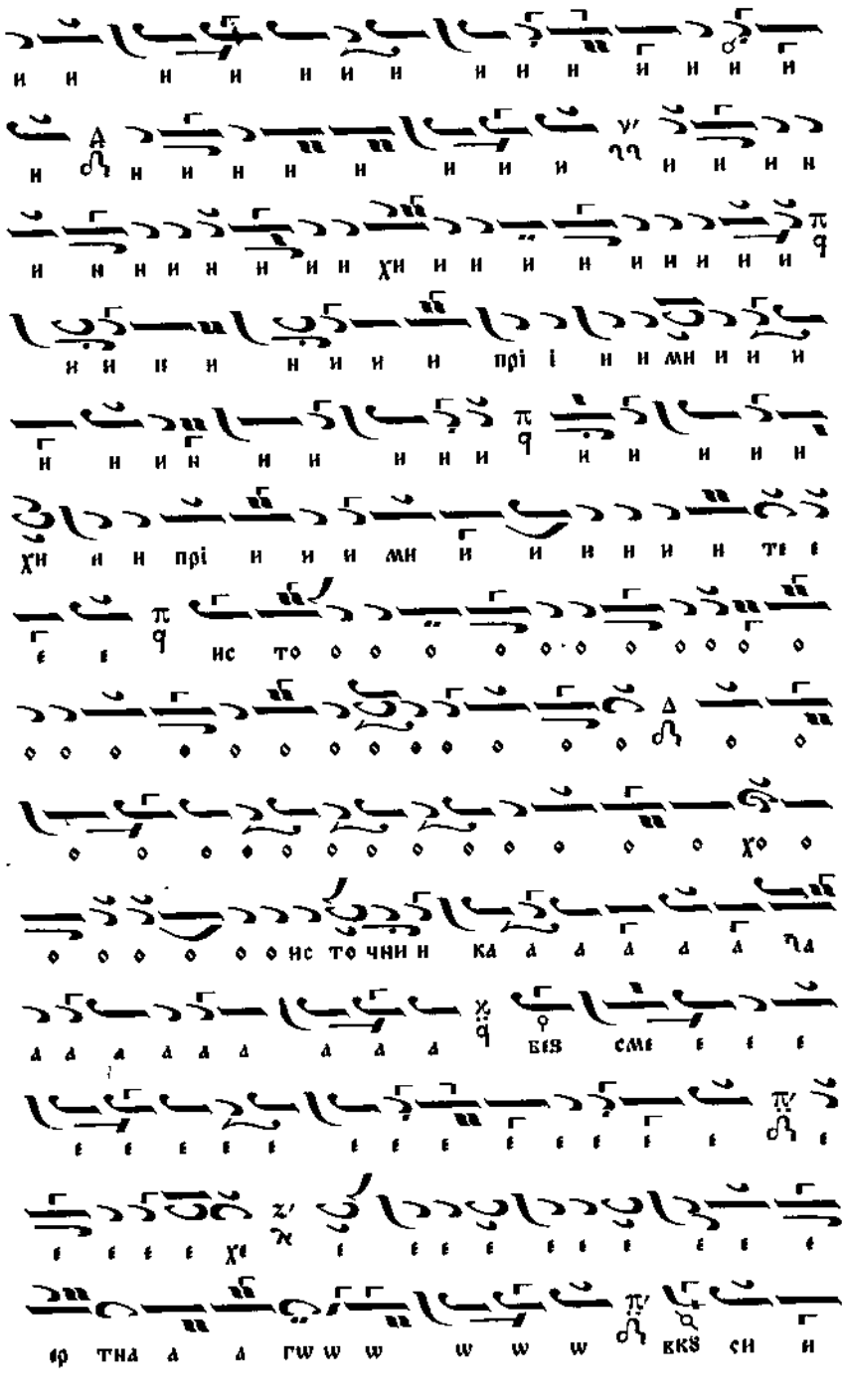

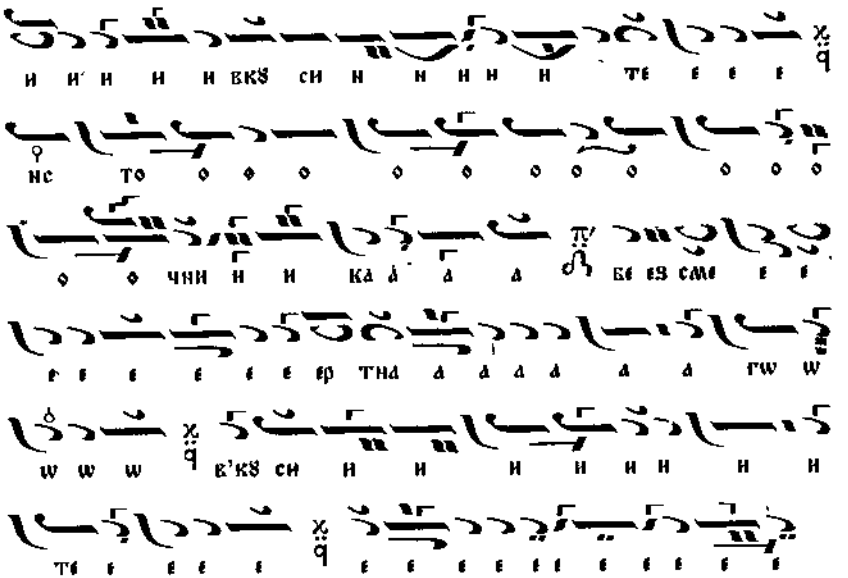
На Великдень

ѿ Данїила Протопсалта. Гласъ а. ᵩ Па.

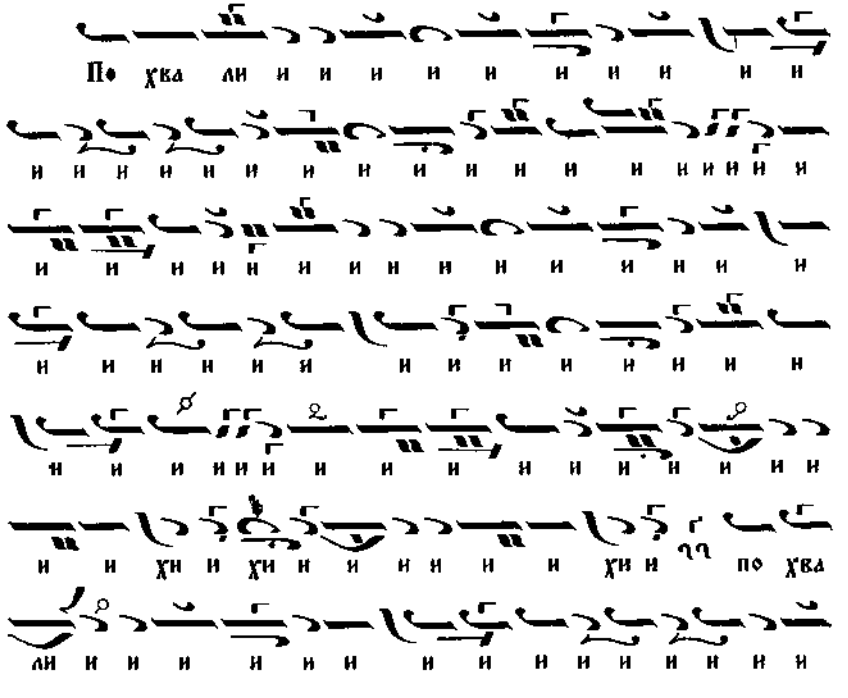

τ'k
λο
Χρί
τ'k
λο
Χρί
στο
πρί
ν
μν
ν

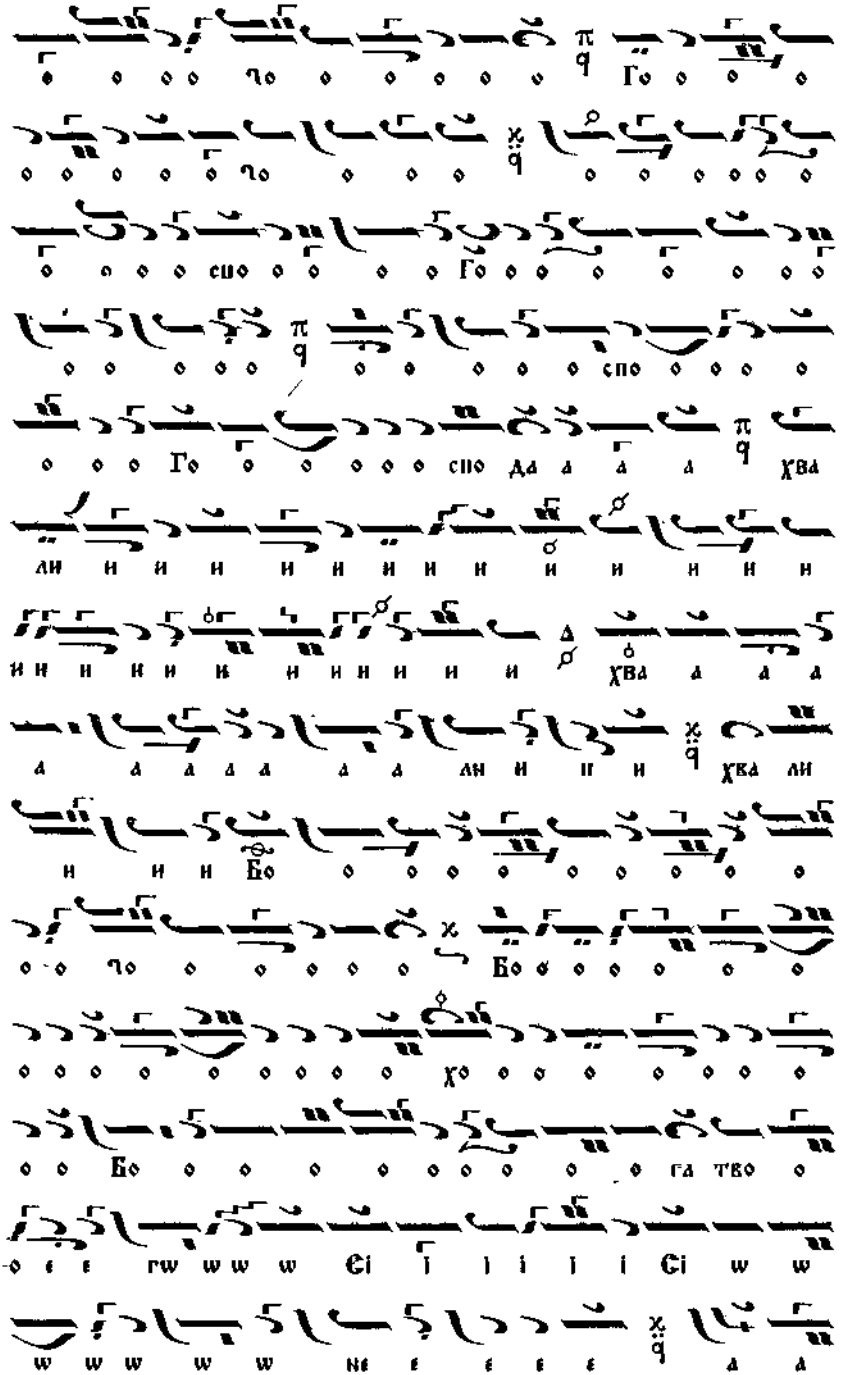

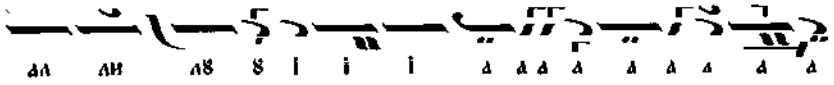

На Томина недѣлѧ

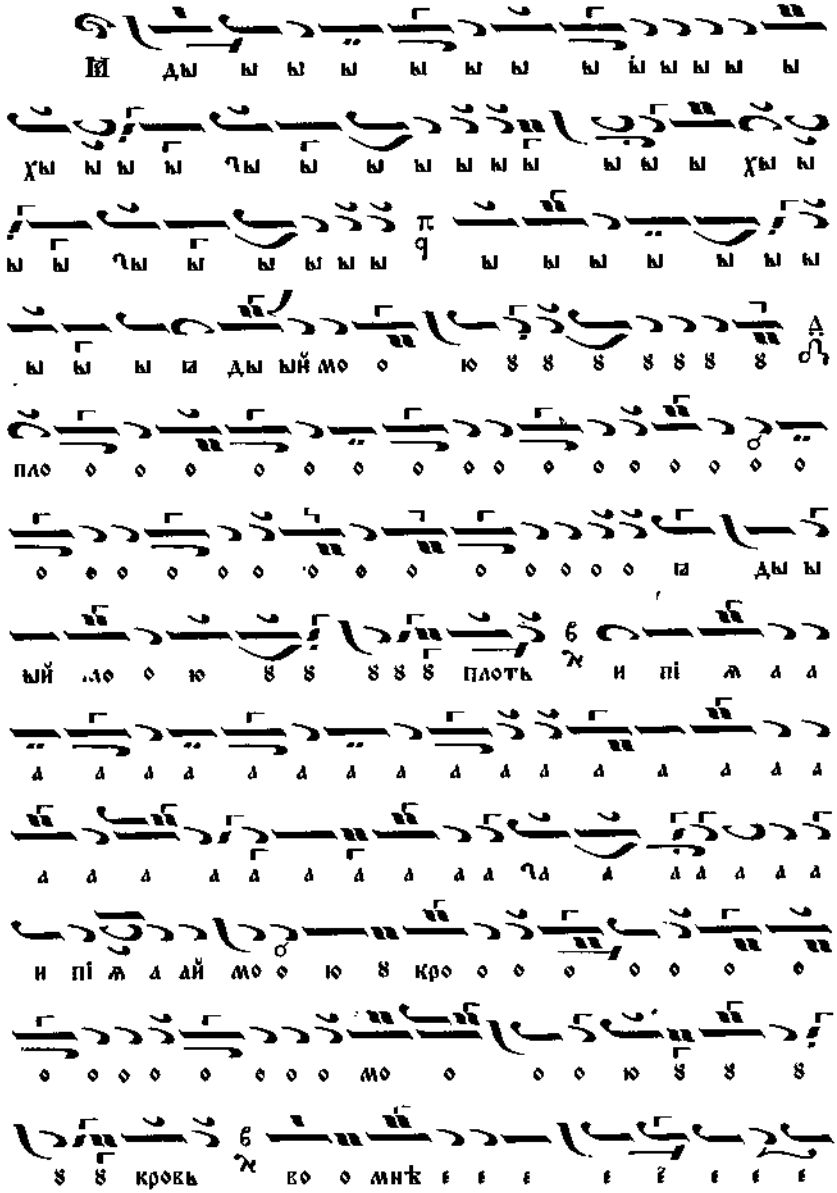
ѿ Петра Ламбадарїа — Гласъ ѣ. На

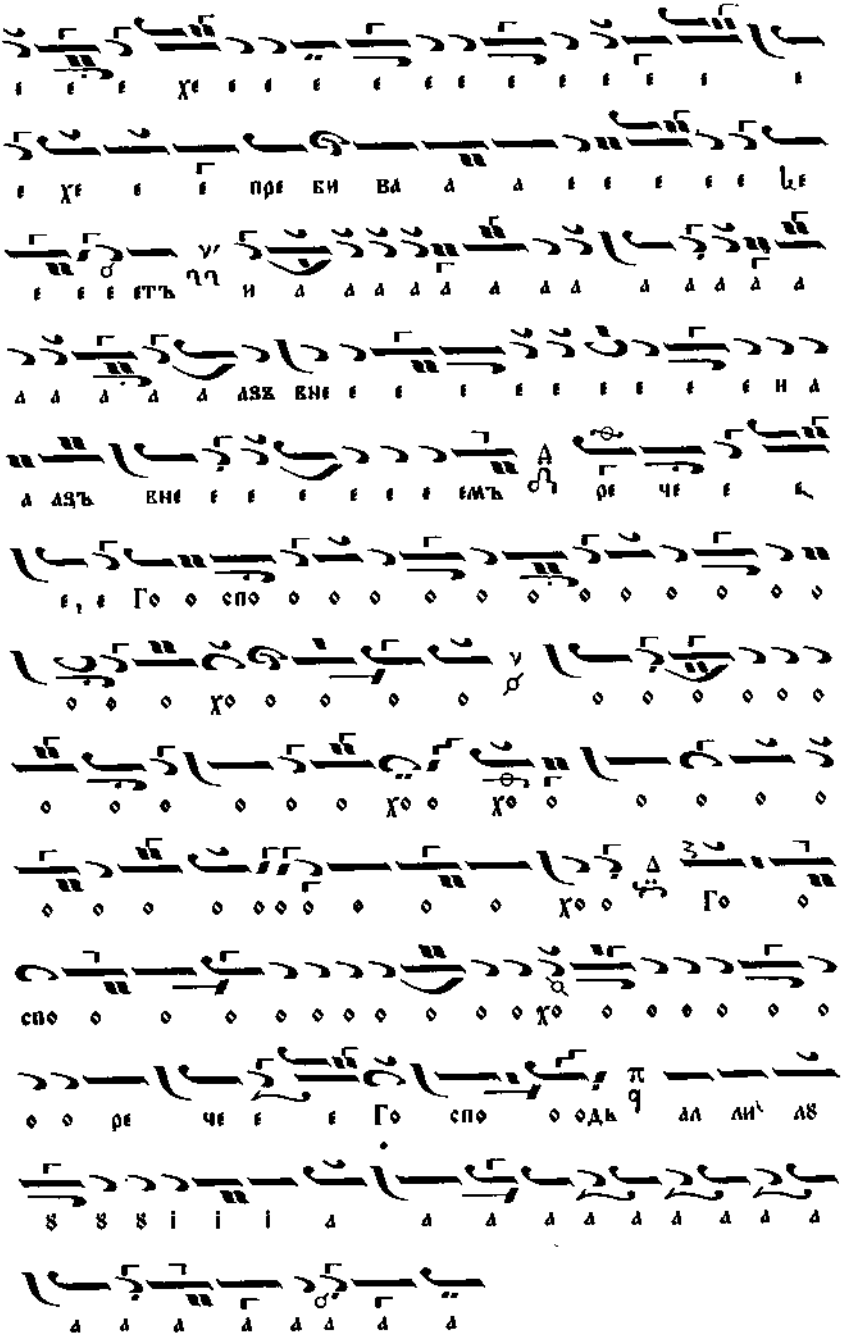

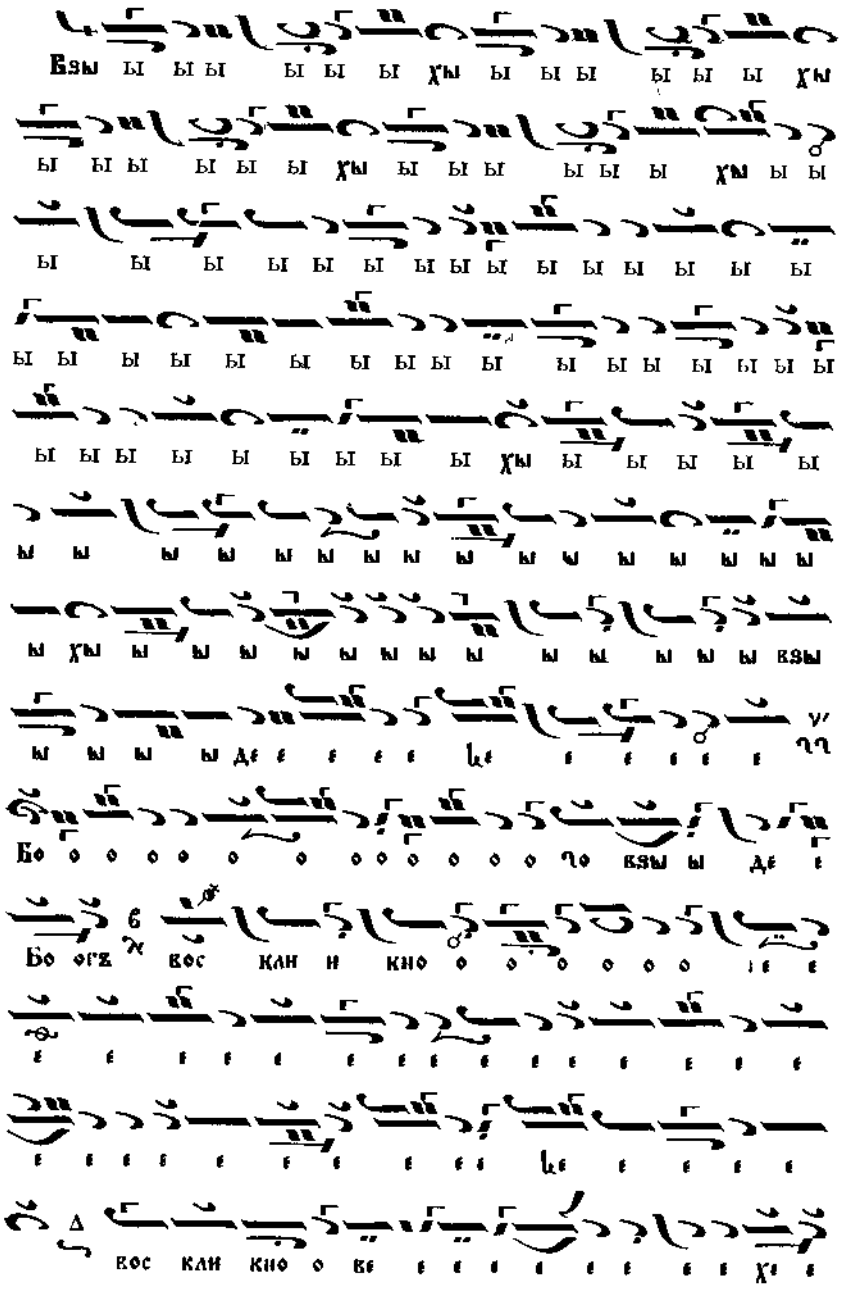
На Прѣполовеніе ѿ сѫщиѧ. Гласъ Ді.

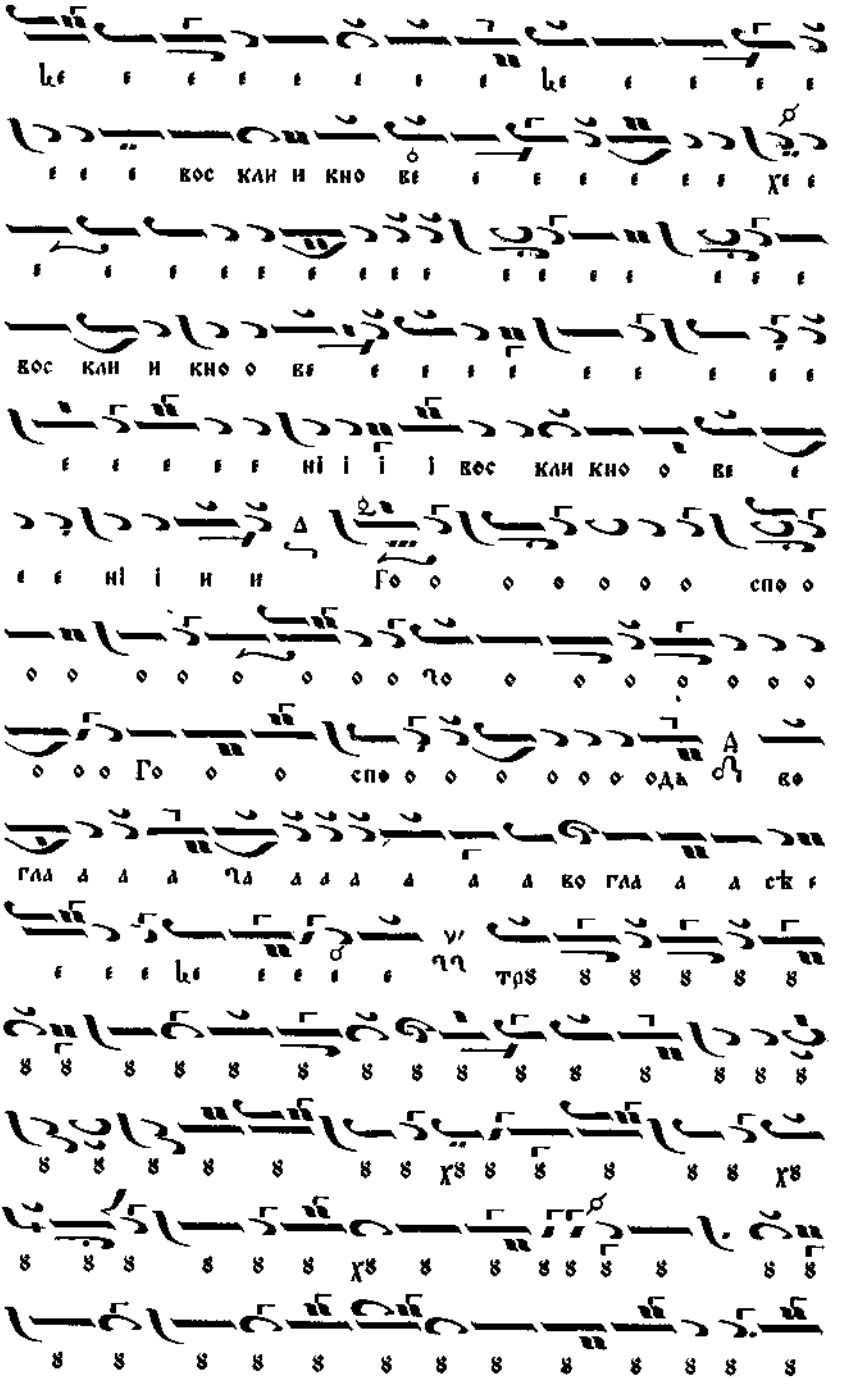

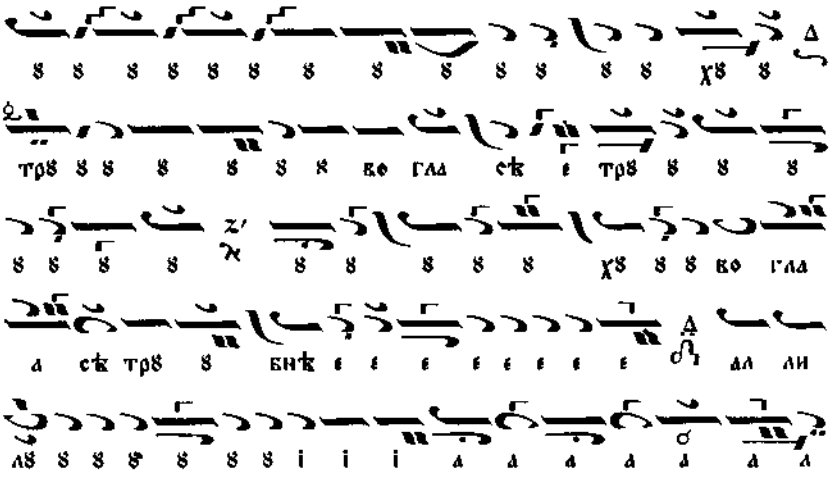

Въ четвъртъкъ на Възнесение Господне

Ф. ежщиж. Гласъ А. ѻ҃ Ді.

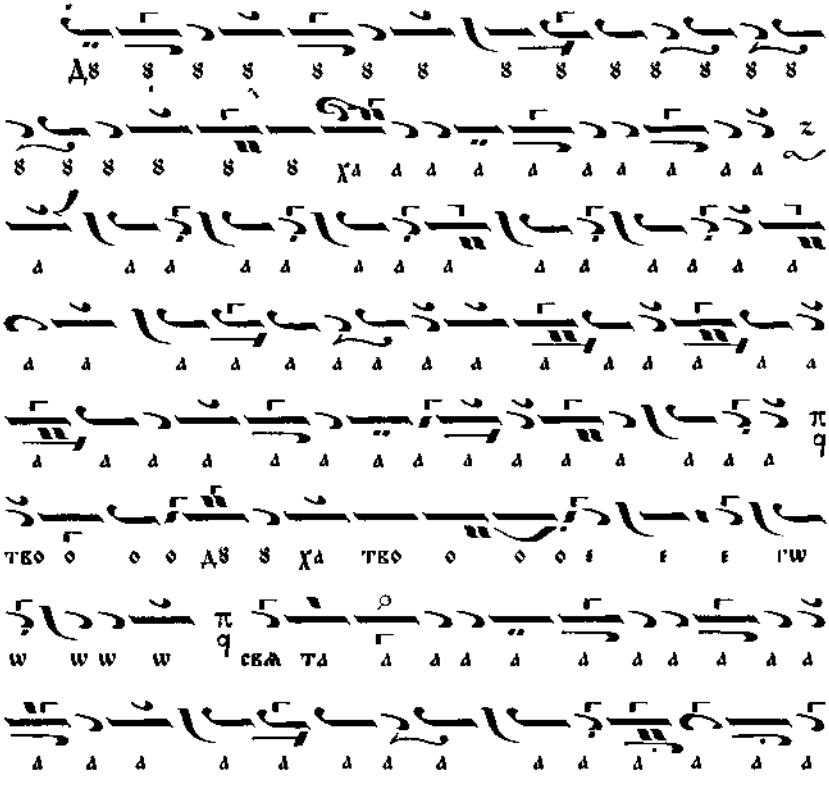

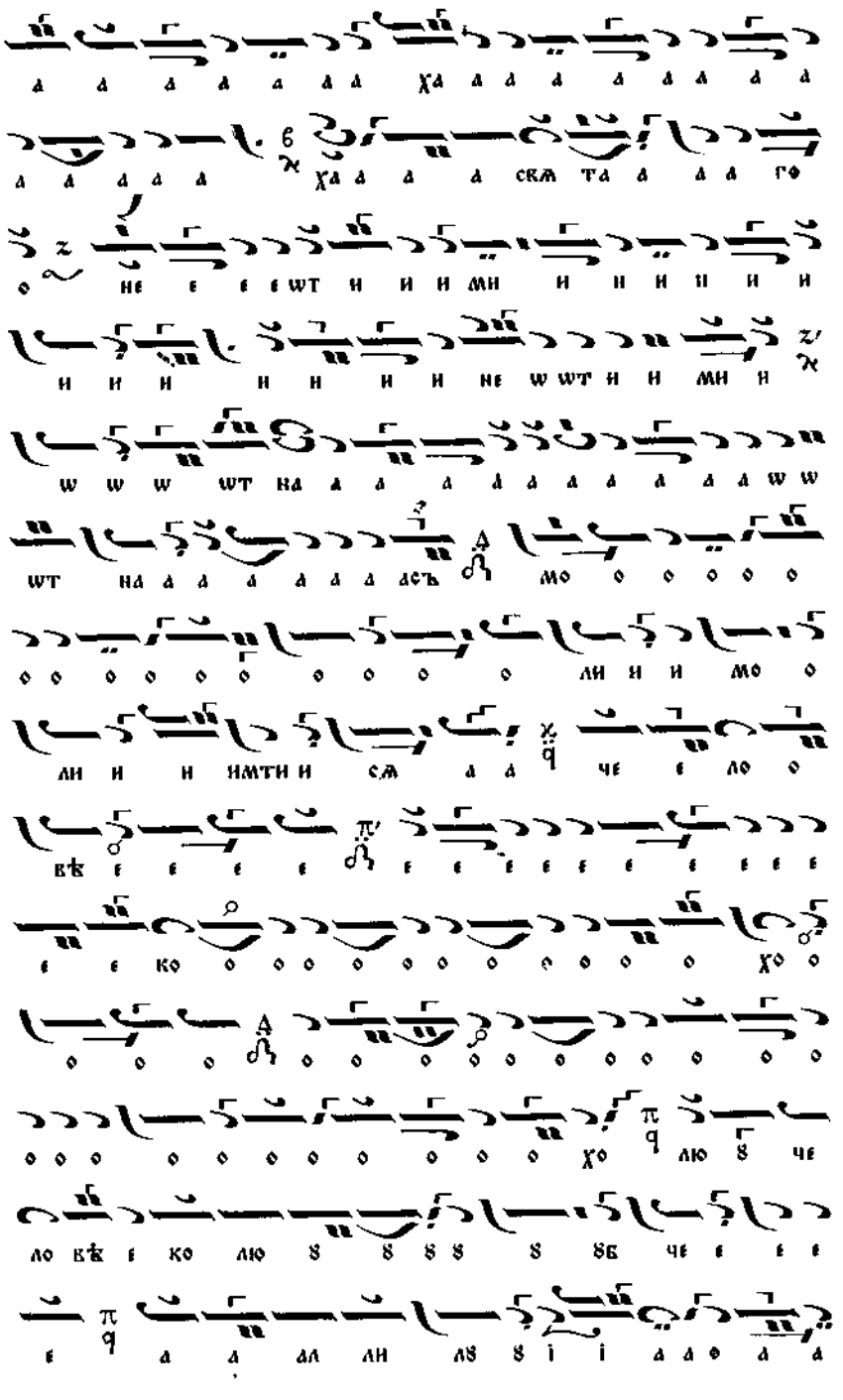

Въ недѣлю на Пятдесятница

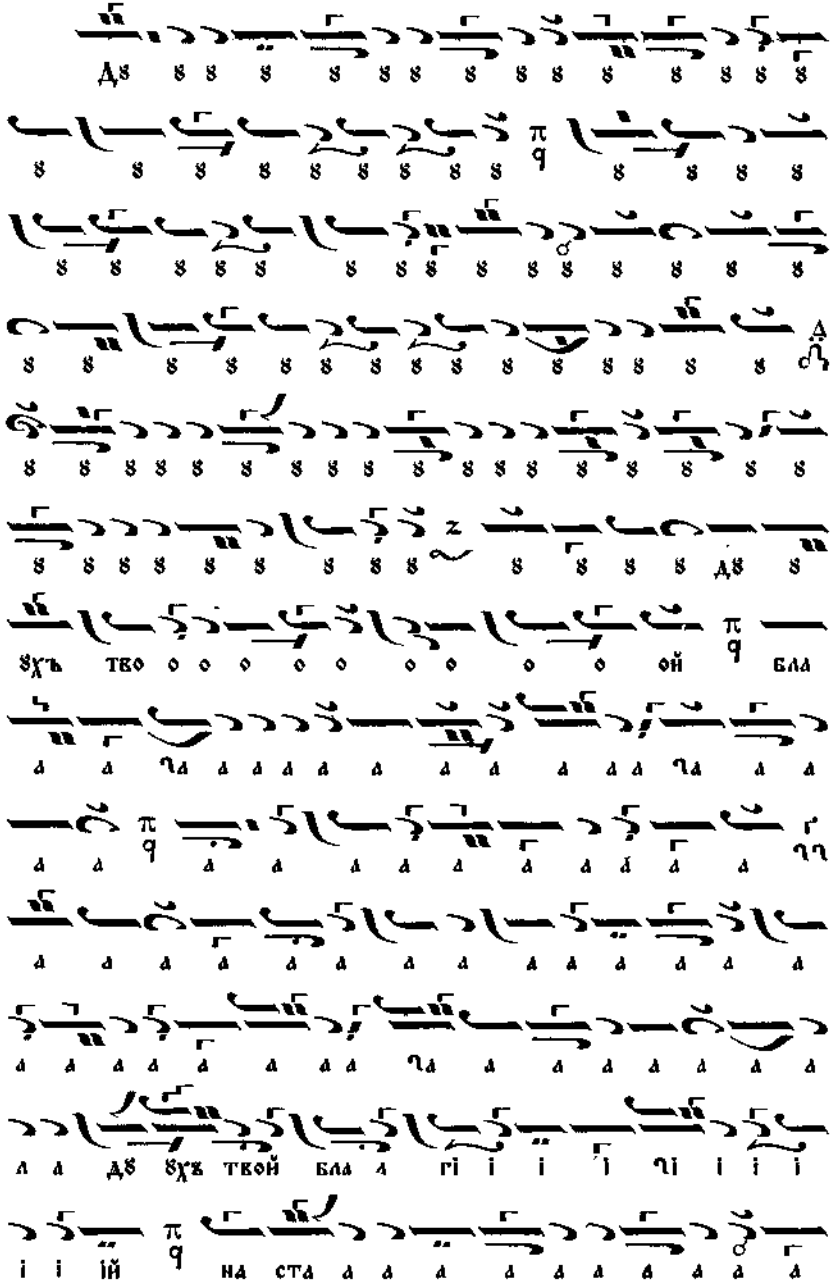
Ѡ Данїила Протопсалта. Гласъ а. ꙗ Па.

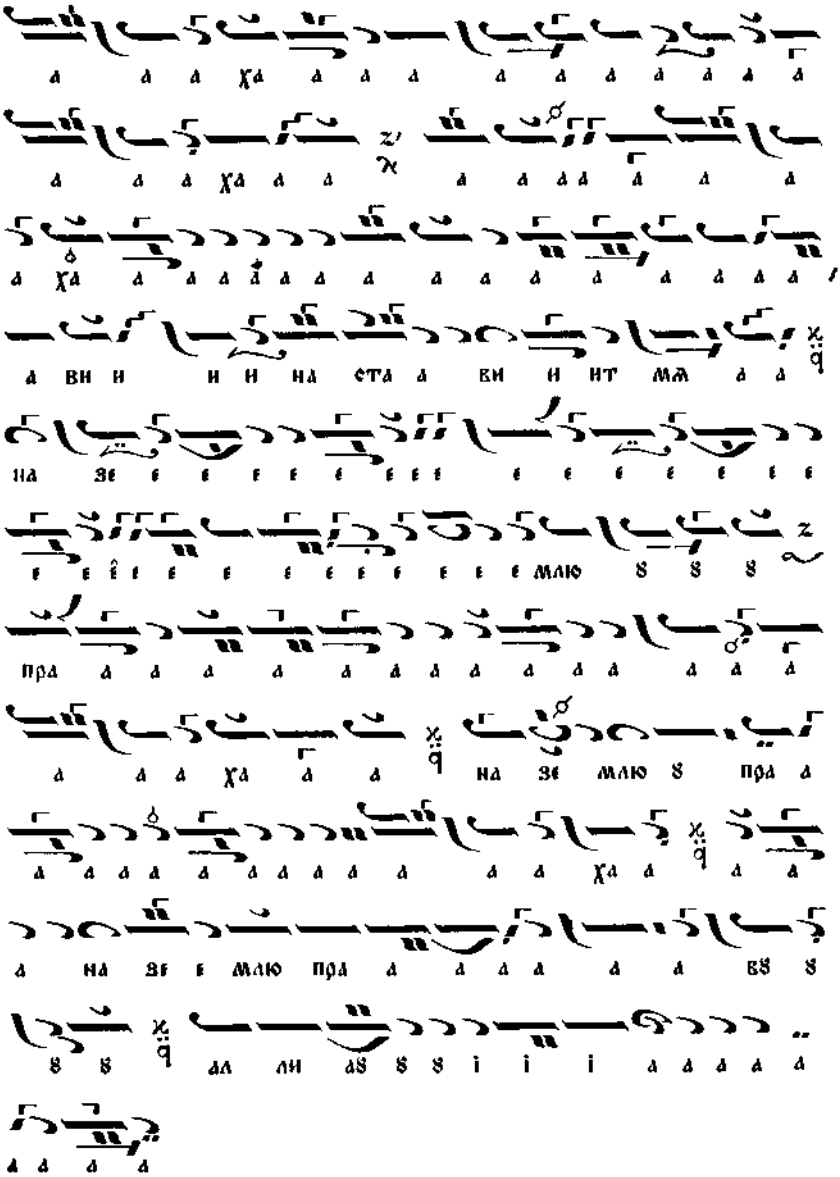

Въ понеделникъ на Свѣти Духъ

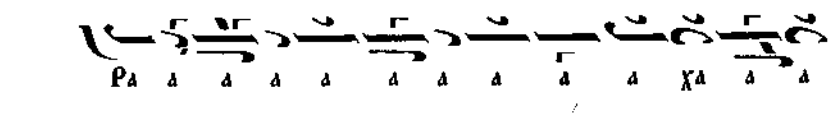
Ѿ Петра Византийски Гласъ а̃ ѻ̈ Па.

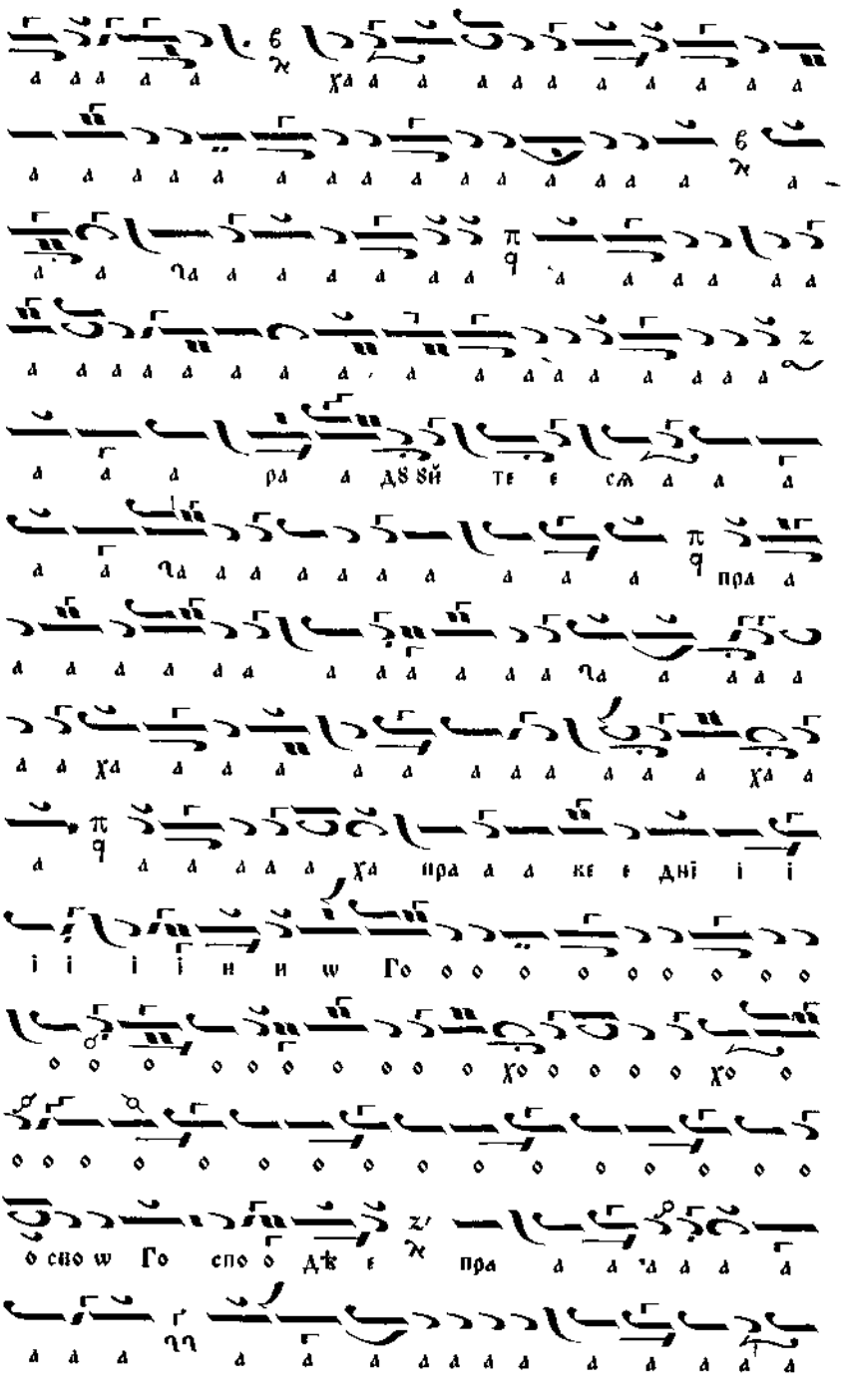

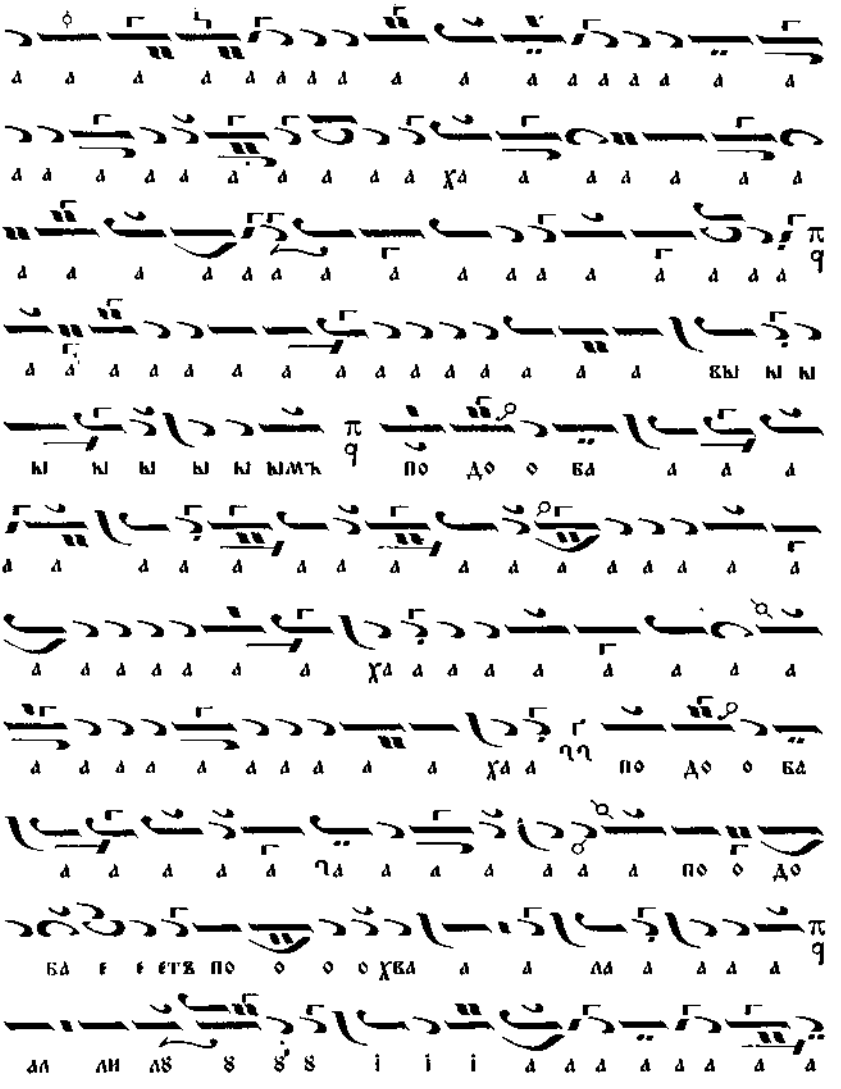

Въ недѣлю Всѣхъ Святыхъ

ѿ Петра Ламбадаріа. Гласъ ё ⁘ Па.

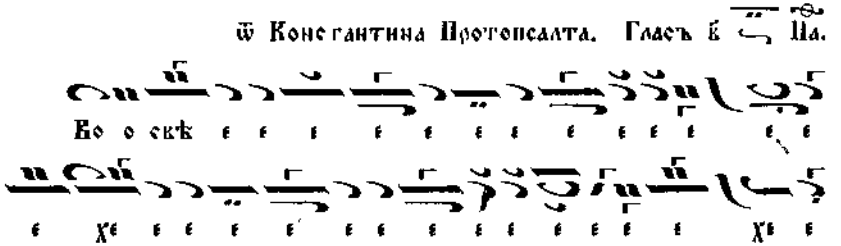

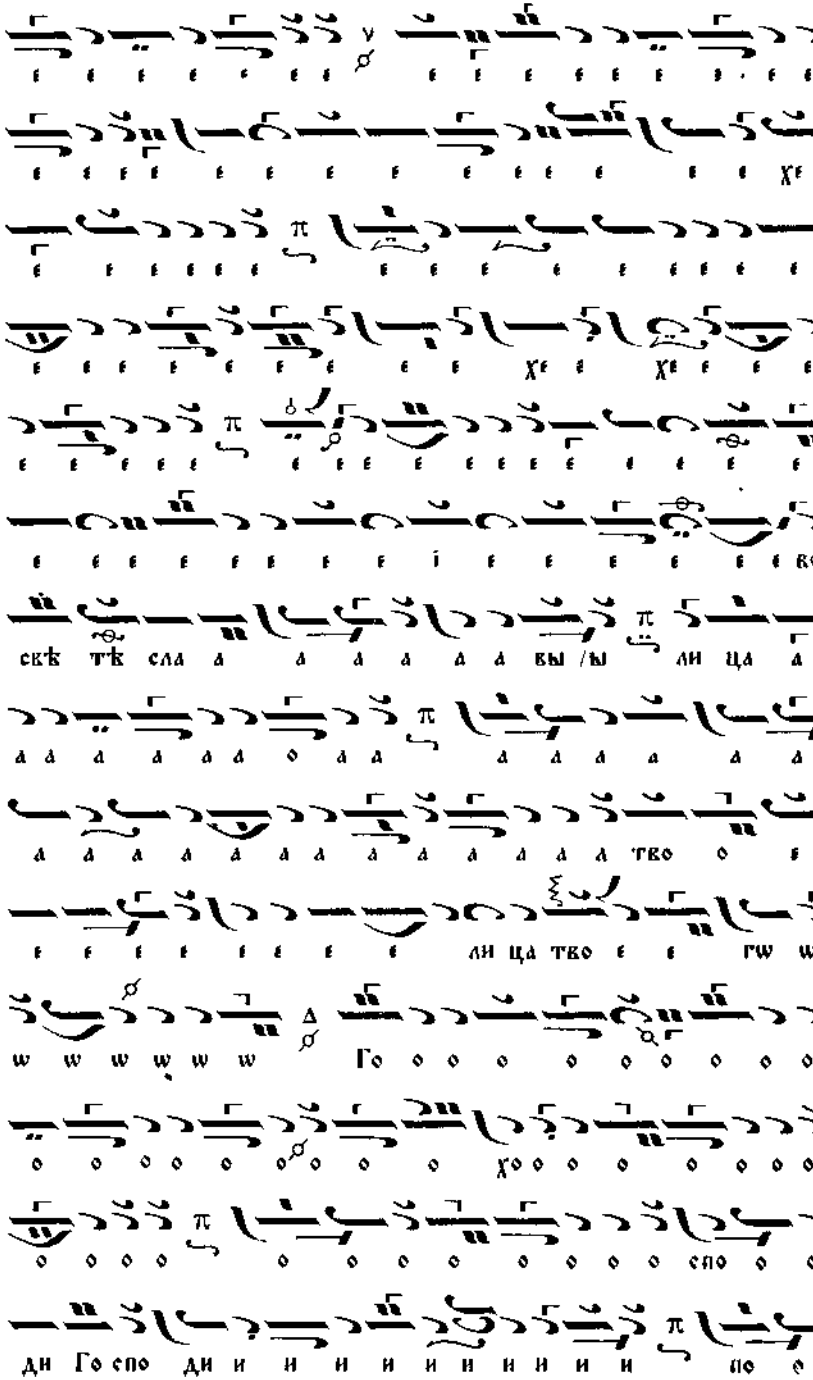

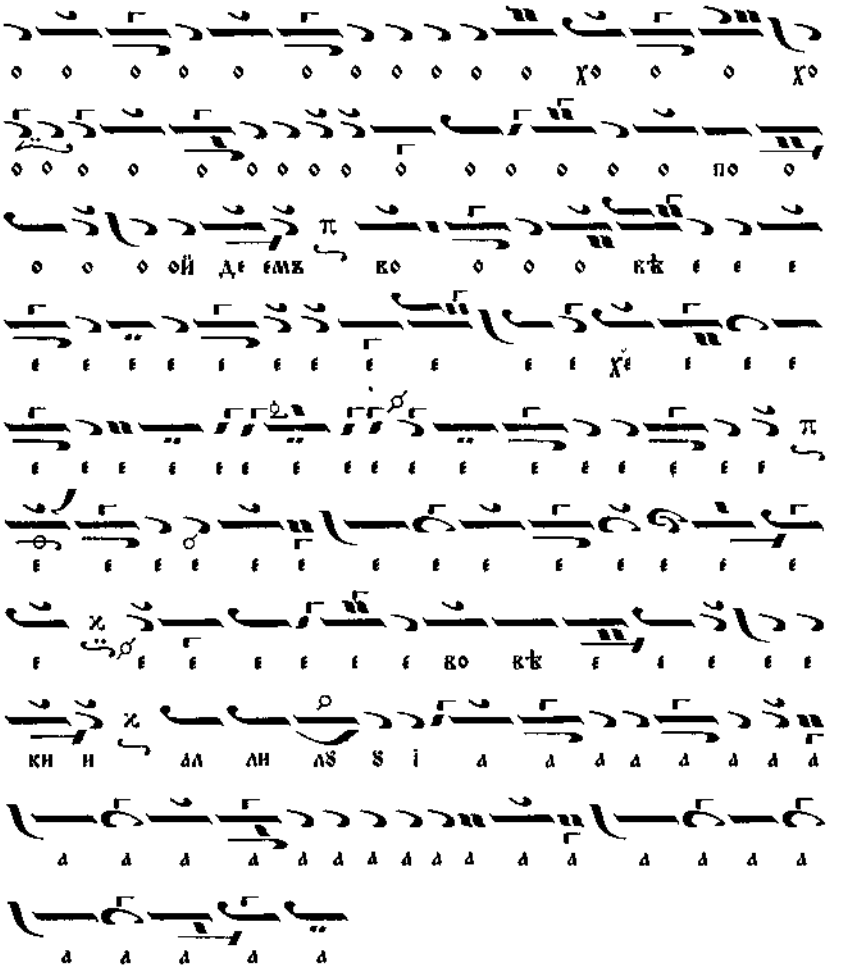

На Преображение Господне

ѿ Константина Протопсалта. Гласъ ѕ Па.

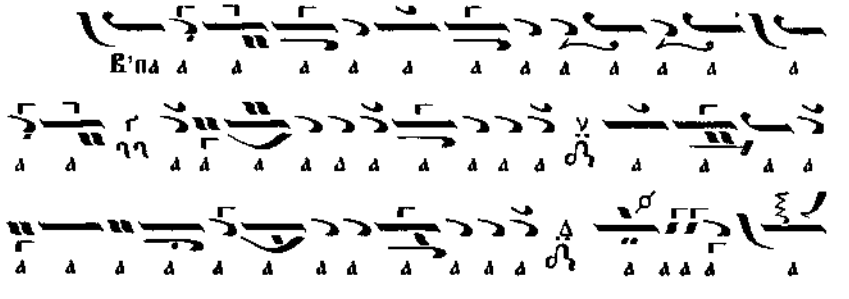

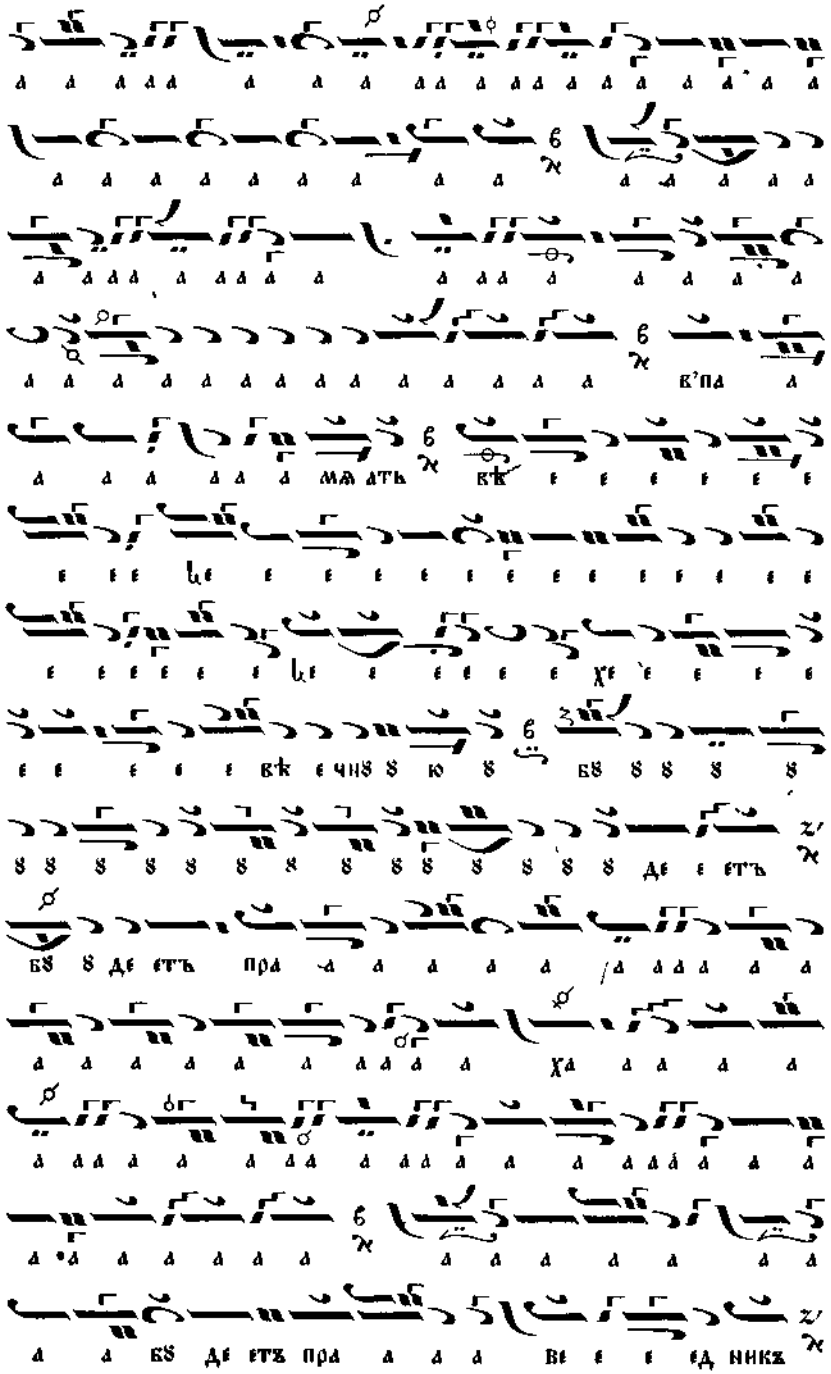

сѣ̀ тѣ̀ сла а а а а а а вы /ы ли ца а
а а а а а а о а а а а а а а а
а а а а а а а а а а а а а а тво о е
е е е е е е е е ли ца тво е е гw w
w w w w w w Го о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о о о о о
о о о о о о о о о о о о сно о о
ди Го спо ди и и и и и и и и и и по е

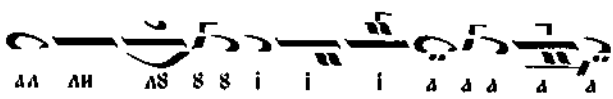

ѿ χ Ангелъ Иванокъ.

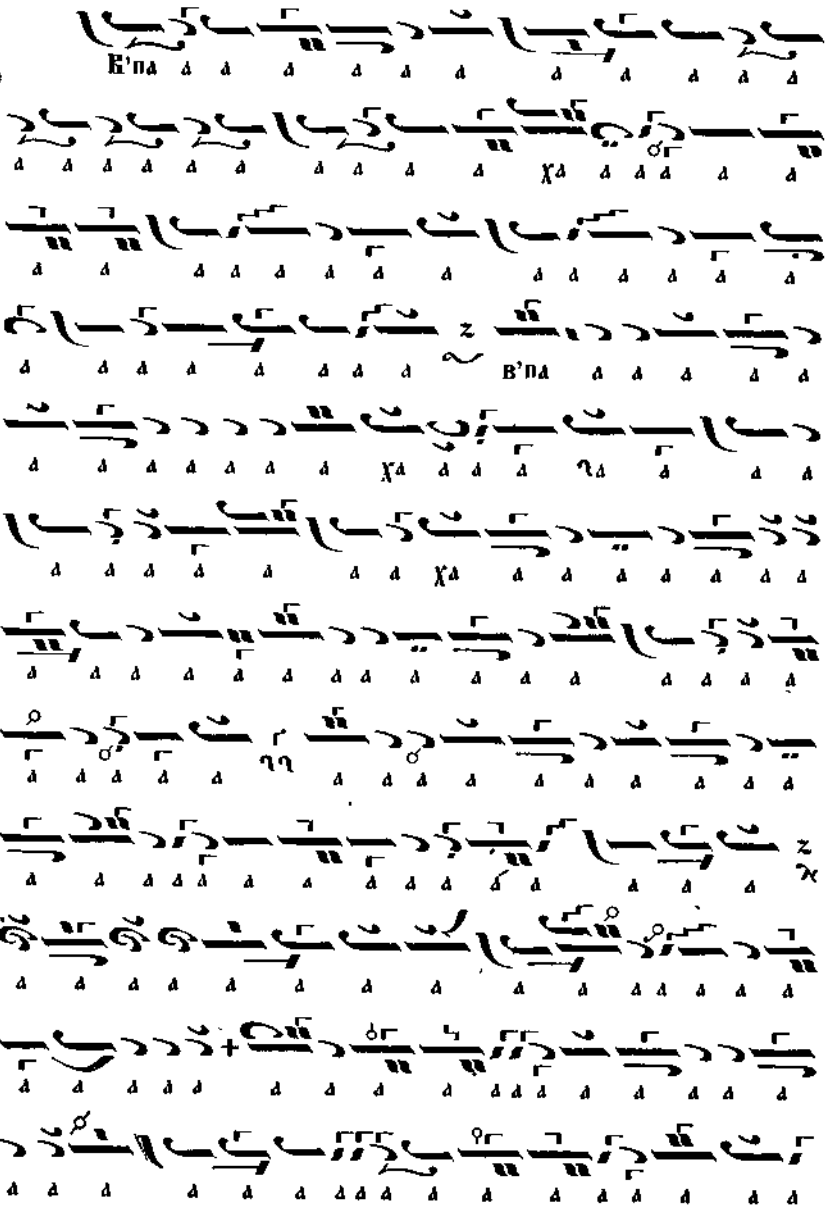
Естественний гласъ. ѕ 6

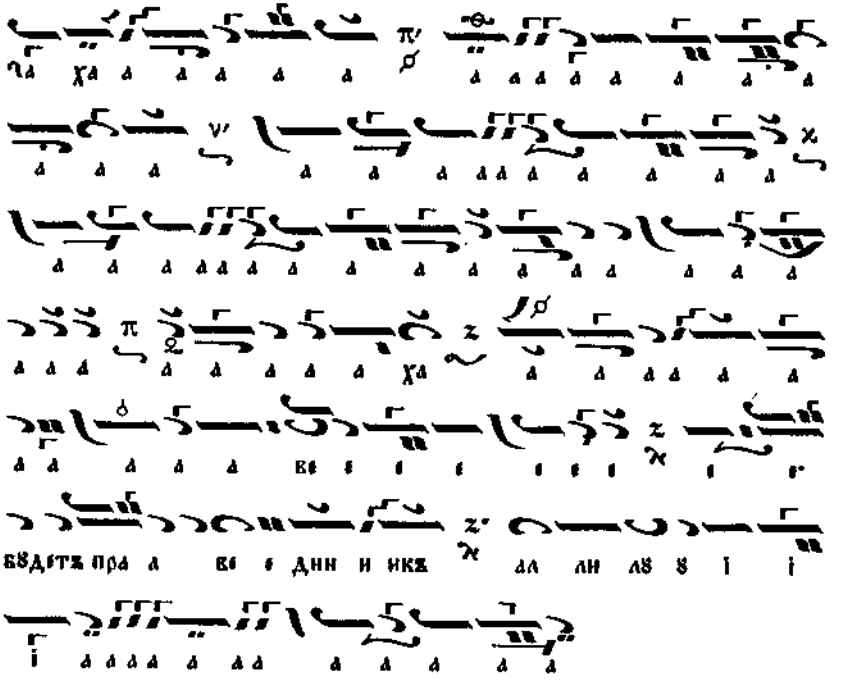

А А А

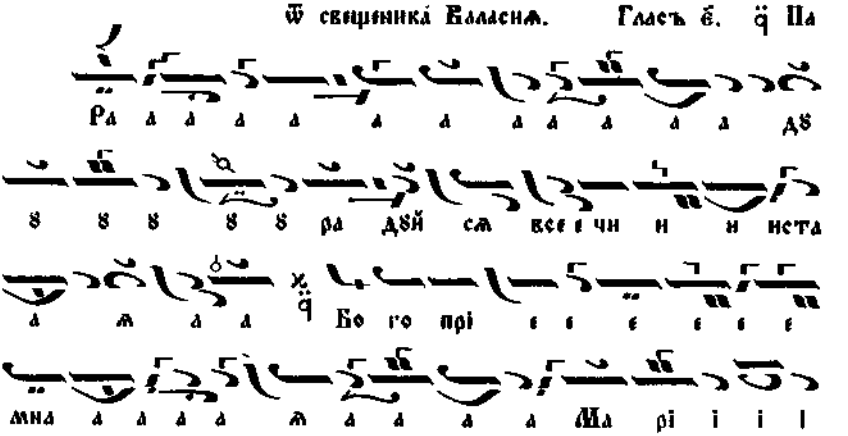

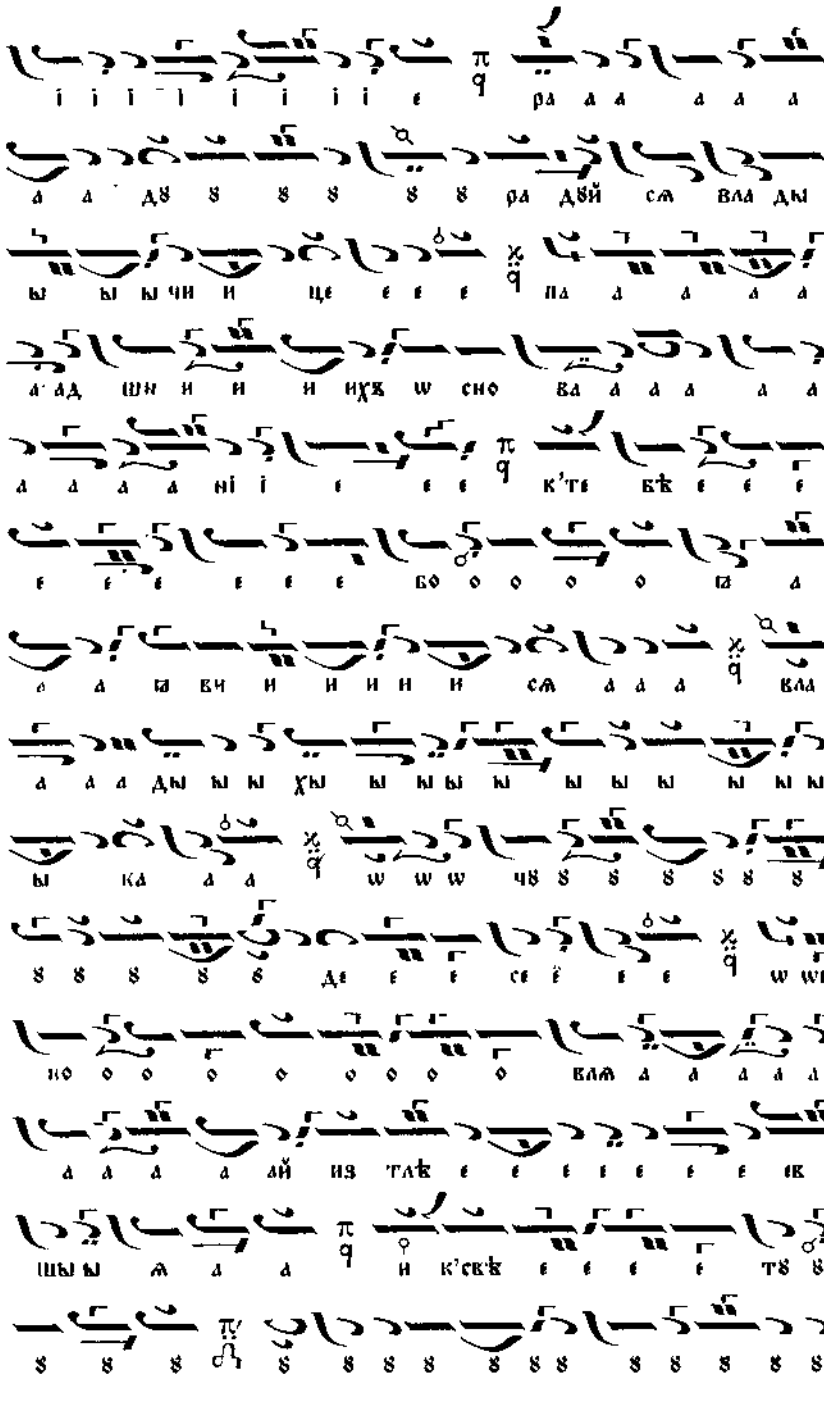
ѡ Теодора Фокийский. Гласъ ѕ Зw.

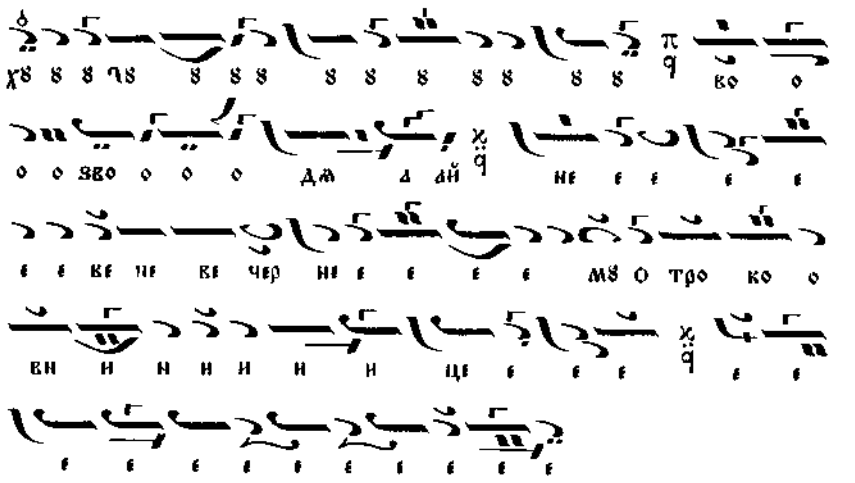

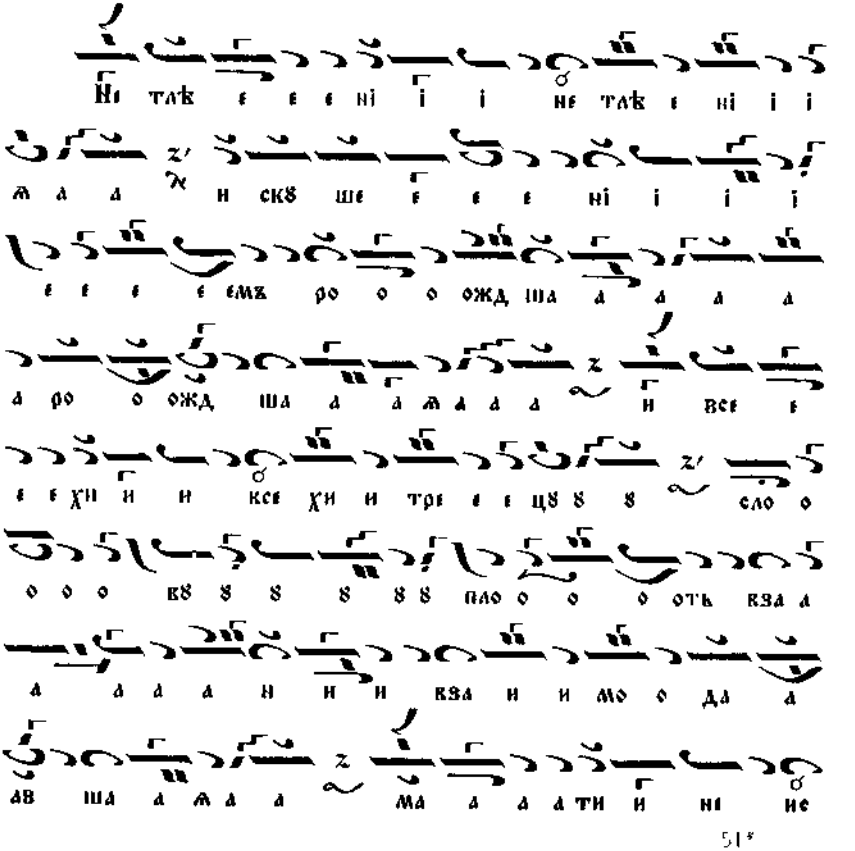
СЛАДКОГЛАСНИ ИРМОСИ

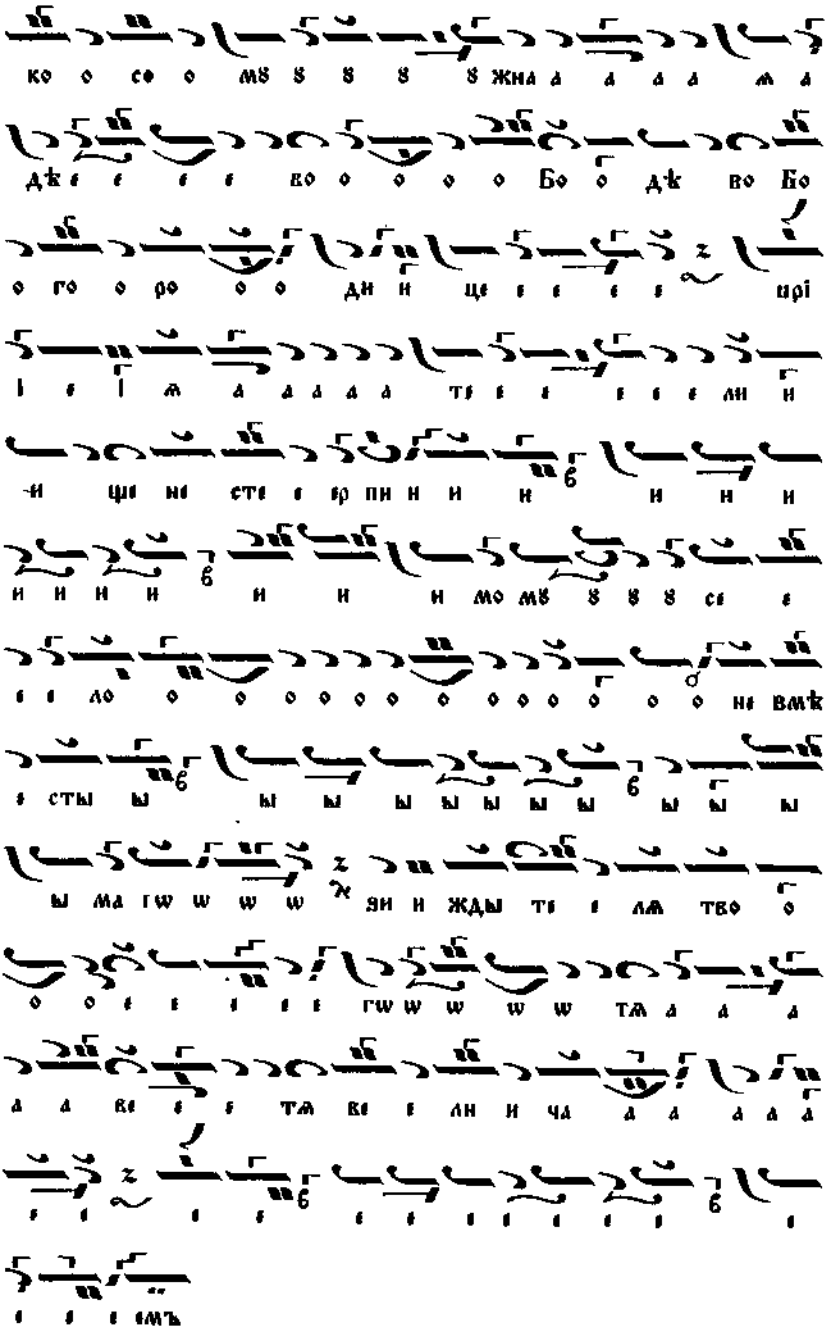

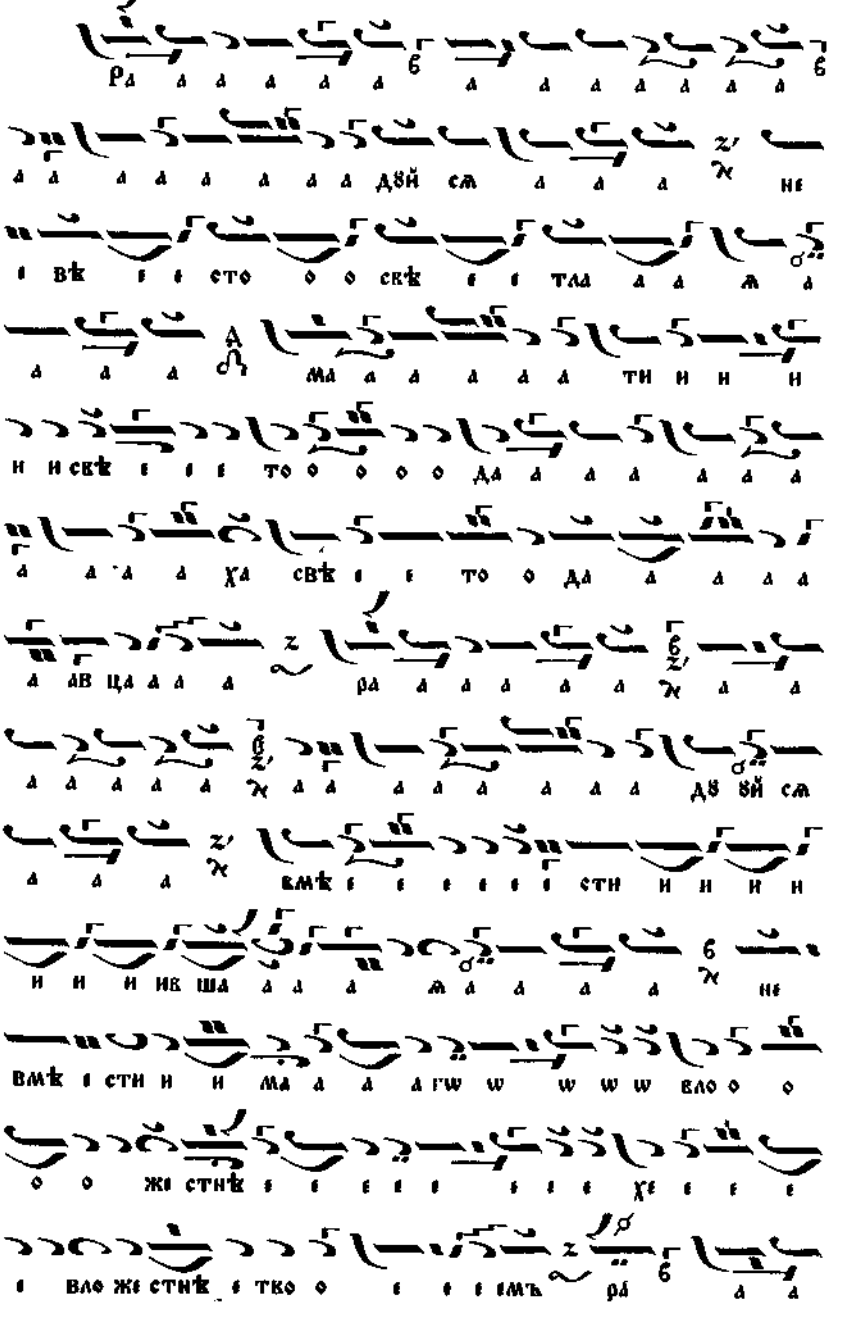

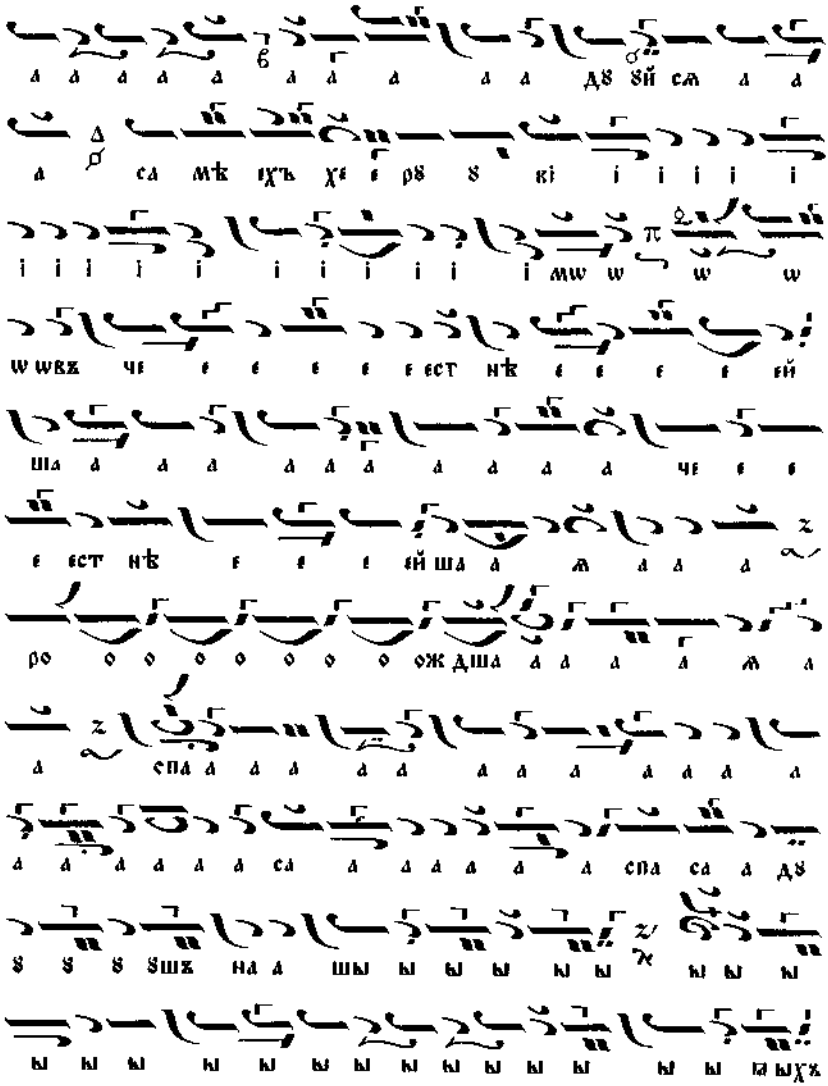
w сжщнѧ Гласъ ѕ. Зw.

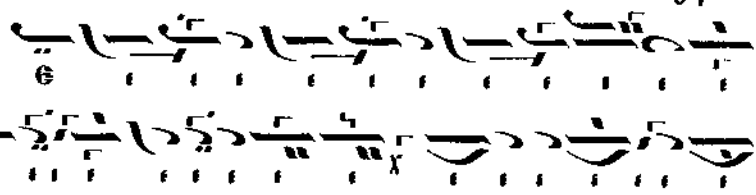
ѿ Петра Коракета. Гласъ 8 Зw.

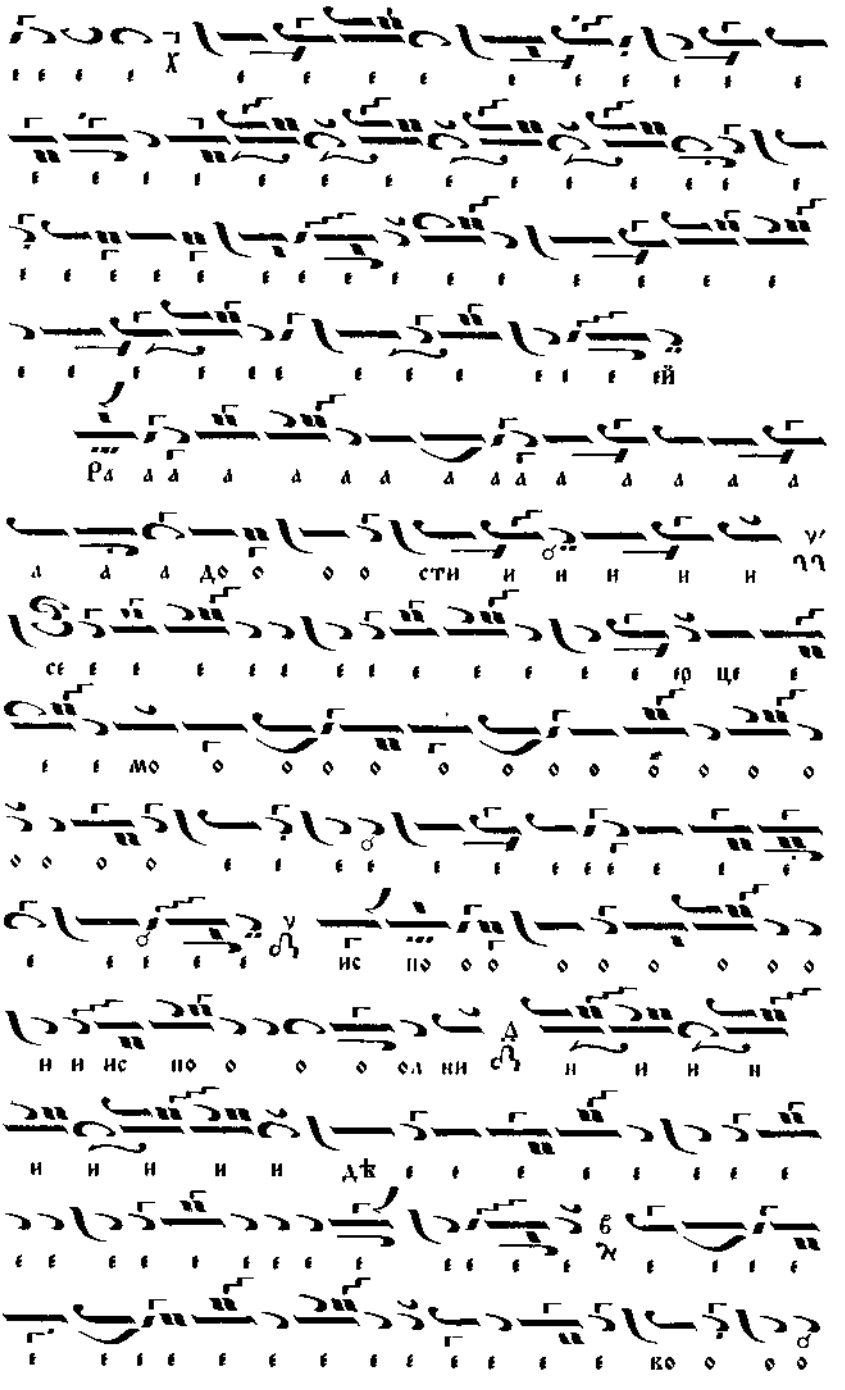

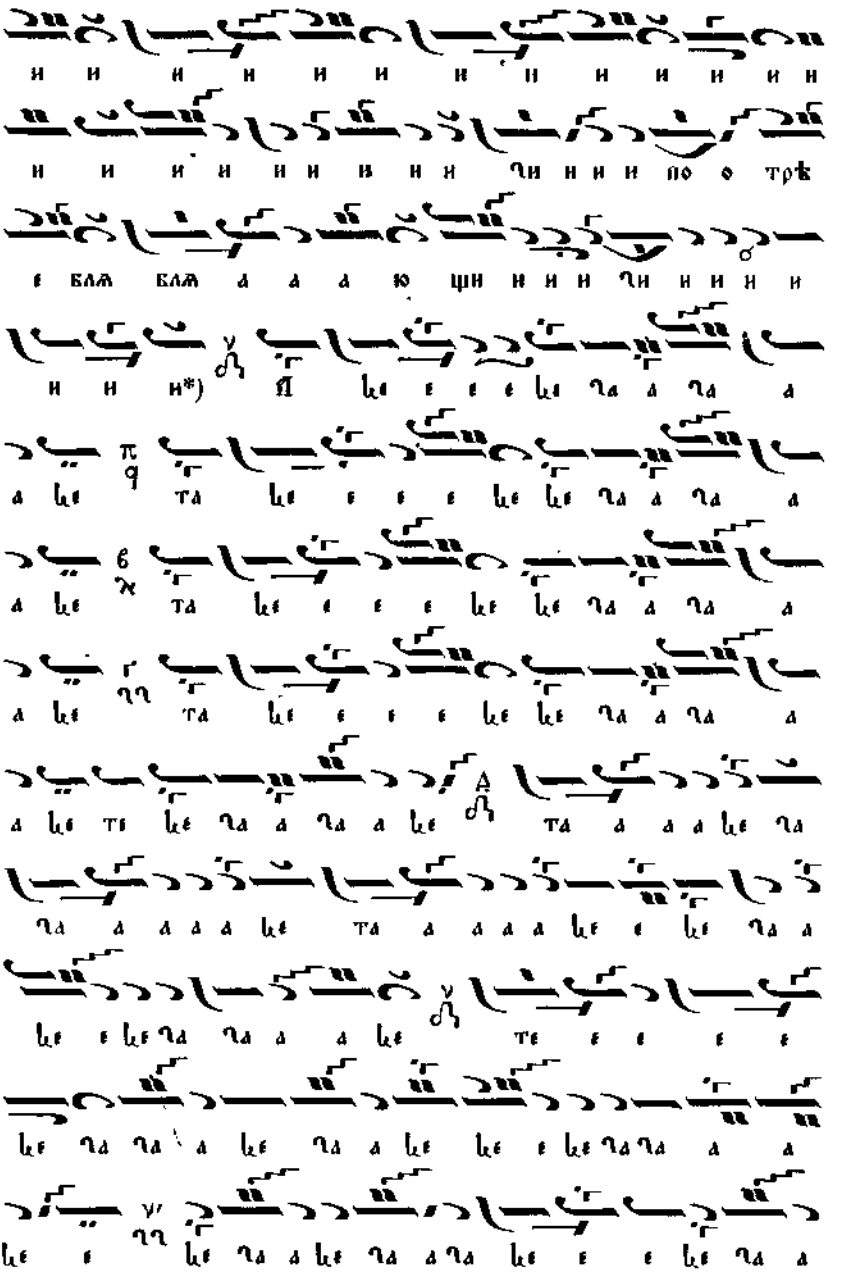

Єдинъ хѵдожественъ ирмосъ ѿ Єѣрскіи прогопсалтъ Стамвль

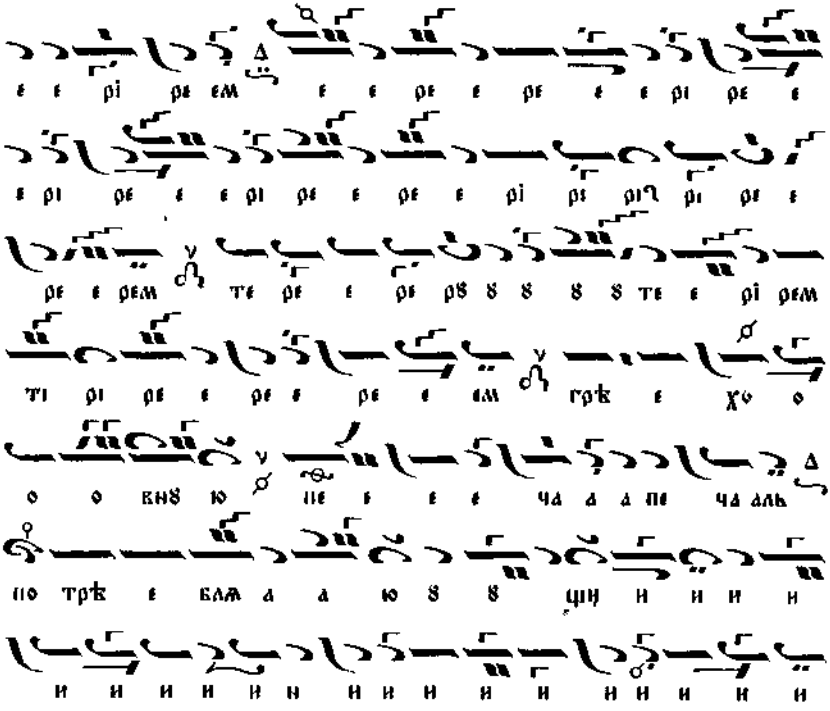
Гласъ й

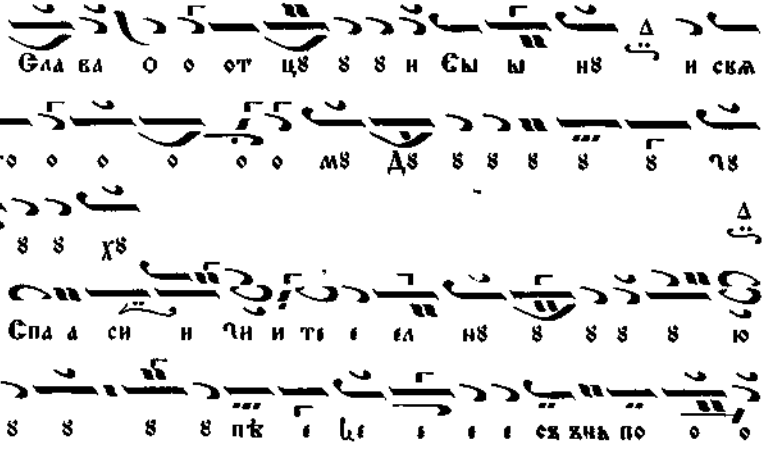

*) Ненанизма и тереизма притурихъ нарочно, едно, заради художественото употрѣбение на точката (˙) и друго, за да се пѣятъ при духовни увѣселителни угощения.

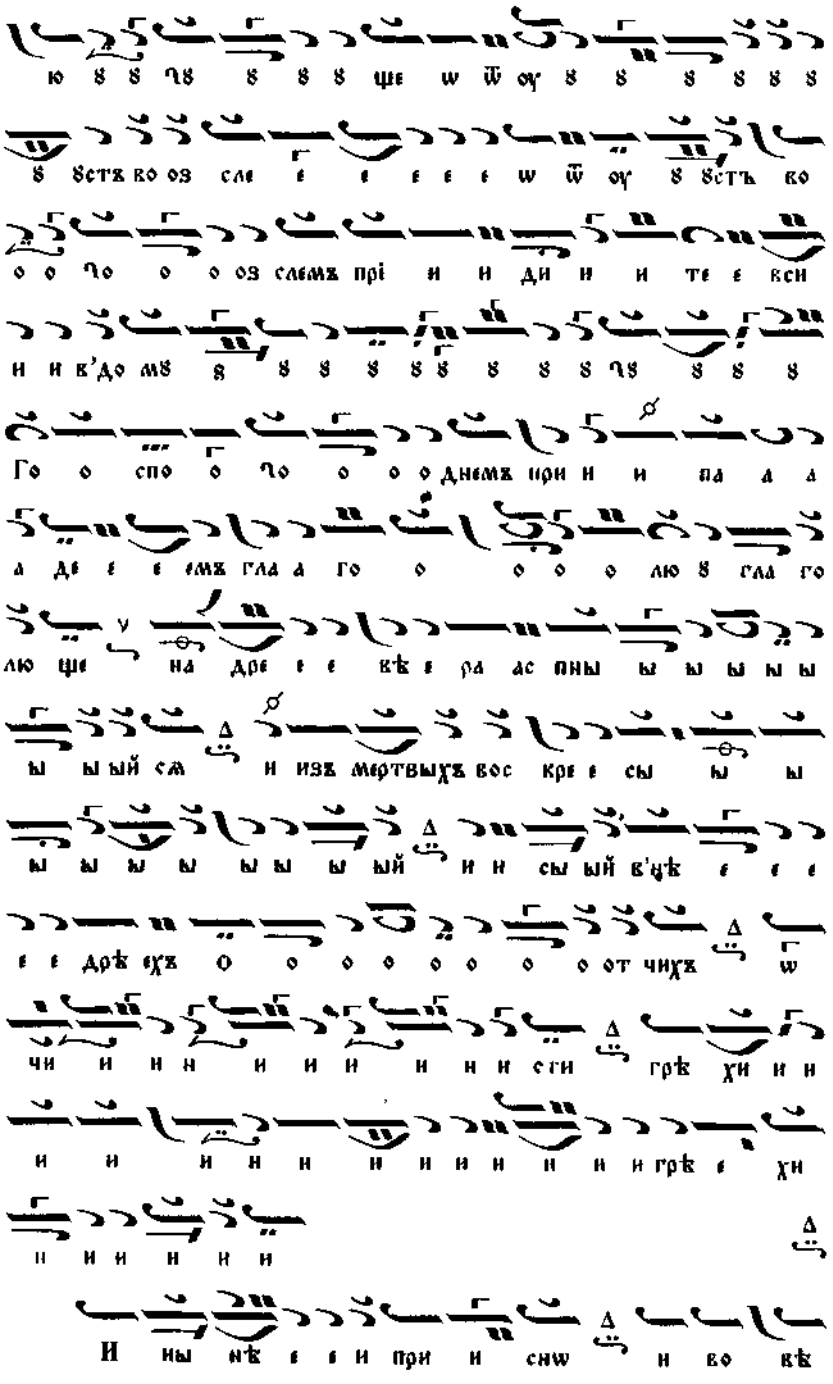

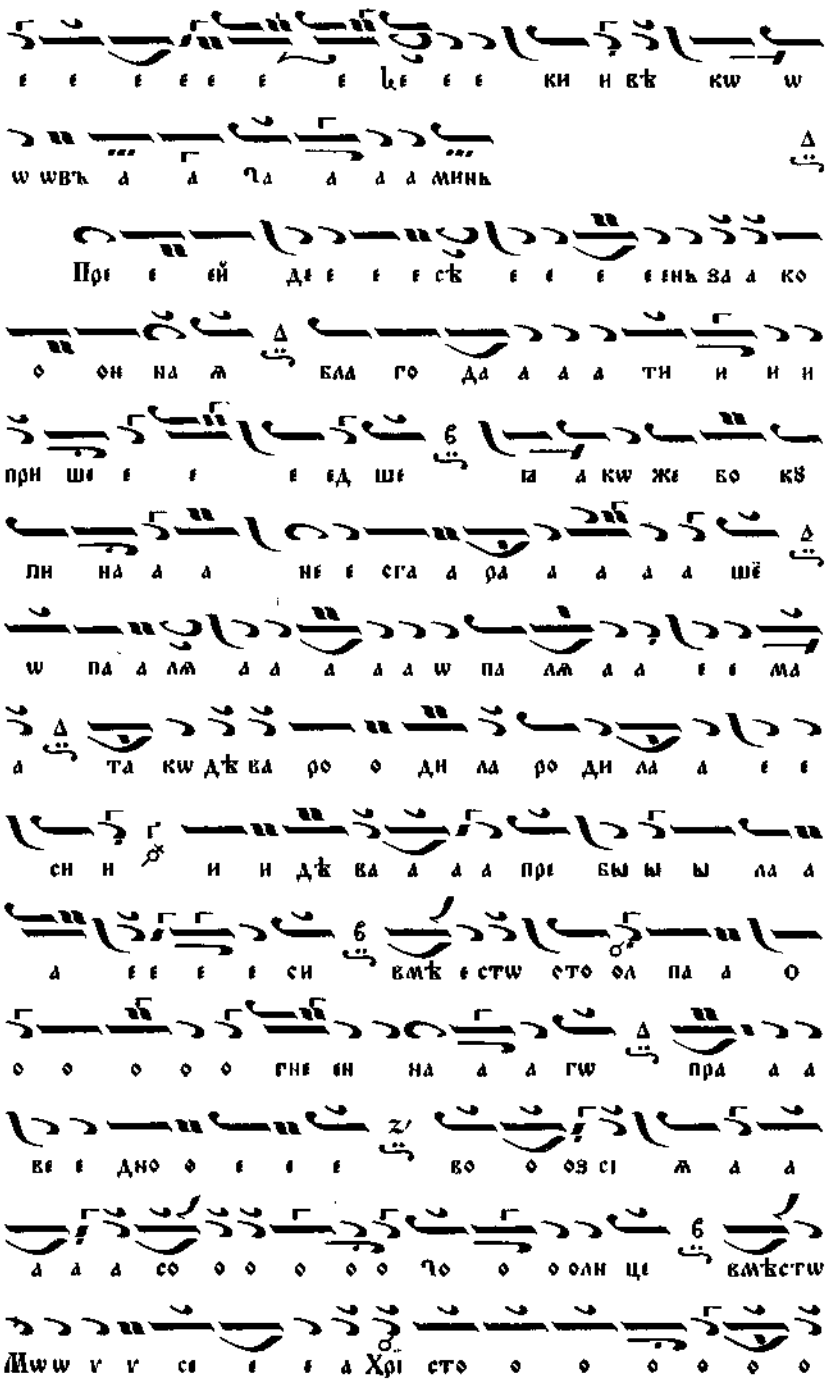
На Второ Възкресение

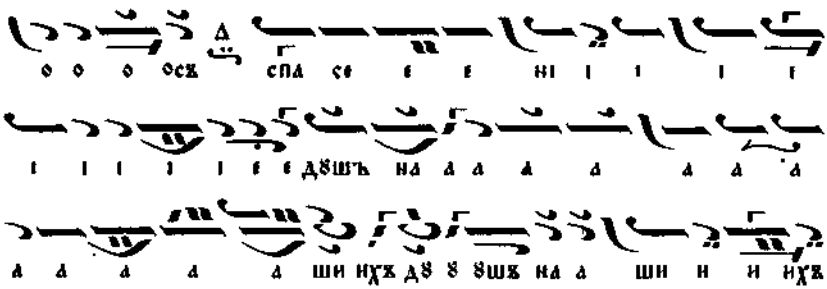
(Прѣв. И. Генадиевъ*)

*) Пропуснато отъ реда си,

ю ѕ ѕ ꙋѕ ѕ ѕ ѕ ще ѡ ѿ оу ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
ѕ ѕстѫ во оз сле є є є є є ѡ ѿ оу ѕ ѕстъ во
о о ꙋо о о оз слемѫ прі и и ди и и те є вси
и и в'до мѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ ѕ
Го о спо о ꙋо о о о днемѫ при и и па а а
а де є є емѫ гла а го о о о о лю ѕ гла го
лю ще на дре є є вѣ є ра ас пны ы ы ы ы ы
ы ы ый см и изѫ мертвыхѫ вос кре є сы ы ы
ы ы ы ы ы ы ы ый и и сы ый в'цѣ є є є
є є дрѣ ехѫ о о о о о о о от чиѫ ѡ
чи и и и и и и и и и и сти грѣ хи и и
и и и и и и и и и и и и и грѣ є хи
и и и и и и
И ны нѣ є є и при и снѡ и во вѣ

е е е е е е е ки и вѣ кw w
w wвъ а а ча а а а минь
Пре е ей де е е е сѣ е е е е нь за а ко
о он на ж бла го да а а а ти и и и
при ше е е е ед ше ы а кw же бо кѣ
ли на а а не е сга а ра а а а а шѣ
w па а лм а а а а а w па лм а а е е ма
а та кw дѣ ва ро о дн ла ро ди ла а е е
сн н и и дѣ ва а а а пре бы ы ы ла а
а е е е е си вмѣ е стw сто ол па а о
о о о о о гне ви на а а гw пра а а
ве е дно о е е е во о оз сі ж а а
а а а со о о о о о чо о о оли це вмѣстw
Иww v v се е е а Хрі сто о о о о о о

К Р Я Й

Къмъ Почитаемитѣ Цѣрковни Настоятелства.

Ето Ви, Почитаеми Църковни Настоятелства, съ Божя воля, напечатано *„Ржководството за практическото и теоритическо изучване на Източната Цѣрковна Музика"*, което въ поканата си отъ Май 1911 год Ви обѣщахъ да напечатамъ. Пълнотата на книгата, не само като учебникъ по Църковното пѣние, нъ и като Мусикия, която удовлетворява най вѣпиющитѣ нужди на Църквата при Божественото Послѣдование на Вечернята, Утренята и Литургията, както виждате, ме застави да я увелича отъ 40 на 50 печатни аколи Туй увеличаване на книгата ми даваше правото да увелича и цѣната ѝ, нъ азъ се отказвамъ отъ туй право, за да докажа на Почитаемитѣ Църковни Настоятелства и на всички г-да пѣвци, че при напечатването ѝ азъ съмъ се ржководилъ и движилъ не толко отъ *материални*, колкото отъ *морални* блага, за да оставя единъ *спомень* на Църквата, на която съмъ служилъ ревностно прѣзъ цѣлия си животъ. Прѣдъ видъ на горѣизложеното, като благодаря искрено на всички онѣзи Почитаеми Църковни Настоятелства, които ми направиха честьта съ абонирането църквитѣ си на книгата ми и ме насърдчиха къмъ издаването ѝ, храня пълна надежда. че и другитѣ Почитаеми Църковни Настоятелства, които не успѣха до сега да абонирать църквитѣ си на книгата ми, ще прибързать да си я доставятъ, за да земать и тѣ участие въ помощьта за напечатването на толко сериозенъ единъ църковенъ трудъ и ме избавятъ отъ *дълговетѣ*, които направихъ по изпечатването му.

Ст. София, 18 Юний 1914 г.

Съ почитание: **П. Сарафовъ.**

Съдържание.

Приложение първо.

Стр.

Прогрета на Св. Иоанъ Кукузель*). 132
Биогрзфията на Св. Иоанъ Кукузель 133

Парахордни уроци:

Аниксантари (Цариградскн прѣводъ) отъ Иоана Кукузеля . . 143
„ (Свято Горски прѣводъ) отъ сжщия 156
Голѣмото Исо на Пападическото пѣние отъ сжщия 170
Полиелей на Българката отъ сжшия 189
Придворна Херувимска пѣсънь отъ сжщия 203
Причастно „Хвалите“ отъ сжщия 211
„Свыше Пророцы“ (съкратено) отъ сжщия 213
24 Слави отъ Константина Протопсалта 216
11 тѣ Евангелски Стихири отъ Иакова Протопсалта 216
„Богоначалнымъ мановеніемъ“ изъ стари ржкописи, прѣведени отъ Григория Протопсалта 298
Друго двухорно въ 8 гласа отъ Иакова Протопсалта. . . . 308
Друго двухорно въ 8 гласа отъ Лозенград. пѣвецъ „Георгий“. 316
„Госиоди іаже во многія грѣхи“ (прѣводъ отъ издателя) . . 321
„Святыхъ Отцевъ ликъ“ (прѣводъ отъ п. Петъръ Заровски) . 325

Приложение второ.

ВОСКРЕСНИКЪ.

Гласъ Първи 331
Гласъ Втори 346
Гласъ Трети 363
Гласъ Четвъврти 377
Гласъ Петий 394

*) Отъ стр. 1 до 130 прѣдшествува теоритическата часть на „Ржководството“, а отъ стр. 131 и до края слѣдватъ тритѣ приложения къмъ него.

Стр.
Гласъ Шести 413
Гласъ Седми 425
Гласъ Осми 441
11-тѣхъ Евангелски Стихири 457

Приложение трето.

АНТОЛОГИЯ.

„Блаженъ Мужъ“ отъ Хормузия Книгохранителя 478
„Господи возвахъ“ на Великдень (Второ въскресение) . . . 487
„Свѣте тихій“. 487
„Неотврати лица“ 491
„Далъ еси“. 492
„Возсія благодатъ“ 493
„Богъ Господь“ 494
„Повелѣнное тайно“. 495
„Возбранной воеводѣ“, пространно 497
„ „ кратко 501
„Аллилуіа“, пространно. 502
„ кратко 503
„Се женихъ“ 503
„Егда славный“ 506
Съкратено Трисвятое за мрътвитѣ 508
„Непорочніи въ путь“ 512
„Плотію уснувъ“. 517
„Воскресенія день“, кратко 518
„Хрістосъ воскресе“, кратко 518
„ „ по бавно 519
Слава и нынѣ „Воскресенія день“, бавно. 519
„Благословенъ еси, Господи“, ... 523

Полиелеи.

„Слово благо“. 527
„На рѣкахъ Вавилонскихъ“ 535
„Раби Господа“ 541
„Отъ юности моея“ и пр. 546
„Всякое дыханіе“, кратко 547
„Помилуй мя Боже“. 548
„Покаянія отверзи“ 553
„На спасенія стези“ 554
„Множества содѣяныхъ“ 555
„Господи помилуй“ 556
„Честнѣйшую Херувимъ“, на осемь гласа. 556
Контакъ „Владычица днесъ“ 559
„Днесъ Хрістосъ въ Виѳлемѣ“ 560

Стр.
Кратки Славословия на 8-тѣхъ гласа 560
Други бавно кратки 592
„Владыку«, когато Свѣщеннoначалникътъ цѣлува св. икони. . 625
„Да исправится“ 627
„Нынѣ силы небесныя“ 628
„Вкусите и видите“. 629

Божествена служба отъ Иоана Златоуста.

„Пріидите“, бавно 631
„ кратко 631
„Трисвятое“, кратко 632
„ бавно 633
„Елицы во Христа“ 634
„Кресту твоему“ 635
„Господи спаси благочестивыя“ 636
Евангелски Аллилуарь 637
„Слава тебѣ, Господи“ 638
„Господи помилуй“ 638
Кратки седмични Херувика. 639
Други празднични, бавни 656
Други още нѣколко, пространни 685
„Вечери твоея тайныя“ 707
„Да молчить всяка плоть“ 710
„Возлюблю тя Господи“ 712
„На многая лета“. 712
„Владыку“ при отпускъ 712

Божествена служба на Василий Великий.

„Достойно и праведно естъ 713
„Святъ, святъ“ 714
„Аминъ“ 715
„Тебе поемъ“ 716
„Ложесна“ 717
„О тебѣ радуется“ отъ х. Ангелъ Ивановъ. 719
Нѣколко „Достойно есть“. 721
Ирмоси вмѣсто „Достойно естъ“ отъ х. Ангелъ Ивановъ . . 726
Причастни седмични отъ Петра Ламбадария 742
„ недѣлни отъ Иоана Ламбадария 752
Едно „Хвалите“ отъ Даніила Протопсалта 765

Празднични причастни за прѣзъ цѣлата година.

14 Септемврий на Вознесение на Честния Кръстъ. 767
25 Декемврий на Рождество Христово. 769
6 Януарий на Богоявление. 772

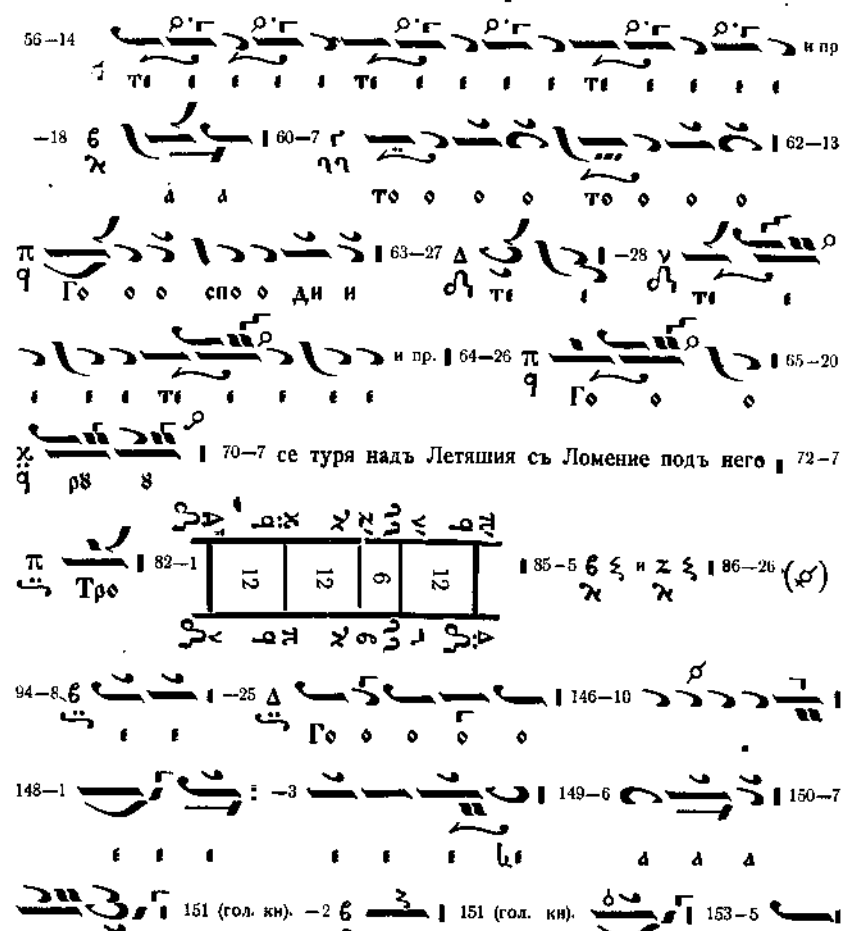
25 Мартъ на Благовѣщение 774
На Лазарева сѫбота 776
На Връбница 778
На Великий Четвъртъкъ „Вечери твоея“ 779
На Великата сѫбота 780
На Великдень 782
На Томина недѣля 785
На Прѣполовение 788
На Вознесение 790
На Петдесятница въ недѣля 792
На Св. Духъ въ понедѣлникъ 794
Въ недѣля Всѣхъ Святыхъ 795
На Прѣображение Господне 797
„Въ память“ отъ х. Ангелъ Ивановъ 799
„ „ отъ Теодора Фокейский 801

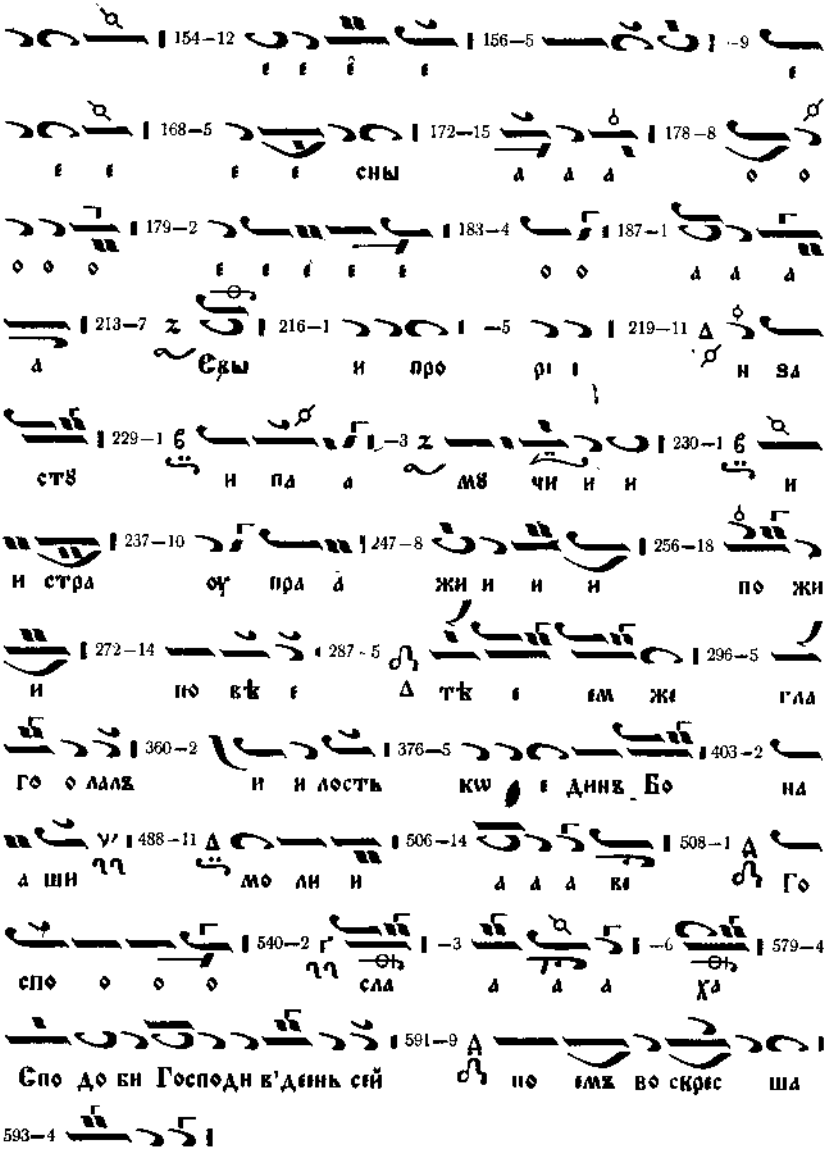
Сладкогласни Ирмоси.

„Радуйся всѣчистая“ отъ свещеника Валасия 803
„Нетлѣннія искушеніемъ“ отъ сѫщия 805
„Радуйся, невѣсто свѣтла“ отъ Петра Берекетя 807
Единъ художественъ ирмосъ отъ Сѣрския протоп. Стамуль. . 808
На Второ Въскресение 814

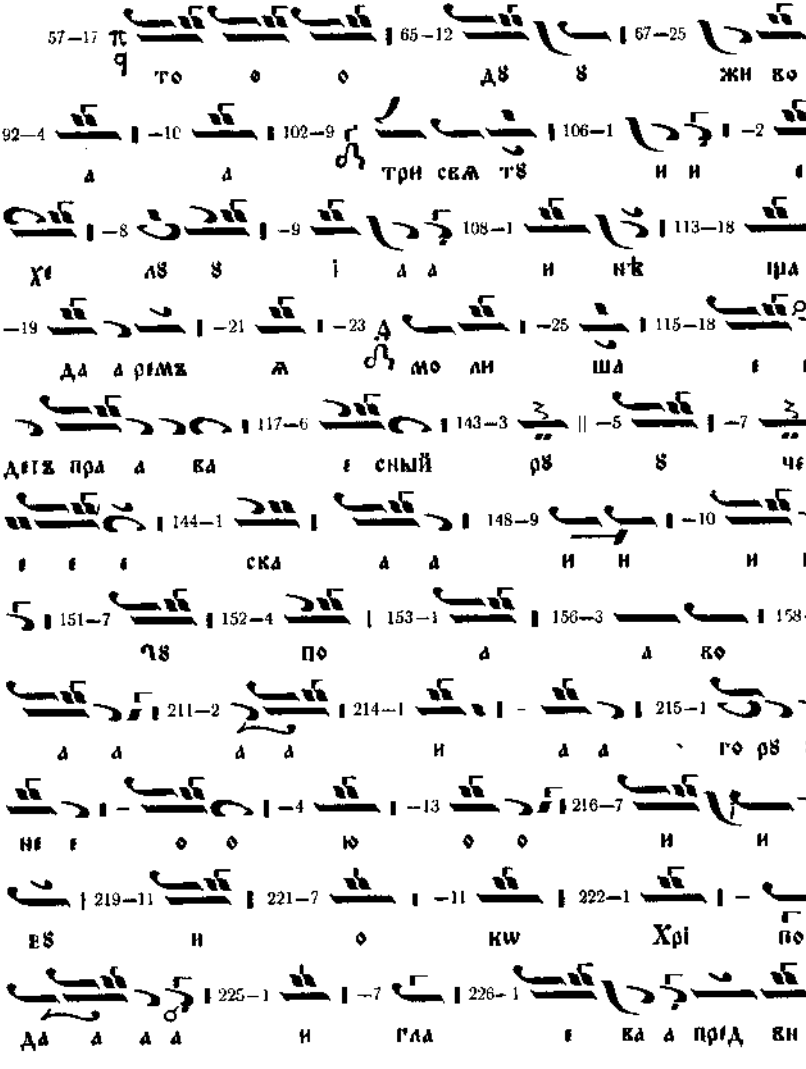
Печатни погрѣшки поправени.

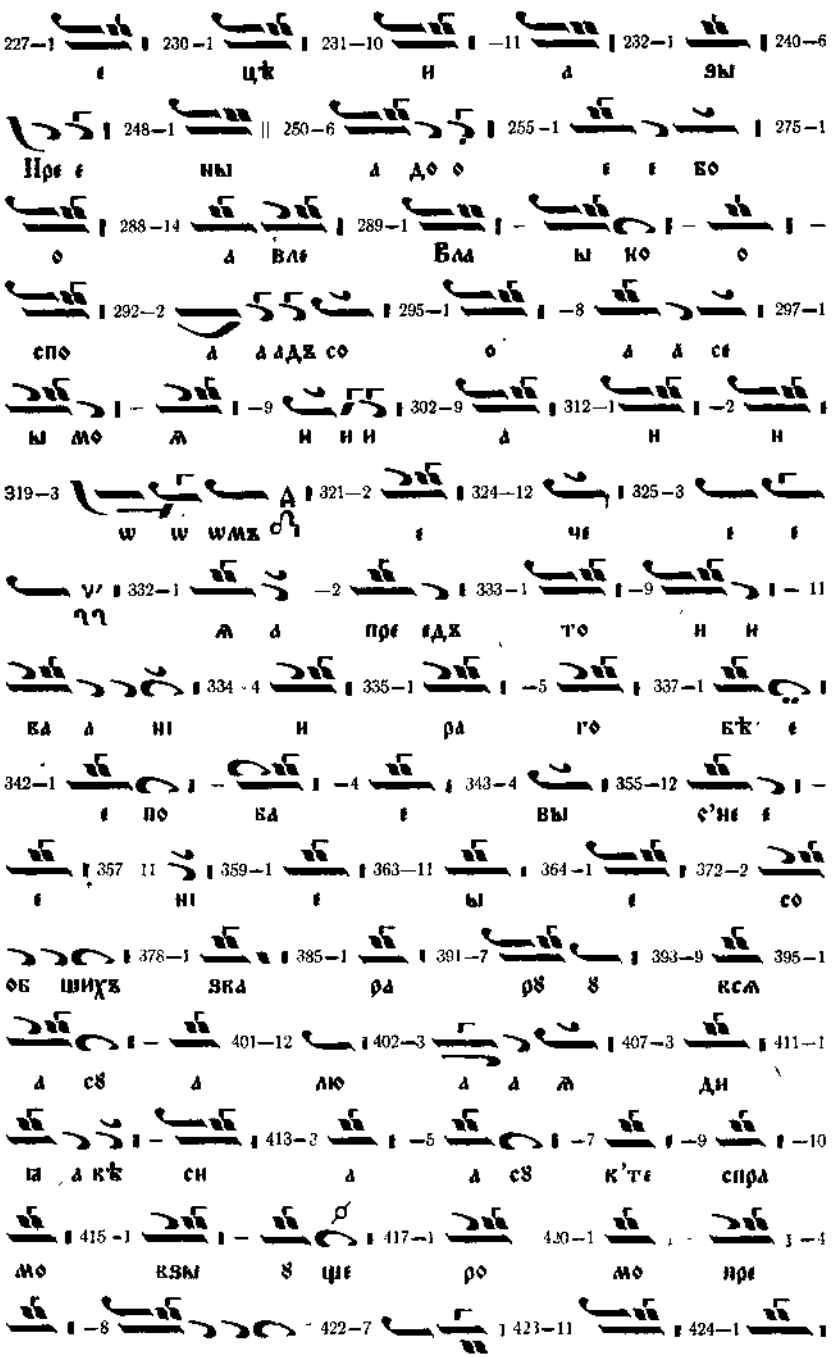
Стр. 16 редъ 21 Историята 1—48 въ нѣколко хиляди | 23—38 Ив. Кукузель —39 (гл. Полиелея на Българката). |

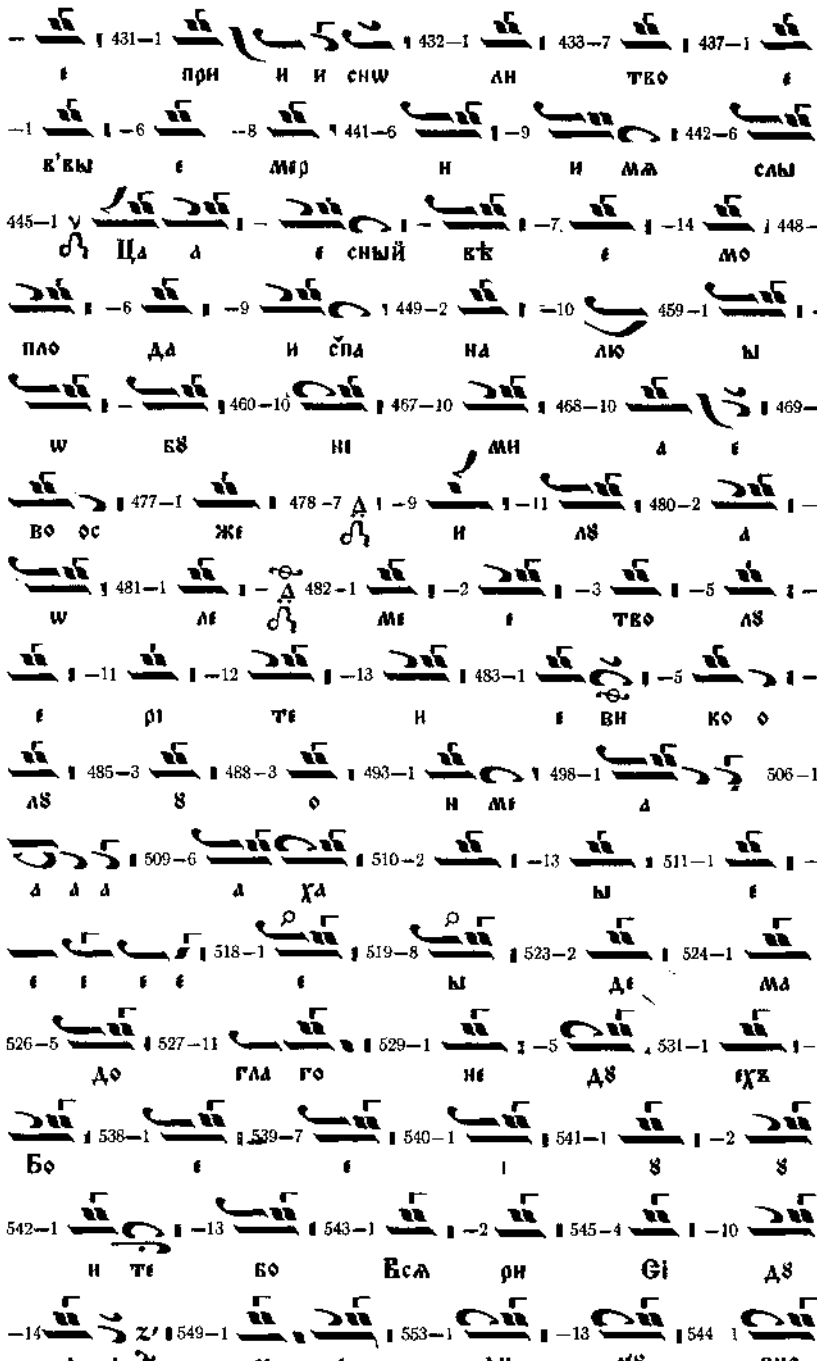

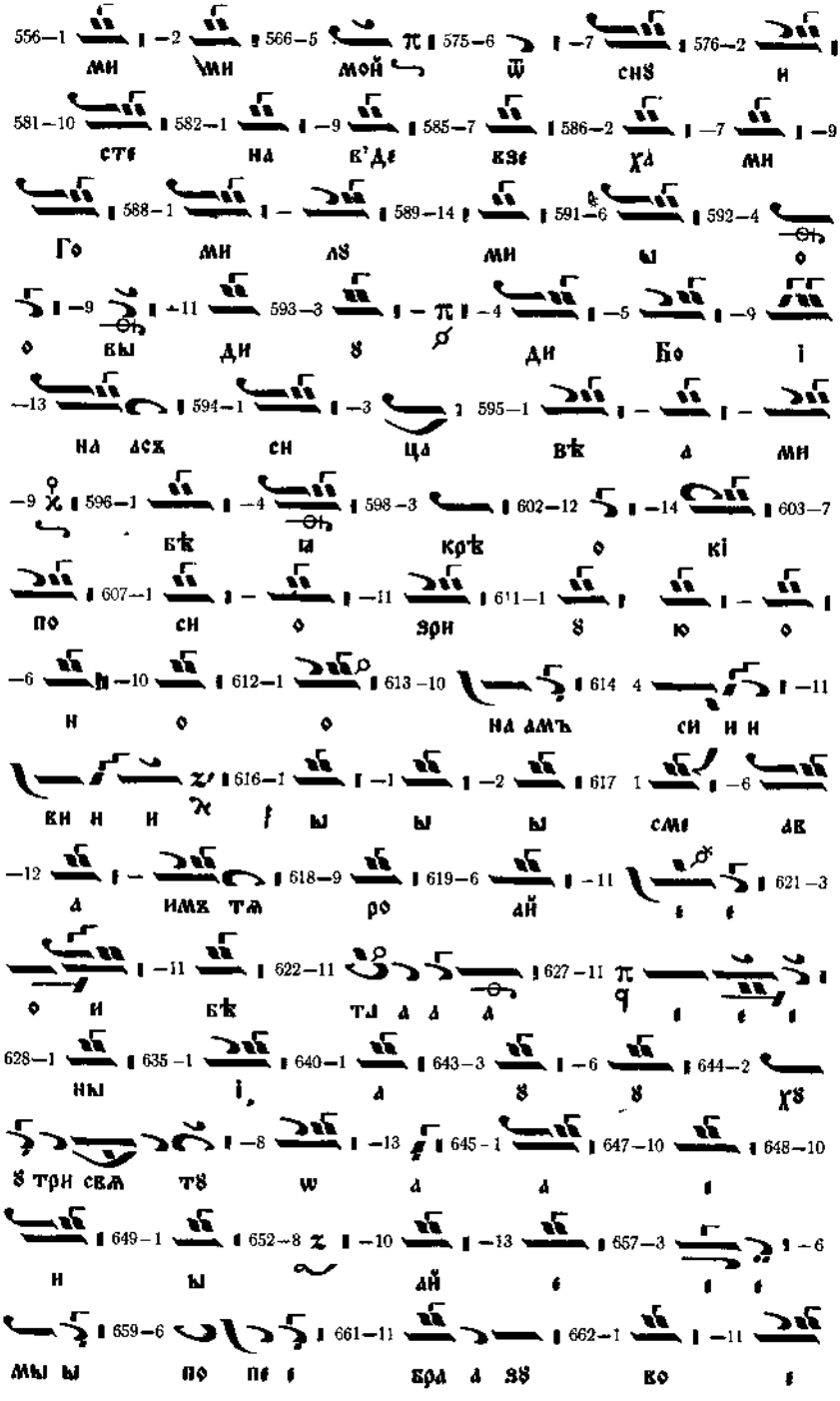

154–12
156–5
–9
168–5
172–15
178–8
179–2
183–4
187–1
213–7
216–1
–5
219–11
Сды
и про
ри
н за
229–1
–3
230–1
ств
и па
мв чи и и
и
237–10
247–8
256–18
и стра
ду пра
жи и и
по жи
272–14
287–5
296–5
и по вѣ
тѣ
ем же
гла
360–2
376–5
403–2
го
лалѫ
и лость
кw
динѫ Бо
на
488–11
506–14
508–1
шн
мо ли и
ва
Го
540–2
–3
–6
579–4
спо
сла
Хв
591–9
Спо до би Господи в'день сей
по
емѫ во скрес ша
593–4
а га ан

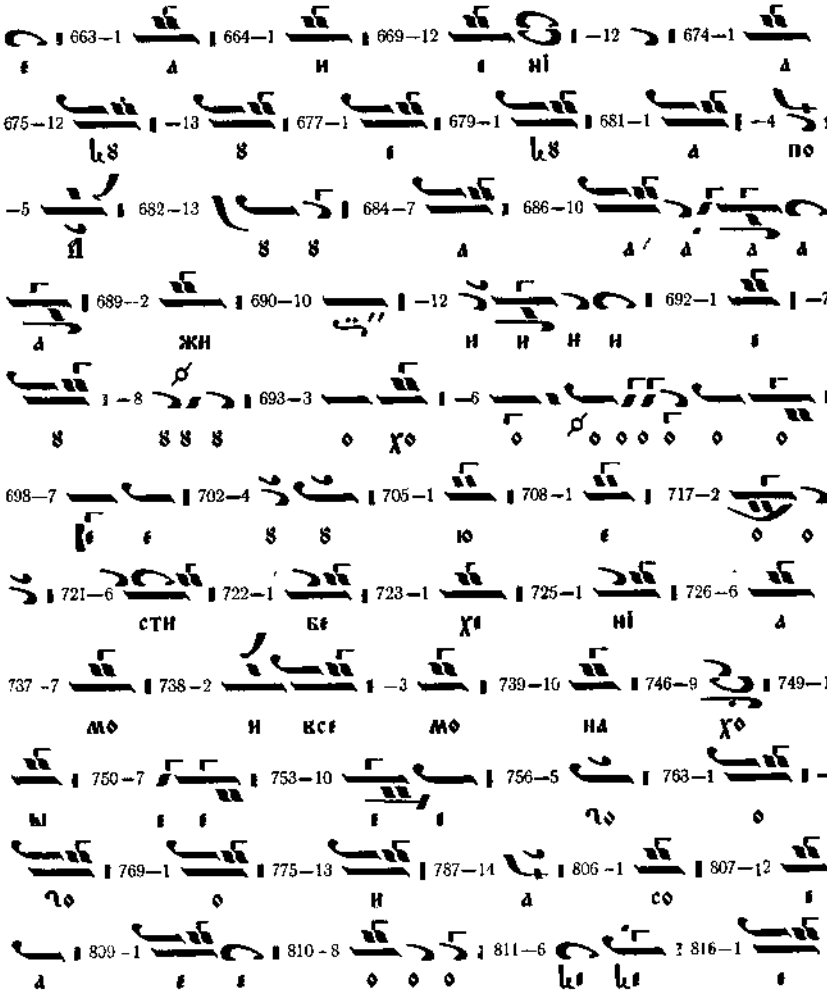
Слѣдующитѣ погрѣшки сж произлѣзли при бързото отпечатване на аколата отъ пречупването на *Скорението* (⌐), което слѣяно съ *Боденията* тъй: ѧ се туря върху *Малението* тъй: ѧ. Понеже тѣзи погрѣшки сж произлѣзли слѣдъ послѣдната ревизия на всяка една акола, която, прѣгледана щателно три пѫти отъ мене, се е прѣдавала за напечатване, то, моля г-да пѣвцитѣ да бѫдатъ къмъ мене малко снисходителни за тѣзи независящи отъ мене погрѣшки, толко повече, че много лесно сами тѣ могатъ да си надчертаятъ туй изчезнало Скорение.

227–1 230–1 231–10 –11 232–1 240–6
ѣ цѣ и а ѕы
248–1 250–6 255–1 275–1
Пре ѣ иы а до о ѣ ѣ бо
288–14 289–1 –
о а вле Вла ы ко о
292–2 295–1 –8 297–1
спо а а ддж со о а а сѣ
– –9 302–9 312–1 –2
ы мо ж и и и а н н
319–3 321–2 324–12 325–3
ѡ ѡ ѡмж ѣ чѣ ѣ ѣ
332–1 –2 333–1 –9 – 11
ѧ ѧ ж а пре ѣдж то н н
334–4 335–1 –5 337–1
ба а ні и ра го бѣ ѣ
342–1 – –4 343–4 355–12 –
ѣ по ба ѣ вы с'не ѣ
357 11 359–1 363–11 364–1 372–2
ѣ ні ѣ ы ѣ со
378–1 385–1 391–7 393–9 395–1
об шихъ зка ра рѕ ѕ ксѫ
– 401–12 402–3 407–3 411–1
а сѕ а лю а а ж ди
– 413–3 –5 –7 –9 –10
ш а кѣ сн а а сѕ к'тѣ спра
415–1 – 417–1 420–1 3–4
мо взы ѕ ще ро мо пре
–8 422–7 423–11 424–1
ол ѣ ѣмъ не ш а те ѣ

431–1 432–1 433–7 437–1
є при и и снw ан тво є
–1 –6 –8 441–6 –9 442–6
к'ры є мір н и мж слы
445–1 –7. –14 448–3
Ща д є сный кѣ є мо
–6 –9 449–2 –10 459–1
пло да и спа на лю ы
460–10 467–10 468–10 469–1
w бѳ ни ми д є
477–1 478–7 –9 –11 480–2 –5
во ос же и лѳ д
481–1 482–1 –2 –3 –5 –8
w лє мі є тво лѳ
–11 –12 –13 483–1 –5 –8
є рі тє н є ви ко о
485–3 488–3 493–1 498–1 506–14
лѳ ѳ о н мі д
509–6 510–2 –13 511–1 –5
д д д д ѯд ы є
518–1 519–8 523–2 524–1
є є є є є ы дє мд
526–5 527–11 529–1 –5 531–1 –5
до гдд го нє дѳ ѳѯѫ
538–1 539–7 540–1 541–1 –2
Бо є є і ѳ ѳ
542–1 –13 543–1 –2 545–4 –10
и тє бо Всм ри Сі дѳ
–14 549–1 553–1 –13 544 1
д д ѫ сѳ є дн мѳ зно

556—1 мн —2 мн 566—5 мой 575—6 ѡ —7 снѕ 576—2 и
581—10 стѣ 582—1 на —9 в'дѣ 585—7 кзѣ 586—2 —7 хѣ —9 мн
588—1 — 589—14 — 591—6 — 592—4 о
—9 о —11 вы 593—3 — ди ѕ — 4 ди —5 бо —9 і
—13 на дсѫ 594—1 —3 сн ца 595—1 — вѣ — а мн
—9 596—1 —4 бѣ ы 598—3 602—12 —14 кр'ѣ о 603—7 кі
607—1 по — сн — 11 611—1 — эри ѕ ю —
—6 —10 н 612—1 о 613—10 о 614 4 на дмъ —11 си и н
616—1 —1 —2 617 1 —6 кн н и ы ы ы смі дѣ
—12 а — имѫ тѫ 618—9 ро 619—6 ай —11 621—3
—11 о 622—11 и бѣ 627—11 тл а а а
628—1 нн 635—1 і 640—1 а 643—3 ѕ —6 ѕ 644—2 хѕ
—8 ѕ три свѫ 645—1 тѕ —13 ѡ 647—10 а 648—10 а
649—1 н 652—8 ы —10 ай —13 657—3 —6
659—6 мы ы 661—11 по пѣ 662—1 бра а ѕѕ —11 ко

Стр. 603 р 8 (пѣтъ се и послѣд. два реда отъ стр. 602 и първиятъ отъ 603)

Забѣлѣжка. На стр. 824 изложихме причинитѣ за произлѣзлитѣ отъ прѣчупването на Скорението погрѣшки. Въ допълнение прибавяме, че тѣ въ една и сѫща акола прѣди прѣчупването на Скорението не фигуриратъ, а слѣдъ прѣчупването му фигуриратъ. Наприм. на стр. 477 пасажътъ „**Блажєнъ мѫжъ**“ прѣди прѣчупването на Скорението стои тъй: , а слѣдъ прѣчупването му тъй: , тъй че отъ отбѣлѣзанитѣ погрѣшки едни фигуриратъ въ книгата, а други не фигуратъ.

Списъкъ на спомоществователитѣ.

Въ Софийската епархия.

Софийска околия: Църквитѣ въ гр. София: „Св. Богородица" въ Подуене 2 екз, „Св. св. Кирилъ и Методий" 1 екз., „Св. св. Седмочисленници" 2 екз., „Новий Св. Николай Софийски" 2 екз., „Св. Богородица" въ с. Петричъ 1 екз, църквата въ с. Братушково 1 екз, „Св Богородица" въ с Челопечене 1 екз. *Радомирска околия*: църквата въ с. Муса Бей 1 екз. *Трънска околия*: „Св. Богородица" въ с. Мисловщица 1 екз.

Всичко въ Софийската епархия: 12 екз.

Въ Пловдивската епархия.

Пловдивска околия: църквата въ с. Геренъ 1 екз., църквата въ с. Брѣстовица 1 екз., „Въведение Прѣсв. Богородицы" въ с. Чоба 1 екз., „Св. Марина" въ гр. Пловдивъ 1 екз., „Св Димитъръ" въ с. Брѣзово 1 екз, „Св. Димитъръ" въ с. Красново 1 екз, „Успѣн. Прѣсв. Богородицы" въ гр. Пловдивъ 1 екз. *Т. Пазарджишка околия*: църк. „Св. Никола" въ с. Вѣтренъ 1 екз., църквата въ с. Щирково 1 екз., църк. въ с. Саладиново 1 екз., църк. „Св. св. Константинъ и Елена" въ гр. Т.-Пазарджикъ 1 екз. *Станимашка околия*: монастиритѣ; „Св. Петка и Св Недѣля" по 1 екз = 2 екз., църк. „Св. Възнесение" въ с. Павелско 1 екз, църк. „Св. Атанасъ" въ с. Бачково 1 екз *Хасковска околия*: църк. въ с. Старо село 1 екз., църк. „Св. Арах. Михаилъ" въ гр. Хасково 1 екз. *Карловска околия*: църк. въ с. Каратопракъ 1 екз.

Всичко въ Пловдинска епархия: 18 екз.

Въ Търновската епархия.

Търновска околия: църк. „Св. Богородица" въ с. Дебелецъ 1 екз., църк. „Св. Георги" въ с. Джулиница 1 екз., църк. „Св. Троица" въ гр Търново 1 екз., църк „Св. Марина" въ с. Дебелецъ 1 екз, църк. „Св. Параскева" въ с. Дичинъ 1 екз, църк. „Св. Пр. Илия" въ с Кестанболъ 1 екз, църк. въ с. Кралъ Бунаръ 1 екз, църк. „Успѣн. Прѣсв. Богородицы" въ с. Килифарево 1 екз., църк. въ с. Одаитѣ 1 екз, църк. „Св. Богородица" въ с. Присово 1 екз. *Свищовска околия*: църк. Св. Параскева" въ с. Кара-Исеинъ 1 екз.,

църк. „Св. Георги“ въ с. Петкладенци 1 екз., *Еленска околия*: църк. с. Кипилово 1 екз., църк. „Усп. Прѣсв. Богородицы“ въ с. Тодювци 1 екз., църк. въ с. Юмрукая 1 екз., църк. „Св. Арахан. Михаилъ“ въ с. х. Муса 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Срѣдни колиби 1 екз., църк. „Св. Прѣображене“ въ с. Маряне 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Блѣсковци 1 екз., църк. „Рожд. Пр'св. Богородицы“ въ гр. Елена 1 екз., църк. „Св. Троица“ въ с. Яковци 1 екз., г-нъ Н. п. Николовъ отъ с. Яковци 1 екз., благоговейний священ. Н. Георгиевъ отъ с. Блѣсковци 1 екз. *Севлиевска околия*: църк. „Св. Никола“ въ гр. Севлиево 1 екв. *Габровска околия*: Габров. Дѣвически манастиръ (игумен. Райна 1 екз., монах. Макрина Василева 1 екз. и послуш. Рада Илиева 1 екз), църк. въ с. Козарево 1 екз. *Горно-Орѣховска околия*: църк. „Св. Параскева“ въ с. Козаревецъ 1 екз., църк. въ с. Долно Орѣхово 1 екз, църк. въ с. Поликраище 1 екз. *Никополска околия*: църк. въ с. Брѣстъ 1 екз.

Всичко въ Търновска епархия: 33 екз.

Въ Доростоло Червенската епархия.

Русенска околия: църк. „Св. Прор. Илия“ въ с. Ново-село 1 екз., църк. „Св. Ив. Рилски“ въ с. Ветово 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с Косиденданецъ 1 екз, църк. „Св Арахан. Михаилъ“ въ с. Борисово 1 екз., църк. „Усп. Прѣсв. Богородицы“ въ с. Черешево 1 екз., църк. „Св. Арахан. Михаилъ“ въ с. Юперъ 1 екз, църк. въ с. Червена вода (чрѣзъ г на Билдирева) 3 екз., църк. „Св. Георги“ въ с. Рѣхово 1 екз., църк. „Св. Троица“ въ гр. Русе 1 екз., църк. „Св. Богородица въ с. Гагала 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Басарбово 1 екз, църк. „Св. Николай“ въ с. Бръшлянъ 1 екз., църк. „Св. Троица“ въ с. Бабово 1 екз. *Силистренска околия*: църк. въ с. Карапелитъ 1 екз., църк. „Св. Арахан. Михаилъ“ въ с. Голѣмо Койнаре 2 екз, църк. „Св. св. Кирилъ и Методий“ въ с. Хаджи-Челеби 1 екз., църк. въ с. Малко-Койнаре 5 екз., църк. въ с. Краново 2 екз., църк. въ с. Брѣгма 2 екз., църк. въ с. Черковно 2 екз., църк. въ с. Калепетрово 1 екз, църк. въ с Кара Омуръ и Кочина 2 екз, църк. въ с. Хаскъой 4 екз., църк. въ с. Гарване 1 екз., църк. въ с. Попина 2 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Вѣтренъ 2 екз., църк. „Св. Арахан. Михаилъ“ въ с. Срѣбърна 1 екз, църк. „Св. Троица“ въ с Айдемаръ 1 екз. *Разградска околия*: църк „Св. Димитъръ“ въ с. Калфа-Дервентъ 1 екз.

Всичко въ Доростоло-Червенската епархия: 43 екз.

Въ Варнено Прѣславската епархия.

Варненска околия: църк. „Св. Арах. Михаилъ“ въ гр. Варна 1 екз., църк. „Усп. Прѣсв Богородицы“ въ сѫщия градъ 1 екз., църк. „Св. Петка“, въ с. Градъ 1 екз., църк. „Св. Никола“ въ с Градъ 1 екз., църк. „Св. Параскева въ с. Авренъ 1 екз., църк. въ с. Пчеларово 1 екз., църк. въ с. Суотчукъ 1 екз, църк. въ с. Джафсрли

1 ек., църк. въ с. Ясж башж 1 ек., г. Ст. Генчовъ отъ гр. Варна 1 екз. *Балчишка околия*: църк. „Св. Георги" въ гр. Балчикъ 1 екз., църк. „Св. Арах. Михаилъ" въ с. Дурайъ Кулакъ 1 екз., църк. „Св. Никола" въ с. Калжчъ-кьой 1 екз., църк. въ с. Чаушъ-кьой 1 екз., църк. „Св. Димитъръ" въ с. Сатж-Муса (Добрич. околия) 1 екз., църк въ гр. Каварна 3 екз. *Преславска околия*: църк. въ гр. Преславъ 1 екз., църк. „Св. Димитъръ" въ с. Върбица 1 екз, благогов. свящ. Д. Ахмаковъ въ с. Драгоево 1 екз., църкв. „Св. Троица" въ с. Кирилово 1 екз.

Всичко въ Варненско-Преславската епархия 22 екз.

Въ Видинската епархия.

Видинска околия: Почитаем. Вид Епарх. Духов. Братство 5 екз, църк. „Св. Възнесение" въ с. Чунгуръ 1 екз, църк. въ с. Слано-трънъ 1 екз. *Берковска околия*: Негово Всѣблагогвеинство, Берковскиятъ Архиерей-Намѣстникъ, сзящен. А. Лиловъ за църквитѣ зъ Берковска и Фердинандска околии 50 екз. *Бѣлоград. околия*: църк. „Св. Троица" въ с. Карбинци 1 екз., църк. „Св. Троина" въ с. Мехмедовци 1 екз. *Кулска околия;* чрѣзъ Негово Всѣблагов., Кулскиятъ Архиерей-Намѣстникъ, священ. Ив. Миковъ за Църков. нитѣ Настоятелства: въ гр. Кула 1 екз., въ с. Голѣманово 1 екз., въ с. Грамада 1 екз., въ с. Раброво 1 екз., въ с Халово 1 екз., въ с. Царь-Петрово 1 екз, въ с Царь-Шишманъ 1 екз., въ с. Бранковци 1 екз., въ с. Шишково 1 екз., въ с. Градсково 1 екз., въ с. Урбабинци 1 екз, въ с. Раковица 1 екз., въ с. Бойница 1 екз., църк. въ с. Мокрещъ 1 екз *Ломска околия*: църк. „Св. Вознесение" въ с. Кърки жаба 1 екз., г-нъ Р. Ст. Маджаровъ, пѣвецъ при сжщата църква 1 екз.

Всичко въ Видинската епархия 75 екз.

Въ Вратчанската епархия.

Вратчанска околия: църквитѣ въ гр. Вратца: „Св. Никола" 1 екз., „Св. Вознесение" 1 екз, „Св. Царей", 1 екз., „Св. Атанасъ" 1 екз., църк. „Св. Николай" въ с. Бороваиъ 1 екз., църк. „Св. Възнесение" въ с. Баница 1 екз., църк. „Св. Троица" въ с. Криводолъ 1 екз., църк. „Св. Параскева" въ с. Голѣмо-Пещене 1 екз., църк. „Св. Димитъръ" въ с. Тъпченица 1 екз, църк. „Св. Троица" въ с. Горна Кремена 1 екз., църк. „Св. Параскева" въ с. Горна-Тишовица 1 екз., Черепишкнятъ манастиръ 1 екз. *Бѣлослатинска околия*: църк. въ гр. Бѣла-Слатина 1 екз, църк. „Св. Параскева" въ с. Камено поле 1 екз., църк. „Св. Параскева" въ с. Чомаковци 1 екз.. църк. въ с. Бреница 1 екз., църк. въ с. Конаре 1 екз., *Орѣховска околия*: църк. „Усп. Прѣсв. Богородицы" въ гр. Орѣхово 1 екз., църк. въ с. Салановци 1 екз., църк. въ с. Островъ 1 екз., църк. въ с. Ставерци 1 екз., църк. въ с. Крушоване 1 екз., църк. въ с. Кнежа 1 екз., църк. въ с. Търново 1 екз., църк. въ

с. Галиче 1 екз., църк. въ с. Букьовци 1 екз., църк. въ с. Гложене 1 екз., църк. въ с. Козлодуй 1 екз., църк. въ с. Бутанъ 1 екз., църк. въ с. Хяйреддинъ 1 екз. *Плѣвенска околия*: църк. „Св. Николай" въ гр. Плѣвенъ 1 екз, църк. „Св. Троица" въ с. градъ 1 екз., църк. „Св. Параскева" въ с. градъ 1 екз, църк. въ с. Порцимъ 1 екз., църк. въ с. Махала 1 екз., църк. въ с. Николаево 1 екз., църк. въ с. Тръстеникъ 1 екз., църк. въ с. Долни Дъбникъ 1 екз., църк. въ с. Комарево 1 екз., църк. въ с. Вълчи-Трънъ 1 екз. *Луковитска околия*: църк. въ гр. Луковитъ 1 екз., църк въ с. Торосъ 1 екз, църк. въ с. Дерманци 1 екз., църк. въ с. Червенъ-Брѣгъ 1 екз., църк. въ с. Телишъ 1 екз., църк. въ с. Жгленъ 1 екз.

Всичко въ Вратчанската епархия: 46 екз.

Въ Сливенската епархия.

Сливенска околия: Негово Високо Прѣосвѣщенство, Сливен. Митрополитъ Гервасий 2 екз., Почит. Слив. Епарх. Духов. Братство 1 екз., църквитѣ въ гр. Сливенъ: „Св. Димитрий" 1 екз., „Св. Николай" 1 екз., „Усп. Прѣсв. Богородицы" 1 екз., „Св. София" 1 екз., „Св. Николай" 1 екз., „Св. Арх. Михаилъ" 1 екз. *Каваклийска околия*: Негово Всѣблаговѣйнство, Каваклийскиятъ Архиерейски Намѣстникъ, свящ. икономъ Атанасий 20 екз за църквитѣ въ Каваклийската околия. *Котленска околия*: църк. „Св. Николай" въ с. Жеравна 1 екз, църк. „Св. Димитъръ" въ с. Ичера 2 екз., църк. „Св. Архан. Микаилъ" въ с. Михаилово 1 екз. *Бургаска околия*: църк. въ с. Факя 2 екз.

Всичко въ Сливенската епархия: 36 екз.

Въ Ловчанската епархия.

Ловчанска околия: църк. въ с Какрена 1 екз., църк „Св Димитъръ" въ с. Александрово 1 екз., църк. въ с. Българени 1 екз *Орханийска околия*: манастиръть „Св. Арх. Михаилъ" въ гр. Орхание 1 екз., манастиръ „Св. Троица" въ гр. Етрополъ 1 екз., църк. „Св. Арах. Михаилъ" въ гр. Етрополъ 1 екз., църк. „Вознесение Господне" въ гр. Орхане 1 екз., църк. „Св. Кузма и Дамянъ" въ с. Скравена 1 екз, църк. „Св. Параскева" въ с. Божаница 1 екз., църк. „Св. Атанасъ" въ с. Правецъ 1 екз., *Пирдопска околия*: църк. въ с. Стърчанъ 1 екз., църк. „Св. Никола" въ с. Челопечъ 1 екз, църк. „Усп. Прѣсв. Богоролицы" въ гр Пирдопъ 1 екз., църк, „Св. Теодоръ" въ с. Буново 1 екз., църк. „Св. Димитъръ" въ с. Мирково 1 екз, църк. „Усп Прѣсв. Богородицы" въ гр. Златица 1 екз., църк „Св. Прор. Илия" въ с. Лъжене 1 екз., църк. „Св. св. Кирилъ и Методий" въ с. Радославово 1 екз., църк. „Св. Богородица" въ с. Смолско 1 екз, църк. „Св. Димитъръ" въ с. Добревц и (Тетевенска околия) 1 екз, священ. Стефанъ Николовъ, ефимерий при сжщата църква.

Всичко въ Ловчанска епархия: 22 екз.

Въ Старо Загорската епархия.

Старо-Загорска околия: църк. „Св. Арх. Михаилъ“ въ с. Клементиново 2 екз., църк. „Св. Ив. Рилски“ въ с. Сладъкъ Кладенецъ 1 екз., църк. „Усп. Прѣсв. Богородицы“ въ с. Левски 1 екз., църк. въ с. Сърнево 1 екз, църк. „Св. Димитъръ“ въ с Горно-Вотево 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ гр. Ст.-Загора 1 екз., църк. „Св; Арх. Михаилъ“ въ с. Прѣславенъ 1 екз., църк. въ с. Стражарь 1 екз., църк. въ с. Винарово 1 екз., църк. „Недѣля Всѣхъ Святыхъ“ въ Черна-Гора 1 екз., църк. „Св. св. Кирилъ и Методий“ въ с. Сутчиларъ 1 екз., църк. „Св Ив. Прѣдтечь“ въ с. Опълчение 1 екз. *Харманлийска околия*: църк. „Св. Арх. Михаилъ“ въ с. Изворово 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Иерусалимово 1 екз., църк. „Св. Ив. Рилски“ въ с. Доситеево 1 екз., църк. „Усп. Прѣсв. Богородицы“ въ с. Любимецъ 1 екз., църк. „Св. Георги“ въ с. Елена 1 екз., църк. „Св. Атавасъ“ въ гр. Харманли 1 екз., църк. „Св. Георги“ въ с. Рогозиново 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Гжлжбово 1 екз., църк. „Св. св. Кирилъ и Методий“ въ с. Бисеръ 1 екз., църк. „Св. Ив. Богословъ“ въ с. Дрѣново 1 екз., църк. „Св. Константинъ и Елена“ въ с. Орѣшецъ 1 екз., църк. „Св. Атанасъ“ въ с. Ефремъ 1 екз., църк. „Възнесение Христово“ въ с. Момково 1 екз. *Ново-Загорска околия*: църк. въ с. Конаре 1 екз., църк. „Св. Архан. Михаилъ“ въ с. Козарево 1 екз., църк. въ с. Кертенъ 1 екз., църк. „Св. Вознесение“ въ с. Сборище 1 екз., църк. „Св. Прор. Илия“ въ с. Кара-Муратлж 1 екз.

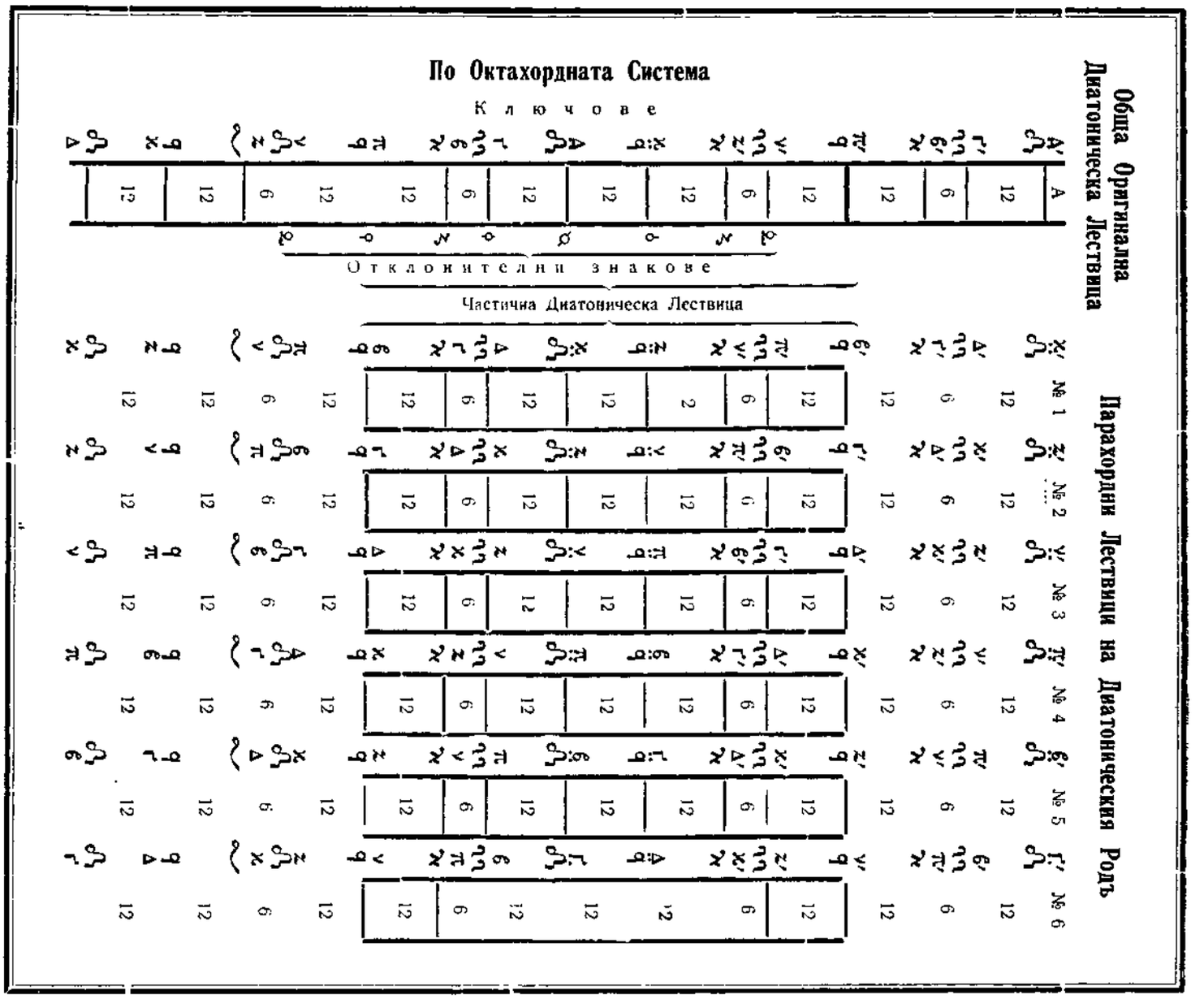
Всичко въ Старо-Загорската енархия: 32 екз.

Разни.

Църк. въ с. Дълбокъ-Долъ (Троян. окол.) 1 екз., църк. „Св. Арх Михаилъ“ въ с. Ломъ (Бѣлен. окол.) 1 екз, църк. въ с. Аратмажа и църк. въ с. Кайрякъ (К Бунар. окол.) по 1 екз. 2 екз., Благогов свящ. Ив. К. Босевъ въ гр. Лѣсковецъ 1 екз., г-нъ Ангелъ Велчевъ, пѣвецъ въ с. градъ 1 екз., църк. „Сз. Параскева“ въ с. Бониско (Бѣлен. окол.) 1 екз., Благогов. свящ. Юрданъ Стойновъ, ефим. при с. Църква 1 екз, г-нъ Ив. Тошковъ, пѣвецъ прн с. църква 1 екз., църк. „Усп. Прѣсв. Богор.“ въ с. Садина (Попов. окол.) 1 екз., Благогов. свящ. Григоръ п. Атанасовъ, ефим. при с. Църква 1 екз., „ „ Илия Бѣлевъ, ефим. при църк въ с. Горско-Абланово (Бѣлен. окол.) 1 екз., църк. въ с. Ржкитово (Пещер. окол.) 1 екз., църк. „Св. Димитъръ“ въ с. Паша кьой (К.-Агачска околия) 1 екз., църк. „Св; Никола“ въ с. Карашъ (Луков. околия) 1 екз., църк. въ с. Крѣменъ (Неврокоп. омолия) 1 екз., църк. „Св. Ив. Рилски“ въ с. Терджумянъ (Месемвр. околия) 1 екз., църк. „Св. Атанасъ“ въ е. Караагачъ (К.-Агач. окол.) 1 екз, църк. „Св. Ив. Предтечь“ въ с. Ржжина (Казанлжшка околия) 1 екз., църк. „Св. Стефанъ“ въ гр. Месемврия 1 екз., църк. „Св. Атанасъ“ въ с. Тулово (Казан-

Общий Парах

Парахордний Станъ за Диатоническия Родъ

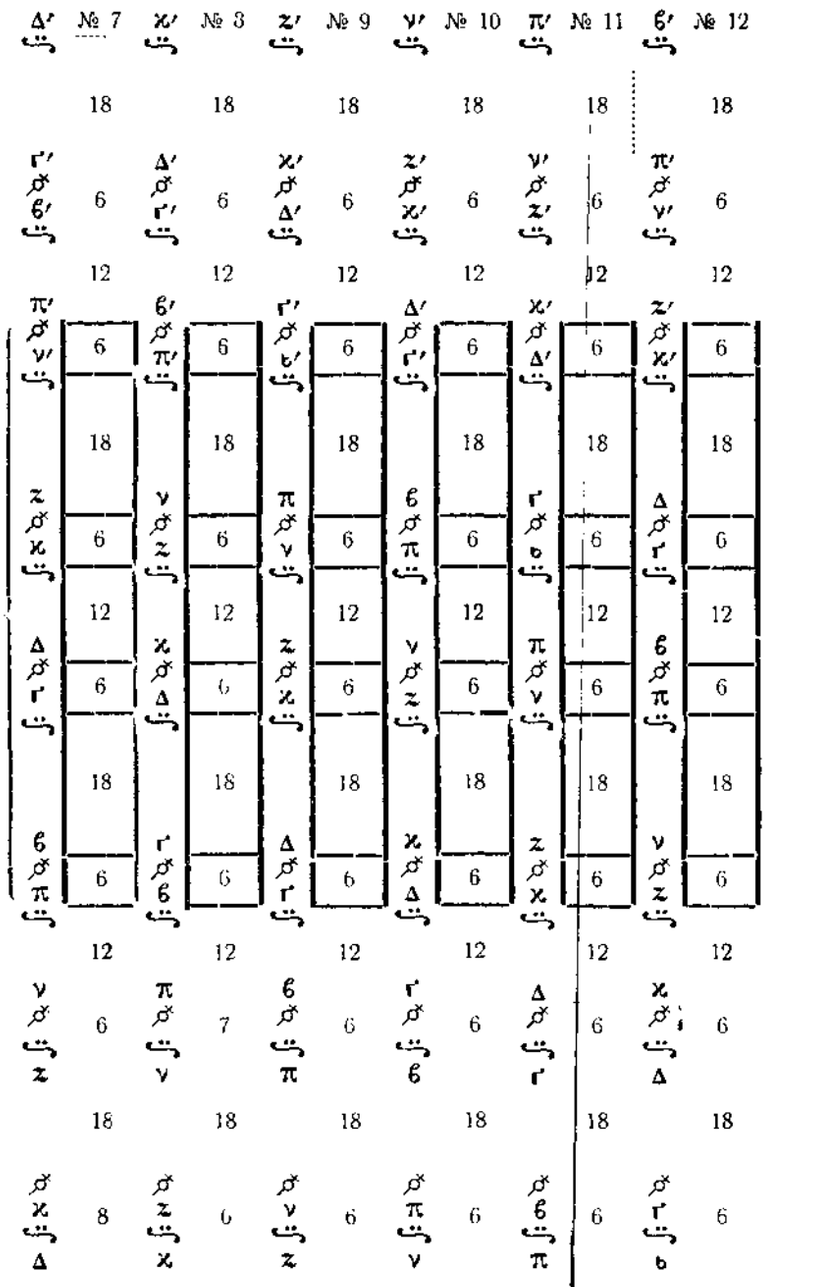

Парахордний Станъ за Хроматическия Родъ

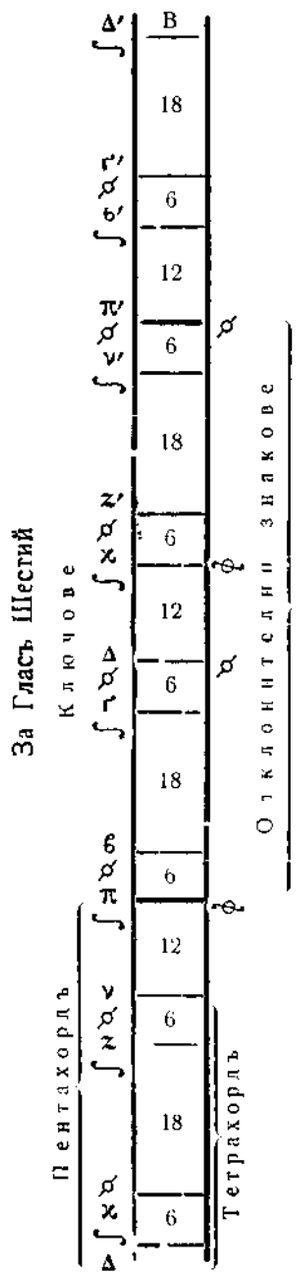

кордний Станъ

Парахордни Лествици на Хроматическия Родъ (Гласъ Вторий)

Обща Оригинална Хроматическа Лествица

Парахордни Лествици на Хроматическия Родъ (Гласъ Шестий)

